

C. A. 3d = 3. 48 = 4

45 - 4

106-0

Vol 208
no 23

QVINTVS
CVRTIVS.

J. Edelinck sculp.

Q. CURTII RUFII

DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
Cum Supplementis Freinshemii.

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT

MICHAEL LE TELLIER *è Societate JESU.*

JUSSU CHRISTIANISSIMI

REGIS,

IN USUM SERENISSIMI

DELPHINI.

PARISIIS,
Apud FREDERICUM LEONARD Regis, Serenissimi
Delphini, & Cleri Gallicani Typographum, viâ Jacobæâ.

M. DC. LXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

THE COURT

OF THE

COMMONS

IN PARLIAMENT ASSEMBLED

DO REPORT

THE FOLLOWING

STATE OF THE

REVENUE

FOR THE YEAR

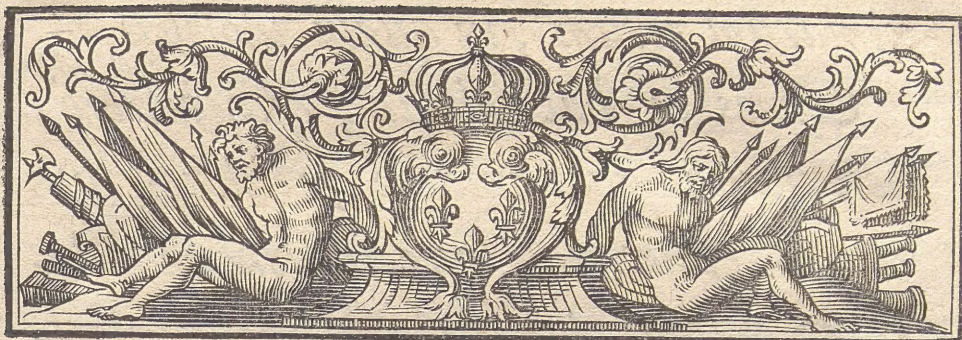
ENDING 1854

AND THE

REVENUE

FOR THE YEAR

ENDING 1855

SERENISSIMO GALLIARUM
DELPHINO

QUOD ipse facere multis
nominibus debuerat Curtius,
si hac etate viveret, hoc mi-
hi ejus interpreti faciendum
fuit, SERENISSIME DELPHINE,
ut Alexandri Magni effigiem optimi
quondam artificis manu expressam, nunc
absterso veluti pulvere nitidiores offer-
rem tibi; audeo dicere, dignum te munus;
dignum, inquam, hac etate, hoc ingenio,
his moribus, hac fortuna, hac spe ma-

EPISTOLA.

ximarum rerum , in quam adolescis.

*Cernes in hac tabella , quæ mirere ,
non pauca : quæ imitere , multa : quæ
vincas , plurima : quæ intuentem dele-
ctent, omnia. Agnosces non sine volupta-
te , opinor , in Alexandri imagine tuam ;
& impressa hic illic non obscura indolis
tuæ vestigia : illam à puero excelsitatem
animi, illum amorem veræ laudis , illam
in superos pietatem , illum ardorem in-
genii eximia vultus morumque suavita-
te temperatum : illam ad honesta quæque
corporis exercitandi munia dexterita-
tem : illud adversus literas hominesque
literatos studium singulare.*

*Hæc vero Alexandri quam non dissi-
milia sorti tuæ ! Heroïum stirpe fuisse
prognatum ; parentem habuisse non de
amplificando magis imperio , quam de*

EPISTOLA.

filio educando sollicitum ; in aetatem incidisse , ingeniorum proventu & omnium artium perfectione clarissimam ; inter palmas triumphosque patris , & incrementa regni Macedonici adolevisse ; bellicos illius labores mitioribus æmulantem laboribus , & orbi quondam regendo certa præsidia Musarum in sinu comparantem.

Similia tuis hæc dixi , non paria. Quis enim Ludovico Magno Philippum , quis Gallie Macedoniam æquaverit ? Sed quanto hæc tibi potiora obtigisse quam Alexandro senties , quæ natura quæque fortuna concessit hætenus ; tanto acrius , dum hæc leges , enitèrè scilicet omnia ejus decora non assequi modo , sed vincere : ut , contra quam de illo proditum est , felicitatem tuam majore ex parte virtuti,

EPISTOLA

*quam fortunæ , debuisse te posteritas
predicet.*

*Nec vero id ut prestes , fabulosa tibi
aut longinqua Liberi , Herculis , &
Achillis exempla ob oculos ponenda , ut
olim Alexandro , fuerint : qui domesti-
cum & presens in augustissimo parente
habeas Ludovico Magno. Hoc intuens,
carere cæteris potes. Illum mirari ac præ-
dicare , omnium est : imitari præterea ,
tuum. Hujus emulando gloriam cumu-
labis , non minues. Hanc ille suo in te
amori vicem rependi , hoc suis virtuti-
bus elogium adornari à te , pro suo jure
postulat.*

*Nec tamen , si unus tibi Ludovicus
omnium instar esse potest , nihil propter-
ea voluptatis aut fructus ex hujus Ale-
xandri aspectu capies : sive alterum in
altero*

EPISTOLA.

*altero , sive in utroque te contemplari
volueris. Ita fiet ut in Alexandro Ma-
gno Ludovicum Magnum intueri, ama-
re , & affectari discas.*

*Iam sicut hoc quoque ad ceteram ejus
felicitatem accessit , ut Curtium nactus
rerum suarum praconem , Homerum
Achilli haud magnopere invidere am-
plius debeat ; ita ne in hoc quidem im-
parem te Alexandro fore confidimus.*

*Facis enim vel exemplo tuo, vel amore in
litteras , ut jam una tecum plures ado-
lescant ; neque posthac defuturi sint ,
qui sic olim Curtium in tuis rebus scri-
bendis , ut tu in gerendis Alexandrum,
imitari queant. Ac nihil Hercule possit
accidere gloriosius Curtio , quam si
quid eo contulerit , ut & Alexandro te
quam simillimum heroem , & illos te*

EPISTOLA.

*quam dignissimos scriptores Gallia sibi
quondam gratuletur. Quem si, ut id
efficiat, noster in eo explanando labor
aliquid adjuverit, præclarum operæ
qualiscumque meæ fructum, si tibi sal-
tem non ingratus acciderit, jucundissi-
mum videbor retulisse.*

Lutetiæ Parisiorum Kalend. August.
anno salutis M. DC. LXXVII.

PRÆFATIO.

RIA sunt quæ in hoc aditu doceri à nobis Lectorem res ipsa postulat. Primum de Curtio ipso, alterum de ejus Scriptis; tertium de labore nostro in his Commentariis.

Ac primum hic mirari cum Acidalio licet, singulare Curtii fatum; quod Scriptor Nobilissimus, & nihilo primis inferior, non solum communi illa temporum injuria duobus truncatus libris, aliis quoque locis mutilus, plurimis depravatus ad nos pervenerit: verum etiam, quod nulli forte præterea contigit, tam multis ætatibus ignotus latuerit; sic ut ante seculum à Christo nato decimum nemo omnium repertus sit, qui vel per transennam, Curtii historici, scriptæve ab illo historiæ mentionem injecerit. Quæ res, opinor, nonnullos adduxit, ut suspicarentur non genuinum Curtii ac vetustum, sed supposititium recentioris cujuscumque scriptoris factum esse; qui post renatas litteras, felici veterum imitatione eximiam scribendi facultatem adeptus, opus hoc suum Romano sub nomine prodire voluerit. Quorum conjecturam vel una refellit Gualteri Bel-

De Curtio;

P R Æ F A T I O.

gæ Alexandreïs , jam inde usque à duodecimo æræ Christianæ seculo condita, ex unius sæpe Curtii vocibus in versum redactis. Adde MSS. codicum sane veterum multitudinem, mutilationem, depravationem: quæ in recentem scriptorem non cadunt.

His igitur missis, duo sunt inter viros doctos maximè controversa; quis fuerit Curtius, & quo seculo vixerit. Ad hanc porro dissolvendam quæstionem, unde prior illa dependet, princeps est ipsius Curtii locus lib. 10. cap. 23. sed is varia interpretatione, & ut fit, in diversas pugnantisque sententias distractus. De quo ut aperiàm breviter quid sentiam, primum verba ipsa Curtii repræsentanda sunt. Proinde, inquit, *jure meritoque populus Romanus salutem se principi suo debere profitetur; cui noctis, quam pene supremam habuimus, novum sidus illuxit. Hujus Hercule, non solis, ortus lucem caliganti reddidit mundo; quum sine suo capite discordia membra trepidarent. Quot ille tum extinxit faces? quot condidit gladios? quantam tempestatem subita serenitate discussit? Non ergo revirescit solum; sed etiam floret imperium. Absit modo invidia, excipiet hujus sæculi tempora, ejusdem domus utinam perpetua, certe diuturna posteritas.*

Quinque sunt præsertim de quibus disceptatur, cuinam potissimum convenient, quæ hic à Curtio scripta sunt; Augustus, Tiberius, Claudius, Vespasianus, Trajanus. Nam quod de Theodosio seniore suspicari videtur Barthius, nimis quam alienum est. Verum ex his *Augustus* quidem, ubi ad imperium accessit, *gladios* eduxit, potius quàm *condidit*; *faces* non *extinxit*, sed *accendit*; non *subita serenitate*

PRÆFATIO.

bellorum civilium *tempestatem discussit*, sed cruentum egit multorum annorum civile bellum. Jam *Tiberius* nulla turbatum discordia bellive civilis metu imperium suscepit; itaque nullos *condidit gladios*, nullas *extinxit faces*, nullam *tempestatem discussit*, illo quidem ingressu. Trajanum autem cum eadem ferme, atque Tiberium, rationes excludunt, tum illa præsertim, quod ei nulla fuit *posteritas*, cui diuturnum imperium ominari posset Curtius. Adde styli puritatem atque elegantiam, aureo Latinitatis seculo plane dignam: certe quæ Trajani ævum haudquaquam sapiat. Quod argumentum ut invictum non puto, si solum sit; ita, cæteris præsertim conjunctum, validius semper mihi visum est, quam quod à Quintiliani silentio petunt adversarii. Quasi vero Historicorum catalogum Fabius texuerit, qui quatuor admodum ex iis appellavit: superstites autem, in quibus esse potuit Curtius, consulto prætermiserit.

Quid quod ea ratione probatum irent non Quintiliani solum, sed ne Trajani quidem scripsisse temporibus; quem vidimus tot deinde seculis à nullo inter scriptores numeratum? nihilo gravius quod à nonnullis observatum reperio de duabus vocibus, *piissimi* & *sagittandi*. Nempe prior illa Ciceroni Latina visa non est. At Seneca sæpe usurpavit; & illo antiquior ac melior auctor Livius *piissime* dixit. *Sagittandi* autem verbum jam inclinatæ Latinitatis ævum redolet. Quid mirum, si sub Claudio, pariter ut Seneca, scripsit Curtius? & quibus rationibus ætatem Curtii ostendemus, iisdem vocabuli ætas demonstrabitur.

P R Æ F A T I O.

Duo supersunt, *Claudius* ac *Vespasianus*, de quibus ambigi possit: quorum hic bello civili, ille belli periculo rempublicam adveniens liberavit. Uni Vespasiano verba Curtii accommodari posse contendit Rutgerfius, adstipulantibus Freinshemio atque Vossio in lib. de Historic. Lat. Contra, Lipsius in Comment. Taciti Annal. II. hæc ad Claudium retulit: cui nos magis assentimur. Sed quod ille indicavit tantum, nobis disputandum accuratius & approbandum est. Quod ut efficiam, aliud nihil sumendum erit, quam quod ipsi merito contendunt adversarii, *noctis* vocabulum hoc loco non translatum, sed proprium accipi oportere. Etsi enim non desunt qui noctem hic turbulentum Reipub. statum interpretati sint: nihil tamen ambigendum videtur, sic esse dictum à Curtio, *noctis quam pene supremam habuimus*; ut à Cicerone orat. pro flacco: *O nox illa, quæ pene æternas huic urbi tenebras attulisti*: & à Livio lib. 6. c. 17. *noctis illius quæ pene ultima atque æterna nomini Romano fuerit*; ubi certum est noctem unam aliquam proprie appellatam destinari.

Ex eo igitur tota res pendet, quæ nox illa sit, quodve noctis ejus *fidus* à Curtio memoratum. Illane quæ inter Caligulæ & Claudii principatum intercessit unica? an altera potius? qua commissum est à Vespasiani ducibus contra Vitellianos primum omnium certamen, ad Betriacum sive Bedriacum, haud procul Cremona; ut scribunt Tacitus Histor. 3. & ex Dione Xiphilinus in Vitellio. Hanc Rutgerfius cum suis noctem Betriacensem à Curtio indicatam volunt. Quocirca *novum fidus* hujus noctis non

P R Æ F A T I O.

Vespasianum, qui tum absens agebat adhuc in Syria, sed lunam interpretantur, quæ, ut scribit idem Tacitus, *adulta nocte surgens*, Vespasiani militibus æquior à tergo fuit & victoriam adjuvit.

Mea vero contraria plane ratio est; aliud hoc loco fidus à Curtio vocari: nec illam adeo noctem esse cujus hic mentio facta sit. Primum enim quam frigida illa & pene puerilis gratulatio Curtii, si ad hunc sensum exigatur, quem isti affingunt: *Proinde jure meritoque populus Romanus salutem se principi suo Vespasiano debere profitetur: cui absenti quidem, sed per suos duces pugnanti, luna novum fidus noctis illuxit. Hujus Hercule lunæ, non solis, ortus lucem caliganti reddidit mundo &c.* Quis illud ferat lunam novum fidus noctis appellari? novum est scilicet lunam noctu surgere? aut novum fidus dici potuit, quæ jam vetus erat, cum *adulta nocte* surrexerit. Enim vero non ineptam modo, sed etiam alienam à Curtio explicationem afferunt. Aut enim nihil video, aut ipse princeps, quicumque sit, novum illud fidus est, quod Romano populo salutare illuxit. Hoc tota Curtii loquitur oratio, ut nihil apertius. *Hujus, inquit, non solis ortus lucem caliganti reddidit mundo, quot ille tum extinxit faces? quot gladios condidit? quantam &c.* Quis hic non cernat, eum qui faces extinxit, qui gladios condidit, qui tempestatem discussit; hunc, inquam, principem fidus esse, quod Romanis illuxit, cujus ortus lucem mundo reddidit? neque hoc ipsi negarent adversarii, si Vespasianum crederent Bedriacensis noctis fidus appellari posse. Sed cum hoc non convenire cernerent, quia nec præsens aderat ipse, nec

P R Æ F A T I O.

illo prælio finem , sed initium magis attulit bello civili ; propterea ad lunam confugerunt.

Verum hoc quoque animadvertere debuerant , ne lunam quidem dici posse *novum sidus* , cuius *ortus lucem caliganti reddidit mundo* ; nisi tum cum exorta est , *faces extinctæ fuerint* , *gladii conditi* , *tempestas discussa*. Hanc enim , opinor , vim habet illud Curtii : *quot ille tum extinxit faces ? tum videlicet , cum illuxit novum sidus , & lucem reddidit mundo*. At Hercle procul istud abest , ut ad hunc lunæ ortum , ejusmodi quidpiam legamus factum esse ? Quid enim ? *tum faces illæ extinctæ sunt* ; an *accensæ* ; quibus nec ita multo post Capitolium deflagavit , subjicientibus in Flavianorum exitium Vitellianis ? illa vero nocte primum exorti gladii , quantum deinde Romani sanguinis fudere , priusquam Vespasiano demum victore conditi sint ? quomodo hujus noctis sidus *lucem caliganti reddidit mundo* , aut *subita serenitate tempestatem discussit* ; cum inde sævire orta bellorum civilium procella , aliquot menses in Rempub. gravissima incubuerit ? postremo si quid terroris & calamitatis attulit prælium noctis illius Betriacensis *varium , anceps , atrox* ; *his , rursus illis exitiabile* ; ut loquitur Tacitus : quanto illa atrociora , quæ Cremonæ , quæque Romæ secuta sunt ; nunc Vitellianis , nunc Flavianis igne , cæde , libidine omnia fœdantibus ? quid igitur habuit ortus ille lunæ nocturnus ad Romanorum securitatem , ad malorum finem tam efficax & præsens ? quid ad Vespasiani gloriam ita singulare , quod sibi unum è multis deligere Curtius debuerit , in quo adulationis suæ monumentum defigeret ? itaque ,
ut

PRÆFATIO.

ut hæc omnia , quæ paulo fufius difputari opus fuit , paucis complectar ; qui Vefpafianum *Principem* , ac Betriacenfem hic *noctem* interpretantur , fidus illud Curtii neceffe eft aut lunam , aut Vefpafianum intelligant. Nos vero neutri accommodari poffe hujus loci verba demonftravimus. Nihil eft igitur quamobrem designatum hic à Curtio Vefpafianum effe credamus.

Supereft id ut oftendamus , quam opportune de Claudio hæc intelligi poffint. Sic enim ex Jofephi antiq. Jud. lib. 19. cap. 2. & 3. accepimus : Cæfo Caligula , cum abductus effet à militibus in castra , & acclamatus Imperator Claudius ; totam quæ fecuta eft , noctem trepidationis ac periculi plenam Romanos habuiffe ; hinc Senatu rem fibi publicam cupiente vindicare , inde populo novum Imperatorem deponente : utrifque militum præcipue Germanorum furorem , ac infimæ plebis remigum feditionem metuentibus : donec orta luce , nequidquam obnitentibus Chærea cum Sabino ac fociis , non milites modo , fed etiam alter Confulum , ac Senatorum plerique ad Claudium in castra confluxerunt. Ita omnium confenfu Imperator factus , aliorum ambitioni aditum præclufit , magnamque cladem avertit. *Fuiffet enim cades* , inquit Jofephus , *quanta vix unquam alias edita ; fi quis permiffus fuiffet cum Claudio de principatu contendere.*

En igitur noctem illam *quam pene supremam* Romani habuerunt : en illud *fidus* quod ejus *noctis* tenebras difcuffit ; cujus *ortus* , non *solis* , *lucem* caliganti reddidit mundo , cum *sine fuo capite* discordia membra

P R Æ F A T I O.

Senatus populusque *trepidarent*. Quod aliquanto aptius tum dicitur, cum nullus agnoscebatur Imperator; quam ubi inter duos divisa Republica, Vitellium ac Vespasianum *biceps* potius quam *sine capite* appellari debuit. At enim auspicante Claudio, nec à pluribus expetitur, nec bellis laceratum erat civile Romanum Imperium; ut illud Macedonicum fuit, cuius hæc occasione à Curtio scripta sunt? Quod expetitur negant fuisse à pluribus, in eo aperte refelluntur à Josepho: quod nondum civile bellum exortum causantur; non repugno. Nec vero id agebat Curtius; sed hoc modo prædicat, populi Romani salutem principi suo deberi; cuius accessu ad Imperium, imminetia mala civilium bellorum depulsa sunt. Sic enim ille *gladios condidit*, sic *extinxit faces* jam seditionem ac cædem spectantium; sic ingruentem *tempestatem subita serenitate*, post unius noctis moram, *discussit*. Ex quibus postremo illud consequitur, si quis noctis vocabulum hic non proprie, sed figurate accipiendum *persuaderet* de calamitoso Reipublicæ statu; ne id quidem obstare, quominus hæc omnia Claudio melius quam Vespasiano congruant; qui non *subita serenitate*, sed post diuturnam ab illo fideris exortu tempestatem, serenum postliminio reduxerit.

His de ætate Curtii constitutis, facilis esset altera de conditione vitæ quæstio, si unum de illis esse constaret, quorum est apud veteres mentio. Verum primus ille *Q. Curtius*, quem M. Tullius ad Q. fratrem lib. 3 ep. 2. *bonum & eruditum adolescentem* vocat; Claudii principatum videre non potuit, quin

P R Æ F A T I O.

Centenario major esset : quod credibile non est. *Curtii Rufi* meminit Tacitus Annal. II. & Plinius junior lib. 7. epist. ad Suram : qui gladiatore licet genitus, sub Tiberio Cæsare præturam, consulatum, ac triumphii insignia obtinuerit, & Africæ pro consule præfuerit : quam ei provinciam ostento quodam promissam referunt. Huic nihil video cur Alexandri historia adjudicari non posset ; nisi stylus ipse floridior, & ad declamatoriam sæpe rationem exactus, persuaderet ejus esse potius, qui in Rhetorum illustrium catalogo, quorum vitas Suetonius descripsit, *Q. Curtius Rufus* legitur. Ibi enim illis jungitur qui sub Tiberio florere cœperunt, & ad Claudii quoque tempora pertinent. Memoratur & à Juvenale sat. II. Curtius quidam orator : sed hic *Curtius Montanus* est, de quo sat. 4. non *Curtius Rufus*. *Rufi* autem cognomen omnes prope veteres libri nostro huic attribuunt.

II.
De scriptis
Curtii.

Scripsisse illum, quisquis fuit, res gestas Alexandri M. libris decem, quorum priores duo perierint, vulgata plurimorum opinio est : quanquam fuere qui duodecim numerarint, & aliam instituerint atque aliam partitionem, quam quæ modo in usu est. Verum & plures & optimi mss. vulgatum numerum ac divisionem repræsentant.

De his porro Curtii scriptis eruditorum elogia referre infinitum sit : adeo nullus est eorum qui suum de Latinis historicis judicium interposuere, quin se in Curtio laudando amasse videatur. Insigniorum testimonia sub finem Præfationis repræsentabimus. Interim hoc unum addidisse sufficiat, quod citra hyperbolen affirmari potest, parem his laudibus esse

P R Æ F A T I O.

Curtium : nec ullum forte esse eruditioris palati virum, qui plura non sentiat expertus, quam ipsi dixerint. Nec tamen inficias ierim inter tot virtutes, quosdam ut in pulchro corpore nævos adhæsisse. Cujusmodi illa sunt, quæ vel ab aliis observata legimus, vel ipsi in his commentariis indicavimus : Geographiæ nonnunquam & historiæ rationes turbasse; parum scienter in præliis describendis fuisse versatum; non satis accurato delectu vera discrevisse à falsis; speciosa magis quam certiora sectatum esse; sententiarum aculeos affectasse plusculum; descriptionibus quandoque poëticos flores, orationibus declamatorium colorem aspersisse. Verum hercle, quam hæc levia sunt, si cum tot eximiis dotibus conferantur! illo nitore sermonis, illa styli suavitate ac sinceritate omnis fuci experte, illa rerum & affectuum non tam describendorum quam pingendorum industria mirabili, illo splendore sententiarum, illa præsertim orationum copiosa brevitare, nervosaque elegantia, qua vix alium parem habeat.

Quanto igitur literarum damno primores duo Curtii libri interciderint, ex iis qui supersunt, æstimare licet. Hanc jacturam sarcire, aliasque in quinto, sexto, ac decimo lacunas explere jam olim curaverat Christophorus Bruno, collectis utcumque Justini, Arriani, ac Diodori locis; cujus supplementa vulgo hætenus præfixa Curtio fuerant. Sed extitit ante annos plus minus quadraginta, immensæ vir eruditionis summique ingenii Joannes Freinshemius, magno rei literariæ bono natus; qui, ut in Livio, ita in Curtio rem aggressus est incredibilis pariter utilitatis &

P R Æ F A T I O.

laboris. Quidquid enim usquam occurrere in ullo scriptore potuit quod ad rem pertineat, id totum contulit, ut nova supplementa Curtio conficeret; tanta fide ac diligentia, tam felici industria, ut propemodum optabilis jactura fuisse videatur, quam ille tam opportune resarserit. Etsi enim ad Curtiani styli suavitatem deesse aliquid videbitur; tamen hoc rerum copia, quam expectare à Curtio parem non potuimus, cum virili sermonis gravitate conjuncta, facile compensat. Ea nos ratio impulit, ut novam hanc illustrati Curtii editionem, quo perfectior esset, tanto carere ornamento noluerimus.

Prodierat jam sæpe Curtius cum aliorum notis aut scholiis: inter quos præcipui Erasmus, Glareanus, Modius, Acidalius, Loccennius, & omnium copiosissimus Raderus noster. Sed universorum diligentiam superavit jam laudatus nobis, nec satis pro merito laudandus Freinshemius. Is enim selectis quæ erant in aliorum lucubrationibus optima, sua ipse plura melioraque adjecit. Itaque ex hujus præsertim commentariis extitit Batavica illa compilatio *Variorum* dicta, quæ apud Elzevirios aliquanto post edita est in lucem.

III.
De his
comment.

Cujus imperio, & quem in usum hic à me labor explanandi Curtii susceptus sit, ipsa frons libri loquitur. Auctorem habuit nova hæc commentariorum ratio virum illustrissimum Carolum Sanctamauræum Ducem Montauserium, utriusque Minervæ artibus præstantem; & singulari LUDOVICI MAGNI providentia delectum, cui spem suam & Galliæ, SERENISSIMUM DELPHINUM educandum mo-

P R Æ F A T I O.

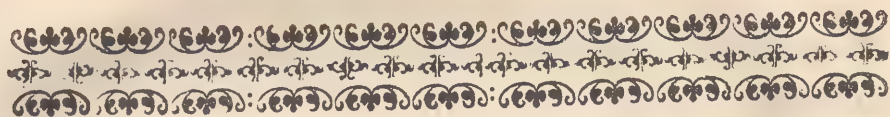
derandumque committeret. Huic accessit illius consilii particeps, qui Principis ejusdem studiis præpositus est, Jacobus Benignus Bossuetius, Condomensis olim Episcopus, non minus amans politioris literaturæ, quam sacræ eloquentiæ muneribus tota Gallia celebratissimus. Quorum uterque in hoc commentariorum genere procurando, non magis privata SERENISSIMI DELPHINI studia, quam ejus gloriam ex publica utilitate redituram spectarunt. Et si enim hujus potissimum gratia labor iste susceptus est; tamen ejusmodi profecto est, ut aliis utilis magis quam ipsi Principi necessarius videri possit, jamdudum nullius opem commentarii, in hoc præsertim scriptore, desideranti.

Horum igitur auctoritate ad illustrandum Notis & Interpretatione Curtium postremus accessi: non eo quidem animo, ut nova omnia proferrem de meo, nec ut vetera item aliorum omnia compilarem: quorum alterum confidentiæ, alterum prolixitatis nimiae futurum erat. Sed ita sum usus illorum labore, ut iis prætermisissis quæ minus ad intelligentiam Curtii, quam ad eruditionis specimen facere visa sunt, quidquid in eam rem utile fuit aut ex illis mutuatus sim, aut de meo suppleverim, quoties aliquid omissum ab iis animadverti, quod Lectorem minus eruditum morari posset. Textum inprimis quam potui emendatissimum repræsentare studui; Elzevirianam maxime editionem Schrevelii secutus, parum ab Argentoratensi Freinshemii discrepantem: à qua tamen aliquoties ut discederem, vel exemplaria collata inter se, vel aperta ratio, vel doctorum virorum auctoritas,

P R Æ F A T I O.

præsertim Gronovii , perpulit. Sed laborem hunc nostrum imprimis adjuvit, clarissimum sacræ profanæque eruditionis lumen Petrus Daniel Huetius, ingenii monumentis ubique notissimus: qui ob singularem doctrinam secundas in erudiendo DELPHINO partes obtinet. Is enim pro sua in nos humanitate, huic quoque operi curas intendere suas non raro dignatus est. Hujus judicio debemus, si minus à scopo, qui nobis propositus fuit, aberravimus. Quod ut sperare non ausim nusquam mihi contigisse; ita merito culpam amoliri à me possum eorum, quæ per absentiam nostram, in quarto præsertim libro, à Typographis identidem peccata sunt.

ILLUSTRIUM VIRORUM JUDICIA DE CURTIO.

ANTONII PANORMITÆ
in facetiis Alphonsi Regis.

GROTABAT Rex Capuæ, & multi multa pro suo quisque ingenio ac studio oblectamenta ac munera ægro Regi cum excogitarent, ego quoque ex Gaieta accersitus statim advolavi, deferens & ipse mecum fomenta & medelas meas, hoc est libellos, quos intelligebam illi quam maximè placituros, in quibus Q. Curtium, bonis (ut aiunt) auspiciis exhibendum, exhibui.

Ex Bartholomæi Merulæ Epistola Curtio præfixa.

Tum de imperatoria virtute ultrocitroque multa verba fecimus. Alexandrumque illum Macedonem, qui rerum gestarum gloria magni cognomen sibi vendicavit, iudicio Hannibalis ducibus cunctis præferendum arbitrati sumus. Siquidem in eo fuisse collegimus quatuor illa quæ in consummatissimo Imperatore non desiderari scripsere eloquentissimi viri; scientiam scilicet rei militaris, virtutem, authoritatem, ac fœlicitatem. Cumque ejus res gestas à Q. Curtio elegantissime conscriptas tibi breviter exposuissem, exarsisti incredibili quadam cupidine legendi luculentissimi scriptoris historiam. Ceterum quoniam in eo loca multa depravata offenderas, injunxisti tu mihi, ut opus totum recognoscerem, ac diligenter emendarem. Quod eo libentius feci, quod tibi ille est non modo voluptatem, sed etiam doctrinam allaturus non mediocrem. Est enim Q. Curtius in scribendo acutus, vehemens, candidus, ac perquam eloquens: in concionibus enim quas crebro reperies, quantum ille ingenio & eloquentia valuerit, facile cognosces.

Volaterrani Antrop. 64.

Curtius Historicus scripsit de gestis Alexandri M. cujus liber haud integer ad nos pervenit.

Angeli

Angeli Decembrii de politia literaria lib. 1. p. 36.
l. 2. p. 119. l. 6. p. 487.

De Q. Curtio eadem prope querela est, cujus laceratum opus legitur: quanquam Græcorum & Arriani constat historia, ex quorum fontibus hic scriptor vel interpret miræ dulcedinis, regiæque profecto magnificentiæ par, ab Alexandro non degenerans opus suum excudit: cujus summæ sunt dignitatis & historicæ suavitatis orationes. *Quod Decembrius affirmat Curtium hausisse ex Ariani quoque fontibus, mendosum est. Arianus multis annis post Curtium scripsit.*

Erasmi Roterodami in epistola dedicatoria.

Curtium itineris ac navigationis comitem adjunxi, qui mihi olim puero, mire candidus ac tersus est visus. Nec alius fane visus est ex tanto regustatus intervallo. Dolet auctorem lectu dignissimum ἀνέκδοτον nobis superesse, nimirum duobus primoribus libris amputatis, ultimo pluribus in locis trunco mutiloque. Risimus interea græculam in historia vanitatem, quam tamen Q. Curtius subinde temperasse videtur.

Guil. Budæi de Asse lib. 3.

In ea igitur urbe, quantas spes Alexander ceperit, verbis ipsius Curtii auctoris terfi & elegantis referemus.

Adriani Turnebi l. 13. c. 15.

Nec me ista falso criminari quis putet: ostendam ego, ut spero, elegantissimum & nitidissimum scriptorem Curtium graviter deliquisse nominis communione & societate deceptum.

Barnabæ Briffonii de reg. Persarum lib. 1.

Ac ne quis à parum idoneo auctore interpretationem sumptam suspicetur, Curtius hic ex cujus scriptis toties à me auctoritas in his libris ad faciendam fidem petitur, iis temporibus vixit, quibus bonas artes & studia litterarum floruisse nemo inficiari possit.

Petri Bizari lib. 2. rer. Pers.

A Q. Curtio, Latino, arguto, eleganti & nervoso scriptore, harum cognitio petenda est.

Joan. Bernartii.

Cæsari comitem do Q. Curtium quem adeo inter selectos recensere non dubito, ut inter optimos locum illi fidenter tribuam.

Justi Lipsii in notis ad lib. 1. polit.

Sequuntur scriptores duo velut proprii principum, & assidue iis in

manusinuque habendi, Q. Curtius, qui me iudice probus est legitimusque historicus, si quis quam fuit mira in sermone ejus facilitas, in narrationibus lepor, astrictus idem & profluens, subtilis & clarus, sine cura illa accuratus, verus in judiciis, argutus in sententiis, in orationibus mirifice facundus. Quod si varium magis argumentum habuisset, sine dubio variae prudentiae eximium magis specimen praeuisset. Sed Alexander quid nisi bella? *hoc de bellis tantum iudicium Lipsi verè Erycius Puteanus refutavit.*

Valentis Acidalii Animad. ad lib. 4. Curtii.

De Curtio miror saepe nonnunquam & indignor, doleo quidem semper, non tam quod ad manus nostras pervenit corruptus sic & vitiosus; hæc enim sane cum omnibus; nec quod tam multis locis, mutilus ac lacer, hæc cum plerisque: nec quod integris libris & ipsis adeo primis ceu capite truncatus; hæc quoque cum multis communis ipsi fortuna: quam quod nec ortum ejus satis certo, nec ætatem qua vixerit, ac scripserit, scimus ullo modo: quæ illi tamen ipsa fors non etiam omnino sic peculiaris, ut parem, sociumque habeat neminem: illa autem vix omnino quemquam calamitas extra Curtium afflixit, ut reliquorum scriptorum nemo mentionem ejus usquam, vel uno verbo, certam dico mentionem, & indubitata faciat, ad unum omnibus tacentibus, quasi de compacto ut conspirasse videantur ad supprimendum hominis nomen, ad famam prorsus opprimendam. In hoc quis non indoleat? quis non miretur, & indignetur?

Ex Eriicii Puteani in Q. Curtium Præfatione.

Illam tamen *historiam*, quia Salustium, Tacitumque nuper explicui, in Curtio nunc quoque experiar, digno mehercule auribus omnium & oculis scriptore; qui an facili sententiarum acumine erudiat suavius, an mollitis eloquii illecebris delectet utilius, jure dubites. Suo & illius ingenio bonus est quem descripsit, & magnum iterum fecit quem celebrat. Prorsus Alexandri famam Curtius sustinet: quidquid narrat, quia post alios, stabilivit: ut ceteris crederetur, Callistheni, Aristobulo, Ptolomæo, unus ille fecit: & fidem Græci invenerunt, quia idem stylo argumentum Latinus absolvit. Ut liberius aliquid dicam tam elegans prudensque scriptor mendax esse non potuit, & jam credimus quidquid Arianus tradidit; Curtium secutus est. Imo credimus Alexandro nihil difficile fuisse; fieri posse Curtius censuit, & ad posteros transmisit.

Exemplaria tam Mss. quam edita Curtii ex Freinshemio.

Q Curtii Mss. exemplaria tria fuerunt Heidelbergæ in Bibliotheca Palatina. Tria itidem in Angliâ in publicis Bibliothecis, I. Oxoniæ in Bibliotheca Collegii corporis Christi, Cantabrigiæ in Biblioth. Coll. S. Benedicti, quod inscribitur *Historia Alexandri Magni*, teste Thoma Jamesio in Catalogo Oxonio-Cantabrigiensi librorum manuscriptorum; ita, ut diversum à Curtio videri possit: estque fortasse *Julius Valerius*, aut incertus nescio quis, qui sub Constantio vixit; ex quo excerpta apud Vincentium Bellovacensem speculi Historialis libr. 4. Cujusque in Galliis & alibi exempla Mss. *Elzevir. in priori Editione*, III. Oxoniæ in Bibliotheca D. Thomæ Bodleii Equitis. Præterea unum in Bibliotheca privata Lumleii Baronis. Extat quoque Ms. Venetiis ad D. Marcum.

In Bibliotheca Jacobi Bongarsii, quæ nunc apud Bernates est, quindecim exemplaria sunt Curtii, inter quæ tria sunt Manuscripta.

Manuscriptum membranaceum in quarto majore. Bodræ è Caroli de Francia Normanniæ Ducis Bibliotheca.

Manuscriptum in folio Mediolani.

Aliud in folio Veronæ, & editiones impressæ.

Anno 1474. Impressa est Curtii historia.

Anno 1494. Venetiis edente *BARTHOLOMÆO MERVLA*, quem C. Barthius scribit *primum optimo auctori corrumpendo audacia signum sustulisse*.

Anno 1517. Basileæ cum notis *ERASMI, HVT TENNI GLAREANI, HOENINGERI*, adjecta Alexandri epistola ad Aristotelem de Indiæ situ &c.

Anno 1518. excusus apud *SCVRERIUM* Argentorati.

Anno 1520. Editio *ALDINA* Venetiis.

Anno 1533. Parisiis editio *ERASMI*.

Anno 1534. **Q** Curtius impressus Basileæ à *Thoma Wolfio*, adjectis *DESIDERII ERASMI annotationibus*, & *HVLDERICI HVT TENNI* Floribus.

Anno 1535. Editio *VENETA*. Item alia *VENETA*.

Anno 1538. Edidit eum *Joannes Gymnicus* Coloniae, cum *ERASMI* annotationibus, & *HVT TENNI* floribus.

Anno 1543. Parisiis editio *ERASMI*.

Anno 1545. Basileæ *HENRICVS PETRVS*, cum supplemento priorum librorum ex *Arriano*, & *Diodoro*. Item Alexandri vita à *JO. MONACHO* conscripta; Alexandri epistola ad Aristotelem de Indiæ situ: *ERASMI* annotationibus, & *HVT TENNI* floribus elegantiarum.

Anno 1545. *SVPPLEMENTA* librorum duorum priorum passim editionibus præfixa *CHRISTOPHORI BRUNONIS* sunt, Monachii in Bavaria bonarum litterarum Professoris, uti ipse in editione sua testatur. Antonius Possevinus in Bibliotheca selecta, & *Jacobus Gortonius Chronol. cap. 20. num. 31. refert QUINTIANVM STOAM*, quod initio Curtii deerat, supplevisse. Non vidi. Hæc quæ extant vulgo, non magni, Hercules, momenti sunt.

Anno 1546. Editio *LVGDVNENSIS* cum Alexandri epistola ad Aristotelem.

Anno 1569. Editio *LVGDVNENSIS*. Quam valde exagitat *Acidalius* in prima statim adnotatione ad Curtium.

Anno 1575. *GLAREANI* annotationes Basileæ. De quibus idem *Acid.* parum præclare sentit.

Anno 1579. **Q**. Curtii libri octo superstites nove editi, & recogniti à *FRANCISCO MODIO* Brugensi, adjectis *Notis* ejusdem, Coloniae apud Maternum Cholinum.

Anno 1591. Iterata *MODIANA* Editio. Hanc novissimam & optimam dicit *Valens Acidalius*.

Anno 1591. Lugduni edidit *ANTONIVS CANDIDVS*, cum Alexandri vita ex

Plutarcho, & ex eodem de Fortuna Alexandri : Item Gnomologia Curtiana.

Anno 1594. VALENTIS ACIDALII *Animadversiones* in Q. Curtium editæ Francofurti ad Moenum.

Anno 1602. apud JACOBYM STOER.

Anno 1614. Editio GENEVENSIS. Item Q. Curſe tourné de Latin en François par N. Seguiet. à Geneve par PIERRE DE LA ROVIERE.

Anno 1621. Editio Amſtelodamenſis, apud GVIL. JANSSONVM.

Anno 1625. TITI POPMÆ *Notæ* in Q. Curtium prodierunt Lugduni Batavorum apud Elzevirios, ſimul cum *Notis* JOAN. LOCCENI.

Anno 1628. MATTHÆI RADERI *Commentarii*, apud Joan. Kinckium Colonia. Item Editio Amſtel. apud JOAN. JANSSONVM.

Anno 1633. Editus Lugduni Batavorum, ex Officina ELZEVIRIANA.

Anno 1638. Joannis Freinſhemii. Argentorati.

Anno 1647. *Quinte-Curſe* de la traduction de M. de Vaugelas, à Paris chez Auguſtin Courbé au Palais.

Anno 1664. Q. Curtius cum commentariis *Variorum*, apud Elzevirios Lugduni Batavorum.

ALEXANDRI MAGNI GENEALOGIA.

EX REINECCIO.

Alexander Magnus originem suam hinc ad Herculem, inde ad Achillem retulit per has successiones : quarum multa in materna stirpe ignorantur.

Paternum genus.

XIII. **C**aranus patria Argivus ex familia Temenidarum, qui diu regnum Argis obtinuerunt, regni Macedonici conditor; quibus parentibus ortus sit non proditur, præter quam quod originem à Temeno Herculis filio habuisse inter auctores constat.

XII. **Cœnus** Carani Filius Tyrinæ pater, regnavit in Macedonia annos 12.

XI. **Tyrinus** regnavit annos 38. reliquit successorem **Perdiccam** filium.

X. **Perdiccas** I. Rex Macedoniæ moriturus filio locum monstravit, in quo se & successores suos condi vellet, pollicitus regnum in familia mansurum, quoad id fieret. Quâ superstitione credunt extinctam in Alexandro stirpem, quod is alibi sepultus esset. De hoc vide quædam ab hoc ordine diversa apud Herodotum 8. 137. &c.

IX. **Argæus** Rex Macedoniæ representat Illyrios bellum cum primùm Macedonibus facientes, decepto hoste virginum Baccharum apparatu.

VIII. **Philippus** hujus nominis primus Rex Macedoniæ.

VII. **Æropus** Rex Macedoniæ, cum infans adhuc esset, à Macedonibus qui ab Illyriis premebantur, ut erat in cunis, in aciem est prolatus; felici ipsius consilio.

VI. **Alcetas** Rex Macedoniæ regnavit annis 29. reliquit successorem **Amyntam**.

V. **Amyntas** I. Rex Macedoniæ, **Darii** Hytaspis filii jussu à **Megabazo** Persarum imperio subditus, reliquit **Alexandrum** divitem; **Bocrum**, cujus filius **Meleager** **Arsinoën** **Ptolemæi** Regis matrem procreavit; & **Gygeam**, quæ ex **Bubare** Persa suscepit **Amyntam** cui **Xerxes** **Alabanda** **Phrygiæ** dono dedit.

IV. **Alexander** Rex Macedoniæ dives & **Philellen** cognominatus, qui bello **Xerxis** cum Persis fuit; genuit **Perdiccam** alterum hoc nomine Macedoniæ Regem; **Alcetam** interfectum postea ab **Archelao** Rege **Perdiccæ** spurio; & **Philippum** qui sequitur.

III. *Philippus* cognomento *Ῥαῖος* à parte Macedoniæ, quam tenebat, à *Perdicca* fratre pulsus; in exilio obiit, unico filio relicto.

II. *Amyntas* Macedonum Rex, bis regno dejectus, bis restitutus, genuit ex *Eurydice* Illyria *Alexandrum* secundum hoc nomine Macedonum Regem, *Perdiccam* tertium, cujus filius *Amyntas* ex *Cyna* *Philippi* filia *Eurydicen* *Aridæi* conjugem procreavit; *Philippum* secundum *Alexandri Magni* patrem; & *Euryonen* filiam, quæ scelestæ matris consilia patri detexit: ex *Gygæa*, vel ut alii scribunt *Cygnæa*, *Archelaum*, *Argeum*, *Menelaum*: ex pellice anonyma *Ptolemaum* cognomento *Aloritem*; qui *Philoxenum* genuit, cujus posteritas non proditur.

I. *Philippus* Macedoniæ Rex occisus à *Pausania* anno ætatis 46, sustulit ex *Olympiade* *Alexandrum* Magnum & *Cleopatram*, *Alexandro* Epirotæ avunculo suo nuptam; ex *Audata* Illyria *Cynam* collocatam à patre *Amyntæ* patrueli, postea ab *Alceta* *Perdiccæ* fratre interemptam; ex *Nicasipolide* *Pherea* *Thessalonicam*, quam *Cassander* duxit: ex *Cleopatra* sorore *Attali* *Europam* quam in gremio matris necasse dicitur *Olympias*; & *Caranum* quem & ipsum crudeliter interfecit eadem noverca: ex *Arfinoë* quam imprægnatam *Lago* tradidit, *Ptolemæum* Ægypti Regem: ex *Phylinna* saltatrice *Larissæa* *Aridæum*, qui extincto fratre *Alexandro* imperii simulacrum per sexennium tenuit, deinde *Olympiadi* proditus, & immaniter excarnificatus vitam & stirpem Regum Macedonicorū ex *Herculi* posteris finit.

Maternum genus.

VIII. *Pyrrhus* *Achillis* filius ex *Lanassa* *Cleodeæi* *Heraclidæ* filia tulit *Pyrrhum*, *Alevam*, *Ethnestam* & feminas quinque; ex *Andromacha* *Hectoris* vidua *Molossium*, *Pielum*, qui sequitur: & *Amphialum* cognomento *Pergamum*.

VII. *Pielus* qui & *Pylades* quos liberos genuerit non reperitur. Habuisse autem certum est ex eo quod *Pausanias* scribit *Pyrrhum*, qui cum Romanis bellum gessit, originem suam ad hunc retulisse.

VI. *Alcon*. Hujus progenitores ignorantur, nisi quod constat eum fuisse ex *Pieli* posteris.

V. *Admetus* Epiri Rex, ad quem *Themistocles* confugit; suscepit ex *Phthia* conjugem *Arymbam*.

IV. *Arymbas*, qui Athenis eruditus posteaquam ad regnum pervenit, leges & senatum annuosque magistratus & Reipublicæ formam composuit. Vocatur & *Tharymbas*, & *Tharrytas*, & *Tharyps*, & *Tharipus* ut solet in nominibus.

III. *Alcetas* Epiri Rex qui à suis pulsus post exilium apud *Dionysium* *Siciliæ* Tyrannum ad regnum rediit, procreavit *Neoptolemum* *Olympiadis* patrem, & *Arybbam*.

II. *Neoptolemus* Epiri Rex cum *Arybba* fratre regnum partitus, liberos habuit *Alexandrum*, qui Magni sororem *Cleopatram* in matrimonio habuit, & bello in Italia gesto occubuit; *Neoptolemum*, *Troadem* *Arybbæ* patruo nuptam; *Olympiadeni* *Alexandri* matrem, & *Cadmiam* quæ insidias à *Neoptolemo* fratre in *Pyrrhum* conflatas prodidit.

I. *Olympias* post *Alexandri* filii mortem cum multa diu ambitiosissime atque crudelissime fecisset, *Pydnæ* à *Cassandro* capta atque interfecta est.

Alexander Magnus ex *Barzine* *Artabazî* filia genuit *Herculem*; qui postea anno ætatis decimo sexto à *Polysperchonte* occisus est: ex *Roxane* *Oxyarte* filia *Alexandrum* Postumum, quem *Cassander* interfecit: ex *Cleophide* Regina *Indica* *Alexandrum*, qui postea matris imperium tenuit.

Q. CURTII

SYNOPSIS CHRONOLOGICA.

QUONIAM Julianus annus totis sex mensibus Olympiacum antecedit, idcirco annos ante Christum & ab Urbe condita distinximus ab annis Olympiadum, quoad licuit; ut facilius appareret quid cuique responderit. Alexandri autem vita, regni, & imperii Asiatici annos cum Olympiacis conjunximus; quod non procul a nni Olympiaci exordio vivendi, regnandi ac imperandi initium fecerit. Alexandria conditum anno V. C. 423. attribuimus Curtium secuti: quamvis ad precedentem potius pertinere in Notis observaverimus.

LIBER PRIMUS.

Ante CHRIST. 356.	Urbis cond. 398.		Olymp. CVI.	Alex. Ætat. 1.
		I NGRESSUS ad Historiam Alexandri Magni: ejus profapia: omnia quæ ortum præcesserunt, aut comitata sunt. Corporis ejus atque animi dotes: colloquia cum Persarum Satrapis & legatis. Traditur Aristoteli erudiendus: quid ab eo didicerit: quid gratiæ rependerit. Sub Anaximene eloquentiæ studet. Quas artes contempserit: quas amaverit. Ejus amor in Homerum. Ut Bucephalum equum ferocem domuerit.		
341.	413.	Absente patre Macedoniæ præpositus Medaros domat, Alexandropolim condit, evocatur à Philippo Byzantium obsidente.	CIX. 4.	16.
340.	414.	Cum eo in Scythas movet: in reditu vulneratum apud Triballos periculo eripit: Illyrios rebellantes subigit.	OL. CX.	17.
338.	416.	Belli semina inter Philippum & Athenienses: utriusque partis legati ad Thebanos, eorumque orationes. 8. Pugnatur ad Chzro-neam: vincit Philippus adjuvante Alexandro: tum Græcorum Imperator adversus Persas eligitur. 9. Alexandri cum Attalo cumque Philippo jurgium: Secessio ad Illyrios: reditus, novaque jurgia. Cædes Philippi.	3.	19.
336.	418.	Quis rerum status Alexandro regnum auspicante. Philippi interfectores, suosque inimicos interficit: Thessaliam invadit, Imperator Græciæ creatur.	CXI.	Æt. 21. Reg. 1
335.	419.	In Thraciam movet: Hæmum montem superat: Triballis frustra oppugnatis, Geras trans Istrum colentes vincit. Triballis aliisque pacem annuit.		
		Celtarum legationem audit: Illyrios rebellantes aggreditur. 13. Thebæ deficient: obsidentur ab Alexandro, capiuntur, ac delentur. Timocleæ matronæ facinus, gesta inter Alexandrum & Athenienses ac cæteros Græcos.	2.	Ætat. 22. Regni 2.
LIBER SECUNDUS.				
Imperii Perfici status ad id temporis: Darii apparatus ad bellum				

Ante
CHRIST.
334.

Urbis
cond.
420.

Memnonis Rhodii expeditio adversus Cyzicum irrita : ducum Alexandri res gestæ.

Deliberatio ejus de bello suscipiendo : iter in Asiam : copiarum numerus. Ut Macedoniæ Græciæque prospexerit, tum sibi, suis amicis, rebusque domesticis. Hellespontum trajicit : Achillis tumulum honorat : arma ex Minervæ templo sumit, varias urbes capit. Memnonis consilium à Persarum Satrapis rejicitur. 5. pugna ad Granicum & Persarum clades : honores mortuis Macedonibus redditi : Sardes proditione deduntur : Ephesus à Persis deserta occupatur : popularis administratio in urbes Asiæ reducitur.

Smyrnam instaurat : Miletum obsidet, ac tandem expugnat. 8. Classem suam dimittit : Cariam subigit : Adæ Mausoli viduæ regnum restituit : Halicarnassum obsidet, varia utriusque partis fortuna. Post longam obsidionem Persæ urbem incensam deserunt, & in duas arces sese recipiunt, quæ ab Alexandri ducibus postea captæ.

11. Lyciam ingreditur : Alexandri Lyncistæ insidias cognoscit : in Pamphyliam per vadofum maris litus progreditur. Quomodo cum Judæis alias egerit. 12. Sidem, & Alpendum occupat : Selgenesiosque vincit : Memnon Rhodius Macedoniam aggredi cogitat : multas urbes & insulas in ægæo capit : Mitylenen obsidens morbo perit.

LIBER TERTIUS.

Celænæ Alexandro deduntur : Atheniensibus respondet : Gordium nodum gladio rumpit : in Darium movet. Darii copiarum numerus 4 : Charideni ad illum oratio : ordo agminis Persici. 9. Alexandri iter in Ciliciam : Descriptio Ciliciæ, Pylarum, Pyrami & Cydni fluminum.

11. Alexander in Cydno totus acri morbo corripitur : diversa solitudo Macedonum & ipsius. Regis : literæ Parmenionis. 14. paratum à Philippo medico pharmacum haurit, & sanatur. 16. Solos, Mallon, Castabalā, Iffon capit. Sifinis mors, 20. Græcorum militum consilium Darius rejicit : Ciliciam intrat : prætergressos Macedonas insequitur : hi redeunt obviam. 21. acies utrinque disponitur : Alexandri ad suos adhortatio. 25. pugna : Darius fugit, Alexandro persequente : Persarum castra cum Darii matre, uxore, liberis capta. Cæsorum utrinque numerus. 30. Captivarum luctus ex errore : in visuntur ab Alexandro : hujus moderatio. 33. Parmenio Damascum præmittitur, eaque potitur, Satrapa prodente : captorum numerus, & prædæ copia.

LIBER QUARTUS.

Darius Mesopotamiam attingit : Alexander Syriæ Cælæ potitur : Darii literis superbe scriptis respondet. 3. Sidonem venit, Abdolominum regem facit. 5. Amyntas transfuga Ægyptum attingit : Memphim obsidet, interficitur. Alexandri duces Darii Satrapas videntur : Pharnabazi expeditio, & Spartanorum molitiones.

7. Tyrii introitum in urbem Alexandro negant : obsidionem parat. Agger inchoatur. Tyrii Macedonum operibus ignem injiciunt : moles subruitur : nova inchoatur. 13. Terra marique Tyrum obsidet : tempestas supervenit : prodigia Tyriis adversa, clades eorum novalis.

Urbis expugnatio : interfectorum numerus. Tyri claritas, coloniæ, variaque fortuna. 20. Secundæ Darii literæ ad Alexandrum modestiores : hic nullas pacis conditiones admittit : multas urbes per Præfectos

Olymp.

Anni
Alex.

3.

Ætat.
23.
Reg. 3.

335.

421.

4.

Ætat.
24.
Reg.
4.

332.

422.

CXII.

Ætat.
25.
Reg. 5.

Ante CHRIST.	Urbis cond.	Præfectos occupat. 13. Darius copias Babylonem convocat : Macedo Olymē. Gazam obsidet : vulneratur à transfuga : urbem expugnans iterum vulneratur, de Bati supplicium sumit : 27. Ægyptum intrat : Mem- phi potitur.	Anni A ex
332.	423.	28. Jovis Hammonis templum petit. Itineris descriptio : Ham- monis nemus, effigies, responsa Alexandro data : 32. Reversus Ale- xandriam extruit : præfectos Ægypto imponit : mors Hectoris & Andromachi : Samaritanorum poena : Legati Græcorum audiuntur : Persæ & Spartani Creta ejiciuntur. 34. Darius Babylonē copias mo- vet : earum apparatus : iter & castrametatio ad Arbela.	
		36. Alexander Euphratem ponte, Tigrim vado transit : militum pavor ob eclipsim lunæ. Ægyptiorum responso discutitur : 41. Uxor Darii moritur : Alexandri luctus : Darii mœror & zelotypia : nova hujus legatio de pace, quam suadet Parmenio, & ab Alexandro increpatur : 46. Aciei Persicæ descriptio & numerus, Macedonum su- bitus pavor : Alexandri anxietas : Consilium Parmenionis. 50. Utriusque exercitus sollicitudo : Alexandri somnus in multam lucem. Ut aciem disposuerit, & milites allocutus sit. Darii ad suos oratio : 56. Pugna committitur : Barbari Macedonum impedimenta capiunt : falcati currus ferme irriti : utriusque Regis periculum : Darii fuga, tum Mazæi. Alexander Darium frustra persecutus in reditu pericli- tatur. Mortuorum ab utraque parte numerus.	2. Ætat. 26. Regni 6.
		LIBER QUINTUS.	
		Ex Arbelis Darius in Mediam fugit : Alexander Babylonem con- tendit, quam Mazæus tradit. 4. Urbis, arcis, pontis, hortorum semiramidis descriptio. 6. Supplementa Alexandro adducta : variis præfecturæ datæ : mutata in disciplina militari. 8. Suza cum thesau- ris recepta : Uxiani domiti. 12. Alexander Pylis Persicis frustra ten- tatis per aliud iter, Persidem ingreditur. 17. Persepolim tendenti captivi Græci occurrunt : horum deliberatio de reditu in patriam, Persepolis diripitur : Persagada eduntur.	
330.	424.	Expediit in Mardos Persidis : regia Persarum incenditur. 24. Da- rius suos ad constantiam hortatur : Bessi & Nabarzanis conjuratio, quam Patron Græcorum dux aperit. 31. Proditorum artes : Darii desperatio. Conjicitur in vincula, & abducitur. 34. His auditis in- sequitur Alexander, & multorum indicis subinde edoctus, tandem parricidas assequitur.	
		Darius ab his vulneratus, ac semianimis reperitur, & ante Ale- xandri adventum moritur.	3. Ætat. 27. Regni 7. Imp. 1.
		LIBER SEXTUS.	
		Agidis Spartanorum regis bellum adversus Macedonas : Anti- patri Macedoniæ præfecti prudentia : pugna ad Megalopolim : Agis vulneratur : post longum ac cruentum prælium Lacones pelluntur : Agidis mors heroica : victoria fructus. 4. Alexander in voluptates declinat : Oxathrem inter corporis custodes adsciscit. De Parthia, Scythis, Tanai, Macedones patriam cogitant : Regis oratione de- terrentur.	
329.	425.	7. Iter in Hyrcaniam : amnis Zioberis miracula : Nabarzanes in fidem accipitur. Caspii maris vicinarumque regionum descriptio : Artabazus cum Græcis militibus occurrens benigne accipitur : Græ- corum legati deduntur, Mardi Hyrcaniæ populi domantur. Buce- phalus ab his captus restituitur. Amazonum Regina Alexandrum adit. 14. Denuo in voluptates peregrinas se effundit.	

Ante
CHRIST.

Urbis
cond.

16. In Bactrianam movens ad Satibarzanis defectionem compri-
mendam divertit in Arios. Rupis obsidendæ descriptio: tum expu-
gnatio: nova supplementa. 19. Insidiæ in Regem detectæ apud Dran-
gas. Philotas delarum ad se indicium à Cebalino suppressit: sit reus:
purgat se, & veniam in speciem impetrat. 23. Consilium à Rege cum
amicis habitum de Philota: comprehenditur, conjicitur in vincula,
accusatur à Rege apud milites: causam dicit: tormentis victus crimen
fatetur, an fingit? cum reliquis conjurationis reis occiditur.

Olymp.

Ann
Alex.

Ætat.
28.
Regn.
8.
Imp.
2.

LIBER SEPTIMUS.

Macedonum in Philotam & Parmenionem miseratio: Alexandri
Lyncistæ supplicium: Anytas cum fratribus conjurationis postula-
tus purgat se, & veniam impetrat. 6. Polydamas Regis mandata in
Mediam defert ad Cleandrum: quibus ille acceptis Parmenionem
trucidat: hujus elogium. 9. Alexander ad Evergetas venit: copias in
Satibarzanem mittit: Arachosios subigit: Parapamisadas ingreditur
magno labore ac periculo. 12. Caucasii montis descriptio: Alexan-
dria ad Caucasum, Pessi ferocia: salubre Cobaris consilium spernit:
in Sogdianam fugit.

328.

426.

Alexander Bactrianam petit. 16. Bactrianæ descriptio. 17. Erigyus
Satibarzanem occidit: Iter Alexandri in Sogdianam, magna aqua-
rum penuria. 20. Bessus à Spitamene proditus: Branchidarum exci-
dium. 23. Alexander vulneratur: ad Maracanda legationem Scytarum
primum excipit. Spitamenes & Catenes deficiunt: Alexander
novo ex vulnere periclitatur: Alexandriam ad Tanaim condit. 28.
Tanais & Scythiæ descriptio: Alexandri superstitio & anxietas: Cla-
des in Sogdianis accepta. 32. Novi Scytarum legati: eorum oratio:
Alexandri responsum.

34. Transmisso Tanai Scythas profligat: secuta victoriam. 37. Po-
lymerus Sogdianæ fluvius. Sogdianorum captivorum magnanimitas:
Bessi supplicium: nova supplementa: fons prope Oxum flumen
reperitus: urbes in Bactriana conditæ. 39. Arimazis petra obsidetur
ac deditione capitur.

Ætat.
29.
Regni
9.
Imp.
3.

LIBER OCTAVUS.

Varia in defectores certamina Scytharum legationes & postolata:
periculosa Alexandri venatio. 3. Cliti cædes in convivio: Alexandri
pœnitentia. 9. Iter ad Xenippa: Syfimithris petra in Nauris, ejus-
que deditio. Philippi adolescentis præclara mors. 12. Spitamenes ab
uxore necatur: Dahæ sese dedunt: Satrapæ variis provinciis mutati.

327.

427.

14. Gravis tempestas apud Gabaza: Alexandri nuptiæ cum Boxa-
na. 17. Apparatus ad bellum Indicum. Alexander divinos sibi ho-
nores expetit: Macedones repugnant. Callisthenis oratio. 21. Her-
molai conjuratio ut detecta sit: ejus oratio in Alexandrum: Regis
responso: conjuratorum supplicium. 28. Indiæ descriptio: ejus flu-
mina: rubrum mare: mores Indorum: Regum luxuria: Indici
Philosophi: mensium & anni apud illos ratio. 32. Nyfa deditione capi-
tur: Macedonum Bacchatio in monte Mero. Variæ inde urbes captæ:
Alexandri vulnus ad Mazagas Affacani regiam. 36. Aornos petra
describitur: quomodo Indis deferentibus capta sit. 39. Indus traji-
citur ab Alexandro.

Omphis Taxilorum rex amicus occurrit: munera ultro citroque
data. 42. Iter ad Hydaspem: Pori copiarum: levia utrimque certamina:
Alexandri stratagema: procellæ opportuna occasio ad trajiciendum

Ante CHRIST.	Urbis cond.	Hydaspem. 49. pugnae praeludium: Pori acies: Macedonum in eam incurfus: Indorum perturbatio & fuga. Macedonum terror ab Elephantis, quos dei inde vulneribus irritatos fugant, Porus egregia edita pugna fugit: insequentem Alexandrum Bucephalus moriens destituit: tandem Porus capitur: Regium illius responsum: Alexandri in eum humanitas.	Olymp.	Ann Alex.
		LIBER NONUS.		
		Duabus urbibus ad Hydaspem conditis, Alexander ad interiora Indiae pergit.		
		Acesinem & Hyarotim trajicit. Sopithis regnum: Gentis mores: regis deditio voluntaria: canum mira vis, s. Macedones Hypasim fluvium trajicere recusant: Alexandri ad eos oratio irrita: Cani responsio. Rex posito expeditionis suae monumento, ad Acesinem revertitur.	Olymp. CXIII. 2.	Aetat. 30. Regni 10. Im. 4.
326.	428.	Per Hydaspem in Acesinem descendit: ad confluentes periclitatur: in Mallos & Dracas pervenit. In urbem Oxidracarum solus ex muro desilit, ac tamen non occiditur. Magno vitae periculo defunctus per Indum devehitur in Sabracas, Musicanos, Praestos, Oxicanis & Sabin regna, Ptolemæi vulnus ex venenato gladio, ejusque curatio prodigiosa.		
		Perventur in Dataliam insulam: inde Oceanum versus progressos maris æstus occupat semel atque iterum. Tandem Oceanum subit: Pataliam revertitur: urbes & portus condit. Classẽ Nearchi & Onesicriti tradit per Oceanum deducendam ad Euphratem: ipse terrestri itinere per Arabitas, Gedrosios & Oritas proficiscitur.	3.	Aetat 31. Regni 11. Imp. 5
325.	429.	Magnis incommodis in Carmaniam pervenit: Bacchi triumphum imitatur.		
		LIBER DECIMUS.		
		Prætores à provincialibus accusatos in vincula conjicit.		
		Nearchum & Onesicritum reverbos, ad continuandam navigationem remittit: classẽ adificari jubet ad Africam & Europam reliquam subigendã. Orsines Satrapa Bagoæ calumniis circumventus perit. Zopirionis clades apud Getas: Harpali fuga in Græciam, & exitus. Seniores milites dimissi: reliqui missionem feditiosè postulant: Alexandri ad eos oratio, & constantia in plectendis rebellibus: Persas milites & corporis custodes adsciscit. Macedonum poenitentia mitigatus, cum iis redit in gratiam: tum veteranos in patriam remittit Cratæro duce. Iter Alexandri in Median: mors Hephæstionis, & immoderatus ex eâ luctus regis immensique exequiarum sumptus. Cossæos domat.	4.	Aetat. 32. Regni 12. Imp. 6.
		Contemptis Chaldæorum monitis Babylonem ingressus legationes ferme omnium gentium audit. Per Euphratem in Arabiæ fines navigat: inde Babylonem adversus omnes revertitur.		
323.	431.	Ex longâ comestatione in morbum incidit, & intra sextum diem moritur. Ingens Macedonum ac Persarum luctus, tum formido. Silycambis voluntaria ex inedia moritur, Alexandri virtutes, vitia, & felicitas: procerum deliberatio de successore deligendo. Aridaeus auctore Meleagro Rex salutarur, & Philippi nomen accipit: exorta inde turbæ: ficta Meleagri & Perdicæ reconciliatio: mors Meleagri voluntaria: divisio imperii inter principes. Alexander sepelitur & in Ægyptum deferitur. Sparsus de veneno per Antipatrum ei propinato rumor,	CXIV.	Aetat. 33. Regni 13. Imp. 7.

Extrait du Privilège du Roy.

Par Privilège du Roy, signé DESVIEUX, Donné à Versailles le 20. Aouſt 1674. & Reſtré ſur le Livre de la Communauté des Libraires de Paris. Il eſt permis à FREDERIC LEONARD Imprimeur du Roy, d'imprimer pendant 20. années le **QUINTE-CURSE** avec des Commentaires & Notes pour l'inſtruction de Monſieur le Dauphin, avec défenſes à tous autres de l'imprimer ny vendre ſans ſon conſentement : ainſi qu'il eſt plus amplement porté par leſdites Lettres.

Achevé d'imprimer le 27. Septembre 1677.

Errata in Curtio ſic emendabis.

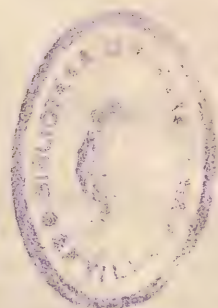
PAG. 74. l. 4. Babylonem. 83. l. 21. Animi autem agit. corpus. 86. oſo quæſoque amifſo metu. 94. ſpatium. 118. l. 17. eſſent. 127. l. 4. ad Oceanum. 129. l. 12. Phœnices. 131. Babylonem. 141. l. 4. Ac. 146. l. 9. Babylonem. Ibid. l. 12. eſſet. 148. l. 5. planities. 153. l. 12. cœperunt. 156. l. 2. ſtabilitate. 157. l. 4. Hercule. 157. l. 12. cenſere. 158. l. 25. fruſtrareur. ipſos. 161. l. 8. Pœonia. 164. l. 2. à vecordibus. 165. l. 10. vicos. 166. l. 2. aſcitos. l. 3. Peloponnenſium. 161. l. 18. poterat. l. 29. prætereuntibus. 168. l. 8. imbelles. 169. l. 2. planities. 170. l. 4. illatum. 174. l. 4. effuſi. 180. l. 4. venis. 190. l. 13. vides. Noſtri. 191. l. 4. militibus. 192. l. 23. quoque; ſi minus. l. 26. oſtendere. Non. 194. l. 15. cum. 195. l. 3. Planities. 196. l. 14. præcipit. 197. l. 5. ad ipſum. l. 6. Polysperchonte. 198. l. 17. theſaurus. properaret. 199. l. 1. eſſet. l. 5. conjugesque; & caſtra. 202. l. 4. gazam. 204. l. 8. deditos. 212. l. 11. tradidiſſet. inire. 222. l. 23. exciverat. 236. l. 1. Thermoſonta. 260. l. 1. Philoras, regem. l. 10. meditarus. 268. l. 4. Ariorum. 281. l. 6. Branchidis. 295. l. 16. & in ripam. 308. l. 22. dele in. 328. l. 3. quoque. 340. l. 30. victoriæque. Ducibus. 360. l. 3. cicatricibus. 370. l. 3. nunciaretur. 378. l. 19. dele in. 382. l. 8. videbatur. 391. l. 1. ſepulcrum. 392. l. 11. coortis. 396. l. 4. ginta.

IN COMMENTARIIS.

I. Interpretationem : N. Notas : C. columnam : L. lineam ſignificat.

PAG. 73. N. c. 1. l. 5. & Abydum. 75. N. c. 1. l. 14. quem. 85. N. c. 1. l. 13. perſeuerem. 88. N. c. 2. l. 1. Mediterranei. Ibid. l. 11. opperiri. 29. N. c. 1. l. 15. anguſſias. 96. N. c. 1. l. 11. ulturus. Ibid. c. 2. l. 15. cap. 27. 101. N. c. 1. l. 3. Craſſi. 102. N. c. 1. l. 3. Illum regem eſſe. 103. N. c. 2. l. 4. amana. 105. N. c. 2. l. 16. partem. 108. N. c. 1. l. 3. præcipue. 113. N. c. 2. l. 14. Raderus Aut. 114. N. c. 1. l. 17. Siphnus. Ibid. l. 24. Cydonia. Ibid. c. 2. l. 1. Phaſtos 115. N. c. 2. l. 7. Bœotia. 118. N. c. 1. l. 14. profundiffimum. Ibid. l. 17. pedum. Sed. 119. N. c. 1. l. 2. Sidonem. Ibid. c. 2. l. 6. *ἰππῶδες*. 122. N. c. 1. l. 3. *κωβερνὰς*. Ibid. l. 19. Panos. Ibid. c. 2. l. 24. Gelois ſine a. 124. N. c. 1. l. 3. balenæ. Ibid. l. 5. Olaus M. Ibid. l. c. 2. l. 1. rem, cetum. 125. M. c. 1. l. 9. quod. 126. N. c. 1. l. 15. Epapho. Ibid. c. 2. l. 17. vaticinio. conſules. Ibid. l. 27. annalibus. reſert. 127. N. c. 1. l. 8. ſub Joſue. Ibid. l. ult. lib. 1. 128. I. c. 1. l. 1. *Haly* 130. N. c. 2. l. 17. Methymnæorum 131. N. c. 1. l. 5. *Mitylenen*. Ibid. l. 9. *Ægæi*. 132. N. c. 1. l. 8. Samſonis. Ibid. c. 2. l. 6. eundem. Ibid. l. 7. l. 2. Dial. 4. 134. N. c. 2. l. 1. Lipſius. 137. N. l. c. 1. l. 15. Africi; ab 138. N. c. 1. l. 7. dele *Tepore &c.* Ibid. l. 30. oram. Ibid. c. 2. l. 19. Ptolemæum; & ſicubi aliter occurrer. Ibid. l. 27. *Æthico*. l. 28. *Trogodytæ*. l. 32. *Symnos*, quos 141. N. c. 1. l. 6. *παῖδες*. 142. N. c. 1. l. 8. Neutrum. 144. N. c. 1. l. 14. cum ab avibus. 145. N. c. 2. l. 12. Celænas. Ibid. l. 20. cap. 5. de Creta c. 6. 147. N. c. 2. l. 8. *Arbelitis*. 148. N. c. 2. l. 13. *Ἰλιν* in *Δ.* 150. N. c. 2. l. 5. *Acidalii*. 157. N. c. 1. l. 14. directæ. Ibid. l. c. 2. l. 4. obtineri. 158. N. c. 1. l. 13. Ibid. c. 17. Ibid. l. c. 2. l. 4. Siluerunt. Ibid. N. c. 1. l. 8. Hyginum. l. 3. c. 2. l. 8. æſtivum. l. 12. diurno. 165. N. c. 1. l. 11. ſic. Ibid. l. 20. Livio l. 4. c. 51. 166. N. c. 1. l. 1. *Lynciſta* quoque. Ibid. l. 17. *Andromenis*. l. 39. *Φαλακρὸς*. Ibid. c. 2. l. 29. *Maliacus*. 167. N. c. 2. l. 5. *chauffe-trapes*. 169. N. c. 2. l. 12. ducentefimus. 170. N. c. 2. l. 12. Suidas in *Δαρεχοῖ* 180. N. c. 2. l. 14. nihilominus. 190. N. c. 2. l. 21. à Perſide. 193. N. c. 2. l. 16. agnoſcat. Ut. 195. N. c. 1. l. 15. *Germania*. 196. N. c. 2. l. 8. *Arbelica*. 199. N. c. 1. l. 5. *κῶμη*. 205. N. c. 1. l. 10. eſt 236. N. c. 1. l. 9. *Thermodon*. 240. N. c. 1. l. 12. *Fymus* 272. c. 2. l. 30. quam. 329. I. c. 2. l. 1. *inſulas*. 330. N. c. 2. l. 13. pervadunt. 373. I. c. 2. l. 4. Nullis exequiis honorantur. 374. N. c. 2. l. 10. *παρυγεπαςῆς*. 378. N. c. 2. l. 15. five 381. N. c. 1. l. 5. mole. 391. N. c. 1. l. 3. ſepulcri; & ſic deinceps. 394. N. c. 1. l. 7. patiebantur.

J. FREINSH.

J. FREINSHEMII
SUPPLEMENTORUM
IN Q. CURTIUM
LIBER PRIMUS.

LEXANDRI, qui ademptum Persis imperium in Græciam intulit, vitam atque res gestas plurimi Græcorum memoraverunt: ex quibus plerosque operum suorum spectatores, quosdam etiam socios atque ministros habuit: nonnullos, ut erat avidus mansuræ post mortem gloriæ, ad hoc ipsum evocavit, ut res suas traderent posteritati. Ceterum præter ipsam rerum magnitudinem, innata genti fabularum cupido effecit, ut eorum complures monstris quam vero similia proderent. fide autem dignissimi videntur Ptolemæus, qui postea regnavit, & Aristobulus. Etenim extincto jam Alexandro sua edentibus metus & assentationis causæ decesserant, quibus ferè narrandarum rerum veritas corrumpi solet. nam Ptolemæum etiam regii nominis dignitatem mendaci historia polluere voluisse, quis crederet? Uterque autem quum multis ad res Alexandri pertinentibus negotiis non interfuerint modo, verum etiam præfuerint; verissima præ aliis tradere potuisse liquet. Quoties igitur consentiunt, ceteris antehabuius: ubi in diversum abeunt, ex copia rerum ea potissimum secevimus, quæ diligenter inter se composita proxime ad rerum gestarum fidem videbantur accedere. Quod etiam post ætatem Alexandri alios Græcorum sequutos video, quibus aliqua veri cura fuit; & nuper ex Sicilia Diodorum. Nam qui ex Romanis animum

Arrian. in præfat.

Quem maxime
sequi videtur
Curtius.

2 SUPPLEMENTI IN Q. CURTIUM

ad historiam applicuerunt, ii patriis rebus contenti, externa neglectui habuere: quia victoris populi gesta componentibus, neque majestas rerum deerat; & plus utilitatis allatura videbantur in eadem republica degentibus. Quorum studium ut laude dignissimum arbitror; sic extra reprehensionem fore confido, si nostris etiam hominibus ostendam eum regem, qui unus omnium mortalium, intra brevissimum ævi spatium, plurimum terrarum occupavit. quo appareat, NON FORTÉ neque temere res humanas ferri; sed plerumque fortunam pro moribus; neque diuturnam esse felicitatem, quæ virtute destituatur. Igitur Alexandrum omnibus ingenii fortunæque dotibus abunde auctum ornatumque fuisse comperio, quibus fatalem tantæ potentiae virum oportebat instrui. Genus ab Hercule repetebant Macedonum reges; Olympias Alexandri mater initia suæ gentis ad Achillem referebat. Puero neque incitamenta exemplaue gloriæ; neque virtutis magister aut exercitatio deerant. quippe Philippus pater continuis bellis contemptam antè Macedonum gentem extulit, & coacta in ordinem Græcia, cunctis formidabilem fecit. Denique non solum operum post se gestorum fundamenta posuit; verum etiam quum decederet, Persico bello intentus, delectus habuerat, commeatus, pecuniam, exercitum paraverat; & Parmenionis opera jam Asiam aperuerat. Sed in eo rerum momento subductus est, ut & maxima gerendi belli subsidia filio, & plenam gesti gloriam relinqueret: quadam fortunæ industria, quam unus hic perpetuo obsequentem sibi habuit. Cujus admiratione non postea modo, sed statim ab initio dubitatum est, rectiusne foret, non per Æacidæ aut Herculem, sed ab ipso protinus Jove, tanto homini divinæ stirpis originem asserere. Ipse quidem, quum Hammonem Libycum adiret, ejus filium se appellari voluit, ut postea trademus. Ceterum *draconem in cubili matris ejus visum, quem Jupiter induerit, eoque genitum fuisse Alexandrum, multi crediderunt: insomniis etiam, vatumque responsis fidem generis factam: & quum Philippus Delphos sciscitatum misisset, oraculo monitum, ut Hammonem inprimis revereretur. Nec defunt qui fabulosum id quidem, non tamen adulterium matris falso jactatum asserant. Quippe pulsum Ægypti regno Nectanebum, non, ut vulgo arbitrantur, in Æthiopas concessisse; sed quum adversus vim Persicam in Philippo maximè presidium speraret, in Macedoniam vectum, magicis prestigiis illusisse Olympiadi, thorumque hostitis temeravisse. Suspectam quidem exinde Philippo, neque aliam tam intimam divortii, quod inter eos sequutum est, causam, pro comperto postea fuisse. Etiam quo die Philippus Cleopatram domum deduxerat, Attalum sponse avunculum, Alexandro natalium dedecus exprobrare ausum, ipso quoque rege ex sese genitum negante: denique de Olympiadis adulterio non in nostro solum orbe, sed apud de-*

Diodor. 17, 1.
Vellei. 1, 6, 6.
Oros. 3, 12.
Arrian. 2, 1, 34.
Pausan. lib. 1.
Julian. Cæsar.

Curt. 7, 1.

Lucian. dial.
mort. Silius lib.
13. Victor. in Ga-
lerio. Dio Chry-
sost. orat. 4. Si-
don. carm. 2. & 9.
Plut. c. 2. Justin.
11, 11, & 12, 16.
Solin. c. 14.
Euseb. λογ. α.
Antonin. Otto
Erising. 2, 25.
Cedrenus.
Glycas.

Justin. 11, 11, 4.

LIBER PRIMUS. 3

viles quoque nationes, pertinacem rumorem obtinuisse. Verum ve-
 lande ignominie repetitum ex antiquis fabulis de dracone commen-
 tum: idem enim olim de Aristomene Messenios, de Aristodama Si-
 cyonios jactavisse. Sane apud majores nostros de Scipione, qui Car-
 thaginem prior afflixit, eadem ferme fama fuit: similisque divi-
 nitatis opinionem Romani modo principis ortus habuit. nam de
 conditore Urbis Romulo quid attinet dicere; quum nulla gens tam
 vilis reperiat, quæ sui generis auctorem non faciat deum, aut
 deo editum? Ceterum Nectanebi fuga temporibus hisce non con-
 gruit: sexennis enim jam erat Alexander, quum ille ab Ocho vi-
 ctus, avitis opibus excideret. Nec ideo minus vanum est, quod
 de Jove fertur. Ipsa quidem Olympias dempto post mariti necem
 metu, asseverationem filii Jove se genitum credi volentis irrisisse
 dicitur, missaque epistola petivisse, *ne se nihil tale commeritam*,
odiis Junonis obiectare pergeret. Antea enim ipsa maxime fabulam
 confirmasse creditur; proficiscentemque in Asiam Alexandrum
 monuisse, *ut memor originis digna tanto genitore capefferet.* Verum
 tamen ostentis deum, variisque præagiis inter conceptum editum-
 que partum, significatum fuisse, quantus homo nasceretur, con-
 sensu traditur. Obsignatam Olympiadis alvum annulo, cujus
 sculptura leonem præferret, per quietem Philippus vidit. Cujus
 rei memoriam servavit Alexandria, quam in Ægypto conditam,
 aliquamdiu Leontopolim appellavere. Nam de Alexandri magna-
 nimitate & robore somnium illud interpretatus erat Aristander
 peritissimus vatum, qui postea comes ei hæsit, sacrisque ejus præ-
 fuit. Qua autem nocte Olympias peperit, maximi per Asiam no-
 minis templum Ephesiæ Dianæ ignis hausit. Intulerat eum cujus-
 dam hominis perditum furor; qui comprehensus tortusque, non alia
 mente id commississe falsus est, quam ut magno aliquo facinore
 memoriam sui diuturnam efficeret. Ergo tam fœdi exempli cladem
 non istius tantum ædis damno æstimavere Magi, qui tum Ephesi
 degebant; verum pro majoris ruinæ præagio habentes, totam
 urbem mœstis implevere clamoribus: *exortam alicubi facem, cujus*
incendio, similem ob causam, totus olim Oriens conflagraturus esset.
 Forte per idem tempus Potidæam Atheniensium coloniam Phi-
 lippus subegerat; quum & Olympia quadrigis se vicisse cognovit:
 & à Parmenione, quem in Illyrios miserat, majoris momenti nun-
 cius venit, *fusus ingenti praelio barbaris, Macedonas prospere pugna-*
visse. Exultanti tam læto ubique votorum exitu etiam de Olym-
 piadis partu renunciatum est: nec dubitavere vates, *invictum fore,*
qui inter tot victoriarum palmas nasceretur. Ferunt tot simul pro-
 sperarum rerum cumulo attonitum regem, & invidiam deum
 veritum, oravisse Nemestin, *ut hoc fortune obsequium, modica*
aliqua calamitate ulcisci contenta foret. Proditum etiam est memo-

Texeira Hist.
 Pers. 1, 22.

Liv. 26, 19, 6.

Silius lib. 9.

Agell. 7, 1, Valer.

Max. 1, 2, 2.

Quintil. 2, 4.

Sueton. August.

c. 94. Livius in

præfat.

Plut. cap. 3.

Agel. 13, 4.

Solin. c. 14.

Plut. cap. 3.

Plutar. c. 2.

Ephorus apud

Tertullian. de

anima cap. 46.

Stephan. v.

Ἀλεξάνδρῳ.

Eustat. ad Perie-

get. 254.

Plutarh. c. 4.

Cicero de divin.

1, 23. & de nat.

deor. 2, 27. Soli.

c. 43. Val. Mal.

8, 14. Zonaras.

Hieron. advers.

Helvidium.

Plutarch. c. 4.

Justin. 12, 16, 6.

Plut. consol. ad

Apollo. c. 9. &

apophth. cap. 9.

4 SUPPLEMENTI IN Q. CURTIUM

* Mela 2, 3. Serv. rix, in oppido * Pella, duas aquilas in culmine domus, ubi puerum enixa erat regina, tota die persedisse. gemini per Europam Asiâque imperii augurium id fuisse, post eventum facile interpretati sunt. Terram quoque tum movisse, magnâque tonitruorum fulminumque vim erupisse cælo, auctores haheo. Natus est * autem, ut accuratiores tradunt, incipiente Olympiade sexta supra centesimam, prætor Athenis Elpine, A. D. XII. Kal. Sextil. quem tum mensẽ Macedones *Loum* vocabant: quo tempore pop. Rom. quadragesimum fere annum agens, vicinorum bellis exercebatur, & subjugando terrarum orbi quotidianis incrementis præludebat.

C A P. II.

Agellius 9, 3.

Curt 3, 13.

Justin. 12, 6, 10.

Arrian. 4, 2, 12.

Curt. 8, 8.

Eumẽ. Paneg.

Constantin. 17.

Ælian. hist. var.

12, 14. Arrian. 7,

5, 18. Solin. c. 14.

A T Philippus auctus filio, de quo propter oblata tot omina spem amplissimam conceperat, in educationem curamque ejus omnes cogitationes convertit. Quippe vir prudens & amans patriæ, N I H I L molitionibus suis profectum facile sentiebat, si rebus undique motis, hominem imperitum aut segnẽ Macedoniæ post se relinqueret. suam quoque gloriam haud durabilem futuram, si maximarum rerum instrumenta, quæ tanta industria parabat, successoris inertia corrupisset. Leguntur inter epistolas ejus, venustatis & prudentiæ plenas, literæ, quas tum ad Aristotelem, qui cum Platone exercebatur, Athenas misit, in hunc fere modum scriptæ. *Philippus Aristoteli salutem dicit. Certiorem te facio, filium mihi genitum esse. Nec perinde diis gratiam habeo, quod omnino natus est, quam quod te florente nasci illum contigit; à quo educatum institutumque neque nobis indignum spero evasurum, neque successioni tantarum rerum imparem. Satius enim existimo carere liberis, quam opprobria majorum suorum tollentem, in pœnam genuisse. Neque fefellit eum opinio, quippe puer Aristotele doctore diu usus, ad res in ea ætate gerendas insigne præsidium sibi comparavit. Sed hæc postea acciderunt, interim constituti sunt infanti nutritores atque pædagogi, Leonidas Olympiadis propinquus, & Lysimachus Acarnan. Philippus nationis ejusdem adjectus, qui valetudinem pueri regeret: Hellanicæ (Dropidis erat filia, ex illustrioribus Macedonum feminis) corporis & morum recta temperie probatæ, nutricis munus demandatum est. Hac cura paucos intra annos effectum est, ut jam tum polliceri videretur eum regem, quem postmodum exhibuit. nam & in puerilibus membris indomitus eminebat vigor, & eximia indolis argumenta ætatem longe prævenerant. Excellens nativæ & genuina venustate corporis, cultum aspernabatur; *ANXIAM* formæ curam feminis convenire dictitans, quæ nulla alia dote æque commendarentur: si virtutis potiri contigisset, satis se speciosum fore. Fuit autem quum adolevisset, justa membrorum proportionẽ conspicuus, artubus robustis, probeque compactis: vi tamen, quam specie validior;*

LIBER PRIMUS.

3

quippe corporis ejus habitus intra proceritatem stetit. Cutem habuit candidam, nisi quod in malis, itemque pectore, grato rubore suffundebatur: capillum flavum, leniter intortum: nasum aquilinum: oculos varios; nam lævus glaucus fuisse traditur, altero nigerrimo. Inerat autem ipsis occulta quædam vis, ut sine veneratione atque horrore quodam intuentium non aspiceretur. Pernicitate pedum admirabili fuit; quam ut magnæ in expeditionibus utilitatis, etiam rex non omisit exercere, sæpeque cum velocissimis suorum cursu certare visus est: patientia laboris supra fidem eximia, qua sæpe una, difficillimis temporibus, sibi exercitibusque suis salutem peperit. Exercitationibus crebris, & calidissima corporis temperie, adeo quidquid vitiosi humoris sub cute colligi solet, expugnavit; ut suavem ex ore membrisque exhalaret odorem, eoque etiam tunicas quibus uteretur impleret: ob easdem causas, ut quidam putant, ad vinum iramque proclivior. Visuntur adhuc imagines ejus statuarumque, summorum artificum opera. Ne enim vulgarium sculptorum pictorumve temeritate oris sui honor obsolesceret, studiose cavit; *pœnam* comminatus, *si quis injussu suo conaretur*. Ergo abundante tum artificum copia, volentem unus Apelles pinxit, sculpsit Pyrgoteles, Lyfippus & Polyclethus ære duxerunt. *Citatiores gressum Leonide vitum fuisse, * ferunt; ex ipsius consuetudine id habuisse Alexandro: quod postea, quum enixe vellet, corrigere non potuerit.* Equidem EDUCATIONI plurimum tribui debere non infiteor; ceterum hoc quidem naturæ potius adolescentis, quam assuetudini deputo. etenim in homine velocissimæ mentis, necessum erat, ut ardorem animi, corporis etiam motus sequeretur. Quem adeo non in vitio posuere successores ipsius, ut etiam studiosè æmularentur; simul depressiore in lævum collo, obtutum ejus vibrantem, & elatiorem vocem imitati; quum animus non exprimerent. quippe plurimorum ex illis longa vita vix quidquam habuit dignum, quod cum hujus pueritia compararetur. Neque enim quidquam aut loquebatur, aut agebat humile; sed dictis factisque par fortunæ suæ, vel etiam supra erat. Nam quum esset laudis avidissimus, non undecumque eam affectabat, sed optimis quibusque comparari gaudebat: INGLORIAM ex vilibus palmam intelligens, tantoque illustriorem victoriam, quanto quos vicisset plures haberentur. Ergo dicentibus, *quoniam cursu plurimum valeret. debere profiteri nomen suum inter eos qui Olympicis ludis certaturi essent, cognominis sibi regis exemplo; magnam ea re per Græciam sibi famam comparaturum: facerem, inquit, si reges haberem adversarios.* Quoties aut præclara aliqua pugna Philippus vicerat; aut oppidum opulentum in potestatem redegerat; lætantibus aliis, ipse haud obscure indolefcebat. exceptaque vox est querentis inter æquales *nihil reliqui facturum patrem sibi* goras lib. 9.

Solin. c. 14.

Plutarch. c. 5.

Tzetzes.

Glycas

Ælian. hist. var.

12, 14.

Plutarch. de adul.

& amici discrim.

c. 29. & de animi

tranquill. cap. 20.

Arrian. 7, 5, 18.

Plut. Sympos. 1, 6.

Apulei. 1. Florid.

Horat. epist. 2, 1.

Himerius apud

Phot. Plin. 7, 37.

6. 35, 10, 25. 37, 1.

7. Cicero epist.

fam. 5, 12.

* Hieron. ad

Lætam. Hincm.

epist. 3, 1.

Plut. Pyrrho c.

14. & Alex. c. 5.

& de fort. 2, 5.

& Pomp. c. 2.

Tzetzes Chil. 8,

200. & 11, 368.

Victor. in Cara-

calla. Hist. Misc.

10, 23.

Plutarch. c. 6. & de

fort. Alex. 1, 13.

& Apophth. c. 36.

Herodot. 5, 22.

Plut. c. 6. & apo-

phth. c. 36. Gre-

goras lib. 9.

SUPPLEMENTI IN Q. CURTIUM

- ipsisque, quum adolevissent.* quippe deperiturum gloriæ verebatur, quidquid accessisset opibus : nec tam harum possessione quam istius cupidine movebatur. Somni natura parcissimus, etiam arte vigilantiam adjuvabat. si quid occurrisset, quod seria meditatione dignum videretur ; comprehensa pila argentea, brachium extra lectum porrigebat, ut in subjectam pelvim illapsa, excitato sonitu, torporem in somnum deficientis discuteret. Deos ab ineunte ætate magnifice coluit. Sacro quodam ita liberaliter thura flammis intulit, ut Leonidas vir severus & parcus, profusionem istam non ferens, exclamaret ; *sic adolebis, quum regiones subegeris, ubi hæc nascuntur.* Cujus vocis memor, quum postea thuriferam Arabiam pacaret, multa odorum talenta misit Leonidæ, cum mandatis ; *ne posthac in deorum honoribus adstrictior esse vellet, quos intelligeret dona hilariter oblata tam larga manu rependere.* Animi sublimis & magna conaturi documenta mature dedit. Persis ea tempestate Artaxerxes cognomento Ochus præerat. Eum Artabazus & Memnapi satrapæ, Memnonque Rhodius, egregius dux, bello lacefiverant ; sed potentia regis oppressi, deserta Asia ad Philippum profugerant. His tum Alexander septenni minor mire delectabatur ; crebroque de rebus Persicis interrogabat, nihil quidem puerile & sordidum, sed *quibus maxime firmamenti opes regia niterentur ? quis armorum usus, quæ audacia viris ; quanta equis pernicitas esset ? quot dierum itinere Macedonia distaret Susi ? qua regimorum via, quæque exercitatio corporis, atque opinio virtutis foret ?* Postea, quum deprecante fratre Memnonis Mentore, cujus forem in matrimonio Artabazus habebat, cum exulibus in gratiam redisset Ochus, eosque à Philippo repeteret, Alexander legatos eximie in tantilla ætate indolis admiratione ita perculit, ut unus eorum in hæc verba prorumperet : *Hic quidem puer magnus est Rex ; noster vero, dives.* Hæc autem quum merito quidem naturæ suæ debere videretur, haud minus institutioni debuit. Nam pater satis gnarus, quantum Epaminondæ commercium sibi profuisset, quantoque plura eloquentia, quam vi confecisset ; summa cura incubuerat, ut à tenera statim ætate liberalium artium studiis probe imbueretur. Igitur Aristotelem, magni nominis philosophum, ingentibus præmiis evocatum perpulit, ut etiam prima literarum elementa puero traderet. Nec abnuvit vir doctissimus, quum intelligeret, quantum esset à principio recte instrui multis imperaturum ; FRUSTRAQUE contemni pro parvis sine quibus ad majora profectus non esset. Variis deinde magistris, ut alius alia arte excellebat, usus, non modo mentem egregiis implevit disciplinis ; verum etiam corpus omnis generis exercitationibus, ad usum bellorum, & patientiam laboris edomuit : ne tum quidem vacuus, quum otiari videretur. quippe pila, vel sal-
- Marcellin. 16, 6.
Plut. c. 44, apophth. c. 37. Plin. 12, 14, 17.
Diodor. 16, 53.
Curt. 6, 10.
Plutarch. cap. 7.
Diodor. 16, 53.
Plutarch. de fort. Alex. 2, 24.
Diod. 16, 96.
Quintil. 1, 1, 20.
Hieronym. ad Latam.
Erasmus lib. 2. de ratione concion.
Dexippus apud Cedrenum.
Plutarch. cap. 70.
Athenæus 1, 15.
& 19. Dio orat. 2.

tatione virili, non tam laxabat animum, quam feriis obsequiis Suidas v.
membra præparabat.

ὄρχησσε.

CAP. III.

POSTQUAM deinde ætas & ingenium paulisper adolevit, jamque severioribus studiis idoneus visus est, revocatum, qui tum apud Mitylenæos agebat, Aristotelem continuo secum habuit; donec post mortem patris rerum potitus, in Asiam transjiceret. Quo temporis spatio quidquid à tanto præceptore tradi potuit, perdidit. Cognoscendæ rerum naturæ tanto avidius incubuit, quanto pertinacior spe imperium universi orbis præceperat. Cujus indagationem postea quoque adjuvit, plane regio & animo, & sumptu. Aristoteli, quo naturas animalium certius atque perspectius commentari posset, tota Asia Græciaque parere jussit, quotquot venatu, aucupio, piscaturæ vitam tolerabant, aut aliquam in ejusmodi negotiis peritiam assequuti fuerant. Constat in ejus operis impensas octingenta talenta philosophum accepisse. Adeo autem cognitionem illam dilexit, ut in eam sumptum faceret, curamque impenderet, cujus fructum visurus non erat. Post centum annos capti sunt cervi cum torquibus aureis, quos addiderat, ut vel posterius cognoscerent, quanta fides habenda foret iis, quæ de istorum animalium longævitate ferebantur. Sublimioribus quoque disciplinis, quas *acroamaticas* appellant, eruditum fuisse, ipsius testatur epistola, qua queritur Aristotelem *dignitatem earum evulgatis præceptis profanasse*. Et ille excusavit; rescribens, ita libros illos esse editos, ut haberi possint pro ineditis. nec enim quemquam sententiam ipsorum magnopere percepturum esse, nisi quæ iis continerentur, jam antea didicisset. Idem, quum Rhetorica ab eo exigeret, solícite vetuit, ne aliorum etiam in manus pervenire pateretur. Neque enim minus honestis artibus, quam potentia ceteros præstare cupiebat: indignabaturque communicari laudem illam cum humillimis. Medicinæ quoque studio imbutum ab Aristotele filio medici, ex gente Asclepiadarum, fidem ipsius epistolæ faciunt. Eam autem philosophiæ partem, quæ sibi aliisque probe imperare docet, ita coluit, ut magnanimitate, prudentia, temperantia, fortitudine, quam armis & opibus instructior, tantam imperii Perfici molem subruere aggressus censeatur. Ipse quidem prædicavit, non minus se debere Aristoteli, quam Philippo: *hujus enim munus fuisse, quod viveret; illius, quod honeste viveret*. Ingenium tamen ardens ambitione, nimia honoris gloriæque prædicatione, quam inter genera bonorum referendam esse Aristoteles sciverat, elatum fuisse, ut non modo imperii prorogandi gratia bella ex bellis sereret, verum etiam deus haberi vellet, quidam non immerito credidere. Ceterum non solum imperante Alexandro eximio honore, maximisque muneribus affectus est Aristoteles; sed & vivo adhuc Philippo ingens institutionis suæ pretium tulerat:

Laërt. in Aristot.

Ὀλυμπ.

ἀναγερῶν.

Dionys.

ὅτι Δημοδένους.

Plin. 8, 16, 5.

Athenæus 9, 15.

Plin. 8, 22, 15.

Plut. c. 12. Agell.

20, 4. Zonaras.

Aristot. c. 1. Rhe.

tor. de Alex.

Plutarch. cap. 13.

Laërt. in Aristot.

Plutarch. c. 15.

Ethic. 4. 7.

Zamof. analect.

antiquit. Daciar

cap. 11.

Ælian. hist. var.

12, 54.

- Tzetzes Chil. 7, 140. Dio Chryf. orat. 2 f. Laërt. in Aristot. Plin. 7, 29, 3. Val. Max. 5, 6, 5. ext. Plut. c. 51. adverb. Colotem. impetrato, ut in ipsius gratiam patria instauraretur. Olympios Philippus acerrimos hostes expertus fuerat; nam vicini Macedoniae, & potentia hactenus haud impares, ægerrime tulerant, sub rege bellicoso vafroque regni opes crescere, accolis perniciem aut servitium allaturas. Ergo quo infensioribus animis certatum est, eo asperior victoria fuit. urbem captam direptamque solo æquavit Philippus: cives veniere. in reliqua etiam ditionis eorum oppida sævitum est. Inter quæ Stagiram, unde Aristoteles genus ducebat, par calamitas obruerat. Eam tum regis permissu atque opibus ex integro condidit: restitutæque leges tulit, quibus postmodum usa est. Ita quam stantem florentemque tot fortium virorum manus ab excidio prohibere non potuerant; eam incensam atque dirutam unius civis excitavit ingenium. Quanti autem Aristotelem fecerit Philippus, hinc etiam æstimari potest, quod sæpe filium monuit, ut sub tam idoneo magistro sapientiæ gnavam operam daret; ne mox multa committeret, qualium causa ipse pudore & pœnitentia angeretur. Igitur postea quoque maximis rebus intentus Alexander, non omisit magistrum venerari; crebroque per literas compellavit hominem, nec disciplinarum modo arcana, sed & morum remedia petiit. Atque ille rescripsit, quibus ipsius atque subditorum felicitati consultum opinabatur: *meminisset, TANTAM ipsi concessam esse potentiam, ut prodesset hominibus, non ut eos laederet. ira quoque, in quam maxime præcipitem noverat, modum poneret; neque enim irascendum inferioribus: parem autem ipsi esse neminem.* Ad postremum tamen animo jam elatior spernere eum cœpit: præsertim quum ob Callisthenis exitum infestum sibi, & præter sapientiæ præcepta, etiam vindictæ causa, ambitionem humanum fastigium despicientis, disputationibus exagitare crederet. Certe paulo ante mortem, Cassandro objecta patri suo crimina purgante, exclamasse fertur; *Aristotelice versutia machinationibus instructum venisse, ut justas aliorum querelas fallacibus argutiis eluderet: deinde utrique, si vera quæ deferrentur comperisset, malum minatum esse: tam vehementi vultu, ut diu post ejus interitum, quum forte Cassander, tum rerum in Græcia potens, imaginem Alexandri Delphis positam intueretur, revocatus in periculi sui memoriam, toto corpore cohorrerit. Quæ res Aristoteli etiam magnæ infamiæ occasio fuit: quippe venenum quo Alexander periisse creditus est, non alterius ingenio equinæ ungulæ inditum, & Babylonem deportatum, rumor suspicatus est. Adamavit & musicam, eique seriam initio operam dedit: donec contumeliosa interrogatione patris, *ecquid puderet tam scite canere?* velut artem suæ majestati indecoram, negligentius tractare cœpit. Quo quidem tempore magistro chordam quandam ex artis præscripto pulsare jubenti, *quid autem referat*, inquit, *si hanc pulsavero!* in aliam*
- Plutarch. adverb. Colotem, c. 50. Laërtius.
- Plutarch. apoph. cap. 33.
- Casaub. in Arthenæum 14, 22. Proleg. not. in Curt. cap. 4. v. Alexandri.
- Melanch. in Chron. Ælian. hist. var. 12, 54. Rütgerfius var. 1ect. 1, 6.
- Plut. c. 13. & 94. Plut. de profect. virt. sent. c. 10. & de laude sui. cap. 19.
- Plutarch. c. 126.
- Curt. 10, 28.
- Plut. Pericle c. 2. Gregoras lib. 9.
- Ælianus histor. var. 3, 32.

aliam intendens digitum. At ille, *nihil referre futuri regis, futuri autem ciharædi referre*, respondit. Delectatus deinceps est masculo Dio Chrysost. cantu, quum molles fractasque modulationes ut perniciem morat. 2. rum averfaretur. Quo nomine maxime amplexus est Timotheum, artis ejus professione celebrem. Ille enim accommodata ad ingenium illius scientia, modo, quem *Phrygium* appellant, ita ali- Suidas, v. T1: quando eum rapuit, ut tamquam divino instinctu exardesceret uoð. Dio. pr. animo, & velut propinquo jam hoste, ad arma capienda profi- orat. 1. Erasim: filiret. Eloquentiæ etiam sub Anaximene Lampfaceno studuit. adag. à Dorio ad Phrygium. quæ res postmodum incolumitatem urbi attulit, quum Persarum Plutarch. de fort. opibus studentem Alexander diruere constituisset. Conspicatus Alexand. 2, 4. enim Anaximenem extra mœnia prodeuntem, nec dubitans, quin Pausan. lib. 6. pro patria deprecatum venisset, *Græcorum deos testatus est, non Val. Max. 7, 34. facturum se quod petisset*. Quo audito callidus ille rogavit, ut Suidas v. *Lampfacum dirueret*. Ille & jurisjurandi religione adstrictus, & 'Ανὰ ξίμ. magis etiam præceptoris olim sui sagacitate delinitus, gratiam delictorum Lampfacenis fecit. Comædos, ut instituto suo parum Athen. 1. pr. lib. 13. congruentia tractantes, corrupendisque moribus natos, contem- Dio Chrysost. pfit. Neglexit & pugiles, quamquam maximi tum in Græcia fie- orat. 2. rent. forte quod otiosos & saginæ addictos, valida membra spe- Plutarch. cap. 6. ctaculorum potius ludibriis, quam patriæ necessitatibus commo- dare, non probabat. Reliquas artes, etiam quas ipse non atti- Plutar. de fort. gerat, impense fovit. Unde ex toto fere orbe passim ad ipsum Alex. orat. 2. confluebant, quicumque insigni aliqua peritia præcellere sibi vi- Schoner. c. 1. debantur: eique vel ingenii sui monumenta dedicabant; vel ex Algebræ. Quin- hibito artis suæ specimine, à munificentissimo regum, & cujus tilia. 2, 20. 5. animo fortuna responderet, immensas plerumque divitias conse- Vitruv. præf. li. 2. quebantur. Etiam quos procul positos præclara eruditio, aut vir- Lucian. pro ima- gin. gin. tus commendabat, iis ingentia munera ultro largiri consueve- Laërt. in Xeno- rat. Igitur tantus ea tempestate doctorum atque solertium ho- crate Plutarch. minum proventus fuit, ut vix ullâ ætas bonis artibus copio- advers. Color. c. 50. & in Phocio- fior exstiterit. SOLENT enim ingenia moresque componi ad ne cap. 120. & de principum mentem; omnisque fere temporum inclinatio regnan- fort. Alex. 1, 14. & 2, 1. & 4.

Ex veterum monumentis nihil antehabuit Homero; quem C A P. IV. unum omnem sapientiam, qua imperia constant, optime com- Dio Chrysost. plexum esse autumabat. adeoque eum cordi habuit, ut Græco- tota orat. 2. cognomento *amator-Homeri* diceretur. Libros ejus semper secum ferre solitus, etiam quum quiesceret, una cum pugione sub cer- Plut. c. 13. & de vicali reponebat; *militia suæ viaticum*, & *institutionem bellicæ vir-* fort. Alex. 1, 4. *tutis* appellans. *Achillem prædicabat felicem*, quod tantum virtu- Vopisc. pr. Probi- tis suæ præconem invenisset. Reperto inter Damascenam prædam Cicero pro Ar- materiæ curæque exquisitissimæ scrinio, & disquirentibus amicis, chia cap. 10. *epinam usui convenientissime destinaretur*? Ipse, Homero, inquit, Plut. c. 44.

Strabo lib. 13.
Plutarch. c. 13.
Plin. 7, 29.

Lucian, dial.
mort.

Plutarch. de fort.
Alex. 1, 13.
Homer. Iliad.
3, 179.

Curt. 3, 15.

Athen. 10, 10.
Plutar. apophth.
cap. 36.

Scholias. Ari-
stoph. in nubib.
Plin. 8, 42.
Justin. 7, 6, 8.
Plin. 8, 42.
Plutarch. c. 9.

dedicabimus ; ut pretiosissimum humani ingenii monumentum , elegantissimo etiam opere servetur. Inde obtinuit , ut emendatissima poetæ editio , quam magna cura comparaverat Alexander , è nartheccio vocaretur. quippe scrinium illud , quum adhuc Persarum esset , unguentis & odoribus asservandis servaverat. Quidam proferre gestæ rei nuncius , quum citato cursu ad eum ferretur , dextramque porrigeret , vultu maximæ lætitiæ notas præferente : *Quid mihi nunciaturus es tanto gaudio dignum* , inquit , *nisi forsân Homerus revixit* : Sed tum eò jam felicitatis pervenerat , ut prope modum exsatiatæ gloriæ nihil deesse putaret , præter idoneum buccinato rem. Crebra autem lectione totum fere edidit , ut nemo neque promptius eo familiarisq ue uteretur , neque exactius de eo judicaret. Ex omnibus autem ejus carminibus maxime probabat versum , quo boni simul imperatoris , robustique militis laudes Agamemnoni tribuuntur ; eumque præcipuum virtutis incitamentum , & veluti morum suorum magistrum habuit. His itaque disciplinis imbutus , summæ fortunæ vim atque dignitatem egregie tutatus est ; superbia & licentia , quæ quidam sola principes agunt , abstinuit. Cultu curaque corporis haud multum supra privati modum eminens , virtute potius quam vestium ornatu anteire suos , imperatorium censebat : hilaris , humanus , affabilis ; ut tamen contemptum excluderet : vino deditus ; sed citra ebrietatem. nam si otium nactus esset , sermonibus magis quam compotatione tempus extrahebat. Voluptates ita contempsit , ut matri curam injiceret , ne plane ad generandum inhabilis esset. Illud inprimis religiose tenuit , ne cujus thorum violaret. Quibus vitæ morumque institutis diu inhæsit ; magnumque & memorabilem regem egit. donec impetu quodam , & velut torrente fortunæ convulsus & mutatus , pristinam animi moderationem paulatim exueret. Animi robur cum insigni dexteritate , magna patris & aliorum admiratione ostendit in equo bucephala ; nam id nomen bubuli capitis figura insignitus acceperat. Plurimum tum equestri laude pollebat Thessalia ; nobiliumque equorum greges multis locis alebantur. Eminebat tamen inter omnes viribus & specie bucephalas , quem Philonicus ex Pharsalia oriundus , maximo in illis regionibus principe dignum existimans , ad Philippum adduxerat , sedecim talentis venalem. Quum autem velocitatem equi obsequiumque experturi in campum descendissent ; nemo amicorum satellitumque regis tractare eum potuit. quin surgebat in omnes , & conscendere conatos ferocia exterrebat. Jamque pro indomito , & ob feritatem inutili , relinquebatur ; quum suspirans Alexander , *Qualem isti equum perdunt , per mollitiem animi , & tractandi imperitiam ! Quo sapius repetito a patre increpitus , quod ob negotium , quod emendare non posset , majores peritioresque conviciis incesse*ret ; ego vero ,

inquit, *emendabo pater, si permiseris*. Atque illo subjiciente; *frustratus autem quam poenam pendes? equi*, inquit, *pretium luam*: exortoque omnium risu, convenit, *ut victor equum patre emente haberet, victus amitteret pecuniam*. Tum Alexander comprehensis equi habenis, eum ita statuit, ut in adversos solis radios conversus, umbram suam conspiciere non posset: ea enim antea exteritum acrius ferocisse observaverat. quumque nihilominus aestuaret, jubam demulcens, dimissaque sensim chlamyde, in savientem adhuc insilit. Ille parendi insolens cervicem & calces jactare, multaque pervicacia contra frenum niti; denique proripere se conari, & ingenti violentia cursum moliri. Spatiosa & equitabilis planities suberat. ergo ferocientem exultantemque effusus in collum habenis, adactisque calcaneis cum ingenti clamore in cursum permittit. Ingens deinde campi spatium evedtus, jam lassatum & consistere volentem impellere non antea destitit, quam exhaustum cursu, & labore domitum, mansuetiorem jam mitioremque re-

* Curt. 12, 5 8. 48.

* Blondus lib. 1.

Romæ instaurata. Merulae Cosmogr. in regione urbis sexta, Ant. Lafrerus Sequanus formis aeneis excudit, Bern.

Gamucci. lib. 3. dell' antichità di Roma, Rosin. antiquit. 1, 6.

CAP. V.

Plutarch. c. 14.

Paul. Diac. de gest. Longobard. 5, 40.

Stephanus v.

Alexandria.

Justin. 9, 1, 2.

Hic atque talibus ingenii animique experimentis eam apud Philippum existimationem nactus est, ut quum ipse Byzantinos obsidione urgeret, idoneum jam crediderit filium, cui libera cum potestate Macedonia curam committeret, annos omnino sedecim habentem. Quo comperto Medarorum quidam, Thracia Paul. Diac. de natio, Macedoniae subiecta, opportunum defectioni, quam dudum gest. Longobard. agitabant, tempus advenisse rati, consilia nudavere. Sed adolescens ostentandae virtutis occasione laetus, cum ducibus a patre relictis propere in eos movit: victisque & ejectis rebellibus, urbem eorum varii generis convenis habitandam dedit: illi Alexandropolin ex nomine auctoris sui appellavere. Philippus eventu rei gaudens, ceterum sollicitus ne suo arbitrio permissus adolescentis animus, majora viribus cum exitio capesseret; evocavit eum, ut se magistro, ardorem prudentia temperare disceret: & in subigendis Chersonesi oppidis, strenua promptaque opera ejus usus est. Ceterum quum ad Byzantium, validam urbem, haberet obsidio, civibus egregie pro libertate pugnantibus; iisque Graeci barbarique, quibus incrementa Philippi suspecta erant, certatim auxilio venturi.

Justin. 9, 2.
Oros. 3, 13.

Otto Frising.
2, 24. Joan.
Magnus hist.
Goth. 3, 10.
Æschines contra
Ctesiphontem.

Curt. 8, 3.

Plutarch. de fort.
Alex. 1, 13.

Demosth. de
corona.
Curt. 10, 8.

Demosth. de
corona, Plutarch.
Demosth. c. 24.

nunciarentur ; desperata victoria , id unum agitabat , quam ratione quam minimo copiarum atque famæ damno ab obsidione discederet. Imperabat eo tempore Getis , Scythico populo , Atheas : qui armis Istriarum pressus , auxilium à Philippo petiverat , spe adoptionis facta , si fessis Getarum rebus succurreret. Idem quum hostium imperator decessisset , belli metu liberatus , Macedonas vacuos remiserat , negans *vel ipsorum auxilio , vel adoptione Philippi eguisse ; cui adversus hostes satis propriarum virum , & in successionem regni filius esset.* Eam barbari contumeliam ulturus Philippus , omisso Byzantio in Scythiam convertit agmen. Ubi conferto prælio , quum numero superiores Scythæ essent , nec virtutis pœniteret , arte Philippi Macedonibus victoria cessit. Cujus omne pretium , pecorum equorumque maximi greges , & infirmioris ætatis sexusque captivi , fuere : ceteræ prædæ nihil exceptum est. quippe opibus minime studebant Getæ ; sed quotidiano victu contenti , paupertatem inter vitæ commoda numerabant. Ceterum quum ex Scythia regrediens , longo impedimentorum agmine , per Triballos iter faceret ; illi opportunis locis occupatis transitum negabant , nisi prædæ partem accepturi. Erant in exercitu Philippi mercenarii Græcorum milites , qui & ipsi , quum in discriminis partem venissent , commodorum exfortes haberi moleste ferebant. Inde orta seditione ad manus ventum est : tam acri certamine , ut multis utrumque cadentibus etiam rex fauciretur , transfosso femore , eodemque vulnere interfecto equo : tanta vis adaucti teli , tantaque virtus inferentis ictum fuit. Ibi tum ante omnes profuit Alexander , jacentemque clypeo protegens , irruentium in eum alios occidit , alios avertit in fugam. Ita filii pietate servatus est , abscedentibus qui oppressuri fuerant ; eo promptius , quod interfectum crediderant : sic ipsi vulneris atrocitati vitam debuisse visus , mortis opinione mortem effugit. præda inter consternationem amissa est. Ceterum ex vulnere claudicare coactus , quum initio eam corporis deformationem ægro animo ferret , memorabili ad posteritatem adolescentis voce monitus est , *non irasci vulnere , cuius opera ad singulos gressus sue virtutis admoneretur.* Satis jam gloriæ potentiaque Philippo quæsitum erat ; satis etiam periculorum atque vulnere pertulerat : si quietem pati posset animus ambitione vecors. Tributarios Illyriorum Macedonas , omnium non vicinorum modo , sed etiam longe diffusorum dominos effecerat : Triballos subegerat : Thraciam habebat in potestate : multis Græcorum populis imperabat ; alios metu , aut largitionibus tenebat obnoxios. Thessalos Daochus , Cineas , Thrasydæus , cum Eudico & Simo Larissæis ; Arcades Cercidas , Hieronymus , Eucalpidas ; Argivos Myrtis , Teledamus , Mnaseas , Eleos Euxitheus , Cleotimus , Aristæchmus , regio jugo subdide-

rant: Messenios Philiadæ liberi, Neon & Thrasyllochus; Sicyonios Aristratus & Demaratus; Megarenses Ptoëdorus, Helixus, Perilaus; Eubœenses Hipparchus, Clitarchus, & Sosistratus, suæque civitatis principes, conciliabant: Olynthum Euthycrates & Lasthenes prodiderant. Una Spartanorum civitas veteris disciplinæ egregie tenax, & proditiōis immunis fuit. Sed quum imperio totius Græciæ immineret, Atheniensium maxime opes morari destinata cernebat. nec deerant in civitate qui res ad ipsum traherent; sed populus, qui omnia poterat, impellente Demosthene, contra Macedonum opes nitebatur: crebrisque, ut inter potentes vicinos, contentiōibus, ingenium Philippi callidum, audax, & ob dominationem, fidei famæque negligens, cognoverat. Maxime urebat regem recens dolor, quod ad Byzantium, Atheniensium operâ, spe sua excidisset: qui non modo centum & viginti navium classē obsessis auxilio miserant; sed & Chiis Rhodiisque eadem audendi auctores fuerant. Igitur dum percuratur vulnus in Triballis acceptum, omnia occulte præparabat, quo Athenienses improvisus opprimeret. Exercitum retinenti obtentui erant Illyriorum nationes, quæ ingenio feroces, & servitutis insuetæ, impositum nuper jugum excutere tentabant. In eos Alexander missus, barbaris fufis fugatisque, eam de fortuna atque virtute sua spem, & reliquis fecit, & ipse concepit, ut jam sine patre rebus gerundis se parem existimaret. Hæc per biennium gesta. Philippus autem præparatis omnibus, quæ olim destinaverat exsequi maturum ratus, exoptatissima occasione oblata, ante initium veris cum exercitu in Græciam venit: convocatis etiam ex Peloponneso copiis sociorum. Quippe Amphictyonum decreto creatus erat imperator Græcorum, ut insolentiam Locrorum, qui Amphissam incolunt, castigaret. namque Cyrrhæum agrum Apollini dicatum, Amphictyonum auctoritate contempta, colere perseverabant; ducemque ab his creatum, interemptis quibusdam, vulneraverant. Erat tum Philippo fœdus cum Atheniensibus, sed parum in eo præsidii futurum arbitrabantur, si regi violandæ fidei merces affulisset. Igitur legatos ad ipsum mittunt, petitu-
*ros ut pactis stare; aut certe ante ver-
 adu-
 ultum nihil hostile moliretur. deliberaturum interea populum Athe-
 niensem, qua ratione controversia, quæ inciderant, componi possent.*
 Thebas quoque legationem decernunt, quæ exposito communi periculo, hortaretur ut simul cum ipsis tutelam Græciæ susciperent. Sed Philippus per hospites & amicos, quorum Timolaus, Theogitonque & Anemœtas plurimum apud eives suos poterant; Thebanos in amicitia Macedonum continuit. Ratusque si cum solis Atheniensibus futura res esset, facile se superiorem fore; victis ad Amphissam Locris eorumque sociis, in Phocidem raptim ducto agmine, Elateam finibus Thebanorum simul Atheniensiumque immi-

Demosth. de
falsa legat.

Diodor. 16, 54.
Pausan. lib. 7.

Demosth. de co-
rona. Diodor.
16, 78.

Curt. 8, 3.

Æschines contra
Ctesiphontem.

Demosth. de
corona.

Plutarch. De-
mosth. cap. 24.

Demosth. de
corona.

Diodor. 16, 86.

Probus Epami-
nonda.

Plutarch. De-
mosth. cap. 24.
Diodor. 16, 86.

CAP. VI.

Justin. 5, 3, 5.

Plutarch. Alci-
biad. cap. 4.

Liv. 21, 20, 1.

nentem occupat, impositoque praesidio, velut in belli sedem, operibus munit. Ejus rei nuncius noctu Athenas perlatus tanta trepidatione urbem implevit; ut quum primo diluculo populus in concionem venisset, invitante ex more pracone, qui salutare patriae consilium haberet, uti diceret, nemo surrexerit. Donec Demosthenes congruentia temporis differens, persuasit, ut e vestigio classis & exercitus educerentur, & legati tum ad ceteros Gracos, tum in primis ad Thebanos mitterentur. in hanc sententiam decreto facto, Chares & Lyficles copiarum imperatores constituti; Demosthenes legationis ad Thebanos princeps ire jussus est. Non sefellerat ea res Macedonis solertiam, satisque prospiciebat, quanta belli moles oritura esset, si inter istos populos foedus convenisset. Quippe Atheniensium civitas tunc etiam opibus & auctoritate satis pollebat: nec Thebanorum aut potentia contemnenda erat, aut opinio. necdum exoleverat memoria Leuctricae pugnae, qua principatum Graeciae Lacedaemoniis extorferant. Igitur ut & sociorum confirmaret animos, & diversae factionis machinationes praeverteret; Amyntam & Cearchum Macedonas eo misit; addito, cujus eloquentiae plurimum fidebat, Pythone Byzantio: quem in concilio Boeotorum ita loquutum accepimus.

SI Philippo in Macedonia desidente, Elaream Atheniensis exercitus haberet; neque vobis ullum cum rege foederis aut amicitiae jus esset: tamen dubitare non debeo, quin illius societatem essetis optaturi. quis enim illum tanta potentia, tantisque rebus gestis, civitati fama quam viribus validiori non praeponeret? Nunc autem quum illo, qui victricibus copiis velut vestibulum urbis vestrae obtinet, socio atque amico utamini; ab Atheniensibus multis veteribus atque novis injuriis affecti sitis; horum amicitiam, neglecto rege, vobis suadere, profecto contumelia est. Thebani. Sed superbissimi mortalium sibi solis ingenium consiliumque superesse autumant; reliquos, & imprimis Boeotos (vobis enim praeter ceteris insultant) ineptos & rudes esse, nec quae utilia honestaque factu sint, dignoscere. Itaque quo nihil est dementius, id se vobis persuasuros putant, ut ex ipsorum potius arbitrio, quam utilitate vestra hostes atque amicos habeatis; verbis confisi, in quibus omnis ipsorum vis est. Sed VERBA nemo sanus ante facta habuit; praesertim in bello: ubi res manu geritur, linguae promptitudo supervacanea est. Ut sibi disertis videantur, virtus & fortuna Philippi, tantis suis sociorumque viribus subnixi, plus poterit. Nec enim facile dixerim stolidior an impudentior sit eorum postulatio. Intentatum Atticae fulmen excipite Thebani: socio atque amico regi bellum cum exitio vestro facite, ut nos in tuto simus: vestros agros, vestra corpora obijcite, ne injuriarum suarum vindictam ab Atheniensibus Philippus exigat. Haecine sunt postulata hominum, qui aut ipsi sano judicio utantur, aut

alios nri credant? Qui modo nullam premendi vos occasionem prætermiserunt; qui vos contumeliis, injuriis, armis quantum potuerunt persequuti, vestras clades atque pericula felicitatem suam rati sunt: nunc à vobis petere audent, ut cum ipsis perire malitis, quam cum Philippo vincere. At iste hospes & alumnus vester, educatus in contubernio Epaminondæ clarissimi imperatoris, sanctissimique viri, cum ipsis moribus à tenera ætate caritatem urbis vestre imbibit: vestras & Apollinis injurias Phocensi bello ultus est, quum Athenienses odio vestri sacrilegis auxilia mitterent: iterum communi Amphictyonum decreto exoratus, ejusdem numinis contumeliam in Locros vindicavit: huc quoque profectus est, ut vestris commodis consulere; non abscessurus, donec vos metu æmula inimicæ civitatis solverit. Id si ve communibus consiliis viribusque lubet exsequi, non vetat, quo minus in præda verius quam belli societatem veniatis; si ve quiescitis, transitum concedite: ipse communium injuriarum idoneus ultor erit. neque minus ad vos redibit emolumentum victoriæ: greges, armenta, mancipia quæ ex hostibus capientur, maxima ex parte penes vos, ut vicinos, erunt: inde Phocensis belli damna sarcietis. Id magis ex usu vestro sit, an vestros agros uri, vestra oppida expugnari, incendi, diripi, vestras denique res agi ferrique, quod Athenienses optant, expendite. Nam IRACUNDA res est suspectus immerito candor, quoque pronior benevolentia fuerit, acrioribus stimulis in vindictam agitur. Ceterum hæc ita refero, non quo vobis ingratitude exprobre, de qua nihil vereor; nec ut formidinem incutiam, quæ nihil opus futurum existimo: sed ut Philippi in vos beneficia, & vicissim in illum vestra cogitantes, admoveamini, EA DEMUM firma atque perpetua esse fœdera, quæ servari utriusque interest. Quod si majora sunt illius merita, vobis cura erit, ut mutuo in illum animo sitis: ille maximum laborum premium putat, subvenisse Græciæ, pro cuius salute atque dignitate perpetua cum barbaris bella gerit. Atque utinam illum Atheniensium furor ingenio suo uti passus esset, jam in Asia audiretis arma ipsius esse, quæ nunc coercendis improborum motibus, invitæ per Græciam circumferre cogitur. Poterat quidem amicis Atheniensibus uti, nisi huic Demostheni, atque aliis quibusdam, qui imperitam multitudinem, ut expositum ventis mare, orationum suarum aura, quo volunt; impellunt, vectigalem se facere, indignum usuque & exemplo fœdum existimasset. Quippe si apud illos honestati pretium esset, gratuito boni forent. QUIBUS honesta vendere mos est, si eadem flagitii merces detur, utilia à noxiis, recta ab inhonestis non distinguunt: lucro, non affectu virtutis aut patriæ, neque deorum hominumve reverentia ducuntur. Nolite honesti aliquid aut egregii expectare ab his hominibus: vestris utilitatibus non moventur, qui patriæ tam male consulunt. Implicare vos volunt iisdem

Justin. 7, 5, 3.

Plutar. Demost. cap. 24.

Justin. 8, 1, 11.

Demosth. de corona.

Demosth. de Halonefo. Literæ Philippi ad Athen. apud Demosth.

Demosth. de
corona.

calamitatibus; ex quibus modo Macedonum virtute atque fide liberati estis: tantoque majoribus, quanto formidabilior hostis futurus esset Philippus, quam Philomelus, aut Onomarchus fuere. Nam in **PRECARIO** imperio etiam boni ducis conatus haud minus cives quam hostes praevident: regum iussis nemo intercedit, nemo refragatur: unius arbitria cuncti reguntur. In quo quantum in rebus bellicis momentum sit, non ignoratis. Nec jam in uno corpore Macedonibus id praesidium est. Philippum etsi fatum auferret, Alexander regenerat, qui jam in adolescenti hac aetate, ea animi ingenique documenta edidit, ut prope constet, summis imperatoribus parem esse futurum. Contra apud Athenienses pacis bellicae arbitrium, quia penes omnes est, velut in medio positum audacissimus quisque ad se trahit; impetu magis quam consilio cuncta aguntur: homines maligni suadent, imperiti decernunt: bellum sumitur animosus, quam geritur: foedera haud minori facilitate, quam junxere, violant. Nam & cum Philippo foedus ipsis est, quod quam sancte servant, re ipsa declarant. nec enim pro se fidem violasse satis habent, nisi per ipsos latius serpat ista contagio. Vestra autem constantia, Thebani, quam non minus quam rebus fortiter feliciterque gestis magni clarique habemini, non sinit ambigere, quin multis experimentis cognitam regis amicitiam, semper infesta emulaeque civitati praelaturi sitis. Neque vero averruncator malorum Hercules siverit, ut quem indigenam civemque deum praecipua religione colitis, ejus sanguinem impio injustoque bello persequamini. Nam ceteros quidem socios, quam amicitiae regia non poeniteat, ex ipsis vos malo cognoscere. Haec Python. Auditi dein sociorum legati, prolixè commendato regis animo, petiverunt, ut ipsum potius Gracia vindicem, quam perturbatores ejus Athenienses sequerentur.

CAP. VII.

A T Demosthenes facta dicendi potestate, Non ignorabam, inquit, istos Philippi mercenarios neque laudibus in ipsum, neque in nos conviciis esse temperaturos. nam **QUI PUDOREM** consumpserunt, quid loquantur aut faciant parum pensi habent, dum cupitis potiantur. Sed illi quidem, si bene vos novi, Thebani, spe sua egregie falsi, dignum virtute vestra, Graecorumque moribus responsum ad Macedonem referent: vos autem ad ea quae nunc agenda sunt, animum diligenter advertite. nam vestrorum quoque negotiorum summam nunc agi ipsis rerum argumentis ostendemus, non verborum prestigiis, quibus isti vereri se dicunt ne capiamini. Sed quando sic pro vobis sunt solliciti, ponant metum; nihil faciemus quo eloquentiores videamur. malam quandoque causam adjuvit facundia: **UBI NUDAM** veritatem spectari dicentis interest, verba nemo prudens appendit. Nec de Philippo laboramus; sit sane per nos qualem isti fingunt: sit etiam pulcher, eloquens, atque adeo in conviviiis etiam hilaris. nam & hinc etiam commendavere quidam; adeo inanem vera gloriae fatebantur.

fatebantur. Ceterum legatos ejus miror ea civitati nostræ coram vobis objecisse, quæ si crimina sunt, non magis Atheniensibus quam Thebanis defendenda esse, in confesso est. Popularis enim status incommoda exagitant: quæ licet non ignoremus utrique, tamen regio dominatui merito præferimus. Atqui illi sic loquuntur sunt, tanquam in circulis & conviviiis, Macedonum adulatione gratiam quærerent; non apud liberam civitatem officio legatorum fringerentur. Scimus quidem regum regionumque mancipiorum adversus gentes urbesque liberas pertinacia odia; & simpliciter fecerunt isti, qui detegunt: sed eo magis adnitendum nobis est. Thebani, ut jura legesque nostras tueamur. Et optandum in primis esset, ut qui rempublicam attigerunt, iis unum idemque pulcherrimum certamen foret, quinam rectius civitati suæ consulerent, aut consulta exequerentur: nemo communia commoda posthaberet privatis; nemo acciperet munera; nemo istorum exemplo patriam Philippo proderet. Verum, Thebani, **NULLI** unquam non civitati modo, sed etiam homini integra perfectaque felicitas obtigit: beatissimus habetur, cujus fortuna minimum ex adverso trahit. Malos autem nobis cives esse, neminem fugit: ne vos quidem caruistis, aut caretis, Thebani: nam sine eo esset, non jam Elatea Philippus libertati nostræ plagas tenderet, sed de regno Macedonia nobiscum decertaret. Habemus tamen & bonos; eosque plures malos, & potiores. Argumentum poscis? liberi sumus: non servimus Philippo; sicut tu, Pytho, Byzantios tuos servire voluisti: tu autem, Daoche, & tu, Thrasidæ, Thessalos regi vendidisti. Thessaliam enim servitute Philippi premi videtis, Thebani; & nisi fallor, juxta nobiscum ingemiscitis: Byzantium, quantum in Pythone fuit, idem manebat exitium, quod Olynthus perpeffa est: nos liberavimus. Quippe Græcam civitatem, cum maxime sociam atque fœderatam, ille religiosus atque venerabilis assertor Græciæ nec opinantem opprimere aggressus fuerat. Hæc est nimirum præclara ipsius prudentia: calliditatem pro ingenio habet: perjurium artem putat: perfidia tanquam virtute utitur. Aut dicat denique quo alio pacto formidabilem illam potentiam nactus est: si Græcos fraudibus, insidiis, proditione non cepit; si barbaros etiam non auro magis quam ferro vicit; si denique cuiquam mortalium aut fidem dare gravatus est, aut datam fallere non sustinuit. Istis tamen ille Græciæ vindex, nos perturbatores sumus! Sed quid istos pudeat, qui sua crimina nobis objectare malunt, quam non admonere vos eorum, quorum ipsi manifesti sunt? Si quis captorum munerum aut proditionis reus esset; illum tuendo, propugnando, legibus & pœnis eripiendo vestrum negotium ageretur: nunc alios accusando, in vos sententiam dicitis. Quod si ignari, quorsum ea res pertineret, id admisistis; prudentiam in vobis requiro: si scientes prudentesque; verecundiam. Pro mea, quique in eadem mecum causa sunt,

Plutarchus c. 24.

Demosth. de coron.
ron. Ὀλυμπ.
ἀναξ.

innocentia suffecerit, quod nos à Philippo nihil accepisse ipsi fatemini: nec enim si quid petivissemus, vacuos abire passus esset liberissimus rex, ut à vobis quidem predicatur. An qui vos corrupisse opera pretium putavit, nobis etiam petentibus non largiretur? At Thebanos modo monuistis, ne consilium eorum sequerentur, qui patrie male consuluerunt. Ego vero desino adversari illis, Thebani, si ita sentiunt: in ipsorum opinionem transeo; vosque quanto maximo potest opere hortor, oro, obsecro; perque vestram & communem Gracia salutem obtestor, ut hoc ipsorum decretum amplectamini. Id si feceritis, neque pecorum atque armentorum gratia vos ipsos venire patiemini; neque, ut ergastulis ager vester frequentetur; inter cetera Philippi mancipia Paonibus & Triballis servietis. Nam isti greges & mancipia intueri vos jubent, egregia servitutis pramia; uxores, liberos, parentes, libertatem, famam, fidem denique & fas Gracorum vilia habere. Hec enim profecto perdidistis, Thebani, nisi frandi violentiaeque Philippi una nobiscum resistitis. Quod si alienis laboribus tutos vos fore persuasum habetis, vereor ne magnopere decipiamini. Etenim (quod abominor) Philippo victore, cui dabitur est, quin neque vos, neque quisquam Gracorum, libertatem tueri possitis: nam in fide Philippi multum reponere, eorum est qui perire velint? At si nos victoria respexerit, quid ab hominibus, quos in extremo salutis atque dignitatis discrimine deserueritis, expectandum vobis putetis, considerate. Nam quacumque vobis sententia federit, Atheniensibus certe omnia experiri, neque libertatem prius quam vitam amittere, decretum est. Quanquam etiam viribus non diffidimus: quibus si vestras sociatis, conjuncti utique superiores erimus hosti, cui singuli pares esse possumus. Non ignoramus potentiam ejus Athenienses, quam olim nascentem auge-scentemque praevidimus; & si ceteris Gracorum eadem mens fuisset, praecaveramus. Din enim bellum cum eo gessimus, non de Amphipoli, aut Haloneso, ut plerisque credebatur, sed pro salute & libertate Gracia: donec destituti ab omnibus, à nonnullis etiam oppugnati pacem necessariam magis quam honestam fecimus. Sed nunc, opinor, praeses arcis nostra Minerva, & Apollo Pythius patrium nobis numen, ceterique Gracorum dii aperuerunt oculos; & in vindictam avitae libertatis, populorum suorum animos excitant. Certe Herculem non sine indignatione verba legatorum audivisse arbitror, Philippo stirpem ab illo deo repetentium. Ille enim agnoscat deus omnium religionum contemptorem; Gracus, Macedonem; tyrannum, osor, punitor, extirpator tyrannidis! Nullo enim alio argumento clariora sunt Herculis opera. At ille Graciam dominatu premit, quibusdam etiam civitatibus domesticos tyrannos imposuit; Philistidem Oreo, Hipparchum Eretria, Chalcidi Taurosthenem. Ergo jam * Eubaei, Achai, Corinthii, Megarenses, Lencadii, Corcyrai nobis favent:

Demosth. de cora. Plut. Alcib. c. 4.

Demosth. Philipp. 4. Dinarch. contra Demosth. * Demosth. de cora. Plutarchus Demosth. c. 24.

alii fortunam spectant, * quæ hæcenus unicum Macedonia potentia vinculum fuit; quo leviter abrupto, ultro dilabatur. Quippe Thessali, * unde Philippo robur equitatus est, * neminem unquam diu fovere: Illyrii ceterique Macedoniam accolentes barbari, quorum & natura ferox est animus, & indignatione recentis servitii irritatus; si principia belli Philippo sequius evenerint, reliqua pro nobis conficiant. Vos modo nobiscum acriter in hanc curam incumbite: sepositis interim contentionibus, quas inter vicinas urbes sæpe levis occasio concitat. Odia privata, post rem bene gestam, communis læticia in benevolentiam vertet; aut cum porro insanire vacabit, cum dedecore forte damnoque utrorumque, sed tamen citra exitium resumentur. Neque dolos Philippi timueritis: modo promissis ejus aures ocludite; manus continete à muneribus. Si nihil ante libertatem habueritis, calliditas & largitiones frustra erunt: potentiam ut discordiæ Græcorum extulerunt, ita consensus obruet. Quin & ipse, ut est temerarius, excipi potest; quod si accadat, nihil à ceteris est periculi: nam ipse gloriam atque dominationem; qui sub eo sunt, quietem expetunt. Nisi forte Alexandrum veremini: quoniam isti quidem ita vos contemnunt, ut idoneos putent, quibus etiam pueri nomen formidinem possit incutere.

* Demosth. ad Philippi epistolam.

* Just. 7. 6. 8.

* Demosth. adversus Aristocratem.

Demosth. Olynth. 2.

Plut. c. 19.

CAP. VIII.

Plutarchus

Demosth. c. 25.

Justinus 9. 4. 8.

Demosth. de corona.

Diodor. 16. 86.

Dinarch. contra

Demosth.

Strab. lib. 9.

Æschines contra

Ctesiph. Plut.

Demosth. c. 25.

Dio Pr. orat. 2.

Crederes alios repente factos Thebanos. Qui modo regio legatos attente, atque etiam cum assensu audiverant, adeo in contrarium mutati sunt; ut Philippum hostem judicarent, ni quamprimum suis sociorumque finibus decederet: Macedonia factionis homines urbe pellerent, & Atheniensium copias eo reciperent. At Philippus inopinata Thebanorum defectione turbatus magis quam territus, insistere destinatis non omisit. Duobus levibus præliis commissis, quum Athenienses successus non pœniteret; tandem utrique ad Chæroneam Bœotiæ oppidum totis viribus confedere. Græcos decora majorum, & cura libertatis accendebant: Philippus egregiis copiis, totque bellorum victoribus fidebat: in se quoque non parum momenti collocabat, quod imperatoriis artibus ipse præcelleret; Græcorum celebratissimi duces jam decesserant. Theagenes Thebanis præerat, modico militiæ usu, neque satis firmus adversus pecuniam: Atheniensium quoque imperatorum virtutem atque peritiam ipse animo usuque rerum longe anteibat. Sed duorum potentium populorum in unum conversæ vires, quorum auctoritatem Corinthii quoque alique sequebantur; injecerant curam, minima unius diei parte de capite fortunisque omnibus dimicaturus. Ne Thebanorum quidem principes à pacis consiliis abhorrebant: sed Atheniensium ardor evicit, ut omnes Græciæ spes opesque, unius prælii fortunæ permitterentur. Alexander etiam immodicus animi testabatur patrem, ne tantam gloriæ occasionem è manibus

Plut. c. 14.

Arrian. 7. 2. 13.

Diodor. 16. 87.
Pausan. lib. 7.Justin. 9. 4. 5.
Plutarchus apophth. cap. 30.

Pausan. lib. 1.

Pausan. 1. 9
Diodor. 16. 88. Justin. 9. 4. 6.

Ælian. 6. 1. 8.

Justin. 9. 5. 3.

Arrian. 1. 1. 3.

Diodor. 17. 3.

Diodor. 16. 90.

Justin. 9. 5.

elabi sineret: eoque tandem impulsio, primus in hostem impetum fecit. Pugnatum est acriter ambigua diu victoria: donec adolescens, quem cum delectis alteri cornuum præferebat pater; summa animi viriumque contentione connixus sacra Thebanorum cohorte; quæ ex optimis constabat, loco mota, victoriæ viam aperuit. Nam & Athenienses sociorum calamitate fracti, æstuque & vulneribus fatigati, non amplius sustinere Macedonum impetum: quippe Philippus æmulatione, & pudore si filio adolescente deterior videretur, gravis intolerandusque incubuerat. Ita de libertate Græciæ ista pugna decretum est. Ceciderunt ex Atheniensibus amplius mille, supra duo millia capti fuere: sociorum quoque multi aut pugnando mortem occubuerunt, aut vivi venerunt in potestatem victoris. Missus posthæc Athenas Alexander veniam delictorum pacemque Atheniensibus Philippum dare pronunciavit: captivos etiam gratis reddere; nec vetare, quin occisi tumularentur. Quippe rex intentus in Persicum bellum, Græcorum fidem atque studia clementia & moderatione provocabat. Imperio tamen maris & insularum Athenienses exiit: in Thebanos immitior: quorum subita defectione in summum rerum omnium discrimen se adductum fuisse meminerat; nec judicabat veteribus sociis, post beneficia sua, causam fuisse contra ipsum cum Atheniensibus sentiendi. Ergo quum urbem dedidissent; præsidio Macedonum imposito, interfectisque quos maxime invidiosos suspectosque habuerat; aliis solum vertere iussis; reductis suæ factionis exulibus magistratus & iudicia tradidit. Reliquos deinde populos, qui adversus ipsum arma ceperant, eodem victoriæ impetu perdomuit. Nec quisquam tota Græcia præter Spartanos & Arcades dominationis ejus expers mansit: alios armis, alios impari societate imperiis suis obnoxios habebat. Igitur conventu totius Græciæ Corinthum indicto, de bello Persis inferendo disseruit. *Obviam eundum esse barbaris: imperium orbis immani superbia sibi destinantibus, aut parendum semper; aut mature resistendum esse. Nec enim hoc agi, bellum an pacem habeant Greci, sed utrum in hostiles agros id transferre malint, an domi accipere. Non veteres tantum injurias vindicandas esse, sed præsens dedecus amoliendum; ereptis ex Persarum servitute Græcis civitatibus, quæ Asiam incolerent. Commodissime id fieri posse, dum compositis in Græcia rebus, universas vires in transmarinum bellum convertere liberum esset. Domestica etiam quieti ea ratione prospectum iri; amotis occupatisque longinqua militia, qui otiosi discordiis & audacia res turbare consuevissent. Constituerent igitur quo imperatore, quibusque copiis bellum istud administrandum videretur. Non fallebat plerosque quantum è re publica peteretur: sed armis amissum libertatem intempestivum videbatur verbis repetere.*

Nihil ergo dubitatum est, quin faustis acclamationibus Philippus imperator Græciæ ad liberandum orbem terrarum in Asiam proficisci juberetur. Descriptæ deinde singulorum opes; & quantum quisque militum frumentique & pecuniæ mitteret, in tabulas relatum est. Ducenta peditum, quindecim equitum millia promissa Justin. 9. §. 6. fuisse reperio; quum in eo numero neque Macedones, neque parentes Macedonibus barbari censerentur.

Ceterum, ut SINE mixtura calamitatis nulla in rebus humanis CAP. IX. felicitas est; res foris prosperas domesticæ turbæ exceperunt. Animum conjugis olim, ut diximus, alieniorem Olympias morositate & arrogantia in dies magis magisque avertebat. Inde repudiatam nonnulli tradunt: ego in eodem matrimonio manenti Cleopatram superinductam comperio. Nec enim in tanto dedecore dulcissimæ matris, cujus pudor ad ipsum quoque pertineret (nam ob stupri suspicionem expulsam addunt) interfuisset non veræ nuptiis. Interfuit autem, & demum post contentionem, quæ in eo convivio exarserat, matrem abduxit. Quippe quum avunculus sponsæ Attalus, post longam computationem spem male regens, *Orandos Macedonibus deos diceret, ut ex nova nupta legitimum regni successorem Philippus tolleret*; Alexander in iram alioqui præceps, & tunc injuria irritatior, *Nos ergo, scelestè, spuris tibi videmur?* inquit: simul calicem, quem forte dextra tenebat, in os illius impexit; ille quoque invicem conjecit poculum. Exorto tumultu, Philippus qui in alio lecto accubuerat, Athenæus pr. lib. 13. ejus dici lætitiæ turbæ moleste ferens, ense stricto Alexandrum petit: occideratque filium, nisi claudicantem ex vulnere pridem accepto gressum, ira vinumque præpedivissent. Prolapsus amicis subita re exterritis spatium dedit, ut precibus, & utrisque medios interponendo, Alexandrum eriperent. Nec minoris operæ fuit illum exorare, ut salvus esse vellet. Multiplici injuria affectus sibi videbatur; & quamquam patris regisque nomina, naturæque & gentium decreta ingererentur; non abstinuit, quin insultans Philippo juberet *intueri Macedonas egregium transmittendi in Asiam belli auctorem, qui ex lecto in lectum transiliens procidisset*. Inde sibi matrique juxta timens; in Epiro, cui frater Olympiadis præerat, eam reliquit: ipse ad Illyriorum regem profectus est. Postea quoque quum reconciliatore Demarato Corinthio in Macedoniam reversi essent; pervicacis ingenii mulier filium, suoapte ingenio potentiæ anxium, incitare non destitit, *Ut quos posset, humanitate aut pecunia in amicitiam illiceret; & adversus iracundiam patris, etiam affinitate potentium hominum se muniret*. Sane olim monuerat Philippus, ut affabilitate sibi conciliaret hominum studia; largitiones autem non usquequaque probaverat: etiam per literas increpito instituto ejus, *Quod benevolen-*

I. I. 16. Plut. c. 14.

Justin. 9. §. 9.

Versio Arriani 3.

I. 24.

Plutarch. cap.

15. Justin. 9. 7-3.

Athenæus pr. lib.

13.

Plutarch. cap. 15.

& Apophth. c. 33.

Plutarch. Apo-

phth. cap. 31.

- Cicero de offic. 2. 15. Val. Max. 8. 2. 8. *tiam auderet sperare ab hominibus, quos muneribus corrupisset. FALLI qui regium id putaret: ministri & diribitoris officium esse.* Verum quum ipse pecuniæ omnia penetrabilia jactaret, eaque haud minus sæpe quam armis uteretur; non tam recta præcipiendi studio ita scripsisse visus est, quam metu, ne ab adolescente filio suis artibus oppugnaretur. Idem objurgavit Alexandrum, quod Pexodori filiam, quam Aridæo destinaverat pater, ambivisset: degenerem, & fortuna, in cuius spem educaretur, indignum appellando; qui Carem barbarum, barbaroque regi subiectum, foecerum optaret. Sed ipse ut potentiam suam firmaret; nullam conditionem aspernatus erat, quin ex asperrima barbarie Illyriæ Geticæque mulieres matrimonio jungeret: quamquam ex aliis etiam uxoribus pellicibusque complures liberos suscepisset. Quod quum Alexandro molestum accideret, urbane adolescentem corripuit; hortatus, *Ut multos imperii amulos habiturus, operam daret, quo omnibus melior præstantiorque; non ob Philippum patrem, sed ex suo merito, rerum potiri videretur.* Quum autem ob has similesque causas crebra inciderent jurgia, nec abrupta semel benevolentia fido affectu coalesceret; ad extrema prolapsi sunt. Præcipua Olympiadis violentia; in qua contumaciam sexus, ingenium vastum & vehemens virili scelere in vindictam armabat. Stimulaverat ea fratrem Alexandrum, ut Philippo bellum faceret. Id ne alieno tempore excipere cogeretur callidus rex, quamquam viribus plus poterat, firmata per novam affinitatem gratia prævenire studuit; desponsa Epirotæ, Alexandri germana Cleopatra. Ad istas nuptias celebrandas finitimarum gentium reguli, Græcarumque civitatum legati frequentes Ægas convenerant. Id oppidum elegerat Philippus, non sine quodam omine eorum quæ postea accidere: nam ibi Macedonum reges sepeliri mos erat. Ferunt etiam Apollinem Delphicum de bello Persico consulenti maturum interitum cecinisse. Sed ambiguum, ut mos oraculis, responsum Philippus ad barbarorum exitium blanda interpretatione traxerat. Alia quoque præfagia, quæ tum nemo animadverterat, eventus monstravit. Erat inter custodes regii corporis Pausanias quidam, quem in solatium acceptæ ab Attalo injuriæ, rex in eum dignitatis gradum provexerat. Quippe Pausaniam Attalus mero onustum nefariis convivarum ludibriis exposuerat. Hujus ultionem quum à rege peteret, honorem accepit. Etenim Philippus virum spectatæ in bello fortitudinis, ad hoc nuper propinqua affinitate conjunctum punire adeo non sustinuit; ut insuper copiarum parti præfectum cum Parmenione & Amynta in Asiam præmitteret, opera ejus usus in expeditione Persica. Pausaniam autem rogatum, ut ipsi temporibusque republicæ dolorem suum condonaret, comitate alloqui & honestiore stipendio placare conatus est. Sed adolescens
- Athenæus pr. lib. 13. Stephanus v. 272. Alian. hist. var. 13. 36. Iornand. de reb. Get. c. 10. 10. Magnus 3. 11. Plutarch. Apophth. cap. 33.
- Justin. 9. 7. 7.
- Diodor. 16. 93.
- Plin. 4. 10. 3. Athen. 4. 14.
- Tact. 2. 54. 5. Pausa. lib. 8. Arrian. 1. 2. 25.
- Diodor. 16. 92. Justin. 9. 5. 8.

maiores contumeliæ, quam beneficii rationem habuit : odiumque ab auctore injuriæ, in negligentem ejus vindicem convertit. Cum iis etiam, quos infensos Attali domui, nec Philippo concordēs esse noverat, consilia communicasse non præter rationem creditum est; postquam ab Olympiade parricidæ in cruce pendenti coronam auream impositam nemo dubitavit; aliaque facinora perpetrata sunt, ex quibus totius sceleris ordo causæque haud obscure perspicerentur. Dubia adhuc luce theatrum ingens hominum multitudo impleverat, spectatura ludos; qui superiorum dierum spectacula luxu & magnificentia longe superaturi dicebantur. Inter alia quibus divitiis illudere solent opulenti reges, & fortunæ suæ magnitudinem non capientes; duodecim deorum effigies eminebant, in quibus artificum industria cum materiæ dignitate certaverat. Tertiadecima Philippi thesa accesserat; nulla in re ceteris vilior. Id mortalitatis fastidium matura ultio consequuta est: & successu rerum insolescentem, seque diis immortalibus æquantem, priusquam indebito honore fruere-tur, fatum occupavit. Pausanias theatrum intrare volentem observaverat: utque præmissis amicis qui eum deduxerant, relictisque à tergo satellitibus (nam in tanta omnium benevolentia nihil iis opus esse volebat ostendere) solus ingrediebatur; percussor improvisus affilit: gladioque barbarico, quem sub veste habuerat, latus nihil tale expectantis haurit. Hic fuit exitus maximi ætatis suæ regum. Macedoniæ regnum magnum ex inopi reddiderat: circumjectam barbariem domuerat: Græciæ imposuerat jugum: tum etiam Persico imperio imminerebat. Jam auxilia Græcorum coibant; jam in Asiam trajecerant præmissi ab eo duces; quum in ipso rerum gerendarum articulo, prolixum victoriæ fructum sibi pollicentem vita destituit. Ita MAXIMA quæque in lubrico sunt; & audacissimas spes hominum, quilibet ex improvise casus eludit. Olympias comperta morte regis, Cleopatram Attali neptem ad suspendium adegit; natum ex ea paucis ante patris necem diebus puerum in ænea pelvi torruit: in clientes etiam propinquosque ejus atrocibus suppliciis sæviit, & occasione vindictæ per mulie-brem impotentiam crudelissime usæ est.

Plutarch, cap. 17.

Justin. 9. 7. 10.

Diodor. 16. 93.

Justin. 9. 7. 12.

Diodor. 17. 2.

Pausan. lib. 8.

Sed Alexander, per cujus absentiam mater ista perpetraverat, tanquam salutare sidus, componendis tantis fluctibus tempesti-vus affulsit. Quippe erectis in spem libertatis Græcorum animis, quos Philippus oppresserat; & tumultuantibus in vicinia barbaris; ne Macedoniæ quidem tranquillæ res erant. Attalus haud spernendi exercitus prætor, ambitioso imperio mirum sibi favo-rem apud militum vulgus conciliaverat: principibus Macedonum propinquitate innexus, etiam Philotæ sororem sibi desponderat: neque post tantas utrimque offensas inviso infestoque fides ha-

CAP. X.

Plutarch, c. 17.

Diodor. 17. 27.

1. 32. 25. Plutar.
de fort. Alex. 1. 3.
Curt. 6. 27.

Plutar. de fort.
Alex. 1. 3. Arrian.
1. 3. 6.
Justin. 11. 1. 1.

Justin. 11. 1. 19.
Arrian. 1. 1. 7. 7. 5.
17. Suidas v.
Ἀλέξανδρος.
Plutar. de fort.
Alex. 1. 3. Justin.
11. 2. 7. Arrian.
2. 3. 18. Diod. 17.
4. * Strabo lib. 5.
* Plutarchus c. 18.
Justin. 11. 1. 5.

Diod. 17. 2. Ju-
stin. 11. 1. 10.

Justin. 11. 1. 8.

beri poterat. Amyntas, quem fratre Perdicca genitum, data in matrimonium Cyna Philippus generum legerat, ad paterni regni successionem per Alexandri cædem aspirabat. Populi magna pars Olympiadis tyrannidem exosa, alii rerum novarum cupidine, varie in hunc aut illum inclinabant studiis; nec deerant qui Alexandro Aëropi filio restituendum dicerent fastigium; quod excluso legitimo regni hærede, Amyntas prius, deinde Philippus, vi ac fraude invalissent. Exercitus quoque variis ex nationibus compositus, ut cuique animus aut spes erat, discordibus consiliis & sermonibus agitabatur. Contra Alexandro novum imperium, ac subito Philippi casu nihil adversus ingruentes motus provisum erat: & quanquam indolis haud pœniteret; ætas spernebatur. Viginti annorum adolescentem tantæ rerum molis humeros subjecturum; aut, si recepisset, parem futurum non arbitrabantur. Etiam nervus gerendarum rerum pecunia defecerat; qua abundantes Persæ in omnem fere Græciam corruptores miserant: & ne quid malis deesset, Macedonia maritima * Tusci piratæ deprædabantur. Convocatis amicis, * quum de præsentis rerum statu deliberatio instituta esset; non defuerunt qui censerent, omiſsa Græciæ cura, quanta posset lenitate deficientes barbaros in officio continendos esse: postquam intestini motus confedissent, longinqua facilius compositurum. Verum adolescens insigni animi magnitudine, cauta consilia pro ignavis fastidiebat. Perpetuo omnium contemptui obnoxium fore, si in principio regni impune se sperni pateretur. AD omnem deinceps vitam pertinere, qualem de se opinionem in animis hominum incipiens imperator exciter. Philippi necem haud magis sibi, quam rebellibus inexpectatam accidisse: trepidantes adhuc. & consilii incertos nullo negotio opprimi posse: per Macedonum cunctationem erigi seditionis auctores; & qui nunc etiam nutarent animis, tumultuantibus accessuros: ita contra paratos confirmatosque anceps discrimen subeundum: nunc celeritatis magis, quam virium certamen esse. Quod si adversus singulos audacia non esset; quid deinde futurum, si metum confesso omnes uno impetu superfunderentur? His deinde congruentia ad populum loquutus, adjecit: Effecturum se, ut cives hostesque fateri cogerentur, erepto patre corpus nomenque regis mutatum esse; consilium animumque non desiderari. Eam rerum conversionem nonnullos occasionem tumultuandi putavisse; sed brevi pœnas daturus: modo Macedones eosdem animos, eosdem lacertos sibi commodarent, quos tanta cum ipsorum gloria, tantoque victoriae fructu, patri suo per tot annos præstitissent. Id quo promptius alacriusque facerent; omnium præter militia vacationem ipsis concedere. Consilium regis fortuna comprobavit. Non segnius quam loquutus fuerat, singula aggressum felicissimus omnium exitus sequutus.

quutus est. Et Amyntam quidem, patefactis quas ille struxerat infidiis, occupavit: Attalum per Hecataum & Parmenionem sustulit. Ex iis quos in Philippi necem consensisse rumor arguebat, unum Alexandrum Lyncistem exemit supplicio, quod imperium suscipienti affuisset, primusque regem salutasset: ceteros occidit. Ea severitate suam salutem in vindicta Philippi muniri credebat; simul aboleri famam, qua ut conscius paternæ cædis notabatur. Crebræ inter eos discordiæ fidem suspitioni fecerant: & questum injurias Pausaniam ad facinus confirmasse ferebatur, prolato ex Tragœdia carmine, quo Medea pariter pellici suæ, quique eam in matrimonium Jasoni tradidisset, & cujus in manum convenisset, idem exitium minabatur. Verum ipse quum aliquando Darii epistolæ responderet, invidiam in Persas transferre conatus est: illorum auro percussores Philippo comparatos fuisse. Quoque magis omnem culpæ suspicionem extergeret, postremovitæ tempore magnificum Philippo templum extruere cogitaverat: id, inter alia in commentariis ejus reperta, successores neglexere.

Diodor. 17, 2, &

Arrian. 1, 8, 2.

Curt. 7. 1. Justin.

11, 2, 2.

Plutarch. cap. 17.

Arrian. 2, 3, 18.

Curt. 4, 24

Diodor. 18, 4.

CAP. XI.

Quum autem ad perficienda quæ animo agitabat, maximum in eo momentum positum arbitraretur, ut Græciæ principatum, quem Philippus comparaverat, retineret; raptim exercitu ducto Thessaliam improvisus irrupit. Sustulerant animos Thessalorum quidam, & infessis ad Tempe angustiis iter ex Macedonia venienti occludebant. Quippe eas regiones Olympus atque Ossa celebrati montes dirimunt: per quorum convalles Peneus amnis labitur, mira amœnitatē solemnia gentis sacrificia meritis. Lætis utrimque nemoribus obumbratus incedit; multoque cum fremitu ruenti, ex vicinis arboribus avicularum garritus obstrepit. Angusta semita per quinque fere millia passuum protenditur, vix onusto jumento sufficiens iter præbens: quod adversus quemcumque numerum hominum vel decem armati sepiant. Sed ille qua minime perviæ rupes existimabantur, scalarum in modum exciso montis Ossæ latere, circumitu penetravit; adeoque celeritate sua cunctos exterruit, ut omnia ei vectigalia reditusque, simul universæ gentis imperium, quibus id legibus Philippus habuisset, nullo jam repugnante decernerentur. Phthiam, quæ generis sui auctorem Achillem protulisset, immunem esse jussit: eumque heroem expeditionis adversus Persas socium atque commilitonem eligere se dixit. Ex Thessalia Thermopylas petiit, publicum Græciæ concilium; Pylaicum appellant. Ibi quum frequens per eos dies conventus esset, in locum patris, Amphictyonum decreto, summus Græcorum imperator creatus; Ambraciotis ratam esse libertatem jussit, quam nuper expulso Macedonum præsidio receperant: ultro redditurum fuisse dictitans, ni paucis diebus ipsum antevertissent. Exinde Thebis admoto exercitu, fractaque Bæoto-

Maxim. Tyr.

orat. 38.

Plin. 4, 8.

Liv. 44, 6, 5.

Polyæn. 4. 3. 22.

Justin. 11, 3, 2.

Philostrat. in Heroicis.

Plin. 35, 9, 3.

Liv. 31. 32, 3, 33.

21, 4.

Diodor. 17, 4.

Diodor. 17, 3.

- Justin. II, 2, 4.
Arrian. I, I, 2.
Pausan. lib. 2.
Plutarch. c. 22.
& ad pr. indoct.
cap. 7. Dio. orat.
4. Seneca de be-
nef. 5. 4. & 6.
Laërt. in Diog.
Juvenal. 14, 309.
Arrian. 7. I. 6.
Val. Max. 4, 3. f.
- rum & Atheniensium contumacia, qui populi maxime suis con-
siliis obstiterant; apud Corinthum Græcorum legatos occurrere
sibi iussit. Ibi confirmato Amphictyonum decreto, communi om-
nium sententia, in Philippi patris locum imperator Græciæ suf-
fectus est: & in bellum Persicum auxilia decreta. Forte in eadem
urbe Diogenes degebat, qui Cynico instituto spontaneam pau-
pertatem amplexus, liberum & sui juris animum opibus cu-
risque prætulerat. Apricabatur ille in Craneo, Corinthi subur-
bio, ubi cupressorum lucus est. Eo quum Alexander videndi
ejus desiderio venisset, optionemque faceret quæ vellet ab ipso
petendi; *Parumper discedere* iussit regem, *ne solem interciperet*.
Inopinatum responsum, hominemque, in quem in tanta sua for-
tuna ne beneficii quidem jus haberet, admiratus Macedo dixisse
fertur, *Diogenem esse voluisse, ni Alexander esset*. Scilicet magni-
tudo animi, qui ex alto despiceret omnia, quorum causa reliqui
mortales semetipsos cupide perdunt, non plane fallebat mentem
acerrimi juvenis; sed obcæcata cupiditatibus pervidere non pote-
rat, quanto Melius esset carere supervacuis opibus, quam ha-
bere necessarias. Ex Peloponneso Delphos invisit; Apollinem de
eventu belli, quod moliebatur, consulturus. Sed virgo fatidica
negabat per eos dies adiri Deum fas esse: donec ipse eo profe-
ctus, vi corripuit virginem, & ad templum traxit. Sed quum
inter eundem illa patrium morem pertinacia regis victum repu-
tans, exclamasset, *Invictus es, fili*: accipere omen, dixit, nec
alio oraculo sibi opus esse. His rebus celeriter confectis in regnum
regressus, summo studio in vindictam spretæ Macedonum maje-
statis incubuit. Jamque præparatis omnibus, vere novo ex Am-
phipoli movens adversus liberæ Thraciæ gentes, decimis castris
ad montem Hæmum pervenit. Magna Thracum manus jugum
occupaverat, transitu prohibitura regem: castra plaustris in
modum valli circumdederant; propulsuri in hostem, si vis infer-
retur. Alexander barbarorum astu cognito edixit militibus, *Ut*
plaustris irruentibus, diducta phalange, innoxia dilabi paterentur;
aut, si deprehensi essent, humi strati, clypeis arte commissis,
testudine se protegerent. Ita hostium dolus irritus fuit: magna plau-
strorum pars per intervalla ordinum devoluta est; quæ armatis in-
cidere, clypeis impacta, suoque impetu subsilientia nihil ponde-
ris ad obterendum habuere: omnisque illa tempestas citra noxam
detonuit. Quo metu liberati Macedones, alacri clamore edito,
impressionem faciunt. Procurrentes barbaros prægressi à dextro
cornu sagittarii frequentibus telis incessabant: ita sine periculo
phalanx in verticem enisa, ut primum æquo loco consistere po-
tuit, haud ambigua victoria hostem nudum aut leviter armatum
disjecit. Sed eadem res quæ barbaros in prælio prodiderat;

in fuga adjuvit. Armis haud sane onerati per nota loca facile dilapsi sunt. Ita desideratis ex omni numero mille quingentis, ceteros fuga abstulit: mulierum puerorumque ingenti multitudine, prædaque pro locorum conditione satis ampla, victor potitus est. Sic aperto montis Hæmi transitu, in interiora Thraciæ penetratum est. Lucus est in iis gentibus, quem Libero Patri dicatum prisca religione colunt. Ibi quum Alexander barbaro ritu sacrificans, vinum aris infunderet, tanta flammæ vis erupit, ut superato ædis culmine, in cælum emicare videretur: eosdem gloriæ fines regi ostendi omnes credidere. Alia subinde res nunciata prioris prodigii fidem affirmavit. In Thracibus qui Odrysæ appellantur, Libethrus mons & civitas est, Orphei natalibus inclita; ejus sacram effigiem ex cupresso fabricatam multo sudore manasse, qui viderant, ad regem retulere. De interpretatione sollicitis Aristander exemit metum, ad res Alexandri pertinere asseverans; quibus decantandis alumni filiique Musarum multum defudaturi essent. Triballi valida natio trans montem Hæmum colunt. In eos quum descenderet Alexander, rex gentis Syrmus in Peucen Istri insulam confugerat, expeditione Macedonis multo antè comperta; seque & quidquid ætate vel sexu invalidum erat, objecto amnis munimento tuebatur. Quippe Alexandro paucæ naves erant; & in aspera præruptaque ripa difficilis exscensio, ab hoste intento validoque haud ægre impediabatur. Ita Macedones re infecta discesserunt, contenti illata paucis ante diebus clade: nam priusquam eo processissent alium Triballorum exercitum adorti, vix quinquaginta suorum amissis, tria hominum millia occiderant.

Sueton, August.
94. 7.

Tzetzes Chil. 7,
91.
Plutarch. cap. 22

Arrian. 1, 1, 17.

Strabo lib. 7.

Arrian. 1, 1, 28.

Plut. c. 16.

Arrian. 1, 1, 25.

CAP. XII.

Jo. Magnus hist.
Goth. 3, 12.
Arrian. 1, 1, 29.

Strabo lib. 7.
Arrian. 1, 1, 35.

Syrmo rege nequidquam oppugnato, in Getas convertit impetum; qui in ulteriore ripa quatuor equitum, decem peditum millia instruxerant. Id periculum non tam ex usu belli sumpsit, quam cupidine famæ; ut maximum Europæ flumen, defendentibus ferocissimis gentibus, transivisse gloriari posset. Igitur equitibus quotquot capere navigia poterant impositis; pedestrium copiarum partem lintribus, quorum ibi magna erat copia, alios utribus transduxit. Improvisa Macedonum impressione (quippe transmittentes nox, & in ripa quam petebant, densa frumenti seges texerat) territi Getæ vix primum emissi equitatus impetum tulere. Ut deinde cum phalange Nicanor successit; effuso cursu urbem quatuor ferme passuum millibus à flumine distantem petiverunt: mox, instante Alexandro, avectis conjugibus liberisque, quod eorum, equis eripere potuerant; ceteros reliquere victori. Eos rex Meleagro & Philippo abducendos dedit: excisaque urbe, & in ripa fluminis Jovi Herculi que & ipsi Istro, qui transeunti propitius fuisset, aris consecratis; eodem die reduxit exercitum,

- incruenta victoria potitus. Venerunt deinde finitimarum gentium Syrmique regis oratores cum donis, quæ apud ipsos in pretio habentur. Germani quoque, qui usque a fontibus Istri terras ad sinum Adriaticum spectantes habitant, legatos miserant. Nam
- Tacit. Germ. I. 4. Iter in Germania oritur; ipsi patrio vocabulo *Danubium* appellant. Magnitudinem corporum animorumque alacritatem admiratus Alexander interrogavit, *Quidnam omnium maxime vererentur?* putans suam potentiam formidabilem ipsis esse, eamque se confessionem expressurum. Illi *nihil se magnopere vereri* responderunt, *nisi forte, ne cælum in ipsos rueret: ceterum virorum fortium amicitiam plurimi facere.* Percussus improvise responso paulum reticuit; deinde hoc unum effatus, *Germanos arrogantes esse; fœdus*, ut petiere, iungit; Syrmoque & reliquis pacem dedit: satis gloriæ ea expeditione partum existimans, & in Persicum bellum animo conversus; unde cum leviori discrimine longe majus operæ pretium expectabatur. Taxasse id avunculum ejus Alexandrum constat, quum paulo post bello in Italia gerendo fatigaretur; nam inæqualem utriusque sortem questus, *Sibi cum viris pugnam evenisse* dixit, *Macedoni cum mulieribus.* Ceterum regulos Thracum quique alii ad res novandas opibus aut animis idonei videbantur, specie honoris, tamquam commilitones adversus Persas adscisceret, abduxit; capitaque ademit factionibus, sine principibus nihil ausuris. Per Agrianos & Pæonas Macedoniam repetenti Illyriorum motus nunciatur, Bardylis ex carbonario multarum in eo tractu nationum rex, etiam Macedonia gravis incuberat: donec magno prælio à Philippo victus; atque instaurato deinde bello fractis omnino viribus, in ditionem victoris concederet. Atque ille jam obierat, vita ad nonagesimum ætatis annum producta: ceterum filius ejus Clitus opportunum recuperandæ libertatis tempus advenisse dictitans, dum asperrimarum gentium armis Alexander trans Istrum attineretur; populares ad arma capienda impulit: inita societate cum Glaucia rege Illyriorum, qui Taulantii vocantur. Autariatæ alia natio iter facientes Macedonas aggressuri fuerant: Sed Langarus Agrianorum rex Alexandro fidus petiit, *Ut sibi curam eam permitteret: sese domi eorum tantum negotii ipsis comparaturum, ut animum à vexandis Macedonibus ad sua tuenda conversuri essent.* Collaudatum donisque magnifice cultum juvenem dimisit rex; etiam sororis Cynæ nuptias pollicitus, quam ex Illyria muliere susceptam Amyntæ in matrimonium dederat pater. Et Agrianus quidem promissam operam præstitit; sed morbo correptum, ne pacta mercede frueretur, brevi consequuta mors prævenit. Ita cohibitis Autariatis sine certamine Pelium perventum est, Desflaretæ oppidum, Eordaico flumini imminens. Speciem pugnam expetentium præbebant hostes, & velut manus
- Arrian. I, I, 37.
- Liv. 9, 19, II. Agell. 17, 21.
- Frontin. Strateg. 2. II, 3. Justin. II, 3, 3.
- Arrian. I, 2, 1. Hellad. apud Photium. Diodor. 16, 4. & 22. Justin. 7, 6, 7. Lucian. in Macrob.,
- I. 10, 4.
- Arrianus I, 2, 3.
- Livius 31, 40, 1.

conserturi extra præsidia sua ferociter procurrerant : sed priusquam prælium committi posset , refugerunt ; licet opportuna loca , sylvisque & callibus impedita præcepissent. Fœdum ibi spectaculum Macedonum oculis objectum est : tres pueri , totidemque puellæ cum tribus nigris arietibus confusa strage jacebant ; quos barbari sacrilego sacro diis suis immolaverant , quo pugnaturis audaciam inspirarent. Sed vindex numen scelestis mentibus pro virtute vecordiam iniecit. Rex intra mœnia compulso ducto exteriori muro intercludere statuerat ; quum postridie cum magnis Taulantiorum copiis Glaucias advenit : ita spe capiendæ urbis abjecta , quomodo tuto discederet , cogitabat. Interim Philota cum jumentis castrensibus , & præsidio equitum frumentatum misso , comperit suos in discrimine versari ; quippe Glaucias colles campo circumdatos occupaverat , in occasionem gerendæ rei intentus. Igitur adversus oppidanorum eruptionem parte exercitus in castris relicta , cum ceteris copiis impigre profectus est ; territisque Illyriis , suos recepit incolumes. Ceterum iter facturo maximum periculum imminebat : hinc flumen , inde prærupti arduique colles viam coarctabant , relicto itinere quod multis locis vix quaternos armatos caperet : montium jugis Clitus atque Glaucias sagittariorum & funditorum cohortes magnamque gravis armaturæ manum imposuerant. Alexander ducentis equitibus ante utrumque phalangis cornu collocatis , imperat , *Ut erigerent hastas ; mox signo dato versus hostes tanquam impetum facturi , infestas protenderent ; modo in dextrum , modo in sinistrum latus invicem conversi.* Suspensis eo commento hostibus phalangem raptim progressam nunc in plures acies diducit , nunc divisam colligit ; ad extremum cuneo facto , in læva Illyriorum præsidia strenue infert. Illi celeritate & peritia Macedonum in stuporem versi , desertis quos tenuerant montibus , versus urbem refugerunt. Pauci restiterant in edito colle , qua jam transierat Macedonum agmen : iis dejectis , Alexander duobus fere millibus Agrianorum sagittariorumque locum capit ; phalangi quam flumen transmittere jusserat , præsidio futurus. Ea re conspecta universa hostium multitudo iter ad montes arripuit ; eo consilio , ut transjecta gravi armatura , extremum agmen , in quo ipse rex transiturus erat , adorirentur. Ille nihil territus venientes fortiter excipit : simul phalanx sublato clamore , quasi iterum transmissio anne subsidio suis itura , metum incussit hosti. Nam rex quæ evenerunt futura ratus , præceperat ut in adversam ripam delati statim aciem instruerent ; lævum cornu , quod à flumine hostibusque propius aberat , in speciem multitudinis quantum possent explicantes. Itaque quum universum exercitum incumbere sibi putarent Taulantii , paulisper retrocesserunt. Id spa-

tium nactus Alexander, suos raptim ad flumen ducit: quo ubi ventum est, ipse inter primos transgreditur; & quum eos qui agmen claudebant reversus hostis urgeret; machinis dispositis quæ trans amnem missilia spargerent, eum submovit: simul qui jam ingressi flumen erant, e mediis aquis tela coniecere. Ita nemine desiderato ceterum iter quietum habuit. Triduum interceserat; quum hostes tanquam fugato Macedone metu vacuos, passim nullo ordine tendere, neque more militari vallum fossamve pro castris habere, neque vigilias & stationes obire nunciatur. Igitur assumptis sagittariis Agrianisque, & ea Macedonum militum manu, quam Perdiccas & Cœnos ducebant; noctu superato flumine, celeriter ad eos contendit; reliquo exercitu sequi iussit. Nec expectato eo, ne occasionem mora consumeret, levis armaturæ militem præmittit: mox ipse cum ceteris impetu facto, semisomnos & inermes magna strage afficiunt; multos vivos capiunt; reliquos conjiciunt in fugam, & ad Taulantiorum usque montes persequuntur. Clitus in ea consternatione in oppidum Pelium se recepit: deinde sive munimentis urbis, sive suorum animis diffusus, incensa urbe, in Taulantios exulatum abiit.

CAP. XIII.
Justin. 11, 2, 8.

Interea per universam Græciam diffusus rumor, Alexandrum in Triballis cecidisse, omnes Macedonicis opibus adversos in spem rerum novandarum erexit. Ea quoque in rebus humanis haud postrema calamitas est, quod utcumque levi auctori, quæ facta optamus, tam enixe creduntur; quasi veritati vim afferre possit pertinax & impatiens rationis opinio. Repertus est qui se inspiciente circumventum regem, & quo minus ambigeretur, se in ea pugna vulneratum esse affirmaret: id pronis auribus acceptum vulgatumque, civitati Thebanorum extremæ calamitatis initium exitit. Quippe eo nuncio exciti quidam exulum, quos à Philippo ejectos diximus; ducibus Phœnice & Prothyte, præfectos Macedonum qui Cadmeam obtinebant, quum nulla doli suspicione extra arcem progressi essent, obtruncant: civibus ad speciosum liberandæ patriæ titulum strenue concurrentibus, præsidium obsident; & duplici vallo fossaque, ne commeatus aut auxilia submitti possent, circumdant. Legatis deinde supplicum habitu circum civitates Græciæ missis orabant, ne deesse vellent indigne ereptam libertatem repetentibus. Et Demosthenes quidem veteri in Macedonas odio Athenienses permovit, ut auxilia prompte decernerent: missa tamen non sunt, quia subito Alexandri adventu perculsis expectanda fortunæ inclinatio videbatur. Demosthenes privatis copiis Thebanos adjuvit, magnumque armorum numerum gratis subministravit: quibus perarmati qui Philippo adimente sua amiserant, Cadmeæ præsidariis acriter insisterunt. Peloponnesiorum haud invalida manus ad Isthmum

Arrian. 1, 3, 1.
Plutarch. cap. 19.

Diodor. 17, 8.
Arrian. 1, 3, 10.
Dinarch. contra
Demosth.

Diodor. 17, 13.

Plutarchus
Demosth. cap.
32. & in X. Ora-
torib. 8, 9.
Dinarch. contra

convenerat: ad quos quum Antipater, quem interim dum abesset, Demost. Diod.
Macedoniæ præfecerat rex, misisset petatum, ne contra commu- 17, 8.
ne Græciæ decretum cum professis Alexandri hostibus consilia
miscerent; nihilominus Thebanorum oratores admiserunt. Quum-
que vulgus militum misericordia permoveretur, dux eorum Asty-
lus, Arcas genere, moras necebat; non tam incepti difficulta-
te territus, quam per avaritiam; ut à festinantibus & necessitate
anxiis majus stipendium acciperet. Decem talenta poscebantur:
ea quum Thebani non conficerent, à Macedonicæ factionis ho-
minibus oblata sunt, ut quiesceret. Ita de Arcadum auxiliis The-
banorum spes in nihilum recidit. Alias tamen ex Peloponneso
copias, ne adversus Thebas militarent, pecunia Demosthenes Plutarch. in X.
avertit. Namque trecenta talenta à Persis accepisse dicebatur, Oratorib. II. 2.
queis ad facessendum Alexandro negotium uteretur. His ita Dinarch. contra
nunciatis, Alexander præter Eordæam & Elymiotin, rupesque Demosth Justi.
Stymphæas & Paryæas rapit exercitum: septimoque post die 11, 2. 7, Arrian. I,
quam à Pelio movisset, Pellenen Thessaliæ oppidum pervenit. 3, 5.
Post sextum deinde diem in Bœotiam venit; mox Onchestum,
sex circiter passuum millibus à Thebis distantem processit. Inter
hæc Thebani majore animo quam consilio administratis rebus,
omnium ignari agebant; nec dum intra Pylas esse credebant Ma-
cedonum copias: ipsum vero regem adventare adeo fidem supe-
rabat, ut potius alium Alexandrum Aëropi filium exercitui
præesse contenderent. Rex ad fanum Jolai positus castris, quod
ante Præridem portam est, pœnitentiæ eorum locum dare con-
stituerat; quum illi eruptione facta, in stationes Macedonum
invekti, quosdam interficiunt, alios loco pellunt: donec ad ipsa
jam castra suggestos emissa regis jussu levis armatura rejecit.
Postero die ad portas, quibus in Atticam euntibus iter est,
promoto exercitu, ut suis in arce conclusis præsto esset, adhuc
cunctabatur; & si, pœniteret erroris, veniam ostentabat. Sed
quibus pax placebat, potentia exulum eorumque per quos re-
vocati fuerant, opprimebantur: qui nulla spe salutis reliqua si
Macedones urbe potirentur, patriæ ruinis obrui malebant, quam
illius incolumitatem suo interitu emere: & ex Bœotarchis non-
nullos in consilium traxerant. Quantaque hominum vecordia
fuerit, vel hinc cognosci potest, quod Alexandro postulante,
ut defectionis auctores dederent, duobus capitibus omnem civi-
tatis noxam expiaturi; ipsi vicissim Philotam & Antipatrum
principes amicorum regis deposcere sint ausi; & per præconem
pronunciare, *Si qui cum magno rege & Thebanis Græcorum li-
bertatem adversus tyrannum asserere vellent, eos apud Thebas per-
fugium habituros.* Nec tamen Alexandri imperio oppugnata urbs
est; sed, ut Ptolemæus tradidit (nam quidam aliter narrant)

Arrian. I, 3, 5.
Pausan. lib. 9.
Arrian. I, 3, 5.
Pausan. lib. 9.
Arrian. I, 2, 8.

Plutarch. cap. 9.

Diodor. 17. 9.

Arrian. I, 3, 12.

Polyæn. 4, 3, 2.
Sabellic. ex Plut.
c. 19. Diodo. 17.
11.

Arrian. 1, 3, 13.

Diodor. 17, 13.

Plutarchus de
virt. mulier. c.
48. Diodor. 17,
14.

Athænæus lib. 4.
Diodor. 17, 14.
Grotius de jur.
bel. 3, 8. f. ex
Quintiliano.

* Plutarch. cap.
10. Ælian. hist.
var. 13, 7. Arrian.
3, 1, 26.

* Polyæn. strate.
3, 39. Plutarch.
c. 20. & de virt.
mulier. c. 46.

Perdiccas, qui in ea castrorum parte curabat, quæ vallo ho-
stium, quo Cadmeam incluserant, obversa erat; non expectato
signo impetum in eos fecit: superatoque munimento manus cum
hoste conferere cœpit; & Amyntam, qui cum sua cohorte juxta
ipsum tendebat, ut idem auderet, exemplo permovit. Mox Alex-
ander suis timens, cum tota copiarum mole adfuit, & leviter
armatis perrumpere, suisque auxilio ire jussis, ipse cum reliquis
pro vallo substitit. Acri conferto prælio Perdiccas dum inte-
rius vallum molitur, graviter faucibus pugna effertur; & Creten-
sium sagittariorum multi, cum Eurybota duce suo cadunt. The-
bani perculsis instant, & ad Alexandrum refugientes insequuntur.
Ibi quum rex instructa phalange dispersos & turbatos hostium
ordines invaderet; statim versa pugnae fortuna, tanta Thebano-
rum trepidatio fuit; ut ne ad portas quidem, per quas in ur-
bem se receperant, occludendas mente competerent: simul qui
Cadmeam tenebant, in subiectos arcis vicos excurrerunt. Ita no-
bilissima Græciæ urbs intra eundem diem oppugnata & capta est.
Nullum in ea crudelitatis exemplum prætermisum constat: viros fe-
minasque promiscua strages haurit; nec ab impuberum cede tempera-
tum est. Phocensium Plataensiumque & Orchomeniorum & Thef-
piensium ea infamia fuit; quibus olim, dum Thebana res valebat,
vicinæ civitatis opulentia exitiosa fuerat: Macedones ultra fas belli
non sæviere. Tandem, ut cædibus abstineretur, proclamatum est;
quum jam sex hominum millia periissent: ceteris captis, ad triginta
millia liberorum capitum venierunt. Ex omni præda quadringen-
ta & quadraginta talenta redacta fuisse Clithærcus tradidit: alii,
ex pretio captivorum id pecuniæ effectum. Centum talenta quæ
Thebanis Thessali debebant, Alexander sociis accepto tulit. Pau-
ci * quos bellum dissuasisse constabat, servitutem effugerunt:
item sacerdotes, & quorum hospitio rex paterve ejus usus esset.
Ex reliquis Timoclea nobilis facinoris mercedem, cum præsentem
libertate, famam apud posteros tulit. Inter Thracas, qui Alex-
andro militabant, quidam * equitum ductor post vim mulieri
illatam; ubi pretiosissima quæque oculuisset, minitabundus inter-
rogabat. Illa non tam opum quam pudoris damno mœsta, ava-
ritiam barbari in occasionem vindictæ convertit: ostensoque pu-
teo, in quem mundum suum conjecisse simulabat, hominem cupi-
de eo despicientem subductis pedibus impulit; conjectisque desu-
per saxi, quum ex angusto profundoque loco ascensum frustra
moliretur, obruit. Compræhensa à turmalibus occisi, ad Alex-
andrum trahitur, ut interfecti ducis pœnas daret. Ibi interro-
gante rege, quænam esset, & ob quod delictum adduceretur?
intrepido vultu & voce, *Theagenis*, inquit, *soror sum: ejus, qui*
pro libertate Græciæ Thebanorum imperator occubuit. Injuriam
meam

meam ultra castitatis mee prædonem interim: cui si meo supplicio parentari jubeas, scies HONESTÆ mulieri post extortam pudicitiam spiritu nihil vilius esse. quem utcumque expellere festinaveris, sero moriar, pudori patriæque superstes. Alexander cognita causa Thracem jure casum pronunciavit; neque sibi placere ingenuis mulieribus vim fieri: collaudatamque feminam, cum omnibus qui cognatione ipsam attingerent, liberam esse jussit; & quo quisque vellet discedendi potestatem fecit. Pepercit & Pindari posteris, in honorem vatis, qui proavum regis Alexandrum carminibus suis inseruerat: ipsiusque domum cremari vetuit. Non enim præsentem tantum virtutem adamavit; verum etiam memoriam magnorum virorum reverentia, & progeniem illorum beneficiis prosequutus est. Nam & postea quum postremo prælio Darium vicisset, Crotoniatis prædæ partem misit, quod Xerxis bello, ceteris Græcorum coloniis de Græcia desperantibus, Phayllo duce triremem unam ad Salaminem misissent: & Platæenses honore donisque affecit, quia majores eorum Græcis adversus Mardonium præliantibus agrum suum dono dederant.

Arrian. 1, 3, 26.
Ælian. histor.
var 13, 7. Dio
Chrysost. orat. 4.
Tzetzes Chil. 7,
139.

Plutarch. cap. 63.

Herodot. 8, 47.

Plut. Aristide
c. 25.

CAP. XIV.

Diodor. 17, 10.
Pausan. lib. 9.

Hanc Thebanorum cladem multa ostenta præcesserunt. Tribus autem mensibus quam Alexander advenisset, in fano Cereris, quæ *Theismophoros* appellatur, conspecta est aranæ tela nigra; quum circa tempus Leuclricæ pugnæ, qua res Thebana ad summum felicitatis evecta fuit, candida comparuisset. Ad hæc sub adventum Macedonum sudantes in foro statuæ, eque lacu apud Onchestum tristis mugitus, & prodigioso sanguine fluens Dirce, terrere obstinatos poterant, nisi destinatos sorti suæ superbia perdidisset. Quippe majorum gloriam intuentes, à quorum moribus longe recesserant, & in disparibus artibus eandem sibi fortunam polliciti, patriæ ruinam accelerarunt; quum adversus triginta peditum, tria equitum millia, eumque veteranum & toties victorem exercitum, paulo plus decem armatorum millibus opponere non essent veriti. Ceterum Alexander urbe capta ad consilium sociorum retulit, quomodo ea utendum videretur. Erant inter eos Phocenses, multique ex Bæotis, quibus antiquissimæ cum Thebanis discordiæ gravibus sæpe damnis constiterant: neque dum Thebæ starent, aut odiis suis satisfactum, aut securitati prospectum rebantur. Horum auctoritas valuit, ut muri atque ædificia diruerentur; ager arbitrio regis inter victores divideretur. Ita nobilissimam urbem, non hominum modo clarissimorum, verumetiam * deorum natales asserentem sibi, è media * Græcia una dies eripuit. postquam octingentos fere annos post oraculum * de corvis, eosdem incolas habuisset. Olim enim pulsus à gente Thracum atque Pelasgorum Bæotis edita fors fuerat: *Post quartam demum ætatem patrias sedes recepturi, considerent interim, quo loco corvos albos conspicati forent.* Ita quum

Diodor. 17, 9.
Julian. in Cæsar.
Arrian. 1, 3, 26.
1, 13, 24. Justin.
11, 3, 8. Diodor.
17, 14. Plutarch.
cap. 20.
* Justin. 11, 4, 4.
* Æschin. contra
Ctesiph. Dinar-
chus contra De-
most. Agathar-
chides apud
Photium.
* Diodor. 19, 51.
Ολυμπ. ἀναγ.
Strab. li. 9. Cœ-
lius Lect. Ant. 17,
11.

- * Tzerzes Chil. 7, ad Arnen Thessaliæ oppidum venissent, corvis conspectis, quos
 139, * Plutarch. pueri gypso illeverant, ibi substiterunt. Diruta urbs est ad tibiæ * can-
 Lys. c. 28. tum; quomodo sexagesimum ante annum Athenas * Lylander de-
 Suidas ex Polyb. leverat. Templis tamen aliisque sacris ædificiis abstinere iussit Ale-
 5, 10. xander; etiam ne quod per incuriam damnum iis daretur, sollicitus.
 Pausanias lib. 9. præter insitam in deos venerationem recens religio permoverat: quia
 militum quosdam Cabirorum fanum, quod ante urbem est, spoliare
 aggressos, subita tempestas fulminibus & flamma cœlesti consumpse-
 rat. Relictæ sunt etiam effigies statuæque, diis, vel hominibus vir-
 tute præcellentibus, per loca publica positæ. proditumque est me-
 moriæ, fuisse qui inter consternationem captæ direptæque urbis
 Plin. 34, 8, 15. aurum in sinus aut amicula statuarum abdiderint; idque salvum re-
 Athen. 1, 15. pererint, quum vigesimo post anno Cassander Antipatri filius The-
 Ennii Græcia. bas instauraret. Quod quidem non tam misericordia in profugos fe-
 Diod. 19, 53, Pau- cisse creditur; quam ut Alexandri, quem oderat, gloriam detrectaret.
 san, lib. 9. Quamquam autem veterem murorum ambitum urbi restituisset;
 neque mores antiquos, neque fortunam reddere potuit. nunquam
 Plut. Demetrio postea resurrexit, ut convalesceret: sed multis subinde calamitatibus
 cap. 53. Strab. li. vexata, vix tenuis oppidi speciem ad memoriam nostram retinuit.
 9. Eunii Græcia. Pœnituisse postea ferunt Alexandrum; quod excisis Thebis velut al-
 * Agathar, apud terum Græciæ * oculum eruiisset. utique postquam Clivi cædem, &
 Phot. Macedonum ignaviam, expeditionem in penitiores Indos pertina-
 Plut. c. 21. citer recusantium, iram Liberi patris interpretatus est, ob afflictam
 Arrian. 4, 2, 13. patriam ejusmodi pœnas repetentis. & reperti sunt, qui ipsam re-
 gis mortem, non sine vindicta Bacchi, ab ebrietate & vino pro-
 Athenæus 10, 9. fectam crederent. His ita perpetratis, Athenas misit, nuntiaturum,
 Diodor. 17, 15. *Ut oratores qui populum adversus Macedonas concitare non desine-*
 Arrian. 1, 4, 29. *rent, traderentur; aut si illos amittere gravarentur, eadem contuma-*
cia premia expectarent, quorum exemplum in Thebanorum calamitate
conspicerent. Ibi quum Phocion, cujus ob integritatem vitæ maxima
 Plutarch. Phoc. *ad populum auctoritas erat, Non irritandum adolescentis victoris-*
 c. 21. *que animum diceret, hortareturque eos ad quos periculum maxime*
pertinebat, Ut Lei & Hyacinthi filias imitati, spiritum pro patriæ
salute profundere ne dubitarent: Demosthenes, qui nominatim pete-
batur, surrexit docuitque, Falli Athenienses, si paucorum deditione
periculo defungi posse crederent; callidos Macedonas eos exposcere,
quorum vigilantiam atque virtutem maxime invisam suspectamque ha-
berent. amoris publicæ libertatis custodibus, in orbem indefensamque
civitatem, tamquam lupos in oves canibus destitutas, imperium factu-
 Plutarch. De- *ros esse. Multa commiserat in Macedonas Demosthenes, ob quæ*
 most. cap. 33. *haud injuria nullum apud eos veniæ locum relictum arbitrabatur.*
 Æschines contra Philippo occiso auctor extiterat, ut Pausaniæ sacellum exstrueretur;
 Ctesiphon. apud pulvinaria deum supplicationes haberentur; aliaque ob in-
 signem lætitiæ decerni solita curarentur. Alexandrum alias pue.

rum; alias prodigiosa vecordia vocabulo *Margiten* appellaverat: Persico auro corruptus, omnium fere bellorum, quæ contra Alexandrum patremque ejus Philippum Græci depugnaverunt, fax atque concitor fuerat. Attalum, quo graviores adversarium non habuerat Alexander, Atheniensium * societatem pollicitus, ad bellum regi palam inferendum exstimulaverat. Neque civitas Atheniensium mediocriter deliquerat, detractis Philippi statuis, earumque materia in fœdos usus conversa: aliisque admissis, quæ vulgus imperitum & mobile, nulla futuri cura, ex arbitrio suæque paucorum animose perpetrat. Sed nihil ex iis quæ præfractæ & contumaciter fecerant æque commovit regem, quam in Thebanos humanitas. quos inter patriæ ruinam elapsos, contra ipsius edictum receperant; tantum ob eorum vicem doloris præ se ferentes, ut etiam mysteriorum solemnia, quæ in honorem Liberi Patris præcipua religione quotannis celebrant, ob publicam mœstitiam intermitterent. Verum cupidine belli Persici, condonare Græcis injurias suas, quam exsequi malebat. Igitur quum Demades, qui Philippo quoque gratus acceptusque fuerat, preces civitatis ad eum detulisset, Atheniensibus indulgit, ut Demosthene, Lycurgoque, & aliis quos depoposcerat retentis, unum Charidemum in exilium mitterent. Ille ad Persas se contulit; magnoque ipsis usui fuit, donec ob libertatem * linguæ Darii jussu interfectus est. Alii quoque non postremi nominis viri, odio regis urbe deferta, ad hostes illius * profecti, multum negotii Macedonibus exhibuerunt. Post eum rerum impetum cursumque, nemo supererat in Græcia, qui aut viribus suis post Thebanos (quorum gravis * armatura celebris olim fuerat) aut occupata Leucadia, munimentis confideret. Namque Leucadios situ oppidi, & proviso in longam obsidionem commeatu feroces, fame domuit; quum expugnatis quæ circa erant castellis, homines Leucadiam abire passus, adaucta per singulos dies multitudine, omnem eorum penum exhausisset. Igitur ex Peloponneso quoque legationes venerunt, gratulatum quod confectis ex animi sententia barbaricis bellis, etiam Græcorum quorundam insolentiam & temeritatem castigasset. Arcades, qui Thebanis auxilio futuri se commoverant, duces, quorum instinctu ad eum furorem prolapsi essent, capitis se condemnasse exponebant. Elei exulibus suis reditum concessisse, non ob aliud, nisi quod Alexandro charos acceperant. Et Ætoli excusaverunt, quod in tantis Græciæ turbis, ipsorum quoque gens novorum consiliorum expers non fuisset. Megarenses novi generis honore risum regi, quique circa eum erant, commoverant, referentes ob studium & beneficia Alexandri in Græcos, *Megarensis populi scito civitatem illi decretam esse*: donec intellecto nemini ad eum diem, excepto Hercule, id honoris habitum, lætus accepit.

Justin. II, 3, 4.
Suidas Μαργιτης
Plutarch. Demosth. cap. 32.
Brafmi adag. in Margites.
* Diodor. 17, 5.
Dio orat. 38.

Æschines contra Ctesiph. Pausan. lib. 9. Plut. c. 19. & Camillo c. 31.

Diod. 17, 35. Plutarch. Demosth. cap. 33.
Plut. in X. Orat. 7, 2, 8, 9. Demosth. epist. 3.
Arrian. I, 13, 31.
Justin. II, 4, 12.
Dinarch. contra Demosth.

* Curt. 3, 5, 10.
* Diod. 17, 25.
Curt. 3, 13, 15.
* Dio orat. 64.
Frontin. 3, 4, 5.

Arrian. I, 3, 27.

Plutarch. de monarch. c. 2. Seneca de benef. I, 13.

Demost. de
Alexandro fœ-
dere Paus. fin.
lib. 7.

Capell. in hist.
sacra & exotica.
Homeri Scholia
Ia. β.

Ceteris respondit : *Nihil sibi quiete & incolumitate Gracie antiquius esse ; modo in posterum novis rebus abstinerent : præteritorum veniam facile concedere.* Verum Spartanis maxime diffusus , Philiadæ liberos Messenen , unde pulsi fuerant , restituit : Pellenen Achæorum Chæroni tradidit : Sicyonem , aliaque Peloponnesi oppida per clientes suos habuit , qui consilia Lacedæmoniorum ex propinquo specularentur. Tot tantisque rebus perficiendis pauci menses suffecerunt. intra quos tam grave atque multiplex bellum leviori negotio confecit , quam alius paravisset. Ipse quidem eam victoriam celeritati se debere confessus , interroganti , *quonam maxime modo Graciam subegisset ? nihil cunctando* , respondit.

J. FREINSHEMII

SUPPLEMENTORUM

IN Q. CURTIUM

LIBER SECUNDUS.

ERSARUM ea tempestate Darius rex erat, paulo ante Philippi necem evectus in id fastigium à Bagoa spadone; qui Ocho rege, & deinde filio ejus Arse, cum tota eorum domo extinctis, imperium quod sibi vindicare non poterat, sui beneficii fecit; perennem sibi gratiam pollicitus apud eum quem tanto munere devinxisset. Nec tamen indignus ea for-

Diodor. 17, 7.
Diodorus 17, 5.
Arria. 2, 3, 18.
Strabo fin. 1, 15.

tuna Darius apud populares habebatur; nam etiam à gente regia non alienus erat: quippe Ostanes Ochi patruus Arsanen genuerat, Arsanes Codmannum. Sic enim vocabatur, dum privatus esset; sed in Cyri solium collocatus, more quodam Persarum, ejurato veteri nomine, Darius appellari voluit. Bello quoque spectatus, cæso ex provocatione hoste, * quum adversus Cadusios bellum gereret Ochus, magnam virtutis opinionem pepere- rat. Hic à conditore regni * Cyro decimus imperio Persarum præfuit. Nam Ochus Artaxerxem patrem; ille Darium exceperat. Huic Artaxerxes regnum reliquit, Xerxis filius. Xerxes Dario patri successit; qui Hytaspæ genitus, post extinctum in Cambyse Cyri sanguinem, illustri septem * Persarum conspiratione, imperium Magis extorsit. Sub his regibus per ducentos & triginta ferme annos res Persarum mira felicitate floruit: acribus initiis, dum rudis ad voluptates natio pro libertate, gloriaque & opibus animose dimicabat: procedente tempore, postquam præmia virtutis adepti videbantur, ipsam posthabuere; non tam suis viribus tuti, quam fama potentia à majoribus partæ, usuque divitiarum, quibus haud paulo felicius contra Græcos, quam armis decertavere. Ad postremum itaque, quum adversus Alexandri vim auro pa-

Scalig. de emendat temporum lib. 6 Curt. 4, 2.
* Justin. 10, 3, 3.
Diodor. 17, 6.
* Sleidan. lib. 1. de 4. monarch.
Scalig. lib. 6. de emend. tempor.
Schubert. lib. 2. de scrupulis chronol.
* Herodot. 3, 70.
Justin. 1, 7, 19.
Xenoph. *anast.* lib. 1. Arrian. 5, 1, 19.
Plutarch Agessio cap 24. &

- Artaxerxe c. 30. rum proficeretur, omnique externa ope abscedente sibimet ipsis in-
nitendum esset; animi deliciis & molitie fracti effeminatique for-
tunæ ruentis impetum non sustinuerunt. Quippe **I N D U S T R I A M**
egestas acuit; affluentiam rerum luxus & inertia sequitur. Igitur
Diodor. 17, 7. audito sine Philippi, cujus fortuna & apparatibus exterriti fuerant,
metu soluti, Alexandri adolescentiam despiciabant; contentum fo-
re arbitrati, si securo Pellæ obambulare liceret. Verum quum de
Aeschin. contra bellis ipsius victoriisque alia super alia nunciarentur; contemptum
Ctesiph. haftenus juvenem impensius formidantes, summa cura, ut in bel-
lum atrox atque diuturnum, auxilia comparabant. Et quoniam
superiorum praeliorum experimentis imparē Asiaticum militem
Curt. 5, 29. Europæo didicerant, missis in Græciam conquistatoribus, ad quin-
quaginta millia egregiæ juventutis mercede conduxerunt. His co-
piis Memnon Rhodius prætor datus est; qui multis ante bellis fidem
virtutemque suam Persis abunde probaverat. Is ad occupandam
Diodor. 17, 7. Cyzicum missus, citatis itineribus, per Phrygiam, qua Troadi
committitur, ad Idam montem pervenit, ipso nomine naturam
situs sui præferentem: nam condensa arboribus loca *Idas* antiqui
Pausan. lib. 10. dixere. Exsurgit iste celsiore cacumine, quam ceteri ad Helleston-
tum montes. In medio specum habet religioso horrore famam in
fabulis nactum, ut ibi dearum formas arbiter Trojanus spectasse
Diodor. 17, 7. prædicetur, quum imperio patris expositus, in Ida monte adole-
visset. Eadem Idæorum Dactylorum patria esse fertur, qui primi,
Magna Matre docente, ambiguum ferri usum, neque minus utile
Plinius 34, 14. necessitatis laborisque solatium, quam acerrimum furoris instru-
Diodor. 17, 7. mentum, invexerint vitæ. Illud etiam admiratione dignum pro-
ditur, quod circa canis exortum, ventis depresso turbantibus
in summo Idæi jugi cacumine quietus aer est: quodque multa ad-
huc nocte terris incubante, solem aiunt conspici, non globi fi-
Mela 1, 18. gura: sed in amplissimam latitudinem sparsum, & velut diversis
Plinius 2, 11, 3. ignium agminibus utrumque montis latus amplexum, coire pau-
latim; & propinquante jam luce jugero paulo majus spatium im-
Diodor. 17, 7. plere; pauloque post in solitum orbem collectum, destinatum iter
percurrere. Credo per aërem nocturno gelu astrictum, nullis-
que ventorum flatibus disjectum, solis orientis, adhuc imper-
fecta imagine late sparfa, fallax oculis miraculum apparere;
donec eo paulatim vi caloris absumpto dissipatoque, liber ad ip-
sum sideris orbem aspectus permittatur: nam fereno liquidoque
cælo radii transmittuntur: ubi coactus aer est, sistit exceptos, &
tanquam in speculum incidentes cum incremento splendoris dif-
fundit. Sub Idæ radicibus Cyzicenus ager in Propontidem excur-
rit: ipsum oppidum in mediocri insula situm gemino ponte con-
Strab lib. 13. tinenti annectitur. Sed id opus paulo post Alexander molitus est:
Plinius 5, 3, 2. sub Memnonis expeditionem navibus commeabatur. Qui quum
Diodor. 17, 7.

Cyzicenos improvise impetu nequidquam terruisset, muros graviter tuentibus oppidanis: eorum regionem hostiliter populatus magnam inde prædam coëgit. Nec à Macedonum ducibus cessabatur: Parmenio Grynium Æolidis oppidum expugnat, incolas servituti addidit. deinde Caicum amnem transgressus, Pitanen ad-
Strabo lib. 13.
Diodor. 17, 7.
 ritur, urbem opulentam, & duplici portu accipiendis ab Europa copiis opportunam. sed propèro adventu Memnonis statim soluta obsidio est. Calas deinde, qui cum modicis Macedonum atque mercenariorum copiis in Troade res gerebat, cum Persis prælio certavit: & impar hostium multitudini in Rhœteum se recepit.

Intera Alexander constitutis in Græcia rebus, in Macedo-
CAP. II.
Diodor. 17, 16.
 niam reversus, quæ tantam belli molem aggressuro cavenda vel administranda essent, cum amicis deliberabat. Antipater ac Parmenio ætate & dignitate præcipui obtestabantur, *NE in uno corpore totius imperii salutem fortune insidiis exponeret: quin prius operam daret liberis; & incolumitate patria firma, ita demum de incremento ejus cogitaret.* Quippe præter Alexandrum nemo ex Philippi sanguine dignus imperio supererat, Cleopatram sobole per Olympiadem intercepta: Aridæus sordibus materni generis, & turbata mente Macedoniam dedecere putabatur. Verum ille quietis impatiens, nihil nisi bellum, & ex victoria gloriam asfidua cogitatione volvebat. Igitur, *Vos quidem, inquit, ut probos & amantes patriæ viros decet, de commodis adversisque illius hand sine causa solliciti estis. Arduum enim quis neget: opus ordimur, quod semel temere ceptum, si eventus arguat, sera pœnitentia nequaquam emendaverit. Nam antequam vela solvamus, navigare velimus an quiescere, nostra consultatio est: quum ventis fluctibusque nos crediderimus, in ipsorum arbitrio omnis noster cursus erit. Itaque non moleste fero vestram opinionem à sententia mea dissidere; quin potius simplicitatem laudo, vosque precor ut in iis etiam de quibus porro referetur, eodem instituto utamini.* AMICI regum, si qui eo nomine digni sunt, non tam gratiam eorum, quam utilitatem atque decus in consilio habent. QUI aliter fieri censet, quam ipse facturum erat, non instruit consultorem, sed decipit. Ceterum ut & vobis consilii mei ratio pateat; certum habeo nihil minus convenire rebus meis, quam dilationem. Omni quæ circa Macedoniam colit barbarie pacata, extinctisque Græcorum motibus, fortissimum florentissimumque exercitum ocio & desidia dilabi patimur: an potius in opulentissimas Asia regiones inducimus, olim possessionem ejus spe complexum, & præmia laborum, quos diu sub patre meo, deinde nobis imperantibus tertium jam annum exhaustit, ex Persarum spoliis expetentem. Novum adhuc imperium Darii est; & interfecto Bagoa, cujus beneficio regnat, crudelitatis & ingratitude suspicionem apud suos incurrit: quæ res

1, 9, 29. Comment. in Curt. 10.

Zosimus lib. 1.
Curt. 6, 8, Diod. 17, 5.

- optimos eorum qui parent, odio adversus imperantes implent, & ad obsequia segniores; aut etiam praefractus reddunt. Numquid sedebimus dum auctoritas ejus confirmetur; & rebus domi per otium compositis, ultro bellum in Macedoniam transferat? multa celeritatis premia sunt, quae nobis cessantibus ad hostem pertinebunt. Magnum in ejusmodi negotiis momentum post se trahit prima animorum inclinatio: at illa semper occupanti parata est. quippe **NEMO** cunctanter appetit fortioris gratiam: porro **FORTIOR** habetur, qui infert bellum, quam qui excipit. Quanto autem existimationis nostrae periculo fallemus spem eorum, qui adolescentibus nobis eum honorem deferendum judicaverunt, quem maximus imperator, pater meus, post tot virtutis experimenta paulo ante obitum obtinuit? Non enim ideo Gracorum concilium imperium nobis decrevit, ut in Macedonia desides & ignavis voluptatibus addicti, injurias olim & nuper Graeco nomini illatas negligeremus; sed ut eorum, quae per summam superbiam improbe & petulanter in nos commiserunt, poenas penderent. Quid dicam de iis Gracorum nationibus, quas late per Asiam diffusas impotentium barbarorum intoleranda servitus premit? Equidem quibus nuper precibus, quibusque argumentis causam eorum Delius Ephesus egerit, quum ipsi meminere, non repetam. Id sane constat, eos omnes, ut primum signa nostra conspexerint, protinus ad nos esse transituros, & pro liberatoribus assertoribusque suis adversus graves iniquosque dominos quodlibet periculum impigre suscepturos. Quamquam quid nostri pariter hostiumque obliti auxilia circumspicimus adversus gentes, quas etiam paulo lentius vicisse a pudore quam gloria propius absuerit? Patrum avo in Asiam profectis Lacedaemoniorum paucis ingentes hostium exercitus frustra restiterunt: Phrygiam, Lydiam, Paphlagoniam, agi ferrique passi; aut quoties vetare voluerunt, ad hostium satietatem cassi sunt: donec à suis revocatus Agesilaus, ob exortos in Grecia tumultus, trepidantibus & consilii incertis animi ex tanto terrore recipiendi spatium concederet. Paucis ante istum annis vix decem Gracorum millia, sine ducibus, sine comitatu, ex intimis Persici imperii partibus, per tot infestas nationes iter in patriam ferro aperuerunt. quum eos persequeretur universus regis exercitus, quo modo cum Cyro fratre de regno dimicaverat: victorque extiterat: quem illi quidem ubicumque congressum fuderunt fugaveruntque. Nos igitur, quibus universa Grecia tot victorius edomita paret, qui eorum fortissimos aut in acie cecidimus, aut habemus in castris; timebimus scilicet Asiam, quam eorum quos vicimus pauci pudendis claudibus affecerunt? Aliis deinde in eandem sententiam adjectis, adeo permovit animos, ut omnibus assentientibus etiam Parmenio, qui maxime bellum differri voluerat, maxime accelerandum censeret, ultroque jam Alexandrum hortaretur. Itaque omni cura ad maturandam profectionem conversa, ad Diem Macedoniae urbem

Jovi

Jovi Olympio sacrum fecit, institutum ab Archelao, qui post Perdiccam Alexandri filium regnavit. Musis quoque ludos scenicos fecit, per novem dies, pro numero dearum. Post hæc convivium summa magnificentia celebratum est; tabernaculo quod centum lectos caperet, adornato. ibi cum amicis ducibusque, & civitatum legatis accubuit. per exercitum quoque victimas dividi jussit, aliaque præberi, quibus destinatus hilaritati dies festivis epulis, & faustis instantis belli ominibus transigeretur.

Vere novo contractis undique copiis in Asiam trajecit; exercitum robore quam numero validiorem ducens. Triginta peditum millia Parmenio ducebat: quorum Macedones tredecim expleverant; quinque erant mercede militantium; ceteram multitudinem socii fœderatique miserant. Has copias Illyrii Thracisque & Triballi, ad quinque hominum millia sequebantur; additis mille Agrianorum sagittariis. Equitatum Macedonum mille octingentorum Philotas ducebat; & totidem ex Thessalia Calas: à reliqua Græcia sexcenti omnino equites venerunt, quibus Erigyum præposuit: agmen ducebat Cassander cum nongentis Thracum atque Pæonum antecurforibus. Hunc exercitum, non ultra quam in triginta dies proviso commeatu, infinitis barbarorum copiis opponere non dubitavit; virtute suorum fretus, qui vincendo senes facti, robore animorum armorumque usu cuilibet multitudini hostium insuperabiles erant. Antipatro, quem cum duodecim millibus peditum, & mille quingentis equitibus Macedonia Græciæque rebus præfecerat, injunctum, ut continuos in Europa delectus ageret, quibus adversus præliorum fatique detrimenta exercitus subinde novaretur. Hoc unum sibi exceperat, quum cetera amicis largiretur. Quidquid enim salva majestate regni abesse poterat, priusquam naves conscenderet, inter suos distribuit. Perdiccas prædium quod dabatur non accepit; interrogato rege, *Quid tandem sibi ipsi reliqui faceret?* atque illo subjiciente, *spes: Earumdem ergo, inquit, & nos participes erimus, qui tuis auspiciis militamus.* Pauci hunc sequuti sunt: per ceteros non stetit; quin interrogatus, *Ubi thesauri ipsius essent?* vere responderet, *Apud amicos.* Sane de summa rerum alea jacta, non absurde collocasse videtur opes quas habebat: quippe aut victor multo majores adepturus erat; aut si victus esset, istas quoque amissurus, atque interim alacrioribus ministris utebatur. neque multum abscedebat præsentibus necessitatibus, quum agros & prædia, & redditus quorum dies multo post venturi erant, donaret: pecunia in belli usum seposita, cujus quanto minor copia erat, diligentius administrabatur. Quippe Philippo interfecto, minus sexaginta talentis pecuniæ signatæ, paucaque ex auro & ar-

CAP. III.

Arrian. 1, 4, 3.
Plutarch. c. 23.
& de fort. Alex.
1, 3. Justin. 11,
6, 2. Polyb. 12,
10. Liv. 9, 19, 4.
& 42, 51, 11.
Front. 4, 2, 4.
Paneg. Constantino dictus Diod.
17, 17.
Diod. 17, 17.
Plutarch. c. 23.
& de fort. Alex.
1, 3, 2, 24.
Curt. 3, 5.
Arrian. 14, 3.
Diodor. 17, 17.
Curtius 5, 6.

Justin 11, 5, 5.
Plutarch. c. 23.
& de fort. Alex.
2, 24.

Marcellin. 25, 14.

- Arrian. 7, 2, 15.
Curt. 10, 8.
Plutar. c. 23. & de
fort. Alex. 1, 3. &
2, 24.
Diod. 16, 8.
- Athen. 4, 14. &
6, 4.
Athenæus 12, 2.
- Arrianus 7, 2, 15.
Plut. c. 23. & de
fort. Alex. 1, 3. &
2, 24.
* Himerius apud
Photium.
* Justin. 11, 5, 8.
Arrian. 1, 4, 3.
- Arrian. 7, 2, 15.
Justin. 11, 6, 2.
Oros. 3, 16. Otto
Frisling. 2, 25.
- Diodor. 17, 22.
Plut. in X. Ora-
tor. 8, 9. & 9, 1.
Arrian. 1, 4, 4.
- argento pocula in thesauris ejus reperta sunt : quum aris alieni
quingenta ferme talenta relinqueret. Quamquam enim iste rem
Macedonicam insignibus incrementis auxisset, auri quoque metal-
lis apud Crenidas (ipse Philippos appellavit) ita excultis, ut inde
mille talenta annui proventus cogerentur ; continuis bellis, neque
minus largitionibus, ærarium exhauserat. Macedonia etiam instau-
randæ ornandæque magnos sumptus fecerat, quum pauperrimam
accepisset. Ipsum inter initia regni tenuem fuisse, & quum ex
quingenta drachmis auri poculum haberet, id cubitum euntem
capiti subjecisse plerique meminerant. Hujus ergo filius bello lace-
sivit regem Persarum, cui somnum capienti quinque talentorum
auri millia pro cervicali, tria argenti pro scabello, sub capite
pedibusque lectuli, peculiaribus cubiculis servabantur : quamquam
ad paternum æs alienum octingenta insuper talenta, quæ ipse mu-
tuo sumpserat, adjecisset, ex quibus vix decima portio supererat.
Solvisse autem dicitur Timotheo * tibiis concinente, summaque
militum alacritate, opes barbarorum quos oppugnatum irent,
* certa fiducia sibi destinantium. Hoc modo per lacum quem à
vicini montis nomine *Cerciniten* vocant, ubi classem habebat, in
Strymonem inVectus ; Amphipolin, & deinde ad ostia Strymonis
processit : quo trajecto, præter montem Pangæum, viam ingres-
sus est, quæ Abderam & Maroneam ducit. Nam in litore iter fa-
cere instituerat, ut navibus suis, quæ juxta ducebantur, præsidio
esset, si Persæ forte occurrissent, quippe isti tum etiam maris im-
perium obtinebant. Ipsi enim modica classis ; at apud hostes Cy-
priæ Phœniciæque naves, assuetique maritimis rebus classarii, &
exercitatissimi remiges erant. Nam Macedonia nuper tentato ma-
ris imperio, nondum abundabat navibus ; & à sociis maligne
præbebantur. Etiam Athenienses, quum ab ipsis triremes pete-
rentur, tantum XX miserunt : suggerentibus eorum oratoribus,
periculum esse, ne classe accepta contra eos qui misissent, ute-
retur. Ex iis locis ad Hebrum fluvium contendit : quo haud diffi-
culty transmissio ; in Pæticam Thraciæ regionem pervenit : inde
superato amne quem *Melanem* appellant, vigesimo postquam à
domo profectus fuerat die, Seston attigit in extremis continen-
tis finibus Hellesponto imminentem, qua angustis fluctibus insi-
nuatum mare Asiam ab Europa dirimit. Quippe Macedonia Thra-
ciam conjunctam habet ; quæ procurrens in ortum duobus capi-
tibus Asiam tangeret, nisi intercedente pelago submoveretur : dex-
tra Hellespontus arcet ; ulterius Bosphorus, quem Thracium ap-
pellant, Byzantium à Chalcedone separat. Inter has angustias
intercepta Propontis jam laxiore spatio juxta Bithyniam & Pon-
ticas regiones diffunditur. Infra Bithyniam Mysia est ; deinde
Phrygia, Phrygiamque contingens Lydia, longius à mari remotæ.

Interiori spatiosas regiones celebratæ fecunditatis & opulentiaë gentes habitant. Litora quæ Thraciæ Græciæque obversa sunt, Hellepontii; deinde Troës colunt, calamitatibus incluti. Infra hos Æolis & Ionia per longa litorum spatia Lydiæ prætenduntur. Caria deinde cum annexa Doride, magna ex parte mari circumfusa, non minus amplo tractu introrsum recedit. His terris nobilissimæ insulæ adjacent: Lesbos Æolica, Chios & Samos Ioniæ, & Dorica Rhodus, aliæque multæ quarum nomina Græcorum monumentis inclaruerunt. Nam antiquis temporibus omnem hanc oram Græcia frequentibus coloniis infederat: quæ tum quoque manebant; sed Persarum regi satrapisq; subjectæ, priscam gentis libertatem barbarica servitute mutaverant. Alexander ubi Seston pervenit, maximam copiarum partem Parmenione * duce, Abydum in adverso litore sitam petere jubet, attributis ad hoc centum sexaginta triremibus, multisque onerariis: ipse cum reliquis Eleuntem proficiscitur, Protefilao sacrum, cuius ibi sepulchrum aggesto tumulo tegitur. Circa tumulum crebræ ulmi sunt, quarum mira natura est, quippe ramis qui Ilium spectant matutino diei tempore enata folia statim defluunt; quum ceteris stabilis viriditas sit: ita acerbum herois fatum exprimere creduntur; qui in ipso ætatis flore cum Græcis in Asiam profectus, prima Trojani belli victima fuit. Huic tum Alexander inferias dedit; precatus, ut melioribus auspiciis hostile litus tangeret. Inde cum quinquaginta longis navibus Sigeum petiit, portumque nomen ab Achivis nactum, quorum classem Trojanis temporibus exceperat. Quum jam in mediis Hellepontii fluctibus navigaret (namque suæ navis ipse gubernator erat) taurum Neptuno ac Nereidibus immolat, aureamque phialam, ex qua libaverat, diis marinis donum, in pelagus abjicit. Jam in portu erat classis; quum rex coniecta in litus hasta, primus è navi librato corpore terram saltu contigit; testatus, *Se possessionem Asia diis bene juvantibus iusto pioque bello sibi asserere*. Aræ deinde constitutæ sunt, ubi exscensionem fecerat, Jovi descensori, Minervæque & Herculi: eo quoque loco, unde ex Europa soluerat, aras exstrui iussit.

Arrian. 1, 4, 4.

* Curt. 7, 1.

Arrian. 1, 4, 6.

Herod. 9, 115.

Pausan. lib. 1. & 3.

Philostrati Heroica.

Arrian. 1, 4, 6.

Diodor. 17, 17.

Arrian. 1, 4, 7.

Plin. 5, 30, 7.

Mela 1, 18.

Herod. 7, 54.

Diodor. 17, 17.

Arrian. 1, 4, 8.

Justin. 11, 5, 10.

CAP. IV.

Strab. li. 13.

Plutarch. cap. 24.

& de fort. Alex.

1, 14. Ælian. histor. var. 9, 38.

Plutarch. c. 24.

Arrian. 1, 4, 10.

Cicero pro Archia c. 10. & ep.

5, 12. Vopiscus pr. Probi. * Ælian. histor. var. 12, 7.

- tumulum coronavit : eundem amicitiae locum apud Alexandrum sibi esse significans , quem is apud Achillem habuisset. Inter multos de Achille sermones , *Duplici nomine beatum sibi videri* dixit rex , *quod vivus fidum amicum nactus esset : extinctus magnum praenem*. Ceteris etiam heroibus , quorum iis in terris sepulchra ostenduntur , parentavit. Sacrificavit & Priamo ad Hercii aram , sive ut placaret manes ab Aecida interempti ; sive ob cognationem , quam sibi cum Iliensibus intercedere arbitrabatur , quia viduam Hectoris Andromachen Neoptolemus in matrimonio habuerat. Minervae , quam praecipua religione venerabatur , studiose sacrum fecit : suspensisque in templo armis suis , alia detraxit , quae à Trojani belli temporibus duravisse dicebantur. Hæc ab armigeris praeferrî jubebat , tanquam a propitio numine ad subigendam Asiam commodata : iisque indutum ferunt ad Granicum cum satrapis decertasse. Alioquin elegantibus armis gaudebat ; nullius mundicie studiosior. Cetera usum reperio splendida ; galea eleganter cristata , utrimque dependentibus pinnis candore & magnitudine insignibus : thorace lineo duplici. galeam habebant ferream quidem , sed in purissimi argenti speciem splendoremque politam , Theophili opus. collare ferreum internitentes gemmae distinguebant. gladio cingebatur cumine & duritie in paucis notabili ; agebatque pretium ejus , quod in tanto ferri robore , levis & tractanti habilis erat. Huic armaturæ interdum amiculum militare injiciebat , quod genus tum *Siculum* appellabatur. Ceterum quibusdam horum post id tempus potitus est : nam thorax , quem diximus , inter spolia pugnati ad Issum praelii fuit ; gladium Citieorum rex Cyprius dono dedit ; Rhodii balæum , quem incomparabili industria conspicuum Helicon fecerat , egregius inter priscos artifices. Neque pœnitet talia memorare , quæ veteribus scriptoribus digna relatu videbantur ; & alioqui magnorum regum dicta factaque , etiam quæ leviora haberi solent , non sine fructu aut voluptate recoluntur. Certe arma Alexandri sequens ætas diu venerata est : quibus adeo pepercit vetustas , ut ex Romanis imperatoribus alius post subacta Pontica regna chlamyde illius triumphum suum ornaret ; alius thoracem Alexandri indutus percurreret pontem , quem æmulatione Darii Xerisque in pelago struxerat. Posthæc Alexander à Minervæ fano digressus Arisben processit , ubi castra habebant Macedones qui cum Parmenione transferant. Postero die præter Percoten & Lampsacon ad Practium flumen contendit ; quod ex Idæis montibus ortum , Lampsaconum Abydenumque agrum interfluit , deinde paulisper ad Septentrionem flexum , in Propontidem exit. Inde Hermotum prætergressus rex , ad Colonas duxit , in mediterraneis Lampsaconorum situm oppidum. Omnibus istis in deditionem ac-
- Justin. 11, 5, 12.
Arrian. 1, 4, 9.
- Justin. 17, 3, 6.
Strab. lib. 13.
- Curt. 3, 16.
Plutarch. c. 25.
Arrian. 1, 4, 9, 6-2, 8, & 13.
Diodor. 17, 18, & 21.
Plutarch. cap. 25.
- Plut. c. 60.
- Appian. de bellis Mithridaticis.
Dio lib. 59. Zonaras tomo 2.
Arrian. 1, 5, 16.
2, 3, 23. Arrian. 1, 5, 16. Strabo lib. 13.
Arrian. 1, 5, 16.
- Strabo lib. 13, 1, 3, 27.

ceptis (nam & Lampfacenis ignoverat) Panegorum misit, qui Priapenorum urbem, quam incolæ dedebant, reciperet: Amyntas Arrabæt filius cum quatuor antecursorum turmis, una Apollonia-
tum, quam Socrates ducebat, speculatum ire iussus est; quippe
hostes in propinquo versabantur, summa sollicitudine curaque
bellum instruentes. Inter eos rei militaris peritia longe eminebat
Memnon. is magnopere suadebat, *Ut retrocedentes, omne quod
usui hostibus esse posset, longe lateque corrumpere: quidquid in
campo herbidum esset, equitatu conculcarent: vicos urbesque incen-
derent, nihil preter nudum solum relicturi. Vix unius mensis com-
meatu instructum venisse Macedonem, deinceps rapto victurum. ea
copia si eripiat, brevi recessurum esse. ita parvo impendio toti Asia
salutem queri. Triste id quidem: sed in omni negotio, ubi periculum
immineat, id spectare prudentes, ut quam minimo damno defungan-
tur. ita medicos si correpta parte corporis morbum in ceteras transjici
videant, unius membri jactura pro reliqui corporis incolumitate pa-
cisci. Neque id sine exemplo facturos Persas. Sic olim Darium regem
ipsas illas regiones urbesque vastavisse, ne Scythis isthac transituris
receptus esset. At si praelio contenderent, de summa rerum aleam jaci.
pulsis semel Persis, omnem eam oram Alexandri fore: victores nihil
amplius habituros. Neque Hercule parvum discrimen impendere ob
vim Macedonia phalangis, cui suum peditatum, quamquam numero
superiorem frustra opposituri essent. Ipsius deinde regis presentiam hand
parum valere ad victoriam; stimulari milites spe, pudore, gloria,
in conspectu imperatoris dimicantes: quæ omnia haberent Macedo-
nes; ipsis abesse Darium. Neminem ambigere quin BELLUM in
aliena terra gerere præstet, quam in sua: id commodum adepturos, si
consilium suum sequenti de invadenda Macedonia cogitarent. Nulli ce-
terorum ducum grata oratio fuit. Id fortasse Memnoni Rhodio pro-
bari posse, cui expediat bellum trahi, quo diutius honoribus, stipen-
diisque regiis perfrueretur: Persis commissos fidei suæ populos prodere
pudendum videri: neque apud regem excusari posse, qui longe aliam
belli gerendi rationem præscripsisset. Quippe Darius audito Alexan-
dram ex Macedonia movisse, literas ad præfectos suos miserat,
imperans, *Ut insanientem Philippi adolescentulum puerili verbere
atatis & conditionis admonitum; deinde purpurea veste indutum,
quam primum sibi vinctum adducerent: naves ipsius una cum navis
mari demergerent: milites omnes ad ultima maris Erythraei loca de-
portarent. adeo præ superbia futuri securus, & ignarus fortis suæ
omnem humanæ imbecillitatis sensum exuerat, confanguineum
deum, se ferens: magis quod potentia non dispar ipsis videretur,
quam ob veterem fabulam, qua Persarum reges à Perseo Jovis
filio nomen atque genus traxisse ferebantur. Eodem fastu plenam
epistolam ad Athenienses paulo ante scribi jusserat, addiderat-**

Curt. 3, 9.

Diodor. 17, 18.

Arrian. 1, 5, 19.

ea 2, 3, 3.

Comment. in

Curt. 5, 9, 3.

Strabo lib. 13.

Arrian. 1, 5, 19.

2, 5, 10.

Arrian 1, 5, 20.

Diodor. 17, 18.

Comment. in

Curt. 3, 12.

Herod. 7, 150.

Plato in Alci-

biade.

Æschines contra

Ctesiph.

que, Quando Macedonis amicitiam prætulissent, à se deinceps aurum ne peterent: non enim missurum esse, etiam rogantibus.

CAP. V.

At Alexander quum inter progrediendum agrum à rege Persarum Memnioni dono datum attigisset, maleficio abstineri jubet, colonisque & fructibus parci: callido commento suspectum facturus hominem industrium, & quem ex omnibus hostium ducebibus unum non contemneret; si in suas partes transducere nequivisset. Quumque lenitatem regis admirati quidam, acerrimum calidissimumque Macedonum hostem, quamprimum in potestatem redactus esset, interficiendum; atque interim quibus posset claudibus vexandum esse dicerent: *Quin, inquit, potius beneficiis supplantamus hominem, & amicum ex inimico facimus, eadem virtute & solertia pro nobis staturum.* Ventum erat in campos Adrasteæ, per quæ Granicus amnis præcipiti cursu volvitur. Ibi quidam ex speculatoribus quos cum Hegelochō præmiserat, reversi nunciant; Persas instructis ad prælium ordinibus in ulteriore ripa consistere. Paulisper commoratus, dum de transitu consilium caperet, duces convocari jubet. Plerisque præcipitis & irriti conatus videbatur, fluvium profundum perrumpere, ripam sua natura arduam atque impeditam obtinentibus tot equitum peditumque milibus. nec deerant qui ingererent, Dæsum mensē (is enim agebatur Junio respondens) infaustum res gerentibus apud Macedonas haberi. De periculo non anxius, superstitionem haud contempsit: gnarus quantum in rudibus animis valeret etiam vanæ religionis opinio. Igitur edixit, ut repetito prioris mensis nomine, pro Dæsiō alter Artemisius haberetur. Et quo efficacius confirmarentur attonitæ mentes, Aristandrum (nam is forte pro transitu sacrificabat) secreto moneri jubet, ut excepturam exta manum inscriberet medicamento; literis inversis, quas impositum jecur recenti adhuc calore attraheret, rectasque exprimeret. iis significabatur, *Alexandro victoriam concedere deos.* Vulgatum id miraculum tanta futuri spe omnes implevit, ut post hæc tam certa cælestis favoris pignora nihil dubitandum conclamarent. ita in maximam bene gerendæ rei fiduciam astu inducti, victoriam quia suam esse arbitrabantur, rapuerunt. Rex IMPETU animorum utendum ratus quamquam monente Parmenione, ut saltem proximam lucem operiretur (jam enim major diei pars effluerat) statim transduxit copias, Parmenionis sollicitudinem joco prosequutus: *Erubescendum Hellesponto fore, si illo superato rivum hunc transire cunctarentur.* Tredecim equitum turmæ cum ipso rege per oblucentes undas vix enisæ, priusquam stabile certumque solum attigissent, aut ordines inter transeundum luxatos instaurassent; circumfuso Persarum equitatu urgebantur. Quippe quum repudiato Memno-

Polyan. 4, 3, 15.

Curtius 3, 3.

Themist. orat. 9.

Strabo lib. 13.

Plutarchus cap. 25.

Arrian. 1, 5, 2.

Plutarch. cap. 24.

Curt. 4, 38.

Plutarch. cap. 24.

Scalig. de emendat. temporum

lib. 1.

Frontin. strateg.

1, 11, 14.

Plut. c. 25.

Arrian. 1, 5, 3.

Diodor. 17, 19.

2, 4, 24.

nis consilio pugnare placuisset (nam Arsites Phrygiæ satrapa ne unum quidem tugurium eorum qui sibi subessent incendi se passurum affirmaverat, inque ejus sententiam à ceteris itum erat) ad Granicum amnem cum centum peditum millibus, viginti equitum confederant; flumine pro munimento usuri, & vicissim eam velut Asiæ portam venienti Alexandro obseraturi. Cujus adventu cognito, equitatum in quo robur erat virium, ita collocant ut contra dextrum Macedonum cornu, quod ipse rex ducebat (nam sinistrum Parmenioni commiserat) Memnon cum filiis & Arsane Persa consisterent: in eadem parte Arsites curabat cum Paphlagonum equitum auxiliis: in subsidiis Spithridates erat gener regis. Lybiæ Ionæque satrapa Rhœsace fratre, & Hyrcanis equitibus comitatus. In dextra acie Rheomithrem duo Medorum millia, totidemque Bactriani sequebantur: Medium agmen Pharnaces reginæ frater, Arbupalesque Artaxerxis ex Dario nepos, & Mithrobarzanes Cappadociæ prætor regebant: iis Niphates Petaresque, cum Arsace & Atizye variarum gentium turmas applicuerant. Ii tum multitudine & loco potiores graviter premebant hostem acrisque pugna conferebatur; maximo omnium regis periculo, quem armis manuque & imperiis conspicuum plures premebant. Sed tragula quidem, quæ in promiscuo pugne ardore desinentis lorice plicis inciderat, vulnus haud intulit: ceterum à Rhœsace & Spithridate fortissimis ducum simul impetitus, extremum discrimen adiit. Dum enim lancea in thorace Spithridatis fracta, conatumque destituyente, gladium stringit; frater illius a latere adequitans acinacem incauto impingit, tanto nisu, ut cristam galeæ & pinnarum alteram decuteret, aciesque gladii summos regis capillos perstringeret. Jamque repetito ictu, quæ discussa cassis nudum caput ostendebat, descendere parabat; quum illum Clitus occupat, qui animadverso regis periculo amenti similis advolaverat, interceptumque barbari brachium cum ipso gladio dejicit. simul Alexandri ense Spithridates occubuit. Nihil tamen segnius repugnabant Persæ: donec interitu ducum quorum plerique jam ceciderant, consternati, & quia jam etiam phalanx Macedonum transierat amnem, equos in fugam averterunt. Neque pedestris acies diu restitit. equitatum suum ad obterendum hostem satis superque validum arbitrati, potius de præda quam de discrimine cogitabant. ita subito eventu depræhenforum cædes magis quam prælium fuit. Mercenarii tamen, quibus Omares præerat, occupato quodam tumulo strenue se tuebantur: quia conditionibus in fidem venturos ille non receperat. Ergo Macedonum plures in eo conflictu desiderati sunt, quam equestri prælio ceciderant: ipse quoque rex, dum inter primos impetum in eos facit, tam propinquus discrimini fuit, ut equum cui tum

Arrian. 1, 4, 20.

Diodor. 17, 19.

Justin. 11, 6, 10.

Plutarch. c. 24.

Diodor. 17, 19.

Arrian. 1, 5, 15.

Diodor. 17, 20.

& 21. Arrian. 1,

4, 18.

Diodor. 17, 19.

Arrian. 1, 4, 18.

1, 5, 25. 2, 2, 37.

Diodor. 17, 21.

Arrian. 1, 5, 10.

Plut. cap. 25.

Diod. 17, 20.

Arrian. 1, 5, 20.

Plutarch. c. 25.

Curt. 8, 3.

Arrian. 4, 2, 8.

Diodor. 17, 21.

Plutarch. cap. 26.

Arrian. 1, 5, 5.

Plutarch. cap. 26.

- insidebat, ictu gladii per latus adacto confossum amiserit. Quibus rebus vehementer irritatus, equitatu simul & phalange circum-datos occidione occidit; exceptis duobus fere millibus, qui in deditionem venerunt. In universum caesa sunt ex hostibus viginti peditum millia, duo equitum: captorum par ferme numerus fuit. Ex ducibus Memnon effugit, cum Arsace, Rheomithre & Atizye; ceteri honestis vulneribus occubuerunt. Arsites, quum in Phrygiam se recepisset, pudore & poenitentia, quod hujus cladis causa non immerito haberetur, sibi manus intulit. Alexander paucos quidem, sed promptissimos eo praelio perdidit. triginta admodum pedites, septuaginta quinque equites ceciderant. Igitur ut ostenderet omnibus in utraque fortuna apud se virtuti premium fore; superstites Persarum spoliis ditat: occisorum corpora cum armis ceteroque cultu magnifice sepelit: parentibus eorum liberisque vacationem munerum concedit. Vulneratorum etiam cura ambitiose acta est; quum ipse rex obeundo tentoria & inspiciendo singulos sollicitudinem suam pro gregariis etiam militibus ostentaret, ac gravem cujusque casum munificentia laudibusque aut promissis solaretur. Quae comitas in omnia deinceps pericula fidissimos ei praestitit: nec quisquam recusavit spiritum pro eo rege profundere, qui neque vitam suorum inopem neque mortem inhonoratam pateretur. Insignis praeter ceteris honor fuit viginti quinque equitum ex turma amicorum; quos primo statim congressu ex iniquo loco pugnantes multitudo Persarum oppresserat. Nam Lysippo, a quo uno, propter hominis peritiam, in aere fingi voluerat, imperavit, ut equestres ipsis statuas faceret: quas apud Dion Macedoniae oppidum collocatas post longam aetatem abolito Macedonum regno, Q. Metellus Romam transfulit. Primum hujus victoriae decus penes ipsum regem fuit. aciem optime instruxerat, observataque loci natura, obliquos per flumen ordines duxerat, ne statim quum ex aqua evassissent, a Persis invaderentur. Turbatos deinde, terribusque excitavit, hortatus ut saltem semel adhuc strenue adorirentur hostes. Neque minus manu fortiter usus erat: multos lancea, alios ense confecerant; primique ex hostibus fugam arripuerunt, qui contra ipsum constiterant. Consilium quoque ipsius audaci specie, plus tamen rationis quam temeritatis habuit: pugnatu- ros adversus hostem novum, numeroque longe superiorem, etiam desperatione armare voluerat, ut praecisam objectu fluminis fugam conspicati, omnem salutis spem in victoria collocarent. Thessalorum etiam, (nam id robur equitatus erat,) insignis eo die opera existit. neque ceteri officio suo defuerunt: praesertim equites, nam equestri potissimum praelio transacta res est; pedites e vestigio cesserunt. Ceterum Alexander Persarum etiam nobilissimos
- Arrian. 1, 5, 24.
Diod. 16, 21.
Plut. cap. 26.
Arrian. 2, 2, 37.
Arrian. 1, 5, 25.
Justin. 11, 6, 13.
Diodor. 17, 21.
Arrian. 1, 5, 27.
Val. Max. 3, 11, 1, 2, 13.
Plut. cap. 26.
Arrian. 1, 5, 26.
Liv. 44, 7, 2.
Vellei. 1, 11, 4.
Plin. 34, 8, 20.
Arrian. 1, 5, 13.
Polyan. 4, 3, 8.
Diodor. 17, 21.
Diodor. 17, 23.
Liv. 9, 19, 4.
Diodor. 16, 4, 17, 21.

nobilissimos sepulturæ tradidit; & quotquot ex Grecis mercenariis honestibus merentes ceciderant: qui autem eorum vivi in potestatem redacti fuerant, eos per Macedoniam in ergastula distribui iussit, quod contra commune Græcorum decretum, pro barbarorum dominatione adversus patriam pugnavissent. Thebanos tamen dimisit, qui excisa urbe, adeptis agris necessitate magis quam sponte peccassent. jam enim tot illorum calamitatibus expleta odia misericordiæ locum fecerant. Posthæc de manubiiis trecentos clypeos selegit, qui Minervæ Atheniensi dedicarentur, superbo cum titulo: *Alexandrum Philippi F. Græcosque, exceptis Lacedæmoniis, de barbaris siam incolentibus suspendisse.* Id eo fecerat, ut communicata victoriæ laude Græcis ad ceteras belli necessitates obsequentioribus uteretur: simul Lacedæmoniorum contumaciam traducebat, qui seorsum initis consiliis à cetero Græciæ corpore abrupti, tantique decoris experies mansissent. Neque matris, quam eximia pietate semper coluit, oblitus, pocula, purpuram, aliaque id genus pretiosa spolia, paucis demptis, ad illam transmisit.

Plut. apophth.
cap. 40.

Arrian. I, 5, 30.
Plutarchus c. 26.

Plutarch. c. 26.

Post hoc prælium denuo ad Ilium profectus Alexander, deæ gratias egit, quæ gravissimi belli discrimen aditurum, armis & omnibus juvisset. Quippe superiori tempore quum statim post transmissum Hellespontum eo contendisset, uti supra retulimus, ante fanum Minervæ statuam equestrem humi prostratam vidit, Ariobarzanis ora referentem, qui Phrygiæ quondam satrapa fuerat. Idque omen interpretatus Aristander illustrem ex equestri pugna victoriam promiserat Alexandro; maxime, si haud procul Phrygia dimicaretur: ipsius etiam dextra nobilem hostium ducem casurum. Neque fefellit spem vatis eventus prælii; stratusque regis ense Spithridates prædictionis fidem implevit. Igitur & templum donariis exquisite coluit; & Ilio, quod tum haud multum supra modici pagi speciem eminebat, nomen urbis addidit: utque id cum dignitate tueretur, reliquit qui instaurandæ ejus ampliandæque curam agerent: liberamque & immunem esse iussit. Quumque delubrum Deæ pro religione loci nimis angustum neglectumque videret; eximium illi templum exstruere postea statuit. sed hoc aliaque magnifica meditantem, fatum occupavit: neque successores exsequuti sunt. Ceterum illa victoria totam Asiam cis Taurum & Euphraten aperuit regi. Attoniti insperata clade, non copiis modo, sed & ducibus amissis, nullam præterquam in clementia victoris spem habebant; eamque festinata deditio certatim promereri satagebant. Phrygiam Arsites voluntario exitu vacuam fecerat; ei Calas Thessalorum ductor præponitur. Ex montanis quoque locis plerique descenderunt seque & sua dedentes Alexandro, eos in fidem acceptos domum remisit: Zelitisque

CAP. VI.
Strabo I, 13.

2, 4, 5.

Diodor. 17, 17.

2, 5, 16.
Strabo lib. 13.

Diodor. 18, 4.

I, 10, 22.
Strabo lib. 13.

Arria. I, 6, 1, 15.

Hippol. à Colli-
bus Princeps
cap. 33. ex Ma-
ximo Tyrio,
Arrian. I, 6, 2.

Plutarch. cap. 27
Pausan. lib. 3.
Arrian. I, 6, 3.
Diodorus 17, 21.

Arrian. I, 6, 4.

Strab. li. 13. Ta-
cit. 3, 63, 4.
Curt. 5, 24.
Cult. 5, 6.
Arrian. 3, 3, 17.
Diodor. 17, 64.

Plutarch. De-
mosth. cap. 28.

ignovit, quos à Persis coactos adversus ipsum militasse cognove-
rat. Tributum omnibus impositum est, quod Dario pendere con-
suevissent: idque postea constanter servavit, quum ceteras Asia
regiones subigeret. OMNE peregrinum imperium invidiæ subje-
ctum esse noverat, etiam quum domestico mitius est; at si vetera
subditorum onera novis cumulentur, intolerandum haberi. Igi-
tur monenti cuidam longe plus tributorum vectigaliumque ex tanto
imperio regidi posse; respondit: *Etiam olivorem se odisse, qui ra-
dicibus exscinderet olera, quæ carpere debuisset.* Dascyleum præsidio
Persarum teneri audiverat. eo Parmenionem misit, quem oppi-
dani statim receperunt; quum audito Macedonum adventu, Persæ
excessissent. ipse Sardes processit, caput omnium quæ præfectis
oræ maritimæ Persarum reges parere jusserant. Jamque haud am-
plus septuaginta stadiis ab urbe aberat; quum ad eum Mithre-
nes venit, cui tutelam arcis Sardianæ Darius crediderat, cum
principibus Sardianorum, urbem arcemque, & pecuniam quæ in
ea custodiebatur, tradituri. Quibus benigne exceptis ad Hermum
fluvium progreditur, viginti fere stadiis ab urbe distantem. ibi
castris positis Amyntam Andromenis filium ad recipiendam arcem
præmittit. Ea præcelso loco sita, difficili undiquaque aditu, ad-
versus quamcumque vim teneri potuerat, etiam si murus, qui
triplici munimento illam circumibat, abfuisset. Ergo felicitati
suar gratulatus, quod amplissimas res animo volentem, arx mu-
nitissima longa obsidione non implicasset; Jovi Olympio templum
ibi ponere decrevit. Quumque solícite circumspiceret, quinam
locus accipiendæ ædi maxime opportunus foret, confestim exorta
vehemens tempestas multo imbre partem arcis perfudit, ubi ve-
tus Lydorum regia fuerat. Eam itaque sedem nutu deorum desti-
nari credens, templum ibi constitui jussit. Arci deinde Pausaniam
ex amicorum cohorte præponit; attributis Argivorum auxiliis:
ceteras sociorum copias cum Cala & Alexandro Æropi filio in
Memnonis præfecturam immitit. vectigalibus tributisque colli-
gendis Niciam quemdam præficit, Asandrum Philotæ filium Ly-
diæ, quibus finibus Spithridates tenuisset. dati ad id equites cum
expeditis cohortibus, quot in præsentia suffecturi putabantur.
Lydos omnes suis legibus libere uti permisit: & quia Sardianos
Dianæ quam *Coloënen* vocant, cultui deditos cognoverat, illius
templo jus asyli gratificatus est. Mithrenen honorifice secum ha-
buit, ut ejus exemplo & alios ad prodicionem illiceret: proce-
dente tempore & Armeniam homini regendam commisit. Cete-
rum repertis in arce libellis, in quibus inter cetera perscriptæ
erant largitiones, ob bellum Macedonibus in Græcia conflandum
à satrapis factæ, cognovit Demosthenem eam ob causam magnum
auri pondus accepisse; cujus etiam epistolæ ibi servabantur. Sed

quia pace cum Atheniensibus inita transacta res erat, nihil ea de re palam conquestus est; ceterum intentiore cura agitandum censuit, quomodo adversus efficacem viri eloquentiam Athenæ in officio continerentur, sua defectione universam Græciam in partes tracturæ. nemo occurrebat Phocione dignior, cujus mira innocentia, & ob constantiam virtutis honorata paupertas erat. Eum ergo, primum ob usum, deinde ut hominis magnanimitatem multis experimentis cognovit, admiratione virtutis ita coluit, ut quum post eversum Darii imperium animo elatus, neminem jam salute dignaretur, ad quem scribebat; eximium eum honorem duobus tantum, Antipatro & Phocioni habuerit. Constat huic aliquando centum talenta dono misisse regem: deinde optionem fecisse inter quatuor haud ignobiles Asiæ urbes unam eligendi. Cius, Elæa, Mylæ & Gergetho fuere: quidam ultimo loco Parata nominant. At ille nihil horum accepit: sed ne tanti regis amicitiam fastidiose sprevisse videretur, petiit, ut Echecratides sophista, & Athenodorus Imbrius, cum Demarato & Spartone Rhodiis, qui in arce Sardiana captivi tenebantur, custodia liberarentur. Sed hæc insequens tempus excurrere, tum ad Ephesum itum est, quam accepto cladis Persicæ nuncio præsidarii deseruerant, duabus Epesiorum triremibus avecti. Erat inter eos Amyntas Antiochi filius, qui ex Macedonia profugerat, nulla quidem injuria affectus, sed quod periculum à rege metueret: quem quia invisum exosumque habebat, illius animum ex suo metiebatur. Quarto postquam Sardibus movisset die, Ephesum introiit Alexander: restitutisque exulibus, qui paucorum dominatione pulsi fuerant, rempublicam populo tradidit. Ille libertatis diu desideratæ compos, eos qui Memnonem advocavissent, quique templum Dianæ spoliassent, inque eo Philippi statuum deiecissent, aut Heropythi monumentum effodissent, quod liberatori civitatis in foro positum fuerat, ad supplicium poscit. Ex quibus Pelagon cum fratre Syrophace & patruelibus, ex ipsa æde in quam confugerant, rapti sunt, statimque lapidibus obruti. Jamque in cædes & injurias ibatur; quum Alexander inhibita vulgi licentia, ulterius eo de negotio inquiri; aut cuique molestiam exhiberi vetuit. id optimis quibusque saluti fuit; quos per causam veri fictive criminis, ipsorum dignitas aut opulencia, furibundæ plebis odiis avaritiæque objecisset. Inter hæc Magnetes & Tralliani legatos mittunt, imperium accepturi. eo Parmenione cum quinque peditum millibus, equitibusque ducentis ire jussu: Alcimalum cum paribus fere copiis circum Æolicas Ionicasque Persici juris urbes mittit. utrique injunctum, ut abolito paucorum dominatu, popularem ubique statum introducerent, quippe multitudinem suis rebus studere compererat: obque eam rem tyrannos à barbaris impositos, per quos coerce-

Plut. Phocione cap. 22.

Ælian. hist. var. 1, 25.

Plut. Phocione cap. 23.

Plut. Phoc. c. 24.

Ælian. hist. var. 1, 25.

Arrian. 1, 6, 6.

Curtius 3, 28.

Arrian. 1, 6, 7.

2, 7, 9.

Plinius 35, 10, 25. retur. Per eos dies, dum Ephesi commoratur Alexander, ut ex
 1, 2, 13. instantibus curis recrearet animum, frequenter in officinam Apel-
 lis ventitavit, à quo uno effigiem suam penicillo exprimi volebat:
 tanto favore complexus, ut dilectissimam pellicum, amore ejus
 deperire sentiens artificem, dono dederit. Pancasta vocabatur, ex
 Ælian. hist. var. Larissa nobili Thessaliæ urbe genus ducens: amabatque eam rex
 12, 34. ardenti affectu, ob formæ pulchritudinem; & quoniam adoles-
 centi prima mulierum ad libidinem placuerat. Hoc ut magnanimitatem
 Alexandri non dedecet; ita non crediderim, in officina im-
 perite multa differentem ab Apelle mordaci dictione repressum
 Plinius 35, 10, 25. fuisse, nam id neque majestati tanti regis, neque modesti picto-
 Ælian. hist. var. ris, hominis non stupidi nec indocti, convenisset; & Alexander
 2, 3. liberalibus studiis ab extrema ætate imbutus, etiam de artibus
 Plutarch. de ani quas non calleret, haud inepte judicare didicerat. Illud propius
 mi tranquill. c. vero est, quod alii tradiderunt; quemdam ex Ephesiæ Dianæ sa-
 Ælian. hist. var. cerdotibus, quos Megabyzos * appellari mors erat, reprehensum
 2, 2. quum quidem ei diceret Apelles, *Quoad tacuisti, aurum hoc at-*
 * Strabo lib. 14. *que purpura venerabilem te faciebant imperitis; at nunc de rebus*
 Quintilian. 5, 12. *quas non intelligis incipientem loqui, etiam pueri ridet qui colores*
 Plin. 35, 10, 34. & *terunt. In ea urbe longe celeberrimam ædem, ut supra * relatum*
 35, 11, 14. Læti- *est, Herostratus incenderat. Ea tum summa Ephesiorum cura,*
 tius in Xeno- *maximisque impensis instaurabatur. Quorum studiis juvandis Ale-*
 phonte. * 1, 1, 24. *xander tributa quæ Persis dare consueverant, Dianæ pendi jussit;*
 Arrian. 1, 6, 7. *confirmavitque jus asyli, quod antiquitus etiam Liberum pa-*
 Tacitus 3, 61, 3. *trrem Herculemque servavisse cognoverat; addito etiam spatio,*
 Pausan. lib. 7. *ut quaquaversum in unius stadii amplitudinem extenderetur. po-*
 Strabo lib. 14. *stea quoque, quum Asiam perpacasset, scripsit Ephesiis, Se*
omnes su aptus qui in id edificium facti essent, restitutum; quique
porro requirerentur, prabiturum de suo. ita tamen ut ipsius nomen
instaurato operi inscriberetur. idque deprecari sunt Ephesii, quo
 tempore, quia Alexandro petenti aliquid denegare arduum erat,
 legatus eorum ad adulationem confugit, qua maxime expugna-
 bilem norat, dixitque: *Dedecere culmen ipsius, si diis aliquid con-*
secraret, quum ipse deus esset: nam eum honorem ab hominibus ha-
beri potiori natura. Ea gloriæ contentio inter maximum regem,
 & unam civitatem fuit, obtinuerunt Ephesii; & maluerunt in-
 pienti pecunia carere, quam instaurati templi titulo regi cedere.
 Jam quantos in id opus sumptus contulerint, vel ex una tabula
 aestimare licet, quam ibi dedicaverunt, viginti talentis auri re-
 demptam. Alexander erat, fulmen tenens, quem inimitabili dex-
 teritate Apelles expresserat; quatuor tantum coloribus usus, quo
 majus peritis miraculum esset.

CAP. VII.

Sub idem tempus antiqui splendoris sedem Smyrnæi recepe-
 Strabo lib. 14. runt, postquam Lydorum armis excisa vetere Smyrna, quadrin-

gentos per annos vicatim habitavissent. Restituit eam rex viginti ferme stadiis a solo antiquæ urbis, somnio monitus. Solebat Alexander quum a majoribus negotiis vacaret, otium venando eximere. forte exercito corpore fessus in Pago monte obdormiverat: ibi per quietem visus est audire Nemefes (quarum in proximo fanum erat) imperantes ut eo ipso loco urbem conderet, inque eam Smyrnæos deduceret. Id infomnium mox Clazii Apollinis oraculum confirmavit, Smyrnæis consulentibus prospere cessuram migrationem promittens. Ita fundamenta iovæ urbis imperio regis jacta sunt; absolutæ gloriam Antigonus tulit, quum ipsum paulo post Alexander Lydiæ Phrygiæque, & vicinis regionibus præposuisset. In Smyrnæo sinu Clazomenii habitant, qua angustissimum est solum; quod procurrentes in mare terras per sexaginta ferme stadia continenti annectens, peninsulæ speciem efficit. Alterum isthmi latus ex adverso Clazomeniorum Teos occupat. in extremo peninsulæ cornu Erythræ sunt, tum quoque fatidicis mulieribus inclutæ: juxta quas mons altissimus Mimas, insulæ Chiorum oppositus mare prospectat; deinde paulatim depressior, haud procul angustis Clazomeniorum in æquales campos desinit. Eam loci naturam contemplatus Alexander, faucibus intercisis auferre continenti decrevit, ut Erythris & Mimanti mare circumfunderet, ac superiorem inferioremque sinum conjungere. Id unum regi ex sententia successisse negant, quum ceteros ejus conatus fortuna enixe juvaret. abiitque res in religionem, nec fas esse mortalibus existimatum est; mutare faciem, quam natura locis indiderit: utique postquam alios similia molitos ubique successus destituit. Clazomenas tamen, mole duorum stadiorum aggesta continenti junxit, quas olim metu Persarum Clazomenii in insulam transtulerant. Sed hæc quidem opera regiis præfectis commissa sunt. Ipse sacrificiis Ephesi magnifice celebratis, in honorem deæ cum universo exercitu qui aderat, in armis decucurrit; postero deinde die cum peditatu quem secum habebat, assumptis Thracum equitibus, & quatuor amicorum tur-

Plut. c. 39.
Pausanias lib. 7.

Strabo lib. 14.
Curt. 4, 6.
Arrian. 1, 8, 27.

Plinius 5, 29, 21.

Strabo lib. 14.

Pausanias lib. 7.
Ælian. hist. var. 5, 27.

Plinius 5, 29, 21.

Pausan. lib. 2.

Herodot. 1, 174.
Plin. 4, 4, 4.

Plinius 5, 29, 22.

Arrian. 1, 6, 11.

2, 6, 25.

Arrian. 1, 6, 12.

Diod. 17, 22.

Arrian. 1, 6, 12.

Herodot. 6, 7.
Strabo lib. 14.
Arrian. 1, 6, 22.

Seneca epist. 53.
10.

Arrian. 1, 6, 20.

Curr. 8, 3.
Arrian. 4, 2, 12.

2, 8, 4.
Arrian. 1, 6, 23.

Diod. 17, 22.

Strabo lib. 14.
Plin. 5, 29, 15.
Seneca consol. ad
Helviam 6, 14.
Lucian. de Gym-
nasticis.
Plut. Apophth.
cap. 37.

1, 3, 29.

Strabo lib. 14.

quod haud procul abesse rebantur, opperituri. Verum vanam expectationem fecit Macedonicæ classis adventus, quæ Nicanore duce Laden insulam supra Miletum sitam occupavit: deinde quum jam hostium classis ad Mycalen montem hæreret; ipsum Milesiorum portum ingressa Persici auxilii spem oppidanis ademit. Neque prohibebant barbari, quamquam numero navium longe præstarent: quippe paulo minus quadringentis habebant, quum Nicanor tantum sexaginta supra centum adduxisset. Interea Glaucippus princeps civitatis ad Alexandrum missus, petito, ut urbem & portus Macedonibus Persisque communes esse pareretur; triste responsum retulerat: *Non se venisse in Asia, ut acciperet, quod alii concederent; sed ut quisque haberet, quod ipse reliquisset. itaque scirent omnium fortunarum arbitrium meliori permittendum; aut in proximam lucem de eo certandum esse.* Sed qui in civitate erant, primum invadentium impetum fortiter retulerunt, cæsis inter alios duobus Hellanicæ filiis, quæ nutrix Alexandri fuerat, & Clitum, qui rege servato eximium decus meruit, fratrem habebat: Sed quum dolore iraque incensi hostes machinis admotis magnam murorum partem dejecissent, jamque in oppidum irrupturi viderentur, conspectisque in portu Macedonum triremibus, novus terror ingrueret; pars scutis incubantes in parvam insulam urbi objacentem enataverunt, alii scaphis conscensis, quum idem molirentur, in ipso portus aditu ab hostium navigiis intercepti sunt. Alexander oppido in potestatem redacto; contra eos qui insulam tenebant, naves expediri jussit, quibus impositæ proris scalæ ferebantur, ut in abruptam insulæ oram, velut in muros hostilis oppidi transscenderet miles. At quum mercenarios Græcos qui eo confugerant, quamvis haud plures trecentis essent, ultima pati paratos conspiceret, misertus virorum fortium, & qui pro fide in eos à quibus conducti erant, haud procul exitio abessent, iis perpercit, & secum militare jussit. Barbaros in urbe deprehensos in servitutem redegit; Milesiis qui superfuerant, libertatem restituit, ob veterem urbis gloriam. Tantum enim aliquando opibus gloriaque Miletus floruerat, ut per vicina maria supra septuaginta colonias deduxerit. multis quoque civibus nobilis, qui in sacris certaminibus palmam adepti, patriæ celebritatem auxerant: nam ejusmodi victoriæ, more quodam Græcorum inter prima virtutis decora censentur. In quem jocatus, Alexander, magna multitudine statuarum conspecta; *Ubi erant istorum lacerti,* inquit, *quum Persarum jugum recepistis?* quippe vir strenuus, & ad bellandi usum cuncta referens, ignominiosum ducebat debitum feriis certaminibus robur, ad voluptatem inertis vulgi, inani ostentatione consumere. Interea milites, quia vi introitum erat, obvia quæque diripientes, ad fanum Cereris pervenerant: quod quum ex-

spoliaturi quidam irrupissent, ignis ex penetralibus ædis repente emicans, sacrilegorum oculos extinxit. Hic etiam progenitorum suorum monumenta Alexander reperit, inspecto fonte, cujus aqua ex ipso scaturiginis labro hausta falsum saporem habet, eadem dulcissima, quum profluit in rivulos. *Achillem* Milesii nominant, inque eo lustratum heroem rumor tenuit, quum Strambelum Telamonis filium Lesbii auxilium ferentem oppressisset. Apud Milesios Didymeï Apollinis oraculum erat, divitiis famaue celebre. Id tum Seleucus, cujus maximæ post Alexandrum opes fuere, de reditu in Macedoniam consuluisse dicitur, & responsum accepisse, ut Europa valere iussa, Asiam complecteretur. Aliud subinde miraculum attentum habuit regem, cujus curiosum ingenium, & cognoscendi avidum, novitate rerum mire afficiebatur. Amaturn à delphine puerum ex Jasso, quod haud procul Mileto in insula situm oppidum est, acceperat; ejusque vocem agnovisse piscem, & quoties evocaretur, vehi cupientem excepisse dorso. Igitur gratum acceptumque Neptuno hominem interpretatus rex, sacerdotio ejus dei illum præfecit.

Val. Max. 1, 1, 5.
ext. Lactantius
2, 8.
Athenæus 2, 6.

Parthenius in
Eroticis. Com-
ment. in Curt-
cap. 21, 7.
Appiani Syriaca
sub fin.

Strabo lib. 14.
Plinius 9, 8, 10.

Occupata hunc in modum Mileto, quum adhuc barbarorum numerosa classis in mari vagaretur, & fiducia multitudinis suæ, quodque peritia rei nauticæ Macedonas anteiret, hostem ad navale prælium provocaret, obque ipsum urbis portum, in quem naves suas abduxerat rex, frequenter obversaretur; Alexander Philotam cum equitatu & tribus peditum cohortibus ad Mycalen montem mittit, ubi Persicarum navium statio erat, ut exscendere volentes submoveret, neque aquari lignarive, aut cetera necessaria è terrâ petere permetteret. Ea res barbaros in maximas angustias conjecit: obsessis similes hærebant in portu, neque terram ubi volebant capere, aut necessariis rebus refici poterant. itaque consilio habito, Samum averterunt cursum, petitoque inde commeatu, Miletum revedi ante ostium portus instructa acie constiterunt. Inter hæc, quinque Persarum naves in portu quodam qui inter parvam illam insulam, de qua supra dictum est, & stationem Macedonicæ classis medius erat, multa hostium navigia conspicati, plenis velis eo ferebantur: nam maximam sociorum navalium partem ob varios usus abesse conjecerant; vacuarumque navium haud difficilem occupationem fore arbitrabantur. At rex iis qui aderant celeriter in decem triremes impositis, obviam ire hostibus jubet. Illi tum numero navium, tum inopinata re perterriti, quum ultro se peti conspicerent ab iis, quos imparatos oppressuri venerant, terga vertunt: una tamen navis quæ lassios vehebat deprehensa est; ceteræ velociores ad suam classem effugerunt. ita nullo eorum quæ intenderant effecto, Mileto discessum est. Alexander, quum suam classem neque

CAP. VIII.
Arrian, 1, 6, 25.

2, 7, 17.

Diodor. 17, 23.
Arrian. 1, 6, 31.

2, 9, 1.
Arrian. 1, 6, 16.

hostili parem, & ad alios usus supervacuum sibi cerneret, mul-
tisque & graves ad eam sumptus requirerentur, dimittere eam,
statuit; paucis navium retentis, quibus ad obsidiones urbium
machinae tormentaue portarentur. Dissuaserat illud Parmenio,
monueratque ut navali praelio contenderetur. Macedonibus enim
victoribus magnum ad cetera, emolumentum accessurum esse: at
victos nihil sane amissuros, nam imperium maris jam tum esse pe-
nes Persas; & litora facile tutaturos, qui pedestribus copius plus
possent. quoque expeditius quod videbatur obtineret; idem qui
consilium dederat, exsequi illud paratum ostendebat; conscensif-
que navibus quam rex jussisset discriminis partem capeffere. Con-
firmabatur etiam augurio, quod superioribus diebus a tergo re-
giae classis aquila in litore consistens apparuisset. Contra Alexan-
der, Falli Parmenionem asseverabat, quae paucas suorum naves
tanta hostium multitudini, imperitosque remiges & rudes classia-
rios, exercitatissimis hominibus, reiue nauticae peritissimis objicien-
dos duceret. se quidem virtuti suorum non diffidere, ceterum scire
illam in navalibus pugnis minimum conferre ad victoriam. multo
enim plura ventorum fluctuumque ludibriis permitti, quae guberna-
torum atque remigum peritia vitaret, aut suis partibus opportuna
redigeret. nec in ipsarum navium constructione nihil aut parum si-
tum: ita Macedonum conatus vanos fore, quum eos barbari im-
pune aut eludere; aut etiam, si casus daretur, opprimere possent.
Neque vero exiguum id detrimentum futurum. totam Asiam arre-
cturam animos, si inter initia belli clades accepta foret. PLE-
ROSQUE mortalium ita comparatos esse, ut eum rerum even-
tum expectandum putent, quem ex principio successuum spe aut
formidine praeceperunt. Et ne de Asia dubitemus, inquit, quis
mibi praestabit Gracos in fide mansuros, si felicitatem illam ex-
spiravisse credant, quam, si verum amamus, unam in nobis reve-
rentur. Plane ad fortunam meam pertinere arbitror, quod aquila
pone classem conspecta est, idque boni successus omen accipio. sed hoc
manifesto promittit augurium, nos hostium naves e continenti ex-
pugnaturus esse. Nam praesaga victoria ales, non in navibus, sed
in litore constitit; nec magis eventum, quam locum ostendit belli.
Nam si ut cepimus, maritimas urbes nostri juris efficiamus, Per-
sarum classis ultro dilabatur: neque enim supplementum, aut com-
meatus, aut secuta etiam stationes in promptu erunt; & si hac adi-
mas, quo plus in mari habent virum, eo celerius consumentur.
Atque sic implebimus fidem vaticinii, quod arca tabula inscriptum
nuper ex quodam in Lycia fonte ebullivisse comperimus, instare ter-
minum Persici imperii. Ita dissoluta classe, Pontum adjacentesque
Ponto regiones praetoribus suis subjugandas reliquit; ipse insti-
tutum iter prosequutus, in Cariam movit: nam eo magnam vim
hostium

2, 11, 1.
Arrian. 1, 6, 31.

Plutarch. cap. 27
Appian. de bello
Mitr. Justin.
38, 7, 2.

hostium confluxisse cognoverat. Quippe Halicarnassus * natura
 loci munitissima, duplicique * arce tuta, spem præbebat Mace- * Vitruv. 2, 8.
 donem torrentis more ruentem, ea urbe tamquam crepidine op- * Strabo lib. 14.
 posita coerceri posse. Maxima in Memnone ipes erat, qui om-
 nia ad ferendam obsidionem opportuna summa cura præpara-
 bat. Nuper enim à Dario maritimæ oræ totiusque classis prætor
 creatus erat. Nam homo callidus temporumque prudens, quum
 se omnes Persicos duces bellicis artibus superantem, unam ob
 causam infra meritum honorari intelligeret, quod Græcus ge-
 nere, & olim Macedonicæ regiæ hospes de proditione suspectus
 haberi poterat; uxorem suam liberosque ad Dariûm misit, qua-
 si de securitate illorum sollicitus, revera ut his velut obsidibus
 fiduciam regis obligaret. Ceterum Alexander Cariam introgressus,
 omnia inter Miletum & Halicarnassum oppida brevi in potesta-
 tem redegit. Pleraque enim Græcis incolis habitabantur, qui-
 bus immunitatem suasque leges restituere consueverat; ob li-
 berandos eos in Asiam venisse professus. Neque minorem mox
 à barbaris iniit gratiam, comiter excepta Ada, regii generis
 muliere, quæ iter per ea loca facientem convenerat, illiusque fi-
 dem implorans in regnum restitui oraverat. Nam Hecatomnus
 Cariæ rex tres filios habuit, duas filias: ex quibus maximus natu
 Mausolus Artemisiam duxerat, minor ex sororibus Ada fratri
 Hidrieo nupsit. Sed Mausolo quidem soror eademque conjunx
 successit, more gentis, quo in matrimonium regnumque sociari
 fas est iisdem parentibus genitos. at postquam Artemisia deside-
 rio defuncti extabuit; Hidrius regno potitus, & sine sobole mor-
 tuus, Adæ reliquit imperium. Hanc Pexodarus expulit, qui
 unus de Hecatomni filiis supererat: & quamquam is decessisset,
 exclusa manebat; quia Orontobaten nobilem Persam Pexodarus
 generum adsciverat, ut in novo & vi parto imperio illius opi-
 bus & gratia protegeretur. atque ille extincto socero, velut do-
 tale regnum retinebat. Eam injuriam deplorans mulier, simul
 Alindis deditis (munitissimum id castellum erat) impetravit,
 ut nomen filii quod deferebat, lubens acciperet; strenuamque
 ei operam ad antiquæ dignitatis decus mature recipiendum pol-
 liceretur. Neque promissio fides defuit; expugnataque deinde Ha-
 licarnasso totam illi Cariam parere jussit. Interim fama benigne
 exceptæ reginæ per omnem illum tractum diffusa, multas civi-
 tates Alexandro conciliavit; nam pleræque à necessariis aut fa-
 miliaribus Adæ tenebantur: ii per legatos obtulerunt aureas
 coronas, futurosque in fide ac potestate regis, & imperata fa-
 cturos promiserunt. Dum hæc ita geruntur, exquisitæ artis
 saporisque cibos atque bellaria solícite confici curabat Ada,
 eaque cum ipsis coquis & cupediariis regi dono mittebat; tam-
 cum cap. 40.

Diodor. 17, 23.

Arrian. 1, 7, 2.

1, 2, 22.

Comment. in

Curt. 3, 35.

Arrian. 1, 7, 1.

Diodor. 17, 23.

Strab. li. 14.

Tacitus 2, 3, 5.

Strab. lib. 14.

Arrian. 1, 7, 26.

Plutarch. cap. 38.

Arrian. 1, 7, 26

Strabo lib. 14.

Diodor. 17, 24.

Plutarch. cap. 38.

& apoth. c. 37.

& in non posse

suaviter vivi se-

cundum Epicu-

rum cap. 40.

quam benemerenti gratiam relatura, si muniis armorum fessum fatigatumque Asiatici luxus deliciis exciperet. At ille prudens intemperantiam gulæ seria tractanti intempestivam esse, benevolentia quidem muliebri comiter gratias egit; ceterum non attinuisse respondit, ut pro ipso sollicita esset, meliores habente coquos, quibus ipsum olim pedagogus fuit Leonidas instruxisset; ad prandium ver antelucanum, ad cœnam frugale prandium.

CAP. IX.

Diodor. 17, 24.

2, 3, 6.

Arrian. 1, 7, 1.

Jam tota ferme Caria in ditionem Alexandri concesserat; sed caput regni Halicarnassus firmo præsidio tenebatur. Itaque diurnam obsidionem fore conjectans, commeatum, & machinas quæ ad oppugnationem pertinerent, navibus eo deportari jubet; ipse cum pedestri exercitu quinto ab urbe stadio castra communit. Deinde muros adortum juxta portam qua Mylassa iter est, improvisa oppidanorum eruptio excepit: sed Macedonibus fortiter conferentibus manum, quibusdam suorum amissis haud magno negotio rejecti sunt. Pauci deinde dies intercesserant; quum Alexander objecta spe Myndensium oppido per prodicionem potiundi, nocte intempesta cum parte copiarum profiscitur. Sed nihil quoquam movente, adnota gravi armatura murum suffodi imperat: neque enim scalas aut machinas attulerat, quum oppugnandi consilio urbem non accessisset. Et illi quidem una turrium dejecta, nihil tamen aperuerunt loci, quo intra perumperent. nam forte ita prociderat turris, ut quam murorum partem stans protexerat, non minus ruina sepiret. civesque summa ope resistebant: & ab Halicarnassensibus adjuvabantur, quos audito vicinæ civitatis periculo, maritimo itinere Memnon submiserat. Ita conatus Macedonum irritus fuit. Alexander ad obsidionem Halicarnassi reversus, ante omnia fossam triginta maxime cubitos latam, altam quindecim, quam hostes pro urbe duxerant, expleturus, tres testudines apparat, quibus protectus miles materiam terramque sine noxa congere-ret. Equata fossa, turrets machinasque quibus muri sternuntur, admoveri jussit. Jamque strata mœniorum parte, qua ruinæ viam aperiebant, in urbem penetrare nitebantur; sed hostes, quum ob multitudinem integri subinde fessis succederent, ducumque præsentia ad omnia audenda confirmarentur, strenue repugnabant. Luce per varia certamina consumpta, quum diurno labore fatigatos hostes Memnon segnius custodias agere crederet, cum valida manu prorumpit oppido, ignemque operibus in-jicit. Sed Macedonibus ad incendium concurrentibus, quum hi extinguere flammam conarentur, illi augerent, & prohibentibus vim intentarent, acre prælium coortum est. quippe Mace-

Diodor. 17, 24.

Vitruvius 10, 20,
& 21.

Arrian. 1, 7, 3.

dones robore virtutis & assuetudine periculorum longe præstantes hostibus, numero apparatuque Persarum urgebantur: & quia haud procul muris res gerebatur, ballistis catapultisque per mœnia dispositis eminus inperiti, inulta vulnera accipiebant. Atrox inter hæc utrimque clamor, hortantium suos, increpantium adversos; tum fauciorum & morientium gemitus, inter nocturnas tenebras omnia terrore tumultuque impleverant: augebantur hæc vocibus cetera multitudinis, quæ dum alii pugnant, operi intenta, muris qui pulsu machinarum corruerant, reparandis occupabatur. Tandem acrius adnisi Macedones hostem intra mœnia redegerunt; centum septuaginta interfectis, inter quos & Neoptolemus, qui cum Amynta fratre ad Darium per-fugerat, occubuit. Macedonum non quidem ultra sedecim perierunt, sed trecenti ferme vulnerati sunt; quia nocturna pugna fuerat, neque adversus cæcos ictus & incidentia temere tela quidquam satis provideri potuerat. Post aliquot deinde dies, levis & ludicra res ingenti certamini causam præbuit, orto initio a duobus veteranis ex Perdicæ agmine. Ii contubernales quum essent, unaque genio indulgissent, ut sit inter sermones familiares, jactantia militari sua fortia facta vicissim extollentes, altercari ceperant, uter alteri anteferretur; quum alter eorum, *Quid inani strepitu verborum faciamus honestissimam contentionem?* inquit. *non omni lingua, sed cui dextra sit melior, hoc agitur; & adest occasio: ea optime de controversiis nostris judicabit. age si vir es, & exeuntem sequere.* Vino & ambitione incaluerant; itaque privato consilio arma capiunt, & ad muros juxta arcem quæ Mylassis obversa est, excurrunt. Horum temeritate animadversa, statim ex oppido globus hostium effunditur. Illi firmato gradu certamen conferunt, propius incurrentes gladiis excipiunt, in recedentes tela conjiciunt. sed adversus multos, & ex superiore loco dimicantes haud diu impunita duorum audacia fuisset; nisi conspecto ipforum periculo, commilitonum pauci primo, deinde alii atque alii laborantibus subvenissent: eodem modo & oppidanis subinde ad locum ubi pugnabatur confluentibus. Ita nunc his, nunc illis robore numeroque superioribus, varie pugnatum est: donec Alexander cum manu quæ circa ipsum erat progressus; metum hostibus incussit, statimque intra munita compulsi sunt: nec multum abfuit, quin hostes simul irrumperent. Forte enim intentis omnibus in ea quæ ante urbem gerebantur, mœnia negligenter servari contigerat: & duæ turres cum continenti murorum parte crebris arietum ictibus cesserant: tertia quoque laxata jam & concussa compage, fodientibus haud in longum resistere potuisset. At quia tumultuarium id prælium, neque universus exercitus instructus fuerat, opportunitas ejus rei è manibus amissa est. Alexan-

Diod. 17, 25.

Arrian. 1, 7, 9.

Arrian. 1, 7, 13.

Diodor. 17, 25.

Cæsar. de bell.

Gall. 5, 44.

Arrian. 1, 7, 10.

Diodor. 17, 25.

Arrian. 1, 7, 13.

Justin. 6, 6, 9.

Diodor. 17, 25.

der quamquam ea res opinione Græcorum de victoria concedentis videretur; corpora suorum, qui sub ipsis mœnibus oppetierant, induciis postulatis ab hoste repetere, quam inhumata dimittere maluit. At qui cum Persis erant, Ephialtes & Thrasylus Athenienses, quum plus apud ipsos odium adversus Macedonas, quam humanitatis ratio valeret, negabant indulgendum hoc esse infestissimis hostibus. Non tamen permoverunt Memnonem, quin Græcorum moribus indignum esse diceret, sepulturam invidere cæsis hostibus. *ARMIS & viribus in adversos & obsistentes utendum: neque contumeliis pugnandum in eos, quos bonis malisque nostris sua dies exemisset.* Sane præter alias Memnonis virtutes, etiam moderatio ejus insignis fuit. neque enim per vecordiam conviciis insectari hostem pulchrum ducebat; sed virtute & consiliis vires illius animosque contundere. Igitur quum aliquando in agmine quemdam ex mercenariis nonnulla contumeliose & petulanter in Alexandrum jacentem audisset, conversa hasta hominem pulsans, *Non te conduxisti, inquit, ut malediceres Alexandro, sed ut adversus illum dimicaretis.*

Plutarch. Apophth. cap. 12.

CAP. X.

Arrian. I, 7, 14.
2, 10, 4.

Interea obsessi summo studio securitati suæ providentes, pro diruto muro alium interiorem ex cocto latere eduxerunt, non recta regione, sed in nascentis lunæ figuram sinuatum. eaque res, quum inter multos distributum munus esset, celerrime confecta est. Hunc murum Alexander postero statim die machinis quassare cepit, quo minore negotio recens adhuc opus labefactaret. in eo labore occupatis Macedonibus, iterum ex urbe valida eruptio facta est: cratiumque quibus opera tegebantur nonnihil, & unius turris lignæ partem flamma comprehendit. ne ad cetera opera transfret incendium Philotas & Hellanicus obtiterunt, quibus in eam diem machinarum custodia cesserat: & Alexander mature conspectus, tantum trepidationis iniecit hostium animis, ut omnis facibus quibus armati procurrerant, quidam etiam arma jacentes, effusa fuga oppidum repeterent. Inde vim facile propellebant, adjuti commoditate loci, quem multo æquiores obtinebant; & quia murus, sicut diximus, ita constructus erat, ut quaecumque partem invasisset hostis, non à fronte tantum, sed ex utroque laterum missilibus appeti posset. Posthæc Persarum duces, quum omnia sibi in dies arctiora esse viderent, constaretque non abscessurum Macedonem donec urbis potiretur; de summa rerum consilium habebant. ibi Ephialtes vir animi corporisque robore in paucis conspicuus, incommoda longa obsidionis disseruit: negabatque expectandum, donec paulatim accisis viribus exhausti fractique cum ipsa urbe in victoris arbitrium concederent: sed dum aliquid virium superesset, cum robore conductitii militis erumpendum, & alacribus animis cum hoste confligendum esse. Consilium suum

Diodor. 17, 26.

quo in speciem audacius esset, eo plus in exsequendo facilitatis habiturum. hostibus enim alia omnia expectantibus, & adversus casum de quo nihil dubitarent imparatis superfusum iri suos. Neque Memnon, quamquam cauta consilia speciosis præferre solitus, restitit. nam etiamsi nihil novaretur, nulla propinqua auxilii spe, tristem obsidionis exitum fore prospiciebat; & ut in tanto discrimine, non inconsultum rebatur, experiri virum acrem, & qui velut instinctu quodam ad extrema audenda ageretur. Igitur Ephialtes duobus millibus ex omni mercenariorum numero delectis, facies mille parare jubet, primaque luce adesse, & armatos expectare imperium. Cœpta die quum Alexander iterum muro lateritio machinas admovisset, instarentque Macedones operi; Ephialtes porta subito patefacta dimidium suorum immittit cum facibus, ipse cum ceteris denso agmine subsequitur, ut hostes incendium prohibituos submoveret. Alexander intellecto quid ageretur aciem celeriter instruit, subsidia delecto milite firmat. quumque alios ad extinguendum ignem ire iussisset, in eos qui cum Ephialte advenerant impetum facit. At ille insigni corporis robore, quotquot conferre pedem audebant, obtruncans, suos voce, nutu, & inprimis exemplo ad virtutem animabat. neque parum molestiæ è muris exhibebatur hosti. quippe turrem centum cubitorum obsessi erexerant, tormentisque commode dispositis hastas & saxa jaculabantur. Inter hæc ex diversa parte urbis (ipsi *Tripylon* vocabant) duce Memnone alius oppidanorum globus, qua minime expectabatur, erupit. tantusque tumultus incessit castris, ut ipse etiam rex consilii incertus efficeretur. Sed animi magnitudine, & opportunis imperiis omnia pericula propulsabat; & fortuna in tempore subvenit. Igitur & qui machinas incenderant, à Macedonibus qui ibi curabant, quique à rege missi subsidio venerant, cum magna clade repulsi sunt: & Memnonem Ptolemæus excepit Philippi filius, regii corporis custos, præter propriam manum Addæi Timandrique cohortibus stipatus. eaque parte egregie vicerunt Macedones, quamquam Ptolemæum Addæumque, & sagittariorum ducem Clearchum cum quadraginta ferme manipularibus amisissent; & hostes cum tanta trepidatione recesserunt, ut angustum pontem, quem ad fossam superandam construxerant, multitudo festinantium ruperit, iis qui superstiterant in præceps devolutis. ex quibus nonnulli à suis conculcati interierunt, alios Macedones ex superiore loco telis confixere. multi quibus ista calamitas pepercerat, sub ipsa urbis porta necem invenerunt: quippe exterritis omnibus, metuentibusque ne una Macedones irrumperent, porta præpropere occlusa, magnam oppidanorum partem ad exitium hosti tradidit. Inter hæc Ephialtes non spe magis quam desperatione formidabilis, cum regiis ferociter dimicabat: &

Arrian. 1, 7, 16.

Diodor. 17, 26.

Arrian. 1, 7, 16.

Diodor. 17, 26.

Arrian. 1, 7, 12.

1. 7. 18.

- ancipitem fecisset victoriam, ni laborantibus suis seniores Macedonum mature succurrissent. Ii in castris habebantur immunes operum periculorumque, nisi ubi necessitas exigeret; quum stipendiis præmiisque nihilominus perfruerentur, meruerant eum honorem fortibus factis, & sub superioribus regibus ipsoque Alexandro bellicis laboribus ætate exacta. Ii quum suos periculis territos detrectare pugnam, & receptui locum circumspicere intellexerent, Atharia quodam duce, in primam aciem provolant; accensoque quod elanguerat prælio, juniores conviciis & pudore flagitii ad resumendos animos compellunt. Ita simul acerrimo nisu incumben-
 Diodor. 17, 27. tibus omnibus, quum æmulationem suam hostium damnis exercerent, momento temporis inclinata fortuna; Ephialtes cum plurimis fortissimisque suorum cæsus, reliqui in urbem repulsi sunt. Introierant etiam Macedonum multi, & oppidum vi-
 Arrian. 1, 7, 20. capiebatur; quum receptui cani rex jussit; sive ut urbi parceret; sive præcipiti jam in vesperam die, noctem, & occultas ignotis locis insidias metuebat. Hoc prælium præcipuas obsessorum vires consumpsit. Igitur Memnon re cum Orontobate qui urbem tenebat, ceterisque ducibus deliberata, nocte intempesta turrim
 2, 8, 21. Arrian. 1, 7, 21. lineam & porticus ubi tela servabantur, incendunt, ædificiisque muro vicinis ignem supponunt: quo celeriter concepto, quum & ex porticibus turrique flamma vento agitata accederet, late fuderunt incendium. Oppidanorum militumque validissima pars arcem in insula sitam occupavit; alii in Salmacidem se contulere: alterius arcis id nomen, inditum à fonte, qui ibi est; vulgatissimæ famæ. Reliquam multitudinem resque preciosas duces avexerunt in Con insulam. Alexander indicio transfugarum, & objecta oculis specie, quæ in urbe gesta fuissent cognitis, quamquam media nocte, Macedonas in urbem irruere, & quos incendium augentes deprehendissent, interficere; si qui domi se continerent, ab eorum cæde temperare jubet. Luce oborta arces à Persis & mercenariis infestas contemplatus, quum obsidionem earum longi operis futuram suspicaretur, neque pretium putaret capite gentis expugnato, duabus arcibus assidentem, agendi tempus per otium & inertiam terere; urbem ipsam excindit, arces muro fossasque
 Diodor. 17, 27. circumseptas Ptolemæum observare jubet, quem cum tribus milibus peregrinorum militum, & equitibus ducentis ad Cariam
 Arrian. 1, 7, 25. tuendam relinquebat. Is non longo post tempore, copiis cum
 Curt. 3, 16. Asandro Lydiæ prætoris conjunctis Orontobatem acie vicit: &
 Arrian. 2, 1, 32. Macedonibus ira tædioque diuturnioris moræ, oppugnationi acriter incumben-
 Strab. lib. 14. tibus, arces in potestatem redactæ sunt. At rex Phry-
 Arrian. 1, 7, 29. giam continentisque provincias animo complexus, Parmenionem
 2, 11, 10. 2, 11, 15. cum amicorum turmis & auxiliariis equitibus, Thessalisque qui-
 Diodor. 7, 27. bus Alexander Lyncestes præerat, Sardes mittit; ut inde in

Phrygiam irrueret, venturoque exercitui commeatum & pabulum ex hostico pararet. data ad hoc plaustra, quæ simul ducerentur. Quum deinde multos Macedonum paulo ante eam expeditionem ductis uxoribus, desiderium earum impatienter ferre cognovisset; Ptolemæum Seleuci filium corporis custodem iis præfecit, domumque deducere iussit, cum uxoribus hybernaturus. duo quoque ex ducibus Cœnos atque Meleager ob eandem causam una profecti sunt. Id regi magnæ apud milites commendationi fuit, promptioresque deinde eos ad longinquam militiam reddidit, quum sui rationem habitam viderent, sperarentque deinceps etiam ad suos visendos subinde commeatum impetraturos esse. Ducibus injunctum est, *ut interim, dum in Macedonia morarentur, strenue delectus agerent; quantasque maximas possent equitum pedumque copias, cum iis qui tum abibant sub initium veris adducerent.* Animadverso autem exercitum Asiaticis moribus infici, magnamque vulgo per castra impudicorum multitudinem haberi, probrosos omnes conqueri iussit, & in parvam quamdam Ceramici sinus insulam seposuit: hæsitque infamia loco, & ob ejus rei memoriam Cinædopolis appellatur.

Plinius 5, 31, 17.

His ita gestis insistens consilio suo, ut omni maritima ora sui juris effecta, classem hostium inutilem redderet, Hyparnis receptis, quæ arcem tenentes mercenarii dederant, in Lyciam contendit. Ibi pacta cum Telmiffensibus amicitia, Xantoque flumine transmissa, cognominem anni urbem, Pinaræque & Patara, nobilia iis regionibus oppida, cum aliis minoribus circiter triginta, in fidem accipit: rebusque satis in præsens compositis, in Myliada procedit. Phrygiæ majoris portio Mylias est; sed Persarum regibus placuerat Lyciæ eam contribui. Eam dum recipit, affuere Phaselitarum legati, amicitiam orantes, aureamque coronam hospitale donum afferebant: idem petebant multarum urbium oratores ex inferiore Lycia. Itaque rex præmissis, quibus oppida sua Phaselitæ Lysiique traderent; paucis post diebus, Phaselin profectus est. oppugnabant illi tum maxime validum præsidium, quod in ipsorum ditione Pisidæ construxerant, multasque inde injurias intulerant accolis. id adventu Alexandri brevi captum fuit. Apud Phaselitas plusculos dies, ut seque & exercitum reficeret, quieti dedit. invitabat etiam tempus anni; quippe media jam hyems difficiles progredienti vias effecerat. Ibi per hilaritatem & epulas laxato animo, quum statuam Theodecti à civibus suis in foro positam vidisset, ut à cœna temulentus surrexerat, saltabundus eo processit, frequentesque ei coronas iniecit. Nam Theodecten, quum Aristotelem una audiret, familiarem gratumque habuerat. Sed otiosos juvenilis animi lusus atrox

CAP. XI.

2. 8, 14.

Arrian. I, 7, 30.

Diodor. 17, 27.

Arrian. I, 7, 31.

Plutarch. c. 28.

Arrian. I, 7, 31.

Plutarch. cap. 28.

Suidas v. 340.

DEXTIS

- à Parmenione nuncius cito discussit. Comprehenderat ille Persam
 Arrian, 1, 8, 4. quemdam Afisinem nomine, à rege Dario palam quidem ad Aty-
 ziem Phrygiæ satrapam missum; sed cum occultis mandatis, ut
 Alexandrum Lyncesten captata occasione secreto conveniret, ei-
 que si destinata effecisset, Macedoniæ regnum & mille insuper
 auri talenta polliceretur. Nam is cum Amynta transfuga scelesto
 Arrian, 1, 8, 1. consilio inito, occidendi regis partes sibi sumpserat. Oderat eum
 1, 9, 18. tum aliis de causis; tum quod Heromenem & Arrabæum, fra-
 tres hujus Alexandri, inter paternæ necis conscios supplicio affe-
 cisset. Et quamquam ipse pœna exemptus, multisque postea ho-
 noribus ornatus, non simplex beneficium regi deberet; insita
 animo ferocia & dominandi cupidine nihil nefas putabat, per
 Arrian, 1, 8, 4. quod ad regnum via sterneretur. Re in consilium deducta faci-
 litatem regis arguebant amici, quod hominem in manifesto ma-
 leficio deprensus, non modo punire non sustinisset; verum
 2, 9, 25. etiam præmiis & honoribus auctum optimæ equitatus parti præ-
 posuisset. Quem deinceps & fidum futurum, si præter impuni-
 tatem propior amicitiae gradus, maximæ dignitates, honorificæ
 præfecturæ parricidii merces essent? Igitur mature emendandum
 1, 7, 31. quod nimia lenitate peccatum esset: priusquam ille, consilium
 emanasse sentiens, Thessalorum mobiles animos ad res novandas
 induceret. Non contemnendum esse periculum, quo majus ne
 excogitari quidem possit: neque spernenda deorum ostenta, qui
 regem de cavendis insidiis evidenter monuissent. Nuper enim,
 dum Halicarnassum obsidens, post longos magnosque labores
 meridiatione reficitur, hirundo, nota auspiciis avis, magno cum
 Aeliam hist. ani. 10, 34. garritu, circum caput quiescentis volitaverat, & modo in hoc
 Arrian, 1, 8, 5. modo illud lectuli latus se demiserat, turbulentiorẽ solito can-
 tum exorsa. Et rex quidem defatigato corpore non penitus ex-
 cussit somnum, sed tamen avem continuo strepitu molestam sen-
 tiens manu obiter repulit. Illa adeo non exterrita est, ut etiam,
 in ipsius capite confederit, neque prius strepere desierit, quam
 ab experrecto demum abacta est. Idque sic interpretatus fuerat Ari-
 stander, ut instare periculum diceret ab amico regis; sed insidias
 in occulto non mansuras. hoc enim monere naturam avis, quæ
 præ ceteris homini familiaris, eademque supra modum garrula
 esset. His itaque diligenter expensis, quum indicium Afisinis cum
 Diodor. 17, 32. vatis responso convenire cerneret, meminissetque se matris literis
 anxie monitum, ut ab hoc homine sibi caveret; nihil ultra diffe-
 rendum ratus, quid fieri vellet, Parmenioni significat: nam ut dixi-
 mus, cum ipso in Phrygiam iverat Lyncestes Alexander. Sed ne quo
 2, 9, 25. casu consilium regis parum in tempore proderetur, literas scribi non
 placuit, sed per hominem fidum atque honoratum mandata perferri.
 electus est Amphoterus Crateri frater, qui quum Macedonicum
 habitum

habitum Phrygio mutasset, assumptis Pergensibus aliquot itineris
gnaris, ad Parmenionem occultus penetrat. Ita Alexander compre-
henditur: & quum ob veterem suam familiæque dignitatem & gra-
tiam diu dilatus esset; tertio post anno, dum à Philotæ consciis
supplicium sumitur, societate criminis, & pœna fontium in exi-
tium abreptus periit. Regi ex Phaselide moventi, supra detectas
insidias, propitius numinis favor alio statim beneficio patuit. Parte
exercitus ad Pergensium urbem per montes præmissa, ceteros ipse
per litus ducebat, quâ Climax mons Pamphylio mari imminens an-
gustam euntibus semitam relinquit, quoties mare tranquillum est;
at quum æstus incubuit, fluctibus operitur. idque hyeme frequens
& prope perpetuum est. At Alexander nihil æque ac moram me-
tuens, exercitum per æqua, per iniqua, eodem ardore atque im-
petu rapiebat. Continui per eos dies Austri flaverant, qui mare in
litus propellentes, omnia itineris vestigia altis paludibus opplent:
assiduæ etiam magnæque pluvix, ut ventis istis spirantibus solet,
ruebant. sed adventante Alexandro subito exortus Aquilo cœlum
purgavit imbribus, undas rejecit in mare, & Macedonibus tran-
situm aperuit. Sic quoque unius * diei itinere per incerta vada emer-
gendum fuit; aqua ad umbilicum ferme pertingente. Tantam in
periculis Alexandri fiduciam, ut ab ipsius ingenio profectam non
dubito; ita frequentibus prodigiis & ominibus auctam confirma-
tamque fuisse crediderim: postquam decreto numinis, clarissimis
maximisque rebus se destinari conjecit. Adhuc in Macedonia de-
genti species humana augustior apparuisse dicitur, monentis *ut ad
evertendum imperium Persicum quamprimum in Asiam sequeretur*:
atque in memoriam infomniæ revocatum esse regem, quum in
Phœnice res gereret, obvio Judæorum sacerdote, in quo recogno-
vit ornatum, quem pridem in objecta imagine per quietem vi-
derat. Nam inter obsidionem Tyri vicinis regibus populisque de-
ditionem & delectus imperaverat. sed Judæi, qui Hierosolyma
famოსam urbem tenebant, fœdus cum Dario causati, Macedo-
num amicitiam detrectabant. Eam gentis contumaciam paniturus,
in Judæam infesto agmine perrexit. At Hierosolymitani ut regis
iram lenirent, cum uxoribus liberisque supplices in occursum ve-
nientis effunduntur. Sacerdotes primi ibant tenuissima bysso ami-
cti: hos deinde populus candido & ipse vestitu sequebatur. Ag-
men ducebat Jaddus summus sacrorum antistes cum solenni or-
natu. Appropinquantis pompæ venustatem speciemque miratus
rex, equo desiliens, solus processit, adoratoque DEI nomine,
quod aureæ laminæ insculptum cidaris pontificia præferebat, ip-
sum quoque reverenter salutavit. Improvisa res omnium qui cum
eo advenerant animos in stuporem dedit. Judæi ex propinqui exi-
tii metu non in spem incolumitatis modo, sed inopinatæ gratiæ

Curt. 7, 1.

Arrian. 1, 8, 8.

Strabo lib. 14.

Curt. 5, 12.

Artemon in Se-
necæ suasor. 1.

Arrian. 1, 8, 8.

Eustath. in Dio-
nyf. v. 855. & 865.Appian. lib. 2. de
bell. civil. Joseph.
antiquit. lib. 2.extremo. Plutar-
c. 27. & 28.

* Strabo lib. 14.

Joseph. 11, 8.

Schikar. in.

proœm.

Tarich. reg.

Persiæ.

Zonaræ tom. 7.

Tacit. H. 5, 2, 1.

Joseph. 11, 8.

Εὐσεβ. λεγ. Α.

fiduciam erecti circumibant regem, laudes gratulationemque & vota miscentes. Contra Syrorum reguli, qui ob crebras acerbassque cum Judæis similitates Alexandrum sequuti fuerant, inimicorum suppliciis, ut rebantur, infesti animi libidinem expleturi, stupebant; dubii verane essent quæ intuerentur, an aliquod oculorum ludibrium vana imagine sopitos sensus falleret. Neque minus Macedonas insolentia spectaculi suspensos habuit: donec propius accedens Parmenion interrogare ausus est, *quid ita externis ceremoniis honorem deferret, quem à tam fœda gente etiam recipere vix tanto rege dignum esset?* Atque ille insomnium suum retulit. Deinde urbem ingressus in pulcherrima æde ritu recepto sacrum Deo fecit, & dona templo intulit. Inspexit etiam sacros gentis codices, quibus continebantur diu ante perscripta vaticinia. inter quæ Tyrum Macedonibus cessuram, & Persas à Græco quodam debellatum iri clare significabatur. eum se fore interpretatus, Judæis concessit, *ut domi forisque suis legibus ritibusque libere uterentur; & quia septimum quemque annum agriculture exsortem agunt, etiam tributorum ista portione solverentur.* Naturam quoque regionis admiratus, quæ aliis fructibus inter præstantissimas dives, opobalsamum sola producit, Andromachum iis regionibus præposuit: quem Samaritani perpetui Judæorum hostes, paulo post atrociter necaverunt. Sed hæc quidem post Tyrum Gazamque expugnatas gesta sunt: nos per occasionem præcepimus.

Ὀλυμπ. ἀναρ.
Cedrenus. Gly-
cas. Sulpic. Se-
ver. lib. 2.
Jesaja II.
Daniel. 8, 22.

Cedrenus. Plin.
12, 25.

Curtius 4, 23.
Josephus II, 8.

CAP. XII.

Arrian, I, 8.

Pausanias lib. 3.

Arrian, I, 8, 10.

Suidasy. ΣΙΔΥ.

Arrian, I, 8, 11.

Vitruvius 10, 19.

Arrian, I, 8, 13.

CETERUM angustiiis ad mare Pamphylium superatis, Alexander Pergis profectus, in itinere obvios habuit Aspendiorum legatos, ex principibus civitatis. ii petentes ne presidium recipere cogerentur, *quinguenta talenta in stipendium militum, & quantum equorum tributi nomine regi Persarum alere consueverant,* promiserunt. Inde rex ad Sidetas qui Melanem amnem accolunt, progressus est; Cumæorum ex Æolide genus, sed sermone barbaro: nam Græcus exoleverat, non diuturnitate temporis, ut accidit; verum *maiores suos, ut in eas regiones venerunt, repente oblitos patriæ linguæ novam & antea inauditam sonuisse* memorabant. Side recepta, quæ Pamphyliæ metropolis erat, Syllium ibatur, tutum natura situs oppidum, & tam peregrino milite, quam barbarorum accolentium firma manu egregie munitum. Ea res, & quia Aspendios rebellare nunciabatur, avertit iter: Aspendumque ductus est exercitus. Illi subita Macedonum irruptione territi, desertis quæ in plano erant ædificiis, in arcem concessere. Alexander vacua urbe potitus sub ipsa arce castra communit; & quum peritissimos architectos haberet, apparatu oppugnationis obfessos ad pacem prioribus conditionibus rependendam compulit. Nihil ad majora properanti optatius accidere potuisset, quam loci haud contemnendi longa obsidione non de-

tineretur ; ne tamen impunita defectorum temeritas esset , potis-
 simos civium obsides tradi , pecunieque imperata nec exsoluta sum-
 mam duplicari præcepit : adjectum est , ut satrapa quem Ale-
 xander præfecisset , obedirent , annua Macedonibus tributa solve-
 rent ; & de agro , unde vicinos vi ejecisse arguebantur , judicio
 contenderent. His ita gestis remensus iter , quod ad Pergensium
 oppidum ferebat , inde perrexit in Phrygiam. Sed per ista loca
 ducenti superandæ erant angustiae , quas juxta Telmissum urbem
 Pisidarum , duo montes ex adverso concurrentes efficiunt ; ita
 strictis faucibus , ut portarum similitudinem referant : easque bar-
 bari armata manu utrimque infederant. Alexander in ipso aditu
 castra poni jubet , ratus , quod evenit , Telmissenses castris lo-
 cati periculum differri credentes non diu hæsurus in angustiiis ;
 sed modico in illis relicto præsidio ceteros in urbem recessuros
 esse. Igitur occasione haud segniter usus , protinus sagittarios &
 funditores , quodque ex gravi armatura maxime expeditum erat ,
 inducit ; & præsidio barbarorum deturbato , ante ipsam urbem
 castra collocat. Ibi legatos Selgensium audit , qui ob vetustas cum
 vicinis Telmissensibus similitates , quamquam ejusdem nationis
 essent , amicitiam ac auxilia offerebant regi. Quibus perbeni-
 gne exceptis ne in obsidione unius urbis tempus tereret , Saga-
 lassum castra movit : validam urbem & juventutis robore firmatam.
 quum enim omnes Pisidæ bellicosi sint ; Sagalassenses præ ceteris
 pugnaces habentur. Ii , quum etiam à Telmisso fœderatæ sociæ-
 que copiae venissent , viris magis quam mœnibus confisi , in vi-
 cino colle instruxerant aciem ; & præmissos ab Alexandro velites
 opportunitate loci adjuti repulerant : sed Agriani resistebant , queis
 propinqua jam Macedonum phalanx , & ante prima signa rex
 conspectus audaciam addiderat. Maximus militi labor fuit per
 ardua conniti : postquam æquioribus paulo locis consistere da-
 tum est , semermum montanorum vulgus haud ægre disjecere. Ex
 Macedonum ducibus Cleander desideratus est , cum viginti ferme
 militibus ; barbarorum ad quingentos cecidere : ceteros expedita
 fuga , & locorum notitia protexit. Fugientibus tamen institit rex
 contentione quanta poterat tam grave agmen : eodemque impetu
 urbs eorum capta est. Per cetera deinde Pisidiæ munita loca cir-
 cumtulit bellum : quorum nonnulla pugnando cepit ; alia con-
 ditionibus in fidem venerunt. Telmissum expugnatam , ob per-
 tinaciam civium , solo æquavit ; populo libertatem ademit ; &
 paulo post cum aliis quibusdam Pisidiæ civitatibus , Celænarum
 præfecturæ contribuit. Pacatis hunc in modum asperrimis natio-
 nibus , in Phrygiam processit , qua Ascanius lacus est , cujus
 aqua sua sponte concreescens , necessitate salis è longinquo pe-
 tendi solvit accolæ. Dum ea geruntur , Memnon suarum partium

Strabolib. 14.

Arrian. 1, 8, 15.

Strabo lib. 14.

Arrian. 1, 8, 19.

Strabo lib. 14.

Arrian. 1, 8, 24.

Strabo. lib. 14.

Plinius 5, 29, 6.

Arrian. 1, 8, 25.

Arrian. 2, 1, 1.

- reliquiis undique collectis, ut inhærentem Asiæ Alexandrum extorqueret, ad bellum Græciæ Macedoniæque inferendum cogitationes convertit. Quippe Darius in hoc uno spem reponens, qui victoris impetum sua virtute suaque prudentia diutissime ad Haliarnassum moratus esset, summæ rerum præfecerat eum, magnamque pecuniæ vim transmiserat. Itaque mercenariorum manu quanta poterat conductâ, cum trecentarum navium classe libero mari vagabatur; & quæ tantis conatibus adversa vel æqua futura essent, solerti æstimatione pensabat. Interea locis quæ minus anxie custodiebantur occupatis (inter quæ & Lampascus fuerat) insulas aggressus est, quibus Macedones, quamquam utrimque continenti potirentur, ob inopiam navium auxilium ferre non poterant. Juvit consilium ducis animorum mira ubique dissensio; quum aliis ad Alexandrum libertatis auctorem res trahentibus, non deessent qui Persicis opibus aucti, propriam sub veteribus dominis potentiam, quam liberata repub. eandem omnium æqualitatem mallent. Igitur Athenagoras & Apollonides ex Chiorum optimatibus, re cum Phisino Megareoque, & aliis suæ factionis hominibus communicata, Memnonem arcessunt. Ita Chios proditione capitur, & præsidio ibi collocato, urbanarum rerum administratio Appollonidi sociisque traditur. Inde Lesbum petens Antissam, Pyrrham & Ereßum nullo negotio capit; Methymnæ Aristonicum tyrannum imponit; totamque insulam, excepta Mitylene nobilissima urbe, in potestatem redigit. Ea multis diebus obsidionem constanter pertulit: nec ab ipso Memnone capta est. Ille enim quum jam magnis operibus urbem circumvallasset, & occluso portu, naviumque stationibus per opportuna loca dispositis, ne quâ subsidio venientibus aditus pateret, providisset; pestilenti morbo correptus præclaram Persarum spem, irreparabili cum ipsorum damno, deseruit. Sed quum se jam morti vicinum intelligeret, Pharnabazo fororis suæ filio, quem Artabazo pepererat, imperium suum tradidit; donec Darius, re comperta, aliter statueret. Hic cum Autophradate classis præfecto munia partitus, eò tandem obsessos adegit, ut securo præsidii discessu pacto, columnas queis fœderis cum Alexandro leges insculptæ erant, subverterent; Darioque fidem polliciti, dimidiam exsulorum suorum partem reciperent. At Persæ non integra fide pactis steterunt; sed introductis in urbem militibus, Lycomedem Rhodium præesse jusserunt: Diogeni, qui ob studia in Persas exsulaverat, patriæ tyrannis tradita est. Pecunia deinceps privatim ab opulentissimo quoque per vim ablata: neque eo minus imperatum tributum, quod commune Mitylenæorum penderet.

Diodor. 17, 29.

Aristot. οἰκονομ.

Curtius 4, 21.

Arrian, 3, 1, 7.

Arrian, 2, 1, 1.

Diodor. 17, 29.

Arrian, 2, 1, 3.

contra Diodorus
17, 29.

Arrian, 2, 1, 4.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM.
LIBER TERTIUS.

I. NTER hæc Alexander ad conducendum ex ¹ Peloponneso militem Cleandro cum pecunia misso, ² Lyciæ Pamphyliaque rebus compositis, ad urbem ³ Celænas exercitum admovit. Media, illa tempestate, mœnia interfluebat ⁴ Marfyas amnis, fabulosis Græcorum carminibus inclytus. fons ejus ex summo montis cacumine excurrrens, in subjectam petram ⁵ magno strepitu aquarum cadit: inde diffusus, cir-

N O T A E.

1. *Peloponneso.*] Peloponnesus Græciæ peninsula maximè Australis, à Pelope Rege Tantali filio nomen habet, quasi *Πελοπος νῆσος*. *Pelopis insula*. Hodie *Morea* vulgo nuncupatur.

2. *Lycia Pamph.*] Lycia & Pamphylia finitimæ in Asia regiones, ad illum Mediterranei maris tractum, qui Rhodum inter & Cyprum extenditur. Maxima Lyciæ pars *Menteseli* Turcis vocatur: Pamphylia, cum Ciliciæ occidua parte, *Caramaniam* hodiernam efficiunt.

3. *Celæne.*] Erant tum temporis Celænae urbs ampla & frequens ad Mæandri & Marfyæ fontes, postea locus oppidi no-

menque mutatum; cum Antiochus Soter novam urbem molitus, quam de suæ matris Apamæ nomine *Apameam* nominavit, eò Celænarum incolas transtulit, decimo circiter ab Celænis milliari, ad eundem Marfyam, non procul ostiis quibus in Mæandrum se exonerat.

4. *Marfyas.*] Prope Celænas in monte fons est, ubi Marfyas Satyrus cum Apolline tibiæ cantu certare ausus, ab eoque victus, & pelle exutus, vicino fluvio nomen dedit.

5. *Magno.*] Ea utique causa est cur apud Herodotum *Catarrhactes* appellatur.

cumjectos rigat campos; liquidus, & suas duntaxat undas trahens. Itaque color ejus placido mari similis, ^a locum poetarum mendacio fecit: quippe traditum est, ⁶ nymphas amore amnis retentas, illa rupe confidere. Ceterum quam diu intra muros fluit, nomen suum retinet. At cum ⁷ extra munimenta se evolvit, ^b majore vi ac mole agentem undas, ⁸ Lycum appellant. Alexander quidem urbem ^c destitutam à suis intrat: ⁹ arcem vero, in quam confugerant, oppugnare adorsus, ¹⁰ caduceatorem præmisit, qui denunciaret, Ni dederent, ipsos ultima esse passuros. Illi caduceatorem in turrim, & situ & opere multum editam perductum, quanta esset altitudo, intueri jubent, ac nunciare Alexandro, ^d non eadem ipsum & incolas æstimatione munimenta metiri: se scire inexpugnabiles esse: ^e ad ultimum pro fide morituros. Ceterum ut circumfideri arcem, & ^e omnia sibi in dies arctiora viderunt esse; sexaginta dierum inducias pacti, ut nisi intra eos auxilium ¹² Darius ipse misisset, dederent arcem: posteaquam nihil inde præsidii mittebatur, ad præstitutam diem permisisse se regi.

II. Superveniunt deinde legati Atheniensium, petentes, ut capti

INTERPRETATIO.

^a Occasionem dedit fabulis poetarum.
^b Majore impetu atque copia volventem undas.
^c A civibus desertam urbem ingreditur.

^d Diversis judiciis ipsum ac cives æstimare arcis munitiones.
^e Omnes commeatus ipsis quotidie magis ac magis deficere.

NOTÆ.

6. *Nymphas.*] Fingunt poeta ex Nympharum & Satyrorum lacrymis Marfyam desentium, exitisse fluvium, qui propterea dictus sit *Marfya*, sive *Marfyas*. Ovid. Metam. 6.

7. *Extra munimenta.*] Non Celænis sed Apamea egressum rapidius ferri docet Strabo. l. 12.

8. *Lycum.*] Notatur hic ab omnibus error Curtii, quod Marfyam cum Lyco ejusdem Phrygiæ majoris fluvio confundit. Hic enim ex Cadmo monte ortus, non Apameam, ut Marfyas, sed Laodiceam alluit, & aliquanto infra Marfyam in Mæandrum cadit.

9. *Arcem.*] Sita fuit arx illa in eo monte unde Marfyas oritur, & ad cujus radicem urbs ipsa Celænarum fuit. Ait enim Xenophon ipsa ex arce oriri Mæandrum: Unum porro Mæandri atque Marfyæ fontem esse. scribit Maximus Tyrius, testis oculatus.

10. *Caduceatorem.*] A caduceo dicti

sunt caduceatores. Erat autem caduceus, sive caduceum, virga geminis implicata serpentibus spiratim inter se nexis, quæ Mercurius tanquam sceptro usus fingitur, tum ad alia multa, tum ad lites componendas; ut satis credibile sit ex Mose Mercurium; ex illius virga in serpentem conversa, hujus caduceum ab Græcis fabulatoribus esse factum. Etsi autem caduceum pro symbolo pacis habitum, tamen caduceatores non conciliandæ modo paci, verum etiam denunciando, si opus foret, bello missos esse locus hic indicat. Nisi forte diversa caduceatoris ac fecialis munera uni commissâ homini dixeris, qui, ut habet proverbium, *Altera manu caduceum, altera hastam præferret.*

11. *Ad ultimum.*] Denique si quid secus fortuna tulerit, pro fide suo Regi servanda morituros esse.

12. *Darius.*] Quis Darius esset, vide sis Supplem. l. 2. c. 1. & infra cap. 6. & 35.

apud ¹ Granicum amnem redderentur sibi. Ille non hos modo, sed etiam ceteros Græcos restitui suis, jussurum respondit, finito ² Persico bello. Cæterum Dario imminens, quem nondum ³ Euphratem superasse cognoverat, undique omnes copias contrahit, totis viribus tanti belli discrimen aditurus. ⁴ Phrygia erat, per quam ducebatur exercitus, pluribus vicis quàm urbibus frequens. Tunc habebat quondam nobilem ⁵ Midæ regiam: Gordium nomen est urbi, quam ⁶ Sangarius amnis interfluit, pari intervallo ⁷ Pontico & Cilicio mari distantem. Inter hæc maria ⁸ angustissimum Asiæ spatium esse comperimus, ⁹ utroque in arctas ⁹ fauces compellente terram. Quæ quia ¹⁰ continenti adhæret, sed magna ex parte cingitur fluctibus, ¹⁰ speciem

INTERPRETATIO.

² Utroque mari coarctante terram in angustum Isthmum.

NOTÆ.

¹ *Granicum.*] Granicus, hodie *Lazara*, Troadis seu minoris Phrygiæ fluvius ex Ida monte oritur, & in Propontidem se effundit. Hic primum devicti ab Alexandro Persarum Duces, cum ipsum transitu prohibere conarentur. Suppl. l. 2. c. 5. Captos in eo proelio Græcos milites qui in exercitu Persico militabant mercedē conducti, Alexander in Macedoniam miserat. Hos sibi restitui petebant Athenienses: quod ab Alexandro factum suo loco videbimus.

² *Persico.*] De Persia dicemus ad libri 5. c. 13. de Persarum imperio vide Suppl. l. 2. c. 1. & l. 4. c. 55. de bello Persico, quæque fortuna hæcenus gestum, Suppl. lib. 2.

³ *Euphratem.*] De hoc fluvio l. 5. 2.

⁴ *Phrygia.*] Phrygia duplex fuit, magna & parva. Hæc ad Hellespontum posita, cujus pars Troas: illa intra terras, Galatiam, Lydiam, atque Lycaoniam, &c. complectens. Strabo l. 2. de ista modo mentio.

⁵ *Midæ.*] Midas ille Phrygiæ rex, Poëtarum fabulis celebratus.

⁶ *Sangarius.*] Ita Strabo, ex quo refelluntur qui Gordium ad Marsyam, aut ad Mæandrum collocant, ne non vere dixisse videatur Cnrius, *pari intervallo* diffitum ab utroque mari, Euxino & Cilicio. Neque enim æqualitas illa distantia cum optimorum Geographorum rationibus satis convenit, *Sangarius* por-

¹⁰, qui hodieque *Sangari*, ex Adoreo monte fluens per Phrygiam, longis fractibus in Pontum Euxinum volvitur, non, ut habet Livius, in Propontidem.

⁷ *Pontico.*] Ponticum mare Pontus est Euxinus, hodie *Mer noire*. *Cilicio.*] Quod Ciliciam alluit, hodie *Golfe de Satalie*.

⁸ *Angustissimum.*] Neque hoc peritiorum Geographorum tabulis consentaneum, quæ vix usquam majorem exhibent Asiæ illius latitudinem, quam quæ Gordium urbem Ponticum inter & Cilicium mare collocant.

⁹ *Arctas fauces.*] *Arctas fauces* vocat atque *tenuè discrimen*, quæ Strabone teste tria stadiorum millia complectuntur, hoc est, trecenta & septuaginta quinque miliaria.

¹⁰ *Speciem.*] Nempe Cilicio Pamphyliaque mari ad Meridiem; ad Occasum Ægæo, Hellesponto, Propontide, Bosphoro Thracio; ad Septentrionem Pontus Euxinus alluitur; ad Ortum continenti adhæret nobilissima peninsula, quam posteriores *Nataliam* dixerunt, quasi *Anatoliam*, quod Græcis ad Orientem obversa sit. Est enim *ἀνατολή*, *Oriens*. Cæterum etsi comparata cum Asia majore, dici minor Asia possit, tamen hoc Asiæ minoris nomine veteres eam ejus partem proprie vocarunt, quæ Phrygia, Mysia, Lydia, Æolide, Ionia, Caria, Doride continebatur.

insulæ præbet: ac, ^b nisi tenue discrimen objiceret, maria, quæ nunc dividit, committeret. Alexander, urbe in suam ditionem redacta, Jovis templum intrans, vehiculum, quo ¹¹ Gordium Midæ patrem vectum esse constabat, aspexit, ^c cultu haud sane à vilioribus vulgaris- que usu, abhorrens. Notabile erat jugum adstrictum compluribus nodis in semetipsum implicatis, & celantibus nexus. Incolis deinde affirmantibus, editam esse oraculo sortem, ¹² Asiæ potiturum, qui inexplicabile vinculum solvisset; cupido ^d incessit animo sortis ejus implendæ.

10 III. Circa regem erat & Phrygum turba, & ¹ Macedonum; illa expectatione suspensa, hæc sollicita ex temeraria regis fiducia. quippe serie vinculorum ita adstricta, ut unde nexus inciperet, quove se conderet, nec ratione, nec visu percipi posset; solvere aggressus ² iniecerat curam, ne in omen verteretur irritum inceptum. Ille ne-
15 quicquam diu luctatus cum latentibus nodis: *Nihil*, inquit, *interest quomodo solvantur*: ² gladioque ruptis omnibus loris, oraculi sortem ³ vel elusit, vel implevit. Cum deinde Darium, ubicunque esset, ^b occupare statuisset: ut à tergo tuta relinqueret, Amphoterum classi-

INTERPRETATIO.

^b Nisi breve terrarum spatium inter-
poneret.

^c Forma & ornatu non discrepans à
vulgaribus plaustris.

^d Cepit ejus animum desiderium im-

plendi oraculi.

^a Metum attulerat Macedonibus, ne co-
natus ejus, si irritus esset, in presagium
infaustum acciperetur.

^b Prior aggredi decrevisset.

NOTÆ.

11. *Gordium*.] Gordii historiam pau-
eis accipe. Consulentibus oraculum Phry-
gibus de remedio comprimendæ civilis
discordiæ, responsum est Rege opus esse;
cum legerent, quem primum inde egressi
plaustro insidentem obvium habuissent.
Exeuntibus occurrit Gordius tenuis fortu-
næ homo, cum conjuge filioque Mida
plaustro inVectus: hunc continuo Regem
salutant, & in Jovis templum deducunt;
ubi currum inexplicabili vinculo insignem
Deo sacrauit, memor aquilam Jovis vo-
lucrem olim arantis jugo constitisse;
quo signo futurum sibi regnum porten-
di, à puella Telmissensi edoctus, illam
uxorem acceperat; Arrianus tamen non
Gordio, sed Midæ, regnum eo, quo
scripsimus, casu delatum narrat.

12. *Asiæ*.] Majorem intellige, quæ
triump. orbis nostri partium maxima est;
& quam solam deinceps Asiam simplici-

ter appellabimus cum Curtio.

1. *Macedonum*.] Macedonia olim
Emathia, paternum Alexandri nostri im-
perium, cuius limites erant Orientem
versus Ægæum pelagus; ad Meridiem
Thessalia cum Epiro; ab Occasu Ionium
mare, & Illyrici pars; à Septentrione
Thracia. Pars ejus occidua quæ Ionium
mare attingit; hodie *Albania* est.

2. *Gladioque ruptis*.] Et si Curtio ma-
jor autorum numerus assentitur, tamen
Aristobulus Alexandri comes, apud Arria-
num tradit non aliter solutum vinculum,
quam exempto paxillo ligneo; cui per
temonem trajecto adstrictum erat: ipsa
Arrianus rem in medio relinquit; satis-
factum tamen oraculo dicit, idque exci-
tatis ea nocte tonitruis declaratum.

3. *Vel elusit*.] *Elusit*, si arte explicari,
non refecari oportebat: *implevit*, si quo-
cunque tandem modo dissolvi satis fuit.

ad oram

ad oram 4 Helleſponti, copiis autem præſcit Hegelochum, 5 Leſbum, & Chium, & Con præſidiis hoſtium liberaturos. His talenta ad belli uſum quingenta attributa. Ad Antipatrum, & eos qui Græcas urbes tuebantur, ſexcenta miſſa. Ex fœdere naves ſociis imperatæ, quæ Helleſponto præſiderent. Nondum enim 6 Memnonem vitâ exceſſiſſe cognoverat, in quem omnes intenderat curas; ſatis gnarus, cuncta in c expedito fore, ſi nihil ab eo moveretur. Jamque ad urbem 7 Ancyram ventum erat, ubi numero copiarum inito, 8 Paphlagoniam intrat: huic juncti erant Heneti, unde quidam 9 Venetos trahere originem credunt: omniſque hæc regio paruit regi; datisque obſidibus, tributum (d quod ne Perſis quidem tuliffent) pendere ne cogerentur, impetraverunt. Calas huic regioni præpoſitus eſt: ipſe, aſſumptis qui ex Mædonia nuper advenerant, 10 Cappadociam petiit.

INTERPRETATIO.

c Omnia facilia fore, modo nihil ab iſto tentaretur. d Quod ne iſtis quidem Perſis ſolverant.

NOTÆ.

4. *Helleſponti.*] Helleſpontus, hodie fretum *Gallipoli*, *Ægæum* mare Propon-tidi committens, Aſiam ab Europa di-mit, quâ anguſtiſſimus eſt Seſton inter Abydum, ſeptem octôve, non ampliùs, ſtadiorum intervallo. Diſtus ab *Helle Phryxi* ſorore in eo ſubmerſa. Ab ipſo autem vicina regio, quâ maxime Propon-tideni ſpectat, *Helleſpontus* quoque ap-pellata.

5. *Leſbum.*] Leſbos, hodie *Metelino*; Chios, hodie *Scio*; Cos, hodie *Lango*; nobiliſſimæ tres *Ægæi* maris inſulæ ad oram Aſiæ. Eas Alexander poſt victoriam ad Granicum ditionis ſuæ fecerat; ſed à Memnone receptæ præſidiisque ſirmatæ fuerant.

Talentis.] De talento inferius ad caput ultimum hujus libri.

6. *Memnonem.*] Memnon Rhodius, ob inſignem rei militaris peritiam, hujus belli ſummam à Dario adminiſtrare juſſus, trecentarum navium clâſſe compa-rata, Leſbo, Chio, & Cò receptis, dum maxime bellum in Mædoniam trans-ferre parat, morbo extinguitur; cum eò-que Perſarum fortuna concidit.

7. *Ancyram.*] Ancyra, hodie *Anguris*; urbs in ea magnæ Phrygiæ parte quam

deinde à Gallis occupatam, Galatiam, & Gallogræciam dicimus; hodie *Chiangari*.

8. *Paphlagoniam.*] Paphlagoniam à Meridie terminat Galatia, ab Oecaſu Bithynia, à Septentrione Euxinus, ab ortu Cappadocia.

9. *Venetos.*] Ab his Henetis originem ducere *Veneios* Adriatici accolæ, præter Curtium, Livius & Plinius tradunt. Eos quippe, exciſa Troja, cui ſuppeticas tulerant, unâ cum Antenore in intimum Adriatici maris ſinum penetraſſe, ibique ſedes poſuiſſe; ac *Venetos* pro *Henetis* appellatos eſſe conſueti Latinorum more, qui præfixum Græcis diſtionibus digamma Æolicum F, ſæpe in V commutant, faciuntque ex *Fe'æwēgos*, Vesperus; ex *Fēp*, Ver; ex *Fēvērēi*, Veneti. Strabo tamen ad Gallos Venetos originem illo-rum referendam putat, idque aliorum Italiæ populorum exemplo probat, genus ex Gallis nomenque trahentium.

10. *Cappadociam.*] Hæc ab Occidente Galatiam & Lycaoniam attingit, à Meridie Ciliciam; ab Ortus Euphratem; à Septentrione Euxinum Pontum. Fuit ejus pars minor Armenia, de qua ad l. 5. c. 2. Turci hodie *Tocat* appellant.

- IV. At Darius, nunciata Memnonis morte, haud secus quam par erat, motus, omissa omni alia spe, statuit ^a ipse decernere, quippe quæ per duces suos acta erant, cuncta damnabat: ratus pluribus curam, omnibus abfuisse fortunam. Igitur castris ¹ ad Babyloniam positis, quo majore animo capefferent bellum, universas vires in conspectum dedit: & ^b circumdato vallo, quod decem millium armatorum multitudinem caperet, ² Xerxis ³ exemplo numerum copiarum iniit. Orto sole, ad noctem agmina, ^c sicut descripta erant, intravere vallum: inde occupaverunt emissa ⁴ Mesopotamiæ campos: 10 equitum peditumque propemodum innumerabilis turba, ^d majorem quam pro numero speciem gerens. Persarum erant centum millia, in queis eques triginta millia implebat. ⁵ Medi decem equitum, quinquaginta millia peditum habebant. ⁶ Barcanorum equitum duo millia fuere, armati bipennibus, levibusque scutis ^e ⁷ cetra maximè speciem reddentibus: peditum decem millia pari armatura sequebantur. 15 ⁸ Armenii quadraginta millia miserant peditum, additis septem millibus equitum. Hyrcani ^f egregii, ut inter illas gentes, sex millia expleverant equis militatura. Derbices quadraginta millia peditum armaverant: pluribus ^g hærebant ferro præfixæ hastæ: quidam lignum 20 igne duraverant. hos quoque duo millia equitum ex eadem gente comitata sunt. A ⁹ Caspio mari octo millium pedester exercitus venerat: ducenti equites cum his erant. Ignobiles Asiæ gentes duo millia

INTERPRETATIO.

^a Bellum per se gerere.

^b Planitie vallo clausa.

^c Eo ordine quo distributa erant.

^d Major adhuc apparens quam re ipsa erat.

^e Cetra prope formam referentibus.

^f Strenui, quantum in illis nationibus esse possunt.

^g A plerisque gerebantur hasta ferro armata: quidam contos igne induratos attulerant.

NOTÆ.

1. *Babyloniam.*] Babylon & Babyloniam, l. 5. c. 2. 6. & c.

2. *Xerxis.*] Vide Suppl. l. 2, l. & infra c. 24.

3. *Exemplo.*] Ita enim Xerxes in Dorisco Thraciæ campo totum exercitum per myriades sibi succedentes ex ordine numeraverat. Vide Herodot. & Aristid. orat. 13. Quorum suffragio refelluntur qui hoc loco decies, aut sexies centum millium scribendum putarunt.

4. *Mesopotamia.*] Ubi sit, & unde dicta, l. 5. c. 2. Hic porro animadvertere licet qua orationis varietate optimus historiæ scriptor, in describendo variarum gentium numero, cultu, ordine, fastidium vitavit.

Quod aliis quoque locis mira arte præstitit.

5. *Medi.*] Media l. 5. 24.

6. *Barcanorum.*] Barcani, Hyrcani, Derbices, qui & Dercebii, Asiæ gentes, ad Australe Caspii maris litus incolunt. De Caspio mari & Hyrcania l. 6. c. 8. 9.

7. *Cetra.*] Cetra scuti lorei genus variis gentibus varia usitatum forma, ut mirum non sit in eo describendo autores non convenire. Apud Latinos pro eodem *pelta* sumitur.

8. *Armenii.*] De Armenia utraque l. 5. c. 2.

9. *Caspio.*] Mare Caspium sive Hyrcanum l. 6. c. 9.

peditum, equitum duplicem paraverant numerum. His copiis triginta millia Græcorum, ¹⁰ mercede conducta, egregiæ juventutis, adjecta sunt. Nam ¹¹ Bactrianos, & Sogdianos, & Indos, cæterosque rubri maris accolæ, ignota etiam ipsi gentium nomina, festinatio prohibebat acciri.

V. Nec quicquam illi minus, quàm multitudo militum, defuit. cujus tum universæ aspectu admodum lætus, purpuratis solita vanitate spem ejus instantibus, conversus ad Charidemum Atheniensem belliperitum, & ob exilium infestum Alexandro, (quippe Athenis, ¹ jubente eo, fuerat expulsus) percontari cœpit, Satisne ei videretur instructus ad obterendum hostem. At ille & suæ fortis, & regni superbiæ oblitus: *Verum*, inquit, & tu forsitan audire nolis; & ego, nisi nunc dixerò, aliàs nequidquam^a confitebor. hic tanti apparatus exercitus, hæc tot gentium & totius orientis excita sedibus suis moles, finitimis potest esse terribilis. nitet purpura atroque; fulget armis & opulentia, quantam qui oculis non subjecerint, animis concipere non possunt. Sed Macedonum acies^b torva sane & inculta, clypeis hastisque immobiles cuneos, & conferta robora virorum teget. Ipsi² phalangem vocant peditum stabile agmen. Vir viro, armis arma conferta sunt: ad nutum monentis intenti, sequi signa, ordines servare didicere. ²⁰ Quod imperatur, omnes exaudiunt: ^c obsistere, circumire, ³ discurrere ⁴ in cornu, ⁵ mutare pugnam, non duces magis quàm milites callent.

INTERPRETATIO.

^a Frustra aperiam.

^b Macedonum exercitus feroci vultu, veste aspera, teget sarissis & clypeis agmina sua immota, & robustissimos viros inter se coherentes.

^c Milites non minus quam duces sciunt gradum sistere, circumvenire hostem, ad alterum cornu transire, suum pugnandi mutare.

NOTÆ.

10. Mercede.] Nimirum reliquæ gentes in exercitu Persarum militantesalebantur illæ quidem à Rege, sed sine stipendio; nisi quantum ex hostium quisque spoliis colligere potuerat.

11. Bactrianos.] Bactriani l. 7. c. 16. Sogdianos.] Sogdiana l. 7. c. 37. Indos.] India l. 8. c. 29. Rubri.] Mare rubrum l. 8. c. 29.

1. Jubente eo.] Quamvis enim reliquis Atheniensium oratoribus, quos dedit sibi postulaverat, Demadis precibus mitigatus veniam dedisset, unum tamen Charidemum exceperat, quam exulare voluit.

2. Phalangem.] Infra ad cap. 23.

3. Discurrere.] Quomodo igitur paulo

ante immobiles vocat cuneos, & stabile agmen, si discurrere in cornu, circumire &c. didicere? Facilis ratio; quam immobilis hostibus phalanx, tam ad ducum imperia mobilem se atque expeditam præbebat.

4. In cornu.] Tota phalanx in duo cornua dividebatur. Horum alterum si firmari oporteret duplicatis in fronte ordinibus, eo ex ultimis, qui à tergo erant, series aliquot submittebantur. Atque hoc est in cornu discurrere. Vel sic accipe ut l. 8. c. 40. Discedere in cornua.

5. Mutare.] Mutatio pugnae fit cum vel singuli in dextrum latus, in sinistrum, intergum obvertuntur, vel tota acies circumagitur, servata singulorum inter se se dispositione.

Et ne auri argentique studio teneri putes, ^d adhuc illa disciplina paupertate magistra stetit. Fatigatis humus cubile est. ^e cibis, quem occupant, satiat. tempora somni arctiora quam noctis sunt. Jam ⁶ Thessali equites, & ⁷ Acarnanes, ⁸ Aetolique, invicta bello manus; fundis, credo, & hastis igne duratis repellentur: pari robore opus est. In illa terra, qua hos genuit, auxilia quarendasunt. Argentum istud atque aurum ad conducendum militem mitte. Erat Dario mite ac tractabile ingenium, nisi etiam naturam plerumque fortuna corrumpere. Itaque veritatis impatiens, hospitem ac supplicem, tunc maximè utilia suadentem, abstrahi jussit ad capitale supplicium. Ille ne tum quidem libertatis oblitus: *Habeo*, inquit, *paratum mortis mea ultorem. experet pœnas mei consilii sprete ipse, contra quem tibi suasi. Tu* ^f *quidem licentia regni subito mutatus, documentum eris posteris, homines, cum se permiscere fortuna, etiam naturam dediscere.* Hæc vociferantem, ¹⁵ quibus erat imperatum, jugulant. Sera deinde pœnitentia subit regem: ac vera ⁹ dixisse confessus, eum sepeliri jussit.

V I. Thymodes erat Mentoris filius, impiger juvenis, cui præceptum est à rege, ut omnes peregrinos milites, in quibus plurimum habebat spei, à Pharnabazo acciperet, opera eorum usurus in bello. ²⁰ Ipsi Pharnabrzo tradidit imperium, quod ante Memnioni dederat. ^a Anxium de instantibus curis, agitabant etiam per somnum species imminentium rerum: sive illas ægritudo, sive divinatio animi præfigientis accersit. Castra Alexandri magno ignis fulgore collucere ei visa sunt: & paulo post Alexander adduci ad ipsum in eo vestis ² habitu,

I N T E R P R E T A T I O.

^d Illa militaris vita forma hætenus viguit paupertatis studio.

^e Cibo, quem fortè nanciscuntur, contenti sunt.

^f Tu quem Regia potestas tam citò mutavit, exemplo tuo posteros docebis, homines etiam suæ indolis oblivisci, cum se

prospera fortuna offerri passi sunt.

^a Darium sollicitum curis præsentium rerum, etiam futura cladis imagines in somnis turbabant: sive sollicitudo, sive vaticinatio mentis præsentientis futura, illas excitat.

N O T A.

6. *Thessali.*] Thessalia Græciæ latius sumptæ regio, inter Helladè sive Achaiam, Macedoniam, Epirum, & Ægæum mare sita erat. Eam Macedonum reges sibi subjecerant, unde præcipuum Macedonici equitatus robur.

7. *Acarnanes.*] Infra c. 13.

8. *Ætoli.*] Ætolia majoris Achaiæ regio fuit maxime occidua; à Meridie Maliacum sinum habet, ab Ortu Locridem, à Septentrione Epirum, ab Occidente Acheloum fluvium, quo dirimitur ab Acarnania.

9. *Dixisse.*] Charidemum; sed hæc Da-

rii pœnitentia post cladem Issicam nata solum videtur.

1. *Imperium.*] Maris, oræque maritimæ, cujus Satrapæ Sardibus in Lydia sedem habuere.

2. *Habitu.*] Vulgarem illum fuisse habitum cum mox addat, satis indicat non Ochi Regis fratrem natum fuisse Darium, quod prodit Diodorus, sed ex Astanda seu regio veredario Regem esse factum, quod cum Strabone & Justino Plutarchus docet. Eodem pertinere videtur & illa pars somni, quo Alexandrum veredarii habitu per Babylonem equo vectum viderat.

quo ipse fuisset : equo deinde per Babylonem vectus , subito cum ipso equo oculis esse subductus. Ad hæc vates varia interpretatione ³ curam distrinxerant : alii lætum id regi somnium esse dicebant , quod castra hostium arsisset , quod Alexandrum , deposita regia veste , in Persico & vulgari habitu perductum esse vidisset. Quidam non ita augurabantur : quippe illustra ^b Macedonum castra visa , fulgorem Alexandro portendere ; quem regnum Asiæ occupaturum esse , ⁴ haud ambigere , quoniam in eodem habitu Darius fuisset , cum appellatus est rex. Vetera quoque omina , ut fit , sollicitudo ^c revocaverat. Darius enim principio imperii vaginam ⁵ acinacis Persicam jussisse mutari in eam ⁶ formam , qua Græci uterentur : protinusque ⁷ Chaldaeos interpretatos , imperium Persarum ad eos transiturum , quorum arma esset imitatus. Cæterum ipse & vatium ⁸ responso , quod edebatur in vulgus , & specie , quæ per somnium oblata erat , admodum lætus , castra ad Euphratem moveri jubet.

VII. Patrio more Persarum traditum est , orto sole demum procedere : die ^a jam illustri , signum è tabernaculo regis buccinâ ¹ dabatur. super tabernaculum , unde ab omnibus conspici posset , ² imago solis crysallo inclusa fulgebat. Ordo autem agminis erat talis. ³ Ignis ,

INTERPRETATIO.

^b *Qua igne fulgentia apparuerant.*

^a *Luce jam aperta.*

^c *In mentem reduxerat.*

NOTÆ.

3. *Curam.*] Darii sollicitudinem auxerant , ipsius animum contrariis interpretationibus in varias distrahendo partes. Legunt alii *distraxerant* , quod non minus placet.

4. *Haud ambigere.*] Ipsos vates minime dubitare quin , &c. nisi malis cum Acidalio legere *haud ambigue*.

5. *Acinacis.*] Acinaces Persis usitatum ensis genus à fine modice reflexi ; quem non longum fuisse Josephus indicat , l. 20. Antiq. c. 7. nisi forte alio Parthi , alio veteres Persæ utebantur.

6. *In eam formam.*] Non multum igitur ab similem fuisse necesse est Græco gladio Persicum acinacem , quando utriusque vagina eadem aptari potuit. Atqui Darius post pugnam Issicam gladios , hastasque majores fabricari jussit , teste Diodoro ; ratus ea de causa vicisse Macedonas quod longioribus uterentur. *Formam* igitur crediderim cum Freinshemio , hic sumi pro exteriori vaginæ specie atque

ornatu.

7. *Chaldaeos.*] Chaldaei Babyloniorum sapientes , somniorum interpretatione præsertim , atque inspectione stellarum futura vaticinari soliti.

8. *Vatum responso.*] In eam scilicet partem interpretantium quæ Dario favere videbatur.

1. *Buccina.*] Buccina incurva , aut etiam in sese æreo circulo reflexa ; tuba directa. Quamquam sæpe confunduntur.

2. *Imago solis.*] Ex aut , ut credibile est , quod repercussis solis radiis speciem veri solis haberet , signumque profectio- nis esset iis qui buccinam propter fremitum exaudire non potuissent.

3. *Ignis.*] Ignem à Persis pro Deo habitum ; pariter ut Solem , nemo nescit. Ejus perpetuo alendi cura Magis credita , unde æternum dicere. Mortuo tamen rege exinguebatur. Diod. Sic. 17. hunc ignis alendi morem Romani quoque imitati.

quem ipsi sacrum & æternum vocabant, argenteis altaribus præferebatur. 4 Magi proximi, patrium carmen canebant. Magos trecenti & sexaginta quinque juvenes sequebantur puniceis amiculis velati, diebus totius anni pares numero: quippe Persis quoque in totidem dies descriptus est annus. 6 Currum deinde Jovi sacratum albentes vehebant equi. hos eximie magnitudinis equus, quem solis appellabant, sequebatur. Aureæ virgæ, & albæ vestes regentes equos adornabant. Haud procul erant vehicula decem, multo auro argentoque cœlata. Sequebatur hæc equitatus duodecim gentium, variis armis & moribus. Proximi ibant, quos Persæ 7 *immortales* vocant, ad decem millia: cultus opulentie barbaræ non alios magis honestabat. Illi aureos torques, illi vestem auro distinctam habebant, 8 manicatasque tunicas gemmis etiam adornatas. Exiguo intervallo, quos 9 cognatos regis appellant, decem & quinque millia hominum: hæc verò turba^b muliebriter propemodum culta, luxu magis quam decoris armis conspicua erat. 10 *Doryphori* vocabantur

INTERPRETATIO.

^b Vestita fere mulierum more.

NOTÆ.

4. *Magi.*] Persarum sapientes iidem atque sacrorum antistites. Sed hoc sectæ proprium nomen præstigiatoribus deinde omnibus ac maleficis commune effecit pessimarum artium usus, quas Magorum plerique traditas à Zoroastre colluerunt; unde Magicæ artes appellatæ.

5. *In totidem.*] At non illi perinde ut Romani quarto quoque anno diem unum, quem bissextilem dicimus, intercalare consueverant; sed, ut apud Ægyptios, expleto quadriennio anni caput diem unum in anno Juliano anticipabat; & in annis 1641. dies illius pervagatus omnes, pristinam ad epocham redibat. Petav. l. 2. de Doctrina Temp. & l. 7. c. 17.

6. *Currum.*] Et hoc patrio Regum Persarum more, cujus autor fuisse Cyrus scribitur à Xenophonte, numquam ut prodirent in publicum, nisi curribus Solis atque Jovis præeuntibus. Albis equis vehi, summi apud veteres honoris argumentum.

7. *Immortales.*] Erant hi Persici robur exercitus, ex fortissimis ac nobilissimis quibusque constatum, quos idcirco Immortales vocitabant, quia seu vulnere seu morbo pereuntibus novi continuo succedebant, nusquam imminuto decem mil-

lium numero.

8. *Manicatas.*] Pertinet hoc ad luxum & molliem Persarum, cum sint alioqui parum aptæ militibus manuleatæ tunicæ; certe apud Romanos veteres flagitii loco erat si quis manicatus incederet, postmodum tamen inclinante jam Rep. mutatisque moribus, probro ducebatur, si quis honesto loco natus non manicata tunica usus esset.

9. *Cognatos Regis.*] Vix est ut quis credat tantam cognatorum multitudinem Dario esse potuisse. Itaque Brissonio valde assentior, nomen hoc non generis, sed honoris fuisse, neque cognatos extitisse reipsa, sed pro cognatis habitos. Nec tamen nullos fuisse putaverim in tanta multitudine Regis consanguineos, cum ipse Curtius paulo infra ducentos alios propinquorum nobilissimos, ad utrumque regii currus latus collocarit, quos utique propinquorum nobilissimos non diceret, si præter eos propinqui forent nulli.

10. *Doryphori.*] Sic dicti quasi Hastigeri, à δῆρυ & φέρω: iidem & *Melophori*, quod aurea mala hastis præfixa haberent. Legebantur illi ex toto Immortalium numero, proximi Regi satellites.

proximum his agmen, soliti vestem excipere regalem. Hi currum regis anteibant, quo ipse eminens vehebatur. Utrumque currus latus Deorum simulacra ex auro argentoque expressa decorabant: distinguebant internitentes gemmæ jugum: ex quo eminebant duo aurea simulacra cubitalia, quorum ¹¹ alterum Nini, alterum Beli gerebat effigiem. inter hæc auream aquilam pinnas extendenti similem sacra-

VIII. ^a Cultus regis, inter omnia, luxuriâ notabatur. purpureæ tunicæ medium album intextum erat: pallam auro distinctam aurei accipitres, ^b velut rostris inter se corruerent, adornabant: & zona aurea muliebriter cinctus, acinacem suspenderat, cui ex gemma erat vagina. ¹ *Cidarim* Persæ regum capitis vocabant in signe: hoc cærulea fascia albo distincta circuibat. Currum decem millia hastatorum sequebantur: hastas argento exornatas, ² spicula auro præfixa gestabant. Dextra lævaque regem ducenti ferme nobilissimi propinquorum comitabantur. Horum agmen claudebatur triginta millibus pedatum, quos equi regis quadringenti sequebantur. Intervallo deinde unius ³ stadii, matrem Darii Sisygambim currus vehebat, & in alio erat conjunx. Turba feminarum reginas comitantium equis vectabatur. Quindecim inde, quas ⁴ armamaxas appellant, sequebantur. In his erant liberi regis, & qui educabant eos, spadonumque grex, haud sanè illis gentibus vilis. Tum regiæ pellices trecentæ sexaginta vehebantur, & ipsæ ⁵ regali cultu ornatuque: post quas pecuniam regis sexcenti muli, & trecenti cameli vehebant, præsidio sagittariorum prosequente. Propinquorum, amicorumque conjuges huic agmini proximæ, lixarumque & calorum greges vehebantur. ^c Ultimi erant cum suis quisque ducibus, qui cogerent agmen, leviter armati.

INTERPRETATIO.

^a Luxu notabilis erat supra cetera ornatus Darii.

^b Quasi rostro se invicem appeterent.

^c Postremi ibant levis armatura milites, ut agmen urgerent, ac dilabi prohiberent.

NOTÆ.

II. *Alterum Nini.*] Sic egregie à Scaligero emendatum, cujus conjecturam & sensus probat, & ipsa veterum librorum scriptura adjuvat. *Belus* idem qui *Nemrod* Babylonici, *Ninus* Assyrii regni conditor, quo ex utroque Persicum coahuerat.

1. *Cidarim.*] *Cidaris* seu tiara regum Persicorum propria, superne in mucronem turbinata desinebat: ceteri reflexo in frontem apice gestabant.

2. *Spicula.*] Hastis præfixa erant spi-

cula aurea, vel inaurata.

3. *Stadii.*] Stadium passus continet centum viginti quinque. Ab ἵστυ, *sto*, ductum est *σάδιον*, quod Hercules, ut ferunt, simile spatium pedibus uno spiritu emensus, constitit. Inde factum ut athletarum Olympicorum curriculum stadio definitum fuerit.

4. *Armaxas.*] Lecticæ operæ genus, quo Persarum feminae vectari solitæ.

5. *Regali cultu.*] Uno scilicet diademate, Regis uxor à pellicibus distinguebatur.

Contra, si quis aciem Macedonum intueretur, dispar acies erat, equis virisque non auro, non discolori veste, sed ferro atque ære fulgentibus. Agmen & stare paratum, & sequi: nec turba, nec sarcinis prægrave: intentum ad ducis non signum modo, sed etiam nutum.

5 Et castris locus, & exercitui commeatus suppetebant. Ergo Alexander in acie miles non defuit: Darius tantæ multitudinis rex, loci, in quo pugnavit, angustiis reductus est ad paucitatem, quam in hoste contempserat.

IX. Interea Alexander, ¹ Abistamene Cappadociæ præposito, Ciliciam petens cum omnibus copiis, in regionem quæ *castra Cyri* appellatur, pervenerat. Stativa illic habuerat ² Cyrus, cum adversus Cræsum in ³ Lydiam duceret. Aberat ea regio quinquaginta stadia ab aditu, quo Ciliciam intramus: *Pylas* incolæ dicunt arctissimas fauces; munimenta, quæ manu ponimus, naturali situ imitante. Igitur Ar-

15 sanes, qui Ciliciæ præerat, reputans quid in initio belli Memnon suassisset, quondam salubre consilium sero exsequi statuit: igne ferroque Ciliciam vastat, ut hosti solitudinem faciat: quicquid usui esse potest, corrumpit, sterile ac nudum solum, quod tueri nequibatur, relicturus. Sed longè utilius fuit, angustias aditus, qui Ciliciam aper-

20 rit, ^a valido occupare præsidio, jugumque opportune itineri imminens obtinere, unde inultus subeuntem prohibere, aut opprimere hostem potuisset. Nunc paucis, qui callibus præsiderent, relictis, retro ipse concessit, populator terræ, quam à populationibus vindicare debuerat. Ergo qui relictis erant, proditos se rati, ne aspectum

25 quidem hostis sustinere voluerunt, quum vel pauciores locum obtinere potuissent. Namque perpetuo jugo montis asperi ac prærupti Cilicia includitur: quod quum à mari surgat, velut sinu quodam fle-

INTERPRETATIO.

^a Occupare impendentem via montem, ex quo impune hostem arcere, aut obruere potuisset ascendentem.

NOTÆ.

1. *Abistamene.*] Sabactem Arrianus eum appellat, quem Alexander Cappadociæ parti à se domitæ præfecit; neque enim occupavit totam, & illa ipsa quam occupavit, non diu in fide mansit.

2. *Cyrus.*] Hic potior omnibus visa Arriani sententia, Cyrum, cujus hoc loco stativa ponit Curtius, minorem appellantis, eum videlicet qui cum fratre Artaxerxe Mnemone de regno Persico dimicavit. Neque enim Cyrus major dum adversus Cræsum Lydiam peteret, hac iter habuisse usquam legitur; minor autem ex eadem Cappadocia Ciliciam petens, antequam easdem fauces, quas hic Ale-

xander, intraret, castra in planitie habuisse scribitur à Xenophonte. *Cyrus* Persarum Rex primus *Cræsum* Lydorum regem ultimum quomodo vicerit, vide Justinum l. 1.

3. *Lydiam.*] Asiæ proprie dictæ regio fuit Mediterranea, inter Phrygiam majorem ab Ortu ac Septentrione; Mysiam, Æolidem, & Ioniam ab Occasu; & Cariam à Meridie. Ejus fluvii celebres Hermus & Pactolus, ad quem urbs regia *Sardis*. Lydorum imperium à Cyro eversum totam cis Halyn fluvium regionem Asiæ complectebatur, l. 4. c. 20.

xuque curvatum ^b rursus altero cornu in diversum litus excurrit. Per hoc dorsum, ^c 4 qua maxime introrsum mari cedit, asperi ^f tres aditus, & perangusti sunt: quorum uno Cilicia intranda est, campestris eadem, qua vergit ad mare, planitiem ejus crebris distinguentibus rivis.

X. ¹ Pyramus & Cydnus inclyti amnes fluunt. Cydnus ² non ^a spatio aquarum, sed liquore memorabilis: quippe ^b leni tractu è fontibus labens, puro solo excipitur. Nec torrentes incurrunt, qui ³ placide manantis alveum turbent. Itaque incorruptus, idemque frigidissimus, quippe ^c multa riparum amœnitate inumbratus, ubique fontibus suis similis in mare evadit. Multa in ea regione monumenta vulgata carminibus, vetustas exederat. Monstrabantur urbium sedes ⁴ Lyrnessi & Thebes; ⁵ Typhonis quoque specus, & ⁶ Corycium ne-

INTERPRETATIO.

^b Altero extremo partem ejusdem lit-
toris longè distantem attingit.

^c Qua longius intra terras à mari re-
cedit.

^a Non latitudine alvei, sed limpitudi-
ne aquarum insignis.

^b Placido cursu.

^c Umbrâ arborum ripis imminentium
ad amœnitatem tectus.

NOTÆ.

4. Quà maxime.] Atqui & Amanicæ & Syria portæ ad mare pertinent, ut ex Strabone liquet, ad utrasque stationem navium esse affirmante, l. 14.

5. Tres aditus.] Primus à Septentrione, quem Alexander ex Cappadocia veniens occupasse supra dicitur; alius quo versus Orientem exitur, per Amanum montem, unde *Amanica pyla*; tertius ultra Ilium, per quem Syria versus Austrum aditur, *Cilicia* vel *Syria porta*. Strabo ibid.

1. Pyramus.] Pyramus, hodie *Malmisra*, oritur ex Cataoniæ campis, transit in Ciliciam per Tauri montis angustias, multaque admiratione digna habet. Vide Strabonem lib. 12. *Cydnus* ex Tauro monte nascitur, vel ut alii volunt, renascitur. Turci *Carasu* vocitant.

2. Non spatio.] Tamen Xenophon duo jugera latum asserit, hoc est 250. pedes: nisi fortè tunc intumuerat, quod ei verno tempore solutis nivibus contingere Solinus tradit. Strabo ibid.

3. Placide.] Atqui Strabo rapidissimum vocat.

4. Lyrnessi.] Duplex hoc loco error Curtii. Primum enim Lyrnessum & Theben Ciliciæ tribuit, quas in Pamphylia

versus Lyciam Strabo collocat lib. 14. Deinde vocat *monumenta carminibus* (utique Homeri) *vulgata*; quo pacto utramque confundit cum aliis ejusdem nominis urbibus in Troade ab Achille deletis, quarum incolæ in Pamphylia profugi, istas patriæ suæ cognomines condiderunt.

5. Typhonis.] Typhonem poëta Gigantum in numero reponunt, quem à Jove ictum fulmine & imposito monte oppressum expirare ignes, ut Enceladum aliosque, fabulantur. Ex eo nata fingendi occasio, quod spiritus ex intimis montium visceribus antrisque erumpentes, terram agitent, quandoque & ignes accendant: *τύφων* enim Græcis procellosum turbinem significat.

6. Corycium.] Corycus Ciliciæ promontorium cum oppido cognomine ad ejus radicem. Supra urbem viginti à mari stadiis ubi maxima est Coryci altitudo, in profundissimam seu convallem, seu cavernam dixeris, mons ipse dehiscit, quam crebris asperam saxis virgultisque consistam, *Corycium nemus* appellant, ubi crocum gignitur optimum. Per imam ejus partem aditus est ad Typhonis antrum longo &

mus, ubi crocum gignitur, ceteraque, in quibus nihil præter famam duraverat. Alexander fauces jugi, quæ 7 Pylæ appellantur, intravit: contemplatus locorum situs, non aliàs magis dicitur admiratus esse felicitatem suam: obrui potuisse vel saxis confitebatur, si fuissent qui subeuntes propellerent. Iter vix quaternos capiebat armatos. Dorsum montis imminebat viæ; non angustæ modo, sed plerunque præruptæ, crebris oberrantibus rivis, qui ex radicibus montium manant. 8 Thracas tamen leviter armatos præcedere jusserrat, scrutarique calles, ne occultus hostis in subeuntes erumperet. Sagittariorum quoque manus occupaverat jugum: intentos arcus habebant, moniti, non iter ipsos inire, sed prælium. Hoc modo agmen pervenit ad urbem 9 Tarson, cui tum maxime Persæ subiciebant ignem, ne opulentum oppidum hostis invaderet. At ille, 10 Parmenione ad inhibendum incendium cum expedita manu præmisso, posteaquam Barbaros adventu suorum fugatos esse cognovit, urbem à se conservatam intrat.

XI. Mediam Cydnus amnis, de quo paulo ante dictum est, interfuit; & tunc æstas erat, cujus calor non aliam magis quam Ciliciæ oram vapore solis accendit; & diei fervidissimum tempus cœperat. pulvere ac sudore simul perfusum regem invitavit liquor fluminis, ut calidum adhuc corpus ablueret. Itaque, veste deposita, in conspectu agminis (decorum quoque futurum ratus, si ostendisset suis, levi ac parabili cultu corporis se esse contentum) descendit in

INTERPRETATIO.

* *Exigua & vulgari cura corporis.*

NOTÆ.

obscuro recessu terribile, in quo demissa omnia confestim exanimari tradunt. Plura vide apud Strabonem, lib. 14. & Salmasium, ad Solini cap. 38.

7. *Pylæ.*] Id est, portæ, ut supra c. 9.

8. *Thrakas.*] Thracia, cujus incolæ Thraces appellati sunt, à Meridie Macedonia & Egæi maris partem attingit, ab Oriente Hellespontum, Propontidem, & Bosphorum, à Septentrione Mœsiam, ab Occidente montem Hæmum. Hodie Romaniam dicunt; in qua Constantinopolis, olim Byzantium.

9. *Tarson.*] Fuit urbs illa Ciliciæ caput, cujus conditorem Tharsum Japheti nepotem facit Josephus, Perseum vel Sardanapalum Solinus, Argivos Triptolemi comites Strabo l. 16. Credibile, quod ait Guill. Tyrius, à Tarso primum fundatam cognominatamque; ab aliis vel instauratam, vel amplificatam. Acade-

miam habuit Strabone teste, quæ Athenas & Alexandriam superaret. Ex ea prodierunt nobiles Stoici. Nulla re tamen clarior, quam quod Paulum gentium Doctorem orbi dedit.

10. *Parmenione.*] Hic inter Alexandri duces nobilissimus, cujus sæpè recurrent mentio.

1. *Quam Ciliciæ.*] Æstatis in Cilicia fervidissimæ causam affert Solinus, quod Tauro monti ad meridiem rota subjecta sit, cujus objectu repercussi Solis radii ardorem congeminant. Atque hoc in reliqua ferme Asia observatur, quam Taurus ita dividit totam, ut quæ meridiem respicit, sole inæstuet; quæ Septentrionem, frigore horreat.

2. *Cultu corporis.*] Hic cultum corporis cum Freinshemio interpretamur, curam sive curationem corporis, non orna-

flumen, & vixque ingressi subito horrore artus rigere cœperunt: pal-
lor deinde suffusus est, & totum propemodum corpus vitalis calor
reliquit. expiranti similem, ministri manu excipiunt, nec satis com-
potem mentis, in tabernaculum deferunt. Ingens sollicitudo, & penè
jam luctus, in castris erat. Flentes querebantur, in ^b tanto impetu
cursuque rerum, omnis ætatis ac memoriæ clarissimum regem, non
in acie saltem, non ab hoste dejectum, sed abluentem aqua corpus
ereptum esse & extinctum: ⁴ instare Darium victorem, antequam
vidisset hostem. Sibi easdem terras, quas victores peragrassent, re-
petendas: omnia aut ipsos, aut hostes populos: per vastas solitu-
dines, etiam si nemo insequi velit, euntes, fame atque inopia de-
bellari posse. Quem signum daturum fugientibus? quem ausurum
Alexandro succedere? ^c Jam ut ad Hellespontum fuga penetrarent,
& classẽ, qua transeant, quem præparaturum? Rursus in ipsum
regem misericordia versa, illum florem juventæ, illam vim animi,
eundem regem & commilitonem divelli a se & abripi, immemores
sui querebantur.

XII. Inter hæc liberius ^a meare spiritus cœperat, allevabat rex
oculos, & paulatim redeunte animo, circumstantes amicos agnove-
rat: laxatæque vis morbi ob hoc solum videbatur, quia magnitudi-
nem mali sentiebat. ^b Animum autem ægritudo corporis urgebat;
quippe Darium quinto die ¹ in Ciliciam fore nunciabatur. Vincitum
ergo se tradi, & tantam victoriam eripi sibi è manibus, obscuraque
& ignobili morte in tabernaculo extingui se, querebatur. admittit-

INTERPRETATIO.

^b In tam præcipiti rerum secundarum
cursu.

^c Deinde quamvis ad Hellespontum fu-
giendo pervenerint.

^d Obliti sui ipsorum.

^a Respiratio liberior esse cœperat.

^b Mentis anxietas ipsi corpori nocebat.

NOTÆ.

tum ac vestitum, quem ut ostenderet,
nihil opus erat in conspectu agminis se
exuere.

3. Vixque ingressi.] Insinuante se in
apertos meatus corporis aqua frigidissi-
ma, & calore ad intima se recipiente,
obriguerunt subito nervi, totumque cor-
pus horrore quati, atque contremiscere
cœpit. Est apud Arrianum, qui morbi
causam ad nimium itineris laborem re-
ferat: utrumque simul contigisse facile
potest, ut & labor nimius & intempesti-
va lavatio nocuerint.

4. Instare.] Quippe, ut infra Cur-
tius, intra quinque diem in Ciliciam
fore nunciabatur, sed falso; amplius
enim quam duos menses hinc ad pu-

gnam Islicam, quæ Darii adventum in
Ciliciam exiguo intervallo secuta est, abi-
isse inferius ostendemus ad cap. 35.

5. Classẽ.] Alexander victis ad Gra-
nicum Persis, classẽ qua milites in Asiam
trajecerat, in Græciam remisit, fictâ
causâ, quod res magnorum esset sum-
ptuum; re vera ut omnem suis fugiendi
spem adimeret.

1. In Ciliciam.] Ita optimi latinitatis
autores, etiam citra motum, in quarto
casui junxere. In prædonum fuisse pote-
statem; Cic. Factio in memoriam habeas
Plaut. Esse in honorem; Terent. Vide A-
Gelium. At vice versa in sextum casum,
ubi motus est, obtinet quandoque; ve-
nit in Senatu. &c.

que amicis pariter & medicis : ^c *In quo me*, inquit, articulo rerum
 mearum fortuna deprehenderit, cernitis. Strepitum hostilium armorum
 exaudire mihi videor : ^d & qui ultro intuli bellum, jam provocor. Da-
 rius ergo cum tam ² superbas literas scriberet, fortunam meam ^e in
 consilio habuit : sed nequicquam, si mihi arbitrio meo curari licet.
 5 Lenta remedia & segnes medicos non expetunt ^f tempora mea. Vel
 mori strenuè, quàm tarde convalescere, mihi melius est. Proinde, si
 quid opis, si quid artis in medicis est, sciant me non ^g tam mortis,
 quàm belli remedium querere. Ingentem omnibus incusserat curam
 10 tam præceps temeritas ejus. Ergo pro se quisque precari cœpere, ne
 festinatione periculum augeret, sed esset in potestate medentium. In-
 experta remedia haud injuria ipsis esse suspecta, quum ad perniciem
 ejus etiam à latere ^h ipsius pecunia sollicitaret hostis : quippe Darius,
 mille talenta interfectori Alexandri daturum se, pronunciari jusserat.
 15 Itaque ne aufurum quidem quenquam arbitrabantur experiri reme-
 dium, quod propter novitatem posset esse suspectum.

XIII. Erat inter nobiles medicos è Macedonia regem secutus Phi-
 lippus natione ⁱ Acarnan, fidus admodum regi : puero comes, &
^a custos salutis datus, non ut regem modo, sed etiam ut alumnus
 20 eximia charitate diligebat. Is ^b non præceps se, sed strenuum reme-
 dium afferre, tantamque vim morbi potione medicata levaturum esse
 promisit. Nulli promissum ejus placebat, præter ² ipsum cujus peri-
 culo pollicebatur. Omnia quippe facilius, quàm moram, perpeti po-
 terat. Arma & acies in oculis erant : & victoriam in eo positam esse
 25 arbitrabatur, si tantum ³ ante signa stare potuisset : id ipsum, quod

INTERPRETATIO.

^c *In quo rerum mearum statu adversa fortuna me interceperit.*

^d *Ego qui prior sum aggressus Darium, nunc ab eo laceffor.*

^e *Sociam & adjutricem consiliorum habuit.*

^f *Non patitur præsens rerum mearum*

status.

^g *Non tam ad vitandam mortem, quam ad bellum conficiendum, medicinam optare.*

^h *Ipsius familiares.*

^a *Curator valetudinis ejus adjunctus.*

^b *Non violentius, sed efficax.*

NOTÆ.

2. *Superbas literas.*] Eas ipsas forte in-
 telligit, quas suis ducibus jam olim audita
 Alexandri expeditione scripserat, ut in-
 sanientem Philippi adolescentulum ver-
 beribus puerilibus graviter casum, indu-
 tumque post veste purpurea, sibi vinctum
 traderent, navibusque unà cum nautis
 submersis, omnes ejus milites ad ulterio-
 ra maris rubri transportarent.

3. *Non expetunt.*] Melius alii forte,
 non expetunt. Tempora posuit pro præ-
 senti periculo & instantis videlicet belli

necessitate.

1. *Acarnan.*] Acarnania Græciæ regio,
 quam ab Oriente Achelous fluvius, à Me-
 ridie Myrruntium mare, ab occasu Io-
 nium, à Borea sinus Ambracius & Epi-
 rus terminabant. Recentiores Carniam
 vel Despotatum nuncuparunt.

2. *Ipsum.*] Alexandrum.

3. *Ante signa.*] Non dubitabat, si modo
 posset ante primam aciem consistere,
 fore ut sua præsentia, nutu, voce ani-
 mati Macedones, vincerent.

post diem tertium medicamentum sumpturus esset, (ita enim medicus prædixerat) ægrè ferens. Inter hæc 4 à Parmenione fidissimo purpuratorum literas accipit, quibus ei denunciabat, ne salutem suam Philippo committeret: mille talentis à Dario, & spe nuptiarum sororis ejus esse corruptum. Ingentem animo sollicitudinem literæ incusserant, & quicquid in utramque partem aut metus, aut spes subjecerat, secreta æstimatione pensabat. ^c *Bibere* ⁶ *perseverem* ? ut, si *venenum datum fuerit, ne immerito quidem, quicquid acciderit, evenisse videatur ? Damnemne medici fidem ? in tabernaculo me opprimi patiar ? Atqui satius est, alieno me mori scelere, quàm metu meo.* Diu 10 animo in diversa versato, nulli, quid scriptum esset, enunciat; epistolamque sigillo annuli sui impressam, pulvino, cui incumberebat, subjecit.

XIV. Inter has cogitationes biduo absumpto, illuxit à medico destinatus dies. Et ille cum poculo, in quo ^a medicamentum dilue- 15 rat, intravit. Quo viso, Alexander, levato corpore in cubitum, epistolam à Parmenione missam sinistra manu tenens, accepit poculum, & hausit interritus: ¹ tum epistolam Philippum legere jubet, nec à vultu legentis movit oculos, ratus aliquas conscientiæ notas in ipso ore posse deprehendere. Ille, epistola perlecta, plus indignationis 20 quàm pavoris ostendit; projectisque amiculo & literis ante lectum, *Rex*, inquit, ^b *semper quidem spiritus meus ex te pependit: sed nunc vere, arbitror, sacra & venerabili* ² *ore trahitur, Crimen parricidii,*

INTERPRETATIO.

^c *An, inquiebat, in bibenda potionis consilio permaneam ?*

^a *In quo pharmacum miscuerat.*

^b *Semper quidem vita mea ex tua salute pependit: sed nunc maxime, ut spero, &c.*

NOTÆ.

4. *A Parmenione.* Curtio consentiunt ceteri qui hanc attingere historiam; ut vix audiendus sit Seneca, qui has ab Olympiade matre literas Alexandro scriptas prodidit. De talentis infra cap. 39.

5. *Purpuratorum.* Purpurati procerum ac ducum nobilissimi, quibus hoc indulgebatur singulari regum favore, ut purpura induerentur, quod alias solis proprium erat regibus.

Sororis ejus. Plutarchus interfectori promissam à Dario filiam scribit.

6. *Perseverent.* Perseverare hoc loco, non facti sed propositi perseverantiam significat, neque enim adhuc bibere coeperat, sed tantum decreverat,

1. *Tum epistolam.* Plutarchus & Arrianus traditam primum ab eo episto-

lam narrant, tum legente Philippo hausisse interritum. Valerius Maximus contra ceterorum fidem, haulto demum pharmaco epistolam porrexisse.

2. *Ore trahitur.* Sunt qui trahendi verbum ad medicamenti potionem referant, quasi dicat: *semper quidem, ô Rex, mea vita tuo ex arbitrio pependit: nunc autem spero in isto, quod hauris, pharmaco, & tuam salutem & meam contineri.* Sed præter quam quod videtur Alexander, prius quam hæc Philippus dicere potuerit, poculum ebibisse; certe concinnior est illa quam indicavimus Freinsheimii interpretatio in hunc sensum: *semper quidem, ô rex, mea salus in tua incolumitate posita fuit, nunc vero maxime; ita ut isto sacra ore non tibi magis quam mihi vitalem spiritum trahas.*

quod mihi obiectum est, tua salus diluet. Servatus à me, vitam mihi dederis, oro quoque: amissoque metu, patere medicamentum^c concipi venis. 3 Laxa paulisper animum, quem solitudine intempestiva amici sane fideles, sed moleste seduli turbant. Non securum modo hæc vox, sed etiam latum regem ac plenum bonæ spei fecit. Itaque, d si dii, inquit, Philippe tibi permisissent, quo maxime modo animum velles experiri mentem, alio profecto voluisses. Sed certiore, quam expertus es, ne optasses quidem. Hæc epistola accepta, tamen, e quod dilueras, bibi: Et nunc credo 4 te non minus pro tua fide, quam pro mea salute esse sollicitum. Hæc eloquutus dextram Philippo offert.

XV. Caterum tanta vis medicaminis fuit, ut quæ secuta sunt, a criminationem Parmenionis adjuverint. Interclusus^b spiritus arcte meabat, nec Philippus^c quicquam inexpertum omisit. Ille fomenta corpori admovit, illeⁱ torpentem, nunc cibi, nunc vini odore excitavit. Atque ut primum mentis compotem esse sensit, modo² matris sororumque, modo tantæ victoriæ appropinquantis admonere non destitit. Ut verò medicamentum se diffudit in venas, & sensim toto^d corpore salubritas percipi potuit, primò animus vigorem suum, deinde corpus quoque, expectatione maturius recuperavit: quippe post tertium diem, quam in hoc statu fuerat, in conspectum militum venit. nec avidius ipsam regem, quam Philippum intuebatur exercitus; pro se quisque dextram ejus amplexi, gratès habebant velut præsentī Deo. Namque haud facile dictu est, præter ingentem illi genti erga reges suos venerationem, quantum hujus quoque regis vel admirationi dediti fuerint, vel caritate flagraverint. Jam primum nihil nisi divina ope aggredi videbatur. Nam quum præsto esset

INTERPRETATIO.

^c Diffundi in venas pharmacum.
^d Si Diī tibi facultatem dedissent eligendi quā ratione potissimum velles mentem in te animum explorare; utique alia ratione experiri maluisses, quam qua expertus es.
^e Pharmacum quod paraveras, hausi.

^a Accusationem credibiliorē fecerim.
^b Interclusus halitus agere commēbat per respirationem.
^c Nihil intentatum reliquit.
^d Et per totum corpus salubris virtus pharmaci diffundi potuit.

NOTÆ.

3. Laxa animum.] Ne videlicet animi ægritudo abductis, ut fit, à stomacho in cerebrum spiritibus, medicamenti vim inutilem, immò noxiam efficiat.

4. Credo te.] Et si commodum habet sensum vulgata hujus loci. lectio quam exhibemus, longe tamen illa videtur & reliquæ Alexandri orationi congruentior, & ingenio Curtii dignior sententia, quam Gallicus interpretes secutus est, ut dicat,

Et nunc crede me non minus pro tua fide comprobanda quam pro mea salute sollicitum esse de hujus medicamenti effectu.

1. Torpentem.] Cum ita vexaret Alexandrum vis pharmaci, itaque debilitasset initio, ut eum vigor omnis ac spiritus pene deficeret, Philippus corpori fomenta admovebat, ac cibi & vini odore torpentes sensus excitare non destitit.

2. Matris.] Olympiadis.

ubique fortuna, ^e temeritas in gloriam cesserat : atas quoque vix tantis matura rebus, sed abundè sufficiens, omnia ^f etiam ejus opera honestabat. & quæ leviora haberi solent, plerumque in re militari gratiora vulgo sunt; exercitatio corporis inter ipsos, cultus habitusque paululum ^g à privato abhorrens, militaris vigor : ^h queis ille vel ingenii dotibus, vel animi artibus, ut pariter carus ac venerandus esset, effecerat.

XVI. At Darius, nuncio de adversa valetudine ejus accepto, celeritate, quantam capere tam ⁱ grave agmen poterat, ad Euphratem contendit : junctoque eo pontibus, quinque tamen diebus trajecit exercitum, Ciliciam occupare festinans. Janique Alexander viribus corporis receptis, ad urbem ² Solos pervenerat : cujus potitus, ducentis talentis nomine multæ exactis, arci præsidium militum imposuit. Vota deinde pro salute ^a suscepta per ludum atque otium reddens, ostendit, quanta fiducia barbaros sperneret : ³ Æsculapio & Minervæ ⁴ ludos celebravit. Spectanti nuncius lætus affertur ⁵ Halicarnasso, Persas acie à suis esse superatos. ⁶ Myndios quoque &

INTERPRETATIO.

^e *Temeritas in gloria materiam versa erat.*

^f *Omnia ejus facta commendabat.*

^g *Non multum à privatorum habitu discrepans.*

^h *His ille seu veris animi dotibus, seu fictis arte virtutibus effecerat, ut, &c.*

^a *Vota qua pro recuperanda valetudine fecerat.*

NOTÆ.

1. *Grave agmen.*] Immenso tum bellum luxus apparatu, feminis, ipsa multitudo impeditum, eoque lentius progrediens, *Euphratem.*] de *Euphrate* infra l 5. c. 2.

2. *Solos.*] *Soli* urbs Ciliciæ, à Solone condita & appellata, si Laërtio credimus. Ed loci cum paucos Athenienses secum duxisset, hi sensim à patriæ linguæ puritate inter barbaros descivere, inde *σολοιζῶν* & *σολοισμός* *solæcismus*, pro quovis sermonis vitio, de *talentis* c. 39.

3. *Æsculapio.*] Æsculapius Jovis filius, medicinæ auctor idem ac Deus habitus, cui vota pro recuperanda salute nuncupare solemne erat; *Minerva* ex ejusdem Jovis cerebro nata, armorum & liberalium artium præses, quam præcipuo semper honore Alexander coluit, ut multis infra locis videbimus.

4. *Ludos.*] Usitatum apud antiquos hoc superstitionis genus, ut in honorem Deorum ludos celebrarent, Græci Ro-

manique scriptores passim ostendunt. Hic ab Alexandro Gymnicos simul ac musicos celebratos fuisse ex Arriano discimus: de Gymnicis vide Mercurialem; de Musicis seu theatralibus Jul. Cæsarem Bulengerum.

5. *Halicarnasso.*] Eam urbem Doridis & Cariae principem in extremo Asiæ angulo, quæ Græciæ objacet ad occasum, magno labore ac periculis captam solo tenus exciderat; arces vero duas in quas Persæ cum mercenariis militibus, duce Orontobate, se se receperant; ne tempus aliis rebus gerendis utile, in obsidione teneret, fossa muroque incluserat, jussu eas observare Ptolemæo. Atque is non longo post tempore junctis, cum Asandro Lydia prætoris copiis, Orontobatem vicit, arces expugnavit, Myndum, Caunum, aliasque urbes cum insula obrinquit.

6. *Myndios.*] *Myndus* & *Caunus* oppida duo Cariae fuerunt.

Caunios, & pleraque tractus ejus suæ facta ditionis. Igitur edito spectaculo ludicro, castrisque motis, & Pyramo amne ponte juncto, ad urbem ⁷ Mallon pervenit: inde alteris ⁸ castris ad oppidum ⁹ Castabalum. ¹⁰ Ibi Parmenio regi occurrit, quem præmiserat ad explorandum iter saltus, per quem ad urbem ¹¹ Isson nomine penetrandum erat. Atque ille ¹² angustiis ejus occupatis, & præsidio modico relicto, Isson quoque desertam à barbaris ceperat. Inde progressus, deturbatis qui interiora montium obsidebant, præsidii cuncta firmavit: occupatoque itinere, sicut paulo ante dictum est, ¹⁰ ^b idem & auctor & nuncius venit.

XVII. Isson inde rex copias admovit: ubi consilio habito, utrumne ultra progrediendum foret, an ibi opperendi essent milites novi, quos ex Macedonia adventare constabat; Parmenio non alium locum prælio aptiorem esse censebat, quippe illic utriusque ¹⁵ regis copias numero futuras pares, quum angustiarum multitudinem non caperent: planitiem ipsis camposque esse vitandos, ubi circumiri, ubi ancipiti ^a acie opprimi possent. timere, ne non virtute hostium, sed lassitudine sua vincerentur. Persas recentes subinde successuros, si laxius ^b stare potuissent. Facile ratio tam salubris consilii ²⁰ accepta est. Itaque inter angustias saltus hostem ¹ opperiri statuit. Erat in exercitu regis ² Sisines Perses, quondam à prætore Ægypti missus ad Philippum; donisque & omni honore cultus, exilium patriæ sede mutaverat: secutus deinde in Asiam Alexandrum, inter

INTERPRETATIO.

^b Idem qui rem gesserat, illius gestarum nuncium attulit.

^a Undique circumfuso exercitu hostium.
^b Si copias extendere possent.

NOTÆ.

7. Mallon.] Mallon urbem ad Pyramum fluvium, Amphilocho & Mopsus Troja profecti condiderant. Amphilocho, ut Heroi, parentavit Alexander; Mallis, quod Argivorum coloni essent, tributa quæ Persis pependerant, remisit.

8. Alteris castris.] Usitata Latinis scriptoribus locutio, ut pro diebus castra numerent; quia singulis diebus, si procederet exercitus, castra metabantur.

9. Castabalum.] Strabo; Plinius, Stephanus, Castabala numero multitudinis appellant.

10. Ibi.] Apud Mallon agenti occurrisset Parmenionem, auctor est Arrianus.

11. Isson.] Ingentem urbem Diodorus & Mela, Strabo oppidulum appellat. Stephanus Nicopolim ab Alexandro jam victore dictam asserit; sed Plinius utramque distinguit verius. Ab Ippo vici-

nus ille maris Mediterranei sinus Issicus vocatus.

12. Angustiis.] Amanicas Pylas intellige, quas ex urbe Mallo Isson petentibus necessario superandas esse Strabo indicat l. 14. easque mari proximas facit Arrianus easdem Assyrias vocat, quod Ciliciam ab Assyria, hoc est à Syria, versus Orientem dividant, vide infra ad cap. 19.

1. Operiri.] Necessè est igitur postea consilium mutaverit; certe Isson reliquerat; jamque per Cilicias portas Syriam Austrum versus intrabat, cum Darius ad Amanicas perveniens, Isson à Macedonibus relictam reperit, ut infra videbimus.

2. Sisines.] Is ipse videtur esse quem Arrianus Asininem vocat, quamvis de illo paulò diversa narret.

fideles

fideles socios habebatur. huic epistolam 3 Cretensis miles obsignatam annulo, cuius signum haud sane notum erat, tradidit. 4 Nabarzanes prætor Darii miserat eam, hortabaturque Sisinem, ut dignum aliquid nobilitate ac 5 maioribus suis ederet: magno id ei apud regem honori fore. Has literas Sisines, utpote innoxius, ad Alexandrum sæpe deferre tentavit: sed quum tot curis, apparatuque belli regem videret urgeri, aptius subinde tempus expectans, suspicionem initi scelesti consilii præbuit. namque epistola, priusquam ei redderetur, in manus Alexandri pervenerat; lectamque eam, ignoti annuli sigillo impresso, Sisini dari iusserat, ad 6 æstimandam fidem barbari. 10 qui quia per complures dies non adierat regem, scelesto consilio eam visus est suppressisse; & in agmine à Cretensibus, haud dubiè jussu regis, occisus est.

XVIII. Jam Græci milites, quos Thymodes à Pharnabazo acceperat, præcipua spes & propemodum unica, ad Darium 7 pervenerant. Hi magnopere suadebant, ut retrò abiret, spatiososque 8 Mesopotamiæ campos repeteret. Si id consilium damnaret, at ille divideret saltem copias innumerabiles, neu sub 9 unum fortunæ ictum totas vires regni cadere pateretur. Minus hoc consilium regi, quàm purpuratis ejus displicebat: 10 *b* ancipitem fidem & mercede venalem proditionem imminere; dividi non ob aliud copias velle, quàm 11 *c* ut ipsi in diversa digressi, si quid commissum esset, traderent Alexandro. nihil tutius esse, quàm circumdatos eos exercitu toto obrui telis, 12 *d* documentum non inulta perfidia futuros. At Darius, 13 *e* ut erat sanctus & mitis, se verò tantum facinus negat esse facturum, ut sua 14 *f* secutos fidem suos milites iubeat trucidari. Quem deinde amplius nationum exterarum salutem suam crediturum sibi, si tot militum sanguine imbuisset manus? Neminem stolidum 15 *g* consilium capite luere debere. *h* Defuturos eos, qui suaderent, si suasisse periculum esset.

INTERPRETATIO.

- a* Ad explorandam Sisinis fidelitatem. | derent Alexandro.
a Unius pugna discrimini exponi sineret. | *d* Ut vindicata proditionis exemplo essent.
b Perfidiam Græcorum & proditionem, | *e* Cum esset religiosus ac mansuetus.
pecunia emptam ab Alexandro, brevi | *f* Qui ipsius fide freti venerant.
erupturam. | *g* Minus prudentis consilii pœnas morte
c Ut postquam à ceteris divisi essent, | solvere.
si quid ipsorum custodiæ creditum esset, de- | *h* Nullos fore qui consilium darent, sed
dare periculosum esset.

NOTÆ.

3. Cretensis.] Creta lib. 4. c. 6.
4. Nabarzanes.] De hoc Nabarzane cum Tripolim, quo fuerant classe delati ex Græcia, ut tradit Arrianus.
5. Majoribus.] Alias moribus suis.
Ederet.] Occiso videlicet Alexandro
Regem.] Darium, | 2. Mesopotamia.] Mesopotamia fere tota campestris. vide 5. c. 2.

Denique, ipsos quotidie ad se vocari in consilium, variasque sententias dicere; nec¹ tamen melioris fidei haberi qui prudentius suaserint. Itaque Græcis nunciari jubet, ipsum quidem benevolentia illorum gratias agere: ceterum, si retrò ire pergat, haud dubiè regnum hostibus traditurum. Fama^k bella stare: & cum, qui recedat, fugere credi. 5 Trabendi verò belli vix ullam esse rationem. Tanta enim multitudini, utique: quum jam hyems instaret, in^l regione vasta, & invicem à suis atque hoste⁴ vexata, non suffectura alimenta. ne dividi quidem copias posse servato more majorum, qui universas vires semper discrimini 10 bellorum obrulerint. Et hercule terribilem antea regem, &^m absentia sua ad vanam fiduciam elatum, posteaquam adventare se senserit, tantum pro temerario factum, delituisse inter angustias saltus; ritu ignobilium ferarum, quæ, strepitu prætereunantium audito, sylvarum latebris se occuluerunt. Jam etiamⁿ valetudinis simulatione frustrari suos 15 milites: sed non amplius ipsum esse passurum detrectare certamen. In illo specu, in quem pavidì recessissent, oppressurum esse cunctantes. hæc magnificentius jactata, quàm verius.

XIX. Ceterum pecuniâ omni, rebusque pretiosissimis¹ Damascus Syriæ cum modico præsidio militum missis, reliquas copias in 20 Ciliciam duxit; insequentibus more patrio agmen conjuge & matre: virgines quoque cum parvo filio comitabantur patrem. Fortè² eadem nocte & Alexander ad fauces, quibus Syria aditur, & Darius ad eum locum, quem³ Amanicas pylas vocant, pervenit. Nec dubita-

INTERPRETATIO.

¹ Nec tamen eos ab ipso fideliores excitari, qui utilius consilium attulerint.

^k Ex fama pendere bellorum successus.

^l In Provincia deserta, & à Persis atque Macedonibus alternatim direpta.

^m Alexandrum propter ipsius Darii ab-

sentiam inani spe inflatum, ex quo istum appropinquare cognovit, prudentem ex temerario redditum; &c.

ⁿ Simulato morbo fallere ac morari suos milites.

NOTÆ.

3. Quum jam hyems.] Satis diu igitur moratus est in Cilicia Alexander, qui fervidissima æstate eò pervenerat. Sane non ante Novembrem pugnam esse commissam indicat nix illa quæ non ita multo post victoriam cecidisse memoratur hoc libro, c. 38.

4. Vexata.] Non quia jam vastata esset à Macedonibus; sed quia brevi id futurum erat, si propius castra admove- rent.

1. Damascus.] Damascus infra c. 34. Syria.] Syria l. 4. c. 1.

2. Eadem nocte.] Alexander Issò reli- qua portas Cilicias Syriam aditurus

noctu penetravit, sive Darium illa parte adventurum ratus, sive alio ductus con- silio. eadem nocte Darius ab Euphrate recta Ciliciam petens, prope Amanicas Pylas, qui solus erat venientibus ab oriente aditus, pervenit, atque Isson à Macedonibus desertam occupavit.

3. Amanicas.] Amanus Tauri montis pars est, ab Orientali Ciliciæ parte quam claudit, ad Euphratem excurrens. Hodie Monte-negro appellari dicunt, Arabibus Car-aman; unde Caramanix nomen. Hic ad mare Issicum desinens fauces efficit, quas Amani portas seu Pylas vocant.

vere Persæ, quin, Iſſo relictâ quam ceperant, 4 Macedones fugerent. Nam etiam 5 saucii quidam & invalidi, qui agmen non poterant persequi, excepti erant. Quos omnes, ^a instinctu purpuratorum barbara feritate sævientium, præcisīs adustisque manibus circumduci, ut copias suas noscerent, satisque omnibus spectatis, nunciare, quæ vidissent, regi suo jussit. Motis ergo castris, superat 6 Pinarum amnem; ^b in tergis, ut credebat, fugientium hæsurus. At illi, quorum amputaverat manus, ad castra Macedonum penetrant; Darium, quàm maximo cursu posset, sequi nunciantes. 7 Vix fides habebatur. Itaque speculatores 8 in maritimas regiones præmissos explorare jubet, ipsene adesset, an præfectorum aliquis speciem tribuisset universi venientis exercitus. Sed cum speculatores reverterentur, procul ingens multitudo conspecta est. Ignes deinde totis campis collucere cœperunt, omniaque velut continenti incendio ardere visa; ^c cum incondita multitudo, maximè propter jumenta, laxius tenderet. Itaque 9 eo ipso loco metari suos castra jusserat, lætus, quod omni expetiverat voto, in illis potissimum ¹⁰ angustiis decernendum esse.

XX. Cæterum, ut solet fieri cum ultimi discriminis tempus adventat, in sollicitudinem versa fiducia est. Illam ipsam fortunam, qua 20 aspirante res tam prospere gesserat, verebatur nec injuria. Ex his

INTERPRETATIO.

^a *Suasione procerum.*

^b *Macedonum, ut putabat, fugientium terga insequendo pressurus.*

^c *Quia male dispositus barbarorum exercitus, latius spatium tentorii occupabat.*

NOTÆ.

4. *Macedones.*] Non jam retro in Ciliciam, sed in Syriam fugere illos arbitrabantur, quum ex captivis atque ex Iſſi incolis didicissent quod versus castra movisset Alexander. Quominus habenda fides Callistheni Darium per Amanicas Pylas ingressum in Ciliciam referenti, ad eas quidem proxime accessit, Ciliciam petens, ubi Alexandrum assequi festinabat, sed de Macedonum itinere certior factus, ad eos insequendos se convertit.

5. *Saucii.*] In subigendis montanis Amaniensibus dies septem impenderat Alexander, qua in expeditione aliquot fuerant vulnerati: isti abeuntem Iſſo exercitum sequi cum non potuissent, à Persis supervenientibus capti sunt.

6. *Pinarum.*] Pinarum fluvius Iſson inter & Pylas Syrias ab ortu in occasum, ut quidem conjicere licet, Iſſicum finem petit. Sunt qui hoc loco *Pyramum*

legant, errore manifesto. corrupte quoque apud Strabonem *Pindus* appellatur.

7. *Vix fides.*] Ut Alexandrum Darium, sic Alexander Darium à tergo imprudens treliquerat; ille Amanicas Pylas, hic Syriam petens. Itaque vix credebatur insequi Darium, quem à fronte sibi occurrere cogitabat.

8. *In maritimas.*] Addit Arrianus quosdam ex amicis triremi impositos Iſsum remisisse, exploraturos an vera essent quæ nunciabantur.

9. *Eo ipso loco.*] Ultra Pylas Syrias, quas jam transierat, ut scribit Arrianus.

10. *In illis angustiis.*] Non illis ipsis in quibus castra ponebat, cum inde tertia vigilia profecti, ad locum pugnae oriente demum luce pervenerint, sed in aliis non multum distantibus, quas modo diximus.

- quæ tribuisset sibi, quàm mutabilis esset, reputabât. unam superesse noctem, quæ tanti discriminis moraretur eventum. Rursus occurrerant majora periculis præmia: & , sicut dubium esset an vinceret, ita illud utique certum esse, honestè & cum magna laude moriturum.
- 5 Itaque ^a corpora milites curare jussit, ac deinde ¹ tertia vigilia instructos & armatos esse. Ipse in jugum editi montis ascendit, multisque collucentibus facibus, patrio more sacrificium ² Diis præsidibus loci fecit. Jamque tertium, sicut præceptum erat, signum tubâ miles acceperat, itineri simul paratus & prælio: strenueque jussi procedere,
- 10 oriente luce pervenerunt ad ³ angustias, quas occupare decreverant, Darium ⁴ triginta inde stadia abesse, præmissi indicabant. Tunc consistere agmen jubet, armisque ipse sumptis, aciem ordinabat.
- XXI. Dario adventum hostium pavidi agrestes nunciaverunt, vix credenti, occurrere etiam, quos ut fugientes sequebatur. Ergo non
- 15 mediocris omnium animos formido ^a incesserat: quippe itineri, quàm prælio, aptiores erant, raptimque arma capiebant. Sed ipsa festinatio discurrentium, suosque ad arma vocantium, majorem metum incussit. Alii in jugum montis evaserant, ut hostium agmen inde prospicerent: equos plerique frænabant: discors exercitus, nec ad ^b unum intentus
- 20 imperium, vario tumultu cuncta turbaverat. Darius initio montis ¹ jugum cum parte copiarum occupare statuit, & à fronte & à tergo circumiturus hostem: à mari quoque, quo dexterum ejus cornu tegebatur, alios objecturus, ut undique urgeret. præter hæc viginti millia præmissa cum sagittariorum manu, Pinarum amnem, qui duo ag-

INTERPRETATIO.

^a Milites jussit corpora cibo & quiete reficere.

^a Ingens timor omnium mentes occupa-

verat.

^b Nec ad unius ducis signum accipiendum intentus.

NOTÆ.

1. *Tertia vigilia.*] Nox tota quatuor in partes æquales ab antiquis tribuebatur, easque pro anni tempore longiores aut breviores; quibus singulis, quia singulæ militum custodiæ vigilabant, vigiliæ nomen ipsis noctis partibus inditum: tertia semper à media nocte inchoabat.

2. *Diis præsidibus.*] Suum cuique loco numen seu genium præsidere, unum pluresve, vulgatissima fuit Græcorum præsertim opinio. Id causæ erat cur aliquò delati Deos loci præfides conciliare sacrificiis studerent.

3. *Ad angustias.*] Angustias intellige Pylas Syriæ quas prætergressus fuerat, vel alias citeriores; quales, ut in montosa re-

gione, multas fuisse dubium non est.

4. *Triginta.*] Quatuor fere passuum millia.

1. *Montis.*] Inter mare ac montem planities extendebatur non magna, ipso montis jugo magna ex parte cincta, quam Pinarus amnis inter utraque castra medius permeabat. Hunc amnem ut trajicerent, viginti suorum millia præmiserat Darius; sed illi mutato postea consilio, ut ex Arriano colligitur, vel transire vetiti; vel, si transierunt, regredi jussi, in ipsa fluminis ripa constitierant; unde Macedonas transitu prohibere frustra conati sunt, quamvis crepido magna ex parte prærupta, ceteris locis vallo munita ab ipsis foret.

mina interfluebat, transire, & obicere sese Macedonum copiis iusserat. Si id non possent, ² retrocedere in montes, & occultè circumire ultimos hostium. Ceterum ^c destinata salubriter, omni ratione potentior fortuna discussit: quippe alii præ metu imperium exsequi non audebant, alii frustra exsequebantur: quia, ubi ^d partes labant, summa turbatur.

XXII. Acies autem hoc modo stetit. Nabarzanes equitatu dexterum cornu tuebatur, additis funditorum sagittariorumque viginti fermè millibus. In eodem Thymodes erat, Græcis peditibus mercede conductis triginta millibus præpositus. hoc erat haud dubium robur exercitus, par Macedonicæ phalangi acies. In lævo cornu ² Aristomedes Thessalus viginti millia Barbarorum peditum habebat. ³ in subsidiis pugnacissimas locaverat gentes. Ipsum regem in eodem ⁴ cornu dimicaturum, tria millia delectorum equitum assueta corporis custodiæ, & pedestris acies quadraginta millia, sequebantur. Hyrcani deinde Medique: his proximi ceterarum gentium equites dextera lævaque dispositi. Hoc agmen, sicut dictum est, instructum, sex millia jaculatorum funditorumque antecedeabant. Quidquid in illis angustiis adiri poterat, impleverunt copiæ: cornuaque ⁵ hinc à jugo, illinc à mari stabant: uxorem matremque regis, & alium fœminarum gregem in medium agmen acceperant.

XXIII. Alexander phalangem, qua nihil apud Macedonas validius erat, in fronte constituit. Dexterum cornu Nicanor Parmenionis filius tuebatur, huic proximi stabant Cœnos & Perdicas, & Me-

INTERPRETATIO.

^c Sed fors, omni consilio efficior, irrita reddidit quæ utiliter à Dario constituta fuerant.

^d Cum partes aliquæ deficiunt, totum perturbatur.

NOTÆ.

2. *Retrocedere.*] Si Arriano credimus, non isti sed alii ad viginti millia, iussi sunt montem, qui ad fluvium pertinuisse videtur, occupare; unde & dextrum Alexandri latus premere, & ubi progressus esset, à tergo circumire possent.

1. *Acies.*] Persarum. *Cornu.*] quid sit cornu aciei, dictum supra c. 5.

2. *Aristomedes.*] Phera Thessaliæ urbe natum, & ab Alexandro transfugam fuisse prodit Arrianus, *Thessalia* cap. 5.

3. *In subsidiis.*] Subsidia vocat partem illam copiarum quæ extra aciem idoneo loco reservabatur, quocunque opus foret, auxilium ferre parata, *le corps de reserve.*

4. *In eodem.*] Et hic & apud Arbela

in media acie pugnasse Darium veteri Persarum Regum instituto, tradit Arrianus; quod ego vero similis putem in Rege, ut vidimus, patrii moris retinentissimo. Sin est ut Curtio assentiamur utrobique in lævo cornu Darium pugnasse, eo forte consilio fecerit, ut Alexandro in dextro pugnanti occurreret. quanquam non tam Alexandrum Darium, quam Darium Alexander videtur quæsisse. *Hyrcani* l. 6. c. 9. *Medi.* l. 5. c. 24.

5. *Hinc à jugo.*] A mari quidem dextrum Darii cornu, cui lævum Alexandri oppositum erat; à jugo vero lævum Persarum, dextrum Macedonum sibi respondebant.

leager, & Ptolemæus, & Amyntas, sui quisque agminis duces. In lævo, quod ad mare^a pertinebat, Craterus & Parmenio erant: sed Craterus Parmenioni parere iussus. Equites ab utroque cornu locati: dexterum Macedones¹ Thessalis adjunctis, lævum² Peloponneses tuebantur. Ante hanc aciem posuerat funditorum manum, sagittariis admixtis. Thraces quoque & Cretenses³ ante agmen ibant, & ipsi leviter armati. At his, qui præmissi à Dario jugum montis infederant, & Agrianos opposuit ex Græcia nuper advectos. Parmenioni autem præceperat, ut quantum posset, agmen ad mare extenderet, quo⁴ longius abesset montibus, quos occupaverant Barbari. At illi neque obstare venientibus, nec circumire prætergressos ausi, funditorum maximè aspectu profugerant territi. Eaque res tutum Alexandro agminis latus, quod ne^b supernè incesceretur timuerat, præstitit. 6 triginta & duo armatorum ordines ibant: neque enim latius extendi aciem patiebantur angustia. Paulatim deinde se laxare sinus montium, & majus spacium aperire cœperant, ita ut non pedes solum pluribus ordinibus incedere, sed etiam à lateribus circumfundi posset equitatus.

XXIV. Jam in conspectu, sed extra teli jactum utraque acies erat, cum¹ priores Persæ inconditum & trucem sustulere clamorem.

INTERPRETATIO.

^a Quod versus mare collocatum erat.

^b Eaque res Alexandro reddidit securum latus dextrum aciei, quod metue-

rat ne ab hostibus ex superiore loco montis impeteretur.

NOTÆ.

1. *Thessalis.*] Thessalia supra c. 5.

2. *Peloponneses.*] Peloponnesus, c. 1.

3. *Cretenses.*] Creta l. 4. c. 6.

4. *Agrianos.*] Agriani Thraciæ populi circa Hæmum montem, quos alii *Agrianos*, *Agrianes*, & *Agrienses* appellant.

5. *At illi.*] Barbari qui montis jugum dextro Macedonum lateri, ut diximus, imminens occupaverant, funditorum præsertim aspectu territi, profugerunt.

6. *Triginta, & duo.*] Phalanx Macedonica sexdecim millibus militum & trecentis octoginta quatuor constabat. His arma erant gladii, hastæ breves, & sarissæ oblongæ, initio quidem cubitorum sexdecim, postea quatuordecim. De varia phalangis divisione in duas, in quatuor, in octo partes, ac deinceps, videri possunt Polyb. l. 17. Ælianus tactic. c. 14. Appianus in Syriac, ubi tamen irrepsit error. Si locus pateretur, ordines in fronte phalangis erant duodecim su-

pra quingentos, à fronte ad tergum duo & triginta. Hic propter montium angustias inversa ratio est tantisper, donec laxato spatio laxari ordines potuere. Ceterum *triginta & duo* Latine dici negat Valla, docetque à *viginti ad centum*, si duo numeri copula jungantur, minorem majori præponi, alias majorem minori præire. Forte Curtius hoc similibusque locis absque copula scripserit, quam deinde librariorum ignorantia ex inale expressis numerorum notis inculcarit, vel certe citra aureum Latinitatis sæculum scripssisse dicatur, quomodo Seneca in Apocolocynt. annus sexagesimus & quartus est.

1. *Priores Persæ.*] Diodorus Siculus l. 17. prius à Macedonibus sublatum clamorem scribit; Persas ob numerum respondisse validius. Quod ita gestum, itaque, ut opinor, ab aliis scriptum secus interpretatus Curtius, ad Echo con-

Redditur & à Macedonibus major ^a exercitus numero, sed jugis montium vastisque saltibus percussus: quippe semper circumjecta nemora petræque, quantamcumque acceperè, vocem multiplicato sono referunt. Alexander ante prima signa ibat, identidem manu suos inhibens, ne ^b suspensi, acrius ob nimiam festinationem concitato spiritu, capefferent bellum. Cumque agmen obequitaret, varia oratione, ut cujusque animis aptum erat, milites alloquebatur. Macedones ² tot bellorum in Europa victores, ad subigendam Asiam atque ultima Orientis, non ipsius magis, quam suo ductu profecti, inveteratæ virtutis admonebantur. Illos terrarum orbis ³ liberatores, emensisque olim ⁴ Herculis & Liberi patris terminos, non Persis modò, sed etiam omnibus gentibus imposituros jugum. Macedonum ⁵ Bactra & Indos fore: minima esse, quæ nunc intuerentur: sed omnia victoriâ parari. Non præruptis petris Illyriorum & Thraciæ saxis sterilem laborem fore: spolia totius Orientis offerri. Vix gladio futurum opus. Totam aciem suo pavore fluctuantem, umbribus posse propelli. Victor ad hæc ⁶ Atheniensium Philippus pater invocabatur, domitæque nuper ⁷ Bœotiæ, & ⁸ urbis in ea nobilissimæ ad solum dirutæ species repræsentabatur animis: jam Granicum amnem, jam tot urbes aut expugnatas, aut in fidem acceptas; omniaque, quæ post tergum erant, strata, & pedibus ipsorum subiecta memorabat. Cum adierat Græcos, admonebat, ab iis gentibus illata

INTERPRETATIO.

^a Ne propter velociorem cursum vehementius incitato anhelitu ad prælium languidiores accederent.

^b Postquam Herculis & Bacchi limites aliquando prætergressi forent.

NOTÆ.

fugit, minime probabili invento. Hic porro cum Raderò vocem *impar* expungendam putavi, quam & alii multi non agnoscunt, legendumque *major exercitus numero, sed* &c. quasi occupante Curtio quæstionem illam, quomodo posset major esse quam pro numero exercitus clamor.

2. *Tot bellorum.*] De Philippi & Alexandri bellis in Europa vide sis Plutarchum in eorum vita, Diodorum l. 17. Arrianum; & qui ex his maxime supplementum Curtii contexuit, Freinsheimium l. 1. & 2.

3. *Liberatores.*] Qui orbem scilicet à Persarum tyrannide liberassent; quasi vero non aliam ipsi haud paulo duriorem inducerent.

4. *Herculis & Liberi.*] De his Her-

culis & Liberi Patris terminis dicitur inferius, lib. 7. 35. & l. 9. 12.

5. *Bactra.*] Vide l. 7. 16. *Indos.*] l. 8. 29. 6. *Illyriorum.*] Illyricum proprie olim appellabatur totus ille terrarum tractus qui inter Adriaticum sinum & Pannoniam protensus, a septentrione Istriam, ab Ortum Mysiam, a Meridie Macedoniam attingebat. *Dalmatiam* hodie vocant.

6. *Atheniensium.*] Quos Philippus ad Chæroneam ingenti prælio vicit Thebanis conjunctos.

7. *Bœotia.*] Bœotia majoris Achaïæ sive Helladis pars ad ortum ac Septentrionem Eubœæ insulæ fretoque Euripo vicina, a Meridie Atticam habuit, ab occasu Phocidem.

8. *Urbis nobilis.*] Thebas intellige, ab Alexandro funditus dirutas, suppl. l. 1. 13.

Græciæ bella : 9 Darii prius, deinde ¹⁰ Xerxis insolentiam, ¹¹ aquam ipsam terramque populantium, ut neque fontium haustum, nec solitos cibos relinquerent : dein Deum templa ruinis & ignibus esse deleta, urbes eorum expugnatas, fœdera humani divinique juris violata referebat. Illyrios vero & Thracas rapto vivere affluetos, aciem hostium auro purpuraque fulgentem intueri jubebat, prædam, non arma gestantem. Irent, & imbellibus fœminis aurum viri eriperent : aspera montium suorum juga, nudosque colles, & perpetuo rigentes gelu, ditibus Persarum campis agrisque mutarent.

¹⁰ XXV. Jam ad teli jactum pervenerant, cum Persarum equites ferociter in lævum cornu hostium injecti sunt : quippe Darius equestri prælio decernere optabat, phalangem Macedonici exercitus robur esse conjectans : jamque etiam ¹ dextrum Alexandri cornu circumibat. quod ubi Macedo conspexit, duabus alis equitum ad jugum

NOTÆ.

9. *Darii.*] Darius Hystaspis F. tertius à Cyro Rex Persarum, Græcis, potissimum Atheniensibus, infestus quod Asiaticis Græcorum coloniis adversus ipsum auxilia tulissent, sexcentorum millium exercitum in Græciam trajecit, qui ab Atheniensibus duce Miltiade in Marathonio campo insigni clade affectus turpissime fugit.

10. *Xerxis.* Xerxes hujus Darii filius natu minor, idemque Regni hæres, paternum dedecus ultcrus, decies ac septies centenis hominum millibus Græciam invasit, Athenas incendit &c. de qua ejus incursione Justinus & alii.

11. *Aquam ipsam.*] Quod *insolentiam* Darii pariter & Xerxis commemorat, inde viri docti suspicari sunt non *populantium*, ut multis placuit, sed *postulantium* esse legendum, quippe, inquiunt, quod tanta hominum multitudo annonam onanem populata sit, ipsosque fontes ac fluvijs exsiccaverit, id non tam *insolentia* quam necessitate factum est. In eo igitur fuit communis illa utriusque insolentia, quod Persico more legatos in Græciam sub initia belli miserint, aquam terramque postulaturos; quas qui darent, quia sine illis hominum vita nulla est, si vitam ipsam ceteraque omnia victoris arbitrio permittere se profitebantur. Docte id quidem & ingeniose; nisi repugnaret quod sequitur *ut nec fontium haustum, nec &c.* quo fontium exsiccationem populationemque terræ, non postulationem

significari arbitror.

1. *Dextrum.*] Parum scienter in describendis proeliis versatum esse Curtium, & à doctissimis viris animadversum est jam pridem, & in hac narratione tota satis appareret. Primum enim quomodo circumiri dextrum Alexandri cornu potuit, quod ad montem usque pertineret, jam fugatis qui jugum infederant, Persis cap. 23. deinde Thessalos equites ex acie subductos, & suorum tergum occulte circumire jussos, ad Parmenionem in lævum cornu miserat, quis eos igitur tam subito in dextrum transtulit à Persis urgendos, cap. 28. à Persis, inquam, quos in eo ipso cornu dimicans Alexander tanta strage afflixerat, ut ipse Darius fuga sibi jam consuluisse? quis vero credat Parmenionem, quo nemo in re militari prudentior, antequam debellatum plane sciret in dextro cornu, equitem ad insequendos Barbaros dimisisse, quod nondum ipse ausus erat Alexander? quid? triginta illa Græcorum millia *par Macedonica phalangi acies*, non nisi spectatores adfuerint certaminis, atque hoc unum operæ pretium fecere, quod *ex acie haud sane fugientibus similes se se subduxerunt*, non illato, non accepto vulnere? hæc aliaque hujusmodi qui attenderit, politissimum cetera ac prudentissimum dixerit quidem Curtium, procliorum certe non peritissimum fatebitur.

montis

montis jussis subsistere, ceteros in medium belli discrimen strenuè transfert. Subductis deinde ex acie Theſſalis equitibus, præſectum eorum occultè circumire tergum ſuorum jubet, Parmenionique conjungi, & quod is imperaſſet, impigrè exſequi. Jamque ² ipſi in ^a medium Perſarum undiquè circumfuſi, egregie ſe tuebantur: ſed conſerti & quaſi cohærentes, tela vibrare non poterant. Simul ut erant emiſſa, in ³ eoſdem concurrentia implicabantur; levique & vano ictu pauca in hoſtem, plura in humum innoxia cadebant. Ergo cominus pugnam coacti conſerere, gladios impigrè ſtringunt. Tum verò multum ſanguinis fuſum eſt: duæ quippe acies ita cohærebant, ut armis arma pulſarent, mucrones in ora dirigerent. non timido, non ignavo ceſſare tum licuit: collato pede, quaſi ſinguli inter ſe dimicarent, in eodem veſtigio ſtabant, donec vincendo locum ſibi facerent. Tum deſinitum ergo promovebant gradum, cum hoſtem proſtraverant. At illos ⁴ novus excipiebat adverſarius fatigatos: nec vulnerati (ut aliàs ſolent) acie poterant excedere, cum hoſtis inſtaret à fronte, à tergo ſui urgerent.

XXVI. Alexander non ducis magis, quàm militis munera exſequēbatur, ¹ opimum ^a decus caſo rege expetens: quippe Darius curru ſublimes eminebat; & ſuis ad ſe tuendum, & hoſtibus ad inceſſendum ingens incitamentum. Ergo frater ejus ² Oxathres cum Alexandrum inſtare ei cerneret, equites, quibus præerat, ante ipſum currum regis objecit; armis & robore corporis multum ſuper ceteros eminens, animo verò & pietate in pauciſſimis: illo utique prælio clarus, alios improvide inſtantes proſtravit, alios in fugam avertit. At Macedones, ut circa regem erant, mutua adhortatione firmati, cum ipſo in equitum agmen

INTERPRETATIO.

^a In medio Perſarum ex omni parte cingentium incluſi. ^a Præcipuum pugnae honorem Darii caſe referre cupiens.

NOTÆ.

2. Jamque ipſi.] Alexander ſcilicet cum Macedonibus, ſed quod in medio Perſarum exercitu incluſos ſignificat præterquam quod non apparet quid factum ſit, pugnat quoque cum ſequentibus verbis, ubi vulneratos excedere non potuiſſe ex acie ſcribit, cum hoſtis inſtaret à fronte, à tergo ſui urgerent. Si enim undique cingebantur à Perſis, ea verior ac facilior erat afferenda ratio, quia hoſtis undique & undique cingebat.

3. In eoſdem.] Hoc ipſum Diodorus l. 17. de Perſarum telis in ſeſe mutuo incurrentibus narrat: ſed noſter ad Macedones tranſtulit. Concurrentia in eoſdem dicit, non quia eoſdem attingerent (quo-

modo interpretantes aliqui Curtium reprehendunt) ſed quia eoſdem ſimul petentia, in ipſo aëre concurrebant, ſeſeque mutuo implicabant.

4. At illos.] Macedones, ubi grefſum promoverant, primis Perſarum ordinibus proſtratis, jam deſeſſi pugnando, recentem atque integrum in hoſtem incidebant.

1. Opimum decus.] Ita opimum decus, vocat, ut apud Romanos opima ſpolia dicebantur, quæ dux ipſe victor, ſua manu occiſo hoſtium duci detraxerat.

2. Oxathres.] Legunt alii Oxatres. alii Oxyartes; ſed Diodoro eſt Οξάδης, de hoc iterum ad l. 6. c. 5. & l. 7. 22.

irrupunt. Tum vero similis ruinæ strages erat. Circa currum Darii jacebant nobilissimi duces, ante oculos regis egregia morte defuncti, omnes in ora proni, sicut dimicantes procubuerant, adverso corpore vulneribus acceptis. Inter hos Atizyes, & Rheomithres, & Sabaces prætor Ægypti, magnorum exercituum præfecti, noscitantur: circa eos cummulata erat peditum equitumque obscurior turba. Macedonum quoque non quidem multi, sed promptissimi tamen cæsi sunt. Inter quos Alexandri dexterum femur leviter mucrone perstrictum est.

XXVII. Jamque qui Darium vehebant equi, confossi hastis & dolore efferati, jugum quatere, & regem curru excutere cœperant: cum ille, veritus ne vivus veniret in hostium potestatem, desiluit, & in equum, qui ad hoc sequebatur, imponitur: insignibus quoque imperii, ne fugam proderent, indecorè abjectis. Tum vero ceteri dissipantur metu, & quæ cuique patebat ad fugam via, erumpunt, arma jacentes, quæ paulo ante ad tutelam corporum sumpserant: ^a adeo pavor etiam auxilia formidabat, ² Instabat fugientibus eques à Parmenione missus: & fortè in id cornu omnes fuga abstulerat. At in dextro Persæ Thessalos equites vehementer urgebant. Jamque una ala ipso impetu proculcata erat, cum Thessali strenuè circumactis equis dilapsi, rursus in prælium redeunt, sparsosque & incompositos victoriæ fiducia barbaros ingenti cæde prosternunt. Equi pariter equitesque Persarum ³ serie laminarum graves, ⁴ agmen, quod celeritate maximè constat, ^b ægrè moliebantur: quippe in circumagendis equis suis Thessali multos occupaverant. Hac tam prospera pugna nunciata, Alexander, non ante ausus persequi barbaros, utrinque jam victor instare fugientibus cœpit, Haud amplius ⁵ regem quam mille equites sequebantur, cum ingens multitudo hostium caderet. Sed quis aut in victoria, aut in fuga co-

INTERPRETATIO.

^a Tantopere pavidus eorum animus illa ipsa metuebat qua presidio erant.

^b Difficile in agmen se componebant, (en escadron.)

NOTE.

3. Ægypti.] Ægyptus l. 4. c. 4.

1. In equum.] Alianus histor. anim. 6. equam fuisse scribit, quæ ob memoriam relictæ pulli quanto maximo potuit cursu fugiens, Darium periculo eripuit.

2. Instabat.] Vide supra cap. 26.

3. Serie.] Non equites modo sed etiam equi Persarum ferreis laminis inter se se connexis obtegebantur toti, sic ut expeditum tamen usum membrorum haberent.

4. Agmen.] Malè affectum hunc locum vexarunt hætenus magis Critici, quam sanarunt. Nos hæc lectionem cum Freinsheanio, si non veram, certe veræ

proximam arbitramur. Ut ut est, sensus hic est omnium in dissimili verborum structura; Persarum equites postquam semel ab invicem dilapsi, ordines deseruerant, ægre coire, & agmen componere potuisse, quod ea res celeritate indigeat: cum equi pariter equitesque ferreis onusti laminis lentius moverentur. Thessalorum vero equitatus expeditior & exercitior, quasi Persis cederet, dilapsus est; ac circumactis equis pugnam mutans, incompositos victoriæ fiducia barbaros, antequam equos circumagere & agmen struere possent, occupavit.

5. Regem.] Alexandrum.

pias numerat? Agebantur ergo à tam paucis pecorum modo: & idem metus, qui cogebat fugere, fugientes morabatur.

XXVIII. At ¹ Græci, qui in Darii partibus steterant, Amynta duce (prætor hic Alexandri fuit, nunc transfuga) abrupti à ceteris, haud sanè fugientibus similes evaserant. Barbari ² longè diversam fugam intenderunt: alii quàm rectum iter in Persidem ducebat, quidam circuitu rupes, saltusque montium occultos petivere, pauci castra Darii. Sed jam illa quoque hostis victor intraverat, omni quidem opulentia ditia. Ingens auri argentique pondus, non belli sed luxuriæ apparatus, diripuerant milites. Cumque plus ³ raperent, passim strata erant itinera vilioribus sarcinis, quas in comparatione meliorum avaritia contempserat. Jamque ad feminas perventum erat, quibus quocariora ornamenta sunt, violentius detrahebantur: nec corporibus quidem vis ac libido parcebat. Omnia planctu tumultuque, prout ^b cuique fortuna erat, castra repleverant: ^c nec ulla facies mali deerat, cum per omnes ordines ætatesque victoris crudelitas ac licentia vagaretur. Tunc vero ^d impotentis fortunæ species conspici potuit, cum ii, qui tum Dario tabernaculum exornaverant omni luxu & opulentia instructum, eadem illa Alexandro, quasi veteri domino, reservabant. namque id solum intactum omiserant milites, ita tradito more, ut victorem victi regis tabernaculo exciperent.

XXIX. Sed omnium oculos animosque in semet converterant captivæ mater conjunxque Darii. Illa non majestate solum, sed etiam ætate venerabilis: hæc formæ pulchritudine, ^a nec illa quidem forte corrupta. acceperat in sinum filium, nondum sextum ætatis annum egressum; in spem tantæ fortunæ, quantam paulo ante pater amiserat, genitum. At in gremio anūs aviæ jacebant adultæ virgines duæ, non suo tantum, sed etiam illius mœrore confectæ. Ingens ¹ circa eam nobilium feminarum turba constiterat, laceratis

INTERPRETATIO.

^a Valde diversam alii ab aliis viam fugiendi ceperunt.

^d Inconstantis fortunæ specimen.

^b Prout quaque fortunam experiebatur.

^a Quam ne tanta quidem calamitas minuerat.

^c Nec ullum calamitatis genus aberat.

NOTÆ.

1. Græci.] Non omnes Amyntam secuti sunt: certè quatuor duntaxat eorum millia in Ægyptum perduxit, plures per Ciliciam ad mare penetrasse, atque in Græciam reversos esse inferius videbimus ex Arriano in suppl. libri 6.

2. Longè diversam.] Quid ergo sibi vult quod supra dixerat, in id cornu quod secundum litus extendebatur, omnes su-

gam intendisse? certè non illa parte rectum iter in Persidem petere potuerunt, cui terga obverterent.

3. Plus raperent.] Cum plus raperent quam deinde auferre possent, &c.

1. Circa eam.] Forte circa eas melius, ut cum sequentibus cohæreat, reginas dominasque.

crinibus, abscissaque veste, pristini decoris immemores, reginas dominasque veris quondam, tunc alienis nominibus vocantes. Illæ suæ calamitatis oblita, utro cornu Darius stetisset, quæ^b fortuna² discriminis fuisset, requirebant; negabant se captas, si viveret rex. Sed il-
 5 lum equos subinde mutantem longius fuga abstulerat. In acie autem 4 cæsa sunt Persarum peditum centum millia: decem vero millia interfecta equitum. At 5 ex parte Alexandri quatuor & quingenti faucii fuere: triginta omnino & duo ex peditibus desiderati sunt: equitum centum quinquaginta interfecti. Tantulo impendio ingens victoria stetit.

10 XXX. Rex diu Darium persequendo fatigatus, posteaquam & nox appetebat, & eum assequendi spes non erat, in castra paulo ante à suis capta pervenit. 2 Invitari deinde amicos, quibus maxime assueverat, iussit: quippe summa duntaxat cutis in femore perstricta,
 15 non prohibebat interesse convivio. tum repente è proximo tabernaculo lugubris clamor barbaro ululatu planctuque permixtus, epulantes conterruit. Cohors quoque quæ excubabat ad tabernaculum regis, verita ne majoris motus principium esset, armare se cœperat. Causa pavoris subiti fuit, quod mater uxorque Darii cum captivis
 20 mulieribus nobiles, regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu ejulatuque deshebant. Unus namque è captivis spadonibus, qui fortè ante ipsarum tabernaculum steterat, amiculum,^b quod Darius (sicut paulo ante dictum est) ne cultu proderetur, abjecerat, in manibus ejus, qui repertum ferebat, agnovit: ratusque, interfecto detractum esse, falsum nuncium mortis ejus attulerat. Hoc mu-
 25

I N T E R P R E T A T I O.

^b Quis pugna eventus fuisset,

miliariter utebatur.

^a Ad convivium vocari eos quibus fa-

^b Quod Darius projecerat, ne ex ornatu regio agnosceretur.

N O T A.

2. *Discrimen.*] Discrimen à *discerno* quod est *distinguo* ductum, proprie *differentiam* significat; nec longinqua translatione *divisionem*, *distantiam* *intercedentiam*. Sed quoniam *cernere*, pugnare quoque significat, inde factum videtur ut *discrimen* idem sit ac *certamen*; quamvis *discernere* nusquam, quod sciam, pro *certare* sumatur. Atque hoc sensu passim à Curtio usurpatum leges *discrimen* pro *pugna*.

3. *Cæsa sunt.*] Decem Persarum equitum millia occisa ceteri ferme cum Curtio omnes consentiunt; in peditum numero discrepant. Diodorus millia numerat centum viginti, Arrianus no-

naginta, Justinus unum supra sexaginta; nisi forte locus corruptus est: Plutarchus tam equitum quam peditum centies ac decies mille; in quo videtur cum Curtio paria facere.

5. *Ex parte.*] Et hic inter omnes convenit equites centum quinquaginta desideratos, pedites vero Diodorus scribit trecentos cecidisse, ex quo plerique interpretum emendandos censuere tum Justinum, qui centum & triginta, tum Curtium qui triginta duos numerat: credibile quippe non pauciores peditum quam equitum interfectos. De hac porro locutione *triginta & duo*, vide quæ supra scripsimus cap. 23.

lierum errore comperto, Alexander fortunæ Darii, & pietati earum illacrymasse fertur. Ac primo Mithrenem, qui ¹ Sardes prodiderat, peritum Persicæ linguæ, ire ad consolandas eas jussit. Veritus deinde ^c ne proditor captivarum iram doloremque gravaret, Leonnatum ex purpuratis suis misit, jussum indicare, falsò lamentari eas Darium vivum. Ille cum paucis ² armigeris in tabernaculum, in quo captivæ erant, pervenit, missumque à rege se nunciare jubet. At hi qui in vestibulo erant, ut armatos conspexere, rati actum esse de dominis, in tabernaculum currunt; vociferantes, adesse supremam horam, missosque qui occiderent captas. Itaque ut quæ nec prohibere, nec admittere auderent, nullo responso dato, tacitæ ^d opperiebantur victoris arbitrium. Leonnatus, expectato diu qui se intromitteret: posteaquam nemo prodire audebat, relictis in vestibulo satellitibus, intrat in tabernaculum. Ea ipsa res turbaverat feminas, quòd irrupisse non admissus videbatur. Itaque mater & conjunx provolutæ ad pedes, orare cœperunt, ut, *præquam interficerentur, Darii corpus ipsis patrio more sepelire permitteret: functas supremo in regem officio, se impigre morituras.* Leonnatus, & vivere Darium, & ipsas non incolumes modo, sed etiam apparatu pristinæ fortunæ reginas fore. Tum mater Darii allevari se passa est.

XXXI. Alexander postera die cum cura sepultis militibus, quorum corpora invenerat, Persarum quoque nobilissimis eundem honorem haberi jubet; matrique Darii permittit, quos vellet, ¹ patrio more sepeliret. Illa paucos arcta propinquitate conjunctos pro habitu præsentis fortunæ humari jussit; apparatus funerum, quo

INTERPRETATIO.

^c Ne perfidi conspectus illarum indignationem luctumque augetet,

^d Expectabant, quid victor de ipsis statueret.

^e Non invitè mortem obituras esse.

NOTÆ.

1. *Sardes.*] Sardis & Sardes plurali utrumque numero, fuit urbs Lydiæ primaria, Cræsi quondam regia, Persicorum deinde Satraparum qui mari præerant, sedes, ad Tmolum montem sita, Pactolo fluvio irrigata.

2. *Armigeris.*] Armigeri dicuntur vel universim quotquot armati sunt, vel propriè qui pugnaturis dominis arma subministrant. Utroque sensu videri potest hoc loco sumere Curtius, qui eisdem paulo post tum *armatos*, tum *satellites* appellat, apud Suetonium *armigeri* sunt *gravia armatura milites*.

Persarum mos in curandis funeribus, ut mortuos non cremarent, sed eera circumlitos terræ mandarent, impium quippe rati humanis cadaveribus Ignem, quem pro Deo colerent, veluti contaminare. Regum porro sepulchris titulos addi cum epitaphiis autor est Strabo. Quorum præterea in morte peculiare illud publici luctus argumentum erat, quod ignis, quem æternum vocitabant, extingueretur. Ceterum longe dissimilis Magorum apud Persas sepultura, quorum corpora non prius humari consuevisse, quam a feris aut avibus essent laniata, Herodotus, Cicero, Strabo &c. produunt.

1. *Patrio more.*] Fuit ille proprius

Persæ suprema officia celebrarent, ^a invidiosum fore existimans, quum victores haud pretiose cremarentur. Jamque justis defunctorum corporibus solutis, præmittit ad captivas, qui nunciarent ipsum venire: inhibitaque comitantium turba, tabernaculum cum Hephestione intrat. Is longe omnium amicorum carissimus erat regi, cum ipso pariter educatus, ^b sectetorum omnium arbiter: libertatis quoque in admonendo eo non alius jus habebat; quod tamen ita usurpabat, ut magis à rege permissum, quam vindicatum ab eo videretur: & sicut ætate par erat regi, ita corporis habitu præstabat. Ergo reginæ illum regem esse ratæ, ^z suo more veneratæ sunt. Inde ex spadonibus captivis, quis Alexander esset, monstrantibus, Sisygambis advoluta est pedibus ejus, ^c ignorationem nunquam antea visi regis excusans. Quam manu allevans rex, *Non errasti, inquit, mater: nam hic Alexander est.*

15 XXXII. Equidem si hac continentia animi ad ultimum vitæ perseverare potuisset, feliciorum fuisse crederem, quam visus est esse, cum ¹ Liberi patris imitaretur triumphum, ab Hellesponto usque ad Oceanum omnes gentes victoria emensus. Vicisset profecto superbiam atque iram, mala invicta: abstinuisset inter epulas cædibus amicorum; egregiosque bello viros, & tot gentium secum dormitores, indicta causa veritus esset occidere. Sed nondum fortuna se animo ejus ^z infuderat. Itaque ^a orientem eam moderate & prudenter tulit, ad ultimum magnitudinem ejus non cepit. tum quidem ita se gessit, ut omnes ante eum reges & continentia & cle-
25 mentia vincerentur. Virgines regias excellentis formæ tam sanctè habuit, quam si eodem, quo ipse, parente genitæ forent. Conjugem ejusdem, quam nulla ætatis suæ pulchritudine corporis vicit, adeo ipse non violavit, ut summam adhibuerit curam, ne quis captivo corpori illuderet. Omnem cultum reddi feminis iussit, nec quicquam

INTERPRETATIO.

^a Invidia obnoxiam fore, cum Macedones victores non splendido apparatu cremarentur.

^b Omnium Alexandri arcanorum conscius.

^c Excusans quod Alexandrum non nosset, quem nondum conspexerat.

^a Nascente fortuna modeste usus est, sed tandem nimiam ejus amplitudinem moderari non potuit.

NOTÆ.

2. *Suo more.*] Prostratæ scilicet ad ejus pedes, quæ venerandi apud Persas regis consuetudo fuit. (*illum regem esse*) hæc quidem, subjungit Arrianus ista referens, non ut vera, sed neque ut plane incredibilia adscripsit.

1. *Liberi.*] Bacchus idem qui Liber Pater (quo de nomine vide Tullium 2.

de natura Deorum) ab Hellesponto ad Oceanum usque Indicum victor Asiam universam peragrassè fertur, de qua ejus expeditione fabulosa multa Poetæ prodiderunt.

z. *Infuderat.*] Nondum superbia magnæ comes fortunæ, animum ejus occupaverat.

ex pristinae fortunae magnificentia captivis, 3 praefer fiduciam, defuit. Itaque Sisygambis, rex, inquit, mereris ut ea precemur tibi, quae Dario nostro quondam preceata sumus: & (ut video) dignus es, qui tantum regem non felicitate solum, sed etiam aequitate superaveris. Tu quidem matrem meam & reginam vocas: sed ego me tuam famulam esse confiteor. ^b Et praeterita fortuna fastigium capio, & praesentis jugum pati possum. ^c Tua interest, quantum in nos licuerit, si id potius clementia, quam severitia vis esse testatum. Rex bonum animum habere eas iussit. Darii deinde filium collo suo admovit. Atque nihil ille conspectu tunc primum a se visi conterritus, cervicem ejus manibus amplectitur. Motus ergo rex constantia pueri, Hephæstionem intuens, Quam vellem, inquit, Darius aliquid ex hac indole hausisset.

XX XIII. Tum tabernaculo egressus, tribus aris in ripa Pinari amnis Jovi atque Herculi Minervaeque sacratis, Syriam petit; 1 Damascum, ubi regis gaza erat, Parmenione praemisso. Atque is cum praecessisse Darii Satrapam comperisset, veritus ne paucitas suorum sperneretur, accersere majorem manum statuit. Sed fortè in exploratores ab eo praemissos incidit nazione 2 Mardus, qui ad Parmenionem perductus, literas ad Alexandrum à praefecto Damasci missas tradit ei: nec dubitare 3 eum, quin omnem regiam supellectilem cum pecunia traderet, adjecit. Parmenio, asservari eo jussu, literas aperit, in quibus erat scriptum, ut mature Alexander aliquem ex ducibus suis mitteret cum manu exigua. Itaque re cognita, Mardum, datis comitibus, ad proditorem remittit. Ille è manibus custodientium 4 lapsus, Damascum ante lucem intrat. 25

INTERPRETATIO.

^b Prioris fortuna sublimitate non effervor, cendo, quam duritia velis esse notum. & praesentis calamitatis pondus ferre valeo. quid in nos facere potueris.

^c Tua refert ut clementia magis par-

NOTAE.

3. Praeter fiduciam.] Qua scilicet cum hoste agere non poterant.

4. Mereris.] Discrimen aliquod esse oportet inter ista duo, mereris, & quod sequitur, dignus es; nisi turpem apologiam Curtio tribuamus. Nullam fore puto si accipiamus ita: mereris hoc à nobis tuo in nos beneficio, ut precemur &c. & aliunde dignus es, quippe qui &c. hoc absolutum, illud respectivum meriti genus.

1. Damascum.] Damascus hodie Sciam incolis, ab Us Abrahami filio, ut vult Josephus, vel ab hujus servo Damasco sive condita sive reparata, Syriae quondam regia fuit. Postea varias passa cla-

des, variosque experta dominos, cum tota Syria in Turcorum potestatem venit, quorum Praefectus ibi sedem habet. Sita est non procul Libano, tam amena tamque fecunda in planitie, passim ut in sacris literis domus voluptatis & urbs latitia appelletur. de Syria l. 4. c. 1.

2. Mardus.] De Mardorum gente l. 6. c. 12. gentis enim non viri proprium nomen esse optimi codices probant, ubi natione legitur, non nomine, quod alii habent.

3. Eum.] Pro se, quomodo saepe usurpat Curtius.

4. Lapsus.] Cum metueret ne vel Damascenis suspicionem moveret, si pere-

Turbaverat ea res Parmenionis animum insidias timentis : & igno-
tum iter sine duce non audebat ingredi. Felicitati tamen regis sui
confusus, agrestes, qui duces itineris essent, excipi iussit : quibus
celeriter repertis, quarto die ad urbem pervenit, jam metuentem
5 præfecto ne sibi fides habita non esset. Igitur quasi parum muni-
mentis oppidi fidens, ante solis ortum pecuniam regiam, quam
gazam Persæ vocant, cum pretiosissimis rerum efferri jubet, fugam
simulans, re vera ut prædam hosti offerret.

XXXIV. Multa millia virorum feminarumque excedentem op-
10 pido sequebantur; omnibus miserabilis turba, præter eum cujus
fidei commissa fuerat : quippe quo major proditoris merces foret,
obicere hosti parabat gratiorem omni pecunia prædam, ¹ nobiles
viros, prætorum Darii conjuges, liberosque : præter hos, ² urbium
Græcarum legatos, quos Darius, velut in arce tutissimâ, in pro-
15 ditoris reliquerat manibus. *Gangabas* Persæ vocant humeris onera
portantes : hi quum frigus tolerare non possent (quippe & pro-
cella ³ subito nivem effuderat, & humus rigeat gelu tum astricta)
vestes, quas cum pecunia portabant, auro & purpura insignes in-
duunt; nullo prohibere auso, cum ⁴ fortuna regis etiam humilli-
20 mis in ipsum licentiam faceret. Præbuere ergo Parmenioni non
spernendi agminis speciem : qui intentiore cura suos quasi ad iustum
prælium paucis adhortatus, equis calcaria subdere jubet, & acri im-
petu in hostem invehit. At illi qui sub oneribus erant, omissis illis,
per metum capessunt fugam. Armati quoque, qui eos persequen-
25 tur, eodem metu arma jactare, ac nota diverticula petere cœpe-
runt. Præfectus, quasi & ipse conterritus, simulans, cuncta pavore
compleverat. Jacebant totis campis opes regię; illa pecunia stipen-

INTERPRETATIO.

² Cum Darii calamitas vel abjectissimis adversus ipsum licentiam daret.

NOTÆ.

grinis militibus comitatus ingrederetur; vel Macedonibus, si cognoscerent solum abire velle; aut si quo alio consilio, istos inscios reliquerat : qui amisso duce ad Parmenionem reversi sunt.

¹ *Nobiles.* Merito censuit Freinshe-
mius non *nobiles viros*, sed *nobilium virorum* legendum esse. Nam & ubi captivos recenset, nullius viri mentio-
nem, præterquam legatorum, facit; & vix credibile est tantum extitisse in no-
bilibus viris ignavia, ut Rege belli dis-
crimen adituro, in arce, non custodes, sed custodiendi ipsi cum gaza pariter,

feminis, ac liberis, delitescere vellent.

² *Urbium.*] Atheniensium, Spartano-
rum ac Thebanorum.

³ *Procella.*] Necessè est igitur circiter
Novembrem mensem pugnatum esse
à regibus ad Issum; neque enim aliàs
vero simile tam cito post prælium ni-
vem in Syria cecidisse, & humum gelu
obriguisse. Sane Arrianus prælium com-
missum ait mense Mæmacterione, qui in
Novembrem desinebat, ut vult Petavius;
vel etiam in Decembrem, ut Scaliger.

⁴ *Regis.*] Darii scilicet calamitas etiam
abjectissimos quosque ad inferendam illi
injuriam audaces reddiderat.

dio ingenti militum præparata, ille cultus tot nobilium virorum, tot illustrium feminarum, aurea vasa, aurei fræni, tabernacula regali magnificentia ornata, vehicula quoque à suis destituta ingentis opulentia plena; facies^b etiam prædantibus tristis, si qua res avaritiam moraretur. quippe tot annorum incredibili & fidem excedente fortuna cumulata; tunc alia stirpibus lacerata, alia in cœnum demersa eruebantur: non sufficiebant prædantium manus prædæ.

XXXV. Jamque etiam ad eos, qui primi fugerant, ventum erat, Feminæ pleræque parvos trahentes liberos ibant: inter quas tres fuere virgines, ¹ Ochi (qui ante Darium regnaverat) filia; olim quidem ex^a fastigio paterno rerum mutatione detracta, sed tum sortem earum crudelius aggravante fortuna. In eodem grege uxor quoque ejusdem Ochi fuit, Oxathrisque (frater hic erat Darii) filia; & conjunx Artabazi principis purpuratorum: & filius, cui Ilioneo fuit nomen. Pharnabazi quoque, cui summum imperium maritimæ oræ rex dederat, uxor cum filio excepta est. Mentoris filia tres, ac nobilissimi ducis Memnonis conjunx & filius: vixque ulla domus purpurati fuit tantæ cladis experta. ² Lacedæmonii quoque & Athenienses erant, societatis fide violata Persas secuti; Aristogiton, Dropides, & Iphicrates, inter Athenienses genere famaue longe clarissimi: Lacedæmonii, Pausippus & Onomastorides cum Monimo & Callicratide, ii quoque domi nobiles. Summa pecuniæ ³ signata fuit, ⁴ talentorum

INTERPRETATIO.

^b Spectaculum vel ipsis prædantibus ludere.

^a Ex culmine paterni imperii dejecta, rerum Persicarum vicissitudine.

NOTÆ.

1. Ochi.] Ochum inter & Darium Arses (Arsamem alii vocant) regnaverat; sed brevi intervallo. Cum enim Bagoas Eunuchus invisum omnibus ob crudelitatem Ochum veneno sustulisset, filiumque ejus natu minimum, Arsem sive Arsamem nomine, in regnum collocasset; hic eunuchi scelera detestatus, pœnas sumere aliquando cogitabat. quo intellecto Bagoas ipsum Arsem cum liberis è medio sustulit; Darium deinde, cui Codomanno prius nomen fuerat, non regio quidem, ut vult Diodorus, sed plebeio natum sanguine, ad regnum evexit. Olim.] Post Ochi & Arsamis necem.

2. Lacedæmonii.] Atrianus hoc loco diversos, excepto Iphicrate, legatos appellat; post pugnam vero ad Arbela pleiosque eorum captos tradit quos hic me-

morat Curtius; ut magna suspicio sit confundi ab isto, ut alias sæpe, quæ diversis temporibus ac locis gesta sunt.

3. Signata.] Signata pecunia, signatum aurum, argentumve hæc moneta dicitur, apud Persas quidem aurei stateres Darii, a quo primum cusi sunt; imaginem præferebant, ex eoque Darici sunt appellati. Sed hunc Darium diversum ab illo Hytaspis F. eoque antiquiorem esse diserte tradit Suidas in Δαρεικῶν.

4. Talentorum.] Exiguam operæ pretium faciunt qui pro sexaginta reponunt sexcenta. Quis enim putet Darium, cum maiorem, ut scribit Arrianus, pecuniarum patrem immo omnem pecuniam Damascum mitteret, ut supra Curtius; quis inquam, putet non nisi talenta bis mille & sexcenta misisse? sed depravatam numerorum rationem agnoscere facile est.

duo millia & sexaginta; facti & argenti pondus quingenta æquabat. Præterea triginta millia hominum, cum septem millibus jumentorum dorso onera portantium capta sunt. ⁶ Ceterum dii tantæ fortunæ proditorem celeriter debita pœna persecuti sunt. Namque unus è
 5 consciiis ejus, ^b credo, regis vicem etiam in illa sorte reveritus, interfecti proditoris caput ad Darium tulit, opportunum solatium prodito: quippe & ultus inimicum erat, & nondum in omnium animis memoriam majestatis suæ exolevisse cernebat.

INTERPRETATIO.

^b Regis, ut opinor, majestatem etiam in illa calamitate veneratus.

NOTÆ.

emendare plusquam difficile. Susplicari aliquis possit scriptum fuisse duo & sexaginta millia; quæ summa minus abesset à rei veritate. Talentum porro pecuniæ summa fuit sive pondus sexaginta minas, atque adeo sex drachmarum millia continens. Sed quoniam aliud alibi erat pondus valorque tum drachmarum tum minarum, inde fiebat ut diversa quoque essent talentorum genera; Atticum majus, Atticum minus, Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Babylonium &c. Scriptores Græci Latinique, ubi talentum simpliciter vocant, plerumque Atticum illud minus intelligunt, quod propterea commune dicitur. Respondet autem Francicæ monetæ hodiernæ libris, ut aiunt, circiter 2550. si de argenteo talento sermo est: nam aureum duodecies argentei valorem superabat. Sunt tamen qui talentum illud commune æstimant æris Gallici libris solum 2250.

5. Facti argenti.] Factum argentum

definit Ulpianus quod neque in massa, neque in lamina, neque in signato, neque in suppellectili, neque in mundo, neque in ornamentis insit. Ab Isidoro illud dicitur quod est in vasis & signis. Id si utrumque verum est, vasa extra suppellectilem esse oportet: nam Isidorus vasa in argenteo facto reponit, Ulpianus suppellectilem excludit.

6. Ceterum Dii. [Quod habent hoc loco plurimi tum mss. tum excusi codices, Dii tanta fortuna proditorem sepultura celeriter &c. cum nullum haberet sensum legitimum, alii aliter emendandum censuerunt; omnium rectissime, ut quidem puto, Gronovius ita legit, expuncta voce Dii, quam ab optimæ notæ mss. abesse affirmat; Ceterum tanta fortuna proditorem, superi ultores celeriter debita pœna persecuti sunt. Nos simpliciore m lectionem, quæ aliis placuit, ita representavimus, ut liberam cuique optionem relinquantis,

Q. C U R T I I,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER QUARTUS.

I. ARIUS tanti modo exercitus rex, qui triumphantis magis, quam dimicantis more curru sublimis inierat prælium; per loca, quæ propè immensis agminibus compleverat, jam inania & ingenti solitudine vasta fugiebat. Pauci regem sequebantur, nam nec eodem omnes fugam intenderant, & deficientibus equis, cursum eorum, quos rex subinde mutabat, æquare non poterant. ¹ Unchas deinde pervenit: ubi exceper eum ² Græcorum quatuor millia, cum quibus ³ ad Euphratem contendit; id ⁴ demum credens fore ipsius, quod celeritate præripere potuisset. At Alexander Parmenionem, ⁵ per quem apud Damascum recepta erat præda, iussu eam ipsam, & captivos diligenti asservare custodia, Syriæ, quam ⁵ Cælen vocant, præfe-

INTERPRETATIO.

¹ Ratus id solum mansurum in sua potestate quod celeritate prior occupare potuisset.

NOTÆ.

1. *Unchas*.] Dehujus loci appellatione ac situ nihil admodum compertum habemus, cum alii libri *Onchas*, alii *Orchas* exhibeant: ubi autem reponendus sit, nemo certo indicet. Raderus eundem esse suspicatur, qui ab Arriano *Sochos* appellatur, ultra Pylas Assyrias, bidui itinere ab illis distans.

2. *Græcorum*.] Arrianus parem quidem numerum recenset; verum tam ex Persis quam ex peregrino milite conflatum.

3. *Ad Euphratem*.] Hunc fluvium ad

urbem Thapsacum trajecisse docet Arrianus, sita erat intra gradum lat. 36.

4. *Parmenionem*.] Atqui Arrianus haud paulo accuratior in ejusmodi nominibus representandis, *Menonem* fuisse dicit, cujus etiam cognomen adjecit, *Cerdimas*; & fieri potest ut Curtius partim vitioso exemplari, partim aliqua vicinitate nominum deceptus sit.

5. *Cælen*.] Syria, late sumpto nomine, totum illum terrarum tractum complexa est, qui Mediterraneo mari

cit. Novum imperium Syri nondum belli cladibus satis domiti asper-
nabantur : sed celeriter subacti, obedientes imperata fecerunt. ⁶ Ara-
dus quoque insula deditur regi. Maritimam tum oram, & pleraque
longius etiam à mari recedentia, rex ejus insulæ ⁷ Strato possidebat :
5 quo in fidem accepto, castra movit ad urbem ⁸ Marathon. Ibi illi li-
teræ à Dario redduntur ; quibus, ut superbe scriptis, vehementer
offensus est. Præcipue eum movit, quod Darius sibi regis titulum,
nec ⁹ eundem Alexandri nomini adscripserat. ^b Postulabat ¹⁰ autem
magis, quam petebat, ut accepta pecunia, quantamcunque tota Ma-
10 cædonia caperet, matrem sibi ac conjugem liberosque restitueret. De re-
gno ^c æquo, si vellet, Marte contenderet. Si saniora consilia tandem
pati potuisset, ^d contentus patrio, cederet alieni imperii finibus ; socius
amicusque esset : in ^e ea se fidem & dare paratum & accipere.

II. Contrà Alexander in hunc maximè modum rescripsit. Rex
15 ¹ Alexander Dario. ² Ille, ³ cujus nomen sumpsisti, Darius, Gra-

INTERPRETATIO.

^b Quasi jubebat potius quam rogabat.
^c Pro imperio, si vellet, justo bello di-
micaret.
^d Contentus Macedonico regno, exiret

Perfici terris.

^e Paratum se esse, ad hæc præstanda,
suam Alexandro fidem dare, & ab eo
vicissim accipere.

NOTÆ.

ad Orientem obtenditur, Arabiam in-
ter, Euphratemque & Amanum mon-
tem : ejus præcipue fuere partes, Pala-
stina quæ & Terra-sancta, Phœnice, &
Syria proprie nuncupata. Hujus pars
Meridionalis erat Coele-Syria quasi ca-
vam Syriam dicas, ex eo nomen fortita
quod duos inter montes, Libanum at-
que Antilibanum, instar cujusdam vallis
amplissimæ, extendatur. In ea fuit Da-
mascus.

6. Aradus.] Phœnices vel, ut alii
volunt, Coelesyriæ litori objecta insula
sive saxum, septem stadiorum ambitu,
mari circumfusum, ut ait Strabo ; vi-
ginti à continente distans. Huic respon-
det in opposito litore Antaradus, re-
centioribus Tortosa.

7. Strato.] Hunc Arrianus non re-
gem sed Gerostrati regis filium facit.
Absente patre, qui naves suas cum Au-
tophradate Persicæ classis præfecto jun-
xerat, deditionem insulæ vicinarumque
in continente urbium fecit ; quam Ge-
rostratus ipse desertis Darii partibus ra-
tam habuit.

8, Marathon.] Marathos, inquit, Strabo,

antiqua urbs Phœnicum nunc diruta ;
illam Arrianus ex adverso Aradi in con-
tinente fuisse tradit, utique non pro-
cul Antarado.

9. Nec eundem.] Tamen apud Arria-
num l. 2. prima hac legatione loquens
Darius, ait se regem à rege matrem suam,
uxorem, liberos petere.

10. Postulabat.] Et si ista sæpe promif-
cùe usurpantur, petere, postulare, poscere,
tamen accuratius distinguentibus plus
est postulare quam poscere, ut hoc loco
manifestum est : plus etiam poscere quam
postulare, ut indicat illud Ciceronis in Ver-
rem ; incipiunt postulare, poscere, minari.

1. Rex Alexander.] Quia sibi Darius
regis titulum adscripserat, non item
Alexandro, vicissim Alexander Regis sibi
nomen sumit, Dario non tribuit.

2. Ille.] Vox Geles, quam non temerè
hoc loco videntur antiqui codices exhi-
bere, variis doctorum hominum con-
jecturis locum dedit. In eo quidem con-
veniunt omnes, Celerem dici tum equum
injugem quo quis insidens vehitur (che-
val de selle) tum equirem ipsum, Græca
vox est, cujus meminere Suidas, Hesy-

cos, qui oram Helleponti tenent, 4 coloniasque Græcorum Ionas, omni clade vastavit. cum magno deinde exercitu mare 5 trajecit, illato Macedoniæ & Græciæ bello. rursus 6 rex Xerxes gentis ejusdem, ad oppugnandos nos cum immanium barbarorum copiis venit: qui navali prælio victus, Mardonium tamen reliquit in Græcia, ut absens quoque popu-
laretur urbes, agros ureret. 7 Philippum verò parentem meum quis ignorat ab his interfectum esse, quos ingentis pecunia spe sollicitaverant vestris Impia enim bella suscipitis, & quum habeatis arma, 8 licitamini hostium capita: 9 sicut tu proximè talentis mille, tanti exercitus rex, percussorem in me emere voluisti. Repello igitur bellum, non infero. Et diis quoque pro meliore stantibus causa, magnam partem Asia in di-

NOTÆ.

chius, Favorinus; Plinius latine etiam usurpavit lib. 4. utri vero Dario, primòne an ultimo *Celesi* nomen tribuendum sit, ambigitur. Raderus cum Gla-reano *Celes* primo casu legunt, nec dubitant de Dario Hytaspis accipiendum, cujus in Epitaphio legitur, *ἱππεὺς ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς*, eques (hoc est celes) optimus fuit: itaque hoc illi cognomen factum esse, Paulo subtilior Freinshemii conjectura, sic legendum opinans: Rex Alexander Dario *Celesi*. Ille &c. Hoc quippe cognomen retundendæ Darii superbiæ causa additum ab Alexandro, vel ut prioris fortunæ vilitatem (fuerat quippe Ochi Regis cursor) vel ut fugam ex Issico prælio exprobraret, quam, ut vidimus, consensu equo arripuerat.

3. *Cujus nomen.*] Cum enim Codomannus prius appellaretur, in regnum jam erectus Darii nomen sibi sumpsisse traditur. Just. l. 10. *Helleponti.*] lib. 3. c. 3.

4. *Colonias.*] Iones Græciæ populi ab Ione Xuthi filio dicti, Achaiam initio incoluerant. Inde pulsi tum cum Heracleidæ in Peloponnesum redierunt, anno post excidium Trojanum octuagesimo, in Articam fugerant: sed post annos quinquaginta vel, ut aliis visum est, sexaginta, quam eò venerant, cum non sufficeret magnitudini regio, in eam Asiæ oram migrarunt quæ ab illis Ionia nuncupata est; ubi Smyrnam, Ephesum, Miletum, Prienum, aliasque plurimas urbes condiderunt. Hi una cum Cræso & Lydis à Cyro majore subacti, adversus

Darium Hytaspis rebellarant; quibus opitulati Athenienses, Regis in se iram concitarunt.

5. *Trajecit.*] Non ipse quidem per se, id enim semel omnino ab eo factum legimus, cum in Scythas ducens, Bosphorum Thracium ponte junxit, aliquot ante annis quam Iones deficerent, atque à Dario cladem acciperent. Sed iis domitis Mardonium generum in Thraciam & Macedoniam transire jussit, quas ipse Darius à Scythica expeditione fugientis more rediens, per Megabyzum subegerat. Herod. Pausan. Cornel. Nep. Justin.

6. *Rex Xerxes.*] Vide supra l. 3. c. 25. *Immanium.*] Melius forte *immanibus*.

7. *Philippum.*] Hoc ad invidiam paternæ cædis in Persas transferendam dictum videtur magis quam ad veritatem. Vide Suppl. Freinshemii, l. 1. cap. 10. quanquam apud Arrianum idem exprorsus adjecit. Persas illud ipsum missis quoquo versum literis esse gloriatos.

8. *Licitamini.*] Sunt qui *licemini* hoc loco legere maluerint, ea ratione ducti quod *liceri* dicatur qui solus pretium offert, *licitari* autem qui auctione facta emere pro se quisque contendunt. Sed hoc discrimen nullum est; nam & *licitari* sine auctione dicitur, ut autor est Valla; & *liceri* cum auctione legitur apud Ciceronem.

9. *Sicut tu.*] Non ad Philippum medicum id refero, sed ad Alexandrum Lyncesten, de quo Suppl. l. 2. c. 11.

tionem redegi meam : te ipsum acie vici. ^a quem etsi nihil à me impetrare oportebat, quod petieras, utpote qui ne belli quidem in me ¹⁰ iura servaveris ; tamen, ¹¹ si veneris supplex, & matrem, & conjugem, & liberos sine pretio recepturum te esse promitto. Et ^b vincere, & consulere victis scio. Quod si te nobis committere times, dabimus fidem impune venturum. De cetero, cum mihi scribes, memento non solum regi te, ⁵ sed etiam tuo, scribere. Ad hanc perferendam Thersippus missus. ipse ¹² in Phœnicen deinde descendit, & oppidum ¹³ Byblon traditum recepit.

¹⁰ III. Inde ad ¹ Sidona ventum est, urbem vetustate famaue conditorum inclytam. Regnabat in ea Strato ² Darii opibus ³ adjutus : sed ^a quia deditionem, magis popularium, quam sua, sponte fecerat, regno visus indignus : Hephæstionique permissum, ut quem eo fastigio ⁴ è Sidoniis dignissimum arbitraretur, constitueret regem. Erant

INTERPRETATIO.

^a Etsi autem nihil à me obtinere debueras.

^b Non modo vincere, sed etiam cum

victis humaniter agere novi.

^a Quia civium voluntate potius quam sua sponte deditionem fecerat.

NOTÆ.

10. *Belli jura.*] Quorum præcipuum est, ne per fideiarios aut proditores alter alterius vitæ insidietur.

11. *Si veneris.*] Procul aberat ab eo consilio Darius, qui ne regis quidem nomine Alexandrum dignaretur. Quo magis adducor ut credam cum Freinshemio Arrianum lib. 2. de his Darii ad Alexandrum literis agentem, ita scripsisse, *ἡ φίλιαν δὲ τὴν ποίησαι τοῦ Δαριῶς Ἀλέξανδρον, ἀμιχίαν cum Alexandro velle jungere ; non ἐλθεῖν ποίησαι, venire ut iungeret.*

12. *In Phœnicen.*] Phœnice satis nota regio in ora Syriæ maritima, à Phœnice Agenoris filio nomen habuisse dicitur.

13. *Byblon.*] Phœnices oppidum fuit, Berytum inter atque Tripolim ad mare situm. Regem tunc temporis habuit Enylum, sed eo absente (Autophradatem enim & ipse sequebatur) facta deditio est, pactis conditionibus.

1. *Sidona.*] Sidon, hodie Saïde, urbs Phœnicum vetustissima, civium suorum ingenio, artificii, inventis, navigationibus clarissima. Primi omnium Sidonii Astronomiam, Arithmeticam, tingendæ purpuræ, & vitri conflandi artes, nocturnamque navigationem docuisse traduntur. De ejus conditoribus deque

nomine infra dicturi sumus c. 18.

2. *Strato.*] Diverfus ab alio Stratone, quem supra vidimus Aradi regem aut regis filium ; hic in fidem acceptus, & in regno relictus, ille Sidonius regno exutus est.

3. *Adjutus.*] Longe præstantior existet sententia si legas cum Freinshemio, *Darii opibus additus* : quod neque Gallicum interpretem fefellit.

4. *È Sidoniis.*] In reliqua narratione tota non apparet publico Sidoniorum suffragio, sed paucorum Hephæstionis hospitum arbitrio, fuisse designatum ad regnum. Sane quidem Sidoniis plurimum, Hephæstioni amicorum principi non multum gratificatus fuerit Alexander, si illis permissum ut regem sibi legerent, isti nihil aliud concessum, nisi ut electum in regno collocaret. Quid enim in eo præcipui favoris ? Adde quod *Sidonii* nufquam, quod sciam, *Sidones* appellati præterea leguntur. His sum adductus ut crederem non male suspicatum Gronovium cum hoc loco scribendum putaret, quem *eo fastigio è Sidoniis digniss. arbitraretur*, loco vulgatæ lectionis, *eo fastig. Sidones digniss. arbitrarentur*. Ceterum totam hanc rei gestæ seriem Justinus quidem Sidone contigisse, pariter ut Curtius, tradit:

Hephæstioni hospites, clari inter suos juvenes; qui facta ipsis potestate regnandi, negaverunt quemquam patrio more in id fastigium recipi, nisi regia stirpe ortum. Admiratus Hephæstion magnitudinem animi, spernentis, quod alii ^b per ignes ferrumque peterent, *Vos quidem & macti^c virtute*, inquit, *estote, qui primi intellexistis, quanto majus esset regnum fastidire, quam accipere. ceterum date aliquem regie stirpis, qui meminerit à vobis acceptum habere se regnum.* At illi ^d cum multos imminere tantæ spei cernerent, singulis amicorum Alexandri ob nimiam regni cupiditatem adulantes; statuunt, neminem esse potiorum, quam ^e Abdalominum quendam, ^f longa quidem cognatione stirpi regie annexum, sed ob inopiam suburbanum hortum ^f exigua colentem stipe. Causa ei paupertatis, sicut plerisque, probitas erat: intentusque operi diurno, strepitum armorum, qui totam Asiam concusserat, non exaudiebat.

IV. Subitò deinde, de quibus ante dictum est, cum regie vestis insignibus hortum intrant: quem fortè steriles herbas eligens Abdalominus repurgabat. Tunc rege eo salutato, alter ex his, *Habitus*, inquit, *hic quem cernis in meis manibus, cum^a isto squalore permurandus tibi est: ablue corpus illuvie^b æternisque sordibus squalidum: cape regis animum, & in eam fortunam, qua dignus es, istam continentiam profer. & cum in regali solio residebis, vite necisque omnium civium dominus, cave obliviscaris hujus status, in quo accipis regnum: immo herculè, ⁱ propter quem.* Somnio similis res Abdalo-

INTERPRETATIO.

^b Per medias flammæ mediaque tela quaerent.

^c Crescite virtute, & felices estote.

^d Cum viderent multos avida spe regnum ambire.

^e Per longam avorum seriem oriundum ex regia stirpe.

^f Tenui mercede excolentem in suburbis hortum.

^a Pro squalidis hisce pannis induendus tibi est.

^b Jamdiu contractis sordibus.

^c Sume dignum rege animum & tuam hanc frugalitatem in regia fortuna retine.

NOTÆ.

Diodorus tamen ad Tyrum, Plutarchus ad Paphum transfert; uterque, ut videtur, non recte. Nam Azelmico Tyriorum regi Alexander ignovit, Arriano teste; de Papho autem Plutarchum redarguunt merito ceteri, vel eo nomine quod nusquam Paphum attigisse Alexander legatur.

5. *Macti virtute.*] Gratulantis ac fausta precantis ista vox est, cujus passim apud autores occurrunt exempla. Ex antiquo nomine adjectivo *mactus*, quod ex *magis* & *austus* conflatum putant, unicus superest in utroque numero vocandi

casus, *macte* & *macti*; quos tamen pro primo & quarto quoque casu usurpatos legimus, quinetiam adverbii significatione Plautus adhibuit, pro *impense, vehementer*.

6. *Abdalominum.*] Diodoro vocatur *Ballonimus*, Plutarcho *Alynomus*, aliis *Abdalonymus*: omnium optime Curtius cum Justino Abdalominum videtur dixisse, conflato nomine ex *Abdalla*, quod *servum Dei*, & *omin*, quod *fidelem* seu *verum* sonat,

1. *Propter quem.*] Cujus causa regnum tibi defertur.

- mino videbatur. Interdum, satisne sani essent, qui tam proterve sibi illuderent, percontabatur. Sed ut cunctanti squalor ablatus est, & injecta vestis purpura auroque distincta, & fides à jurantibus facta; serio jam rex iisdem comitantibus in regiam pervenit. Fama
 5 (ut solet) strenue tota urbe discurret: ^d aliorum studium, aliorum indignatio eminebat. Ditissimus quisque humilitatem inopiamque ejus apud amicos Alexandri criminabatur. admitti eum rex protinus jussit, diuque contemplatus, ^e Corporis, inquit, habitus fama generis non repugnat: sed libet scire, inopiam qua patientia tuleris. Tum ille,
 10 ^f Utinam, inquit, eodem animo regnum pati possim. ^g Haec manus suffecere desiderio meo: nihil habenti, nihil defuit. Magnæ indolis specimen ex hoc sermone Abdalomini cepit. Itaque non Stratonis modo regiam suppellectilem attribui ei jussit, sed pleraque etiam ex Persica præda: regionem quoque urbi appositam, ditioni ejus adjecit.
 15 V. Interea ¹ Amyntas, quem ad Persas ab Alexandro transfugisse diximus, cum quatuor millibus Græcorum ipsum ex acie persecutis, fuga ² Tripolim pervenit. Inde in naves militibus impositis, ³ Cyprum transmisit: & cum in illo statu rerum id quemque, quod occupasset, habiturum arbitraretur, velut certo jure possessum; ⁴ Ægyptum petere decrevit, utrique regi hostis, & semper ex ancipiti mutatione temporum pendens: hortatusque milites ad spem tantæ rei, docet Sabacem prætorem Ægypti cecidisse in acie: Persarum præsidium &

INTERPRETATIO.

^d Aliorum favor, aliorum indignatio se prodebat.

^e Forma corporis non repugnat fama de tua origine vulgata.

^f Utinam eadem constantia regiam fortunam ferre valeam.

^g Ista manus suppeditarunt quicquid optabam: cum nihil haberem, tamen nulla re indigui.

NOTÆ.

1. Amyntas.] Antiochi F. de quo superius lib. 3. cap. 29. De quatuor Græcorum millibus Amyntam secutis facit cum Curtio Diodorus; Arrianus octo millia numerat, sed alios quoque duces adjungit.

2. Tripolim.] Tripolis urbs Phœnices cum portu, nomen à re ipsa accepit: est enim, inquit Strabo, condita à tribus urbibus, Tyro, Sidone, & Arado. Hodieque nomen servat, Tripoli de Saurie; qua voce ab ea quæ est in Africa cognominis, distinguenda fuit.

3. Cyprum.] Ea notissima est Mediterranei maris insula Syriæ objecta; cui tum temporis plures præerant reguli, Persarum regibus, deinceps Alexandro subditi. Novem fuisse scribit Plinius. Cyprum transmisit, pro in Cyprum; quod non raro

occurrit.

4. Ægyptum.] Ægyptus notior quam ut hic describi oporteat, suos longa seculorum serie reges habuerat, quibus diu commune Pharaonis nomen fuit. Eos Babylonii primum Reges vectigales fecerunt; sed horum collabente imperio jugum excussere, quoad Cambyles victo atque abducto Psammenito Ægyptiorum regum ultimo, Ægyptum Persarum in ditionem redegit, Olymp. 63. anno 4. Ab eo tempore post crebras defectiones, easque aliquando diuturnas, demum Olymp. 107. an. 3. jugum receperat, fugiente in Æthiopiam sive, ut alii tradunt, in Macedoniam, Nectanebo rege, cum jam septimum ætatis annum Alexander ageret.

fine

& sine duce esse, & invalidum: Ægyptios semper prætoribus, & eorum
 infensos, pro sociis ipsos, non pro hostibus æstimaturos. Omnia
 experiri necessitas cogebat: quippe cum primas spes fortuna destituit,
 futura præsentibus videntur esse potiora. Igitur conclamant, *duceret,*
quo videretur. Atque ille ^a utendum animis, dum spe calerent, ra-
 tus, ad ⁶ Pelusii ostium penetrat, simulans à Dario se esse præmis-
 sum. Potitus ergo Pelusii, ⁷ Memphim copias promovit: ad cujus
 famam Ægyptii ^b vana gens, & novandis quam gerendis aptior re-
 bus, ex suis quisque vicis urbibusque ad hoc ipsum concurrunt, ad
 delenda præsidia Persarum: qui territi, tamen ^c spem obtinendi Æ-
 gyptum non amiserunt. Sed eos Amyntas prælio superatos in urbem
 compellit, castrisque positis, victores ad populandos agros eduxit,
^d ac velut in medio positis omnibus, hostium cuncta agebantur.
 Itaque Mazaces quanquam infelici prælio suorum animos territos
 esse cognoverat; tamen palantes, & victoriæ fiducia incautos osten-
 tans, perpulit ne dubitarent ex urbe erumpere, & res amissas recu-
 perare. Id consilium non ratione prudentius, quam eventu felicius
 fuit. Ad unum omnes cum ipso duce occisi sunt. Has pœnas Amyn-
 tas utrique regi dedit, nihilo magis ei, ad quem transfugerat, fidus,
 quam illi, quem deseruerat.

INTERPRETATIO.

^a Putans utendum ardore militum quan-
 diu spe animarentur.

^b Ægyptii levis natio, & novis rebus
 suscipiendis quam exequendis aptior.

^c Spem Ægypti conservanda.

^d Et quasi omnia præda exposita forent,
 cuncta hostium bona diripiebantur à
 Græcis.

NOTÆ.

5. Eorum.] Pro suis. Prætores apud
 Persas dicti *Satrāpa*, ut sæpe toto Curtio
 legimus.

6. Pelusii.] Nilus in duo Brachia di-
 visus duobus maxime ostiis in Mediterra-
 neum mare se exonerat, quorum alteri
 magis Orientali vicinum fuit *Pelusium*;
 alterum magis Occiduum à *Canopo* urbe
 nomen accepit. Inter utrumque illum
 fluminis alveum & mare, jacet insula
 quæ à trianguli forma nomen accepit
Delta; hanc plures ex utroque brachio
 ducti alvei interfecant, totamque navi-
 gabilem efficiunt.

7. Memphim.] Memphis urbs quon-
 dam Ægypti primaria, regum indigena-
 rum sedes: nunc etiam regionis caput,
 si vera sentirent qui hodiernum *Cairum*
 esse putant. sed hoc alii procul abesse
 rectius tradunt; Sita fuit non procul

superiore illius Δ angulo, ubi Nilus in
 duo cornua finditur.

8. Ac velut.] Vix ullus toto Curtio
 desperatior locus, & qui Criticorum in-
 genia magis exercuerit. Non committam
 ut tot aliorum conjecturis novas ad-
 dam nihilo sane amplius profuturas. Si
 cui non placet ista lectio, quam vulgati
 præferunt libri, duas ex multis, quæ pro-
 prius à germano auctoris sensu abire
 visæ sunt, repræsentō. *Castrisque positis*
victores ad populandos agros, velut cunctis
hostium in medio positis, vagabantur.
Raderus, aut velut in metu positis omni-
bus, hostium cuncta agebantur, id est
diripiebantur. Freinshemius. Et certe ea
 suberat nimis fiducia causa, quod Per-
 sas semel victos nihil ausuros præ metu
 crederent.

VI. Darii prætores, qui prælio apud Isson superfuerant, cum omni manu, quæ fugientes secuta erat, assumpta etiam ¹ Cappadocum & Paphlagonum juventute, Lydiam recuperare tentabant. Antigonus prætor Alexandri Lydiæ præerat: qui quanquam plerisque militem ex præsidiis ad regem dimiserat, tamen, barbaris spre-
 5 tis, in aciem suos eduxit. Eadem illic quoque fortuna partium fuit. tribus præliis alia atque alia regione commissis, Persæ funduntur. Eodem tempore classis Macedonum ex Græcia accita, Aristomenem, qui ad Hellepontis oram recuperandam à Dario erat missus, captis
 10 ejus aut demersis navibus, superat. ² A Milesiis deinde Pharnabazus præfectus Persicæ classis pecunia exacta, & præsidio in urbem Chium introducto, centum navibus ³ Andrum, & inde Siphnum petiit. is quoque insulas præsidiis occupat, pecunia mulctat. Magnitudo belli, quod ab opulentissimis Europæ Asiæque regibus in spem totius orbis
 15 occupandi gerebatur, Græciæ quoque & ⁴ Cretæ arma commoverat. ⁵ Agis ⁶ Lacedæmoniorum rex octo millibus ⁷ Græcorum, qui ex Cilicia profugi domos repetierant, contractis, bellum ⁸ Antipatro Macedoniæ præfecto ^a moliebatur. Cretenses has aut illas partes secuti, nunc Spartanorum, nunc Macedonum præsidiis occupabantur. ^b Sed

INTERPRETATIO.

^a Inferre aggrediebatur.

^b Sed levis momenti fuere hæc certamina, cum fortuna quasi intenta esset in

unum illud bellum ex quo reliquorum exitus pendebat.

NOTÆ.

1. *Cappadocum.*] Non totam, ut supra monuimus, Cappadociam Alexander subegerat; subacta forte jam tum rebellaverat: *Paphlagoniam* vero jam defecisse oportuit, quæ Persas milite juvaret; nisi forte illa juvenis aut sponte secuta est, aut jam in præsidiis erat intacta- rum bello Provinciarum Cappadociæ, Armeniæ &c. *Lydiam.*] l. 3. c. 9.

2. *A Milesiis.*] Miletus una ex duodecim Ionum urbibus, Cariæ caput, lanarum pretio & incolarum mollitie celebris, ad Mæandrum amnem sita, paulo supra ejus ostia; hodie nomen *Milazzo* retinet, ex veteri deductum.

3. *Andron.*] Andros, H. *Andro*, & Siphanius, H. *Siphano*, duæ ex insulis Cycladibus in Ægeæ mari.

4. *Creta.*] Creta, quam hodie ab urbe primaria *Candiam* dicimus, nobilissima in Ægei maris aditu insula Peloponneso objacet. *Hecatompolis* dicta à centum urbibus, quarum præcipuæ Gnosus, Gortyna, Gydonia, Lyctos, Lycastos,

Pfæstos, Dictynna. Suis legibus id temporis vivebant Cretenses, quas à Minoe accepisse feruntur. Earum plurimas Lycurgus Lacedæmonem transtulit. De Creta videtis Strabonem lib. 10.

5. *Agis.*] Tres reperiuntur hoc nomine Reges Spartanorum. Primus Eurythenis filius, ejus qui una cum fratre Procle Heraclidarum regno in Laconica, initium dedit: alter quem Lycurgi leges jamdiu obsoletas reducere conantem cives sui in carcere necarunt, ut scribit in ejus vita Plutarchus: tertius hic de quo agimus, inter utrumque medius.

6. *Lacedæmoniorum.*] Lacedæmonii qui & *Lacones* & *Spartani*, Græciæ populi, in extrema Peloponneso; de his l. 6. c. 1.

7. *Græcorum.*] Dario mercede militantium, qui ex pugna ad Issum in Cilicia elapsi, Græciam mari repetierunt.

8. *Antipatro.*] De quo inferius l. 6. c. 1. 2. *Spartanorum.*] Lacedæmoniorum, l. 6. c. 1.

leviora inter illos fuere discrimina, unum certamen, ex quo cætera pendebant, intuente fortuna.

VII. Jam ¹ tota Syria, jam Phœnice quoque, excepta ² Tyro, Macedonum erant: habebatque rex castra in continenti, à qua urbem angustum fretum dirimit. Tyrus & claritate & magnitudine ante omnes urbes Syriæ Phœnicesque memorabilis, facilius societatem Alexandri acceptura videbatur, quam imperium. Coronam igitur auream legati donum afferebant, comineatusque large & hospitaliter ex oppido adduxerant. Ille dona, ut ab amicis, accipi iussit, benigneque legatos allocutus, ³ Herculi (quem præcipue Tyrii colerent) sacrificare velle se dixit: ⁴ Macedonum reges credere, ab illo deo ipsos genus ducere: se vero ut id faceret, etiam oraculo monitum. Legati respondent, *esse templum Herculis extra urbem, in ea sede quam Palætyron ipsi vocant: ibi regem deo sacrum rite facturum.* Non ^a tenuit iram Alexander, *cujus alioquin potens non erat, Itaque vos quidem,* inquit, *fiducia loci, quod insulam incolitis, pedestrem hunc exercitum spernitis: sed brevi ostendam, in continenti vos esse. Proinde sciatis licet, aut intraturum me urbem, aut oppugnaturum.* Cum hoc responso dimissos, monere amici cœperunt, ut regem, quem Syria, quem Phœnice recepisset, ipsi quoque intrare paterentur. At illi loco satis fidi, obsidionem ferre decreverunt.

VIII. Namque urbem à continenti quatuor stadiorum fretum dividit, ¹ Africo maximè objectum, crebros ex alto fluctus in litus evolvens: nec ^a accipiendo operi, quò Macedones continenti insulam jungere parabant, quicquam magis, quàm ille ventus, obsta-

INTERPRETATIO.

^a Non potuit iram comprimere cui alio-
qui valde obnoxius erat.

^a Nulla res magis obstabat moli in ma-
re jacienda.

NOTÆ.

1. *Tota.*] Proprie dictam Syriam intelligit quatenus à Phœnice & Palæstina distinguitur; nam Palæstinam quidem nondum attigerat, in Phœnice Tyrus nondum parebat.

2. *Tyro.*] Tyriæ urbis originem, antiquitatem, divitias, fortunam &c. pluribus infra prosequitur cap. 19.

3. *Herculi.*] Senos Hercules numerat Tullius l. 3, de natura Deor. 16, quorum ultimum ponit ex Jove & Alcmena genitum, sed ex ultimo Jove: quem vero Tyrii coluerunt, hunc ex alio Jove & Asteria natum fuisse. Sunt qui triginta Hercules numerent; quorum omnium res gestas Argivo Alcmenæ filio sui Græci accommodarunt.

4. *Macedonum.*] Vel fallebat Alexander, vel fallebatur. Si enim Macedonum Reges erant ab Hercule Argivo oriundi, ut prædicabant, certe nihil ad Tyrium pertinere, qui teste etiam Arriano, multis ante sæculis vixit quam Cadmus Thebas in Bocetia condidisset. Atqui multo post Thebas conditas natum ex Alcmena Herculem inter omnes constar.

5. *Palætyron.*] Παλαίτυρος, antiqua Tyrus, in continenti fuit, triginta stadiis à nova distans.

1. *Africo.*] Qui apud Græcos Λιβύς, idem Latinis *Africus* appellatur, quod ab Occasu hiberno Italis ex Africa spiret. Nostrum nautæ in Oceano *Sud-ouest* vocant.

bat. quippe vix leni & tranquillo mari moles agi possunt: Africus vero ^b prima quæque congesta pulsu illisa mari subruit: nec ulla tam firma moles est, ^c quam non exedant undæ per nexus operum manantes, & ubi acrior flatus exstitit, summi operis fastigio superfusa. Præter hanc difficultatem haud minor alia erat: muros turre-
 5 que urbis præaltum mare ambiebat. Non tormenta, nisi è navibus procul excussa, emitti; non scalæ mœnibus applicari poterant. ^d præceps in salum murus, pedestre interceperat iter. naves nec habebat rex, ^e & si admovisset, pendentes & instabiles missilibus arceri po-
 10 terant. Inter quæ haud parva dictu res Tyriorum fiduciam accendit. Carthaginienfium legati ad celebrandum anniversarium sacrum more patrio tunc venerant. quippe ² Carthaginem Tyrii condiderunt, semper ^f parentum loco culti. Hortari ergo ³ Pœni cœperunt, ut obsidionem forti animo paterentur; brevi Carthagine auxilia ven-
 15 tura. namque ea tempestate magna ex parte Punicis classibus maria obsidebantur.

IX. Igitur bello decreto, per muros turrefque tormenta dispo-
 nunt, arma junioribus dividunt, opificesque, quorum copia urbs abundabat, in officinas distribuunt; omnia belli apparatu strepunt. ferreæ
 20 quoque manus (¹ harpagonas vocant) quas operibus hostium injice-

INTERPRETATIO.

^b Quaecunque primum injecta sunt, impulsu fluctuum concussa in mare disjiciunt.

^c Quam non alluvione deterat aqua inter juncturas operum se insinuans; imo, quando ventus validior est, supra ipsius motis cacumen assurgens.

^d Muri in mare usque procurrentes pedibus intercluserant iter.

^e Quamvis naves appulisset ad muros, poterant telis repelli, utpote instabiles & suspensa fluctibus.

^f Et quasi parentes honorati sunt ab illis.

NOTÆ.

2. Carthaginem.] Ita quidem autores omnes qui de Carthagine ac Didone scripserunt. Sed de tempore mira est in historia varietas opinionum, quæ ex eo videtur orta, inquit Petavius, quod urbs ista paulatim, ac per partes exstructa & amplificata fuerit. Illud vulgo probabilius, Didonem anno Pygmalionis septimo in Africam migrasse, ibique arcem nomine *Bostram* condidisse; ex qua Græci *Byrsam* fecere, accommodata etiam fabula. Postea *Carthada* hoc est, autore Solino, *Urbs nova* dici cœpta est: inde *Carthago*: septimus Pygmalionis annus Petavio numeratur ab excidio Trojano 296, ab initio Templi Salomonici, 122, cum octo mensibus, ante primam Olymp. 114, ante Romam, 137, ante Christum,

890. Condita fuit in ea Africæ parte, quæ hodie regnum Tuncetanum est, non procul *Goleta* oppido. *Sacrum.*] Vel *Astartes* Tyriorum Deæ, vel certe *Herculis*.

3. Pœni.] Ex Phœnicibus dicti sunt *Pœni* detracta aspiratione; ut ex *πορφύρα* *purpura*: tum ex *Pœnis* ductum nomen *Punicus*, *a*, *um*, usitata Latinis mutatione æ in u quemadmodum ex *pœna* *punio*: ex *mœnia* *munio*.

1. Harpagonas.] *Harpagones*: vocatos ait Livius lib. 19, *asserres* ferreo unco præfixos, qui navibus corripiebat injiciebantur, catenis suspensi, cæterum ferreæ manus ab Harpagonibus diversas fuisse, diversosque habuisse inventores docet Plinius 1, 7.

rent, ² corvique, & alia tuendis urbibus excogitata, præparabantur. Sed cum fornacibus ferrum, ^a quod excudi oportebat, impositum esset, admotisque foliis ignem flatu accenderent, sanguinis rivi sub ipsis flammis exstitisse dicuntur: ^b idque omen in Macedonum metum verterunt Tyrii. Apud Macedonas quoque, cum fortè panem quidam militum frangeret, manantis sanguinis guttas notaverunt: territoque rege, Aristander peritissimus vatum respondit, si extrinsecus cruor fluxisset, Macedonibus id triste futurum: contrà, cum ab interiore parte manaverit, urbi, quam obsidere destinassent, exitium portendere. Alexander cum & classem procul haberet, & longam obsidionem magno sibi ad cetera impedimento videret fore; caduceatores, qui ad pacem eos compellerent, misit: quos Tyrii contra jus gentium occisos præcipitaverunt in altum. Atque ille suorum tam indigna nece commotus: urbem obsidere statuit. Sed ante jacienda moles erat, quæ urbem continenti committeret. Ingens ergo animos militum desperatio incescit, cernentium profundum mare, quod vix divina ope posset impleri: *quæ saxa tam vasta, quas tam proceras arbores & posse reperiri? exhaustiendas esse regiones, ut illud spatium ^c aggeraretur*: exæstulare semper fretum, ^d quòque arctius volutetur inter insulam & continentem, hoc acrius furere. At ille haud quaquam rudis tractandi militares animos, *speciem sibi Herculis in somno oblatam esse pronunciat, dexteram porrigentis: illo duce, illo aperiente, in urbem intrare se visum. Inter hæc caduceatores interfectos, gentium jura violata referebat. Unam esse urbem, quæ cursum victoris morari ausa esset*. Ducibus deinde negotium datur, ut suos ^e quisque castiger: satisque omnibus stimulatis, opus ^f orsus est. Magna vis saxorum ad manum erat Tyro

I N T E R P R E T A T I O.

^a Ex quo arma fabricari opus erat.

^b Id prodigium in Macedonum perniciem interpretati sunt.

^c Aggere impletur.

^d Et quo angustiore spatio volvitur.

^e Milites suos singuli verbis reprehendant.

^f Antiqua Tyri ruinis suppeditantibus.

N O T Æ.

2. Corvique. Et hoc aliud quoddam fuit non absimile instrumentum, quod implicandis navigiis, lacerandis, attrahendisque repente hostium militibus, machinarum ope excutiebatur, celeriterque retrahebatur. Longe diversum ab isto fuit genus illud corvorum quod a C. Duillio adversus Pœnos excogitatum Polybius describit lib. 1. ab utrisque vero non minus differt, quem Vitruvius demolitorem corvum, alii gruem appellant.

3. In Macedonum.] Sic nempe inter-

pretati, quasi Macedonibus plurimum sanguinis profundendum esset in ea obsidione.

4. Posse reperiri.] Hoc atque similibus locis quæ sæpe occurrunt, ubi per infinita verba fit interrogatio, subaudiendum putarent, vel quid simile; quomodo etiam Gallice dicimus *on trouver* &c.

5. Orsus est.] Non jussu solum sed exemplo præiens militibus cophinam terra plenum primus gestavit. Polyænus lib. 4. Tyro vetere.] Palætyro, de qua c. 7.

vetere præbente, materies ⁶ ex Libano monte ratibus & turribus faciendis vehebatur.

X. Jamque à fundo maris in ^a altitudinem ¹ montis opus excreverat, nondum tamen aquæ fastigium æquabat: & quò longius moles agebatur à litore, hoc magis quicquid ingerebatur, præaltum absorbebat mare: cum Tyrii parvis navigiis admotis, per ludibrium exprobrabant, illos armis inclytos, dorso, sicut jumenta, onera gestare: interrogabant etiam, *num major* ² *Neptuno esset Alexander*? Hæc ipsa insectatio alacritatem militum accendit. Jamque paululum moles ³ aquam eminebat, & simul aggeris latitudo crescebat, ⁴ ubique admovebatur; cum Tyrii magnitudine molis, ^b cujus incrementum eos ante fefellerat, conspectâ, levibus navigiis ^c nondum commissum opus circuire cœperunt: missilibus eos quoque qui pro opere stabant, incessere. Multis ergo impune vulneratis, ^d cum & removere, & appellere scaphas in expedito esset, ad ^e curam semetipsum tuendi ab opere converterant. Igitur ex jumentis coria velaque jussit obtendi, ut extra teli ^f ictum esset: duasque turres ^f ex capite molis crexit, ^e quibus in subeuntes scaphas tela ingeri possent. Con-

INTERPRETATIO.

^a Instar montis moles assurgebat.
^b Cujus incrementa non adverterant.
^c Nondum satis coherentem aggerem circumire cœperunt, ac telis appetere milites in mole positos.

^d Cum facile esset Tyriis & applicare navigia ad molem, & ea reducere.
^e Illos cœgerant omisso labore ad curam tuendi sese converti.
^f In fronte aggeris extruxit.

NOTÆ.

6. Ex Libano.] Errat Curtius, nisi pro Libano Antilibanum intelligat, qui supra Sidonem incipiens, ad Ituræam usque protenditur; cum Libanus prope Tripolim sese attollat & in Orientem productus, tota Cœlesyria latitudine distet ab Antilibano.

1. Montis.] Id forte addit Curtius ut ostendat, quod & supra dixerat, & hic etiam repetit, præaltum mare extitisse. Sed utrum citra hyperbolen, ipse viderit. Certe Arrianus non nisi tres orgyias, qua profundissimum est tribuit, & *pyria* autem Herodotus sex pedibus, sive quod idem est, quatuor cubitis metitur; Plinius decem pedibus, ita ad summum altitudo fuerit triginta pedum sed quid hoc ad montis altitudinem?

2. Neptuno.] An potentior esset Neptuno quem opposita mole coercere se posse consideret.

3. Aquam.] Rara locutio, atque haud

scio an corruptè sic legatur detracta præpositione, alii legunt *aqua*, non minus vitiose: alii *aqua*, quod facilius probaverim.

4. Urbique.] Suspiciatur Gronovius scriptum à Curtio *urbis*que admovebatur, quomodo Plinius dixit, *Maria sulcamus terrasque admovemus*; quod ea quibus appropinquamus, admoveri nobis quoque dicantur. Ingeniosa conjectura, nec ab elegantia Curtiana abhorrens; ceterum hoc quidem loco non necessaria.

5. Ictum.] Sunt qui *jactum* scribant, quod etsi non multum discrepare videtur, discrepat tamen plurimum. *Extra teli jactum*, esse dicuntur, ad quos propter distantiam pertingere jacta tela nequeunt; *extra ictum*, qui quamvis intra jactum positi sint, ab ictu tamen defenduntur, seu muro, sive objectis velis, coriis &c. ut hic factum est.

trâ Tyrii navigia procul à conspectu hostium litori appellunt, expositisque militibus, eos, qui saxa gestabant, obtruncant. In Libanio quoque ⁶ Arabum agrestes, incompósitos Macedonas aggressi, triginta ferè interficiunt, paucioribus captis. Ea res Alexandrum dividere copias cœgit. Et s ne segniter assidere uni urbi videretur, operi Perdiccam Craterumque præfecit; ipse cum expedita manu Arabiam petiit.

X I. ¹ Inter hæc Tyrii navem ² magnitudine eximia, faxis arenaque à puppi oneratam, ita ut multum priora emineret, bitumine ac sulphure illitam, remis concitaverunt: & ^a cum magnam vim venti vela quoque concepissent, celeriter ad molem successit. Tunc, prora ejus accensa, remiges defiliere in scaphas, quæ ad hoc ipsum præparata sequebantur. Navis autem, igne concepto, latius fundere incendium cœpit; quod, priusquam posset occurri, turres & cetera opera in capite molis posita comprehendit. At qui defilierant in parva navigia, faces, & quicquid alendo igni aptum erat, in eadem opera ingerunt. Jamque non modo Macedonum turres, sed etiam summa tabulata conceperant ignem: cum ii, qui in turribus erant, partim ^b haurirentur incendio, partim armis omiſſis, in mare semetipsi immitterent, At Tyrii, qui capere eos quàm interficere mallet, natantium manus stipitibus saxisque lacerabant, donec debilitati impunè navigiis excipi possent. nec incendio solum opera consumpta, sed fortè eodem die vehementior ventus motum ^c ex profundo mare illisit in molem, crebrisque fluctibus compages operis verberata se laxavere, saxaque interfluens unda medium opus rupit. Prorutis igitur lapidum cumulis, quibus injecta terra sustine-

I N T E R P R E T A T I O.

^s Ne otiose ad unius urbis obsidionem morari videretur.

essent, velociter ad aggerem appulit.

^b Flammiſ absorberentur.

² Cum vela etiam valido vento inflata

^c Mare à fundo usque commotum impulit in aggerem.

N O T Æ.

⁶ Arabum.] Etsi Antilibani pars illa quæ Sydonem & Tyrum spectat satis longo intervallo à vera distat Arabia, tamen Arabum latronum receptacula habuit, in quos ducens Alexander, propterea dicitur Arabiam petiisse.

¹ Inter hæc.] Arrianus tamen prius incensa opera everſamque molem significat, quam Alexander in Arabes excurſerè; eoque profectum interea dum novæ machinæ conficiuntur, & naves instruuntur, undecim dies in ea expeditione posuisse.

² Navem.] Hujus incendiariæ navis apparatus, sparsique ejus ope incendii modum accuratius describit Arrianus l. 2. qui *ἱππάρχον*, hoc est, navim vehendis equis destinatam fuisse affirmat. Græcis quoque *ἱππάρχον*, Plinio Hippagus appellatur.

³ Se laxavere.] Fruſtra est Modius, qui sublato *se*, voluit absolute legendum *laxavere*. Ut enim posterioris usus exempla non desunt, ita prioris frequentiora sunt, tum alibi, tum apud Curtium,

batur, præceps in profundum ruit, tantæque molis vix ulla vestigia invenit Arabia rediens Alexander.

XII. Hic (quod in adversis rebus solet fieri) alius in alium cul-
 pam referebat, quum omnes verius de sævitia maris queri possent.
 5 Rex^a novi operis molem orsus, in adversum ventum¹ non latere, sed
 recta fronte direxit, quod cetera opera velut sub ipso latentia tueba-
 tur. Latitudinem quoque aggeri adjecit, ut turres in medio erectæ
 procul teli² jactu abessent. Totas autem arbores cum ingentibus ra-
 10 mīs in altum jaciebant: deinde saxi onerabant, rursus cumulo eorum
 alias arbores injiciebant. Tum humus aggerebatur; super quæ alia
 strue saxorum arborumque cumulata,^b velut quodam nexu continens
 opus junxerant. Nec Tyrii, quicquid ad impediendam molem exco-
 gitari poterat, segniter exsequebantur.^c Præcipuum auxilium erat,
 15 qui procul hostium conspectu subibant aquam, occultoque lapsu ad
 molem usque penetrabant, falcibus palmites arborum eminentium
 ad se trahentes: quæ ubi secutæ erant, pleraque secum^d in profun-
 dum dabant: tum levatos onere stipites truncosque arborum^e haud
 ægrè moliebantur. Deinde totum opus, quod stipitibus fuerat inni-
 xum, fundamento lapsa sequebatur. Egro animi Alexandro, & utrum
 20 perseveraret, an abiret, satis incerto, 3 classis Cypri advenit: 4 eo-
 demque tempore Cleander cum Græcis militibus in Asiam nuper ad-
 vectus, 5 Centum & octoginta navium classē in duo dividit cornua; læ-
 vum Phnytagoras rex Cypriorum cum Cratēro tuebatur: Alexandrum in
 dextro quinquēremis regia vehebat. Nec Tyrii, quanquam classē ha-

INTERPRETATIO.

^a Nova forma aggerem extruere aggressus, ejus frontem, non latus, adverso Africo opposuit.

^b Totam molem quasi aliquo vinculo colligatam coagmentaverant.

^c Præcipue proderunt qui procul &c. & occulta natatione ad aggerem subibant.

^d In altum mare trahebant.

^e Non difficile disjiciebant.

NOTÆ.

1. Non latere.] Prior moles quod à litore urbem versus recta duceretur, latus habebat Africo objectum: nova oblique procurrens eidem vento frontem opposuit.

2. Jactu.] Ita legendum, non ut quidam habent, ictu, eo enim pertinet aggeri addita latitudo, ut ad turres in medio erectas missilia pervenire non possent.

3. Classis.] Hujus tamen adventus ab Arriano prius refertur expeditione Alexandri in Arabiam.

4. Eodem temp.] Jam reverso ex Ara-

bia novum hoc supplementum à Cleandro adductum indicat Arrianus, apud quem corrupte Alexander pro Cleandro legitur. Is ipse est Cleander quem initio libri tertii ad conducendum ex Peloponneso militem fuisse missum vidimus.

5. Centum & octoginta.] Apud Arrianum major initur numerus. Ait quippe fuisse naves Cyprias centum viginti, Phœnicum octoginta, Rhodiorum decem, totidem Lydiorum, ex Solis & Mallo tres, ex Macedonia unam, quinquaginta remporum.

bebant,

bebant; ausi navale inire certamen, triremes omnes ante ipsa mœnia opposuerunt. 6 tribus rex inVectus, ipsas demersit.

XIII. Postera die classe ad mœnia admotâ, undique tormentis, & maximè arietum pulsu muros quatit: quos Tyrii, raptim^a obstructis saxis, refecerunt: interiorem quoque murum, ^but si prior fefellisset, illo se tuerentur, undique orsi. Sed undique vis mali urgebat: moles^c intra reli jactum erat: classis mœnia circuibat: terrestri simul navalique clade obruebantur: quippe^d binas quadriremes Macedones inter se ita junxerant, ut proræ cohærent, ^dpuppes intervallo, quantum capere poterant, distarent. Hoc puppium intervallum, antennis asseribusque validis deligatis, superque eos pontibus stratis, qui militem sustinerent, impleverant. sic instructas quadriremes ad urbem agebant. inde missilia in propugnantes^e ingerebantur tuto, quia² proris miles tegebatur. Media nox erat, cum classẽ (sicuti dictum est) paratam circuire urbem jubet: jamque naves urbi undique admovebantur, & Tyrii desperatione torpebant, cum subito spissæ nubes^f intendere se cœlo, & quicquid lucis internitebat, effusa caligine extinctum est. 3 Tum inhorrescens mare paulatim levare, deinde acriori vento concitatum fluctus ciere, & inter se navigia collidere. jamque scindi cœperant vincula, quibus connexæ quadriremes erant, ruerêque tabulata, & cum ingenti fragore in profundum secum milites trahere. Neque enim conferta navigia ullâ ope in turbido regi poterant. Miles ministeria nautarum, remiges militis officia turbabant; & quod in hujusmodi casu accidit, periti ignaris parebant: quippe

INTERPRETATIO.

^a Festinanter compositis lapidibus.

^b Si exterior dejectus esset.

^c Minus teli jactu à muris aberat.

^d Puppes eo spatio ab invicem remota essent, quod inter eas esse poterat.

^e Tela conjiciebantur tuto in Tyrios.

^f Densa nubila obduxere cælum.

^g Mare cum fremitu paulatim intumescere, &c.

NOTÆ.

6. Tribus.] Omnes quidem naves ante mœnia vel potiùs in ipso portus aditu collocatæ sunt à Tyriis: non omnes tamen, sed solæ tres quæ in extremis faucibus hæserant, ab Alexandro sunt demersæ, ut scribit Arrianus. Certe infra ab ipso Curtio memoratur navale Tyriorum certamen, quare quod hic vulgo legebatur, quibus, ita ut ad omnes naves referendum videretur, optime mutavit Freinshemius, pro quibus reponens tribus.

1. Binas.] Non duas solum, sed plu-

res junctis frontibus binas ita junxerunt, ut ambarum quidem proræ cohærent, puppes vero tanto distarent intervallo quantum satis erat, ut alligati hinc inde ad utramque puppim asseres atque antennæ, imposita pontium ac militum onera ferre possent.

2. Proris.] Proræ quippe vel suapte forma, vel militum pondere in puppes incumbentium, ita erant erectæ, ut Macedonibus muralis instar lorice forent.

3. Tum inhorrescens.] Elegans imprimis atque graphica tempestatis descriptio, tantum non Poëticis coloribus illuminata.

4 gubernatores aliàs imperare soliti, tum metu mortis, iussa exsequantur. Tandem remis pertinacius everberatum mare, veluti eripientibus navigia & classicis cessit, appulsæque sunt litori lacerata pleraque.

5 X I V. Iisdem diebus fortè Carthaginienfium legati triginta superveniunt, magis obsessis solatium, quàm auxilium: quippe ^a domestico bello Pœnos impediri, nec de imperio, sed pro salute dimicare nunciabant. ² Syracusani tunc Africam urebant, & haud procul Carthaginis muris locaverant castra. Non tamen defecere animis Tyrii, quanquam ab ingenti spe destituti erant: sed conjuges liberosque devehendos Carthaginem tradiderunt, fortius, quicquid accideret, la-
10 turi, si charissimam sui partem extra communis periculi sortem habuissent. Cumque unus e civibus in concione indicasset, oblatam esse per somnum sibi speciem Apollinis, quem eximia religione colerent, urbem deferentis; molemque à Macedonibus jactam in salo, in sylvestrem saltum esse mutatam: ^a quanquam author levis erat, tamen
15 ad deteriora credenda proni metu, aurea catena devinxere simulacrum, ³ aræque Herculis, cujus numini urbem dicaverant, inseruere vinculum, ^b quasi illo deo Apollinem retenturi, ⁴ Syracusis id simu-

I N T E R P R E T A T I O.

^a Et si erat parum fide dignus qui id affirmabat.

^b Quasi vellent hujus Dei ope Apollinem detinere.

N O T Æ.

4. *Gubernatores.*] Gubernandi verbum proprie ad navium rectores pertinet, factum videlicet a *ὑποστρέφω* navem rego. Hic vero gubernatores, non ut aliàs, imperabant classiariis, sed militibus temere imperantibus parere, intentata morte, cogebantur.

5. *Classicis.*] Proprie *Classicos* appellat, non milites classiarios, hoc est qui navibus impositi ad pugnam erant; sed nautas ipsos nautarumque adjutores remiges, quos illi socios vocitabant, *les gens de Chiourme*. Classicorum porro nomen hominibus in re navali datum non facile alibi reperias.

1. *Domestico.*] Domesticum bellum vocat, non quod inter cives, sed quod in ipsorum Carthaginienfium finibus gereretur. *Pœnos.*] Carthaginienfes. supra, cap. 8.

2. *Syracusani.*] Hallucinari videtur, ut aliàs sæpe Curtius. Nusquam enim legas Syracusanos in Africa bellum gessisse, nisi cum Agathocle duce eo appulsi, Carthagini summum terrorem intulere,

sed id post annos demum, 22. contigit, Olymp. 117. an. 3. cum Tyri obsidio in annum cadat Olymp. 112. primum. Fuerunt autem *Syracusa* urbs, Siciliæ tunc temporis caput, in Orientali ejus litore non procul monte; hodie *Saragosa*.

3. *Aræque.*] Mirum forte cuipiam videatur cur aræ, non manui Herculis inseruerint vinculum. Docta, si modo vera est, Freinsheimii ratio; simulacrum Herculis nullum Tyri fuisse. Nam nec Herodotus, inquit, in Templo Tyrio ullius statuæ mentionem facit; & in Gaditano, cujus idem numen, eadem erat religio, nullam fuisse docet Silius Italicus lib. 3.

Sed nulla effigies simulacræve nota Deorum.

4. *Syracusis.*] Et hic necesse est falli Curtium, cum Syracusas oppugnarint quidem Carthaginienfes, at expugnarint nunquam; forte quod ex suburbano aliquo Syracusanorum Templo sublatum sit, id Syracusis advectum dixerit: sed verisimilius quod habet Diodorus, à Gelonis id simulacrum esse ereptum.

lacrum devexerant Pœni, & in s. maiore locaverant patria; multisque aliis spoliis urbium à semet captarum non Carthaginem magis, quam Tyrum ornaverant.

X V. Sacrum quoque quod quidem diis minime cordi esse crediderim, multis seculis intermissum ^a repetendi autores quidam erant, ut ingenuus puer ¹ Saturno immolaretur: quod sacrilegium verius, quam sacrum, Carthaginenses à conditoribus traditum, usque ² ad excidium urbis suæ fecisse dicuntur: ac, nisi seniores obstitissent, quorum consilio cuncta agebantur, humanitatem dira superstitione vicisset. Ceterum efficacior omni arte imminens necessitas, ^b non usitata modo præsidia, sed quædam etiam nova admovit. Namque ad ^c implicanda navigia, quæ muros subibant, validis asseribus corvos & ferreas manus cum uncis ac falcibus illigaverant, ^d ut cum tormento asseres promovissent, subito laxatis funibus, injicerent. Unci quoque & falces ex iisdem asseribus dependentes, aut propugnatores, aut ipsa navigia lacerabant. Clypeos vero æneos multo igne torrebant, quos repletos fervida arenâ, cœnoque decocto, è muris subito devolvebant: ^e nec ulla pestis magis timebatur. quippe ubi lorica corpusque fervens arena penetraverat, nec ulla vi excuti poterat, & quicquid attigerat, perurebat: jacentesque arma, laceratis omnibus queis protegi poterant, vulneribus inulti patebant. Corvi verò & ferreæ manus tormentis emissæ, plerosque rapiebant.

X V I. Hic rex fatigatus, statuerat, soluta obsidione, Ægyptum petere: quippe quum Asiam ingenti celeritate percurrisset, circa muros unius urbis hærebat, tot maximarum rerum opportunitate di-

I N T E R P R E T A T I O.

^a Quidam suadebant renovare sacrificium quod, &c.

^b Non modo consueta propugnationis adjumenta, sed etiam non usitata aliqua usurpare docuit.

^c Ad corripiendas naves quæ muris appropinquabant.

^d Ut asseres balistâ excussos in naves immitterent explicatis repente funibus.

^e Nec ullum vulneris genus gravius metuebatur.

N O T Æ.

§. *Majore patria.* Tyro, quam velut urbis suæ parentem agnoscebant, *μητρὸς πόλιν.*

1. *Saturno.* Hoc illud est impium sacrificii genus, quod non Carthaginenses modo à Tyriis acceptum coluere, sed ipsi quoque Israelitæ per summum nefas usurparunt, hoc etiam ad crudelitatem addito, ut suos liberos ulnis candentibus Idoli Moloch (Saturnum fuisse quidam

putant) impositos, immani cruciatus torrerent, obstrepentibus interea tympanis, ne miserorum infantium vagitu barbari parentes moverentur.

2. *Ad excid.* Nec ad excidium solum, nam restitutâ Carthagine eadem impietas repetita, quam Tiberius Imper. lege coercuit. Ceterum humanis hostiis facere plurimarum, imo omnium prope gentium commune sacrilegium fuit, etsi non perinde omnibus frequentatum.

missa. Ceterum ^a tam discedere irritum, quàm morari pudebat: famam quoque, qua plura quàm armis everterat, ^b ratus levio-
re, si Tyrum, quasi testem se posse vinci, reliquisset. Igitur ne quid
inexpertum omitteret, plures naves admoveri jubet, delectosque mi-
litum imponi. Et fortè ¹ bellua inusitatae magnitudinis super ipsos flu-
ctus dorso eminens ad molem, quam Macedones jecerant, ingens
corpus applicuit, diverberatisque fluctibus allevans semet, utrinque
conspecta est. Deinde à capite molis rursus alto se immerfit, ac mo-
do super undas eminens magna sui parte, modo superfusus fluctibus
condita, haud procul munimentis urbis emerfit. Utrisque lætus fuit
belluæ aspectus. Macedones, ^c iter jaciendo operi monstrasse eam au-
gurabantur: Tyrii, ^d Neptunum occupati maris vindicem, ² abri-
puisse belluam, ac molem brevi profecto ruituram: lætique omine
eo ad epulas dilapsi, oneravere se vino: quo græves, orto sole na-
vigia conscendunt redimita: coronis floribusque: adeo victoriæ ^e non
omen modo, sed etiam gratulationem præceperant.

XVII. Fortè rex classem ¹ in diversam partem agi jusserat, tri-
ginta ² minoribus navigiis relictis in littore: è quibus Tyrii duobus
captis, cetera ingenti terruerant metu, donec suorum clamore au-
dito, Alexander classem littori, à ^a quo fremitus acciderat, admo-
vit. Prima è Macedonum navibus quinquere mis velocitate inter cete-
ras eminens occurrit: quam ut conspexere Tyrii, duæ è diverso in
latera ejus invec-tæ sunt, in quarum alteram quinquere mis eadem con-
citata & ^b ipsa ³ rostro icta est, & illam invicem tenuit. Jamque ea

INTERPRETATIO.

^a Tam pudebat abire infecta re, quàm
hæere diutius.

^b Putabat imminutum iri famam, qua
Erc.

^c Iter aggeri ad urbem perducendo de-
signavisse.

^d Neptunum oppleti aggere pelagi ulto-

rem cetum in aquas præcipitasse.

^e Non solum vincendi spem ceperant;
sed etiam victoria lætitiā anticiparant.

^a Unde clamor ad ipsum pervenerat.

^b Ipsa percussa est Tyriæ navis prorâ ro-
stratâ; sed illam vicissim harpagone cor-
ripuit.

NOTÆ.

1. *Bellua.*] Varia marinarum ejusmodi
Belluarum genera vulgo nunc uno *Ba-
lcæna* nomine comprehendimus, de qua-
rum magnitudine pene incredibili *Ælia-
nus* de animal. 16. *Plin.* 2. c. 3. *Olaus*
m. &c. Sanè haud quaquam ex maxima-
rum numero fuisse istam credibile est,
cui mare triginta summum pedes altum
sufficeret. Quis enim centum ulnarum
belluam, cujusmodi ad *Norvegiæ* litora
capi dicuntur, non plus triginta pedes
altam putet fuisse?

2. *Abripuisse.*] Iratum videlicet *Neptu-
num*, quo pœnas de *Macedonibus* su-

meret occupati per aggerem maris, sic
molem in præceps daturum, quomodo
cetum repente merfisset.

3. *Coronis.*] *Coronis* victoria, flori-
bus epularum lætitiā significabatur.

1. *In diversam.*] Ad alteram urbis par-
tem, contra portum *Ægyptium*.

2. *Minoribus.*] Atqui, si credimus
Arriano, in iis erat *Phnytagoræ* *Cyprio-*
rum *Reguli* quinquere mis, aliæque non
paucæ, ibi quippe *Cypria* classis collo-
cata ab *Alexandro* fuerat.

3. *Rostro.*] Navium prorâ, quia ære
ferrôve obarmata in acumen desinebat,

quæ non cohærebat, libero impetu evecta, in aliud quinquere-
 matus invehebatur, cum opportunitate mira triremis è classe Alexandri
 in eam ipsam quæ quinquere-
 mi imminebat, tanta vi impulsa est, ut
 Tyrius gubernator in mare excuteretur è puppi. Plures deinde Mace-
 donum naves superveniunt, & rex quoque aderat, quum Tyrri 4 in-
 hibentes ^d remis agrè evellunt navem quæ hærebat, & portumque
 omnia simul navigia repetunt. Confestim rex infecutus, portum qui-
 dem intrare non potuit, quum procul è muris missilibus submovere-
 tur: naves autem omnes ferè aut demersit, aut cepit.

XVIII. Biduo deinde ad quietem dato militibus, jussisque &
 1 classẽ & machinas pariter admove-
 re, ut utrinque territis instaret,
 ipse in altissimam turrin ascendit ingenti animo, periculo majore:
 quippe regio insigni & armis fulgentibus conspicuus, unus præcipue
 telis petebatur: & digna prorsus spectaculo edidit, multos è muris
 propugnatores hasta transfixit, quosdam etiam cominus gladio cly-
 peoque impulsos præcipitavit: quippe turris, ex qua dimicabat, mu-
 ris hostium propemodum cohærebat. Jamque crebris arietibus saxo-
 rum compage laxatâ munimenta defecerant, & classis 2 intraverat
 portum, & quidam Macedonum in turres hostium desertas evase-
 rant: cum Tyrri tot simul malis victi, alii supplices in templa confu-
 giunt, alii foribus ædium obferatis, 3 occupant liberum mortis ar-
 bitrium, nonnulli ruunt in hostem, haud inultè tamen perituri. Ma-
 gna pars summa tectorum obtinebat, saxa, & 4 quicquid manibus
 fors dederat, ingerentes subeuntibus. Alexander exceptis qui in tem-
 pla confugerant, omnes interfici, ignemque tectis injici jubet. His 30
 per præcones pronuntiatis, 5 nemo tamen armatus opem à diis pe-
 tere sustinuit. Pueri virginesque templa compleverant: viri in vesti-
 bulo suarum quisque ædium stabant, parata sævientibus turba. Mul-

INTERPRETATIO.

^c Altera triremis qua implicata non
 erat, libero cursu circumacta, in alterum
 quinquere-
 mis Macedonicæ latus ruebat.

^d Remos in contrarium vertentes.

^a Liberum mortis genus ultro eligunt.

^b Quidquid fortè occurrebat ad ma-
 num projicientes ex alto in subeuntes
 Macedonas.

^c Nullus qui arma gestaret, salutem
 in Deorum templis quarere voluit.

NOTÆ.

quo hosticæ impetebantur, rostrum ap-
 pellata est, ducta ex avibus similitudine.

4. Inhibentes.] Inhibere remis dicun-
 tur, cum vel depressis in aquam remo-
 rum palmulis, concitata navis cursus fi-
 stitur; vel iis proram versus impulsis
 navis in puppim agitur.

5. Portum.] Geminum Tyrus portum
 habuit, Ægyptium, quo Ægyptum specta-

ret; Sidonium quod Sidone venientes ex-
 ciperet: medius inter utrūque agger inter-
 jectus est, de Sidonio portu nunc agitur.

1. Classẽ & machinas.] Classẽ quæ
 muros circumdaret; machinas quæ ex
 aggere muros everberarent.

2. Intraverat.] Phœnices in Ægyptium,
 in Sidonium Cyprii irruperant.

5 tis tamen saluti fuere Sidonii, ^d qui intra Macedonum præsidia erant, hi urbem quidem inter victores intraverant, sed cognationis cum Tyriis memores (quippe 3 utramque urbem Agenorem condidisse credebant) multos Tyriorum etiam protegentes ad sua perduxere navigia, quibus occultati, Sidona deveci sunt. 4 quindecim millia hoc furto subducta sævitæ sunt: quantumque sanguinis fustum sit, vel ex hoc existimari potest, quod intra munimenta urbis 5 sex millia armatorum trucidata sunt. Triste deinde spectaculum victoribus ira præbuit regis: duo millia, in ^e quibus occidendi defecerat rabies, 10 ⁶ crucibus affixi, per ingens litoris spatium pependerunt. Carthaginensium legatis pepercit, addita denunciatione belli, quod præsentium rerum necessitas moraretur.

XIX. Tyrus ¹ septimo mense, quam oppugnari cœpta erat, capta est; urbs & vetustate originis, & crebra fortunæ varietate ad memoriam posteritatis insignis, condita ² ab Agenore, diu mare non vi-

INTERPRETATIO.

^d Qui in Macedonum exercitu erant. | ^e Quibus occidendi furor exhaustus pepercerat.

NOTÆ.

3. *Utramque.*] Sidonem quidem Justinus à Phœnicibus conditam, & à piscium copia nominatam tradit; *Sidon* quippe Phœnicibus *piscem* vocari. Eusthatius à Sida Beli filia dictam scribit: Josephus à Sidone: Chanaani primogenito constructam. Huic si credimus, pluribus ante Agenorem sæculis conditam oportuit; nam Agenoris tempora ad primos usque Hebræorum iudices pertinere peritissimis Chronologis persuasum est. Sed potuit à Sidone fundari, ab Agenore deinde aut restitui aut amplificari, quod de Tyro quoque dictum sit. Fuit autem *Agenor* Epaphio genitus, Phœnicis (à quo Phœnice dicta est) Cadmi, Cilicis, & Europæ parens. Is fratrem Belum in Ægypto reliquit, & in Chananitidem profectus ibi sedem fixit, ac si Curtio credimus, Sidonem condidit. Indidem fertur ad Europam sororem quærendam Cadmum misisse, qui Thebas in Bœotia condidit.

4. *Quindecim.*] Nimirum hoc multis videtur, forte nec immerito. Sed in tanta librorum consensione aliquid immutare religio est.

5. *Sex millia.*] Octo millia cæsos numerat Arrianus, verbis magis quam re

discrepans à Curtio, si his sex millibus duo cruci affixorum addas millia. Nec longe abit Diodorus, supra septem millia iocisos referens: in captivorum numero minus consentiunt. Nam Diodorus 13. Arrianus 30. recenset millia.

6. *Crucibus affixi.*] Causam prodit Justinus, quod dignos eo supplicio putarit, quia ex illorum stirpe servorum essent, qui cæsis quondam dominis Rempublicam invaserant.

1. *Septimo mense.*] Capta est anno Olymp. 112. Archonte Athenis Niceta. Arrianus Hecatombæonem mensem, qui circa solstitium æstivum inchoabat, diem mensis Loi ultimum Plutarchus assignat, quem de Aristandri in eam rem Vaticanio Consule. Ceterum Curtio, Arriano, Diodoro, Plutarcho in eo convenientibus, ut affirmant vi captam urbem esse: mirum quod Justinus, proditione; Arrianus, stratagemate expugnatam scripserint.

2. *Ab Agenore.*] Duplicem fuisse Tyrum supra vidimus; veterem, quæ Palætyrus, & novam. Priorem solam Agenor condidisse potest; nam Josephus ex Phœnicum annalibus libro 8. c. 2. Tyrum (utique novam) habitari cœpisse

cinum modo, sed quodcunque classes ejus adierunt, ditionis suæ fecit: & si famæ libet credere, hæc gens 3 literas prima aut docuit, aut didicit. 4 Colonia certè ejus penè orbe toto diffusa fuit. Carthago in Africa; in Bœotia Thebæ, 5 Gades in Oceanum. credo libero com-meantes mari, sæpiusque adeundo ceteris incognitas terras elegisse, sedes juventuti, qua tunc abundabant: seu quia crebris motibus terræ (nam hoc quoque traditur) cultores ejus fatigati, nova & externa domicilia armis sibi met quærere cogebantur. Multis ergo 6 ca-sibus defuncta, & post 6 excidium renata, 7 nunc tandem longa pace cuncta refovente, sub tutela Romanæ mansuetudinis acquiescit.

10

INTERPRETATIO.

* Multas clades passa, & post everisionem instaurata.

NOTÆ.

ante Salomonici Templi conditum annis ducentis & quadraginta; quod in Gedeonis initia convenit. Atqui Agenoris adventus in Phœnicen tardius contingere videtur non potuisse Israëlitarum ingressu in Chananitidem. Nam Cadmi ejus filii profectio in Græciam, & Thebarum initia sub Jovis principatu collocantur ab doctissimis Chronologis. Quo tempore in assignandis tribuum limitibus jam mentio fit *Sidonnis magna*, & Tyri civitatis munitissima. Jos. 19. 29. nisi forte per anticipationem hæc dicta sunt. Sunt etiam qui ab Tyro Japheti nepote constructam velint; sunt qui ad Tyrum Phœnicis filium, Agenoris nepotem referant. Sed alii, ut diximus, autores, alii amplificatores, alii instauratores esse potuerunt.

3. *Literas.* Multos habet assentientes Curtius, dissentientes plurimos; aliis Mosis, aliis Abrahamo, aliis Noe, aliis Cadmo literarum inventum tribuentibus. Nec nostri instituti est, integri voluminis dissertationem ordiri. Hæc in universum dici possunt conciliandis scriptoribus; sæpe inventores dici, qui jam inventas interpolant, vel qui primi aliquid intulerint: aliud extitisse hieroglyphicarum, quas vocant literarum genus; aliud earum quæ alphabeticæ appellantur, alios aliarum fuisse autores: denique varias cujusque generis formas variis fuisse temporibus locisque excogitatas: nihil ut mirum sit diversos autores prodi. Plura qui voluerit, consular Vossium lib. 1. de arte

Gramm. Hermann. Hugonem, Nierembergium de orig. sac. Icrip. Goropium Becanum &c.

4. *Colonia.* Hic præcipuas tantum numerat, omisis aliis, inter quas Leptis & Utica à Plinio memorantur. Hippo & Adrumetum à Sallustio: ab aliis etiam Tyros in Sarmatia. De Thebis & Bœotia consule Supplem. l. 1. c. 13. Carthago supra cap. 8.

5. *Gades.* Gades insula cum urbe cognomine extremo Hispaniæ litori adjacens, extra maris Mediterranei ostium quod ab ea Gaditanum fretum appellatur. Hodiernum nomen est *Cadix*, vel *Calix*, factum ex antiquo *Gades*, hoc ex punico *Gadir* quod *septum* significat; urbs antea *Tartessus* dicta.

6. *Post excidium.* Expugnata non diruta est ab Alexandro; sed incolis atque exteris qui cædi super fuerant ad tredecim millia divenditis (Arrianus triginta numerat) genus tantum Stratonis inviolatum servavit, inquit Justinus, regnumque stirpi ejus restituit; ingenuis & innoxii incolis insula attributis, ut extirpato servili germine genus urbis ex integro conderetur. Hoc igitur modo Tyrii Alexandri auspiciis conditi, parsimonia & labore quarendi cito convalescerunt.

7. *Nunc tandem.* Non solum à Regibus (Syriæ) inquit Strabo, sed etiam à Romanis libertate donati sunt, modico pretio rata illorum vota habentibus, ut propriis legibus viverent. Postea etiam Romanorum colonia facta est; cui Ser-

XX. Iisdem fermè diebus Darii literæ allatæ sunt, tandem ut regi scriptæ. Petebat, uti filiam suam (¹ Statyra erat nomen) nuptiis Alexander sibi adjungeret. Dotem fore omnem regionem inter Hellespontum & Halyn ² amnem sitam; inde ^a Orientem spectantibus terris contentum se fore. Si fortè dubitaret, quod offerretur, accipere, nunquam diu ^b eodem vestigio stare fortunam, semperque homines, quantamcunque felicitatem habeant, ^c invidiam tamen sentire majorem. Vereri, ne se avium modo, ^d quas naturalis levitas ageret ad sidera, inani ac puerili mentis affectu efferret. Nihil difficilius esse, quam in illa
 10 etate tantam capere fortunam: multas se adhuc ^e reliquias habere, nec semper in ³ angustiis posse deprehendi. Transseundum esse Alexandro ⁴ Euphratem, Tygrimque & Araxem, & Hydaspem, magna munimenta regni sui. Veniendum in campos, ubi paucitate suorum serubescendum sit. ⁶ Mediam, Hyrcaniam, Bactra, & Indos Oceani accolas, quando aditurum? vel Sogdianos & Arachosios nomine tantum
 15 notos, ceterasque gentes ad Caucasum & Tanaim pertinentes? Senescendum fore tantum terrarum vel sine prælio obeunti. Se vero ad ipsum vocare desineret: namque illius exitio se esse venturum. Alexander his illis, qui literas attulerant, respondit. Darium ^f sibi aliena promittere, quod totum amiserat, velle partiri. Doti sibi dari Lydiam, 20 Ioniam, Æolidem, Hellesponti oram, victoria sua premia: leges

INTERPRETATIO.

^a Provinciis ab Halii fluvio Orientem	attollunt.
versus pertinentibus.	^e Magnam imperii partem sibi superesse.
^b Uno statu perseverare.	^f Darium polliceri quæ jam ipsius non essent.
^c Majori invidia patere.	
^d Quæ innatâ levitate ad cælum sese	

NOTÆ.

verus Imp. jus Italicum dedit. Inde anno Chr. 636. in Saracenorum potestatem venit; 1124. à Christianis vindicata est. Rursum post annos 167. ab iisdem Saracenis recepta atque excisa, nihil hodie præter portum memorabile habet. Antiquum nomen Hebraicum *Sor* vel *Sour*, quod rupem sonat, retinuit, continenti adhærens illo ipso, quem Alexander extruxit, aggere.

1. *Statyra.*] Ita legendum ex Plutarcho & Justino colligimus. Hanc Darii filiam natu majorem Arrianus Barfinen vocat; sed hæc Barfine Artabazi filia fuit, ex qua filium Herculem suscepit Alexander. Just. 13.

2. *Halyn.*] His olim finibus Lydorum imperium claudabatur, à Medico divi-

sum Haly flumine, qui, ut ait Herodotus, cuncta fere superiora Asia à mari, quod Cypro objectum est, ad Euxinum usque Pontum dirimit. Ceterum Arrianus oblatum ait quidquid Hellesponto & Euphrate continetur.

3. *In angustiis.*] Quomodo nuper in Cilicia deprehensus ab Alexandro, non ejus forritudine, sed loci opportunitate victus esset.

4. *Euphratem.*] Euphrates l. c. 5. 2. Tigris, ibidem. Araxes l. 5. c. 13. Hydaspes l. 8. c. 43.

5. *Ubi erubescendum sit.*] Alexandro.

6. *Mediam.*] Hæc omnia sive urbium, sive regionum nomina, quæ in utriusque regis literis occurrunt, suis quæque locis exhibentur.

§ autem

§ autem à victoribus dici, accipi à victis. In utro statu ambo essent, si solus ignoraret, quamprimum Marte d. cerneret: se quoque cum transisset mare, non Ciliciam, aut Lydiam, (quippe tanti belli exiguam hanc esse mercedem) sed Persepolim caput regni ejus, Bactra deinde, Ecbatana, ultimique Orientis oram imperio suo destinasse. quocunque ille fugere potuisset, ipsum sequi posse. desineret terrere fluminibus, quem sciret maria transisse.

XXI. Reges quidem invicem hæc scripserant. Sed Rhodii¹ urbem suam portusque dedebant Alexandro. Ille Ciliciam Socrati tradiderat, Philota regioni circa Tyrum jussu præsidere. Syriam, quæ Cæle appellatur, Andromacho² Parmenio tradiderat, bello, quod supererat, interfuturus. Rex, Hephæstione Phœnicis oram classe prætervehi jussu, ad urbem³ Gazam cum omnibus copiis venit. Iisdem ferè diebus⁴ solenne erat ludicrum Isthmiorum, quod conventu totius Græciæ celebratur. In eo concilio, ut sunt Græcorum^b temporalia ingenia, decernunt, ut duodecim legarentur ad regem, qui ob res pro salute Græciæ ac libertate gestas, coronam auream donum victoriæ ferrent. Iidem paulo antè^c incertæ famæ captaverant auram, ut quocunque pendentes animos tulisset fortuna, sequerentur. Ceterum non ipse modo rex obibat urbes imperii jugum adhuc recusantes; sed

INTERPRETATIO.

§ Conditiones pacis à victoribus decerni, à victis acceptari.

^b Pro tempore mutabilia.

^c Dubia adhuc famæ rumores aucupati fuerant, ut sortem sequerentur quamcumque in partem incertos animi inclinasset.

^a Celebrabantur solennes Isthmiorum ludi.

NOTÆ.

1. Rhodii.] Rhodus insula ad Meridionale Asiæ peninsulæ littus Occidentem versus jacet, urbs primaria ipsi insulæ cognominis, sita est, inquit Strabo, in Promontorio versus Ortum porrecto. Portus, viis, muris, alioque apparatu tantum aliis urbibus præstat, ut non modo meliorem nullam, sed ne parem quidem illam ei dicere possimus. Ab ea Rhodii Equites dicti, qui inde à Solimanno pulsi Melitam obrinent.

2. Parmenio.] Vide quæ cap. i. dicta sunt de Cœlesyriæ præfectura. Certe & Eusebius Andromachum ab ipso Rege illis locis præpositum scribit, & ipse Curtius infra ostendit cap. 33.

3. Gazam.] De hac urbe dicturi sumus, cap. 23.

4. Isthmiorum.] Ab Isthmo Corinthia-

co, quem supra descripsimus lib. 3. c. 1. Isthmii ludi appellati sunt, qui tertio quoque anno illic celebrabantur. Institutos à Sisypho in honorem Melicertæ pueri, qui Palæmon dictus est, scripsit Plinius. At Plutarchus illorum auctorem facit Theseum, gloriari solitum, sic propter se Neptunum, quemadmodum Jovem propter Herculem celebrari (Isthmia quippe Neptuno, Jovi Olympiæ dicata fuerunt) quum illa quæ prius Palæmoni celebrabantur, non ludi, sed nocturna forent sacrificia. Quinque, ut in cæteris ludis, erant certaminum genera, saltus, cursus, discus, jaculum, lucta. Pinu victores Isthmiorum coronabantur, cum Olympiis olea, Pythiis mala, Nemeis apium donaretur.

prætores quoque ipsius, egregii duces, pleraque invaserant. Calas Paphlagoniam, Antigonus 5 Lycaoniam: Balacrus Idarne prætor Darii superato Miletum 6 cepit: Amphoterus & Hegelochus centum sexaginta navium classe insulas 7 inter Achaiam atque Asiam in ditio- nem Alexandri redegerunt. 8 Tenedo quoque recepta, Chion, incolis ultro vocantibus statuérant occupare: sed Pharnabazus Darii prætor, comprehensus d qui res ad Macedonas trahebant; rursus Apollonidi & Athenagoræ suarum partium viris, urbem cum modico præsidio militum tradit. Præfecti Alexandri in obsidione urbis perseverabant; non tam suis viribus, quam ipsorum qui obsidebantur voluntate, Nec fefellit opinio, namque inter Apollonidem & duces militum orta seditio, irrumpendi in urbem occasionem dedit. Quumque portâ effractâ cohors Macedonum intrasset; oppidani, olim consilio proditionis agitato, aggregant se Amphotero & Hegelochi; Persarumque præsidio cæso, Pharnabazus cum Apollonide & Athenagora victi traduntur. Duodecim triremes cum suo milite ac remige; præter eas triginta naves & piratici 9 lembi, Græcorumque tria millia à Persis mercede conductæ. his in supplementum copiarum suarum distributis, piratisque supplicio affectis, captivos remiges adjecere classi suæ.

20 XXII. Forte Aristonicus 1 Methymnæorum tyrannus cum piraticis navibus, ignarus omnium quæ ad Chium acta erant, prima vigilia ad portus claustra suecessit: interrogatusque à custodibus quis esset? Aristonicum ad Pharnabazum venire respondit. Illi Pharnabazum quidem jam quiescere, & non posse tum adiri; ceterum pa-

INTERPRETATIO.

a Tis qui civitatem in Macedonum partes impellebant.

NOTÆ.

5. *Lycaoniam.*] Regio fuit Asiæ, quam à Septentrione Cappadocia, ab Ortu Armenia Minor, ab Austro Mons Taurus, ab Occasu Pisidia terminabat, *Paphlagonia*, l. 3. c. 3. *Miletus* l. 4. c. 6.

6. *Cepit.*] Imo verò *recepit*, Nam Miletum quidem ipse Alexander expugnaverat, Suppl. 2. c. 7. & Paphlagoniam deditione acceperat; nec dubium quin Lycaoniam quoque domuisset, quæ subactis ab eo provinciis claudabatur. Sed illa omnia seu vi, sive sua sponte ad Persas redierant.

7. *Inter Achaiam.*] Achaia propriè dicitur Peloponnesi pars illa quæ secundum Corinthiacum sinum extenditur: latius verò accepta totum illum Græciæ tractum continet, qui *Hellas* etiam nuncupatur, & Atticam, Bœotiam ac Locridem, &c. complectitur. Inter hanc &

Asiam plures sunt insulæ, Cycladum præsertim nomine comprehensæ.

8. *Tenedo.*] Hanc Gronovii lectionem ceteris idcirco præferimus, quia nulla est alia quæ vel Grammaticæ legibus, vel Curtiano stylo, vel antiquis libris non pugnet. Ac quæ sequuntur satis indicant non ad Tenedon sed ad Chion vocatos esse ab incolis. *Tenedos*, inquit Virgilius, *notissima fama insula* è regione Trojæ, in ipso Hellesponti aditu. *Chios*, lib. 3. c. 3.

9. *Lembis.*] Lembus navigii genus brevis ac velocissimum, quali potissimum prædones utuntur. Interpres Gallicus *Brigantins* appellavit.

1. *Methymnæorum.*] *Methymna*, inquit Strabo, Lesbiorum urbs, sexaginta stadiis à litore Asiæ; Arionis Poëtæ natalibus, & eximii vini feracitate nobilis.

tere socio atque hospiti portum, & postero die ^a Pharnabazicopiam fore affirmant. Nec dubitavit Aristonicus primus intrare: sequuti sunt ducem piratici lembi, ac dum applicant navigia ² crepidini portus, objicitur à vigilibus claustrum; & qui proximi excubabant, ab iisdem excitantur: nulloque ex his auso repugnare, omnibus catenæ injectæ sunt. Amphotero deinde Hegelochoque traduntur. Hinc Macedones transiere: Mitylenem, quam Chares Atheniensis nuper occupatam, duorum millium Persarum præsidio tenebat: sed quum obfidionem tolerare non posset; urbe tradita pactus ut incolumi abire liceret, ⁴ Imbrum petit. deditis Macedones pepercerunt.

XXIII. Darius desperata pace quam per literas legatosque impetrari posse crediderat; ad reparandas vires, bellumque impigre renovandum intendit animum. Duces ergo copiarum Babyloniam convenire; Bessum quoque Bactrianorum ducem, ¹ perquammaximo posset exercitu coacto, descendere ad se jubet. Sunt autem Bactriani inter illas gentes ^a promptissimi, horridis ingeniis, multumque à Persarum luxu abhorrentibus: siti haud procul à Scytharum bellicosissima gente, & rapto vivere assueta, semperque in armis errant. Sed Bessus suspecta perfidia, haud sane æquo animo ^b in secundo se continens gradu, regem terrebat. nam quum regnum affectaret; proditio, qua sola id assequi poterat, timebatur. Ceterum Alexander quam regionem Darius petisset omni cura vestigans, tamen explorare non poterat: more quodam Persarum, arcana regum mira celantium fide, non metus, non spes elicit vocem qua prodantur occulta. ^c vetus disciplina regum silentium vitæ periculo sanxerat. ^d lingua gravius castigatur quam ullum probrum: Nec ² magnam rem sustineri posse

INTERPRETATIO.

^a Pharnabazæ alloquendi facultatem datum iri.

^a Audacissimi, feroci indole.

^b In loco post Regem primo.

^c Antiqua regum edicta taciturnitatem proposita mortis poena indixerant.

^d Lingua impotentia rigidius plebitur quam ullum aliud flagitium.

NOTÆ.

2. Crepidini.] Crepido extrema terra ora quam aqua alluit, ipsa aqua editior, unde per translationem etiam pureorum, viarum, & rupium crepidines vocantur.

3. Mitylenen.] Primaria fuit Lesbiorum urbs, de qua vide Strabonem l. 13. huic hodieque nomen Metelin, quod ipsi insulae inditum est.

4. Imbrum.] Imbros maris Ægei insula ad oram Thraciæ, Lemnum inter & Thracicam Chersonesum. Est & Imbros castellum in Rhodo insula supra Caunum. De insula loqui videtur Curtius.

1. Perquammaximo.] Suspecta locutio, quam merito putat Gronovius Librariorum inscitia irrepsisse, cum à Curtio ita scriptum esset, Bactrianorum P.R. quammaximo; hoc est, Bactrianorum Prætores, quammaximo exercitu &c. Ita delendum esset Ducem, Babyloniam.] vide infra cap. 34. Bactriani.] lib. 7. c. 16. Scythæ lib. 7. c. 28.

2. Magnam rem.] Ita puta scripsisse Curtium, inquit, Gronovius; non ut vulgati habent, magnam rem magis sustineri. Glossa 78 sustineri fuit olim agi. Id

credunt ab eo cui tacere grave sit ; quod homini facillimum voluerit esse natura. Ob hanc causam Alexander omnium , quæ apud hostem gererentur , ignarus , urbem 3 Gazam obsidebat. Præerat ei Betis eximix in regem suum fidei ; modicoque præsidio e muros ingentis operis tuebatur.

XXIV. Alexander a æstimato locorum situ , agi^r cuniculos iussit ; b facili ac levi humo acceptante occultum opus : quippe multam arenam vicinum mare evomit : nec saxa cotesque , c quæ interpellent specus , obstabant. Igitur ab ea parte quam oppidani conspiciere non possent , opus orsus ; d ut à sensu ejus averteret , 2 turres muris admo-
10 moveri jubet. Sed eadem humus admovendis inutilis turribus , e de-
fidente sabulo agilitatem rotarum morabatur , & tabulata turrium perfringebat ; multique vulnerabantur impune , quum idem recipien-
dis , qui admovendis turribus labor eos fatigaret. Ergo receptui signo
15 dato , postero die muros 3 coronâ f circumdari iussit. Ortoque sole , priusquam admo-
veret exercitum ; opem deum exposcens , sacrum patrio more faciebat. Forte prætervolans corvus 4 glebam , quam un-

INTERPRETATIO.

^e Mœnia vasti circuitus defendebat.

^a Considerato.

^b Cum humus levis & facile fossilis pateretur subterraneam fossionem.

^c Quæ cuniculorum progressum inter-

vertant.

^d Ut à cuniculorum notitia illos abduceret.

^e Arena cedente sub rotis.

^f A militibus in orbem dispositis cingi.

NOTÆ.

cum in textum ab imperitis Librariis esset relatum , adscivit unam literam ex voce præcedente , unam ex subsequente , & factum ita , rem magis sustineri. Impertunum hic de Magis quod Rutgersius voluit. Ita ille.

3. Gazam.] Hæc illa urbs est toties in sacris literis memorata , Sanfonis facinoribus & clade nobills. Ultima , inquit Arrianus , è Phœnice Ægyptum petenti , ad initium solitudinis posita , quæ inde in Ægyptum usque extenditur. Eam alluebat Besor fluvius , qui & torrens Ægypti appellatus. Gaze nomen imposuisse dicitur Cambyfes , quod Ægyptum aditurus , thesauros ibi suos velut in arce deposuisset. Gazam enim Persæ ararium vocant , inquit Curtius. Id fita est , necesse est à scripturæ Interpretibus in Genesim atque Judicum libris Gaza veteris nominis loco substitutum.

i. Cuniculos.] Subterraneæ fossiones ad muros evertendos , quia cuniculorum animalium imitatione excogitatæ sunt ,

ab iis & nomen accepere. De cuniculis Vegetius , lib. 4. c. 24. Lipsius Poliorcet. l. 5. Dial. 6.

2. Turres.] De lignearum turrium forma , proceritate , usu in oppugnationibus urbium , consules eundem Lipsium Poliorc. l. Dial.

3. Corona.] Oppugnatio est , inquit Lipsius , vel subita vel diuturna. Subita est cum impetu , nec circumvallatione adhibita incurrunt. Ad hanc rem leviores machinæ adhibita. Primum usi corona ad terrendum aut claudendum , sed & ad distinnendum. Hinc sæpè occurrunt , corona cingere urbem , corona capere , expugnare. Fuit interdum spissa , id est duplex , triplex , aut supra , ut numerus militum , aut magnitudo loci oppugnandi erat. In corona introrsum pedites , quorum invadere ; extrorsum equites , quorum inspectare & tueri.

4. Glebam.] Eodem modo Plutarchus. Arrianus autem lapidem fuisse tradit. Sed glebam esse oportuit , si capiti incidens resoluta defluxit.

guibus ferebat, subito amisit; quæ quum regis capiti incidisset, & resoluta defluxit: ipsa autem avis in proxima turre confedit. Illita erat turris bitumine ac sulphure: in qua alis herentibus, frustra se allevare conatus, à circumstantibus capitur. Digna res visa, de qua vates consulerentur. & erat non intactus ea superstitione mentis. Ergo Aristander, cui maxima fides habebatur, urbis quidem excidium augurio illo portendi, ceterum periculum esse inquit, ne rex vulnus acciperet. itaque monuit, ne quid eo die inciperet. Ille quamquam unam urbem sibi, quo minus securus Ægyptum intraret, obstare ægre ferebat; tamen paruit vati, signumque receptui dedit.

XXV. Hinc animus crevit obsessis: egressique portâ recedentibus inferunt signa; cunctationem hostium fore suam occasionem rati: Sed acrius, quam constantius prælium inierunt: quippe^a ut Macedonum signa circumagi videre; repente sistunt gradum. Jamque ad regem præliantium clamor pervenerat; quum denunciati periculi haud sane memor, loricam tamen, quam raro induebat, amicis orantibus sumpsit; & ad prima signa pervenit. Quo conspecto Arabs quidam Darii miles, ^b majus fortunâ suâ facinus ausus; clypeo gladium tegens, quasi transfuga genibus regis advolvitur. ille ad surgere supplicem, recipique inter suos iussit. At gladio barbarus strenue in dextram translato² cervicem appetit regis; qui exigua corporis declinatione evitato ictu, in vanum manum barbari lapsam amputat gladio; denunciato in illum diem periculo, ut arbitrabatur ipse, defunctus. Sed ut opinor, INEVITABILE est fatum. quippe

INTERPRETATIO.

^a In particulas comminuta diffiliit.

converti aspexerunt.

² Simul ac Macedonum signa in ipsos

^b Majus, quam ferebat ejus conditio. cœptum aggressus.

NOTÆ.

5. Bitumine.] Quorsum bitumen ac sulphur? Ut celerius ignem caperent turre scilicet, quæ omni potius arte adversus ignem hostium defendebantur? Suspiciabatur aliquando Raderus scriptum sic esse, *alumine ac pulvere*; alumen quippe machinis ab igne defendendis usurpatum Claudius Quadrigarius & Ammianus prodidere. Verum suam ipse conjecturam merito refellit; vel quia nondum istud Alexandri ævo inventum; vel quia implicandis avium plumis minime aptum alumen videtur esse. Nihilò fortè verius, quod tamen eidem placuit, turrim hoc loco non unam ex materia, mobilemque memorari; sed lapideam aliquam, aut lateritiam, bitumine ac sul-

phure pro cæmento interlitam, quæ tum fortè vicina fuerit. Vix enim persuaserit aliam hic turrim significari, quam ex eorum genere de quibus paucis ante versibus egerat Curtius. Quem ego hallucinatum crediderim potius, cum Plutarchus non bitumine, sed *νευρίοις νεκροφάροις*, hoc est, *reticulis ex nervo contextis* ad funes versandos, irretitam avem scripserit.

1. *Inferunt signa.*] Quia pugnatorios signa præcedere solent, *inferre signa* dicuntur qui instructa acie in hostem eunt.

2. *Cervicem.*] Hegesias apud Dionys. lib. *αὐτὸν σπινθέρων*, c. 91. illatum à barbaro gladium sub ipsas lorice pinnulas tradit; nec hujus manum, sed caput gladio Regis exceptum fuisse memorat.

dum inter primores promptius dimicat, sagitta ictus est: quam per loricam adactam, stantem in humero medicus ejus Philippus evellit. Plurimus deinde sanguis manare cepit; omnibus territis, ³ quia nunquam tam alte penetrasse telum, lorica obstante, cognoverant. ⁵ ipse nec oris quidem colore mutato, suppressi sanguinem, & vulnus obligari jussit. Diu ante ipsa signa vel dissimulato, vel victo dolore perstitit; quum suppressus paulo ante sanguis medicamento, manare latius cepit: & vulnus quod recens adhuc dolorem non moverat, frigente sanguine intumuit. ^c Linqui deinde animo, & submitti ¹⁰ ⁴ genu cepit: quem proximi exceptum in castra receperunt. & Betis interfectum ratus, urbem ovans victoria reperit.

XXVI. At Alexander ¹ nondum percurato vulnere, aggerem ² quomœnium altitudinem æquaret, exstruxit; & pluribus cuniculis muros subruui jussit. Oppidani ad pristinum fastigium mœnium novum ¹⁵ exstruxere munimentum: sed ne id quidem turres aggeri, impositas æquare poterat. itaque ^a interiora quoque urbis infesta telis erant. ^b Ultima pestis urbis fuit cuniculo subrutus murus; per cujus ruinas hostis intravit. Ducebat ipse rex ³ antesignanos; & dum incautius subit, saxo crus ejus affligitur. innixus tamen telo nondum prioris ²⁰ vulneris obducta cicatrice, inter primores dimicat: ira quoque accensus, quod duo in obsidione urbis ejus acceperat vulnera. Betim egregia edita pugna, multisque vulneribus confectum deseruerant sui: nec tamen segnius prœlium capeſſebat, lubricis armis suo pariter atque hostium sanguine. ⁴ Sed quum undique *** adducto, insolenti

INTERPRETATIO.

^c Deliquium animi pati, & in genua collabi.

^a Etiam urbis interiora missilibus Macedonum infestabantur.

^b Extrema perniciēs Gazæ fuit.

NOTÆ.

³. Quia nunquam.] Quod nunquam antea meminerant sagittam perfossa lorica tam altè penetrasse, id tunc portento simile ominosumque videbatur.

⁴. Submitti genu.] Mallet Rutgerius, subniti genu: sed Gronovius vulgatam lectionem approbat ex Lucretio, l. i. v. 93.

¹. Nondum percurato.] Hinc colligas non prius inchoatum aggerem, quam esset vulneratus Alexander; cum tamen Arrianus in ipso aggere & machinis ab hostium incurſu defendendis vulnus accepisse scripserit.

². Aggerem.] Fidem prope superat quod habet idem Arrianus, aggerem hunc quo tota urbs, ingentis sanè ambitus, cingeretur, altum ducentos quinquaginta pedes, latum duo stadia extitisse,

³. Antesignanos.] Antesignani, inquit Livius, prima acies, & qui positi ante signa, iisque propugnandis.

⁴. Sed quum.] Non depravatum modo hunc locum, sed etiam mutilum satis ostendunt Criticorum lectiones, non in verbis solum, sed in sensu quoque, haud parum discrepantes. Eum Freinshemius sic restituens, ut dedimus, ita expleri posse lacunam putat: Cum undique ~~unus~~ omnium telis peteretur, ad postremum exhaustis viribus, vivus in potestatem hostium venit. Quo ad Regem adducto, &c.

Cujus ego emendationem ac supplementum, ut non aasim germana asserere (nec verò ipse asseruit) ita ceteris præferenda, & dum aliquid melius occurrat, amplectenda censeo.

gaudio juvenis elatus, alios virtutis etiam in hoste mirator, *Non ut voluisti*, inquit, *mories Beti: sed quidquid tormentorum in captivum inveniri potest, passurum esse te cogita.* Ille^c non interrito modo, sed contumaci quoque vultu intuens regem, nullam ad minas ejus reddidit vocem. Tum Alexander; *Viderisne obstinatum ad tacendum?* inquit, *num genu posuit? num supplicem vocem misit? Vincam tamen silentium;*^d *& si nihil aliud, certe gemitu & interpellabo.* Ira deinde vertit in rabiem: jam^e tum peregrinos ritus nova subeunte fortuna. Per talos enim spirantis lora trajecta sunt; religatumque ad currum traxere circa urbem equi: gloriante rege⁷ Achillem, à quo genus ipse duceret, ⁸ imitatum se esse pœna in hostem capienda. Cecidere Persarum Arabumque circa⁹ decem millia, nec Macedonibus ineruenta victoria fuit. Obsidio certe non tam claritate urbis nobilitata est, quam geminato periculo regis. qui¹⁰ Ægyptum adire festinans, Amyntam cum decem triremibus in Macedoniam ad inquisitionem novorum militum misit. Namque præliis etiam secundis atterebantur copiae; devictarumque gentium militi minor, quam domestico, fides habebatur.

XXVII. Ægyptii^a olim Persarum opibus infensi (quippe avare & superbe imperitatum sibi esse credebant) ad spem adventus ejus²⁰ erexerant animos: utpote qui Amyntam quoque transfugam, &^b cum precario imperio venientem, læti recepissent. Igitur ingens multitudo Pelusium, qua intraturus rex videbatur, convenerat. Atque ille se primo die, postquam à Gaza copias moverat, in regionem Ægypti;

INTERPRETATIO.

^c Non tantum intrepido, sed etiam feroaci vultu.

^d Quamvis nihil aliud profecero, saltem cogam illud abrumpere suspiriis.

^e Jam tum barbaricos mores admittente nova ejus fortuna.

^a Jampridem inimici Persica potestatis.

^b Cum potestate quasi emendicata.

NOTÆ.

⁵ *Interpellabo.*] Alii *interpolabo*, eodem sensu, quo non modo sæpe Curtius, verum etiam Cæsar usurpavit. Nisi si quis corruptos utrobique locos putet, ac pro *interpolare*, legendum *interpellare*.

⁶ *Vertit.*] Hoc verbum absolute ponunt optimi Latinitatis auctores; ut immerito faciant qui *in iram* *vertit* legi volunt.

⁷ *Achillem.*] Olympias enim Alexandri mater genus ad Achillem referebat teste Velleio, lib. i. c. 6.

⁸ *imitatum seesse.*] Imo vero crudelitate superasse. Nam Achilles mortuum Hectorem, Alexander spirantem adhuc Bëtim loris per talos trajectis religatum ad

currum raptari jussit.

⁹ *Decem millia.*] Ingentis sane operis fuisse muros istos oportuit: quibus tuendis decem circiter hominum millia modicum presidium fuerint, ut noster supra scripserat. Sed Hegesias apud Dionysium sex millia numerat.

¹⁰ *Ægyptum.*] Non huc ergo referenda sunt, quæ de Alexandro Hierosolymis recepto memorat Josephus, ut habet Supplem. l. 2. c. 11. Nam septimo post Gazam expugnatam die Pelusium pervenisse testis est Arrianus: sed capta Tyro Judæam ac reliquam Palestinam invaserat ante quam Gazam peteret. Euseb., Plin., Arrian.

quam nunc ¹ *Castra Alexandri* vocant, pervenit. Deinde pedestribus copiis ² *Pelusium* petere jussis, ipse cum expedita delectorum manu ³ Nilo amne vectus est: nec sustinere adventum ejus Persæ; defectione quoque perterriti. Jamque haud procul Memphi erat: in
⁵ cujus præsidio Mazaces prætor Darii relictus, ⁴ ostio amnis superato, octingenta talenta Alexandro, omnemque regiam supellectilem tradidit. A Memphi eodem flumine vectus ad interiora Ægypti penetrat: compositisque rebus ita, ut nihil ex patrio Ægyptiorum more mutaret; adire Jovis [†] Hammonis oraculum statuit.

¹⁰ XXVIII. ^a Iter expeditis quoque & paucis vix tolerabile ingre-

INTERPRETATIO.

^c *Via egre tolerabilis vel paucis viris, & impedimentorum vacuis.*

NOTÆ.

1. *Castra Alexandri.*] Apud Hieronymum & Isidorum pro caltris legitur, *Claustra Alexandri*, cui lectioni suffragari videtur Erasmus. Verum utrobique *Castra* dici debuisse satis aperte indicat Ptolemæus, qui *Ἀλεξάνδρως παρεμβολῶν* appellat.

2. *Pelusium.*] Eo venisse ipsum Alexandrum scribit Arrianus, indeque terrestri itinere Heliopolin usque contendisse.

3. *Nilo.*] Nilus Africa fluvius nobilissimus, cujus fontes veteribus ignoti vulgò cum extitissent, nostro demum sæculo reperti sunt. Oritur in Goyamo Abissinorum regno ex Lunæ, ut vocant, montibus: unde in lacum Zambre illapsus totamque fermè Africam permeans, septem maxime ostiis mari Mediterraneo miscetur. De ejus incrementis cæterisque mirabilibus consule Strabonem, lib. 17. Plinium, Solinum, &c. atque ex recentioribus Scaligerum, Rhamusium, Alpium, Vossium, &c. De Nili fontibus non modò consuluit Hammonem Alexander, verum etiam qui eos investigarent, misit, Lucano teste lib. 10.

4. *Ostio.*] Prope Pelusium, ut ex Arriani lib. 3, intelligi potest. Vel cum Ortelio lege, *ocius amne superato*, Nilo videlicet; quem solum hic licet intelligere. Nam *Orio* sive *Onio*, quod vulgò legitur, omnino corruptum est.

5. *Hammonis.*] De hujus oraculi origine, deque numinis ipsius forma, inferius cap. 30. Nunc ad nomen quòd attinet, tacenda non est doctorum hominum

conjectura, qui Hammonem (ita enim scribi oportere ex Festo probat Freinsheimius) Hammonem, inquam, non alium à Chamo Noe filio fuisse opinantur. Inter utrumque enim affinitatem esse non solum nomen, sed etiam rerum. Nempe Hammonem, Diodoro teste, fuisse Libyæ regem; Chamum verò, ejus certè filios ea loca post divisionem terrarum occupasse: indeque factum ut sacris in literis *terra Cham* appelletur: ex Hebræo *חם* factum esse *Hammon*; addita, ut aliàs sepe, Græca vocis forma. Sed repugnat nonnihil Plato in Phædro, cum scribit *Ἀμμων* esse *Θαμμών* quemdam, Ægyptiorum regem. Sic enim *Ἀμμών*, (quo nomine vocatum ab Ægyptiis Jovem testatur Herodotus) non ex *Cham* sed ex *Θαμμών* per *ἀφαιρέσιν τῆς θ*, factum esset. Quidquid sit, magna fabularum artifex Græcia ad suæ gentis Heroas transferre solita quidquid usquam celebre fuit; ut Hammonici templi auctore gloriari posset, hujusmodi commento usa est. Baccho, cum per deserta Libyæ duceret exercitum, aquarum penuria laboranti occurrisse arietem; cujus fugientis indicio perductus ad fontem, Jovi, quem arietis formâ conspectum crediderat, templum construxerit; addito Ammonis cognomine, quod mediis in arenis, quas Græci *ἀμμόεις* vocant, apparuisset. Verum Diodorus l. 17. conditum à Danao templum scribit; & alias Herodotus fabulas texuit de hujus Oraculi templique origine.

diendum

sciendum erat: terra cœloque aquarum penuria est: steriles arenæ ja-
cent; quas ubi vapor solis accendit, fervido solo exurente vestigia,
intolerabilis æstus existit. luctandumque est, non tantum cum ardore
& siccitate regionis; sed etiam cum tenacissimo sabulo,^b quod præ-
altum, & vestigio cedens, ægre moliuntur pedes. Hæc^c Egyptii
vero majora jactabant. Sed ingens cupido animum stimulabat ade-
undi Jovem; quem^d generis sui auctorem, haud contentus mortali
fastigio, aut credebat esse, aut credi volebat. Ergo cum iis quos du-
cere secum statuerat, secundo amne descendit ad^e Mareotim palu-
dem. eo legati^f Cyrenensium dona attulere; *pacem, & ut adiret ur-
bes suas*, petentes. Ille donis acceptis, amicitiaque conjuncta, de-
stinata exsequi pergit. Ac primo quidem & sequenti die tolerabilis
labor visus: nondum tam vastis nudisque solitudinibus aditis; jam
tamen sterili & emoriente terra. Sed ut aperuere se campi alto obruti
sabulo,^g haud secus quam profundum æquor ingressi, ^h terram ocu-
lis requirebant. Nulla arbor, nullum culti soli occurrebat vestigium.
aqua etiam defecerat, quam utribus cameli devexerant: & in arido
solo ac fervido sabulo nulla erat. Ad hæc sol omnia incenderat, sic-
cæque & adusta erant omnia; quum repente, sive illud deorum mu-
nus, sive casus fuit, obductæ cœlo nubes condidere solem: ingens
æstu fatigatis, etiamsi aqua deficeret, auxilium. Enimvero ut largum
quoque imbrem excusserunt procellæ; pro se quisque excipere eum,
quidam ob sitim impotentes sui, ore quoque hianti captare cœperunt.
ⁱ Quatriduum per vastas solitudines absumptum est.

INTERPRETATIO.

^b Quo pedes difficile se expediunt, ut
pote præalto & sub plantis cedente.

jora quam pro veritate.

^c Egyptii passim ista referebant ma-

^d Non aliter quam qui altum mare in-
gressi sunt.

NOTÆ.

1. *Generis sui.*] Non eo solum nomine:
quia Hercules & Æacus, ad quos, ut vi-
dimus, paternum maternumque genus re-
ferebat, Jove geniti erant, sed quod ipse
quoque Jovis se filium aut esse crederet,
(si tamen credere potuit) aut credi certe
vellet.

2. *Mareotim.*] A Marea civitate *Mareotis*
palus dicta, latitudine supra centum, longi-
tudine infra trecenta stadia, quam Nili
aquæ ex Canopico alveo derivatæ implent.

3. *Cyrenensium.*] Cyrene, urbs olim
celebris, à quâ nomen habuit *Cyrenæica*
regio, hodie *Mesriata*, secundum littus
maris Africi ab occasu Africam, ab ortu
Marmaricam attingit. Eam Macedones
primùm occuparunt, retinuerunt Ptole-

mæi, Romani demùm acceperunt à Pro-
lemæo Appione Evergetis ex pellice filio,
qui patris testamento acceptam; suo ipse
testamento moriens Romanis reliquit.
Ceterum hos Cyrenensium legatos
Memphi Regem adiisse tradit Arrianus
lib. 3. Diodorus autem tum demum oc-
currisse, quum jam medium iter ad Ham-
monem confecisset.

4. *Terram oculis.*] Tam vasta solitudo
fuit, ut arenis itinerum vestigia delenti-
bus, siderum aspectu, ut in mari, regen-
da via esset.

5. *Quatriduum.*] De itineris spatio à
Mareotide ad Hammonem unus diserte
loquitur Diodorus, lib. 17. octo omnino
dies in itinere positos scribens.

XXIX. Jamque haud procul oraculi sede aberant, quum complures¹ corvi agmini occurrunt, modico volatu prima signa antecedentes: & modo humi residebant, quum lentius agmen incederet; modo se pennis levabant, antecedentium iterque monstrantium ritu.
 5 Tandem ad sedem consecratam deo ventum est. Incredibile dictu, inter vastas solitudines sita, undique ambientibus ramis,^a vix in densam umbram cadente sole, contexta est: multique fontes dulcibus aquis passim manantibus alunt sylvas. Caeli quoque mira temperies,
 2 verno tempori maxime similis,^b omnes anni partes pari salubritate
 10 percurrit. 3 Accolæ sedis sunt ab Oriente proximi 4 Æthiopum: in Meridiem versus Arabes spectat; Troglodytis⁵ cognomen est, quorum regio usque ad rubrum mare excurrit. at qua vergit ad Occidentem, alii Æthiopes colunt, quos⁶ Simos vocant: à Septentrione

INTERPRETATIO.

^a Solis radiis vix inter spissas frondes penetrantibus.

^b Æqualiter salubris per omnes anni tempestates durat.

NOTÆ.

1. Complures corvi.] Aristobulus apud Arrianum duos apparuisse corvos testatur; Ptolemæus autem apud eundem, dracones fuisse tradit. Sed Aristobulo plures consentiunt.

2. Verno tempori.] Fortasse tepori melius. Tepore.] Alii tempore.

3. Accolæ sedis.] Ad occasum Ægypti secundum Mediterranei maris litus occurrit primum Libya quam exteriorem vocant, tum Marmarica, inde Cyrenæica Pentapolis; quam excipit Africa proprie dicta. Quanquam priores tres ita distinguuntur finibus, ut singularum nomine sæpe vocetur quidquid terrarum inter minorem Africanam atque Ægyptum intercipitur. Inde factum est ut Hammonis Templum, quod in illa exteriori Libya, non procul Marmaricæ finibus, visebatur, alii in Cyrenæica, alii in Marmarica, alii in Libya collocarint.

4. Proximi.] Procul hinc quidem utraque Æthiopia, Superior & Inferior: illa supra Ægyptum ad Nilum flumen & Arabicum sinum, Oceanumque Æthiopicum; ista etiam longius ultra Æquatorem protensa: procul etiam Troglodytarum Arabum & Nasamonum regiones, quorum illi inter Ægyptum & rubrum mare, istiad orum Syrtis in Africa minore incolunt. Ergo non aliter videtur defendi posse à multiplici errore Curtius,

quam si dixerimus fuisse aliquas Æthiopum extra Æthiopiam, extra Africanam proprie dictam aliquas Nasamonum Colonias: Troglodytas vero non tam propria gentium esse nomina, quam populorum in antris viventium communia. Sed ut hæc ita sint, tria tamen graviter peccasse Curtium nemo inficias iverit. Primum in Troglodytis Hammoniorum vicinis, quod eos Troglodytis ad rubrum mare Arabibus tam longè hinc diffitis, conjungat. Alterum pene par, quod Nasamones Hammonis accolæ cum Nasamonibus Africæ populis ad utramque Syrtim, confundat; à quibus tota Marmaricæ & Cyrenæicæ latitudine divisi erant. Tertium quod eosdem à septentrione ponat, qui ab occasu erant collocandi, ut apud Ptolomæum videre est tabula Africæ 3.

5. Troglodyta.] Α τρωγλην caverna, & δῶν ingredior, Troglodytæ dicti sunt populi in speluncis degere assueti, quales fuisse non modo in Arabia, quam diximus, Troglodytica, verum etiam in Æthiopia, & circa Pontum ex Plinio, Oethico, & Strabone &c. cognoscimus. Dicuntur & Troglodytæ à τρωγ, τρωγός, quod idem atque τρωγλην.

6. Simos.] Quid hoc loco scripserit Curtius, plerique addubitant. Simnos, Symnos, Symnuos, quos libri offerunt,

7 Nasamones sunt,⁸ gens Syrtica,^a navigiorum spoliis quæstuosa. quippe obsident litora,^b & æstu destituta navigia notis sibi vadis occupant. Incolæ nemoris quos *Hammonios* vocant, dispersis tuguriis habitant: medium nemus pro arce habent, triplici muro circumdatum.

XXX.¹ Prima munitio tyrannorum veterem regiam clausit: in proxima conjuges eorum cum liberis & pellicibus habitant; hic quoque dei oraculum est: ultima munimenta satellitum armigerorumque sedes erant. Est etiam aliud Hammonis nemus: in medio habet fontem:² *aquam Solis* vocant. Sub lucis ortum tepida manat; medio die, quum vehementissimus est calor, frigida eadem fluit; inclinato in vespeream calescit; media nocte fervida exæstuat: quoque propius nox vergit ad lucem, multum ex nocturno calore decrescit; donec sub ipsum diem ortum^a adsueto tempore languescat. Id quod pro deo colitur, ³ non eandem effigiem habet, ^b quam vulgo diis artifices accommoda-

INTERPRETATIO.

^a Gens ex navium interceptarum spoliis ditescens.

^b Per vadosa loca ipsis cognita invadunt naves; qua recedente maris fluctu hærent

in brevibus.

^a In solitam temperiem deservescat.

^b Qualem plerumque opifices simulacrorum Diis tribuerunt.

NOTÆ.

nemo Geographus uspiam reperit. *Scenitas* in antiquis codicibus legi affirmat Raderus; & sane quosdam Æthiopum *Scenitas* esse, hoc est, in tentoriis degere, antiqui juxta & recentiores produnt. Sed propius accedit ad scripturæ vestigia quod legimus, *Simos*. Hi colonia quædam fuerunt Æthiopum, & ipsi Nomades, adeoque *Scenitæ* ut ex Agatharchide discimus apud Photium 250. cap. 26.

7. *Nasamones*.] In ora Syrtis, inquit Plinius, *Nasamones*. quos antea *Mesamones* Græce appellavere, ab argumento loci, quod mediis in arenis habitarent. à vicinis mediis, & à vicinis arena.

8. *Syrtica gens*.] Syrtis loca quædam in maris Africi litore, quibus, inquit Sallustius, nomen ex re inditum. Nam duo sunt sinus prope in extrema Africa; impares magnitudine, pari natura; ubi mare magnum esse & favire ventis cæpit, limum arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt; ita facies locorum cum ventis simul mutatur. A quæ itaque, quod est traho, Syrtis appellatur; quod in ea loca limus & arena maris æstu ac procellis trahantur, quibus impactæ naves adhærescunt.

Vulgò dicimus, *les Seches de Barbarie*. Inde quævis breviter in mari Syrtis dicuntur, *des bancs de sable*.

1. *Prima munitio*.] Primam intellige intimam, & in ipso arcis ac nemoris velut umbilico inclusam. *Veterem*.] Alii veterum.

2. *Aquam Solis*.] In ejus fontis miraculo describendo omnes prope Curtio consentiunt; de loco plurimum & ab isto & inter se discrepant: Plinius l. 2. c. 103. in Troglodytis reponit. Idem l. 5. c. 50. ad Debrim Garamantum urbem, quod & Ptolemæus fecit; Arrianus vero in ipso oraculi nemore quod unicum describit. Causas porro hujus miraculi qui nosse volet, adeat de his differentes Lucret. l. 6. 848. Plinium locis citatis, Solinum, c. 27.

3. *Non eandem*.] Humanam videlicet, quæ vulgò Diis exhibentur. Atqui Arnobius lib. 6. ex Hammone Martem, ex Marte vicissim Hammonem fieri posse asserit, si alterius arma cum alterius cornibus commutaveris; ex quo non obscure conjicias, exceptis arietinis cornibus, nihil ab humana forma discrepasse Hammonem. Et verò eam ob causam addita fuisse docet

verant: 4 umbriculo maxime similis est 5 habitus, 6 smaragdo & gemmis coagmentatus. Hunc quum responsum petitur, 7 navigio aurato gestant sacerdotes; multis argenteis pateris ab utroque navigii latere

N O T Æ.

Diodorus Sicul. l. 3. quod Hammon ille Libyæ Rex galeam arietinis cornibus insignem gestare consuevisset.

4 *Umbriculo.*] Magna hic legendi interpretandique varietas. Scribebant alii sic, *umbilico tenus arieti similis est.* Rectè fortasse, nisi reclamarent veteres libri omnes, ubi nusquam hæc verba *tenus arieti.* Hoc autem non emendare, sed depravare est. Alii, veterem secuti scripturam, *umbilico maxime similis est.* Sed quid tandem *umbilicus* ille? Scio non deesse exempla numinum quæ sub informi hujusmodi specie colerentur, nec absurdius pro Jove umbricum, quam pro Venere conum aut pyramidem, pro Cybele lapidem adorari. Verum id si ita est, ubi *corniger Hammon*? Ubi arietis forma, quam ceteri vulgo tribuunt scriptores? aut quo pertinet illa conspecti arietis fabula? Aliter alii hunc nodum expediunt. Sunt qui arietina cornua ἀλιγρονικὸς affingi velint; quod responsa ederet propter ambiguitatem veluti tortuosa. Atenim nec solus Jupiter, nec in hoc solum templo perplexa reddebat oracula; cur igitur aut unus hic, aut uno hoc loco arietinis pingatur cornibus? Visum aliis sic distinguere Jovis effigiem ab eo quod pro numine colebatur, ut ipse quidem arietis specie exhiberetur: sed aliud quiddam Smaragdo & gemmis in umbilici formam coagmentatum, ejus loco adoraretur. Hanc vim habere scilicet verba illa, *id quod pro Deo colitur.* Sed quis non videt violentum id esse interpretandi genus? aut quis credat Jovem non ea qua conspectus credebatur, sed aliena rudique specie adoratum consultumque fuisse? Nullius ingeniosior conjectura quam Isaaci Vossii, cujus hic lectionem amplexi sumus. *Ab umber* inquit, *fit umbriculus, ut à venter ventriculus &c.* Est autem *umber* spurium quoddam ovis genus, ex ovis & mulmone genitum, caprino villo, cornibus in anticam artem flexis, iisque ut plurimuma ge-

minis, nonnunquam etiam quaternis, immo & senis. Tales in Africa potissimum nascuntur. Græci οὐβρίνα vocant; quo etiam nomine spurium quodlibet animalium genus apud eos significatur. Vide Plinium l. 8. c. 49. Vossium in Melæ l. 1. c. 8. Hanc ego lectionem cæteris præferendam censeo, quia si minus vera, certè verè simillima videri potest. Nec me multum movere hujus vocis novitas, nulli fortè præterea Latino scriptori usurpatæ. Nam & ἀνδρογῆς ipsa defenditur, & qui dictionem Curtianam esse probat, Latinam ostenderit. Illud gravius quod hæc umbriculi species cum Arnobii loco parum convenire videatur. Verum id nunc non agitur qualis Hammon re ipsa fuerit, sed qualem Curtius hic describat. Deinde Arnobius & Curtius inter se, & cum cæteris scriptoribus, facile conciliari possunt, si quis attendat quæ de variis Hammonis formis habet Kircherus in *Oedip. Egypt. Syntag.* 3. c. 6. Nam isti hoc unum ferme dicunt, Jovis Hammonii simulacrum arietino vultu fuisse, quod satis intelligitur, quamvis sola arietis cornua cum Arnobio tribuas. Curtii verò umbriculus, genus est arietis Libyci.

5. *Habitus.*] Sic distinguendum censuimus, potius quam *similis est*; *habitus smaragdo, &c.* Est enim habitus hoc loco non *vestis*, sed species, forma, figura numinis, ut ex Diodori verbis conicere possumus. Et alioqui parum apte cohererent ista, *id quod pro Deo colitur, &c., umbriculo maxime similis est.*

6. *Smaragdo.*] Opportunè, nam circum ea loca nasci smaragdum testis est Plinius, l. 37. c. 5.

7. *Navigio aurato.*] Quæ causa fuerit gestandi aurato navigio Hammonis, haud promptum est divinare. Hanc refert Hervartus ad suam de nautica Pyxide conjecturam, minus felici invento. Eam forte probabilius quis repetat ex Strabonis libro 17. cujus hæc verba sunt: *Et ut ex multis deprehendi argumentis potest.*

pendentibus. Sequuntur matronæ virginesque patrio more ^c inconditum quoddam carmen canentes, quo propitiari Jovem credunt, ut certum edat oraculum.

XXXI. At tum quidem regem propius adeuntem maximus natu ^e sacerdotibus ¹ filium appellat; ^a hoc nomen illi parentem Jovem reddere affirmans. Ille se vero ait; & accipere; & agnoscere; HUMANA fortis oblitus. Consuluit deinde an totius orbis imperium fatis sibi destinaret pater? vates æque in adulationem compositus, terrarum omnium rectorem fore ostendit. Post hæc institit quærere, an ² omnes parentis sui interfectores pœnas dedissent? Sacerdos parentem ¹⁰ ejus negat ullius scelere posse violari: Philippi autem omnes interfectores luisse supplicia. adjecit; invictum fore, donec excederet ad deos. Sacrificio deinde facto, dona & sacerdotibus, & deo data sunt; permissumque amicis, ut ipsi quoque consulerent Jovem. Nihil amplius quæsierunt, quam an auctor esset sibi divinis honoribus colendi suum regem? Hoc quoque acceptum fore Jovi vates respondit; ¹⁵ ut ipsi victorem regem divino honore colerent. ^b Vere & salubriter æstimanti fidem oraculi vana profecto responsa videri potuissent: sed FORTUNA, ^c quos uni sibi credere coegit, magna ex parte avidos gloriæ magis, quam capaces facit. Jovis igitur filium se non solum ap- ²⁰ pellari passus est; sed etiam ³ jussit: rerumque gestarum famam, dum augere vult tali appellatione, ⁴ corrumpit. Et Macedones assueti qui-

INTERPRETATIO.

^a Immodulatum quendam concinentes ^{fides esset responsi.}
hymnum.

^a Testatus patrem Regis Jovem hoc ipsi ^c Quos prospera fors sibi soli fidem habere compulsi, eos ut plurimum reddidit magis gloria cupidos, quam ad eam moderatè ferendam idoneos.

^b Rectè & sapienter consideranti quæ

NOTÆ.

templum illud (Hammonis) prius in litore stabat, atque hæc loca maritima erant. Vide etiam ejusdem librum I.

1. Filium.] Sunt, inquit Plutarchus, qui dicant vatem Græce dicere volentem *ὁ παῖς τοῦ*, per barbarismum *παῖς τοῦ* pro-nunciasse; id ab Alexandro ejusque adulatoribus oraculi loco acceptum, quasi *παῖς τοῦ* Jovis filii, dixisset. Nimis id quidem subtile. Nam consilio sic appellasse declarat, quod addit Curtius, hoc illi nomen parentem Jovem reddere. Nec dubitare sinit Justinus, quo autore constat, omnia hic acta ex composito, cum subornati sacerdotes, conficto ad gratiam mendacio, Regem Jove natum testati sunt: quo ille commento, vel suam ma-

trisque infamiam abolere (ferebatur enim ex alio quam ex Philippo satus) vel Bacchi & Herculis gloriam æmulari; vel populorum animos ad sui venerationem metumque traducere studuit.

2. Omnes.] Atqui Alexandro Lyncistræ pepercerat. Vide Suppl. lib. I. c. 10. & infra I. 7. c. 1.

3. Jussit.] Post devictum Persarum imperium I. 8. c. 17.

4. Corrumpit.] Sive enim non persuaderet se Jovis esse filium, notam sibi inurebat insanæ ambitionis; sive persuaderet, non poterant in Jovis filio admirabilia esse, quæ si ab homine essent profecta, instar prodigii habita forent.

dem regio imperio, sed majore libertatis^d umbra, quam cetera gentes; immortalitatem affectantem contumacius, quam aut ipsis expediebat, aut regi, et averfati sunt. Sed hæc suo quæque tempori referrentur, nunc cetera exsequi pergam.

XXXII. Alexander ab Hammone^e rediens, ut à mari ad Mareotim² paludem, haud procul insula³ Pharo sitam, venit; contemplatus loci naturam, primum in ipsa insula statuerat urbem novam condere. Inde ut apparuit magnæ sedis insulam haud capacem; elegit⁴ urbi locum ubi nunc est et Alexandria, appellationem trahens ex

INTERPRETATIO.

^a Specie.

NOTÆ.

5. *Averfati sunt.*] Exempli dabant Philotas, Callisthenes, Hermolaus, &c. suis locis.

1. *Rediens.*] Arrianus & Plutarchus prius inchoatam Alexandriam referunt, quam ad Hammonem iter instituerit: Curtio consentiunt Diodorus & Justinus. Neutros certa ratio aut probat aut refellit, sed illis magis faver, quam istis, temporis ratio, sive quo Ægyptum ingressus est, sive quo discessit.

2. *Mareotim.*] De Mareotide dictum cap. 28.

3. *Pharo.*] Pharus, insula, si Stephano credimus, à Pharo Menelai prœreta nomen accepit, quod à serpente ictus ibidem humatus esset. *Haud procul.*] Eam tamen Homerus Odyss. 4. describit unius diei navigatione à continenti distitam. Quod si verum est, multum oportuit terræ aggestum esse, ut sequentibus seculis continens ad insulam aggere jungi posset. Equidem magnam Ægypti partem ex adjectis Nilo fluvio terris extitisse Justinus & Strabo indicant. In ea insula turris fuit præcella, Solstrati Cnidii opus; cujus è fastigio suspensa fax portum ex alto navigantibus monstraret. Inde *Phari* nomen inditum facibus, quæ edito ex loco noctu accensæ portum nautis procul indicant.

4. *Urbi locum.*] Non usquequaque nudo & vacuo solo urbem novam Alexander excitavit. Nam ex Strabone constat vetustos Ægyptiorum Reges loci opportunitate inspecta, oppidum ibi extruxisse *Rhacotin*, quæ postea pars Alexandriæ fuerit; ut non temerè scripserit Hierony-

mus in Epitaphio Paulæ, *Urbem No-* quæ ipsa Rhacotis est, *postea versam esse in Alexandriam*; nec culpandus videatur, quisquis est, noster interpretes, qui Ezechielis 30. v. 14. 15. 16. inter urbes Ægypti primarias Alexandriam memorat, quamvis anticipato nomine.

5. *Alexandria.* Hæc illa urbs est Ægypti regia, tot scriptorum monumentis celebrata; de cujus amplitudine, magnificentia, divitiis, emporio, templis, Palatiis, Bibliotheca, cæterisque monumentis, nec pauca referre convenit, nec omnia fas est in tam brevi opere dicere. Consule sis Strabonem l. 17. Hirtium de bello Alexandrino, Marcell. l. 22. Hodie vix quidquam superest de antiqua illa magnificentia, propter quam *vertex omnium urbium* dicta fuerat. Quippe collabente Romanorum Imperio simul cum reliqua Ægypto, venit in Saracenorum potestatem anno Christi circiter 636. translataque Babylonem sive Caurum regni sede, paulatim deseri cœpta est, tum anno 1365. à Petro Cypriorum rege magnam partem capta & incensa est; ex quo, nemine reparante, sensim in ruinas abierunt illius pleraque. Vide Bellonium, Marmolium, &c. Jacta sunt ejus fundamenta ab Alexandro sub Olymp. 112. annum 2. Si Juliani anni formam attendas, regni ipsius 5. V. c. 422. ante aram Christi 332. Sed primus adhuc labeatur annus Græcus Olymp. 112. ab isto enim Ptolemæus annos Alexandri inchoat in Canone, Eusebius septimo Alexandri anno tribuit, sed fortè ad operis finem respexit. De Livii, Solini,

6 nomine auctoris. Complexus quidquid loci est inter paludem & mare, 7 octoginta stadiorum muris ambitum destinat; & qui ædificandæ urbi 8 præssent, relictis, 9 Memphim petit. Cupido haud injusta quidem, ceterum intempestiva inceserat, non interiora modo Ægypti, sed etiam Æthiopiam invisere. 10 Memnonis Tithonique celebrata regia cognoscendæ vetustatis avidum trahebat pene extra terminos solis. Sed imminens bellum, cuius multo major supererat moles; otiosæ peregrinationi tempora exemerat. Itaque 11 Ægypto præfecit Æschylum Rhodium, & Peucesten Macedonem; quatuor millibus militum in præsidium regionis ejus datis. claustra Nili fluminis 12 Polemonem tueri jubet: triginta ad hoc triremes datæ. 13 Africæ deinde quæ Ægypto juncta est, præpositus Apollonius: vestigalibus ejusdem

NOTÆ.

Eutropii, aliorumque erroribus circa hanc epocham Petavius 10. de Doctr. c. 37.

6. *Nomine.*] Nec verò unam hanc de suo nomine urbem appellavit; nam & alias infra videbimus ab eo conditas ejusdem nominis, & plures etiam ab diversis autoribus memorari ad usque octodecim, testis est Dionysii Perieg. Scholiastes v. 254. Nisi forte ex una quandoque plures sunt; vel aliquæ ab aliis conditæ, & Alexandri nomine appellatæ sunt.

7. *Octog. stadiorum.*] Hoc est passuum decies mille. *Muris.*] Forte *muri ambitum.*

8. *Præssent.*] Horum princeps fuisse fertur *Dinocrates* quidam Macedo, insignis architectus, quem Hirtius *Dinocharem* seu *Democharem*; Plutarchus *Stasiratem*; Alianus *Chinocratem*; vulgati Strabonis codices l. 14. *Chersimocratem* corruptè vocant; cum Mss. teste Casaubono, *Dinocratem* exhibeant.

9. *Memphim.*] De *Memphi* supra c. 5. De *Æthiopia* cap. 29.

10. *Memnonis.*] Fuit Memnon Tithoni filius, ex Aurora, ut Poëtæ fabulantur, Tithoni pater, vel quod alii rectius putant, frater erat Laomedon Trojæ rex. Quare Memnon Patrueli Priamo suppetias tulit, Æneid. l. v. 493.

— *Et Nigri Memnonis arma.* Quod si non plures fuerunt ejusdem nominis, oportet unum eundemque non Æthiopiz solum & Ægypto, sed etiam maximæ Asiæ parti imperasse. Nam eorum Regia, ut mox dicemus, in Thebaide sita; ubi & celebris illa Memno-

nis statua) satis indicat Æthiopum eos ac Ægyptiorum reges extitisse; tum quod Strabo refert l. 15. à Tithono Memnonis patre Susa esse constructa, hujus urbis arcem Memnonium vocari, ipsumque Memnonem juxta Paltum Syriæ & flumen Badam sepultum prodi; hæc, inquam, argumento sunt Asiæ quoque dominatos esse; quod ex Thebaicis monumentis apud Strabonem confirmatur. Idque ipsum illa Tithoni & Auroræ fabula adumbrari crediderim. Sed illud credibilius plures fuisse Tithonos, vel certe Memnonas, quos Græci suo more in unum confuderint.

Terminos solis.] Immo hercle vix ad terminos solis. Nam sive Thebis, sive in Abydo urbe fuit hæc regia, non parum citra Cancræ Tropicum erat, cum infra Syenen utraque urbs esset.

11. *Ægypto.*] Præfidiis Macedonum quæ in Ægypto reliquit: nam regionem totam Doloaspi Ægyptio administrandam commisit, ut autor est Arrianus.

12. *Polemonem.*] Duos hic videtur Curtius in unum confundere, cum Arrianus lib. 3. alterum Pelasio oppido, alterum classi triginta navium præfectum scribat; illum Megacis filium, hunc Therapmenis.

13. *Africæ.*] Africæ latius sumptæ partem intelligit, quam supra descripsimus, Libya, Cyrenaica, & Marmarica. constantem; nam Africa proprie dicebatur quæ à Libya, vel Cyrenaica, ad Mauritaniam usque pertinebat secundum maris litus.

Africæ, Ægyptique, Cleomenes. Ex finitimis urbibus commigrare Alexandriam iussis, novam urbem magna multitudo implevit. Fama est; *quum rex*¹⁴ *urbis futura muros polenta, ut*¹⁵ *Macedonum mos est, destinasset, avium greges advolasse, & polenta esse pastas: quumque id omen pro tristi à plerisque esset acceptum; respondisse vates, magnam illam urbem*¹⁶ *advenarum frequentiam culturam, multisque eam terris*¹⁷ *alimenta prabituram.*

XXXIII. Regem, quum secundo amne deflueret, adsequi cupiens Hector Parmenionis filius, eximio ætatis flore, in paucis Alexandro carus, parvum navigium conscendit, pluribus quam capere posset, impositis. itaque mersa navis omnes destituit: Hector diu flumini obluctatus, quum madens vestis, & adstricti crepidis pedes natare prohiberent, in ripam tamen semianimis evasit; & ^a ut primum fatigatus ¹ spiritum laxavit, quem metus & periculum intenderant, ¹⁵ ^b nullo adjuvante (quippe in diversum evaserant alii) exanimatus est. Rex amissi ejus desiderio vehementer afflictus est: repertumque

INTERPRETATIO.

^a Statim atque respirationis meatum aperuit, quam periculi metus comprimere coegerat. ^b Cum nemo esset qui opem ferret.

NOTÆ.

14. *Urbis futura.*] Lectionem hanc Gronovii cæteris faciliè anteferendam censuimus, quæ parum cum phrasi Curtiana, vel cum historiæ veritate conveniunt. Nam *destinare urbem futuris muris*, *συνεδοχῆς* dici, quasi, *secundum futuros muros*, vereor ut Curtius probaret: qui vero sic legunt *urbis futuris muris polentam destinasset*, ii nec vim hujus verbi propriam satis attendunt, nec rei gestæ veritatem; cum ex aliis scriptoribus constet jam sparsam fuisse designandis muris, non paratam solum in eum usum farinam, tunc cum avibus depasta fuit. *Destinare enim designare est*, ut optime notat Gronovius ex Virgilio in Culice v. 390,

Locum capit, hunc & in orbem. Destinatur.

Tum ex Vegetio 2. 10. atque ex Livio quorum verba laudat. Addere poterat Curtium ipsum l. 6. c. 26. l. 9. c. 23. & 28.

15. *Macedonum.*] Hoc solus Curtius; quâ fide, dubium. Certe Arrianus, Plutarchus, Strabo, Valerius Maximus, & Marcellinus, non consilio sed casu factum scribunt, ut calcis vel cretæ penuria, cuius in ea re usus erat, farina adhibita

fuerit.

16. *Advenarum.*] Frequentiam advenarum invitavit non solum portus commodissimus & emporii celebritas, sed etiam liberalium artium studia, quæ in hac urbe, si usquam aliâs, floruerunt. Vide quos laudavimus scriptores, & si lubet præterea Diodorum l. 17.

17. *Alimenta.*] Satis quidem constat magnam ex ea urbe frumenti vim exportari solitam, cum in alias oras, tum Romam, præcipue florente imperio, deinde Constantinopolim; ex quo Magni Athanasii hostes ejus quondam apud Constantinum calumniandi ansam arripuisse leguntur.

1. *Spiritum laxavit.*] Cum in ipso enatandi labore partim subitus pavor, partim admittendæ per os & nares aquæ periculum, respirationis vias diu occlusas tenuisset, longo & vehementi conatu distenta respirandi organa, repente deinde laxata, solito munere fungi non potuerunt, præsertim cum nullus adesset, qui ingesto in os cibo, aut infuso liquore, exhaustos spiritus suppleret, ac semianimum refocillaret.

corpus.

corpus magnifico extulit funere. ^c Oneravit hunc dolorem nunciis mortis ² Andromachi, quem præfecerat Syriæ: vivum Samaritæ cremaverant. Ad cujus interitum vindicandum, quanta maxima celeritate potuit, contendit, advenientique sunt traditi tanti sceleris auctores. Andromacho deinde Memnona substituit: adfectis supplicio, qui præ- ⁹ torem interemerant. Tyrannos; inter eos ³ Methymnæorum Aristonicum, & Chrysolaum popularibus suis tradidit: quos illi è ⁴ muris ob injurias tortos necaverunt. ⁵ Atheniensium deinde, Rhodiorumque & Chiorum legatos audit. Athenienses victoriam gratulabantur; & ut ⁶ captivi Græcorum suis restituerentur, orabant: Rhodii & ¹⁰ Chii de præsidio querebantur. omnes ⁷ æqua desiderare visi, impetraverunt. ⁸ Mitylenæis quoque ob egregiam in partes suas fidem & pecuniam, quam in bellum impenderant; obsides reddidit: & magnam regionem finibus eorum adjecit. Cypriorum quoque regibus, qui & à Dario defecerant ad ipsum; & oppugnantem Tyrum miserant ¹⁵ classem, pro merito honos habitus est. Amphoterus deinde classis præfectus, ad liberandam Cretam missus (namque & Persarum, & Spartanorum armis pleraque ejus insulæ obsidebantur) ante omnia mare à piraticis classibus vindicare jussus: quippe obnoxium prædonibus erat; in bellum utroque rege converso. His compositis ²⁰ ⁹ Herculi Tyrio ex auro crateram, cum triginta pateris dicavit:

INTERPRETATIO.

^c Auxilium hunc luctum.

NOTÆ.

2. *Andromachi.*] De *Andromacho* Syriæ præfecto supra c. 5. Hunc Samaritanum coorta seditione vivum cremarunt. Oportuit ergo non Coelestis solum, quod supra Curtius significabat, sed etiam Judææ Samariæque præpositum fuisse, quod Eusebius testatur in Chron. & Cedrenus. *Samarita.*] Samaria in sacris Literis notissima Civitas; Israëliti regni metropolis, ab Amri Israëlitarum sexto rege condita, annis ante Christum circiter 923. Nomen habuit à quodam *Somer*, qui montem extruendæ urbi destinatum Regi vendiderat. Eam ab Joanne Hyrcano Judæorum Pontifice excisam Herodes magnus instauravit, & in gratiam Augusti Cæsaris *Sebasten* appellari voluit. Ab ea regio ipsa *Samaria* nuncupata est, quam hodie Arabum regulus obtinet Turcorum vesticialis.

3. *Methymnæorum.*] Methymna urbs in Lesbos insula; de qua hoc libro, cap. 22.

4. *E muris.*] Redundant hæc duæ vo-

ces; nisi fortè pro *necaverunt* reponendum fuit *suspenderunt*, vel *precipitarunt*, aut aliquid demum simile. Nec displicet Blankardi conjectura, sic restituentis, quos illi ob injurias tortos in muris necaverunt, quo nempe in omnium oculis pœnas darent.

5. *Atheniensium.*] De Athenis, vide Suppl. I. 1. c. 2. §. 6. &c. De Rhodo & Chio, supra egimus, cap. 5.

6. *Captivi.*] Id jamdiu ante postulerant, cum adhuc ad Celœnas esset, l. 3. c. 1. Ubi hoc solum responsi abstulerant, reddendos finito Persico bello.

7. *Æqua desiderare.*] Legunt aliqui *ea qua*; sed parum convenienter diciputem, *ea qua desiderare visi, impetraverunt.*

8. *Mitylenæis.*] De Mitylene, vide cap. 5, hujus libri. De Cyprio cap. 1. De Creta ibid.

9. *Herculi Tyrio.*] De hoc antea diximus cap. 7.

^d imminensque Dario, iter ad Euphratem ¹⁰ pronunciari iussit.

XXXIV. At Darius, quum ab Ægypto divertisse in Africam hostem comperisset; dubitaverat utrumne circa Mesopotamiam subisteret, an interiora regni sui peteret: haud dubie ^a potentior auctor præsens futurus ultimis gentibus impigrè bellum capeffendi, quas ⁵ ægre per præfectos suos moliebatur. Sed ut ^b idoneis auctoribus fama vulgavit, Alexandrum cum omnibus copiis, quamcumque ipse adisset regionem, petiturum: haud ignarus quam cum strenuo res esset; omnia longinquarum gentium auxilia ¹ Babyloniam contrahi iussit. ¹⁰ Bactriani, Scythæque, & Indi convenerant: ² nam & ceterarum gentium copiarum ^c partibus simul adfuerunt. Ceterum quum ³ dimidio ferme major esse exercitus, quam in Cilicia fuerat; multis arma deerant: quæ summa cura comparabantur. Equitibus equisque regumenta erant ex ⁴ ferreis laminis serie inter se connexis: queis antea ¹⁵ præter jacula nihil dederat, scuta gladiique adiciebantur: equorumque domandi greges peditibus distributi sunt, ut ⁵ major pristino esset equitatus: ingensque, ut crediderat, terror hostium, ducentæ falcatæ quadrigæ, unicum illarum gentium auxilium sequutæ sunt. Ex summo ⁶ temone hastæ præfixæ ferro eminebant: ^d utrimque à jugo

INTERPRETATIO.

^d Et in Darium properans.

^a Potentius incitaturus per se ipse, ad arma celeriter capiendâ, remotas nationes, quas difficile movebat ope Sattraparum.

^b A nuntiis fide dignis profectus rumor.

^c Ad exercitum Darii sese unâ adjunxerunt.

^d Ex utraque jugi parte tres enses affixerant directos antrorsum.

NOTÆ.

10. Euphratem.] De Euphrate, Tigri, & Mesopotamia inferius l. 5, c. 1.

1. Babylonem.] De Babylone l. 5, c. 4.

De Bactrianis l. 7, c. 16. De Scythis l. 7, c. 28. &c. De India l. 8, c. 29.

Babylonem scribere malui, quam quod alii habent Babyloniam, quod Latini sermonis ratio facilius videtur admittere, copias Babylonem contrahi, quam Babyloniam.

Ceterum haud satis apparet quo consilio Darius, tam longinquas gentes Babyloniem acciverit, ut eas postmodum versus interiora regni eodem, quo venerant, itinere reduceret. Arrianus certe ad Arbela primo, tum per Lycum ad Gaugamela Darium adducit. Atque haud scio an ipse Curtius postea suam refellerit de Babylone sententiam, cum totius exercitus opes Arbelis à Dario veniente depositas scribit; quis enim non videt à tergo

relinqui impedimenta debuisse? Cum ergo cis Arbela processerit, ut ipso teste Curtio infra demonstrabitur, necesse est illac transierit, ab Oriente, non ex Babylone veniens.

2. Nam.] Melius forte, jam.

3. Dimidio.] Hoc loco utemur infra ad cap. 47. ut errorem qui in Curtii numeros irrepsit, demonstremus, & quæ licet, corrigamus.

4. Ferreis laminis.] Vide l. 3, c. 28.

5. Major.] Et hoc argumentum erit vitia in numerorum nota lectionis, c. 47.

6. Temone.] Temo lignum est oblongum inter duos equos medium, ab eo dictus, inquit Varro, quod plaustrum sive currum & jugum contineat, hoc est, alterum alteri committat. Jugum vero lignum aliud transversum extremo temoni commissum, cui boves, equi, leones,

ternos direxerant gladios : & inter radios rotarum plura spicula eminebant in adversum : aliæ deinde 7 falces summis rotarum orbibus hærebant ; & aliæ in terram dimissæ , quidquid obvium concitatis equis fuisset , amputaturæ.

XXXV. Hoc modo instructo exercitu ac perarmato , Babylone copias movit. A parte dextra erat Tigris nobilis fluvius ; lævam tenebat Euphrates : agmen Mesopotamiæ campos impleverat. Tigri deinde superato , quum audisset haud procul abesse hostem ; Satropatem equitum præfectum cum mille delectis præmisit. Mazæo prætori¹ sex millia data , quibus transitu² annis arceret. eidem mandatum , ut regionem quam Alexander esset aditurus ,³ popularetur atque ureret. quippe credebatur inopia debellari posse nihil habentem , nisi quod rapiendo occupasset : ipsi autem commeatus alii terra , alii Tigri amne subvehebantur. Jam pervenerat ad 4 Arbela vicum ,^a nobilem

INTERPRETATIO.

^a Quem sua strage celebrem redditurus erat.

NOTÆ.

&c. colligantur. Ex summa igitur , hoc est , extrema temonis parte antrorsum eminebat hasta ferro armata ; ex jugi vero parte utraque terni gladii.

7. Falces.] Non satis apparet quid sibi velit hoc loco Curtius : nec ipse forte quid scriberet satis intellexit , in apparatu bellico pugnisque describendis , haud admodum peritus. Ut ut est , falces illæ rotarum orbibus affixæ sic debuerunt ad latus utrinque protendi , ut motu suo ampliorem , quam ipsæ rotæ , circulum non describerent , alioqui nullo pacto ad currum motum accommodari potuerunt.

1. Sex millia.] Tria solum data apud Arrianum lego.

2. Transitu annis.] Euphratis , quem ad Thapsacum trajecit Alexander.

3. Popularetur.] Ea fortè causa fuerit cur Alexander , ut Arrianus observat , non recta via ab Euphrate , quem ad Thapsacum trajecerat , Babylonem contenderit : sed in lævam divertens , iter ceperit & ducendo exercitui commodius , & pabulis abundantius.

4. Arbela vicum.] Primum de nomine ipso , tum de re querendum est. *Arbellam* legunt nonnulli : alii *Arbella* : rectius , opinor , *Arbela* scripserimus. Græcos secuti , apud quos passim *ἄβηλα* , plurali

numero legimus. Nec verò apud Plutarchum *ἄβηλα* reperio , quod dixerat Ortelius. Proximum est ut de hujus urbis situ dicamus : urbem enim jam tum fuisse , non vicum duntaxat , disertè docet Strabo l. 16. sub initium ; & nos infra ex ipso Curtio ostendemus. Arbela igitur , unde vicina regio *Arbelis* , non modo trans Tigrim , sed etiam ultra Lycum fuisse , tam Strabo quam Arrianus docent. Ad Curtium quod attinet , cum hic citra Lycum , alias ultra posuerit , minimè dubium quin illo loco vere dixerit , ubi ceteros consentientes habet : hic autem fallatur , ubi optimis autoribus certæque rationi pugnat. Apud Strabonem lib. 16. duo sunt quæ officere nobis videantur. Primum quod Arbela dicat ad Babyloniam pertinere , & circa illam esse : alterum , quod cum Arbelitidem Lyco fluvio distimet ab Aturia , trans Lycum Aturiam dicat esse. Ex quo consequens videtur Arbela cis hunc fluvium fuisse , & Babylonî viciniora quam Aturiam. Verum ad primum quod attinet , Babylonî nomine Strabo Assyriam universam comprehendit , ad quam Arbela utique pertinebant. Jam verò , quod erat alterum , cum ab India ad Persidem , à Perside ad Assyriam ac Mesopotamiam ordine progrediatur Geographus , merito

fua clade factururus. hic commeatum sarcinarumque maiore parte deposita, ⁵ Lycum amnem ponte junxit, & per dies quinque, ⁶ sicut ante Euphratem, trajecit exercitum. Inde ⁷ octoginta fere stadia ⁸ progressus, ad alterum amnem, ⁹ *Bumelo* nomen est, castra posuit. ¹⁰ Opportuna explicandis copiis regio erat, equitabilis & vasta planities. ne stirpes quidem & brevia virgulta operiunt solum: ^c liberque prospectus oculorum etiam quæ procul recessere, ¹⁰ perimitur: Itaque si qua campi eminebant, iussit æquari, ^d totumque fastigium extendi.

XXXVI. Alexandro, qui numerum copiarum ejus, quantum procul conjectari poterant, æstimabant; vix fecerunt fidem, tot millibus cæsis, ¹ majores copias esse reparatas. Ceterum omnis periculi, & maxime multitudinis contemptor, ² undecimis castris pervenit ad

INTERPRETATIO.

^b Idoneus extendenda aciei locus erat, quæ longe remota sunt, pertingit.
^c aptus equitatu campus. ^d Omnem collium eminentiam complanari.

NOTÆ.

factum ab eo ut Aturiam trans Lycum esse diceret; venientibus scilicet ex Perside, cujus respectu loquitur. Quare vel ex hoc loco manifestum apparet quod diximus, trans Lycum Arbela fuisse sita. Quod hic notatum oportuit, ut ex eo postmodum intelligas quam parum sibi Curtius constet. Nam quod aliqui suspicantur hic ab eo non Arbela, sed *Gaugamela* scriptum fuisse, quia & vicum vocat, & clade Darii nobilem; hoc inquam, nullo argumento, nullo teste dicitur; ac ut verum esset, nihilominus peccasset Curtius, qui paulo post præter Arbela dicit Tigrim ab Alex. esse tractum.

⁵. *Lycum*.] Lycus, ut modo dixi, Assyriæ fluvius Aturiam sive, ut alii putant, Assyriam proprie dictam ab Arbelitide dividit, Strabone teste, pauloque post in Tigrim se exonerat. Caprum ab aliquibus vocari ferunt: sed Strabo & Ptolemæus utrumque distinguunt.

⁶. *Sicut*.] Hæc verba, sicut ante Euphratem, temerè à sciolo quopiam intrusa suspicatur Freinshemius; nec immerito. Nam & nimium exilem observationem continent, & hiulcam efficiunt orationem. Ad quod enim verbum referas? Maluit Accidalius, ut ea retineret, exercitum re-

jicere; sed si quid immutandum, minus hoc, quam illa, displicet.

⁷. *Octoginta*.] Milliaria decem, hoc est, paulo plus tribus leucis quas nostri communes vocant.

⁸. *Progressus*.] Habent aliqui Mss. *Profectus*. Progressum intelligit, sive profectum recedendo orientem versus, & regni interiora; quod secus esse ostendimus.

⁹. *Bumelo*.] Legunt alii *Bumado*, aut *Boumelo*, quorum utrumque apparet factum ex Βέμλος, facili mutatione & in δ.

¹⁰. *Perimitur*.] Modii lectionem præsentamus, quod vulgata, *permittitur*, tolerari non posset. Nisi forte cum Junio legere malis, ad ea quæ procul recessere, *permittitur*, id est, *transmittitur*; quo sensu verbum hoc à Sisenna usurpatum tradunt.

¹. *Majores*.] Ex hoc quoque loco infra colligemus mendum in numeros Curtianos irrepisse, ubi Darii copias recenset.

². *Undecimis*.] Vide l. 3. c. 16, quo verò ex loco ad Euphratem & Thapsacum undecimis castris pervenisse velit, parum liquet. Certè aliunde quam Tyro numeranda sunt. Quis enim putet grave impedimentis agmen undecim diebus quinque forte stadiorum millia, hoc est milliaria 62½, confecisse?

Euphratem : quo 3 pontibus juncto equites primos ire , phalangem sequi jubet. ^a Mazæo , qui ad inhibendum transitum ejus , cum sex millibus equitum occurrerat ; non auso periculum sui facere. Paucis deinde , non ad quietem , sed ad reparandos animos diebus datis militi , strenue hostem insequi cœpit : metuens ne interiora regni sui peteret ; sequendusque esset per loca omni 4 solitudine atque inopia vasta. Igitur 5 quarto die præter 6 Arbela penetrat ad Tigrim. Tota regio ultra amnem recenti fumabat incendio : quippe Mazæus quæcumque adierat , haud secus quam hostis urebat. Ac primo caligine , quam fumus effuderat , obscurante lucem ; insidiarum metu substitit : deinde ut speculatores præmissi tuta omnia nunciaverunt ; paucos equitum ad tentandum 7 vadum fluminis præmisit : cujus altitudo primo summa equorum pectora ; mox , ut in medium alveum ventum est , cervices quoque æquabat. ^b Nec sane alius ad Orientis plagam tam violentus invehitur ; multorum torrentium non aquas solum , 13 sed etiam saxa secum trahens. itaque à 8 celeritate qua defluit, *Tigri* nomen est inditum : quia 9 Persica lingua *Tigrim* sagittam appellant.

INTERPRETATIO.

^a Cum Mazæus non esset ausus vires suas experiri, ^b Nec ullum aliud flumen in Oriente, tam rapide fertur.

NOTÆ.

3. Pontibus.] Fuisse jam ibi pontem ad Thapsacum tradit Arrianus , sed qui ad ulteriorem ripam non pertingeret. Hunc à Mazæo desertum suppleri iussit, qua parte imperfectus erat, additis etiam aliis.

4. Solitudine.] Quam alibi locorum natura fert, alibi Darius de industria faceret incendio & vastitate.

5. Quarto die.] Et hoc incredibile, tantum itineris quatuor diebus confectum, quantum, Eustathio teste, ad septimum diem fortis & celer viator possit absolute. Certe Strabo l. 16. à Thapsaco ad Tigrim stadia numerat 2400.

6. Præter Arbela.] Mira hoc loco Curtii nostri oscitantia, qui Arbela cū paulo ante trans Tigrim collocarit, nunc Tigrim ipsum præter Arbela ponit. Sunt qui ita excusent, quasi præter Arbela dixerit trajectum Tigrim, quod hic flexu quodam Orientem versus procurreret, ultra quam Arbela sita erant; ut merito scribere potuerit præter eam urbem transmissum fuisse ab Alexandro, fluvium, quamvis ipsa ultra Tigrim

esset. Verum hæc sententia præterquam quod gratis, imo hercle ingratis, Curtio affingitur, falsa est ipsa per se, uti supra demonstravimus ad cap. 35.

7. Vadum.] Diodorus quoque vado trajectum narrat, sed Arrianus l. 7. negat Tigrim usquam vado transmeabilem esse.

8. A celeritate.] De ipso Tigri inferius l. 5. c. 2. nunc ad nomen quod attinet rationemque nominis, Curtio consentiunt Strabo, l. 11. & Plinius l. 6. c. 27. atque alii. Isidorus autem l. 13. c. 21. ab animali Tigride nomen ductum censet, propter velocitatis similitudinem. Utrumque verum esse potest, ut à sagitta animal, ab animali fluvius appellationem sortitus fuerit. Ut ut est, de ejus incredibili celeritate videri quoque potest Plinius l. 8. c. 8.

9. Persica.] Medorum lingua *Tigrim* sagittam esse alii tradunt; sed Persæ nimirum passim apud antiquos Medi vocantur, propter gentis & imperii affinitatem, ut non mirum sit idem utriusque vocabulum fuisse commune.

XXXVII. Igitur pedes velut divisus ¹ in cornua, ² circumdato equitatu, ³ levatis super capita armis, haud ægre ad ipsum alveum penetrat. Primus inter pedites rex egressus in ripam, vadum militibus manu, quando vox exaudiri non poterat; ostendit. ⁴ sed gradum firmare vix poterant, quum modo saxa lubrica vestigium fallerent; modo rapidior unda subduceret. Præcipuus erat labor eorum, qui humeris onera portabant: quippe quum semetipsos regere non possent; in rapidos gurgites incommodo onere auferebantur. & dum sua quisque spolia consequi studet; major inter ipsos, quam cum amne orta luctatio est: cumulique sarcinarum passim fluitantes plerosque ⁵ perculerant. Rex monere ut satis haberent, arma retinere; cetera se redditurum. Sed neque consilium, neque imperium accipi poterat: obstrepebat hinc metus; ⁶ præter hunc invicem ⁷ vocantium mutuus clamor. Tandem qua leniore tractu amnis aperit vadum, emergere: ⁸ nec quidquam præter paucas sarcinas desideratum est.

XXXVIII. Deleri potuit exercitus, si quis ausus esset vincere: sed perpetua fortuna regis avertit inde hostem. Sic ⁹ Granicum tot millibus equitum peditumque in ulteriore stantibus ripa superavit: sic angustis in Ciliciæ callibus tantam multitudinem hostium. ¹⁰ Audaciæ quoque quâ maximè viguit, ratio minui potest; quia nunquam

INTERPRETATIO.

² Sed firmo gressu niti ægre poterant, quod nunc saxa levia subducerent se pedibus, nunc violentior aqua illos disturbaret.

⁴ Nimia quoque fiducia culpa minui ex eo potest, quod nunquam hoc in questionem venit, an sine ratione aliquid suscepisset.

NOTÆ.

1. In cornua.] Cornu quid sit in exercitu diximus l. 3. c. 5.

2. Circundato.] A sinistra quidem ut fracta equorum objectu rapiditas fluvii faciliorem peditibus transitum præberet. A dextra fortasse, ut si quos istorum vis fluminis abriperet, ab equitatu exciperentur, ac sublevarentur, quod à se factum in re simili, cum Iberum amnem trajiceret, scribit ipse C. Cæsar l. de bello Civ. Plura sunt ejus generis exempla.

3. Levatis super.] Atqui Diodorus l. 17. Alexandrum ait, ut vehementiæ undarum obsisteret, manus inter se arctè conferere, totamque corporum molem veluti jugo connexam habere milites jussisse. Quod sanè levatis super capita armis, aut sarcinis facere non poterant, nisi forte ad summum bini.

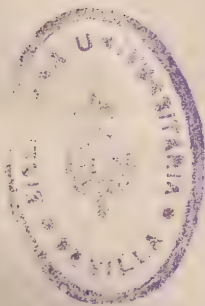
4. Perculerant.] Amissæ rei dolore &

recuperandæ desiderio, Malim tamen propriè sumere, ut perculerant idem sit ac incurrendo prostraverant.

5. Præter hunc.] Aptior videri poterat Accidalii lectio, expuncto præter, sic restituentis, hinc metus, hinc invicem, &c. Sed Freinshemius vulgatam retineri posse censuit, etsi ab usitata loquendi formula paululum abhorrentem.

6. Vocantium.] Non dubitavi, eodem autore Freinshemio, sic restituere, pronatantium, quod vulgo legebatur. Primum enim non natatu sed vado transitum est, deinde quid illud est, invicem natate? Contra vero quam appositè dicitur invicem vocantium mutuus clamor?

9. Granicum.] V. Supplem. l. 2. c. 5. Cilicia.] l. 3. c. 9. & seq.

in discrimen venit, ² an temerè fecisset. ³ Mazæus, qui, si transeuntibus flumen supervenisset, haud dubiè oppressurus fuit incompósitos; in ripa demum, & jam perarmatos, adequitare cœpit. Mille admodum equites præmiserat. quorum paucitate Alexander exploratâ, deinde contempta; præfectum ⁴ Pæonum equitum Aristona *laxatis habenis invehi* jussit. Insignis eo die pugna equitum, & præcipue Aristonis fuit: præfectum equitatus Persarum Satropatem, directâ in gutture hastâ transfixit; fugientemque per medios hostes consequutus, ex equo præcipitavit, & obluctanti caput gladio dempsit: quod relatum magna cum laude ante regis pedes posuit.

XXXIX. Biduo ibi rex ¹ stativa habuit: ^a in proximum deinde iter pronunciari jussit. Sed primâ fere ² vigiliâ luna ³ deficiens, primum nitorem sideris sui condidit; deinde sanguinis colore ⁴ suffuso lumen omne fœdavit: ^b sollicitisque sub ipsum tanti discriminis casum ingens religio, & ex ea formido quædam incussa est. *Diis invitis in ultimas terras trahi se querebantur. jam nec flumina posse adiri; nec sidera pristinum præstare fulgorem: vastas terras, deserta omnia occurrere: in unius hominis jactationem tot millium sanguinem impendi. fastidio esse patriam; ⁶ abdicari Philippum patrem; ⁷ cœlum ^c vanis cogi-*

INTERPRETATIO.

^a In crastinum diem.

^b Cum jam essent anxii propter imminens tanti prælii periculum, vehemens religionis sensus, atque ex eo natus pavor

quidam eos invast.

^c Divinos honores insana spe ab eo affectari.

NOTÆ.

². *An temere.*] Adeo constanter felix fuit, ut ne in mentem quidem venerit dubitare quidquàmne temerè fecisset.

³. *Mazæus, qui.*] Ita plerique omnes tum Mss. tum excusi; ut necessario suppleri debuerit verbum *fuit*, quod deerat. Legi etiam posset, utraque voce rejecta, *qui & fuit*.

⁴. *Pæonum.*] Pæones Macedoniæ populi Occidentem inter ac Septentrionem, infra Axii amnis fontes.

⁵. *In gutture.*] Placeret alicui forte in guttur, sed retineri potest vulgata lectio, sive dicas *in gutture transfixit* sive *directâ in gutture*; ut docuimus l. 3. c. II.

¹. *Stativa.*] A stando castra dicta sunt *stativa*, quod in jis exercitus staret, sive confisteret. Sed vox *castra* plerumque suppressitur.

². *Vigilia.*] De vigiliis earumque numero dictum est ad l. 3. c. 20. *Discri-*

men, ibid. c. 30.

³. *Luna deficiens.*] Incidit Lunæ defectus hic in diem Septembris vigesimum, hujus Olymp. 112. an. 2. diebus ante pugnam undecim, Plutarcho teste. Commisitum igitur prælium ipsis Calendis Octobris.

⁴. *Suffuso.*] Malunt alii *suffusa*.

⁵. *Flumina.*] Et tamen Euphratem ac Tigrim trajecerant. Hoc ergo aiebant, solito difficilius transiri flumina.

⁶. *Abdicari.*] Quia Jove natum credi se volebat. Vim porro quandam peculiarem Raderus hoc loco subesse putat huic verbo *abdicari*; quia cum parentum proprie sit *abdicare* liberos, contra Alexander parentem Philippum abdicaret.

⁷. *Cœlum.*] Quod inani ambitione divinitatis opinionem honoresque affectaret.

gitationibus peti. Jam ^d 8 pro seditione res erat : quum ad omnia inter-
ritus, duces principesque militum frequentes adesse prætorio ; 9 Ægy-
ptiosque vates, quos cæli ac siderum ¹⁰ peritissimos esse credebat,
quid sentirent, expromere jubet. At illi, ¹ qui e satis scirent, tempo-
rum orbes implere destinatas vices : lunamque deficere quum, aut
¹¹ terram subiret ; aut ¹² sole premeretur : rationem quidem ipsis per-
ceptam non edocent vulgus ; ceterum adfirmant ¹³ solem Græcorum,
lunam esse Persarum : quoties illa deficiat, ruinam stragemque illis gen-
tibus portendi. veteraque ¹⁴ exempla percerent Persidis regum, quos
¹⁰ adversis diis pugnasse, lunæ ostendisset defectio. Nulla res efficacius
multitudinem regit, quam superstitio : alioqui impotens, sæva, mu-
tabilis ; ubi vana religione capta est, melius vatibus, quam ducibus
suis paret. Igitur edita in vulgus Ægyptiorum responsa ^f rursus ad
spem & fiduciam erexere torpentes.

¹⁵ XL. Rex impetu animorum utendum ratus, secunda vigilia castra
movit : dextra Tigrim habebat ; à læva montes, quos ¹ Gordæos vo-

I N T E R P R E T A T I O.

^a Instar seditionis habebat ille motus.

^e Cum probe nossent annorum periodos
perficere ordinatos cursus, & Lunam ecli-
psim pati cum vel terra subjacet, vel Soli

supponitur : causam eclipsidis sibi notam non
aperiunt coram vulgo militum, sed, &c.
^f Iterum ad fiduciam & audaciam tra-
duxerunt eos, qui antea languebant metu.

N O T Æ.

8. Pro.] Legunt alii prope seditionem,
eodem sensu.

9. Ægyptios.] Solum à Rege consul-
tum Aristandrum meminit Arrianus, au-
toremque fuisse ut illo ipso mense pugna-
retur, quod ita factum est, si Lunarem
Græcorum mensem attendas.

10. Peritissimos.] Fuerunt hi revera pe-
ritissimi Astronomiæ ; quam sive ipsi à
Chaldæis, sive Chaldæi ab ipsis, ut vult
Josephus, acceptam, Græcis deinde tra-
diderunt.

11. Terram.] Terram subire Luna
Curtio dicitur, cum in umbram terræ
incidens, solis luce privatur : cum alioqui
nunquam infra terram proprie dicatur
existere, quæ ipsa potius infra lunam est.

12. Sole.] Aut falso aut improprie di-
ctum. Improprie, si deficere Lunam vo-
luit Curtius : quoties Soli subiecta, qua
parte nobis obversa est, luce caret : id
enim Lunæ silentium, non defectio di-
citur. Falso, si Lunæ eclipsim eam vo-
cat, cum Solis lumen interpositu suo no-
bis eripit : neque enim hæc Lunæ, sed So-
lis eclipsis est.

13. Solem.] Hoc de industria, atque
ex composito, ut apparet, commenti
sunt ad sedandos militum animos ; quo
fere modo apud Herodotum l. 7. Xerxis
vates Solis defectionem in Græcorum
perniciem interpretantur. Nec vero Per-
sarum magis numen, aut insigne, aut
symbolum Luna fuit, quam Græcorum :
cum potius Solem illi præcipue venera-
rentur, infra cap. 50.

14. Exempla.] Aut falsa finxerunt, ut
apud ignaros antiquitatis, aut ex veris
falsum collegerunt. Quid enim ? si quando
Persarum cladem Lunæ aliqua præcessit
eclipse, nunquàmne Græci, nunquam
aliæ gentes post similem defectum male
pugnarunt ?

1. Gordæos.] Legunt alii Gordyaos, nullo
ad rem quod attinet, discrimine. Quos
enim Strabo passim Gordyæos vocat,
hi Ptolomæo Gordæi sunt. Sed uterque
Armenia montes intelligit, de quibus
infra l. 5. c. 2. At hos non à læva, sed à
tergo potius habet qui secundo Tigri
progreditur. Gordyæam quoque regio-
nem Persidis agnoscit Stephanus, sed ad
cant.

cant. Hoc ingresso iter speculatores qui præmissi erant, sub lacis ortum, *Darium adventare* nunciaverunt. Instructo igitur milite, & composito agmine antecedeat. Sed Persarum ² exploratores erant mille ferme, qui ³ speciem agminis magni fecerant. quippe ubi explorari vera non possunt, falsa per metum ⁴ augentur. His cognitis ⁵ rex cum paucis suorum assequutus agmen refugientium ad suos; alios cecidit, alios cepit: equitesque præmisit simul speculatum: simul ut ignem, quo barbari cremaverant vicos, extinguerent. quippe fugientes raptim tectis acervisque frumenti injecerant flammam: quæ quum in summo hæssissent, ad inferiora nondum penetraverant. Extincto igitur igne, plurimum frumenti repertum est: copia aliarum quoque rerum abundare ceperunt. Ea res ipsa militi ad persequendum hostem animum incendit. quippe urente & populante eo terram, festinandum erat, ne incendio cuncta ⁴ præriperet. In ⁵ rationem ergo necessitas versa; quippe ⁶ Mazæus, qui antea per otium vicos incenderat; jam fugere contentus, pleraque inviolata hosti reliquit. Alexander haud longius centum quinquaginta stadiis Darium abesse compererat. itaque ad satietatem quoque copiâ commeatum instructus, quatrduo in eodem loco substitit.

XLI. Interceptæ deinde Darii literæ sunt; quibus Græci milites sollicitabantur, ut regem interficerent, aut proderent: dubitavitque an eas ¹ pro concione ² recitaret: satis confusus Græcorum quoque

INTERPRETATIO.

² Instar magni exercitus visifuerant.

³ Cum nova calamitas præteritorum malorum memoriam revocasset.

NOTÆ.

Tigris ostia procul hinc distat. Gordæos vero montes circa Arbela qui reponat, video neminem, nisi Curtium; cujus dubia est in Geographicis auctoritas. *Sogdianos* Arrianus vocat, qui Curtio Gordæi sunt, non minus aperto errore. Procul hinc Sogdiana, de qua Curtius l. 7. c. 37.

². *Exploratores.*] Bongarsius alique ex Mss. reponunt *moratores*, hoc est qui cæteris tardius recederent; quo sensu vox ea legitur apud Livium l. 21. quod quidem istis magis congruere videtur, qui non ad explorandum, sed ad vastitatem & incendia facienda cum Mazæo relictæ erant.

³. *Augentur.*] Ita Modius & aliqui Mss. rectius meo iudicio quam quod alii habent, *augurantur*. Frehinsheimius autem conjectit, & tanquam Curtianum admisit, *figurantur*.

⁴. *Præriperet.*] Raderø elegantius vide-

tur *præriperet*, quod etiam aliqui tum Mss. tum impressi libri habent, eodem sensu.

⁵. *In rationem.*] Necessitas prohibendi hostis ne omnia incendio corrumpere, in rationem versa est propius urgendi.

⁶. *Quippe Mazæus.* Suspectum videri potest hoc, *quippe*, non solum quia paucis lineis jam tertio repetitum, sed etiam quia parum aptè cohæret. Neque enim properavit Alexander, quia Mazæus jam inviolatam regionem relinqueret; sed potius idcirco Mazæus reliquit, quod instantem videret Alexandrum. Verum facilius est reponendæ vocis sensum indicare quis esse debeat, quam vocem ipsam certo definire.

¹. *Pro concione.*] Memorabile quod in re simili factum ab Eumene scribit Justinus l. 14. Sed iste, quia dissimulare non potuit scriptas contra se literas, cum totis castris sparsæ forent, callide finxit à se

erga se benevolentiae ac fidei. Sed Parmenio deterruit; *non esse talibus promissis imbuendas aures militum: patere vel unius insidiis regem: nihil nefas esse avaritia.* Sequutus consilii ² auctorem, castra movit. Interfacienti spado unus ex captivis, qui Darii uxorem comitabantur, deficere eam nunciat, & vix spiritum ducere. Itineris continui labore, animique ægritudine fatigata, inter focus ³ & Virginum filiarum manus collapsa erat, deinde & extincta. Id ipsum nuncians alius supervenit. Et rex haud secus, quam si parentis suae mors nunciata esset, crebros edidit gemitus: lacrymisque obortis, quales Darius profudisset; in tabernaculum, in quo mater erat Darii, defuncto adsidens corpori, venit. Hic vero renovatus est mœror, ut prostratam humi vidit. recenti malo priorum quoque admonita, receperat in gremium adultas virgines, magna quidem mutui doloris solatia, sed quibus ipsa deberet esse solatio. In conspectu erat ⁴ nepos parvulus, ob id ipsum miserabilis, quod nondum sentiebat calamitatem, maxima ex parte ad ipsum redundantem. Crederes Alexandrum inter suas ⁵ necessitudines flere, & solatia non adhibere, sed quærere. cibo certe abstinuit: omnemque honorem funeri, patrio Persarum more servavit: dignus Hercule, qui nunc quoque tantæ mansuetudinis & continentiae ferat fructum. Semel omnino eam viderat, quo die capta est; nec ut ipsam, sed ut Darii matrem videret: eximiamque pulchritudinem formæ ejus non libidinis habuerat incitamentum, sed gloriæ.

X L I I. E spadonibus qui circa reginam erant, ¹ Tyriotes ^a inter trepidationem lugentium, elapsus per eam portam quæ, quia ab hoste ² averfa erat, levius custodiebatur; ad Darii castra pervenit: exceptusque à vigilibus, in tabernaculum regis perducitur; gemens & veste lacerata. Quem ut conspexit Darius, multiplici doloris

I N T E R P R E T A T I O.

^a Inter tumultum plangentium mortuam.

N O T A.

scriptas tentandi suorum causa; Alexandro tale commentum opus non fuit, qui clam interceptas solus viderat. *Interdum insidiarum remedium est, si non intelligantur.* Tacit. Annal. 14.

2. *Auctorem.*] Parmenionem.

3. *Socrus.*] Sifygambis, matris Darii. *Filiarum.*] Ejusdem Regis.

4. *Nepos.*] Ochus Darii filius jam fere octennis puer; quippe ante duos circiter annos captus Issica pugna, cum prope sexennis esset. l. 3. c. 30.

5. *Necessitudines.*] Agellius l. 13. c. 3. eos refellit qui *necessitatem* ac *necessitudi-*

nem negant promiscuè accipi, quasi *necessitas* sit solum vis quæpiam premens & cogens, *necessitudo* autem vis quædam & vinculum religiosæ conjunctionis. Fatetur tamen *necessitatem* pro jure officioque observantiæ affinitatisque, infrequens esse.

6. *Incitamentum.*] Al. *Invitamentum.* *Gloria.*] Quam ex sua continentia capturus erat.

1. *Tyriotes.*] *Tireum* vocat Plutarchus.

2. *Averfa.*] Decumanam vocabant Romani, oppositam Prætoriam, quæ hostem respiciebat.

expectatione commotus, & quid potissimum timeret, incertus; *Vultus tuus*, inquit, ^b nescio quod ingens malum praefert: sed cave miseri hominis auribus parcas. didici enim esse infelix: & saepe calamitatis solatium est nosse sortem suam. Num, quod maxime suspicor, & loqui timeo, ^c ludibria meorum nuntiaturus es; mihi & ut credo, ipsis quoque, ^d omni graviora supplicio? Ad hæc Tyriotes, istud quidem procul abest, inquit: quantuscumque enim reginis honor ab iis qui parent haberi potest, tuis à victore servatus est: sed uxor tua paulo ante excessit è vita. Tum vero non gemitus modo, sed etiam ejulatus totis castris exaudiebantur: nec dubitavit Darius, quin interfecta esset, quia nequisset contumeliam pati. exclamatque amens dolore; quod ego tantum nefas commisi. Alexander? quem tuorum propinquorum necavi, ^e ut hanc vicem sevitia mea reddas? Odisti me non? quidem provocatus: sed finge justum intulisse te bellum; cum feminis ergo agere debueras? Tyriotes adfirmare per deos patrios, ^f nihil in eam gravius esse ^g consultum: ingenuisse etiam Alexandrum morti, & non parcius flevisse, ^h quam ipse lacrymaretur. Ob hæc ipsa amantis animus in solitudinem suspicionemque revolutus est, ⁱ desiderium captivæ profecto à consuetudine stupri ortum esse conjectans. Submotis igitur arbitris uno duntaxat Tyriote retento, jam non flens, sed suspirans; videsne inte, Tyriote, ^j locum mendacio non esse: tormenta jam hic erunt, sed ne expectaveris per deos; si quid tui tibi regis reverentia est: num quod & scire expeto, & quaerere pudet; ausus est & dominus, & juvenis? Ille quæstioni corpus offerre; deos testes invocare; ^k caste sancteque habitam esse reginam. Tandem ut fides facta est, vera esse quæ adfirmaret spado; ^l capite velato diu flevit: manantibusque adhuc lacrymis, veste ab ore

INTERPRETATIO.

^b Grande aliquod malum portendit.

^c Uxor aut filiarum dedecora, quæc.

^d Ut hoc modo ulciscaris crudelitatem meam.

^e Nihil in ejus vitam per vim attentatum esse.

^f Dolorem Alexandri de captivæ morte.

^g Fallendi spem tibi nullam esse.

NOTÆ.

3. Non quidem.] Quamvis nulla injuria laceratus prior à me fueris. Agere.] Bellum.

4. Consilium.] Hic consulere, idem est atque decernere, statuerè. Alias, consilium petere, alias prospicere; alias deliberare. Dicitur etiam gravius de se consulere, eodem sensu atque, in se.

5. Quam ipse.] Darius. Amantis.] Eiusdem Darii. Captivæ.] Regina.

6. Reverentia.] Multi reverentia legunt; quo magis suspicor scribendum fuisse, si qua tibi tui regis reverentia est.

7. Caste.] Idem affirmant Justinus;

& Plutarchus non uno in loco: sed iidem cum ex partu mortuam tradant, Curtium refellunt, qui ad hoc usque tempus ejus mortem distulerit, hoc est, ad duos ferme, postquam capta erat, annos. Melius Arrianus, qui paulo post Issicum prælium mortuam scribit.

8. Capite.] In gravi luctu caput obnubere adducta vestis lacinia multis gentibus commune fuit. David Absalonem fugiens operto cum suis pariter omnibus capite incedebat 2. Reg. 15. Idem apud Senecam Megara, Herc. Fur. act. 2. sc. 3.

rejecta, ad cœlum manus tendens; dii patrii, inquit, primum mihi stabile regnum: deinde, si de me jam transactum est; precor, ne quis Asia rex sit, quam iste tam iustus hostis, tam misericors victor.

- XLIII. Itaque quamquam pace frustra¹ bis petita, omnia in bellum consilia converterat; victus tamen continentia² hostis, ad novas pacis condiciones ferendas decem legatos cognatorum principes misit: quos Alexander, consilio advocato, introduci iussit. E quibus maximus natus; Darium, inquit, ut pacem à te jam hoc tertio peteret, nulla vis subegit: sed iustitia & continentia tua expressit. Matrem, conjugem, liberosque ejus, nisi quod sine illo sunt, captos esse non sensit: pudicitia earum que supersunt, curam haud secus quam parens agens, reginas appellas: speciem pristinae fortune retinere pateris. Vultum tuum video, ³ qualis Darii fuit quum dimitteremur ab eo: & ille tamen uxorem, tu hostem luges. Jam in acie stares nisi cura te sepulturae ejus moraretur. Et quid mirum est, si tam ab amico animo pacem petit? quid opus est armis, inter quos odia sublata sunt? ⁴ Antea imperio tuo destinabat Halyn amnem, qui Lydiam terminat. Nunc quidquid inter Hellespontum & Euphratem est, in dotem filiae offert, quam tibi tradit. Ochum filium, quem habes, pacis & fidei obsidem retine: matrem & ⁵ duas virgines filias redde: ⁶ pro tribus corporibus tria millia talentum auri precatur accipias. Nisi moderationem animi tui notam haberem; ⁷ non dicerem hoc esse tempus, quo pacem non dare solum, sed etiam occupare deberes. Respice quantum post te reliqueris: intueri quantum petas! PERICULOSUM est prae grave imperium: difficile est continere,

INTERPRETATIO.

² Non modo concedere petenti, verum etiam ultro postulare.

NOTÆ.

1. Bis petita.] Semel petierat post pugnam Issicam l. 4. 2. Iterum, capta Tyro, ibid. 18.

2. Hostis.] Alexandri.

3. Qualis.] Hoc est, non minus tristem, quam Darii vultus erat.

4. Antea.] Supra, cap. 18. Halys fluvius, ibid. Lydia, l. 3. 9. Hellespontus l. 3. 3. Euphrates l. 5. 2. Hæc oblata per secundas literas Arrianus scribit l. 3. sed Curtio Justinus consentit l. 11.

5. Pro tribus.] Arrianus hoc à Dario scriptum ponit ad Alexandrum secundis epistolis, cum adhuc Tyrum obsideret; Justinus quoque ad secundam legationem refert.

6. Talentum auri.] Hoc est triginta sex millia talentorum argenti, ut videre

est ex iis quæ diximus de talentis l. 3. c. ult. Neque enim scriptum puto à Curtio, quod hic aliqui legunt, *triginta millia*; vel certe *argenti* legendum, non *auro*. quum Diodorus, quem noster ferme sequitur, *tria* solum millia scripserit; Plutarchus mille tantum. Sane vix credibile est offerri à Dario potuisse trecentorum & sexaginta millium talentum summam; quantam ne in universis quidem ejus thesauris repertam legimus.

7. Non dicerem.] Veritus ne, si minus esses moderato animo, aut irrita aut ingrata tibi forent quæ dicturus sum. Alii negationem expungunt, quod non absurdum quoque sensum potest efficere; sed aptior est vulgatae lectionis sententia.

^b quod capere non possis. Videsne ut navigia^c quæ modum excedunt, regi nequeant? Nescio an Darius ideo tam multa amiserit, quia NIMIÆ opes magna jactura locum faciunt. ^d FACILIUS est quedam vincere, quam tueri: quam Hercule expeditius manus nostræ rapiunt, quam continent. Ipsa mors uxoris Darii te admonere potest ⁸ minus jam misericordie tuæ licere, quam licuit.

XLIV. Alexander, legatis excedere tabernaculo jussis, ^a quid placeret, ad consilium refert. Diu nemo quid sentiret ausus est dicere, incerta regis voluntate. Tandam Parmenio ⁱ ante suasisse, ait, ut captivos apud Damascum redimentibus redderet; ingentem pecuniam potuisse redigi ex iis ^b qui multi vincti virorum fortium occupaverant manus. Et nunc magnopere censerem ut unam anum, & duas puellas, itinerum agminumque impedimenta, tribus millibus talentis auri permutteret. Opimum regnum^c occupari posse conditione, non bello: nec quemquam alium inter ² Istrum & Euphratem possedisse terras ingentis spatio intervalloque discretas. Macedoniam quoque respiceret potius, quam Bactra & Indos intueretur. ingrata oratio regi fuit. Itaque ut finem dicendi fecit; & ego, inquit, pecuniam quam gloriam malle, si Parmenio essem. [³ Nunc Alexander de paupertate securus sum: & me non mercatorem memini esse; sed regem.] Nihil quidem habeo venale; sed fortunam meam utique non vendo. Captivos si placet reddi, honestius dono dabimus, quam pretio remitteremus.

INTERPRETATIO.

^b Quæ complecti nequeas.

^c Quorum nimia amplitudo est.

^d Aliqua sunt quæ facilius acquiruntur bello, quam servantur.

^a In suorum consilio quatit, quid ipsis

optimum videretur.

^b Quibus captivis custodiendis multi fortes viri distinebantur.

^c Pacis conditionibus obtinere sine prælio.

NOTÆ.

8. Minus jam.] Hoc ipsum jam ante Alexander doluerat, si Plutarcho credimus.

1. Ante suasisse.] Hoc enim suaserat, teste Arriano, jam tum cum apud Tyrum agenti secundæ à Dario literæ allatæ sunt, quibus decem talentum millia offerebat, pro matre, uxore, ac liberis; & quidquid terrarum inter Græcum mare, atque Euphratem jacet. Ceterum obliquam esse Parmenionis orationem, quod recte Budæus animadvertit, nemo inficiabitur, qui totam attentius legerit. Quomodo enim directa conveniunt ista, potuisse, possedisse, respiceret, intueretur, &c. quam desultorium & inconstantem

sermonem efficerent? Itaque nihil dubitandum fuit quin pro suasissimæ, censerem; permutes, legi debeat suasissimæ, cense, permutteret. Tribus.] Cap. sup. Millibus tal.] Videl. 5. c. 19.

2. Istrum.] Ilter, alias Danubius, Europæ fluviorum maximus in Alpibus oritur & per Germaniam, Pannoniamque decurrens, in Pontum Euxinum pluribus ostiis effunditur. Germani Donau appellunt, Euphrates l. 5. c. 2. Bactra l. 7. c. 16; India l. 8. c. 29.

3. Nunc.] Totum hoc comma Freinsheimio non placet, quod præcedentis sententiæ venustatem nimia explicatione corrumpat: itaque institum suspicatur.

XLV. Introductis deinde legatis ad hunc modum respondit: *Nunciate Dario*, ¹ [*gratiarum actionem apud hostem supervacaneam esse: &*] *me quæ fecerim clementer & liberaliter, non amicitia ejus tribuisse, sed natura mea.* [*nec adversus calamitates; sed adversus hostium vires contendere.*] Bellum cum captivis & feminis gerere non soleo. armatus sit oportet, quem oderim. Quod si saltem pacem bona fide peteret; deliberarem forsitan an darem. verum enim vero, quum modo ² milites meos literis ad prodicionem; modo amicos ad perniciem meam pecunia sollicitet: ad internecionem mihi persequendus est, non ut justus hostis, sed ut ³ percussor & veneficus. Conditiones vero pacis quas fertis, si accepero, vi-
¹⁰ ctorem eum faciunt. Quæ post Euphratem sunt, liberaliter donat: ubi igitur me adsamini? nempe ultra Euphratem sum. summum ergo dotis quam promittit terminum castra mea transeunt. Hinc me depellite, ut sciam vestrum esse, quod ceditis. Eadem liberalitate dat mihi filiam suam:
¹⁵ nempe quam scit alicui ⁴ servorum suorum nupturam: ^a multum vero mihi prestat, si me Mazæo generum præponit! Ite, nunciate regi vestro; & quæ amisit, & quæ adhuc habet, præmia esse belli: ^b hoc regente utriusque terminos regni, id quemque habiturum, quod proxima lucis assignatura fortuna est. [*Et me in Asiam non venisse, ut ab aliis acciperem; sed ut aliis darem.* Si secundus, & non par mihi vellet haberi; facerem
²⁰ forsitan quæ petit. ceterum, nec mundus duobus solibus potest regi: nec duo summa regna salvo statu terrarum potest habere. Proinde aut deditionem hodie; aut in crastinum bellum paret: nec aliam sibi quam expertus est, polliceatur fortunam.] Legati, respondent; quum bellum inanimus sit, ^c facere eum simpliciter, quod spe pacis non frustraretur, ipsos

INTERPRETATIO.

^a Plurimum scilicet mihi gratificatur. id possessurum esse quod crastina pugna
^b Postquam illud definierit amborum fors adjudicatura est.
^c Illum sincere agere.

NOTÆ.

1. *Gratiarum.*] Quæ uncis deinceps inclusimus passim, in hanc orationem ex Justino inculcata sunt, non ab ipso Curtio quidem (is enim Justino antiquior est) sed ab imperitis forte librariis, quos aliqui in editionibus suis secuti sunt; cum in optimis codicibus missi, atque impressis non legantur.

2. *Milites.*] Paulo ante, cap. 41. *Amicos.*] Sic quidem Parmenio ad Alexandrum scripserat de Philippo, l. 3. c. 13. Et Nabarzanis literæ ad Sisēnem interceptæ, ibid. cap. 41. quas autore Dario scriptas Alexander credidit, vel certe videri voluit credere.

3. *Percussor.*] Inferendum fuisse, & jampridem viderat Acidalius, *Percussorem* vocat, quia milites ad necem ferro inferendam; *veneficum* quia medicos ad toxicum miscendum sollicitasset. Quo magis adducor ut credam veram esse conjecturam Acidalii, pro *amicos* legendum medicos.

4. *Servorum.*] Servos appellat quosvis Persicorum regum imperio subditos, quantumvis aliunde gratia opibusque pol-
 lentes; hic enim Orientalium ferme regum hodieque mos est, suos omnes pro
 servis habentium: & illarum gentium in-
 genia sunt ad servitutem facta.

petere, quamprimum dimittantur ad regem: cum quoque bellum parare debere. Dimissi nunciant, adesse certamen.

XLVI. Ille quidem confestim Mazæum cum tribus millibus equitum, ad itinera quæ hostis petiturus erat, occupanda præmisit. Alexander corpori uxoris ejus justis¹ persolutis, omnique graviore comitatu intra eadem munimenta cum modico præsidio relicto; ad hostem contendit. In duo cornua diviserat peditem; in utrumque latus equite circumdato: impedimenta sequebantur agmen. Præmissum deinde concitis² equitibus Menidam jubet explorare, ubi Darius esset. At ille quum Mazæus haud procul confedisset, non ausus ultra procedere; nihil aliud, quam fremitum hominum, hinnitumque equorum exaudisse nunciat. Mazæus quoque, conspectis procul exploratoribus: in castra se recipit; adventûs hostium nuncius. Igitur Darius, qui in patentibus campis decernere optabat; armari militem jubet, aciemque disponit. In lævo cornu 3 Bactriani ibant equites mille admodum; Dahæ totidem: & Arachosii Susiique quatuor millia explebant. Hos quinquaginta falcati currus sequebantur. proximus quadrigis erat Bessus, cum octo millibus equitum item Bactrianis. Massagetae duobus millibus agmen ejus claudebant. Pedites his plurimum gentium non mixtas, sed suæ quisque nationis junxerant copias. Persas deinde cum Mardis Sogdianisque Ariobarzanes & Orobates ducebant. Illi partibus copiarum; summæ Orsines præerat 4 à septem Persis oriundus, ad Cyrum quoque nobilissimum Regem originem sui referens. Hos aliæ gentes, ne locis quidem satis notæ, sequebantur. Post quas quinquaginta quadrigas Phradates magno 5 Caspianorum agmine antecedeat. Indi, ceterique rubri maris accolæ, 6 nomina verius quam auxilia, post currus erant. Claudebatur hoc agmen aliis falcatis curribus quinquaginta: quis peregrinum militem

INTERPRETATIO.

¹ Inania potius gentium nomina, quam vera subsidia.

NOTÆ.

1. *Justis.*] *Justa* dicuntur exequiarum suprema officia, propterea quod mortuis jure quodam naturæ debeantur, præsertim à suis.

2. *Equitibus.*] Forte scripsit Curtius, ut alio loco; *concitis equis.* Emendaverat Modius cum *Scythis*; quod etsi ferri alias posset; minime tamen admittendum hic puto, non solum quia inutile, sed etiam quia nusquam alias in Alexandri exercitu Scytharum occurrit mentio apud Curtium, antequam eos devicerit.

3. *Bactriani.*] lib. 7. c. 16. *Dahæ* l. 8. c. 2. *Arachosii* l. 7. c. 9. *Susi* vel *Susiani* s. c. 8. *Massageta* lib. 8. c. 2. *Mardi* l. 6.

c. 12. *Sogdiani* l. 7. c. 37.

4. *Septem Persis.*] Notissimi in Persica historia Principes, qui Magum invasorem imperii conspiratione facta sustulerunt, deque suo numero unum Regem constituerunt Darium Hyltaspis. Vide Just. l. 1. Valerium Max. l. 7. c. 6. Ab horum aliquo, vel etiam à pluribus originem ducere poterat Orsines paterni maternique generis. *Cyrus* Persarum rex primus. Justinus ibidem, & alii.

5. *Caspianorum.*] *Caspiani* l. 6. c. 10. *Indi* l. 8. c. 29. *Rubrum mare* l. 6. c. 5. *Armenia* utraque l. 5. c. 2. *Babylonia* l. 5. c. 6.

adjunxerat. Hunc Armenii quos minores vocant; Armenios Babylonii, utrosque 6 Belitæ, & qui montes 7 Cossæorum incolebant, sequebantur. Post hos ibant Gortuæ, gentes quidem 8 Euboicæ, Medos quondam sequuti; sed jam degeneres, & patrii moris ignari. Applicuerat his 9 Phrygas & Cataonas. 10 Parthorum deinde gens, incolentium terras quas nunc Parthi Scythia profecti tenent, claudebant agmen. 11 Hæc sinistri cornu acies fuit.

XLVII. Dextrum tenebat natio majoris Armeniæ, 1 Cadusique, Cappadoces, & Syri, & Medi. his quoque falcati currus erant quinquaginta. 2 Summa totius exercitus, equites quadraginta quinque

N O T Æ.

6. *Belitæ.*] Unde nomen habeant quæve in Asiæ parte incoluerint, compertum non est. Duplex quidem in Syria fluvius *Belus*; in Phœnice alter ad Ptolemæidem in mare labens; alter in Syria proprie dicta, qui Chalcidem & Seleuciam ad *Belum* dictam alluit. Sed quis statuatur ab alterone, aut ab utro appellati sint; an potius à Belo Babyloniorum Rege primum, deinde numine?

7. *Cossæorum.*] Cossæi montana gens latrociniiis victitans, quam Ptolemæus collocat sub gradu long. 82. lat. 34. vocantur aliis *Cossæ*, vel *Cossi*, vel *Cissi*. Hos eruditi putant *Chutæos* esse, quorum coloniam Salmanassar traduxit Samariam. Quippe Hebræum *n* non raro idem sonat atque s. Vide Suppl. l. 10. c. 11.

8. *Euboicæ.*] Eubœa, hodie *Negrepont*, Ægæi maris insula nobilis, Bœotiæ littori ad Orientem objacet, ab eaque angusto freto dirimitur, cui nomen Euripus est, ob crebram æstus reciproca-tionem inclyto. Inde, oriundi *Gortuæ* (sive id nominis jam tum illic habuerint, sive deinde acceperint) Medos, hoc est, Persas secuti erant sub ea, credo, tempora, cum Darii aut Xerxis copiæ Græciam inundarunt. Quod enim *patrii moris* ignaros vocat, non dubium quin ad Græciæ mores respexerit.

9. *Phrygas.*] Phrygia utraque l. 3. c. 2. *Cataonas.*] Cataonia Cappadociæ sive minoris Armeniæ, pars quam à Cilicia Taurus mons dirimit, mediamque perlabitur Pyramus fluvius, in media ejus planitie ortus, de quo Strabonem vide lib. 12.

10. *Parthorum.*] Torquet hic locus interpretes ob manifestam Curtii *εραττο-*

λογίας, qui jam tum *Parthorum* gentem vocet, quam nondum è Scythia profectam videtur indicare. Expedita res esset si legeremus, *quas nunc Parthi Scythia, &c.* Sic enim nec secum, nec cum historia pugnaret Curtius, ut constabit ex iis quæ dicemus l. 6. c. 5.

11. *Hæc sinistri.*] Arrianus aliquanto diversam descriptionem exhibet tum sinistri, tum dextri cornu, mediæque, quam Curtius non attigit, aciei. In ea Græci erant mercenarii Macedonicæ phalangi oppositi, quorum hic nulla mentio. Sed Arriano potius credendum, qui suam ex Aristobulo descriptionem accepit, qualis post pugnam reperta fuerat.

1. *Cadusi.*] Coluisse dicuntur Borealem Mediæ partem ad mare Caspium, qua Echatanis iter est in Hyrcaniam, ut ex Arriano intelligitur l. 3. *Cappadoces* lib. 3. c. 3. *Syria* l. 4. c. 1. *Media* l. 5. c. 24.

2. *Summa.*] Vel non constat sibi Curtius, vel major fuit Persici exercitus summa. Nam ipse supra cap. 34. dixerat dimidio fere majorem hic copiarum esse numerum, quam ad Issum fuerat, ubi summa colligitur trecenta undecim milia ducenti. Sed quam credibile est corruptas numerorum notas, tam incertum quid Curtius scripserit. Nam quod Ge-nèvensis editio anni 1618. numerat equitum 145000. peditum 600000. numerum illum dimidio fere majorem superat. Nec de ipsa re magis quam de Curtii mente constat. Nam equites numerat Arrianus 40000. Justinus & Orosius 100000. Diodorus 200000. Pedestris vero acies Orosio est 404000. Justinus 600000. Diodoro 800000. Arriano 1000000. Plutarchus univærsæ tam equitum quam peditum ait millia:

millia: pedestris acies ducenta millia expleverat. Hoc modo instructi decem stadia procedunt; jussique subsistere, armati hostem expectabant. Alexandri exercitum pavor, ^a cujus causa non suberat, invasit: quippe ⁴ lymphati trepidare cœperunt, omnium pectora occulto metu percurrente. Cœli fulgor tempore ⁵ æstivo ardenti similis: interitens, ignis præbuit speciem; flammæque ex Darii castris splendere, velut illati temere præsidii, credebant. Quod si perculsis Mazæus, qui præsidebat itineri, supervenisset; ingens clades accipi potuit. ille segnis in eo quem occupaverat tumultu sedet: ^b contentus non laceffi. Alexander cognito pavore exercitus, signum ut consisterent dari; ipsos arma deponere, ^c ac levare corpora jubet: admonens nullam subiti causam esse timoris; hostem procul stare. Tandem compotes sui pariter arma & animos recepere: nec quidquam ex præsentibus tutius visum est, quàm eodem loco castra munire.

XLVIII. Postero die Mazæus, qui cum delectis equitum in edito colle ex quo Macedonum prospiciebantur castra, confederat; sive metu, sive quia speculari modo jussus erat, ad Darium rediit. Macedones eum ipsum collem quem deseruerat occupaverunt: nam & tutior planitie erat; & inde acies hostium, quæ in campo explicabatur, conspici poterat. Sed caligo, quam circa humidi effuderant montes; ^a universam quidem rei faciem non abstulit; ceterum agminum discrimina atque ordinem prohibuit perspicere. ¹ Multitudo inundaverat campos: fremitusque tot millium, etiam procul stan-

INTERPRETATIO.

^a Cujus nulla erat vera ratio.

^b Satis habens si ipse non oppugnaretur.

^c Cibo & quiete rescere.

^a Nebula qua ex vicinis montibus hu-

midis se diffuderant, non eripuerunt quidem confusum universi exercitus hostilis aspectum, sed aciei distributionem ac dispositionem cerni non sinit.

NOTÆ.

fuisse 1000000. in quo Arrianum & Diodorum consentientes habet.

3. Non suberat.] Subitos ejusmodi pavores quibus justa causa non subsit, *Panicos terrores*, sive *Panica* dixerunt, à Deo Pane qui hos immittere putabatur. Cujus opinionis ac nomenclaturæ causam aliam alii produnt. Vide Hyginum Polyænum l. I. 2. & Politian. in Miscellan. l. I. 28.

4. Lymphati.] Tales proprie dicti sunt, qui ob speciem aliquam Nymphæ in aqua conspectam versi repente in amentiam putabantur; quos Græci *νυμφολίπτες*, quasi à nympha correptos, vocant. Sed

hoc nomen ad omnes transit, quos subitus aliquis furor invasit. Et *lymphaticus* pavor, idem ferme qui *Panicus*.

5. *Æstivo*.] Hoc quidem aliquot ab autumnali æquinoctio diebus contigit, altero scilicet ante pugnam, qui III. fuit Cal. Octob. juxta Petavii & Scaligeri ratiocinia. Sed æstivam appellat quatenus hiberno opponitur. Porro sensus est apparuisse in aëre fulgores illos qui nocturno tempore per æstatem subito interminare solent, dum evecæ diurnæ calore exhalationes, absque tōnitru tamen, idem tidentem accenduntur.

1. *Multitudo*.] Persarum.

tium aures impleverat. ^b Fluctuari animo rex, & modo ² suum, modo Parmenionis consilium ^c serâ æstimatione perpendere. quippe eo ventum erat, unde recipi exercitus nisi victor, aut sine clade non posset. [³ Movebat etiam eum multitudo hostium, respectu paucitatis suæ gentis: sed interdum reputabat, quantas res cum hac gente gessisset, quantosque populos fudisset. Itaque, quum spes metum vinceret, periculosius bellum differre ratus, ne desperatio suis cresceret;] dissimulato eo, mercenarium equitem ex ⁴ Pæonia præcedere jubet. Ipse phalangem, sicut antea dictum est, in duo cornua extendit: utrumque cornu equites tegebant. Jamque nitidior lux, discussa caligine, aciem hostium ostenderat: & Macedones, sive alacritate, sive tædio expectationis, ingentem pugnantium more, edidere clamorem. redditus & à Persis, nemora vallesque circumjectas terribili sono impleverat. Nec jam contineri Macedones poterant; quin cursu quoque ad hostem contenderent. Melius adhuc ratus in eodem tumultu castra munire; ⁵ vallum jaci jussit: strenueque opere perfecto, in tabernaculum, ex quo tota acies hostium conspiciabatur, secessit.

X L I X. Tum vero universa futuri discriminis facies in oculis erat: armis insignibus equi virique splendebant: & omnia intentiore cura præparari apud hostem, sollicitudo prætorum agmina sua interequantium ostendebat. ac pleraque inania; sicut fremitus hominum, equorum hinnitus, armorum internitentium fulgor, sollicitam expectatione ¹ mentem turbaverant. Igitur sive dubius animi, sive ut suos experiretur, consilium adhibet: quid optatum factu esset, exquirens. Parmenio peritissimus inter duces artium belli, ^a furto non prælio opus esse censebat: *intempesta nocte opprimi posse hostes. discordes moribus, linguis, adhuc somno, & improvise periculo territos, quando in nocturna trepidatione coituos? At interdum primum terribiles occursuras facies Scytharum Bactrianorumque: hirta illis ora, & intonsas comas esse; præterea eximiam vastorum magnitudinem corporum.*

I N T E R P R E T A T I O.

^b Alexandri mens huc illuc agitari | coepit.

^a Insidiis, non aperto certamine utendum esse.

^c Jam tardiori meditatione considerare.

N O T Æ.

². Suum Parmenionis.] Quid Parmenio suaserit, quid Alexander responderit vide supra cap. 44.

³. Movebat.] Quæ sequuntur hamulis inclusa, huc quoque translata sunt ex Justinii l. ii. c. quod nemo non agnovit.

⁴. Pæonia.] Supra cap. 38. de Phalange. lib. 3. c. 23. Cornua l. 3. c. 5.

⁵. Vallum jaci.] Vallus seu Vallum, genus est pali firmioris, cujus longa series includendis castris præfigitur. Des pallissades. Idem quoque nomen ipsi aggeri, castrorumque propugnaculis est, quod vallis muniuntur. Un rempari.

¹. Mentem.] Alexandri.

vanis & inanibus militem magis quam iustis formidinis causis moveri. Deinde tantam^b 2 multitudinem circumfundi paucioribus posse. non in Cilicia angustis, & inviis callibus, sed in aperta & lata planitie dimicandum fore. Omnes ferme Parmenioni assentiebant: Polysperchon haud dubie in eo consilio positam victoriam arbitrabatur. quem intuens rex (namque Parmenionem 3 nuper acrius quam vellet increpitum, c rursus castigare non sustinebat) latrunculorum, inquit, & furum ista solertia est, quam precipitis mihi: quippe illorum votum unicum est fallere. Mea vero gloria semper aut 4 absentiam Darii; aut angustias locorum; 5 aut furtum noctis obstare non patiar: palam luce aggredi certum est. malo me 5 fortuna pœniteat; quam victoria pudeat. Ad hac illud quoque accedit, vigiliis agere barbaros, & in armis stare, ut ne decipi quidem possint, compertum habeo. itaque ad prœlium vos parate. Sic incitatos ad corpora curanda dimisit.

L. Darius illud quod Parmenio suaserat, hostem facturum esse conjectans; frænatos equos stare, maghamque exercitus partem 1 in armis esse, ac vigiliis intentiore cura servari iusserat. ergo ignibus tota ejus castra fulgebant. Ipse cum ducibus propinquisque agmina in armis stantium circumibat; Solem 2 Mithren, sacrumque & æternum invocans ignem, ut illis dignam vetere gloria, majorumque monu- 29 mentis fortitudinem inspirarent. Et profecto, si qua divina opis auguria humana mente concipi possent, deos stare secum. illos 3 nuper Macedonum animis subitam incussisse formidinem: adhuc lymphatos ferri

INTERPRETATIO.

^b Macedonas, ut pore pauciores, à tanto Persarum numero circumveniri posse.

^c Denuo objurgare volebat.

^d Aut quod pugna noctu commissa sit.

NOTÆ.

2. Multitudinem.] Persarum. Paucioribus.] Macedonibus.

3. Nuper.] In alio consilio, cap. 44.

4. Absentiam.] Ut in prælio ad Granicum. Angustias.] Ut in pugna Issica cujus eventum Darius in solas loci angustias referebat. Furtum noctis.] Hoc est nocturnum ac furtivum prælium quod Parmenio suadebat.

5. Fortuna.] Malo minus prospere pugnare, quam turpiter vincere. Cæterum hujus consilii magnopere Alexandrum laudat Arrianus, non ut honestioris modo sed etiam ut prudentioris, quem vide 1. 3.

1. In armis esse.] Tota nocte in armis fuisse cum suo exercitu Darii testis est Arrianus, eamque non ultimam cladis

causam extitisse, partim ob exhausta viribus corpora, partim ob metum ipsa moræ diuturnitate in animos altius descendentem.

2. Mithren.] Solem plurimæ gentes pro Deo coluerunt, Persæ in primis, apud quos Mithres vel Mithras dicebatur. Huic, pariter, ut igni, in antro litabant bove, quæ mobrem Mithras ipse Leonis forma exhibebatur, tiara ornatus caput, bovem cornibus trahens. Quo respexit Statius l. 1. De his fusc Brisslonius l. 2. de regno Persarum.

3. Nuper.] Pridie; ut supra vidimus c. 47. sed unde id Darius resciverat? forsitan ex aliquo transfuga, vel captivo, si quis tamen captus erat.

agique, arma jacentes: expetere praesides Persarum imperii deos debitas e recordibus poenas. Nec ipsum ⁴ ducem sanio- rem esse. quippe ritu ferarum praedam modo, quam expeteret, intuentem, in perniciem, quae ante praedam posita esset, incurrere. Similis apud Macedones quoque
⁵ sollicitudo erat: ² noctemque, velut in eam certamine edicto, metu egerunt. Alexander non alias magis territus, ad vota & preces Aristandrum vocari jubet. ille in ⁵ candida veste ⁶ verbenas manu praefrens, capite ⁷ velato praebat preces regi Jovem Minervam ⁸ Victori-
¹⁰ amque propitianti. Tunc quidem sacrificio rite perpetrato, reli-
¹⁵ quum noctis acquieturus in tabernaculum rediit. Sed nec somnum capere, nec quietem pati poterat. modo e jugo montis aciem in dextrum Persarum cornu demittere agitabat, modo recta fronte concurrere hosti: interdum haesitare, an potius in laevum torqueret agmen: tandem gravatum animi anxietate corpus altior somnus oppressit.

L I. Jamque luce orta duces ad accipienda imperia convenerant; insolito circa praetorium silentio attoniti. quippe alias ¹ accersere ipsos, & interdum morantes castigare assueverat: tunc ne ultimo quidem rerum discrimine excitatum esse mirabantur; & non somno
²⁰ quiescere, sed pavore marcere credebant. Non tamen quisquam e custodibus corporis intrare tabernaculum audebat: & jam tempus instabat; nec miles injussu ducis, aut arma capere poterat, aut in ordines ire. Diu Parmenio cunctatus, cibum ut caperent, ipse pro-

INTERPRETATIO.

² Noctem in formidine transegerunt, quasi hac ipsa pugna destinata esset.

NOTAE.

⁴ Ducem.] Alexandrum.

⁵ Candida.] Communis apud plerisque veterum ritus, candida in veste sacris operari & interesse. Quod & in spectaculis Romani observarunt, quia Deorum in honorem ederentur.

⁶ Verbenas.] Verbenae seu Verbenacae, notum herbae genus (de la vervainne.) quae Graecis *ωκισπεδον*, quasi columbaria, quod eam columbae amare dicantur; & *λεγε βοτανη*, herba sacra, quod praecipuus ejus usus in sacris esset. Illud porro observa, non solum hanc herbam, cui proprie id nomen convenit, sed etiam quodvis gramen ex arce cum sua terra evulsam ut ait Plinius, verbenas vocari, quasi herbenas; imo etiam ramos frondesque festas quibus ara coronabantur, ut observat Donatus ad illud Terentii Andr.
⁴ sec. ⁴ Ex ara hinc sume verbenas tibi.

Romani quoque faciales, quoties clarigatum ibant, hoc est, res raptas clare repetitum, verbenae coronati fuerunt, Plin. l. 22. c. 2. qui sagmina idem atque verbenas esse docet.

⁷ Capite velato.] Fuit hic etiam mos veterum in sacrificiis. Praebat.] Prae alicui praeces aut verba dicitur, qui verbatim solennes preces profert, altero subinde repetente: quod profanis quoque consuetum.

⁸ Victoriamae.] Hujus enim numen etiam aliquod esse credebant item ut Mortis, Famae, Honoris &c. de quibus vide Ciceronem 2. de nat. Deor.

¹ Accersere.] Negat Lambinus, Latinum esse verbum accersere; & vero, inquit Freinshemius, ejus loco frequentissime in Mss. legas arcessere.

nunciat. Jamque exire necesse erat : tunc demum intrat tabernaculum ; sapiusque nomine compellatum , quum voce non posset , tactu excitavit. *Multa lux* , inquit , *est* , *instructam aciem hostis admovit* : *tuus miles adhuc inermis expectat imperium*. Ubi est vigor ille animi tui ? nempe excitare vigiles soles. Ad hæc Alexander ; *credisne me prius somnum capere potuisse , quam exonerarem animum solitudine qua quietem morabatur ? signumque pugna tuba dari iussit*. Et quum in eadem admiratione Parmenio perseveraret [quod securus somnum cepisset ;] minime , inquit , mirum est. ego enim , quum Darius terras ureret , vitos excideret , alimenta corrumpere , potens mei non eram : nunc vero quid metnam , quum acie decernere paret ? Hercule votum meum implevit. Sed hujus quoque consilii ratio postea reddetur : vos ite ad copias , quibus quisque præest. ego jam adero , & quid fieri velim , exponam. ² Raro admodum admonitu magis amicorum , quam metu discriminis , quod adeundum erat , uti solebat munimento corporis. Tum quoque sumpto processit ad milites. Haud alias tam alacrem viderant regem : & vultu ejus interrito , certam spem victoriæ augurabantur. Atque ille prorupto vallo exire copias jubet , ³ aciemque disponit.

LII. In dextro cornu locati sunt equites , quos ¹ *agema* appellant. præerat his Clitus : cui junxit Philotæ turmas , ceterosque præfectos equitum lateri ejus applicuit. Ultima Meleagri ala stabat : quam phalanx sequebatur. Post phalangem ² *Argyraspides* erant. his Nicanor Parmenionis filius præerat. In subsidiis cum manu sua Cænos : post eum ³ *Orestæ* *Lyncestæque*. Post illos *Polyesperchon* dux peregrini

NOTÆ.

². *Raro admodum*.] Germanum hujus loci sensum in vulgatis obscuriorem , haud dubie Freinshemius attigit , quem nos cum Gallico interprete secuti sumus.

³. *Acie*.] In hac acie describenda nec cum aliis nec secum ipsi Curtio satis convenit , ut apparebit ex sequentibus. Quapropter hic recolenda censeo quæ libro superiore diximus cap. 26.

¹. *Agema*.] Ut ab *ago* , *agmen* dictum est , hic ab *εγω* , sive *ἀγνοω* , *ἀγνοω* agmen ex delectis equitibus conflatum , alio alias numero. Nam Plutarchus in Eumene *agema* componit ex trecentis : cui consentit Diodorus l. 19. Livius l. 37. c. 40. mille ferme tribuit ; Polybius l. 5. c. 65. trium millium *agema* Ptolemæi facit. Fuisse quoque peditum *agemata* novimus ex Arriano l. 5. ubi *μικτὸν ἀσπίνα* memoratur ; tum ex Livio l. 4. 2. 51. *Ala* quoque turmæ equitum dictæ sunt

quæ utrumque pedestris aciei cornu alarum instar tegerent , & ab hoste circumiri prohiberent.

². *Argyraspides*.] Hoc per anticipationem dictum a Curtio. Nam argentea scuta , unde *Argyraspides* dicti sunt , non prius habuere , quam Alexander Indicam expeditionem susceperet , quod ipse testatur Curtius l. 8. c. 17. & Just. l. 2. c. 7. quare Arrianus hic non *ἀργασπίδες* , sed *ἐκτακτοὶ* , vocat. *Subsidii*.] *Les corps de reserve*.

³. *Orestæ*.] Sic legendum docti merito censuerunt , non *Orestes* , *Lyncesies*. Populorum enim hæc nomina erant , non virorum propria. *Orestæ* in Epiro sunt Straboni l. 7. Plinio in Macedonia , in qua & *Orestæ* regio Ptolomæo memoratur. Forte alii aliorum coloniæ sunt , nisi potius Strabo Epirum magnam intellexit quæ Macedoniæ partem occidentalem sub Romanis continebat.

militis. 4 hujus agminis Amyntas princeps erat. Philagus & Balacros regebat, in societatem nuper assitos. Hæc dextri cornu acies erat. In lævo, Craterus 6 Pelopponensium equites habebat Achæorumque; & Locrensiū, & Malieon turmis sibi adjunctis. hos Thessali equites cladebant, Philippo duce. Peditum acies equitatu tegebatur. frons lævi cornu hæc erat. Sed ne circumiri posset à multitudine, ultimum agmen valida manu cinxerat. cornua quoque subsidiis firmavit, non recta fronte; sed à latere positis: ut si hostis circumvenire aciem tentasset, parata pugna forent. Hic 7 Agriani erant, quibus Attalus præ-

NOTÆ.

Lyncesta, quoque, sive, ut vocat Strabo *Lyncista*, in Macedonia collocantur à Plinio; regionem Ptolomæus *Lyncestidem* vocat. Sed *Lyncos* apud Stephanum urbs est Epiri; incolæ *Lyncista*.

4. *Hujus agminis.* Videndum cujus agminis, quem *Amyntam*, quoque modo principem dicat. Illum Amyntam Arrianus l. 3. Philippi filium vocat, eumque ipsum esse dicit qui Gaza capta remissus ab Alexandro in Macedoniam fuerat ad conscribendum militem (supra cap. 26.) Unde reversum aliquanto post pugnam Arbellicam videbimus l. 5. c. 6. sed istum ibidem Curtius, imo ipse Arrianus postmodum revertentem è Macedonia Andromænis filium, non Philippi, facit, quod verius puto. Huic suum erat agmen ab Alexandro datum; sed absentis locum implebat in hoc prælio Simmias, ut tradit Arrianus l. 3. cum nihilominus Amyntæ agmen vocaretur; quod ipsum in hodierna quoque militia fieri cernimus. Erat igitur princeps sui agminis, quamvis abiens, sed non ejus quod Polyperchon duxit, ut indicat Curtius; neque enim Polyperchon, sed Simmias, vicem Amyntæ gessit.

5. *Balacros.* Frustra mihi videntur esse qui ut nomen hoc gentis non hominis faciant, Arriani loco utuntur manifeste corrupto. Nihil enim dubium quin pro *Βάλακρος ἀκοντιστάς*, legendum sit *Βάλακρος*, cum idem paulo post scripserit *οἱ ξυῶ Βάλακρον ἀκοντιστάς*, jaculatores quibus Balacrus præerat. Nam quod Myconi insula populos per ludibrium *Φαλακροὺς* calvos appellatos esse ait Raderus ex Strabone; tum *Φαλακροὺς* Macedonum

lingua *Βαλακροὺς* dici affirmat; non eo pertinet ut gentis hoc nomen fuerit, quod in censendo exercitu memorari debuerit. Neque hoc ullus unquam prodidit. Adde quod incredibile est ex insula qualis erat Mycone una Cycladum, agmen equitum in Alexandri exercitu militasse, cum ex aliis tam multis, aut nulli, aut pedites solum venissent. Superest igitur ut illa vox *Philagus* corrupta sit ex aliquo gentis nomine; quod quidem quale fuerit à Curtio scriptum, difficile est conjicere. Suspiciatur Freinshemius *Phrygas* fuisse. Quid si ex Diodoro restituiamus *Philippus Balacri*, scil. filius; nam aliqui codices habent *Balacriæos*, ut magna suspicio sit in ultimis syllabis latere gentis nomen quam ille *Philippus Balacri* regebat.

6. *Peloponnesium.* Peloponnesus l. 3. c. 1. *Achæorum* Achæia l. 4. c. 21. *Locrensiū* Locris regio fuit Helladis sive majoris Achæiæ inter Ætoliā, Doridem, Phocidem, & Corinthiacum sinum. Hujus colonia fuerunt Locri in magna Græcia, Italiæ parte. Malieon Græcus genitivus pro *Maliensium*; verius puto *Malieon* à *Μαλίδος, εὖος*, quod gentile est urbis Maliei in Thessalia, unde Malieus Sinus nomen accepit. Vide Stephanum in voce *Μαλίδος*. Nam etsi à Malea Læconia promontorio posset fieri *Maleios*, ex quo *Maleon* ducebant, certe Læcones in exercitu Alexandri nequaquam militarunt. Suppl. l. 2. c. 5.

7. *Agriani.* De Agrianis l. 3. c. 23. *Cretenses* l. 4. c. 6. *Illyrii* l. 4. c. 24. *Thracæ*, l. 3. c. 10.

erat; adjunctis sagittariis Cretensibus. ^a Ultimos ordines avertit à fronte, ut totam aciem orbe muniret. Illyrii hîc erant: adjuncto milite mercede conducto. Thracas quoque simul objecerat leviter armatos. adeoque aciem versatilem posuit, ut qui ultimi stabant ne circumirentur, verti tamen, ^b & in frontem circumagi possent. Itaque non prima quam latera; non latera munitiora fuere, quam terga.

LIII. His ita ordinatis, præcipit ut, si falcatos currus cum fremitu barbari emitterent; ipsi laxatis ordinibus impetum occurrentium silentio exciperent. haud dubius ^a sine noxa transcurfuros, si nemo se opponeret. sin autem sine fremitu immisissent; eos ipsi clamore terrerent: pavidosque equos telis utrimque suffoderent. Qui cornibus præerant, extendere ea jussi, ita ut nec circumvenirentur, ^b si arctius starent; nec tamen mediam aciem exinanirent. Impedimenta cum captivis, inter quos mater liberique Darii custodiebantur, haud procul acie in edito colle constituit; modico præsidio relicto. Lævum cornu, sicut alias, Parmenioni tuendum datum: ^a ipse in dextro stabat. Nondum ad teli jactum pervenerant; quum Bion quidam transfuga, quanto maximo cursu potuerat, ad regem pervenit: nuncians ^a murices ferreos in terram defodisse Darium, quæ hostem equites emissurum esse credebat; notatumque certo signo locum, ut fraus evitari à suis posset. Asservari transfuga jussu, duces convocat: expositoque quod nunciatum erat, monet; ut regionem monstratam declinent, equitemque periculum edoceant. Ceterum hoc tantus exercitus exaudire non poterat; usum aurium intercipiente fremitu duorum agminum: sed in conspectu omnium duces & proximum quemque interequitans alloquebatur.

LIV. *Emensis tot terras in spem victoria, de qua dimicandum foret, hoc unum superesse discrimen.* ¹ Granicum hic amnem, Ciliciaque montes, & Syriam Egyptumque præcuntibus raptas, ingentia spei gloriaque incitamenta, referebat. ^a Reprehensos ex fuga Persas

INTERPRETATIO.

- ^a Collocavit aversos à fronte aciei, ut totum exercitum in orbem firmaret. ^b Si nimium pressis ordinibus consisterent. ^a Per viam è fuga retractos.

NOTÆ.

1. Ipse.] Alexander.
2. Murices.] Murex piscis genus est acuminatâ conchâ, cujus, ut & purpuræ, cruore lana apud veteres tingebatur. Ab hujus Conchylîi forma, ut opinor, murex pro quovis acumine sumptus est. Speciatim tamen murices appellantur tribuli sive machinulæ ferreæ quadrangulæ, pluribus in omnem partem spiculis prominentibus, sic ut aliis in terram defixis, alia sursum extantia incautorum pedes figant: quamobrem ad impediendum maximè equitatum spargi solent. Gallice dicimus *des chausses trapes*.
1. Granicum.] Lib. 3. c. 2. Cilicia ibidem cap. 9. Syria, l. 4. c. 1. Egyptus, l. 4. c. 5. Scythia, l. 7. c. 28. Cadusii, l. 4. c. 47.

pugnatu-
 5 rōs, quia fugere non possent. tertiam diem jam metu exangues,
 armis suis oneratos, in eodem vestigio herere. nullum desperationis il-
 lorum majus indicium esse, quam quod urbes, quod agros suos urerent;
 quidquid non corrupissent, hostium esse confessi. Nomina modo vana
 10 gentium ignotarum ne extimescerent. neque enim ad belli discrimen per-
 tinere, qui ab his Scythæ, quive Cadusii appellentur. Ob id ipsum,
 quod ignoti essent, ignobiles esse. nunquam ignorari viros fortes: at
 imbelles ex latebris suis erutos, nihil præter nomina afferre. Macedo-
 nes virtute assequutos, ne quis toto orbe locus esset, qui taleis viros
 15 ignoraret. Intuerentur barbarorum inconditum agmen: alium nihil præ-
 ter jaculum habere; alium fundâ saxa librare: paucis iusta arma esse.
 Itaque illinc plures stare: hinc plures dimicatu-
 rum. se ante prima signa dimicaturum. spondere pro se quot cicatrices,
 20 totidem corporis decora: scire ipsos unum penè se præde communis ex-
 sortem, ^b in illis colendis ornandisque usurpare victoria præmia. Hac
 se fortibus viris dicere. qui si dissimiles eorum essent, illa fuisse dictu-
 rum: pervenisse eo, unde fugere non possent. tot terrarum spatia emen-
 sis; tot omnibus montibusque post tergum objectis; iter in patriam &
 25 penates manu esse faciendum. Sic duces, sic proximi militum instincti
 sunt.

L V. Darius ¹ in lævo cornu erat; magno suorum agmine, dele-
 ctis equitum peditumque stipatus: contempseratque paucitatem ho-
 stis; vanam aciem esse; extentis cornibus ratus. Ceterum sicut curru
 25 eminebat, dextra lævaque ad circumstantium agmina oculos manu-
 que circumferens; Terrarum, inquit, quas ² Oceanus hinc alluit,
 illinc claudit Hellespontus, paulo ante dominis jam non de gloria,
 sed de salute; & quod saluti præponitis, de libertate pugnandum est.
 Hic dies imperium, quo nullum amplius vidit ætas, aut constituet,
 30 aut finiet. Apud Granicum minima virium parte cum hoste certavi-
 mus: in Cilicia victos Syria poterat excipere: magna munimenta re-
 gni Tigris atque Euphrates erant. Ventum est eò, unde pulsus ne fuga
 quidem locus est. omnia tam diutino bello exhausta post tergum sunt:
 non incolas suos urbes, non cultores habent terræ. Coniuges quoque &
 35 liberi sequuntur hanc aciem: parata hostibus præda, nisi pro carissimis

INTERPRETATIO.

^b Ad illos remunerandos ditandisque se impendere victoria fructus.

NOTE.

In Lævo.] Imò verò in media acie, aliàs rubrum & Erythræum vocat. Hel-
 ut scribit Arrianus & Plutarchus, idque lesponus. l. 3. c. 3.
 patrio more Persarum Regum, ut diximus] 3. Bello exhausta.] Non quod ibi gestum
 l. 3. c. 22. esset bellum, sed quod incolæ ad mili-
 2. Oceanus.] Indicum mare, quod tiam abducti fuissent.

pignoribus

pignoribus corpora opponimus. Quod mearum fuit partium, exercitum, quem pene immensa planities vix caperet, comparavi: equos, arma distribui: commeatus, ne tanta multitudini deessent, providi: locum in quo acies explicari posset, elegi. Cetera in vestra potestate sunt: audere modo vincere; ⁴ famamque infirmissimum adversus fortes viros telum, contemnere. Temeritas est, ² quam adhuc pro virtute timuistis: quæ ubi primum impetum effudit, velut quadam animalia amisso aculeo, torpet. ⁵ Hi vero campi deprehendere paucitatem, quam Cilicia montes absconderant, videris ordines raros, cornua extenta, mediam aciem vanam & exhaustam. nam ⁵ ultimi, quos locavit aversos, terga jam præbent. ¹⁰ Obteri mehercule equorum ungulis possunt; etiam si nil præter falcatos currus emisero. ⁶ Et bello vicerimus, si vincimus prælio: nam ne illis quidem ad fugam est locus; hinc ⁶ Euphrates illinc Tigris, prohibet inclusos. Et quæ antea pro illis erant, in contrarium conversa sunt. Nostrum mobile & expeditum agmen est; illud præda grave, implicatos ergo spoliis nostris trucidabimus: eademque res & causa victoria erit, & fructus. Quod si quem è vobis nomen gentis movet; cogitet Macedonum illic arma esse, ⁷ non corpora. multum enim sanguinis invicem hausimus; & semper gravior in paucitate jactura est. Jam Alexander, quantuscumque ignavis & timidus videri potest; unum animal est: & ²⁰ si quid mihi creditis, temerarium & vecors, ⁸ adhuc nostro pavore, quam sua virtute felicius. Nihil autem potest esse diuturnum, ⁹ cui non subest ratio, licet felicitas adspirare videatur; tamen ⁹ Ad ultimum temeritati non sufficit. Præterea BREVES & mutabiles vices rerum sunt: & fortuna ¹⁰ nunquam simpliciter indulget. Forsitan ita dii fata ordina- ²⁵ verunt, ut Persarum imperium, quod secundo cursu per ⁹ ducentostri-

INTERPRETATIO.

- ^a Quam hætenus veluti fortitudinem in hoste metuistis. ¹ una pugna superiores fuerimus.
^b Hac planities detegit paucitatem Macedonum. ^d Quid prudentia non agitur.
^c Totius belli victores erimus, si hac ^e Demum temeraria cæpta destituit.
^f Nunquam sine aliqua perfidia favet.

NOTÆ.

- ⁴ Famam.] Macedonum. Temeritas.] enim pauci essent, multique vel in præliis, vel in obsidionibus perierint, supplementa ex aliis gentibus desumpta sunt.
⁵ Ultimi.] Vereor ut Darius videre potuerit ultimos ordines Macedonum, quos Alexander à fronte in tergum aciei averterat.
⁶ Hinc, illinc.] Quasi inter Euphratem & Tigrim pugna locus foret, cum longe ultra Tigrim pugnatum sit, ut vidimus cap. 35.
⁷ Non corpora.] Hoc est non hos amplius esse Macedonas quibus cum ad Granicum & ad Isson pugnandum fuit; cum ⁸ Adhuc.] Suam victoriam hætenus debet pavori nostro magis quam suæ fortitudini.
⁹ Ducentos triginta.] Nihil accuratius. Cyrus, à quo Perfici imperii exordia sumi solent, regnare Persis cœpit Olymp. 55. anno 1. Prælium ad Arbela incidit in Olymp. 112. an. 2. qui à primo Cyri ducentissimus ac trigessimus est: intercedunt enim Olympiades quinquaginta septem ac dimidia.

ginta annos ad summum fastigium evexerant; magno motu concuterent magis, quam affligerent, admonerentque nos fragilitatis humanae, Cuius nimia in prosperis rebus oblivio est. Modo Gracis ultro bellum inferebamus: nunc in sedibus nostris propulsamus in latum. & jactamur
 5 invicem varietate fortuna.^h Videlicet imperium, quod mutuo affectamus, una gens non capit. Ceterum etiamsi spes non subesset; necessitas tamen stimulare deberet: ad extrema perventum est. matrem meam; duas filias, Ochum in spem huius imperii genitum; illos principes; illam so-
 10 bolem regiae stirpis; duces vestros regum instar, victos habet: ⁱ nisi quod in vobis est, ipse ego maiore parte captivus sum. Eripite viscera mea ex vinculis: restituite mihi pignora, pro quibus ipse mori non recusio; parentem, liberos, nam conjugem in illo carcere amisi. Credite nunc omnes tendere ad vos manus; implorare patrios deos; opem vestram, misericordiam, fidem exposcere: ut servitute, ut compedibus, ut ¹⁰ precario
 15 victu ipsos liberetis. An creditis aequo animo iis servire, ¹ quorum reges esse fastidiant? Video admoveri hostium aciem: sed quo propius discrimen accedo; hoc minus iis qua dixi, possum esse contentus. Precor vos per deos patrios; ¹¹ aeternumque ignem, qui praefertur altaribus; fulgo-
 20 remque Solis intra fines regni mei orientis; per aeternam memoriam Cyri, ¹² qui ademptum Medis Lydisque imperium primus in Persidem intulit: vindicate ab ultimo dedecore nomen gentemque Persarum. Ita alacres & spe pleni, ut quam gloriam accepistis a maioribus vestris, posteris relinquantis. In dextris vestris iam libertatem, opem, spem futuri temporis geritis. Effugit mortem, quisquis contempserit: timidissi-

INTERPRETATIO.

§ Utrique alternis extollimur, ac deprimimur sortis mutatione.

^h Orbis dominationem, quam utrique appetimus, unica gens tenere non potest.

¹ Si id excipiam mei, quod in vobis habeo.

¹ Quibus imperare dedignarentur.

NOTAE.

10. Precario.] Ut eos à necessitate liberetis quasi emendicandi victus à Macedonibus. Sed hæc parùm sincere Darius dixit (si dixit tamen, & non potiùs à Curtio dixisse fingitur) cum antea cap. 43. gratias egerit Alexandro per legatos, quod matrem & filias speciem pristinæ fortunæ retinere pateretur.

11. Aeternum ignem.] De igne aeterno, deque altaribus, videl. 3. c. 7. Intra fines.] Putida hyperbole. Vix Asia medium attingit Persia Orientem versus. Certè ignorare non potuit India prius multo quam Persia oriri solem.

12. Cyri, qui.] Cyrus, ut diximus, Persici imperii conditor, Astyagis Medo-

rum Regis nepos ex Mandane filia, spoliato avo regnum ad Persas transtulit: Croesum quoque Lydorum Regem vicit, ac vivum cepit. Vide Justin. l. 1. de Media l. 5. c. 24. de Lydis eorumque imperio l. 3. c. 9. & l. 4. c. 20. Primus.] Tamen fuidas in Δαρεϊο scribit Daricos non à Dario Xerxis patre, sed ab alio antiquiore Dario cufos appellatosque; quod ipsum ex Scholiaste veteri Aristophanis sumptum est: Æschylus vero Poëta, qui sub Dario Hystaspis & Xerxe floruit, ante Cyrum duos memorat Persarum reges, quorum primum Medum appellat, de quo vide Marshamum in Canone Chronologico.

nam quemque consequitur. Ipse non patrio more solum, sed etiam ut conspici possim, curru vehor: nec recusō, quominus imitemini me, sive fortitudinis exemplum, sive ignavia fuero.

LVI. Interim Alexander, ut & demonstratum à transfuga¹ insidiarum locum circumiret; & Dario, qui lævum cornu tuebatur, §
occurreret: agmen obliquum incedere jubet. Darius quoque eodem
suum obvertit; Besso admonito, ut² Massagetæ equites in lævum
Alexandri cornu à latere invehi juberet. Ipse ante se falcatos currus
habebat: quos signo dato universos in hostem effudit. ruebant la-
xatis habenis aurigæ, quo plures nondum satis proviso impetu ob- 10
tererent. Alios ergo hastæ multum ultra remones eminentes; alios
ab utroque latere dimissæ falces laceravere. nec sensim Macedones
cedebant; sed effusa turbaverant fuga ordines. Mazæus quoque per-
culsis metum incussit: mille equitibus ad diripienda hostis impedi-
menta circumvehi jussis: ratus captivos quoque qui simul asserva- 15
bantur, rupturos vincula, quum suos appropinquantes vidissent.
Non fefellerat Parmenionem, qui in lævo cornu erat: propere igitur
Polydamanta mittit ad regem, qui & periculum ostenderet, &
quid fieri juberet, consuleret. Ille audito Polydamante, *abi, nuncia,*
inquit, *Parmenioni, si acie vicerimus, non nostra solum nos recupera-* 20
turos; sed omnia quæ hostium sunt occupaturos. Proinde non est quod
quidquam virium subducat ex acie: sed ut me & Philippo patre di-
gnum est, contempto sarcinarum damno, fortiter dimicet. Interim bar-
bari impedimenta turbaverant; cæsisque plerisque custodum, capti-
vi vinculis ruptis, quidquid obvium erat, quo armari possent, ra- 25
piunt: & adgregati suorum equitibus Macedonas^a ancipiti circum-
ventos malo invadunt. lætique circa Sisygambim vicisse Darium,
ingenti cæde prostratos hostes; ad ultimum etiam impedimentis
exutos esse nunciant. quippe eandem fortunam ubique esse crede-
bant, & victores Persas ad prædam discurrisse: Sisygambis hortanti- 30
bus captivis, ut animum à mœrore allevaret, in eodem, quo an-
tea fuit, perseveravit. non vox ulla excidit, ei non oris color, vul-
tusve mutatus est: sed sedit immobilis (^b credo præcoce gaudio
verita fortunam irritare) adeo ut, quid mallet, intuentibus fuerit
incertum.

INTERPRETATIO.

^a Duplici periculo utrinque implicatos, | ^b Metuens, ut arbitror, ne fortunam in-
festam sibi redderet præmaturâ latitiâ.

NOTÆ.

1. *Insidiarum.*] Muricum ferreorum
sub terra defossorum. *Lævum.*] Vide su-
per, capite. Ac si Darius in lævo erat, non
obliquo sed recto itinere incedendum fuit:
ut illi occurreret. Melius ergo Arrianus
qui versus dextrum magis duxisse tradit,

2. *Massagetæ.*] Massagætæ l. 8. c. 2. sed
quomodo in lævum Alexandri à latere
invehi sunt, qui erant ipsi in lævo Darii
cornu, ut vidimus c. 46. præsentim cum
Alexander dextrum suorum cornu in dex-
trum magis Darii converterit?

LVII. Inter hæc ¹ Amyntas præfectus equitum Alexandri, cum paucis turmis opem impedimentis laturus advenerat; incertum suone consilio, an regis imperio. sed non sustinuit Cadusiorum Scytharum, que impetum: quippe vix tentato certamine effugit ad regem, ^a amissorum impedimentorum testis magis, quam vindex. Jam ^b consilium Alexandri vicerat dolor: &, ne cura recuperandi sua militem à proelio averteret, non immerito verebatur. Itaque Areten, ducem hastatorum quos ² *sarissophoros* vocabant, adversus Scythas mittit. Inter hæc currus, qui circa prima signa turbaverant aciem, in phalangem ³ invecti erant. Macedones confirmatis animis in medium agmen ³ accipiunt. Vallo similis acies erat: junxerant hastas; & ab utroque latere temere incurrentium ilia suffodiebant. circumire deinde currus, & propugnatores præcipitare cœperunt. Ingens ruina equorum aurigarumque aciem compleverat. hi territos regere non poterant: equi crebra jactatione cervicum non jugum modo excusserant; sed etiam ⁴ currus evrterant. vulnerati interfectos trahebant: nec consistere ter-
riti, nec congregi debiles poterant. Pauca tamen evasere quadrigæ in ultimam aciem, iis quibus inciderunt, ⁴ miserabili morte consumptis. quippe amputata virorum membra humi jacebant; & quia calidis adhuc vulneribus aberat dolor, trunci quoque & debiles arma non omittebant: donec multo sanguine effuso, exanimati procumberent.

LVIII. Interim Aretes, Scytharum, qui impedimenta diripiebant, duce occiso, gravius territis instabat. Supervenere deinde missi à Dario Bactriani, pugnaeque vertere fortunam. Multi ergo Macedonum primo impetu obtriti sunt: plures ad Alexandrum refugerunt. Tum Persæ clamore sublato, qualem victores solent edere; ferociter

INTERPRETATIO.

^a Spectator potius quam defensor.

^b Jam Alexandrum consilii inopem fecerat indignatio.

NOTÆ.

1. *Amyntas.*] Vel alius hic erat ab Andromenis filio, vel adhuc peccat ut supra Curtius. Vide cap. 52. *Caducii* supra cap. 47. *Scythæ* l. 7. c. 28. Arrianus *Menidam* fuisse tradit, mercenariorum ducem.

2. *Sarissophoros.*] *Sarissa* oblongæ hastæ genus, Macedonicæ Phalangis proprium, quam *Ælianus* & *Polybius* cubitorum quatuordecim, hoc est pedum unius & viginti faciunt, cum initio sexdecim cubitorum fuisset, pedumque adeo viginti quatuor. Similis est quam hodie dicimus *une pique*. Sed alia brevior erat

equitum de quibus hic agitur, quam Gallice dicere possis *une javeline*.

3. *Accipiunt.*] Falcatos currus admittunt. *Vallo.*] Phalanx Macedonum hinc inde divisâ, prominentibus utrinque *sarissis*, speciem habebat aggeris præfixo vallo defensi. *Vallus* quid sit diximus cap. 48.

4. *Miserabili morte.*] Indicat tamen Arrianus nihil damni illatum à curribus alios per mediam Phalangem innoxios & illos transisse, aliorum equos telis confossos esse. Sed *Diodorus* adstipulatur Curtio,

in hostem, quasi ubique profligatum, incurrunt. Alexander terribiles castigare, adhortari, praelium, quod jam elanguerat, solus accendere: confirmatisque tandem animis, ire in hostem jubet. Rarior acies erat in dextro cornu Persarum; namque ¹ inde Bactriani decesserant ad opprimenda impedimenta: itaque Alexander laxatos ordines invadit, & multa cæde hostium invehitur. At qui in lævo cornu erant Persæ, spe posse eum includi, agmen suum à tergo dimicantis opponunt: ingensque periculum in medio hærens adisset, ne equites Agriani calcaribus subditis circumfusus regi barbaros adorti essent, ² aversosque cædendo in se converti coegissent. Turbata erat utraque acies. Alexander à fronte & à tergo hostem habebat: ³ qui averso ei instabant, ab Agrianis militibus premebantur: & Bactriani, impedimentis hostium direptis reversi, ordines suos recuperare non poterant. plura simul abrupta à cæteris agmina, ubicumque alium alii fors miscuerat, dimicabant. duo reges junctis propè agminibus praelium accendebant. Plures Persæ cadebant, par ferè utrinque numerus vulnerabatur. Curru Darius, Alexander equo vehebatur: utrumque regem delecti tuebantur, sui immemores: quippe amisso rege nec volebant salvi esse, nec poterant, ante oculos sui quisque regis mortem occumbere ducebat egregium. Maximum tamen periculum adibat, qui maxime tuebatur: quippe sibi quisque cæsi regis expetebat decus.

L I X. Ceterum sive ludibrium oculorum, ^a sive vera species fuit, qui circa regem Alexandrum erant, vidisse se crediderunt paululum super caput regis placide volantem aquilam, nec sonitu armorum, nec gemitu morientium territam: diuque circa equum Alexandri pendenti magis, quàm volanti similis apparuit. Certè vates Aristander alba veste indutus, & dextera præferens lauream, militibus in pugnam intentis avem monstravit, haud dubium victoriæ ¹ auspicium. Ingens ergo alacritas ac fiducia paulo ante terribitos accendit ad pugnam, utique postea quàm auriga Darij, qui ante ipsum sedens equos regebat, hasta ² transfixus

INTERPRETATIO.

^a Et illos feriendo à tergo coegissent in ipsos frontem convertere.

^a Sive oculorum illusio fuit, sive vera aquilæ forma.

^b Qui ipsum à tergo urgebant.

NOTÆ.

1. *Inde Bactriani.*] Quomodo ex dextro cornu decesserant, quos in lævo fuisse tam ipse Curtius cap. 46. quam Arrianus tradunt? Ibidem Persas in sinistro posuerat; nunc eos in dextro esse dicit. Sed Persas forsitan hic intelligit universos Darii milites.

1. *Auspicium.*] Aquila bellatrix ales, & volucrum regina, victoriæ ac regni omen habere credita est apud profanos. Cæterum Plutarchus hanc ante proelium apparuisse scribit.

2. *Transfixus est.*] Ab ipso Alexandro, ut ait Diodorus l. 17. *Ipse rex.*] Darius.

est. Nec aut Persæ, aut Macedones dubitare, quin ipse rex esset occisus. Lugubri ergo ululatu, & incondito clamore gemituque totam ferè aciem adhuc æquo Marte pugnantium turbavere. Cognati Darii & armigeri, lævumque tuentes cornu, in fugam effusum destituerant currum, ^b quem à dextera parte stipati in medium agmen receperunt. Dicitur acinace stricto Darius dubitasse, an fugæ dedecus honesta morte vitaret. Sed eminens ^c curru, nondum omnem suorum aciem prælio excedentem destituere erubescerebat: dumque inter spem & desperationem hæsitat, sensim Persæ cedebant, & laxaverant ordines. Alexander mutato equo, quippe plures fatigaverat, resistentium adversa ora fodiebat, fugientium terga. Jamque non pugna, sed cædes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit, hærebat in tergis fugientium victor, & prospectum oculorum nubes pulveris, quæ ad cælum ferebatur, abstulerat. Ergo haud secus, quam in tenebris errabant, ad sonitum notæ vocis, ut signum, subinde coeuntes. Exaudiebantur tantum strepitus habenarum, quibus equi currum trahentes identidem verberabantur: ^d hæc sola fugientis vestigia excepta sunt.

L X. At in lævo Macedonum cornu, quod Parmenio (sicut antea dictum est) tuebatur, longe alia fortuna utriusque partis res gerebatur. Mazæus ^a cum omni suorum equitatu vehementer invecus, urgebat Macedonum alas. Jamque abundans multitudo, aciem circumvehi cœperat: cum Parmenio equites nunciare jubet Alexandro, in quo discrimine ipsi essent: nisi mature subveniretur, non possent sisti fugam. Jam multum viæ processerat rex, imminens fugientium tergis, cum a Parmenione tristis nuncius venit. refrenare equos iussit qui vehebantur, agmenque constitit: frendente Alexandro, eripi sibi victoriam è manibus, & Darium feliciter fugere, quam sequi se. Interim ad Mazæum superati regis fama pervenerat. Itaque quanquam ^e validior erat, fortunâ tamen partium territus, perculsis languidius instabat. Parmenio ignorabat quidem causam sua sponte pugnae remissæ: sed occasione vincendi strenue est usus. Thessalos equites ^f ad

INTERPRETATIO.

^b Quem conferti ex dextro cornu Persæ intra mediam turmam acceperunt.

^c Cum è curru conspicuus esset, ipsum pudebat deserere suorum exercitum, qui nondum totus pugna cedebat.

^d Hæc sola signa ipsius fugæ deprehensa sunt.

^a Percussus ipse suorum clade, mollius urgebat territos Macedonas.

NOTÆ.

^f Ad se vocari.] Non equitatum universum Thessalorum ad se vocaverit: quid enim absurdius? sed ad summum aliquos è ducibus. Nisi forte aliud quiddam à Curtio scriptum erat, cujusmodi esset

quod suspicatur Freinshemius, Thessalos equites adveetus, ecquid, inquit, &c. cuius mentem Gallicus interpres secutus est.

se vocari jubet: *Ecquid*, inquit, *videtis istos qui ferociter modò instabant*, (pedem referre) *subito pavore perterritos? Nimirum nobis quo, ne regis nostri fortuna vincit: omnia Persarum cade strata sunt. quid cessatis? anne fugientibus quidem pares estis?* Vera dicere videbatur, & spes languentes quoque erexerat: subditis calcaribus proruere in hostem: & illi jam non sensim, sed citato gradu recedebant: nec quicquam fugæ, nisi quod terga nondum verterant, deerat. Parmenio tamen ignarus quænam in dextero cornu fortuna regis esset, repressit suos. Mazæus, dato fugæ spatio, non recto itinere, sed majore & ob id tutiore circuitu Tigrim superat & Babylonem cum reliquiis devicti exercitus intrat.

LXI. Darius, paucis fugæ comitibus, ad Lycum amnem contendit: quo trajecto dubitavit an solveret pontem: quippe hostem jam affore nunciabatur. Sed tot millia suorum, quæ nondum ad amnem pervenerant, ponte reciso prædam hostis fore videbat. Abeuntem, cum intactum fineret pontem, dixisse constat: Malle se insequentibus iter dare, quàm auferre fugientibus. Ipse ingens spatium fuga emensus media ferè nocte Arbela pervenit. Quis tot ludibria fortunæ, ducum agminumque cadem multiplicem, devictorum fugam, clades nunc singulorum, nunc universorum, aut animo assequi queat, aut oratione complecti? Propemodum seculi res in unum illum diem fortuna cumulavit. Alii quæ brevissimum patebat iter, alii diversos saltus, & ignotos frequentibus calles petebant. Eques pedesque confusi sine duce, armatis inermes, integris debiles implicabantur. Deinde misericordia in metum versa, qui sequi non poterant, inter mutuos gemitus deserebantur. Sitis præcipuè fatigatos & faucios exurebat, passimque omnibus viis prostraverant corpora, præterfluentem aquam hianti ore captantes: quam cum diu avidi turbidam hausissent, tendebantur extemplo præcordia premente limo: resolutisque & torpentibus membris, cum supervenisset ho-

INTERPRETATIO.

^a *Qua toto seculo contingere possent, in unicum illum diem collegit.*

^b *Distendebantur confestim viscera, limo adhærente.*

NOTÆ.

1. *Lycum.*] De Lyco diximus supra c. 35. Hinc porro intelliges citra Lycum, non ultra, Darii castra fuisse, quod illic Curtius scripserat, & non refellimus. Nec movet quod habet Diodorus, Darium pulveris oportunitate usum, non retro fugam intendisse, ut barbarorum plerique: sed in vicos Macedonum tergis oppositos. Vel enim falsum hoc est, atque ex alio, quem refellimus, profectum er-

rore de Arbelorum situ; vel ita accipi necesse est, ut postea converso itinere Mediam versus reflectens, Arbela contenderit. Neque enim dubitare sinunt, opinor, ultra Lycum Arbela jacuisse, quæ diximus ad cap. 35.

2. *Arbela.*] Erant scilicet trans Lycum amnem, & quidem præcui loco certaminis. Arrianus sexcentis stadiis Arbela removit à Gaugamelis, ubi pugnatum est.

stis, novis vulneribus excitabantur. Quidam, occupatis proximis rivis, diverterant longius; ut quidquid occulti humoris usquam manaret, exciperent. nec ulla adeo avia & sicca lacuna erat, ^c quæ vestigantium sitim falleret. E proximis vero itineri vicis senum ululatus feminarumque exaudiebantur, barbaro ritu Darium adhuc regem clamitantium.

LX-II. Alexander (ut supra dictum est) ¹inhibito suorum cursu, ad Lycum amnem pervenerat, ubi ingens multitudo fugientium oneraverat pontem: & plerique, cum hostis urgeret, in flumen se precipitaverant, gravesque armis; & prælio ac fuga defatigati, gurgitibus hauriebantur. Jamque non pons modo fugientes, sed ne amnis quidem capiebat, agmina sua improvida fuga subinde cumulantes: quippe ubi intravit animos pavor, id solum metuunt, quod primum formidare coeperunt. Alexander, instantibus suis, impune abeuntem hostem sequi permetteret; hebetia tela esse, & manus fatigatas, tantoque cursu corpora exhausta, & præceps in noctem diei tempus caufatus est: re vera ²de lævo cornu, quod adhuc in acie stare ³credebat, sollicitus, reverti ad ferendam opem suis statuit. Jamque signa converterat, cum equites à Parmenione missi, illius quoque partis victoriam nunciant. Sed nullum eo die majus periculum fuit, quam dum copias reducit in castra. Pauci eum & incompositi sequebantur ovantes victoria (quippe omnes hostes aut in fugam effusos, aut in acie credebant cecidisse) cum repente ex adverso apparuit agmen equitum: qui primo inhibuere cursum; deinde Macedonum paucitate conspecta turmas in obvios concitaverunt. Ante signa rex ibat, dissimulato magis periculo quam spreto. Nec defuit ei perpetua in dubiis rebus felicitas. namque præfectum equitatus avidum certaminis, & ob id ipsum incautius in se ruentem, hasta transfixit. Quo ex equo lapso, proximum ac deinde plures eodem telo confodit. Invasere turbatos amici quoque: nec Persæ inulti cadebant. ^aquippe non universæ acies, quam hæ tumultuariæ manus, vehementius iniere certamen. Tandem barbari, cum obscura luce fuga tutior videretur esse quam pugna, diversis agmi-

INTERPRETATIO.

^c Quam inquirentium aviditas non deprehenderet.

^a Non acrius pugnare toti exercitus, quam hæc agmina fortuito concurrerint.

NOTÆ.

1. *Inhibito.*] Hoc est, jam ad Lycum amnem pervenerat, cum suorum cursum repressit, ne fugientes ulterius persequerentur.

2. *De lævo cornu.*] Quod à Persis vehementer urgeri ex Parmenionis nuncio priore acceperat.

3. *Credebat.*] Arrianus tamen scribit

eo tum animo illos venisse, ut dextrum Persarum cornu aggrederentur, quod Macedonas urgebat, sed profligatis hostium turmis, quæ in ipsos fugiendo incurrerunt, ubi ad certaminis locum venerunt, rem Thessalorum virtute gestam reperisse.

nibus

nibus abiere. Rex extraordinario periculo defunctus, incolumes suos reduxit ad castra.

LXIII. Cecidere Persarum, quorum numerum victores inire potuerunt, ¹ millia quadraginta. Macedonum minus quam CCC desiderati sunt. Ceterum hanc victoriam rex maiore ex parte virtuti, quam fortunæ suæ debuit: ² animo, non (ut antea) loco vicit. Nam & aciem peritissime instruxit, & promptissimè ipse pugnavit, & magno consilio jacturam sarcinarum impedimentorumque contempsit, cum in ipsa acie summum rei videret esse discrimen: dubioque adhuc pugnae eventu, pro victore se gessit: perculsos deinde hostes fudit: fugientes, quod in illo ardore animi vix credi potest, prudentius quàm avidius persecutus est. Nam si parte exercitus adhuc in acie stante, instare cedentibus perseverasset; aut sua culpa victus esset, aut aliena virtute vicisset. Jam si multitudinem equitum occurrentium extimuisset victor; aut fœdè fugiendum, aut miserabiliter cadendum fuit. Nec duces quidem copiarum sua laude fraudandi sunt: quippe vulnera, quæ quisque excepit, indicia virtutis sunt. Hephæstionis brachium hasta ictum est. Perdicas ac Cœnos & Menidas, sagittis prope occisi. Et si vere æstimare Macedonas, qui tunc erant, volumus; fatebimur, & regem talibus ministris, & illos tanto rege fuisse dignissimos.

INTERPRETATIO.

² Fortitudine vicit, non loci opportunitate, ut in priori pugna.

NOTA.

1. *Millia quadraginta.* Arrianus trecenta millia, Diodorus nonaginta cecidisse tradit. *Macedonum* centum non amplius capita desiderata idem Arrianus scribit, quorum sexaginta in illo tumultuario conflictu perierunt: at Diodorus quingentos ait interemptos esse.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER QUINTUS.

1. **Q**UÆ interim ductu imperioque Alexandri, vel in Græcia, vel in Illyriis ac Thracia gesta sunt, ^a si quæque suis temporibus reddere voluero; interrumpendæ sunt res Asiæ: quas utique ad fugam mortemque Darii universas in conspectum dari; & sicut inter se coherent tempore, ita opere ipso
5 conjungi, haud paulo aptius videri potest. Igitur ante, quæ prælio apud ² Arbelam conjuncta sunt, ordiar dicere. Darius media fere nocte Arbelam pervenit; ^b eodemque magnæ partis amicorum ejus ac militum fugam fortuna compulerat. Quibus convocatis, exponit, *Haud dubitare se, quin Alexander celeberrimas urbes agrosque omni copia rerum abundantes petiturus esset: prædam optimam paratamque ipsum & milites ejus spectare: id suis rebus tali in statu saluti fore: quippe se deserta cum expedita manu petiturum. Ultima regni adhuc intacta esse: inde bello vires haud agere reparatur.*
10

I N T E R P R E T A T I O.

^a Si referre singula juxta temporum ordinem voluero. | magnum numerum amicorum ac militum Darii fugientium.
^b In eundem locum fortuna direxerat.

N O T Æ.

1. *Qua interim.*] De his vide Freins. hernii supplementum initio libri sexti, & quæ ibi supersunt ex Curtio: ubi tamen de Illyriis nihil.

Ductu.] Quomodo autem ductu Alexandri gesta sunt, quæ tam procul absens per alios gessit? Ergo pro Alexandri, lege Antipatri.

2. *Arbelam.*] Quanquam verius est, ut supra diximus, *Arbela, orum*; tamen singulari quoque numero usus est Curtius, ut aperte constat ex lib. 9. c. 6. *Media nocte.*] Summa ergo celeritate sexcenta stadia, hoc est, miliaria quinque & septuaginta, fuga emensus est intra paucas horas.

rum. Occuparet sane 3 gazam avidissima gens, & ex longa fame satiare se auro; mox futura praeda sibi: & didicisse usu, pretiosam suppellectilem pellicesque & spadonum agmina, nihil aliud fuisse quam onera & impedimenta: d eadem trahentem Alexandrum, quibus antea vicisset, inferiorem fore. Plena omnibus desperationis videbatur oratio, quippe 4 Babylonem urbem opulentissimam dedi cernentibus: jam Susa, jam cetera ornamenta regni, causamque belli victorem occupaturum. At ille docere pergit, Non speciosa dictu, sed usu necessaria in rebus adversis sequenda esse: ferro geri bella, non auro: viris, non urbium tectis: omnia sequi armatos. Sic majores suos perculos 5 in principio rerum, celeriter pristinam recuperasse fortunam. Igitur, sive confirmatis eorum animis, sive imperium magis quam consilium sequentibus; Mediæ fines ingressus est.

II. 1 Paulo post Alexandro traditur Arbela, regia suppellectili Dariique gaza repleta: quatuor millia talentum fuere; præterea 15 pretiosæ vestes; totius (ut supra dictum est) exercitus opibus in illam sedem congestis. Ingruentibus deinde morbis, quos 2 odor cadauerum totis jacentium campis vulgaverat, maturius castra movit. Euntibus à parte læva 3 Arabia, odorum fertilitate nobilis re-

INTERPRETATIO.

c Se experientia cognovisse &c.

d Alexandrum qui isdem onustus erat,

debellatum iri ob ea ipsa, propter que antea victor fuerat.

NOTÆ.

3. *Gazam.*] Quid gaza sit, diximus lib. 4. c. 23. *Gens.*] Macedonum. *Sibi.*] Dario & suis.

4. *Babylonem.*] Cap. 4. & 5. *Susa*] infra cap. 8. *Causam.*] propter quam bellum inferrebatur à Græcis, & à Persis defendebatur.

5. *In principio rerum.*] Persicarum. Sed quæ clades illa Persarum, qua percussi fuerant sub ipsa imperii exordia? Illane quam Justinus l. 1. c. 6. descripsit, cum ab Astyage initio pugnae fugati, matrem occursum in aciem redire compulsi demum vicerunt? an cum Cyrus à Tomyri Scytharum regina toto cum exercitu cæsus, ut ne nuncius quidem tantæ cladis superesset? Hanc Raderus, illam Freinsheimius intelligit; cui magis assentiar.

1. *Paulo post.*] Altero die, ut ait Arrianus. *Gaza repleta.*] Nempe Arbela vicus non erat, quod supra Curtius ex Diodoro imprudens scripserat, l. 4. cap. 35. sed urbs non ignobilis in qua maximam sarcinarum partem deposuerat. Quare licet

non exiguo intervallo distaret à loco certaminis; tamen quod esset insignius nomen, maluerunt Macedones ab Arbelis, quam à Gaugamelis proelii nomenclaturam arcescere. Et parum credibile est Darium pretiosissima quæque exiguo in castello aut vico depositurum fuisse; qui ante Issicum proelium suppellectilem regiam Damascum miserat.

2. *Odor cadauerum.*] Mirum si odor cadauerum Gaugamelis jacentium Arbela usque deferri, & morbos vulgare potuit. Nisi dicas Alexandrum cum parte solum exercitus Arbela petiisse: reliquum ad Gaugamela substitisse.

3. *Arabia.*] Mediam amplius ejus partem mare triplex alluit; Arabicum sive rubrum, Indicum, & Persicum. Intra terras, limites habet Babyloniam & Euphratem, Syriam & Palestinam, ac Ægyptum. Tres in partes dividitur; *Petræam*, quæ Palestinæ, Ægypto, & Arabico finui propior; *Desertam*, quæ Palestinæ ac Syriæ ad Orientem obtenditur

gio; campestre iter est. Inter Tigrim & Euphratem 4 jacentia, tam uberi & pingui solo sunt; ut à pastu repelli pecora dicantur, ne satietas perimat. Causa fertilitatis est humor, qui ex utroque anime manat; ^a toto ferè solo propter venas aquarum resudante. Ipsi amnes ex ⁶ Armenia montibus profluunt; & magno deinde aquarum ⁷ divortio iter, quod cepere, ⁸ percurrunt. 9 Duo millia & quingenta

INTERPRETATIO.

^a Cum tota terra qua juxta est, humefiat oculis rivulis aquarum penetrantium;

NOTÆ.

usque ad Euphratem & Babyloniam; requum in meridiem obtinet ea quam *elicem* vocant, peninsulae formam habens: quam perpetua montium juga claudunt, à Persico sinu ad Arabicum pertinentia. Duo sunt porro quæ peccavit hoc loco Curtius. Primum enim Arbelis Babylonem petenti per Mesopotamiam, Arabia non ad laevam, sed ad dexteram est potius. Barthius Advers. 42. putat rescribi oportere *Arabiam*: verum id non convenit, ubi de Alexandro agitur non in Arabiam, sed Babylonem eunte: ac si Arabiam peteret, nihil minus Arbelis movens ad dexteram, non ad laevam, iter instituisset. Alterum Curtii peccatum est, quod Arabiam, quam à parte laeva esse perperam putavit, eandem odorum fertilitate nobilem vocat: in quo multum fallitur. Neque enim Arabiæ desertæ, quæ Mesopotamiam & Babyloniam attingit, sed *felici* convenit illa odorum fertilitas; ac ne toti quidem. Vide Plinium l. 12. c. 14. Periplus Erythr. &c.

4. *Jacentia.*] Legunt alii, *campestre iter est inter Tigrim & Euphratem jacent tam uberis & pinguis soli.*

5. *Solo propter.*] Sic persuasit Freinshemius accipiendum esse, quomodo interpretati sumus illud *propter*, ut sit idem ac *juxta*: sic enim collocatum non semel à Tacito testatur.

6. *Armenia.*] Armenia major ab occasu Cappadociam; à Septentrione Colchidem, Iberiam & Albaniam; ab ortu mare Caspium & Hyrcanum; ab Austro Mesopotamiam & Assyriam attingebat. Hodie *Turcomanniam* vocant. In ejus medio mons est *Paryadres* sive *Paryedrus* Tauri pars, ex quo non solum Euphrates ac Tigris oriuntur, sed etiam Phasis & Araxes: quos *Phison* & *Gehon* in Scriptura

vocari, non immerito viri docti aucto- mant. Sed hoc longius differere non est instituti nostri. *Euphratem* quidem atque *Tigrim* eodem ex fonte oriri, præter Mosem etiam Lucanus testatur l. 3. Strabo lib. 11. & Boëthius Consol. l. 1. p. metro 1. Salustius apud Senecam natural. quæst. 7. 8. Sed Tigris semel iterumque sub terram conditus, demum ultra *Gordyaos* montes velut ex novo fonte emergit; unde cursu deinceps non interrupto Babyloniam petit. Ex eo factum, ut ille renascentis fluvii exitus plerumque pro Tigris fonte accipiat, quo sensu Strabo, Eustathius, alique scriptores longum intervallum Euphratis inter ac Tigris fontes statuunt. 7. *Divortio.*] Hinc etiam apparet eodem ex fonte ambos existere. Nam aquarum divortium fit, cum eodem ex capite in plures alveos dividuntur.

8. *Percurrunt.*] Euphrates ad occidentem excurrit primum; inde ad Austrum flectens majorem Armeniam à Cappadocia; & quæ pars ejus est, ab Armenia minore dirimit; tum Syriam atque Arabiam desertam à Mesopotamia: donec longo flexu ad Orientem versus duplici finditur alveo: quorum alter *Maarsares* Ptolemæo, in Meridiem abit; alter in Orientem pergens Tigri miscetur prope Seleuciam. Sed antequam Tigrim subeat, alium ex sese rursus emittit, qui Babyloniam interfuit; ac denuo Maarsari junctus per fossam, cui *Pallacopa* nomen est, derivatur; magnaue ex parte in vastas paludes abit. De ejus ostiis agendum mox erit pluribus. Vide Ptolem. Asiæ tab. 5. Strab. l. 16. Arrian. l. 7. Plinium l. 5. c. 24. & l. 6. c. 26. & 27. Tigris hodie *Diglat*; Euphrates vulgo *Frat* incolis nuncupari dicuntur.

9. *Duo millia.*] Strabo l. 16. centum

stadia mensi sunt, qui amplissimum intervallum circa Armeniæ montes notaverunt. Iidem cum ¹⁰ Mediæ & Gordianorum terras secare cœperunt, paulatim in arctius coeunt; & quo longius manant, ¹¹ hoc angustius inter se spatium terræ relinquunt. ¹² Vicini maxime sunt his campis, quos incolæ ¹³ Mesopotamiam vocant: mediam namque ab utroque latere concludunt. Tandem per Babyloniorum fines ¹⁴ in rubrum mare prorumpunt. Alexander quartis ¹⁵ castris ad Mennin urbem pervenit. Caverna ibi est, ex qua fons

NOTÆ.

minus stadia numerat ex Eratosthene: Diodorus l. 2. tantum mille & quingenta. Sed hic de fontium forte distantia loquitur.

10. *Mediæ.*] Cum hic nulla occurrat lectionum varietas, credibilis ipsum errasse Curtium, quam librarios, deceptum ut alias sæpe, à Diodoro, qui Tigrim & Euphratem per Mediam; ac, si superis placet, per Parætacenen ducit in Mesopotamiam, lib. 2. quod quam longe ab sit à vero, supervacaneum puto dicere. *Gordianorum.*] Alias *Gordyaorum*. Gordene, quam alii *Gordyenen*, aut *Corduenum* appellant, Armeniæ majoris regio ad meridiem: in qua *Gordyai* montes quos Hebræi *Ararath*, Josephus *Barrin* vocat; & in iis Noemi arcam post diluvium subsedisse refert ex Nicolao Damasceno. Hos Tigris præterfluens à lava relinquit, sed Euphrates nulla ex parte attingit.

11. *Hoc angustius.*] Non hoc usquequaque verum. Nam à Thapsaco, ubi Euphratem trajecit Alexander, ad eum locum ubi Tigrim transmisit, recto itinere tantumdem intervalli ponit Strabo, quantum habent circa Niphatem Armeniæ montem.

12. *Vicini.*] Sensus est; nusquam viciniore esse inter se Tigrim & Euphratem, quam ubi Mesopotamiam attingunt. Nam *his campis* sexto in casu est. Verum neque id de tota Mesopotamia intelligendum est. Quamvis enim in extrema ejus parte demum coeant; at circa reliquam ita distant ab invicem, nusquam ut minus vicini sint.

13. *Mesopotamiam.*] Α μέσος & ποταμός dicta est, quod inter duos amnes media sit; Tigrim ab ortu, ab oc-

casu & meridie Euphratem: Septentrionem versus ab Armenia dividitur Niphate, qui Tauri montis pars est. Mesopotamiam Turci *Diarbek* vocant.

14. *In rubrum mare.*] In Persicum finem, quem antiqui rubrum quoque appellaverunt, ut dicemus l. 8. c. 30. Ceterum de utriusque fluminis ostiis miræ scriptorum dissensio, vix ut duos reperias qui diversa non scripserint. Sunt qui Euphratem negent usquam manifesto exitu in mare effluere, sed per palustria loca occulto meatu sub terram labi: alii ostia tribuunt, quibus in Persicum finem exeat, eaque à Tigris ostiis diversa: alii Tigri mistum infra Babylonem cum eo in mare ferri: nonnulli iterum ab eo divisum per aliud os exire. Nimirum hic fluvius, ubi Babyloniam attingit, variis temporibus in varia distractus est incilia, partim vitandæ eluvionis causa, partim agris irrigandis. Horum uno, quod *Palacopam* vocant, ab Arabibus Scenitis derivatus paludes Chaldaicas efficit, unde, initio saltem, apertos in mare exitus non habuit: alio, quod Babylonius *Narmalcha*, hoc est, *regium flum. en* dicitur, Tigrim intrat ad Apameam infra Babylonem: alio aliquo in mare pervenit. Certè proprium aliquem exitum in mare habuisse Alexandri tempore, dubitare non finit Nearchus apud Arrianum l. 7. quem tu consule, & alios supra laudatos. De Tigris ostio pluribus infra dicturi sumus, cum de Pasitigri sermo erit cap. 10.

15. *Castris.*] Vide l. 3. c. 16. *Mennin.*] legunt alii *Memnium*, idque nonnulli factum putant ex *Memnonium*. Sed nulla apud scriptores hujus Memnonii mentio.

ingentem vin¹⁶ bituminis effundit; adeo ut satis constet, Babylonios muros ingentis operis, hujus fontis bitumine interlitos esse.

III. Ceterum Babylonem procedenti Alexandro Mazæus¹ qui ex acie in urbem eam confugerat, cum adultis liberis supplex occurrit, urbem seque dedens. Gratus adventus ejus fuit regi: quippe magni operis futura erat obsidio tam munitæ urbis. Ad hæc vir illustris, & manu promptus, fama que etiam proximo prælio celebris; ceteros ad deditionem sui incitaturus exemplo videbatur. Igitur hunc quidem benigne cum ejus liberis excepit. Ceterum
 10² quadrato agmine, quod ipse ducebat, velut in aciem irent, ingredi suos jubet. Magna pars Babyloniorum constiterat in muris, avida cognoscendi novum regem. Plures obviam egressi sunt: inter quos Bagophanes arcis & regiæ pecuniæ custos, ne studio à Mazæo vinceretur, totum iter floribus coronisque constraverat: argenteis altaribus ab utroque latere dispositis, quæ non thure modo, sed omnibus odoribus cumulauerat. Eum dona sequebantur, greges pecorum equorumque: leones quoque & pardales caveis præferebantur.
 15³ Magi deinde suo more patrium carmen canentes: post hos Chaldei, Babyloniorumque non vates modo, sed etiam artifices cum fidibus sui generis ibant. Laudes ij regum canere soliti: Chaldei siderum motus & statas temporum vices ostendere. Equites deinde Babylonii, ⁴ suo atque equorum cultu ad luxuriam magis quam ad magnificentiam exacto, ultimi ibant. Rex armatis stipatus, oppidanorum turbam post ultimos pedites ire iussit. Ipse cum curru
 20 urbem, ac deinde regiam intravit. Postero die supellectilem Darii, & omnem pecuniam ⁴ recognovit.

I V. Ceterum ipsius urbis pulchritudo ac venustas, non regis modo, sed etiam omnium oculos in semet haud immerito convertit, ¹ Semiramis eam ² condiderat, vel (ut plerique credidere) Be-

INTERPRETATIO.

¹⁶ *Hominum atque equorum ornatu, non tantum ad splendorem, sed etiam ad luxum facto.*

NOTÆ.

¹⁶ *Bituminis.*] Bituminis, vicina est natura (sulphuri) inquit Plinius, l. 36. c. 15. alibi limus, alibi terra. Est vero li- quidum bitumen sicut Zacymbium, & quod à Babylone invehitur. De muris Babylonis capite sequenti.

1. *Qui ex acie.*] Supra, l. 4. c. 60.

2. *Quadrato.*] Phalange ac reliquo exercitu, velut ad pugnam instructo.

3. *Magi.*] Lib. 3. c. 7. *Chaldei.*] Ibidem cap. 6. Magi porro Babylone erant imperantibus Persis, quorum sacerdotes erant: sed Chaldæi indigenæ, ut tradit

hoc loco Curtius.

4. *Recognovit.*] Recognoscere cœpit; si verum est quod habet Justinus l. 1. trigintra quatuor continuis diebus prædam recognovisse.

1. *Semiramis.*] Nini uxor fuit, ejus qui à profanis scriptoribus Assyrii conditor imperii proditur; etsi prior illo regnavit Belus, quem sacre literæ Nemrod appellant. Semiramidis historiam vide sis apud Just. initio lib. 1. Diodor. l. 2.

2. *Condiderat.*] Condita primum est à Belo sive Nemrodo; Gen. 10. itaque à

lus: cuius regia ostenditur. Murus instructus laterculo coctili, bitumine interlitus, spatium 3 triginta & duorum pedum in latitudinem amplectitur: quadrigæ inter se occurrentes sine periculo commeari dicuntur. 4 Altitudo muri centum cubitorum eminet spatio: turres denis pedibus, quam murus, altiores sunt. Totius operis 5 ambitus CCCLXVIII stadia complectitur. Singulorum stadiorum structuram 6 singulis diebus perfectam esse, memoriæ proditum est. Edificia non sunt admota muris, sed fere spatium unius 7 iugeri absunt. Ac ne totam quidem urbem tectis occupaverunt: per 8 nonaginta stadia habitatur: nec omnia continua sunt; credo, quia tutius visum est

NOTÆ.

Semiramide amplificata solum fuerit; ac longo post tempore à Nabuchodonosore M. instaurata & ornata. Plerumque enim condidisse dicuntur, qui amplificatores vel instauratores tantum fuere. Certe Herodotus lib. 1. tradit à multis Assyriorum regibus conditam; Ammianus vero 1. 23. arcem Belo, moenia urbis Semiramidi tribuit. Vide Joseph. 1. 10. Antiq. & in Appion. 1. 1.

3. *Triginta & duorum.*] De hac locutione vide quæ diximus 1. 3. c. 33. Ceterum Plinius 1. 6. c. 26. latum ait murum fuisse *quinguenos pedes*, quorum singuli tribus digitis ampliores essent Romano. Neque hoc nimium; si verum est quod scribit Diodorus 1. 2. sex currus junctis frontibus per muros agi potuisse. Idem tamen paulo post ex aliis refert aliquanto *plus spatii fuisse quam duobus curribus satis esset*. Herodotus usque ad quingenta cubitos regiones extendit, quorum singuli tribus digitis superarent vulgarem cubitum.

4. *Altitudo.*] Aliam alii mensuram assignant. Ctesias apud Diodor. 1. 2. tribuit orgyas quinquaginta, hoc est, cubitos ducentos; totidem Herodotus 1. 1. Plinius loco citato ducentos pedes: alii apud Diodorum quinquaginta solum cubitos; totidem Strabo 1. 16. qui de turribus quoque Curtio adstipulatur.

5. *Ambitus.*] Neque hic major scriptorum consensio. Plinius 1. 6. c. 26. sexaginta passuum millia tribuit, sive stadia 480. Strabo 1. 16. trecenta & octoginta quinque. Clitarchus apud Diodorum 365. Dion Cassius 460. Diodorus & Ctesias solum 360. Plinio consentiunt Herodotus,

& Philostratus in vita Tyanei. Fuit autem urbis forma quadrata, quinque & viginti in latera singula portis patentibus, quarum valvas aiunt ex ære fuisse.

6. *Singulis diebus.*] Aliter Diodorus 1. 2. Semiramidem cuilibet ex amicis stadium murorum cum impensis ad id necessariis attribuisse, & anni spatio negotium peragere iussisse. Quod multo ad credendum facilius, quam intra singulos dies singula stadia esse perfecta.

7. *Iugeri.*] Iugerum terræ mensura est centum viginti pedum in latitudinem, longitudine dupla. Constabat enim ex duplici actu quadrato, ut vocant, cujus latera singula centum viginti pedum erant. Hunc veteres, teste Columella 1. 3. c. 1. *Aripennem* vocabant; unde vulgatum nomen *arpent*. Sed hodierna mensura aliis locis alia est. Iugerum aliqui ducentis solum pedibus definierunt, sed Græcis nimirum sive Philæariis, qui pedibus Italicis centum viginti æquivalent. Qua ratione non pugnat Curtio Diodorus, qui pomcerium Babylonium (ita enim appellant spatium inter muros urbis domosque vacuum quasi *posturum*) duobus *πλεθροῖς* metitur. Nam *πλεθρον* Suidas ait esse centum pedum. Est ergo actus quadratus vel semijugerum Romanum. Vide Salmast. in Solin. p. 684.

8. *Nonaginta.*] Per undecim milliaria & quadrantem, *Tutius.*] propter incendia. *Serunt.*] Videtur Diodorus 1. 2. c. 9. significare, non ita factum ab initio. *Babylonis exigua quadam portio nunc habitatur*, inquit, *maximæque intra muros pars agrorum cultui est exposita*. Nimirum etsi pars semper aliqua intra muros

pluribus locis spargi. Cetera ferunt coluntque : ut si externa vis ingruat, obsessis alimenta ex ipsius urbis solo subministrent. 9 Euphrates interfluit, magnæque molis crepidinibus coercetur. Sed ^a omnium ¹⁰ operum magnitudinem circumveniunt cavernæ ingentes, in altitudinem pressæ ad accipiendum ¹¹ impetum fluminis : quod ubi appositæ crepidinis fastigium excessit, ^b urbis tecta corripere, nisi essent specus lacusque qui exciperent. Coctili laterculo structi sunt : totum opus bitumine ^c astringitur. ¹² Pons lapideus flumini impositus, jungit urbem. Hic quoque inter mirabilia Orientis opera numeratus est : quippe Euphrates ¹³ altum limum vehit, quo penitus ad fundamenta jacienda egesto, ^d vix suffulciendo operi firmum reperiunt solum. Arenæ autem subinde cumulatae, & saxis, quibus pons sustinetur, annexæ; morantur amnem : qui retentus, ^e acrius quam si libero cursu mearet, illiditur. ¹⁴ Arcem quoque ambitu XX stadia

INTERPRETATIO.

^a Ingentia hac opera ambiunt magna specus in summam profunditatem depresso, ad excipiendum flumen exundans.
^b Urbis domos eluvione everteret.
^c Agglutinatur.

^d Vix ad fundamenta sustinenda stabilem humum inveniunt.
^e Violentiùs incurrit in pontem, quam si &c.

NOTÆ.

sationi vacavit, multo tanten major fuit, ex quo migrantibus Seleuciam incolis Babylon deseri coepta est.

9. *Euphrates.*] Non totus, sed uno ex pluribus alveo, qui Euphratis nomen retinet. Nam neque Maarfares ille est, ut ex Ptolemæi. l. 5. cap. 20. perspicue intelligimus; nec Basilius sive regius, ut ex eodem constat cap. 18. Prius illud non satis advertit Latinus interpres; nec posterius hoc qui notas adjecit ad tabulam quartam Afræ.

10. *Operum.*] Non solius crepidinis, sed totius urbis, ut ex Herodoto colligimus. Ac nescio an non respexerit Curtius ad ingentem illum lacum à Semiramide effossum excipiendo Euphrati, de quo Diodor. l. 2.

11. *Impetum.*] Exundat enim Euphrates ineunte vere, multoque magis sub æstivum solistitium, inquit Arrianus lib. 7. nivibus auctus scilicet, quæ ex Armenia montibus calore liquatæ defluunt. Quanquam recentiores Aprili tantum & Octobri intumescere testantur; media vero æstate vadofum passim fieri. *Crepidum* quid sit diximus l. 4. c. 22.

12. *Pons lapideus.*] Pilas tantum lapideas fuisse scribit Diodorus, quibus cedrinæ cypressinæque trabes superjectæ sunt. Idem quinque stadia longum facit, quamvis arctissimo fluvii alveo; quod vix credibile est, unicum ex multis alveû fluminis nusquam minus quinque stadiis latum esse. Strabo quidem uno stadio latum dicit. *Jungit urbem.*] Ambas urbis partes, Orientalem Occidentali committit. De pontis structura, vide Diodor. l. 2.

13. *Altum limum.*] Hoc limo Euphratis alveus cum oppleatur in dies & altior fiat, ut primum intumuit, exundat: & nisi derivetur in fossas & lacus, totam obruit regionem. Vide Arrian. l. 7. & Strabonem l. 16. Non ita Tigris, cujus alveus multo depressior, ut idem ait Arrianus.

14. *Arcem.*] Duas fuisse ex Diodoro scimus, ab utraque pontis extremitate, xx. *Stadia.*] Idem autor est triplicem extitisse arcis ambitum, quorum primus, qui extimus, sexaginta stadiorum erat; alter, in orbem ductus, quadraginta; tertius intimus, triginta,

complexam

complexam habent: XXX pedes in terram turrium fundamenta demissa sunt: ad 15 LXXX summum munimentum fastigium pervenit.

V. Super arce vulgatum Græcorum ¹ fabulis miraculum, pensiles horti sunt summam; murorum altitudinem æquantes, multarumque arborum umbra & proceritate amœni. Saxo ² pilæ, quæ totum onus sustinent, instructæ sunt. Super pilas lapide quadrato solum stratum est, ³ patiens terræ, quam altam injiciunt; & humoris, quo rigant terras: adeoque validas arbores sustinet moles, ut stipites earum octo cubitorum spatium crassitudine æquent, in quinquaginta pedum altitudinem emineant; & frugiferæ sint, ^b ut si terra sua alerentur. Et quum vetustas non opera solum manu facta, ^c sed etiam ipsam naturam paulatim exedendo perimat; hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inviolata durat. Quippe ³ viginti lati parietes sustinent, undecim pedum intervallo distantes, ut procul visentibus sylvæ montibus suis imminere videantur. ⁴ Syriæ regem Babylonæ regnantem hoc opus esse molitum, memoriæ proditum est, amore conjugis victum: quæ desiderio nemorum sylvarumque in campestribus locis virum

INTERPRETATIO.

^a Idoneum ferenda terra, & aqua &c.

^b Quasi nativo in solo confusa essent.

^c Sed etiam ipsa natura opera sensim consumendo destruat.

NOTÆ.

15. *Ad octoginta.*] Secundi ambitus murum Ctesias apud Diodorum describit altum trecentis pedibus, turres quadringentis & viginti, Alterius arcis, quæ ab Oriente fuit, ambitus erat stadiorum solum xxx. Et forte hæc ipsa est quam describit Curtius, Nabuchodonosoris Magni opus. Vide Joseph. lib. 10. c. 11.

1. *Fabulis.*] Non quia fabulosa sint quæcumque de his hortis narrantur ab optimis auctoribus Diodoro, Strabone, Josepho, Philostrato &c. sed quia fabulosis aliorum narrationibus prodigialiter celebrati sunt. *Miraculum.*] Unum de septem illis, immo quatuordecim, decantissimis, de quibus vide Raderum in primum Epigr. Martial. Totius operis descriptionem habes etiam apud Diodorum Sic. 1. 2.

2. *Pilæ.*] Muris tamen paulo post sustineri dicit. *Instructæ.*] Extructæ sunt; quæ forte germana lectio fuerat, Strabo autem latere & bitumine constructas ait fuisse, inuque concavas, ut arborum radices exciperent.

3. *Viginti lati.*] Suspiciabar post viginti, deesse pedes; ut hic non parietum numerus, sed crassities significaretur. Cum enim quadratæ molis unumquodque latus quadringentos admodum pedes contineret, sive plethra quatuor; si parietes erant viginti, iique intervallo undecim, immo ut ait Diodorus, duodecim pedum distantes invicem, singulorum crassities vix denum pedum esse potuit: cum tamen Diodorus viginti duos tribuat, nostramque vel ex eo conjecturam assermet.

4. *Syriæ.*] Hoc est, Assyriæ: alterutro enim nomine veteres promiscue quandoque complectuntur quidquid propriis Syriæ, Mesopotamiæ, Babylonæ, Assyriæque appellationibus censemus. *Regem.*] Fuit ille, teste Josepho l. 10. c. 11. Nabuchodonosor M. is ipse, cujus est apud Daniele mentio: quem merito noster Syriæ regem cum Diodoro vocat: non solum enim Babylonæ & Assyriæ, verum etiam Palæstinæ, totique Syriæ imperavit.

compulit,⁶ amœnitatem naturæ genere hujus operis imitari. Diutius in hac urbe quam usquam constitit rex : nec ullus locus disciplinæ militari magis nocuit. Nihil urbis ejus corruptius moribus, nec ad irritandas illiciendasque immodicas voluptates instructius. Liberos
 5 conjugesque cum hospitibus stupro coire, modo pretium flagitii datur, parentes maritique patiuntur. Convivales ludi tota Perside regibus purpuratisque cordi sunt : Babylonii maxime in vinum, & quæ ebrietatem sequuntur, effusi sunt. Feminarum convivia ineuntium in principio modestus est habitus : deinde summa quæque amicula
 10 exuunt, paulatimque pudorem profanant : ad ultimum (honus auribus habitus sit) ima corporum velamenta projiciunt. Nec meretricum hoc dedecus est, sed matronarum virginumque ;^d apud quas comitas habetur vulgati corporis vilitas.

VI. Inter hæc flagitia exercitus ille domitor Asiæ, per XXXIV
 15 dies saginatus ; ad ea quæ sequebantur discrimina haud dubie debilius futurus fuit, si hostem habuisset. Ceterum quo minus damnum sentirent, identidem¹ incremento novabantur. Namque Amyntas Andromenis² Antipatro Macedonum peditum sex millia adduxit, quingentos præterea ejusdem generis equites. Cum his sexcentos
 20 Thracas, adjunctis peditibus suæ gentis tribus millibus & quingentis : & ex Peloponneso mercenarius miles ad quatuor millia advenerat, cum CCCLXXX equitibus. Idem Amyntas adduxerat quinquaginta principum Macedoniae liberos adultos, ad custodiam corporis. Quippe inter epulas hi sunt ministri : iidemque equos ineunti prælium admovent, venantemque comitantur,^a & vigiliarum vices ante cubiculi fores servant :^b magnorumque præfectorum & ducum hæc incrementa sunt, & rudimenta. Igitur arci Babylonie rex Agathone præsidere jussu, cum septingentis Macedonum, trecentisque mercede conductis ; prætores, qui regioni³ Babylonie

INTERPRETATIO.

^d Inter quas urbanitatis loco est pudicitia prostituta infamia.

^a Per vices ante cubiculi ostium vigilias agunt.

^b Hæc veluti semina sunt atque initia unde existunt magni duces ac prætores.

NOTÆ.

6. Amœnitatem.] Aliter, natura generum amœnitate hujus operis imitari.

1. Incremento.] Supplementis, des reueruâs. Amyntas.] Vide l. 4. c. 52.

2. Antipatro.] Macedoniae præfecto. Vide Supplem. l. 2. c. 3. & l. 6. c. 1. 2.

Generis.] Gentis Macedoniae, Peloponnesus. l. 3. c. 1. Sed hæc supplementa non prius adducta quam Suis Alexander esset, tradit Arrianus : in ipso itinere, Diodorus.

3. Babylonie.] Babylonia, ut diximus l. 4. c. 38. cum late accipitur, ut apud

Strabonem & sæpe Plinium, totam quoque Mesopotamiam & Assyriam complectitur ; tria quippe hæc nomina plerumque confundi solent. Sed ubi propriè dicitur, adjacentem Babyloni regionem significat : quam ad Orientem Tigris à Susiana ; ad Septentrionem Euphrates à Mesopotamia dividit : ab occasu Arabia deserta ; quam à Meridie quoque ad Persicum usque sinum attingit. Hodie Turcis *Yerak* vocatur ; cuius caput Babylon, non illa veterum, quæ ad Euphratem sita erat (hujus enim præter

4 & civitati præsent, Menetem & Apollodorum reliquit: his duo millia peditum dat cum mille talentis. Utrique præceptum, ut in supplementum milites legerent. Mazæum transfugam & satrapia Babylonie donat: Bagophanem, qui arcem tradiderat, se sequi iussit: 5 Armenia Mithreni Sardium proditori data est. Ex pecunia deinde Babylonie Macedonibus equitibus sexcenti 7 denarii tributi: peregrinus eques quingenos accepit: ducenis pedestrium stipendium mensum est.

VII. His ita compositis, in regionem, quæ¹ Satrapene vocatur, pervenit: fertilis terra, copia rerum & omni commeatu abundans, 10 itaque diutius ibi substitit: ac, ne desides otio demitterent animos, iudices dedit, præmiæque proposuit de virtute militari certantibus. Octo qui fortissimi iudicati essent, singulis militum millibus præfutura erant. 2 *Chiliarchas* vocabant; tum primum in hunc numerum copiis distributis: namque antea quingenarie cohortes erant, nec 15 fortitudinis 3 præmio cesserant. Ingens militum turba convenerat, egregio interfutura certamini; testis eadem cujusque factorum, &

NOTÆ.

ruinas nihil hodie superest) sed alia multo minor ad Tigrim à Saracenis excitata, ut ferunt, circa annum Christi 753. unius diei itinere ab antiqua. Huic vulgo nomen *Bagdet* sive *Bagdad*.

4. *Et civitati.*] Legunt permulti, & *Cilicia*; quod Freinshemius optime conjicit factum ex germana Curtii scriptura, regionibus à *Babylonia* ad *Ciliciam*. Certe ex Diodoro constat ita factum esse; & Arrianus l. 3. Menetem *Ciliciæ*, *Phœnicæ*, *Syriæ*que prætorem vocat. Et si proprios utraque præfectos habere interim potuit, puta Memnonem *Syria*, lib. 4. c. 33. Socratem *Cilicia* l. 4. c. 21.

5. *Satrapia.*] Ubi Alexander alium Satrapam constituit, alium prætorem sive copiarum ducem, aut urbis arcisve præfectum; Satrapæ imperium in solos cives, pratorum in milites erat.

6. *Armenia.*] Quando quove modo in potestatem Alexandri venerit, non reperio. Sed credibile est eventum ultimæ pugnae secutam. *Sardium.*] lib. 3. c. 31.

7. *Denarii.*] Usitatum Romanis argentæ monetæ genus, ex eo dictum, quod denos (initio) valeret asses, sive nummos festerios quatuor. Eum Plinius l. 21. c. 33. æquiparat drachmæ Atticæ, cujusmodi centum mina continebat, talentum sex

millia: quare Diodorus, ex quo sua Curtius accepit, hoc loco sex minas vocat; ille *sexcentos denarios* interpretatus est. Ita denarius, juxta initam à nobis rationem lib. 3. c. ult. respondet octo ferme Francicæ monetæ assibus cum semisse.

1. *Satrapene.*] Habet Diodorus *Sittacinam*, verius. Per Sittacenen ex Babylone Susa iter est. Nisi forte *Sagapena* legere quis malit, quæ ad ortum Babylonie statuitur quoque à Strabone l. 16. Satrapene quidem aut nusquam, aut in Persia certe nulla fuit.

2. *Chiliarchas.*] Nomen ab ipsa re profectum, quia mille militibus præerant; *χιλίοι* enim. mille, *ἀρχή*, imperium. *Quingenaria.*] Male vulgati libri *quingennaria*. Quis enim cohortes ex quingennariis millenarias putet factas esse? nec tantula multitudo dignaretur cohortis nomine.

3. *Præmio cesserant.*] Jam pridem Freinshemius post Lipsium viderat legendum *cesserant*, non *gesserant*. Verum *præmia*, quod retinuerat, non dubitavi quin mutandum esset in *præmio*. Usitata enim apud Curtium hæc locutio, ut l. 6. c. 3. *quidquid cessisset aliena gloria*. lib. 7. c. 16. *cetera armeniorum pabulo cedunt*.

de iudiciis latura sententiam: quippe veròne^a an falso honos cuique haberetur, ignorari non poterat. Primus omnium virtutis causa donatus est⁴ Adarchias senior, qui omisum apud Halicarnassion à junioribus praelium unus maxime accenderat: proximus ei Antigenevisus est: tertium locum Philotas⁵ Angeus obtinuit: quartus Amyntas⁶ datus est. Post hos Antigonos, & ab eo Lyncistes⁶ Amyntas fuit: septimum locum Theodotus, ultimum obtinuit Hellanicus. In disciplina quoque militaris rei pleraque à maioribus sumpta, utiliter mutavit. Nam cum ante equites in suam quisque gentem describerentur seorsum à ceteris: exempto nationum discrimine, praefectis, non utique suarum gentium, sed delectis attribuit. Tuba, quum castra movere vellet, signum dabat; cuius sonus plerumque tumultuantium fremitu exoriente haud satis exaudiebatur. Ergo perticam, quae undique conspici posset, supra praetorium statuit: ex qua signum eminebat pariter omnibus conspicuum: observabatur ignis noctu, fumus interdiu.

VIII. Jamque¹ Susa adituro Abulites regionis ejus praefectus, sive Darii iussu, ut Alexandrum praeda retineret; sive sponte, filium obviam misit, traditurum se urbem promittens. Benigne juvenem²⁰ excepit rex, & eo duce ad² Choaspem amnem pervenit; delicatam,

INTERPRETATIO.

^a *Utrum merito an immerito aliquis premium ferret.*

NOTAE.

4. *Adarchias.*] Hunc eundem Clitus infra l. 8. c. 5. *Athariam* vocat; isque, ipse ut putat Freinshemius, *Apharias* est l. 7. c. 1. *Apud Halicarn.*] Vide Supplem. l. 2. c. 10. ex Diodori l. 17. 27.

5. *Angeus.*] Ex *Angea*, vel Angeis urbe Thessaliae apud Livium l. 32. vel *Augens* *αὐγενός*, ab *Augia* Locridis oppido apud Stephanum, *αὐγενάου*. Diverfus hic *Philotas* ab illo Parmenionis filio.

6. *Amyntas.*] Multos hujus nominis habet Curtius, aliique vitae Alexandri scriptores. En duos hoc ipso loco appellat, diversum utrumque ab illo *Andromenis* filio: alius item Amyntas *Arrabai* apud Arrianum l. 1. Alius *Perdicca*, de quo Curtius l. 6. c. 26. ne quid dicam de Amynta Antiochi, illo quem transfugam vidimus l. 4. c. 5. *Lyncistes* gentile nomen, de quo l. 4. c. 52.

1. *Susa.*] Urbis nomen plurali numero, quod, Persica lingua *lilium* significare dicitur, Susianae regionis caput extitit, quam Tigris à Babylonia determinat; à meri-

die Persicum sinum, ab ortu Persiam proprie dictam, à septentrione Mediam & Assyriam attingit. *Susa* ad Eulæum sive Choaspem amnem sita Memnonis pater Tithonus condidisse perhibetur, teste Strabone l. 16. Idem urbis ambitum facit stadiorum centum viginti, hoc est, quindecim milliarium. Eam Cyrus regni sui caput initio fecerat; eandem Artaxerxes, quisquis fuit, Estheris maritus regiam habuit. Hodie urbs ipsa *Sustra*, regio *Chusistan*.

2. *Choaspem.*] Hic duo in quaestione versantur, Alterum sitne Choaspes idem atque Eulæus: alterum, utrum in Tigrim, an Persicum in sinum proprio se ostio effundat. Diverfos quidem appellant Strabo l. 15. & Plinius l. 31. cap. 3, sed rem dubiam efficit quod eadem utrique promissae tribuantur, Nam urbem Susa ad Eulæum statuunt Plinius l. 6. 27. Ptolemæi tab. 5. & ut creditur, Daniel cap. 8. 2. Ad Choaspem vero Herodotus l. 1. Strabo l. 15. Eustathius in Dionys. Per-

ut fama est, vehementem aquam. Hic Abulites cum donis regalis opulentiae occurrit. Dromades cameli inter dona erant, velocitatis eximiae. XII. Elephantum à Dario ex India acciti, non jam terror, ut speraverant, Macedonum; sed auxilium: opes victi ad victorem transferente fortuna. Ut vero urbem intravit, incredibilem ex thesauris summam pecuniae egressit. L. millia 3 talentum argenti non signati forma, sed rudi pondere. Multi reges tantas opes longa aetate cumlaverant liberis posterisque, ut arbitrabantur, quas una hora in externi regis manus intulit. Consedit deinde in regia sella multo excellentiore, quam pro habitu corporis. Itaque pedes cum imum gradum non contingerent, unus ex regis pueris mensam subdidit pedibus. & cum spadonem, qui Darii fuerat, ingemiscientem conspexisset Rex, caussam mæstitiae requisivit. Ille indicat Darium vesci in ea solitum: seque sacram ejus mensam ad ludibrium recidentem sine lachrimis conspiciere non posse. ^a Subiit ergo regem verecundia violandi 4 hospitalis Deos. Jamque subduci jubebat, cum Philotas; minime vero hæc feceris, rex, ^b sed omen quoque accipe; mensam, ex qua libavit hostis epulas, tuis pedibus esse subjectam.

IX. Rex Persidis fines aditurus, Susa urbem Archelao & praesidium III millium tradidit: 1 Xenophilo arcis cura mandata est: 2 Macedonum aetate graves, praesidere arcis custodiae jussi. Thesau-

INTERPRETATIO.

^a Subortus est Regi pudor, quod violasset | ^b Sed ut felix augurium capere, &c.
Deos hospitiorum praesides.

NOTAE.

rieg. Deinde illam aquae praestantiam singularem de Eulæo prædicant Strabo & Plinius; de Choaspæ Herodotus, Curtius, Solinus, Eustathius: de utroque idem Plinius l. 31. c. 3. Quare sic existimo, primum duplex esse unius fluvii nomen: Assyrium sive Chaldaicum. Eulæus, apud Danielelem Ulai; Medicum sive Persicum, Choaspes. Jam vero duplicem quoque fontem habere constat ex Ptolem. l. 6. c. 3. alterum in Media, in Susiana alterum, eosque plus uno gradu infra Susa misceri. Quorum licet uterque tum Choaspes, tum Eulæus dicatur, tamen scriptores sive consilio, ut duos esse indicent, sive errore, quod unum ex ambobus fluvium existere non animadvertenter, tanquam diversos distinxerunt. Ad alteram quaestionem quod attinet, nodum solvit Arrianus l. 7. ubi aperte ostendit Eulæum partim naturali alveo mare petere, partim ducta fossa in Tigrim (ad Characem)

derivari. Qua observatione pugnantia in speciem Strabonis, Plinii, aliorumque loca conciliabis inter se. Hæc ego non tanquam certa, sed ut verisimilia proposui. Tu si quid novisti rectius istis candidus imperti.

3. Talentum.] De talentis vide quae dicta sunt ad l. 3. c. 36. Hic Justinus & Plutarchus solum xl. millia numerant: sed Curtius Arrianus accinit; Diodorus quadraginta infecti, novem signati argenti millia exhibet.

4. Hospitalis.] Quoniam sanctum erat inter veteres jus hospitii, idcirco praesidere hospitalibus rectis atque conviviiis numina quaedam arbitrabantur, quorum etiam statuis mensas ornabant. In his erat praesertim Juppiter, qui ex eo *ἑνιος* appellatus, id est, Hospitalis.

1. Xenophilo.] Mazarum Arrianus ait fuisse, Satrapia.] Vide supra ad cap. 6.

- rorum Callicrati tutela permiffa : Satrapia regionis Sufiæ reftituta Abuliti. Matrem quoque Darii & liberos in eadem urbe deponit. Ac forte Macedonicas veftes, multamque purpuram dono ex Macedonia fibi miffam cum his, qui eam confecerant, tradi Sifygambi juffit (omni namque honore eam, & filii quoque pietate profequebatur) admonerique, ut fi cordi quoque veftis effet; conficere eam neptes fuas adfuefaceret, donoque doceret dare. ad hanc vocem lacrymæ obortæ prodidere animum afpernantis id munus, quippe non aliud magis in contumeliam Perfarum femina accipiunt, quam admove-
re lanæ manus. Nunciant qui dona tulerant, tristem effe Sifygambin; dignaque res excufatione & folatio vifa. Ipfe ergo pervenit ad eam, & mater, inquit, hanc veftem, qua indutus fum, sororum non folum donum, fed etiam opus vides, noftri decipere me mores.
Cave, obfecro, in contumeliam accipias ignorationem meam. Quatuor moris effe cognovi, ut fpero, abunde fervata funt. Scio apud vos filium in confpectu matris nefas effe confidere, nifi cum illa permiffit. Quotiescumque ad te venis, donec, ut confiderem, annueres; reftiti. Procumbens venerari me fepe voluifti; inhibui. Dulciffima matri Olympiadi nomen debitum tibi reddo.
- X. Mitigato animo ejus, rex quartis cafttris pervenit ad Tigrim fluvium. Pafitigrim incolæ vocant. oritur in montibus Uxiorum, & per M. ftadia fylveftribus ripis præceps inter faxa devolvitur. Ac

INTERPRETATIO.

^a Ne probri loco habeas, quod ignarus feci. ^b In pedes fecti, donec tu juberet federe me.

NOTÆ.

1. *Tigrim.*] Etiam nonnulli codices hanc vocem omittunt, tamen quod à plurimis exhibetur, & quod caput est apud Diodorum extet, unde hæc omnia Curtius ad verbum propemodum expreffit; idcirco retinendam puto. Ac valde vereor ne uterque in eo deceptus fit cum *Tigrim* appellarunt, quem nemo alius, opinor, hoc nomine donavit. *Pafitigrim* Strabo, Arrianus, & Plutarchus vocant. Multo gravius hallucinari videtur Plinius l. 6 c. 27. qui nomen hoc voluit effe ipfius Tigris circa oftia, poftquam divifa in plures alveos ejus aquæ iterum in fele redierunt; vel ut alii apud Strabonem, poftquam Choafpem cæteraque flumina per Sufianam labentia in fe recepit. Eos, puto, fefellit ratio nonnulla nominis, quod *Pafitigris*, veluti totus *Tigris* fonare videretur. Quafi nomen Græcum Perfæ indiderint. Ac nescio an ipfi Græci *Pafitigris*

tigrim, non potius Panto-tigrim appellaturi effent: ut ut eft de ipfo Tigri, quæ alii in duos alveos dividi affirmant, alii ut Arrianus l. 7. diferte negat; certum eft, vel ex uno Arrian. ejusdem librorum, indic. Pafitigrim fluvium effe à Tigri diverfum, at duobus ftadiorum millibus; hoc eft, ducentis quinquaginta milliaribus amborum ab fele oftia diftare. Atque hinc etiam vides rueret doctorum alioqui hominum conjecturam, qui ut *Phifon* illum Genef. 22 adeoque Paradifum circa Babyloniam reperirent, ex Plinii *Pafitigri* Phifonem facere fe poffe arbitrati funt.

2. *M. ftadia.*] Centum & viginti quinque milliaria. Mille quoque ftadia numerat Diodorus. *Montibus.*] Sunt hi montes Tauri portio quadam, cui nomen eft *Zagrus* five *Zagrius*, Mediam & Affyriam à Perfide dirimens.

cipiunt deinde eum campi, quos clementiore alveo præterit, ^a jam navium patiens. DC. stadia sunt mollioris soli, per quod leni tractu aquarum Persico mari se insinuat. Alexander amne superato cum IX. millibus peditum, & Agrianis atque Græcorum mercenariis millibus III. additis millibus Thracum, in regionem ³ Uxiorum pervenit. Finitima Susis est, & in primam Persidem excurrit. arctum inter se & Susianos aditum relinquens. ⁴ Madates erat hujus regionis præfectus, ^b haud sane temporum homo. quippe ultima, pro fide experiri decreverat. Sed periti locorum Alexandrum docent, occultum iter esse per calles, & aversum ab urbe. si paucos misisset leviter armatos, super capita hostium evasuros. Cum consilium placuisset, iidem itinerum fuerunt duces M. & D. mercede conducti, & Agriani fere mille Tauroni præfecto dati, ac post solis occasum iter ingredi jussi. Ipse tertia ⁵ vigilia castris motis circa lucis ortum superaverat angustias, casaque materia ⁶ cratibus & pluteis faciendis, ut qui turres admoverent, extra teli ictum essent, ⁷ urbem obsidere cœpit. Præ-

INTERPRETATIO.

^a Navigiorum ferendorum capax.

^b Homo nequaquam temporaria fidei.

NOTÆ.

^{3. Regionem Uxior.]} Uxiorum alii campestres; hi statim Alexandro paruerunt: alii montani, qui transitum daturos negarunt nisi tributum ipse penderet, quod a Persarum regibus exigere pro comineatu solebant. Itaque quem ait Curtius inter Susianos & Uxios arctum aditum esse, si Arrianum audimus, Susianam non attingebat.

^{4. Madates.]} Metem corrupte appellat Diodorus, facitque Dario arcta propinquitate conjunctum. Sed cum Arrianus testetur montanos Uxios Persis nunquam antehac paruisse, imo tributum ab ipsis regibus pendisse sibi coëgisse; non satis expedit quomodo nunc illorum angustias præsidere, imperiumque habere dicatur. ^{Temporum.]} Addunt aliqui, multorum; quod nec ullum fere sensum efficit, & egregiam corrumpit sententiam. De hac locutione, *temporum homo*, consule Gronovium l. 1. observ. c. 24.

^{5. Tertia vigilia.]} De Vigiliis l. 3. c. 20. ^{Materia.]} Apud scriptores historiarum Latinos materia plerumque pro ligno accipitur, cujus in construendis machinis, pontibus, cratibus, cæteroque appa-

ratu bellico usus est.

^{6. Cratibus.]} Crates ex flexilibus arborum ramis contextæ, tum ad alios usus adhiberi consueverant, tum præsertim a militibus præferebantur ad impetum telorum retundendum. ^{Pluteis.]} Pluteus machinæ quoque genus erat, alias ex cratibus, alias ex tabulis, crudo corio tectum, ternisque impostum rotulis, sub qua qui latebant milites, tuti ab hostium missilibus eam carpenti instar admovebant muris, vel ut scalas applicare, vel ut aliud quiddam tentare possent. ^{Pluteos} interpres Gallicus appellavit *des mantelets*; Crates, *des gabions*; opinor quia nullum erat nostræ linguæ vocabulum quod propius accederet; cum alioqui illorum crates non forent in corbis modum factæ, quales sunt quos nostri vocant *gabions*. ^{Teli ictum.} Vide l. 4. c. 10.

^{7. Urbem.]} Arrianus paulo aliter rem narrat. Nam nec ullius urbis aut obsidionis mentionem facit, & ipsum Regem, non solum Tauronem, averso itinere Uxiorum vicos ingressum, scribit, unde ad ipsas angustias iter reflexit.

rupta erant omnia, saxis & cotibus impedita. multis ergo vulneribus depulsi, ut quibus non cum hoste solum, sed etiam cum loco dimicandum esset, subibant tamen: quia rex inter primos constiterat, interrogans tot urbium victores; *an erubescerent herere in obsidione ca-*
stelli exigui & ignobilis simul. Jam inter hæc eminus petebatur, quum
 5 testudine⁸ objecta milites, qui ut inde discederet, perpellere nequiverant, tuebantur.

XI. Tandem Tauron super arcem urbis se cum suo agmine ostendit: ad cuius conspectum & animi hostium labare, & Macedones
 10 acrius prælium inire ceperunt. ^a Anceps oppidanos malum urgebat; nec sisti vis hostium poterat. paucis ad moriendum; pluribus ad fugam animus fuit: magna pars in arcem concessit. Inde XXX. oratoribus missis ad deprecandum, triste responsum à rege redditur; non esse veniæ locum. Itaque suppliciorum metu perculsi, ad Sisygambim Darii matrem occulto itinere ignotoque hostibus mittunt, qui
 15 peterent, ut ipsa regem mitigaret: haud ignari parentis eam loco diligi colique. & Madates sororis filiam secum matrimonio junxerat: Darium propinqua cognatione contingens. Diu Sisygambis supplicum precibus repugnavit, abnuens *deprecationem pro illis convenire*
 20 *fortuna, in qua esset: adiecitque metuere sese ne victoris indulgentiam fatigaret. sæpius cogitare captivam esse se, quam reginam fuisse.* Ad ultimum victa, literis Alexandrum ita deprecata est; ¹ *ut ipsam excusaret quod deprecaretur.* ² *petere se ut illis quoque si minus, sibi ignosceret.* pro necessario ac propinquo suo, jam non hoste, sed supplice tantum
 25 vitam precari. Moderationem clementiamque regis quæ tunc fuit, vel una hæc res possit ostendere, non Madati modo ignovit; sed omnes & deditos & captivos libertate atque immunitate donavit; urbem reliquit intactam: agros sine tributo colere permisit. A victore Dario plura mater non impetrasset. Uxiorum deinde gentem
 30 subactam Susianorum Satrapiæ contribuit: divisisque cum Parmenione copiis, illum campestri itinere procedere jubet; ipse cum expedito agmine jugum montium cepit, ^b quorum perpetuum dorsum in Persidem excurrit.

INTERPRETATIO.

^a Utrinque imminens periculum.

^b Quorum continua series in Persidem usque extenditur.

NOTÆ.

8. Testudine.] Testudo, tortuë, notum animal, à testa quam gerit, nomen habet. Ab hujus similitudine *testudinem* facere dicti sunt milites, qui consertis scutis tegerent sese adversus lapidum aliorumve telorum ictus, de cuius vario usu

formisque, vide Lipsium in Poliorc. II.

1. Dial. 5. & 8.

1. Ut ipsam.] Melius *id ipsum*, Freinsh.

2. Petere.] Rogare se ut illis parceret; sin hoc abnueret, saltem ipsi ignosceret Sisygambi.

XII. Omni hac regione vastata tertio ^a die Persidem; quinto angustias, quas illi ² *Susidas Pylas* vocant, intrat. Ariobarzanes has cum ³ XXV. millibus peditum occupaverat rupes, abscissas & undique præruptas, in quarum cacuminibus extra teli jactum barbari stabant, de industria quieti & paventibus similes, donec in arctissimas fauces penetraret agmen. ^a Quod ubi contemptu sui pergere vident, tum vero ingentis magnitudinis saxa ^b per montium prona devolvunt: quæ incussa sæpius subjacentibus petris majore vi incidebant, nec singulos modo, sed agmina proterebant. Fundis quoque excussi lapides & sagittæ ingerebantur undique. nec id miserrimum fortibus viris erat; sed quod inulti ferarum ritu velut in fovea deprehensi caderentur. Ira igitur in rabiem versa, eminentia saxa complexi, ut ad hostem perveniant, alius alium levantes conabantur ascendere, ea ipsa multorum simul manibus correpta & convulsa, in eos qui commoverant, recidebant. Nec stare ergo, nec niti, nec testudine quidem protegi poterant, quum tantæ molis onera propellerent barbari. Regem non dolor modo, sed etiam pudor temere in illas angustias conjecti exercitus angebat. Invictus ad eam diem fuerat, nihil frustra ausus, impune ⁴ Ciliciæ fauces intraverat: mari quoque no-

INTERPRETATIO.

^a Quod cum cernunt præ ipsorum contemptu progredi.

^b Per montium declivitatem.

NOTÆ.

1. Die tertio Persidem.] Malim hic errorem esse Librariorum quam Curtii, si qua occurreret lectionum varietas. Sic enim opportune legas cum Frehinshe-mio; omni hac reg. vast. die quinto angustias &c. ut cum Diodoro, quem describit, & cum veritate Curtio conveniat. Qui enim demum ingredi in Persidem potuit prius quam Pylas attigisset per quas aditus erat vnicus in Persidem?

2. *Susidas.*] Quod Susa versus euntibus trajiciendæ erant. Alii Persicas appellarunt.

3. Cum xxv. millibus.] Totidem peditum Diodorus; equitum trecentos solum. Sed Arrianus quatuor solum millia peditum, equites septingentos numerat. Addit, quod omissum à Diodoro & Curtio, ipsas fauces Ariobarzanem muro clausisse.

4. Cilicia fauces.] Vide l. 3. c. 9. Novum iter.] Ad Phaselidem Lycia urbem, inquit Strabo l. 14. sunt ad mare angustia per quas exercitum traduxit Alexan-

der. Est enim ibi mons Climax, Pamphylia incumbens mari, & propter litus arctum relinquens transitum; qui tranquillo mari nudatur, & à viatoribus perambulari potest: mari exundante, fluctibus obtegitur. Exundat autem, ut tradit Arrianus, Austro invalescente. Tum vero ex vehementibus Austris Boreales venti exorti facilem ac celerem transitum prabuerunt: ita tamen, addit Strabo, ut totum diem milites per aquam iter facerent, usque ad umbilicum in eam demersi. Quare merito notantur à Plutarcho qui pro miraculo transitum illum jactarunt, cum ipse Alexander in suis epistolis nihil in ea re prodigiosi agnoscat, ut imperite, ne dicam impie, fecisse Josephus videatur, qui narrato Israëlitarum transitu per rubrum mare, quo credibile probaret esse miraculum, simile quiddam Alexandro contigisse agnoscit, & ab omnibus affirmari tradit, qui res ejus gestas literis mandarunt, Pamphylia, l. 3. c. 1.

vum iter in Pamphyliam aperuerat : ^c tunc hæsitabat deprehensa felicitas : nec aliud remedium erat , quam reverti qua venerat . Itaque signo receptui dato densatis agminibus , scutisque super capita confertis , retro evadere ex angustiis jubet . ^s XXX. fuere stadia , quæ remensi sunt .

XIII. Tum castris undique aperto loco positis , non consultare modo quid agendum esset ; sed vates quoque adhibere cepit a ¹ superstitione animi . Sed quid tunc prædicere Aristander , cui tum plurimum credebatur ex vatibus , poterat ? Itaque damnatis intempestivis sacrificiis , peritos locorum convocari jubet . Per ² Mediam iter ostendebant tutum apertumque ; sed rex dimittere milites infepultos erubescere : ita tradito more , ut vix ullum militiæ tam solenne esset munus , quam humandi suos . Captivos ergo quos nuper exceperat , vocari jubet ; inter quos erat quidam Græcæ Persicæque linguæ peritus , qui frustra tum in Persidem montium dorso exercitum ducere affirmat ; sylvestres esse calles vix ^a singulis pervios : omnia contegiffondibus ^b implexosque arborum ramos sylvas committere . Namque ³ Persis ⁴ ab altero latere perpetuis montium jugis clauditur , quod

INTERPRETATIO.

^c Tunc Alexandri felicitas intercepta sint.
vacillabat.

^a Per quos vix singuli homines ire possent.
^b Implicatis inter se arborum ramis sylvas continuari.

NOTÆ.

^s. xxx. Fuere stadia.] Quatuor prope modum milliaria , Sed ad trecenta usque stadia retrogressus , quod ait Diodorus , castris locum elegit.

1. A superstitione.] Ex vel præ superstitione , quomodo Livius , ab ira & odio . Superstitiosi , inquit Cicero 2. de nat. Deor. dicti sunt qui totos dies precabantur & immolabant , ut sibi sui liberi superstites essent . Aliam tamen Lucretius , aliam Lactantius , originem vocis afferunt . Inde quævis importuna & inepta religio , superstitionis nomen habuit .

2. Per Mediam.] Legunt aliqui , Mediam iter . Sed quodnam illud ? aut inter quæ medium dicitur ? ac si quod erat , cur non Alexander arripuit potius , quam ut per invia & aspera tanto cum labore ac periculo tenderet ? Scripsit ergo Curtius per Mediam : illinc enim planius atque apertius aliquod in Persidem iter est . Sed Alexandro aliter visum , quia si illac duceret , relicto Pylarum aditu , milites in angustiis casos humare non poterat .

3. Persis.] Persis vel Persia , si Græcis

credimus , à Perseo Jovis & Danaes filio nomen habuit . Cum proprie accipitur , his finibus includitur . Ab occasu Susianæ & Uxios , à meridie Persicum finium , ab ortu Carmaniam utramque , à septentrione Mediam attingit . Hujus partis nomen hodiernum Farsi , ab antiquo non multum abludens . Persidistamen pars quandoque Susiana habetur , Strabone teste . Nunc Persicum Sophorum imperium ferme complectitur quidquid terrarum est ab Indo & Oxo fluminibus ad Tigrim & Armeniam usque , inter Caspium & Persicum Indicumque mare . Quando imperium ad Persas transierit , quandiu apud eos steterit , dictum est l. 4. c. 55. quando iterum recuperatum sit , dicitur l. 6. c. 6.

4. Ab altero.] Ab Occidentali , opinor , qua veniendum Alexandro fuit , & ubi Susides Pylæ . Alioqui nihil erat quod per Mediam deflectere oporteret . Quam à Borea quoque perpetuum montis Parchoatræ jugum in Ptolemæi tabulis obtenditur .

in longitudinem MDC stadia, in latitudinem CLXX.^c procurrit. Hoc dorsum à 6 Caucaſo monte ad rubrum mare pertinet; quaque deficit mons, aliud munimentum, fretum obiectum est. Planicies deinde sub radicibus montium spatiosa procumbit, 7 fertilis terra, multisque vicis atque urbibus frequens. 8 Araxes amnis per hos campos multorum aquas torrentium evolvit 9 in Medum: Medus ad mare Meridiem versus, minor amnis eo quem accepit, evehitur; gignendæque herbæ non alius est aptior, quidquid alluit floribus vestiens. Platani quoque & populi contegunt ripas; ita ut procul visentibus continuata videantur montibus nemora riparum, quippe obumbratus amnis ^d presso in solum dilabitur alveo; imminetque colles ipsi quoque frondibus læti, ^e radices eorum humore subeunte. Regio non alia tota Asia salubrior habetur; temperatum cœlum: hinc perpetuum jugum opacum & umbrosum, ^f quod æstus levat: illinc mare adjunctum, quod modico tepore terras fovet.

XIV. His expositis captivus interrogatus à rege *auditu ne an*

INTERPRETATIO.

^c Extenditur.

^d Fluvius alte cavato intra terram canali decurrit.

^e Ad ipsorum radices permeante aqua.

^f Quod ardorem mitigat.

NOTÆ.

5. In longitudinem.] Longius multo esse oportet occidentum Persidis latus quod à Media ad Persicum usque sinum pertinet, si Straboni credimus. Is enim Persidi tribuit stadia 4300. ab occasu in ortum. Atqui haud paulo amplius à meridie in septentrionem extenditur.

6. A Caucaſo.] Parapamisum intelligit, de quo nos infra dicturi sumus ad lib. 7. c. 12. Rubrum mare.] Sinum Persicum, de quo l. 8. c. 29. A Caucaſo igitur sive Parapamiso multorum montium veluti cornua prominent, quorum unum, cui nomen Parchoatras, in occasum excurrens Parthiam à Caramania, Mediam à Perside dirimit; tum ubi ad Susianæ Uxiorumque fines pervenit, in meridiem vertitur, & ad Persicum sinum pertingit, non amplius tamen Parchoatræ nomine. Fretum.] Persicus sinus, quod modo rubrum mare dixerat.

7. Fertilis terra.] In mediterraneis, ut docent Strabo & Arrianus. Nam maritima arenosa est atque ob æstum sterilis.

8. Araxes.] Diversus hic ab alio Araxe

quem supra diximus, cap. 2. ex eodem, atque Euphrates, & Tigris & Phasis, in Armenia fonte nascentem, in Caspium mare labi. Istius autem Persici meminit quoque Strabo l. 15. atque in Parætanis ortum, ex Parchoatra monte videlicet, juxta Persopolim ait fuisse tractum ab Alexandro. Hunc ego esse suspicor quem Arrianus lib. rerum Indic. Rogonim, Ptolem. lib. 6. c. 4. Rhogomanem vocat. Sed apud istum credo male collocatum esse, apud Arrianum rectius ultra alium cui Brizana sive Brisoana nomen est. Quippe Persopolim Ptolemæus ipse Rhogomani, Strabo & Curtius Araxi vicinam faciunt. Fuit autem ipsa, Strabone teste, pariter ut Araxes, in Orientali Persidis parte.

9. In Medum.] Immo potius Medus in Araxem à Media defluit, Strabone teste l. 15. Ad mare. In magna lectionum discrepantia, hanc eligendam putavi, quæ sola cum veritate coherere potest, ne Curtium, ubi necesse non erat, erroris damnarem.

oculis comperta haberet, quæ diceret? pastorem se fuisse, & omnes eos calles percurrisse respondit: bis captum, semel à Persis¹ in Lycia; iterum ab ipso. Subit animum memoria regis oraculo editæ fortis, quippe consulenti responsum erat, ducem in Persidem ferentis viæ Lycium civem fore. Igitur promissis, quanta & præsens necessitas exigebat, & ipsius fortuna capiebat, oneratum; armari jubet Macedonum more, & quod bene verteret, monstraret iter; quamvis arduum & præceps, evasurum se esse cum paucis, nisi forte crederet, quo ipse pecoris causa esset; Alexandrum pro gloria & perpetua laude ire non posse. Etiam
 10 atque etiam docere captivus quam difficile iter esset, maxime armatis. tum rex prædem me, inquit, accipe, neminem eorum, qui sequuntur, recusaturum ire qua duces. Cratero igitur ad custodiam castrorum relicto cum peditibus, quibus adsueverat; & iis copiis, quas Meleager ducebat; & sagittariis equitibus M. præcepit; ut castrorum specie manente, plures de industria ignes fieri imperet: quo
 15 magis barbari crederent ipsum regem in castris esse. Ceterum si forte Ariobarzanes cognovisset per callium amfractus eum intrare, & ad occupandum iter suum partem copiarum tentasset opponere; Craterus in eum illato terrore^a retineret ad propius periculum conversum agmen: ^b sin autem ipse hostem fefellisset, & saltum occupasset; quum trepidantium barbarorum tumultum exaudisset persequentium regem, id ipsum iter, quo pridie pulsi fuerant, ne dubitaret ingredi; quippe vacuum fore, hostibus in semet averfis.

XV. Ipse¹ tertia vigilia silenti agmine, ac ne tuba quidem dato
 25 signo, pergit ad demonstratum iter callium, tridui alimenta portare militem iusserat leviter armatum. Sed præter invias rupes ac prærupta saxa vestigium subinde fallentia, nix cumulata vento ingredientes fatigabat: quippe velut in foveas delati hauriebantur; & quum à commilitonibus levarentur, trahebant magis adjuvantes,

INTERPRETATIO.

^a Distineret hostium copias in discrimen vicinias intentas,

^b Ipse ab hoste conspectus non esset.

NOTÆ.

1. In Lycia.] Lycia l. 3, c. 1. Lycius civis, qui natus in Lycia, vel inter incolas adscriptus; non qui cognomento Lycius diceretur.

2. Craterus in eum.] Sed qua ratione Craterus trecentis circiter stadiis ab Ariobarzani exercitu remotus discernere poterat quantum copiarum, quam in partem, quove consilio ille mitteret? qui rescire potuit utrum Alexander hostes fefellisset, an ab iis detectus foret.

1. Tertia vigilia.] Ad mediam noctem,

lib. 3, c. 20. Tridui.] Centum stadiorum; hoc est, paulo plus quam duodecim miliarium fuit ille Alexandri circuitus, si Arriano credimus; & intra duos dies confectum ipse Curtius ostendit.

2. Nix cumulata.] Hæc ergo non ante extremum Novembrem gesta esse apparet; nec vero rerum à pugna Arbellica gestarum ratio prius contigisse patitur, quo loco utemur infra, cap. 21, cum de Vergiliis sermo erit.

quam sequebantur. Nox quoque, & ignota regio, ac dux ^a incertum an satis fidus, multiplicabant metum: *si custodes* ³ *sefellisset; quasi feras bestias ipsos posse deprehendi. ex unius captivi vel fide, vel anima pendere & regis salutem, & suam.* Tandem venēre in jugum. à dextera iter ab ipsum Ariobarzanem erat: hic Philotam & Cœnon cum Amynta & Polyperchonte expeditam habentes manum reliquit, monitos; ut quia eques pediti erat mixtus; qua pinguiſſimum eſſet ſolum, & pabuli fertile, ſenſim procederent: duces itineris de captivis dati. Ipſe cum armigeris & ala, quam *Agema* appellant, ardua ſemita, ſed longius à ſtationibus hoſtium remota; multa cum vexatione proceſſit. Medius erat dies, & fatigatis neceſſaria quies; quippe tantumdem itineris ſupererat, quantum emenſi erant; ſed minus præcipitis atque ardui. Itaque reſectis cibo ſomnoque militibus, ſecunda vigilia ſurgit, & cetera quidem haud ægre præterit. ceterum qua ſe jugum montium paulatim ad planiora demittit, ingens vorago concuſſu cavata torrentium iter ruperat. ad hæc arborum ramalius alio implicati & coeuntes, ut perpetuam objecerant ſepem. Deſperatio igitur ingens, adeo, ut vix lacrymis abſtinerent, inceſſerat. Præcipue obſcuritas terrori erat: nam etiamſi qua ſidera interniſebant, continenti fronde tectæ arbores conſpicere prohibebant. ne aurium quidem uſus ſupererat, ſylvas quatiente vento, quæ concuſſionibus ramis majorem quam pro flatu ſonum reddebant.

XVI. Tandem ¹ exſpectata lux omnia, quæ terribiliora nox fecerat, minuit: ^a circumiri brevi ſpatio poterat ² eluvies; & ſibi quiſque dux itineris ceperat fieri. Evadunt ergo in editum verticem: ex quo hoſtium ſtatione conſpecta, ſtrenuè armati, à tergo ſe oſtendunt nihil tale metuentibus; quorum pauci, qui congregari auſi erant, caſi ſunt. Itaque hinc morientium gemitus; hinc ad ſuos recurrentium miſerabilis facies; ^b integros quoque antea quam diſcrimen experirentur, in fugam avertit. Fremitu deinde in caſtra, quis Craterus præerat, illato; ad occupandas anguſtias, in quibus pridie hæſitarat, miles educitur. ſimul & Philotas cum Polyperchonte Amyntaque & Cœno diverſum iter ingredi juſſus, alium terrorem intulit barbaris. Ergo undique Macedonum armis fulgentibus an-

INTERPRETATIO.

^a De quo dubitabant ſatisne fidelis eſſet, ^b Etiam incolumes fugere coëgit priuſ;
³ Brevis circuitu declinari poterat vorago. | quam. &c.

NOTÆ.

3. *Sefellisset.*] Lycius captivus, Vel, ut hoſtium ſtationes perveniſſe indicat;
 alii, *niſi custodes ſefelliſſent*, i. Niſi Ma- Apud quem reliqua non multum diverſa
 cedonum acceſſum cuſtodibus Perſicis reperies.
 occultum eſſe contingeret.
 1. *Exſpectata lux.*] Arrianus ante lucem, 2. *Eluvies.*] Vorago concuſſu torren-
 tia ipſa qua profectus eſt, nocte, ad tium cavata, vne fonariere.

piti malo oppressi, memorabile tamen praelium edunt. ut opinor, ignaviam quoque necessitas acuit; & sæpe desperatio spei causa est. Nudi complectebantur armatos, & ingenti corporum mole secum ad terram detrahentes, ipsorum telis plerosque fodiebant. Ariobarzanes tamen XL. ferme equitibus & quinque millibus peditum stipatus per mediam aciem Macedonum cum multo suorum atque hostium sanguine erupit, Persepolim urbem caput regionis occupare festinans. Sed à custodibus urbis exclusus, consequutis strenue hostibus, cum omnibus fugæ comitibus renovato praelio cecidit. Craterus quoque raptim agmine acto supervenit.

XVII. Rex eodem loco, quo hostium copias fuderat, castra communivit. Quamquam enim undique fugati hostes victoriam concesserant; tamen præaltæ præcipientesque fossæ pluribus locis objectæ, abruperant iter: sensimque & caute progrediendum erat; jam^a non hostium, sed locorum fraude suspecta. Procedenti ei literæ redduntur à Tiridate custode regiæ pecuniæ, indicantes eos, qui in urbe essent, audito ejus adventu diripere velle thesauros; properaret occupare: expeditum iter esse, ¹ quamquam Araxes amnis interfluat. Nullam virtutem regis istius magis, quam celeritatem laudaverim. relictis enim pedestribus copiis, tota nocte cum equitibus itineris tanto spatio fatigatis ad Araxem prima luce pervenit. Vici erant in propinquo; quibus directis ac dirutis pontem ex materia eorum subditis saxibus strenue induxit. Jamque haud procul² urbe erant: quum miserabile agmen inter pauca fortunæ exempla memorandum, regi occurreret. Captivi erant Græci ad quatuor millia fere, quos Persæ vario suppliciorum modo affecerant. alios pedibus; quosdam manibus auribusque amputatis, iniustisque barbararum literarum notis, in longum sui ludibrium reservaverant; & quum se quoque alienæ ditioris esse cernerent; volentes regi occurrere non prohibuerant. Inusitata simulacra non homines videbantur; nec quidquam in illis præter vocem poterat agnosci. plures igitur lacrymas commovère, quam profuderant ipsi. quippe in tam multiplici variaque fortuna singulorum, intuentibus similes quidem, sed tamen dispares pœnas; quis

INTERPRETATIO.

^a Cum jam non hostium insidia, sed locorum difficultas timeretur.
² Admodum diligenter construxit.

NOTÆ.

1. *Quamquam.* Emendat Freinshemius. *Quam* qua id est, præterquam qua Araxes interfluit. Quomodo enim expeditum iter vocetur, si amnis interfluit, qui sine ponte trajici non possit? Araxes.] Persicis Pylis agenti hæc nunciata esse, vide quæ dicta sunt ibidem de Persepoli & Rhogoni fluvio.
 2. *Urbe.* Persepoli; de qua infra pluribus, cap. 20. *quatuor millia.* Diodorus octingentos solum scribit.

maxime miserabilis esse, liquere non poterat. Ut vero Jovem & illi tandem Graciae ultorem aperuisse oculos conclamavere; omnes pari supplicio affecti sibi videbantur. Rex absterfis, quas profuderat, lacrymis, bonum habere animum jubet; visuros urbes suas conjugisque, & castra inde duo ab urbe stadia communit.

XVIII. Græci excefferant vallo, deliberaturi quid potissimum à rege peterent: quumque aliis sedes in Asia rogare, aliis reverti domos placeret; Euthymon¹ Cymæus ita locutus ad eos fertur. *Hi qui modo ad opem petendam ex tenebris & carcere procedere erubimus; ut nunc est, supplicia, (quorum nos pudeat magis an pœniteat, incertum est) ostentare Gracia velut latum spectaculum cupimus. At ii optime miseras ferunt, qui abscondunt: nec ulla est tam familiaris infelicibus patria, quam solitudo & status prioris oblivio. Nam qui multum in suorum misericordia ponunt; ignorant quam celeriter lacryma inarescant. Nemo fideliter diligit, quem fastidit; nam & calamitas querula est & superba felicitas. Ita² suam quisque fortunam in consilio habet, quum de aliena deliberat: & nisi mutuo essemus miseri, olim alius alii potuissimus esse fastidio: Quid mirum est fortunatos semper parem querere? Obsecro vos, olim vita defuncti, quæramus locum, in quo hæc semesa membra obruamus: ubi horribiles cicatrices celet exilium. Grati prorsus conjugibus, quas juvenes duximus, revertemur.² Liberi in flore & ætatis & rerum agnoscent ut patres, ergastuli detrimenta? Et quota pars nostri tot obire terras potest? procul Europa in ultima Orientis relegati, senes, debiles, majore membrorum parte mulctati, tolerabimus scilicet, quæ armatos & victores fatigaverunt. Conjuges deinde, quas captis sors & necessitas unicum solatium applicuit, parvosque liberos, trahimus nobiscum, an relinquimus? cum his venientes nemo agnoscere volet. relinquemus ergo extemplo præsentia pignora, quum incertum sit, an visuri simus ea quæ petimus? Inter hos latendum est, qui nos miseros nosse cœperunt.*

XIX. Hæc Euthymon. Contra Theætetus Atheniensis orsus est dicere. ¹ Neminem pium habitu corporis suos æstimaturum; utique sævitia hostis, non natura calamitosos. Dignum esse omni malo, qui eru-

INTERPRETATIO.

¹ Sive quisque fortune rationem habet.

NOTÆ.

³ Illi. Græci captivi. Omnes.] qui cum Alexandro erant, sic dolebant quasi eadem supplicia tulissent.

¹ Euthymon.] Aliis Euctemon. Cymæus gentile nomen est, *κυμαῖος* à *κύμα*, Cumæ, quæ urbs Æolidis fuit id regione Lesbi insulæ; vel, quod hic rectius puto, à Cyme Peloponnesi in minore Achaia.

² Liberi.] An liberi nostri ætate flo-

rentes rebusque secundis superbi, nos in ergastulis detritos & pene consumptos agnoscent ut patres.

¹ Neminem.] Neminem ex ipsorum cognatis, liberis, conjugibus, qui modo pius esset, ipsos minoris æstimaturum, propter deformata mutilaque corporis membra.

besceret fortuna: tristem enim de mortalitate ferre sententiam; & desperare misericordiam, quia ipse alteri denegaturus sit. Deos, quod ipsi nunquam ausi optare forent, offerre patriam, conjuges, liberos, & quidquid homines vel vita aestimant, vel morte redimunt. Quin illi ex hoc carcere erumperent; ^b alium domi esse cœli haustum; alium lucis adspectum: mores, sacra, lingua commercium etiam à barbaris expeti; quæ ingenita ipsi omissuri sint sua sponte; non ob aliud tam calamitosi, quam quod illis carere coacti essent. Se certe rediturum ad penates & in patriam; tantoque beneficio regis usurum: si quos contubernii, librorumque quos servitus coegisset agnoscere, amor detineret; ² relinquerent, quibus nil patria carius est. Pauci hujus sententiæ fuere: ceteros consuetudo, natura potentior, vicit. Consenserunt petendum esse à rege, ut aliquam ipsis attribueret sedem. Centum ad hoc electi sunt: quos Alexander ratus, quod ipse præstare cogitabat, petituros, jumenta inquit; assignari quæ vos veherent, & singulis vestrum 3 mille denarium dari jussi. Quum redieritis in Græciam præstabo, ne quis statum suum, si hac calamitas absit, vestro credat esse meliorem. Illi obortis lacrymis terram intuebantur, nec aut erigere vultus, aut loqui audebant. tandem rege tristitiæ causam exigente, Euthymon similia iis, quæ in consilio dixerat, respondit. Atque ille non fortunæ solum eorum, sed etiam pœnitentiæ misertus; terna millia denarium singulis dari jussit: denæ vestes adjectæ sunt & armenta cum pecoribus ac frumento data: ut coli serique attributus iis ager posset.

XX. Postero die convocatos duces copiarum docet, nullam infestiorē urbem Græcis esse quam ¹ regiam veterum Persidis regum. hinc illa immensa agmina infusa: hinc ² Darium prius; deinde Xerxem En-

INTERPRETATIO.

^a Quidquid homines aque ac vitam diligunt, vel mortis periculo tumentur.

^b Jucundius in patria duci spiritum.

NOTÆ.

². Relinquerent.] Li certe conjuges liberosque in servitute susceptos desererent, qui patria sua Græcia nihil carius haberent.

³. Mille denarium.] Mille Drachmas, hoc est, sextam talenti partem; de qua vide cap. 6. Denarium pro Denariorum, ut apud Quadrigarium in 3. Annal. mille hominum occiditur. Gell. l. r. c. 6, ubi mille substantivum esse, cum in plurali sit quoque adjectivum. Quanquam in ipso singulari semper adjectivum esse contendit Scioppius ep. 14. ut mille denarium per ellipsin dicatur pro res mille denarium; cui ego non facile assentiar; crediderimque potius nusquam, nisi forte in plurali, adjectivum esse.

¹. Regiam.] Persëpolim, quæ aliis Persæpolis, Straboni περσαιπολις vocatur, Græco utique nomine, quod nequaquam Persis usitatum putaverim. Sed quod fuerit illud Persicum nomen, non ita promptum est divinare. Vide infra quæ dicemus ad cap. 23. Hanc Cyrus condiderat & in ea regiam collocaverat. Quanquam alia quoque Persagadis, alia Gabis regia ejusdem fuit, eodem teste Strabone. Idemque totius imperii sedem Babylone statuere decreverat.

². Hinc Darium.] Hytaspis filium de quo nos supra l. 3. c. 24. & l. 4. c. 2. Deinde Xerxem.] Ibidem. Parentandum.] Parentare dicuntur proprie liberi, cum suorum parentum exequias celebrant. Quæ

prope impium intulisse bellum : excidio illius parentandum esse majoribus. Jamque barbari deserto oppido, quā quemque metus agebat, diffugerant; quum rex phalangem nil cunctatus inducit. Multas urbes refertas opulentia regia partim expugnaverāt, partim in fidem acceperat : sed urbis hujus divitiā vicēre prāterita. In hanc totius Persidis opes congesserant barbari. aurum argentumque cumulatū erat :
 a vestis ingens modus : supellex non ad usum modo, sed ad ostentationem luxus comparata. Itaque inter ipsos victores ferro dimicabatur; pro hoste erat, qui pretiosiore occupaverat prādā : & quum omnia quæ reperiebantur, capere non possent; jam res b non occupabantur, sed aestimabantur. Lacerabant regias vestes, ad se quisque partem trahentes : dolabris pretiosæ artis vasa cædebant : nihil neque intactum erat, nec integrum ferebatur; abrupta simulacrorum membra, ut quisque avellerat, trahebat. Neque avaritia solum, sed etiam crudelitas in capta urbe grassata est : auro argentoque onusti vilia captivorum corpora trucidabant; passimque obvii cædebantur, c quos antea pretium sui miserabiles fecerat. Multi ergo d hostium manus voluntaria morte occupaverunt; pretiosissima vestium induti, e muris semetipsos cum conjugibus ac liberis in præceps jactantes. Quidam ignes, quod paulo post facturū hostis videbatur, subjecerant ædibus, ut cum suis vivi cremarentur. Tandem suos rex corporibus, & cultu feminarum abstinere jussit. e Ingens pecuniæ captivæ modus traditur, prope ut fidem excedat : ceterum aut de aliis quoque dubitamus, aut credimus in hujus urbis gaza fuisse 3 C & XX millia talenta : ad quæ vehenda (namque ad usus belli secum portare decreverat) jumenta & camelos à Suis & Babylone contrahi jussit. Accessere ad hanc pecuniæ summam captis Persagadis sex millia ta-

INTERPRETATIO.

a Magna vestium pretiosarum copia.

antea effecerat.

b Res non temere rapiebantur, sed aestimato pretio deligebantur.

d Præverterant hostium gladios.

c Quos pretii spes misericordia dignos

e Ingens capta pecunia summa fuisse dicitur.

NOTÆ.

quia sacrificiis plerumque cohonestabatur, & quidem earum rerum quas defuncti vehementer aut amassent aut odissent; idcirco docet Alexander placatum iri Græcorum veterum manes Persopolis excidio.

CCII millium : præter ea quæ Damasci, Arbelis & Babylone sunt excepta.

Persagadis.] Aliter Parsagadis. Dicta sunt enim Persagada quasi Persarum castra, ut auctor est Strabo; propterea quod illo ipso loco condita sunt à Cyro, ubi

3. C. & xx. millia.] De talentis dictum lib. 3. c. ult. Adde his sex millia Persagadis reperta, tum quinquaginta millia Suis capta, denique sex & viginti millia Ecbatanis, ut infra videbimus, cap.

Astyagem Medorum regem decretoria pugna profligarat. De qua vide Justinum l. 1. Legunt alii Passargada, levi nec inusitata traiectione literarum. Illic sepulcrum erat Cyri, de quo nos infra l. 10.

4. lib. 6. Summa consuetudinis talentorum

c. 3. Persagades, dum, dixit Curtius.

* Cc

lentorum. Cyrus Persagadam urbem condiderat, quam Alexandro præfectus ejus Gobares tradidit.

XXI. Rex arcem Persepolis III millibus Macedonum præsidio relictis Nicarthidem tueri jubet: Tyridati quoque, qui Gazam tradiderat, servatus est honos, quem apud Darium habuerat: magnaque exercitus parte, & impedimentis ibi relictis, Parmenionem Cræterumque præfecit. Ipse cum mille equitibus peditumque expedita manu, ¹interiorem Persidis regionem, ²sub ipsum ²Vergiliarum sidus petiit: multisque imbribus & prope intolerabili tempestate vexatus, procedere tamen, quo intenderat, perseveravit. Ventum erat ad iter perpetuis oblitum nivibus, quas frigoris vis gelu adstrinxerat. Locorum squalor & solitudines inviæ fatigatum militem terrebant, humanarum rerum terminos se videre credentem. Omnia

INTERPRETATIO.

² Sub ipsum sideris Pleiadum occasum.

NOTÆ.

1. *Interiorem.*] Maxime Borealem & à mari remotissimam, quæ montana est, eademque frigidissima.

2. *Vergiliarum.*] Vergiliæ septem stellæ sunt conglobatæ, quas alii alia in parte Tauri collocant, alii Taurum inter & Arietis caudam; prout varie visum est signorum figuras situmque definire. Ex iis una lucidior est tertiæ, ut vocant, magnitudinis; ceteris quinta sextæve tribuitur. Unicum in longitudinem gradum occupant, in latitudinem triginta septem minuta cum dimidio. Sed recentiores Mathematici conspiciolorum ope plusquam quadraginta alias cum istis sparsas detexerunt. *Vergilia* dictæ feruntur à *vere*, cujus tempore oriebantur. Eadem Pleiades, *πλειάδες*, à *πλέω*, *navigo*; quod aptum navigationi tempus ortu suo signarent; vel à Pleione, Oceani filia, uxore Atlantis. Finguntur enim Atlantis & Pleiones fuisse filia; ex quo *Atlantides* quoque appellantur. Propria singularum nomina Electra, Alcinoë, Celæno, Sterope, Maia Mercurii mater, Taygete, Merope, quarum ultima vix apparet; pudore, inquit, poëtæ, quod Sisypho mortali homini nupserit, cum sex aliæ Diis immortalibus junctæ fuerint. Sed quid est *sub ipsum Vergiliarum sidus*? an sub ortum? an sub occasum? Ac licet de alterutro constaret intelligendum esse; adeo intricata

apud veteres utriusque ratio est, vix ut certum possit accurateque definitum tempus notari. De ortu quidem accipi hic non posse persuadet quæ sequitur hyemis atrocissimæ descriptio; sed nec difficultate caret si de occasu ipso accipiat. Primum enim occasus ille ad 40. vel 48. diem ab autumnali æquinoctio apud veteres figitur; à Plinio circa III. Idus Novembris: at fieri non potest, ut à Cal. Octob. quibus pugnatum est ad Arbela, ad captam usque Persepolim, non amplius quadraginta dies intercesserint: cum apud unam Babylonem totos triginta quatuor dies commemoratus sit. Deinde Vergiliarum occasus hyemem inchoat, ipso teste Plinio: atqui jam tum inchoatam esse oportuit, cum Alexander Susidas Pylas oppugnatum ibat, & *nix cumulatâ vento ingredientiæ sagabat*, cap. 15. Quare falsum erit quod hic scribit Curtius, profectum Alexandrum Persepoli *sub ipsum Vergiliarum sidus*, si presse angustéque sumatur. Sed *πλειάδες* nimirum & populariter accipi potest de toto illo hyemis initio; quod *Vergiliarum sideri*, hoc est, tempestatibus quas illæ excitare putantur, maxime obnoxium est. De quibus adi fuisse disserentem Petavium Uranol. 1. 2. c. 9. 10. Ricciolum Almag. novi 10. 1. &c.

yasta,

vasta, ^b atque sine ullo humani cultus vestigio attoniti intuebantur; & antequam ³ lux quoque & cælum ipsos deficerent, reverti jubebant. Rex castigare terribos superfedidit: ceterum ipse equo defiliit, pedesque per nivem & concretam glaciem ingredi cœpit. erubuerunt non sequi, primum amici, deinde copiarum duces; ad ultimum milites. Primusque rex dolabra glaciem perfringens iter sibi fecit: exemplum regis ceteri imitati sunt. Tandem propemodum invias sylvas emensi, humani cultus rara vestigia, & passim errantes pecorum greges reperere: & incolæ, qui sparsis tuguriis habitabant, quum se calibus inviis septos esse credidissent; ut conspexere hostium agmen, interfectis, qui comitari fugientes non poterant, devios montes, & obsitos nivibus petiverunt. Inde per colloquia captivorum, paulatim feritate mitigata, tradidere se regi. ^c nec in deditos gravius consultum. Vastatis deinde agris Persidis, vicisque compluribus redactis in potestatem; ventum est in ⁴ Mardorum gentem bellicosissimam, & multum à ceteris Persis cultu vitæ abhorrentem. Specus in montibus fodiunt, in quos seque ac conjuges & liberos condunt: pecorum, aut ferarum carne vescuntur. Ne feminis quidem pro naturæ habitu molliora ingenia sunt: ^d comæ prominent hirtæ: vestis super genua est:

INTERPRETATIO.

^b Sine ullo humana habitationis signo.
^c Nihil acerbe factum adversus eos qui se dederant.

^d Hirsuti earum capilli eriguntur, vestis ad genua non descendit.

NOTÆ.

³ Lux quoque.] Vel, *ὑπερβολικὸς* vel admodum imperite dictum; quasi subiectas Polo Arctico tenebras prope attigissent, ubi lux eos cœli solisque deficeret, qui vix quatuor & triginta gradus ab æquatore circulo remoti erant.

⁴ Mardorum.] Montana Persidis, quæ Mediam Sufianamque contingit, quatuor præcipue gentes incolebant, Uxii, Elymæi, Cossæi, Mardi; perpetuis inter se latrociniis potius quam bellis affueti. Strabo l. 15. Arrianus lib. rer. Indic. Sunt qui hoc loco Curtium erroris postulent ac *ἑσπερολογία*, quippe qui nullo auctore scribat Mardos intra Persidem ab Alexandro aditos subactosque, quos idem ipse l. 6. c. 11. Hyrcaniæ confines facit, & jamdiu mortuo Dario, nondum tamen domitos. Sed quid hi Arriano facient, qui cum in 4. lib. Exped. eadem de Mardis Hyrcaniæ vicinis retulerit, idem tamen libro 1. quem dixi, rer. Indic. Mardos in Persiæ montanis repo-

nit, & ab Alexandro eadem hyeme cum Uxiis, & Cossæis subactos affirmat, in quo ad stipulantem habet quoque Strabonem l. 11. & l. 15. ubi pro *Μαρδοὶ* legendum *Μαρδοί*. Necessè est igitur alios alibi Mardorum populos extitisse. Nec verò difficile crediderit, qui sciet Mardos à Ptolemæo ad mare Persicum, & in Armenia; à Plinio juxta Euxinum, & in Sarmatia Asiatica reponi. Ut merito sentiat eruditus Isaacus Vossius *Mardos* non tam gentis proprium nomen, quam inditum ob mores fuisse; quod alias de Troglodytis observavimus. Quanquam nec illud incredibile, plures extitisse colonias prædatrix gentis, & per montana huc illuc excurrentis ad latrocinia. Nec inficias tamen iuverim geminam in Mardos expeditionem sic narrari à Curtio hic, & l. 6. c. 11. ut quæ ceteri de unica referunt, ad duas accommodasse videatur.

funda vinciunt frontem; hoc & ornamentum capitis & telum est. Sed hanc quoque gentem idem fortunæ impetus domuit. Itaque trigesimo die, posteaquam à Persèpoli profectus erat, eodem rediit. Dona deinde amicis ceterisque pro cuiusque merito dedit. prope-

5 modum omnia, quæ in ea urbe ceperat, distributa.

XXII. Ceterum ingentia animi bona, illam indolem, qua omnes reges antecessit; illam in subeundis periculis constantiam; in rebus moliendis efficiendisque velocitatem; in deditis fidem; in captivos clementiam; in voluptatibus permissis quoque & usitatis temperantiam; haud tolerabili vini cupiditate fœdavit. Hoste & æmulo regni reparante tum quum maximè bellum; nuper subactis, quos vicerat, novumque imperium aspernantibus; de die inibat convivia, quibus feminæ intererant, non quidem quas violari nefas esset; quippe pellices licentius quam decebat cum armato vivere affluetæ. Ex his

15 una ¹ Thais, & ipsa temulenta, *maximam apud omnes Græcos initurum gratiam* affirmat, si regiam Persarum jussisset incendi. expectare hoc eos, quorum urbes barbari deleissent. Ebrio scorto de tanta re ferenti sententiam, unus & alter, & ipsi mero onerati, assentiunt. rex quoque fuit avidior, quam patientior: *quin igitur ulciscimur Græciam, &*

20 *urbi faces subdimus?* Omnes incaluerant mero: itaque surgunt temulenti ad incendendam urbem, cui armati ² pepercerant. Primus rex ignem regiae injecit; tum convivæ & ministri pellicesque. ³ Multa cedro ædificata erat regia: quæ celeriter igne concepto, late fudit incendium. Quod ubi exercitus, ^a qui haud procul ab urbe tendebat, conspexit, fortuitum ratus, ad opem ferendam concurrit. Sed ut ad vestibulum regiae ventum est, vident regem ipsum adhuc aggerentem faces. Omis-

sa igitur, quam portaverant aqua aridam materiam in incendium jacere cœperunt.

XXIII. Hunc exitum habuit ¹ regia totius 'Orientis, ^a unde tot gentes antè jura petebant: patria tot regum, unicus quondam Græciæ

INTERPRETATIO.

^a Qui non longe à Persèpoli castra habebat. | ^a Ex qua tot populi antea leges accipiebant.

NOTÆ.

1. Thais.] Hanc Diodorus Athenis ortam fuisse tradit, quæ patriæ memor ab Xerxe quondam incensæ, cladem hanc incensa Persarum regia ulcisci voluerit.

2. Pepercerant.] Quamvis enim supra c. 20. dixisset Alexander, illius excidio parentandum esse majoribus; vel hoc tamen ex animo non dixerat, vel mutato

consilio, diripere atque expilare contenti fuerant.

3. Multa cedro.] Hujus regiae descriptionem habes apud Diodorum l. 17.

1. Regia totius Orientis.] Erant aliæ quoque Persarum regiae; ut vidimus, cap. 20. sed ista omnium præcipua, regumque sedes consueta.

terror; molita² mille navium classem, & exercitus, quibus Europa inundata est; contabulato mari molibus, perfossisque montibus, in quorum specus fretum immissum est. Ac ne longa quidem ætate, quæ excidium ejus sequuta est, ³ resurrexit. Alias urbes habuere ⁴ Macedonum reges, quas nunc habent Parthi: hujus vestigium non inveniretur, nisi Araxes amnis ostenderet, haud procul mœnibus fluxerat; inde urbem fuisse XX. stadiis distantem credunt magis, quam sciunt; accola. Pudebat Macedones tam præclaram urbem à comessabundo rege deletam esse. Itaque res in serium versa est; ^b & imperaverunt sibi, ut crederent illo potissimum modo fuisse delendam. Ipsum, ut ¹⁰ primum gravatam ebrietate mentem quies reddidit, pœnituisse constat, & dixisse; *maiores pœnas Persas Græcis daturus fuisse, si ipsum in solio regiaeque Xerxis respicere coacti essent.* Postero die Lycio itinervis, quo Persidem intraverat, duci, XXX. talenta dono dedit. Hinc in regionem ⁶ Mediæ transiit, ubi supplementum novorum militum è Cilicia occurrit. Peditum erant quinque millia, equites mille: utrisque Plato Athenienensis præerat. his copiis auctus, Darium persequi statuit.

INTERPRETATIO.

^a Et sibi ultro persuaserunt ut putarent. &c.

NOTÆ.

2. *Mille navium.*] Cum Xerxes Græcis bellum inferret; ac plerique ultra mille ducentas numerant, nec pauciores onerarias. Vide Herodot. l. 7. Justinum l. 2. *Contabulato mari.*] Cum idem Xerxes ad exercitum in Europam trajiciendum Helleponto ex navibus pontem injecit. *Perfossisque montibus.*] Ab eodem ferunt montem Atho Macedoniae perfossum esse ad MD. passus, ut immisso mari circumnavigari posset. De quo vide Isaacum Vossium ad Melæ l. 2. c. 2.

3. *Resurrexit.*] Quid si ne cecidit quidem? Sane reliqui scriptores, Arrianus l. 3. Strabo l. 15. Diodorus, quem noster potissimum sequi solet, l. 17. solam Cyri regiam concrematam referunt. Ac si urbs ipsa funditus excisa foret, quomodo idem Diodorus l. 19. inter illa successorum Alexandri bella Persopolim adhuc regni caput diceret? quid mirum igitur si Macchab. 2. c. 9. *Persopolim* tentasse Anthiochus legitur? At 1. Macchab. c. 6. ubi eadem referuntur, *Elymais* est. Quod urbis nomen eo loco esse dubium non est, quamvis & regionis quoque sit. Ab *Elam* sit *Elymais*: Elam sive Ela-

mitæ, Persæ sunt; *Elymais* igitur *Persopolis*.

4. *Macedonum Reges.*] Alexander ejusque successores qui in Perside regnarunt aliquandiu. *Nunc Parthi.*] infra l. 6. c. 5. *Araxes.*] Vide supra c. 13.

5. *Lycio.*] Supra, cap. 14. *Triginta Talenta.*] De talentis l. 3. cap. ult.

6. *Mediæ.*] Mediæ, quam Græci à Medo Ægei & Medæ filio dictam fingunt, in duas à Strabone partes dividitur, Mediam majorem & Atropatiam. Mediæ major, à Septentrione Caspio Mari, ab ortu Hyrcania & Parthia, à meridie Persia, ab occasu Assyria & Atropatia terminatur. Hodiernum nomen dicunt esse *Aderbaion*, cujus tres præcipue partes feruntur, *Ghilan*, *Yerack Agemi*, & *Dilemon*: in secunda est *Hispahan* sive *Aspahan* Persarum hodie regum sedes. *Atropatia*, sive *Atropatene* inter Mediam majorem, Armeniam, & Caspium mare extendebatur ad usque Araxis amnis ostia, ut docet Strabo l. 11. Addit ab Atropato Duce vocatam, qui, ne Macedonum ea in potestatem veniret, obstitit; Rectius dixeris, ne in

finda vinciunt frontem; hoc & ornamentum capitis & telum est. Sed hanc quoque gentem idem fortunæ impetus domuit. Itaque trigesimo die, posteaquam à Persèpoli profectus erat, eodem rediit. Dona deinde amicis ceterisque pro cuiusque merito dedit. prope-

5 modum omnia, quæ in ea urbe ceperat, distributa.

X XII. Ceterum ingentia animi bona, illam indolem, qua omnes reges antecessit; illam in subeundis periculis constantiam; in rebus moliendis efficiendisque velocitatem; in deditis fidem; in captivos clementiam; in voluptatibus permissis quoque & usitatis temperantiam; haud tolerabili vini cupiditate fœdavit. Hoste & æmulo

10 regni reparante tum quum maximè bellum; nuper subactis, quos vicerat, novumque imperium aspernantibus; de die inibat convivia, quibus feminæ intererant, non quidem quas violari nefas esset; quippe pellices licentius quam decebat cum armato vivere assuetæ. Ex his

15 una ¹ Thais, & ipsa temulenta, *maximam apud omnes Græcos initurum gratiam* affirmat, *si regiam Persarum iussisset incendi. expectare hoc eos, quorum urbes barbari deleissent.* Ebrio scorto de tanta re ferenti sententiam, unus & alter, & ipsi mero onerati, assentiunt. rex quoque fuit avidior, quam patientior: *quin igitur ulciscimur Graciam, &*

20 *urbi faces subdimus?* Omnes incaluerant mero: itaque surgunt temulenti ad incendendam urbem, cui armati ² pepercerant. Primus rex ignem regię iniecit; tum convivæ & ministri pellicesque. ³ Multa cedro edificata erat regia: quæ celeriter igne concepto, late fudit incendium. Quod ubi exercitus, ^a qui haud procul ab urbe tendebat, conspexit, fortuitum ratus, ad opem ferendam concurrit. Sed ut ad vestibulum regię ventum est, vident regem ipsum adhuc aggerentem faces. Omis-

sa igitur, quam portaverant aqua aridam materiam in incendium jacere cœperunt.

X XIII. Hunc exitum habuit ¹ regia totius Orientis, ^a unde tot gentes antè jura petebant: patria tot regum, unicus quondam Graciæ

INTERPRETATIO.

^a Qui non longe à Persèpoli castra habebat. | ^a Ex qua tot populi antea leges accipiebant.

NOTÆ.

1. Thais.] Hanc Diodorus Athenis ortam fuisse tradit, quæ patriæ memor ab Xerxe quondam incensæ, cladem hanc incensa Persarum regia ulcisci voluerit.

2. Pepercerant.] Quamvis enim supra c. 20. dixisset Alexander, *illius excidio parentandum esse majoribus*; vel hoc tamē ex animo non dixerat, vel mutato

consilio, diripere atque expilare contenti fuerant.

3. Multa cedro.] Hujus regię descriptionem habes apud Diodorum l. 17.

1. Regia totius Orientis.] Erant aliæ quoque Persarum regię; ut vidimus, cap. 20. sed ista omnium præcipua, regumque sedes consueta.

terror; molita² mille navium classē, & exercitus, quibus Europa inundata est; contabulato mari molibus, perfossisque montibus, in quorum specus fretum immissum est. Ac ne longa quidem aetate, quæ excidium ejus sequuta est, ³ surrexit. Alias urbes habuere ⁴ Macedonum reges, quas nunc habent Parthi: hujus vestigium non inveniretur, nisi Araxes amnis ostenderet. haud procul mœnibus fluxerat; inde urbem fuisse XX. stadiis distantem credunt magis, quam sciunt, accollæ. Pudebat Macedones tam præclaram urbem à comessabundo rege deletam esse. Itaque res in serium versa est; ^b & imperaverunt sibi, ut crederent illo potissimum modo fuisse delendam. Ipsum, ut ¹⁰ primum gravatam ebrietate mentem quies reddidit, pœnituisse constat, & dixisse; *maiores pœnas Persas Græcis daturus fuisse, si ipsum in solio regique Xerxis respicere coacti essent.* Postero die Lycio itinē, quo Persidem intraverat, duci, XXX. talenta dono dedit. Hinc in regionem ⁶ Mediæ transiit, ubi supplementum novorum militum è Cilicia ¹⁵ occurrit. Peditum erant quinque millia, equites mille: utrisque Plato Atheniensis præerat. his copiis auctus, Darium persequi statuit.

INTERPRETATIO.

^a Et sibi ultro persuaserunt ut putarent, &c.

NOTÆ.

2. *Mille navium.*] Cum Xerxes Græcis bellum inferret; ac plerique ultra mille ducentas numerant, nec pauciores onerarias. Vide Herodot. l. 7. Justinum l. 2. *Contabulato mari.*] Cum idem Xerxes ad exercitum in Europam trajiciendum Hellesponto ex navibus pontem iniecit. *Perfossisque montibus.*] Ab eodem ferunt montem Atho Macedoniae perfossū esse ad MD. passus, ut immisso mari circumnavigari posset. De quo vide Isaacum Vossium ad Melæ l. 2. c. 2.

3. *Surrexit.*] Quid si ne cecidit quidem? Sane reliqui scriptores, Arrianus l. 3. Strabo l. 15. Diodorus, quem noster potissimum sequi solet, l. 17. Tolam Cyri regiam concrematam referunt. Ac si urbs ipsa funditus excisa foret, quomodo idem Diodorus l. 19. inter illa successorum Alexandri bella Persepolim adhuc regni caput diceret? quid mirum igitur si Macchab. 2. c. 9. *Persepolim* tenuisse Anthiochus legitur? At 1. Macchab. c. 6. ubi eadem referuntur, *Elymais* est. Quod urbis nomen eo loco esse dubium non est, quamvis & regionis quoque sit. Ab *Elam* sit *Elymais*: Elam, sive Ela-

mitæ, Persæ sunt; *Elymais* igitur *Persepolis*.

4. *Macedonum Reges.*] Alexander ejusque successores qui in Perside regnarunt aliquandiu. *Nunc Parthi.*] infra l. 6. c. 5. *Araxes.*] Vide supra c. 13.

5. *Lycio.*] Supra, cap. 14. *Triginta Talenta.*] De talentis l. 3. cap. ult.

6. *Mediæ.*] Mediæ, quam Græci à Medo Ægei & Medæ filio dictam fingunt, in duas à Strabone partes dividitur, Mediā majorem & Atropatiam. Mediā major, à Septentrione Caspio Mari, ab ortu Hyrcania & Parthia, à meridie Persia, ab occasu Assyria & Atropatia terminatur. Hodiernum nomen dicunt esse *Aderbaion*, cujus tres præcipue partes feruntur, *Ghilan*, *Terack Agemi*, & *Dilemon*: in secunda est *Hispahan* sive *Aspahan* Persarum hodie regum sedes. *Atropatia*, sive *Atropatene* inter Mediā majorem, Armeniam, & Caspium mare extendebatur ad usque Araxis amnis ostia, ut docet Strabo l. 11. Addit ab Atropato Duce vocatam, qui, ne Macedonum ea in potestatem veniret, obstitit; Rectius dixeris, ne in

XXIV. Ille jam ¹Ecbatana pervenerat ²caput Mediæ urbem hanc ³nunc tenent Parthi; eaque æstiva agentibus sedes est. Adire deinde Bactra decreverat: sed ⁴veritus ne celeritate Alexandri occuparetur; consilium iterque mutavit. Aberat ab eo Alexander 3 stadia MD. sed jam
 5 nullum intervallum adversus celeritatem ejus satis longum videbatur. Itaque prælio magis, quam fugæ se præparabat. 4 XXX. millia peditum sequebantur, in quibus Græcorum erant quatuor millia, fide erga regem ad ultimum invicta. funditorum quoque & sagittariorum manus quatuor millia expleverat: præter hos III millia & CCC equi-
 10 tes erant, maximè Bactrianorum. Bessus præerat, Bactrianæ urbis regionisque præfectus. Cum hoc agmine Darius paulum ⁵declinavit via militari, jussis præcedere laxis impedimentorum custodibus. Consilio deinde advocato; *Si me cum ignavis*, inquit, *& pluris qualemcumque vitam honesta morte æstimantibus, fortuna junxisset; tacerem potius, quam*

INTERPRETATIO.

¹ Hic locus est in quo æstatem degunt.

² Ne Alexandri diligentia anteverteretur.

NOTÆ.

potestate Macedonum maneret, Alexandro mortuo videlicet; nam viventi Atropatem cum sua Satrapia subiectum fuisse certum est ex Arriani l. 4. & 7. in ea is regnum sibi peculiare constituit, cujus successio ad ipsius ætatem Strabonis duravit. Recentioribus *Sirvan* appellatur. Stetit Medorum imperium ad Cyrum usque, ut lib. 4. diximus. Sed de ejus initio atque intervallo magna est scriptorum discordia, de qua vide Petavium Ration. p. 2. l. 2. c. 14. & in 2. parte de Doct. temp. l. 10. Marshamum in Chronico, &c.

1. *Ecbatana.*] Erat hæc in Mediæ majoris prope centro condita, ut in Judithæ libro legimus, ab Arphaxado Medorum Rege, quem vulgo Dejocem esse putant, eum qui primus Medorum regum ab Herodoto ponitur, longe diversus ab illo Arbace qui ademptum Assyriis imperium, ad Medos transtulisse scribitur à Diodoro. Verum enimvero Diodorus ipse jam imperante Semiramide Ecbatana fuisse prodit l. 2. Ita sive Arphaxad sive Dejoces ille, quisquis fuit, non auctor, sed instaurator amplificatorve habendus esset. De quibus consule quos dixi; Petavium, Marshamum, &c. Erant autem recentiores Geographi, qui cum hodiernum *Tauris* vetera Ecbatana

esse velint, illud tamen in Atropatia, hoc est, in Provincia *Sirvan* constituunt. Nam & verusti scriptores Strabo, Ptolemæus &c. in magna Media collocant, & vel ex eo manifestum esse potest, quod Ecbatanis æstiva Parthi reges agere consueverant, quorum in ditione, ut vidimus, Atropatia non erat.

2. *Nunc Parthi.*] Infra l. 6. c. 5. *Æstiva.*] Propter æstatis moderatum iis locis calorem, quemadmodum Seleuciæ vel Ctesiphonte in Babylonia hyemem ducere consueverant, quod istie nullum prope frigus esset, *Bactra* l. 7. c. 16.

3. *Stadia MD.*] Centum octoginta quinque milliaria & quingentos passus. Sed multo longius intervallum erat à Persèpoli ad Ecbatana. Cum enim Susa Persèpoli distarent, teste Strabone, IV. M. CC. stadiis, plus tamen ab ipsa Persèpoli Ecbatana distabant. Quid quod Media ipsa minimum quatuor stadiorum millibus patet ab Austro in Boream; itaque ab ingressu regionis Ecbatanæ usque non minus bis mille stadiū supererat.

4. *XXX. Millia.*] Arrianus equitum tria solum millia, sex peditum habet; in his Græcorum duo millia.

5. *Declinavit.*] Ecbatanis ad Caspias Pylas properabat, ut Parthiam Hyrcaniamque prætergressus Bactra attingeret.

frustra verba consumerem. Sed majore quam vellem, documento, & virtutem vestram, & fidem expertus; magis etiam coniti debeo, ut dignus talibus amicis sim, quam dubitare an vestri similes adhuc sitis. Ex tot millibus, quæ sub imperio fuerunt meo, bis me victum, bis fugientem persequuti estis. Fides vestra & constantia, ut regem me esse credam, facit. 5
 Proditores & transfuge in urbibus meis regnant: non hercule quia tanto honore digni habeantur, sed ut premiis eorum vestri sollicitentur animi. meam tamen fortunam quam victoris maluistis sequi; dignissimi quibus, si ego non possim, dii pro me gratiam referant. & me hercule referent. Nulla erit tam surda posteritas, nulla tam ingrata fama, quæ non in cælum vos debitis laudibus ferat. Itaque etiam si consilium fuga, à qua multum abhorret animus, agitaſsem; vestra tamen virtute fretus obviam issem hosti. Quousque enim in regno exulabo, & per fines imperii mei fugiam externum & advenam regem? quum liceat experto belli fortunam, aut reparare quæ amisi, aut honesta morte defungi. Nisi forte satius est expectare victoris arbitrium; 10
 & Mazæi & 6 Mithrenis exemplo precarium accipere regnum nationis unius. ut jam malit ille glorie suæ, quam iræ obsequi. ^b Nec dii siverint, ut hoc decus mei capitis aut demere mihi quisquam, aut condonare possit: nec hoc imperium vivus amittam: idemque erit regni mei, qui & spiritus, finis. Si hic animus, si hæc lex, nulli non parva libertas est: nemo è vobis 20
 fastidium Macedonum, nemo vultum superbum ferre cogetur. Sua cuique dextera aut ultionem tot malorum pariet, aut finem. Equidem quam versabilis fortuna sit, documentum ipse sum. ^c nec immerito mitiores vices ejus expecto. Sed si iusta ac pia bella dii averſantur; fortibus tamen viris licebit honeste mori. Per ego vos decora majorum, qui totius 25
 Orientis regna cum memorabili laude tenuerunt; per illos viros, quibus 7 stipendium Macedonia quondam tulit; per tot navium classes in Græciam missas; per tot trophæa regum, oro & obtestor, ut nobilitate vestra gestisque dignos spiritus capiat: ut eadem constantia animorum, qua præterita tolerastis, experiamini, quidquid deinde fors tulerit. Me certe 30
 in perpetuum aut victoria egregia nobilitabit, aut pugna.

X XV. Hæc dicente Dario præſentis periculi species omnium simul corda animosque horrore perſtrinxerat, nec aut consilium sup-

INTERPRETATIO.

^b Nec Dii patiantur ut hoc diadema frontis meæ ornamentum, aliquis mihi detrahare possit, aut reddere amissum. ^c Nec sine ratione spero favorem ejus mutationem.

NOTÆ.

6. Mazæi & Mithrenis.] Mazæus Babylonem tradita urbis regionisque Satriam obtinuerat ab Alexandro: Mithreni Sardium proditori Armenia data. Supra cap. 6. Ille.] Alexander.

7. Stipendium Macedonia.] Darius Hyſtaſpis re aduersum Scythas, infeliciter

gesta in Asiam rediturus, Megabyzum cum 70. millibus reliquit in Europa, qui Thraciam Macedoniamque subigeret. Vide Justin. l. 2. & 7. Eam iterum à Mar-donio domitam post sex annos tradit Herodotus l. 6. Navium classes.] Supra cap. 23. Gestisque.] Alias gentisque.

petebat, aut vox; quum Artabazus vetustissimus amicorum, quem hospitem fuisse Philippi¹ saepe diximus, Nos vero, inquit, pretiosissima vestium induti, armisque quanto maximo cultu possumus adornati, regem in aciem sequemur: ea quidem mente, victoriam ut speremus, 5 mortem non recusemus. Assensu exceperunt ceteri hanc vocem: sed Nabarzanes, qui in eodem consilio erat, cum Besso inauditi antea facinoris societate inita, regem suum per milites, quibus ambo praeerant, comprehendere & vincere decreverant: ea mente, ut si Alexander ipsos insequutus foret, tradito rege vivo, inirent gratiam 10 victoris, ^a magni profecto cepisse Darium aestimaturi; sin autem eum effugere potuissent, interfecto Dario, regnum sibi occuparent, bellumque renovarent. Hoc parricidium cum diu volutassent, Nabarzanes ^b aditum nefariae spei praeparans; Scio me, inquit, sententiam esse dicturum prima specie haudquaquam auribus tuis gratam. Sed medici 15 quoque graviores morbos asperis remediis curant; & gubernator, ubi naufragium timet, jactura quidquid servari potest, redimit. Ego tamen, non ut damnum quidem facias, suadeo; sed ut te, ac regnum tuum salubri ratione conserves. Diis adversis bellum inimus; & pertinax fortuna Persas urgere non desinit. ² novis initiis & omnibus opus est. Auspiciis 20 & imperium alii trade interim, qui tamdiu rex appelletur, donec Asia decedat hostis; victor deinde regnum tibi reddat. Hoc autem brevi futurum ratio promittit. ³ Baëtra intacta sunt: Indi & Saga in tua potestate: tot populi, tot exercitus tot equitum peditumque millia ad renovandum bellum vires paratas habent; ut major belli moles super sit, quam exhausta sit. Quid ruimus belluarum ritu in perniciem non necessariam? Fortium virorum est magis mortem contemnere, quam odisse vitam. Saepe tadio laboris ad ^c vilitatem sui compelluntur ignavi: At virtus nihil inexpertum omittit. Itaque ultimum omnium mors est, ^d ad quam non pigre ire satis est. Proinde si Baëtra, quod tutissimum rece-

INTERPRETATIO.

^a Qui haud dubie plurimi faceret quoddam | rens.
Darium vivum obtinisset. | ^c Ad contemptum sua vitæ.
^b Viam nefario consilio exequendo qua. | ^d Ad quam sufficit nos ire non invitos.

NOTÆ.

1. Saepe diximus.] Prioribus nimirum libris duobus qui exciderunt, ubi procul dubio describerat quemadmodum ab Ocho Persarum Rege ad Philippum Alexandri patrem confugiens, amicitiam cum eo junxisset. De quo habes in Supplemento, l. 1, c. 2.

2. Novis.] Novo duce opus est, qui novis ac melioribus auspiciis bellum de integro restituat.

3. Baëtra.] l. 7, c. 16. Indi l. 8, c. 29.

Saga.] Nulla, quod sciam, apud vetustos scriptores Sagarum mentio. Nam apud Melam l. 3, c. 5, & 7, non Saga sed Saca legendum eruditi viri censent. Quo magis adducor ut hic quoque legi credam oportere. De Sacis porro dicemus ad l. 7, c. 36. In tua potestate.] Sive qui Persarum imperio subditi, sive qui foederati. Neque enim omnes Dario parebant, ut suis locis visuri sumus.

piaculum est, petimus; præfectum regionis ejus Bessum, regem temporis gratia statuamus. Compositis rebus justo regi tibi fiduciarium restituet imperium.

XXVI. Haud mirum est Darium non temperasse animo: quamquam tam impiæ voci quantum nefas subesset, latebat, itaque pessimum, inquit, mancipium reperisti optatum tibi tempus, quo parricidium aperires? strictoque acinace interfecturus videbatur: ¹ ni propere Bessus Bactrianique tristium specie, ceterum si perseveraret vindicturi, circumstetissent. Nabarzanes interim elapsus, mox & Bessus sequutus, copias quibus præerant à cetero exercitu secedere jubent; secretum inituri consilium. Artabazus convenientem præsentī fortunæ sententiam orsus, mitigare Darium, temporum identidem admonens, cœpit: *Ferret a quo animo? ² qualiumcumque, suorum tamen, vel stultitiam, vel errorem. Instare Alexandrum ³ gravem, etiam si omnes præsto essent: quid futurum, si persequuti fugam ipsius alienentur? à rege?* ¹⁵ Ea re paruit Artabazo: & quamquam movere castra statuerat, turbatis tamen omnium animis, eodem in loco substitit. sed attonitus mœstitia simul & desperatione, tabernaculo se inclusit. Ergo in castris, quæ nullius regebantur imperio, varii animorum motus erant; nec in commune, ut antea, consulebatur. Dux Græcorum militum ⁴ Patron arma capere suos jubet, paratosque esse ad exequendum imperium. Persæ secesserant: Bessus cum Bactrianis erat, tentabatque Persas abducere; Bactra & intactæ regionis opulentiam, simulque quæ manentibus instarent pericula, ostentans. Persarum omnium eadem fere fuit vox: *Nefas esse deferi regem.* Inter hæc Artabazus omnibus imperatoriisungebatur officiis. ille Persarum tabernacula circumire, hortari, monere nunc singulos, nunc universos non ante destitit; quam satis constaret imperata facturos. Idem ægre à Dario impe-

travit, ut cibum caperet, ⁵ animumque regis. XXVII. At Bessus & Nabarzanes olim agitatum scelus exequi statuunt, regni cupiditate accensi: Dario autem incolumi tantas opes sperare non poterant. Quippe in illis gentibus regum eximia majestas est: ad nomen quoque barbari conveniunt; & pristinæ ve-

INTERPRETATIO.

¹ Qui metuendus erat, etiamsi Darium sui omnes comitarentur.

² Et regiam constantiam resumeret.

NOTÆ.

1. Ni propere.] Nisi Bessus & Bactriani Darium circumstetissent: vultu quidem tristitiam simulantes; sed eo animo, ut si irasci Nabarzani persisteret, vimque afferret, ipsum regem in viacula conjicerent.

2. Qualiumcumque.] Suorum, qui quælescumque forent, ipsius erant tamen.

3. A rege.] ab ipso Dario.

4. Patron.] Patron apud Arrianum legitur, isque Phocæus.

neratio fortunæ¹ sequitur adversam. Inflabat impios animos regio cui præerant, armis virisque & spatio locorum nulli earum gentium secunda.² Tertiam partem Asiæ tenet; ³ multitudo juniorum, exercitus quos amiserat Darius, æquabat. Itaque non illum modo, sed
 5 etiam Alexandrum spernebant: ⁴ inde vires imperii repetituri, si regionis potiri contigisset. Diu omnibus cogitatis, placuit per milites Bactrianos ad omne obsequium destinatos regem comprehendere, mittique nuncium ad Alexandrum, qui indicaret vivum aservari eum, si, id quod timebant, prodicionem aspernatus esset; occisuri
 10 Darium, & Bactra cum suarum gentium manu petitori. Ceterum propalam comprehendere Darius non poterat; tot Persarum millibus laturis opem regi; ⁵ Græcorum quoque fides timebatur. Itaque quod non poterant vi, fraude assequi tentant: pœnitentiam secessionis simulare decreverant, & excusare apud regem, ⁶ consternationem suam.

XXVIII. Interim qui Persas sollicitarent mittuntur: hinc spe, hinc metu militares animos versant: ⁷ *Ruine rerum illos subdere capita: in perniciem trahi; cum Bactra pateant exceptura eos bonis & opulentia, quantam animis concipere non possint.* Hæc agitantibus Artabazus
 20 pervenit, sive regis jussu, sive sua sponte; affirmans mitigatum esse Darium, & eundem illis amicitia gradum patere apud regem. Illi latrymantes nunc purgare se; nunc Artabazum orare, ut causam ipsorum tueretur, precesque perferret. Sic peracta nocte, sub lucis ortu Nabarzanes cum Bactrianis militibus in vestibulo prætorii aderat,
 25 ⁸ titulum solemnisi officii occulto sceleri præferens. Darius signo ad eundem dato, currum pristino more conscendit. Nabarzanes ceterique parricidæ procumbentes humi, quem paulo post in vinculis habituri erant, ⁹ sustinere venerari: lacrymas etiam pœnitentia indi-

INTERPRETATIO.

¹ Ex ea regione vires ad recuperandum imperium accepturi.

² Illos suas cervices supponere ruenti imperio.

³ Sub specie obeundi consueti obsequii arcanum crimen tegens.

⁴ Ausi sunt adorare.

NOTÆ.

1. *Sequitur.*] Non minor est apud eos regum suorum veneratio in adversa fortuna, quam in prospera.

2. *Tertiam partem.*] Procul hoc à vero, ut suo loco constabit, l. 7. c. 16.

3. *Multitudo.*] Fidem non multum excedit, si vera sunt quæ narrat Diodorus ex Ctesia, de quadringentorum millium exercitu, quem Oxyartes Bactrianorum rex Nino Assyriorum regi opposuit.

4. *Græcorum fides.*] Græci, quod Da-

rio fideles essent, à proditoribus timebantur.

5. *Consternationem.*] Consternatio nunc trepidatio vehemens (que perturbatio dicitur, nunc defectio ac seditio, ut apud Curtium sumitur, l. 7. c. 7. & 38. lib. 8. c. 3. lib. 10. c. 7. & 8. Nec dubito in eundem sensum hic accipi. Quanquam nec inepta fuerit sententia si pro metu accipiat: ut excusare consternationem idem sit atque metum causari, qui illos, ut secederent, impulisset, regis iram veritos, ;

ces profuderunt; adeo humanis ingeniis parata simulatio est. Preces
 d deinde suppliciter admotæ, Darium natura simplicem & mitem non
 credere modo, quæ affirmabant, sed etiam flere coegerunt. Ac ne
 tum quidem cogitati sceleris pœnituit, quum intuerentur qualem &
 regem & virum fallerent. Ille quidem securus periculi quod insta-
 bat, Alexandri manus, quas solas timebat, effugere properabat.

XXIX. Patron autem Græcorum dux præcepit suis, ut arma quæ
 in sarcinis antea ferebantur, induerent: ad omne imperium suum pa-
 rati & intenti. Ipse currum regis sequebatur, occasione imminens allo-
 quendi eum: quippe Bessi facinus præferat. sed Bessus id ipsum me-
 tuens, custos verius quam comes, à curru non recedebat. Diu ergo
 Patron cunctatus, ac ^a sæpius sermone revocato, inter fidem timo-
 remque hæsitans, regem intuebatur. qui ut tandem advertit oculos,
 Bubacem spadonem inter proximos currum sequentem percontari ju-
 bet, num quid ipsi velit dicere. Patron se vero, sed remotis arbitris,
 loqui velle cum eo respondit. Jussusque propius accedere, sine inter-
 prete, (nam haud rudis Græcæ linguæ Darius erat) Rex, inquit, ex L
 millibus Græcorum supersumus pauci, omnis fortuna tua comites, & in
 hoc tuo statu iidem, ^b qui florente te fuimus: quascumque sedes elegeris,
 pro patria & domesticis rebus petaturi. Secundæ adversæque res tua copu-
 lavere nos tecum. Per hanc fidem invictam oro & obtestor, in nostris
 castris tibi tabernaculum statue, nos corporis tui custodes esse patiaris.
 Amisimus ¹ Graciam; nulla Bactra sunt nobis; spes omnis in te, utinam
 & in cæteris esset. Plura dici non attinet. custodiam corporis tui externus
 & alienigena non deposcerem, si crederem ² alium posse præstare.

XXX. Bessus, quamquam erat Græci sermonis ignarus, tamen,
 stimulantē conscientia, indicium profecto Patronem detulisse crede-
 bat: & interpretis Græci relato sermone exempta dubitatio. Darius
 autem, quantum ex vultu concipi poterat, haud sane territus, per-
 contari Patrona causam consilii, quod afferret, cœpit. Ille non ultra
 differendum ratus: Bessus, inquit, & Nabarzanes insidiantur tibi; in
 ultimo discrimine es fortuna tua & vita. Hic dies aut parricidis, aut
 tibi futurus ultimus. Et Patron quidem egregiam conservati regis
 gloriam ¹ tulerat. ^a Eludant licet, quibus forte ac temere humana ne-

INTERPRETATIO.

^d Postea preces quas supplicum more ad-
 hibuerunt.

^a Sæpe inhibita voce sua.

^b Æquè fidi atque extitimus te felice^a

^a Esto, hoc irrideant qui putant res hu-
 manas casu & fortuito evenire.

NOTÆ.

1. Graciam.] Cujus reperendæ nec vo-
 luntas nobis nec facultas superest. Ba-
 ctra.] Quo confugere, te sublato, possi-
 mus: ut Bessus & Nabarzanès.

2. Alium posse.] Si putarem in alijs te

custodia tutum fore.

1. Tulerat.] Pro laturus erat; cujus
 locutionis non pauca sunt exempla apud
 Freinshemium hoc loco.

gotia volvi agique persuasum est. ^b Equidem aeterna constitutione crediderim, nexuque causarum latentium, & multo ante destinatarum, suum quemque ordinem immutabili lege percurrere. Darius certe respondit: *Quamquam sibi Græcorum militum fides nota sit; nunquam tamen à popularibus suis recessurum: difficilius sibi esse damnare, quam decipi: quicquid fors tulisset, inter suos perpeti malle, quam transfugam fieri.* ^c Sero se perire, si saluum esse sui milites nollent. Patron desperata salute regis ad eos, quibus præerat, rediit; ^d omnia pro fide experiri paratus.

- 10 XXXI. At Bessus ^a occidendi protinus regis impetum conceperat. sed veritus ne gratiam Alexandri, ni vivum eum tradidissettinire non posset; dilato in proximam noctem sceleris consilio, agere gratias incipit, *quod perfidi hominis insidias, jam* ^b *Alexandri opes spectantis, prudenter cauteque vitasset: donum* ¹ *eum hosti laturum fuisse regis*
 15 *caput. nec mirari, hominem mercede conductum omnia habere venalia:*
² *sine pignore, sine lare, c terrarum orbis exulem, ancipitem hostem, ad nutum licentium circumferri.* Purganti deinde se, Deosque patrios testes fidei suæ invocanti Darius vultu assentiebat; haud dubius quin vera deferrentur à Græcis: sed eo rerum ventum erat, ut ³ tam periculofum esset non credere suis, quam decipi. XXX millia erant, quorum inclinata in scelus levitas timebatur: quatuor millia Patron habebat, quibus si credidisset salutem suam, damnata popularium fide, ^d parricidio excusationem videbat offerri. Itaque præoptabat, immerito quam jure violari. Bessio tamen insidiarum consilium purganti respondit: *Alexandri sibi non minus iustitiam, quam virtutem esse perspectam. Falli eos, qui prodicionis ab eo premium expectent: violata fidei neminem acriorem fore vindicem ultoremque, Jamque nox*

INTERPRETATIO.

^b Ego quidem existimo unumquemque hominum implere vita modum sibi constitutum immutabili factorum lege.

^c Jam tardius se moriturum esse, si proprii milites ipsum perire vellent.

^d Certus quidlibet tentare ad fidelitatem Dario approbandam.

^a Darii confestim necandi præcipitem

cupiditatem sensit.

^b Quem Alexandri felicitas jam alliciebat.

^c Illum toto orbe exulem, utriusque simul partis hostem, ad eorum arbitrium huc illuc moveri, qui plus offerrent.

^d Rationem suppeditari excusanda cadis Darii.

NOTÆ.

1. Eum.] Patronem, Hosti.] Alexandro. Regis.] Darii.

2. Sine pignore.] Cujus fides nullo certo pignore obstricta esset Dario; puta uxore, liberis, domo, &c. Sine lare.] Lares antiquis fuerè genii quidam, sive Dii domestici: quos singulis domibus præsidere arbitrati sunt. Ex quo factum ut ipsa do-

mus, ac potissimum pars ejus interior, lar vel lares appellaretur; item ut penates, causa plane simili.

3. Tam periculosum.] Causam paulo post afferet, quibus (Græcis) si credidisset salutem suam, damnata popularium fide, excusationem parricidio videbat offerri.

appetebat; quum Persæ more solito armis positis ad necessaria ex proximo vico ferenda discurrent. At Bactriani, ut imperatum erat à Bessò, armati stabant.

XXXII. Inter hæc Darius Artabazum acciri jubet; expositisque quæ Patron detulerat, haud dubitare Artabazus quin transeundum esset in castra Græcorum. Persas quoque periculo vulgato sequuturos. Destinatus sorti suæ, & jam nullius salubris consilii patiens, unicam in illa fortuna opem Artabazum, ultimum illum visurus amplectitur; perfususque mutuis lacrymis, inhaerentem sibi avelli jubet: capite deinde velato, ne inter gemitus digredientem, velut à rogo, intueretur, in humum primum corpus abjecit. Tum vero custodiæ ejus assueti, quos regis salutem vel periculo vitæ tueri oportebat, dilapsi sunt; cum armatis, quos jam adventare credebant, haud rati se futuros pares. Ingens ergo in tabernaculo solitudo erat; paucis spadonibus, quia quo discederent, non habebant, circumstantibus regem. At ille remotis arbitris, diu aliud atque aliud consilium animo volutabat. Jamque solitudinem, quam paulo ante pro solatio petiverat, perosus; Bubacem vocari jubet. quem intuens, *Ite*, inquit, *consulte vobis; ad ultimum regi vestro, ut decebat, fide exhibita. ego hic legem fati mei exspecto. forsitan mireris quod vitam non finiam: alieno scelere, quam meo, mori malo.* Post hanc vocem spado gemitu non modo tabernaculum; sed etiam castra complevit. Irrupere deinde alii, laceratisque vestibus lugubri & barbaro ululatu regem deplorare cœperunt.

XXXIII. Persæ, ad illos clamore perlato, attoniti metu, nec arma capere, ne in Bactrianos inciderent; nec quiescere audebant, ne impie deferere regem viderentur. Varius ac dissonus clamor sine duce ac sine imperio totis castris referebatur. Bessò & Nabarzani nunciaverant sui regem à semetipso interemptum esse. planctus eos deceperat. Itaque citatis equis advolant; sequentibus quos ad ministerium sceleris delegerant; & quum tabernaculum intrassent, quia regem vivere spadones indicabant, comprehendi vinciri que jusserunt. Rex curru paulo ante vectus, & deorum à suis honoribus cultus, nulla ex-

INTERPRETATIO.

^a Nulla externi hostis illata vi.

NOTÆ.

1. *Capite velato.*] Vide l. 4. c. 42. *Velut à rogo.*] Quod vulgari nonnulli habent, *velut à rege*, vix ullum sensum efficit; quod vero tanquam genuinum aliis placuit, *vel à tergo intueretur*, puerile profecto & ineptum. Quid est autem *velut à rogo*? Nimirum sic tanquam à regis funere bustoque discedens lacrymas gemitusque fundebat Artaba-

zus; quem ne Darius intueretur, caput oculosque velavit.

2. *Laceratis.*] Multarum hæc gentium consuetudo fuit, in gravi luctu vel indignatione vestimenta scindere. De Persis, præter Curtium hic, & lib. 3. c. 29. ex multis aliis id probat Brisson, de regno Pers. De Judæis crebra sunt in sacris literis exempla.

terna ope admota, captivus fervorum suorum in sordidum vehiculum pellibus undique contextum imponitur. ¹ Pecunia regis & supellex, quasi jure belli diripitur: onustique præda per scelus ultimum parta, fugam intendunt. Artabazus cum iis, qui imperio parebant, Græcis-
 5 que militibus Parthienens ² petebat; omnia tutiora parricidarum con-
 tuitu ratus. Persæ promissis Bessi onerati: maxime quia nemo alius
 erat, quem sequerentur; conjungere se Bactrianis, agmen eorum ter-
 tio assequuti die. Ne tamen honos regi non haberetur; aureis com-
 pedibus Darium vinciunt: nova ludibria subinde excogitante fortuna.
 10 Et ne forte cultu regio posset agnosci; sordidis pellibus vehiculum
 contexerant: ignoti jumenta agebant, ne percontantibus in agmine
 monstrari posset: custodes procul sequebantur.

XXXIV. Alexander ³ audito Darium movisse ab Ecbatanis; ¹ omis-
 so itinere, quod patebat in Mediam, fugientem insequi pergit stre-
 nue. Tabas oppidum est in ² Parætacene ultima: ³ ibi transfugæ nun-
 15 ciant præcipitem fuga Bactra petere Darium. Certiora deinde cognos-
 cit ex Bagistane Babylonio: non equidem vinctum regem; sed in

INTERPRETATIO.

¹ Ubi nunciatum est Darium Ecbatanis discessisse.

NOTÆ.

1. *Pecunia.*] Arrianus l. 3. septem ab eo talentorum millia scribit asportata esse ex Media: apud Strabonem l. 15. octo millia lego, idque ex Athenæi l. 11. firmari potest.

2. *Parthienens.*] De Parthiene l. 6. c. 5. atqui jam dudum Parthienens ingressi erant antequam Darius vinciretur. Ex Arriano quippe intelligimus non prius conjectum in vincula, quam Caspias portas transisset, per quas è Media in Parthienens exitur: rum ex Justino lib. 11. constat in vico Parthorum *Thara* vinctum Darium fuisse. Etsi de vici nomine non assentitur Schikardus in *Tarik*, memb. 6.

1. *Omisso itinere.*] Arrianus, cui haud paulo plus debetur fidei, non modo ingressum in Mediam Alexandrum scribit, quod ipse Curtius supra scripserat, cap. 22. sed etiam Ecbatana venisse, eoque pecuniam omnem ex Perside convehi jussisse, inde Thessalos domum remisisse, &c.

2. *Parætacene.*] Alii *Paritacenen* vocant, gentem *Paritacas*. In Perside po-

nuntur à Ptolemæo; ab Herodoto in Media. Verius opinor Strabo & Arrianus in utriusque confinio. Est enim Parætacene Uxiis Elymaïisque vicina; & Sittacene inter Septentrionem & ortum intinnet, ut docet Strabo lib. 11. ac 15. Quare Parætaceni, quos Plinius l. 6. c. 26. & idem Strabo antea l. 15. Arianæ Parthiæ & Carmanæ finitimos faciunt, coloniarum videntur istorum fuisse; quomodo de Mardis diximus: vel Parætacenos tum appellant, quotquot montana Persidis Parthiæque finitima incolunt. Sed *Tabas* oppidum Parætacenes nullibi præterquam apud Curtium reperio.

3. *Ibi transfuga.*] Hæc Alexandro nunciata sunt, ut ait Arrianus, cum tridui tantum itinere abesset Ecbatanis, ab Ochi quondam Regis filio Bisthane; Bagistanem vero cum Mazæi filio ad Alexandrum venisse jam Caspias Pylas prætergressum. Hoc loco alij *Megistane* legunt, quod dignitatis non hominis proprium vocabulum est. Sed pro Curtio facit quod Arrianus Bagistanem quoque Babylonium appellat.

periculo esse aut mortis, aut vinculorum. Rex ducibus convocatis; *Maximum*, inquit, *opus, sed labor brevissimus superest*; *Darius haud procul destitutus à suis, aut oppressus. In illo corpore posita est victoria nostra: & tanta res celeritatis est premium.* Omnes pariter conclamant *paratos ipsos sequi: nec labori, nec periculo parceret.* Igitur raptim agmen 5 cursus magis quam itineris modo ducit: ne nocturna quidem quiete diurnum laborem relaxante. Itaque 4 quingenta stadia processit: perventumque erat in vicum, in quo Darium Bessus comprehenderat. Ibi Melon Darii interpretis excipitur. corpore æger non potuerat agmen sequi, & deprehensus celeritate regis transfugam 10 se esse simulabat. Ex hoc acta cognoscit: sed fatigatis necessaria quies erat. Itaque delectis equitum sex millibus, trecentos quos *Dimachas* appellant, adjungit: dorso hi graviora arma portabant, ceterum equis vehebantur; quum res locusque posceret, pedestris acies erat. Hæc agentem Alexandrum adeunt Orsillos & Mithracenes, qui Bessi partidum exosi transfugerant; nunciabantque stadia D abesse Persas; 15 ipsos brevius iter monstraturos. Gratus regi adventus transfugarum fuit. Itaque prima vespera ducibus iisdem cum expedita equitum manu monstratam viam ingreditur; phalange, quantum festinare posset, sequi iussa. Ipse quadrato agmine incedens ita cursum regebat, ut primi 20 conjungi ultimis possent.

XXXV. CCC stadia ¹ processerant, quum occurrit ² Brocubelus Mazæi filius, Syriæ quondam prætor. is quoque transfuga nunciabat, Bessum haud amplius quam CC stadia abesse: exercitum, ut pote qui nihil præcaveret, incompositum inordinatumque procedere: Hyrcaniam 25 videri petituros: si festinaret sequi, palantibus superventurum. Darium adhuc vivere. ^a Strenuo alioqui cupiditatem consequendi transfuga injecerat. itaque calcaribus subditis ^b effuso cursu eunt. Jamque fre-

INTERPRETATIO.

^a Alexandro jam satis sua sponte diligenti desiderium attulerat persequendi illos.

^b Celerrimo.

NOTÆ.

4. *Quingenta stadia.*] Sexaginta duo milliaria & semis. *Melon.*] Arrianus à Bagistane & Anibelo hæc allata refert.
5. *Dimachas.*] A pugnandi modo duplici appellati sunt *Dimacha*: quod nunc equestri, nunc pedestri proelio decernerent. Composita vox est ex *dis*, dupliciter & *μάχη* pugna. Hos primus adhibuisse Alexander M. dicitur. Non absimile est militum genus, quos nostri vocant *Dracons*.
1. *Trecenta stadia.*] Septem ac triginta milliaria cum quingentis passibus. CC stadia.] Quinque & viginti milliaria.
2. *Brocubelus.*] Antibelus Arriano vocatur; nisi forte alius est ejusdem frater. Certe ex quo Antibelus Arriani ad Alexandrum cum Bagistane venerat, duorum ferme dierum quatuorque noctium iter supererat: quarum in ultima quadringenta stadia emensus est Alexander. Hic autem Brocubelus ducenta solum superesse nunciat.

mitus hostium iter ingredientium exaudiebatur; sed prospectum ademerat pulveris nubes. paulisper ergo inhibuit cursum, donec consideret pulvis. Jamque conspecti à barbaris erant, & abeuntium agmen conspexerant; nequaquam futuri pares, si Bello tantum animi fuisset ad prælium, quantum ad parricidium fuerat. Namque & numero barbari præstabant, & robore: ad hoc refecti cum fatigatis certamen inituri erant. Sed nomen Alexandri, & fama, ^c maximum in bello utique momentum, pavidos in fugam convertit. Bessus & ceteri facinoris ejus participes, vehiculum Darii assequuti, cœperunt hortari eum, ut
 10 confunderet equum, & se hosti fuga eriperet. Ille deos ultores adesse testatur; & Alexandri fidem implorans, negat se parricidas velle comitari. Tum vero ira quoque accensi, tela injiciunt in regem; multisque confossum vulneribus relinquunt. Jumenta quoque, ne longius prosequi possent, convulnerantur; duobus servis, qui regem comitabantur, occisis.

XXXVI. Hoc edito facinore, ^a ut vestigia fugæ spargerent, Nabarzanès & Hyrcaniam; Bessus Bactra paucis equitum comitantibus petebant: barbari ducibus destituti, qua quemque aut spes ducebat, aut pavor, dissipabantur: D tantum equites congregaverant se, in
 20 certi adhuc, resisterene melius esset, an fugere. Alexander hostium trepidatione comperta, Nicanorem cum equitum parte ad inhibendam fugam præmittit: ipse cum ceteris sequitur. III ferme millia resistentium occisa sunt; reliquum agmen more pecudum intactum agebatur, jubente rege, ut cædibus abstineretur. Nemo captivorum erat,
 25 qui monstrare Darii vehiculum posset: singuli, ut quæque prehenderant, scrutabantur; nec tamen ullum vestigium fugæ regis exstabat. Festinantem Alexandrum vix tria millia equitum persequuta sunt. at in eos, qui lentius sequebantur, ² incidebant universa fugientium agmina. vix credibile dictu; plures captivi, quam qui caperent, erant: adeo omnem sensum territis fortuna penitus ^b excusserat, ut ne hostium paucitatem, nec multitudinem suam satis cernerent. Interim jumenta, quæ Darium vehebant, nullo regente decesserant militari via, & errore delata per IV stadia, in quadam valle constiterant, æstu, simulque vulneribus fatigata. Haud procul erat fons, ad quem

INTERPRETATIO.

^a Cujus magna vis est in bello. ^b hostes.
^a Ut fuga sua signa dividendo fallerent ^b Ademerat.

NOTÆ.

1. Hyrcaniam.] Ad lævum sitam versus mare Hyrcanum, de qua inferius ad lib. 6. c. 9. Bactra.] recto propemodum itinere Orientem versus.
 2. Incidebant.] Sive quod incerti qua fugiendum esset, in eos quos fugiebant, sese imprudentes conjicerent; sive quod Macedonum, quamvis lentius Alexandro incedentium, celeritate tamen occuparentur, præsertim pedites, monstratum

monstratum à peritis Polystratus Macedo siti & maceratus accessit: ac dum galea haustam aquam sorbet, tela jumentorum deficientium corporibus infixæ conspexit: miratusque confossa potius quam abacta esse, 4 semivivi hominis **** gemitum percipit, itaque more ingenii humani cupidus visendi quid rei vehiculo isto condere- tur; dimotis pellibus, quibus oblectum erat, Darium multis vul- neribus confossum reperit. regius enim cultus, & aureæ catenæ queis à parricidis vinctus fuerat, dubitationem eximebant. Non erat expers Græci sermonis Darius; gratiasque agebat diis, qui post tanta mala, tamque gravia, hoc tamen indulgissent solatii, ne om- nino in solitudine extremum spiritum effunderet. Itaque, *Τε*, inquit, *quisquis es mortalium, per communem hominum sortem, à qua nec maximos regum exemptos esse presenti spectaculo moneris; rogo queso- que, ut hac ad Alexandrum mandata mea perferas: Nihil eorum qua longe tristissima perpeßus sum, ne hunc quidem incomparabilis cala- mitatis exitum, ita gravem mihi accidisse, ut hoc unum; quod post tanta in me meosque merita adversus clementissimum victorem, inimico vivendum fuit, & nunc ingrato moriendum est. Sed si qua postremis miserorum votis apud deos vis est, & cum ipso spiritu profusas preces mitius aliquod numen exaudit; ille quidem spes & incolumis, longe- que supra contagium meæ sortis & invidiam fortune positus, in solio Cyri gloriosam ætatem exigit: suæque virtutis memor, eum matri li- berisque meis locum apud se esse patiat, quem illi fide & obsequio mernerint. at parricidas promptum exitum consequatur, quod Ale- xander irrogabit, si non misericordia infelicitis hostis, saltem odio fa- cinorum; & ne impunita in aliorum etiam regum suumque ipsius exi- tium erumpant. Posthæc quum siti angeretur, allata per Polystra- tum aqua recreatus; Ergo, ait, hanc etiam tantis calamitatibus extre- mam accedere oportuit, ut bene merito gratiam referre non possim! at referet Alexander; Alexandro vero dii. Dextram deinde protendit, eamque Alexandro, fidei regis pignus, ferri jubens, apprehensa Polystrati manu animam efflavit. Alexander an spiranti adhuc su- pervenerit, incertum est: illud constat, miserabili regis opulen- tissimi exitu comperto, copiosas lacrymas profudisse; statimque chlamyde sibi detracta, corpus operuisse, & magno cum honore ad suos deferri jussisse, ut regio Persarum more curatum monumentis majorum inferretur. Ingratitudinem hominum, à queis pro summis beneficiis crudele exitum Darius pertulit, quamquam suopte in- genio horrendam & execrabilem, insigniore ad posteritatem in-*

SUPPLEMENTUM
FREINSHEMI.

Justin. II, 15, 5.

Justin. II, 15, 6.

Plutarch. cap. 27.
Zonaras.

Justin. II, 15, 13.

Arrian. I, 5, 25.

Diodor. 17, 73.

Justin. II, 16, 14.

Plutarch. c. 78.

Zonaras.

Εὐσεβ. λόγιον Α.

Justin. II, 15, 8.

NOTE.

3. *Maceratus.*] Consumptus, confe-
ctus, exhaustus. Alias *macerare* est aqua
vel alio liquore, durius quidpiam mollire
paullatim ac dissolvere: quandoque

proluere, madefacere exterius solum.

4. *Semivivi.*] Deficientem hic Cur-
tium sic optime supplet Freinshemius,

2, 4, 26.

famia damnavit canis cujusdam mira fides; qui ab omnibus familiaribus derelicto solus adfuit, & quam in vivum præ se tulit benevolentiam, morienti quoque constanter præstitit. Hunc vitam finem fortitus est ille, quem modo contumelia affici putabant, nisi regem regum, & deorum consanguineum salutarerent: magnoque iterum experimento approbatum est, NEMINEM magis patere fortunæ, quam qui pluribus ejusdem blanditiis irretitus, jugum illius tota cervice receperit.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER SEXTUS.

SUPPLEMENTUM
FREINSHEMII.
Diodor. 16, 89.

Justin. 12, 1, 5.

Diodor. 17, 62.

Diodor. 17, 29.

Arrian. 2, 3, 10,
& 18.

Curtius 4, 6.

Arrian. 2, 3, 21:
3, 5, 10.

U M ea per Asiam geruntur, ne in Græcia quidem Macedoniaque tranquillæ res fuere. Regnabat apud Lacedæmonios Agis Archidami filius, qui Tarentinis opem ferens ceciderat, eodem die quo Philippus Athenienses ad Chæroneam vicit. Is Alexandri per virtutem æmulus, cives suos stimulabat, *Ne Græciam servitutē Macedonum diutius premi paterentur: nisi in tempore providerent, idem jugum ad ipsos transiturum esse. Annitendum igitur, dum aliqua adhuc Persis ad resistendum vires essent: illis oppressis, adversus immanem potentiam frustra avita libertatis memores futuros.* Sic instinctis animis occasionem belli ex commodo cœptandi circumspiciebant. Igitur felicitate Memnonis invitati, consilia cum ipso miscere aggressi sunt: & postquam ille rerum lætarum initia intempestiva morte destituit, nihilo remissius agebant. Sed ad Pharnabazum & Autophradatem profectus Agis, triginta argenti talenta, decemque triremes impetravit, quas Agesilao fratri misit, ut in Cretam navigaret: cujus insulæ cultores inter Lacedæmonios & Macedonas diversis studiis distrahebantur. Legati quoque ad Darium missi sunt, qui in usum belli ampliorem vim pecuniæ, pluresque naves peterent. Atque hæc eorum cœpta clades ad Issum (nam ea intervenerat) adeo non interpellavit, ut etiam adjuverit,

quippe fugientem insequutus Alexander in longinqua loca magis
magisque rapiebatur; & ex ipso prælio mercenariorum ingens mul-
tudo in Græciam fuga penetraverat. quorum octo millia Persica
pecunia conduxit Agis, eorumque opera plerasque Cretensium ur-
bes recepit. Quum deinceps Memnon in Thraciam ab Alexandro
missus, barbaros ad defectionem impulisset; adque eam compri-
mendam Antipater exercitum ex Macedonia in Thraciam duxisset;
opportunitate temporis strenue usi Lacedæmonii totam Pelopon-
nesum, paucis urbibus exceptis, in partes traxerunt: confecto-
que exercitu viginti millium peditum, cum equitibus bis mille,
Agidi summam imperii detulerunt. Antipater ea re comperta bellum
in Thracia, quibus potest conditionibus componit; raptimque
in Græciam regressus, ab amicis sociisque civitatibus auxilia co-
git. Quibus convenientibus ad quadraginta pugnatorum millia re-
censuit. Advenerat & ex Peloponneso valida manus: sed quia du-
biam ipsorum fidem resciverat, dissimulata suspicione gratias
egit, *quod ad defendendam adversus Lacedæmonios Alexandri digni-
tatem affuissent: scripturum se id regi, gratiam in tempore relaturum.*
in præsens nihil opus esse majoribus copiis. itaque domos redirent, fœ-
deris necessitate expleta. Nuncios deinde ad Alexandrum mittit, de
motu Græciæ certiores facturos. Atque illi regem apud Bactra
denuum consequuti sunt; quum interim Antipatri victoria, & ne-
ce Agidis in Arcadia transactum esset. Sane jam pridem tumultu
Lacedæmoniorum cognito, quantum tot terrarum spatiis discretus
potuit, providerat: Amphoterum cum Cypriis & Phœniciis navibus
in Peloponnesum navigare; Menetem tria millia talentum ad mare
deferre *jusserat*, ut ex propinquo pecuniam Antipatro subministraret,
quanta illum indigere cognovisset. Probe enim perspexerat, quanti
ad omnia momenti motus istius inclinatio futura esset. quamquam
deinceps adepto victoriæ nuncio, suis operibus id discrimen com-
parans, *mirum eam pugnam fuisse* cavillatus est. Ceterum princi-
pia ejus belli haud improspera Lacedæmoniis fuere. Juxta Corin-
thum Macedoniae castellum cum Antipatri militibus congressi, vi-
ctores extiterant: & rei bene gestæ fama, etiam qui suspensis men-
tibus fortunam spectaverant, in societatem eorum pertracti sunt.
Una ex Elæis Achæisque urbibus Pellene fœdus aspernabatur; &
in Arcadia Megalopolis, fida Macedonibus ob Philippi memoriam,
a quo beneficiis affecta fuerat. Sed hæc arte circumfessa, haud
procul deditione aberat; nisi tandem Antipater subvenisset. Is
postquam castra castris contulit, seque numero militum alioque
apparatu superiorem conspexit, quamprimum de summa rerum præ-
lio contendere statuit: neque Lacedæmonii detrectavere certamen.
Ita commissa est pugna, quæ rem Spartanam majorem in modum
afflixit. Quum enim angustiis locorum, in quibus pugnabatur,

Curt. 4, 6.

Diodor. 17, 48.

Diodor. 17, 62.

Justin. 12, 1, 8.

Diodor. 17, 63.

Frontin. 2, 11, 4.

Arrian. 3, 1, 22.

Arrian. 3, 3, 20.

Plutarch. Agesi-
lao cap. 25.Æschines contra
Ctesiphontem.

Polybius 2, 48.

Æschines.

Pausanias lib. 1.

Curtius 6, 2.

5 confisi, ubi hosti nullum multitudinis usum futurum credebant;
animose congressi essent, neque Macedones impigre resisterent;
multum sanguinis fusum est. Sed postquam Antipater integram
subinde manum laborantibus suis subsidio mittebat; impulsa La-
cedæmoniorum acies gradum paulisper retulit. Quod conspiciatus
CURTIUS. Agis, cum cohorte regia, quæ ex fortissimis constabat, se in me-
diu *** I. Pugnae discrimen immisit: obtruncatisque, qui promptius
resistebant, magnam partem hostium propulit. Cœperant fugere
victores: & donec avidius sequentes in planum deduxere, multi
10 cadebant: sed ut primum locus, in quo stare possent, fuit, æquis
viribus dimicatum est. Inter omnes tamen Lacedæmonios rex emi-
nebat, non armorum modo & corporis specie; sed etiam magni-
tudine animi, ^a quo uno vinci non potuit. Undique nunc comi-
nus, nunc eminus petebatur; diuque arma circumferens, alia tela
15 clypeo excipiebat, corpore alia vitabat: donec hastâ femora per-
fossa, plurimo sanguine effuso, destituere pugnantem. Ergo clypeo
suo exceptum armigeri raptim in castra referebant, jactationem
vulnerum haud facile tolerantem.

20 II. Non tamen omisere Lacedæmonii pugnam: & ut primum
sibi quam hosti æquiores locum capere potuerunt; densatis or-
dinibus effuse fluentem in se aciem excepere. ^a Non aliud discrimen
vehementius fuisse memoriæ proditum est. Duarum nobilissimarum
bello gentium exercitus ^b pari Marte pugnantem. Lacedæmonii ^c ve-
tera; Macedones præsentia decora intuebantur: illi pro libertate;

INTERPRETATIO.

^a Quo solo invictus fuit.

^a Nullum aliud certamen.

^b Æquis viribus.

NOTÆ.

1. *Pugna.*] Ad hæc usque verba Freinsheimii Supplementum pertinet. Agis, de quo sermo est, Lacedæmoniorum rex Archidamo patri ante duodecim annos successerat Olymp. cviii. an. 3. ante pugnam ad Charoneam, 8. itaque ut eodem die Archidamus occubuerit, quo Philippus debellavit, non tamen eodem anno. Quot fuerint hoc nomine Spartanorum reges diximus l. 4. c. 6.

2. *Lacedæmonios.*] Populi fuerunt Græciæ, in extrema Peloponneso ad Meridiem; aliter *Lacones* dicti, & *Spartani* ab urbe Laconiae principe *Sparta*, maximorum ducum patria. Lacedæmonem, pulsus Achæis & Orestis,

dis, obtinuerunt Aristodemi filii Procles & Eurysthenes Heraclidæ: quorum impressio in Peloponnesum secunda contigit ante primam Olympiadem annis 328. ante Christum 1104. post excidium Trojan. 80. Ab Eurysthene & Procle regum in illa urbe familiæ duæ propagatæ sunt; Eurysthenidarum, quæ præstantior est habita; & Proclidarum, ex qua noster hic Agis oriundus extitit.

1. *Vetera.*] Inter alia, quod victis Atheniensibus captisque Athenis toti Græciæ imperaverant: donec à Thebanis Epaminonda duce ad Leuctra profligati sunt post annos 34. Vide Justinum l. 6. 7. 8. Cornel. Nep. in Lyfandro, Alcibiade, &c.

hi pro dominatione pugnabant : Lacedæmoniis dux, Macedonibus locus deerat. Dici quoque unius tam multiplex casus modo spem, modo metum utriusque partis augebat : velut de industria inter fortissimos viros certamen æquante fortuna. Ceterum angustia loci, in quo hæserat pugna, non patiebantur totis congregi viribus. spe- stabant ergo plures, quam inierant prælium; & qui extra teli iactum erant, clamore invicem suos accendebant. Tandem Laconum acies languescere, lubrica arma sudore vix sustinens; pedem deinde referre cœpit urgente hoste, ac apertius fugere. Insequebatur dissipatos victor; & emensus cursu omne spatium quod acies Laconum obtinuërat, ipsum Agim persequabatur. Ille, ut fugam suorum, & proximos hostium conspexit, deponi se iussit: expertusque membra an impetum animi sequi possent; postquam deficere se sensit, poplitibus semet excepit: galeaque strenue sumpta, clypeo protegens corpus, hastam dextra vibrabat; ultro vocans hostem, si quis jacenti spolia demere auderet. Nec quisquam fuit, qui sustineret cominus congregi; procul missilibus appetebatur, ea ipsa in hostem retorquens: donec lancea nudo pectori infixæ est: qua ex vulnere evulsa, inclinatum ac deficiens caput clypeo paulisper excepit; deinde linquente spiritu pariter ac sanguine, moribundus in arma procubuit.

III. Cecidere Lacedæmoniorum V millia & CCCLX: ex Macedonibus haud amplius ¹ tria millia; ceterum vix quisquam nisi saucius revertit in castra. Hæc victoria non ² Spartam modo, sociosque ejus; sed etiam omnes, ^a qui fortunam belli spectaverant, fregit. Nec fallebat Antipatrum dissentire ab animis gratulantium vultus; sed bellum finire cupienti opus erat decipi. & quamquam fortuna rerum placebat; invidiam tamen, ^b quia majores res erant, quam quas præfæcti modus caperet, metuebat. quippe Alexander hostes vinci voluerat; ^c Antipatrum vicisse, ne tacitus quidem indignabatur: suæ demptum gloriæ existimans, ^d quidquid cecisset alienæ. Itaque An-

INTERPRETATIO.

^c In genua se sustinuit.

^d Qui auderet propius cum eo pugnare.

^a Qui belli exitum expectaverant.

^b Quia illustriores erant res ab eo gestæ, quam præfæcti fortuna postularet.

^c Non dissimulanter dolebat Antipatrum esse victorem.

^d Quidquid in alterius gloriam cecisset.

NOTÆ.

1. *Tria millia.*] Addit quingentos Diodorus; ex quo verisimilius est peccare Curtii codices ubi leguntur soluma CIO, aut CCC.

2. *Spartam.*] Non ita fregit tamen, ut Spartanorum Respublica regnumque aliquandiu non steterit. Regnum enim est Lacedæmone usque ad Agesipolim: quo à

piratis occiso cum Romam peteret, à tyrannis aliquandiu vexati sunt, externisque hostibus; demum in Romanorum venire potestatem. Hodie Sparta vocatur *Misibire*: regio ipsa magnam partem *Brasso di Maina*; cujus incolæ *Mainota* soli ab Turcorum sese imperio hætenus immunes tutati sunt.

tipater, ^c qui probe nosset spiritum ejus, non est ausus ipse agere arbitria victoriæ; sed 3 concilium Græcorum, quid fieri placeret, consuluit. A quo Lacedæmonii nihil aliud quam ut oratores mittere ad regem liceret, precati gratis; veniam defectionis, præter auctores, 5 impetraverunt. 4 Megalopolitanis, quorum urbs erat obsessa à defectione, Achæi & Ætoli CXX talenta dare jussi. Hic fuit exitus belli, quod repente ortum, prius tamen finitum est, quam Darium Alexander apud Arbela superaret.

IV. Sed ut primum instantibus curis laxatus est 1 animus 2 militarium rerum quam quietis otiique patientior, exceperunt eum voluptates: & quem arma Persarum non fregerant, vitia vicerunt. Intempestiva convivia, & perpotandi pervigilandique insana dulcedo, ludique & greges pellicum, omnia in externum lapsa sunt morem. quem amulatus quasi potiolem suo, ita popularium animos oculosque pariter offendit; ut à plerisque amicorum pro hoste haberetur. Tenaces 15 quippe disciplinæ suæ, ^b solitosque parco ac parabili victu ad implenda naturæ desideria defungi, in peregrina & devictarum gentium mala impulerat. Hinc sæpius comparatæ in caput ejus insidiæ: secessio militum, & liberior inter mutuas querelas dolor: ipsius deinde nunc 20 ira, nunc suspiciones; quas excitabat inconsultus pavor: ceteraque his similia, quæ deinde dicentur. Igitur quum intempestivis conviviis dies pariter noctesque consumeret; ^c satietatem epularum ludis 2 interpolabat: non contentus 3 artificum, quos è Græcia excitaverat, turba. quippe captivæ feminarum jubebantur suo ritu canere, incon-

INTERPRETATIO.

^a Quia rectè perspexerat ejus indolem, non est ausus quidquam statuere, ut victor, ex arbitrio suo.

^b Bellicis laboribus ferendis, quam otio fruendo aptior.

^b Tenui ac vulgari cibo ad suppeditanda corpori necessaria uti assuetos, peregrinus devictorum Persarum vitiis infecerat.

^c Convivia ad satietatem agitata, inter miscebat spectaculis.

NOTÆ.

3. Concilium.] Amphictyonum vocabatur ille conventus legatorum ex præcipuis septem civitatibus, de publicis Græciæ rebus deliberantium. Sic appellati sunt ab eo qui primus hoc instituit, Amphictyone Heleni filio.

4. Megalopolitanis.] Megalopolis urbs Arcadiæ in media Peloponneso. Hodie Leontari dici volunt. Achæi lib. 4. c. 21. Ætoli lib. 3. c. 2.

5. Prius finitum.] Repugnat quod scribit Diodorus 17, ad Olymp. CXII. an. 3. rumore præsertim Arbelicæ cladis impulsos Græcos ut in libertatem sese vindicarent, dum aliquid virium Persis supererant.

1. Animus.] Alexandri. In externum.] Persicum aut Babylonicum morem.

2. Interpolabat.] Vide quæ de hoc verbo dicta sunt l. 4. c. 24. Hoc loco negat Freinshemius interpellandi verbum posse admitti; affirmat Gronovius, cui potius assentiar, vel ipsa Freinshemii ratione nixus, quod interpellare sit intercedere. Sic enim Alexander, non tam epulas, quam satietatem interpellabat; ludis, quominus fastidium epularum suboriretur, intercedentibus.

3. Artificum.] Musicorum, ludionum &c. Captivæ feminarum.] Hellenismus, pro captivæ femina.

ditum & ^d abhorrens peregrinis auribus carmen. Inter quas unam rex ipse conspexit mœstiores quam ceteras, ^e & producentibus eam verecunde reluctantem: excellens erat forma, & formam pudor honestabat. Dejectis in terram oculis, & quantum licebat, ore velato, suspicionem præbuit regi, nobiliorem esse, quam ut inter convivales ludos deberet ostendi. Ergo interrogata quænam esset: neptem se ⁴ Ochi, qui nuper regnasset in Persis, filio ejus genitam esse, respondit; uxorem Hystaspis fuisse. propinquus hic Darii fuerat, magni & ipse exercitus prætor. Adhuc in animo regis tenues reliquæ pristini moris hærebant. itaque fortunam regia stirpe genitæ, & tam celebre ¹⁰ nomen reveritus; non dimitti modo captivam, sed etiam restitui ei suas opes jussit: virum quoque requiri, ut reperto conjugem redderet. Postero autem die præcepit Hephæstioni, ut omnes captivos in regiam juberet adduci. ubi singulorum nobilitate spectata, ^f se crevit à vulgo, quorum eminebat genus. Decem hi fuerunt; inter quos repertus est Oxathres ¹ Darii frater, non illius fortuna, quam ¹⁵ indole animi sui clarior. Sex & viginti millia talentum proxima præda redacta erant: è quæis duodecim millia in congiarium militum absumpta sunt. par huic pecuniæ summa, custodum fraude subtracta est. Oxydates erat nobilis Perses, qui à Dario capitali supplicio destinatus ²⁰ cohibebatur in vinculis; huic liberato ⁶ Satrapiam Mediæ attribuit: fratremque Darii recepit in cohortem amicorum, omni vetustæ claritatis honore servato.

V. Hinc in ¹ Parthienem perventum est, tunc ignobilem gentem;

INTERPRETATIO.

^d Ingratam exterorum Macedonum auribus cantilenam.

in medium pertrahabant.

^e Cum pudore resistentem iis qui ipsam

^f Sejunxit à vulgari captivorum turba illos, quorum stirps nobilitate excellebat.

NOTÆ.

⁴ Ochi.] De illo diximus ad l. 3. cap. ult. Vide Just. l. 10. Capta hæc fuerat apud Issum.

ex Persis allata præsidio essent. Hæc Arrianus. Fratrem Darii.] Oxathrem.

⁵ Oxathres.] De isto quoque dictum est l. 3. c. 26. Ubi quondam captus sit, nemo, quod sciam, prodidit. Sed nisi illico proelio captus foret, aliqua ejus mentio ad Arbela fieret. Aliunde tamen mirum videri potest tandiu captivi Oxathris nullam hæcenus mentionem esse factam, cum Satraparum captorum nomina & provinciæ sæpe commemorata fuerint. Indole.] Vide Curtium l. 3. c. 26.

¹ Parthienem.] Atqui jam erat in Parthiene, quam ex Media per Caspias Pylas erat ingressus post Darium, ut docet Arrianus. Hæc enim, vel ipso Ptolemæo teste, prima occurrit per Caspias portas aduentibus Parthiam. Responderi tamen possit, quod indicat Strabo lib. 11. Parthiam initio non pertigisse ad Pylas usque Caspias; eoque sensu locutum Curtium. Est autem Parthia (Strabo Parthyæam vocat) est, inquam, Asiæ regio quam ad Occidentem mons Coronus à Media dividit, ad Meridiem Parchoatras à Perside & Carmania deserta; ad ortum Masdoranus ab Aria, ad septentrionem ejusdem Coroni pars ab Hyrcania. Ita Ptolemæus.

⁶ Satrapiam.] Vide l. 5. c. 6. Hæc porro data Oxydati fuerat ab Alexandro, antequam Media excederet Darium insecuturus; relicto interim Ecbaranis Harpalo cum sex millibus, qui regioni & pecuniæ

nunc ² caput omnium, qui post Euphratem & Tigrim amnes siti, rubro ³ mari terminantur. Scythæ regionem campestrē ac fertilem occupaverunt; ⁴ graves ^a adhuc accolæ. sedes ⁵ habent & in Europa, & in Asia: qui ⁶ super Bosphorum colunt, adscribuntur Asiæ: at qui in

INTERPRETATIO.

^a Vicini etiamnum importuni Persis.

NOTÆ.

Sed alia quoque istorum montium nomina leguntur apud alios. Strabo quidem eos omnes Parchoatræ nomine complectitur. Diversa hodie Parthiæ nomina pro diversis partibus.

2. *Nunc caput.* Quemadmodum Medis & Persis paruerant, ita Macedonibus fuere subiecti; Eumeni primum, deinde Antigono Poliorcetæ patri, denique Seleuco Nicatori ejusque posteris Syriæ regibus: donec sub Antigono ³ rebel- larunt primū, tum filio ejus Callinico aliis occupato bellis, Arsace quodam duce jugū penitus excusserunt: ab eoque Arsacidarum familia propagata, Persis quondam subjectas ultra Euphratem regiones in ditionem redegit suam. Regnabat Callinicus ab anno ante Christum 246.

3. *Rubro mari.* Rubrum mare, Indicus Oceanus, de quo Curtius l. 8, c. 29. *Scythæ.* De Scythis plura dicentur l. 7. c. 28. *Occupaverunt.* Bis, ut apparet, regionem hanc invaserunt gentes è Scythia profectæ, Primi irruptionem fecere, suumque regioni nomen indidere *Parthi*, quod Scythico sermone, ut ait Justinus l. 41. & Eustathius ad Dionys. Perieg. *exules* sonat. Quanquam Suidas Scythas omnes ait à Persis vocari *Parthos*, exules. De quo lege Reinecc. in reg. Parth. Horum adventus incertum ad quæ tempora referendus sit. Jam tum sub Assyriorum imperio Parthorum nomen extitisse indicat Justinus. Altera Scytharum invasio fuit, cujus apud Strabonem mentio est l. 11. *Arsaces Scythæ*, inquit, *Daïs quibusdam imperans cognomento Parnis, Nomadibus, qui ad Ochum fluvium accolebant, Parthiam invasit &c.* Hic ipse est Arsaces, de quo modo egimus. Utramque professionem, etsi minus distincte, idem attingit Justinus l. 41.

4. *Graves adhuc.* Qui? quibus graves *accola*? Certè qui regionem ipsam occuparunt seu primi, seu postremi, non jam *accola*, sed incolæ sunt ipsius Parthiæ. Nec de Romanis hoc intelligi locus ratiove patitur. Sic ergo intellige: Parni regionem invaserunt ex Scythis oriundi, quibuscum assidua deinde propter viciniam bella Parnis ipsis, jam Parthorum cum regione nomen adeptis, gerenda fuerunt, ut auctor est Justinus l. 41. & 42. de iis enim Scythis loquitur Curtius quos continuo subdit, sedes habere & in Europa, & in Asia. Hoc fere modo quis olim diceret Italiam subalpinam Gallos occupavisse, gravesque adhuc accolæ esse illi ipsi subalpinæ Italiæ; non eos ipsos unquam qui illam infederunt, sed Gallos ex quibus illi profecti sunt.

5. *Sedes habent.* Quidquid terrarum ultra Caspium mare, Pontum Euxinum, & Carpathios montes in Septentrionem extenditur, initio apud veteres, nunc Scythiæ, nunc Sarmatiæ nomine comprehendebatur; postea in varios tam Europæ, quam Asiaticæ, populos divisa est.

6. *Qui super Bosphorum.* Bosphorus maxime duplex celebratur; Thracius, inter Thraciam & Bithyniam, in cujus citimo litore sita Constantinopolis; & Cimmerius, per quem Maeotis Palus Euxino Ponto committitur. Est autem Bosphorus fretum ita angustum, ut bos nando trajicere possit: unde *Bosphori*, vel magis *Bospori* nomen, à *βόϋ* & *πόρος*, quasi *bovis trajetus*. Thracius enim quatuor admodum stadia, sive quingentos passus in latitudinem patet. Huic hodie nomen *le Canal de la Mer noire*. Cimmerius à Cimmeriis olim populis dictus, nunc vulgo *Détroit de Caffa*. De isto Curtius intelligendus.

Europa

Europa sunt, 7 à lævo Thraciæ latere 8 ad Borysthenem, atque inde 9 ad Tanaim alium amnem, recta plaga attinent. Tanais Europam & Asiam medius interfuit, nec dubitatur quin Scythæ, 10 qui Parthos condidere, non à 11 Bosphoro, sed ex regione Europæ penetraverint. Urbs erat eâ tempestate clara 12 Hecatompylos, condita à Græcis: ibi stativa 13 rex habuit, commeatibus undique advectis. Itaque rumor, otiosi militis vitium, sine auctore percrebruit: regem contentum rebus, quas geffisset, in Macedoniam protinus redire statuisse. Discurrunt lymphatis similes in tabernacula, & itineri sarcinas aptant: signum datum crederes, ut vasa colligerent. Totis castris tumultus hinc contubernales suos requirentium, hinc onerantium plaustra, 10 perfertur ad regem. Fecerant fidem rumori temere vulgato 14 Græci

NOTE.

7. *Alævo Thracia.*] Ptolemæus Thraciam inter & Scythas interponit Daciam; verum alii hanc quoque cum Curtio Scythiæ, vel Sarmatiæ Europæ, partem faciunt.

8. *Ad Borysthenem.*] Borysthenes, hodie Nieper, Sarmatiæ fluvius nobilissimus, ex duplici fonte ortus, in Pontum Euxinum se effundit ab urbem *Oczacovv*.

9. *Ad Tanaim.*] Memoratissimus hic apud veteres præsertim Geographos fluvius, Asiæ & Europæ limes ab iis constituitur; quamquam de ejus fontibus deque cursu mira inter illos fuit opinionum discrepantia, ut ex Strabonis lib. primo intelligimus, & ex undecimo sub initium. Geminum recentiores agnoscunt Tanaim. Major ex lacu inter Sirgarios & Exorbyctas nascitur, ubi regio est Moschovitæ *Rezan* dicta: indeque longo flexu ad Boream & Orientem procurrens, tum ad Africum reflexus, in Maotidem se paludem exonerat prope *Tanaim* urbem, hoc est, *Asaph*. Minor in Moschovitici imperii, & minoris Tartariæ confiniis ortus, in majorem se effundit. Utrique vulgatum nomen est, *le Don*. Sed quid in Tanai Curtius cum aliis multis peccaverit, dicemus ad l. 7. c. 28.

10. *Qui Parthos condidere.*] Gemina, ut diximus, Scythiarum facta est in Parthiam irruptio. Primi Parthiæ nomen, postremi imperium atulere. Illos si Curtius intelligit, nec refelli, opinor, nec probari facile potest quod affirmat. Sin de istis agitur, non ita exploratum est

eos ex Europa venisse, ut ex Strabonis l. 11. intelligimus. Quippe non est prorsus in confesso, inquit, esse quosdam *Dahas Scythas supra Maotidem*, unde Parthos quidam profectos putarunt. Quare alii *Arsacem à Bactrianis fuisse tradunt*, qui & ipsi à Scythis oriundi erant.

11. *A Bosphoro.*] Ab Asiatico Bosphori Cimmerii litore.

12. *Hecatompylos.*] Græcum nomen, ab *ἑκατον* centum, & *πύλην* porta, quod centum haberet portas; quam ob causam Thebis quoque Ægyptiis idem nomen inditum ferunt, sed à Græcis videlicet. Ac valde vereor ne Græca appellatio à veteribus Græcis imposita; posteros induxerit ut à suis quoque conditam crederent, fingerentve. A quibus enim Græcis condita sit, nullus quod sciam prodidit. Nec satis historicum esse puto ad fabulosas Bacchi, aut Herculis expeditiones recurrere. Fuit hæc initio Parthorum *Arsacidarum* regia, quam Apollodorus apud Strabonem lib. 11. à Caspiis portis remotam esse tradit 1960. stadiis, sive milliaribus ducentis quadraginta quinque; Plinius duntaxat centum triginta tribus.

13. *Stativa.*] Vide l. 4. c. 38. *Lymphatis.*] Ibidem cap. 47. *Vasa.*] Vasa colligere dicuntur, qui suppellectilem omnem in sarcinas componunt, seque itineri parant; quod unico vocabulo *convasare* dicitur, *plier bagage*.

14. *Græci.*] Thessalos fuisse putem, quos ab eo domum remissos Arrianus & Plutarchus docent. Verum hos missionem

milites, redire jussi domos, quorum equitibus singulis ¹⁵ denariorum fena millia dono dederat. Ipsi quoque finem militiae adesse credebant. Haud secus quam par erat territus Alexander, qui Indos atque ultima Orientis peragraré statuisset; praefectos copiarum in praetorium
 5 contrahit: obortisque lacrymis, *ex medio gloria spatio revocari se, victi magis, quam victoris fortunam in patriam relaturum*, conquestus est. nec sibi ignaviam militum obstare, sed deorum invidiam; qui fortissimis viris ^b subitum patriae desiderium admovissent, paulo post in eandem cum majore laude famaeque redituris. Tum vero pro se quisque
 10 operam suam offerre; difficillima quaeque poscere; polliceri *militum quoque obsequium, si animos eorum leni & apta oratione permulcere voluisset. Nunquam infractos & abjectos recessisse, quoties ipsius alacritatem & tanti animi spiritus haurire potuissent.* Ita se facturum esse respondit. Illi *ulgi aures praeparant sibi.* satisque omnibus, quae in
 15 rem videbantur esse, compositis; vocari ad concionem exercitum jussit, apud quem talem orationem habuit.

VI. Magnitudinem rerum quas gessimus, milites, intuentibus vobis, minime mirum est & desiderium quietis, & satietatem gloriae occurrere. Ut omittam ¹ Illyrios, Triballos, Boeotiam, Thraciam, ² Spartam,
 20 Achaeos, Peloponnesum; quorum ^a alia ductu meo, alia imperio auspicioque perdomui: ecce orsi bellum ad Hellespontum, Ionas; Aolidem servitio barbariae impotentis exemimus: Cariam, Lydiam, Cappadociam, Phrygiam, Paphlagoniam, Pamphyliam, ³ Pisidas, Ciliciam, Syriam, Phoenicem, Armeniam, Persidem, Medos, Parthienem habemus in potestate. plures provincias complexus sum, quam alii urbes
 25

INTERPRETATIO.

^b Repentinam patriae revisendae cupiditatem immisissent.

^c Tam alacris animi sensus percipere.

^a Alia per me ipse, alia per meos Praetores subegi.

NOTAE.

Ecbatanis obtinuisse idem auctor est Arrianus; ubi Darii vinetum audivit, Plutarchus. Neuter de isto tumultu meminit. Ex Diodoro Curtius accepit, & suo more orationem finxit.

15. Denariorum.] De denariis l. 5. c. 6. Denariorum sex millia, talentum efficiunt, hoc est, monetæ Francicae hodiernae libras circiter 2550. Vide l. 3. c. ult.

1. Illyrios.] Quae sequuntur regionum populorumque nomina, suis quaque locis explicata sunt, paucis exceptis. Triballos Myriae inferioris populi ad Occasum, inter Haemum & Danubium.

2. Spartam, Achaeos.] Ad hos referri videtur quod subjungit, imperio auspicio-

que (meo) perdomui, per Antipatrum videlicet; quod initio hujus libri vidimus. Sed pugnat ipse sibi Curtius, qui de Antipatri victoria loquentem hic Alexandrum inducit, cum idem l. 7. c. 16. scribat nuncios ab Antipatro de Peloponnesum defectione missos sub ipsa motuum illorum initia, Baetris demum assecutos Alexandrum esse, necdum tamen de victoria quidquam afferre potuisse.

3. Pisidas.] Populi fuerunt majoris quondam Phrygiae ad ortum accolae, vel, ut aliis placet, incolae: Lycaoniam ab occasu attingunt; ad meridiem Pamphyliam, ad Boream Galatia terminantur. Horum urbs fuit Antiochia Pisidiae.

ceperunt: & nescio an enumeranti mihi, quadam ipsarum rerum multitudine subduxerit. Itaque si crederem satis certam esse possessionem terrarum, quas tanta velocitate domuimus; ego vero, milites, ad penates meos, ad parentem sororesque & ceteros cives, vel renitentibus vobis, erumperem: ut ibi potissimum parva vobiscum laude & gloria fruerer; ubi nos uberissima victoria premia expectant: liberorum, conjugum, parentumque letitia; pax, quies, rerum per virtutem partarum secunda possessio. Sed in novo, & (si verum fateri volumus) 4 precario imperio, adhuc jugum ejus rigida cervice subeuntibus barbaris; tempore, milites, opus est; dum mitioribus ingeniis imbuantur, & efferatos mollior consuetudo permulceat. 10 Fruges quoque maturitatem statuto tempore expectant: adeo etiam illa sensus omnis expertia, tamen sua lege mitescunt. Quid? creditis tot gentes alterius imperio ac nomini assuetas, non sacris, non moribus, non commercio lingua nobiscum coherentes; eodem praelio domitas esse, quo victae sunt? Vestris armis continentur, non suis moribus; & qui presentes metuunt, in absentia hostes erunt. Cum feris bestiis res est, quas captas & inclusas, quia ipsarum natura non potest, longior dies mitigat. Et adhuc sic ago tanquam omnia subacta sint armis, quae fuerunt in ditione Darii. Hyrcaniam 5 Nabarxanes occupavit; Bactra non possidet solum parricida Bessus, sed etiam minatur: Sogdiani, Dabae, Massagetae, Sacae, 20 Indi sui juris sunt. Omnes hi, simul terga nostra viderint, sequentur. Illi enim 6 ejusdem nationis sunt, nos alienigenae & externi: suis autem quique parent placidius; etiam quum is praest, qui magis timeri potest. Proinde, aut quae cepimus, omittenda sunt; aut quae non habemus, occupanda. Sicut in corporibus agris, milites, nihil quod nociturum est, 25 medici relinquunt; sic nos quidquid obstat imperio, recidamus. Parva saepe scintilla contempta magnum excitavit incendium. Nihil tuto in hoste despicitur: quem spreveris, valentiorum negligentia facies. Ne Darius quidem hereditarium Persarum accepit imperium; sed in sedem Cyri 7 beneficio Bagoae castrati hominis admissus: ne vos magno labore credatis 30

INTERPRETATIO.

^b In recenti, & adhuc quasi voluntaria dominatione, dum subactio collo perferunt. ^c Suo tempore paulatim maturescunt.

NOTAE.

4. Precario.] Non quod reipsa precario imperarent, aut sponte sua barbari se subiecissent; sed quia tanta erat subactarum gentium multitudo, tanta potentia, ut fama potius terroreque Macedonia, quam vi armorum numeroque domita essent.

5. Hyrcaniam.] Hyrcania infra cap. seq. Bactra l. 7. c. 16. Sogdiani l. 7. c. 27. Dabae l. 8. c. 2. Massagetae ibid. Sacae

lib. 8. c. 15. Indil. 8. c. 29.

6. Ejusdem.] Per ταπεινὸν dicuntur ejusdem esse nationis, quod eidem parerent imperio; quanquam ne subditi quidem Persarum aut Bessi erant imperio illorum plerique, ut Massagetae, Dabae, Sacae &c. Scythae omnes, & sui juris.

7. Beneficio Bagoae.] Vide Supplem. l. 2. c. 1. & quae diximus l. 3. c. 6. & 35.

Ff ij.

Bessum vacuum regnum occupaturum. Nos vero peccavimus, milites, si Darium ob hoc vicimus, ut servo ejus traderemus imperium, qui ultimum ausus scelus; regem suum etiam externæ opis egentem; certè, cui nos victores pepercissimus; quasi captivum in vinculis habuit: ad ultimum, ne
 5 à nobis conservari posset, occidit. Hunc vos regnare patiemi? quem equidem cruci affixum videre festino; omnibus regibus gentibusque fidei, quam violavit, meritas pœnas solventem. At hercule si mox eundem Græcorum urbes, aut Hellespontum vastare nunciatum erit vobis; quo dolore afficiemini, Bessum premia vestra occupasse victorie? Tunc ad re-
 10 petendas res festinabitis; tunc arma capietis. Quanto autem præstat ter-ritum adhuc, & vix mentis suæ compotem opprimere? ⁸ Quatridui nobis iter superest, qui tot proculcavimus naves; tot amnes superavimus; tot montium iuga transcurrimus. ⁹ Non mare illud, quod exæstans iter fluctibus occupat, euntes nos moratur; non Ciliciæ fauces, & angustia inclu-
 15 dunt: ¹⁰ plana omnia & prona sunt. In ipso limine victoriæ stamus. pauci nobis fugitivi & domini sui interfectores supersunt. Egregium me hercule opus; & inter prima gloriæ vestræ numerandum posteritati famæque tradetis; Darii quoque hostis, finito post mortem ejus odio, parricidas esse vos ultos: neminem impium effugisse manus vestras. Hoc perpetrato, quanto
 20 creditis Persas obsequentiores fore, quum intellerint vos pia bella susci-
 pere; & Bessi sceleri, non domini suo irasci?

VII. Summa militum alacritate jubentium quocumque vellet, du-
 ceret, oratio excepta est. nec rex moratus impetum; ¹ tertioque per Parthienæ die ad fines Hyrcaniæ penetrat; Cratæro relicto cum iis
 25 copiis, quibus præerat, & ea manu, quam Amyntas ducebat, ad-
 ditis sexcentis equitibus, & totidem sagittariis: ² ut ab incursione barbarorum Parthienæ tueretur, Erigvium impedimenta, modico præsidio dato, campestri itinere ducere jubet. Ipse cum phalange & equitatu CL³ stadia emensus, castra in valle, quæ Hyrcaniam adeunt,
 30 communit. Nemus præaltis densisque arboribus umbrosum est, pin-
 gue vallis solum rigantibus aquis, quæ ex petris imminentibus ma-

NOTÆ.

8. *Quatridui.*] Hecatompylos Ba-
 Aris, aberat, si Plinio credimus l. 6. c.
 25. stadia 2636. si Straboni, 4500. quo-
 rum utriusque falli constat, pro-
 cul dubio tamen plus quatridui iunere
 supererat.

9. *Non mare illud.*] Pamphylium mare,
 de cujus transitu diximus l. 5. c. 12.

10. *Plana omnia.*] Totum iter planum
 & declive est. Sed quam procul hoc
 abesset à vero, ex iis quæ sequuntur satis
 constabit. Parthia ipsa unde egrediendum
 erat, montibus ac desertis vastissimis tota

cingitur, ut ex Plinio aliisque discimus;
 præter Oxum fluvium, &c.

1. *Tertio die.*] Diodorus tertio die quam
 castra moverat post sedatos milites,
 Hecatompylon venisse tradit.

2. *Ut ab incursione.*] Apud Arrianum
 lego missum in Tapuros Craterum perse-
 quendis militibus exteris qui Darium se-
 cuti erant; Parthiæ vero Satrapem con-
 stitutum Ammynapem quandam Par-
 thum.

3. *CL stadia.*] Quinquaginta duo mil-
 liaria cum 50. passibus.

nant. Ex ipsis radicibus montium Zioberis 4 amnis effunditur, qui tria fere stadia in longitudinem universus fluit; deinde a saxo, quod alveolum interpellat, percussus, duo itinera, velut dispensatis aquis, aperit. b Inde torrens, & saxorum, per quæ incurrit, asperitate violentior, terram præceps subit. Per CCC stadia conditus labitur: rursusque c velut ex alio fonte conceptus editur, & novum alveum intendit; priore sui parte spatiosior. quippe in latitudinem XIII stadiorum diffunditur: d rursusque angustioribus coercitus ripis, iter cogit; tandem in alterum amnem cadit, cui r Rhidago nomen est. Incolæ affirmabant quæcumque dimissa essent in cavernam, quæ propior est 10 fonti; rursus, ubi e aliud os amnis aperit, existere. Itaque Alexander duos tauros, qua subeunt aquæ terram, præcipitari jubet: quorum corpora ubi rursus erumpit, expulsa videre, qui missi erant ut ex-ciperent.

VIII. Quartum jam diem eodem loco quietem militi dederat; 15 quum literas Nabarzanis, qui Darium cum Bessò interceperat, accipit, quarum sententia hæc erat: *Se Dario non fuisse inimicum; immo etiam quæ credidisset utilia esse, suasisse: & quia fidele consilium regi dedisset, prope occisum ab eo. Agitasse Darium, custodiam corporis sui contra jus fasque 1 peregrino militi tradere, damnata popularium fide, 20 quam per ducentos & triginta annos inviolatam regibus suis præstitissent.* 2 *Se in præcipiti & lubrico stantem consilium à presenti necessitate repetisse. Darium quoque cum occidisset 2 Bagoan, hac excusatione satisfecisse 3 popularibus, quod insidiantem sibi interemisset. NIHIL esse mi-*

INTERPRETATIO.

a A rupe qua tenuem ejus alveum interrupit, resiliens; duos canales sibi facit, quasi ex aquo divisis undis.

b Postea rapidior factus, &c. subiet humum repente conditur.

c Velut ex aliâ scaturigine natus oritur, & novum canalem ingreditur, latior

quàm prius fuerat.

d Iterumque coarctatus ripis minus distans, alveum contractiorem habet.

e Ubi fluvius novum exitum habet, emergere.

a In periculoso & ancipiti statu positum.

NOTÆ.

4. Zioberis.] Stibœtem Diodorus appellat, ex quo forte Curtianus Zioberis, sive Ziobëtis, aut Zibetës, quomodo alii legerunt, Alveolum.] Ingentem fluvium ab ipso exordio Siculus describit. Interpolat.] Vide l. 4. c. 24. & supra c. 4.

5. Rhidago.] Hujus fluvii nec Diodorus, nec alius, quem sciam, in Hircania Parthiæve meminit. Fluviorum porro qui se, ut Zioberis, sub terram condant, maxime insignium nomina collegit Rodolphus Agricola l. 3. de nat. eorum quæ emunt è terra,

1. Peregrino.] Græcis militibus, cap. 29. Popularium.] Persarum. Ducentos & trig.] Vide lib. 4. c. 55.

2. Bagoan.] Eunuchum à quo eVectus in folium fuerat; quem deinde insidiantem sibi coegit venenum ebibere quod regi paraverat. Vide Diod. l. 17. ad Olymp. CXI. an. 2.

3. Satis fecisse.] Excusatione opus habuit Darius, partim ob summiatam Bagoæ gratiam, cum ipse recenti ac velut præcario potiretur imperio; partim ne nimium ingratus erga bene merentem videretur.

seris mortalibus spiritu carius. amore ejus ad ultima esse propulsum. sed ea magis esse sequutum, quæ coegisset necessitas, quam quæ optasset. In communi calamitate suam quemque habere fortunam. Si venire se juberet, sine metu esse venturum. Non timere, ne fidem datam tantus rex violaret: 4 Deos à Deo falli non solere. Ceterum si, cui fidem daret, videretur indignus, multa exilia patere fugienti: patriam esse, ubicumque vir fortis sedem elegerit. Nec dubitavit Alexander fidem^b s quo Persæ modo accipiebant, dare; inviolatum si venisset fore. Quadrato tamen agmine, & composito ibat; speculatores subinde præmittens, qui explorarent loca. levis armatura ducebat agmen; phalanx eam sequebatur; post pedites erant impedimenta. & gens bellicosa, & natura situs difficilis aditu, c curam regis intenderat. Namque 6 perpetua vallis jacet, usque ad mare Caspium patens. Duo terræ ejus velut brachia excurrunt: media flexu modico sinum faciunt, lunæ maxime similem, quum eminent cornua, nondum totum orbem sydere implente, 7 Cercetæ, Mosyni, & Chalybes à læva sunt: ab altera parte Leu-

INTERPRETATIO.

^b Data fide polliceri futurum ipsum incolumem si ad Regem accessisset.

^c Alexandri sollicitudinem auxerat.

NOTÆ.

4. Deos à Deo.] Per adulationem dictum, quod sciret Alexandrum pro Jovis filio haberi velle.

5. Quo Persæ modo.] Fidem dabant juncta cum præsentibus; vel, si abessent, cum internunciis dextera. Vide Brisson, Nabarzanem abfuisse Curtius, adfuisse Arrianus scribit.

6. Perpetua vallis.] Hyrcaniam describit, felicem in primis, amœnamque regionem: cujus limites sunt, cum proprie dicitur, ab Austro Parthia vetus, ab occasu Tropatena Mediæ pars, à Septentrione Caspium sive Hyrcanum mare, ad orientem Margiana. Sed cum latius accipitur, ad Ochum usque fluvium pertinet, Margianamque Ptolemæi completur, imo & Parthiam ipsam veterem. Hanc enim Macedones ipsique Persæ cum Hyrcania censuerunt, inquit Strabo l. II. Hyrcaniam recentiores vocant Mazandaran, alii Tabarestan, alii Casson &c. sed nihil incertius ista nominum veterum in recentia permutatione, cum nec situs, nec divisio plerumque respondeant.

7. Cercetæ.] Multa paucis contra Geographiam peccat Curtius, Nam ut nihil

dicam, illum terræ flexum in Lunæ crescentis speciem, qui apud Strabonem l. II. & Plinium l. 6, c. 13. toti Caspij maris oræ Australi tribuitur, ad solius Hyrcaniæ litus restringi; hoc, inquam, ut omitam, quam te cunque in partem convertas, non quadrat Curtii descriptio. A læva, inquit, Cercetæ, Mosyni, Chalybes. Quot verba, tot errata. Cercetæ vel Cercetii ad boreale Ponti Euxini litus erant, è regione Thermodontis ac Themiscyræ. Sed alios, de quibus hic agi putem, Cercitas versus Pharnaciam & Trapezuntem collocat Strabo; nec procul ab istis Mosynos sive Mosynæcos ad extremas Seydissis montis partes; istorumque vicinos facit Chalybes, qui Chaldæi quondam dicti sunt: penes quos potissimum, inquit, Pharnacia est, Cappadocij Ponti oppidum ad Euxinum, sicut & Trapezus. Straboni concordat Plinius l. 6. cap. 4. & 5. Dionys. Periegetes, aliique. Nemo ad Caspium mare reposuit. Eadem in Leucosyris & Amazonibus ad dextram Hyrcaniæ constituendis aberratio. Leucosyri Ptolemæo, Straboni, Plinio, Dionysio &c. Cappadociæ populi ad Euxinum, versus

cosyri, & Amazonum campi; & illos qua vergit ad Septentrionem; hos ad occasum conversa prospectat.

IX. Mare ¹ Caspium dulcius ² ceteris, ingentis magnitudinis ³ serpentes alit, & pisces longe diversi ab aliis coloris. quidam *Caspium*, quidam *Hyrcanum* appellant: alii sunt qui ⁴ *Maotim* paludem in id cadere putent: & argumentum afferunt; aquam, quo dulcior sit quam cetera maria, infuso paludis humore mitescere. A Septentrione ¹ ingens ^a in litus mare incumbit, longeque agit fluctus, & magna parte exæstuans stagnat. idem alio cœli statu recipit se in fretum; eodemque impetu, quo effusum est, relabens, ^b terram naturæ suæ reddit. 10

INTERPRETATIO.

^a Pelagus in vastum littus effunditur, modum stagni remanet.
^b Terram reticens, pristino in statu illam relinquit.

NOTÆ.

Thermodoontis ostia; ubi & *Amazonum campi*, de quibus hic loquitur Curtius, & Themiscyra, Leucosyri cur ita dicti sint, apud Strabonem leges l. 16. Eustathium in Dionys. l. 6. De Amazonibus inferius ad caput 13. Atque hic vides Caspium mare cum Euxino confundi ab Curtio; cuius erroris originem mox indicabimus, progressum lib. 7. c. 27. Hinc illa de Hyrcaniæ situ σφαλατά.

1. *Mare Caspium.*] A Caspiis populis Australe litus incolentibus *Caspium*; ab Hyrcanis *Hyrcanum* appellatur. De ejus origine variæ sunt antiquorum sententiæ, quas hic Curtius retulit; falsæ omnes, si præcise accipiantur. In mediis enim terris ita inclusum est, ut nullo, quod quidem appateat, ostio Indicum Scythicumve Oceanum excipiat; quod Strabo existimavit & Plinius; vel *Maotim* paludem, quod alii senserunt, & huic nostro visum esse cognoscimus ex l. 7. cap. 12. Non major de illius amplitudine consensus. Herodotus longitudinem ait esse parasangas 300, hoc est, milliaria 1162. cum quingentis passibus: Strabo latitudinem 5000. stadia, sive milliaria 625. Joannes Persa longum scribit octingentis milliariis, latum sexcentis. Isaacus Vossius ambitum æstimat 560. fere leucis Germanicis. Vide Plinium l. 6. c. 13. Altitudo summa non amplius quatuor orgyiarum, sive pedum quatuor & viginti, esse dici-

tur. Vulgarum hodie nomen, *Mer de Salou de Bachu.*

2. *Dulcius.*] Ita quidem veteres prodiderunt, Solinus præsertim, cap. 30. qui probatum id Magnis Alexandro Pompeioque ex gustu scribit. Nec abest ratio, cum tam multa undique ingentia flumina recipiat, Volgam, Jaxartem, Oxum, Cyrum, Araxem &c. Huic tamen dulcedini refragantur Jovius l. 14. & Joannes Persa. Consule Stukium in Arriani Periplum Euxini.

3. *Serpentes.*] Idem confirmat Strabo l. 11. Diodorus lib. 17. Mela l. 3. c. 5. *Pisces.*] Idipsum quoque Diodorus ibidem. De quibus multa Delrio l. 2. q. 27. Marcus Polus, & Scaliger Exercit. 51.

4. *Maotim.*] Ingens quædam est palus supra Pontum Euxinum, in quem per Bosphorum, ut diximus, Cimmerium se exonerat, exceptis Tanæidis aliorumque fluviorum aquis: quæ res, opinor, induxit Curtium ut Euxinum cum Hyrcano mari misceret lib. 7. c. 9. & 12. quia *Maotim*, quam sciebat in Euxinum labi, eandem in Hyrcanum quoque incidere apud alios legerat. Hanc vulgo dicimus, *Mer de Zabacche, ou de Tana.*

5. *Exæstuans.*] Mela l. 3. c. 5. *Caspium* appellant: omne atrox, sævum sine portibus, procellis undique expositum. Sed consuetas ac reciprocas æstuum vices habere alii affirmant, negant alii.

& quidam credidere ⁶ non Caspium mare esse, sed ⁷ ex India in Hyrcaniam cadere; cuius ^c fastigium, ut supra dictum est, perpetua valle submittitur. Hinc rex ⁸ XX stadia processit semita propemodum in-
⁹ via, cui sylva imminabat, torrentesque & eluvies iter morabantur,
¹⁰ nullo tamen hoste obvio, penetravit; tandemque ad ulteriora perven-
 tum est. Præter alios commeatus quorum tum copia regio abundabat,
¹¹ 9 pomorum quoque ingens modus nascitur, & uberrimum gignendis
 uvis solum est. Frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia
 multo melle tinguntur: sed nisi ^d solis ortum incolæ occupaverint,
¹² vel modico tepore succus extinguitur. ¹⁰ XXX hinc stadia processe-
 rat; quum Phrataphernes ei occurrit, seque & eos, qui post Darii
 mortem profugerant, dedens: quibus benigne exceptis, ad oppidum
¹¹ Arvas pervenit. Hic ei Craterus & Erigyus occurrunt. Præfe-
 ctum ¹² Tapurorum gentis Phradatem adduxerant. hic quoque in fidem
 receptus, multis exemplo fuit experiendi clementiam regis. Satrapem

INTERPRETATIO.

^c *Que à montibus in continuum plani-
 tiem extenditur.*

^d *Nisi Solis ortum anteverterint, quam-
 vis exiguu calore mel in vapores solvitur.*

NOTÆ.

^{6.} *Non Caspium.*] Hyrcanum quidam
 putarunt non idem esse atque Caspium,
 rebus propter distantiam locorum non-
 dum satis exploratis; quam in senten-
 tiam ipse quoque Curtius nonnullis vide-
 tur concedere l. 7. c. 12. Sed unicum
 esse sequens ætas compertum habuit.

^{7.} *Sed ex India.*] Etsi nullo aperto exitu
 invicem commeare liquet, non desunt
 tamen qui per occultos meatus Indicum
 Caspio, Caspium Euxino misceri affir-
 ment. Argumentum afferunt quod Euris
 flantibus Caspium detumescere, inflari
 Euxinum animadversum sit: præterea in
 hujus litus ignota interdum ligna ejici
 fluctibus, quæ nonnisi ex Caspio mari;
 circa quod nascuntur, advehi potuerint.
 Contra resflantibus Zephyris Euxinum de-
 crescere, attolli Caspium iidem asserunt.
 Jam vero ad Armusiam urbem in aditu
 sinus Persici observatum esse gurgitem
 quendam, qui quoties Hyrcanum detu-
 mescit, ut diximus, maris aquas absor-
 beat; eodem tranquillo non appareat.
 Ex quo conjectant alterum alteri per sub-
 terraneos canales conjungi: idque simi-
 lium exemplis confirmant, quorum om-
 nium penes ipsos auctores fides esto.
 Certe non male ista consentiunt cum his

quæ scribit hoc loco Curtius de Caspio
 mari nunc exundante, nunc intra litora
 sese recipiente, pro vario cœli statu.

^{8.} *Viginti stadia.*] Passus bis mille &
 quingentos. *Eluvies.*] Cavata torrenti-
 bus itinera voragineisque.

^{9.} *Pomorum.*] Hæc fere omnia, ut sæpe,
 translata ex Diodoro, qui tamen de ficu-
 bus, non de pomis loquitur. Vide quoque,
 si lubet, Strabonem lib. 1. & 11. de mira
 Hyrcaniæ fertilitate.

^{10.} *Triginta stadia.*] Quatuor milliaria,
 ducentis minus passibus. *Phrataphernes.*]
 Hunc cum Nabarzane jam venisset testa-
 tur Arrianus, in aditu Hyrcaniæ.

^{11.} *Arvas.*] Hoc *Armusa* Ptolemæi esse
 suspicatur Ortelius; sed ad urbem Zadra-
 carta occurrisse Craterum ac Erigyum
 Arrianus scripsit.

^{12.} *Tapurorum.*] *Tapuri*, sive *Tapyri*
 (Græce enim *Tάπυροι* & *Τάπροι*) Par-
 this & Hyrcanis finitimi. In Margiana
 collocantur à Ptolemæo; apud Strabonem,
 quod eodem recidit, inter Hyrcaniam &
 Ariam. Is tamen alios quoque Tapyros
 versus Pylas Caspias, Mediæ quondam
 tributos, meminit. *Phradati.*] Auto-
 phradatem Arrianus appellat.

deinde

deinde Hyrcaniæ dedit ¹³ Menapim. exul hic regnante Ocho ad Philippum pervenerat. Tapurorum quoque gentem Phradati reddidit.

X. Jamque rex ultima Hyrcaniæ intraverat, quum Artabazus (quem Dario fidissimum fuisse supra ¹ diximus) cum propinquis Darii, ac suis liberis modicaque Græcorum militum manu occurrit. Dextram venienti obtulit rex: quippe & hospes Philippi fuerat, quum Ocho regnante exularet; & ² hospitii pignora in regem suum ad ultimum fides conservata vincebat. Comiter igitur exceptus, *Tu quidem inquit, rex perpetua felicitate floreas. ego ceteris letus, hoc uno torqueor quod præcipiti senectute, diu frui tua bonitate non possum.* ³ nonagesimum & quintum agebat. Novem juvenes eadem matre geniti patrem comitabantur: hos Artabazus dextræ regis admovit, precatus ut tam diu viverent, donec utiles Alexandro essent. Rex pedibus iter plerumque faciebat: tunc *admoventi sibi & Artabazo equos* jussit; ne ipso ingrediente pedibus, senex equo vehi erubesceret. Deinde ut castra sunt posita; Græcos, quos Artabazus adduxerat, convocari jubet. at illi, nisi Lacedæmoniis fides daretur, respondent se, quid agendum ipsis foret, deliberaturos. Legati erant Lacedæmoniorum ³ missi ad Darium: quo victo ^b applicaverant se Græcis mercede apud Persas militantibus. Rex omiſſis sponſionum fideique pignoribus, venire eos jussit; fortunam, quam ipse dedisset, habituros. Diu cunctantes, plerisque consilia variantibus, tandem venturos se pollicentur. At Democrates Atheniensis, qui maxime Macedonum opibus semper obstiterat; venia desperata, gladio se transfigit. ceteri, sicut constituerant, ditioni Alexandri se ipsos permittunt. ⁴ M & D milites

INTERPRETATIO.

^a Fidelitas ad mortem usque ab eo servata in Darium, hospitii gratiam adhuc ^b superabat, &c. ^c Adjunxerant se Græcis.

NOTÆ.

¹³. Menapim.] Videtur hic esse Amynapes quem Arrianus Parthiæ & Hyrcaniæ Satrapia donatum ait. frequens enim est in Asiaticis nominibus adjectio vel detractio æ. A in vocis principio: ut Amardi, Mardi; Aparni, Parni; Sissines, Asissines; Murathes, Amurathes, &c. Exul hic] Cum Artabazo forte, ut mox dicitur. Ad Philippum.] Regem Macedonum, Alexandri patrem.

¹. Supra diximus.] Lib. 5. c. 25. & seqq. Exularet.] Artabazus ab Ocho rege Persarum defecerat cum Memnone, cujus sororem habuit in matrimonio. Victi ex Asia fugerunt in Macedoniam ad Philippum, donec Mentoris ope (frater hic Memnonis fuit) in gratiam recepti sunt.

Cum his Alexander vix dum septennis familiariter egerat.

². Nonagesimum & quintum.] De ista locutione diximus l. 3. c. 23. Novem.] Ex Mentoris ac Memnonis sorore undecim filios, novem filias susceperat, Diodoro teste l. 16. ad Olymp. 107. an. 4. Tres solum adductos hic refert Arrianus.

³. Missi ad Darium.] Causam mittendi tempusque habes in Supplem. hujus libri: legatorum nomina apud Arrianum hoc loco; qui Dropidem quoque adjungit Atheniensium legatum.

⁴. Mille & quingenti.] Totidem Arrianus ac Diodorus; quo magis suspicor auctum à Curtio numerum cum quatuor millia censeret l. 5. c. 24. Hæc au-

erant. præter hos legati ad Darium missi XC. In supplementum distributus miles : ceteri remissi domum, præter Lacedæmonios, quos tradi in custodiam iussit.

XI. ^a Mardorum erat gens confinis Hyrcaniæ, cultu vitæ aspera, & latrociniiis assueta. hæc sola nec legatos miserat; nec videbatur imperata factura. Itaque rex indignatus, si una gens posset ² efficere ne invictus esset; impedimentis cum præsidio relictis, invicta manu comitante procedit. Noctu iter fecerat, & prima luce hostis in conspectu erat: tumultus magis quam prælium fuit. Deturbati ex collibus, quos occupaverant, barbari profugiunt; proximique vici ab incolis deserti capiuntur. Interiora regionis ejus haud sane adire sine magna vexatione exercitus poterat. Juga montium præalta sylvæ, rupesque invia sepiunt: ea quæ plana sunt, novo munimenti genere impediunt barbari. Arbores densæ sunt ex industria confitæ, quarum teneros adhuc ramos manu flectunt; quos intortos rursus inferunt terræ: inde velut ex alia radice ^a latiores virent trunci. hos ^b qua natura fert, adulescere non sinunt: quippe alium alii quasi nexu conferunt; qui ubi multa fronde vestiti sunt, operiunt terram. itaque occulti nexus ramorum, velut laquei, perpetua sepe iter cludunt. Una ratio erat, cædendo aperire saltum: sed hoc quoque magni operis. ^c crebri namque nodi duraverant stipites: & in se implicati arborum rami, suspensis circulis similes, ^d lento vimine frustrabantur ictus. Incolæ autem ritu ferarum virgulta subire soliti, tum quoque intraverant saltum, occultisque telis hostem laceflebant.

XII. Ille venantium modo latibula scrutatus, plerosque confodit: ad ultimum circumire saltum milites jubet, ut si qua pateret, irrumperent. Sed ignotis locis plerique oberrabant: excepti sunt quidam, inter quos equus regis; ¹ *Bucephalum* vocabant: quem Alexander

INTERPRETATIO.

^a Viridiores repullulant stipites.

^b Hos crescere non patiuntur quocunque ramorum indoles posceret.

^c Frequentes nodi induraverant truncos.

^d Flexibilibus flagellis cedentibus irritos reddebant securium ictus.

NOTÆ.

tem post reditum ex Mardica excursione gesta referuntur ab Arriano. *Legati XC.* Quatuor solum Lacedæmonios idem auctor appellat, sed qui forte principes erant. Sinopensium quoque meminit, quos hic etiam multi codices Lacedæmoniis adjungunt. Est autem *Sinope* urbs Paphlagoniæ ad Pontum-Euxinum; hodie *Sinopi*, apud Chalcondylam *Por-dapas*.

¹ *Mardorum.* Secunda hæc est Alexandri in Mardos expeditio, quam

Diodorus & Arrianus primam, eamque unicam describunt. Vide quæ super ea diximus l. 5. c. 21. *Confinis.* Ad occasum Hyrcaniæ ponuntur apud Ptolemæum; assentiente, ut apparet, Strabone.

² *Efficere, ne.* Alii erant igitur Mardorum populi quos ante subegerat l. 5. c. 21.

¹ *Bucephalum.* Nobilis hic Alexandri equus fuit, nomen adeprus, ut ait Plinius l. 8. c. 42. *sive ab aspectu torvo, sive ab insigni taurini capitis armo im-*

non eodem quo ceteras pecudes animo æstimabat. nam ille nec in dorso insidere suo patiebatur alium ; & regem , quum vellet ascendere , sponte sua genua submittens excipiebat : credebaturque sentire quem veheret. Majore ergo , quam decebat , ira simul ac dolore stimulat , equum vestigari jubet ; & per interpretem pronunciari , ni reddidissent , ^a neminem esse victurum. Hac denunciatione territi , cum ceteris donis equum adducunt. Sed ne sic quidem mitigatus , cædi sylvas jubet , ^b aggestaque humo è montibus planitiem ramis impeditam exaggerari. Jam in aliquantulum altitudinis opus creverat ; quum barbari , desperato regionem quam occupaverant posse retineri , gentem suam dedidere. Rex obsidibus acceptis , Phradati parere eos iussit. Inde quinto die in stativa revertitur. Artabazum deinde ² geminato honore , quam Darius habuerat ei , remittit domum. Jam ad urbem Hyrcaniæ , in qua regia Darii fuit , ventum erat. ibi Nabarzanes accepta fide occurrit , dona ingentia ferens. inter quæ Bagoas erat specie singulari spado , atque in ipso flore pueritiæ ; cui & Darius fuerat affluet , & mox Alexander assuevit : ejusque maxime precibus motus Nabarzani ignovit.

XIII. Erat , ut supra dictum est , Hyrcaniæ finitima ¹ gens Amazonum ,

INTERPRETATIO.

^a Nulum illorum non trucidatum iri.

^b Congesta terra impleri.

NOTÆ.

pressi. Qua sit arte domitus ab Alexandro , cum antea indomitus haberetur , leges in Supplem. l. 1. c. 4. Alexandri Bucephalum domantis marmorea statua Romam à Constantino translata est Alexandria , & in Quirinali colle posita in medio thermarum quas ibidem construxerat ; ex quo nomen inditum , Monte-Caballo.

2. *Geminato.*] Altero tanto majorem ei honorem impertitus , quam sub Dario acceperat. Pro *quam* legunt alii *quem*. Sed plures habent *quam*. Nec similia desunt exempla , maxime apud Tacitum , ubi *quam* pro *magis quam* , aut *supra quam* , accipitur.

3. *Urbem Hyrcaniæ.*] *Zadracarta* sive *Zendracarta* vocat Arrianus l. 3. at Ptolemæus l. 6. c. 9. *Hyrcaniæ* metropolim. *Ibi Nabarzanes.*] Vide quæ diximus ad caput 8.

1. *Gens Amazonum.*] Incredibile dictu quantopere in eo conspirent scriptorum plerique , Græci , Latini , primæ , mediæ ,

postremæ ætatis ; ut Amazonum gentem fuisse quandam , atque imperium affirmant. Eorum catalogum texuit Freinshemius. Et quamvis plurimi diversa , multi pugnancia , omnes fabulosa traderint ; vix tamen credam nihil prorsus veri subesse , cui tantum fabularum superstructum sit. Fuerit igitur alicubi bellatrix mulierum agmen , quale à Baccho ductum , non minus quam virosum , testis est Eusebius ex Prochoro. Nec vero id ut credatur aliquando visum esse , nolumus nobis laborandum est , qui sciamus quid superiore sæculo in obsidione Harlemica & Sancerrana gestum sit ab integris viraginum cohortibus. Stradani consule de bello Belg. Dec. 1. l. 7. Ne quid de iis mulieribus dicam quæ virilem in modum suis regnis , sæpe etiam exercitiis præfuerunt. Tale quidpiam priscis temporibus contigerat ; quod Græci fabularum amantes solita vanitate ad miraculum auxerunt , ut cuique lubitum fuit. Lege si vacat Herodotum l. 9. Stradani

² circa Thermodoonta amnem, Themiscyræ incolentium campos.
³ Reginam habebant Thalestrim; omnibus inter ⁴ Caucasum montem
 & Phasim amnem imperitantem. Hæc cupidine visendi regis accensa,
 finibus regni sui excessit; & quum haud procul abesset, præmisit in-
 dicantes venisse reginam adeundi ejus cognoscendique avidam. Pro-
 tinus facta potestate veniendi, ceteris jussis subsistere, ⁶ trecentis femina-
 rum comitata processit. Atque ut primum rex in conspectu fuit, equo
 ipsa desiliit duas lanceas dextra præferens. Vestis non toto Amazo-

NOTÆ.

bonem l. 11. Diodorum l. 2. Apollodor. l. 2. Philostratum in Heroic. Plutarchum in Theseo; Justinum l. 2. ex quibus ferme descripta quæ cæteri tradiderunt. Adiri etiam possunt ex recentioribus Geopropius Becanus l. 8. & Reineccius in regno Amazon. à quibus ea de re tota fuisse disputatum.

² *Circa Thermod.*] Thermodoon Cappadociæ in Ponto Polemoniaco fluvius Euxinum ingreditur, non procul urbe Themiscyra quæ in eodem litore sita erat. Sed Curtius solemniter errore Euxinum pro Caspio sumpsit, inter quæ intervallum est 375. m. passuum, vel ut alii 250. Plinius lib. 6. c. 11.

³ *Reg. habebant.*] Multo illud magis dubium, vel potius fabulosum, gravissimi auctores putant, ullum Alexandri temporibus Amazonum regnum, ullamve reginam fuisse, quæ ad eum venire potuerit. Et vero si regnabant tum temporis in Cappadocia, & ad eam diem regnaverant; quomodo tot Medorum antea Persarumque bellis, & quæ statim inter Alexandri circum ea loca successores ibi gesta sunt, nulla usquam Amazonum mentio? Cur non Alexandrum in Galatia, hoc est, in sui regni foribus versantem Thalestris convenerat? quomodo ipsum antiqua visendi monumenta studiosissimum cupido non incessit, tam famam, tam propinquam Themiscyram adeundi? sed ut hæc omittamus, certum falsitatis argumentum est ipsius Alexandri silentium; qui cetera quæ his locis gesserat, accurate scribens ad Antipatrum, de Amazonibus silet. Et sane ex tanto scriptorum numero, qui maxime veritatis habuerunt rationem, nihil ea de re dicant: (immo fabulam risit Ptolemæus Alexandri comes) qui tradiderunt, non

consentiunt. Strabonis verba sunt auctoris gravissimi, l. 11. cui suffragatur Arrianus l. 7. Plutarchus in Alex. &c.

⁴ *Caucasum & Phasim.*] Qui in Thermodoonte ac Themiscyra erravit, consequens erat ut in Caucaso etiam & Phasi hallucinaretur. Et vero Caucasum ex Paropamisso fecisse infra videbimus l. 7. c. 12. qui longe ultra Hyrcaniam in ortum remotus est; cum verus qui dicitur Caucasus, Amazonum finitimus, ad Pontum sit Euxinum, orientem inter ac Septentrionem. Phasis ex Paryedro Armenia monte oritur eodem atque Euphrates fonte; ut exhibet Ptolemæi tab. 3. Asiæ, & ex Strabone colligi potest. Inde Septentrionem versus labitur crebris flexibus sinuosus, & in Colchidem defluens, atque ad occasum flexus, Ponto miscetur Euxino ad urbem sibi cognominem. utrique hodie nomen Faxæ. A Phasi dicti sunt Phasiani, aves exquisitæ, des Faisans; quod ex ejus ripis, ubi frequentes sunt, credantur primum in Græciam ab Argonautis advectæ. Ad Curtium redeo. Videtur hic inter Phasim & Caucasum Amazonici regni fines includere, sed quo id pacto fieri potuit si ad Thermodoontem incoluerunt Themiscyræ campos, longo sane citra Phasim intervallo?

⁵ *Haud procul.*] Ita censuit Curtius, falsa ductus opinione, Amazonum campos Hyrcaniæ fuisse finitimos. Sed Strabo à Thermodoonte ad portas Caspias, quas jam tum prætergressus erat Alexander, stadia sexies mille numerat, quæ sunt passuum 750. m. Prudentior Justinus qui 25. dierum iter facit.

⁶ *Trecentis.*] Hellenismus, pro trecentis feminis.

num corpore obducitur; nam læva pars ad pectus est nuda, cetera deinde velantur. nec tamen sinus vestis, quem nodo colligunt, infra genua descendit. Altera papilla intacta servatur, qua muliebris sexus liberos alant: ⁶ aduritur dextra, ut arcus facilius intendant, & tela vibrent. Interrito vultu regem Thalestris intuebatur, ^a habitum ejus haud quaquam rerum famæ parem oculis perlustrans. quippe hominibus barbaris in corporum majestate veneratio est; magnorumque operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie donare natura dignata est. Ceterum interrogata num aliquid petere vellet; haud dubitavit fateri *ad communicandos cum rege liberos se venisse: dignam ex qua ipse regni generaret heredes. feminini sexus se retenturam; marem reddituram patri.* Alexander, *an cum ipso militare vellet?* interrogat: & illa cautata sine custode regnum reliquisse; petere perseverabat, ^b ne se irritam spei pateretur abire. Acrior ad Venerem feminæ cupido quam regis, ut paucos dies subsisteret, perpulit. XIII dies in obsequium desiderii ejus absumpti sunt. Tum illa regnum suum, rex ⁷ Parthienem petiverunt.

XIV. Hic vero palam cupiditates suas solvit: continentiamque & moderationem in altissima quaque fortuna eminentia bona, in superbiam ac lasciviam vertit. Patrios mores disciplinamque Macedonum regum salubriter temperatam, & ^a civilem habitum, velut leviora magnitudine sua ducens; Persicæ ^b regiæ, par deorum potentiae fastigium æmulabatur. Jacere humi venerabundos pati cœpit: paulatimque servilibus ministeriis tot victores gentium imbuere, & captivis pares facere expetebat. Itaque ¹ purpureum diadema distinctum albo, quale Darius habuerat, capiti circumdedit, vestemque ² Persicam sumpsit;

INTERPRETATIO.

^a Staturam corporis non aequalem famæ rerum ab eo gestarum.

^b Spe sua frustratam discedere permittebat.

^a Popularem vivendi modum.

^b Persicarum regum arrogantiam divina magnitudini se exæquantem imitabatur.

NOTÆ.

⁶ Aduritur dextra.] Hinc factum putant Amazonis nomen, quod altera carent mammilla; ex *μαστός*, mamma, & *ἀπριαντε*. Sed Philostratus aliam attulit causam, quod mamma non aleretur & lacte materno, sed equino: ne effeminatas facerent.

⁷ Parthienem.] Parthia & Parthiene supra, cap. 5. Eo rediit ut inde in Ariam duceret.

¹ Purpureum.] Diadema Persicum descripsit Curtius l. 3, c. 8. *Carulea fascia albo distincta circumibat cydarim*; nunc colorem ipsius diadematis fuisse dicit pur-

pureum albo distinctum; in quo vel lapsus est memoriae, vel descriptionis mendum. Est autem diadema, proprium regum ornamentum, fascia capiti circumducta; ex quo nomen ei *διαδῆμα*, à *διαδῆω*, cingo, redimio. Quare idem est hoc loco diadema, quod libro 3, c. 8. fascia quæ cydarim regii capitis insigne circumibat. Conciliari secum posset ipse Curtius, si illic cum *Radero* legeremus: hoc *caruleum* fascia purpurea albo distincta circumibat.

² Persicam.] Persica vestis eadem fuit atque Medica, ut ex scriptoribus constat proutque utramque accipientibus. Vel

ne omen quidem veritus, quod à victoris insignibus in devicti transiret habitum. & ille se quidem Persarum spolia gestare dicebat: sed cum illis quoque mores induerat; superbiamque habitus animi insolentia sequebatur. Literas quoque quas in Europam mitteret, veteris annuli gemma obsignabat: iis quas in Asiam scriberet, Darii annulus imprimebatur; ut appareret ^c unum animum, duorum non capere fortunam. ³ Amicos vero & equites, cumque his principes militum, asperrantes quidem, sed recusare non ausos, Persicis ornaverant vestibus. Pellices CCC & LX, totidem quot Darii fuerant, regiam implebant; 10 quas spadonum greges, & ipsi muliebria pati assueti, sequebantur.

XV. Hæc luxu & peregrinis infecta moribus veteres Philippi milites, rudis natio ad voluptates palam aversabantur; totisque castris unus omnium sensus ac sermo erat, ¹ *Plus amissum victoria, quam bello questum esse. Tum maxime vinci ipsos, dedique alienis moribus & externis: ² tantum* 15 *more pretium; domos quasi in captivo habitu reversuros: pudere jam sui: regem victis quam victoribus similiorem, ex Macedonia imperatore Darii Satrapen factum.* Ille non ignarus & principes amicorum, & exercitum graviter offendi, gratiam liberalitate donisque recuperare tentabat. sed opinor, LIBERIS pretium servitutis ingratum est. Igitur ne in seditionem res verteretur, ^b otium interpellandum erat bello; cuius materia 20 opportune alebatur. Namque Bessus veste regia sumpta ² Artaxerxen.

INTERPRETATIO.

^c Unius mentem non sufficere utriusque imperio.

^a Pro tam diuturna expeditionis præmio.
^b Quies interrumpenda erat renovato bello, cuius occasio commode parabatur.

NOTÆ.

Arriani locus sufficiat. l. 6. extremo. Idque diserte docet Strabo de Medica loquens lib. 11. Erat autem Medica seu Persica vestis stolæ genus ad talos usque demissum, quam deinde Parthi quoque rerum potiti asciverunt. Frustra est igitur Plutarchus dum Alexandrum excusare nititur ea re, quod non Medicam habitum, sed Persicum, quia minus barbaricus esset, assumpserit.

3. Amicos.] Arrianus lib. 6. extremo unum fuisse ex Macedonibus Peucestam tradit, qui Medicam vestem acceperit, ut Persis placeret, quorum Satrapes ab Alexandro factus erat. Neque enim dubium est quin hic Arrianus scripserit *μεταβαλὼν, non μεταβαλὼν τὴν Μεδικὴν*, ut ex ipso contextu apparet. Diodorus autem l. 19. huic soli indultum ab Alexandro scribit ut Persicam gestaret stolam. Verum Plutarchus in Alex. id quo-

que ab Hephæstione factum asserit, eamque causam fuisse cur illo interprete cum Barbaris ageret; Cratero, quia patrii moris tenacior erat, apud Græcos & Macedonas uteretur.

1. *Plus amissum.* Bello imperium ac divitias paraverant; victoria mores patrios, militaris disciplinæ vigorem, famam, &c. perdiderant.

2. *Artaxerxen.*] Sic Codmannus regum ultimus, *Darium* se appellari iussit, cum ad regnum evectus est. *Artaxerxis* nomen aliquot Persarum regibus proprium faciunt Græci plerumque scriptores; quamvis ex scriptura colligi possit commune omnium fuisse cognomentum, ut in Ægypto Pharaonum, deinde Ptolemæorum &c. *Art* quippe lingua Persica *magnum* sonat; *Xerxes* bellatorem. Herod. l. 7. & Hesychius. Vide Camerarium Subcis. 2.

appellari se jusserat; 3 Scythasque & ceteros Tanais accolas contrahebant. Hæc Satibarzanes nunciabat: quem receptum in fidem regioni, quam antea obtinuerat, præfecit. Et quum grave spoliis apparatuque luxuriæ agmen vix moveretur; suas primum, deinde totius exercitus sarcinas, exceptis admodum necessariis, conferri jussit in medium. Planities spatiosa erat, in quam vehicula onusta perduxerant. Expectantibus cunctis, quid deinde esset imperaturus; jumenta jussit abduci: suisque primum sarcinis face subdita, ceteras incendi præcepit. Flagrabant exurentibus dominis, quæ ut intacta ex urbibus hostium raperent, sæpe flammæ restinxerant; nullo 4 sanguinis pretium audente deslere, quum regias opes idem ignis exureret. Brevis deinde oratio mitigavit dolorem; habilesque militiæ & ad omnia parati, lætabantur sarcinarum potius, quam disciplinæ fecisse jacturam.

XVI. Igitur 1 Bactrianam regionem petebant. Sed Nicanor Parmenionis filius subita morte correptus, magno desiderio sui affecerat cunctos. Rex ante omnes mæstus, cupiebat quidem subsistere funeri affuturus; sed penuria commeatuum festinare cogebat. Itaque Philotas cum duobus millibus & DC relictus, ut iuxta fratri persolveret: ipse contendit ad Bessum. Iter facienti literæ ei afferuntur à finitimis Satraparum; è quibus cognoscit Bessum quidem hostili animo occurrere cum exercitu: ceterum Satibarzanem, quem 2 Satrapia Ariorum ipse præfecisset, defecisse ab eo. Itaque 3 quanquam Besso imminerebat, tamen ad Satibarzanem opprimendum præverti optimum ratus; levem armaturam & equestres copias educit: totaque nocte strenue facto itinere, improvisus hosti supervenit. Cujus cognito adventu Satibarzanes cum duobus millibus equitum (nec enim plures subito contrahi poterant) Bactra perfugit: ceteri proximos montes occupaverunt. Prærupta rupes erat, qua spectat Occidentem: eadem qua vergit ad Orientem 4 leniore submissa fastigio, multis arboribus obsita, perena-

INTERPRETATIO.

^a Etsi in Bessum ire properabat.

^b Magis acclivi jugo depressa.

NOTÆ.

3. Scythas.] Massagetæ aliosque, l. 7.

4. 28. Tanais, ibidem. Satibarzanes.]

Ariorum Satrapes sub Dario, qui Alexandro Ariam ingressu occurrerat. Art. 3.

4. Sanguinis.] Quem sæpe vulnerati fuerant, ut his victoriæ præmiis furerentur.

1. Bactrianam.] Inferius describitur

cap. 16. Nicanor.] Eadem de ejus morte

Arrianus. Sed peccavit ejus interpret

Vulcanius, qui Argyraspidum ductorem

appellat, cum Græce scriptum sit *Ἰσά-*

αἰσῶν non *ἀργυράσπιδος*. Vide l. 4. c. 52.

2. Satrapia.] Alii minus bene *Satrapem*. Mallet tamen Freinshemius, *Satrapem* refecisset, id est, denuo creasset.

3. Præverti.] Recte sic quidem; utrumque enim dicimus *præverti*, & *prævertor*. verius tamen, opinor, diceretur *reverti*; nam ex Aria Bactrianam petenti, immo forte jam ingressu, nunciata defectio est; ut revertendum contra Satibarzanem fuerit.

nem habet fontem; ex quo largæ aquæ manant. Circuitus ejus 3XXX & II stadia comprehendit. in vertice herbidus campus. In hoc multitudinem imbellem confidere jubent: ipsi, quæ rupes deerat, arborum truncos & saxa obmoliuntur. XIII millia armata erant.

- 3 XVII. In horum obsidione Cratæro relicto, ipse Satibarzanem se-
qui festinat. & quia longius eum abesse cognoverat; ad expugnandos
eos, qui edita montium occupaverant, redit. Ac primo repurgari
jubet, quidquid ingredi possent: deinde ut occurrebant invia cotes
præruptæque rupes; irritus labor videbatur obstante natura. Ille² ut
10 erat animi semper obluctantis difficultatibus; quum & progredi ar-
duum, & reverti periculosum esset; versabat se ad omnes cogitatio-
nes: aliud atque aliud, ita ut fieri solet ubi prima quæque damna-
mus, subiciente animo. hæsitanti, quod ratio non potuit, fortuna
consilium subministravit. Vehemens¹ Favonius erat, & multam² ma-
15 teriam ceciderat miles aditum per saxa molitus. hæc à vapore torrida
inaruerat. Ergo aggeri alias arbores jubet; & igni dari alimenta: cele-
riterque stipitibus cumulatis fastigium montis æquatum est. tunc uni-
dique ignis injectus cuncta comprehendit. flammam in ora hostium
ventus ferebat; 3 fumus ingens velut quadam nube absconderat cæ-
20 lum. sonabant incendio sylvæ, atque ea quoque quæ non incenderat
miles, concepto igne proxima quæque adurebant. Barbari⁴ supplicio-
rum ultimum, si qua intermoreretur ignis, effugere tentabant; sed qua
flamma dederat locum, hostis obstabat. Varia igitur clade consum-
pti sunt, alii in medios ignes, alii in petras præcipitavere se; qui-
dam manibus hostium se obtulerunt: pauci semiustulati venere in po-
testatem.

I N T E R P R E T A T I O.

* Ut erat ingenio adversus omnia impedimenta pugnante.

• Hac ligna ardore Solis exsiccata erant.

N O T A.

3. *Triginta & duo.*] Quatuor millia. de ista loquendi forma, *triginta & duo*, diximus, l. 3. c.

1. *Favonius.*] Ventus ab occasu æquinoctiali spirans adversus Eorum sive subfolanum; ex eo dictus quod terram suo calore foveat: quamobrem à Græcis quoque Zephyrus, quasi *Ζέφυρος*, vi- tam ferens, appellatus est.

2. *Materiam.*] Lignum, ut diximus l. 5. c. 10.

3. *Fumens ingens.*] Simili ferme stragemate captam à Christianis Jero-
solyman referunt belli sacri scriptores;

cum Godefridus Bullionius ignem in centones stramineos aridamque hujus generis materiam conici jussisset, quæ à faracenis erant objecta muris, ut machinarum impetum cedendo infringere-
rent.

4. *Suppliciorum ult.*] Ignem quo nullum acerbius supplicium. Sæpe tamen apud Latinos scriptores *ultimum* sive *extremum* supplicium crux est. Vide Liphum de Cruce lib. 2.

XVIII. Hinc

XVIII. Hinc ad Craterum, qui ¹ Artacacna obsidebat, redit. Ille omnibus præparatis, regis exspectabat adventum; ^a captæ urbis titulo, sicut par erat, cedens. Igitur Alexander tures admoventi jubet; ipsoque aspectu territi barbari, e muris supinas manus tendentes, orare cœperunt, *iram in Satibarzanem defectionis auctorem reservaret; supplicibus semet deditibus parceret.* Rex, data venia, non obsidionem modo solvit, sed omnia sua incolis reddidit. Ab hac urbe digressio supplementum novorum militum occurrit. Zoilus De equites ex Græcia adduxerat: III millia ex Illyrico Antipater miserat. ² Thessalieque equites C & XXX cum Philippo erant: Ex Lydia II millia & DC, peregrinus miles, ¹⁰ advenerant: CCC equites gentis ejusdem sequebantur. Hac manu adjecta ³ Drangas pervenit. bellicosa natio est. Satrapes erat Barzaentes, sceleris in regem suum particeps Besso. Is suppliciorum, quæ meruerat, metu profugit in Indiam.

XIX. Jam nonum diem ¹ stativa erant, quum ^a externa vi non in- ¹⁵ victus modo rex, sed interritus; intestino ^b facinore petebatur. Dymnus modicæ apud regem auctoritatis & gratiæ, exoleti, cui *Nicomacho* erat nomen, amore flagrabat; obsequio uni sibi dediti corporis victus. Is, quod ex vultu quoque perspicui poterat, similis attonito; remotis ar- ²⁰ bitris cum juvene secessit in templum, arcana se & silenda afferre præfatus: suspensumque expectatione per mutuam caritatem & pignora utriusque animi rogat, ut affirmet jurejurando, ^c quæ commisisset.

INTERPRETATIO.

^a Gloriam expugnata urbis Alexandro reservans.

^a Ab hostium externorum viribus.

^b Domesticorum scelere periclitabatur.

^c Ea quæ Dymnus ipsi aperiret.

NOTÆ.

1. *Artacacna.*] Ipse igitur à perse-
quendo Satibarzane reversus ad obsi-
dendam Petram, Craterum quem ibi re-
liquerat, Artacacna misit. Erat hæc Ario-
rum metropolis sive regia, si Arriano cre-
dimus; qui *Artacoana* vocat. Diodorus
Chortacana; Strabo *Artacana*; Ptole-
mæus, ut videtur, *Articaudna*; alii co-
dices Curtiani *Artacrana*. Paulo aliter
hæc retulit Arrianus.

2. *Thessali.*] Non illi recentes à Thes-
salia; sed ex iis qui, ceteris dimissis cum
adhuc esset in Media, voluntarii reman-
serant; unde illos Philippus adduxit. Sed
hos Arrianus ante obsessa Artacacna ve-
nisse scribit.

3. *Drangas.*] Apud Arrianum *Zarangas*
legimus, quibus aliquanto post subjun-
git Drangas cum Dragogis. Plinius quo-

que l. 6, c. 23. Zarangas à Drangis distin-
guat. Sed finitimos esse apparet, ejus-
demque regionis incolas, quæ Straboni
ac Ptolemæo *Drangiana*. Hæc Arianæ
pars erat inter Ariam, Arachosiam, Ge-
drosiam, Carmaniamque inclusa. Res-
pondere videtur hodierno tractui quæ
Sigistan appellant. Suspiciabarex *Zaran-
ga* factum esse *Daranga*, propter affini-
tatem soni Δ & Ζ apud veteres; tum ex
isto, *Dranga*; ut unum idemque nomen
esset. Sane quæcumque de Zarangæis
Arrianus tradit, ea de Drangis Curtius,
Diodorus, Strabo referunt; Barzaentem
illis Satrapam fuisse, apud eos detectas
esse Philotæ insidias, ab iis in Agriaspas
sive Evergetas ventum esse, &c.

1. *Stativa erant.*] Castra in eodem
loco fuerant, *Stativa* l. 4. c. 29.

silentio esse tecturum. Et ille ² ratus nihil, quod etiam cum perjurio detegendum foret, indicaturum; ³ per præsentēs deos jurat. Tum Dymnus aperit in tertium diem insidias regi comparatas; seque ejus consilii fortibus viris & illustribus esse participem. Quibus juvenis au-
 5 ditis, se vero ^e fidem in parricidio dedisse constanter abnuit; nec ulla religione, ut scelus tegat, posse constringi. Dymnus & amore & metu amens, dextram exoleti complexus, & lacrymans; orare primum, ut particeps consilii operisque fieret. si id sustinere non posset, attamen proderet se; cuius erga ipsum benevolentia, præter alia, hoc quoque ha-
 10 beret fortissimum pignus, quod caput suum permisisset fidei adhuc inexpectata. Ad ultimum, averſari scelus perseverantem metu mortis terret: ab illo capite conjuratos pulcherrimum facinus inchoaturos. Alias inde effeminatum & muliebriter timidum, alias proditorem amatoris appellans; nunc ingentia promittens, interdumque regnum quoque;
 15 versabat animum tanto facinore procul abhorrentem. Strictum deinde gladium modo illius, modo suo admovent jugulo; ^e supplex idem & infestus, expressit tandem, ut non solum silentium, sed etiam operam polliceretur. namque ^f abunde constantis animi, & dignus qui pudicus esset, nihil ex pristina voluntate mutaverat: sed se captum Dym-
 20 ni amore simulabat nihil recusare. Sciscitari inde pergit, cum quibus tanta rei societatem inisset? plurimum referre quales viri tam memorabili operi admoturi manus essent. Ille & amore & scelere male sanus, simul gratias agit, simul gratulatur, quod fortissimis juvenum non dubitasset se jungere. Demétrio corporis custodi, Peucolao, Nicanori. Adjicit
 25 his Aphœbetum, Loceum, Dioxenum, Archepolim, & Amyntam.

XX. Ab hoc sermone dimissus Nicomachus ad fratrem (¹ Cebalino erat nomen) quæ acceperat, defert. Placet ipsum subsistere in tabernaculo; ne si regiam intrasset, non assuetus adire regem, conjurati proditos se esse resciscerent. Ipse Cebalinus ante vestibulum regiæ (ne-
 30 que enim propius aditus ei patebat,) consistit; opperiens aliquem ex prima cohorte amicorum, à quo introduceretur ad regem. Forte ceteris dimissis, unus Philotas Parmenionis filius, incertum quam ob

INTERPRETATIO.

⁴ Negat se fidem obstrinxisse ad celandam conjurationem in regem.

^e Idem orans & minitans simul, extorſit ab eo, ut &c.
^f Ut erat mente admodum firma.

NOTÆ.

². Ratus nihil.] Non existimans, quod erat à Dymno indicandum sibi, tale esse, ut illud, etiam violata jurisjurandi fide, detegere Alexandro deberet.

³. Per præſentes.] In Templum enim secesserant. Eamque fuisse Macedonum consuetudinem, ut manibus ad aras

Deorumque simulacra admotis jurarent, ex Justino discimus l. 24. c. 2.

¹. Cebalino.] Sic quoque vocatur Diodoro l. 17. Ol. 94. 4. sed Plutarcho Cebalinus. Prima cohorte.] Erant enim plures cohortes amicorum, aliæ aliis nobiliores.

causam, subliterat in regia. huic Cebalinus ore^a confuso magnæ perturbationis notas præ se ferens, aperit, quæ ex fratre compererat; & sine cunctatione nunciari regi jubet. Philotas laudato eo, protinus intrat ad Alexandrum; multoque invicem de aliis rebus consumpto sermone, nihil eorum quæ ex Cebalino cognoverat, nunciat. Sub vesperam eum prodeuntem in vestibulo regiæ excipit juvenis; an mandatum exsequutus foret requirens. Ille,^b non vacasse sermoni suo regem causatus, discessit. Postero die Cebalinus venienti in regiam præsto est: intrantemque admonet pridie communicatæ cum ipso rei. Ille curæ sibi esse respondit: ac ne tum quidem regi, quæ audierat, aperit. Cœperat Cebalino esse suspectus. Itaque non ultra interpellandum ratus, nobili juveni (*Metroni* erat nomen)^c super² armamentarium posito; quod scelus pararetur, indicat. Ille Cebalino in armamentario abscondito; protinus regi corpus forte³ curanti, quid ei index detulisset, ostendit.

XXI. Rex ad comprehendendum Dymnum missis satellitibus, armamentarium intrat. ibi Cebalinus gaudio elatus, *Habeo te*, inquit, *incolumem ex impiorum manibus ereptum*. Percontatus deinde Alexander quæ noscenda erant, ordine cuncta cognoscit. Rursusque institit quærere quotus dies esset, ex quo Nicomachus ad eum detulisset indicium? Atque illo fatente jam tertium esse; existimans haud incorrupta fide tanto post deferre quæ audierat, vinciri eum iussit. Ille clamitare cœpit, eodem temporis momento quo audisset, ad Philotam decurrissse: ab eo percontaretur. Rex identidem quærere, an Philotam adisset? an institisset ei, ut perveniret ad se? perseverante eo affirmare quæ dixerat; manus ad cœlum tendens, manantibus lacrymis, hanc sibi à¹ carissimo quondam amicorum relatam gratiam querebatur. Inter hæc Dymnus haud ignarus quam ob causam accerseretur à rege, gladio, quo forte erat cinctus, graviter se vulnerat; occursumque satellitum inhibitus, perfertur in regiam. Quem intuens rex, *Quod*, inquit, *in te Dymne tantum cogitavi nefas; ut tibi Macedonum regno dignior*

INTERPRETATIO.

^a Perturbato vultu.

casset attendere sua delationi.

^b Causam asserens quod Regi non va-^c Armamentarii præfetto.

NOTÆ.

2. *Armamentarium.*] Locus in quo arma ceteraque ad bellicum apparatus spectantia reconduntur, *un arsenal*. Sed Gallicus interpres vertit, *la garde-robe*; quod ut sine ratione factum à tanto viro non putaverim, ita quæ faciendi causa fuerit, minus assequor; præsertim quum videam Diodorum, ex quo sumpit Curtius, ὁπλοθήκη dicere. Nisi forte quod in vestiario regis quoque arma servarentur, *armamentarium* hoc loco idem putavit esse ac *vestiarium*, itaque interpretari maluit.

3. *Curanti.*] Lavanti in balneo, ut ex Diodoro accipimus, & ex ipso Curtio cap. 25.

1. *Carissimo.*] Philota. *Accerseretur.*]

Vide l. 4. c. 52.

Philotas me quoque ipso videretur? Illum jam defecerat vox. itaque edito gemitu, vultuque à conspectu regis averso, subinde collapsus exstinguitur.

5 XXII. Rex Philota venire in regiam iussu; *Cebalinus*, inquit, *ultimum supplicium meritis, si in caput meum preparatas insidias biduo texisset; a huius criminis reum Philotam substituit; ad quem protinus indicium detulisse se affirmat. quo propiore gradu amicitiae me contingis; hoc majus est dissimulationis tuae facinus: & ego Cebalino magis, quam*
 10 *Philotæ, id convenire fateor. Faventem habes judicem, si quod admitti non oportuit, saltem negari potest. Ad hoc Philotas haud sane trepidus, si animus vultu æstimaretur; Cebalinum quidem scorti sermonem ad se detulisse; sed ipsum tam levi auctori nihil credidisse respondit; veritum ne iurgium inter amatorem & exoletum, non sine risu aliorum, detulisset. Quum Dymnus interemerit seipsum, qualiacumque erant, non fuisse reticenda.*¹ *Complexusque regem orare cœpit, ut præteritam vitam potius quam culpam, silentii tamen, non facti ullius, intueretur. Haud facile dixerim, crediderit ne ei rex, an altius iram suppresserit; dextram reconciliatæ gratiæ pignus obtulit; & contemptum magis,*
 20 *quam celatum indicium esse videri sibi dixit. Advocato tamen consilio amicorum, cui tum Philotas adhibitus non est, Nicomachum introduci jubet. Is eadem, quæ detulerat ad regem, ordine exposuit.*

XXIII. Erat Craterus regi carus in paucis, & eo Philotæ, ob æmulationem dignitatis, adversus, neque ignorabat sæpe Alexandri auribus
 25 ^a nimia jactatione virtutis atque operæ gravem fuisse: & ob ea non quidem sceleris, sed contumaciæ tamen suspectum. Non aliam^b premendi inimici occasionem aptiorem futuram ratus, odio suo pietatis præferens speciem; *Utinam*, inquit, *in principio quoque huius rei nobiscum deliberasses. Suavissemus, si Philotæ velles ignoscere, patereris potius ignorare eum quantum deberet tibi; quam usque ad mortis metum adductum, cogeret potius de periculo suo, quam de tuo cogitare beneficio. Ille enim semper insidiari tibi poterit; tu non semper Philotæ poteris ignoscere. Nec est quod existimes, eum, qui tantum facinus ausus est, venia posse mutari. scit eos,*^c *qui misericordiam consumpserunt, amplius sperare*

I N T E R P R E T A T I O.

^a Philotam suo loco reum sceleris fecit.

^b Perdendi Philotæ opportunitatem.

^a Nimia ostentatione fortitudinis meritorumque suorum odiosum fuisse.

^c Qui gravitate criminis clementiam omnem exhausserunt.

N O T A.

1. *Complexus.*] Nimis hoc festinatum, nec satis reo ac supplici conveniens, nondum impetrata venia, nondum placato multis defensionibus aut precibus rege, ut quidem Freinshemio visum est; qui propterea suspicatur intercidisse aliquid

ante illa verba, *quum Dymnus*, &c. tum alteram quoque lacunam sequi ante ista, *Complexusque*: quod quidem haud ex vano conjectari fatebitur quisquis totius narrationis seriem attentius legerit.

non posse. At ego etiamsi ipse vel pœnitentia, vel beneficio tuo victus quiescere velit; patrem ejus Parmenionem tanti ducem exercitus, & inveterata apud milites tuos auctoritate, haud multum infra magnitudinis tue fastigium positum; scio non aequo animo salutem filii sui debiturum tibi. ¹ Quadam beneficia odimus: meruisse mortem confiteri pudet. Superest ut malit videri injuriam accepisse, quam vitam. proinde scito tibi cum illis de salute esse pugnandum. Satis hostium superest, ad quos persequendos ituri sumus. Latus a domesticis hostibus muni: hos si submoves, nihil metuo ab externo. Hæc Craterus.

XXIV. Nec ceteri dubitabant, quin conjurationis indicium suppressum non fuisset, nisi auctor aut particeps. ¹ Quem enim pium & bona mentis, non amicum modo, sed ex ultima plebe; auditis quæ ad eum delata erant, non protinus ad regem fuisse cursurum? ² ne Cebalini quidem exemplo, qui ex fratre comperta ipsi nunciaſſet; Parmenionis filium, præfectum equitatus, omnium arcanorum regis arbitrum? simulasse etiam non vacasse sermoni suo regem, ne ³ index alium internuncium quæreretur. Nicomachum religione quoque deum adstrictum, conscientiam suam exonerare properasse: Philotam consumpto per ludum jocumque pene toto die, ^a gravatum esse pauca verba ad caput regis pertinentia, tam longo & forsitan supervacuo inferere sermoni. Atenim non credidisse talia deferentibus ⁴ pueris! cur igitur extraxisset biduum, tanquam indicio haberet fidem? dimittendum fuisse Cebalinum, si delationem ejus damnabat. IN suo quemque periculo magnum animum habere; quum de salute regis timeretur, credulos esse debere; vana quoque deferentes admittere. Omnes igitur quæstionem de eo, ut participes sceleris indicare cogeretur, habendam esse decernunt. Rex admonitos ut consilium silentio premerent, dimittit. Pronunciari deinde iter in posterum diem jubet, ne qua novi initi consilii daretur nota. Invitatus est etiam Philotas ad ultimas ipsi epulas; & non cœnare modo, sed etiam familiariter

INTERPRETATIO.

^a Non esse dignatum.

NOTÆ.

1. Quadam benef.] Illa videlicet quibus indigniſſe probroſum & infame eſt. Injuriam.] Quod conjurationis suspectum habueris, & ad mortis metum adduxeris.

1. Quem enim.] Id eſt, quis enim pius &c. non ſtatim cucurriſſet? Videl. 4. c. 9.

2. Cebalini.] An ne Cebalini quidem exemplo ſtatim fuiſſe curſurum Philotam, ſi pius & bona mentis eſſet?

3. Index.] Cebalinus conjurationis delator. Religione.] Jurejurando per

Deos præſentes dato; cap. 19.

4. Pueris.] Puer alias nomen ætatis eſt, quæ proprie inter infantiam & adoleſcentiam decurritur: factumque eſt ex veruſto, puerus, puera; unde, puellus, puella: & erat etiam apud præſcos Latinitatis auctores in feminino genere, ut apud Præſcianum legimus ex Livio Andronico; ſancta puer; Saturni filia. Conditionem alias ſignificat ſervi aut famuli cujuſcunque. Hoc loco de ætate accipi debet; verum latius, ut de adoleſcentibus quoque intelligi poſſit.

colloqui cum eo, quem damnaverat, sustinuit. Secunda deinde vigilia, luminibus extinctis, cum paucis in regiam coeunt Hephaestion, & Craterus, & Cœnus, & Erigyus; hi ex amicis: ex armigeris autem Perdiccas & Leonnatus. Per hos imperatum, ut qui ad prætorium excubabant, armati vigilarent.

XXV. Jam ad omnes aditus dispositi milites, equites quoque itinera obsidere jussi; ne quis ad Parmenionem,¹ qui tum Mediæ magnisque copiis præerat, occultus evaderet.² Attarras autem cum trecentis armatis intraverat regiam: huic decem satellites traduntur, quorum singulos deni armigeri sequebantur. Ii ad alios conjuratos comprehendendos distributi sunt: Attarras^a cum trecentis ad Philotam missus, clausum aditum domus moliebatur, quinquaginta juvenum promptissimis stipatus, nam ceteros cingere undique domum jusserat, ne occulto aditu Philotas posset elabi. Illum^b sive securitate animi, sive fatigatione resolutum somnus opprefferat: quem Attarras torpentem adhuc occupat. Tandem ei, sopore discusso, quum iniicerentur catenæ; *VICIT*, inquit, *bonitatem tuam, rex, inimicorum acerbitas*. nec plura loquutum, capite velato, in regiam adducunt. Postero die rex edixit,³ omnes armati coirent. Sex millia fere militum venerant: præterea turba lixarum calorumque impleverant regiam. Philotam armigeri^c agmine suo tegebant, ne ante conspici posset à vulgo, quam rex alloquutus milites esset.^d De capitalibus rebus vetusto Macedonum modo inquirebat exercitus: in pace, erat vulgi nihil potestas regum valebat, nisi prius valuisset auctoritas. Igitur primum Dymni cadaver infertur; plerisque, quid patrasset, quoque casu extinctus esset, ignaris.

INTERPRETATIO.

^a *Occlusam domus januam convellebat.*

^b *Sive fiducia conscientia securum, sive lassitudine languentem.*

^c *Sua turma incluserant Philotam.*

^d *Antiquo Macedonum more milites judicabant de criminibus belli temporis: in pace jus hoc plebis erat.*

NOTÆ.

5. *Sustinuit.*] Alexander: *il eut bien le courage de, &c. Secunda vigilia.*] lib.

3. c. 20.

Luminibus.] Facibus extinctis quæ noctu præferuntur euntibus; ne videlicet à quaquam observarentur. *Armigeris.*] Quales essent armigeri dicemus l. 7. c. 3.

1. *Qui tum Mediæ.*] Quanquam enim Mediæ Satrapiam Oxydati dederat, c. 4. Parmenionem tamen, qui copiis præesset, illic reliquerat. Vide l. 5. c. 6. de Satrapia.

2. *Attarras.*] An potius, quod suspicabatur Freinshemius, *Atharias* ille senior l. 5. c. 7. quem alii, *Tharriam*, *Adar-*

chiam, *Aphariam* vocant.

3. *Omnes.*] De solis, opinor, Macedonibus accipiendum, ad quos pertinebat de crimine cognoscere. Nec solos tamen eos venisse constat ex cap. 28. nec omnes adfuisse putem, cum sex millia tantum advenerint, reliquis forte ob angustias loci exclusis.

Potestas, auctoritas.] *Potestas* ad imperandum cogendumque pertinet; *auctoritas* ad suadendum. Nulla erat Macedonum regum potestas damnandi aut absolvendi reos capitalium criminum, nisi prius suam populo militibusve sententiam approbassent.

XXVI. Rex deinde in concionem procedit, vultu præferens dolo-
rem animi. Amicorum quoque mæsticia expectationem haud parvam
rei fecerat. Diu rex demisso in terram vultu, attonito stupentique si-
milis stetit. tandem recepto animo; *Pene, inquit, milites, paucorum
hominum scelere vobis ereptus sum. Deum providentia & misericordia
vivo. Conspectusque vestri venerabilis cogit, ut vehementius parricidis
irascar: quoniam supremus, immo unus vita mea fructus est, tot for-
tissimis viris, & de me optime meritis referre adhuc gratiam posse.* In-
terruit orationem militum gemitus, obortæque sunt omnibus la-
crymæ. Tum rex, *Quanto, inquit, majorem in animis vestris motum
excitabo, quum tanti sceleris auctores ostendero: quorum mentionem adhuc
reformido; & tanquam salvi esse possint, nominibus abstineo. Sed vincenda
est memoria pristina caritatis, & conjuratio impiorum civium dete-
genda. Quomodo enim tantum nefas sileam? Parmenio illa ætate, tot
meis, tot parentis mei meritis devinctus, omnium nobis amicorum vetu-
stissimus, ducem tanto sceleris præbuit. Minister ejus Philotas Peucolaum,
& Demetrium, & hunc Dymnum, cujus corpus aspicitis, ceterosque ejus
amentia in caput meum subornavit.* Fremitus undique indignantium
querentiumque tota concione obstrepebat: qualis solet esse multitu-
dinis & maxime militaris; ^b ubi aut studio agitur, aut ira. Nicomachus
deinde, & Metron, & Cebalinus producti, quæ quisque detulerat, ²⁰
exponunt. Nullius eorum indicio Philotas ^c particeps sceleris desti-
nabatur. itaque, ^d indignatione pressa, vox indicum silentio excepta
est. Tum rex, *Qualis, inquit, ergo animi vobis videtur, qui hujus rei
delatum indicium ad ipsum suppressit? Quod non fuisse vanum Dymni
exitus declarat. Incertam rem deferens tormenta non timuit Cebalinus:
Metron ne momentum quidem temporis distulit exonerare se; ut eo, ubi
lavabar, irrumperet. Philotas solus ^e nihil timuit, nihil credidit. ô magni
animi virum! Iste, si regis periculo commoveretur, vultum non mutaret?
indicem tanta rei sollicitus non audiret? Subest nimirum silentio facinus,
& avida spes regni, præcipitem animum ad ultimum nefas impulit. Pater
Media præest: ipse apud multos copiarum duces meis præpotens viribus,
^e majora, quam capit, spirat. Orbitas quoque mea, quod sine liberis sum,
spernitur. Sed errat Philotas: in vobis liberos, parentes, consanguineos ha-
beo: vobis salvus orbus esse non possum.* ³⁰

INTERPRETATIO.

^a Superandus est sensus prioris mei in illos amoris.

^b Cum amore vel odio incitatur.

^c Designabatur conjurationis socius.

^d Sedata militum ira, testimonium dela-
torum auditum est cum silentio.

^e Plura, quam quorum capax sit, affectat.

NOTA.

1. Nihil.] Solus Philotas nihil timuit regi; cum Cebalinus adeo timuerit meo capiti, ut nihil veritus sit tormenta, quo-
rum se periculo exponebat, si rem dela-
tam non probaret.

XXVII. Epistolam deinde Parmenionis interceptam, quam ad filios Nicanorem & Philotam scripserat, recitat; haud sane indicium gravioris consilii praeferentem. Namque summa ejus haec erat: *Primum vestri curam agite, deinde vestrorum: sic enim quae destinavimus, efficiemus.* Adjecitque rex: *Sic esse scriptam, ut sive ad filios pervenisset; a consciis posset intelligi: sive intercepta esset, a falleret ignaros.* At enim Dymnus quum ceteros participes sceleris indicaret, Philotam non nominavit: hoc quidem illius non innocentia, sed potentia indicium est, quod sic ab iis timetur etiam, a quibus prodi potest; ut quum de se fateantur, illum tamen celent. Ceterum Philotam ipsius indicat vita. Hic ¹ Amynta, qui mihi consobrinus fuit, & in Macedonia capiti meo impias comparavit insidias, socium se & conscium adjunxit. Hic ² Attalo, quo graviolem inimicum non habui, sororem suam in matrimonium dedit. Hic quum scripsissem ei, pro jure tam familiaris usus atque amicitiae, ^b qualis fors edita esset Jovis Hammonis oraculo; sustinuit rescribere mihi: se quidem gratulari quod in numerum deorum receptus essem: ceterum misererie eorum, quibus vivendum esset sub eo, ^c qui modum hominis excederet. Haec sunt etiam animi pridem alienati a me & invidentis gloriae mea indicia; quae quidem, milites, quamdiu licuit, in animo meo pressi. Videbar enim mihi ²⁰ partem viscerum meorum abrumpere; si in quos tam magna conuleram, viliores mihi facerem. Sed jam non verba puniendae sunt; ^d linguae temeritas pervenit ad gladios. Hos, si mihi creditis, Philotas in me acuit. Id si ipse admisit, quo me conferam, milites? cui caput meum credam? Equitatus, optima exercitus parti, principibus nobilissima juventutis unum ²⁵ praefeci: salutem, spem, victoriam meam fidei ejus intелеque commisi. Patrem ^e in idem fastigium, in quo me ipsi posuistis, admovi: Mediam, qua nulla opulentior regio est; ³ tot civium sociorumque millia imperio ejus ditionique subjeci. ^f Unde praesidium petieram, periculum exstitit. Quam feliciter in acie occidissem potius hostis praeda, quam ³ civis victima! nunc

INTERPRETATIO.

^a Non intelligeretur ab iis, qui conscii non erant.

^b Cujusmodi responsum datum fuisset ab &c.

^c Qui humana sortis conditionem superare vellent.

^d Sermonis procacia processit usque ad arma.

^e Ad eundem gradum proxime eveli.

^f Ab iis periculum mihi creatum est, a quibus tutamen quarebam.

NOTAE.

1. Amynta.] Perdicca genitus erat Philippi fratre, post cujus mortem ab ipso Philippo patruo ac tutore educatus, ejusdem filiam duxerat. Eo mortuo, cum Alexandri patruelis sui vitae insidiaretur, ab illo occupatus est. Consobrinus hic sumitur pro patruelo, quod non est infrequens, praesertim apud Jurisconsultos.

2. Attalo.] Hujus sororem, vel sorore-

ris potius filiam Philippus Olympiadi superinduxerat; quae occasio simultatum Alexandro fuit cum Attalo primum, deinde cum Philippo. Supplem. l. i. c. 9. Vide quoque hoc loco Freinsheimii notas. 3. Civis.] Philotae. Cives sunt qui in eadem nati atque educati patria, isdem utuntur legibus, &c. quos barbare quidam concives appellant.

Servatus

servatus ex periculis, quæ sola timui; in hac incidi, quæ timere non debui. Soletis idemdem à me, milites, petere, ut saluti mea parcam. Ipsi mihi prestare potestis, quod suadetis ut faciam. ad vestras manus, ad vestra arma confugio: invitis vobis salvus esse nolo; volentibus, non possum, nisi vindicor.

XXVIII. Tum Philotam religatis post tergum manibus, obsoleto amiculo velatum, jussit induci. facile apparebat motos esse tam miserabili habitu, non sine invidia paulo ante conspecti. Ducem equitatus pridie viderant: sciebant regis interfuisse convivio. repente non reum modo, sed etiam damnatum, immo vinctum intuebantur. Subibat animos Parmenionis quoque, tanti ducis, tam clari civis fortuna: qui modo duobus filiis Hectore & Nicanore orbatus; cum eo quem reliquum calamitas fecerat, absens diceret causam. Itaque Amyntas regis prætor inclinatum ad misericordiam concionem rursus aspera in Philotam oratione commovit. *Proditos eos esse barbaris: neminem ad conjugem suam, neminem in patriam, & ad parentes fuisse rediturum: velut truncum corpus dempto capite, sine spiritu, sine nomine, aliena terra, ludibrium hostis futuros.* Haudquaquam pro spe ipsius, Amyntæ oratio grata regi fuit: quod conjugum, quod patriæ admonitos, pigriores ad cetera munia exsequenda fecisset. Tunc Cœnus, quamquam Philotæ sororem matrimonio secum conjunxerat; tamen acrius quam quisquam in Philotam investus est: parricidam esse regis, patriæ, exercitus clamitans: saxumque, quod forte ante pedes jacebat, arripuit, emissurus in eum; ut plerique credidere, tormentis subtrahere cupiens. sed rex manum ejus inhibuit, dicendi prius causam debere fieri potestatem reo, nec aliter judicari passurum se affirmans. Tum dicere jussus Philotas, sive conscientia sceleris, sive periculi magnitudine amens & attonitus; non attollere oculos, non hiscere audebat. Lacrymis deinde manantibus, linquente animo, in eum, à quo tenebatur, incubuit: absterfisque amiculo ejus oculis, paulatim recipiens spiritum ac vocem, dicturus videbatur. Jamque rex intuens eum,

INTERPRETATIO.

* Adeo lugubri specie Philotæ, quem non multo ante felicem, cum invidia viderant. fortuna patri reliquerat superstitem. de-
fendere se in judicio capitis absens cogebatur.

b Cum Philotæ, quem solum adversa

NOTÆ.

4. Non debui.] Quia creari mihi à meis non debuerant.

1. Immo vinctum.] Gravius igitur quiddam esse videbatur principem virum ligari, quam simpliciter damnari.

2. Duobus filiis.] Hæctor ex Nilo flumine ægre emerfus expiraverat, l. 4. c. 33. Nicanor paulo ante ex morbo decessit.

rat; supra cap. 16.

3. Amyntas.] Non fuit hic Amyntas Andromenis filius quem inter reos visurum sumus l. 7. c. 3. sed alter forsitan ex duobus illis qui fortitudinis ergo Chiliarchæ creati sunt, l. 5. c. 7. Hos enim Prætores vocare possis.

4. Arripuit.] Alii eripuit.

Macedones, inquit, de te iudicaturi sunt: quero an ¹ patrio sermone sis apud eos usus. Tum Philotas, Præter Macedonas, inquit, plerique adsunt, quos facilius, quæ dicam, percipientes arbiroy, si eadem lingua fuero usus, quæ tu egisti; non ob aliud credo, quam ut oratio tua intelligi posset à pluribus. Tum rex: Ecquid videtis? adeo etiam sermonis patrii Philotam tædere? solus quippe fastidit ² eo dicere. Sed dicat sane utcumque cordi est; dum memineritis æque illum à nostro more, atque à sermone abhorrere. Atque ita concione excessit.

XXIX. Tum Philotas, VERBA, inquit, innocenti reperire facile est; ¹⁰ ¹ modum verborum misero tenere difficile. Itaque inter optimam conscientiam, & iniquissimam fortunam destitutus, ignoro^a quomodo & animo meo, & tempori paream. Abest quidem optimus causa mea² iudex: qui cur me ipse audire noluerit, non mehercule excogito; quum illi nique cognita causa tam damnare me liceat quam absolvere; non cognita vero ¹⁵ liberari ab absente non possum, qui à præsentè damnatus sum. Sed quamquam VINCTI hominis non ³ supervacua solum, sed etiam invisa defensio est, quæ iudicem non docere videtur, sed arguere: tamen utcumque licet dicere, memet ipse non deseram: nec committam, ut damnatus etiam mea⁴ sententia videar. Equidem cuius criminis reus sim, non video. ²⁰ inter conjuratos nemo me nominat: de me Nicomachus nihil dixit: Cebalinus plusquam audierat, scire non potuit. Atqui conjunctionis caput me fuisse credit rex! potuit ergo Dymnus^b eum præterire, quem sequebatur? præsertim quum quærenti socios, vel falso fuerim nominandus; quo facilius, qui verebatur, posset impelli. Non enim detecto facinore nomen ²⁵ meum præterit, ut posset videri socio pepercisse: sed Nicomacho, quem & taciturnum arcana de semetipso credebat confessus; aliis nominatis, me unum subtrahebat. Quæso, commilitones, si Cebalinus me non adisset, nihil

INTERPRETATIO.

^a Deditur illo uti.

^a Quæ ratione & indoli mea & præsentè statui orationem accommodem.

^b Me prætermittere quem habebat conjunctionis ducem.

NOTÆ.

5. Patrio sermone.] Macedonicus sermo Græcæ linguæ Dialectus erat à ceteris diversa, quippe quam plerique Græcorum non intelligerent, ut ex hoc ipso loco, & ex cap. 31. satis apparet. Idque Strabonis quoque testimonio firmari potest, lib. 7. Sic multæ sunt Germanicæ Gallicæque linguæ Dialecti quas vix intelligunt, qui non assueverunt.

6. Eadem lingua.] Græca, opinor, eaque communi, quæ ab omnibus audiretur.

7. Adeo.] Alii legebant, odio etiam patrii S. Ph. eneri. Sed venust oratorum lectio quam præsentavimus.

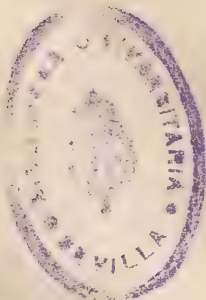
1. Modum.] Livius l. 29. Dant animum ad loquendum libere ultima misera, Ovidius Metam. 13. v. 140. Dolor ipse disertum fecerat. Tacitus l. 4. Mæsta, ubi semel prorupere, difficilius reticentur.

2. Iudex.] Alexander. Utrique.] Alias utrumque.

3. Supervacua.] Quia ipso regis iudicio jam videbatur damnatus; quod victus esset; eum vinciri nisi scelus convicti non solerent. Videt. 7. c. 3.

4. Mea sententia.] Ipso quippe silentio crimen lateri seque damnare videbatur.

5. Quem taciturnum.] Supra cap. 19.

me de conjuratis scire voluisset; num hodie dicerem causam, nullo me nominante? Dymnus sane & vivat adhuc, & velit mihi parcere. quid ceteri? qui de se confitebuntur, me videlicet subtrahent! *MALIGNA* est calamitas; & fere noxius quum suo supplicio crucietur. ^b acquiescit alieno. Tot conscit, ne in equuleum quidem impositi verum fatebuntur? Atqui nemo parcat morituro; nec cuiquam ^c morituro, ut opinor. Ad verum crimen & ad unum revertendum mihi est. Currem delatam ad te tacuisti? cur tam securus audisti? hoc quaecumque est confesso mihi, ubicumque es. Alexander, remisisti: dextram tuam amplexus reconciliati pignus animi, convivio quoque interfui. Si credidisti mihi, absolutus sum: si peper- ¹⁰ cisti, dimissus. ^c vel iudicium tuum serva. Quid hac proxima nocte, qua digressus sum à mensa tua, feci? quod novum facinus delatum ad te, mutavit animum tuum? gravi sopore acquiescebam, quum me ^d malis indormientem meis inimici vinciendo excitarent. Unde & parricida & ¹⁵ prodito tam alti quies somni? *SCELERATI* conscientia obstrepente quum ⁸ dormire non possint, agitant eos ⁹ furia, non consummato modo, sed & cogitato parricidio. At mihi securitatem primum innocentia mea, deinde dextra tua obtulerant: non timui ne plus aliena crudelitati apud te liceret, quam clementia tua. Sed ne te mihi credidisse poeniteat, res ad me deferabatur à puero, qui non testem, non pignus ^e indicii exhibere ²⁰ poterat; impleturus omnes metu, si coepisset audiri. Amatoris & scorti iurgio interponi aures meas credidi infelix; & fidem ejus suspectam habui,

INTERPRETATIO.

^b Alterius supplicio sublevatur.^d In medio periculo consopitum.^c Saltem mane insententia quam tulisti.^e Neccertum argumentum suae delationis.

NOTÆ.

6. *Moriturus.*] Refellit quod supra responsum ab Alexandro fuerat, non innocentiae sed potentiae indicium esse quod sic ab iis timeretur Philotas, à quibus prodi posset, ut cum de se faterentur, illum tamen celarent. Cur me, inquit, metuat mihi etiam inter tormenta parcat, qui jamjam moriturum se videt?

7. *Prodito.*] Rectius hoc meo iudicio, quam vulgatum proditori. Nam proditor aut nihil, aut parum addit ad parricidam; & uterque securus potest somnum capere, quandiu proditum se non putat. Sed parricida, & prodito, quæ possit esse quies somni? Nec improbandum illud Freinsheimii ex proditori facientis prodita re.

8. *Dormire.*] Memorabile quod refert Tullius orat. pro Sexto Rosce Amerino, de Clodio Tarracinensi, qui duos inter filios inventus est gladio confossus. Filii de parentis cade postulati, hac maxime

ratione absoluti sunt, quod aperto officio dormientes, in eodem conclavi reperti erant. Ceterum etsi animi ac somni securitas illa, innocentiae ut plurimum index habetur; tamen adversus id argumentum excipi poterat, primum gravissimis curis, moerore, desperatione vexatos alto quandoque somno obrui; ut ipsi Alexandro contigisse vidimus l. 4. c. 50. Idem quoque de Augusto deque Othone refert Suetonius. Deinde simulari quoque somnum posse; ut argumentatur Quintilianus Declam. 2. & Libanius Declam. 44. sane mirum est Philotam, quantumvis innoxium, leni placidoque somno dormire potuisse, qui tam presenti periculo ereptum se esse meminisset.

9. *Furia.*] Sic quidem de Oreste post occisam ab eo matrem Poëta fingunt vexatum eum esse Furiarum occursum cum tædis ubique minitantium. Sed præclare

quod ¹⁰ non ipse deferret, sed fratrem potius subornaret. timui, ne negaret mandasse se Cebalino; & ego viderer multis amicorum regis fuisse periculi causa. Sic quoque quum laferim neminem, inveni, qui mallet perire me, quam incolumem esse. ^f quid inimicitarum creditis excepturum fuisse, si insontes laceffissem? At enim Dymus se occidit! num igitur facturum eum divinare potui? minime. Ita quod solum indicio fidem fecit, id me, quum à Cebalino interpellatus sum, movere non poterat. At hercule si conscius Dymno tanti sceleris fuisset, biduo illo proditos esse nos dissimulare non debui: Cebalinus ipse tolli de medio nullo negotio potuit. ¹⁰ Deinde post delatum indicium, quo periturus eram; cubiculum regis solus intravi, ferro quidem cinctus. cur distuli facinus? an sine Dymno non sum ausus? ille igitur princeps conjurationis fuit: sub illius umbra Philotas latebam, qui regnum Macedonum affecto. Et quis è vobis corruptus est donis? quem ducem, quem praefectum impensius colui? mihi quidem obicitur, quod societatem patri sermonis asperner; quod Macedonum mores fastidium. sic ego ^g imperio, quod dedignor, immineo. Jampridem natus ille sermo commercio aliarum gentium exolevit; tam victoribus, quam victis peregrina discenda est. ^h Non mehercule ista me magis ledunt, quam quod Amyntas Perdicca filius insidiatus est regi; cum quo quod ²⁰ amicitia fuerit mihi, non recuso ¹¹ defendere, si fratrem regis non oportuit diligi à nobis. Sin autem in illo fortune gradu positum etiam venerari necesse erat; utrum quaeso, quod non ¹² divinavi, reus sum? an impiorum amicis insontibus quoque moriendum est? Quod si aequum est, cur tam diu vivo? si injustum, cur nunc demum occidor? At enim scripsi, misereri me eorum, quibus vivendum esset, sub eo qui se Jovis filium crederet! Fides amicitiae; veri consilii periculosa libertas; vos me decepistis! vos, quae sentiebam, ne reticerem, impulistis. scripsisse me hac fateor regi, ¹³ non de rege scripsisse. non ⁱ enim faciebam invidiam,

INTERPRETATIO.

^f Quantum odii putatis me passurum fuisse.

^g Sic ambio regnum Macedonum quod contemno,

^h Ista nihilo plus mihi nocent.

ⁱ Non odium illi conflabam, sed ne incurreret, illi metuebam.

NOTÆ.

Tullius pro Sex. Roscio; Nolite enim putare &c. sua quemque fraus; & suis terror maxime vexat; suum quemque scelus agitat; amentiaque afficit; sua maligna cogitationes conscientiaque animi terrent. Ha sunt impiis assidua domesticaque furia, &c.

10. Non ipse.] Nicomachus. Fratrem.] Cebalinum.

11. Dependere.] Non recuso poenas subire, quod Amyntæ amicus fui, si cri-

men est regis fratrem amasse. Fratrem.] Patruelis erat Amyntas Alexandri, ut diximus ad cap. 27. Sed & frater & ἀδελφός de patruele quandoque dicitur, ut hoc loco erudite disputat Freinsheimius.

12. Non divinavi.] Amyntam illum Alexandri vitæ insidiari.

13. Non de rege.] Ad ipsum scripsi solum; non ad alios, ut ei obtestarem, & invidiam conflarem.

sed pro eo timebam. ¹⁴ dignior mihi Alexander videbatur, qui Jovis stirpem tacitus agnosceret; quam qui prädicatione jactaret. Sed quoniam oraculi fides certa est; ¹⁵ sit deus cause meae testis. retinete me in vinculis, dum consulitur Hammon in arcanum & occultum scelus. Interim qui regem nostrum dignatus est filium, neminem eorum qui stirpi suae insidiati sunt, latere patietur. Si certiora oraculis creditis esse tormenta; ¹⁶ ne hanc quidem exhibende veritatis fidem deprecor. Solent rei capitis ¹⁶ adhibere vobis parentes. ¹⁷ duos fratres ego nuper amisi; patrem nec ostendere possum, nec invocare audeo: quum & ipse tanti criminis reus sit. Parum est enim tot modo liberorum parentem in unico filio acquiescentem, eo quoque orbari, nisi ipse in rogam meum imponitur. Ergo carissime pater, & propter me morieris, & mecum. Ego tibi vitam adimo, ego senectutem tuam exstinguo! Quid enim me procreabas infelicem adversantibus diis? an ut hos ex me fructus perciperes, qui te manent? Nescio adolescentia mea inferior sit, an senectus tua. Ego in ipso robore aetatis eripior; tibi car-nifex spiritum adimet; quem, si fortuna expectare voluisset, natura reposcebat. Admonuit me patris mei mentio, quam timide & cunctanter, quae Cebalinus detulerat ad me, indicare debuerim. Parmenio enim, quum audisset venenum à Philippo medico regi parari, detertere eum voluit ¹⁸ epistola scripta, quo minus medicamentum biberet, quod medicus dare ²⁰ constituerat. Num creditum est patri meo? num ullam auctoritatem ejus literae habuerunt? Ego ipse quoties quae audieram detuli cum ludibrio credulitatis repulsus sum. Si & quum indicamus, ¹⁹ irrisui; & quum tace-mus, suspecti sumus; quid facere nos oportet? Quumque unus è circumstan-tium turba exclamasset, **BENE** meritis non insidiari: Philotas, ²⁵ Recte, inquit, quisquis es, dicis. Itaque si insidiatus sum, poenam non deprecor; & finem facio dicendi, quoniam ultima verba gravia sunt visa auribus vestris. Abducitur deinde ab iis qui custodiebant eum.

INTERPRETATIO.

* Non recuso hanc quoque rationem inire probanda veritatis.

Qui tibi impendunt.

NOTÆ.

14. Dignior.] Dignius Alexandro putabam esse atque honorificum magis, si se Jovis filium cum sciret, non jactaret ipse tamen originem suam.

15. Sit Deus.] Meae testem innocentiae appello ipsum Hammonem.

16. Adhibere.] Ut precibus lacrymisque judices ad misericordiam inflectant, cujus rei obvia sunt exempla, praesertim apud Tullium. Observa porro parentes idem hoc loco videri quod nos Gallicè dicimus les parens, pro cognatis quibuscunque. Sic enim quandoque accipi do-

cent Freinshemius ad Florum, Casaubonus & Salmasius in Pollionem de xxx Tyrannis. Sane Philotas quid parentum nomine intelligeret, postmodum explicans, fratrum mentionem facit.

17. Duos fratres.] Supra cap. 12. Nuper.] Hector ante duos circiter annos perierat: Nicanor non ita pridem.

18. Epistola.] Vide lib. 3. c. 13.

19. Irrisui.] Rectius hoc quam vulgatum invisui. Respicit enim ista, cum ludibrio credulitatis repulsus sum.

XXX. Erat inter duces manu strenuus Belon quidam, pacis artium & civilis habitus rudis, vetus miles; ab humili ordine ad eum gradum, in quo tunc erat, promotus: qui tacentibus ceteris, stolidi audacia ferox, admonere eos coepit quoties quisque diversorii, qua occupassent, proturbatus esset, ut purgamenta servorum Philota reciperentur eo unde commilitones expulisset. Auro argentogae vehicula ejus onusta totis vicis stetisse: ac ne in viciniam quidem diversorii quemquam commilitonum receptum esse: sed per² dispositos, quos ad somnum habebat, omnes procul relegatos; ne femina illa murmurantium inter se silentio verius, quam sono excitaretur. Ludibrio ei³ fuisse rusticos homines, Phrygasque & Paphlagonas appellatos: qui non erubesceret, Macedo natus, homines linguae suae per⁴ interpretem audire. Cur Hammonem consuli vellet? eundem Jovis arguisse mendacium Alexandrum filium agnoscantis: scilicet veritatem ne invidiosum esset, quod dii offerrent. Quum insidiaretur capiti regis & amici, non consuluisse eum Jovem: nunc ad oraculum mittere, dum⁵ pater ejus sollicitaretur, qui praesit in Media; & pecunia, cujus custodia commissa sit, perditos homines ad societatem sceleris impellat. Ipsos missuros ad oraculum, non qui Jovem interrogent, quod ex rege cognoverint; sed qui gratias agant, qui vota pro incolumitate regis optimi persolvant. Tum vero universa concio accensa est; & a corporis custodibus initium factum, clamantibus, Discerpendum esse

INTERPRETATIO.

² Politicis vita ignarus.

NOTAE.

1. *Habitus.*] Apud Curtium vox habitus multa significat. I. vestem; lib. 3. cap. 7. vulgari habitu. II. corporis formam ac staturam: la taille; supra cap. 13. & l. 3. c. 31. corporis habitu praestabat. tum. l. 7. c. 33. Si dii habitum corporis tui, &c. III. situm statumque corporis, la posture; lib. 8. c. 15. durante adhuc habitu in quo, &c. IV. insigne cujusque gradus ac muneris proprium; l. 7. c. 3. habitus quoque redderetur armigeri, nempe lancea. V. statum metaphorice, id est, conditionem. l. 3. c. 31. pro habitu praesentis fortuna. VI. qualitatem sive indolem; l. 5. c. 22. Nequaquam pro naturae habitu molliora ingenia sunt. VII. Vivendi modum; ut hoc loco civilis habitus: & supra, cap. 14. civilem habitum.

2. *Per dispositos.*] Per servos quos Philotas circa diversorium suum disponi undique curabat, strepitum omnem prohibuit, ne somnus ejus impediri turbative posset. Hoc enim est dispositos ha-

bere ad somnum.

3. *Fuisse.*] Ipsos Macedonas commilitones. Legunt alii fuisse se &c. Phrygas & Paphlagonas.] Utrique apud Graecos praesertim pro stolidis ac rusticis habebantur. De Phrygibus quidem notum adagium, sero sapiunt Phryges. Paphlagonas autem per ludibrium appellari consueverant qui linguae vitio inter loquendum cespitant, haerent, reperunt, balbutiunt; quo nomine Cleonem Atheniensem exagitavit Aristophanes Comicus in Equit. διὰ τὸ Φωνῆς ἀμύχης, propter absonam & ingrati vocem, inquit Suidas in Πάφλαγον.

4. *Per interpretem.*] Ut qui dedignaretur vulgari Macedonum uti sermone, rudi illo & ineleganti, cujus illum puderet.

5. *Dum pater.*] Ut interim Parmenio ad apertam defectionem sollicitari posset audito filii periculo.

parricidam manibus eorum. Id quidem Philotas, qui graviora supplicia metueret, haud sane iniquo animo audiebat. Rex in concionem reversus, sive ut in custodia quoque torqueret, sive ut diligentius cuncta cognosceret; concilium in posterum diem distulit: & quamquam in vesperam inclinabat dies, tamen amicos convocari jubet. Et ceteris quidem placebat Macedonum more obrui faxis; Hephæstion autem & Craterus & ⁶ Cœnus tormentis veritatem exprimendam esse dixerunt: & illi quoque qui aliud suaserant, in horum sententiam transeunt.

XXXI. Consilio ergo dimisso, Hephæstion cum Cratero & Cœno ad quæstionem de Philota habendam consurgunt. Rex Cratero accersito, & sermone habito, ^a cuius summa non edita est; ¹ in intimam diversorii partem secessit, & remotis arbitris in multam noctem quæstionis exspectavit eventum. Tortores in conspectu Philotæ omnia crudelitatis instrumenta proponunt. Et ille ultro, *Quid cessatis*, inquit, *regis inimicum, interfectorem, consistentem occidere? quid quæstione opus est? cogitavi, volui.* Craterus exigere, ut quæ confiteretur, in tormentis quoque diceret. Dum corripitur, dum obligantur oculi, dum vestis exuitur, deos patrios, gentium jura, nequidquam apud surdas aures invocabat. Per ultimos deinde cruciatus, utpote damnatus, & inimicis in gratiam regis torquentibus, laceratur. Ac primo quamquam hinc ignis, illinc verbera, jam ^b non ad quæstionem, sed ad pœnam ingerebantur; non vocem modo, sed etiam gemitus ^c habuit in potestate. sed postquam intumescens corpus ulceribus, flagellorum ictus nudis ossibus incussos ferre non poterat; *Si tormentis adhibebatur modum essent, dicturum se, quæ scire expeterent*, pollicetur: *sed finem quæstioni fore, jurare eos per Alexandri salutem volebat, removerique tortores.* Et utroque impetrato, Cratero inquit: *Dic quid me velis dicere.* Illo indignante ² ludificari eum, rursusque revocante tortores; tempus petere cœpit, dum reciperet spiritum, cuncta quæ sciret, indicaturus.

INTERPRETATIO.

^a Cuius argumentum vulgatum non est. ad eum cruciandum adhibebantur.

^b Non ad inquirendam veritatem, sed ^c Repressit.

NOTÆ.

⁶ Cœnus.] Aut igitur falso creditus erat eo consilio lapidem in Philotam conijcere voluisse, ut eum tormentis subtraheret; cap. 28. aut postea mentem mutavit, veritus fortasse ne propterea suspectus haberetur.

¹ In intimam.] Plutarchus in Alex. portum ait Philotam fuisse Alexandro pone obtenta aulaa foris exaudiente. Quo tempore eum dixisse aiunt, quum miserandis & abjectis vocibus precibusque Phi-

lotas Hephæstionem compellaret: Adeone mollis tu, Philota, & effeminatus tantas res moliebare?

² Ludificari eum.] Ludifcor & passive dicitur, & active. Utrovis modo hic sumas licet. Si passive, eum ad Hephæstionem pertinet, ac pro se positum est, quod Curtio non infrequens, ut jam notavimus l. 3, c. 34. Sin active accipi placet, eum ad Philotam refer.

XXXII. Interim equites, nobilissimus quisque, & ii maxime qui Parmenionem propinqua cognatione contingebant; postquam Philotam torqueri fama vulgaverat, legem Macedonum veriti, qua cautum erat, ut propinqui eorum, qui regi insidiati erant, cum ipsis necarentur; alii se interficiunt, alii in devios montes vastasque solitudines fugiunt, ingenti per tota castra terrore diffuso: donec rex tumultu cognito a legem se supplicii conjunctis fontium remittere edixit. Philotas verone an mendacio liberare se à cruciatu voluerit, anceps conjectura est: quoniam & vera confessis, & falsa dicentibus idem doloris finis ostenditur. Ceterum, Pater, inquit, meus Hegelacho quam familiariter usus sit, non ignoratis. Illum dico Hegelochum, qui in acie cecidit: ille omnium malorum nobis causa fuit. Nam quum primum foris filium se salutare iussit rex; id indigne ferens ille, Hunc igitur regem agnoscimus, inquit, qui Philippum dedignatur patrem: actum est de nobis, si ista perpeti possumus. **NON HOMINES** solum, sed etiam deos despiciat, qui postulat deus credi. Amisimus Alexandrum, amisimus regem: incidimus in superbiam, nec diis quibus se exaequat, nec hominibus quibus se eximit, tolerabilem. Nostrone sanguine deum fecimus, qui nos fastidiat, qui gravetur mortalium adire concilium? Credite mihi, & nos si viri sumus, à diis adoptabimur. ¹ Quis proavum ² huius Alexandrum,

INTERPRETATIO.

^a Se mortis lege eximere reorum cognatos.

^b Eadem tormentorum cessatio proponitur.

NOTÆ.

1. Quis proavum.] Avus dicitur alterutrius parentis pater, cui respondet nepos: tum ex ordine proavo pronepos; abavo abnepos; atavo atnepos; tritavo trinepos: deinceps uno nomine, majores, *μεγίστοι*.
2. Proavum huius.] Duo sunt Alexandri, duo quoque Archelai & Perdicæ, ad quos trahi ista possint. Prior Alexander Amyntæ primi filius, Perdiccam filium habuit, nepotem (ex alio tamen filio) Archelaum primum, ambos in regno Macedonico successores; decimus ipse regum Macedoniæ. Posterior Alexander alterius Amyntæ filius, regum 18. aut 19. fratres habuit Perdiccam III, Philippum Alexandri M. patrem, & Archelaum ex alia uxore Amyntæ genitum. De prioribus illis, an de istis posterioribus sermo sit Curtio, difficile est statuere. Nos quid in utramque partem dici posse visum sit, proponemus. Ut enim ad posteriores referamus, suadere videtur primum, quod verisimile sit Hegelochum recentibus exemplis uti voluisse ad persuadendam

Parmenioni & Philotæ regis cædem, Deinde quod priorem Alexandrum & Perdiccam à suis esse occisos nusquam legitur. Quod autem proavum appellat, quis dicatur à Curtio scriptum fuerit patrum? an forte potius à sciolo quopiam intrusum sit, proavum huius, quum videret hunc ab Alexandro M. quartum numerari sursum versus in regum serie, patruumque fuisse nesciret? Certe, si proprie loqui volumus, non proavum sed abavum dicere oportebit priorem Alexandrum, ut ex Reineccio constat. Sed in contrarium hæc faciunt ut de primis illis Curtium accipiamus. Primum, quod posterior Archelaus non regnavit; regum autem impune occisorum exempla conquirebat Hegelochus. Alterum, quod Alexandri posterioris necem Perdiccas ejus frater ultus est, occiso Ptolemæo Alorite, ut tradit Diodorus, quem ferme sequitur Curtius. Tertium, quod, eodem teste, Perdiccas iste ab Illyriis hostibus, non à suis, cæsus fuit.

quis

quis deinde Archelaum, quis Perdiccam occisos ultus est? hic quidem interfectores patris ignoravit. Hæc Hegelochus dixit supra cœnam: & postera die prima luce a patre accersor. Tristis erat, & memœstum videbat: audieramus enim, quæ solitudinem incuterent. Itaque ut experiremur, numne vino gravatus effudisset illa, an altiore concepta consilio; accersiri eum placuit. Venit: eodemque sermone ultro repetito adjecit, se sive auderemus duces esse, ^c proximas à nobis partes vindicaturum: sive deesset animus, consilium silentio esse tecturum. Parmenioni, vivo adhuc Dario, intempestiva res videbatur; non enim sibi, sed hosti esse occisuros Alexandrum: Dario vero sublato præmium regis occisi Asiam, & totum Orientem interfectores esse cessurum. Approbatoque consilio, in^d hæc fides data est & accepta. Quod ad Dymnum pertinet, nihil scio; & hæc confessus intelligo non prodesse mihi, quod⁴ prorsus sceleris expers sum.

XXXIII. Illi rursus tormentis admotis, quum ipsi quoque hastis os oculosque ejus everberarent; ut hoc quoque crimen confiteretur, expressere. Exigentibus deinde ut ordinem cogitati sceleris exponeret; Quum diu Bactra retentura regem viderentur, timuisse respondit, ne pater LXX natus annos, tanti exercitus dux, tanta pecunia custos, interim exstingueretur; ipsique spoliato tantis viribus, occidendi regis causa non esset. Festinasse ergo se, dum præmium haberet in manibus, ¹ representare consilium: consciū² patrem non fuisse nisi crederent, tormenta

INTERPRETATIO.

^c Primum post nos conjurationis curam suscepurum.

^d Ad ea præstanda fides utrimque obligata est.

NOTÆ.

3. Hic quidem.] Alexander. Interfectores.] Unum Alexandro Lyncistæ peperisse legitur, ea gratia quod primus regem Alexandrum salutasset, quem tamen paulo post videbimus alio nomine damnatum l. 7. c. 2. sed per syllepsin interfectores dixit, cum unus tantum esset.

4. Prorsus.] Non omnis penitus sceleris expertem se esse dixerit, qui in regis necem consensisse modo confessus est; sed hujus videlicet, cujus præsertim postulabatur, initæ cum Dymno conjurationis. Nam quod aliqui legunt prioris, id contra potius legendum videretur. proximi: prior enim illa, si qua fuit, Hegelochi, quam hæc Dymni conspiratio extitit.

Hoc quoque.] Susceptæ cum Dymno conjurationis.

1. Representare.] Veram haud dubie lectionem attingit Gronovius quem secuti sumus. Representare consilium, est illud effectum dare; quod pluribus exemplis

firmat.

2. Patrem.] Varia hujus loci lectio, varia quoque interpretatio. Nos eundem secuti Gronovium, hanc arripimus quæ magis ad hunc locum accommodata erat. Neque enim dubium id agere Philotam ut patrem suum postremi hujus criminis, initæ scilicet cum Dymno societatis (quam uti confiteretur quoque, tormentis expresserant) hujus, inquam consilii expertem fuisse Parmenionem persuaderet. Nam quod apud alios legitur, cujus auctorem fuisse patrem nisi crederent, alienius ab hujus loci sententia videretur esse. Quippe verisimile est voluisse Philotam patris incolumitati consulere; ac si hunc accusasset, nihil erat quod id tantopere confirmatum cuperet, aut quod inimici, id ut negaret, tormentis vellet exprimere. Adde quod auctorem constanter ab optimis Mss. abesse constat.

quamquam tolerare non posset, tamen non recusare. Illi collocuti satis
 questum videri; ad regem revertuntur, qui postero die & quæ con-
 fessus erat Philotas recitari; & ipsum, quia ingredi non poterat,
 iussit afferri. Omnia agnoscente eodem,³ Demetrius, qui proximi sce-
 5 leris particeps esse arguebatur, producit: multa affirmatione, ani-
 mique pariter constantia, & vultu abnuens quidquam sibi in regem
 cogitatum esse, tormenta etiam deposcebat in semetipsum. Quum
 Philotas² circumlatis oculis⁴ incideret in Calin quendam, haud pro-
 cul stantem, propius eum iussit accedere. Illo perturbato, & recu-
 10 sante transire ad eum; *Patieris*, inquit, *Demetrium mentiri, rursusque*
me excruciar? Calin vox sanguisque defecerant; & Macedones Phi-
 lotam inquinare innoxios velle suspicabantur: quia nec à Nicomacho,
 nec ab ipso Philota, quum torqueretur, nominatus esset adolescens,
 qui ut præfectos regis circumstantes se vidit, Demetrium & semet-
 15 ipsum id facinus cogitasse confessus est. Omnes ergo à Nicomacho
 nominatos, more patrio, dato signo, saxis obruerunt. Magno non
 modo salutis, sed etiam invidiæ periculo liberatus erat Alexander.
 quippe Parmenio & Philotas principes amicorum, nisi palam fontes,
 sine indignatione totius exercitus non potuissent damnari. Itaque an-
 20 ceptus quæstio fuit: dum inficiatus est facinus, crudeliter torqueri vi-
 debatur; post confessionem, Philotas ne amicorum quidem miseri-
 cordiam meruit.

INTERPRETATIO.

² Cum Philotas oculos circumquaque volvens, eos coniecisset in Calin, &c.

NOTÆ.

³ Demetrius.] Hunc Arrianus non cum Philota in Zarangæis sive Drangis, sed apud *Agriaspas* aliquanto post deprehensum tradit, quod Philotæ consiliorum particeps fuisse crederetur. Sed Curtius quidquid ad eam conjurationem pertinebat, sub unum aspectum dare voluit.

⁴ Incideret.] Alias incidens. Sanguis-

que.] Subito ac vehementi metu sanguis ad cor refugiens extimas corporis partes deserit, unde pallor, tremor, rigor membrorum, &c.

⁵ Anceps quæstio.] Periculosa fuit dubique exitus quæstio; vel, anceps fuit hominum de quæstione, dum ea haberetur, iudicium.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER SEPTIMUS.

HILOTAM sicut recentibus sceleris ejus vestigiis jure affectum supplicio censuerant milites; ita POSTQUAM desierat esse quem odissent, invidia in misericordiam¹ vertit. Moverat & claritas juvenis, & patris ejus senectus atque orbitas.² Primus Asiam aperuerat regi, omnium periculorum ejus particeps; semper alterum in acie cornu defenderat: Philippo quoque ante omnes amicus; & ipsi Alexandro tam fidus, ut occidendi³ Attalum non alio ministro uti mallet. Horum cogitatio subibat exercitum; seditiosæque voces referebantur ad regem. quis ille haud sane motus, ¹⁰ ² satisque prudens, OTII vitia negotio discuti; edicit, ut omnes in vestibulo regiae præsto afforent. quos ubi frequentes adesse cognovit; in concionem processit. Haud dubie ex composito ⁴ Apharias postulare cœpit, ut Lyncistes Alexander, qui multo

INTERPRETATIO.

¹ Cum probè sciret nata ex quiete vitia labore depelli.

NOTÆ.

¹ Vertit.] Versa est. Vide l. 4. c. 24.
Orbitas.] Quod tres filios amisisset.

² Primus.] A Philippo rege pramissus in Asiam cum Attalo; Diodor. l. 16. Grynium Æolidis oppidum expugnauerat, Supplem. 2. 1. quæ prima fuere belli tentamina.

³ Attalum.] De quo superiore libro diximus ad cap. 26. Hunc Parmenio &

Hecataus Asiaticæ expeditionis socii de medio sustulerunt, Alexandri jussu. Vide Supplem. lib. 1. 10. atque ita Diodorum Curtio concilia.

⁴ Apharias.] Vide lib. 5. c. 7. Lyncistes.] Gentile nomen, l. 4. c. 52. proprium huic Alexandro cognomen erat Aëropus, ægimus.

antequam Philotas, regem voluisset occidere, exhiberetur. A duobus indicibus, sicut supra diximus, delatus, tertium jam annum custodiebatur in vinculis. eundem in Philippi quoque eadem conjurasse cum 6 Pausania pro comperto fuit: sed quia primus Alexandrum regem salutaverat; supplicio magis quam crimini fuerat exemptus. Tum quoque 7 Antipatri soceri ejus preces justam regis iram morabantur, b Ceterum recrudit soporatus dolor. quippe veteris periculi memoriam presentis cura renovabat. Igitur Alexander ex custodia educitur; 10 iussusque dicere quam toto 8 triennio mediatus erat defensionem, hæsitans & trepidus pauca ex iis, quæ composuerat, protulit: ad ultimum non memoria solum, sed etiam mens eum destituit. Nulli erat dubium, quin trepidatio conscientie indicium esset, non memorie vitium, itaque ex iis, qui proxime adfuerant, oblucentem c adhuc 15 oblivioni lanceis confoderunt.

II. Cujus corpore sublato, rex introduci iussit Amyntam & Simmiam: nam Polemon minimus ex fratribus, quum Philotam torqueri comperisset, profugerat. Omnium Philotæ amicorum hi carissimi fuerant: ad magna & honorata ministeria illius maxime suffragatione producti: 20 memineratque rex summo studio ab eo conciliatos sibi. 2 Nec dubitabat hujus quoque ultimi consilii fuisse participes. Olim esse sibi suspectos matris sue literis, quibus esset admonitus, ut ab his salutem suam tueretur. Ceterum a se invitum deteriora credentem, nunc manifestis indiciis victum,

INTERPRETATIO.

b Sed ira jam sopita, tunc renovata est. vincere.

c Cum adhuc conaretur memoria vitium | a Se, qui non libenter mala crederet.

NOTÆ.

5. *Supra diximus.*] Perierunt ista Curtii, quæ Freinshemius ex Arriano representavit, Suppl. l. 2. c. 11.

6. *Pausania.*] Nobili illo juvene à quo Philippus occisus. Supplem. l. 1. c. 9.

7. *Antipatri.*] Macedoniæ ab Alexandro præfecti, l. 6. c. 2. *Iram.*] In Alexandrum Lyncisten.

8. *Triennio.*] Captus erat & in vincula conjectus sub mediam hyemem anni 4. Olymp. CXI. Nunc autem hic annus est Olymp. CXII. tertius, cujus ante autumnum contingere, quæ hic narrantur, non potuerunt. Quæ enim ab Darii nece (mortuus est Hecatombæone mense, qui Junii nostri die 28. aut 29. coeperat) quæ, inquam, ab ea nece gesta sunt in Parthis, in Hyrcania, in Ariana, & hic in Drangiana, trium sane mensium tempus

implent. Plus aliquanto igitur quam tribus annis habitus in vinculis fuerat. Sed vide quoque l. 8. c. 27.

1. *Amyntam.*] Andromenis filium de quo egimus lib. 4. c. 51. *Simmiam.*] Amyntæ fratrem, cujus absentis agmen in pugna ad Arbela duxerat, Arriano teste. Quo credibilia sunt quæ illo loco de ejus mente conjecimus. Cave autem Amyntam hunc illum esse putes. qui superiore libro cap. 19. inter conjuratos erat Dymbo numeratus; hi enim omnes lapidibus obruti sunt l. 6. c. ult. vel, ut refert Arrianus, jaculis confossi.

2. *Nec dubitabat.*] Id est, nec dubitare se aiebat, quomodo l. 5. c. 32. haud dubitare Ariabazus, quin &c. supple, respondit.

iussisse vinciri. Nam pridie quam detegeretur Philotæ scelus, quin in secreto cum ipso fuissent, non posse dubitari. fratrem vero, qui profugerit, quum Philotas torqueretur, 3 aperuisse fugæ causam. Nuper præter consuetudinem, officii specie, a motis longius ceteris, b admovisse semetipsos lateri suo, nulla probabili causa: seque mirantem c quod non vice sua tali fungerentur officio; & ipsa trepidatione eorum perterritum, 4 strenue ad armigeros, qui proximi sequebantur, recessisse. Ad hoc accedere, quod quum Antiphanes scriba equitum Amyntæ denunciasset, pridie quam Philotæ scelus deprehensum esset, ut ex suis equis more solito daret iis, qui amisissent suos; superbe respondisset: Nisi incepto desisteret, brevi sciturum quis ipse esset. Jam lingua violentiam temeritatemque verborum, qua in semetipsum jacularentur, nihil aliud esse, quam scelesti animi indicem ac testem. que si vera essent, idem meruisse eos, quod Philotam; si falsa, exigere ipsum ut refellant. Productus deinde Antiphanes de equis non traditis, & adjectis etiam superbe minis indicat.

III. Tum Amyntas facta dicendi potestate; Si nihil, inquit, interest regis; peto, ut dum dico, vinculis liberer. Rex solvi utrumque jubet, a desiderantique Amyntæ, ut habitus quoque redderetur armigeri, lanceam dari iussit. Quam ut læva comprehendit, evitato eo loco in quo 2 Alexandri corpus paulo ante jacuerat; Qualiscumque, inquit, exitus nos manet, rex; confitemur prosperum eventum tibi debituros, tristiorere fortune imputaturos. Sine præjudicio dicimus causam, liberis corpo-

INTERPRETATIO.

b Accessisse ad ipsius latus, nulla verisimili ratione adductos.

quum exhiberent.

a Roganti ut etiam lancea insignis armigeri restitueretur.

c Quod extra suum tempus tale obse-

NOTÆ.

3. *Aperuisse.*] Quod Philotæ intimus cum esset, aliunde non cognatus, fugere in isto rerum articulo non poterat, quin se fratresque adeo suos, Philotæ concios proderet. Sunt tamen qui vocem fugæ intrusam putent; & *aperuisse causam*, referant ad secretum illud cum Philotæ colloquium, cujus causam fuga Polemonis detexerit. Sed nihil necesse est vulgatam lectionem sine ullius auctoritate codicis sollicitare.

4. *Strenue.*] Monere hætenus omisimus, quia satis per se apertum videbatur, strenuus & strenue apud Curtium aut semper aut plerumque idem esse ac *celer* sive *promptus*, & *celeriter*; quod hic præcipue locum habet.

1. *Armigeri, lanceam.*] Honoratissimus inter Macedones militiæ gradus fuit corporis custodum, septem numero. In his

Amyntam Arrianus non numerat; qui singulorum nomina recensuit lib. 6. paulo ante finem. Proximi post hos erant armigeri, quorum ex numero Amyntam hunc fuisse apparet, quem scimus unum ex militiæ principibus extitisse l. 4. c. 52. & alibi sæpe. Utrorumque habitus, id est, propria armatura fuit hasta sive lancea. De armigeris quidem constat ex lib. 8. c. 6. ubi Alexander rapta lancea ex manibus armigeri, &c. De custodibus quoque accipienda videntur illa l. 6. c. 33. cum os oculosque ejus (Philotæ) hastis everberarent; quas nimirum in manibus pro more gestabant.

2. *Alexandri.*] Lyncistæ. Sine præjudicio,] Quia soluti vinculis, & habitu consueto armigeri cum dicerent causam, nullo regis præjudicio damnatos apparebat, ut supra Philotas, l. 6. c. 29.

ribus animisque. 3 habitum etiam quo te comitari solemus, reddidisti.
^b Causam non possumus; fortunam timere desinemus. Te quaeso, permutas
 mihi id primum defendere, quod à te ultimum objectum est. Nos, rex,
 sermonis adversus majestatem tuam habiti nullius conscii sumus nobis. Di-
 cerem jampridem vicisse te invidiam, nisi periculum esset, NE alia
 maligne dicta crederes blanda oratione purgari. Ceterum etiam si militis
 tui vel in agmine deficientis & fatigati, vel in acie periclitantis, vel in
 tabernaculo aegri & vulnera curantis, aliqua vox asperior esset & exceptas
 merueramus fortibus factis, ^c ut malles ea temporis nostro imputare, quam
 animo. Quum quid accidit tristius, omnes rei sunt: corporibus nostris,
 quae utique non odimus, infestas admovemus manus; parentes liberis si oc-
 currant, & ingrati & invisi sunt. Quum donis honoramur, quum pra-
 miis onusti revertimur, quis ferre nos potest? quis illam animorum ala-
 critatem continere? MILITANTIVM nec indignatio, nec latitia mo-
 derata est: ad omnes affectus impetu rapimur: vituperamus, laudamus,
 miseremur, irascimur, utcumque praesens movit affectio. Modo Indiam
 adire & Oceanum libet; modo conjugum & liberorum patriaeque memoria
 occurrit. Sed has cogitationes, has interse colloquentium voces, signum
 tuba datum finit: in suos ordines quisque currimus, & quidquid irarum in
 tabernaculo conceptum est, in hostium effunditur capita. Utinam Philotas
 quoque ^d intra verba peccasset. Proinde ad id revertar, propter quod rei
 sumus. Amicitiam quae nobis cum Philota fuit, adeo non ^e inficior, ut
 expetisse confitear. An vero Parmenionis, quem tibi proximum esse vo-
 luisti, filium, ^e omnes pene amicos tuos dignatione vincentem, cultum à
 nobis esse miraris? Tu hercule, si verum audire vis, rex, huius nobis
 periculi causa es. Quis enim alius effecit, ut ad Philotam decurrerent,
 qui placere vellent tibi? Ab illo traditi ad hunc gradum amicitiae tuae
 ascendimus. Is apud te fuit, cujus gratiam expetere, & iram timere pos-
 semus. Annon propemodum in tua verba, tui omnes ^f te praeeunte iuravi-

INTERPRETATIO.

^b Causa nostra nequimus diffidere.
^c Ut velles ea potius tribuere temporis
 conditioni, quam nostra in te voluntati.

^d Utinam non ultra sermonis libertatem
 deliquisset.

^e Qui universos fere superabat gratia
 apud te.

NOTAE.

3. Habitum.] Lanceam, ut modo diximus.

4. Excepta.] Vulgati, accepta.

5. Inficior.] Legebant aliqui non eo inficias. Sed vereor ut Latine dici possit ire inficias amicitiam. Ceterum inficias & inficior scribendum sit, an infitias & infitior, disputatur utrinque probabiliter. Nam alii ab inficio ducunt, quod est non facio apud Varronem: alii ab inficior, quod est nego, apud Festum. Vide

Etymol. Vossii. Porro hæc Amyntæ defensio gemina est illi Terentii apud Tacitum Annal. 6. excusantis suam cum Se-jano amicitiam; ut alter ex altero scriptor profecisse Lipsio videatur.

6. Te praeeunte.] Praire verba 1. 4. c. 51. Juravimus.] Jurare in alterius verba dicuntur, qui verbis iisdem, quæ ille protulit, repetitis jurant aliquid se praestituros quod pollicentur.

mus, eosdem nos inimicos amicosque habituros esse, quos tu haberes? hoc sacramento pietatis obstricti averfaremur scilicet, quem tu omnibus praeferebas. Igitur si hoc crimen est, tu paucos innocentes habes: immo hercule neminem. Omnes enim Philotæ amici esse voluerunt: sed totidem, quot volebant esse non poterant. Ita si à consciis amicos non dividis,⁸ nec ab amicis quidem separabis illos, qui idem esse voluerunt. Quod igitur conscientia affertur indicium? ut opinor, quia pridie familiariter & sine arbitris loquutus est nobiscum! At ego purgare non possem, si pridie quidquam ex veteri vita ac more mutassem: nunc vero si, ut omnibus diebus, illo quoque, qui suspectus est, fecimus; ⁹ **CONSUETUDO** diluet crimen. ¹⁰ Sed equos Antiphani non dedimus! ¹⁰ & pridie quam Philotas detectus est, hæc mihi cum Antiphane res erat? qui si nos suspectos facere vult, quod illo die equos non dederimus; semetipsum, quod eos desideraverit, purgare non poterit. ¹¹ **Anceps** enim crimen est inter retinentem & exigentem; nisi quod **MELIOR** est causa suum non tradentis, quam poscentis alienum. Ceterum, rex, equos decem habui è quibus Antiphanes octo jam distribuerat iis, qui amiserant suos. Omnino duos ipse habebam: quos quum vellet abducere homo superbissimus, certe iniquissimus; nisi pedes militare vellem, retinere cogebar. Nec inficias eo liberi hominis animo loquutum esse me cum ignavissimo, & hoc unum militia sua usurpante, ¹² ut alienos equos pugnaturis distribuatur. Huc enim malorum ventum est, ut verba mea eodem tempore, & Alexandro excussem, & Antiphani. At hercule ¹² mater de nobis inimicis tuis scripsit. Utinam prudentius esset sollicita pro filio, & non inanes quoque species anxio animo figuraret. Quare enim non ascribit metus sui causam? ¹³ Denique non ostendit auctorem, quo facto dictore nostro mota tam trepidas tibi literas scripsit. O miseram conditionem meam, cui forsitan non periculosus est tacere quam dicere! Sed utcumque cessura res est, **MALO** tibi defensionem meam displicere, quam causam. Agnosces autem quæ dicturus sum;

INTERPRETATIO.

¶ Qui id solum de militaribus laboribus præstat.

NOTÆ.

7. *Sacramento.* Juramentum, quia per Deos fiebat & tanquam aliquid sacrum habebatur, *sacramentum* appellatum est, illud præsertim quo se milites imperatori obligabant suo; *serment de fidélité*.

8. *Nec ab amicis.* Si Philotæ consciis putas fuisse quotquot amicerant, eadem ratione amicos ejus censere debes quicunque esse voluerunt. Ita omnes amici, omnes conscii, nemo innocens.

9. *Consuetudo.* Accusationem ex illo prædiano colloquio petitam hoc refellit, quod ita quotidie colloqui, citra conju-

rationis suspensionem, solebamus.

10. *Et pridie.* An illo primum die hæc mihi cum Antiphane contentio fuit?

11. *Anceps.* Dubium est uter malo animo faciat, qui equos negat suos, an qui alienos postulat.

12. *Mater.* Olympias, de nobis tanquam inimicis tuis ad te scripsit, ut à nobis salutem tuereris tuam; cap. 2.

13. *Denique.* Minus quadrat hoc loco istud denique. Malim sic legisse: cur, aut quid non ostendit auctorem? quo facto dictore? &c. scripsit?

- quippe meministi, ¹⁴ quum me ad perducendos ex Macedonia milites mitteres, dixisse te: Multos integros & juvenes in domo tue matris abscondi, precepisti igitur mihi, ne quem præter te intuerer; sed detrectantes militiam perducerem ad te. Quod equidem feci; & liberius, quam expediebat mihi, exequutus sum imperium tuum. Gorgiam, Hecataum & Gorgatam; quorum bona opera uteris, inde perduxi. QUID igitur iniquius est, quam me, qui si tibi non parvissem, jure daturus fui pœnas; nunc perire quia parui? Neque enim ulla alia matri tue persequendi nos causa est, quam
- 10 quod utilitatem tuam muliebri præposuimus gratiæ. ¹⁵ Sex millia Macedonum peditum, & DC equites adduxi; quorum pars sequutura me non erat, si militiam detrectantibus indulgere voluissem. Sequitur ergo, ut quia illa propter hanc causam irascitur nobis; tu mitiges matrem, qui ira ejus nos obtulisti.
- 15 IV. ¹ Dum hæc Amyntas agit, forte supervenerunt; qui fratrem ejus Polemonem, de quo ante dictum est, fugientem consequuti vinctum reducebant. Infesta concio vix inhiberi potuit, quin protinus suo more laxa in eum jaceret. Atque ille sane interritus, Nihil, inquit, pro me deprecor; modo ne fratrum ² innocentia fuga imputetur mea.
- 20 Hæc si defendi non potest, meum crimen sit. horum ³ ob id ipsum melior est causa, quod ego, qui profugi, suspectus sum. At hæc eloquuto universa concio assensu est. Lacrymæ deinde omnibus manare cœperunt, adeo in contrarium repente mutatis; ^a ut solum pro eo esset, quod maxime læserat. Juvenis erat primo ætatis flore pubescens, quem inter equites tormentis Philotæ conturbatos alienus terror abstulerat.
- 25 Desertum eum à comitibus, & hæsitantem inter revertendi fugientique consilium, qui sequuti erant, occupaverunt. Is tum flere cœpit, & os suum converberare: ^b mœstus non ⁴ suam vicem; sed propter ipsum periclitantium fratrum. Moveratque jam regem, non concionem modo: sed unus erat implacabilis frater; qui terribili

INTERPRETATIO.

¹ Laboris expertes.

^a Ut nihil aliud ipsius causa faveret, quam quod antea gravissime ipsos offenderat.

NOTÆ.

14. Quum me.] Lib. 4. c. 26. Abscondi.] Immunes à militiæ laboribus desiderare, Olympiadis favore.

15. Sex millia.] Totidem peditum scripserat Curtius l. 5, c. 6. equites duntaxat quingentos, præter quinquaginta procerum filios. Sed de sexcentis apertum est Diodori testimonium.

1. Dum hæc.] Aliter Arrianus; Amyntam dicta causa absolutum, accepta facultate, ad retrahendum ex fuga Polemonem, esse profectum; eodemque illum

die reduxisse;

2. Innocentia.] Ne fratribus meis, cum innocentes sint, fuga imputetur mea, tanquam crimen aut criminis indicium.

3. Ob id ipsum.] Si enim fugisse credor, quod essem conjurationis particeps; insontes haberi debent ipsi qui non fugerint.

4. Suam vicem.] Sic apud Livium; sollicitis vicem imperatoris militibus. Dolebat non propter se, sed propter fratres culpa ipsius periclitantes.

vultu

vultu intuens eum; Tum, ait, demens, lacrymare debueras, quum equo calcaria subderes, fratrum deserior, & desertorum comes. Miser quo, & unde fugiebas? Effecisti ut reus capitis accusatoris uterer verbis. Ille peccasse se; sed gravius in fratres, quam in semetipsum fatebatur.

V. Tum vero neque lacrymis, neque acclamationibus, quibus studia sua multitudo proficitur,¹ temperaverunt. Una vox erat pari emissâ consensu, ut infontibus & fortibus viris parceret. Amici quoque data misericordiæ occasione consurgunt, flentesque regem deprecantur. Ille silentio factus; Et ipse, inquit, Amyntam mea sententia fratresque ejus absolvo. Vos autem, juvenes, malo beneficii mei oblivisci,¹⁰ quam periculi veniri meminisse. Eadem fide redite in gratiam mecum; quâ ipse vobiscum revertor. Nisi quæ delata essent, excussissem; valde dissimulatio mea suspecta esse potuisset. Sed satius est purgatos esse, quam suspectos. Cogitate neminem absolui posse,² nisi qui dixerit causam. Tu Amynta, ignosce fratri tuo. erit hoc^b simpliciter etiam mihi reconciliati animi tui¹⁵ pignus. Concione deinde dimissa, Polydamanta vocari jubet. Longe acceptissimus Parmenioni erat, proximus lateri in acie stare solitus. Et quamquam conscientia fretus in regiam venerat; tamen ut jussus est fratres suos exhibere, admodum juvenes, & regi ignotos ob atatem: fiducia in solitudinem versa trepidare cœpit;^c sæpius quæ nocere possent, quam quibus dilueret, reputans. Jam armigeri, quibus imperatum erat, produxerant eos; quum ex sanguinem metu Polydamanta propius accedere jubet: submotisque omnibus, Scelere, inquit, Parmenionis omnes pariter appetiti sumus: maxime ego ac tu, quos amicitia specie fefellit. Ad quem persequendum puniendumque (vide²⁵ quantum fidei tuæ credam) te ministro uti statui: obsides, dum hoc peragis, erunt fratres tui. Proficiscere in Mediam: & ad præfectos meos literas scriptas manu mea perfer. velocitate opus est, quâ celeritatem fama antecedas. noctu pervenire illuc te volo; postero die, quæ scripta erunt, exsequi. Ad Parmenionem quoque epistolas feres; unam à me, alteram Philota nomine scriptam. Signum annuli ejus in mea potestate est: sic pater credens à filio impressum, quum te viderit, nihil metuet.

VI. Polydamas tanto liberatus metu, impensius etiam, quam exigebatur, promittit operam. Collaudatusque & promissis oneratus,³⁵ deposita veste quam habebat, Arabica induitur. Duo[†] Arabes, quo-

INTERPRETATIO.

^a Nisi quis se in judicio defenderit.

^b Sincere.

^c Magis cogitans ea quæ ipsi obesse poterant, quam quibus illa purgare posset.

NOTÆ.

1. Temperaverunt.] Milites, Viris,] Amyntæ, Simmiæ, & Polemoni. Addit Arrianus quartum fratrem Attalum, Parceret.] Alexander.

1. Arabes.] Hi comites potissimum adjuncti; credo, propter itinerum peri-

tiam, quod per ea loca sæpius commeari solerent mercaturis faciendis. Ea quoque causa fuerit Macedonicæ vestis Arabica mutandæ, quo magis pro Arabe negotiatore Polydamas haberetur.

rum interim conjuges ac liberi, vinculum fidei obsides apud regem erant; dati comites. Per desertam etiam ob siccitatem loca² camelis, undecima die, quo destinaverat, perveniunt. Et prius quam ipse nunciaretur adventus, rursus Polydamas vestem Macedonicam sumit, & in tabernaculum Cleandri (prætor hic regius erat) quarta vigilia pervenit. Redditis deinde literis constituerunt prima luce ad Parmenionem coire: nam ceteris quoque literas regis attulerat. Jam ad eum venturi erant, quum Parmenioni Polydamanta venisse nunciaverunt. Qui dum lætatur adventu amici, simulque noscendi, quæ rex ageret, avidus (quippe longo intervallo nullam ab eo epistolam acceperat) Polydamanta requiri jubet. Diverforia regionis illius magnos recessus habent, amœnosque nemoribus manu confitis; ea præcipue regum satraparumque voluptas erat. Spatiabatur in nemore Parmenion medius inter duces, quibus erat imperatum literis Regis, ut occiderent. Agendæ autem rei constituerant tempus, quum Parmenion à Polydamante literas traditas legere cœpisset.

VII. Polydamas procul veniens, ut à Parmenione conspectus, vultu lætitiæ speciem præferente, ad complectendum eum cucurrit: mutuaque gratulatione functi, Polydamas epistolam ab rege scriptam ei tradidit: Parmenion¹ vinculum epistolæ solvens, quidnam rex ageret, requirebat. Ille ex ipsis literis cogniturum esse respondit. Quibus Parmenion lectis; *Rex*, inquit, *expeditionem parat² in Arachosios, Sirenum hominem & nunquam cessantem. Sed tempus salutis sue tanta jam parta gloria parcere.* Alteram deinde epistolam Philotæ nomine scriptam lætus, quod ex vultu notari poterat, legebat. Tum ejus latus³ gladio haurit Cleander, deinde jugulum ferit; ceteri exanimem quoque confodiunt. Et armigeri, qui ad aditum nemoris adstiterant, cognita cæde, cujus causa ignorabatur, in castra perveniunt; & tumultuoso nuncio milites concitant. Illi armati ad nemus, in quo perpetrata cædes erat, coeunt: & ni Polydamas ceterique ejusdem noxæ participes dedantur, murum circumdatum nemori everfuros denunciant; omniumque sanguine duci parentaturos. Cleander primores eorum intronitti ju-

INTERPRETATIO.

¹ Ense transigit.

NOTÆ.

² Camelis.] Dromades ait Strabo fuisse, cameli genus à velocitate dictum. Spóuros enim cursus velox est; inquit Casaubonus. Scribit Diodorus tantam esse velocitatem, ut singulis diebus paulo minus quam mille & quingenta stadia, hoc est, plusquam centum & octoginta milliaria emeriantur. Undecima die.] Idem Strabo l. 15. tri-
ginta vel quadraginta dierum iter fuisse

scribit, quod intra undecimū confecerunt.
³ Nemoribus.] Vide lib. 5. c. 5.
¹ Vinculum.] Usitatus hic erat apud veteres obsignandarum epistolarum modus, lino circumducto; cujus scilicet commissuram impressa annulo cera tegebatur continebatque. Vide Lipsium cap. 4. instit. epist.
² In Arachosios.] Ut re ipsa factum videbimus, cap. 9.

bet; literasque regis scriptas ad milites recitat, quibus infidiæ Parmenionis in regem, precesque ut ipsum vindicarent, continebantur. Igitur cognita regis voluntate, non quidem indignatio, sed tamen seditio compressa est. Dilapsis pluribus pauci remanserunt; qui, saltem ut corpus ipsius sepelire permitterent, precabantur. Diu id negatum est
^b Cleandri metu, ne offenderet regem: pertinacius deinde precantibus, materiem consternationis subtrahendam ratus, capite deciso truncum humare permisit: ad regem caput missum est.

VIII. Hic exitus Parmenionis fuit militiæ domique clari viri. Multa sine rege prospere, rex sine illo nihil magnæ rei gesserat: felicissimo regi & ^a omnia ad fortunæ suæ exigenti modum satisfecit. LXX natus annos: ¹ juvenis ducis, & sæpe etiam ^b gregarii militis munia explevit: acer consilio: manu strenuus; carus principibus; vulgo militum acceptior. Hæc impulerint illum ad regni cupiditatem, an tantum suspectum fecerint, ambigi potest: quia Philotas ultimis cruciatibus victus verane dixerit, ² quæ facta probari non poterant; ^c an falsis tormentorum petierit finem, re quoque recenti cum magis posset liquere, dubitatum est. Alexander quos mortem Parmenionis conquestos esse compererat, separandos à cetero exercitu ratus, in unam cohortem secrevit; ducemque his Leonidam dedit: & ipsum Parmenioni quondam intima familiaritate conjunctum. Fere iidem erant, quos alioqui rex habuerat invisos, nam quum experiri vellet militum animos, admonuit, qui litteras in Macedoniam ad suos scripserat, iis, quos ipse mittebat, perlaturis cum fide traderet. Simpliciter ad necessarios suos quisque scripserat, quæ sentiebat: aliis gravis erat, plerisque non ingrata militia. Ita & agentium gratias, & querentium literæ exceptæ sunt. Hanc ^d seorsum cohortem à ceteris tendere ignominiae causa jubet; fortitudine usus in bello, libertatem linguæ ab auribus credulis remoturus. Et consilium temerarium forsitan (quippe fortissimi juvenes contumeliis irritati erant) sicut omnia alia, felicitas re-

INTERPRETATIO.

^b Quod timeret Cleander, ne &c.

^a Qui res omnes volebat sua felicitatis magnitudini respondere.

^b Infimi ordinis militum implevit officia.

^c An falsa confitendo quaesierit finem cruciatuum.

^d Separatam à reliquis tabernacula sua ponere.

NOTÆ.

1. *Juvenis.*] Hoc comma sic explica: septuaginta vixit annos: juvenis cum esset, omnia ducis, sæpe etiam gregarii militis munia obivit. *Gregarius* dicitur qui de grege est; huic opponitur *egregius*, quasi qui unus ex grege non sit. *Gregarii* ergo milites, qui de vulgo sunt militum; vel, ut aliis placet, qui nullo aut exiguo de-

lectu quasi gregatim ad militiam assumpti sunt.

2. *Quæ facta.*] Quæ nullo alio testimonio confirmari poterant, Hegelochus mortuo, absente Parmenione; quos solos fuisse conscios Philotas falsus erat l. 6. c. 32.

gis ^c excepit. Nihil illis ad bella promptius fuit. incitabat virtutem & ignominiae demendae cupido ; & quia fortiora facta in paucis latere non poterant.

IX. His ita compositis, Alexander ¹ Arianorum Satrape constituto, iter pronuntiari jubet in ² Agriaspas, quos jam tunc mutato nomine ³ Evergetas appellabant; ex quo frigore victusque penuria Cyri exercitum affectum, tectis & commeatibus juverant. Quintus dies erat, ut in eam regionem pervenerat : cognoscit ⁴ Satibarzanem, qui ad

INTERPRETATIO.

† *Emendavit.*

NOTAE.

1. *Arierum.*] Ita scribendum fuit pro *Arianorum*, ut Radero quoque visum erat, nisi Curtium errasse vellemus, & secum ipso pugnare, qui post aliquot versus eosdem *Arios* appellat. De Arie & Arianæ discrimine quod eruditorum alios fefellit, alios impeditos habuit, confusi possunt Casaubonus in Strab. l. 15. Salmasius ad Solin. cap. 55. Vossius in Melam. l. 1. c. 2. De quo sic accipe. *Ariam* illam esse quam Ptolemæus l. 6. c. 17. & Strabo l. 11. his terminis includunt. Ab occasu Parthiam habuit, à Septentrione Margianam, partemque Bactrianæ; ab ortu Parapamisadas & Arachosios; à meridie Drangianam, (quam alii tamen ipsius Arie partem faciunt) & Carmaniae desertæ latus. Ab Ario amne nomen accepit, qui præcipuam urbem Ariam præterfluens in lacum cognominem mergitur. Urbi nomen esse hodie dicitur *Heri* vel *Herat*; lacui *Burgian*. De Ariana paulo intricatior quaestio est, propter veterum auctoritatem in ea describenda parum inter se convenientium. Illud quidem ex Strabone constat. l. 15. Arianæ quandeque nomine contineri quiddam terrarum ab Indo fluvio, Parapamiso monte. & Oxo flumine, ad Mediam & Persidem extenditur. Indicoque mari terminatur : in quibus est Gedrosia, Arachosia, Drangiana, Parapamisadae, Aria, Bactriana, fortè & Sogdianæ pars. Nam l. 15. eosdem, quos diximus, assignat Arianæ limites ab ortu, meridie, & occasu; à Septentrione autem Caucaseos montes usque ad Caspias portas; lib. autem 11. Bactrianam ipsam partem ait esse præcipuam Arianæ.

Quare sic Ariam ab Ariana distingui oportet, ut partem à toto. Scio apud Plinium & Melam, quandoque & apud Strabonem angustioribus Arianam terminis claudi, & ab Aria penitus distingui. Verum ista conciliari queunt, & aliunde non difficile ostendi posset corrupte sæpe pro *Aria* legi *Ariana*, præsertim apud Plinium l. 6. c. 23. & apud Strabonem l. 15. pag. 724. Sed cum Arianæ nomen ductum esse ab Aria videatur, vera forsàn causa ex eodem Strabone repeti potest l. 15. *Ariana*, inquit, *nomen usque ad partem quandam Persarum, & Medorum, & Septentrionalium Bactriorum, ac Sogdianorum extenditur. Sunt enim quasi ejusdem lingua, Arianæ videlicet, sic dictæ ab Aria, quemadmodum Latina à Latio.*

2. *Agriaspas.*] Apud Diodorum *Arimaspi* dicuntur, depravato fortè vocabulo : nam Arimaspos procul hinc Strabo Pliniusque collocant; alios supra Euxinum & Maotim, Plinius l. 4. c. 12. & Strabo l. 11. alios ultra Jaxartem inter Scythas Plinius l. 6. c. 17. Freinshemius *Ariaspas* hic dici mallet ab urbe *Ariaspe*, quam in Drangiana quoque Ptolemæus ponit.

3. *Evergetas.*] Persicum illis nomen inditum erat *Orosanga*, quod *beneficos* sonat, quemadmodum apud Græcos *Εὐεργετης*.

4. *Satibarzanem.*] Ariorum Satrapem, qui ab Alexandro cum defecisset, ejus celeritate occupatus ad Bellum profugerat; l. 6. c. 16. *Cyri.*] Primi Persarum regis, de quo l. 4. c. 55.

Bessum defecerat, cum equitum manu irrupisse rursus in Arios. Itaque Caranum, & Erigyium cum Artabazo & Andronico, & sex millibus Græcorum peditum misit: DC equites sequebantur. Ipse LX diebus gentem Evergetarum ordinavit, magna pecunia ob egregiam in Cyrum fidem donata. Relicto deinde, qui iis præesset, Amenide (scriba is Darii fuerat) ⁶ Arachosios, quorum regio ⁷ ad Ponticum mare pertinet, subegit. Ibi exercitum, qui sub Parmenione fuerat, occupavit: sex millia Macedonum erant, & CC nobiles, & quinque millia Græcorum cum equitibus ducentis; haud dubie robur omnium virium regis. Arachosius datus Menon prætor, IV millibus peditum, & DC equitibus in præsidium relictis.

X. Ipse rex nationem ne finitimis quidem satis notam, quippe ² nullo commercio colentem mutuos usus, cum exercitu intravit. ¹ *Parapamisada* appellabantur, agreste hominum genus, & inter barbaros maxime inconditum: locorum asperitas, hominum quoque ingenia duraverat. Gelidissimum Septentrionis axem ex magna parte ² spectant; Bactrianis ad Occidentem conjuncti sunt; ³ Meridiana regio ad mare Indicum vergit. Tuguria latere ab imo struunt: & quia sterilis est terra materiæ, nudo etiam montis dorso, usque ad summum ædificiorum fastigium eodem laterculo utuntur. Ceterum structura ^b latior ⁴ ab imo,

INTERPRETATIO.

¹ ² *Qua nulla mercium permutatione societatem cum aliis habet.* *sim dum assurgit in angustius coarctatur.*

^b *Ædificium ab infima parte latius, sen-*

NOTÆ.

5. *Scriba.*] Præcipuæ dignationis erat apud Persarum reges scribarum munus, ut docet Brissónius l. I. de regn. Pers. & apud Græcos honorificum in primis fuisse scribit Cornelius Nepos initio, contra quam apud Romanos.

6. *Arachosios.*] *Arachoti* & *Arachota* quoque dicti sunt; quorum regio ab Oriente Indum flumen, à Meridie Gedrosiam, ab Occidente Drangianam, à Septentrione Parapamisadas attingit.

7. *Ad Ponticum.*] Quodcumque hic mare intellexerit Curtius, Euxinum, Hyrcanum, aut Indicum, defendi ab errore non potest; ut liquet ex iis quæ modo diximus: quæ vero causa errandi fuerit, parum arbitror interesse.

1. *Parapamisada.*] A Parapamiso, quem infra describemus, nomen habent *Parapamisada*, quod circum hunc maxime montem degant. Limites sunt ad Orientem Indus, à Septentrione Bactriana, ab

occasu Aria cum Bactrianæ parte, à meridie Arachosia.

2. *Spectant.*] Magna illorum pars in Septentrionali montium latere sita est. Sic quidem intelligere Curtius debuit; sed, opinor, Diodorum secutus errantem hoc voluit, magnam partem subiectos esse axi Septentrionali.

3. *Meridiana.*] Spectat quidem Indicum mare, sed procul, toto intercedente spatio quod fluvius Indus emittitur in ipsorum montibus natus.

4. *Ab imo.*] Sic emendatum ibat Freinsheimius, cum satis videret vulgatum illud *latere primo* vix ullum habere sensum idoneum.

Materia.] Ligni; lib. 5. c. 10. *Etiā montis.*] Cum ne in ipso quidem dorso montis Parapamisi arbores ullæ sint, ut in aliis esse montibus solent, Mallent alii legi *montium* quam *montis*; propterea quod nullius adhuc mentionem fecit.

paulatim incremento operis in arctius cogitur : ad ultimum in ⁵ carinæ maxime modum coit : ibi foramine relicto superne lumen accipiunt ad medium. Vites & arbores , si quæ in tanto terræ rigore durare potuerunt , obruunt : penitus hyeme defossæ latent : quum nive discussa aperiri humus cœpit , ⁶ cœlo solique redduntur. Ceterum adeo altæ nives premunt terram , gelu & perpetuo penè rigore constrictæ , ut ne avium quidem , feræve ullius vestigium exstet. ⁶ Obscura cœli verius umbra , quam lux , nocti similis premit terram ; vix ut quæ prope sunt conspici possint.

10 XI. In hac tanta omnis humani cultus solitudine destitutus exercitus , quidquid malorum tolerari potest , pertulit ; inopiam , frigus , lassitudinem , desperationem. Multos exanimavit rigor insolitus nivis ; multorum ¹ adussit pedes : plurimorum ² oculis præcipue perniciosus fuit. Fatigati quippe in ipso gelu deficientia corpora sternebant ; quæ ,
15 quum moveri desissent , vis frigoris ita astringebat , ut rursus ad surgendum conniti non possent. A commilitonibus torpentes excitabantur : neque aliud remedium erat , quam ut ingredi cogerentur. Tum demum vitali calore moto , membris aliquis redibat vigor. Si qui turguria barbarorum adire potuerunt , celeriter refecti sunt : sed tanta
20 caligo erat , ut ædificia nulla alia res quam fumus ostenderet. Illi numquam ante in terris suis advena viso , quum armatos repente conspicerent , exanimati metu , quidquid in tuguriis erat , afferebant : ut corporibus ipsorum parceretur orantes. Rex agmen circumibat pedes , jacentes quosdam erigens ; & alios , quum ægre sequerentur , adminiculo
25 corporis sui excipiens. nunc ad prima signa , nunc in medium ; nunc in ultimo agmine itineris multiplicato labore aderat. Tandem ad cultiora perventum loca est , commeatuque largo recreatus exercitus : simul & qui consequi non potuerant , in illa castra venerunt.

XII. Inde agmen processit ad ¹ Caucasum montem , cujus dorsum

INTERPRETATIO.

⁵ *Æri & solis luci exponuntur.*

NOTÆ.

5. *Carina.*] Carina trabs est navis infima , seu lignum incurvum cui latus utrumque committitur. Ab eo non solum ima pars , sed etiam tota navis , *carina* dicitur. In carinæ modum , hoc est , in navis inversæ formam desinunt hæc barbarorum tuguria. Eundem usam apud Numidas fuisse ex Sallustio scimus de bel. Jugurth.

6. *Obscura.*] Etsi hæc vera esse posse scio propter ingentem forte nebularum vim ærem obducendum ; proclive tamen est credere deceptum , ut diximus , à Diodoro Curtium , cum putaret tam propin-

quam esse regionem Arctico polo , ista de tenebris adtexuisse.

1. *Adussit.*] Urere & adurere dicitur non solum calor , sed etiam frigus nimium. Virgæ quoque quia inflatæ calefaciunt , & calceus qui pedem lædit , urere dicuntur.

2. *Oculis.*] Propter candorem nivis , quæ si diutius spectetur , nimia luce oculorum aciem præstringit.

1. *Caucasum.*] Parapamisum intellige , quem Macedones Alexandro militantes *Caucasum* appellabant ; studio , ut ferunt , Alexandri res gestas amplificandi , quasi

Asiam perpetuo jugo dividit: hinc simul mare, quod Ciliciam subit, illinc Caspium fretum, & amnem ² Araxem, aliaque regionis Scythiæ deserta spectat. ³ Taurus secundæ magnitudinis mons cominitur Caucaſo: ⁴ à Cappadocia se attollens Ciliciam præterit, Ar-

NOTÆ.

*Caucasum continuata victoria Alexander superasset. Ita Arrianus l. 5. Vide quantum aberrarint, qui Caucasum in montes Indicos eiſque vicinũ mare tranſtulerunt à montibus qui ſupra Colchidem & Euxinum mare ſiti ſunt, amplius triginta ſtadiorum millibus (hoc eſt 3750. milliaribus) ab India diſtantes. Verba ſunt Strabonis l. 11. Fuit ſane glorioſus, addit idem ſcriptor, Alexandrum uſque ad Indicos montes. quam uſque ad intimum Euxini ſinum & Caucasum ſubegiffe Aſiam: ſed gloria montis (Caucaſi) nomenque, & quod Jaſon cum ſuis longiſſimam creditus eſt expeditionem feciſſe, progreſſus uſque ad Caucaſo vicina loca; quodque traditum fuit Prometheum in extremis terra ſinibus ad Caucasum fuiſſe alligatum: hæc, inquam, fecerunt ut gratiam regis ſe inituros putarent. ſi nomen Caucaſi in Indiam transferrent. Eadem in Jaxarte fluvio commiſſa fraus eſt, ex quo Tanaim fecere; cum non minus ab invicem diſtent quam Caucasus & Parapamiſus. Atque haſtenus quidem tolerabilis Græculorum vanitas foret, niſi nominum illa communicatio infinitos deinde errores peperiſſet. Nam poſteri ſcriptores cum de vero Caucaſo veroque Tanai hæc dicta accepiſſent; quæcunque alterutri ſive monti ſive fluvio propria erant, ea in unum contulerunt: quod noſter imprimis fecit Curtius, multos inde in errores præterea ductus. Quæ enim de Alexandri tranſitu prodiit, deque rupe ſtadiorum decem, &c. ad Caucasum pertinent Indicum ſive Parapamiſum. Quæ vero de Caſpio freto, de Araxe, de Cilicia, de Armeniæ montibus, de Pontico mari, de Scythiæ deſertis, deque Prometheo adtexuit; ea Scythicum proprie Caucasum, qui verus eſt, ſpectant. *Caucasus* porro Scythica lingua *Craucasus* appellatus eſt, quaſi *nive candidus*, reſte Plinio l. 6. c. 17. Parapamiſum vero alii *Paropamiſum*, *Paropa-**

miſſum, *Paropaniſum* vocabunt. Apud Ariſtotelem vero *Parnasus* legitur; apud Dionyſium nunc *Parpeſſus* ſive *Parnęſus*, nunc *Parpaniſus*,

2. *Araxem.*] Multi memorantur hujus nominis fluvii, quorum hic longe celeberrimus, ex Abo ſive Paryedro Armeniæ monte oritur. pariter ut Euphrates; cui oppoſitus ortum petit; & Atropatiam Mediæ partem ab Armenia dividens, multis oſtiis Caſpium mare ingreditur. Hodieque *Aras* dicitur parum immutato nomine. Quod ſi Araxes ille Græcis celebratus, Oxus eſt, ut Voſſio videtur in Melæ citatum locum; hic Caucaſo Indico propinquus dici poſſet. De *Scythia* cap. 28.

3. *Taurus.*] Et vera dicit Curtius, & fallitur tamen. Eſti enim utrique Caucaſo mons Taurus committitur, Strabone, Solino, Arriano, Mela, aliſque teſtibus; vel potius duæ ſunt uniũs montis partes, ut infra dicemus: tamen dubium non eſt quin iſta Curtii proprie Scythico Caucaſo conveniant, quæ ille ad Indicum tranſtulit. *Tauri* porro nomen huic monti inditum eſt, quod, ut ait Eufſtathius, veteres grandia omnia & robuſta ſic vocare conſueverant. Eſt enim maximus totius Aſiæ mons quam perpetuo jugo ab occaſu in ortum dividit; unde nata veterum Geographorum diviſio Aſiæ *intra* & *extra Taurum*.

4. *A Cappadocin.*] Ejus initium alibi ab aliis accipitur. Arrianus l. 5. à Mycale qui mons eſt Ioniæ Samo inſulæ oppoſitus; Strabo & Dionyſius à continente Rhodo oppoſita inter Lyciam & Cariam: Ptolemæus à Pamphyliæ ſinibus prope Phafeſidem: Mela ad Siden ejusdem Pamphyliæ oppidum verſus Ciliciam, &c. Nempè ut ejusdem fluvii plures eſſe fontes poſſunt, ſic ejusdem Tauri varia ponuntur exordia, quot ſcilicet promuntoriis in mare excurrit. Inde in Orientalem uſque Oceanum Sinarum deſinit

- meniaque montibus jungitur. Sic inter se tot iuga velut serie cohaerentia perpetuum habent dorsum; ex quo Asia omnia fere flumina, alia in Rubrum, 5 alia in Caspium mare, alia in Hyrcanum & Ponticum decidunt. XVII dierum spatio Caucasum superavit exercitus. 6 Rupes in eo decem in circuitu stadia complectitur, quatuor in altitudinem excedit: in qua vinctum 7 Promethea fuisse antiquitas tradit. Condenda in radicibus montis urbi sedes electa est: VII millibus servorum Macedonum & praeterea militibus, quorum opera uti desisset, 8 permillum in novam urbem confidere. Hanc quoque 8 Alexandriam incolae appellaverunt.
- 10 XIII. At Bessus Alexandri 1 celeritate perterritus, diis patriis sacrificio rite facto; sicut illis gentibus mos est, cum amicis ducibusque copiarum inter epulas de bello consultabat. Graves mero suas vires extollere: hostium nunc temeritatem, nunc paucitatem spernere. Praecipue Bessus ferox verbis, & parto per scelus regno superbus, ac
- 15 vix potens mentis, dicere: *Socordia Darii crevisse hostium famam*:

NOTAE.

promuntorio quod *Tamos* vetustis dicebatur, sive *Tamaros*. De variis Tauri partibus atque nominibus videndi in primis Strabo lib. II. ac 14. Mela l. 3. Arrianus l. 5. Solinus cap. 41.

5. *Alia in Caspium.* De Rubro mari dicendi locus erit l. 8. c. 29. Hic vero ferme nescias quid de Caspio, Hyrcano, Ponticoque sentiat Curtius. Minus enim Ponticum ab Hyrcano, quam istud à Caspio, certe non magis, videtur distinguere. Nempe, quod supra diximus l. 6. c. 8. 9. 13. Caspium cum Euxino sive Pontico confudit: cuius erroris ea videtur origo extitisse quod unicum ex duobus Caucasum, unum quoque ex duobus Tanaim fecerit: quare cum alii Caspio, alii Pontico mari misceri Tanaim, per Moëotim videlicet, scriberent; consequens erat ut ex duplici quoque mari unicum efficeret. Quod ego de Curtii mente verisimilius dici puto, si constat ipse sibi; quam quod alii putant Caspium ab illo & Hyrcanum penitus distingui, ut ipse quibusdam visum esse dixerat l. 6. c. 9. Ibi enim satis aperte sentire videtur unicum esse.

6. *Rupes.* De rupe quoque illa, sive potius de specu intra rupem meminit apud Arrianum Eratosthenes & commentum irridet, *Decem stadia* mille ducentos quinquaginta passus. *Quatuor.* Quin-

gentos passus. De montium altitudinis docte fuscque disputat Vossius in Melam lib. 2. cap. 2.

7. *Promethea.* Prometheum Graeci faciunt Iapeti filium, Deucalionis patrem: cuius de crimine ac poena notae sunt Graecorum fabulae. Quid autem his veri subsit, docebunt Servius in Eclog. 6. Natalis Comes lib. 4. cap. 6. Goropius Becanus in Indo Scythicis: qui has ad Indicium Caucasum refert, cum reliqui ferme de Scythico intelligant.

8. *Alexandriam.* Qui in Caucaso decepti sunt, ac de vero capienda existimaverunt haec omnia quae Alexander narratur ad Caucasum gessisse, ii hanc Alexandriam ad Scythicum Caucasum transtulerunt: eodemque errore Ptolemæus ultra hunc Alexandri columnas posuit, quas ultra Indicium fuisse excitaras disputat Salmasius ad Solini cap. 38. & aperte demonstrat Dionysius Perieg. v. 1162.

1. *Celeritate.* Etsi non diffiteor magnam fuisse Alexandri in Besso persequendo celeritatem, ut in tota Asiatica expeditione; illud tamen mirum videri potest quam obrem ex Hyrcania tam longo terrarum circuitu per Ariam, Drangianam, Arachosiam, Parapamisadas &c. in Bactrianam confunderet: quum rectiore ac multis partibus breviori, (nisi nos Geogra-

occurrisse

occurrisse enim in Cilicia angustissimis faucibus, ² quum retrocedendo posset perducere incantos in loca natura situ invia, tot fluminibus objectis, tot montium latebris; inter quas deprehensus hostis, ne fugæ quidem, nedum resistendi occasionem fuerit habiturus. Sibi placere in ³ Sogdianos recedere, Oxum amnem velut murum objecturum hosti; dum ex finitimis gentibus valida auxilia concurrerent. Venturos autem Chorasios, & Dabas, Sacasque, & Indos, & ultra Tanaim amnem colentes Scythas; quorum neminem adeo humilem esse, ut humeri ejus non possent Macedonis militis verticem aquare. Conclamant temulenti unam hanc sententiam salubrem esse: & Bessus circumferri merum largius jubet, ¹⁰ debellaturus super mensam Alexandrum.

XIV. Erat in eo convivio ¹ Cobares natione Medus; sed magicæ artis (si modo ars est, ² non vanissimi cujusque ludibrium) magis professione, quam scientia celebris; alioquin moderatus & probus. Is quum præfatus esset, Scire se servo utilius parere dicto, quam afferre ¹⁵ consilium: quum illos, qui pareant, idem quod ceteros maneat; qui vero suadeant, ² proprium periculum: ³ poculum ei, quod habebat in manu, tradidit. quo accepto Cobares: Natura, inquit, mortalium hoc quoque nomine prava & sinistra dici potest; quod in suo quisque negotio hebetior est, quam in alieno. Turbida sunt consilia eorum, qui ²⁰ sibi suadent: obstat aliis metus, aliis cupiditas; nonnunquam naturalis eorum, quæ cogitaveris, amor. nam in te superbia non cadit. Expertus es unumquemque, quod ipse repererit, aut solum aut optimum ducere. Magnum onus sustines capite, regium insigne: hoc aut moderate perferendum est; aut, quod ⁴ abominor, in te ruet: consilio, non impetu opus est. Adjicit deinde quod apud Bactrianos vulgo usurpabant: ⁵ Canem ²⁵

INTERPRETATIO.

* Potiusquam mendacissimi cujusque fallacia.

NOTÆ.

phorum tabulæ fallunt) forsan etiam faciliore via petere potuit. Sed subacta nimirum omnia pacataque prius voluit, quam Bactra adiret, ne quid illis ab partibus moveretur.

2. Quum retrocedendo.] Ita quidem ut faceret, magnopere suadebant Græci auxiliares, l. 3. c. 18.

3. Sogdianos.] Sogdiana ultra Bactrianam & Oxum amnem erat. De Sogdiana inferius, cap. 37. De Oxo, cap. 19. Chorasmi l. 8. c. 2. Daba ibid. Saca l. 8. c. 15. Indi l. 8. c. 29. Tanais infra, cap. 28.

1. Cobares.] Bagodarum appellat Dioscorus. Medus.] Media l. 5. c. 23.

2. Proprium.] Non solum enim communi calamitate, si qua incidit, invol-

vuntur; sed etiam, quia ejus auctores habentur, tota ipsis imputatur.

3. Poculum.] Quia mos erat veterum, ut qui convivas alloqueretur, calicem manu teneret; idcirco Bessus poculum Cobari tradidit, ut dicere volenti auscultaretur.

4. Abominor.] Ominari præsentire est, ac prædicere: abominari, rem funestam, ne eveniat, averfari ac deprecari.

5. Canem timidum.] Stultam Bessi arrogantiam suggillat, qui multa minetur pauca facturum. Eodem pertinet quod addit de fluminibus: Bessi loquacitatem altissimorum fluminum silentio opponit, & cum rivulis comparat minimeque profundis annibus strepitu decurrentibus.

- timidum vehementius latrare, quam mordere: altissima quæque flumina minimo sono labi. Quæ inferui, ut qualiscumque inter barbaros potuit esse prudentia, traderetur. Ut his audientes suspenderat expectatione sui, tum consilium aperit, utilius Bello quam gratus. In vestibulo, 5 inquit, regia tua velocissimus consistit rex. Ante ille agmen, quam tu mensam istam movebis. Nunc à Tanai exercitum accerses, & armis flumina oppones! scilicet qua tu fugiturus es, hostis sequi non potest: iter utrique commune est; victori tutius. Licet strenuum metum putes esse, 10 velocior tamen spes est. ^b Quin validioris occupas gratiam, dedisque te; ^c utcumque cesserit, meliorem fortunam deditus, quam hostis, habiiturus. Alienum habes regnum, quo facilius eo careas: incipies forsitan iustus esse rex, quum ipse fecerit, qui tibi & dare potest regnum, & eripere. Concilium habes fidele, quod ^c diutius exequi supervacuum est. No- 15 bilis equus umbra quoque virga regitur: ignavus ne calcari quidem concitari potest. Bessus & ingenio & multo mero ferox, adeo exarsit, ut vix ab amicis, quo minus occideret eum, (nam strinxerat quoque acinacem) contineretur. Certe è convivio proflivit haudquaquam potens mentis. Cobares inter tumultum elapsus ad Alexandrum transfugit.
- 20 XV. VIII millia Bactrianorum habebat armata Bessus; quæ quamdiu propter cæli ¹ intemperiem, Indiam potius Macedonas peturos crediderant, obedienter imperata fecerunt: postquam adventare Alexandrum compertum est, in suos quisque vicos dilapsi Bessum reliquerunt. Ille cum ² clientium manu, qui non mutaverant fidem, 25 ³ Oxo amne superato, exultisque navigiis, quibus transierat, ne iisdem hostis uteretur; novas copias in Sogdianis contrahebat. Alexander Caucasum quidem, ut supra dictum est, transierat; sed inopia frumenti prope ad famem ventum erat. Succo ex ⁴ sesama expresso, haud secus quam oleo, artus perungebant. Sed hujus 30 succi ducenis quadragenis denariis amphoræ singulæ; mellis,

INTERPRETATIO.

^b Cur non ultro expetis amicitiam Alexandri potentioris.

^c Quod pluribus verbis inculcare inutile foret.

NOTÆ.

6. Utcumque.] Quomodocumque res eveniat, meliorem fortunam experturus si te Alexandro submiseris, quam si resistere pergas.

1. Intemperiem.] Qualis est in Bactriana & vicinis, per quas adeunda erat, regionibus ac montibus: cum in India multo sit aer temperatior.

2. Clientium.] Clientes dicebantur qui magnatum ac principum virorum, quos patronos legerant, se suæque omnia tutelæ committebant, addicebantque for-

tunæ, seu prosperam sive adversam secuturi: à quibus vicissim omni ope defendi consueverant. Quam enim honorificum erat multas habere clientelas, tam turpe ducebatur, si quis clientes suos proderet aut defereret.

3. Oxo.] Oxus fluvius infra, cap. 19. Sogdiana, cap. 37.

4. Sesama.] Alias Sesamum, quod à Columella leguminibus, à Plinio frumentis æstivis annumeratur, l. 13. c. 10. Cuius varias proprietates usulque ibidem

trecenis nonagenis; & denariis trecenis vini æstimabantur: tritici nihil aut admodum exiguum reperiebatur. ⁶ *Siros* vocabant barbari: ques ita solerter abscondunt, ut nisi qui defoderunt, invenire non possint. In iis conditæ fruges erant. In quarum penuria milites fluviatili pisce, & herbis sustinebantur. Jamque hæc ipsa alimmenta defecerant; quum jumenta, quibus onera portabant, cedere jussi sunt: horum carne dum in Bactrianos perventum, traxere vitam.

XVI ¹ Bactrianæ terræ multiplex & varia natura est. alibi multa arbor & vitis largos mitesque fructus alit: solum pingue crebri fontes rigant: quæ mitiora sunt, frumento conferuntur; cetera armentorum pabulo cedunt. Magnam deinde partem ejusdem terræ steriles arenæ tenent: squalida siccitate regio non hominem, non frugem alit: quum vero venti à ² Pontico mari spirant, quidquid fabuli in campis jacet, converrunt. Quod ubi cumulatum est, magnorum collium procul species est, omniaque pristini itineris vestigia intereunt. Itaque qui transeunt campos, ³ navigantium modo noctu sidera observant, ad quorum cursum iter dirigunt; & propemodum ⁴ clarior est noctis umbra, quam lux. Ergo interdum invia est regio, quia nec vestigium, quod sequantur, inveniunt; & nitor & siderum caligine absconditur.

NOTÆ.

describit, & l. 22. c. 24. Italis *jugiolina* vocari dicitur: Gallieus interpret reddidit *Sesame*. A Theophrasto sic describitur: Provenit caule milio simili crassiore tamen ac altiore, foliis rubentibus, flore viridi herbaceo, semine vasculis incluso, papaveris modo, ex quo oleum exprimitur.

5. *Denariis*.] Denarius quid sit, & quam monetæ Francicæ hodiernæ summam efficeret, dictum l. 5. c. 6.

6. *Siros*.] Sic vocant subterranea frugum conditoria non illi solum barbari, sed etiam Thraces & Cappadoces. Alii *Syros*, alii *Siros* scripserunt.

1. *Bactriana*.] A Bactris urbe regia sive à Bactro fluvio nomen accepit Bactriana regio, cujus termini erant ab occasu Margiana; à meridie Aria, & Parapamisus ab ortu Indiæ pars; à Septentrione Oxus fluvius Sogdianam à Bactriana dirimens. Quanquam Bactriana, cum latius dicitur, Sogdianam quoque continet. Hodie pars est regionis quam appellarunt, *Chorasana*.

2. *Pontico*.] Caspium sive Hyrcanum intellige, quocum Euxinum confundit, ut diximus cap. 12. Etsi utrumque verum est, ventos qui ab Hyrcano mari Ba-

ctrianam perflant, eosdem à Pontico etiam spirare.

3. *Navigantium*.] Simile quiddam de Libya dixerat lib. 4. c. 28. multoque expressius Arrianus l. 3. ubi Alexandri iter ad Hammonem describit. Item Plutarchus in Alex.

4. *Clarior est*.] Quid ita? nam sive noctu quoque venti spirant, nã facilius modicum lunæ aut stellarum fulgorem obscurabant arenæ ventis effusæ, quum diurnam solis lucem: sive nulli spirant venti, quid est quo diurnam lucem noctis umbra vincere queat? Sic igitur accipiendum putem, ut non major quidem illa sit noctis quam diei lux, sed viatoribus opportunior, quia noctu stellas observare possunt, quarum aspectu iter regant; interdum non possunt.

5. *Siderum*.] Quorumnam autem siderum? an eorum quibus noctu iter regitur? at hæc de die non caligine, sed solis nimirum luce occultantur. *Siderum* ergo per syllepsin positum oportet pro *sideris*, solis videlicet; nisi Cartium volumus parum consentanea tum rationi, tum vero sibi ipsi dixisse, qui infra de re simili scribat: *Caligo in modico terra fer-*

Ceterum si quos ille ventus, qui à mari exoritur, deprehendit; arena obruit. Sed qua mitior terra est, ingens hominum equorumque multitudo gignitur. Ipsa ⁶ Baëtra regionis ejus caput, sita sunt sub monte ⁷ Parapamiso. Baëtrus amnis præterit mœnia: is urbi & ⁵ regioni dedit nomen. ⁸ Hic regi stativa habenti nunciatur ex Græcia Peloponnesium Laconumque defectio: nondum enim victi erant, quum proficiscerentur tumultus ejus principia nunciaturi: & alius præsens terror affertur; Scythas qui ultra Tanaim amnem colunt, adventare Bessio ferentes opem.

¹⁰ XVII. Eodem tempore, quæ¹ in gente Ariorum Caranus & Erigyus gesserant, perferuntur. Commissum erat prælium inter Macedones Ariosque. Transfuga Satibarzanes barbaris præerat; qui quum pugnam segnem utrimque æquis viribus stare vidisset, in primos ordines adequitavit; demptaque galea, inhibitis qui tela jaciebant; si ¹⁵ quis viritum dimicare vellet, provocavit ad pugnam; nudum se caput in certamine habiturum. Non tulit ferociam barbari, dux exercitus Erigyus, gravis quidem ætate, sed & animi & corporis robore nulli juvenum postferendus. Is galea dempta canitiem ostentans; *Venit, inquit, dies, quo aut victoria aut morte honestissima*, ² *quales* ²⁰ *amicos & milites Alexander habeat, ostendam.* Nec plura eloquutus equum in hostem egit. Crederes imperatum, ut acies utraque tela cohiberent: protinus certe recesserunt dato libero spatio; ³ intenti in eventum, non ducum modo, sed etiam suæ fortis; quippe alienum discrimen sequuturi. Prior barbarus emisit hastam, quam

25

INTERPRETATIO.

^a *Intuentes quis foret exitus fortuna non suorum solum ducum, sed etiam sua universorum, quia ducis quique sortem participaturi erant.*

NOTÆ.

vore excitata lucem (diurnam) tegit. Nam quod Gallicus interpres sic explicat quasi has nebulas venti excitent, hoc nescio quam verum sit; huic certe loco aptari non posse video, ubi planum est de illo tempore sermonem esse cum venti quieverunt.

⁶ *Baëtra.* Huic urbi nomen quoque fuit *Zariaſpa*, si Straboni credimus l. ii. in Baëtr. Quare emendandum illud Plinii lib. 6. c. 23. *Prophraſia oppidum Zariaſparum*; ac legendum *Ariaſparum*, ut vult Freinshemius, vel *Agriaſparum*, de quibus supra, cap. 9. *Baëtrus.* Hic Prolemæi videtur esse *Dargidus*.

⁷ *Parapamiso.* Sic vere appellat quem supra communi errore deceptus Cauca-

sum dixerat, cap. 12.

⁸ *Hic regi.* Vide quæ notavimus ad l. 6. c. 6. De ipsa vero defectione actum initio libri ejusdem.

¹ *In gente Ariorum.* Hi enim auctore Satibarzane rebellant, supra cap. 9 ubi de Ariis fule disputavimus.

² *Quales amicos.* Erat enim ex amicis, non tantum ex sociis; ex quo Arriani interpretem corrigit Freinshemius, qui hoc loco ex *ἡς ἐταίρων* fecit *sociorum*, cum *amicorum* dicere debuisset, quod aliis quoque locis peccatum ab eo est.

³ *Quippe alienum.* Quia sui quisque ducis sortem secuturus erat exercitus; victor, cujus dux vinceret; victus, cujus vinceretur.

Erigyus modica capitis declinatione vitavit. At ipse ⁴ infestam sarissam equo calcaribus concito in medio barbari gutture ita fixit, ^b ut per cervicem emeretur. Præcipitatus ex equo barbarus adhuc tamen repugnabat. Sed ille extractam ex vulnere hastam rursus in os dirigit. Satibarzanes hastam manu complexus, quo maturius interiret, ⁵ ictum hostis adjuvit: & barbari duce amisso, quem magis necessitate quam sponte sequuti erant; tunc haud immemores meritorum Alexandri, arma Erigyio tradunt. Rex his quidem lætus, de Spartanis haudquaquam securus, magno tamen animo defectionem eorum tulit, dicens: *Non ante ausos consilia nudare, quam ipsum ad fines India pervenisse cognovissent.* Ipse Bessus persequens copias movit: cui Erigyus spolia barbari, ceu ⁵ opimum belli decus, præferens occurrit.

XVIII. Igitur Bactrianorum regione Artabazo tradita; sarcinas & impedimenta ibi cum præsidio reliquit. Ipse cum expedito agmine ¹⁵ loca deserta ¹ Sogdianorum intrat, ² nocturno itinere exercitum ducens. Aquarum, ut ante dictum est, penuria, prius desperatione, quam desiderio bibendi sitim accendit. Per ³ CCCC stadia, ne modicus quidem humor existit. Arenas vapor æstivi solis accendit, quæ ubi flagrare cœperunt, haud secus quam continenti incendio ²⁰ cuncta torrentur. Caligo deinde immodico terræ fervore excitata, ⁴ lucem tegit: camporumque non alia quam vasti & profundi æquo-

INTERPRETATIO.

^b Ut trans collum extaret hasta.

NOTÆ.

^{4.} *Infestam.*] *Infesta* lancea, hasta, gladius & quodcunque telum dicitur, cuius mucro in adversarium intenditur. *Sarissa* fuit brevior, ut in equite, nam peditum longiores erant, ut diximus l. 4. c. 57.

^{5.} *Opimum.*] *Opimum decus* & *opima spolia*, l. 3. c. 26.

^{1.} *Sogdianorum.*] Nondum transierat Alexander Oxum fluvium quem Strabo l. 11. & Ptolemæus l. 6. c. 11. Bactrianæ & Sogdianæ medium limitem faciunt. Sed alii, ut Dionysius Perieg. v. 747. Sogdianam citra Oxum extendunt: quorum forte sententiam securus est Curtius, dum scriberet Alexandrum prius in Sogdianorum deserta ingressum quam Oxum trajecisset. De ipso flumine mox agemus.

^{2.} *Nocturno.*] An quia per hæc Sogdianorum deserta, ut per illa Bactrianorum cap. 16. iter aspectu siderum regendum

est? an potius ob diurnum, ut mox sequitur, solis ardorem non nisi nocturno itinere peragrari queunt?

^{3.} *CCCC Stadia.*] Quingenta millaria. *Æstivi.*] Cum enim sub hyemis initium, in Paropamisadas venisset, ibi æstis hibernis Caucasum transgressus in Bactrianam venerat; ut non potuerit ante æstatem Sogdianos adire. Hic porro nota *vaporem*, ut alias sæpe, à Curtio vocari solis ardorem; quo modo Virg. *Aneid.* 5. *Lentuque carinas est vapor:* & Columella l. 5. c. 10. *Minusque vaporis æstate per angustum os penetret.* Nempe sol non aliter arenas torret quam per aëris vaporem suis accensum radiis: & flamma ipsa nihil aliud quam vapor accensus.

^{4.} *Lucem tegit.*] Idem superius quoque voluisse Curtium ostendimus ad cap. 16. sed vereor ut cohærenter ipse sibi loquatur. Si enim in Bactriana Sogdianaque idem evenit quod multis Zonæ torridæ regio-

ris species est. Nocturnum iter tolerabile videbatur, quia rore & matutino frigore corpora levabantur. Ceterum cum ipsa luce aestus oritur, omnemque naturalem absorbet humorem siccitas; ora visceraque penitus uruntur. Itaque primum animi, deinde corpora deficere cœperunt: pigebat & consistere & progredi. Pauci à peritis
 5 regionis admoniti præpararant aquam. hæc paulisper repressit sitim: deinde crescente æstu rursus desiderium humoris accensum est. Ergo quidquid vini oleique erat, hominibus ingerebatur: tantaque dulcedo bibendi fuit, ut in posterum sitis non timeretur. Graves
 10 deinde avide hausto humore non sustinere arma, non ingredi poterant; & feliciores videbantur, quos aqua defecerat, quum ipsi sine modo infusam vomitu cogerentur egerere.

XIX. Anxium regem tantis malis, circumfusi amici ut meminisset sui, orabant: animi sui magnitudinem unicum remedium deficientis
 15 exercitus esse: quum ex iis qui præcesserant ad capiendum locum castris, duo occurrunt utribus aquam gestantes; ut filiis suis, quos in eodem agmine esse, & ægre pati sitim non ignorabant, occurrerent: qui quum in regem incidissent; alter ex iis utre resolutum vas, quod simul ferebat, implet porrigens regi. Ille accipit: percontatus
 20 quibus aquam portarent, filiis ferre cognoscit. Tunc poculo pleno, sicut oblatum est reddito; ² *Nec solus*, inquit, *bibere sustineo; nec tam exiguum dividere omnibus possum. Vos currite, & liberris vestris, quod propter illos attulistis, date.* Tandem ad flumen ³ Oxum ipse pervenit prima fere vespera: sed exercitus magna pars non potuerat consequi. in edito monte ignes jubet fieri, ut ii, qui ægre sequebantur, haud

NOTÆ.

nibus, ut vaporum copia perpetuo fere nubilum aërem habeant; id etiam consequens est, ut admodum temperato cœlo pariter fruantur; æstum defendentibus nebulis densissimis, præter noctium frigus, &c.

1. *Utribus.*] Uter vasis genus est sive sacci potius ex pellibus maxime hœdinis, ad vinum oleumve commodius gestandum. De utribus eorumque multiplici in bellis usu consuli potest Stevvechius ad Vitru. l. 3. c. 7.

2. *Nec solus.*] Hoc Alexandri factum dictumque Plutarchus ad illud tempus retulit cum Darium persequeretur. Similem Davidis abstinentiam narrat scriptura 2. Reg. 23. Eandem in Catone quoque suo laudat Lucanus l. 9. v. 479. poëtice an historice, non liquet.

3. *Oxum.*] Nobilis hic multorumque

scriptis celebratus fluvius sub Parapamiso sive Caucaso monte oritur ex lacu sibi cognomine, mediusque inter Bactrianam ac Sogdianam labitur. Interim multis magnisque auctus fluminibus in mare Hyrcanum rapidus effunditur. Hunc Græci Alexandro antiquiores Araxem vocant, ut Herodotus & Aristoteles; ut apparet ex iis quæ de illo referunt: sed aliunde cum vero Araxe Armeniæ confundunt. Quos alii quoque imitati sunt, Dionysius, Mela &c. De hujus admirandis videri potest Polybius l. 10. & Mela l. 3. c. 5. sub Araxis, ut dicimus, nomine: tum quæ ibidem disputat Vossius. Hodiernum nomen esse dicunt *Albia* sive *Albiamu*, ad cujus ostia urbs est insignis *Zabafsa*, Avicennæ Philosophi, ut creditur, patria.

procul castris se abesse cognoscerent. Eos autem, qui primi agminis erant, mature cibo ac potione firmatos, implere alios utres, alios vasa, quibuscumque aqua possit portari, iussit, ac suis opem ferre. Sed qui intemperantius hauserant, & intercluso spiritu extincti sunt: multoque major horum numerus fuit, quam ullo amiserat proelio. At ille thoracem adhuc indutus, nec aut cibo refectus aut potu; quæ veniebat exercitus, constitit: nec ante ad curandum corpus recessit, quam præterierant, qui agmen sequebantur: totamque eam noctem cum magno animi motu perpetuis vigiliis egit. Nec postero die lætior erat, quia nec navigia habebat, nec pons erigi poterat; & circum amnem nudo solo, & materiæ maxime sterili. Consilium igitur quod unum necessitas subjecerat, init. ¶ Utres quamplurimos stramentis refertos dividit: his incubantes transnavigare amnem: quique primi transierant, in statione erant, dum trajicerent ceteri. Hoc modo, sexto demum die in ulteriore ripa totum exercitum exposuit.

XX. Jamque ad persequendum Bessum statuerat progredi; quum ea quæ in Sogdianis erant, cognoscit. Spitamenes erat inter omnes amicos præcipuo honore cultus à Besso: sed nullis meritis perfidia mitigari potest; quæ tamen jam minus in eo invisa esse poterat, quia nihil ulli nefastum in Bessum interfectorem regis sui videbatur. ^a Titulus facinoris speciosus præferebatur, *vindicta Darii*: sed ^b fortunam non scelus oderant Bessi. Nam ut Alexandrum flumen Oxum superasse cognovit; Dataphernem & Catenem, quibus à Besso maxima fides habebatur, in societatem rei adsciscit. Illi promptius adeunt, quam rogabantur; assumptisque octo fortissimis juvenibus, talem dolum intendunt. Spitamenes pergit ad Bessum, & remotis arbitris, *Comperisse ait se, insidiari ei Dataphernem & Catenem, ut vivum Alexandro traderent agentes: à semet occupatos esse, & victos teneri.* Bessus tanto merito, ut credebat, obligatus partim gratias agit, partim avidus explendi supplicii adduci eos jubet. Illi manibus sua sponte religatis à participibus consilii trahe-

INTERPRETATIO.

^a Cum undique circa fluvium nuda esset humus, & lignis potissimum destituta.

^b Speciosa sceleris causa obtendebatur.

nempe ultio Darii.

^b Sed Spitamenes regia potestati Bessi invidebat, non parricidium ejus oderat.

NOTÆ.

4. Intercluso.] Tanta quippe aviditate copiosam aquam bibentibus respirationis via subito præcluditur, & naturalis calor, velut ignis, nimia lymphæ affusa, suffocatur. Alia quoque potuit esse causa hujus exitii, quod turbidus ac limosus cum semper fluat, potantium viscera limo di-

stenderentur, ut l. 4. c. xi. Persis fugientibus contigisse vidimus.

5. Uires.] Præter eos quos in usum consuetum attulerant, multos quoque ex pellibus conficere iussi sunt sub quibus intensoris degebant.

bantur: quos Bessus truci vultu intuens confurgit, ^c manibus non temperaturus. At illi simulatione omissa circumstant eum, & frustra repugnantem vinciunt: direpto ex capite regni insigni, lacera-
 5 taque veste, quam spoliis occisi ¹ regis induerat. Ille deos sui sceleris ultores adesse confessus, adjecit; *Non Dario iniquos fuisse, quem se*
ulciscerentur; sed Alexandro propitios, cujus victoriam semper etiam
hostis adjuvisset. Multitudo an vindictura Bessum fuerit, incertum
 est; nisi illi, qui vinxerant, jussu Alexandri fecisse ipsos eementi,
 10 ^d dubios adhuc animi terruissent. In equum impositum Alexandro tradituri ducunt. Inter hæc rex, quibus ^e matura erat missio, electis
 DCCCC fere; equiti ² bina talenta dedit; pediti terna denarium
 millia: monitosque ut liberos generarent, remisit domum. Ceteris
 gratiæ actæ, quod ad reliqua belli navaturos operam pollicebantur.
 XXI. Perventum erat in parvulum oppidum; ¹ Branchidæ ejus in-
 15 colæ erant. Mileto quondam jussu Xerxis, quum è Græcia rediret,
 transierant, & in ea sede constiterant; quia templum, quod ² Di-
 dymeon appellatur, in gratiam Xerxis violaverant. Mores patrii non-

INTERPRETATIO.

^c Nequaquam absenturus ab iis manus violentas.

^d Adhuc incertos consilii capiendi.

^e Selectis iis quibus vacatio militia debebatur.

NOTÆ.

1. Regis.] Darii. Fuisse.] Deos, Etiam hostis.] Cujus ad victoriam ipsa hostium consilia, Diis volentibus, conduxissent.

2. Bina talenta.] De talentis l. 3. c. ult. Denarium.] Denarii l. 5. c. 6. tria denarium sive drachmarum millia dimidium efficiunt talentum. Hæc porro ante Oxi trajectum esse gesta docet Arrianus.

1. Branchidæ.] Branchus quidam de Machærei stirpe, ut est apud Strabonem l. 9. præfuit Apollinis templo quod Didymeon vocabatur. Ab eo dicta est Branchidarum familia; penes quam ejusdem templi cura & sacerdotium mansit. Hi fugienti ex Græcia Xerxi, ut diximus lib. 4. c. 2. templi thesauros prodiderunt. Eamobrem Milesiorum indignationem veriti, à quibus erat illis templi credita custodia, Xerxem volentem securi sunt cum universa familia; quæ paulatim sic creverat, ut cum servis, & si qui alii se forte conjunxerant, oppidulum imple-

2. Didymeon.] Didyma locus est prope Miletum urbem Ionix de qua nos ad l. 4. c. 6. egimus. Hic templum erat oraculumque Apollinis à quo Didymus & Didymens, Διδυμῆος appellatus est. Neque enim placet mythologica illa nominis ratio quam Macrobius l. 1. Saturn. attulit, ex qua consequens videretur non à Didymis, Didymæum; sed à Didymæo, Didyma esse dicta: quod non putem admittendum. A Διδυμῆος fit Διδυμῆιον, ut à βασιλεὺς βασιλεῖον; quod neutrum est adjectivi; subauditur enim δῶμα. Qua ratione nihil prohiberet dici quoque Διδυμῆιον, Didymæum, nisi Græcis usitatius foret illa ædificiorum vocabula ex propriis hominum locorumve ducta nominibus per εἶον flectere. Atque Origenes l. 1. contra Celsum appellat Διδυμῆιον. Ceterum huic loco temploque prius nomen fuit Branchidæ, arum, quam Didymeon; ut ex Plinio ac Mela constat.

dum

dum exoleverant; sed jam 3 bilingues erant, paulatim à domestico externoque sermone degeneres. Magno igitur gaudio regem excipiunt, urbem seque dedentes. Ille Milesios, qui apud ipsum militarent, convocari jubet. Vetus odium Milesii gerebant in Branchidarum 4 gentem. 5 Proditis ergo, sive injuriæ, sive originis meminisse mallent, liberum de Branchidis permittit arbitrium. Variantibus deinde sententiis; seipsum consideraturum, quod optimum factu esset, ostendit. Postero die 6 occurrentibus, Branchidas secum procedere jubet. Quumque ad urbem ventum esset, ipse cum expedita manu portam intrat. Phalanx mœnia oppidi circumire iussa, & dato signo diripere urbem proditorum receptaculum, ipsosque ad unum cedere. 10 Illi inermes passim trucidantur; nec aut commercio linguæ, aut supplicum 7 velamentis precibusque inhiberi crudelitas potest. Tandem ut dejicerent, fundamenta murorum 8 ab imo moliuntur, ne quod urbis vestigium extaret. Nec mora, 8 lucos quoque sacros non cæ-

INTERPRETATIO.

2 Ab ima parte suffodiunt.

NOTÆ.

3. *Bilingues.*] Non quod utraque lingua uterentur, Græcorum & Sogdianorum; sed quod ex ambabus mixtis tertia quædam corrupta existeret.

4. *Gentem.*] Hujus vocis diversa acceptio est. Sæpe nationem integram significat; ut cum dicitur *Scythica gens*, *Ægyptia gens*, *Italica gens*, &c. Nisi forte latius adhuc patet *gens* quam *natio*, ut quidem ex his Tullii de nat. Deor., colligi videtur: *Deum non curare singulos homines, nec civitates, nec nationes, nec gentes*. Hoc pacto *gens* contineret nationes, ut *natio* civitates sive populos, &c. Alia quædam est *gentis* significatio minus ampla, cum in aliqua civitate plures ab uno capite ductæ familiæ, una *gens* dicuntur. Sic olim Romæ *gens Fabia*, *gens Cornelia*, *gens Julia* &c. Posteriore sensu Branchidarum gentem dici facile quis agnoscet.

5. *Proditis.*] Milesios, quos Branchidas prodiderant, liberam relinquit de iis decernendi potestatem: sive injuriæ meminisse ad ulciscendum; sive in gratiam originis (Mileto quippe oriundi erant) agnoscere proditoribus mallent.

6. *Occurrentibus.*] Milesiis utique, non ipsis Branchidis, quod Gallico interpreti visum erat: sic enim non Bran-

chidas, sed Branchidis legendum esset præter codicum fidem; parumque ad loci hujus sensum; ubi satis liquet eisdem occurrere quibus pridie responsum erat à rege, seipsum consideraturum, &c. Adde quod *occurrentibus* in tercio esset casu, & ad *jubet* referretur; quod quidem elegantiae Curtianæ parum convenire arbitror. Porro gemina esse potest hujus loci explicatio. Altera sic: *occurrentibus* Milesiis ut, quæ ipse statuisset, acciperent; Branchidas quos ipse apud se retinuerat, secum procedere jubet ad oppidum, ne à communi civium clade, quam meditabatur, immunes essent. Altera ejusmodi: *occurrentibus*, id est, cum occurrissent Milesii, secum procedere ipsos jubet ad Branchidas, sive oppidum Branchidarum, visuros quid ipse decrevisset.

7. *Velamentis.*] Frequens apud Livium & Tacitum mentio *velamentorum*, quæ supplices ad pacem impetrandam à victoribus præferebant; quod Gallicum interpretem fugerat, cum ita transtulit quasi scriptum esset à Curtio, *aut supplicum lamentis precibusque* &c.

8. *Lucos.*] Profanis numinibus dicatos fuisse lucos, sacrae pariter profanaeque literæ passim testantur. A luce dictos esse lucos consensu traditur: sed alii per anti-

dunt modo, sed etiam extirpant: ut vasta solitudo & sterilis humus, excussis etiam radicibus, linqueretur. Quæ si in ipsos prodicionis auctores excogitata essent, iusta ultio esse, non crudelitas videretur: nunc culpam majorum posterius luere, qui ne viderant quidem Mile-

5 tum; adeo Xerxi non potuerant prodere.
 XXII. Inde processit¹ ad Tanaim amnem. Quo perductus est Bessus, non vinctus modo; sed etiam omni velamento corporis spoliatus. Spitamenes eum tenebat collo inserta catena; tam barbaris, quam Macedonibus gratum spectaculum. Tum Spitamenes, Et te,
 10 inquit, & Darium reges meos ultus, interfectorem domini sui adduxi, eo modo captum, cuius ipse fecit² exemplum. Aperiat ad hoc spectaculum oculos Darius; existat ab inferis, qui illo supplicio indignus fuit, & hoc solatio dignus est. Alexander multum collaudato Spitamene conversus ad Bessum, Cujus, inquit, fere rabies occupavit ani-
 15 mum tuum, quum regem de te optime meritum prius vincere, deinde occidere sustinuisti? ^a Sed huius parricidii mercedem falso regis nomine persolvisti tibi. Ille facinus purgare non ausus, Regis titulum se usurpasse dixit, ut gentem suam tradere ipsi posset: qui^b si cessasset, alium fuisse regnum occupaturum. At Alexander Oxathrem fratrem
 20 Darii, quem inter corporis custodes habebat, Propius iussit accedere; tradique Bessum ei, ut³ cruci affixum mutilatis auribus naribusque sagittis configerent barbari; asservarentque corpus, ut ne aves quidem contingerent. Oxathres cetera sibi curæ fore pollicetur. Aves non ab alio, quam à Catene posse prohiberi adjicit; eximiam ejus artem
 25 cupiens ostendere: namque adeo certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque⁴ exciperet. Nam etsi forsitan sagittandi tam celebri usu minus admirabilis videri hæc ars possit; tamen ingens visentibus miraculum, magnoque honori Cateni fuit. Dona deinde omni-

INTERPRETATIO.

^a Sed tu huius sceleris primum tibi usur-
 pasti, nempe vanum regis titulum.

^b Si id facere distulisset.

NOTÆ.

phrasim accipi volunt, quod minime luceant, propter arborum densitatem quas cadere nefas erat: alii sine antiphrasi dictos volunt, quod nocturno sacrificantium lumine lucerent.

1. Ad Tanaim.] Versus Tanaim. Prius enim Maracanda cepit, quam Tanaim attingeret, ut ex Arriano constat. In itinere ergo, non ad fluvium demum agentis Bessus sistitur. Catena.] Idem auctor ex Ptolemæo & Aristobulo refert capistro vinctum fuisse perductum; & paulo aliter hanc Bessi capti historiam persequitur, ut & Diodorus.

2. Exemplum.] Cum Darium catenis vinctum per summam injuriam & ignominiam abduxit lib. 5. c. 23.

3. Cruci affixum.] Plutarchus alligatum scribit duabus arboribus vi curvatis ad invicem: quibus deinde laxatis impetu discerpis sit. Diodorus omni contumeliæ & cruciatus genere affectum, postea minutatim concisum, postremo frustra corporis huc illuc fundis esse disjecta.

4. Exciperet.] Volantes aves sagittâ transfigeret.

bus, qui Bessum adduxerant, data sunt. Ceterum supplicium ejus distulit, et ut eo loco, in quo Darius ipse occiderat, necaretur.

XXIII. Interea Macedones ad petendum pabulum incompósito agmine egressi, à barbaris, qui de proximis montibus decurrerunt, opprimuntur; pluresque capti sunt quam occisi: barbari autem captivos præ se agentes, rursus in montem recesserunt. ⁵ XX millia latronum erant: fundis sagittisque pugnam invadunt. Quos dum obsidet rex, inter promptissimos dimicans sagitta ictus est, quæ in medio crure fixa reliquerat spiculum. Illum quidem mæsti & attoniti Macedones in castra referebant: sed ¹⁰ nec barbaros fefellit subductus ex acie rex; quippe ex edito monte cuncta prospexerant. Itaque postero die misere legatos ad regem, quos ille protinus jussit admitti; solutisque fasciis magnitudinem vulneris dissimulans, crur barbaris ostendit. Illi jussi considerare affirmant, *Non Macedonas, quam ipsos fuisse tristiores cognito vulnere ipsius: cujus si auctorem reperissent, dedituros fuisse: cum diis enim pugnare sacrilegos tantum. Ceterum se gentem in fidem dedere, superatos virtute illius.* ¹⁵ Rex fide data, & captivis receptis, gentem in deditionem accepit.

XXIV. Castris indemotis lectica militari ferebatur, quam pro se quisque eques pedesque subire certabant. Equites, cum quibus rex ²⁰ prælia inire solitus erat, sui muneris id esse censebant. Pedites contra, quum saucios commilitones ipsi gestare assuevissent, eripi sibi proprium officium tum potissimum, quum rex gestandus esset, querebantur. Rex in tanto utriusque partis certamine, & sibi difficilem, ² & præteritis gravem electionem futuram ratus; *Invicem subire eos* jussit. Hinc quarto die ad urbem ¹ Maracanda perventum est. LXX stadia murus urbis amplectitur: arx nullo cingitur muro. Præsidio urbi relicto, proximos vicos depopulatur, atque urit. Legati deinde ² Abiorum Scytharum superveniunt. Liberi

INTERPRETATIO.

^a Nec barbaris latuit Alexandrum ex sum iis qui ab eo exclusi essent, voluit prælio asportatum esse. utrosque alternis lecticam gestare.

^a Existimans delectum suum fore odio-

NOTÆ.

1. *Eo loco.*] Tamen inferius cap. 38. Ecbatana missum ad supplicium videmus.

1. *Viginti millia.*] Apud Arrianum triginta leguntur millia; qui etiam à Curtio diversa narrat: collem scilicet in quem refugerant vi captum esse, plerosque barbarorum cæcos, alios è rupibus sese præcipitasse, adeo ut ex triginta millibus octo solum millia evaserint.

1. *Maracanda.*] Hæc Germana est hujus vocis scriptura, quæ apud varios va-

rie corrupta reperitur; proxime à vero *Paracanda* legitur apud Strabonem lib. II. Erat hæc Sogdianæ regia, quam aliqui hodiernam esse putant *Samaracanda*, Tamerlanis sedem. Alia fuerunt in Bactrianis *Maracanda* ad fluvium Dargomanem, quæ perperam ab aliquibus cum istis confunduntur.

2. *Abiorum.*] Græcum hoc nomen esse dubium non est: sed quæ nominis significatio quæve causa sit, non ita certum: adeo multiplex est hujus vocis sensus.

3 ex quo decesserat Cyrus, tum imperata facturi. Iustissimos barbarorum constabat : armis abstinebant nisi laceffiti: ^b libertatis modico & æquali usu, principibus humiliores pares fecerunt. Hos benigne alloquutus, ad eos Scythas, ⁴ qui Europam incolunt, ⁵ Berden misit ex amicis, qui denuntiaret eis, ne Tanaim amnem regionis, in iussu regis transirent. Eidem mandatum, ut contemplaretur locorum situm; & illos quoque Scythas, qui ⁶ super Bosphoro incolunt, viseret.

XXV. Condendæ urbi sedem super ripam Tanais elegerat; claustrum & jan perdomitorum, & quos deinde adire decreverat. Sed ¹⁰ consilium distulit Sogdianorum nunciata defectio, quæ Bactrianos quoque traxit. VII millia equitum erant, quorum auctoritatem ceteri sequebantur. Alexander Spitamenem & Catenem, à quibus ei traditus erat Bessus, haud dubius quin eorum opera redigi possent in potestatem coercendo eos, qui novaverant res; iussit accersiri. At ¹⁵ illi defectionis ad quam coercendam evocabantur, auctores, vulgaverant famam: *Bactrianos equites à rege omnes, ut occiderentur accersiri: a idque imperatum ipsis, non sustinuisse tamen exequi; ne inexplia-*

INTERPRETATIO.

^b Moderato & pari inter omnes jure libertatis utentes, eos qui primoribus inferiores erant, ipsis aequales reddiderunt.

^a Et cum hoc sibi mandatum esset ab Alexandro, noluisse ipsos facere.

NOTÆ.

Nam cum varia potestas est particulæ *α*, quæ modo negandi, modo vim habet augendi; tum duæ sunt voces, *βία* & *βίος*, quibuscum jungi potest; eæque iterum diversos singulæ habent significatus. Ita fit ut *αβίος* sit *infirmus* & *robustus*; qui *vim non infert*; qui *vim non patitur*; *inops*, & *dives*; *longævus*, *cælebs*, &c. quorum aliqua his populis non congruunt, pleraque convenire possunt. Ut ut est, illud minime dubium hos intelligi *Abios*, qui ab Homero tanquam *mortalium iustissimi* prædicantur *Iliad. v. v. 6.* ut diserte Arrianus testatur initio lib. 4. Apud Latinos scriptores *Avii* quandoque scribuntur propter affinitatem soni *B* & *V*. Unde porro legatio hæc *Abiorum* ad Alexandrum missa fuerit, dici vix reor posse. Quamvis enim Ptolemæus *Abios* in Scythia extra Imaum collocaverit, tamen ex Strabone l. 7. constat *Abiorum* nomen commune Scythicarum gentium fuisse, quæ justam & simplicem præ paupertate vitam agerent. Neque enim Homerus cum *Abios* vocaret, Scytharum discrimina noverat, ut ex eodem Strabone colligitur. Hi autem

Nomades cum fuerint, nec unam, nec certam sedem habuerunt.

3. *Ex quo decesserat.*] Cyrus Persici imperii conditor insidiis Tomiris Massagetarum reginæ exceptus perierat abhinc annos 200. Vide Justinum l. i. a quo tamen de mortis genere locoque dissentiunt Ctesias, Xenophon, &c.

4. *Qui Europam.*] Quia Jaxartem pro Tanai habuerunt, ut cap. 28. videbimus propterea quæ ultra amnem erant, Europæ attribuunt.

5. *Berden.*] Cum hoc loco varie legeretur, *Penidam*, *Pendam*, &c. infra autem l. 8. c. 2. idem ipse nulla sectionum varietate *Berdes* vocetur; satius putavi locum certo depravatum emendare, quam eum qui suspectus esse vix potest. Vocem *quendam* auctore Freinshemio, tanquam adventitiam delevi; quam etiam optimus codex Pithœanus omittit.

6. *Super Bosphoro.*] Vide quæ de Bosphoro ac Bosphoranis lib. 6. cap. 5. diximus. Verum hoc quoque eodem errore natum apparet, quod ut Tanaim, ita Bosphorum ad mare Caspium transulerint.

bile in populares facinus admitterent. Non magis Alexandri sevitiam, quam Bessi parricidium ferre potuisse. Itaque sua sponte jam motos, metu pœnæ haud difficulter concitaverunt ad arma. Alexander transfugarum defectione comperta, Craterum obsidere ¹ Cyropolim jubet: ipse aliam urbem regionis ejusdem corona capit; signoque, ut puberes interficerentur, dato, reliqui in prædam cessere victoris: urbs diruta est, ut ceteri cladis exemplo continerentur. ² Memaceni valida gens obsidionem non ut honestiorem modo, sed etiam ut tutiorem ferre decreverant. Ad quorum pertinaciam mitigandam rex quinquaginta equites præmisit; qui clementiam ipsius in deditos, simulque inexorabilem animum in devictos ostenderent. Illi nec de fide, nec de potentia regis ipsos dubitare respondent; equitesque tendere extra munimenta urbis jubent. Hospitaliter deinde exceptos, gravesque epulis & somno, intempesta nocte adorti interfecerunt.

XXVI. Alexander haud secus, quam par erat motus, urbem ¹ corona circumdedit; munitiorem, quam ut primo impetu capi posset. Itaque Meleagrum & Perdiccam in obsidionem jungit, Cyropolim, ² ut ante dictum est, obsidentes. Statuerat autem parcere urbi conditæ à Cyro: quippe non alium gentium illarum magis admiratus est, quam hunc regem, & ³ Semiramim, in queis & magnitudinem animi, & claritatem rerum longe eminuisse credebat. Ceterum pertinacia oppidanorum ejus iram accendit. Itaque captam urbem ⁴ diripere jussit delectos Macedones, haud injuria infestos; & ad Me-

NOTÆ.

1. *Cyropolim.*] Urbem à Cyro illo conditam, ut nomen sonat. Eadem est Ptolemæi *Cyreschata*, *Κυρήχαια*, quasi dicas *Cyra ultima*, quod Strabo quoque confirmat l. II. *ἡ τὴ Κύρῃ χερσὶν ὅν τῃ Κύρῃ κτισμένη*, &c. Et *Cyra ultimum eorum quæ Cyrus condidit ad faxartem*, &c. Erat enim ea parte Persici imperii terminus.

2. *Memaceni.*] Horum apud alios nulla præterea mentio. Porro cum trium tantum urbium mentionem hic Curtius faciat captarum ab Alexandro, Arrianus tamen septem numerat.

1. *Corona.*] Quale esset genus hoc oppugnationis, ex Lipsio diximus l. 4. c. 24.

2. *Ut ante.*] De solo Cratere dixerat Cyropolim obsidere jussum, cap. præced. & quæ sequuntur de capta Cyropoli satis indicant Meleagrum & Perdiccam in ejus obsidione non fuisse. Merito igitur lacunam hic esse censuit doctissimus Freinshemius; quam sic explevit. *Itaque*

Meleagrum & Perdiccam in obsidione * ejus relinquit: ipse cum reliquis profectus Crateri quoque copias suis * *jungit, Cyropolim, ut ante dictum est, obsidentes.*

3. *Semiramim.*] Nini uxor fuit ejus qui Assyriorum regum primus memoratur: quo mortuo, virilis animi femina, cum videret hinc filii sui Ninyæ pueritiam, inde sexum suum contemptui fore; puerum se esse Ninyam mentita est: sub ejusque persona imperium, dum hic adoleveret, administravit; multis maximisque rebus gestis; de quibus Diodorus l. 2. Justinus l. 1. sub init.

4. *Diripere.*] Alia est Acidalii lectio partim ex codicibus, partim ex conjecturis restituta sic: *Urbem diripi jussit. Delecta, Memacenis haud injuria infestus, ad Meleagrum & Perdiccam redit.* Sed vulgatam mutare nihil cogit. Longiorem obsidionis narrationem texit Arrianus lib. 4.

leagrum & Perdiccam redit. Sed non alia urbs fortius obsidionem tulit: quippe & militum promptissimi cecidere, & ipse rex ad ultimum periculum venit. Namque cervix ejus saxo ita icta est, ut oculis caligine offusa collaberetur, ne mentis quidem compos: exercitus certe^a velut erepto eo ingemuit. Sed invictus adversus ea, quæ ceteros terrent, nondum percurato vulnere, acrius obsidioni institit; naturalem celeritatem ira concitante. Cuniculo ergo suffossa mœnia ingens nudavere spatium, per quod irrupit; victorque urbem dirui jussit.

- XXVII. Hinc¹ Menedemum cum tribus millibus peditum, & DCCC equitibus ad urbem Maracanda misit. Spitamenes transfuga præsidio Macedonum inde dejecto, muris urbis ejus² incluserat se, haud oppidanis consilium defectionis approbantibus: sequi tamen videbantur, quia prohibere non poterant. Interim Alexander³ ad Tanaim amnem redit, & quantum soli occupaverant castris, muro circumdedit. LX stadiorum urbis murus fuit: hanc quoque urbem *Alexandriam* appellari jussit. Opus tanta celeritate perfectum est, ut decimo septimo die, quam munimenta excitata erant, tecta quoque urbis absolverentur. Ingens militum certamen inter ipsos fuerat, ut suum quisque munus (nam divisum erat) primus ostenderet. Incolæ novæ urbi dati⁴ captivi; quos, reddito pretio dominis, liberavit; quorum posterius nunc quoque nondum apud eos tam longa ætate propter memoriam Alexandri exoleverunt. Rex Scytharum, cuius tum ultra Tanaim imperium erat, ratus eam urbem, quam in ripa amnis Macedones condiderant, suis impositam esse cervicibus; fratrem Cartasim nomine cum magna equitum manu misit ad diruendam eam, proculque amne submovendas Macedonum copias.

XXVIII. Bactrianos Tanais ab Scythis, quos Europæos vocant,

INTERPRETATIO.

^a Quasi mortuus foret.

NOTÆ.

5. Cuniculo.] De cuniculis vide l. 4. c. 24.

1. Menedemum.] Adjunctis Carano & Andromacho, sive Aristomacho, & Pharnuche Lycio interprete, ut est apud Arrianum. Tria millia.] Idem solum MD numerat.

2. Incluserat se.] Inde tamen Macedonum præsidium, quod in arcem refugerat, obsidebat, Arriano teste.

3. LX Stadiorum.] Septem milliarium eum quingentis passibus.

4. Captivi.] Arrianus, eam mercenariis Græcis habitandam tribuit, & finiti-

mis barbaris, quibus sua sponte eo commigrandi voluntas fuit; nonnullis etiam Macedonibus qui inepti bello erant.

1. Bactrianos Tanais.] Idem error, ut vidimus supra cap. 12. & l. 6. c. 13. ex Parapamiso Caucasum, Euxinum ex Caspio, Tanaim ex Jaxarte fecit. Verus Tanais quis sit, diximus ad lib. 6. c. 5. Nunc iste Pseudo-Tanais Jaxartes est; sive ut Arrianus vocat, Orxantes: quem Scythæ patria lingua Silyn vocant, teste Plinio l. 6. c. 16. Oritur ex Parapamiso, & Sogdianam ac Scythas medius interfuit; Bactrianam proprie dictam nusquam at-

dividit. Idem ² Asiam & Europam finis interfuit. Ceterum Scytharum gens ³ haud procul Thracia sita, ab Oriente ad Septentrionem se vertit; Sarmatarumque, ut quidam credidere, non finitima, sed pars est. ⁴ Recta deinde regione Alaunum ultra ⁶ Istrum jacentem & ultima Asia, qua Bactra sunt, stringit, quæ Septentrioni proxima sunt: profundæ ⁷ inde sylvæ, vastæque solitudines excipiunt. Rursus quæ ad Tanaim & Bactra spectant, ^a humano cultu haud disparia sunt. Primum cum hac gente non provissum bellum Alexander

INTERPRETATIO.

^a Non dissimilia sunt iis terris quas homines colunt.

NOTÆ.

tingit. Quare sic interpretandus Curtius, ut Bactrianæ nomine ipsa quoque Sogdiana comprehendatur. Hodie *Chesel* Tartaris vocari ferunt.

2. *Asiam & Europam.*] Hæc vero propriè dicto Tanai conveniunt; huic nostro per errorem accommodantur, qui longo intervallo abest ab Europa.

3. *Haud procul.*] Vide l. 6. c. 5. *Sarmatarum*; *Veteres Græcorum scriptores, universas gentes Septentrionales Scytharum & Celto-Scytharum nomine affecerunt.* Strabo l. 11. Hoc sensu Scythia nec pars erat, nec finitima Sarmatiæ; sed ipsa potius Sarmatia Scythiæ quædam portio. Nam ut addit idem Strabo, *iis autem antiquiores ita diviserunt eas, ut qui supra Euxinum, Istrum, & Adriam (in Septentrionem) eos omnes Hyperbæos, Sauromatas, & Arimaspos appellarent: qui trans mare Hyrcanum, Sacas & Massagetas.* Duplex porro Sarmatia distinguitur, Europæa & Asiatica. Illa ab Germania & Pannonia ad Orientalem Europæ limitem extensa, maximam Polonici Moschoviticique imperii partem occupabat; ista ulterius usque ad Cambycen fluvium & lineam ab illo ductam ad Boreale Caspii litus supra Volgam extendebatur.

4. *Recta deinde.*] Obscuri ac depravati loci duplex est à Freinshemio restituta lectio. Prioris, quam sequimur, sententia est: Scythiæ regio, qua patet in longum, ab Thracia excurrens Alaunos attingit, & ad Bactrianam usque pertinet; quæ omnium Asiæ partium proxime ad Septentrionem accedit.

Hanc enim, falsam licet, Curtii mentem esse constat ex iis quæ hactenus vidimus. Altera lectio sic habet: *recta deinde regione in aliam ultra Istrum jacentem coit: ultima Asia, qua Bactra sunt, stringit, qua Septentrioni proxima sunt.* Sed hæc ad Curtii quidem sensum hoc loco minus apta visa est.

5. *Alaunum.*] *Alauni* sive Alani à Ptolemæo; Plinio, Josepho aliisque collocantur in Sarmatia Europæa supra Mæotim paludem, circa Tanaim: quæ satis apte Curtio congruunt, unicum hunc Tanaim agnoscens; adeoque Mæotim paludem in Caspium influere existimanti, ut ostendimus ad cap. 12. & ad l. 6. c. 9. Plura qui volet de Alanis, Valesium adeat in Marcellini l. 31. c. 5. Sed ut aliæ Scytharum gentes, sic ista non unam sedem habuit; cum à Ptolemæo & Alanus mons in Scythia intra Imaum reponatur, cujus accolæ, ut verisimile est, Alani.

6. *Ultra Istrum.*] Ister lib. 4. c. 44. *Ultra Istrum* autem cum dicit, Thraciæ habito respectu loquitur, ut patet quoque ex l. 6. c. 5. de qua etiam sumi oportet illud deinde, quod est, *ab eo loco.* Neque enim, si Asiæ respectu loqueretur, Scytharum regionem ultra Istrum diceret protendi. Vides ergo quod modo dicebamus, minus convenire præsentis loco alteram illam lectionem, quæ ab Asia Europam versus in Scythiæ situ describendo procedit.

7. *Inde sylva.* Id est, penitius & remotius à Bactris (versus Boream) sylvæ sunt & paludes. *Freinsh.*

gesturus, quum in⁸ conspectu ejus obequitarer hostis; adhuc ager ex vulnere, præcipue voce deficiens, quam & modicus cibus & cervicis extenuabat dolor; amicos in consilium advocari jubet. Terrebat eum non hostis, sed iniquitas temporis. Bactriani defecerant: Scythæ etiam laceſcebant: ipse non insistere in terra, non equo vehi, non docere, non hortari suos poterat. Ancipiti periculo implicitus, Deos quoque inculans, querebatur, *Se jacere segnem, cujus velocitatem nemo antea valuisse effugere*: ^b *vix suos credere non simulari valetudinem*. Itaque qui post Darium victum⁹ hariolos & vates consulere desierat; rursus ad superstitionem, humanarum mentium ludibria, revolutus; Aristandrum, cui credulitatem suam addixerat, explorare eventum rerum sacrificiis jubet.

XXIX. Mos erat¹ aruspibus exta sine rege spectare; & quæ portenderentur, referre. Inter hæc rex dum fibris pecudum explorantur eventus latentium rerum, propius ipsum confidere amicos jubet; ne contentione vocis cicatricem infirmam adhuc rumperet. Hephæstion, Craterus & Erigyus erant cum custodibus in tabernaculum admissi. ² *Discrimen*, ^a inquit, *me occupavit meliore hostium, quam meo tempore. Sed necessitas ante rationem est: maxime in bello, quo raro permittitur tempora eligere. Defecere Bactriani, in quorum cervicibus stamus; & quantum in nobis animi sit, alieno Marte experiuntur. Haud dubie, si omiserimus Scythas ultro arma inferentes, contempti ad illos, qui defecerunt, revertemur. Si vero Tanais*

INTERPRETATIO.

^b Macedones tantum non putare morbum ab ipso fingi.

^a Bellum mihi exortum est, tempore hostibus opportuniore quam mihi.

^b Quorum colla servitute premimus.
^c Scytharum bello probare volunt quantam virtus nostra sit.

NOTÆ.

8. *In conspectu.*] Immo non in conspectu solum, sed tam prope, ut trans fluvium illa parte angustum tela simul & probra Scytharum exciperentur.

9. *Hariolos.*] Sic dictos aiunt quasi *fariolos*, à *fari*; unde ducta est *fabula*, &c. quomodo veteres *hanum* pro *fanum*, *hædus* pro *foedus* dixere: cujus rei causam l. 3. c. 3. aperuimus.

1. *Aruspibus.*] Ita scribendum sine aspiratione; non quia ex *Ara* ductum sit vocabulum, ut iis visum est qui Græce *ἱεροσκοπός* interpretati sunt (repugnat enim tum primæ syllabæ quantitas, tum etiam auctoritas veterum) sed quod ex *arviga* & specio factum fuerit per syncope pro *arvigispex*, aut *arugispex*. *Arviga* autem sive *aruga*, non ab *hava*, ut vult Donatus; sed ab *arvix*, *gis*, deriva-

tum est, ut ex antiquis ostendit Vossius in Etymol, voce *Aries* & *Aruspex*. Est autem *arviga*, hostia, quia ex arietibus plerumque sumebatur, qui *arviges* veteribus dicti sunt. Erat autem aruspium ars sive munus victimarum *exta*, id est, viscera inspicere, & ex vario illorum statu futura portendere. De quibus fuse Delrio in Disquis. Magic. *Extæ* numerantur cor, cerebrum, pulmo, stomachus, lien, jecur sive hepar, quod caput *extorum* dicebatur: unde & ipsi arti nomen inditum est, *ἱεροσκοπία*.

2. *Discrimen.*] Usus hujus vocis apud Curtium explicuimus, l. 3. c. 30.

3. *Alieno Marte.* Conflato nobis Scythico bello experiri volunt, quantum valeamus animo & robore.

transferimus,

transferimus, & ubique invictos esse nos Scytarum pernicie ac sanguine ostenderimus, quis dubitabit 4 patere etiam Europam victoribus? Fal-
litur, qui terminos gloria nostra metitur spatio, quod transitori sumus.
Unus annis interfuit, quem si trajicimus, in Europam arma proferi-
mus. Et quanti aestimandum est dum Asiam subigimus, in alio 5 quo-
dammodo orbe trophæa statuere: & quæ tam longo intervallo natura vi-
detur diremisse, 6 una victoria subito committere? At hercule si par-
vulum cessaverimus; in tergis nostris Scythæ hærebunt. An soli sumus qui
flumina transire possumus? Multa in nosmetipsos recident, 7 quibus
adhuc vicinus. Fortuna, belli artem victos quoque docet. 6 Utribus am-
nem trajiciendi exemplum fecimus nuper: hoc ut Scythæ imitari nesciant,
Bactriani docebunt. Præterea unus gentis hujus adhuc exercitus venit,
ceteri expectantur. 8 Ita bellum vitando alemus; & quod inferre posse-
mus, accipere cogemur. Manifesta est consilii mei ratio: sed an permis-
suri sint Macedones animo uti meo, dubito; quia ex quo hoc vulnus ac-
cepti, non equo vectus sum, non pedibus ingressus. Sed si mæsequi vultis,
valeo, amici: satis virium est ad toleranda ista: aut si jam adest vitæ
meæ finis, in quo tandem opere melius extinguar?

XXX. Hæc quassa adhuc voce subdeficiens vix proximis exaudienti-
bus dixerat; quum omnes à tam præcipiti consilio regem detertere 20
perunt, Erigyus maxime: qui haud sanè 1 auctoritate proficiens apud
obstinatum animum; superstitionem, 2 a cuius potens non erat rex,
incutere tentavit, dicendo: Deos quoque obstare consilio; magnumque pe-
riculum, si flumen transisset, ostendi. Intranti Erigyio tabernaculum regis
Aristander occurrerat, tristia exta fuisse significans: hæc ex vate com-
perta Erigyus nunciabat. Quo inhibito Alexander, non ira solum, 25
sed etiam pudore confusus, quod superstitio, quam celaverat, dete-

INTERPRETATIO.

4 Repente unica victoria beneficio con-
jungere. giendo, & quod nunc incipere primi pos-
sumus, postea su- inere cogemur illatum.
5 Quorum ope hactenus victores fuimus. 2 a Superstitiosum metum, cui rex summe
6 Bellum Scythicum accersimus illud fu-
obnoxius erat, injicere conatus est.

NOTÆ.

4. Patere.] Bona est hujus commatis
sententia: sed nescio quæ animo meo
insedit suspicio, aptius huic loco & Ale-
xandri orationi fore, si sic legeretur:
quis dubitabit parere etiam Europa victo-
ribus, ab illa parte videlicet. Ut enim
omittentibus Scythas Bactrianorum con-
temptum imminere; sic illis domitis de-
ditionem istorum victoriæ fore accessio-
nem docebat.
5. Alio orbe.] In Europa, quæ per
Asiam eo penetrantibus novi orbis instar
videri poterat, Sed hæc falsa ex opinione
nata sunt, ut sæpe docuimus. Trophæa.]
Α τροπῆ, conversio in fugam, τροπαίων
dictum est monumentum, quod à victo-
ribus eo loco excitabatur unde hostes in
fugam conjecerant. Scripsere veteres
tropaum verius; sed, ut in Bosphoro aliis-
que, reclamantibus licet eruditis, vulgi
usus obtinuit ut trophaum communis
scribatur pronuncieturque.
6. Utribus.] Supra, cap. 19.
1. Auctoritate.] Suasione, consilio. lib.
6. c. 25. Superstitio. l. 5. c. 13.

gebatur ; Aristandrum vocari jubet. Qui ut venit , intuens eum ,
*Non rex , inquit , sed privatus sum : sacrificium ut faceres , mandavi :
 quid eo portenderetur , cur apud alium , quam apud me professus es ? Eri-*
 5 *gyus arcana mea & secreta te prodente cognovit. 2 Quem certum me-*
hercule habeo , extorum interprete uti metu suo. Tibi autem quam potest ,
denuncio ; ipse mihi indices , quid ex extis cognoveris : ne possis inficiari
dixisse , quæ dixeris. Ille exanguis attonitoque similis stabat , per me-
 10 *tum etiam voce suppressa : tandemque eodem metu stimulante , ne re-*
gis expectationem moraretur ; Magni , inquit , b laboris , non irriti
discrimen instare prædixi : c nec mea 3 ars , quam benevolentia me per-
turbat. Infirmitatem valetudinis tuæ video , & quantum in uno te sit scio.
Vereor ne non præsentī fortune tuæ sufficere possis. Rex jussu confide-
 15 *re felicitati suæ 4 remisit : Sibi enim alia ad gloriam concedere deos.*
Consultanti deinde cum iisdem , quonam modo flumen transirent ?
supervenit Aristander , Non alias latiora exta vidisse se affirmans ; uti-
que prioribus longe diversa : tum solitudinis causas apparuisse , nunc
prorsus egregie litatum esse.

XXXI. Ceterum quæ subinde nunciata sunt regi , a continuæ fe-
 20 lilitati rerum ejus imposuerant labem. Menedemum , ut supra dictum
 est , miserat 1 ad obsidendum Spitamenem Bactrianæ defectionis au-
 ctorem. Qui comperto hostis adventu , ne muris urbis includeretur ;
 b simul fretus excipi posse ; qua venturum sciebat , confedit ocul-

INTERPRETATIO.

b Laboriosum , sed non infaustum bellum
 imminere.

c Plus me sollicitum facit amor tui ,
 quam quæ arte mea prospicio.

a Perpetuam prosperitatem bellorum
 ipsius aliquo dedecore corruperant.

b Præterea confusus occupari posse incau-
 tum , in insidiis sese occultuit.

NOTÆ.

2. *Quem certum.*] Quem (Erigyium)
 certo scio non ex rei veritate , sed ex suo
 pavore interpretari in malam partem ,
 quæ in extis victimarum apparere ex te
 didicit. *Quam potest.*] Pro , quantum de-
 nunciari , id est , imperari à me potest :
 vel , quam gravissime potest. *Attonito.* Vide
 l. 8. c. 22.

3. *Ars , quam.*] Pro magis quam , ut
 alias diximus lib. 5. c. 17. & frequentia
 sunt , præsertim apud Tacitum , exempla.

4. *Remisit.*] Novo sacrificio nova exta
 inspecturum. *Sibi enim.*] Incertæ scri-
 pturæ sententia incertior. Lektionem ;
 quæ planior visa est , sic interpretor : iret
 ac denuo exta consuleret ; *Sibi enim Deos*
ita propitios esse , ut alia etiam ampliora ,
quam quæ tunc cuperet ; ipsius gloria am-

plificanda studio concessuri essent. Vel , quod
 magis arridet , sibi nova melioraque ,
 quam prius , omnia concessum iri à Diis
 gloria ipsius faventibus. Hanc vim ha-
 bere videtur illud enim : causæ quippe
 redditio est cur illum novo sacrificio læ-
 tiora exquirere præfagia jubeat ; quod
 ipso eventu comprobatum est.

1. *Ad obsidendum.*] Vide cap. 27. Tradit
 Arrianus Spitamenem soluta arcis obli-
 dione in quam Macedones se recepe-
 rant , versus Sogdianorum regiam (à
 Maracandis diversam) refugisse ; inse-
 quentibus Macedonibus , in ipso itinere
 pugnatum esse ; auxilio præcipue Noma-
 dum Scytharum , quos sibi forte obvios
 conjunxerat. Reliqua paulo aliter narrat
 quam Curtius.

tus. Sylvestre iter aptum insidiis tegendis erat: ibi ² Dahas condidit. Equi binos armatos vehunt, ^c quorum in vicem singuli defiliunt: equestris pugnae ordinem turbant: equorum velocitati par est hominum pernitas. Hos Spitamenes saltum circumire iustos pariter & à lateribus, & à fronte, & à tergo hosti ostendit. Menedemus undique inclusus, ne numero quidem par, diu tamen restitit; clamitans nihil aliud superesse locorum fraude deceptis, quam honestæ mortis solatium ex hostium cæde. Ipsum prævalens equus vehebat, quo sapius in ³ cuneos barbarorum effusis habenis euectus, magna strage eos fuderat. Sed quum unum omnes peterent, multis vulneribus exanguis Hypsidem quemdam ex amicis hortatus est, ut in equum suum ascenderet, & se fuga eriperet. Hæc agentem anima defecit, corpusque ex equo defluxit in terram. Hypsides poterat quidem effugere; sed amisso amico mori statuit: una erat cura ne inultus occideret. Itaque subditis calcaribus equo in medios hostes se immisit, & memorabili edita pugna obrutus telis est. Quod ubi videre, qui cædi supererant; tumulum paulo quam cetera editiorem capiunt: quos Spitamenes fame in deditionem subacturus obsedit. Cecidere eo prælio peditum ⁴ duo millia, CCC equites. Quam cladem Alexander solerti consilio texit; morte denunciata iis, qui ex prælio venerant, si acta vulgassent.

XXXII. Ceterum quum animo disparem vultum diutius ferre non posset; in tabernaculum super ripam fluminis de industria locatum secessit. Ibi sine arbitris singula animi consulta pensando, noctem vigiliis extraxit; sæpe pellibus tabernaculi allevatis, ut conspiceret hostium ignes; è quibus conjectare poterat, quanta hominum multitudo esset. Jamque lux apparebat, quum thoracem indutus procedit ad milites, tum primum post vulnus proxime acceptum. Tanta erat apud eos veneratio regis, ut facile periculi, quod horrebant, cogitationem præsentia ejus excuteret. Lati ergo & manantibus præ gaudio lacrymis, consalutant eum; & quod ante recusaverant bellum, feroces deposcunt. Ille se ratibus equitem phalangemque transportatum esse pronunciat; super utres jubet nare levius armatos. Plura nec dici res desideravit, nec rex dicere per valetudinem potuit.

I N T E R P R E T A T I O.

^c Quorum singuli alternatim ex equo descendunt.

N O T Æ.

2. Dahas.] Scytharum gentem, de qua funderet. Vide Lipsium de Milit. Rom. l. 4. dial. 7. Latius quandoque sumitur pro qualibet acie, ut hoc loco.
 3. Cuneos.] Cuneus aciei forma, à cuneo ob figuræ quandam similitudinem nomen habuit; quod in acutum desinens, qua hostem respiciebat, sensim deinde cresceret, ac cunei modo hostile agmen
 4. Duo millia.] Vide cap. 27. Ait Arrianus ex omni numero equites xl, pedites ccc, effugisse.

Ceterum tanta alacritate militum rates junctæ sunt, ut in triduum ad XII millia effectæ sint. Jamque ad transeundum omnia aptaverant; quum legati Scytharum XX more gentis per castra equis vecti, nunciari jubent regi, velle ipsos ad eum mandata perferre. Admissi
 5 in tabernaculum, jussique confidere, in vultu regis defixerant oculos; credo, quia magnitudine corporis animum æstimantibus, ^r modicus animi quam famæ par videbatur. Scythis ^a autem non ut ceteris barbaris rudis & inconditus sensus est: quidam eorum sapientiam capere dicuntur, quantamcūque gens capit semper armata. Sicque loquutus
 10 esse apud regem memoriæ proditum est. Abhorrent forsitan moribus nostris, & tempora & ingenia cultiora sortitis; sed, ut possit oratio eorum sperni, tamen fides nostra non debet; ^b qui, utcumque tradita, incorrupta perferemus. Igitur unum ex his maximum natu ita loquutum accepimus.

15 XXXIII. Si dii ¹ habitum corporis tui aviditati animi parem esse voluissent, orbis te non caperet: altera manu Orientem, altera Occidentem contingeres: & hoc assequutus scire ^a velles, ubi tanti numinis fulgor conderetur. Sic quoque ^b concupiscis, quæ non capis. Ab Europa petis Asiam, ex Asia transis in Europam: deinde si humanum genus
 20 omne superaveris, cum sylvis, & nivibus, & fluminibus, ferisque bestiis gesturus es bellum. Quid? tu ignoras ARBORES magnas diu crescere, una hora extirpari? Stultus est, qui fructus earum spectat, altitudinem non metitur. Vide ne dum ad cacumen pervenire contendis; cum ipsis
 25 ramis, quos comprehenderis decidas. Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum fuit: & ferrum rubigo consumit. NIHIL tam firmum est, cui periculum non sit etiam ab invalido. Quid nobis tecum est? nunquam terram tuam attigimus. Qui sis, unde venias, ² licetne ignorare in vastis sylvis viventibus? Nec servire ulli possumus, nec im-

INTERPRETATIO.

^a Scythæ porro non agresti & inculto sunt ingenio, ut reliqui barbari.

^b Qui eorum verba: quoquo modo scripta à veteribus, nihil mutando refe-

remus.

^a Quo se solis lumen reciperet in occasu,

^b Plura expetis quam continere possis,

NOTÆ.

5. *Modicus animi, quam.*] Ita restituendum optime, ni fallor, conjecit Freinshemius ex veteribus libris, ubi modicus annis, vel animis constanter legitur. Sensus est, Scythis qui animum magnitudine corporis metiuntur, visum esse Alexandrum *modicum animi*, id est, animo humilem, *potius quam* tanta fama dignum. Non inepta quoque foret Aci-

dalii lectio, si libris juvaretur: *modicus habitus haudquaquam par*, &c.

1. *Habitum.*] Staturam; supra, lib. 6. c. 30.

2. *Licetne.*] An non patiæ nos in profundis viventes nemoribus ignorare quis & unde venias, potiusquam nostro id incommodo discere, ad bellum compulso.

perare desideramus. 3 Dona nobis data sunt (ne Scytharum gentem ignores) jugum boum, aratrum, & sagitta, & patera. His utimur & cum amicis, & adversus inimicos. Fruges amicis damus boum labore quasitas: patera cum his vinum diis 4 libamus: inimicos sagitta eminus, hasta cominus petimus. Sic Syria regem, & postea 6 Persarum, Medorumque superavimus; patuitque nobis iter usque in Egyptum. At tu, qui te gloriaris ad latrones persequendos venire; omnium gentium, quas adisti, latro es. Lydiam cepisti; Syriam occupasti; Persidem tenes; Bactrianos habes in potestate, 9 Indos petisti: jam etiam ad pecora nostra avaras & 10 instabiles manus porrigis. QUID tibi divitiis opus est, que te

NOTÆ.

3. *Dona nobis.*] Omisiss aliorum conjecturis, optima videtur hujus loci explicatio ex Herodoto petita, ad cujus fabulam potius quam historiam respexisse Curtium nullus dubito. Narrat igitur l. 4. *Targitao* cuidam *Scythæ* tres liberos fuisse *Lipoxain*, *Arpoxain*, & novissimum *Colaxain*: his regnantibus demissa cœlitus in Scythiam ex auro facta aratrum, jugum, securim, phialam. Sic ergo accipe: nobis data sunt, à Diis scilicet, Omisit Curtius securim, sed adjecit sagittam: & mox hasta meminit, quam inter dona non numeraverat. Acidalius pro dona maluit bona.

4. *Libamus.*] Rerum liquidarum sacrificium *libatio* sive *libamen* proprie appellatur; quod prius *libata*, id est degustata, in honorem deinde numinis effunderetur. *Libare* tamen sæpe pro sacrificio quovis accipitur.

5. *Syria regem.*] Syriæ dixit pro Assyria, ut supra l. 5. c. 5. sed quis ille sit Assyriæ rex à Scythis devictus, divinare magis licet (si licet tamen) quam definire. Nam quæ de Scythiis toti Asiæ imperantibus per annos mille quingentos ante Ninum à Justino scripta sunt lib. 1. ea inter fabulas haud dubie numeranda sunt. Scytharum irruptio, qui Parthiam, in Assyriorum utique imperio, occuparunt, à Marshamo refertur ad Salomonis vel Roboami tempora; quibus regnabant ultimi illi Assyriorum reges inglorii, & prope sine nomine. Istorumne aliquem hic intelligi oporteat, incertum. Alia memoratur ab Herodoto Scytharum invasio, cum Cyaxari Medorum regi Niniven, post devictum Assyrium, obfi-

denti supervenerunt; eoque profligato Asiæ imperium annis 28. tenuerunt. Herodot. l. 1. 2. & 7. Quod si ita est, Assyria quoque regem vicerint oportet. Contigerunt ista sub Olymp. xxxvi. an. 3.

6. *Persarum.*] Bellum Scythiis fuisse legitur cum duobus Persarum regibus, Cyro & Dario Hystaspis; quorum utriusque infelix fuit. De Cyro diximus cap. 24. hujus libri. De Dario lib. 3. c. 24. & l. 4. c. 2. *Medorum.*] Cyaxarem, ut modo diximus, qui Astyagis ultimi regis parens habetur.

7. *Usque in Egyptum.*] Hoc quoque ibidem Herodotus; quod ex Eusebii Chronico confirmatur. Sed jam Palæstinam ingressis Plammitichus Egypti rex cum muneribus occurrens, precibus effecit ne ulterius progredierentur.

8. *Latro es.*] Similis fuit piratæ illius in loquendo audacia; qui, ut est apud Ciceronem de Repub. 6. ab Alexandro interrogatus quo scelere impulsus mare haberet infestum? eodem, inquit, quo tu orbem terra.

9. *Indos petisti.*] Nondum Indiam erat ingressus; sed petierat; hoc est, propius accesserat, cum Arachosiam subegit & Paropamisadas. Adde quod ambæ regiones aliæque finitimæ, Indiæ quoque tribuuntur à Curtio, ut infra videbimus, cap. 40. & l. 8. cap. 32. mallent tamen aliqui legere *Indos petis*.

10. *Instabiles.* Legi posset, *insatiabiles*: sed libris nihil variantibus frustra vulgatum scripturam sollicitaveris. *Instabiles manus* vocat, quod vaga rapacitate in omnem se partem extenderent.

- esurire cogunt? ^c Primus omnium satietate parasti famem; ut quo plura haberes, acrius, quæ non habes, cuperes. ^d Non succurrit tibi, quamdiu circum Bactra hæreas? dum illos subigis, Sogdiani bellare cœperunt: bellum tibi ex victoria nascitur. Nam ut major fortiorque sis quam quisquam; tamen alienigenam dominum pati nemo vult. Transi modo Tanaim; scies ¹¹ quam late pateant, nunquam tamen consequeris Scythas: paupertas nostra velocior erit, quam exercitus tuus, qui prædam tot nationum vehit. Rursus quum procul abesse nos credes, videbis in tuis castris: eadem velocitate & sequimur, & fugimus. ¹² Scytharum solitudines Græcis etiam proverbiis audio eludi: at nos deserta & humano cultu vacuæ, magis quam urbes & opulentos agros sequimur. Proinde fortunam tuam pressis manibus tene. Lubrica est, nec invita teneri potest. ^e Salubre consilium sequens quam præsens tempus, ostendet melius. Impone felicitati tue franos; facilius illam reges. Nostri sine pedibus dicunt esse fortunam, quæ manus & pennas tantum habet: quum manus porrigit, pennas quoque comprehendere non sinit. Denique si deus es, tribuere mortalibus beneficia debes, non sua eripere: sin autem homo es; id quod es, semper esse te cogita. Stultum est ¹³ eorum meminisse, propter quæ tui oblivisceris. Quibus bellum non intuleris, bonis amicis poteris uti: nam & **FIRMISSIMA** est inter pares amicitia; & videntur pares, qui non fecerunt inter se periculum virium. Quos viceris, amicos tibi esse, ave credas: inter dominum & servum nulla amicitia est: ¹⁴ etiam in pace, belli tamen iura servantur. ^f Jurando gratiam Scythas sancire ne credideris: colendo fidem, jurant. Græcorum ista cautio est, qui pacta consignant, & deos invocant: & nos religionem in ipsa fide novimus. **QUI** non reverentur homines, fallunt deos. Nec tibi amico opus est, de cuius benevolentia dubites. Ceterum nos & Asia & Europa custodes habebis: ¹⁵ Bactra nisi dividat Tanais, contingimus:

INTERPRETATIO.

^c Primus es hominum cui saturitas esuriem attulerit.

^d Nonne advertis quam dudum jam moreris ad Bactrianam subigendam?

^e Consilii huius utilitas apertius olim,

quam nunc, apparebit.

^f Ne putes Scythas amicitiam iurejurando firmare.

^g Nostra religio in fidelitate posita est.

NOTÆ.

11. Quam late.] Cognosces quantum terrarum occupent Scythæ; sed eos nunquam assequeris, si recedere voluerint.

12. Scytharum solitudo.] Abiit in proverbium, Σκυθῶν ἐρημία, Scytharum solitudo; apud Aristophanem in Acharn. Act. 2. sc. 6. Plutarchum de Stoicis contrar. cap. 33. Dicitur autem de summis calamitatibus, &c.

13. Eorum.] Felicitatis, victoriarum,

gloriæ, imperii &c. quorum cogitatione nimia tuæ, hoc est, humanæ conditionis oblivisceris.

14. Etiam in pace.] Victi subactique hostilem animum in victores, & rebellandi voluntatem, etiam composita pace, retinent.

15. Bactra conting.] Vide cap. 28. Ultra Tanaim.] cis Tanaim sive Jaxartem erant cum hæc dicerent. Virique.]

ultra Tanaim usque ad Thraciam colimus : Thracia Macedoniam conjunctam esse fama est. Utrique imperio tuo finitimos, hostes an amicos velis esse, considera. Hæc barbarus.

XXXIV. Contra rex, *Fortuna sua & consiliis suorum se usurum esse* respondet: nam & fortunam, cui confidat; & consilium suadentium, ne quid temere & audacter faciat, sequenturum. Dimissisque legatis, in præparatas rates exercitum imposuit. In proris clypeatos locaverat; jussos in genua subsidere, quo tutiores essent adversus ictus sagittarum. Post hos ^a qui tormenta intenderent, stabant; & ab utroque latere, & à fronte circumdati armatis. Reliqui qui post ¹ tormenta constiterant, remigem lorica indutum scutorum ² testudine armati protegebant. Idem ordo in illis quoque ratibus, quæ equitum vehebant, servatus est: major pars à puppe nantes equos loris trahebat. At illos, quos utres stramento repleti vehebant, objectæ rates tuebantur. Ipse rex cum electis ^b primus ratem solvit, ripam dirigi jussit. Cui Scythæ admosos ordines equitum in primo ripæ margine opponunt; ut ne applicari quidem terræ rates possent. Ceterum præter hanc speciem ripis præsidentis exercitus, ingens navigantes terror invaserat: namque cursum gubernatores, quum ³ obliquo flumine impellerentur, regere non poterant; vacillantesque milites, & ne excuterentur solliciti, nautarum ministeria turbaverant. Ne tela quidem conati nixu vibrare poterant; quum prior standi sine periculo, quam hostem incessendi, cura esset. Tormenta saluti fuerunt, quibus in confertos ac temere se offerentes, haud frustra excussa sunt tela. Barbari quoque ingentem vim sagittarum infudere ratibus: vixque ullum fuit scutum, quod non pluribus simul spiculis perforaretur.

I N T E R P R E T A T I O.

^a Qui machinis tela contorquerent.

^b Primus navigii funem rescidit.

N O T Æ.

Alias utrimque. Hæc autem omnia sic dicuntur à Curtio quasi unus idemque sit Jaxartes ac verus Tanais Europæ & Asiæ limes, unaque sit reipsa Thraciam inter & Jaxartem natio, sicut uno Scytharum nomine comprehenditur: cum certum sit plurimas esse locis, moribus, nominibusque discretas. Hos quidem Scythas quibuscum res Alexandro fuit, Massagetas esse conjiciebam ex Strabone l. ii. Scytharum qui à Caspio mari incipiunt, inquit, Dahæ appellantur: Orienti viciniore Massageta & Saca. Cum ergo nec Dahæ trans Jaxartem forent (saltem illa parte) nec Sacis bellum cum Alexandro fuerit; credibile est Massagetas solos hic

debere intelligi: de quibus, plura l. 8. c. 2.

1. Tormenta.] A torquendo dicta sunt tormenta machinæ illæ quibus lapides, tela &c. in hostes mitterentur; aut muri quassarentur. Torquendo enim pleræque intendi consueverant. De quibus copiose Lipsius in Poliorcet. Transit idem nomen ad majores quoque bombardas; quod, licet dissimiles, parem tamen usum habeant.

2. Testudine.] Testudo quid sit, dictum l. 5. c. 10.

3. Obliquo.] Cum impetus fluminis non recta illos trajicere pateretur, sed in obliquum impelleret.

- XXXV. Jamque terræ rates applicabantur, quum acies clypeata confurgit; & hastas certo ictu, utpote ¹ libero nixu, mittit ē rati-
bus. Et ut territos recipientesque equos videre, alacres mutua adhortatione in terram defiliere. Turbatis ² acriter pedem inferre cœperunt. Equitum deinde turmæ, quæ frænatos habebant equos, perfergere barbarorum aciem. Interim ceteri agmine dimicantium tecti aptavere se pugnae. Ipse rex quod vigoris, ægro adhuc corpore, deerat; animi firmitate supplebat. Vox adhortantis non poterat audiri, nondum bene obducta cicatrice cervicis; sed dimicantem cuncti videbant.
- Itaque ipsi quidem ducum fungebantur officio; aliusque alium adhortati, in hostem salutis immemores ruere cœperunt. Tum vero non ora, non arma, non claniorem hostium barbari tolerare potuerunt: omnesque effusis habenis (namque equestris acies erat,) capessunt fugam: quos rex, quanquam ³ vexationem invalidi corporis pati non poterat, ⁴ per LXXX tamen stadia insequi perseveravit. Jamque linquente animo suis præcepit, ut donec lucis aliquid superesset, fugientium tergis inhærent: ipse exhaustis etiam animi viribus, in castra se recepit, ⁵ reliquum substitit. Transierant jam ⁶ Liberi patris terminos; quorum monumenta lapides erant crebris intervallis dispositi; arboreque proceræ, quarum stipites ⁷ hedera contexerat. Sed Macedonas ira longius provexit: quippe media fere nocte in castra redierunt, ⁸ multis interfectis, pluribus captis; equosque MDCCC abegere. Ceciderunt autem Macedonum equites LX, pedites centum fere; mille saucii fuerunt.

INTERPRETATIO.

¹ In Scythas jam territos strenue invadunt.

NOTÆ.

1. *Libero nixu.*] Quia jam applicatis ratibus atque immotis, stabiles ipsi certo ac firmo nisu jacula vibrare poterant.

2. *Vexationem.*] Laborem pugnae jactationemque cursus equestris. *Invalidi.*] Præter vulnus nondum percuratum, alvi fluore laborabat. Arrian. 4. & Plutarch.

3. *Per LXXX stadia.*] Decem tantum miliaria; ut negare potuerit Justinus l. 38. Alexandrum Scythiam ingressum esse. Plutarchus in Alex. 100 stadia posuit; in 2. de fort. 150.

4. *Reliquum.*] Forte, reliquum diem; nisi reliquum corrupte legitur pro ibique substitit, ut conjiciebat Freinshemius.

5. *Liberi.*] Liber idem qui Dionysius five Bacchus, Græcorum fabulis notissimus est. Hunc Thebis ex Jove ac Semele natum fingunt, totamque Asiam peragrassæ cum exercitu partim virorum,

partim feminarum thyrsos præferentium &c. quæ pluribus describit Lucianus in Baccho, Natalis Comes Mythol. l. 5. c. 13. quæ omnia fabulis merito accensentur, præsertim si de Baccho Thebano sermo sit. Nam alius aliquis fortasse fuerit Asiae domitor, cujus famam resque gestas Baccho suo Græculi de more tribuerint. *Terminos.*] Bacchi terminorum in India meminisse videtur Strabo l. 3. & Eustathius in Dionys. istos vero in Scythia *Liberi terminos* solus, opinor, Curtius agnoscit. Nam Plinius l. 6. c. 16. Bacchi, Herculis, Semiramidis, Cyri, & Alexandri aras citra Jaxartem constituit.

6. *Hedera.*] Hæc enim Baccho proprie sacra habita est, pariter ut vitis.

7. *Multis interfectis.*] Circiter mille interfecti, si Arriano credimus; capti centum & quinquaginta.

XXXVI. Hæc expeditio deficientem magna ex parte Asiam, fama tam opportuna victoria domuit. Inviectos Scythas esse crediderant: quibus fractis nullam gentem Macedonum armis parem fore confitebantur. Itaque ¹ Sacæ misere legatos, qui pollicerentur gentem mandata facturam. Moverat eos regis non virtus magis, quam clementia in devictos Scythas: quippe captivos omnes sine pretio remiserrat; ut fidem faceret sibi cum ferocissimis gentium de fortitudine, ² non de ira, fuisse certamen. Benigne igitur exceptis Sacarum legatis, comitem Excipinum dedit admodum juvenem, ætatis flore conciliatum sibi; qui quum specie corporis æquaret Hephæstionem, ¹⁰ lepore ² haud sane virili par non erat. Ipse Cratæro cum maiore parte exercitus modicis itineribus sequi iussu, ad Maracanda urbem pervenit; ex qua Spitamenēs cognito ejus adventu Bactra perfugerat. Itaque quadriduo rex longum itineris spatium emensus, pervenerat in eum locum, in quo Menedemo duce duo millia peditum ¹⁵ & CCC equites amiserat: horum ossa tumulo contegi iussit, & ³ inferias more patrio dedit. Jam Craterus cum phalange subsequi iussus, ad regem pervenerat. Itaque ut omnes, qui defecerant, pariter belli clade premerentur, copias dividit; urique agros, & interfici puberes iussit. ²⁰

XXXVII. ¹ Sogdiana regio majori ex parte deserta est: octingenta fere stadia in latitudinem vastæ solitudines tenent. Ingens spatium rectæ regionis est, per quam amnis (² *Polytmetum* vocant incolæ)

INTERPRETATIO.

¹ Non ut vindicta, sed ut virtute eos vinceret.

NOTÆ.

1. *Sacæ.*] Scythas Persæ Sacas in universum appellaverunt; antiqui Arameos, inquit Plinius lib. 6. c. 17. Peculiare tamen apud alios est nomen nationis cujusdam Scythicæ; quæ, ut vidimus, à Strabone ponitur vicina Massagetis; à Ptolemæo aliisque supra Jaxartis fontes, inter Sogdianos, Massagetas, Imaum & Parapanisum. De his plura leges apud Strabonem l. 11. inter cetera de his narrari, quod alias Massagetis tribuitur, victum ab iis Cyrum Persarum regem, uti narrat Herodotus, Justinus, Valerius Max. &c. Horum regio pars esse videtur hodiernæ Zagatayæ, Mogolis imperio proxima.

2. *Haud sane virili.*] Quia lepore præditus erat, sed non virili, nequa-

quam erat cum Hephæstione comparandus. Legunt alii, lepore haud sane illi par erat; quod non improbem: sed prior lectio pluribus placuit.

3. *Inferias.*] Inferiæ sacrificia sunt inferis; hoc est, mortuorum umbris persolvi consueverunt: de quibus inter alios fuisse Cerdanus noster in illud Æneid. 9. *Absenti ferat inferias.*

1. *Sogdiana.*] A Caspio mari ad Sacas patet in longitudinem inter Oxum à meridie, Jaxartem à Septentrione; maximamque partem efficit regionis quam hodie Zagatay nuncupant.

2. *Polytmetum.*] Patriæ linguæ vocabulum imposuerunt, cui respondet Græcum πολυτμητος, pretiosus.

fertur torrens. ^a Eum ripæ in tenuem alveum cogunt; deinde ³ caverna accipit, & sub terram rapit. Cursus absconditi indicium est aquæ meantis sonus; quum ipsum solum, sub quo tantus amnis fluit, ne modico quidem refudet humore. Ex captivis Sogdianorum ad regem XXX nobilissimi, corporum robore eximio, perducti erant: qui ut per interpretem cognoverunt jussu regis ipsos ad supplicium trahi, carmen latantium more canere, tripudiisque & lasciviori corporis motu gaudium quoddam animi ostentare cœperunt. Admiratus rex tanta magnitudine animi oppetere mortem, revocari eos jussit; cau-
¹⁰ sam tam effusæ lætitiæ, quum supplicium ante oculos haberent, requirens. Illi, *Si ab alio occiderentur, tristes morituros fuisse* respondent; *nunc à tanto rege, victore omnium gentium majoribus suis redditos, honestam mortem, quam fortes viri voto quoque expeterent, carminibus sui moris lætitiæque celebrare.* Tum rex, *Quero itaque, inquit, an vivere velitis non inimici mihi, cujus beneficio victuri estis?* Illi nunquam se inimicos ei; sed bello lacestitos, hostes fuisse respondent: si quis ipsos beneficio, quam injuria experiri maluisset; certaturos fuisse, ne vincerentur officio. Interrogantique quo pignore fidem obligaturi essent? *Vitam, quam acciperent, pignori futuram esse* dixerunt: redditu-
²⁰ ros ⁴ quandoque repetisset. Nec promissum fefellerunt. Nam qui remissi domos ierant, in fide continuere populares: quatuor inter ⁵ custodes corporis retenti, nulli Macedonum in regem caritate cesserunt.

XXXVIII. In Sogdianis Peucolao cum tribus millibus peditum (neque enim majori præsidio indigebat) relicto; Bactra pervenit. Inde Bessum ¹ Ecbatana duci jussit, interfecto Dario pœnas capite persoluturum. Iisdem fere diebus Ptolemæus & ² Menidas peditum tria millia, & equites mille adduxerunt mercede militaturos. Alexander quoque ex Lycia cum pari numero peditum, & D equitibus venit, Totidem è Syria Asclepiodorum sequebantur: Antipater Græco-

INTERPRETATIO.

^a Hunc fluvium sua ripa premunt intra angustum canalem.

NOTÆ.

3. Caverna.] Aliter apud Strabonem
 1. 11. Eum rigata tellure (Sogdiana) in solitudinem & arenosam exire terram, absorberique sabulo, sicut & Arius qui per Ariam labitur. Idipsum Arrianus quoque testatur l. 4.

4. Quandoque.] Pro quodcumque, ut apud Horatium de arte Poëtica.

— Quandoque bonus dormitat Homerus.

5. Custodes corporis.] Non tamen hos fuisse putandum est ex iis corporis custodibus, quorum supremum fuisse in Macedonica militia gradum diximus l. 7.

c. 3. quis enim putet novos statim homines Ptolemæo, Hephæstioni, Cratæro, Oxathri &c. æquatos esse?

1. Ecbatana.] Idipsum Arrianus quoque testatur. Et tamen Curtius hoc libro cap. 22. scripserat dilatum Bessi supplicium, ut eo loco in quo Darius ipse occiderat, necaretur. Occiderat autem non Ecbatanis, aut in Media, sed in quodam Parthorum vico, ut ostendimus l. 5. c. 23.

2. Menidas.] Melanidam sive Melanidam Arrianus vocat, Lycia l. 3. c. 1.

rum VIII millia, in quibus D equites erant, miserat. Itaque exercitu aucto, ad ea quæ defectione turbata erant, componenda processit; interfectisque consternationis auctoribus, quarto die 3 ad flumen Oxum perventum est. Hic quia limum vehit, turbidus semper & infalubris est potu. Itaque puteos miles cœperat fodere; nec tamen humo alte egesta exsistebat humor; quum in ipso tabernaculo regis conspectus est 4 fons, quem quia tarde notaverant, subito extitisse finxerunt: rexque ipse credi voluit donum dei id fuisse. Superatis deinde annibus 5 Ocho & Oxo, ad urbem 6 Marginiam pervenit. Circa eam VI 7 oppidis condendis electa sedes est. Duo ad Meridiem versa; quatuor spectantia Orientem, modicis inter se spatiis distabant; ne procul repetendum esset mutuum auxilium. Hæc omnia sita sunt in editis collibus: tum velut freni domitarum gentium: nunc originis suæ oblita serviunt, quibus imperaverunt.

XXXIX. Et cetera quidem pacaverat rex: 1 una erat petra, quam Arimazes Sogdianus cum XXX millibus armatorum obtinebat; alimentis ante congestis, quæ tantæ multitudini vel per biennium suppetere. Petra in altitudinem XXX eminet 2 stadia, circuitu C &

NOTÆ.

3. *Ad flumen Oxum.*] Denuo illud trajecerat Maracandis Bactra rediens. Nunc bruma illic transacta, ut habet Arrianus, Sogdianam repetenti idem flumen rursus superandum fuit. *Oxus* cap. 19.

4. *Fons.*] Idem miraculum (si miraculum fuit) referunt Arrianus quoque & Eustathius ad Dionys. v. 747. Plurarchus in Alex. Strabo l. II. sed postremi duo de olei scaturigine solum egerunt: priores & olei & aquæ fontem meminerunt. Strabo autem ad Ochum, non ad Oxum emeruisse tradidit.

5. *Ocho & Oxo.*] Valde nos fallunt quotquot sunt Geographi, si Bactris in Sogdianam eunti trajiciendus est Ochus fluvius. Et si enim de hujus fluvii origine, cursuque & ostiis varia referuntur apud Strabonem; in eo tamen consentiunt multo hunc inferius Bactro sive Dargido ad quem Bactra sunt, in Oxum aut in Caspium mare juxta Hyrcaniam influere; imo, ut ait Strabo, per Nesam Hyrcaniæ regionem: ejus quoque fontes Ptolemæus posuit in Ariæ confinio. Quibus ego potius, quam uni Curtio, crediderim.

6. *Marginiam.*] Emendant Ortelius & Freinshemius, *Margianam*; quam regio-

nis cognominis urbem fuisse tum temporis principem autumant. Ego vero non assentior. Nam licet nomen esse putem aut corruptum, aut fictitium; certe urbem ipsam, quæcumque est, in Margiana nequitiam reponi posse video. Primum enim quis non videt ex Bactris in Margianam venientibus Oxum flumen non esse trajiciendum? Deinde urbes illæ circa Marginiam modicis inter se spatiis conditæ, non in Margiana sed in Bactrianis Sogdianisque collocantur ab Arriano, Strabone, Justino, &c. immo ab ipso quoque Curtio lib. 9. c. 22.

7. *Sex oppida.*] Octo fuisse legimus apud Strabonem l. II. Duodecim, apud Justin. l. 12.

1. *Una erat petra.*] Plures Alexandro petra fuerunt expugnandæ. I. in Ariis, quam Satibarzanes occuparat XIII armatorum millibus, l. 6. c. 16. II. de qua nunc sermo est, in Sogdianis, *Arimaza* sive *Ariamaza*, aut *Arimaxis* dicta (Oxi petram Strabo etiam appellat) apud scriptores celeberrima, III. *Sysmithris* in Xenippis, l. 8. c. 9. IV. *Aornos*, l. 8. c. 36.

2. *Trig. stadia.*] Tria milliaria cum 750. passibus, *Centum quinquag.*] Octodecim milliaria præter 750. passus.

L complectitur. Undique abscissa & abrupta, semita perangusta aditur. In medio altitudinis spatium habet specum, cuius os arctum & obscurum est; paulatim deinde ulteriora panduntur: ^a ultima etiam altos recessus habent: fontes per totum fere specum manant; ^b è quibus collatae aquae per prona montis flumen emittunt. Rex loci difficultate spectata statuerat inde abire: ^c Cupido deinde incessit animo naturam quoque fatigandi. Prius tamen quam fortunam obsidionis experiretur, ^d Cophan (Artabazi hic filius erat) misit ad barbaros, qui suaderet, ut dederent rupem. Arimazes loco fretus ^e superbe multa respondit: ad ultimum, an Alexander volare possit, interrogat. Quae nuntiata regi, sic accendere animum; ut adhibitis, cum quibus consultare erat solitus, indicaret insolentiam barbari eludentis ipsos, quia pennas non haberent. *Se autem proxima nocte effecturum, ut crederet Macedones etiam volare. Trecentos, inquit, perniciosissimos juvenes ex suis quisque copiis perducite ad me, qui per calles & pene invias rupes domi pecora agere consueverint.*

XL. Illi praestantes & levitate corporum, & ardore animorum strenue adducunt: quos intuens rex, *Vobiscum, inquit, o juvenes, & mei aequales, urbium invictarum ante munimenta superavi: montium juga perenni nive obruta emensus sum: angustias ¹ Ciliciae intravi: Indiae, sine lassitudine, vim frigoris sum perpeffus: & mei documenta vobis dedi, & vestri habeo. Petra, quam videtis, unum aditum habet, quem barbari obsident; cetera negligunt: nulla vigilia sunt, nisi quae castra nostra spectant: invenietis viam, si solerter rimati fueritis aditus ² ferentes ad cacumen. NIHIL tam alte natura constituit, quo virtus non possit eniti. Experiendo quae ceteri desperaverunt, Asiam habemus in potestate. Evadite in cacumen; quod quum ceperitis, candidis velis signum mihi dabit: ego copiis admotis hostem in nos a vobis convertam. Premium erit ei qui primus occupaverit verticem, ³ talenta decem: uno minus accipiet, qui proximus ei venerit: eademque ad decem homines servabitur proportio. Certum autem habeo vos non tam liberalitatem intueri meam, quam voluntatem. His animis regem audierunt, ut jam cepisse verticem viderentur. Dimissique ferreos cuneos, quos inter saxa defigerent, validosque funes parabant. Rex circumvectus petram,*

INTERPRETATIO.

^a Extrema pars specus habet quoque profundos recessus.

^b Subortum est desiderium vincenda etiam natura loci.

NOTAE.

3. Cophan.] Arriano Cophenes, l. 3.

1. Cilicia.] Lib. 3. c. 10. & 16. India.] Supra cap. 33. 9. & l. 8. c. 32. Mei docum.] meae fortitudinis specimina vobis dedi, vestrae quoque a vobis accepi.

2. Talenta decem.] De talentis l. 3. c. 35.

Proportio.] Sic rescribendum fuit, cum vulgatum portio ad rem non esset. Duodecim talenta omnium primo promissa scribit Arrianus; ultimo Daricos trecentos.

qua minime asper ac præruptus aditus videbatur; secunda vigilia, quod bene verteret, ingredi iubet.

XLI. Illi alimentis in biduum sumptis, gladiis modo atque hastis armati subire cœperunt. Ac primo pedibus ingressi sunt: deinde ut in prærupta perventum est, alii manibus eminentia saxa complexi levavere semet; alii adjectis funium laqueis evasere; quum cuneos inter saxa defigerent, ^a quæis gradus sub inde insisterent. Diem inter metum laboremque consumpserunt. Per aspera enixis duriora restabant, & crescere altitudo petrae videbatur. ^a Illa vero miserabilis erat facies, quum ii, quos instabilis gradus fefellerat, ex præcipiti devolverentur: mox eadem in se patienda alieni casus ostendebat exemplum. Per has tamen difficultates enituntur in verticem montis, omnes fatigatione continuati laboris affecti; quidam multati parte membrorum: pariterque eos & nox & somnus oppressit. Stratis passim corporibus in inviis & in asperis saxorum, periculi instantis oblitum in lucem quieverunt: tandemque velut ex alto sopore excitati, occultas subiectasque ipsis valles rimantes, ignari in qua parte petrae tanta vis hostium condita esset: fumum specus infra se ipsos evolutum notaverunt. Ex quo intellectum est, illam hostium latebram esse. Itaque hastis imposuere, quod convenerat signum: totoque è numero duos & XXX in ascensu interiisse cognoscunt. Rex non cupidine magis potiundi loci, ^b quam vicem eorum, quos ad tam manifestum periculum miserat, sollicitus; toto die cacumina montis intuens restitit: noctu demum, quum obscuritas conspectum oculorum ademisset, ad curandum corpus recessit.

XLII. Postero die nondum satis clara luce primus vela, signum capti verticis, conspexit. Sed ne falleretur acies, dubitare cogebat varietas cœli; nunc internitente lucis fulgore, nunc condito. Verum ut liquidior lux apparuit cœlo, dubitatio exempta est: vocatumque Cophan, per quem barbarorum animos tentaverat, mittit ad eos; qui moneret, nunc saltem salubrius consilium inirent: si autem fiducia loci perseverarent, ostendi à tergo iussit, qui ceperant verticem. Cophas admissus suadere cœpit Arimazi, petram traderet, gratiam regis initurus, si tantas res molientem in unius rupis obsidione harere non coegisset. Ille ferocius superbiusque quam antea lo-

INTERPRETATIO.

^a Erat autem triste illud spectaculum, | ^b Quam de illorum sorte anxius.
cum, &c.

NOTA.

1. *Quæis gradus.*] Non damno aliorum lectionem, quum cuneis inter saxa defigerent gradus (id est, velut scalas) subinde, quæis insisterent. Sed nec video cur ne-

cesse sit vulgatam loco movere. Cur enim minus bene Curtius dixerit *gradus insisterent*, quam Virgilius *Aeneid.* II. v. 574. *Vestigia insisterat*; id est, *posuerat*?

quutus, abire Cophan jubet. At is prehensum manu barbarum ro-
 gat, ut secum extra specum prodeat: quo impetrato, juvenes in ca-
 cumine ostendit; ejusque superbiam haud immerito illudens, pennas
 ait habere milites Alexandri. Jamque è Macedonum castris signo-
 5 rum concentus, & totius exercitus clamor audiebatur. Ea res, sicut
 pleraque belli vana & inania, barbaros ad deditionem traxit: quip-
 pe occupati metu, paucitatem eorum qui à tergo erant, aestimare
 non poterant. Itaque Cophan (nam trepidantes reliquerat) strenue
 revocant; & cum eo XXX principes mittunt, qui petram tradant;
 10 & ut incolumibus abire liceat, paciscantur. Ille quamquam vere-
 batur ne conspecta juvenum paucitate deturbarent eos barbari;
 tamen & fortunæ suæ confisus, & Arimazi superbiam infensus, nul-
 lam se conditionem deditionis accipere respondit. Arimazes despe-
 15 rat magis quam perditis rebus, cum propinquis nobilissimisque
 gentis suæ descendit in castra: quos omnes verberibus affectos sub
 ipsis radicibus petrae crucibus jussit affigi. Multitudo deditiorum in-
 colis novarum urbium cum pecunia capta dono data est: Artaba-
 zus in petrae regionisque, quæ apposita esset ei, tutela relictus.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER OCTAVUS.

ALEXANDER majore fama, quam gloria in ditionem redacta petra; quum propter vagum hostem spargendæ ¹ manus essent, in tres partes divisit exercitum. Hephæstionem uni, Cœnon alteri duces dederat: ipse ceteris præerat. Sed non eadem mens omnibus barbaris fuit: armis quidam subacti, plures ante certamen imperata fecerunt: quibus eorum qui in defectione perseveraverant, urbes agrosque iussit attribui. At exules Bactriani cum DCCC equitibus Massagetarum, proximos vicos vastaverunt. Ad quos coercendos Attinas regionis ejus præfectus CCC equites insidiarum, ² quæ parabantur, ignarus eduxit. Namque hostis in sylvis, quæ erant forte campo junctæ, armatum militem condidit; paucis propellentibus pecora, ut improvidum ad insidias præda perduceret. Itaque incomposito agmine, solutisque ordinibus, Attinas prædabundus sequebatur; quem prætergressum sylvam, qui in ea confederant, ex improvise adorti, cum omnibus interemerunt. Celeriter ad Craterum hujus cladis fama perlata est; qui cum omni equitatu supervenit: & Massagetæ quidem jam refugerant, ³ Dahæ mille op-

NOTÆ.

1. *Manus.*] Copiæ, militum agmina. *Manus* ut & *manipuli* militum ab eo dicta videntur, quod essent collecti, fasciculi instar quem manu complectitur: ut nos quoque Gallice dicimus, *une poignée de gens*. Sæpe tamen *manus* pro quantavis multitudine accipitur.

2. *Quæ parabantur.*] Non ab istis quos

aggressum ibat Attinas, sed ab ipso Spitamene insidiæ paratæ sunt, revertenti cum præda quam populabundis illis Massagetis eripuerat. Ita Arrianus.

3. *Dahæ mille.*] De Dahis apud eundem nulla hic mentio: ex Massagetis centum quinquaginta cæsos tantum numerat.

pressi sunt: quorum clade totius regionis finita defectio. Alexander quoque Sogdianis rursus subactis, Maracanda repetit.

- II. Ibi ¹ Berdes, quem ad Scythas super Bosphorum colentes miserat, cum legatis gentis occurrit. Phrataphernes quoque, qui ² Chorasmiis præerat, ³ Massagetis & Dahis regionum confinio adjunctus; miserat, qui facturum imperata pollicerentur. ⁴ Scythæ petebant, *Ut regis sui filiam matrimonio sibi jungeret: si dedignaretur affinitatem, principes Macedonum cum primoribus sue gentis connubio coire pateretur. Ipsum quoque regem venturum ad eum pollicebantur.*
- Utraque legatione benigne audita, Hephæstionem & Artabazum opperiens stativa habuit: quibus adjunctis in regionem, quæ appellatur *Bazaria*, pervenit. Barbaræ opulentia in illis locis, haud ulla sunt majora indicia, quam magnis nemoribus saltibusque nobilium ferarum greges clausi. Spatiosas ad hoc eligunt sylvas, crebris perennium aquarum fontibus amœnas: muris nemora, cingun-

NOTÆ.

1. *Berdes, quem.*] Supra, l. 7. c. 24. *Phrataphernes.*] Hunc, ni fallor; Arrianus *Pharamanem* vocat, Chorasmenorum regem; & cum equitibus MD ad Alexandrum venisse tradit.

2. *Chorasmiis.*] Sic vocantur etiam Dionysio *Perieg.* v. 746. Plinio l. 6. *Ptolemæo* l. 6. c. 12. Straboni sunt *Chorasmusini*; Arriano *Chorasmeni*. Sed quum ab aliis omnibus circa Oxum fluvium non procul mari Caspio ponantur, vanum est quod apud Arrianum *Pharæmanes* ille prædicasse fertur, regionem suam Colchis & Amazonibus esse finitimam. Hæc porro gens est quæ sæculo Christi XIII. patriis sedibus à Tartaris pulsa in Syriam usque penetravit; ubi à Sultano Ægypti pretio conducta, Francos in Palestina fudit, ac Christi sepulchrum evertit sub annum 1244. Vincentius Bellovac. l. 29. & 31.

3. *Massagetis & Dahis.*] Plerique *Nomades* qui à Caspio mari incipiunt (ortum versus) *Daha* appellantur, inquit Strabo l. 11. p. 511. *Ad sinistram in Caspium mare* (ab Oriente) *intranti offeruntur...* post solitudo est; sequitur *Hyrcania*, &c. Idem pag. 508. Nec dissentit Ptolemæus, apud quem in Margiana collocantur, quæ inter Oxum & Hyrcaniam media sita est. His quoque finitimi *Massageta*, non illi quibuscum ultra Jaxartem pugnasse Ale-

xandrum vidimus l. 7. c. 33. sed horum colonia. Quod in aliis quoque Scytharum populis frequenter observavimus, diversissimis sæpe locis unius nominis colonias reperiri. Et sunt qui Massagetas quoque Albanos vocent, quorum regio ad Boreale Caspii litus cis Volgam fluvium jacebat.

4. *Scythæ.*] Qui super Bosphorum erant, ut modo dixerat, vel qui Europam incolabant, ut scribit Arrianus. Sed utrumque, opinor, falsum & per adulationem fictum à Macedonibus res Alexandri in majus extollentibus. Certe qui in Europa circa Euxinum Bosphorumque debebant Scythæ, non ita pridem Zopyrionem Alexandri prætorem Ponto præfectum, à quo temere laceßiti fuerant; cum eoque triginta millium exercitum interfectione deleverant; si Justino fides lib. 12 c. 2. Crediderim igitur Sogdianis vicinum aliquem Scytharum regulum fuisse, quem Macedones totius Scythicæ gentis regem aut putarunt esse, aut mentiti sunt.

5. *Bazaria.*] Apud Diodorum in summiario capitum (nam hæc in ipso libro pars intercudit) *Basista* numero multitudinis appellatur hæc sive urbs sive regio: quæ ubi sita fuerit, affirmare non licet, nisi quod Sogdianæ partem, aut finitimam certe fuisse apparet.

tur,

tur, tursesque habent venantium receptacula. Quatuor continuis
6 ætatibus intactum saltum fuisse constabat: quem Alexander cum
toto exercitu ingressus agitari undique feras iussit. Inter quas quum
leo magnitudinis raræ ipsum regem invasurus incurreret; forte Ly-
simachus, qui 7 postea regnavit, proximus Alexandro, venabulum
obicere feræ cœperat. Quo rex repulso, & abire iussu, adjecit, *Tam*
à semet uno, quam à Lysimacho, leonem interfici posse. Lysimachus
enim quondam quum venaretur in Syria, occiderat eximiæ magni-
tudinis feram solus: sed laevo humero usque ad ossa laceratus ad ul-
timum periculi pervenerat. Id ipsum exprobrans ei rex, fortius quam
loquutus est, fecit: nam feram non excepit modo; sed etiam uno
vulnere occidit. 8 Fabulam, quæ objectum leoni à rege Lysimachum
temere vulgavit, ab eo casu, quem supra diximus, ortam esse cre-
diderim. Ceterum Macedones^a quanquam prospero eventu defun-
ctus erat Alexander; tamen scivere gentis suæ more, ne pedes ve-
naretur, aut sine delectis principum amicorumque. Ille IV millibus
ferarum dejectis, in eodem saltu cum toto exercitu epulatus est.

III. Inde Maracanda reditum est: acceptaque ætatis excusatione
ab Artabazo, provinciam ejus destinat Clito. Hic erat, qui

INTERPRETATIO.

^a *Esti felicem exitum habuerat venationis, tamen decreverunt &c.*

NOTÆ.

6. *Ætatibus.*] Veteres Græci ætatem
30. annis definierunt, ut est apud Por-
phyrium in quæst. Homer. & Eustathium
ad Homer. Iliad A. 251. ubi Nestori tres
ætates tribuuntur. Eadem videtur esse
Plutarchi sententia in Catone Majore.
Herodotus in Euterpe tres ætates centum
annis circumscribit. Similis est compu-
tatio Clementis Alex. Strom. lib. 1. He-
rodiani 3. 26. Alio quoque modo à Græ-
cis accipi posse *γενεὰν* ætatem, infra
visuri sumus ad cap. 21. pro spatio tem-
poris scilicet quo singuli reges imperant.
At Latini tres ætates Homeri, tria secu-
la, hoc est, 300. annos interpretantur.
Ovid. Metam. 12.

— *Vixi*
Annos bis centū, nunc tertia vivitur ætas.
Propertius l. 2. Eleg. 13.

Nestoris est visus post tria secula cinis.
Tibullus l. 4. ad Mess. Juvenalis Sat. 10.
v. 246. Lucianus quoque in Macrobiis.
Ita fere Raderus & Freinshemius. Videri
potest Lindembrogius in Censorini cap.
17. Quonam potissimum sensu *ætates* hic in-
telligenda sit, tuum esto, Lector, judi-

cium: neque enim quidquam satis tuto
affirmari posse constabit ex iis quoque
quæ dicturi sumus ad cap. 21.

7. *Postea regnavit.*] In Thracia, &
aliquandiu in Macedonia. Vide Justin.
l. 15. & seqq. Diodorum l. 18. 19.

8. *Fabulam.*] Pro vera historia habue-
runt Pausanias, l. 1. Seneca de ira lib. 3.
& de Clementia lib. 1. Plinius l. 8. c. 16.
Justinus l. 15. Valerius Max. l. 9. c. 3. id-
que firmari aiunt nummis Lysimachi
ipsius, qui reperiuntur apud Lazium
pag. 447. *Objectum.*] Pausanias in ean-
dem cum leone caveam includi iussu
ab Alexandro scribit; sed eum ab eo fe-
ram exanimatam intellexisset, virtutem
ejus admiratum esse.

1. *Provinciam.*] Bactrianam, cum Ari-
mazis petra & apposita regione, &c. Pro-
vincia Romanis dicebatur regio quam
armis subactam, Romano jure Roma-
nisque præfectis ac magistratibus admi-
nistrabant: unde etiam Provinciæ Gal-
licæ nomen hodieque manet, *la Provence.*
Vide sis Manut. lib. de leg. Rom.

² apud Granicum annem nudo capite regem dimicantem clypeo suo
 textit; & Rhofacis manum capiti regis imminentem gladio amputavit:
 vetus Philippi miles, multisque bellicis operibus clarus. Hellenice
 (quæ Alexandrum educaverat) soror ejus, haud secus quam mater
 à rege diligebatur. Ob has causas, ³ validissimam imperii partem
 fidei ejus, tutelæque commisit. Jamque iter parare in posterum
 jussus, solemnem & tempestivo adhibetur convivio. In quo rex quum
 multo incaluisse mero; immodicus aestimator sui, celebrare quæ ges-
 serat, cœpit; ⁴ gravis etiam eorum auribus, qui sentiebant vera me-
 morari. Silentium tamen habuere seniores, donec Philippi res orsus
 obtere, ⁵ Nobilem apud Cheroneam victoriam sui operis fuisse ja-
 ctavit; adeptamque sibi malignitate & invidia patris tanta rei glo-
 riam. Illum quidem ⁶ seditione inter Macedones milites, & Græcos
 mercenarios orta, debilitatum vulnere quot in ea consternatione acce-
 perat, jacuisse; non alias quam simulatione mortis tutiorem: se corpus
 ejus protexisse clypeo suo, ruentesque in illum sua manu occisos. Quæ
 patrem nunquam a quo animo esse confessum; invitum filio debentem salu-
 tem suam. Itaque post expeditionem, quam sine eo fecisset ipse ⁷ in Illy-
 rios, victorem scripsisse se patri fusos fugatosque hostes: nec adfuisse un-
 quam Philippum. Laude dignos esse, non qui ⁸ Samothracum ⁹ initia
 viderent, quum Asiam uri vastarique oporteret; sed eos, qui magni-
 tudine rerum fidem antecessissent.

INTERPRETATIO.

² Molestus iis ipsis qui sciebant vera esse quæ dicebat.

NOTÆ.

² Apud Granicum.] Rei gestæ narra-
 tionem habes Supplem. l. 2. c. 5. Arriano
 Rhofaces vocatur quem noster Rhofacem
 appellat; nec isti, sed Spithridati ejus fra-
 tri, manum à Clito amputatam refert.

³ Validissimam.] Id quidem conjicere
 licet cum ex crebris defectionibus, tum
 ex diuturno ac periculoso bello quod in
 Bactrianis Sogdianisque subigendis Ale-
 xandrum plus uno anno tenuit.

⁴ Apud Charoneam.] Supplem. l. 1. c. 8.
 Charonea urbs Bœotiz, Plutarchi
 patria.

⁵ Seditione.] Cum è Scythia victor
 per Triballos rediret. Supplem. l. 1. c. 5.

⁶ Illyrios.] De Illyriis l. 3. c. 24. Ce-
 terum quæ sit hæc Alexandri expeditio
 in Illyrios, quove tempore suscepta,
 nusquam legitur. Nam illa in Medaros
 ab eo facta huc non pertinet, quæ obfi-
 dente adhuc Byzantium Philippo conti-

git: cum ista Curtii post solutam obli-
 dionem, post Scythicum bellum, &c. re-
 feratur.

⁷ Samothracum.] Samothracia vel Sa-
 mothrace Ægæi maris insula, Thraciz ad
 meridiem vicina, Hebri fluminis ostiis
 objecta. Sic appellatam aiunt, cum an-
 tea Samos diceretur, vel quia Thraciz
 adjacet, vel quia incolis partim è Samo,
 partim è Thracia commigrantibus ha-
 bitata est. Et necesse fuit aliqua ratione
 distingui ab aliis duabus ejusdem nomi-
 nis insulis, quarum altera in Icario mari,
 juxta Ioniz litus, proprie simpliciterque
 Samos appellata est: altera prope Epirum,
 Cephallenia postea nomen habuit. Vide
 Ortelium.

⁸ Initia.] Mysteria veteres initia vo-
 carunt; idque nomen Samothracum
 mytheriis quasi proprium mansit. Jasioni
 cuidam ab Jove tradita putabantur: tan-

IV. Hæc & his similia læti audiere juvenes : ingrata senioribus erant, maxime propter Philippum, sub quo diutius vixerant. Tum Clitus, ne ipse quidem satis sobrius, ad eos qui infra ipsum ¹ cubabant, conversus, ² Euripidis retulit carmen ; ita ut sonus magis, quam sermo exaudiri posset à rege. Quo significabatur, *Male instituisse Græcos, quod trophæis, regum duntaxat nomina inscriberentur* : ³ alieno enim sanguine partam gloriam intercipi. Itaque rex quum suspicaretur malignius habitum esse sermonem, percontari proximos cœpit, quid ex Clito audissent. Et illis ad silentium obstinatis, Clitus paulatim majore voce Philippi acta bellaque in Græcia gesta commemorat, omnia præsentibus præferens. Hinc inter juniores senesque orta contentio est. Et rex velut patienter audiret, queis Clitus obterebat laudes ejus, ingentem iram conceperat. Ceterum quum animo videretur imperaturus, si finem procaciter orto sermoni Clitus imponeret ; nihil eo remittente magis exasperabatur.

V. Jamque Clitus etiam Parmenionem defendere audebat, & Philippi de Atheniensibus ¹ victoriam Thebarum præferebat excidio ; ² non vino modo, sed etiam animi prava contentione provectus. Ad ultimum, *Si moriendum*, inquit, *est pro te, Clitus est primus : at quum victoria arbitrium agis, præcipuum ferunt premium, qui procacissime patris tui memoria illudunt. Sogdianam regionem mihi attribuis, toties rebellem ; & non modo indomitam, sed qua ne subigi quidem possit : mittor ad feras bestias, præcipitia ingenia sortitas. Sed qua ad me pertinent, transco. Philippi milites spernis ; oblitus, nisi hic ? Atharias*

INTERPRETATIO.

^a Quoniam reges vindicant sibi gloriam, proba ingenii pervicacia abreptus.

quæstiam aliorum cruore.

^b Quæ ferocem indolem à natura acciperunt.

^c Non solum ebrietate, verum etiam im-

NOTÆ.

taque erat templi in quo celebrabantur, religio, tantæ divitiæ, ut ex eo Cilices piratæ decem aliquando talentorum millia abstulerint ; si Eustathio credimus ad Dionys. Perieg. v. 874. His se mysteriis initiari Philippus curaverat ; quo nomine ab Alexandro carpitur : sive quod opportunum rei gerendæ tempus inanis religio abstulisset, sive quod ea ætate hæc otiosus egisset, qua maximas ipse res in Asia gesserat.

1. *Cubabant.*] Accumbebant in lectis edentoriis pro temporis illius more.

2. *Euripidis.*] Nobilis fuit tragœdiarum scriptor, illo ipso die natus quo Xerxes ad Salaminem à Themistocle victus est. Olymp. LXXV. an. 1. Plures edidit tragœdias, quarum novemdecim supersunt. Vixit ad annum Olymp. XCIII. secun-

dum, quo pariter mortuus est ejus æmulus Sophocles. De mortis genere utriusque multa Salianus ad hunc annum, *Carmentis* quod Clitus retulit, ex ejus Andromache sumptum est, v. 693.

Οἱ μοι, καὶ ὁ Ἐλλὰς, &c.

Hei mihi ! quam malus mos est in Græcia, &c.

1. *Victoriam.*] Ad Charoneam. Thebarum.] Quas ipse Alexander everterat. Suppl. l. 1. c. 13.

2. *Toties.*] Ter jam rebellaverat, ut ex Diodoro constat in Summario capitum l. 17.

3. *Atharias.*] Hunc eundem Curtius l. 5. c. 7. *Adarchiam* appellavit : utro loco rectius, parum liquet. De ipsa re habes in Suppl. l. 2. c. 10. & apud Diodorum lib. 17.

senex iuniores pugnam detrectantes revocasset, adhuc nos circa Halicarnassum hesuros fuisse. Quo modo ergo Asiam etiam cum istis junioribus subiecisti? Verum est, ut opinor, quod 4 avunculum tuum in Italia dixisse constat: Ipsum 5 in viros incidisse, te in feminas. Nihil ex omnibus inconsulte ac temere actis regem magis moverat, quam Parmenionis cum honore mentio illata. Dolorem tamen rex pressit, contentus jussisse ut convivio excederet. Nec quidquam aliud adjecit, quam, Forstā eum, si diutius loquutus foret, exprobraturum sibi fuisse vitam à semetipso datam: hoc enim superbe saepe jactasse. Atque illum
 10 cunctantem adhuc surgere, qui proximi ei cubuerant, injectis manibus jurgantes monentesque conabantur abducere. Clitus quum abstraheretur, ad pristinam violentiam ira quoque adjecta, Suo 6 pectore tergum illius esse defensum; nunc postquam tanti meriti prateriit tempus, etiam memoriam invisam esse proclamat. 7 Attali quoque eadem objiciebat: & ad ultimum Jovis, quem patrem sibi Alexander assereret, oraculum eludens; veriora se regi, quam patrem ejus respondisse dicebat.

VI. Jam tantum iræ conceperat rex, a quantum vix sobrius ferre potuisset. Enimvero mero sensibus victis, ex lecto repente prosiluit.
 20 Attoniti amici ne positis quidem, sed abjectis poculis confurgunt; in eventum rei, quam tanto impetu acturus esset, intenti. Alexander rapta lancea ex manibus armigeri, Clitum adhuc eadem linguae in-
 intemperantia furem percutere conatus, à Ptolemæo & Perdicca inhibetur. medium complexi & oblucri perseverantem morabantur: Lyfimachus, & Leonnatus etiam lanceam abstulerant. Ille militum fidem implorans, Comprehendisse à proximis amicorum, quod Dario nuper accidisset, exclamat; signumque tuba dari, ut ad regiam armati coirent, jubet. Tum vero Ptolemæus & Perdiccas genibus ad-
 25 luti orant, Ne in tam præcipiti ira perseveret, b spatiumque potius ani-

INTERPRETATIO.

a. Tantam iracundiam sentiebat, ut eam ebrius.

difficile moderari potuisset, etiam non b Tempus ira sua mitigandæ concedat.

NOTÆ.

4. Avunculum.] Alexandrum Epirotarum regem; Olympiadis fratrem, qui Cleopatram ipsius Alexandri sororem duxerat. Hic auditis quæ noster in Asia gesserat, æmulatione gloriæ incensus, ambiguis quoque deceptus oraculis in Italiam trajecit; quasi Occidentem universum domiturus: sed à Brutis, Lucanisque victus occubuit. Vide Livium l. 8. Justin. lib. 12. c. 2. sed lege infra l. 10. c. 5.
 5. In viros.] Hostes sibi fortissimos

Italos, tibi ignavissimos obligasse Asianos.

6. Pectore tergum.] Contumeliose dictum, quasi fugientem Alexandrum ipse objectu sui pectoris defenderit; quod pocul à vero aberat. Supplem. l. 2. c. 5.

7. Attali.] De quo nonnulla diximus l. 6. c. 27. Plura Supplem. lib. 1. c. 9. Hunc Alexandri jussu Parmenio & Hecataeus in Asia necarunt. Supplem. l. 1. c. 10.

mo det: omnia postero die justius exequuntur. Sed clausæ erant aures, obstreperante ira. Itaque impotens animi percurrit in regiae vestibulum; & vigili excubanti hasta ablata, constitit in aditu, quo necesse erat iis qui simul cœnaverant egredi. Abierant ceteri, Clitus ultimus sine lumine exibat. Quem rex, quisnam esset, interrogat. Eminebat etiam in voce, sceleris quod parabat, atrocitas: & ille jam non suæ, sed regis iræ memor, Clitum esse, & de convivio exire respondit. Hæc dicentis latus hasta transfixit, morientisque sanguine aspersus, ¹ *I nunc*, inquit, ad *Philippum*, & *Parmenionem*, & *Attalum*.

VII. Male humanis ingeniis natura consuluit; quod plerumque non futura, sed transacta perpendimus. Quippe rex postquam ita mente decesserat; etiam ebrietate discussa, ^a magnitudinem facinoris fera æstimatione perspexit. ¹ Videbat tunc immodica libertate abusum, sed alioqui egregium bello virum; & nisi erubesceret fateri, servatorem sui; occisum. Detestabile carnificis ministerium occupaverat rex: verborum licentiam, quæ vino poterat imputari, nefanda cæde ultus. Manabat toto vestibulo cruor ² paulo ante convivæ: vigiles attoniti & stupentibus similes procul stabant: ^b liberio remque pœnitentiam solitudo exciebat. Ergo hastam ex corpore jacentis evulsam retorsit in semet: jamque admoverat pectori, quum advolant vigiles, & repugnanti è manibus extorquent; allevatumque in tabernaculum deferunt. Ille humi prostraverat corpus; gemitu ejulatuque miserabili tota personante regia. Laniare deinde os unguibus, & circumstantes rogare, ne se tanto dedecori superstitem esse paterentur. In has preces tota nox exacta est. ^c Scrutantemque num ira deorum ad tantum nefas actus esset, subit anniversarium sacrificium Libero patri non esse redditum statuto tempore: ³ itaque inter vinum & epulas cæde commissa, iram dei fuisse manifestam.

VIII. Ceterum magis eo movebatur, quod omnium amicorum animos videbat attonitos: neminem cum ipso sociare sermonem postea ausurum: vivendum esse in solitudine velut feræ bestię, terrenti

INTERPRETATIO.

^a Jam nimis sera consideratione agnovit facti sui indignitatem.

^b Solitudo regię opportuniorem pœnitendi locum ei dabat.

^c Dum cogitat an non Deorum vindicta impulsus fuisset ad tam grave facinus, venit in mentem &c.

NOTÆ.

1. *I nunc.*] Simile illud Neoptolemi ad Priamum, *Æneid.* 2. v. 547. quo forte respexit Curtius:

Referes ergo hæc, & nuncius ibis

Pelida genitori, &c.

1. *Videbat.*] Clitum à se occisum, quem loquendi licentia longius quidem abstu-

lerat; sed alioqui. &c.

2. *Paulo ante.*] Ejus qui paulo ante regis ipsius convivio interfuerat.

3. *Itaque.*] Iræ Bacchi causam affert Plutarchus, quod Thebas illius patriam evertisset.

- alias, alias timenti. Prima deinde luce tabernaculo corpus, sicut ad huc cruentum erat, iussit inferri. Quo posito ante ipsum, lacrymis obortis, *Hanc*, inquit, ¹ *nutrici meæ gratiam retuli, cujus duo filii apud Miletum pro mea gloria occubuerunt mortem: hic frater unicum or-*
- 5 *bitatis solatium, à me inter epulas occisus est. Quo nunc se conferet misera? Omnibus ejus unus supersum, quem solum æquis oculis videre non poterit.* ² *Et ego servatorum meorum* ³ *latro, revertar in patriam; ut ne dextram quidem nutrici, sine memoria calamitatis ejus offerre possim? Et cum finis lacrymis querelisque non fieret, jussu amicorum*
- 10 *corpus ablatum est. Rex triduum jacuit inclusus. Quem ut armig-* *ri corporisque custodes ad moriendum obstinatum esse cognoverunt, universi in tabernaculum irrumpunt; diuque precibus ipsorum reluc-*
- 15 *statum ægre vicerunt, ut cibum caperet: quoque minus cædis puderet, jure interfectum Clitum Macedones decernunt; sepultura quo-*
- que prohibitori, ni rex humari jussisset. Igitur decem diebus, maxime ad confirmandum pudorem, apud Maracanda consumptis; cum parte exercitus Hephæstionem in regionem Bactrianam misit, com-
meatus in hyemem paraturum. ⁴ Quam Clito autem destinaverat provinciam, Amyntæ dedit. Ipse ⁵ Xenippa pervenit.
- 20 IX. Scythiæ confinis est regio, habitaturque pluribus ac frequen-
tibus vicis: quia ubertas terræ non indigenas modo detinet, sed etiam advenas invitat. Bactrianorum exulum, qui ab Alexandro defecerant, receptaculum fuerat: sed postquam regem adventare compertum est; pulsi ab incolis duo millia fere & ducenti congregantur. Omnes equites erant, etiam in pace latrocinii assueti: tum ferocia ingenia non bellum modo, sed etiam veniæ desperatio efferaverat. Itaque ex improvviso adorti Amyntam prætorem Alexandri, diu anceps prælium fecerant. Ad ultimum DCC suorum amissis, quorum CCC hostis cæpit; dedere terga victoribus, haud sane inulti: quippe LXXX Macedonum interfecerunt, præterque eos CCC & L saucii facti sunt. Veniam tamen etiam post alteram defectionem impetra-

I N T E R P R E T A T I O.

¹Ego intersector eorum à quibus servatus sum.

N O T Æ.

1. <i>Nutrici.</i>] Hellanicæ, Cliti sorori. <i>Miletum.</i>] Urbem Joniæ; lib. 4. c. 6. 2. <i>Latro.</i>] Sicarius, percussor. Antiquis latrones dicti sunt satellites mercede conducti; quasi laterones, inquit Varro, quoniam latera principum regerent. Sed quia latrones quoque vocantur prædones, grassatoresque &c. propterea Festus ab eo dictos voluit, quod à latere adoriantur: vel à latendo, quod ex latebris in viatores erumpant. Denique quod hi plerum-	que percussores sint, latro dicitur quisquis per vim & injuriam trucidat. 3. <i>Quam Clito.</i>] Dimissam ab Artabazo; supra cap. 3. <i>Amyntæ.</i>] Nicolai filio, inquit Arrianus. 4. <i>Xenippa.</i>] Græcum nomen est utique à Macedonibus impositum; sed cui demum regioni, incertum est, cum alius nemo meminerit; nisi quod Sogdianæ partem esse suspicari licet.

verunt. His in fidem acceptis in regionem, quam ¹ Naura appellant, rex cum toto exercitu venit. Satrapes erat ² Sysmithres duobus ex sua matre filiis genitis: quippe apud eos parentibus stupro coire cum liberis fas est. Duobus millibus armatis popularibus, fauces regionis, ^a qua in arctissimum cogitur, valido munimento sepfierant. Præterfluebat torrens amnis; à tergo petra claudebat: hanc manu perviam incolæ fecerant. Sed aditus specus accipit lucem; interiora nisi illato lumine obscura sunt: perpetuus cuniculus iter præbet in campos, ignotum nisi indigenis. At Alexander quanquam angustias naturali situ munitas ac validas, manu barbari tuebantur; tamen arietibus admotis munimenta, quæ manu adjuncta erant, concussit; fundisque & sagittis propugnantium plerosque dejecit: quos ubi dispersos fugavit, ruinas munimentorum supergressus ad petram admovit exercitum.

X. Ceterum interveniebat fluvius coeuntibus aquis ex superiore fastigio in vallem; magnique operis videbatur tam vastam voraginem explere. Cædi tamen arbores & saxa congeri jussit: ingensque barbaros pavor rudes ad talia opera concusserat, excitatam molem subito cernentes. Itaque rex ad deditionem metu posse compelli ratus, Oxartem misit nationis ejusdem, sed ditionis suæ; qui suaderet duci, ut traderet petram. Interim ad augendam formidinem, & turres admovebantur, & excussa tormentis tela emicabant. Itaque verticem petræ ^a omni alio præsidio damnato petiverunt. At Oxartes trepidum diffidentemque rebus suis Sysmithrem cœpit hortari, *Ut fidem, quam vim Macedonum mallet experiri; neu moraretur festinationem victoris exercitus, in Indiam tendentis: cui quisquis semet offerret, in suum caput alienam cladem esse versurum.* Et ipse quidem Sysmithres deditionem annuebat: ceterum mater eademque conjux morituram se ante denunciâns, quam in ullius veniret potestatem; barbari animum ad honestiora quam tutiora converterat: pudebatque libertatis majus esse apud feminas, quam apud viros, pretium. Itaque dimisso internuncio pacis, obsidionem ferre decreverat. Sed quum hostis vires suasque pensaret; rursus muliebris

INTERPRETATIO.

^a Ubi in angustissimum spatium coarctatur,

^a Nullis aliis munimentis confisi.

NOTÆ.

1. *Naura*.] Nec hujus regionis nomen, circa Bactrianam quidem Sogdianamve, apud alium ullum reperitur. *Naura* enim, cujus est mentio in Periplo maris Erythrai, urbs erat & promuntorium Indiæ intra Gangem in Limyrice provincia. *Nautaca* vero Arriani & Diodori huc pertinere non videntur, cum ille Sysmithris petram in *Paratacis*, non apud

Nautaca, constituat; iste expeditionem in *Nautacas* eandem faciat, quam inferius, alio licet nomine, descripsit Curtius, cap. 14. Sysmithræ petram, adeoque regionem *Naura*, in Bactrianis collocat Strabo lib. II.

2. *Sysmithres*.] Chorienem Arrianus vocat; apud quem *Chorienis rupes* vocatur, quæ Curtio *Sysmithris petra*.

consilii, quod præceps magis quam necessarium esse credebat, pœnitere eum cœpit. Revocatoque strenue Oxarte, futurum se in regis potestate respondit; unum precatus, ne voluntatem & consilium matris suæ proderet, quo facilius venia illi quoque impetraretur.

5 Præmissum igitur Oxartem, cum matre liberisque & totius cogitationis grege sequebatur: ne expectato quidem fidei pignore quod Oxartes promiserat.

XI. Rex equite præmissio, qui reverti eos juberet, opperiri que presentiam ipsius, supervenit; & victimis Minervæ ac victoriæ casis
10 imperium Sysimithri restituit; spe majoris etiam provinciæ facta, si cum fide amicitiam ipsius coluisset. Duos illi juvenes patre tradente, secum militaturos sequi jussit: relicta deinde phalange, ad subigendos qui defecerant, cum equite processit. Arduum & impeditum saxis iter primo utcumque tolerabant; mox equorum non ungulis
15 modo attritis, sed corporibus etiam fatigatis, sequi plerique non poterant: & rarius subinde agmen fiebat; pudorem, ut fere sit, immo dico labore vincente. Rex tamen subinde equos mutans, sine intermissione fugientes insequabatur. Nobiles juvenes comitari eum soliti defecerant præter Philippum. ¹ Lysimachi erat frater, tum pri-
20 mum adultus; &, quod facile appareret, indolis rare. Is pedes, incredibile dictu, ² per D stadia vectum regem comitatus est, sepe equum suum offerente Lysimacho; nec tamen ut digredere-
tur à rege effici potuit, quum lorica indutus arma gèstaret. Idem quum perventum esset in saltum, in quo se barbari abdi-
25 derant, nobilem edidit pugnam; regemque cominus cum hoste dimicantem protexit. Sed postquam barbari in fugam effusi deseruere sylvas; animus, qui in ardore pugnæ corpus sustentave-
rat, liquit: subitoque ex omnibus membris profusq; sudore, arboris proximæ stipiti se applicuit. Deinde ne illo quidem adminiculo su-
30 stinente, manibus regis exceptus est; inter quas collapsus extinguitur. Mœstum regem alius haud levis dolor excepit. Erigyus inter claros duces fuerat; quem extinctum esse paulo antequam reverteretur in castra, cognovit. Utriusque funus omni apparatu atque honore celebratum est.

XII. ¹ Dahas deinde statuerat petere; ibi namque Spitamenem esse cognoverat. Sed hanc quoque expeditionem, ut plera-
35 que alia, fortuna indulgendo ei numquam fatigata, ^a pro absente

INTERPRETATIO.

^a Loco ipsius absentis confecit.

NOTÆ.

1. *Lyfimachi.*] Ejus qui postea regnavit: supra, cap. 2.

2. *D stadia.*] Sexaginta duo milliaria & quadringentos passus.

1. *Dahas.*] Ubi Dahæ habitarent, dixi-

mus ad cap. 2. *Ibi.*] Strabo l. II, ad Chorasmios sive Chorasminos confugisse Spitamenem tradit; potest utrumque verum esse.

transegit

^a transegit. Spitamenes uxoris immodico amore flagrabat : quam ægre fugam, & nova subinde exilia tolerantem, in omne discrimen comitem trahebat. Illa malis fatigata idemtidem muliebres adhibere blanditias, ut tandem fugam sisteret; victorisque Alexandri clementiam expertus, placaret quem effugere non posset. Tres adulti erant liberi ex eo geniti, quos quum pectori patris admovisset, ut saltem eorum misereri vellet; orabat : & quo efficaciores essent preces, haud procul erat Alexander. Ille se prodi, non moneri ratus, & formæ profecto fiducia cupere eam quamprimum dedi Alexandro; acinacem strinxit, percussurus uxorem, nisi prohibitus esset fratrum ejus occurso. Ceterum abire conspectu jubet; addito metu mortis, si se oculis ejus obtulisset : & ad desiderium levandum noctes inter pellices agere cœpit. Sed penitus hærens amor fastidio præsentium accensus est. Itaque rursus uni ei deditus, orare non destitit, ut tali consilio abstinere, patereturque sortem quamcumque eis fortuna fecisset : sibi mortem deditione esse leviolem. At illa purgare se, quod quæ utilia esse censebat, muliebriter forsitan, sed fida tamen mente suasisset : de cetero futuram in viri potestate.

XIII. Spitamenes simulato captus obsequio, de die convivium apparari jubet; vinoque & epulis gravis semisomnus in cubiculum fertur. Quem ut alto & gravi somno sopitum esse sensit uxor; gladium, quem veste occultaverat, stringit; caputque ejus abscissum, cruore resperfa, servo suo conscio facinoris tradit. Eodem comitante, sicut erat cruenta veste, in Macedonum castra pervenit; nunciarique Alexandro jubet, esse ^a quæ ex ipsa deberet cognoscere. Ille protinus barbaram jussit admitti : quam ut aspersam cruore conspexit, ratus ad deplorandam contumeliam venisse; dicere quæ vellet, jubet. At illa servum, quem stare in vestibulo jusserat, introduci desideravit : qui quia caput Spitamenis veste testum habebat, suspectus; scrutantibus, quid oculeret, ostendit. Confuderat oris exanguis notas pallor; nec quis esset, nosci satis poterat. Ergo rex certior factus humanum caput afferre eum, tabernaculo excessit; percontatusque quid rei sit, illo profitente cognoscit. Variæ hinc cogitationes invicem animum diversa agitantem commoverant. Meritum ingens in semet esse credebat, quod transfuga & proditor, tantis rebus, si vixisset, injecturus moram, interfectus esset : contra, facinus ingens

INTERPRETATIO.

^a Aliquid esse quod ab ea doceri ipsum oporteret.

NOTA.

². *Transegit.*] Idipsum quoque refert | xandrum ejus caput auctor est; uxoris
Arrianus; sed à Scythis fugæ comitibus | mentionem fecit nullam.
& interfectum esse, & missum ad Ale-

averfabatur; quum optime meritum de ipsa, communium parentem liberorum, per insidias interemisset. ^b Vicit tamen gratiam meriti, sceleris atrocitas; denunciarique iussit, ut excederet castris; ^c ne licentiæ barbaræ exemplar in Græcorum mores, & mitia ingenia transferret. Dahæ Spitamenis cæde comperta, Dataphernem defectionis ejus participem, vinctum Alexandro seque dedunt. Ille maxima præsentium curarum parte liberatus, convertit animum ad vindicandas injurias eorum, quibus à prætoribus suis avare ac superbe imperabatur. Ergo Phratapherni ¹ Hyrcaniam & Mardos cum Tapuris ⁵ tradidit; mandavitque, ut Phradatem, cui succedebat, ad se in custodiam mitteret. Arsani ² Drancarum præfecto substitutus est Stasanor: Arsaces in Mediam missus, ut Oxydates inde discederet: Babyloniam, mortuo Mazæo, Deditameni subjecta est.

XIV. His compositis tertio mense ex hibernis movit exercitum; ¹⁵ regionem, quæ ¹ Gabaza appellatur, aditurus. Primus dies quietum iter præbuit: proximus ei nondum quidem procellosus & tristis, obscurior tamen pristino, ² non sine minis crescentis mali præterit: tertio ab omni parte cœli emicare fulgura; & nunc internitente luce, nunc condita, non oculos modo meantis exercitus, sed etiam ²⁰ animos terrere cœperunt. Erat prope continuus cœli fragor, & passim cadentium fulminum species viscebatur: attonitisque auribus stupens agmen, nec progredi, nec consistere audebat. Tum repente imber grandinem incutiens torrentis modo effunditur. Ac primo quidem armis suis tecti exceperant: sed jam nec retinere arma lubricæ ²⁵ & rigentes manus poterant, nec ipsi destinare, in quam regionem

INTERPRETATIO.

^b Sceleris ejus gravitas vicit meritum beneficii.

^c Ne barbarica perfidia exemplo huma-

niores Græcorum animos ac mores inficeret.

NOTÆ.

1. Hyrcaniam.] Hyrcania l. 6. c. 8. Mardi, ibidem, cap. ii. Tapuri, cap. 9. Phradatem.] Alias Autophradatem, ibidem. Cui succedebat.] Solos huic Mardos atque Tapuros fuisse commissos memineral. 6. c. 9. & 12. Hyrcaniæ Menapim præfectum esse dixerat lib. 6. c. 9. Mardis solum ac Tapuris prætorem extitisse Phradatem indicat quoque Arrianus eadem narrans l. 4.

2. Drancarum.] Ibidem l. 6. c. 18. Dranga vocantur. Arsaces.] Atropatem Arrianus ait fuisse, de quo l. 5. c. 23. Oxydates.] Apud eundem corrupte, ut puto. Exodates.] Deditameni.] Eidem Stame-

nes vocatur.

1. Gabaza.] Videri potest illud esse Arriani Gabas; nisi quod oppidum, non regionem, vocat. Sed forte unum & urbi & circumjectæ regioni nomen fuerit. Est apud eundem quoque Gaza in Sogdianis, quod non multum abludit. Ut ut est, eandem, ut supra diximus, expeditionem in Nautacas vocat Diodorus, quam Curtius in Gabaza hic appellat; ut ex rerum eventu constat.

2. Non sine minis.] Ex variis variorum lectionibus constitui quoque posset hæc pericope; non sine minis crescentis mali sine damno præterit.

obverterent corpora; quum undique tempestatis violentia major, quam vitabatur, occurreret. Ergo ordinibus solutis per totum saltum errabundum agmen ferebatur: multique prius metu, quam labore defatigati, prostraverant humi corpora; quanquam imbrem vis frigoris concreto gelu astrinxerat. Alii se stipitibus arborum admoverant: id plurimis & adminiculum & suffugium erat. Nec fallebat ipsos morti locum eligere, cum immobiles vitalis calor linqueret: sed grata erat pigritia corporum fatigatis; nec recusabant extinguere quiescendo. Quippe ^a non vehemens modo, sed etiam pertinax vis mali insistebat; lucemque, naturale solatium, præter tempestatem haud disparem nocti, ^b sylvarum quoque umbra suppresserat.

XV. Rex unus tanti mali patiens circumire milites, contrahere dispersos, allevare prostratos, ostendere procul evolutum ex tuguriis fumum; hortarique ut proxima quæque suffugia occuparent. Nec ulla res magis salutis fuit, ^a quam quod multiplicato labore sufficientem malis, quibus ipsi cesserant, regem deferere erubescabant. Ceterum efficacior in adversis necessitas, quam ratio, frigoris remedium invenit: dolabris enim sylvas sternere aggressi, passim acervos struesque accenderunt. Continenti incendio ardere crederes saltum, & vix inter flammæ agminibus relictum locum. Hic calor stupentia membra commovit: paulatimque ^b spiritus, quem continuerat rigor, meare libere cœpit. Excepere alios testæ barbarorum; ^c quæ in ultimo saltu abdita, necessitas investigaverat: alios castra; quæ in humido quidem, sed jam cœli mitescente sævitia, locaverunt. Mille militum atque lixarum calonumque ^d pestis illa consumpsit. Memoria proditum est, quosdam applicatos arborum truncis, & non solum viventibus, sed & inter se colloquentibus similes esse conspectos; ^e durante adhuc habitu, in quo mors quemque deprehenderat. Forte Macedo gregarius miles seque & arma sustentans, tandem in castra pervenerat. Quo viso rex, quanquam ipse tunc maxime admoto igne refovebat artus, ex sella sua exiit; torpentemque militem, & vix compotem mentis, demptis armis in sua sede iussit confidere. Ille diu nec ubi acquiesceret, nec à quo esset exceptus, agnovit: tandem recepto calore vitali, ut regiam sedem regemque vidit, territus surgit: quem intuens Alexander, *Ecce quid intelligis miles, inquit, quanto meliore sorte, quam Persæ sub rege*

INTERPRETATIO.

^a Non tantum violentus, sed etiam diuturnus impetus procella durabat.

^b Diei lumen opacitas arborum etiam occultabat.

^c Quam quod eos pudebat à rege discere, quem videbant non frangi incommotis, quamvis labor augetur.

^b Spiritus animales, quos frigus torpescerat, commovere per membra cœperunt nullo obice.

^c Quæ, licet occulta essent in extrema sylva ora, necessitas querere docuerat.

^d Illud frigus enecavit.

^e Nondum mutato statu corporis.

vivatis? Illis enim in sella regis consedisſe capitale foret; tibi ſaluti fuit. Poſtero die convocatis amicis copiarumque ducibus, pronunciari juſſit ipſum omnia, quæ amiſſa eſſent, redditurum: & ^f promiſſo fides extitit. Nam Syſimithres multa jumenta, & camelorum duo
 5 millia adduxit, pecoraque & armenta: quæ diſtributa pariter militem & damno & fame liberaverunt. Rex gratiam ſibi relata à Syſimithre præſatus, ſex dierum cocta cibaria ferre milites juſſit, ⁱ Saças petens. Totam hanc regionem ² depopulatus, XXX millia pecorum ex præda Syſimithri dono dat.

10 XVI. Inde pervenit in regionem, cui *Cohortanus* ſatrapes nobilis præerat, qui ſe regis poteſtati fideique permiſit. Ille imperio ei reddito, haud amplius quam ut duo ex tribus filiis ſecum militarent, exegit. Satrapes etiam eum, qui penes ipſum relinquebatur, ⁱ tradit. * * *
 15 Barbara opulencia convivium, quo regem accipiebat, inſtruxerat. Id quum multa comitate celebraret, introduci XXX nobiles virgines juſſit. Inter quas erat filia ipſius *Roxane* nomine, eximia corporis ſpecie, & ^a decore habitus in barbaris raro. Quæ quanquam inter electas proceſſerat, omnium tamen oculos convertit in ſe; maxime regis, minus jam cupiditatibus ſuis imperantis inter obſequia fortuna,
 20 næ, ^b contra quam non ſatis cauta mortalitas eſt. Itaque ille, qui uxorem Darii, qui duas filias virgines, quibus forma præter Roxanen comparari nulla poterat, haud alio animo quam parentis aſpexerat; tunc in amorem virgunculæ, ſi regiæ ſtirpi comparetur, igno-
 25 bilis ita effuſus eſt, ut diceret, ^c *Ad ſtabiliendum regnum pertinere, Perſas & Macedones connubio jungi: hoc uno modo & pudorem victis, & ſuperbiam victoribus detrahi poſſe.* ² *Achillem quoque, à quo genus ipſe deduceret, cum captiva coiſſe:* ^d *ne inferri nefas arbitrarentur,*

INTERPRETATIO.

^f Promiſſo veritas non deſuit.

^a Et ſtatura elegantia inter barbaros inſueta.

^b A cujus blanditiis hominum natura parum ſibi caver.

^c Ad imperium firmandum neceſſarium eſſe.

^d Ac ne exiſtimarent ſuprum à ſe af-ferri Roxanæ.

NOTÆ.

1. *Sacas.*] De Sacis eorumque regione, lib. 7. c. 36. Hac iter erat ex Baſtrianis & Sogdianis in Indiam.

2. *Depopulatus.*] Cur hoc autem? quum miſſos ab his legatos qui gentis obſequia offerrent, tam benigne exceptos remiſſet adjuncto comite Excipino; 1. 7. c. 36.

1. *Tradit.* ***] Lacunam hic aliquam intercedere optime, ni fallor, animadvertit Rubenius, Elector. 1. 29. apud Freinſhemium. Ex ipſa enim ſerie narrationis, ſi integra foret, ſequitur *Roxa-*

nen Cohortani eſſe filiam: cum Oxartis eam fuiſſe non reliqui modo ſcriptores, ſed etiam Curtius ipſe apertiffime 1. 10. c. 10. teſtatur ſit. De eſt igitur initium narrationis hujus, de reditu, ut opinor, Alexandri in Baſtrianos. Has enim nuptias in Baſtriana celebratas apud ipſam Syſimithris petram Strabo teſtis eſt 1. 11. Tum injecta erat Oxartæ mentio atque convivii, ad quem referenda ſunt illa verba, *ipſius filia Roxane.*

2. *Achillem, à quo.*] Vide 1. 4. c. 26. *Cum captiva.*] Cum Hippodamia quæ

ita matrimonii jure velle jungi. Insperato gaudio lætus pater sermonem ejus excepit: & rex medio cupiditatis ardore jussit afferri patrio more panem. Hoc erat apud Macedones sanctissimum cocuntium pignus: quem divisum gladio, uterque libabat. Credo eos^e qui gentis mores condiderunt, parco & parabili victu ostendere⁵ voluisse^f jungentibus opes, quantulo contenti esse deberent. Hoc modo rex Asiæ & Europæ introductam inter convivales ludos matrimonio sibi adjunxit: è captiva geniturus, qui victoribus imperaret. Pudebat amicos super vinum & epulas socerum ex deditis esse electum: sed post Cliti cædem libertate sublata; & vultu, qui maxime¹⁰ servit, assentiebantur.

XVII. Ceterum Indiam, & inde Oceanum petiturus, ne quid à tergo, quod destinata impedire posset, moveretur; ex omnibus provinciis XXX millia juniorum legi jussit, & ad se armata perducere: obsides simul habiturus, & milites. Craterum autem ad persequendos¹⁵ Haustanem & Catenem, qui ab ipso defecerant, misit: quorum Haustanes captus est; Catenes in prælio occisus. Polysperchon quoque regionem, quæ² Bubacene appellatur, in ditionem redegit. Itaque omnibus compositis cogitationes in bellum Indicum vertit. Dives regio habebatur; non auro modo, sed gemmis quoque margaritisque, ^a ad luxum magis quam ad magnificentiam, exculpta. Clypei militares auro & ebore fulgere dicebantur. Itaque^b necubi vinceretur, cum ceteris præstaret, scutis³ argenteas laminas, equis frænos aureos addidit; loricas quoque alias auro, alias argento adornavit. CXX millia armatorum erant; quæ regem ad id bellum sequebantur.²⁵ Jamque omnibus præparatis, ratus quod olim prava mente

INTERPRETATIO.

^e Qui Macedonici populi consuetudines sanxerunt.

^f Illis qui fortunas consociabant per matrimonium.

^g Assensum simulabant vultu qui facillime ad arbitrium fingitur.

^a Non tantum ad splendorem, sed etiam ad luxum.

NOTÆ.

à Brise patre, Briseïdis nomen accepit. Hanc expugnata Lyrnesso urbe Trôadis Achilles captivam abduxit, & matrimonio deinde sibi junxit; non, ut plerique putant, pro pellice habuit. Huc respexit Alexander scilicet cum adjecit, ita matrimonii jure velle jungi. Neque enim exemplum ab Achille sumeret, nisi hic quoque Briseïdem connubii jure sibi devinxisset.

1. Haustanem & Catenem. Catenes, five Catanes, ut vocat Arrianus, primum Spitamenis in Besso tradendo, paulo post in defectione locius fuerat, lib. 7. c. 22. & 25.

De Haustane nihil alibi legimus.

2. Bubacene.] Uni Curtio nota regio est; quam merito putes cum Freinsheimio pro Paratacene positam esse: nam ex Arriano scimus Craterum adjuncto Polysperchonte aliisque ducibus, adversus Haustanem & Catenem missum in Paratacenen, quam etiam utique subegerunt. De Paratacene autem lege quæ dicta sunt l. 5. c. 34.

3. Argenteas.] Hinc Argyraspidum nomen inditum militibus, ex ἀργύρος argentum, & ἀκρίς clypeus.

conceperat, tunc esse maturum; quonam modo cœlestes honores usurparet, cœpit agitare. Jovis filium non dici tantum se, sed etiam credi volebat; tanquam perinde animis imperare posset, ac linguis. Itaque more Persarum Macedonas venerabundos ipsum salutare proster-
 5 sternentes humi corpora jussit. Non deerat talia concupiscenti pernicio-
 10 sa adulatio, perpetuum malum regum, quorum opes sæpius assentatio, quam hostis evertit. Nec Macedonum hæc erat culpa (nemo enim illorum^c quidquam ex patrio more labare sustinuit) sed Græcorum, qui professionem honestarum artium malis corruperant moribus.

XVIII. Agis quidam Argivus pessimorum carminum^a post¹ Chœrilum conditor, &² ex Sicilia Cleo: hic quidem non ingenii solum, sed etiam nationis vitio adulator: & cetera urbium suarum purgamenta, quæ propinquis etiam, maximorumque exercituum ducibus
 15 à rege præferebantur. Hi tum cœlum illi aperiebant, Herculemque &³ Patrem Liberum, & cum Polluce Castorem novo numini cessuros esse jactabant. Igitur festo die omni opulentia convivium exornari jubet; cui non Macedones modo & Græci principes amicorum, sed etiam nobiles adhiberentur. Cum quibus quum discubisset rex,
 20 paulisper epulatus convivio egreditur. ⁴ Cleo sicut præparaverat, sermonem cum admiratione laudum ejus instituit: merita deinde percensuit, quibus uno modo referri gratia posset, si quem intelligerent Deum esse, confiterentur; exigua thuris impensa tanta beneficia pensaturi.

INTERPRETATIO.

^b Cum jam aliis in rebus superior esset, immutari passus est.
 ne in ullo superaretur ab Indis, &c. ^a Si Chœrilum excipias.
^c Aliquid de Macedonica consuetudine

NOTÆ.

1. *Post Chœrilum.*] Chœrili duo fuere, quorum prior, poëta nobilis, annis plus centum & viginti ante Alexandrum floruit: alter ipsum regem in expeditione Asiatica secutus, tanquam poëtarum infusissimus celebratur. Lege Gyraldum Dial. 3. de Poëtis, & qui ejus sententiam contra alios propugnavit, Heinsium de Satyr. Horat. lib. 2.

2. *Sicilia.*] Notissima Mediterranei maris insula, triquetra forma; Italiæ, ut ferunt, quondam juncta: nunc modico ab ea freto divulsa est, cui vulgare nomen est, *le Fare de Messine*. Erant in Sicilia multæ Græcorum coloniz; patria utentes lingua, sed non parum corrupta; quam Siculam Dialectum vocarunt.

3. *Patrem Lib.*] Bacchum, ut alias

diximus. *Polluce Castorem.*] Ambo Leda filii; sed hic ex Tyndaro ejus viro Oebaliæ rege, adeoque mortalis; ille ex Jove immortalis. Qui tamen fratris amore ductus ab Jove potestatem impetravit partiendæ cum illo immortalitatis, ut alternis morentur ac viverent. Quid his fabulis subsit, ex mythologis petendum Natali Comite, Gyraldo, aliisque. Multa quoque ab his fortiter gesta feruntur, quæ adulatores isti præ Alexandri rebus contemnenda jactabant; quamquam fortasse non immerito. *Cessuros.*] Locum quem in cœlo tenerent, Alexandro cessuros esse.

4. *Cleo.*] Anaxarchum Sophistam sermonis hujus auctorem facit Arrianus, non Cleonem.

Persas quidem non pie solum, sed etiam prudenter reges suos inter deos colere: majestatem enim imperii salutis esse tutelam. Nec Herculem quidem & Patrem Liberum prius dicatos deos, quam vicissent secum viventium invidiam: tantumdem quoque posteros credere quantum praesens aetas spondisset. Quod si ceteri dubitent; semetipsum, quum rex inisset convivium, prostraturum humi corpus: debere idem facere ceteros, & imprimis sapientia praeditos: ab illis enim cultus in regem esse prodendum exemplum.

XIX. Haud ^a perplexe in Callisthenem dirigebatur oratio. Gravitatis viri & prompta libertas invisa erat regi, quasi solus Macedonas paratos ad tale obsequium moraretur. Is tum silentio facto unum illum intuentibus ceteris; Si rex, inquit, sermoni tuo adfuisset, ^b nullius profecto vox responsuri tibi desideraretur: ipse enim peteret, ne in peregrinos ritus degenerare se cogeres, neu rebus felicissime gestis invidiam tali adulatione contraheres. Sed quoniam abest, ego tibi pro illo respondeo: **NULLUM** esse eundem & diuturnum & precocem fructum; coelestesque honores non dare te regi, ¹ sed auferre. Intervallo enim opus est, ut credatur deus; semperque hanc gratiam magnis viris posteri reddunt. Ego autem ^c seram immortalitatem precor regi; ut vita diuturna sit, & aeterna majestas. ^d Hominem consequitur aliquando, numquam comitatur divinitas. Herculem modo & Patrem Liberum consecrata immortalitatis exempla referebas. Credisne illos unius convivii decreto deos factos? ^e prius ab oculis mortalium amolita natura est, quam in caelum fama perveheret. Scilicet ego & tu, Cleo, deos facimus! à nobis divinitatis suae auctoritatem accepturus est rex! potentiam tuam experiri libet: fac aliquem regem, si deum potes facere: facilius est imperium dare, quam caelum. ^f Dii propitii sine invidia, quae Cleo dixit, audierint; eodemque cursu, quo fluxere res, ire patiantur: nostris moribus velint nos esse contentos. Non pudet patriae; ^g nec desidero, ad quem modum rex mihi colendus sit à victis discere: quos equidem **VICTORES** esse confiteor, si ab illis leges quævis vivamus, accipimus.

INTERPRETATIO.

^a Non obscure Callisthenem ille sermo spectabat.

^b Nullius nostrum oratione opus esset qui responderet tibi.

^c Regem opto sero in Deos recipi.

^d Humana vitæ quandoque succedit divinitas.

^e Illos ab hominum conspectu mors abstulit, ante quam, &c.

^f Utinam faventes Dii sine ira audierint, &c.

^g Nec doceri cupio à Persis quatenus regem venerari debeam.

NOTÆ.

5. *Dicatos.*] Consecratos & in Deorum numerum adscriptos; quæ vocatur ἀποθεωσις.

1. *Sed auferre.*] Quia viventi adhuc divinos honores offerre, adulationis spe-

ciem habet; oblatos accipere, intolerandæ ambitionis est: utraque offensus hominum animi ne mortuo quidem illos decernendos putabunt.

- XX. Aquis auribus Callisthenes veluti vindex publicæ libertatis audiebatur: expresserat non assensionem modo, sed etiam vocem; seniorum præcipue, quibus gravis erat inveterati moris externa mutatio. Nec quidquam eorum, ^a quæ invicem jactata erant, rex ignorabat; quum ^b post ^c aulam, quæ lectos obdlexerat, staret. Igitur ad Agin & Cleonem misit, ut sermone finito barbaros tantum, quum intrasset, procumbere suo more paterentur: & paulo post, quasi potiora quædam egisset, convivium reperit. Quem venerantibus Persis; Polysperchon qui cubabat super regem, unum ex iis mento contingentem humum, per ludibrium cœpit hortari, ut vehementius id quateret ad terram: ^c elicuitque iram Alexandri, quam olim animo capere non poterat. Itaque rex, *Tu autem, inquit, non veneraberis me? An tibi uni digni videmur esse ludibrio?* Ille, *Nec regem ludibrio, nec se contemptu dignum esse,* respondit. Tum detractum eum lecto ^d rex præcipitat in terram: & quum is pronus corruisset; *Videsne,* inquit, *idem te fecisse, quod in alio paulo ante ridebas?* Et tradi eo in custodiam jussu convivium solvit. Polysperchonti quidem postea castigato diu, ignovit; in Callisthenem olim contumaciæ suspectum pervicacioris iræ fuit: cujus explendæ matura obvenit occasio.
- XXI. ^e Mos erat, ut supra dictum est, principibus Macedonum adultos liberos regibus tradere, ^a ad munia haud multum servilibus ministeriis abhorrentia. Excubabant servatis noctium vicibus proximi foribus ædis, in qua rex acquiescebat: per hos pellices introducebantur alio aditu, quam quem armati obsidebant. Idem accedentes ^b ab agafonibus equos quum rex ascensurus esset, admovebant; comitabanturque, & venantem, & in præliis: omnibus artibus studiorum liberalium exculti. Præcipuus honor habebatur, quod licebat sedentibus vesci cum rege; castigandi verberibus eos nullius potestas præter ipsum erat. Hæc cohors velut seminarium ducum præfectorumque apud Macedonas fuit: ^b ² hinc habuere posteri reges,

INTERPRETATIO.

^a Quæ utrimque dicta fuerant.^b Pone tapetum quod circum lectos cænatorios prætensum erat.^c Commovit Alexandri iracundiam, quam hic etiam ab antiquo continere nequibat.^a Ad officia paulum discrepantia propriis servorum obsequiis.^b Ex horum numero postea reges illi facti, quorum successores à Romanis regno exutis sunt multis post Alexandrum ætatibus.

NOTÆ.

1. *Aulam.*] A Græco αὐλή, aula dicitur αὐλαία, aula, & αὐλαῖον, aulaeum; ac frequentius in plurali *aulæa*, id est, *tapetes*; propterea quod in aulis maxime regum prætendi solerent adornatum.

2. *Mos erat.*] Arrianus l. 4. morem hunc à Philippo Alexandri nostri parente

institutum scribit: sed Curtius, adstipulante Valerio Max. l. 3. c. 3. ab antiquissimis Macedonum regibus usurpatum docet cap. 27. *Utrum supra* lib. 5. c. 6.

3. *Hinc habuere.*] Inter hos enim fere post Alexandri mortem, ipsius imperium divisum est, ut habemus l. 10. c. 25.

quorum

quorum stirpi 3 post multas ætates Romani opes ademerunt. Igitur Hermolaus puer nobilis ex regia cohorte, quum aprum c telo 4 occupasset, quem rex ferire destinaverat; jussu ejus verberibus affectus est: quam ignominiam ægre ferens, deflere apud Sostratum cœpit. Ex eadem cohorte erat Sostratus, amore ejus ardens. Qui quum laceratum corpus, in quo deperibat; intueretur, forsitan olim ob 5 aliam quoque causam regi infestus; juvenem sua sponte jam motum data fide acceptaque 1 perpulit, ut occidendi regem consilium secum iniret. Nec puerili impetu rem executi sunt: quippe solerter legerunt, quos in societatem sceleris adsciscerent, Nicostратum, Antipatrum, 6 Asclepiodorumque; & Philotam placuit assumi: per hos 10 adjecti sunt Anticles, Elaptonius, & Epimenes.

XXII. Ceterum agendæ rei haud sane facilis patebat via: opus erat eadem omnes conjuratos nocte excubare, a ne ab expertibus consilii impedirentur: forte autem alius alia nocte excubabat. Itaque 15 in permutandis stationum vicibus, ceteroque apparatu exequendæ rei, triginta & duo dies absumpti sunt. Aderat nox, quæ conjurati excubare debebant; mutua fide læti, cujus documentum tot dies fuerant. Neminem metus spesve mutaverat: tanta omnibus vel in regem ira, vel fides inter ipsos fuit. Stabant igitur ad forēs ædis 20 ejus, in qua rex vescebatur; ut convivio egressum in cubiculum deducerent. Sed fortuna istius, simulque epulantium comitas provexit omnes ad largius vinum; ludi etiam convivales extraxere tempus: nunc lætis conjuratis, quod sopitum aggressuri essent; nunc sollicitis, ne in lucem convivium extraheretur. Quippe alios in stationem oportebat prima luce succedere; ipsorum post VII dies reditura 25 vice: nec sperare poterant in illud tempus omnibus duraturam fidem.

INTERPRETATIO.

* Prior quam Alexander appetivisset jaculo aprum.

* Ab ignariis conjurationis.

NOTÆ.

3. Post multas ætates.] Si ætates pro seculis posuit, falsus est. Omnium enim quæ ab his Macedonibus constituta sunt, maxime diuturnum Lagidarum sive Ptolemæorum in Ægypto regnum, nondum tria impleverat secula, cum ab Augusto extinctum est: cetera ut Macedonia, Syria &c. multo ante à Romanis occupata. Si Curtium igitur defendere ab errore placuerit, ætatem sic interpretare, ut apud Græcos γενεάν, de spatio triginta annorum, vel, quod magis placet, de temporis intervallo quo quisque istorum regnum tenuit. Sic enim Diodorus Sici-

lus, Raderi teste, à Carano Macedonia regum primo ad Alexandrum M. numerat γενεάς ένναις γενεά, ætates sexdecim: quod aliter intelligi non potest quam de totidem regum successionibus.

4. Occupasset.] Nefas enim erat à quoquam prius feriri belluam, quam rex, si veller, telum conjecisset.

5. Perpulit.] Impulsus contra ab Hermolao Sostratum auctor est Arrianus.

6. Asclepiodorum.] Idem scriptor non Asclepiodorum, sed Asclepiodori filium Antipatrum annumerat: quem securus Aldus legit Antipatrum Asclepiodori F.

Ceterum quum jam lux appeteret, & convivium solvitur, & conjurati exceperunt regem; lati occasionem exequendi sceleris admotam: quum mulier ^b ¹ attonita, ut creditum est, mentis, conversari in regia solita, ^c quia instinctu videbatur futura prædicere; non occurrit modo abeunti, sed etiam semet objecit: vultuque & oculis motum præferens animi, ut rediret in convivium monuit. Et ille per ludum, bene deos suadere respondit; revocatisque amicis, in ² horam diei ferme secundam convivii tempus extraxit.

XXIII. Jam alii ex cohorte in stationem successerant, ante cubiculi
fores excubaturi: adhuc tamen conjurati stabant vice officii sui ex-
pleta: adeo pertinax spes est humanæ ¹ mentis, quam ingentes concupiscentiæ devorant. Rex benignius quam alias alloquutus; discedere eos ad curanda corpora, quoniam tota nocte perstitissent, juber. Data sunt singulis quinquaginta ² sestertia: collaudatique, quod etiam
aliis tradita vice, tamen excubare perseverassent. Illi tanta spe destituti domos abeunt. Et ceteri quidem expectabant stationis suæ noctem: Epimenes, sive comitate regis, qua ipsum inter conjuratos exceperat, repente mutatus; sive quia cæptis deos obstare credebatur, fratri suo Eurylocho, quem antea ^a expertem esse consilii voluerat;

INTERPRETATIO.

^b Quæ credita fuit mente capta esse, putabatur.

^c Quia Deorum impulsu vaticinari ^a Ignarum conspirationis.

NOTÆ.

1. Attonita.] Attonitus proprie dicitur, inquit Servius, in Æneid. 3. v. 172. cui casus vicini fulminis & sonitus tonitruum dant stuporem. Fit ab antiquo verbo attono, quod apud Ovidium legitur Epist. 4. Numine contactas attonuere suo. Hic vero apud Curtium attonita mentis idem est atque parum sana, sive furore quodam turbata: cujusmodi ferè mulieres erant quæ futura vaticinari credebantur.

2. Horam secundam.] Cum horam diei vocat, nihil dubium est quin horas vulgari modo numeret à solis exortu ad occasum. Quæ quidem horæ, ut alias de vigiliis nocturnis diximus, pro varia anni tempestate modo longiores erant apud antiquos, modo breviores. De varia horarum apud veteres ratione legi potest Raderus ad Martial. Petavius de Doctr. temp. l. 7. c. 1. alique.

1. Mentis quam.] Ut non audeo polliceri germanam esse quam sequimur, lectionem; adeo variæ corruptæque occur-

runt: ita affirmare non dubitem vix ullam occurrere meliorem. Quid enim illud est, quod ceteri fere amplectuntur, spes est, quam humana mentes devoraverunt, aut devoverunt? Spe quidem devoratur aliquid; sed spem devorari quis putet à Curtio dictum esse? Nec spem devovere quid sit, satis à quoquam opinor explicari posse. Mihi vero si quid post alios conjicere liberet, dicerem scriptum à Curtio, quam hum. m. ing. concup. foverunt: ac primum ex foverunt, propter affinitatem soni factum esse voverunt, tum devoverunt, devoraverunt, &c. Sed hæc conjecturis quoque accensimus.

2. Sestertia.] Romanæ monetæ genus, quo Curtius Romanis suis scribens uti maluit. Sestertium porro neutro genere, mille continebat sestertios; sestertius duos asses cum dimidio: unde nomen illi factum sestertius, pro semistertius, quod tres contineret asses dempto semisse. Sestertius quartam denarii Romani partem continebat; denarius, ut diximus l. 5.

quid pararetur, aperit. Omnibus Philotæ supplicium in oculis erat. Itaque protinus injicit fratri manum, & in regiam pervenit: excitatisque custodibus corporis, ^b ad salutem regis pertinere, quæ afferret, affirmat. Et tempus quo venerant, & vultus haud sane securi animi index; & mœstitia è duobus; alterius, Ptolemæum ac Leonnatum excubantes ad cubiculi limen, excitaverunt. Itaque apertis foribus & lumine illato, sopitum mero ac somno excitant regem. Ille paulatim mente collecta, quid afferrent, interrogat. Nec cunctatus Eurylochus, ^c *Non ex toto domum suam aversari deos, dixit, quia frater ipsius quanquam impium facinus ausus foret; tamen & pœnitentiam ejus ageret, ^d & per se potissimum profiteretur indicium: in eam ipsam noctem, quæ decederet, insidias comparatas fuisse: auctores scelesti consilii esse, quos minime crederet rex.* Tum Epimenes cuncta ordine, consciorumque nomina exponit.

XXIV. Callisthenem non ut participem facinoris nominatum esse constabat; sed solitum puerorum sermonibus vituperantium criminantiumque regem faciles aures præbere. Quidam adjiciunt, quum Hermodaus apud eum quoque verberatum se à rege quereretur, dixisse Callisthenem: meminisse debere eos jam viros esse: idque an ad consolandam ¹ patientiam verberum, an ad incitandum juvenum dolorem dictum esset, in ambiguo fuisse. Rex animi corporisque sopore discusso, quum tanti periculi, quod evaserat, imago oculis oberraret; Eurylochum L talentis & cujusdam Tyridatis opulenti bonis donat protinus; fratremque, antequam pro salute ejus precaretur, restituit. Sceleris autem auctores, interque eos Callisthenem vinctos asservari jubet: quibus in regiam adductis, toto die & nocte proxima, ^a mero ac vigiliis gravis, acquievit. Postero autem frequens consilium adhibuit, cui patres propinque eorum, de quibus agebatur, intererant, ne de sua quidem salute securi: quippe Macedonum more perire debebant, ^b omnium devotis capitibus, qui sanguine contigissent eos. Rex introduci conjuratos præter Callisthenem jussit: at-

INTERPRETATIO.

^b Ad regis caput spectare quæ nunciabat.

^c Non penitus familia sua insensos esse Deos.

^d Ipse ultro conjurationis delatorem se

offerret.

^a Computatione & vigiliis gravatus.

^b Cum universorum ipsi cognatorum vita proscripita esset.

NOTÆ.

c. 6, drachmæ Atticæ responder, drachmarum sex millia, talentum efficiunt. Erant ergo quinquaginta sestertia drachmæ quingentæ supra duodecim millia: magnum sane perleverantiæ præmium.

3. *Alterius.* Epimenis, qui reus conjurationis cum esset, inter spem veniæ

metumque supplicii anxius, fratre pertrahente venerat.

1. *Patientiam.* Quod tulisset verbera, non quod patienter tulisset, ut satis apertum est. *Patientia* enim de eo quoque dicitur qui aliquid perfert, quamvis impatienter.

que quæ agitaverant, sine cunctatione confessi sunt. Increpantibus deinde universis eos; ipse rex, quo suo merito tantum in semet cogitasset facinus, interrogat.

XXV. Stupentibus ceteris, Hermolaus: *Nos vero*, inquit (*quoniam*, quasi nescias, quæris) *occidendi te consilium inivimus, quia non ut ingenuis imperare cœpisti, sed quasi in mancipia dominaris.* Primus ex omnibus pater ipsius Sopolis, parricidam ¹ etiam parentis sui clamitans esse, consurgit; & ad os manu objecta, scelere & malis infanientem ultra negat audiendum. Rex inhibito patre dicere Hermolaum jubet, quæ ex magistro didicisset Callisthene: & Hermolaus; *Utor*, inquit, *beneficio tuo, & a dico quæ nostris malis didici.* Quota pars Macedonum sevitiæ tuæ superest? quotusquisque non è vilissimo sanguine? ² *Attalus & Philotas, & Parmenio, & Lyncistes Alexander, & Clitus;* ^b quantum ad hostes pertinet, vivunt; stant in acie, te clypeis suis protegunt, & pro gloria tua, pro victoria vulnera accipiunt: quibus tu egregiam gratiam retulisti. ³ *Alius mensam tuam sanguine suo aspersit: alius c ne simplici quidem morte defunctus est: duces exercituum tuorum in equuleum impositi, Persis quos vicerant fuere spectaculo. Parmenio indicta causa trucidatus est, per quem Attalum occideras. Invicem enim miserorum uteris manibus ad expetenda supplicia: & quos paulo ante ministros cadis habuisti, subito ab aliis jubes trucidari.* Obstrepunt subinde cuncti Hermolao: ^d pater supremum strinxerat ferrum, percussurus hand dubie, ni inhibitus esset à rege: quippe Hermolaum dicere jussit, petiitque ut causas supplicii ⁴ augentem patienter audirent.

XXVI. Egre ergo coercitis, rursus Hermolaus, *Quam liberaliter*, inquit, *pueris rudibus ad dicendum agere permittis! at vox Callisthenis carcere inclusa est, quia solus potest dicere. Cur enim non producitur, quum etiam confessi audiuntur? nempe quia LIBERAM vocem innocentis audire metuis, ac ne vultum quidem pateris. Atqui nihil eum fecisse contendo: sunt hic, qui mecum ¹ rem pulcherrimam cogitaverunt:*

INTERPRETATIO.

^a Dico quæ nostris calamitatibus edoctus stabant, &c.

sum.

^b Quandiu cum solis hostibus res illis fuit,

^c Non uno supplicio necatus est.

^d Sopolis capulo ensis manum admoverat.

NOTÆ.

1. *Etiā parentis.*] Quem suo crimine mortis reum efficiebat ex lege Macedonum: lib. 6. cap. 32.

2. *Attalus, Philotas.*] De singulis actum suis locis, lib. 6. c. 31. l. 7. c. 7. l. 8. c. 6.

3. *Alius.*] Clitus: quanquam extra convivii locum, in regis vestibulo cæsum vidimus. Sed hoc per ampliationem

& ad invidiam dictum.

Simplici morte.] Non una morte. Fit enim mors quasi multiplex tormentis.

4. *Augentem.*] Ista sua in regem maledicentia, quæ cumulum sceleri additura esset.

1. *Rem pulcherrimam.*] Cædem tuam. *Quam.*] & tamen à te jam pridem morti

nemo est, qui consciū fuisse nobis Callisthenem dicat; quū morti olim destinatus sit à iustissimo & patientissimo rege. Hac ergo sunt Macedonum prēmia, quorum ut supervacuo & sordido abuteris sanguine? At tibi XXX millia mulorum² captivum aurum vehunt, quū milites nihil domum præter gratuitas cicatrices relaturi sint. Quæ tamen omnia tolerare potuimus, antequam nos barbaris dederes. & novo more victores sub jugum mitteres. Persarum te vestis & disciplina delectat: patrios mores exosus es. Persarum ergo non Macedonum regem occidere volumus. & 4 te transfugam belli jure persequimur. Tu Macedonas voluisti genua tibi ponere, venerarique te ut deum: Tu Philippum patrem aversaris, & si quis deorum^a ante Jovem haberetur, fastidires etiam Jovem. Miraris si liberi homines superbiam tuam ferre non possumus? Quid speramus ex te, quibus aut insontibus moriendum est, aut quod tristius morte est, in servitute vivendum? Tu quidem, si emendari potes, multum mihi debes: ex me enim scire cœpisti, quod ingenui homines ferre non possunt. De cetero parce his, quorum orbam senectutem supplicii ne oneraveris. ^b nos jube duci, ut quod ex tua morte petieramus, consequamur ex nostra. Hæc Hermolaus.

XXVII. At rex: Quam falsa sint, inquit, quæ iste tradita¹ à magistro suo dixit, patientia mea ostendet. Confessum enim ultimum facinus, tamen^a ut vos quoque, non solum ipse, audiretis, expressi; non imprudens, quū permisisset huic² latroni dicere, usurum eum rabie,

INTERPRETATIO.

^a Jove major putaretur.

^b Impera nos trahi ad supplicium.

^a Effeci ut non ego solus, sed etiam vos au-

culareris; quamvis non ignarus essem, si paterer sicarium istum loqui, usurum, &c.

NOTÆ.

destinatus est: vel, quamvis jam pridem &c. *A iustissimo.*] Per ironiam.

2. *Captivum aurum.*] Intellige non modo signatum aurum sive pecuniam; cui vehendæ, quantamcunque ceperat, multo sane pauciora jumenta sufficerent: sed etiam quod factum dicitur, in vasis, signis &c. lib. 3. c. 35. præter gemmas ceteraque hujus generis pretiosa. Adde quod Hermolaus hyperbole uti potuit ut invidiam regi conflaret.

3. *Sub jugum.*] Jugum de quo sermo est, sic à Livio describitur l. 3. *Tribus hastis jugum sit, humi fixis duabus, superque eas una transversa deligata.* Sub hoc transire victi cogebantur à victoribus; unde subjugandi verbum, quod per translationem vincere, domare, subigere, &c. significat. Hoc solum sensu istuc accipitur: neque enim usitatum hunc

morem Macedonibus tum fuisse legimus: certe suos milites Alexander sub jugum non miserat: sed subjugatos vocat Hermolaus quia Persarum legibus moribusque, tanquam ab illis victi, subdebantur.

4. *Transfugam.*] Quia transiisse in Persarum partes videbatur, quorum se ritibus addixerat.

5. *Parce his.*] Parentibus nostris, atque consanguineis. *Duci.*] Cum de plectendis sōntibus agitur, idem est duci absolute positum; atque mitti ad supplicium. *Quæ petieramus.*] Finem servitutis, quem tua morte quæsitum ibamus.

1. *A Magistro.*] Callisthene: ab hoc enim instigatos ad facinus adolescentes credidit, vel credi certe voluit.

2. *Latroni.*] Lege quæ diximus ad cap. 8. hujus libri.

qua compulsus est, ut me, quem parentis loco colere debet, vellet occidere. Nuper quum procacius se in venatione gessisset; more patrio, & ab antiquissimis Macedonia regibus usurpato, eum castigari iussi. Hoc & oportet fieri, & ferunt à tutoribus pupilli, à maritis uxores: servis quoque pueros huius ætatis verberare concedimus. Hæc est sævitia in ipsum mea, quam impia cade voluit ulcisci. Nam in ceteros, qui mihi permittunt uti ingenio meo, quam mitis sim, non ignoratis; & commemorare supervacuum est. Hermolao parricidarum supplicia non probari, quum eadem ipse mernerit, minime hercule admiror: nam quum Parmenionem & Philotam laudat, suæ servit cause. Lyncysten vero Alexandrum bis insidiatum capiti meo à duobus indicibus liberavi: 3 rursus convictum, per biennium tamen distuli; donec vos postularetis, ut tandem debito supplicio scelus lueret. 4 Attalum, ante quam rex essem, hostem meo capiti fuisse meministis. Clitus utinam non coegisset me sibi irasci; 15 cuius temerariam linguam probra dicentem mihi & vobis, diutius tuli, quam ille eadem me dicentem tulisset. REGUM ducumque clementia, non in ipsorum modo, sed etiam in illorum, qui parent, ingeniis sita est. Obsequio mitigantur imperia: ubi vero reverentia excessit animis, & summa imis confundimus; vi opus est, ut vim repellamus. Sed 20 quid ego mirer istum crudelitatem mihi objecisse, qui avaritiam exprobrare ausus sit? Nolo singulos vestrum excitare, ne invisam liberalitatem meam faciam, si pudori vestro gravem fecero. Totum exercitum aspiciate: qui paulo ante nihil præter arma habebat, nunc argenteis cubat lectis; mensas auro onerant; greges servorum ducunt, ^b spolia de hostibus sustinere non possunt. At enim Perse, quos vicimus, in magno honore sunt apud me! Equidem moderationis meæ certissimum indicium est, quod ne victis quidem superbe impero. Veni enim in Asiam, non ut funditus everterem gentes, nec ut dimidiam partem terrarum solitudinem facerem; sed UT ILLOS quoque quos bello subegissem, victoria mea 30 non pœniteret. Itaque militant vobiscum, pro imperio vestro sanguinem fundunt, qui superbe habiti rebellassent. NON EST diuturna possessio, ^c in quam gladio inducimur: beneficiorum gratia sempiterna est.

INTERPRETATIO.

^b Exuvias ex hostibus relatas ferre non valent. | ^c Quam solis armis paramus.

NOTÆ.

3. Rursus convictum.] Si convictus erat, nec remissum supplicium, sed dilatum; cur supra l. 7. c. 1. iussus est dicere quam toto triennio meditatus erat defensionem? Per biennium] Persuadent quæ modo retulimus ex l. 7. aut illic biennio, aut hic triennium scribi oportuisse. Utro autem loco peccatum sit, non facile quis statuerit, cum de tempore non constet quo

novas Lyncistes insidias fecerat. Videloc. cit. Vos postularetis.] Apharias ex composito id postulare primus coepit, reliqui secuti sunt, l. 7. c. 1.

4. Attalum.] Supplem. l. 1. c. 9.

5. Quid ego mirer.] Adverte quanto artificio, cum accusatus esset crudelitatis & avaritiæ, alteram criminationem ex alterius falsitate infirmet.

¶ Si habere *Asiam*, non transire volumus; cum his communicanda est nostra clementia: horum fides stabile & aeternum faciet imperium. Et sane plus habemus, quam capimus: insatiabilis autem avaritia est, adhuc implere velle, quod jam circumfluit. Verumtamen eorum mores in *Macedonas* transfundo! In multis enim gentibus esse video, quæ non erubescamus imitari: *NEC ALITER* tantum imperium apte regi potest, quam ut quædam & tradamus illis, & ab iisdem discamus. Illud pene dignum risu fuit, quod *Hermolaus* postulabat à me, ut aversarer *Iovem* cuius oraculo ⁶ agnoscor. An etiam quid dii respondeant, in mea potestate est? Obtulit nomen filii mihi: ⁷ recipere ipsis rebus, quas agimus, haud alienum fuit. Utinam *Indi* quoque deum esse me credant. *FAMA* enim bella constant; & sæpe etiam, quod falso creditum est, ⁸ veri vicem obtinuit. § An me luxuria indulgentem putatis arma vestra auro argentoque adornasse? ⁹ Assuetis nihil vilius hac videre materia, volui ostendere, *Macedonas* invictos ceteris, nec auro quidem ¹⁰ vinci. Oculos ergo primum ¹¹ eorum sordida omnia & humilia expectantium capiam; & docebo nos non auri aut argenti cupidos, sed orbem terrarum subacturos venisse. Quam gloriam tu parricida intercipere voluisti; & *Macedonas*, rege adempto, devictis gentibus dedere. At nunc mones me, ut vestris parentibus parcam! Non oportebat quidem vos scire ¹² quid de his statuissim, quo tristiores periretis, si qua vobis parentum memoria & cura est: sed ¹³ olim istum morem, occidendi cum scelestis insontes propinquos parentesque, solvi: & profuseor in eodem honore futuros omnes eos, in quo fuerunt. Nam tuum *Callisthenem*, cui uni vir videris, quia latro es; scio, cur produci velis: ut coram his probra, ¹⁴ quæ modo in me jecisti, modo audisti, illius quoque ore referantur. Quem si *Macedo* esset, tecum introduxissim, dignissimum te discipulo magistrum: ¹⁵ nunc *Olynthio* non idem juris est. Post hæc consilium di-

INTERPRETATIO.

⁶ Si *Asiam* retinere, non percurrere solum cupimus, his gentibus nostra mansuetudo impertienda est.

illud acceptarem.

⁷ Parem veritati vim habuit.

⁸ An creditis me, ut luxum foverem, ornasse &c.

NOTÆ.

⁶ Agnoscor.] Tanquam filius; l. 4. c. 31. Credi hoc voluit Alexander, non ipse credidit.

⁷ Assuetis.] Indorum populis, apud quos auro nihil communius, nihil vilius, ostendere volui *Macedonas* quoque auro non vinci, quibus tam commune; tamquam vile sit, ut auro clypeos ceteraque arma inducant.

⁸ orum.] Indorum oculos qui sordida omnia, nihil opulentum in *Macedonum* vestibis, armis totoque cultu

visuros se esse putant, auri nostri fulgore præstringam, & fateri cogam nos non auri, &c.

⁹ Olim.] Legem se supplicii conjunctis fontium remittere edixit, l. 6. c. 32.

¹⁰ Quæ modo.] Quæ tu apud *Callisthenem* vicissim de me nunc dicebas, nunc ipsum dicentem audiebas.

¹¹ Nunc *Olynthio*.] Cum *Olynthius* sit, non *Macedo*, non hoc illi juris est ut in *Macedonum* concilium admittatur. *Olynthus* urbs in *Macedonia* quondam

misit, tradique damnatos hominibus, qui ex eadem cohorte erant, iussit. Illi ^b ut fidem suam sævitia regi approbarent, excruciatos necaverunt. Callisthenes quodque ¹² tortus interiit: initi consilii in caput regis innoxius; sed haudquaquam aulae & assentantium accom-
modatus ingenio. Itaque nullius cædes majorem apud Græcos Alexandro excitavit invidiam; quod præditum optimis moribus artibusque, à quo revocatus ad vitam erat, ¹ quum interfecto Clito ¹³ mori perseveraret; non tantum occiderit, sed etiam torserit, indicta quidem causa: quam crudelitatem sera pœnitentia consequuta est.

- 10 XXVIII. Sed ^a ne otium ferendis rumoribus natum aleret, in Indiam movit; semper bello quam post victoriam clarior. ¹ India tota ferme ² spectat Orientem; minus in latitudinem, quam recta regione, spatiosa. ^b Quæ ³ Austrum accipiunt, in altius terræ fasti-

INTERPRETATIO.

^b Ut suam fidelitatem regi ostenderent crudelitate in reos.

¹ Quando ipse post Cliti cadem obstinate volebat mori.

^a Ne otiositatem foveret, qua spargendis seditiosis sermonibus opportuna est.

^b Quæ Meridiem spectant, excelsiore terrarum situ attolluntur.

NOTÆ.

nobilis, in peninsula quam Singiticus & Thracæ sinus efficiunt. Eam tamen Thraciæ plerique veterum accensent, ut & montem Athon, & vicina iis loca; quod hæc quondam omnia Thraces occupaverint.

12. Tortus interiit.] Magna scriptorum dissensio de mortis huius genere. Ipsi Alexandri comites Aristobulus & Ptolemæus apud Arrianum diversa produnt. Ille vinculum compedibus in exercitu ductum, postea morbo interjisse; quem Diog. Laertius cum Suida pedicularem ait fuisse; iste tortum ac denique suspendio necatum: Seneca, Suafor. i. lancea trajectum: Justinus post varia tormenta epoto veneno, calamitatis finem quæsisse: Philostratus à Macedonibus, quod eos vituperasset, interfectum &c. Plerique omnes in cavea circumductum ad spectaculum scripsere.

13. Mori perseveraret.] Supra, c. 8. Ceterum Arrianus ab hoc moriendi consilio deducti scribit Anaxarchi Sophistæ sermone; Callisthenis eo loco non meminit.

1. India.] Duplex distingui solet: prima nobis propior, intra Gangem; altera remotior, extra Gangem dicitur. Ab Occidente Indum habet fluvium (unde no-

men India). vel si magis placet, Persicum imperium; à Septentrione Parapamisum, Imaum, Emodum aliosque montes quibus à Sogdiana & Scythia dirimitur: ab Oriente Sinas cum Orientali Oceano: ad Meridem Indico terminatur, quod noster rubrum mare nuncupat.

2. Spectat Orientem.] Ambigue dictum; quid enim est Orientem spectare? non tota, quam Alexander adiit, Asia spectat Orientem, si Europæ respectu loquimur? non ipsa India Occidentem spectat, si cum Sinarum regno compareretur? Minus in latitud.] Latitudinem, ut apparet, statuit Curtius à Septentrione in Meridiem; ab occasu in ortum longitudinem meritur. Sed in eo falsum esse de India, posteriores deprehenderunt Geographi.

3. Austrum accipiunt.] Austrum accipere est Austro vento perflari: nisi legere mavis aspiciunt. In altius.] Verè, si ingentis utriusque peninsulae ratio habeatur, quæ in Meridiem excurrentes perpetuum habent in medio jugum montium. De cetero enim humiliora esse constat quæ ad Austrum vergunt, quum eo universa Indiæ flumina concurrant.

gium excedunt; plana sunt cetera, multisque inclytis amnibus 4 Cau-
caso monte ortis placidum per campos iter præbent: 5 Indus geli-
dior est quam ceteri: aquas vehit à colore maris 6 haud multum
abhorrentes. 7 Ganges amnis ab ortu eximius, ad meridianam re-
gionem decurrit, & c magnorum 8 montium juga recto alveo strin-
git. Inde eum objectæ rupes, inclinant 9 ad Orientem: utque rubro
mari accipitur, findens ripas, multas arbores cum magna soli parte
exforbet: saxis quoque impeditus, crebro reverberatur. Ubi mollius
solum reperit, d stagnat, insulasque molitur. 10 Acefines eum auget.

INTERPRETATIO.

c Saper alios montes recto cursu labitur,] alas efficit.

d In stagni morem quiescit, ibique in-

NOTÆ.

4. *Caucaso.*] Parapamiso, ut vidimus, l. 7. c. 12. Nec ab eo tamen solo omnes Indiæ fluyii nascuntur: nisi Caucasi nomine universam illam montium seriem appellat Curtius, quæ inde in ortum excurrit.

5. *Indus.*] Ex Caucaso seu Parapamiso hic oritur, & Arianam ab India dividens multisque auctus fluyiis in mare Indicum pluribus ostiis evoluitur: etsi Arrianus & Strabo duorum tantum meminerunt. Hodieque apud illas gentes *Indu* & *Indes* vocitari affirmant. Plura docebit Stuckius in Periopl. Erythr.

6. *Haud multum.*] Sed aliquantum tamen differant oportet, si verum est quod tradit Arrianus aut quisquis est auctor Periopl. maris Erythræi, longo admodum spatio in alto mari, antequam regionem attingas, aquam ex illo fluyio candidam occurrere. De maris ipsius Indici colore cap. seq.

7. *Ganges.*] Ex Imao Ptolemæi, quem alii alio nomine appellant, oritur, & in meridiem versus fluit. *Ab ortu eximius.*] legunt alii *ab ortu maximus*, id est, ab ipsa origine; quod Arrianus in Indicis, & Plinius l. 6. c. 18. confirmant.

8. *Montium juga.*] Interpretationem, quam adhibuimus, cum verba ipsa tum aliorum auctoritas scriptorum affirmat. Cur enim diceret *montium juga* fluyio *stringi*, si ad ipsorum solum radices flueret? Stringit autem juga, quia vel super montium jugis, vel non procul, super ipsos tamen montes decurrit. Hoc Strabo & Plinius docent: ille lib. 15. iste lib. 6.

cap. 18. Id quoque indicat ipsa vox *inclinant*, qua significare videtur voluisse Curtius sic flecti ejus cursum Orientem versus, ut in decliviora verratur.

9. *Ad Orientem.*] Reflectitur ergo postmodum ad Meridiem; eo enim demum ad mare pervenit. *Utque rubro.*] Nul- lum hoc loco sensum idoneum oratio- nis efficit illud *utque*: sed quid ejus loco reponendum sit, ægre statui potest. Nam quod Bongarsius voluit *uterque*, quasi de Indo & Gange sermo sit, hoc admitti prohibent quæ sequuntur, *Acefines eum auget*; hæc enim ad alterutrum pertinere solum possunt. Conjiciebam aliquando scribi posse, *vixque rubro mari accipitur. Findens, &c.* ut sensus esset, *eum rupes inclinant ad Orientem ita ut vix tandem ad meridiem reflexus in mare Indicum perveniat*. Legi etiam posset eodem modo, *denique*: sed in neutro, ut verum fatear, possum satis acquiescere. *Ripas findens.*] Hoc accipit Frehinsheimius de diversis ejus alveis, in quos divisus Oceano mis- cetur: neque enim alias apte dici posset *ripas findere*.

10. *Acefines eum.*] Tam constanter omnes libri in Acefine concordant, ut dubitari vix possit erratum esse ipsius Curtii, quod *Acesinem* cum Gange mis- ceri scribat: quum reliqui ferme auctores, atque adeo ipsemet infra Curtius l. 9. c. 10. Indo fluyio excipi testetur. Ait enim Acesinem Hydaspi confundi; Hydaspes autem ipse Indo jungitur, teste Ptole- mæo, jam ante Zadadro mistus.

- ^c Ganges decursurum in mare intercipit; magnoque motu amnis uterque colliditur: quippe Ganges ^f asperum os influenti obicit; nec repercussa aqua cedunt. ¹¹ Dyardenes minus celebris auditu est, quia per ultima Indiae currit: ceterum non ¹² crocodilos modo, uti Nilus, sed etiam delphines ignotasque aliis gentibus belluas alit, Erymanthus crebris flexibus subinde curvatus, ^g ab accolis rigan- tibus carpitur: ea causa est, cur tenues reliquias jam sine nomine in mare emittat. Multis praeter hos amnibus tota regio dividitur, ¹³ sed ignobilibus, quia ^h non adeo interfluunt.
- 10 XXIX. Ceterum ⁱ quae propiora sunt mari, aquilones maxime deurrunt: ii cohibiti jugis montium ad interiora non penetrant: ^a ita alendis frugibus mitia. Sed adeo in illa plaga mundus ^b statas tem- porum vices mutat, ² ut quum alia fervore solis exaestuant, Indiam ni-

INTERPRETATIO.

^c Eum Ganges excipit, cum ingressurus esset in pelagus.

^f Difficile ostium ei confluenti facit, nec impulsae ejus undae locum dant Acesini.

^g Dividitur in plures alveos ab incolis

ut campos irrigent.

^h Non tantum spatii percurrunt.

^a Inde fit ut nutriendis frugibus oppor- tuna sint.

^b Consuetas anni tempestates invenit.

NOTAE.

11. *Dyardenes.*] Ignota ceteris scripto- ribus flumina *Dyardenes* & qui mox se- quitur, *Erymanthus*. Apud Arrianum mentio fit *Ethymandri* fluvii; apud Plin- nium *Dyriodoris*, quos nescio an Curtius intellexerit.

12. *Crocodilos.*] Animalis genus est, ut vocant. amphibium; nunc in aqua, nunc extra aquam vivens, de quo fufe Plinius l. 28, c. 8. Aldroüandus de quadrup. di- git. ovip. l. 1. *Delphines.*] Notissimum piscis nomen; cum res ipsa haud satis nota sit. Censet idem Aldroüandus eum esse quem nos *marinum suum* vocitamus, vulgo *Marsoün*. Idem enim utraque vox signi- ficat. De illius speciebus deque proprieta- tibus eundem consule Aldroüandum de cetis l. 1. Nec vero putes solum esse Dy- ardenem ex Indiae fluminibus qui Cro- codilos & Delphines alat: id enim re- liquis commune esse docet Arrianus in lib. rer. Indic. Eaque res Alexandro persuasit, ut crederet Nili fontes ab se re- pertos: cum in Indo, ut scribit Arrianus, vel ut Nearchus apud Strab. 15. in Hy- daspe Crocodilos reperisset, quos in solo nasci Nilo fama erat. Vide Arrianum initio lib. 6. *Nilus.*] lib. 4. c. 27.

13. *Sed ignobilibus.*] Tamen Arrianus in lib. rer. Indic. octo supra quinquage- nos numerat, eosque navigabiles: Seneca

vero apud Plinium sexagenos. Et satis constat recentiorum testimonio plurimos esse qui in magnis censi debeant.

1. *Qua propiora sunt.*] Si ad mentem Curtii respexeris, vix est ut ab errore defendi possit. Nam qui fiat ut Septen- trionales venti partem Indiae *mari pro- piores*, magisque adeo meridiionalem *deurrant*; interiorum vero, quae Septen- trioni vicinior est, non attingant? quodsi istam perficere nequeunt, *montium jugis cohibiti*; quomodo ad marijima usque pervadunt? Unam subjicit Freinshemius defensionem, si dicamus *interiora* sumi non pro universa regione mediterranea, sed pro ea tantum quae montium subje- cta radicibus, eorum objectu ab aquilo- nari vento defenditur, ac solis repercussu fovetur magis. Verum ut hoc ita sit, quemadmodum in reliqua ferme Asia contingere observavimus l. 3. c. 11. certe hanc esse Curtii sententiam nemo persua- derit.

2. *Ut quum alia.*] Hoc quidem de tota India voluit intelligi: quod quam verum sit, ipse viderit. Arrianus libro rer. Indic. affirmat aestate Indiam com- plui, indeque amnes intumescere: sed neque id universe verum esse arbitror de pluviis, multo minus de nivibus, *plaga* idem atque regio.

ves obruant: rursusque ubi cetera rigent, illic intolerandus æstus existat: nec cur, ulli se naturæ causa ingessit. Mare certe quo aluitur, ne colore quidem abhorret à ceteris. 3 Ab Erythra rege inditum est nomen: propter quod ignari rubere aquas credunt. Terra lini ferax, inde plerisque sunt vestes. 4 Libri arborum teneri, haud secus quam chartæ, literarum notas capiunt: 5 aves ad imitandum humanæ vocis sonum dociles sunt: animalia inusitata ceteris gentibus, nisi insecta. Eadem terra & 6 rhinocerotas alit,

INTERPRETATIO.

3 Nec cuiquam se obtulit ratio quare id ita fiat.

4 Molles arborum cortex literarum cha-

racteres inscriptos admittit, quemadmodum charta.

NOTÆ.

3. Ab Erythra rege.] Rubri vel, quod idem est, Erythræi nomen ei proprie convenit, qui illam hodieque retinet, Arabico sinui. Sed veteres appellationem hanc non ad sinum modo Persicum extenderunt, verum etiam ad universum Oceani tractum qui Australe litus Asia perluit. Ad hujus causam appellationis quod attinet, multi cum Curtio sentiunt veterum ac recentiorum, non ab ipsa re sed ab Erythra, aut Erythri cujusdam regis nomine rubrum vocari. Quem Isaaci filium Esau viri docti probabiliter putant esse; hic enim patrio vocabulo Edom (rufus) appellatus est: quod Græci ἑρυθρὸν vocant. Hunc vero ejusque posteros vicina maris Arabici loca tenuisse scimus ex Scriptura. Contraria multorum sententia fuit re ipsa rubrum esse istius maris colorem. Sed in hujus ruboris origine assignanda, ingens opinionum varietas. Fuerunt qui vicinas litorum terras rubere dixerint, easque vel undarum appulsu, vel imbrium dilutas eluvionibus mari misceri; verum nihil tale illis locis deprehenditur. Itaque ceteri ferme ruboris causam aliunde quam ex ipsa maris aqua repetendam duxerunt. Alii solem repercussum ex vicinis montibus, alii rubentes arenas aut herbas corallio similes quæ in fundo deprehensæ sunt, transmittere ruboris speciem in aquas parum profundas tradunt. Sed montes quidem ejusmodi nullos esse compertum est. Arenas autem herbæve rubri coloris sub aqua pellucida certis locis repertas etsi credimus viris fide dignis Joa. Barrio, Odoardo Barbozæ,

Frencelio apud Becmannum de Orig. ling. Lat. in voce Erythraum, haud tamen satis idonea hæc videtur esse talis nomenclaturæ ratio. Alioqui non minus viride albumve dici debuerat, cum variis quoque locis nunc virides, nunc candidi lapilli herbæve occurrant, ut idem testatur Barrius Dec. 2. l. 1. c. 1. Quo pariter argumento refellas eos qui ad certam repercussionem referunt radiorum solarium in aquam incidentium: cum eandem ob rem æque cœruleum, nigrum, viride &c appellari posset, non hoc modo Arabicum, sed aliud quodcumque.

4. Libri arborum.] Liber tenuissimus est cortex quem veteres ad usum scribendi certis arboribus detrahebant, & in minutissimas dividebant phylas, Hujusmodi libris compacta volumina libri quoque appellati sunt: & quamvis inventa postmodum charta, idem nomen retinuerunt: quod ipsum in papyri, codicis, voluminis, aliisque vocibus factum est.

5. Aves.] Psittaci sunt de quorum variis generibus habes apud Aldrovandum plurima in Ornithologia l. II.

6. Rhinocerotas.] Rhinoceros feræ genus est ab ipsa re nomen sortitum ρινόκερος, quasi dicas naricornis, quod ei ex naribus cornu repandum promineat magnitudine ac duritie eximium. Πύα autem Græce narē, νεγός cornu significat. Paulo superius aliud gerit non sanè magnum, inquit Pausanias. Huic assidua cum Elephantē bella ferunt esse. Vide Aldrovandum, Gesnerum, &c.

7 non generat. Elephantorum major est vis, quam quos in Africa domitant; & viribus magnitudo respondet. 8 Aurum flumina vehunt, ^e quæ leni modicoque lapsu segnes aquas ducunt. 9 Gemmas margaritasque mare ^f litoribus infundit: neque alia illis major opulentia causa est: utique ^g postquam vitiorum commercium vulgavere in exterarum gentes. Quippe æstimantur purgamenta æstuantis freti pretio, quod libido constituit. ^h Ingenia hominum, sicut ubique, apud illos locorum quoque situs format. Corpora usque pedes ⁱ carbaso velant: soleis pedes, capita linteis vinciunt: ⁱⁱ lapilli ex ¹⁰ auribus pendent; brachia quoque & lacertos ⁱ auro colunt, quibus inter populares aut nobilitas aut opes eminent. Capillum pectunt sæpius, quam tondent: mentum semper intonsum est: ^k reliquam oris cutem ad speciem levitatis exæquant.

XXX. Regum tamen luxuria, quam ipsi magnificentiam appellant, ¹⁵ supra omnium gentium vitia. Quum rex ⁱ se in publico conspici patitur, thuribula argentea ministri ferunt; totumque iter, per quod ferri destinavit, odoribus complent. Aurea lectica margaritis circumpendentibus recubat: distincta sunt auro & purpura carbaso, quæ indutus est: lecticam sequuntur armati corporisque custodes: ²⁰ inter quos ramis aves pendent, ^a quas cantu feriis rebus obstrepere

INTERPRETATIO.

^e Quæ tranquillo & lento cursu pigras aquas volvunt.

^f In litora copiose ejicit.

^g Ex quo per commercium sua vitia communicarunt aliis nationibus.

^h Inter illas gentes, ut apud omnes alias, regionis natura respondet incolarum indoles.

ⁱ Aureis monilibus ornant ii quorum nobilitas, &c.

^k In reliquo vultu cutem radunt ut nitida appareat.

^a Quas sic instituerunt, ut etiam inter feriæ negotia suo concentu interpellent.

NOTÆ.

7. Non gerant.] Imo vero nulla majores ac ferociores generat, ut ex multis auctoribus docet idem Aldroviandus. Sed variae sunt variis locis rhinocerotum species, magnitudines variae.

8. Aurum flumina.] Celebris apud veteres fluminum quorundam mentio, quæ inter arenas auri quædam ramenta vexisse dicuntur; ut Pactolus in Lydia, Tagus in Hispania, Padus in Italia, Ganges in India, &c. Quibus accenset Curtius alios Indiae fluvios, adstipulante Megasthene apud Strabonem l. 15. etsi repugnet Ctesias.

9. Gemmas margaritasque.] Gemma vocatur lapis quilibet pretiosus: margarita sive margaritum, qui in conchis nascitur. Latini unionem vocant, une perle;

propterea quod nulli duo indiscreti repariantur. De gemmis Plinius l. 37. de margaritis l. 9. c. 35.

10. Carbaso.] Carbasus lini genus tenuissimum & candidissimum ex fruticis cujusdam Ægyptiaci nuce erutum: à quo tela quoque ipsa carbaso nomen accepit. Plinius lib. 19. cap. 1.

11. Lapilli.] Arrianus lib. rer. Ind. scribit Indorum locupletioribus in aures fuisse ex ebore.

1. Se in.] Multi legunt sane in publico. Quæ porro sequuntur de Indicorum Regum luxu, veteres passim historici confirmant. Ælianus de animal. l. 3. Strabo l. 15. &c. Nec abludunt quæ à recentioribus scripta sunt.

docuerunt. Regia auratas columnas habet : ^b totas eas vitis auro cœ-
lata percurrit : aviumque quarum visu maxime gaudent , ar-
genteæ effigies opera distingunt. Regia adeuntibus patet , quum ca-
pillum pectit atque ornat ; tunc responsa legationibus ; tunc jura
popularibus reddit. Demptis soleis , odoribus illinuntur pedes. Ve-
natus maximus labor est , inclusa ² vivario animalia inter vota can-
tusque pellicum figere. Binum cubitorum sagittæ sunt , quas emittunt
majore nixu quam effectu : quippe telum , cuius in levitate vis om-
nis est , ^c inhabili pondere oneratur. Breviora itinera equo conficit :
longior ubi expeditio est , elephantum vehunt currum ; & tantarum bel-
luarum corpora tota contegunt auro. Ac ne quid perditis moribus
desit lecticis aureis pellicum longus ordo sequitur : separatim à re-
ginæ ordine agmen est , æquatque luxuria. Feminæ epulas parant :
ab iisdem vinum ministratur , cuius omnibus Indis largus est usus.
Regem mero somnoque sopitum in cubiculum pellices referunt ;
patrio carmine , noctium invocantes deos.

XXXI. Quis credat inter hæc vitia curam esse sapientiæ ? Unum
agreste & horridum genus est , quos ¹ sapientes vocant : ^a apud hos
occupare fati diem pulchrum : ² & vivos se cremari jubent , ^b quibus
aut leghis ætas , aut incommoda valetudo est : expectatam mortem
pro dedecore vitæ habent : ^c nec ullus corporibus , quæ senectus sol-
vit , honos redditur : inquinari putant ignem , nisi qui spirantes re-
cipit. Illi qui in urbibus , publicis moribus degunt , siderum motus

INTERPRETATIO.

^b Vitis ex auro sculpta undique illas cir-
cumplectitur.

^c Incommoda gravitate sua tardatur.

^a Inter illos gloriosum ducitur antevertere
mortis tempus.

^b Is quorum ætas provecior est aut sani-
tas infirma , inhonestam vitam fore pu-
tant , si mortem naturalem opperiantur.

^c Nulla exequia celebrantur eorum ca-
davera qui senio mortui sunt.

NOTÆ.

² Vivario.] Vivaria dicuntur septa
quævis in quibus aves , pisces , aut fera
vivæ detinentur. Binum pro binorum ,
ut duum , denum , pro duorum , denorum ,
&c. Quam effectu.] Contra testatur Ar-
rianus lib. rer. Ind. Nihil esse quod non
Indici sagittarii telum penetret : non scu-
tum , non thorax , aut aliud armatura
genus quantumvis validum.

³ Largus est usus.] Idipsum confirmat
Chares apud Athenæum l. 10. Ælianus
hist. var. l. 2. Quid est igitur quod Me-
gasthenes apud Strabonem l. 15. prodit
vinum eos nonnisi in sacrificio bibere ,

ex oryza confectum loco hordei.

¹ Sapientes.] Duplex horum genus
fuisse refert Strabo ex Megasthene l. 15.
Brachmanes , & Germanes : de quibus
plurima cum ipse tum alii narrant. Ar-
rianus Exped. l. 6. & lib. rerum Indic.
Diodorus sicul. l. 2. Plinius l. 6. c. 19. &c.
Græcis Gymnosophista nuncupati quod
nudi in sylvis agerent : à γυμνός , nudus ,
& σοφός , sapiens. Hodiernos Indorum
sacerdotes sive Philosophos patria lingua
fogues appellari ferunt : in quibus multa
Brachmanum veterum similia.

² Vivos se cremari.] Exemplum ha-

- scite spectare dicuntur, & futura prædicere: 3^d nec quemquam ad-
 movere leti diem credunt, cui expectare interrito liceat. Deos pu-
 tant quidquid colere cœperunt; arbores maxime, quas violare capi-
 tale est. Menses in quinos denos descripserunt dies: 4 anni plena
 spatia servant. Lunæ cursu notant tempora: 5 non ut plerique,
 e quum orbem sidus implevit; sed quum se curvare cœpit in cornua.
 Et idcirco breviores habent menses, qui spatium eorum ad hunc lu-
 næ modum dirigunt. Multa & alia traduntur, quibus morari ordi-
 nem rerum, haud sane operæ pretium videbatur.
- XXXII. Igitur Alexandro 1 fines Indiæ ingresso gentium suarum
 reguli occurrerunt, imperata facturi: illum 2 tertium Jove genitum
 ad ipsos pervenisse memorantes; patrem Liberum atque Herculem
 fama cognitos esse: ipsum coram adesse cernique. Rex benigne ex-
 ceptos sequi iussit, iisdem itinerum ducibus usus. Ceterum quum
 amplius nemo occurreret, Hephæstionem & Perdiccam cum copiarum
 parte præmisit ad subigendos, qui averfarentur imperium: iussitque
 ad flumen Indum procedere, & navigia facere, queis in ulteriora
 transportari posset exercitus. Illi quia plura flumina superanda erant,
 sic 3 junxere naves; ut solutæ plaustris vehi possent, rursusque con-
 jungi. Post se Cratæro cum phalange iusso sequi, equitatum ac levem
 armaturam eduxit; eosque, qui occurrerant, levi prælio in urbem

INTERPRETATIO.

1 Putant nullum qui mortis tempus præ-
 vertat, posse illam operiri, sine metu.

2 Cum Luna discus plenus est luce, cum
 Luna facies tota lumine plena est.

NOTÆ.

bes in Calano qui se Persagadis, spe-
 stante Alexandro, in ardentem rogum
 vivus iniecit. Rem gestam narrant Dio-
 dorus, Arrianus, Plutarchus, Ælianus,
 &c.

3. Nec quemquam.] Contraria nimirum
 est horum qui urbes incolunt, atque
 agrestium illorum de acceleranda morte
 sententia.

4. Anni plena.] Annum igitur suum
 in menses viginti quatuor partiebantur,
 si quindecim solum dies mensi erant at-
 tributi.

5. Non ut plerique.] Fieri non potest
 quin hoc loco Curtius erraverit, qui tam
 aperte pugnantia scripserit. Si enim men-
 sis à prima lunæ phasi, cum se curvare
 cœpit in cornua, inchoabatur; & quin-
 decim solum erat dierum: qui fieri po-
 tuit, ut non mensis sequens à plenilunio
 circiter exordium duceret, quum orbem

sidus implevit? Hic enim horum verbo-
 rum sensus est, ut ex simili loco Curtii
 l. 6. c. 8. & ex ipsa ratione satis constat.
 Quid quod non poterant menses, à qua-
 cunque lunæ phasi inciperent, quinos
 denos dies constanter obtinere, cum ipsa
 cursum menstruum alternatim tricenis
 & undetricenis perficiat? Vide si lubet
 Scaligerum l. 2. de emend. temp.

1. Fines Indiæ.] Nondum ad flumen
 Indum pervenerat, quem Indiæ limitem
 ab Occidente Strabo aliique statuunt:
 sed alios secutus est Curtius qui multas
 cis Indum regiones Indiæ attribuunt.

2. Tertium Jove.] Primus ad eos ve-
 nisse ferebatur Dionysius sive Bacchus ex
 Jovis filiis; secundus Hercules; tertius
 nunc Alexander. Liberum.] lib. 7. c. 35.
 Herculem l. 4. c. 7.

3. Junxere.] Suspiciatur Freinshemius
 legi posse struxere.

proximam compulit. Jam supervenerat Craterus. Itaque ut principio terrorem incuteret genti nondum arma Macedonum expertæ; præcipit ne cui parceretur; munimentis urbis, quam obsidebat, incensis. Ceterum dum obequitabat mœnibus, sagitta ictus est. Cepit tamen oppidum, & omnibus incolis ejus trucidatis etiam in tecta sævitum est. Inde domita ignobili gentē, 4 ad Nysam urbem pervenit. Forte castris ante mœnia ipsa in sylvestri loco positis, nocturnum frigus vehementius, quam alias, horrore corpora affecit; opportunumque remedium ignis oblatum est. Cæsis quippe sylvis flammam excitaverunt: quæ lignis alita oppidanorum sepulcra comprehendit. Vetusta cedro facta erant, conceptumque ignem late fudere; donec omnia solo æquata sunt. Et ex urbe primum canum latratus, deinde etiam hominum fremitus auditus est. Tum & oppidani hostem, & Macedones ipsos ad urbem venisse cognoscunt.

XXXIII. Jamque rex eduxerat copias & mœnia obsidebat; quum 15 hostium, qui discrimen tentaverant, obruti telis sunt. Aliis ergo deditionem; aliis pugnam experiri placebat: quorum dubitatione comperta circumsideri tantum eos, & abstineri cædibus jussit: tandemque obsidionis malis fatigati dedidere se. A Libero patre conditos se esse dicebant; & 1 vera hæc origo erat. Sita est sub radicibus montis, quem *Meron* incolæ appellant: 2 inde Græci mentendi traxere licentiam, Jovis femine Liberum patrem esse celatum. Rex situ montis cognito ex incolis, cum toto exercitu, præmissis commeatibus, verticem ejus 3 ascendit. Multa 4 hedera vitisque.

INTERPRETATIO.

* Illi ex Nysais qui pugnam experiri voluerant; obruti sunt jaculis Macedonum.

NOTÆ.

4. *Ad Nysam.*] Multas ante Nysam captas ab eo urbes tradit Arrianus, Ora, Bazira, Massaga, &c. Sed his omnibus Nysæ deditionem prævertit Curtius. De Nysa cap. seq.

1. *Vera origo.*] Imo fabulosa, si de Baccho Thebano præsertim agitur. Sane, ut alia omittam, quis credat tot belliferas gentes quot Græciam inter ac Indiam degunt, adjisse tanto cum exercitu; sic ut nullam, præterquam Indos, infestam expertus aut aggressus fuerit?

2. *Inde Græci.*] *Μυρὸς* enim Græcis, femur est. Fabulam porro insuti in Jovis femur Bacchi, cum Semele pueri mater ipso nondum nato, fulmine afflata perisset; describunt Diodorus l. 3. & Mythologi, Ex *Διὸς Jovis* & *Νύξ*, no-

minibus vocatus est *Dionysius* sive *Dionysus*.

3. *Ascendit.*] Curtio consentiunt Arrianus & Justinus: sed hoc ipsi Nysæ urbis incolæ refellerunt, si Philostrato credimus: metuisse quippe Alexandrum, ne ad vitium conspectum Macedones domesticarum rerum patriæque desiderio caperentur. Quæ ratio quantum valeat, alii viderint.

4. *Hedera vitisque.*] Hederam nullibi præterea tota in Asia nasci testatur Arrianus l. 5. & apud Plinium Theophrastus l. 16. c. 14. quanquam addit Plinius suo tempore natam dici. Ad *vitem* quod attinet, unus à Strabone laudatur Aristobulus qui dixerit vitem in India nasci; cum ceteri, inquit, hoc negent.

toto gignitur monte; multæ perennes aquæ manant. Pomorum quoque varii salubresque succi sunt; ^b sua sponte fortuitorum seminum fruges humo nutriente. Lauri baccæque & multa in illis rupibus agrestis est sylva. Credo equidem non divino instinctu, sed lascivia ⁵ esse provectos, ut passim hederæ ac vitium folia decerperent; redimitique fronde, toto nemore similes & bacchantibus vagarentur. Vocibus ergo tot millium, præsidem nemoris ejus deum adorantium, juga montis collesque resonabant; ^c quum orta licentia à paucis, ut fere fit, in omnes ⁶ se repente vulgasset. Quippe velut in media ¹⁰ pace, per herbas congestamque frondem prostraverant corpora. Et rex ^d fortuitam licentiam non averſatus, large ad epulas omnibus præbitis, per decem dies ^e Libero patri ⁷ operatum habuit exercitum. Quis neget eximiam quoque gloriam sæpius fortunæ, quam virtutis esse beneficium? quippe ne epulantes quidem, & sopitos ¹⁵ mero aggredi ausus est hostis; haud secus bacchantium ululantiumque fremitu perterritus, quam si præliantium clamor esset auditus. Eadem felicitas ab Oceano revertentes, temulentos ⁸ comessantesque protexit.

XXXIV. Hinc ad ¹ regionem, quæ *Dadala* vocatur, perventum est. Deſeruerant incolæ sedes, & in avios sylvestresque montes confugerant. Ergo ² *Acadera* tranſit, æque vaſta & deſtituta incolentium fuga. Itaque rationem belli neceſſitas mutavit: diviſis enim copiis pluribus ſimul locis arma ostendit; ³ oppreſſique, & qui ex-

INTERPRETATIO.

^b Cum terra sine cultu alar fructus seminum fortuito incidentium.

^c Cum hac lascivia bacchantium à paucis exorta, inter universos exemplo se diffu-

fudiſſet.

^d Casu inchoantem bacchationem non damnans.

^e Bacchi mysteria celebrantem ſuſtinuit.

NOTÆ.

⁶ Se repente vulgasset.] Treinshemius cum in Mſſ. quodam libro verbum vulgasset, deſiderari cerneret, in aliis legeret serpente; ſuſpicatus eſt ſic Curtium ſcripiſſe: orta licentia à paucis (ut fere fit) in omnes serpente.] Ingenioſa conjectura, nec improbanda.

⁵ Bacchantibus.] A Bacchi vel Baccharum nomine ductum eſt bacchari verbum, quod eſt iſanire; propterea quod illæ mulieres magnis clamoribus inconditoque motu ſurentium iſtar, Bacchi feſta, quæ Orgia dicta ſunt, celebrarent. Virgil. 4. Æneid.

⁷ Operatum.] Operari cuiſpiam numini idem eſt atque huic ſacra facere.

⁸ Comeſſ. protexit.] Sic reſtituit Mo-

dus ex Mſſ. cum vulgati libri præferrent, inter ora hoſtium protexit, quorum ſane verborum vix ullus erat ſenſus idoneus.

¹ Reg. quæ Dadala.] Ptolemæo Stephanoque urbs eſt, non regio: quanquam utrique convenire nomen potuit. Juſtinus vocat Dadalos montes l. 12. c. 7. Sed Ptolemæus longe trans Indum collocavit, Curtius citra poſuit.

² Acadera.] Legunt nonnulli Adaca, quæ forte ſunt Arriani Andaca. Quanquam hæc non civium fuga ſed deditioe capta ſunt, Vaſta.] Sic repoſuit Acidalius pro vulgato uſta. Vaſta intellige non de amplitudine, ſed quod deſerta & vaſtata à ſuis forent.

³ Oppreſſique, & qui.] Bongarſius ſcripſit, pectaverant

pectaverant hostem, omni clade perdomiti sunt. Ptolemæus plurimas urbes; Alexander maximas cepit: rursusque, quas distribuerat, copias junxit. Superato deinde 4 Choaspe amne Cœnon in obsidione urbis opulentæ (1 Beziram incolæ vocant) reliquit: ipse ad Mazagas venit. Nuper 6 Assacano, cujus regnum fuerat, demortuo; regioni urbiue præerat mater ejus Cleophes. Triginta millia peditum tuebantur urbem, non situ solum, sed etiam opere munitam. Nam qua spectat Orientem, cingitur amne torrenti, qui præruptis utrimque ripis aditum ad urbem impedit: ad Occidentem, & à Meridie velut de industria a rupes præaltas admolita natura est; infra quas cavernæ & voragines longa vetustate in altum cavatæ jacent: quaque desinunt, fossa ingentis operis objecta est. 7 XXXV stadia murus urbis complectitur; cujus inferiora saxo, superiora crudo latere sunt structa. Lateri vinculum lapides sunt, quos interposuere, ut duriori materiæ fragilis incumberet: simulque terra b humore diluta ne tandem universa consideret, impositæ erant trabes valide, quibus injecta tabulata muros & tegebant, & pervios fecerant.

XXXV. Hæc munimenta contemplantem Alexandrum, consilii que incertum (quia nec cavernas nisi aggere poterat implere, nec tormenta aliter muris admove- 20 re) quidam è muro sagitta percussit. Forte in furam incidit telum; cujus spiculo evulso admoveri equum iussit: quo vectus, ne obligato quidem vulnere, haud segnius destinata exsequebatur. Ceterum quum crus saucium penderet, & cruore siccato frigescebat vulnus aggravaret dolorem; dixisse fertur: 1 Se qui-

INTERPRETATIO.

a Præcelsis saxis urbem cinxit. b Ne lateres crudi pluvia exesi penitus collaberentur.

NOTÆ.

ptoræ vestigia sectatus, legendum voluit, oppressique ubi non expectaverant hostem: Acdalius, oppressique orbe, qui non expectaverant hostem: id est, unde quaque occupati cum Macedonas non putarent accessuros. Modius, oppressique & qui non expectaverant hostem; id est, etiam illi qui fugerant.

4. Choaspe.] Legitur hoc quoque nomen fluvii citra Indum apud Strabonem l. 15. Sed quia hunc in Cophen alterum flumen exire tradit, pro Choaspe suspicatur Freinsheimius utrobique scriptum fuisse Choen, quem Arrianus eidem Cophæ sive Copheni propinquum facit l. 4: librariorum deinde temeritate verum nomen Choes in aliud notius Choaspes mutatum esse.

5. Beziram.] Arriano Bazira dicitur plurali numero. Mazagas.] Straboni sunt Masoga Assacani urbs primaria: Diodoro Massaga; Arriano Massaga.

6. Assacano.] Non viri unius proprium, sed regum, immo gentis ipsius commune nomen fuisse constat ex Arriano, l. 4. ubi Ασάκων & Ασάκων legitur, utroque numero, sed discrepant à Curtio aliquantum quæ ibi narrat. Apud Strabonem Ασάκων scribitur. Cleophes.] Eadem videtur esse quam Justinus l. 12. c. 7. Cleophidem appellat.

7. XXXV stadia.] Alias, triginta quinque stadiorum murus urbem amplectitur.

1. Se quidem Jovis.] Alia Curtius, alia Plutarchus verba repræsentavit, ista nimirum: Hic, amici, qui fuit sanguis est humanus, non talis

— Diis ut solitus manare beatiss.

Versus est Homeri de Venere cum esset à Diomede vulnerata; sed in contrarium sensum ab Alexandro adductus:

Ιχὼρ δῖος περ τε γέει μακρότερος δούδῃ
Iliad. 6. 340.

dem Jovis filium dici, sed corporis agri vitia sentire. Non tamen ante se recepit in castra, quam cuncta prospexit, & quæ fieri vellet, edixit. Ergo sicut imperatum erat, alii extra urbem tecta demoliebantur, ingentemque vim materiæ faciendo aggeri detrahebant: 5 alii magnarum arborum stipites cumulis, ac moles saxorum in cavernas dejiciebant. Jamque agger æquaverat summæ fastigium terræ: itaque turres erigebantur, quæ opera ingenti militum ardore intra nonum diem absoluta sunt. Ad ea visenda rex, nondum obducta vulnere cicatrice, processit; laudatisque militibus admo- 10 verari machinas jussit: è quibus ingens vis telorum in propugnatores effusa est. Præcipue rudes talium operum terrebant mobiles turres; tantasque moles nulla ope, quæ cerneretur, adductas, deorum numine agi credebant: pila quoque muralia, & excussas tormentis prægraves hastas 15 negabant convenire mortalibus. Itaque desperata urbis tutela concessere in arcem. Inde, quia nihil obsessis 2 præter deditionem placebat, legati ad regem descenderunt veniam petitori. 3 Qua impetrata, regina cum magno nobilium feminarum grege aureis parteris vina libantium processit. Ipsa genibus regis parvo filio admo- 20 to, non veniam modo, sed etiam pristinae fortunæ impetravit decus: quippe appellata regina est; & credidere quidam, plus formæ, quam miserationi datum. Pueri quoque certe postea ex ea utcumque genito, *Alexandro* fuit nomen.

XXXVI. Hinc Polyperchon ad 1 urbem Oram cum exercitu missus inconditos oppidanos prælio vicit: intra munimenta compulso 25 quitus urbem in ditionem redegit. Multa ignobilia oppida deserta a suis venere in regis potestatem. Quorum incolæ armati petram 2 *Aornon* nomine occupaverunt. Hanc 3 ab Hercule frustra obsessam

INTERPRETATIO.

^a Tam ingentes machinas ad urbem admo- putabant impelli divina potestate.
^b motas nullius opera qui ab ipsis videretur, ^b Aiebant hominum vires superare.

NOTÆ.

2. Præter deditionem.] Vi captam tradit Arrianus urbem ipsam cum regis matre & filia.

3. Qua impetrata.] Sed perfidia postmodum usus mercenarios qui Cleophidi militaverant; nihil tale cogitantes cecidit. Diod. Sic. 17. Nam de his esse mentionem eo loco verisimile est.

1. Urbem Oram.] Ora plurali numero scripsit Arrianus, ut alia multa quæ vitiose apud Curtium in singularem mutata sunt scribarum, opinor, incitia vel audacia.

2. Aornon.] Apud Dionys. Perieg. v. 1151. & in multis Curtii exemplaribus

legitur quoque *Aornis*. Constatum nomen ex *a* privante & *opris*, *avis*: quod petra esset avibus inaccessa propter altitudinem, ut idem tradit Dionysius: cum alias id nominis quibusdam locis inditum sit ob pestilentem halitum qui aves fugaret aut supervolantes extingueret. Cujusmodi erat in Italia quem *Avernum*, *ἄopρον*, vocarunt.

3. Ab Hercule.] Idem referunt Strabo l. 15. Arrianus l. 4. & Eustathius ad Dionys. v. 1151. terque repulsum esse. Sed Arrianus in Indicis commentum hoc ait esse Macedonum sibi suoque regi blandientium.

esse: terræque motu coactum abstinere fama vulgaverat. Inopem consilii Alexandrum, quia undique præceps & abrupta rupes erat, senior quidam peritus locorum cum duobus filiis adiit; ^a si pretium 4 operæ esset, aditum se monstraturum esse promittens. LXXX talenta constituit daturum Alexander: & altero ex juvenibus obside retento, ipsum ad exequenda, quæ obtulerat, dimisit. Leviter armatis dux datus est Mullinus scriba regis. ^b Hos enim circumitu, quo fallerent hostem, in summum jugum placebat evadere. Petra non ut pleræque ^c modicis ac mollibus clivis in sublime fastigium crescit; sed in metæ maxime modum erecta est: cujus inia spatiosiora sunt, altiora in arctius coeunt, summa in acutum cacumen exurgunt. Radices ejus Indus amnis subit, præaltus, utrimque asperis ripis: ab altera parte voragines eluviesque præruptæ sunt. Nec alia expugnandi patebat via, quam ut replerentur. Ad manum sylva erat; quam rex ita cædi jussit, ut nudi stipites jacerentur: quippe rami fronde vestiti impedissent ferentes. Ipse primus truncam arborem jecit; clamorque exercitus, index alacritatis secutus est: nullo detrectante munus, ^d quod rex occupasset.

XXXVII. Intra septimum diem cavernas expleverant; quum rex sagittarios & Agrianos jubet, ^a per ardua niti: juvenesque promptissimos ex sua cohorte XXX delegit. Duces his dati sunt Charus & Alexander; quem rex nominis, quod sibi cum eo commune esset, admonuit. Ac primo, quia tam manifestum periculum erat; ipsum regem discrimen subire non placuit: sed ut signum tuba datum est, vir audaciæ promptæ conversus ad corporis custodes, sequi se jubet; primusque invadit in rupem. Nec deinde quisquam Macedonum substitit: relictisque stationibus sua sponte regem sequebantur. ¹ Multorum miserabilis fuit casus, quos ex prærupta rupe lapsos amnis præterfluens hausit: triste spectaculum etiam non periclitantibus. Quum vero alieno exitio, quid ipsis timendum foret, admonerentur; in metum misericordia versa; non extinctos, sed semetipfos deflebant. Et jam eo perventum erat, unde sine pernicie nisi victores redire non possent: ingentia saxa in subeuntes provolventibus barbaris;

INTERPRETATIO.

^a Si mercedem laboris acciperet.

^b Volebat eos obliquo itinere ascendere in supremum petræ verticem, ut ne ab hoste conspicerentur.

^c Parum arduo, & inclinato dorso.

^d Quod rex primus omnium impleverat.

¹ Per montis dorsum ascendere.

NOTÆ.

4. Opera.] Alias operi & operis. LXXX talenta.] De talentis l. 3. c. ult.

5. In metæ.] Metæ moles erat rotunda in acutum desinens, qualem hic describit Curtius; à metiendo dicta, quod medium curriculi Circensis spatium qua-

drigarumque cursum metiretur. Fuere etiam quæ in Pyramidis triangulæ formam terminarentur.

1. Multorum.] Non absimilis in re simili descriptio se obtulit supralib. c. 41.

- ² queis perculsi, instabili & lubrico gradu, præcipientes recidebant. Evaferant tamen Alexander & Charus, quos cum XXX delectis præmiserat rex; & jam pugnare cominus cœperant: sed quum superne tela barbari ingererent; sæpius ipsi feriebantur, quam vulnerabant.
- 5 Ergo Alexander & nominis sui, & promissi memor; dum acrius quam cautius dimicat, confossus undique obruitur. Quem ut Charus jacentem conspexit, ruere in hostem, omnium præter ultionem immemor cœpit; multosque hasta, quosdam gladio interemit. Sed quum tot unum incesserent manus, super amici corpus procu-
- 10 buit exanimis. Haud secus quam par erat; promptissimorum juvenum ceterorumque militum interitu commotus rex, signum receptui dedit. Saluti fuit, quod sensim & intrepidi se receperunt; & & barbari hostem depulisse contenti, ^b non insistere cedentibus.

- XXXVIII. Ceterum Alexander quum statuisset desistere incepto
- 15 (quippe nulla spes potiundæ petrae offerebatur) tamen speciem ostendit in obsidione perseverantis. Nam & itinera obsideri iussit, & turrets admoventi, & fatigatis alios succedere. Cujus pertinacia cognita, Indi per biduum quidem ac duas noctes, cum ostentatione non fiduciæ modo, sed etiam victoriæ epulati sunt; tym-
- 20 pana suo more pulsantes: tertia vero nocte tympanorum quidem strepitus desierat audiri: ceterum ex tota petra faces refulgebant; quas accenderant barbari, ut tutior esset ipsis fuga, obscura nocte per invia saxa cursurus. Rex Balacro, qui specularetur, præmissis, cognoscit petram fuga Indorum esse desertam. Tum dato signo, ut
- 25 universi conclamarent, incomposite fugientibus metum incussit: multique, tamquam adesset hostis, per lubrica saxa, perque invias co-res præcipitati occiderunt: plures aliqua membrorum parte multati, ^a ab integris deserti sunt. Rex locorum magis quam hostium victor, ^b tamen magnæ victoriæ sacrificiis & cultu diis satisfecit. Aræ
- 30 in petra locatæ sunt ¹ Minervæ Victoriæque Ducibus itineris, quos ^c subire jusserat leviter armatos, etsi promissis minora præstiterant, pretium cum fide redditum est. Petrae regionisque ei adjunctæ ² Sisocosto tutela permessa.

XXXIX. Inde processit ¹ Embolima: & quum angustias itineris

INTERPRETATIO.

^b Persecuti non sunt eos qui se recipiebant.

^a Ab iis qui illasi erant, relictæ sunt.

^b Quasi pro ingenti victoria Diis victimas & honorem rependit.

^c Ascendere in petram.

NOTÆ.

2. *Queis perculsi.*] Alias, qui perculsi, Macedones nimirum illi.

1. *Minerva.*] Videl. 3. c. 16. *Victoria.*]

1. 4. c. 50. *Ducibus.*] Seni cum altero e filiis.

2. *Sisocosto.*] Variant libri in hoc no-

mine: Arrianus Sisicoptum appellat.

1. *Embolima.*] Sic Ptolemæus quoque & Arrianus scripserunt, cum vulgari codices hic habeant *Ecbolima*; alii etiam corruptius. Ceterum ante Aornum petram expugnatam facit Arrianus.

obsideri XX millibus armatorum ab Eryce quodam, comperisset; gravius agmen exercitus Cæno ducendum modicis itineribus tradidit: ipse prægressus cum ² funditore ac sagittario; deturbatis, qui obsederant saltum, sequentibus se copiis viam fecit. Indi sive odio ducis, sive gratiam victoris regis inituri; Erycem fugientem adorti interemerunt, caputque ejus atque arma ad Alexandrum detulerunt. Ille facto impunitatem dedit; ³ honorem denegavit exemplo. Hinc ⁴ ad flumen Indum sextis decumis castris pervenit; omniaque, ut præceperat, ad trajiciendum præparata ab Hephæstione reperit. Regnabat in ea regione ⁵ Omphis, qui patri quoque fuerat auctor dendi regnum Alexandro. Et post mortem parentis ⁶ legatos miserat, qui consulerent eum, regnare se interim vellet, an privatum opperiri ejus adventum: permissoque ut regnaret, non tamen jus datum usurpare sustinuit. Is benigne quidem exceperat Hephæstionem, gratuitum frumentum copiis ejus admensus: ⁷ non tamen ei occurrerat, ne fidem ullius nisi regis experiretur. Itaque venienti obviam cum armato exercitu egressus est: elephanti quoque per modica intervalla militum agmini immixti, procul castellorum fecerant speciem.

XL. Ac primo Alexander ¹ non socium, sed hostem adventare credebatur. Jamque & ipse arma milites capere, & equites ² discedere in cornua jusserat, paratos ad pugnam. At Indus cognito Macedonum errore, jussis subsistere ceteris, ipse concitat equum, quo volebatur: idem Alexander quoque fecit; sive hostis, sive amicus occurreret, vel sua virtute, vel illius fide tutus. Coivere, quod ex

INTERPRETATIO.

¹ Utrique abire ad phalangis cornua.

NOTÆ.

² Funditore.] Pro funditoribus ac sagittariis: ut sæpe miles pro militibus, &c.

³ Honorem denegavit.] Nullo eos affecit præmio, ne scelesti exempli facinus probare videretur.

⁴ Ad flumen Indum.] Aut non potuerat aut etiam noluerat illum ad petram Aornum trajicere, cum hæc tamen versus Indi fontes esset, Strabone teste l. 15.

⁵ Omphis.] Diodorus, quem fere Curtius sequitur, *Mophim* vocat. Patri.] Taxiles hic fuit Diodoro teste, aliis etiã *Taxilus*: quod regum illorum commune nomen sive cognomen fuit, ut ex Strabone constat, l. 15, ex ipso Curtio infer. c. 41.

⁶ Legatos miserat.] Ea ipsa legatio est

quam Alexandro in Sogdianis agenti occurrisse scribit Diodorus: quo parum attente lecto Raderus ab ejus patre missam falso putavit.

⁷ Non occurrerat.] Hoc Curtius, ut opinor, de suo contra historiae fidem. Ipse enim Omphis, ut ex Arriano facile colligitur, & ex iis quæ modo diximus, Hephæstioni ac Perdicæ dux & comes itineris ad Indum fluvium datus ab Alexandro fuerat, ut communi ope quæ ad trajiciendum erant necessaria compararent. Arrian. l. 4. Curt. supra, cap. 32.

¹ Non socium.] Suspensus ex bellico apparatu & instructa acie aliquam barbari mutationem, ex quo illum à se dimiserat.

- utriusque vultu posset intelligi, amicis animis: ceterum sine interprete non poterat conferri sermo. Itaque adhibito eo, barbarus, *Occurrisse se dixit cum exercitu, totas imperii vires protinus traditurum; nec expectasse dum per nuncios daretur fides. Corpus suum & regnum permittere illi, quem sciret gloriæ militantis, nihil magis quam famam timere perfidiæ.* Lætus ² simplicitate barbari rex, & dextram fidei suæ pignus dedit; & regnum restituit. ³ LVI elephanti erant, quos tradidit Alexandro, multaue pecora eximiæ magnitudinis: tauros ad tria millia, pretiosum in ea regione, acceptumque animis regnantium armentum. Quærenti Alexandro plures agricultores haberet an milites? *Cum duobus regibus bellanti sibi majore militum quam agrestium manu opus esse.* respondit. Abisares & Porus erant; sed in Poro eminebat auctoritas: uterque ultra ⁴ Hydaspem amnem regnabat; & belli fortunam, quisquis arma inferret, experiri deçreverat.
- ¹⁵ XLI. Omphis permittente Alexandro, & regium insigne sumpsit; & more gentis suæ, nomen ¹ quod patris fuerat. *Taxilem* appellare populares; sequente nomine imperium in quemcumque transfret. Ergo cum per triduum hospitaliter Alexandrum accepisset, quarto die, & quantum frumenti copiis, quas Hephæstion duxerat, præbitum à se esset, ostendit; & aureas coronas ipsi amicisque omnibus, præter hæc ² signati argenti LXXX talenta dono dedit. Quæ benignitate ejus Alexander mire lætus; & quæ is dederat, remisit: & mille talenta ex præda, quam vehebat, adjecit: multaue convivalia ex auro & argento vasa, plurimum Persicæ vestis, XXX equos ex suis, cum iisdem insignibus, queis assueverant, quum ipsum veherent. Quæ liberalitas, sicut barbarum obstrinxerat; ita ³ amicos ipsius vehementer offendit. E quibus Meleager super cœnam largiore vino usus, *Gratulari se Alexandro dixit, quod saltem in India reperisset dignum talentis mille.* Rex haud oblitus quam ægre tulisset, quod Clitum ob linguæ temeritatem occidisset; iram quidem tenuit; ³⁰ sed dixit: *Invidos homines nihil aliud, quam ipsorum esse tormenta.*

NOTÆ.

². *Simplicitate.*] Ingenua sinceritate animique candore: hic enim *simplicitas* in bonam partem sumitur.

³. *LVI Elephanti.*] Triginta ponit Arrianus l. 5. cum antea XXV promissos à Taxile sociisque scripsisset l. 4. forte hos triginta solus ipse Taxiles, cæteri reliquos suppeditavere.

⁴. *Hydaspem.*] Inferius cap. 47.

¹. *Quod patris.*] Non patris solum, sed regum omnium decessorum, *sequente nomine imperium.* Propterea suspicatur Freinshemius legendum *patria non pa-*

tris: urbi enim regiæ *Taxila* nomen fuit. Sed quis dicat Taxili ab urbe, an à rege *Taxila* appellata sint? Adde quod Curtio; si *patria* scribere voluisset, scribendum fuit, quod *patria* erat, non quod fuerat.

². *Signati.*] Vide l. 3. c. 35. *Talentis.*] Ibidem.

³. *Amicos ipsius.*] Alexandri. *Quam ægre tulisset.*] Quantopere se ipsum pœnituisse, *Clitum.*] Hujus libri cap. 5. 6. 7.

XLII. Postero die legati ¹ Abisare adiere regem. Omnia ditioni ejus, ita ut mandatum erat, permittebant: firmataque invicem fide remittuntur ad regem. Porum quoque nominis sui fama ratus ad deditionem posse compelli; misit ad eum Cleocharem, qui denuncia-
ret ei, *Ut stipendium penderet, & in primo finium suorum aditu occur-* 5
reret regi. Porus alterum ex his facturum sese respondit; ut intranti
regnum suum praeſto eſſet, ſed armatus. Jam Hydaspem Alexander
superare decreverat; quum ² Barzaentes defectionis Arachosiis au-
ctor vinctus, trigintaque elephantum simul capti perducuntur; oppor-
tunum adversus Indos auxilium: quippe plus in belluis, quam in 10
exercitu ſpei ac virium illis erat. Gamaxusque rex exiguae partis In-
dorum, qui Barzaenti ſe conjunxerat, vinctus adductus eſt. Igitur
transfuga & regulo ³ in custodiam, elephantis autem Taxili traditis;
ad amnem Hydaspem pervenit: in cujus ulteriore ripa Porus conſe-
derat, tranſitu prohibiturus hoſtem. LXXXV elephantos objecerat 15
eximio corporum robore; utraque eos curruſ CCC & peditum
XXX fere millia: in quibus erant ſagittarii, ſicuti ante dictum eſt;
gravioribus telis, quam ut apte excuti poſſent. Ipſum vehebat ele-
phantus ſuper ceteras belluas eminens; armaque auro & argento di-
ſtincta ⁴ corpus raræ magnitudinis honeſtabant: par animus robori 20
corporis; &, quanta inter rudes poterat eſſe, ſapientia.

XLIII. Macedonas non conſpectus hoſtium ſolum, ſed etiam ¹ flu-
minis, quod tranſeundum erat, magnitudo terrebat. Quatuor in la-
titudinem ſtadia diſfuſum, ² profundo alveo, & nuſquam vada ape-
riente, ſpeciem vaſti maris fecerat. ³ Nec pro ſpatio aquarum late 25

INTERPRETATIO.

¹ Nec celeritatem ſuam minuebat pro-
portione undarum late diſfuſarum; ſed quaſi
ejus ripa anguſto intervallo diſtarent, ra-
pidus & coarctatus decurrebat.

NOTÆ.

1. *Abisara.*] Strabo *Abisarum* ap-
pellat l. 15. Diodorus *Embisarum*: Ar-
rianus nunc *Ambisarum*, nunc *Abiaſa-*
rem, nunc *Abiſſarem*. Sed uterque victo
demum Poro deditionem feciſſe ſcribit,
territum Alexandri minis.

2. *Barzaentes.*] Aliis *Barzentes*, Ar-
riano *Barſaentes*; de quo lib. 6. c.
Arachosiis.] lib. 7. c. 9. *Auctor.*] Quam-
vis abſens, per literas videlicet, cum non
abefſet procul; vel per ſuæ factionis ho-
mines. Niſi forte prætergreſſo Alexandro
illuc redierat.

3. *In custodiam.*] Barzaentes quidem
poſtea jūſſu Alexandri occiſus in poenam
prodiit ab eo Darii.

4. *Corpus.*] Pori regis.

1. *Fluminis.*] Hydaspis, ut modo di-
ctum eſt: cujus hic magnitudinem, præ-
funditatem, celeritatemque deſcribit Cur-
tius. Quem non video quomodo Darius
ſuiſ ad Alexandrum literis, inter regni
ſui munimenta numeraret, lib. 4. c. 29.
cum ſciamus Perſicum imperium ne ad
Indum quidem pertinuiſſe. Sed hoc fa-
cile putaverim Curtii *ὁρῶντα* eſſe.

2. *Profundo alveo.*] Ita quidem eo
tempore, quum ſolutis Caucaſi nivibus
omnes Indiæ fluvij Nili inſtar intumeſ-
cunt; alioquin hyeme vado tranſiri po-
teſt. Hæc ex Arriano cujus mentem de
æſtivo cardine interpres parum aſſecutus
eſt. Vide Uſſerium anno Periodi Jul.
4387. c. d.

stagnantium impetum coercebat; sed quasi in arctum coeuntibus ripis, torrens, & elisus ferebatur: occultaque saxa inesse ostendebant pluribus locis undæ reperiussæ. Terribilior erat facies ripæ, quam equi virique compleverant. Stabant ingentes vastorum corporum moles; & de industria 3 irritatæ horrendo stridore auras fatigabant. Hinc hostis, hinc amnis b capacia quidem bonæ spei pectora, & sæpe se experta, improvise tamen pavore percusserant: quippe instabiles rates, nec dirigi ad ripam nec tuto applicari posse credebant. Erant in medio amne insulæ crebræ, in quas & Indi, & Macedones nantes levatis super capita armis transibant. Ibi levia prælia conferebant: & uterque rex c parvæ rei discrimine, summæ experiebatur eventum. Ceterum in Macedonum exercitu temeritate atque audacia insignes fuere Symmachus & Nicanor; nobiles juvenes; & perpetua 4 partium felicitate ad spernendum omne periculum accensi: queis ducibus promptissimi juvenum lanceis modo armati transnavigare in insulam, quam frequens hostis tenebat; multosque Indorum, nulla re magis quam audacia armati, interemerunt. Abire cum gloria poterant, si unquam temeritas felix d inveniret modum: sed dum supervenientes contemptim & superbe quoque expectant; circumventi ab iis, qui occulti enataverant, eminus obruti telis sunt. Qui effugerant hostem, aut impetu amnis ablati sunt; aut vorticibus impliciti: eaque pugna multum fiduciam Pori erexit, cuncta cernentis è ripa.

XLIV. Alexander inops consilii, tandem ad fallendum hostem a talem dolum intendit. Erat insula in flumine amplior ceteris, sylvestris eadem & tegendis insidiis apta: fossa quoque præalta haud procul ripa quam tenebat ipse, non pedites modo, sed etiam cum equis viros poterat abscondere. Igitur ut à custodia huius opportunitatis oculos hostium averteret; Ptolemæum cum omnibus turmis obequitare iussit procul ab insula, & subinde Indos clamore terrere, quasi flumen transnavigaturus foret. Per complures dies Ptolemæus id fecit: eoque consilio Porum quoque agmen suum ei parti, quam se perere simulabat, coegit b advertere. Jam extra conspectum hostis in-

INTERPRETATIO.

b Animos Macedonum quamvis fiducia concipienda apios, tamen repentino metu perculerant. | quæ futura esset ultimi fortuna.
d Moderationem admitteret.
a Hoc stratagemata excogitavit.
c Levium præliorum successus tentabant | b Admovere.

NOTÆ.

3. Irritata.] Haud dubium quin subaudiri oporteat belluæ, id est, Elephantum: cum tamen nulla prius belluarum fiat mentio. Aut hic ergo scriptum erat, irritata belluæ; aut paulo superius, equi virique & belluæ compleverant: aut certe aliquid intercidit. Stridore.] Elephantorum stridor barritus proprie dicitur.
4. Partium.] Macedonicarum, sive Alexandri.

sula erat: Alexander in diversa parte ripæ statui suum tabernaculum jussit, assuetamque comitari ipsum cohortem ante id tabernaculum stare; & omnem apparatus regię magnificentię, hostium oculis de industria ostendi. Attalum & æqualem sibi, & haud disparem habitu oris & corporis (utique ¹ cum procul viseretur) veste regia exornat; ² præbiturum speciem ipsum regem illi ripæ præsidere, nec agitare de transitu. Hujus consilii effectum primo morata tempestas est, mox adjuvit; incommoda quoque ad bonos eventus vertente fortuna. ^b Trajicere amhem cum ceteris copiis in regionem insulæ, de qua ante dictum est, parabat; averso hoste in eos, qui cum Ptolemæo inferiorem obsederant ripam: quum procella imbrem vix sub tectis tolerabilem effudit: obrutique milites nimbo in terram refugerunt, navigiis ratibusque desertis: sed tumultuantium fremitus, obstrepentibus ripis, ab hoste non poterat audiri. Deinde momento temporis repressus est imber: ceterum adeo spissæ intendere se nubes, ut conderent lucem; vixque colloquentium inter ipsos facies noscitur. Terruisset alium obducta nox cœlo, quum ignoto amne navigandum esset; forsitan hoste eam ipsam ripam, quam cæci atque improvidi, & ex periculo gloriam accersentes petebant, occupante. Obscuritatem, quæ ceteros terrebat, ^c suam occasionem ratus, dato signo, ut omnes silentio ascenderent in rates, eam qua ipse vehebatur, primam jussit expelli. Vacua erat ab hostibus ripa, quæ petebatur; quippe adhuc Porus Ptolemæum tantum intuebatur: una ergo navi, quam petræ fluctus illiserat, hærente, ceteræ evadunt; armæ capere milites, & ire in ordines jussit.

XLV. Jamque agmen in cornua divisum ipse ducebat; quum Porus nunciatur armis virisque ripam obtineri, & rerum adesse discrimen. Ac primo humani ingenii vitio, spei suæ indulgens, Abisarem belli focium, (& ¹ ita convenerat,) adventare credebat. Mox liquidiore luce aperiente hostem, C quadrigas, & tria millia equitum venienti agmini Porus objecit. Dux erat copiarum, quas præ-

INTERPRETATIO.

^b *Admovere.*

^c *Arbitratus caliginem illam opportunam sibi esse.*

NOTÆ.

1. *Quum procul.*] Mirum vero si qua similitudo inter utrumque oris & corporis notari ab iis poterat, qui quatuor stadiis, hoc est quingentis passibus aberant, quam fluvii latitudinem esse supra dixerat.

2. *Præbiturum.*] Ut Attalus sic ornatus stipatusque pro rege ab Indis procul aspicientibus haberetur, qui ripæ præsidens nihil de transitu cogitaret.

1. *Ita convenerat.*] Et re ipsa parabat auxilium Abisares; quæ causa fuit Alexandro ut bellum cum solo Poro transigeret properaret prius quam ille copias junxisset. Ita Diodorus.

misit, ² Hages frater ipsius : summa virium in curribus, ³ Senos viros singuli vehebant ; duos clypeatos, duos sagittarios ab utroque latere dispositos ; ceteri aurigæ erant, haud sane inermes : quippe jacula complura, ubi comminus præliandum erat, omiſſis habenis, in hostem ingerebant. Ceterum vix ullus usus hujus auxilii eo die fuit. Namque, ut supra dictum est, imber violentius quam alias fusus, campos lubricos, & inequitabiles fecerat : gravesque, & propemodum immobiles currus, illuvie & voraginibus hærebant. Contra Alexander ^a expedito ac levi agmine strenue investus est. ⁴ Scythæ & Dahæ ¹⁰ primi omnium invadere Indos : Perdiccam deinde cum equitibus in dextrum cornu hostium emisit.

XLVI. Jam undique pugna ^a se moverat ; quum ii qui currus agebant, illud ultimum auxilium suorum rati, effusis habenis in medium discrimen ruere cœperunt. ^b Anceps id malum utrisque erat. ¹⁵ Nam & Macedonum pedites primo impetu obterebantur ; & per lubrica atque invia immiſſi currus excutiebant eos, à quibus regebantur : aliorum turbati equi non in voragines modo lacunasque, sed etiam in amnem præcipitavere ¹ curricula. ² Pauci ^c hostium tenus exacti penetravere ad Porum ³ acerrime pugnam cientem. Is ut

INTERPRETATIO.

^a Cum expeditis agilibusque copiis celeriter pugnam iniit.

^a Prælium inchoatum erat.

^b Erat id utrisque ex quo incommodum.

^c Currum qui ad Macedones usque impulsi fuerunt.

NOTÆ.

2. Hages frater.] Missum à Porō non fratrem, sed filium qui currus duceret, auctor est Arrianus ex Ptolemæo : à quo non parum diversa narrat apud eundem Aristobulus. Currus solum sexaginta fuisse etsi refellere conatur Arrianus, tamen ex ipsius Alexandri epistolis acceptum Plutarchus refert.

3. Senos viros.] Binos tantum cum uno auriga tribuit Strabo ; nec plures Ælianus hist. anim. 13.

4. Scythæ.] Lib. 7. c. 28. Dabæ.] supra, cap. 2.

1. Curricula.] A curru fit curriculum, quod est brevissimum vehiculi genus, cursui aptissimum. Ex quo factum quoque videtur ut curriculum pro cursu etiam accipiat.

2. Pauci hostium tenus.] Vocem tamen quam nonnullæ inseruerant editiones, sustulimus, plures secuti ; & quia veram hujus loci sententiam turbare videbatur, quam interpretando expressimus, Nempe

sic intellige : Hagem illum, quisquis fuit, ita dispositum agmen habuisse, ut inter ipsum & Pori exercitum, Macedones sese interjecerint : quod in subitario & pene nocturno copiarum motu contingere potuit ; maxime propter currus quibus directo agendis non facile apta planities occurrit. Cum ergo in pugnam concitati essent, eorum plurimi hac illac dissipati : pauci per mediam hostium aciem impulsī ad Porum usque evasere ; Macedonibus, ut alias l. 4. c. 57. de industria utrimque discedentibus, ut innoxii transirent. Hæc si cui non placent, videat quo tandem modo currus ad Porum penetrare aliter potuerint.

3. Pugnam cientem.] Atqui nondum aciem penitus instruxerat, nondum ad manum ventum erat, ut sequentia planum faciunt. Ergo pugnam ciere nihil aliud hoc quidem loco esse potest, quam ad pugnam acriter parare se, aut præparare.

dissipatos tota acie currus vagari sine rectoribus vidit; proximis amicorum distribuit elephantos. ⁴ Post eos posuerat pedites ac sagittarios tympana pulsare solitos: id pro cantu tubarum Indis erat: nec strepitu eorum movebantur, ^d olim ad notum sonum auribus mitigatis. Herculis simulacrum agmini peditum præferebatur: id maximum erat bellantibus incitamentum; & ^e deseruisse gestantes, militare flagitium habebatur. Capitis etiam sanxerant pœnam iis, qui ex acie non retulissent: metu, quem ex illo ^f hoste quondam conceperant, etiam in religionem venerationemque converso. Macedonas non belluarum modo, sed etiam ipsius regis aspectus parumper inhibuit. Belluæ dispositæ ⁶ inter armatos speciem turrium procul fecerant: ipse Porus humanæ magnitudinis prope modum ⁷ excefferat. ⁸ Magnitudini adjicere videbatur bellua, qua vehebatur, tantum inter ceteras eminens; quanto aliis ipse præstabat.

XLVII. Itaque Alexander contemplatus & regem & agmen Indorum, Tandem, inquit, par animo meo periculum video: cum bestiis simul, & cum egregiis viris res est. Intuensque Cœnon, Quum ego, inquit, Ptolomæo ¹ Perdiccæque, & Hephestione comitatus in lævum hostium cornu impetum fecero; viderisque me in medio ardore certaminis; ² ipse in dextrum move, & turbatis signa infer. Tu Antigènes, &

INTERPRETATIO.

^d Jamdiu cicuratis ad assuetum tympanorum strepitum auribus elephantorum,

^e Crimen erat in militia leges si quis reliquisset eos à quibus ferebatur.

NOTÆ.

⁴. Post eos.] In hoc concordat Arrianus: in reliquis paulo diversam hujus aciei dispositionem describit; talium rerum multo peritior, ut alias monuimus, quam Curtius.

⁵. Hoste quondam.] Nota fabula de Herculis Thebani expeditione in Indiam; Græcis ad suum illum referentibus quidquid usquam à quopiam heroium præclare gestum acceperant. Nec immerito censet Freinshemius figmenta Lusitani ejusdam esse quæ refert Oforius tanquam ex Indis audita, de templo monumentisque Græcorum militum, quos aiebant gemino prælio cecidisse, in quo Herculem Indorum quidam rex fudisset.

⁶. Inter armatos.] Ita quoque Diosdorus: sed hoc Arrianus negat, & in altero post ordine collocatos ait: ipse quoque Curtius paulo ante scripserat, post eos posuerat pedites, &c.

⁷. Excefferat.] Altum quinque cubitos facit Arrianus; hoc est, pedes septem

ac dimidium. Ceterum cum vulgo legerent, propemodum excefferat formam; emendarent alii, normam; doctioribus assensu sumus utrumque glossema esse, eoque rejecto, voces temere conjunctas prope modum, divisimus.

⁸. Magnitudini.] Addunt aliqui, Poris: quod item glossema putem: legunt alii magnitudinem; quod magis probaverim.

¹. Perdiccæque.] Antea cap. 45. Perdiccam in dextrum hostium cornu miserat: sed in priore nimirum adversus Hagem prælio; quod Glareanum fefellit.

². Ipse in dextrum.] Probavit Freinshemius, ipse dextrum move. Sed cujus dextrum cornu? Macedonum? At ipse ducebat Alexander. Hostium? at quis hoc dixerit, movere pro invadere? At enim paulo post Cœnus ingenti vi in lævum cornu invehitur! Hoc quidem æque Freinshemio solvendum est: ac sive legas, dextrum move, sive in dextrum; errorem alterum de lævo cornu non emendat.

3 Leonnate, & Tauron, invehemini 4 in mediam aciem & urgebitis frontem. Hasta nostra praelonga & valide non alias magis quam adversus belluas rectoresque earum usui esse poterunt: deturbate eos, qui vehuntur, & ipsas confodite. 5 Anceps genus auxilii est, & in suos acrius furit. In hostem enim imperio; in suos pavore agitur. Hæc eloquutus concitat equum primus. Jamque, ut destinatum erat, invaserat ordines hostium; quum Cœnus ingenti vi in lævum cornu invehitur: phalanx quoque in mediam Indorum aciem 6 uno impetu prorupit. At Porus, qua equitem invehī senserat, belluas agi iussit: sed tardum & pene immobile animal equorum velocitatem equare non poterat. Ne sagittarum quidem ullus erat barbaris usus: quippe longe & pregraves, nisi prius in terra statuerint arcum, haud satis apte & commode imponuntur. Tum humo lubrica, & ob id impediēte conatum, a molientes ictus; celeritate hostium occupabantur. Ergo spreto regis imperio (quod fere fit, ubi turbatis acrius metus, quam 15 dux imperare cœpit) totidem erant imperatores, quot agmina errabant. Alius jungere aciem, alius dividere; stare quidam, & nonnulli circumvehi terga hostium jubebant: b nihil in medium consulebatur. Porus tamen cum paucis, quibus metu potior fuerat pudor, colligere dispersos, obvius hosti ire pergit: elephantosque ante agmen suorum agi jubet. Magnum belluę iniecere terrorem: insolitusque stridor non equos modo, tam pavidum ad omnia animal; sed viros quoque ordinesque turbaverat.

XLVIII. Jam fugę circumspiciebant locum, paulo ante victores; 25 quum Alexander i Agrianos & Thracas leviter armatos, a me-

INTERPRETATIO.

a Dum sagittas in hostem destinant.

b Nihil communi consilio decernebatur.

a Aptiorem velitationi equestri, quam pugna stataria.

NOTÆ.

3. Leonnate.] Hoc Arrianus omisso Seleucum nominat, quem certum est phalangis fuisse ducem.

4. In mediam.] Emendatum volebat Modius, non in mediam aciem, sed urg. frontem: ratus scilicet aliud mediam aciem, aliud frontem hic dici; quod contra est. Nam ut in animalis capite media frons est inter duo cornua; sic in exercitu instructo acies & media & frons dicitur, quæ inter utrumque cornu porrigitur; la bataille. Atque hoc ipsa ratio poscebat, ut quum Alexander in lævum cornu, Cœnus in dextrum cum equitatu invehēretur: phalanx peditum in Porī pedites invaderet.

5. Anceps.] Periculosum, quia tam in

eos qui utuntur, quam in hostes irritari possunt. Imperio.] Minor autem imperii vis est ad movendas belluas quam parvis; quod hæc naturalis, illa coacta sit.

6. Uno impetu.] Tota quidem uno impetu invec̃ta est, sed non eodem atque equitatus; fusi enim à Macedone Indorum equitibus, phalanx demum irrupit, ex Arriano.

1. Agrianos & Thracas.] Arguit Raderum Freinshemius quod istos esse putaverit qui apud Arrianum missi dicuntur ab Alexandro ἰπποτόχοι, equestres sagittarii: quippe neutra ex gente equites fuisse. Verum ut hoc de Agrianis aliquis concedat, falsum quidem esse de Thracibus vel ex uno constat cap. 9.

liorem concursatione quam cominus militem, emisit in belluas. Ingentem ii vim telorum injecere & elephantis, & regentibus eos: phalanx quoque instare constanter territis cœpit. Sed quidam avidius persequuti belluas, in semet irritaverē vulneribus: obtriti ergo pedibus earum, ceteris, ut parcius instarent, 5 fuere documentum. Præcipue^b terribilis illa facies erat, quum² manu arma virosque corripere; & super se regentibus traderent. Anceps ergo pugna nunc sequentium, nunc fugientium elephantos, c in multum diei varium certamen extraxit: donec securibus (in namque genus auxilii preparatum erat) pedes amputare cœperunt: 3 *Copidas* 10 vocant gladios leviter curvatos, falcibus similes, queis appetebant belluarum manus: nec quidquam inexpertum non mortis modo, sed etiam in ipsa morte, novi supplicii timor omittebat. Ergo elephantum vulneribus tandem fatigati suos impetu sternunt: & qui rexerant eos præcipitati in terram, ab ipsis obtereabantur. Itaque pecorum modo magis pavidi, quam infesti, ultra aciem exigebantur; quum Porus destitutus à pluribus, tela multo ante preparata in circumfusus ex elephanto suo cœpit ingerere: multisque eminus vulneratis, expositus ipse ad ictus undique petebatur. Novem jam vulnera hinc tergo, illinc pectore exceperat; multoque sanguine profuso, languidis^d 20 manibus magis elapsa, quam excussa tela mittebat. Nec fegnius bellua instincta rabie, nondum saucia invehebatur ordinibus; donec rector belluæ regem conspexit fluentibus membris omissisque armis vix compotem mentis. Tum belluam in fugam concitat, sequente Alexandro: sed 4 equus ejus multis vulneribus confossus deficiensque procubuit, e posito magis rege, quam effuso. Itaque dum equum mutat, tardius insequutus est. 25

XLIX. Interim frater Taxilis regis Indorum præmissus ab Alexandro, monere cœpit Porum *ne ultima experiri perseveraret, dederetque se victori*. At ille quanquam exhaustæ erant vires, defiebatque sanguis, tamen ad notam vocem excitatus: *Agnosco*, inquit, 30

INTERPRETATIO.

- ^b Formidabile spectaculum erat, potius quam vi conjiciebantur.
^c In magnam diei partem produxit anticipem pugnam. ^e Leniter potius deponens Alexandrum, quam projiciens.
^d Qua defessis ejus manibus excidebant

NOTÆ.

1. 9. Adde l. 5. c. 6. & Arrianum lib. 6. c. 3. Et quod ait Curtius, *melio- rem concursatione quam cominus militem*, satis indicat equites exitisse. Quod si Thraces erant, necesse est fuisse & Agrianos: itaque accepit Gallicus interpres, 2. *Manu*.] Proboscis elephantorum, la trompe, idcirco manus dicitur quod vice manus ea utantur.
 3. *Copidas*.] A verbo κόπτω, seco, factum est nomen κόπης, id est, copis.
 4. *Equus ejus*.] Bucephalus, de quo vide l. 6. c. 12. senio & labore, non vulneribus confectum tradunt Onesicritus apud Plutarchum, & Arrianus: plerique, inquit, Plutarchus, ex prælio cum Poro; non extemplo, sed post, sub vulnerum curatione.

Taxilis fratrem, ¹ *imperii regnique sui proditoris*: & telum, ^a quod unum forte non effluxerat, contorsit in eum; quod per medium petus penetravit ad tergum. ² Hoc ultimo virtutis opere edito fugare acrius cœpit. Sed elephante quoque, qui multa exceperat tela, deficiebat. Itaque sistit fugam, peditemque sequenti hosti objecit. Jam Alexander consequutus erat; & pertinacia Pori cognita, vetabat resistentibus parci. Ergo undique & in pedites, ³ & in ipsum Porum tela congesta sunt: quibus tandem gravatus labi ex bellua cœpit. Indus qui elephantum regebat, descendere eum ratus, more solito elephantum procumbere jussit in genua: qui ut se submisit, ceteri quoque (ita enim instituti erant) demisere corpora in terram. Ea res & Porum, & ceteros victoribus tradidit.

L. Rex spoliari corpus Pori, interemptum esse credens, jussit: & qui detraherent lorica vestemque, concurrere; quum bellua dominum tueri, & spoliante cœpit appetere, levatumque corpus ejus rursus dorso suo imponere. Ergo telis undique ¹ obruitur; confossoque eo in vehiculum Porus imponitur. Quem rex ut vidit allevantem oculos; non odio, sed miseratione commotus, *Qua, malum*, inquit, *amentia te coëgit rerum mearum cognita fama, belli fortunam experiri*; quum *Taxiles* esset in deditis clementia mea tam propinquum tibi exemplum? At ille, *Quoniam*, inquit, *percontaris; respondebo ea libertate, quam interrogando fecisti. Neminem me fortiozem esse censebam: meas enim noveram vires, nondum expertus tuas: fortiozem esse te, belli docuit eventus. Sed ne sic quidem parum felix sum*, ^a *secundus tibi*. Rursus interrogatus ² quid in se victorem statuere debere censeret; *Quod hic*, inquit, *dies tibi suadet; quo expertus es, quam caduca felicitas esset*. Plus monendo profecit, quam si precatus esset. Quippe magnitudinem animi ejus interritam, ac ne fortuna quidem infractam non misericordia modo, sed etiam honore excipere dignatus est: ægrum curavit haud secus, quam si pro ipso pugnasset: ^b confirmatum contra

INTERPRETATIO.

^a Quod solum fortuito non exciderat Porum.

² Qui primus à te sum fortitudine.

^b Postquam præter omnium opinionem convalluit.

NOTÆ.

1. *Imperii.*] Totius Indiæ. Regni sui.] Taxilorum, quæ pars erant Indiæ. *Proditorum.*] Qui se regnumque externo regi dedidisset. Porro Taxilem ipsum fuisse apud Arrianum lego.

2. *Hoc ultimo.*] Simile quiddam de suo illo Scæva, sed magnificentius dixit Lucanus l. 6. Sed negat Arrianus assecutum esse telo, quem appetebat, Taxilem.

3. *Et in ipsum.*] Contra Arrianus Po-

rum tandem ultro venisse scribit.

1. *Obruitur.*] Elephantus. Rex.] Alexander.

2. *Quid in se.*] Quidnam putaret ipse de se statui ab Alexandro debere. Ceterum, si Plutarcho credimus, hoc unum respondit quærenti quemadmodum haberi se à victore vellet, βασιλικὸς, regie. *Tibi suadet*] ut id de me statuas, quod in te statui cuperes: potes enim, quam ego expertior, fortunam pati.

spem omnium, in amicorum numerum recepit : mox donavit : ampliore regno, quam tenuit. Nec sane quidquam ingenium ejus solius aut constantius habuit, quam admirationem veræ laudis & gloriæ : c. simplicius tamen famam æstimabat in hoste, quam in cive : quippe à suis credebat magnitudinem suam destrui posse ; eandem clariorem fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset.

INTERPRETATIO.

c. *Æquius tamen de hostium gloria judicabat, quam Macedonum.*

NOTÆ.

3. *Ampliore regno.*] Inter Hydaspem & Acesinem Pori regnum erat : nunc quidquid ab Acesine ad Hypasim extenditur, ejus ditioni adjectum est. In quo quantus fuerit gentium urbiumque numerus, non satis inter se consentiunt Strabo, Plutarchus, Arrianus & Plinius. Vide Usserii Chronicon ad an. Per. Jul. 4387. De pugne tempore Diodorum refellit Arrianus lib. 5. Cum enim pugna-

tum scribat contra Porum Munychione mense, qui in Aprilem ac Maium incidebat ; hæc ad Olymp. CXII. an. 1. pertinent, non ad secundum. Certe circa ipsum demum solstitii tempus castra ad Acesinem esse posita constat ex Nearcho apud Strabonem l. 15. Igitur alter Olympiadis annus, cujus exordia solstitio posteriora fuere, nondum inierat quando Porus victus est.

Q C U R T I I,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER NONUS.

LEXANDER tam memorabili victoria latus, qua sibi Orientis fines apertos esse censebat; Soli victimis caesis, milites quoque, quo promptioribus animis reliqua belli munia obirent, pro concione laudatos docuit: *Quidquid Indis virium fuisset, illa dimicatione prostratum:*¹ ceterum opimam pradam fore; ² celebratasque opes in ea regione eminere, quam peterent. Proinde jam vilia & obsoleta esse spolia de Persis: gemmis margaritisque, & auro atque ebore Macedoniam Graciamque, non suas tantum domos, repleturos. Avidi
10 milites & pecuniæ & gloriæ; simul quia nunquam affirmatio ejus fefellerat eos, pollicentur operam: dimissisque cum bona spe, navigia edificari jubet; ut quum totam Asiam percurrissent, finem terrarum mare inviseret. Multa materia navalis in proximis montibus erat; quam cedere aggressi magnitudinis ² inusitatae reperere serpentes. Rhinoceroes quoque, ³ rarum alibi animal, in iisdem montibus erant.

INTERPRETATIO.

² Divitias rumore majores esse in iis locis qua adituri erant.

NOTÆ.

1. *Ceterum.*] Freinshemius sic conjiciebat locum posse constitui: *ceterum opimam pradam celebrataeque opes in ea regione manere* (id est, ipsos expectare) *quam peterent.* Rotundior utique oratio, & Curtii stylo similior: ceterum vulgata ferri potest.

2. *Inusitata.*] Pedum sexdecim. Ita qui-

dem Diodorus l. 17. Ælianus hist. anim. 17. Arrianus in Indic. At Onesicritus apud Strabonem l. 15. duorum meminit, quorum alter 80. cubitos, alter 140. longitudine æquarer. Similia videsis apud Plin. l. 8. c. 11. 14. &c.

3. *Rarum alibi.*] Igitur India rhinoceros non alit solum, sed etiam generat ceterum

ceterum hoc nomen belluis eis inditum à Græcis : sermonis ejus ignari aliud lingua sua usurpant. Rex duabus 4 urbibus conditis in utraque fluminis, quod superaverat, ripa; copiarum duces coronis & mille aureis singulos donat: ceteris quoque pro portione, aut gradus, quem in militia obtinebant, aut navatæ operæ, honos habitus est. 6 Abisares, qui prius quam cum Poro dimicaretur, legatos ad Alexandrum miserat; rursus alios misit, pollicentes *omnia facturum qua imperasset, modo ne cogeretur corpus suum dedere; neque enim aut sine regio imperio victurum, aut regnaturum esse captivum.* Cui Alexander nunciari iussit; si gravaretur ad se venire, ipsum ad eum esse venturum. 10

II. Hinc 1 Poro amneque superato ad interiora Indiæ processit. Sylvæ erant prope in immensum spatium diffusæ, procérisque & in eximiam altitudinem editis arboribus umbrosæ: plerique rami instar ingentium stipitem 2 flexi in humum, rursus, qua se curvaverant, 15 erigebantur adeo ut species esset non rami resurgentis, sed arboris ex sua radice generatæ. Cæli temperies salubris: quippe & vim so-

INTERPRETATIO.

* *Ardorem solis umbracula nemorum imminuunt.*

NOTÆ.

rat, contra quam scripsit Curtius l. 8. c. 29. quis enim putet ibi rarius esse ubi nascitur, quam quo transfertur? [*A Græcis.*] Videt. l. 8. c. 29. ubi de hoc nomine.

4. *Urbibus.*] Alteram à *νίκη*, *victoria*, Nicaam; alteram de equi sui nomine *Bucephalam* appellavit, teste Arriano l. 6. qui *Alexandriam Bucephalon* vocat. in Periplo Erythr. si tamen is auctor est. Curtio infra, c. 9. *Bucephalos*: Stephano & Straboni *Bucephalia* dicitur.

5. *Fluminis.*] Hydaspis, cujus in citiore ripa *Nicaam*, in ulteriore *Bucephalam* collocant, contra quam exhibet Ptolemæi tabula 10. Asiæ. Ubi & illud erratum putamus quod *Bucephalam* ad confluentes Hydaspis & *Zadadri*, hoc est, *Acesinis* statuit: cum ex Arriano & Strabone constet eo ipso loco conditam ubi Hydaspem trajecerat.

6. *Abisares.*] Supra l. 8. c. 42. *Rursus alios.*] Prioris legationis nec Diodorus, nec Arrianus meminere; ac si qua missa fuit, aut dolo res agebatur fictisque promissis, cum omnia ditioni *Alexandri* permitteret; aut mutata postmodum *Abisara* voluntas, qui Poro, lente quamvis,

auxilia adducebat ante pugnam, ut ex Diodoro intelligimus Olymp. 113. an. 2. & Curtio l. 8. c. 45.

1. *Poro amneque.*] Dubius ac difficilis locus. Si enim amnem Hydaspem intelligit, quid opus erat denuo monere Porum amnemque superatos? Legebat Modius cum nonnullis Mss. *Poro amne superato*: sed nulla uspiam *Pori* fluvii mentio. Conjicit Freinshemius rescribendum, *hinc Poro Acesineque superato*; quod revera primum ab Hydaspem movens Acesinem trajecit, Arriano teste. Sed neque hoc, ut verum fatear, satis placet. Sive enim Hydaspem, sive Acesinem, sive quem alium scripsit; haud satis video quam apte idem verbum *superandi*, simul & semel de Poro deque fluvio dicatur, sensu admodum dissimili, nimiumque violenta accommodatione. Suspiciari potius liberet, quoniam nulla præterea occurrit lectionum varietas, excidisse aliquid inter has voces *Poro & amneque*: ut si diceres, *hinc Poro comite movit ad Acesinem & c amneq; superato, &c.*

2. *Flexi in humum.*] Eadem apud Strabonem Onesicritus lib. 15. Theophrastus,

lis umbræ levant; & aquæ 3 largæ manant è fontibus. Ceterum hic quoque serpentium magna vis erat, squamis fulgorem auri reddentibus: virus haud ullum magis noxium est: quippe morsum præfens mors sequebatur; donec ab incolis remedium oblatum est. Hinc per deferta ventum est ad flumen 4 Hyarotim: junctum erat flumini nemus, opacum arboribus alibi inusitatis, agrestiumque pavonum multitudine frequens. Castris inde motis, oppidum haud procul positum 5 corona capit; obsidibusque acceptis stipendium imponit. Ad magnam deinde, ut in ea regione, urbem pervenit; non muro solum, 10 sed etiam palude munitam. Ceterum barbari vehiculis inter se junctis dimicaturi occurrerunt: tela aliis hastæ, aliis secures erant, transliebantque in vehicula strenuo saltu, quum succurrere laborantibus suis vellent. Ac primo insolitum genus pugnae Macedonas terruit, quum eminus vulnerarentur: deinde 15 spreto tam incondito auxilio, ab utroque latere vehiculis circumfusi repugnantes fodere cœperunt. Rex vincula, quæ conferta erant, jussit incidi, quo facilius singula circumvenirentur: itaque VIII millibus suorum amissis in oppidum refugerunt. Postero die scalis undique admotis muri occupantur: paucis pernicitas saluti fuit: qui cognito urbis excidio 20 paludem transnavere, & in vicina oppida ingentem intulere terrorem; invictum exercitum, & deorum profecto, advenisse memorantes.

III. Alexander ad vastandam eam regionem Perdicca cum expedita manu misso; partem copiarum Eumeni tradit, ut is quoque barbaros ad deditionem compelleret: ipse ceteros ad urbem validam, 25 in quam aliarum quoque confugerant incolæ, duxit. Oppidani missis, qui regem deprecarentur, nihilominus bellum parabant: quippe orta seditio in diversa consilia diduxerat 1 vulgum: alii omnia deditione potiora, quidam nullam opem in ipsis esse ducebant. Sed 2 dum nihil in commune consulitur, qui deditioni imminabant, apertis portis 30 hostem recipiunt. Alexander quamquam belli auctoribus jure pote-

INTERPRETATIO.

^b Contemnentes tam incompositum subsidium hostium.

^a Cum nihil communi consilio deliberaretur, qui dedere se tentabant, &c.

NOTÆ.

de plantis 4. s. Plinius lib. 12. cap. 5. nisi quod Onoficritus in Musicana regione Indiæ maxime Australi nasci has arbores tradit. Similia quoque afferunt recentiores apud Clusium in notis ad Garfias historiam aromatum.

3. *Largæ.*] Verius forte *largè*: quam similis locus est lib. 6. c. 16. nulla utrobique lectionum diversitate.

4. *Hyarotim.*] Sic à Curtio scriptum suadet plurium librorum consensus. Et

potuit quidem, cum ipse Strabo non aliter scripserit: quamvis Arrianus *Hydraotem* vocet. Hunc ait magnis aliquot fluviis auctum Acefini misceri nomenque amittere, pariter ut Hydaspem. Vide 1. 6. Exp. & lib. rer. Ind.

5. *Corona.*] Vide lib. 4. c. 24.

1. *Vulgum.*] Sic quoque usurpat Salustius genere masculino, cum plerumque neutro scribatur.

rat. irasci; tamen omnibus venia data, & obsidibus acceptis, ad proximam deinde urbem castra movit. Obsides ducebantur ante agmen: quos quum è muris agnovissent, utpote gentis ejusdem; in colloquium convocaverunt. Illi clementiam regis, simulque vim commemorando, ad deditionem eos compulere: ceteras quoque urbes simili modo deditas in fidem accepit. Hinc in regnum ² Sopithis perventum est. Gens, ^b ut barbari, sapientia excellit, bonisque moribus regitur. Genitos liberos non parentum arbitrio tollunt aluntque; sed eorum quibus spectandi infantium habitum cura mandata est. Si quos insignes aut aliqua membrorum parte inutiles notaverunt, necari jubent. Nuptiis coeunt, non genere ac nobilitate conjunctis, ^c sed electa corporum specie; quia eadem aestimatur in liberis.

IV. Hujus gentis oppidum, cui Alexander admoverat copias, ab ipso Sopithe obtinebatur: clausæ erant portæ, sed nulli in muris turribusque se armati ostendebant: dubitabantque Macedones, destruisentne urbem incolæ, an fraude se occulerent: quum subito patefacta porta, rex Indus cum duobus adultis filiis occurrit; multum inter omnes barbaros ¹ eminens corporis specie. Vestis erat auro purpuraque distincta, quæ etiam crura velabat: aureis soleis inferebat gemmas: lacerti quoque & brachia margaritis ornata erant. Pendebant ex auribus insignes candore & magnitudine ² lapilli. Baculum aureum ³ berylli distinguebant; quo tradito, precatus ⁴ ut sospites acciperet, se liberosque & gentem suam dedit. Nobiles ad venandum canes in ea regione sunt: latratu abstinere dicuntur quum vi-

INTERPRETATIO.

^b Quantum barbari possunt.

[^c Sed aestimata corporis pulchritudine.

NOTÆ.

² Sopithis.] Habent plerique *Sopithis*. Sed vix putem aliter scripsisse Curtium quam apud Diodorum legerat: cui consentiunt Strabo & Arrianus.

Sapientia.] Ad hos referri possent quæ narrat Plutarchus de decem Gymnosophistarum responsis ad Alexandri quæsitæ; nisi rem alio loco ac tempore gestam indicaret post Oxydracarum expugnationem.

³ Insignes.] Hoc est, notabili quopiam vitio corporis deformes.

¹ Eminens.] Quatuor enim cubitos excedebat, inquit Diodorus. Ex quo Raderi sententiam de loco Plutarchi confirmare possis; ubi quinque pro quatuor Porro tribuendos cubitos censet.

² Lapilli.] Margaritæ sive uniones, des: perles: quamvis enim ut plurimum

distingui soleant gemmæ ab unionibus: quandoque tamen uniones lapilli vocantur; ut apud Silium lib. 12. v. 229.

mira candoris honore

Lucet in aure lapis rubris advectus ab undis.

Nihil ergo est quamobrem pro *candore*, legi velimus *colore*.

³ Berylli.] Lapidis pretiosi genus est subviride ac pellucens: cujus varias species enumerat Plinius lib. 37. c. 5.

⁴ Ut sospites.] Ut salvos & incolumes se liberosque & gentem suam, in fidem acciperet. Quod enim in vulgatis legebatur, *ut sospes acciperet* Alexander, optime vidit Freinshemius ad rem non esse: nam quid hoc attinebat precari, cum sospes esset?

dere feram ; leonibus maxime infesti. Horum vim ut ostenderet Alexandro , in conspectu leonem eximie magnitudinis iussit emitti, & quatuor omnino admoventi canes , qui celeriter occupaverunt feram. Tum ex iis qui assueverant talibus ministeriis , unus , canis
 5 leoni cum aliis inhærentis crus avellere ; & quia non sequebatur , ferro amputare cœpit : nec sic quidem pertinacia victa , rursus aliam partem secare institit ; & inde non segnius inhærentem ferro subinde cædebat. Ille in vulnere feræ dentes moribundus quoque infixerat : tantam in illis animalibus ad venandum cupiditatem ingenerasse
 10 naturam memoriæ proditum est. Equidem & plura transcribo , quam credo : nam nec affirmare sustineo , de quibus dubito ; nec subducere quæ accepi. Relicto igitur Sopithe in suo regno , ad fluvium ⁶ Hypasin processit ; Hephæstione , qui diversam regionem subegerat , conjuncto. ⁷ Phegelas erat gentis proximæ rex , qui popularibus suis
 15 colere agros , ut assueverant , iussis , Alexandro cum donis occurrit ; nihil quod imperaret detrectans.

V. Biduum apud eum substitit rex : tertio die ¹ amnem superare decreverat , transitu difficilem , non spatio solum aquarum , sed etiam faxis impeditum. Percontatus igitur ² Phegelam , quæ noscenda erant , XI dierum ultra flumen per vastas solitudines iter esse
 20 cognoscit : excipere deinde ³ Gangem , maximum totius Indiæ flumen : ulteriorem ripam colere gentes ⁴ Gangaridas & ⁵ Pharrasios ;

NOTÆ.

5. *Plura transc. qu. credo.*] Et tamen eadem uno ore affirmant. Diodor. l. 17. Ol. 113. 2. Strabo lib. 15. Ælianus hist. anim. 8. Plinius l. 8. c. 4. Plutarchus de sol. anim. &c.

6. *Hypasin.*] Sic quoque scribunt Plinius & Solinus ; cum Diodoro , Arriano & Philostrato sit *Hyphasis*. Apud Dionys. Perieg. atque Strabonem , nescio an corruptè , constanter tamen legitur *Hypanis* : quem ultimum expeditionis Alexandri terminum fuisse consentiunt. Hunc Philostratus in Oceanum exire falso putavit : reliqui Indo misceri affirmant : sed prius in Acesinem recipi testatur Arrianus Exp. l. 6. immo antequam in Acesinem influat , cum Hydræote coire. Idem lib. rer. Indic.

7. *Phegelas.*] Magna non modo inter Curtianos codices , verum etiam inter scriptores alios discrepantia in hoc nomine. Aliis enim dicitur *Phegeus* , aliis *Phegeas* , aliis *Phegela* , aliis *Pheges*. In quibuldam scriptum erat *Phegelis* : unde

Freinshemius factum ibat , *Phegel* , is erat , &c. sed hoc ut conveniat cum reliqua oratione , demendum foret , qui.

1. *Amnem.*] Hypasim de quo super, cap.

2. *Phegelam.*] Legunt aliqui *Phegelem* , alii *Phegela* : quibus firmari posset conjectura Freinshemii quam modo retulimus.

3. *Gangem max.*] Consule quæ diximus ad l. 8. c. 28.

4. *Gangaridas.*] Eadem quoque vox apud Virgilium Georg. 3. v. 27. Ptolemæum lib. 7. c. 1. Vibium Sequest. Plinium lib. 6. c. 19. Solin. cap. 55. Justinum l. 12. c. 8. Nomen à *Gange* ductum , cujus ad ostia incoluerunt. Sed Strabo , Diodorus , *Gandaridas* : Plutarchus *Gandaritas*. Alios puto apud Stephanum esse *Gandaras* seu *Gandaros* Indiæ populos , quos à Gangaridis Ptolemæus aperte distinguit. Solus , opinor , Dionysius Perieg. nostros *Gargaridas* appellat vers. 1114. Hodie regnum est Bengala.

5. *Pharrasios.*] Alias *Parrhasios* sive *Par-*

eorumque regem esse Aggrammem, XX millibus equitum, ducentisque peditum obsidentem vias: ad hæc quadrigarum duo millia trahere & præcipuum terrorem, elephantos; quos trium millium numerum explere dicebat. Incredibilia regi omnia videbantur. Igitur Porum (nam cum eo erat) percontatur, an vera essent, quæ dicerentur? Ille vires quidem gentis & regni haud falso jactari affirmat; ceterum qui regnaret, non modo ignobilem esse, sed etiam ultima sortis: quippe patrem ejus tonforem vix diurno questu propulsantem famem, ^a propter habitum haud indecorum, cordi fuisse regine: ^b ab ea in propiorum ejus, qui tum regnasset, amicitia locum admotum; interfecto eo per insidias, sub specie tutela liberum ejus invasisse regnum; necatisque pueris hunc, qui nunc regnat, generasse; invisum vilemque popularibus; magis paternæ fortune, quam suæ memorem. Assertio Pori multiplicem animo regis injecerat curam: hostem belluasque spernebat: situm locorum, & vim fluminum extimescebat: ^c relegatos in ultimum pene rerum humanarum terminum persequi, & eruere arduum videbatur. Rursus avaritia gloriæ, & insatiabilis cupido famæ nihil invium, nihil remotum videri sinebat. Et interdum dubitabat, an Macedones tot emensi spatia terrarum, in acie & in castris senes facti, per objecta flumina, per tot naturæ obstantes difficultates sequuturi essent? Abundantes onustosque præda, magis partâ frui velle, quam acquirendâ fatigari. ^d Non idem sibi & militibus animi esse: se totius orbis imperium mente complexum, adhuc in operum suorum primordio stare: militem labore defatigatum, ^e proximum quemque fructum, finito tandem periculo, expetere.

VI. Vicit ergo cupido rationem, & ad concionem vocatis militibus, ad hunc maxime modum disseruit. Non ignoro, milites, multa quæ terrere vos possent, ab incolis India per hos dies de industria esse jactata: sed non est improvisa vobis mentientium vanitas. Sic ¹ Cilicia fauces, sic Mesopotamia campos, sic Tigrim & Euphratem quorum alterum vado transivimus, alterum ponte; terribilem fecerant Persæ.

INTERPRETATIO.

^a Ob speciem corporis non invenustam amatum à regina fuisse.	ad extremum prope habitabilis orbis litem ejectas, & eas inde extrahere.
^b Cum ab illa adductus esset ad proximum favoris gradum apud regem qui tunc imperabat.	^d Aliud ipsi, aliud militibus propositum esse.
^c Difficile esse censebat invadere gentes	^e Quam primum posset, præmio victoriæ frui velle.

NOTÆ.

raffios: qui Diodoro sunt Tabraffii; Straboni, & Solino Prassii; Plutarcho Prassii five Prassai: Justino Prassida. Hos apparet fuisse Gangaridum vicinos.

1. Cilicia,] Lib. 3, cap. 9. Mesopotamia
1. 5. c. 2. Tigris & Euphrates, ibid. Euphratem ponte trajecit, 1. 4. c. 16. Tigrim vado; ibidem cap. 37.

NUNQUAM^a ad liquidum fama perducitur: omnia, illa tradente, majora sunt vero: nostra quoque gloria, ^b quum sit ex solido, plus tamen habet nominis, quam operis. Modo quis belluas offerentes ² mœnium speciem, quis Hydaspem amnem, quis cetera auditu majora quam vero, sustinere posse credebat? Olim hercule fugissemus ex Asia, si nos fabula debellare potuissent. Creditisne elephantorum greges majores esse, quam usquam armentorum sunt? quum ^c & ³ rarum sit animal; nec facile capiatur: multoque difficilius mitigetur. Atqui ^e eadem vanitas copias peditum equitumque numeravit. Jam flumen, quo latius fusus est, ¹⁰ hoc placidius stagnat; quippe angustis ripis coercita, & ^d in angustiore alveum elisa torrentes aquas invehunt: contra, spatio alvei segnior cursus est. Præterea in ripa omne periculum est, ubi applicantes navigia hostis expectat. Ita quantumcumque flumen intervenit, idem futurum discrimen est evadentium in terram. Sed omnia ista vera esse fingamus: utrum- ¹⁵ ne vos magnitudo belluarum, an multitudo hostium terret? Quod pertinet ad elephantos, ⁴ præsens habemus exemplum: in suos vehementius quam in nos incurrerunt; tam vasta corpora securibus falcibusque mutilata sunt. Quid autem interest totidem sint, quot Porus habuit, an tria millia? quum uno aut altero vulneratis ceteros in fugam declinare vi- ²⁰ deamus. Inde paucos quoque incommode regunt: congregata vero tot millia ipsa se elident; ubi nec stare, nec fugere potuerint inhabiles vastorum corporum moles. Equidem sic animalia ista contempsi, ut quum haberem, ipse non opposuerim; satis gnarus plus suis, quam hostibus periculi inferre. Atenim equitum peditumque multitudo vos commovet! ²⁵ cum paucis enim pugnare soliti estis; & nunc primum ^e inconditam sustinebitis turbam. Testis adversus multitudinem invicti Macedonum roboris ⁶ Granicus amnis; & Cilicia inundata cruore Persarum; & ⁷ Arbela, cujus campi devictorum à nobis ossibus strati sunt. Sero ho-

INTERPRETATIO.

^a Nunquam pura mendacio fama ad nos pervenit.

^b Quamvis ex vera virtute profecta sit, tamen major est à fama, quam à nostris facinoribus.

^c Simili mendacio aucta sunt copiae.

^d Intra arctiorem canalem compressa flumina rapidiores undas volvunt.

^e Incompositio agmini resistetis.

NOTÆ.

². Mœnium.] Tota acies (Poti) urbis speciem exhibebat. Nam elephantorum statio turribus, & militum inter hos dispositi ordines muris erant assimiles. Diodorus l. 17.

³. Rarum sit.] Nec vero ita rarum esse in India constat tam ex iis quæ Plinius lib. 6. c. 19. ac 20. & Plutarchus in Alex. hoc ipso loco docet; quam ex omnium recentiorum narrationibus.

⁴. Præsens hab. ex.] Libro 8. cap. 48. In suos.] Ibid. c. 47.

⁵. Cum paucis.] Hæc per ironiam dicta.

⁶. Granicus.] Lib. 3. c. 2. Supplem. l. 2. c. 5. Cilicia.] Ibid. cap. 35. 36.

⁷. Arbela, cujus.] Non solum igitur Arbela, orum: sed singulari quoque numero Arbela nomen Latinum est. Pugnam ad Arbela habes l. 4. c. 56. & seqq.

stium legiones numerare cœpistis, postquam solitudinem in Asia vincendo fecistis : quum per⁸ Hellespontum navigaremus, de paucitate nostra cogitandum fuit : nunc nos Scythæ sequuntur; Bactriana auxilia præsto sunt ; Dabæ Sogdianique inter nos militant. Nec tamen illi turba confido : vestras manus intueor ; vestram virtutem rerum, quas gesturus sum, 5 vadem prædemque habeo : quamdiu vobiscum in acie stabo, nec meos nec hostium exercitus numeravero : vos modo animos mihi plenos alacritatis ac fiducia adhibete. Non in limine operum laborumque nostrorum, sed in exitu stamus : pervenimus ad solis ortum & Oceanum : nisi obstat ignavia, inde victores perdomito sine terrarum revertemur in patriam. No- 10 lite, quod pigri agricola faciunt, maturos fructus per inertiam amittere è manibus. Majora sunt periculis premia : dives eadem, & imbellis est regio. Itaque non tam ad gloriam vos duco, quam ad prædam. Digni estis, qui opes, quas illud mare litoribus invehit, referatis in patriam : digni, qui nihil inexpertum, nihil metu omissum relinquatis. Per ego 15 vos gloriamque vestram, qua humanum fastigium exceditis ; perque & mea in vos, & in me vestra merita, quibus invicti contendimus, oro quasque, ne humanarum rerum terminos adeuntem alumnium commilitonemque vestrum, ne dicam regem, deseratis. Cetera vobis imperavi ; hoc unum debiturus sum. Et is vos rogo, qui nihil unquam vobis præcepi, 20 quin primus me periculis obtulerim : qui sæpe aciem clypeo meo texi ; ne infregeritis in manibus meis palmam, qua⁹ Herculem Liberumque patrem, si invidia abfuerit, equabo. Date hoc precibus meis, & tandem obstinatum silentium rumpite. Ubi est ille clamor alacritatis vestra index ? ubi ille meorum Macedonum vultus ? Non agnosco vos, milites : nec agnosci videor à vobis : surdas jamdudum aures pulso : aversos ani- 25 mos & in fractos excitare conor.

VII. Quumque illi in terram demissis capitibus tacere perseverarent ; Nescio quid, inquit imprudens in vos deliqui, quod me ne in- 30 tueri quidem vultis : in solitudine mihi videor esse : nemo respondet ; nemo saltem negat. Quos alloquor ? quid autem postulo ? vestram gloriam & magnitudinem vindicamus. Ubi sunt illi, quorum certamen paulo ante vidi, ¹ contendentium, qui potissimum vulnerati regis corpus exciperent ? desertus, destitutus sum, hostibus deditus. Sed solus quo- 35 que ² ire perseverabo : objicite me fluminibus & belluis & illis gentibus, quarum nomina horretis : inveniam qui desertum à vobis sequantur. Scythæ Bactrianique erunt mecum ; hostes paulo ante, nunc milites nostri.

NOTÆ.

8. Hellespontum.] Lib. 3. c. 3. Scythæ.] lib. 4. c. 7. Liber pater : l. 7. c. 35.

Massageta, opinor, de quibus l. 8. c. 2.] 1. Contendentium.] Lib. 7. c. 24.

Bactriana.] lib. 7. c. 19. Dabæ.] lib. 8. c. 2.] 2. Ire perseverabo.] Hæc altero tan-
Sogdiani.] lib. 7. c. 37. tum die dixisse auctor est Arrianus.

9. Herculem Liberumque.] Hercules]

MORI præstat, ^a quam precario imperatorem esse: ite reduces domos; ite deserto rege ovantes. Ego hic à vobis desperata victoria, aut honesta morti locum inveniam. ^b Ne sic quidem ulli militum vox exprimi potuit, expectabant ut duces principesque ad regem perferrent, vulneribus
 5 & continuo labore militiæ fatigatos non detrectare munia, sed sustinere non posse. Ceterum illi metu attoniti in terram ora defixerant. Ergo primo fremitus sua sponte; deinde gemitus quoque oritur: paulatimque liberius ^c dolor erigi cœpit, manantibus lacrymis: adeo ut rex, ira in misericordiam versa, ne ipse quidem, quamquam cupe-
 10 ret, ^d temperare oculis potuerit. Tandem universa concione effusus flente, Cœnus ausus est cunctantibus ceteris, propius tribunal accedere; significans se loqui velle. Quem ut videre milites detrahentem galeam capiti (ita enim regem alloqui mos est) hortari cœperunt, ut causam exercitus ageret.

VIII. Tum Cœnus: Dii prohibeant, inquit, à nobis impias mentes; & profecto prohibent. ¹ Idem animus est tuis, qui fuit semper, ire quo iusseris, pugnare, periclitari, sanguine nostro commendare posteritati tuum nomen. Proinde si perseveras, inermes quoque & nudi & exsanguis, utcumque tibi cordi est, sequimur vel anteceditur. Sed si
 20 audire vis non fictas tuorum militum voces, verum necessitate ultima expressas; præbe, quaeso, propitias aures imperium atque auspiciū tuum constantissime sequentis. Vicisti, rex, magnitudine rerum non hostes modo sed etiam milites: quidquid mortalitas capere poterat, implevimus: emensis maria terrasque melius nobis, quam incolis omnia nota sunt: pene
 30 in ultimomundi fine consistimus. In alium orbem paras ire, & Indiam quæris Indis quoque ignotam: inter feras serpentesque degentes eruere ex latebris & cubilibus suis expetis, ut plura, quam sol videt, victoria lustres. Digna prorsus cogitatio animo tuo; sed altior nostro: virtus enim tua semper in incremento erit; nostra vis in fine jam est. Intuere corpora exsanguia, tot perfoſa vulneribus, tot cicatris ² putria. Jam tela hebetia sunt: jam arma deficiunt. ³ Vestem Persicam induimus, quia

INTERPRETATIO.

^a Quam precibus emendicatum imperium obtinere. | ullo militum responsum extorquere.
^b Ne hac quidem oratione potuit ab | ^c Tristitia prodere se cœpit.
^d Abstinere lacrymis.

NOTÆ.

1. Idem animus.] Immo vero longe dissimilis. Nam Macedonas, inquit Plutarchus, illa cum Poro pugna reddidit segniores, repressitque ne peterent ulteriorem Indiam. Cum enim egre pepulissent eum qui viginti millia peditum, & duo millia equitum in aciem adduxerat; obnixè reluctari Alexandro sunt &c. territi vide-
 licet laborum ac periculorum, quæ offerebantur, magnitudine.
 2. Putria.] Melius forte turpia.
 3. Vestem Persicam.] Vide lib. 6. c. 14. Sed hoc quidem falsum est si vera sunt quæ illic ex Arriano, Plutarcho, Diodoro retulimus.

domestica

domestica subvehi non potest: in externum degeneravimus cultum. Quoto cuique lorica est? quis equum habet? jube quari quam multos servi ipsorum persequuti sunt; quid cuique supersit ex praeda. OMNIUM victores; 4 omnium inopes sumus. Nec luxuria laboramus, sed bello instrumenta belli consumpsimus. Hunc tu pulcherrimum exercitum nudum objicies belluis? quarum ut multitudinem augeant de industria barbari, magnum tamen esse numerum etiam ex mendacio intelligo. Quod si adhuc penetrare in Indiam certum est; regio à Meridie minus vasta est: quia subacta licebit decurrere in illud mare, quod rebus humanis terminum voluit esse natura. Cur circumitu petis gloriam, quæ ad manum posita est? hic quoque occurrit Oceanus: nisi mavis errare, pervenimus quæ tua fortuna ducit. Hac tecum, quam sine te cum his, loqui malui; non uti inirent circumstantis exercitus gratiam, sed ut vocem loquentium potius, quam ut gemitum murmurantium audires.

IX. Ut finem orationi Cœnus imposuit, clamor undique cum ploratu oritur, regem, patrem, dominum, confusis appellantium vocibus. Jamque & alii duces, præcipueque seniores, quæ ob ætatem & excusatio honestior erat, & auctoritas major, eadem precabantur. Ille nec castigare obstinatos, nec mitigare poterat iratos: itaque inops consilii desiluit è tribunali, claudique regiam jussit; omnibus præter assuetos, adire prohibitis. Biduum iræ datum est; tertio die processit, erigique XII aras ex quadrato saxo, monumentum expeditionis suæ, munimenta quoque castrorum jussit extendi; cubiliaque amplioris formæ, quam pro corporum habitu relinqui, ut speciem omnium augeret; posteritati fallax miraculum præparans. Hinc repetens quæ emensus erat, ad flumen Acefinem locat castra. Ibi forte Cœnus morbo exstinctus est: cujus morte ingemuit rex quidem; adjecit tamen, Propter paucos dies longam orationem eum exorsum; tanquam solus Macedoniam visurus esset. Jam in aqua classis quam ædificari jusserat, stabat. Inter hæc Memnon ex Thracia in supplementum equitum sex millia; præter eos ab Harpalo peditum

NOTÆ.

4. *Omnium inopes.*] Quis hoc credat? Certe his contraria loquitur apud Arrianum hoc loco Cœnus, eoque nomine Macedonas excusat, quod divites facti patriam domosque cogitent, Nec tamen omnes adeo fuisse opulentos apparet ex libri 10. c. 7.

5. *Instrumenta.*] Non arma solum, sed pecuniam, equos, &c.

1. XII aras.] Altitudine quidem maximis turribus bellicis pares: latitudine majore quam turrium. Arrianus lib. 5. extremo, Diodorus quinquaginta cubitis altas facit. His æmulabatur Alexander

Herculis columnas & Liberi patris terminos, de quibus l. 7. c. 35.

2. *Omnium.*] Aliter, hominum: quod magis ad illa Diodori verba accederet, ἀπολιπὲν σημεῖα μεγάλων ἀνδρῶν: magnorum virorum indicia relinquere.

3. *Fallax mirac.*] Fallæ admirationis materiam: posteris videlicet ex castrorum lectorumque amplitudine, magnitudinem Macedonū ac multitudinem æstimaturis.

4. *Memnon ex Thracia.*] Alius hic ab eo Memnone qui Thaciæ præfectus ab Alexandro, barbaros ad defectionem impulit; ut habes in Supplem. lib. 6. initio.

septem millia adduxerat; armaque XXV millia auro & argento cœlata pertulerat: quæ distributis vetera cremari iussit. ⁵ Mille navigiis adiuturus Oceanum, discordes & vetera odia retractantes Porum & Taxilem Indiæ reges, firmata per affinitatem gratia, reliquit in suis regnis: summo in ædificanda classe amborum studio usus. ⁶ Oppida quoque duo condidit, quorum alterum Nicæam appellavit, alterum *Bucephalon*; equi quem amiserat, memoriæ ac nomini dedicans urbem. Elephantis deinde, & impedimentis terra sequi iussis, secundo ⁷ amne defluxit; ⁸ quadraginta ferme stadia singulis diebus procedens, ut oportunitatis locis exponi subinde copiæ possent.

X. Perventum erat in regionem, in qua Hydaspes amnis Acesini committitur. Hinc ¹ decurrit in fines ² Sobiorum. Hi ³ de exercitu Herculis majores suos commemorant ægros relictos esse; cepisse sedem, quam ipsi obtinebant. Pelles ferarum pro veste, clavæ pro telo erant;

NOTÆ.

5. *Mille navigiis.*] Arrianus ex Ptolemaeo numerat circiter duo millia, *Oceanum.*] Qui Indiam à meridie alluit.

6. *Oppida duo.*] Illa ipsa quæ dixerat Curtius hujus libri cap. i. ad utramque Hydaspis fluvii ripam constructa, ut illic docuimus ex Arriano & Strabone. Aut ergo fallitur Curtius qui ad hoc usque tempus distulit; aut illic inchoatas, hic absolutas intelligit. Arrianus vero tum quidem instaurata fuisse docet quæ imbres corruerant.

7. *Amne.*] Acesine, si Curtium audimus cum suo Diodoro errantem; ad hunc enim paulo ante castra metatum dixerat: si rei veritatem attendimus, de Hydaspæ profecto accipiendum est. Ab hoc enim inceptam esse Alexandri navigationem non solum Arrianus & Strabo diserte tradunt; verum etiam ipse Curtius ac Diodorus satis indicant. Vide, si lubet, hoc loco Freinsheimii notas.

8. *Quadraginta.*] Sic quidem libri omnes miro consensu, Atenim, ut optime vidit Freinsheimius, non potuit decem mensibus, quod ait Strabo ex Nearcho & Aristobulo; vel septem, quod Plutarchus; non potuit, inquam, ad Pattalenam insulam circa Indi ostia pervenire intra decem menses, ne si quidem continenter navigasset, 40. solum stadiis in dies singulos imputatis. Nam decem mensibus paulo plusquam duodecim stadiorum millia, hoc est, leucas nostrates circiter quadringentas conficere hac ratione potuit. Atqui crebra

intercesserunt excensiones, eæque nunquam ad varia bella oppugnationesque urbium satis diuturnæ; ut deinceps videbimus. Eæ res Freinsheimium impulit, ut crederet hoc loco pro *quadraginta* legendum esse *quadringenta stadia*, hoc est, milliaria quinquaginta: quod sane nimium non est secundo amne defluentibus; nimium tamen, si attendamus quod ait Diodorus, bonam exercitus partem juxta in fluminis ripa iter fecisse.

1. *Decurrit.*] Acesines: hic enim Hydaspæ aliisque fluminibus auctus, *summeque victor nomen retinens, in Indum fertur*, inquit Arrianus.

2. *Sobiorum.*] Alias *Soborum*. Apud Strabonem & Arrianum in Indicis, vocantur *Siba*: Apud Diodorum corrupte legitur *Ιῆβας, Ιβος*, pro *Σίβας*, ut hic animadvertit Freinsheimius: vitiosa quoque apud Justinum scriptura est lib. 12. c. 9. *Sileos* pro *Sibos*.

3. *De exerc. Herc.*] Vide lib. 8. c. 46. Eadem ferme à Diodoro referuntur, sed ex fabulosis narrationibus accepta, quas docte Strabo refellit lib. 15. *Pelles fer.*] Ad imitationem Herculis videlicet, quem leonis Nemeæ pelle indutum prædicant. Verum ejusmodi Herculis habitus multo posterior Trojanarum verû memoria (adeoque & ipso Hercule) figmentum eorum videtur qui Heracleam poemata scripserunt: antiqua enim statua hoc modo apparatus non sunt. Hæc Strabo ibidem.

multaque etiam, quum Græci mores exolevissent, stirpis ostendebant vestigia. Hic exscensione facta 4 CC & L stadia processit; depopulatusque regionem, oppidum caput ejus corona cepit. XL peditem millia 5 gens in ripa fluminum opposuerat; quam amne superato in fugam compulit, inclusosque mœnibus expugnat. puberes interfecti sunt, ceteri venierunt. 6 Alteram deinde urbem expugnare adortus, magna vi defendentium pulsus, multos Macedonum amisit. Sed quum in obsidione perseverasset, oppidani desperata salute ignem subjecere tectis: se quoque ac liberos conjugesque incendio cremant. Quod quum ipsi augerent, hostes extinguerent, nova forma 10 pugnae erat: debebant incolae urbem; hostes defendebant: adeo etiam naturæ jura bellum in contrarium mutat. Arx erat oppidi intacta, in qua præsidium reliquit: ipse navigio circumvectus est arcem. quippe tria flumina tota India, præter Gangem, maxima 2 munimento arcis applicant undas. A Septentrione Indus alluit; à meridie Acesines Hydaspis 7 confunditur. 15

XI. Ceterum 1 amnium coitus maritimis similes fluctus movent, multoque ac turbido limo, quod aquarum concursu subinde turbatur, qua meant navigia, 2 in tenuem alveum cogitur. Itaque quum crebri fluctus se inveherent, & navium hinc proras, hinc latera pul- 20 farent; 3 subducere nautæ cœperunt. sed 4 ministeria eorum hinc metu, hinc prærapida celeritate fluminum occupantur. In oculis omnium duo majora navigia submersa sunt; leviora quum & ipsa nequi-

INTERPRETATIO.

^a Arcis munitiones aquis alluunt.

^b Ad terram appellere navigia.

^a In angustum canalem constringitur

^c Illorum labor prævenitur.

Acesines.

NOTÆ.

4. CC & L stadia.] Milliarum unum & triginta cum ducentis passibus. Corona.] lib. 4. c. 24.

5. Gens.] Agalassenses vocat Diodorus. Vocem alia, quam aliquot libri adjece- runt, sustulimus plures secuti: & Diodo- rus unde hæc sumpta sunt, ad unam re- ferenda esse satis indicat. Nihil est igitur quod laboremus quorsum fluminum de uno Acesine dixerit: neque enim de Acesine, sed de aliis sermo est quos exscen- sione facta in mediterranea excurrere transmissit. Amne.] Hunc Hydraotem esse, sive Hyarotim, ex Arriano arbitror colligi posse.

6. Alteram urbem.] Brachmanum ex urbibus eam fuisse Arrianus tradit. Oppidani ign. subj.] Sic quoque prodi-

dit idem auctor: sed Diodorus oppidum ab Alexandro per iram incensum ait.

7. Confunditur.] Immo Hercule Cur- tius ipse Geographiæ ac historiæ rationes confundit. Jamdiu Hydaspis & Acesinis confluentes prætergressum ex hoc ipso ca- pite atque ex Arriano manifestum est: & constat prius aliquanto Hydaspem Ace- sinis, quam hunc Indò misceri. Quo igitur pacto ad unam arcem trium amnium coitus fiat?

1. Amnium coitus.] Hydaspis & Ace- sinis, ut aperte constat ex Arriano. Sed Curtius errantem secutus Diodorus, de Acesine & Indò concurrentibus accepit, quæ ad Hydaspis & Acesinis confluentes referre supra debuerat.

rent regi, in tipam tamen innoxia expulsa sunt. Ipse rex in rapidissimos vortices incidit: quibus intorta navis, ^d obliqua & gubernaculi impatiens agebatur. Jam vestem detraxerat corpori, projecturus semet in flumen; amicique ut exciperent eum, haud procul nabant: ^e apparebatque anceps periculum tam nataturi, quam navigare perseverantis. Ergo ingenti certamine concitant remos; quantaque vis humana esse poterat, admota est, ut ^f fluctus, qui se invehebant, everberarentur. Findi crederes undas, & retro gurgites cedere: quibus tandem navis erepta, non tamen ripæ applicatur, sed in proximum vadum illiditur: cum amne bellum fuisse crederes. Ergo aris pro numero fluminum positus, sacrificioque facto, XXX stadia processit.

XII. Inde ventum est ¹ in regionem Oxydracarum Mallorumque; quos, alias bellare inter se solitos, tunc periculi societas ² junxerat. ¹⁵ ³ Nonaginta millia juniorum peditum in armis erant; præter hos, equitum X millia, nongentæque quadrigæ. At Macedones qui omni discrimine jam defunctos se esse crediderant; postquam integrum bellum cum ferocissimis Indiæ gentibus superesse cognoverunt, improvise metu territi, rursus seditiosis vocibus regem increpare cœperunt. ²⁰ Gangem amnem, & quæ ultra essent, ⁴ coactos transmittere; non tamen finisse, sed mutasse bellum. Indomitæ gentibus se objectos, ut sanguine suo

INTERPRETATIO.

^d In transversum ferebatur, nec clavo regi poterat.

batur.

^e Equale utrimque discrimen fore vide-

^f Ut fluctus qui se in navim illidebant, remis frangerentur.

NOTÆ.

1. In reg. Oxydr.] Erant igitur, si Curtium audimus, Oxydracæ Mallique ad Indum fluvium, infra eum locum ubi Acefinem excipit. Atenim Arrianus, multo ille diligentiore auctor & fide dignior, Alexandri navigationem per singulos prope dies persecutus; Oxydracas circum Acefinis & Hydaspis confluentes, Mallos vero ad Hydraotem ponit, qui infra Hydaspem Acefini jungitur. Quanquam idem in Indicis scribit apud Mallos Acefinem in Indum exire: ex quo illud quidem sequitur Mallorum regionem ad usque Indi & Acefinis confluentes pertinere, non tamen inferiorem esse; quod perperam Curtius cum Diodoro significat. Est autem Oxydraca Græcum nomen, ab ὄξύς, acutus, & σπιδρας, visus; forte quod ista gens præcipue oculorum acie valeat. Sed Plinio Sydraca vel Syndra-

ca, & aliquot Curtii codicibus impressis ac Mss. Sudraca: quod utrum ex Oxydraca factum sit, an contra in illud mutatum sit propter affinitatem vocum, non ita promptum est dicere: à pluribus certe Oxydraca vocantur.

2. Junxerat.] Statuerant quidem Malli Oxydracis sese conjungere, atque ita prælium inire: sed eos Alexander occupavit, per arida & siticulosa loca persecutus priusquam adjuvamento invicem esse possent. Hæc Arrianus.

3. Nonaginta.] Totidem Diodorus unde hæc transcripta sunt: cui propterea major, quam variantibus Curtii libris, habenda fides est.

4. Coactos transm.] Atqui cesserat illis metuentibus Gangem, ut mox subiungit, & supra narravit, cap. 9. ac ne Hypasim quidem transire coegerat. Aliter alii hæc

aperirent ei Oceanum. Trahi & extra sidera & solem; cogique adire, qua mortalium oculis natura subduxerit. ^a Novis identidem armis novos hostes existere. Quos ut omnes fundant fugentque, quod premium ipsos manere? caliginem, ac tenebras, & perpetuam noctem profundo incubantem; repletum immanium belluarum gregibus fretum: immobiles undas, ⁵ in quibus emoriens natura defecerit. Rex non sua, sed militum sollicitudine anxius, concione advocata docet: Imbelles esse, quos metuant: nihil deinde præter has gentes obstare, quo minus terrarum spatia emensi, ad finem simul mundi laborumque perveniant. ⁷ Cessisse illis metuentibus Gangem, & multitudinem nationum, qua ultra amnem ¹⁰ essent: declinasse iter eo, ubi par gloria, minus periculum esset. Jam prospicere se Oceanum, jam perflare ad ipsos auram maris; ne inviderent sibi laudem quam peteret, Herculis & Liberi patris terminos ⁸ transituro: illos regi suo, parvo impendio immortalitatem fama duros: paterentur se ex India redire, non fugere. ¹⁵

XIII. Omnis multitudo, & maxime militaris, mobili impetu fertur: ita seditionis non remedia, quam principia, majora sunt. Notæ alias tam alacer clamor ab exercitu est redditus, jubentium duceret diis secundis, & aquaret gloria, quos emularetur. Lætus his acclamationibus ad hostes protinus castra movit. Validissimæ Indorum gentes erant, & bellum impigre parabant; ducemque ex natione Oxydracarum spectatæ virtutis elegerant. Qui sub radicibus montis castra posuit, lateque ignes, ut speciem multitudinis augeret, ostendit: clamore quoque ac sui moris ululatu, identidem acquiescentes Macedonas frustra terrere conatus. Jam lux apparebat, quum rex fiducia ²⁵ ac spei plenus alacres milites arma capere, & exire in aciem jubet. Sed, metune an seditione oborta inter ipsos, subito profugerunt barbari: certe avios montes & impeditos occupaverunt; quorum agmen rex frustra persequutus, impedimenta cepit.

INTERPRETATIO.

^a Pro novis, quæ subinde mutabant, armis novos hostes occurrere.

NOTÆ.

ἐναντιολογίαν tollere satagunt, Glareanus legendum suadet, coactum transmittere, Alexandrum scilicet: transmittere, inquit, id est prætermittere, ait Freinshemius. Quod quidem Curtio insolitum, & hoc loco violentum est. Raderus adjecit initio, non quidem Gangem &c. Sed qua demum auctoritate? Hoc quidem modo facilius diceret, Gangem amnem... non coactos transmittere: non tamen &c. Sed potius credam erratum esse Curtii vel librariorū certe, qui Gangem pro Indo scripserint. ⁵ Extra sidera. Hyperbole satis ridicula: quomodo enim extra sidera so-

lemque traherentur ad caliginem ac tenebras, qui ad loca soli viciniore procederent?

6. In quibus.] Quæ idcirco immobiles torpescunt, quia propter longinquitatem pertingere ad eas usque naturæ vis jam debilior non potuit.

7. Cessisse illis.] Ipsum Alexandrum iis morem gessisse, supra cap. 9.

8. Transituro.] Alias transiturus.

1. Sed, metune.] Sic Modio visum & Palmerio: cum alii malint, sed non traditur metune... Alii, sed haud traditur metune... profugerint.

XIV. Perventum deinde est ad oppidum¹ Oxydracarum, in quod plerique confugerant, ^a haud majore fiducia mœnium, quam armorum. Jam admovebat rex; quum vates monere eum cœpit, ² ne committeret, aut certe differret obsidionem: vitæ ejus periculum ostendi. Rex Demophoonta (is namque vates erat) intuens: *Si quis, inquit, arti tue intentum & ³ extra spectantem sic interpellet, non dubitem, quin incommodus ac molestus videri tibi possit.* Et quum ille ita prorsus futurum respondisset; *Censesne, inquit, tantas res, non pecudum fibras, ante oculos habenti, ullum esse majus impedimentum* ¹⁰ *quam vatem superstitione captum?* Nec diutius quam respondit moratus, admoveri jubet scalas: cunctantibusque ceteris evadit in murum. Angusta muri corona erat: ^b non ⁴ pinnae, sicut alibi, fastigium ejus distinxerant; sed perpetua lorica obducta, transitum sepeferat. Itaque rex hærebat magis, quam stabat in margine, clypeo undique incidentia tela propulsans: nam undique eminens ex turribus petebatur. Nec ¹⁵ subire milites poterant, quia superne vi telorum obruebantur: tandem magnitudinem periculi pudor vicit: quippe cernebant cunctatione sua dedi hostibus regem. Sed festinando morabantur auxilia: nam dum pro se quisque certat evadere, oneravere scalas; ^c queis non ²⁰ sufficientibus devoluti, unicam spem regis fefellerunt. Stabat enim in conspectu tanti exercitus, velut in solitudine destitutus.

XV. Jamque lævam, qua clypeum ad ictus circumferebat, lassaverat, clamantibus amicis, ut ad ipsos desiliret; stabantque excepturi; quum ille rem ausus incredibilem atque inauditam, multoque magis ²⁵ ad famam temeritatis, quam gloriæ, insignem. Namque ¹ in urbem hostium plenam, præcipiti saltu semetipsum immisit; quum vix spe-

INTERPRETATIO.

^a Non minus armis suis quam muris natum fastigiata ut in aliis solet. *confisi.*
^b Muri summitas non erat pinnis alter- ^c Quæ cum eos destituisent, illi deorsum præcipitati &c.

NOTÆ.

1. Oxydracarum.] Infortunium hoc (quod mox sequitur) in Oxydracis Alexandro obtigisse communis opinio est: quod tamen apud Mallos, liberam Indorum gentem, accidit, Arrian. lib. 6. cui Strabo & Plutarchus suffragantur.

2. Ne committeret.] Ne inchoaret omnino obsidionem, aut certe &c. Nam committendi verbum ita quandoque significat, ut apud Virgil. l. 5. Æneid.

Et tuba commissos medio canit aggere ludos.

Rectius tamen, opinor, ex conjectura Freinsheimii restituamus, ut omitteret aut certe diff. obsid.

3. Extra.] Extra dicuntur pecudum viscera quorum inspectione aruspices futura divinare se profitebantur. Dicta sunt extra, vel ab exsecando, quasi exsecta; vel potius ab extando, quod maxime extarent, In homine dicuntur præcordia.

4. Pinna.] Murorum summitates certis intervallis discretæ; vulgo, les creneaux.
 1. In urbem.] Immo in arcem: jam enim capta urbs erat, teste Arriano.

Hostium plenam.] Errat enim vero Justinus qui desertam à defensoribus fuisse scribit; & ipse sibi pugnat, nisi sic intelligat, hostes metu an dolo tantisper recessisse; tum ubi solum desiluisse conspe-

rare posset dimicantem certe, & non inultum esse moriturum: quippe antequam assurgeret, opprimi poterat, & capi vivus. Sed forte ita libaverat corpus, ^a ut se pedibus exciperet: itaque stans init pugnam; & ne circumiri posset, fortuna providerat. Vetusta arbor haud procul muro, ramos multa fronde vestitos, velut de industria regem protegentes, objecerat: ^b hujus spatiofo stipiti corpus applicuit; clypeo tela, quæ ex adverso ingerebantur, excipiens. Nam quum unum procul tot manus peterent; nemo tamen audebat propius accedere: missilia ramis plura, quam clypeo incidebant. Pugnabat pro rege primum celebrati nominis fama: deinde desperatio, magnum ad honeste moriendum incitamentum. Sed quum subinde hostis afflueret, jam ingentem vim telorum exceperat clypeo; jam galeam saxa perforaverant; jam continuo labore ² gravia genua succiderant. Itaque contemptim & incaute, qui proximi steterant, incurrerunt: è quibus duos gladio ita excepit, ut ante ipsum exanimis procumberent: nec cuiquam deinde propius incessendi eum animus fuit: procul jacula sagittasque mittebant.

XVI. Ille ad omnes ictus expositus, ^a ægre jam exceptum poplitibus corpus tuebatur; donec Indus duorum cubitorum sagittam (namque Indis, ut ¹ antea diximus, hujus magnitudinis sagittæ erant) ita excussit, ut per thoracem paulum super latus dextrum infigeretur. ^b Quo vulnere afflictus, magna vi sanguinis emicante, remisit arma moribundo similis; ^c adeoque resolutus, ut ne ad vellendum quidem telum sufficeret dextra. Itaque ad expoliandum corpus, qui vulneraverat alacer gaudio accurrit: quem ut injicere corpori suo manus sensit; credo, ultimi dedecoris indignitate commotus; linquentem revocavit animum, & nudum hostis latus ^d subjecto mucrone hausit. Jacebant circa regem tria corpora procul stupentibus ceteris: ille ut, antequam ultimus spiritus deficeret, dimicans jam extingueretur; clypeo se allevare conatus est: & postquam ad connitendum nihil supererat virium, dextra impendentes ramos complexus, tentabat assurgere. Sed ne sic quidem ^e potens corporis, rursus in genua

INTERPRETATIO.

^a Ut in pedes caderet.	dimisit.
^b Illius arboris trunco admodum crasso sese admovit.	^c Ita debilis, ut ne dextra quidem valeret &c.
^a Difficile corpus defendebat genibus subnixum.	^d Sursum adactò gladio transfixit.
^b Hoc ictu prostratus, arma è manibus	^e Ad corpus erigendum sufficiens.

NOTÆ.

- erunt, reverbos esse. At ne hoc quidem torpentia.
 verum est. Fefellisse eum videtur quod 1. Antea dix.] Libro 8. cap. 30. Super urbem ab arce non discrevit.
 2. Gravìa genua,] Debilitata atque Ptolemæo.

procumbit; manu provocans hostes si quis congredi auderet.

- XVII. Tandem Peucestas per aliam oppidi partem, deturbatis propugnatoribus, ^a muri vestigia persequens regi supervenit: quo conspecto Alexander jam non vitæ suæ, sed mortis solatium supervenisse ratus, ^b clypeo fatigatum corpus excepit. Subit inde ¹ Timæus, & paulopost Leonnatus: huic Aristonus supervenit. Indi quoque quum intra mœnia regem esse comperissent, omissis ceteris illuc concurrerunt; urgebantque protegentes: ex quibus Timæus multis adverso corpore vulneribus acceptis egregiaque edita pugna cecidit:
- ¹⁰ Peucestas quoque tribus jaculis confossus non se tamen ² scuto, sed regem tuebatur: Leonnatus dum avidè ruentes barbaros submover, cervice graviter icta semianimis procubuit ante regis pedes. Jam & Peucestas vulneribus fatigatus submiserat clypeum: in Aristono spes ultima hærebat: hic quoque graviter saucius tantam vim hostium
- ¹⁵ ultra sustinere non poterat. Inter hæc ad Macedonas regem cecidisse fama perlata est. Terruisset alios, quod illos incitavit: namque periculi omnis immemores ³ dolabris perfringere murum; & ^c qua moliti erant aditum, irrupere in urbem, Indosque plures fugientes quam congredi ausos ceciderunt. Non senibus, non feminis, non infantibus parcitur:
- ²⁰ quisquis occurrerat, ab illo vulneratum regem esse credebant: tandemque internecione hostium, justæ iræ parentatum est. Ptolemæum qui postea regnavit, huic pugnae adfuisse, auctor est ⁴ Clitarchus, & Timagenes. Sed ipse, scilicet gloriæ suæ non refragatus, abfuisse se missum in expeditionem, memoriæ tradidit. Tanta componentium
- ²⁵ vetusta rerum monumenta, vel securitas; vel par huic vitium, credulitas fuit!

XVIII. Rege in tabernaculum relato, medici lignum hastæ corpori infixum, ita ne spiculum moveretur, abscindunt: corpore deinde nudato animadvertunt ¹ hamos inesse telo; nec aliter id sine perni-

INTERPRETATIO.

- ^a Iter quod per muros erat secutus | reclinavit.
^b Languida membra in scutum suum | ^c Qua parte ingressum tentaverant.

NOTÆ.

1. *Timæus.*] Plutarcho *Limnaus* vel *Lemnaus*, *Leonnatus.*] De *Leonnato* non omnes consentiunt adfuisse; Arrianus, *Aristoni* nemo præter Curtium meminit.
 2. *Scuto.*] Quod Alexander Palladi, cum primum cum ad Ilium venisset, detraxerat; præque se in omnibus præliis gestari curabat. Arrian, l. 6.
 3. *Dolabris.*] Erat enim murus terreus, intertextis haud dubie trabibus.
 4. *Clitarchus.*] Fuit hic Alexandri in expeditione comes, cujus historiam conscripsit, majore ingenio quam fide, ut testis est Quintilianus l. 10. c. 1. Quem
- ibi quoque leges de Timagene, scilicet.] Affirmationis vim habet hoc loco scilicet; quasi dicat: qui utique rem sibi gloriosam non erat negaturus. Posset tamen, licet minus apte, per ironiam explicari, sublato non: scilicet, id est, quasi vero gloria sua refragatus.
1. *Hamos.*] Denticulos retrorsum prominentes, cujusmodi in uncis piscatoriis videmus esse: qui spiculum insigi non prohibeant, infixum evelli non patiantur. Inde hamatæ sagittæ, des fleches dentelees.

cie corporis extrahi posse, quam ut secando vulnus auferent. Ceterum ne secantes profluvium sanguinis occuparet, verebantur; quippe ingens telum adactum erat, & penetrasse in viscera videbatur. ² Critobulus, inter medicos artis eximia, sed in tanto periculo territus, manus admoveere metuebat, ne in ipsius caput parum prosperæ curationis recideret eventus. Lacrymantem eum ac metuentem, & solitudine propemodum exanguem rex conspexerat. *Quid, inquit, quodve tempus expectas, & non quamprimum hoc dolore me saltem moriturum liberas? An times ne reus sis, quum insanabile vulnus acceperim?* At Critobulus tandem vel finito, vel dissimulato metu hortari eum cœpit, *Vt se continendum præberet, dum spiculum evelleret: etiam levem corporis motum noxium fore.* Rex quum affirmasset nihil opus esse iis, qui semet continerent; sicut præceptum erat, sine motu præbuit corpus. Igitur patefacto latius vulnere, & spiculo evulso, ingens vis sanguinis manare cœpit; linquique animo rex, & caligine oculis offusa, veluti moribundus extendi. Quumque profluvium medicamentis frustra inhiherent; clamor simul atque ploratus amicorum oritur, regem expirasse credentium. Tandem constitit sanguis, paulatimque animum recepit, & circumstantes cœpit agnoscere. Toto eo die ac nocte, quæ sequuta est, armatus exercitus regiam obsedit, confessus omnes unius spiritu vivere: nec prius recesserunt, quam compertum est somno paulisper acquiescere: hinc certiores spem salutis ejus in castra retulerunt.

XIX. Rex septem diebus curato vulnere, necdum obducta cicatrice, quum audisset convaluisse apud barbaros famam mortis suæ; duobus navigiis junctis, statui in medium undique conspicuum tabernaculum iussit, ex quo se ostenderet perisse credentibus. Conspectusque ab incolis spem hostium falso nuncio acceptam inhibuit. ¹ Secundo deinde amne defluxit, ² aliquantum intervalli à cetera classe præcipiens, ne quies corpori invalido adhuc necessaria pulsu remorum impediretur. Quarto postquam navigare cœperat, die, pervenit in regionem desertam quidem ab incolis; sed frumento & pecoribus abundantem: placuit is locus & ad suam, & ad militum requiem. Mos erat principibus amicorum, & custodibus corporis, excubare ante prætorium, quoties regi adversa vale-

INTERPRETATIO.

² Nonnullo spatio reliquam classem prævertens.

NOTÆ.

1. Critobulus.] Critodemum Arrianus vocat, eumque de Æsculapii genere: sed facere videtur pro Curtio Plinius l. 7. c. 27. Alii absente medico evulsum à Perdicca telum dixerunt.

1. Secundo amne.] Hyarotide sive Hydraote, ad cujus confluentes cum Accæ sine castra substiterant, Alexandro cum expedita manu adversum Mallos excurrente.

tudo incidisset : hoc tum more quoque servato universi cubiculum ejus intrant. Ille sollicitus, ne quid novi afferrent, quia simul venerant; percontatur, *num hostium recens nunciarentur adventus?*

XX. At Craterus cui mandatum erat, ut amicorum preces perferret ad eum; *Credisne*, inquit, *adventu magis hostium*,^a ut jam in vallo consisterent; quam cura salutis tue, ut nunc est tibi vilis, nos esse sollicitos? *Quantalibet vis omnium gentium conspiret in nos, impleat armis virisque totum orbem; classibus maria consternat; inusitatas belluas inducat: tu nos prestabis invictos.* Sed quis decorum hoc Macedonia columnen ac sidus diuturnum fore polliceri potest; quum tam avide manifestis periculis offeras corpus, oblitus^b tot civium animas trahere te in casum? *Quis enim tibi superstes aut optat esse, aut potest? eo pervenimus. auspiciū atque imperium sequenti tuum, unde nisi te reduce nulli ad penates suos iter est. Qui si adhuc de Persidis regno cum Dario dimicares;*^c *et si nemo vellet, tamen ne admirari quidem posset tam prompte esse te ad omne discrimen audacia: nam UBI paria sunt periculum ac premium; & c* secundis rebus amplior fructus est; & adversis solatium majus: tuo vero capite² ignobilem vicum emi, quis ferat non tuorum modo militum, sed ullius etiam gentis barbara civis, qui tuam magnitudinem norit? Horret animus cogitatione rei, quam paulo ante vidimus. Eloqui timeo invicti corporis spoliis inertissimos manus fuisse injecturos, nisi te interceptum misericors in nos fortuna servasset. Totidem proditores, totidem desertores sumus, quot te non potuimus persequi. Universos licet milites ignominia notes; nemo recusabit luere id, quod ne admitteret, prestare non potuit. Patere nos, quaeso, alio modo esse viles tibi. *Quocumque jusseris, ibimus: obscura bella & ignobiles pugnas nobis deprecimur; temetipsum ad ea serva pericula, quae magnitudinem tuam capiunt. CITO gloria obsolescit in sordidis hostibus: nec quidquam indignius est, quam consumi eam, ubi non possit ostendi.* Eadem fere Ptolemæus, & similia iis ceteri. Jamque confusis vocibus flentes eum orabant,^d *Ut tandem exsatiata laudi modum faceret; ac saluti suae, id est, publica parceret.*

XXI. Grata erat regi pietas amicorum; itaque singulos familiarius

INTERPRETATIO.

^a Quamvis jam nostrum vallum occupassent.

^b Tot Macedonum vitam à te in discrimen adduci.

^c In prosperitate major est gaudii sensus.

^d Ut aliquando limites poneret sat cum mulata gloria desiderio.

NOTÆ.

1. *Et si nemo.*] Et si nemo propterea libenter videret te tam prompte esse ad omne discrimen audaciæ; mirari tamen non possent id te imperii causa facere.

2. *Ignobilem vicum.*] Μεταως, seu diminutio; nam & urbem munitam vocat Arrianus; & arcem habebat adjunctam.

amplexus confidere jubet : altiusque sermone repetito , *Vobis quidem* ,
 inquit , ô fidissimi piissimique civium atque amicorum , grates ago habeo-
 que ; non solum eo nomine , quod hodie salutem meam vestre preponitis ;
 sed quod à primordiis belli nullum erga me benevolentia pignus , atque
 indicium omisistis : adeo ut constendum sit , nunquam mihi vitam meam
 fuisse tam caram , quam esse cœpit , ut vobis diu frui possim . Ceterum
 non eadem est cogitatio eorum , qui pro me mori optant , & mea : qui
 quidem hanc benevolentiam vestram virtute meruisse me iudico . Vos
 enim diuturnum fructum ex me , forsitan etiam perpetuum percipere cu-
 pitis : ² ego me metior ¹ non atatis spatio , sed gloria . Licuit paternis opi-
 bus contento intra Macedonia terminos per otium corporis , expectare ob-
 scuram & ignobilem senectutem . Quamquam NE pigri quidem sibi fata
 disponunt : sed unicum bonum diuturnam vitam æstimantes saepe acerba
 mors occupat . Verum ego , qui non annos meos , sed victorias nume-
 ro ; si munera fortuna bene computo , diu vixi . Orsus à Macedonia
 imperium , Graciam teneo : ² Thraciam , & Illyrios subegi : Triballis ,
 Mœdisque imperito : Asiam qua Hellesponto , qua rubro mari alluitur ,
 possideo . Jamque haud procul absom ³ à fine mundi ; quem egressus ,
 aliam naturam , ⁴ alium orbem aperire mihi statui . Ex Asia in Eu-
 rope terminos momento unius hora transivi . Victor utriusque regionis
⁶ post nonum regni mei , post vigesimum atque octavum atatis annum ;

INTERPRETATIO.

¹ Ego meam fortunam æstimo non diuturnitate vite , sed gloria amplitudine.

NOTÆ.

1. Non atatis.] Alii codices ; Non iam
atatis spatio , quam gloria.

2. Thraciam.] Lib. 3. c. 10. Illyrii l. 3.
c. 24. Triballi lib. 6. c. 6. Mædi Thraciæ
populi juxta Macedoniam ad Orbelum
montem. Sed cur hos nominatim me-
morat , qui Thraciam universam à se
subactam modo dixerat ? Hoc aliquos
impulit ut Mæsis scribi mallent : nam &
Mœsiam domuerat. Verum eadem hic
quoque περιστολογία : nam Triballi pars
erant Mœsiæ , ut diximus. Neutrum ab
Alexandro dictum opinor ; sed à Curtio
additum de suo. Hellespontus lib. 3. c. 3.
Rubrum mare l. 8. c. 29.

3. A fine mundi.] En quantopere fal-
lebatur qui vix quartam Asiæ partem ob-
tinuerat , mediam ejus longitudinem non
multum prætergressus.

4. Alium orbem.] Notum illud omni-
bus quod Plutarchus lib. de tranq. an.
retulit ; Alexandrum cum ex Anaxarcho
audiisset plures esse mundos , lacryma-
tum esse , quod necdum unum subegisset.

Juvenalis Sat. 10.

Unus Pellao juveni non sufficit orbis.
5. Ex Asia in Europ.] Quando Jaxar-
tem Tanaim esse ratus , in Scythas du-
xit. Vide lib. 7. c. 12. 28. 29.

6. Post nonum.] Hic locus est de Ale-
xandri ætate deque regno diligentius in-
quirendi. Natus est , ut habes in supplem.
l. 1. c. 1. sub initium Olymp. CVI. in quo
plerique omnes consentiunt , quamvis
de mense ac die multum pugnantia tam
veteres quam novi scriptores affirmant.
Consulantur Petavius l. 10. Doctr. temp.
c. 32. Usserius ad annum Periodi Jul.
4358. & c. Regnare cœpit ineunte autum-
no anni primi Olymp. CXI. jam vi-
gesimum egressus annum. Hæc autem in
Mallis gesta sunt Ol. CXIII. an. 2. ut
habet Diodorus ; & quidem hyeme , cum
ex Strabone constet sub occasum Pleia-
dum , id est , mense Novembri cœptam
navigationem esse. Itaque jam tum age-
bat ætatis annum 30. regni 10.

videorne vobis ^b in excolenda gloria, cui me uni devovi, posse cessare? Ego vero non deerò; & ubicumque pugnabo, in theatro terrarum orbis esse me credam. Dabo nobilitatem ignobilibus locis: 7 aperiam cunctis gentibus terras, quas natura longe submoverat. In his operibus
 5 extingui me, si fors ita feret, pulchrum est: ea stirpe sum genitus, 8 ut multam prius, quam longam vitam debeam optare. Obsecro vos cogitate nos pervenisse in terras, quibus femina ob virtutem celeberrimum nomen est. quas urbes 9 Semiramis condidit? quas gentes redegit in potestatem? quanta opera molita est? Nondum feminam aequavimus gloria,
 10 & jam nos laudis satietas cepit? Dii faveant, maiora adhuc restant. Sed ita nostra erunt, quæ nondum attigimus; si **NIHIL** parvum duxerimus, in quo magne gloriæ locus est. Vos modo me ab intestina fraude, & domesticorum insidiis præstate securum: belli Martisque discrimen impavidus subibo. 10 Philippus in acie tutior, quam in theatro fuit:
 15 hostium manus sæpe vitavit; suorum effugere non valuit. Aliorum quoque regum exitus si reputaveritis, **PLURES** à suis, quam ab hoste interemptos numerabitis. Ceterum quoniam olim rei agitate in animo meo, nunc promende occasio oblata est; mihi maximus laborum, atque operum meorum erit fructus, si Olympias mater 11 immortalitati consecretur, quandocumque excesserit vita. si licuerit, ipse præstabo: si me præceperit fatum: vos mandasse mementote. Ac tum quidem amicos dimisit: ceterum per complures dies ibi stativa habuit.

XXII. Hæc dum in India geruntur, Græci milites nuper in colonias à rege deducti 1 circa Bactra, orta inter ipsos seditione, defecerant, non tam Alexandro infensi, quam 2 metu supplicii. Quippe occisi

INTERPRETATIO.

^b Ab extendenda fama posse quiescere.

NOTÆ.

7. *Aperiam.*] Et aperuit reipsa: nam ante Alexandri expeditionem vix erat, apud Europæos præsertim, nota India nisi ex fabulis. Strabonem vide l. 15.

8. *Ut multam.*] Dubia lectio. Non pauci libri habent, *multa*: sed quam hoc frigidum efficit sensum: Jam vero *multa* vita quemadmodum vulgo accipi soleat, non ignoro: an satis Latine dicatur, non video. Suspicio erat excidisse vocabulum aliquod, puta *famam*; sic enim idonea foret sententia: ut *multam famam prius quam longam vitam* &c.

9. *Semiramis.*] Nini uxor, Assyriorum regina: de qua nos ad l. 7. c. 26. Iustus l. 1. Diodorus lib. 2. quos consule.

10. *Philippus.*] Meus parens. Lege Supplem. l. 1. c. 9. *A suis.*] A Pausania uno

ex corporis custodibus.

11. *Immort. consecr.*] In Dearum numerum adscripta.

1. *Circa Bactra.*] Sic legendum esse pro *Carabactra*, jam olim viderat Ortelius: cuius conjecturæ favet tum similis Curtii locutio, extremis huiusce capitis verbis, *hæc circa Bactra*, &c. tum ipsa rei veritas. Hæc enim gesta sunt à colonis earum urbium quas circum Bactra conditas ab Alexandro diximus ad l. 7. c. 38.

2. *Metu supplicii.*] Aliam affert causam Diodorus, quod Alexandrum ex illo apud Mallos vulnere mortuum putarent. *Popularium.*] Græcorum certe, non Bactrianorum: erat enim inter ipsos Græcos orta seditio: ac si Bactriani forent quos occiderunt, quomodo ceteros illius

quibusdam popularium; qui validiores erant, arma spectare cœperant; & Bactriana arce, quæ casu negligentius asservata erat, occupata, barbaros quoque in societatem defectionis impulerant. Athenodorus erat princeps eorum, qui regis quoque nomen assumpserat; non tam imperii cupidine, quam in patriam revertendi cum iis, qui auctoritatem ipsius sequebantur. Huic Bicon quidam nationis ejusdem, sed ob æmulationem infestus, comparavit insidias; invitatumque ad epulas, per Boxum quendam, 3 Macerianum in convivio occidit. Postero die concione advocata Bicon ultro insidiatum sibi Athenodorum plerisque persuaferat: sed aliis suspecta fraus erat Biconis; 10 & paulatim in plures cœpit manare suspicio. Itaque Græci milites arma capiunt, occisuri Biconem, si daretur occasio: ceterum principes eorum iram multitudinis mitigaverunt. Præter spem suam Bicon præsentī periculo ereptus, paulo post insidiatus auctoribus salutis suæ est: cujus dolo cognito & ipsum comprehenderunt, & Boxum. 15 Ceterum Boxum protinus placuit interfici: Biconem etiam per cruciatum necari. Jamque corpori tormenta admovebantur; quum Græci milites, incertum ob quam causam, 4 lymphatis similes ad arma disciunt. Quorum fremitu exaudito, qui torquere Biconem jussi erant, omisere; veriti ne id facere tumultuantium vociferatione prohiberentur. Ille, sicut nudatus erat, pervenit ad Græcos; & miserabilis facies supplicio destinati, in diversum animos repente mutavit; dimitti eum jusserunt. Hoc modo pœna bis liberatus, cum ceteris qui colonias à rege attributas reliquerunt, revertit in patriam. Hæc circa Bactra & Scytharum terminos gesta. 30

XXIII. Interim regem 1 duarum gentium, de quibus ante dictum est, centum legati adeunt. Omnes curru vehebantur, eximia magnitudine corporum, decore habitu; lineæ vestes intextæ auro, purpuraque distinctæ. *Ei se dedere ipsos, urbes, agrosque referebant: per tot ætates inviolatam libertatem illius primum fidei ditionique permissuros.* 35 *Deos sibi deditionis auctores, non metum; quippe 2 intactis viribus ju-*

NOTÆ.

gentis in defectionis societatem adduxissent? Itaque quod sequitur, *qui validiores erant*; de Græcis accipe.

3, *Macerianum.*] Ignotum Geographis omnibus hoc gentis nomen. Freinsheimius suspicatur scriptum fuisse *Mauritanum*, cum propter scripturæ affinitatem, tum quod *Boxus* nomen esse videtur Mauricum: sed Persicum esse potuit. Quid si *Maratianum* legamus, quæ gens circa Sogdianam posita videtur à Plinio lib. 6. c. 16. Est & apud Stephanum *Mactarene* regio Asiæ.

4, *Lymphatis.*] Insanientibus. Vide

lib. 4. cap. 47.

5, *Cum iis qui.*] Istos tamen qui Bactrianas colonias deserere cogitabant patriam revisuri, Alexandro mortuo omnes esse occisos à Macedonibus auctor est Diodorus hoc loco.

1, *Duarum gentium.*] Oxydracarum & Mallorum. *Centum leg.*] De solis Oxydracis venire centum quinquaginta. Arrian. l. 6.

2, *Intactis viribus.*] Quomodo *intactis viribus*; qui jam pluribus proeliis victi urbes non paucas amiserant, ut ex Arriani narratione perspicuum est?

gum excipere. Rex consilio habito deditos in fidem accepit : stipendio,
 3 quod Arachosiiis utraque natio pensitabat, imposito : præterea duo
 millia & D equites imperat ; omnia obedienter à barbaris facta.
 Invitatis deinde ad epulas legatis gentium regulisque, exornari convi-
 5 vium iussit. Centum aurei lecti modicis intervallis positi erant : lectis
 circumdederat aulæa , purpura auroque fulgentia ; quidquid aut
 apud Persas vetere luxu , aut apud Macedonas nova immutatione cor-
 ruptum erat , confusis utriusque gentis vitiis , in illo convivio osten-
 dens. Intererat epulis Dioxippus Atheniensis , 4 pugil nobilis , & ob
 10 eximiam virtutem virium regi pernotus & gratus. Invidi malignique
 increpabant per seria & ludum : *Saginati corporis sequi inutilem belluam :*
quum ipsi prælium inirent , oleo madentem præparare ventrem epulis.
 Eadem igitur in convivio s Horratas Macedo jam temulentus ex-
 probrare ei cœpit , & postulare , *Vt si vir esset , postero die secum ferro*
 15 *decerneret : regem tandem vel de sua temeritate , vel de illius ignavia iudi-*
caturum. Et à Dioxippo contemptim militarem eludente ferociam ,
 accepta conditio est.

XXIII. Ac postero die rex , quum etiam acrius certamen expos-
 cerent , quia deterrere non poterat , destinata exequi passus est. In-
 20 gens hic militum , inter quos erant Græci qui Dioxippo studebant ,
 convenerat multitudo. Macedo 1 iusta arma sumpserat ; æreum cly-
 peum , hastam , quam *sarissam* vocant , læva tenens ; dextra lanceam ,
 gladioque cinctus , velut cum pluribus simul dimicaturus. Dioxippus
 2 oleo nitens , & coronatus , læva puniceum amiculum , dextra validum
 25 nodosumque stipitem præferebat. Ea ipsa res omnium animos ex-
 pectatione suspenderat : quippe armato congredi nudum , dementia
 non temeritas videbatur. Igitur Macedo haud dubius eminens inter-
 fici posse , lanceam emisit ; quam Dioxippus quum exigua corporis
 declinatione vitasset ; antequam ille hastam transferret in dextram ,
 30 affluit , & stipite mediam eam fregit. Amisso utroque telo Macedo ,

N O T Æ.

3. *Quod Arachosiiis.*] Mirum si Ara-
 chosii , vectigales ipsi , ac subditi Persa-
 rum regibus , tributarios habuerunt Mal-
 los & Oxydracas *Indorum gentes vali-*
dissimas , non exiguo locorum intervallo ,
 magnisque fluviis Indo & Acesine disjun-
 ctas ab Arachosia.

4. *Pugil.*] Ut à πύξ, πύκτηι ; sic à
 pugnis appellati sunt pugiles , qui publicis
 ludis *pugnorum* ictibus certabant castibus
 obarmati.

5. *Horratas.*] *Corrhagus* vocatur Dio-
 doro ac Eliano : quod verum nomen
 Freinshemius censuit , quia Macèdoni-
 cum est ,

1. *Iusta arma.*] Quasi legitima di-
 cas ; ea nimirum quæ ad duellum com-
 mittendum afferri leges morelve sine-
 bant.

2. *Oleo nitens , &c.*] Luctatores , non
 pugiles , cutem inunxisse docet Mercu-
 rialis lib. 1. de arte Gymn. cap. 8. Sed
 hoc loco speciem pro genere posuisse vi-
 detur Curtius : neque enim *pugil* solum
 Dioxippus , sed Πανπαπύς ne erat , id est ,
 omni Gymnicorum certaminum genere
 exercitatus , teste Athenæo , lib. 6. De
 corona , puniceo amiculo &c. Vide Mer-
 curialem , & Fabrum in Agonist.

gladium cœperat stringere: ^a quem occupatum complexu, pedibus repente subductis Dioxippus arietavit in terram; ereptoque gladio pedem super cervicem jacentis imposuit, ^b stipitem intentans, elisurusque eo victum, ni prohibitus esset à rege. Tristis spectaculi eventus, non Macedonibus modo, sed etiam Alexandro fuit; maxime quia barbari adfuerant: quippe celebratam Macedonum fortitudinem ad ludibrium recidisse verebatur. Hinc ad criminationem invidorum adaptæ sunt aures regis: & post paucos dies inter epulas aureum poculum ^c ex composito subducitur; ministrique, quasi amisissent quod amoverant, regem adeunt. ^d SÆPÊ minus est constantiæ in rubore, quam in culpa: conjectum oculorum, quibus ut fur 3 destinabatur, Dioxippus ferre non potuit: & quum excessisset convivio, literis conscriptis, quæ regi redderentur, ferro se interemit. Graviter mortem ejus tulit rex, existimans indignationis esse, non pœnitentiæ testem: utique postquam falso insimulatum eum, nimium invidorum gaudium ostendit. 15

XXIV. Indorum legati dimissi domos, paucis post diebus cum donis revertuntur. ¹ Trecenti erant currus, quos quadrijugi equi ducebant; lineæ vestis aliquantum, mille scuta Indica, & ² ferri candidi talenta centum; leonesque raræ magnitudinis & tigres, utrumque animal ad mansuetudinem domitum: ³ lacertarum quoque ingentium pelles, & dorsa testudinum. Cratero deinde imperat rex, ⁴ haud procul amne, per quem erat ipse navigaturus, copias duceret: eos autem, qui comitari eum solebant, imponit in naves; &

INTERPRETATIO.

^a Sed illum Dioxippus prævenit amplectens medium: & disturbatis ejus pedibus ipsum humi prostravit.

^b Clavâ minitans.

^c Inito inter eos consilio clam sublatum est.

^d Facilius perturbatur verecundus innocens, quam reus.

NOTÆ.

3. *Destinabatur.*] Designabatur. Vide 1. 4. c. 32.

1. *Trecenti.*] Mille triginta vulgo legébantur: quem numerum esse vitiatum optime vidit post Acidaliū & Freinshemium interpres Gallicus. Qui enim nongentos solum ad sui defensionem armaverant, cap. 12. quis credat mille triginta dono misisse? Arrianus tamen quingentos numerat.

2. *Ferri candidi.*] Natura candidum esset hoc ferrum, an arte, quale illud est quod vulgo sic appellamus, *fer blanc*; haud facile dixerim. Certe ferri candidi vix

ulla apud veteres mentio. *Talanta.*] Talentum pondus est 60 minarum, drachmarum 6000. lib. 3. c. 35.

3. *Lacerti, ingent.*] In Nyssa Indiæ monte lacertas esse pedum quatuor & viginti in longitudinem scripsit Plinius lib. 8. c. 39. videndi quoque Gesnerus & Aldrovandus.

4. *Haud procul amne.*] Indo, ut ex Arriani collatione cum Curtio apparet: nam ex Mallis per Hydraotem in Acesinem delatus ut nos ad cap. 19. diximus: ex isto in flumen Indum descenderat: quæ sunt à Curtio prætermissa.

- 5 in fines Mallorum secundo amne devehitur. Inde 6 Sabracas adiit validam Indiæ gentem, quæ populi non regum imperio regebatur. Sexaginta millia peditum habebant, equitum sex millia : has copias currus quingenti sequebantur : tres duces spectatos virtute bellica elegerant. At qui in agris erant proximi flumini (frequentes autem vicos, maxime in ripa habebant) ut videre totum amnem, qua prospici poterat, navigiis constratum, & tot millium arma fulgentia; a territi nova facie, deorum exercitum, & alium Liberum patrem, celebre in illis gentibus nomen, adventare credebant. Hinc militum clamor, hinc remorum pulsus, variæque nautarum voces hortantium, pavidas aures impleverant. Ergo universi ad eos, qui in armis erant, currunt; furere clamitantes, cum diis prælium inituros: navigia non posse numerari, quæ invictos veherent. tantumque in exercitum suorum intulere terroris, ut legatos mitterent gentem dedituros.
- 15 XXV. His in fidem acceptis, ad alias deinde gentes quarto die pervenit. Nihilo plus animi his fuit, quam ceteris fuerat. itaque 1 oppido ibi condito, quod *Alexandriam* appellari jusserat, fines eorum qui 2 *Muscani* appellantur, intravit. Hic de 3 Teriolte Satrape, quem Paropamisadis præfecerat, iisdem a arguentibus cognovit: multa 4 avare ac superbe fecisse convictum interfici jussit. 4 Oxartes prætor Bactrianorum, non absolutus modo, sed etiam jure amplioris imperii donatus est finibus. Muscanis deinde in ditionem reductis, urbi eorum præsidium imposuit. Inde 5 Præstos, & ipsam Indiæ gentem, perventum est. Oxycanus rex erat, qui se munitæ urbi cum magna manu popularium incluserat. Hanc Alexander tertio die quam

INTERPRETATIO.

a Pavidæ ad insuetum spectaculum.] a Judicium instituit ipsis accusantibus.

NOTÆ.

5. In fines Mallorum.] Extremos intellige; jampridem enim Mallorum regionem ingressus erat; immo, ut arbitror, etiam prætergressus. Vide quæ supra diximus ad cap. 12. ac 14.

6. Sabracas.] Aliis Sabarca, vel Sadrace: quos Justinus Sugambros sive Subagras esse putant. Sed nihil corruptius istis populorum nominibus, Diodorus Sambestas vocat, Hortantium.] Se invicem.

1. Oppido.] Duas urbes ab eo ad Indum constructas memorat Arrianus; alteram ad confluentes Indi & Acesinis, alteram in Sogdiorum finibus, supra Muscani regionem.

2. Muscani.] Est quidem apud alios Muscanus, regis, non gentis nomen. Sic Arrianus dixit τῶν Μυσκανῶν ἐπιπράττει, & τῆς Μυσκανῶν χώρας; sic quoque Dio-

dorus. Sed Curtius populi quoque nomen fecit, ut constat ex cap. seq.

3. Teriolte.] Varie in multis editionibus legitur. Arriano Tirgestes. Paropamisadae lib. 7. c. 10.

4. Oxartes.] Erat hic Roxanæ pater quam Alexander uxorem duxerat, lib. 8. cap. 16. Bactriani lib. 7. c. 16. Accusatus opinor, fuerat asservatæ negligentius Bactrianæ arcis; cap. 22. Jure idem mihi est hoc loco atque, merito: quod quivis facilius quam illud Rubenii ferat, jure amoris.

5. Præstos.] Solus hoc gentis nomen habet Curtius; quo magis suspectum mihi est. Oxycanus.] Ita quoque Arrianus vocat: Sed Diodorus & Strabo, multa quoque Curtii editiones Porticanum appellant.

cœperat

cœperat obsidere, expugnavit. Et Oxycanus, quum in arcem confu-
gisset, legatos de conditione deditiois misit ad regem: sed antequam
adirent eum, duæ turres cum ingenti fragore prociderant, per qua-
rum ruinas Macedones evasere in arcem: qua capta Oxycanus cum
paucis repugnans occiditur. Diruta igitur arce, & omnibus captivis
venundatis, ⁶ Sabi regis fines ingressus est: multisque oppidis in fi-
dem acceptis, validissimam gentis urbem cuniculo cepit. Barbaris si-
mile monstri visum est rudibus militarium operum: quippe in me-
dia ferme urbe è terra exstebant, ^b nullo suffossi specus ante vestigio
facto. Octoginta millia Indorum in ea regione cæsa Clitarchus est
auctor, multosque captivos ^c sub corona veniisse. 10

XXVI. Rursus Muficani defecerant, ad quos opprimendos missus
est Pithon: qui captum principem gentis, eundemque defectionis
auctorem adduxit ad regem: quo Alexander in crucem sublato, rur-
sus amnem, in quo classem expectare se jusserat, repetit. Quarto
deinde die, secundo amne pervenit ad oppidum, ² qua iter in re-
gnum erat Sabi. Nuper se ille dederat; sed oppidani detrectabant
imperium, & clausuerant portas. Quorum paucitate contempta, rex
quingentos Agrianos mœnia subire jusserat, & sensim recedentes
elicere extra muros hostem; sequenturum profecto, si fugere eos cre-
deret. Agriani, sicut imperatum erat, lacescito hoste subito terga
vertunt; quos barbari effuse sequentes, in alios, inter quos ipse rex
erat, incidunt. Renovato ergo prælio ex tribus millibus barbaro-
rum quingenti cæsi sunt, mille capti, ceteri mœnibus urbis inclusi.
Sed non ut prima specie lata victoria, ita eventu quoque fuit: quip-
pe barbari veneno tinxerant gladios. Itaque saucii subinde expi-
rabant: nec causâ tam ³ strenuæ mortis excogitari poterat à medicis,
quum etiam leves plagæ insanabiles essent. Barbari autem sperave-
rant incautum & temerarium regem excipi posse: & forte inter
promptissimos dimicans intactus evaserat. 15 25

INTERPRETATIO.

^b Cum nullum effossi sub terra cuniculi
indiciu prius apparuisset.

^c Auctione venditos fuisse.

^a Simili vulnere inserimi posse.

NOTÆ.

⁶ Sabi regis.] Idem huic nomen est apud
Strabonem, emendante Freinshemio :
sed Plutarcho *Sabbas*, Arriano & Dio-
doro *Sambus*, Justino *Ambigerus*, Oro-
sio *Ambiras*.

1. Auctorem.] Erat hic ipse rex Mu-
ficanus.

2. Qua iter in reg.] Atqui jam antea
Sabi fines ingressus erat, cap. super. Sic
ergo interpretare: primum quidem per

mediterranea (nam exscensione facta in
Oxycanum excurrerat, teste Arriano) in
Sabi regnum irruperat, urbem ceperat :
tum reversus ad classem, secundo fluvio
ad aliam ejusdem regni urbem Indo fi-
nitimam pervenit. Nisi legere mavis,
qua iterum reg. erat Sabi &c.

3. Sirenuæ.] Tam celeris mortis. Vide
1. 7. c. 2.

- XXVII. Præcipue ¹ Ptolemæus lævo humero, leviter quidem sa-
 cius, sed majore periculo quam vulnere affectus, regis sollicitudinem
 in se converterat. Sanguine conjunctus erat, & quidam Philippo
 genitum esse credebant; certe pellice ejus ortum constabat. Idem cor-
 5 poris custos, promptissimusque bellator: sed pacis artibus quam mi-
 litia major & clarior, ² modico civilique cultu, liberalis in primis,
 adituque facilis, nihil ex fastu regio assumpserat. Ob hæc regi an
 popularibus carior esset, dubitari poterat: tum certe primum exper-
 tus suorum animos; adeo ut ³ fortunam, in quam postea ascendit, in
 10 illo periculo Macedones ominati esse videantur. Quippe non levior
 illis Ptolemæi fuit cura, quam regi: qui & prælio & sollicitudine
 fatigatus cum Ptolemæo assideret, lectum, in quo ipse acquiesceret,
 jussit inferri. In quem ut se recepit, protinus altior insequutus est
 somnus. Ex quo excitatus, ³ *Per quietem vidisse se* exponit *speciem*
 15 *draconis oblatam herbam ferentis ore, quam veneni remedium esse mon-*
strasset. Colorem quoque herbæ referebat, agniturum si quis reperis-
 set affirmans: inventamque deinde (quippe à multis erat requisita)
 vulneri imposuit: protinusque dolore finito, intra breve spatium ci-
 catrix quoque obducta est. Barbaros ut prima spes fefellerat, se in
 20 ipsos urbemque dediderunt. Hinc proximam gentem ⁴ Pataliam per-
 ventum est. Rex erat Mœris, qui urbe deserta in montes profuge-
 rat. Itaque Alexander oppido potitur, agrosque populatur. Magnæ
 inde prædæ actæ sunt pecorum armentorumque, magna vis reperta
 frumenti. Ducibus deinde sumptis amnis peritis, defluxit ad inlu-
 25 lam ^b medio ferme alveo enatam.

XXVIII. Ibi diutius subsistere coactus, quia duces socordius asser-

INTERPRETATIO.

^a Moderata & vulgari ratione vivendi.

^b Qua in medio prope flumine sensim coaluerat.

NOTÆ.

1. *Ptolemæus.*] Lagi filius dictus. *Con-*
junctus.] Alexandro. *Philippo.*] Alexan-

dri patre.
 2. *Fortunam.*] Regnum, quod post
 Alexandri mortem in Ægypto ac Libya
 obtinuit. *Quam regi.*] Vulgo, *quam regis*,
 scil. cura illis fuit: sed illud ad Curtii
 mentem aptius, istud minus credibile
 quia invidiosum.

3. *Per quietem vidisse.*] Potuit hoc
 quidem fieri tum divina virtute, tum
 boni malive genii opera: sed illud quo-
 que facile fuit Alexandro, quum ab in-
 digena quopiam vini ejus herbæ ac spe-
 ciem edoctus privatim esset, visi mira-
 culum fingere. Porro non apud Indos,

sed in Oritis hoc contigisse Strabo retulit.

4. *Pataliam.*] Incolit ea gens Patta-
 lenam insulam (hodie *Tatta*) quam
 Indus fluvius in duos alveos divisus effi-
 cit: utrique nomen factum ab urbe in-
 signi, quam Arrianus, Strabo, Ptolemæus
Pattala vocant: hodieque idem esse no-
 men apud indigenas dicitur. Sed erra-
 tum est in Ptolemæi tabulis, quod multo
 infra divisionem collocatur, cum affir-
 mer Arrianus ad urbem Pattala Indum
 amnem in duos ingentes fluvios scindi.
 De insulæ forma & amplitudine, consu-
 lendus Strabo lib. 15. Dextro primum
 sine occidentali alveo navigavit Ale-
 xander.

vati profugerant, misit qui conquirerent alios; nec repertis, per-
 cax cupido incessit visendi Oceanum, adeundique terminos mundi;
 ut sine regionis peritis, flumini ignoto caput suum, totque fortissi-
 morum virorum salutem ¹ permetteret. Navigabant ergo ² omnium
 per quæ ferebantur ignari: quantum inde abesset mare, quæ gen-
 tes colerent, quam placidum amnis os, ^b quam patiens longarum na-
 vium esset, anceps & cæca æstimatio augurabatur. Unum erat te-
 meritatis solatium perpetua felicitas. Jam CCCC stadia processerant;
 quum gubernatores agnoscere ipsos auram maris, & haud procul
 videri sibi Oceanum abesse, indicant regi. Lætus ille hortari nauti-
 cos cœpit, incumberent remis: *Adesse finem laboris omnibus votis ex-*
petitum. Jam nihil gloria deesse, nihil obstare virtuti: sine ullo Mar-
tis discrimine, sine sanguine orbem terræ ab illis capi. Ne naturam qui-
dem longius posse procedere: brevi incognita, nisi immortalibus, esse vi-
suros. Paucos tamen navigio emisit in ripam, qui agrestes vagos ex-
 ciperent, è quibus certiora nosci posse sperabat. Illi scrutati omnia
 tuguria, tandem latentes reperere. Qui interrogati quam procul ab-
 esset mare, responderunt: *Nullum ipsos mare, ne fama quidem, ac-*
cepisse: ceterum tertio die perveniri posse ad aquam amaram, qua cor-
rumperet dulcem. Intellectum est mare destinari ab ignaris naturæ
 ejus. Itaque ingenti alacritate nautici remigant; & proximo quoque
 die, quo propius spes admovebantur, crescebat ardor animorum.
 Tertio jam die mixtum flumini subibat mare; ^c leni adhuc æstu con-
 fundente dispares undas. Tum aliam insulam medio amni sitam ² evecti
 paulo lentius, quia ³ cursus æstu reverberabatur, applicant classem: &
 ad commeatus petendos discurrunt; ^d securi casus ejus, qui super-
 venit ignaris.

XXIX. ¹ Tertia ferme hora erat; quum statâ vice Oceanus exa-

INTERPRETATIO.

^a Locorum omnium, per quæ transibant, imperiti.

^b Quam esset opportunum trivemibus, incertis ac temerariis conjecturis divinabant.

^c Cum adhuc placidus maris fluxus misceret dissimiles aquas fluvii & suas.

^d Nihil metuentes periculum quod incautos occupavit.

NOTÆ.

1. *Permitteret.* Cum nemo non viderit excidisse ex hoc commate aliquam vocem, aliunde in Merulæ editione legatur *permitteret*, non *permittere*: facilius visum est voculam *ut* inferere, quam quod alii suadebant addere, *coegit*.

2. *Evecti.* Notanda locutio, *evecti insulam*: id est, *in insulam*: quomodo inferius cap. 31. *evectusque os ejus*. Est qui hanc insulam putet esse quæ apud Arrianum *Cillura* dicitur: sed hoc narrationi

Curtii parum convenit.

3. *Cursus.* Fluminis intellige, non classis.

1. *Tertia hora.* Respondebat ei fere quam nonam matutinam dicimus: quippe totum diem, pariter ut noctem, in duodecim horas partiri soliti, primam ab solis exortu inchoabant: tertia medio inter hanc atque meridianam spatio incipiebat. Illis autem locis eo quidem anni tempore (mensis erat Junius) solis ortus

fluans invehī cœpit, & retro flumen urgere: ^a quod primo coercitum, deinde vehementius pulsum, majore impetu adversum agebatur, quam torrentia præcipiti alveo incurrunt. Ignota vulgo freti natura erat; monstraque & iræ deū indicia cernere videbantur.

5 Identidem intumescere mare, & in campos paulo ante siccos descendere superfusum. Jamque ^a levatis navigiis, & tota classe dispersa, ^b qui expositi erant, undique ad naves trepidi & improvise malo attoniti recurrunt. Sed in tumultu festinatio quoque ^c tarda est. Hi-

10 contis navigia appellebant: hi, dum considerent, remos aptari prohibebant; quidam enavigare properantes, sed non expectatis, qui simul esse debebant, ^c clauda & inhabilia navigia languide moliebantur: aliæ navium, inconsulte ruentes non receperant; pariterque & multitudo, & paucitas festinantes morabatur. Clamor hinc expectare, hinc ire jubentium, ^d dissonæque voces nusquam idem ac unum tentium, non oculorum modo usum, sed etiam aurium abstulerant.

15 Ne in gubernatoribus quidem quidquam opis erat, quorum nec exaudiri vox à tumultuantibus poterat; nec imperium à territis incompositisque servari. Ergo collidi inter se naves, ^e abstergerique invicem remi, & aliorum navigia urgere cœperunt. Crederes non

20 unius exercitus classē vehi, sed duorum navale inisse certamen. Incutiebantur puppibus proræ; premebantur à sequentibus, qui antecedentes turbaverant: jurgantium ira perveniebat etiam ad manus.

XXX. Jamque æstus totos circa flumen campos inundaverat, tumultis duntaxat eminentibus, velut insulis parvis; in quos plerique

25 trepidi omiſſis navigiis enare cœperunt. Dispersa classis partim in præalta aqua stabat, ^a qua subsederant valles; partim in vado hærebat, ^b utcumque inæquale terræ fastigium occupaverant undæ: quum subito novus, & pristino major terror incutitur. Reciprocari cœpit

INTERPRETATIO.

^a Quod initio repressum æstu, postea violentius repulsum, rapidiore cursu retrorsum ferebatur, quam quo torrentes per præcipitia ruunt.

^b Qui è navibus in terram descenderant.

^c Quasi mutilas remorum parte naves, adeoque minus expeditas lente movebant.

^d Opposita voces hominum penitus contraria postulantium.

^e Inter se mutuo concursu frangi.

^a Ubi depressiores campi erant.

^b Ubicumque editior erat terra quam aqua inundaverant.

NOTÆ.

in horam nostratem circiter quintam ac dimidiam convenit. Ceterum quæ sequuntur de maris illius æstu, aliæque generis ejusdem qui nosse volet, consulat inter alios auctorem Periplusi Brythræi, Conimbricenses in meteoris tract. 8. c. 4 &c.

^a Levatis nav.] Pleraque navigia, sal-

tem minora, ad ripam appulsa terræ, ut fit, aliqua saltem ex parte hærebant; quum repente superveniens æstus illa sursum exulit, ac dispersit.

3. Tarda est.] Tarditatis causa est, quia nimia festinatione fit ut se invicem impediunt ac morentur.

mare, magno tractu aquis in suum fretum recurrentibus; ^c reddebatque terras paulo ante profundo salo merfas. Igitur ^d destituta navigia alia præcipitantur in proras; alia in latera procumbunt. Strati erant campi sarcinis, armis, avulsarum tabularum remorumque fragmentis. Miles nec egredi in terram, nec in naves subsistere audebat; ^e identidem præsentibus graviora, quæ sequerentur, expectans. Vix quæ perpetiebantur, videre ipsos credebant; in sicco ^f naufragia, in amni mare. Nec finis malorum: quippe æstus ^g paulo post mare relaturum, quo navigia allevarentur, ignari; famem & ultima sibimet ominabantur: ^h belluæ quoque fluctibus destitutæ terribiles vagabantur. Jamque nox appetebat, & regem quoque desperatio salutis ægritudine affecerat. Non tamen invictum animum curæ obruunt, quin tota nocte præsideret in speculis, equitesque præmitteret ad os amnis; ut quum mare rursus exæstuare sensissent, ⁱ procederent. Navigia quoque lacerata refici, & everfa fluctibus, erigi jubet, paratosque esse ^j & intentos, quum rursus mare terras inundasset.

XXXI. Tota ea nocte inter vigilias adhortationesque consumpta, celeriter & equites ingenti cursu refugere, & sequutus est æstus: qui primo aquis leni tractu subeuntibus cœpit levare navigia, mox totis campis inundans etiam impulit classem: plaususque militum nauticorumque insperatam salutem immodico celebrantium gaudio, litoribus ripisque resonabat. *Vnde tantum redisset subito mare? quo pridie refugisset? quanam esset ejusdem elementi natura, modo discors, modo imperio temporum obnoxia;* mirabundi requirebant. Rex quum ex eo, quod acciderat, conjectaret ^k post solis ortum statum tempus esse; media nocte, ut æstum occuparet, cum paucis navigiis secundo amne defluxit. ^l Evectusque os ejus quadringenta

INTERPRETATIO.

^c Campos retegebat quos paulo ante altis aquis texerat.

^d Deserta ab undis naves alia in suas proras cadunt; alia &c.

^e Cum ignorarent brevi rediturum mare

simili æstu.

^f Nunc pugnans temporum conditioni, nunc iis subjecta.

^g Et ostium ejus ingressus.

NOTÆ.

1. *Naufragia.*] Cum æstu destituta navigia, suoque pondere procumbentia quassarentur.

2. *Belluæ.*] Ceti, phocæ, balæne ingenti molle.

3. *Procederent.*] Ad classem, nuntiaturi maris reditum: forte retrocederent.

1. *Post solis ortum.*] Male quidem conjectabat Alexander si perpetuum id esse existimavit, ut post solis exortum rediret maris æstus. Cum enim singulis diebus una fere hora tardius accedat re-

cedatque, necesse est aliquando contingere, ut solis reditum prævertat. Sed moram illic nimirum brevioram fecerat, quam ut id experiri potuisset.

2. *Evectusque.*] Ad ostia fluminis delatus, ut supra cap. 28. *Tauros* Neptuno *casos* projecit in mare: libationeque sacrificio *superaddita*, phialam auream & crateres aureos gratias agens projecit in mare &c. Arrianus: apud quem hæc omnia paulo accuratius descripta reperies.

stadia processit in mare, tandem voti sui compos: praesidibusque maris & locorum diis sacrificio facto, ad classem rediit. c Hinc adversum flumen subiit classis; & altero die appulsa est haud procul lacu falso, cujus ignota natura plerosque decepit, temere ingressos aquam. Quippe scabies corpora invasit, & contagium morbi etiam in alios vulgatum est: oleum remedio fuit. Leonnato deinde praemisso ut puteos foderet, qua terrestri itinere ducturus exercitum videbatur (quippe sicca erat regio) ipse cum copiis substitit, 3 vernum tempus expectans. Interim 4 urbes portusque condidit. 5 Nearcho atque Onesicrito nauticae rei peritis imperavit, *Ut validissimas navium deducerent in Oceanum, progressique quoad tuto possent, naturam maris noscerent: vel 6 eodem amne, vel Euphrate subire eos posse, quum reverti ad se vellent.*

XXXII. Jamque 1 mitigata hyeme, & navibus, quae inutiles videbantur, crematis; terra ducebat exercitum. Nonis castris in regionem 2 Arabitarum; inde totidem diebus in 3 Gedrosiorum regionem

INTERPRETATIO.

1. Adverso eodem fluvio progressa est.

NOTAE.

3. *Vernum tempus.* Venerat, ut diximus, ad Pattala sub canis exortum, mense Junio, anno 2. exeunte Olymp. CXIII, sequenti Nearchus & Onesicritus ex Pattalene soluerunt, Alexandro jam profecto ex India: soluerunt autem, inquit Nearchus apud Strabonem, *autumno sub vespertinum ortum Pleiadum*, qui tum temporis sub aequinoctium, incidebat. Apud Arrianum in Indicis dies assignatur 20. Boedromionis, quam Ufforius confert in Calendas Octobris Juliani. Nō ergo *vernum tempus* expectavit Alexander: immo nondum finita aestate iter aggressum esse, ex Strabone intelligimus.

4. *Urbes.* Inter quas memoratur Barce à Justino lib. 12. c. 10. Potana apud Diodorum lib. 17. Tum Xylenopolis, ut ex Arriano & Plinio collatis recte conjectit Freinshemius. *Portusque.* Vulgo *plerasque*, scilicet *urbes*. Sed optime idem auctor vidit sensum hoc idoneum habere nullum posse. Pleraque in Pattalena construxisse Arrianus docet: nam ex Oceano Pattala redierat, Inde per sinistram sive orientalem Indi alyeum rursus ad Ocea-

num penetravit: denuoque Pattala reversus necessaria tum suo itineri, tum navigaturae per Oceanum classi comparavit.

5. *Nearcho, Onesicr.* Fuit Nearchus totius classis praefectus, Onesicritus vero gubernatorum magister, ut tradit Arrianus: quamvis ipse se *advuxor*, id est, ut Plinius interpretatur, *classis praefectum* appellaverit in historia quam scripsit, pariter ut Nearchus.

6. *Eod. amne.* Indo. *Euphrate.* Per hunc reipsa subierunt, ut refert Arrianus Exp. 1. 6. & in Indicis. Ex quo Melam refellas qui Euphratem negat ullo manifesto exitu in mare effluere.

1. *Mitigata.* Vide quae modo dicta sunt cap. praeced. *Nonis castris.* lib. 3. c. 16.

2. *Arabitarum.* Nomen illis factum à flumine Arabo: ipsi quoque *Arabes*, *Arabii*, *Arabit*, *Arbita*, *Aribes* &c. corrupte an secus, apud diversos scriptores appellantur. Inter Indum & Carmaniam ad mare siti erant.

3. *Gedrosiorum.* Terminos habuit ab Oriente Indum fluvium, à septentrione Arachosiam atque Drangianam, ab Oc-

perventum est. Liber hic populus concilio habito dedit se; ^a nec quidquam deditis præter commeatus imperatum. Quinto hinc die venit ad flumen; ⁴ Arabum incolæ appellant. Regio deserta & aquarum inops excipit; quam emensus in Oritas transit. Ibi majorem exercitus partem Hephæstioni tradidit; levem armaturam cum Ptolemæo Leonnatoque paritus est. Tria simul agmina populabantur ⁵ Indos, magnæque prædæ actæ sunt: maritimos Ptolemæus, ceteros ipse rex, & alia parte Leonnatus urebant. ⁶ In hac quoque regione urbem condidit, deductique sunt in eam Arachosii. Hinc pervenit ad ⁷ maritimos Indos. Desertam vastamque regionem late tenent, ac ne cum finitimis quidem ullo commercii jure miscentur. ^b Ipsa solitudo natura quoque immitia efferavit ingenia: prominent ungues nunquam recisi; comæ hirsutæ & intonsæ sunt. Tuguria conchis, & ceteris purgamentis maris instruunt: ferarum pelli-
bus tecti, piscibus sole duratis, & majorum quoque belluarum, quas ¹⁵ fluctus ejicit, carne vescuntur. Consumptis igitur alimentis Macedones primo inopiam, deinde ad ultimum famem sentire cœperunt; radices palmarum (namque sola ea arbor gignitur) ubique rimantes. Sed quum hæc quoque alimenta defecerant, jumenta cedere aggressi, ne equis quidem abstinebant: & quum deessent quæ sarcinas ²⁰

INTERPRETATIO.

^a Ab iis qui se dederant, nihil exactum est præter cibaria.

^b Solitaria vita ferociiores reddidit eorum animos, indole suæ jam feroces.

NOTÆ.

cidente Carmaniam; à meridie Oceanum Indicum. Ita quidem Ptolemæus & Marcianus Heracleotes in Periplo. Sed Strabo Gedrosiam in mediterraneis totam videtur collocare: quippe universum litus ab Indi ostiis ad Carmaniam partitur inter *Arbis* five Arabitas, Oritas & Ichthyophagos: supra hos sitam ait esse Gedrosiam. Quæ conciliari aliter nequeunt, quam si apud Strabonem proprie, apud Ptolemæum latius acceptam intelligas; atque hoc pacto Curtium & Arrianum interpretari licet, ut post Arabitas in Gedrosiam proprie dictam ventum sit. Hodiernum nomen alii *Mackeran*, alii *Guzzerath*, aliud alii faciunt. *Dedit se.* Hoc non Gedrosi, sed Oritæ fecerunt. Arrianus.

⁴ *Arabum.* Ptolemæo & Arriano *Arabis*, Straboni & Plinio *Arbis*, Stephano *Arabis*, aliter apud alios vocatur: hodie quibusdam *Berberis*, plerisque *Ilment*.

Sed quid est quod ait Curtius Alexandrum ad flumen Arabum venisse, quum jam plurium dierum itinere Arabitas illud accolentes prætergressum dixerit?

⁵ *Indos.* Jampridem India relicta erat: nec istos quisquam alius, quod sciam, Indos appellavit qui citra Arabum fluvium incolunt.

⁶ *In hac regione.* In Oritis ubi Rhambacia fuit maximus illorum pagus cum portu: cujus commoditate perspecta urbem condidit, in finibus gentis *Arianae*, inquit Plinius: nam Ariana pars est Gedrosia, in qua Oritæ sunt. Vide l. 7. c. 9. *Arachosii.* Forte hinc conjicere liceat alteram esse earum quæ Stephano vocantur *Alexandria in Arachotis*; non quia in Arachosia foret, sed quia incolas habuit Arachosios.

⁷ *Marit. Indos.* Hi sunt quos Plinius Gedrosos, Strabo Ichthyophagos appellat.

veherent, spolia de hostibus, propter quæ ultima Orientis peragrabant, cremabant incendio.

XXXIII. Famem deinde pestilentia sequuta est: quippe insalubrium ciborum novi succi, ad hoc itineris labor & ægritudo animi, ^a vulgaverant morbos; & nec manere sine clade, nec progredi poterant: manentes fames, progressos acrior pestilentia urgebat. Ergo strati erant campi pene pluribus semivivis, quam cadaveribus. Ac ne levius quidem ægri sequi poterant: quippe ^b agmen raptim agebatur, tantum singulis ad spem salutis ipsos proficere credentibus, quantum itineris festinando præciperent. Igitur qui defecerant ¹⁰ notos ignotosque, ut allevarentur, orabant. Sed nec jumenta erant, ^c quibus excipi possent; & miles vix arma portabat: imminensque etiam ipsis facies mali ante oculos erat. Ergo ^d sæpius revocati, ne respicere quidem suos sustinebant, misericordia in formidinem versa.

¹⁵ Illi relictis deos testes, ^e sacra communia, regisque implorabant opem: quumque frustra surdas aures fatigarent: in rabiem desperatione versi, parem suo exitum, similesque ipsis amicos & contubernales precabantur. Rex dolore simul ac pudore anxius, quia causa tantæ cladis ipse esset; ad Phrataphernem ¹ Parthorum satrapem misit, qui ²⁰ juberet camelis cocta cibaria afferre: alios quoque finitimarum regionum præfectos certiores necessitatis suæ fecit. Nec cessatum est ab his. Itaque ^f fame duntaxat vindicatus exercitus, tandem ² in Gedrosiæ fines perducitur. Omnium rerum sola fertilis regio est; in qua stativa habuit, ut vexatos milites quiete firmaret. Hic Leonnati literas accipit, conflixisse ipsum cum octo millibus peditum & quingentis equitibus ³ Oritarum, prospero eventu. A ⁴ Cratero quoque nuncius venit, ⁵ Orzinem & Zariaspem nobiles Persas, defectionem mo-

INTERPRETATIO.

^a Contagionem sparserant.

^b Exercitus festinanter ducebatur, cum unusquisque tanto propius ad spem incolumitatis se accedere putaret, quanto plus properando alios antevertisset.

^c In qua imponi possent.

^d Quamvis frequenter implorati à tergo, ne volebant quidem ad suos amicos ultimum convertere.

^e Communem utrique religionem.

^f A fame sola liberatus.

NOTÆ.

1. Parthorum.] Parthia lib. 6, cap. 6. quæ longo sane intervallo ab Gedrosia aberat. Regionum,] Aria, Drangiana &c.

2. In Gedrosia fines.] Ultimos videlicet, per quos è Gedrosia in Carmaniam exeundum erat: nam primos dudum ingressus erat. De his finibus, siue extrema Gedrosiæ parte Carmaniam versus, intelligendum quod sequitur: sola fertilis regio est. Sola, inquam, inter ceteras Gedrosiæ partes omnium rerum inopes.

Malunt tamen alii legere, omnium rerum soli fertilis est.

3. Oritarum.] Hi enim digresso Alexandro defecerant, ac Leonnati agmen adorti, non paucos impune occiderant.

4. Cratero.] Huic exercitus partem discedens ex India commiserat, ut per Arachosiam & Drangianam in Carmaniam duceret.

5. Orzinem.] Arrianus Ordonem, quædam Curtii editiones Ordanem habent,

Lientes

lientes oppressos à se in vinculis esse.

XXXIV. Præposito igitur ¹ regioni Sibyrtio (namque Menon præfectus ejus nuper interierat morbo) ² in Carmaniam ipse processit. ³ Aspastes erat satrapes gentis, suspectus res novare voluisse, dum in India rex esset. Quem occurrentem, dissimulata ira, comiter allocutus, dum exploraret quæ delata erant, in eodem honore habuit. Quum ⁴ Indiæ præfecti, sicut imperatum erat, equorum jumentorumque jugalium vim ingentem ex omni, quæ sub imperio erat, regione misissent; quibus deerant ad impedimenta, restituit. Arma quoque ad pristinum resecta sunt cultum: quippe haud procul à Perfide ¹⁰ aberant, non pacata modo, sed etiam opulenta. Igitur, ut supra dictum est, emulatus patris Liberi non gloriam solum, quam ex illis gentibus deportaverat; sed etiam famam (sive illud triumphus fuit ab eo primum institutus, sive bacchantium lusus) ⁵ statuit imitari; animo super humanum fastigium elato. *Vicos, per quos iter erat, floribus coronisque sterni jubet: liminibus adium crateres vino repletos, & alia eximia magnitudinis vasa disponi: vehicula deinde constrata, ut plures capere milites possent, in tabernaculorum modum ornari; alia candidis velis, alia veste pretiosa.* Primi ibant amici & cohors regia, variis redimita floribus coronisque; alibi tubicinum cantus, alibi lyre sonus ²⁰ audiebatur: item in vehiculis pro copia cujusque adornatis, comestabundus exercitus; armis, quæ maxime decora erant, circumpendentibus. Ipsum convivasque currus vehebat, crateris aureis, ejusdemque materię ingentibus poculis prægravis. Hoc modo per dies septem bacchabun-

N O T Æ.

exiguo discrimine ob affinitatem S & Z. *Molientes.*] Ubi autem? non quidem in Perfide; necdum enim eo venerat Craterus.

1. *Regioni.*] Gedrosiæ. Menon quidem supra lib. 7. c. 9. prætor Arachosius datus erat: post igitur & Gedrosiæ, cum ei Sibyrtius in utraque præfectura successerit. At non Menoni, sed Thoanti Sibyrtium, Apollophani Thoantem successum esse tradit Arrianus lib. 6.

2. *In Carmaniam.*] Hujus erant limites versus ortum Gedrosia cum Drangiana; à Septentrione Aria Parthiaque; ab occasu Persia; in meridiem Oceanus. Hodieque vetustum nomen manet *Kherman*.

3. *Aspastes.*] Atqui Sibyrtius quem modo Gedrosiæ præfectum vidimus, eo ex Carmaniæ præfectura translatus erat, eique Tlepolemus substitutus; si Arriano

fides. Ubi ergo Aspastes Satrapia? num forte, ut Media, sic Carmania duobus erat Satrapis divisa, duplex cum esset, *culta & deserta*? Hoc quidem pacto & Curtius Arriano, & secum ipse Arrianus conciliari posset, qui in lib. rer. Indic. diversum à Sibyrtio memorat Carmaniæ Satrapem.

4. *India præf.*] Credibilius quod habet Arrianus, non Indiæ, quæ partim jam defecerat, partim remotior erat; sed Arianiæ Præfectos Stasanorem, Phrathernem &c ista misisse. *Ad impedim.*] Ad vehendas sarcinas.

5. *Statuit imit.*] Hoc quoque retulit Arrianus; sed hac neque Ptolemaeus, inquit, nec Aristobulus; nec alius quispiam auctor, cui in hac parte fides haberi possit, memoria prodiderunt &c. De bacchatione & bacchantibus lib. 8. c. 33.

dum agmen incescit; ⁶ a parata præda, si quid victis, saltem adversus comessantes, animi fuisset: mille hercule, viri modo & sobrii, septem dierum crapula graves in suo triumpho capere potuerunt. Sed fortuna, quæ rebus famam pretiumque constituit, hic quoque militiæ ⁵ probrum vertit in gloriam. Et præsens ætas, & posteritas deinde mirata est, per gentes nondum satis domitas incescisse temulentos; barbaris, quod temeritas erat, fiduciam esse credentibus. Hunc apparatus carnifex sequebatur: quippe satrapes Aspastes, de quo ante dictum est, interfici iussus est: adeo nec luxuriæ quidquam crudelitas, nec crudelitati luxuria obstat.

INTERPRETATIO.

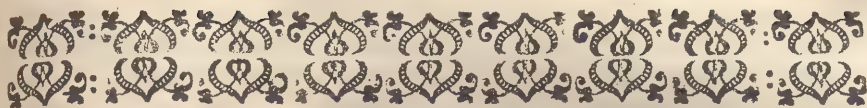
^a Qui facilis præda fuisset, si &c.

^b Qui modo fortes ac non temulentii forent.

NOTA,

6. Parata,] Aliter parata præda.

Q. CURTII,
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
REGIS MACEDONUM,
LIBER DECIMUS.

ISDEM fere diebus Cleander & Sitalces, & cum Agathone Heracon superveniunt, ¹ qui Parmenionem jussu regis occiderant; quinque millia peditum cum equitibus mille. Sed & accusatores eos ² è provincia, cui præfuerant, sequebantur: nec tot facinora, quot admiserant, compensare poterant cædis perquam gratæ regi ministerio. Quippe quum omnia profana spoliassent, ne sacris quidem abstinerant: virginesque & principes feminarum, stupra perpeßæ, corporum ludibria deshebant. Invisum Macedonum nomen avaritia eorum, ac libido barbaris fecerat. Inter omnes tamen eminebat Cleandri furor, qui nobilem virginem constupratam, servo suo pellicem dederat. ³ Plerique amicorum Alexandri non tam criminum, quæ palam objiciebantur, atrocitatem; quam memoriam occisi per eos Parmenionis (quod tacitum prodesse reis apud regem poterat) intuebantur: læti recidisse iram in iræ ministros, ¹⁵ NEC ullam potentiam scelere quæsitam cuiquam esse diuturnam.

NOTÆ.

1. *Qui Parmen.]* Supra lib. 7. cap. 7. *quinque millia.]* Supple. *cum his erant,* vel aliquid simile. Aliam exercitus partem qui sub Parmenione fuerat, jamdudum occupaverat Alexander in Arachosia l. 7. c. 9.

2. *E provincia.]* Cleander & Sitalces Mediæ præfuerant. *Agathone.]* Hic si Parmenionis cædi interfuit, diversus ab illo Agathone est qui arci Babylo-niæ præsidere jussus erat lib. 5. c. 6.

3. *Plerique.]* Hæc est hujus loci sententia, quam Gallicus interpres non attigit: Plerosque amicorum Alexandri gavisos Cleandri sociorumque calamitate, non tam odio criminum quæ his objiciebantur gravissima, quam quod eos meminerant occidendi Parmenionis ministros fuisse: cujus obsequii recordatio regem, ut iis ignosceret, impellere sola poterat. *Tacitum.]* Tacite, in animo: nisi forte scriptum erat, *tantum.*

Rex cognita causa pronunciavit : *Ab accusatoribus unum, & id maximum crimen esse præteritum, a desperationem salutis sue: nunquam enim talia ausuros, qui ipsum ex India sospitem, aut optassent reverti, aut credidissent reversurum.* Igitur hos quidem 4 vinxit : DC autem militum, qui sævitæ eorum ministri fuerant, interfici iussit. Eodem die sumptum est supplicium : de iis quoque, quos auctores defectionis Persarum Craterus adduxerat.

II. Haud multo post Nearchus & Onesicritus, quos longius in Oceanum procedere iusserat, superveniunt. Nunciabant autem quædam audita, alia comperta : Insulam 2 ostio amnis subiectam auro abundare ; inopem equorum esse : singulos equos ab iis, qui ex continenti trajicere auderent, singulis talentis emi. Plenum esse 3 belluarum mare : a æstu secundo eas ferri magnarum navium corpora æquantes : b 4 truci cantu deterritas sequi classem, cum magno æquoris strepitu, velut demersa navigia, subisse aquas. Cetera incolis crediderant : inter quæ rubrum mare non à colore undarum, ut plerique crederent, sed ab Erythra rege appellari. Esse haud procul à continenti insulam palmis frequentibus consitam ; & in medio fere nemore columnam eminere, Erythræ regis monumentum, literis gentis ejus scriptam. Adjiciebant, navigia quæ lixas mercato.

INTERPRETATIO.

a Quod de ipsius regis vita desperassent.

b Eas sequi maris æstuantis cursum.

b Horridis clamoribus fugatas ne classem sequerentur.

NOTÆ.

4. *Vinxit.*] Necari iussit, inquit Arrianus : idque Plutarchus atque Justinus confirmant. *Heracon quidem tum temporis absolutus fuerat: ceterum paulo post à Susis convictus quod eorum templum diripuisset, etiam ipse pœnas dedit.* Arrian, lib. 6.

5. *De iis quoque.*] De Orzine & Zariaspe : supra lib. 9, c. 33. *Craterus.*] Hic enim ingressio jam Carmaniam regi copias suas junxerat.

1. *Nearchus & Ones.*] De quibus lib. 9, cap. 30. Solus porro ex his venit Nearchus comite Archia, ut ex Arriano constat in Indicis.

2. *Ostio amnis.*] Indi, ut ex Plinii lib. 6, cap. 23, intelligimus : ex eo enim solverant. *Talentis.*] Talentum l. 3, c. 35.

3. *Belluarum.*] Balænarum, phytetorum, hydrorum &c quos Plinius vicenaria cubitorum fuisse scribit : Solinus balænas ultra spatia quatuor jugerum habere, cap. 55. Videndi Gesnerus & Aldroandus in Cetis.

4. *Truci cantu.*] Tubarum quoque sonitu exterritas Arrianus & Strabo referunt : Plinius vero non voce, non sonitu, non ictu, sed fragore terreri posse scribit lib. 9, cap. 3. Aptius hic Sebisio videretur, *tuba cantu* : sed nihil mutari necesse fuit.

5. *Non à colore.*] Lege quæ diximus ad lib. 8, cap. 29. *Erythra.*] Alii *Erythrum* vocarunt.

6. *A continenti.*] Carmania. *Insulam.*] Hanc insulam Dionys. Plinius, Mela, Solinus, Stephanus *Ogyrin* appellant : Nearchus apud Strabonem *Gyrinam*, sive *Ogyrinā*, p. 766, emendante Isaac. Vossio : eamque extra fauces sinus Persici collocant. Sed illa ipsa, in qua scilicet regis Erythræ monumentum fuerit, apud Arrianum in Indicis *Oaracta* dicitur (errat enim vir doctus qui pro illa ejusdem *Organam* sumpsit) quæ haud dubie Ptolemæi *Ovipo* est, ac Nearchi apud eundem Strabonem *Doracta*, forsitan corrupte, A in Δ mutato, pag. 767. Ex quo ipso loco ma-

resque vexissent, famam auri sequitis gubernatoribus, 7 in insulam esse transmissa; nec deinde ab his postea visa. Rex cognoscendi plura cupidine accensus, rursus eos terram legere jubet, donec ad Euphratem appellerent classem; inde adverso amne Babylonem subituros. Ipse animo infinita complexus, statuerat omni ad Orientem maritima regione perdomita, ex 8 Syria petere Africam, Carthagini insensus: Inde Numidiæ solitudinibus peragratissimum cursum Gadis dirigere: ibi namque 9 columnam Herculis esse fama vulgaverat. Hispanias deinde, quas 10 Iberiam Græci à flumine 11 Ibero vocabant, adire; & prætervehi 12 Alpes, 13 Italiæque oram: unde 14 in Epirum brevis cursus est. Igitur 15 Mesopotamiæ prætoribus imperavit, materia

NOTÆ.

nifeste mihi colligere posse videor duas esse insulas tam situ quam nomine diversas, quarum alii in alia sepulchrum Erythræ fabulosum, ut opinor, constituerint. Quod nemo revocaverit in dubium qui hos scriptores attente legerit, inter seque contulerit. Atque hoc pacto verum esse posset quod disputat Isaacus Vossius in Melæ cap. 8. lib. 3. Ogyrin esse hodiernam Gerun, in qua nobilissimum emporium Ormuz: nisi quod veteres illi Ogyrin ad 225. milliaria, quidam ad 250 ab litore removeant, cum Ormuziam non nisi 36. à continenti distare ipse scribat Vossius.

7. In insulam.] Diversam ab Ogyri & Oaracta, extra sinum Persicum. Hanc indigenæ soli sacram esse dicebant, & No-sala vocari, nec quemquam mortalium eo velle accedere: si quis vero imprudens feratur, nunquam amplius cerni. Arrianus.

8. Syria.] Lib. 4. c. 4. Africam.] Proprie dictam, quæ pars est Africæ latius sumptæ, ut diximus lib. 4. cap. 32. Carthagini.] Lib. 4. c. 8. Insensus.] Ibid. cap. 18. Fuit Numidia Masinissæ regnum, pars quondam Africæ illius proprie dictæ, versus Mauritaniam; quanquam alii utramque distinguunt. Hodie Constantina dicitur. Gadis] vel Gades: lib. 4. cap. 19.

9. Columnam.] Duæ celebrantur columnæ Herculis, ex utroque freti Gaditani litore, quod inde Herculeum fretum cognominatum est. Sed quid hæ columnæ fuerint, parum liquet. Nam alii veras fuisse columnas ex ære volunt, octo cubitorum: alii statuas Herculis, alii turres,

alii montes Calpen & Abylam: quorum ille in Hispania, iste ex adverso in Africa, ambo ad fretum Gaditanum. Consulat qui plura volet, Strabonem, Melam, Solinum, Philostratum, Marianam &c.

10. Iberiam.] Alia erat Asia regio Iberia inter Euxinum & Caspium mare, quæ hodiernæ Georgiæ ferme responderet.

11. Ibero.] Hodie apud Hispanos Ebro: nascitur in Cantabriæ finibus, & Casaraugustam præterfluens, in mare Mediterraneum se effundit regione Majoricæ.

12. Alpes.] Notissimum nomen montium qui Italiam à Gallia magnamque partem à Germania dividunt. Has fama erat Herculem ex Hispania victo Geryone redeuntem superasse: quæ res Alexandro Herculis æmulatori cupiditatem hanc iniecerat. Itaque prætervehi non præternavigare hoc loco, sed transcendere potius interpretandum putem.

13. Italia.] Egregia est apud Livium disputatio Decad. 1. lib. 9. quem Italicæ expeditionis fructum relaturus Alexander fuerit, si Romanos bello laceggeret: nec dubitat irritum incepti abiturum fuisse.

14. In Epirum.] Epirus, hod. Albania, limites habuit Ionium mare, Achaïam majorem, & Macedoniam. Brevis.] Trajectus est, inquit Strabo, stadiorum circiter 700. quæ milliaria sunt 87. cum dimidio: quare apud Plinium lib. 2. c. 11. vitiose legitur, quinquaginta m. p. non amplius, cum in veteribus libris scriptum esset, centum m. p.

15. Mesopotamia.] Lib. 5. cap. 2. Mesopotamia.] Lignis: lib. 5. c. 10. Libanus.]

¹ In Libano monte caesa, devesaque ad urbem Syriae Thapsacum, in gentium carinas navium ponere: septiremes omnes esse deducique Babylonem. Cypriorum regibus imperatum, ut æs stuppamque & vela præberent. Hæc agenti Pori & Taxilis regum literæ traduntur: Abisarem morbo, Philippum ¹⁶ præfectum ipsius ex vulnere interrisse; oppressosque qui vulnerassent eum. Igitur Philippo substituit Eudemum (dux erat Thracum) Abisaris regnum filio ejus attribuit.

III. Ventum est deinde ¹ Persagadas. Persica est gens, cujus satrapes Orsines erat, nobilitate ac divitiis inter omnes barbaros eminens. Genus ducebat à Cyro quondam rege Persarum: opes & à majoribus traditas habebat; & ipse longa imperii possessione cumulataverat. Is regi cum omnis generis donis, non ipsi modo ea, sed etiam amicis ejus daturus occurrit. Equorum domiti greges sequebantur, cursusque argento & auro adornati; pretiosa suppellex, & nobiles gemmæ; aurea magni ponderis vasa, vestesque purpureæ; & ² signati argenti talenta quatuor millia. Ceterum tanta benignitas barbaro causa mortis fuit. Nam quum omnes amicos regis donis super ipsorum vota coluisset; ³ Bagoæ spadoni, qui Alexandrum obsequio corporis devinxerat sibi, nullum honorem habuit: admonitusque à quibusdam quam Alexandro cordi esset, respondit: *Amicos regis, non scorta se colere: nec moris esse Persis, mares ducere, qui stupro effeminentur.* His auditis spado potentiam flagitio & dedecore quesitam, in caput nobilissimi & infantis exercuit. Namque gentis ejusdem levissimos ⁴ falsis criminibus adstruxit; monitos tum demum ea deferre, quum ipse jussisset. Interim quoties sine arbitris erat, credulas regis aures implebat; dissimulans causam iræ, quo gravior criminantis auctoritas esset. Nondum suspectus erat Orsines; jam tamen vilior. Reus enim in secreto agebatur, latentis periculi ignarus: & ⁴ importunissimum scortum, ne in stupro quidem & dedecoris patientia, fraudis oblitum; quoties amorem regis in se accenderat, Orsinem modo avaritiæ, interdum etiam defectionis arguebat.

IV. Jam matura erant in perniciem innocentis mendacia; & fatum,

INTERPRETATIO.

¹ Fictis criminationibus instruxit.

NOTÆ.

lib. 4. c. 9. Thapsacus ibid. cap. 1. Baby-
lon. 1. 5. c. 4. Cyprus lib. 4. c. 5.

16. Praefectum.] Oxydracarum & Mal-
lorum Satrapem. Qui vulner.] Merce-
narii erant, inquit Arrianus: apud quem
non Eudamon, sed Eudemus suffectus
Philippo dicitur.

1. Persagadas.] Vide lib. 5. c. 20. Sa-
trapes.] Phrafaorte satrapa pridem mor-

tuo, cum adhuc in India degeret Alexan-
der, Orsines satrapiae curam ultro sus-
ceperat, dum à rege prætor mitteretur,
Cyro.] Idem 1. 4. c. 46.

2. Signati.] Lege sis lib. 3. c. ult. Ta-
lenta, ibid.

3. Bagoæ.] Hunc Nabarzanes Alexan-
dro obtulerat: lib. 6. cap. 12.

4. Importuniss.] Nequissimum.

cujus inevitabilis fors est, appetebat. Forte enim ¹ sepulcrum Cyri Alexander jussit aperiri, in quo erat conditum ejus corpus, cui dare ² volebat inferias. Auro argentoque repletum esse crediderat; quippe ita fama Persæ vulgaverant: sed præter clypeum ejus putrem, & arcus duos Scythicos, & acinacem, nihil reperit. Ceterum corona aurea imposita, amiculo cui assueverat ipse, ³ solium in quo corpus jacebat, velavit; ⁴ miratus tanti nominis regem, tantis præditum opibus, haud pretiosius sepultum esse, quam si fuisset e plebe. Proximus erat lateri spado, qui regem intuens; *Quid mirum*, inquit, *est inania sepulcra esse regum, quum satraparum domus aurum inde egestum capere non possint? Quod ad me attinet, ipse hoc bustum antea non videram: sed ex Dario ita accepi tria millia talentum condita esse cum Cyro.* ⁵ *Hinc illa benignitas in te; ut quod impune habere non poterat Orsines, donando etiam gratiam iniret.* Concitaverat jam animum in iram; quum ii, quibus negotium idem dederat, superveniunt: hinc Bagoas; hinc ab eo subornati, falsis criminibus occupant aures. Antequam accusari se suspicaretur Orsines, in vincula est traditus. Non contentus supplicio infantis spado, ipse morituro manum injecit. Quem Orsines intuens; *Audieram*, inquit, *in Asia olim regnasse feminas; hoc vero novum est, regnare castratum!* Hic fuit exitus nobilissimi Persarum, nec infantis modo, sed eximiae quoque benignitatis in regem. 10
15
20

V. Eodem tempore ¹ Phradates regnum affectasse suspectus occiditur. ² Cœperat esse præceps ad repræsentanda supplicia; idem ad

INTERPRETATIO.

^b Funebres honores persolvere.

NOTÆ.

1. *Sepul. Cyri.*] Primi illius Persarum regis, de quo nos ad lib. 4. c. 55. & lib. 7. cap. 24. De sepulcro plura Arrianus l. 6. Strabo l. 15. Plutarchus in *Alex. Inferias.* lib. 7. c. 36.

2. *Solium.*] Græce apud Strabonem & Arrianum πύλος, proprie alveus; item theca, locus &c. Ex quo perperam interpretes Arriani urnam fecit: nam Persæ corpora defunctorum non cremabant: lib. 3. c. 31.

3. *Miratus &c.*] Minime quidem mirari hoc potuit qui vidisset ipse, aut certe ex Aristobulo, quem eo miserat, teste oculato accepisset satis magnificum fuisse hujus sepulcri ornatum; ut apud Strabonem & Arrianum ipse descripsit Aristobulus. Hoc igitur, inquam, Alexander miratus non est quod ait Curtius; sed potius vehementer indignatus in eos à

quibus expilatum sepulcrum fuerat. Plura apud eosdem leges.

4. *Hinc illa.*] Ex hoc auro illa Orsines munera profecta sunt, quæ tibi eo consilio attulit, ut ea donando quæ retineret impune non poterat, quia scelere parta erant; gratiam apud te iniret.

5. *Feminas.*] Ut Semiramim, de qua lib. 5, cap. 4. & lib. 7. c. 26. Forsan & Amazonum fabulas respexit. Ceterum Orsinem non Persagadis, sed apud Persopolim, & accusatum & cruci affixum esse ex Arriano didicimus.

1. *Phradates.*] Fuerat Mardorum & Tapurorum Satrapes l. 6. c. 9. ac 12. quem ad se in custodiam mitti rex jussit antequam Indiam peteret, l. 8. c. 13.

2. *Cœperat.*] Alexander. *Repræsentanda.*] Exercenda: quo fere sensu idem verbis usurpatum notavimus ad lib. 6. cap. 33.

deteriora credenda. Scilicet 3 *Res* secundæ valent commutare naturam : & raro quisquam ^a erga bona sua satis cautus est. Idem enim 4 paulo ante Lyncistem Alexandrum delatum à duobus indicibus damnare non sustinuerat : humiliores quoque reos contra suam voluntatem, quia ceteris videbantur insontes, passus absolvi : hostibus victis regna reddiderat : ad ultimum à semetipso degeneravit usque adeo, ut adversus libidinem animi, arbitrio scorti aliis regna daret, aliis adimeret vitam. Iisdem fere diebus literas accepit de rebus in Europa & Asia gestis, dum ipse Indiam subigit. 5 Zopyrio Thraciæ præpositus dum expeditionem in 6 Getas faceret, tempestatibus procellisque subito cohortis, cum toto exercitu 7 oppressus erat. Qua cognita clade Seuthes 8 Odrysas populares suos ad defectionem compulerat. Amissa propemodum Thracia ne Græcia quidem *** tumultibus inconcussa mansit. Nam Alexander, punita satraparum quorundam insolentia, quam, dum in extremo orbe Indorum armis attineretur, per summa scelera atque flagitia in provinciis exercuerant, ceterorum metum intenderat : qui in paribus delictis idem admissorum præmium expectantes, in mercenariorum militum fidem confugiebant, illorum manibus, si ad supplicium

SUPPLEMEN-
TUM FREINS-
HEMII,
Curt. 10. 1.
Plut. c. 117.
Diodor. 17.
106.

I N T E R P R E T A T I O.

^a Contra prosperitatem suam.

N O T Æ.

3. *Res secunda.*] Simile est illud 1. 3. c. 5. Nisi etiam naturam plerumque fortuna corrumpet : tum paulo post, homines cum se permiscere fortuna, etiam naturam dediscere. Raro] idem fere lib. 8 c. 16.
4. *Paulo ante.*] Vide quæ dicta sunt lib. 7. cap. 1. *Libid.*] Propensionem suam.
5. *Zopyrio.*] Sopyrionem Justinus vocat, nec Thraciæ, sed Ponti (in Europa fortasse) præfectum facit : cujus etiam cladem longe ante ista tempora retulit lib. 12. c. 2. quippe quam Alexandro adhuc in Parthis agendi nunciatam scribit, ante annos minimum quatuor. Sed si verum est quod idem habet, eodem tempore & Alexandrum regem Epiri in Italia, & Zopyrionem in Scythia periisse ; necesse est ad hunc ipsum annum Scythicam hanc seu Geticam expeditionem differri, quo certum est Alexandri Epirotæ mortem contigisse ; tertio scilicet Olymp. CXIII. Urbis vero 428. Proinde & illud falsum ejusdem Justinii, utrumque istud bellum cum illo Agidis con-

currisse, de quo Curtius initio libri sexvi. Nec potuit Clitus ante duos annos occisus audisse quod isto solum dictum est ab Alex. Epirota, Macedonem in seminas ; ipsum in viros incidisse : supra lib. 8. cap. 5.

6. *Getas.*] Sarmatiæ Europæ gens fuit ad utramque Danubii ripam juxta Euxinum Pontum : quos alii cum Dacis confundunt, alii quandoque distinguunt. Hodie sunt Valachi, Moldavi, Transylvani.

7. *Oppressus.*] Non tempestatibus illis ac procellis, quod Gallico interpreti visum est, mari terrave oppressus ; sed ab ipsis Getis occisione occisus cum triginta millibus, si Justino credimus.

8. *Odrysas.*] Gentis nomen est, non ipse Seuthæ cognomen ; quod eundem fecellit interpretem. Thraces hi fuere, quos Plinius & Solinus circa Hebræi fontes collocarunt : alios tamen Odrysas versus Rhodopen reperimus.

poscerentur

poscerentur salutem suam tutaturi ; aut pecunia quanta poterat coacta , fugam inibant. Ea re cognita literæ ad omnes Asiæ prætores missæ sunt , quibus inspectis è vestigio omnes peregrinos milites , qui stipendia sub ipsis facerent , dimittere jubebantur. Erat inter eos Harpalus , quem Alexander , quod ob ipsius amicitiam olim à Philippo ejectus solum vertisset , inter fidissimos habebat, Plut. c. 16. & post Mazæi mortem satrapia Babylonis donaverat , thesaurorumque custodiæ præfecerat. Is igitur quum fiduciam quam in propensissima regis gratia habere poterat , magnitudine flagitiorum consumpsisset ; quinque talentorum millia ex gaza regia rapit , conductaque sex millium mercenariorum manu , in Europam evadit. Jampridem enim luxu & libidinibus in præceptus tractus , desperataque apud regem venia , adversus iram ipsius in alienis opibus subsidium circumspicere cœperat ; & Athenienses , quorum non contemnendam potentiam , & apud ceteros Græcos auctoritatem , tum occultum in Macedonas odium norat , sedulo coluerat. Itaque spem suis faciebat , Athenienses adventu suo cognito , copiisque & pecuniis quas adduceret coram inspectis , protinus arma consiliaque sociaturos esse. Nam apud populum imperitum & mobilem , per homines improbos * & avaritia venales , omnia se muneribus consequuturum existimabat. Plut. c. 74.
Arrian. 3.
I. 24. 3. 8. 14.
Diodor. 17.
108.
Athenæus 13.
7.
Diodorus 17.
108.
* Plutarchus
Phoc. cap. 28.
& Demost. c.
34. Justin. 13.
5. 7.

VI. Igitur triginta navibus Sunium ¹ transmittunt. Promuntorium CURTIUS. est Atticæ terræ ; unde portum urbis petere decreverant. His cognititis rex Harpalo Atheniensibusque juxta infestus classem parari jubet ; Athenas protinus petiturus. Quod consilium clam agitant literæ redduntur. *Harpalum intrasse quidem Athenas , pecunia conciliasse sibi principum animos : mox concilio plebis habito jussu urbe excedere , ad Græcos milites pervenisse ; à quibus non receptum , & trucidatum ² à quodam viatore per insidias.* His lætus in Europam trajiciendi consilium omisit : sed exules , præter eos qui civili sanguine aspersi erant , recipi ab omnibus Græcorum civitatibus , queis pulsi erant , jussit. Et Græci haud ausi im-

NOTÆ.

1. *Transmittunt.*] Harpalus cum aliquot è suis : nam milites , saltem magna ex parte , ad Tanarum Laconia promuntorium reliquerat , Diodoro teste. *Promuntor.*] In extrema Attica , oppositum Theræ insulæ : hodie *Capo delle colonne*. Est autem *Attica* Hællædis sive Græciæ proprie dictæ nobilissima pars , in extrema peninsula quam duo Ægai maris sinus efficiunt , Saronicus & Euripus. Urbs primaria unde regioni nomen est , Athenæ : portus *Piræus* sive *Piræum* fuit. Hodie idem

urbi nomen manere ab erudito scriptore didicimus : at *Piræum* vulgo *Portolione*. Atticam hodie Ducatum Atheniensem vocant , le *Duché d'Athènes*.

2. *À quodam viatore.*] Diodorus : *profectus in Cretam , à Thimbrone uno ex amicis dolo interemptus est.* Quem forte Curtius *viatorem* appellat , quod in ipso itinere , cum esset viæ socius , Harpalum interfecerit : nisi potius legendum à quodam *Thimbrone*.

perium aspernari, quanquam solvendarum legum id principium esse censebant; bona quoque quæ extarent, restituere damnatis, Soli Athenienses, non suæ modo, sed etiam publicæ vindices libertatis, colluvionem hominum, quia ³ ordinem ægre ferebant, non regio imperio, sed legibus moribusque patriis assueti; prohibuere finibus: omnia potius toleraturi, quam purgamenta quondam urbis suæ, tunc etiam exilii, admitterent Alexander senioribus militum in patriam remissis; tredecim millia peditum, & duo millia equitum, quæ in Asia retineret, eligi iussit: existimans modico exercitu continere posse Asiam, quia pluribus locis præsidia disposuisset; nuperque conditas urbes, quas colonis repleisset, res novare cupientibus obstare.

VII. Ceterum priusquam secerneret, quos erat retenturus; edixit, ut omnes milites ^a æs alienum profiterentur. ^b Grave plerisque esse compererat: & quanquam ipsorum luxu contractum erat, dissolvere tamen decreverat. Illi tentari ipsos rati, quo facilius ^c ab integris sumptuosos discerneret; prolatando aliquantum extraxerant temporis: & rex satis gnarus ^d professioni æris pudorem, non contumaciam obstare; mentas totis castris poni iussit, & ² decem millia talentorum proferri. Tum demum fide facta professi sunt; nec amplius ex tanta pecunia quam centum & triginta talenta superfuere: adeo tot exercitus, ille ditissimarum gentium victor, plus tamen victoriæ, quam prædæ deportavit ex Asia. Ceterum ut cognitum est, alios mitri domum, alios retineri; perpetuam eum regni sedem in Asia habiturum rati, vecordes & disciplinae militaris immemores, seditiosis vocibus castra complent,

INTERPRETATIO.

^a Debita sua publice agnoscerent.

^b Plerosque militum oneratos debitis sciebat esse.

^c Prodigos à frugalibus dignosceret.

^d Quominus debita sua faterentur.

NOTÆ.

3. *Ordinem ægre.* Totum hunc locum Modius aliique Critici nulla auctoritate interpolaverant, nihilo meliorem utique reddituri: quem nos ex codicum fide integrum repræsentavimus. *Ordinem ægre ferebant*, id est, *ægre patiebatur se in ordinem redigi*, ut ceteros: qua locutione usus est etiam Quintilianus eodem sensu, lib. I. c. 4. n. 22. Potest hoc autem vel de Atheniensibus intelligi, vel de exulibus qui novandi res ac imperitandi civibus cupidi essent.

1. *Æs alienum.* Quia prisca Italia moneta ex ære tantum fuit: inde factum ut quævis pecunia *aris* nomen

retinuerit. *Æs alienum* dicitur quod creditoribus debes, quia non tuum sed aliûs est. *Dissolvere.* Qui æs alienum suscipit, eo quasi vinculo obligatus tenetur: quod dum reddit, *solvere*, aut *dissolvere* idcirco dicitur.

2. *Decem millia.* Viginti millia in eam rem expensa Justinus & Arrianus testantur: sed faciunt pro Curtio, Diodorus & Plutarchus. *Talentis*, lib. 3. c. 35. Ceterum hæc Susis gesta sunt: quæ sequuntur de missione ac seditione militum, ad Opim contigerunt, urbem Tigri impositam. Vide Arrianum lib. 7.

regemque ferocius quam alias adorti, omnes simul missionem postulare cœperunt; deformia ora cicatricibus, canitiemque capitum ostentantes. Nec aut præfectorum castigatione, aut verecundia regis deterriti, tumultuoso clamore & militari violentia volentem loqui inhibebant; palam professi nusquam inde, nisi in patriam, vestigium esse moturos. Tandem silentio facto, magis quia motum esse credebant, quam quia ipsi moveri poterant; quidnam acturus esset, expectabant. Ille, *Quid hac*, inquit, ^c *repens consternatio*, & tam procax atque effusa licentia denunciat? *Eloqui timeo*; palam certe rupistis imperium, & ^f *precario rex sum*: cui non alloquendi, non noscendi monendique, aut intuendi vos jus reliquistis. Equidem quum alios dimittere in patriam, alios ³ *mecum paulo post deportare statuerim*; tam illos acclamantes video, qui abiturum sunt; quam hos, cum quibus præmissos subsequi statui. *Quid hoc est rei*? dispari in causa idem omnium clamor est! pervelim scire, utrum qui discedunt, an qui retinentur, de me querantur.

VIII. Crederes uno ore omnes sustulisse clamorem; ita pariter ex tota concione responsum est, *Omnes queri*. Tum ille, *Non hercule*, inquit, *potest fieri*, ^a *ut adducar querendi simul omnibus hanc causam esse*, quam ostenditis, in qua major pars exercitus non est; utpote quum plures dimiserim, quam retenturus sum. Subest nimirum altius malum, quod omnes avertit à me. Quando enim regem universus exercitus deseruit? Ne servi quidem uno grege profugiunt dominos; sed est quidam in illis pudor à ceteris destitutos relinquendi. Verum ego tam furiosa consternationis oblitus, remedia insanabilibus conor adhibere. Omnem hercule spem quam ex vobis conceperam, damno: nec ut cum militibus meis (jam enim esse ¹ *desistis*) sed, ut cum ingratis ² *oportet*, agere decrevi. Secundis rebus, quæ circumflunt vos, insanire cœpistis: obliti status ejus, quem beneficio exivitis meo: digni hercule qui in eodem confesescatis; quoniam facilius est vobis adversam, quam secundam regere fortunam. En tandem! Illyriorum paulo ante, & Persarum tributariis, Asia & tot gentium spolia fastidio sunt. Modo sub Philippo seminudis, amicula ex purpura sordent: aurum & argentum oculi ferre

INTERPRETATIO.

^c Subita seditio.^a Ut mihi persuadeam.^f Emendicata potestate impero.

NOTÆ.

3. *Mecum deport.*] Non hoc ex animo dictum, si verum est quod refert Strabo in fine libri 16, constitutum ei fuisse imperii sedem in Arabia ponere.

1. *Desistis.*] Aliiter desististis; vel me destitistis.

2. *Paulo ante.*] Alexander Amyntæ F.

hujus Alexandri patruus, tertius ante ipsum rex Macedoniæ, sub regni initia pacem ab Illyriis redimere pacta pecunia datisque obsidibus coactus fuerat, Persis autem tributum quando pependerint Macedones, diximus ad lib. 5. c. 26.

non possunt: lignea enim vasa desiderant, & ex cratibus scuta, rubiginemque gladiatorum. ^b Hoc cultu nitentes vos accepi, & 3 quingenta talenta aris alieni: quum omnis regia supellex haud amplius quam sexaginta talentorum esset, meorum operum fundamenta: quibus tamen (absit invidia) imperium maxima terrarum partis imposui. Asiene peritum est, quae vos gloria rerum gestarum diis pares fecit? In Europam ire properatis rege deserto, quum pluribus vestrum defuturum viaticum fuerit, ni as alienum luissem: 4 nempe in Asiatica praeda. Nec pudet profundo ventre devictarum gentium spolia circumferentes, reverti velle ad liberos conjugesque; quibus pauci premia victoriae potestis ostendere. ^c Nam ceterorum, 5 dum etiam spei vestrae obviam istis, arma quoque pignori sunt. Bonis vero militibus cariturus sum, pellicum suarum concubinis: quibus hoc solum ex tantis opibus superest. 6 in quod impenditur. Proinde fugientibus me pateant limites; facessite hinc ocyus: 15 ego cum Persis, 7 abeuntium terga tutabor. Neminem teneo: 8 liberate oculos meos; ingratis civis. Latet vos excipient parentes, liberi que sine vestro rege redeuntes! obviam ibunt desertoribus transfugisque! Triumphabo mehercule de fuga vestra, & ubicumque ero, expetam penas; hos, cum quibus me relinquitis, colendo, preferendoque vobis. Jam autem scietis, & quantum sine rege valeat exercitus, & quid opis in me uno sit.

IX. ¹ Desiluit deinde frendens de tribunali, & in medium armatorum agmen se immisit; notatisque, qui ferocissime oblocuti erant, singulos manu corripuit: nec ausos repugnare, ² tredecim asservandos

INTERPRETATIO.

^b Tali ornatu splendentes.

^c Reliqui enim ex vobis arma sua oppignerarunt, spem reditus antevertentes.

NOTÆ.

3. *Quing. talenta.*] Lege Supplem. lib. 2. cap. 3.

4. *Nempe.*] Et quidem ex Asiae spoliis, supple, luissem.

5. *Dum spei vestra.*] Ita nimirum a vide spem redeundi in patriam præceperant, ut arma etiam sua, quasi nulli deinceps usui futura, pignori dedissent. Sic interpretandum fuit: neque enim, quod aliis visum erat, ire obviam spei, idem est ac spem sibi praevidere.

9. *In quod impenditur.*] Quid impenditur: aut in quam rem impenditur: scriptum puto, in quod impenduntur; ut hic sensus existat: quibus hoc sol. ex tan. op. superest, nimirum pellices, in quas impenduntur ipsæ opes.

7. *Abeunt. terga.*] Discedentes vos,

ne quis à tergo adoriatur, ego cum Persis protegami.

8. *Liber. ocul.*] Molesto aspectu vestri,

1. *Desiluit deinde.*] Alio hac ordine Arrianus reculit. Auditis enim seditiosorum vocibus, desiluisse confestum Alexandrum cum iis qui adstantibus ducibus, notatosque digito tredecim quos veller, ab Argyraspidibus comprehendi & ad supplicium rapi jussisse: tum demum consensu rursus tribunali orationem habuisse.

2. *Tredecim.*] Hoc non viderat eruditus novi Dictionarii scriptor cum negaret apud ullum Latinitatis auctorem reperisse se vocem *tredecim*. Nisi forte putavit pro hac numerorum nota (XIII) substitutum à librariis aut sciolis *tredecim*,

custodibus corporis tradidit. Quis crederet favam paulo ante concionem obtorpuisse subito metu; & quum ad supplicium videret trahi nihilo ausos graviora quam ceteros [4 tam effusam antea licentiam, atque seditiosam militum violentiam ita compressam, ut non modo nullus ex omnibus irruenti regi restiterit; verum etiam cuncti pavore exanimati attonitis similes, quid de ipsis quoque rex statuendum censeret, suspensa mente expectarent. Itaque] sive nominis, quod gentes, quæ sub regibus sunt inter deos colunt; sive propria ipsius veneratio; sive fiducia tanta vi exercentis imperium contrruit eos: singulare certe ediderunt patientiæ exemplum; adeoque non sunt accensi supplicio commilitonum, quum sub noctem interfectos esse nosset, ut nihil omiserint, quod singuli magis obedienter ac pie facerent. Nam quum postero die prohibiti aditu venissent, Asiaticis modo militibus admissis, lugubrem totis castris edidere clamorem, denunciantes: *Se protinus esse morituros, si rex perseveraret irasci.* At ille pervicacis ad omnia quæ agitaſſet animi, peregrinorum militum concionem advocari jubet, Macedonibus intra castra cohibitis: & quum frequentes coissent, adhibito interprete talem orationem habuit.

X. Quum ex Europa trajicerem in Asiam, multas nobiles gentes, magnam vim hominum imperio meo me additurum esse sperabam. Nec deceptus sum, quod de his credidi fama. Sed ad illa hoc quoque accessit, quod video fortes viros erga reges suos pietatis invicta. Luxu omnia fluere credideram, & nimia felicitate mergi in voluptates. At hercule munia militia hoc animorum corporumque robore aque impigre toleratis: & quum fortes viri sitis, non fortitudinem magis, quam fidem colitis. Hoc ego nunc primum profiteor; sed olim scio. Itaque & delectum è vobis juniorum habui; & vos meorum milium corpori immiscui. Idem habitus, eadem arma sunt vobis: obsequium vero & patientia imperii longe præstantior est, quam ceteris. Ergo ipse Oxartidis Persæ filiam mecum in matrimonio junxi, non dedignatus ex captiva liberos tollere. Mox deinde quum stirpem generis mei latius propa-

NOTÆ.

tum hoc loco, tum supra cap. 6. Sed quod numerorum vocabulum hoc modo rejicere tanquam intrusum non liceat?

3. Custodibus.] Vide quæ de corporis custodibus dicta sunt ad lib. 7. c. 37. & lib. 6. c. 3.

4. Tam effusam.] Quæ uncis inclusa sunt, in aliquot Mss. ac editis libris desiderantur, ne lacunæ quidem indicio relicto: in aliis tamen ut fragmentum reperta sunt.

1. Delectum.] Ex juvennute vestra milites legi. Hoc vero paulo ante fecerat non sine Macedonum invidia, quæ seditionis inter alia origo fuit. Corpori.] Quavis multitudo composita & rite ordinata corpus, per translationem dicitur.

2. Oxartidis filiam.] Roxanam; lib. 8. c. 16. Sed quomodo Persam vocat, quem lib. 8. c. 10. dixerat ejusdem nationis esse ac Syssimithres, Bactrianæ scilicet vel Sogdianæ.

gare cuperem, uxorem 3 Darii filiam duxi; proximisque amicorum au-
tor fui ex captivis generandi liberos: ut hoc sacro fœdere omne discri-
men victi, & victoris excluderem. Proinde 4 genitos vos esse mihi, non ad-
scitos milites credite: Asia & Europa unum atque idem regnum est:
5 Macedonum vobis arma do. ^a Inveteravi peregrinam novitatem; & ci-
ves mei estis & milites: & omnia eundem ducunt colorem. Nec Persis
Macedonum morem adumbrare; nec Macedonibus Persas imitari inde-
corum est. Eiusdem juris esse debent, qui sub eodem rege victuri sunt. **

SUPPLEMEN-
TUM,

Hac oratione habita, Persis corporis sui custodiam credidit, Persas satellites,
Persas apparitores fecit, Per quos cum 6 Macedones qui huic seditioni occasio-
nem dedissent, victi ad supplicia traherentur, unum ex iis auctoritate & atate
gravem, ad regem ita locutum ferunt.

XI. Quousque, inquit, ^a animo tuo etiam per supplicia, & quidem
10 externi moris, obsequeris? Milites tui, cives tui, incognita causa, ca-
ptivis suis ducentibus trahuntur ad pœnam! Si mortem meruisse iudicas,
saltem ministros supplicii muta. Amico animo, si veri patiens fuisset,
admonebatur; sed in rabiem ira pervenerat. Itaque rursus (nam pa-
rumper, quibus imperatum erat, dubitaverant) mergi ¹ in amnem, sicut
15 vinctierant, iussit. Nec hoc quidem supplicium seditionem militum
movit. Namque copiarum duces atque amicos ejus, manipuli adeunt;
petentes, Ut si quos adhuc pristina noxa iudicaret esse contactos, iube-
ret interfici: offerre se corpora ixa; trucidaret. *** Tandem præ do-
lore vix mentis compotes universi concurrunt ad regiam, armisque
23. Plutarch. ante fores projectis, tunicati adstantes, nuda & obnoxia pœnis cor-
pora admitti flentes orabant. Non se deprecari quin suppliciis fontium

SUPPLEM.
FREINS.
Arrianus 7.2.
23. Plutarch.

INTERPRETATIO.

^a Ex novis ac peregrinis quasi vetustos milites vos feci. ^a Iram tuam explēs.

NOTÆ.

3. Darii fil.] Statiram, natu majorem: nam minorem Drypetim Hephæstioni conjugem dedit. Utramque Roxane post Alexandri mortem, adjutore Perdicca, sustulit. Plutarch. in Alex.

4. Genitos.] Non peregrinos & conductitios, sed cives ac populares.

5. Omnia.] Et Macedones & Asiatici milites jam iisdem utuntur vestibus atque insignibus. Vel, omnia eundem colorem ducunt, allegoria sit pro eo quod est, utraque gens iisdem moribus sensim imbuitur.

6. Macedones qui.] Non illi utique tredecim, quos pridie sub noctem interfectos supra dixerat, cap. 9. sed alii aliquot ex ejusdem contumaciæ auctoribus: id-

que ex ipso sequentis orationis exordio conjici videtur posse, jam tum de aliis sumptum fuisse supplicium. Ita nec sibi nec Suplemento pugnabit Curtius. Sed vereor ut tam facile cum veritate conciliari possit; cum testetur Arrianus ante tertium diem neminem militum Macedonum ad regis conspectum admissum esse. Ubi igitur habendæ hujus orationis locus?

1. In amnem.] In Tigrim: quippe urbs Opis ad quam hæc, ut diximus, gesta sunt, ad eum fluvium sita erat: quod Freinshemius cum sequens Supplemen- tum texeret, non adverit: post hæc enim demum Suis movisse Tigrim verius scripsit, refragante Arriano l. 7.

expiarentur, quæ per contumaciam deliquissent. regis iracundiam sibi morte tristiore esse. Quumque dies noctesque ante regiam persistentes, miserabili clamore habituque pœnitentiam suam approbarent; biduum tamen adversus humillimas suorum preces iracundia regis duravit. tertio die victus constantia supplicum, processit; inculataque leniter exercitus immodestia, non sine multis utrimque lacrymis, in gratiam se cum ipsis redire professus est: Digna tamen res visa est, quæ majoribus hostiis expiaretur. Itaque sacrificio magnifice perpetrato, Macedonum simul Persarumque primores invitavit ad epulas. Novem millia eo convivio exceperunt, proditum est memoriæ, eosque omnes invitante rege ex eodem cratere libavisse: Græcis barbarisque vaticibus tum alia fausta vota præeuntibus, tum in primis ut ea utriusque imperii in idem corpus coalita societas perpetua foret. Maturata deinde est missio, & infirmissimus quisque exauctorati: amicorum quoque seniorum quibusdam comitatus dedit, ex quibus Clitus cognomento Albus, Gorgiasque & Polydamas, & Antigenes fuere. Abiitibus non modo præteriti temporis stipendia cum fide persolvit, verum etiam talentum adjecit in singulos milites, viatici nomine. Filios ex Asiaticis uxoribus susceptos (ad decem millia fuisse traditur) apud se relinqui iussit, ne in Macedoniam cum parentibus transgressi, & conjugibus liberisque prioribus permixti familias singulorum contentionibus & discordiis impleant; sibi curæ fore pollicitus, ut patrio more instituti militiæ artes edocerentur. Ita supra decem veteranorum millia dimissa sunt; additusque est Craterus, qui eos deduceret, ex præcipuis regis amicis; isti si quid humanitus contigisset, Polysperchonti parere iussi sunt. Literis etiam ad Antipatrum scriptis, Honorem emeritis haberi præcepit, ut quoties ludii atque certamina ederentur, in primis ordinibus coronati spectarent: utque fato functorum liberi, etiam impuberes, in paterna stipendia succederent. Craterum Macedonia continentibusque regionibus cum imperio præesse placuit; Antipatrum cum supplemento iuniorum Macedonum ad regem pergere. Verebatur enim ne per discordiam præfecti cum Olympiade gravis aliqua clades acciperetur. Nam multas ad Alexandrum Epistolas mater, multas Antipater miserat; vicissimque alter alterum arroganter & acerbè pleraque facere criminabantur, quæ ad dedecus, aut detrimentum regiæ majestatis pertinerent. Postquam enim rumor occisi regis temere vulgatus in Macedoniam penetravisset, mater ejus sororque Cleopatra tumultuatæ fuerant; & hæc quidem paternum regnum, Olympias Epirum invaserat. Forte dum ejusmodi literæ redduntur, Hephestion assuetus omnium arcanorum se participem haberi, resignatus ab Alexandro simul inspiciebat. Neque vetuit eum rex; sed detractum digito annulum ori legentis admovit, nihil eorum quæ perscripta essent, in alios efferendum significans. Incussisse autem ambos fertur, & matris insolentia permotum exclamasse, *Eam pro habitatione*

c. 122. Justin
12. 12. 6. Dio-
dor. 17. 109.

Arrian. 7. 2.
17.

Justin. 12. 12.
8.

Arrian. 7. 2.
28.

Diodor. 17.
110.

Diodor. 17.
110.

Justin. 12. 12.
7. Diodor. 17

17. 109.

Arrian. 7. 2.
31.

Plutarch. c.
122.

Arrian. 7. 2.
31.

Justin. 12. 12.
9.

Plutarch. c.
117.

Plutarchus
apophth. c. 39

& de fortuna
Alex. 2. 17.

Arrian. 7. 2.
33. Mar. 14. 38

- decem mensium, quam in utero sibi prabuisset, gravem mercedem exigere.* Antipatrum vero suspectum habuisse, quasi parta ex Spartanis victoria tollentem animos, & imperio tot jam in annos prorogato supra præfecti modum elatum. Itaque quum ejus gravitas atque integritas à quibusdam prædicaretur; subjecit, *Exterius quidem album videri; sed si penitus introspectiatur, totum esse purpureum.* Pressit tamen suspicionem suam, neque ullum manifestius ab alienati animi indicium prætulit. Credidere tamen plerique, Antipatrum evocari se supplicii causa ratum, impiis machinationibus, regie mortis, quæ paulo post sequuta est, auctorem extitisse. Interea rex ut imminuti exercitus detrimenta sarciret, optimum quemque Persarum in Macedonicos ordines allegit: mille etiam præstantissimos segregavit ad propiorem sui corporis custodiam: aliam hastatorum manum, haud pauciores decem millibus, circa regium tabernaculum excubias agere jussit. Hæc agenti Peucestes supervenit cum viginti sagittariorum funditorumque millibus, quos ex sua provincia coegerat: his per exercitum distributis profectus est Susi, Tigrique amne transmissa, apud Carrhas castrametatus est; inde quatrinduo per Sittacem ductis copiis Sambana processit; ubi per septem dies quietum agmen tenuit. Tridui deinde itinere emenso Celonas perventum est: oppidum hoc tenent Bœotia profecti, quos Xerxes sedibus suis excitos in Orientem transtulit: servabantque argumentum originis peculiari sermone, ex Græcis plerumque vocibus constante; ceterum ob commerciorum necessitatem finitimorum barbarorum lingua utebantur. Inde Bagistamen ingressus est, regionem opulentam, & abundantem arborum amœno & fecunda fœtu, ceterisque ad vitæ non usum modo, verum etiam delectationem pertinentibus. Gravis inter hæc Eumeni cum Hephæstione similtas inciderat. Nam servos Eumenis diversorio quod pro hero suo anteceperant, Hephæstio proturbavit, ut Evius tibicen eo reciperetur: neque diu post, quum jam sopita odia viderentur, nova exorta contentione adeo recruduerunt, ut etiam in atrox jurgium, & acerba utrimque convitia prorumperent. Sed Alexandri interventu imperioque inimicitia saltem in speciem abolita sunt: quum ille quidem Hephæstioni etiam minatus esset, qui in flagrantissima regis gratia positus, quamquam cupidum reconciliationis Eumenem, pertinacius averfabatur. Perventum deinde est in Mediæ campos ubi maxima equorum armenta pascebantur. *Nisæos* appellant, magnitudine & specie insignes. Sub pra quinquaginta millia ibi reperta, quum Alexander ea transiret, à comitibus illius annotatum est: olim triplo plures fuisse, sed inter bellorum turbas maximam earum partem prædones abegisse. Ad triginta dies ibi substitit rex: eo Atropates Mediæ satrapa centum barbaras mulieres adduxit, equitandi peritas, peltisque & securibus armatas: unde quidem crediderunt Amazonum ex gente reliquias fuisse.
- Plutarchus apophth. cap. 39.
Arrian. 7. 2. 34.
Diodor. 17. 110.
Athenæus 12. 9.
Diodor. 17. 110.
Arrian. 7. 4. 25.
Arrianus 7. 3. 16.
Plutarchus Eumene c. 12.
Arrian. 7. 3. 1.
Herodot. 3. 106. 7. 40.
9. 120. Strabo lib. 11.
Diodor. 17. 110.
Arrian. 7. 3. 1.
*Diodor. 17. 110.
Arrian. 7. 3. 2.

se. Septimis deinde castris Ecbatana attigit, Mediæ caput. Ibi solemnibus diis sacrificia fecit; ludosque edidit, & in convivio festosque dies laxavit animum, ut mox in novorum operum curam atque ministeria validior intenderetur. Sed ista volventem velut injecta manu factum alio traxit, vitamque carissimo amicorum ejus, neque multo post ipsi quoque regi extorsit. Pueros in stadio certantes spectabat; quum nunciatur deficere Hephæstionem, qui morbo ex crapula contracto, septimum jam diem decumbebat. Exterritus amici periculo statim confurgit, & ad hospitium illius celeriter pergit: neque tamen prius eo pervenit, quam illum mors occupasset. Id regi omnium quæ in vita pertulerat adverforum luctuosissimum accidisse certum habetur: eumque magnitudine doloris in lacrymas & lamenta victum, multa animi de gradu dejecti argumenta edidisse. Sed ea quidem varie traduntur; illud inter omnes constat, ut quam decentissimas exsequias ei duceret, non voluisse Ecbatanis sepeliri: sed Babylonem, quo ipse concessurus erat, à Perdicca deferri curasse: ibique funus inaudito antehac exemplo duodecim talentum millibus locavisse. Per universum certe imperium lugeri eum jussit: & ne memoria ejus in exercitiis exolesceret, equitibus quæ præfuerat, nullum præfecit ducem, sed Hephæstionis alam appellari voluit; & quæ ille signa instituisse, ea non immutari. Funebria certamina ludosque, quales nunquam editi fuissent, meditatus, tria artificum millia coëgit: qui non multo post in ipsius exsequiis certasse feruntur. Nec amici tam effuso affectu ad conciliandam ejus gratiam segniter usi, certatim reperere per quæ memoria defuncti clarior honoratiorque fieret. Igitur Eumenes, quum se ob simultatem cum Hephæstione regis indignationem incurrisse sensisset, multis auctor fuit, seque & arma sua Hephæstioni consecrandi: pecuniasque ad cohonestandum funus large contulit. Hoc exemplum imitati sunt ceteri: eaque mox processit assentationum impudentia; ut regi mœrore & desiderio defuncti insanienti persuasum tandem fuerit, deum esse Hephæstionem. Quo quidem tempore ex copiarum ducibus Agathocles Samius ad extremum periculi venit, quod illius tumultum præteriens illachrymasse visus esset: ac nisi Perdiccas venanti sibi Hephæstionem apparuisse e mentis, per deos omnes, ipsumque Hephæstionem dejerasset, *Ex ipso se cognovisse, Agathoclem non ut mortuum, & vana divinitatis titulis frustra ornatum flevisse, verum ob memoriam pristinae sodalitatis lacrymas non tenuisse*; vir fortis & de rege bene meritis, pietatis in amicum graves pœnas innoxio capite pependisset. Ceterum ut paulisper à luctu avocaret animum, in Cossæorum gentem expeditionem suscepit. Juga Mediæ vicina Cossæi tenent, asperum & acre genus, & prædando vitam tolerare solitum. Ab his Persarum reges annuo tributo pacem redimere consueverant, ne in subiecta decurrentes infestam latrocinii regionem facerent, nam vim tentantes Persas facile repulerant, asperitate loco-

Diodor. 17.

110.

Arrian. 7.3.7.

Arrian. 7.3.8.

Diod. 17.110.

Arrian. 7.3.8.

Plutarch. c.

123. Arrian.

7.3.12. Ae-

lian hist. var.

7.8.

Arrianus in

Epictet. 2.22.

Diod. 17.110.

Justin. 12. 12.

12. 12. Plut.

c. 124. Ar.

rian. 7.3.15.

Diodor. 17.

115.

Arrian. 7.3.18

Plutarch. c.

124.

Arrian. 7.3.16

Plutarch. Eu-

mene cap. 4.

Diodor. 17.

115.

Lucianus in

lib. Calum-

nia non te-

mere creden-

dum.

Plutarchus

cap. 123.

Polyænus 4.

3.31.

Strabo 1.112

Diod. 17.111.

- Arrian. 7. 3. 19 rum defensi, in quæ se recipiebant, quoties armis superabantur.
 Strabon. 17. iidem muneribus quotannis placabantur, ut regi Ecbatanis, ubi * æsti-
 * Curtius 5. 24. va solebat agere, Babylonem remigranti, tutus per ea loca transi-
 tus esset. Hos igitur Alexander bipartito agmine aggressus, intra qua-
 draginta dies perdomuit. Nam ab ipso rege, & Ptolemæo, qui par-
 tem exercitus ducebat, sæpe cæsi, ut captivos suos reciperent, per-
 misere se victori. Ille validas urbes opportunis locis exstrui iussit; ne
 abducto exercitu fera gens obedientiam exueret. Motis inde castris,
 ut militem expeditione recenti fessum reficeret, lento agmine Baby-
 lonem procedebat. jamque vix triginta ab urbe stadiis aberat; quum
 Curt. 10. 2. Nearchus occurrit, quem per Oceanum & Euphratis ostia Babylo-
 Plutarch. c. nem præmiserat: orabatque, *Ne fatalem sibi urbem vellet ingredi: com-
 123. Arrian. pertum id sibi ex Chaldeis; qui multis jam prædictionum eventibus artis
 7. 3. 20. Diod. sue certitudinem abunde probavissent.* Rex fama eorum hominum, con-
 17. 112. stantique asseveratione motus, dimissis in urbem amicorum plerisque,
 alia via præter Babylonem ducit, ac ducentis inde stadiis stativa lo-
 cat. Sed ab Anaxarcho persuasus, contemptis Chalæeorum monitis,
 Justin. 12. 13. quorum disciplinam inanem aut supervacuum arbitrabatur, urbem in-
 5. Diodor. 17. trat. Legationes eo ex universo ferme orbe confluerant: quibus per
 112. Seneca complures dies studiose auditis, deinceps ad Hephæstionis exsequias
 suasor. 4. adjecit animum. quæ summo omnium studio ita celebratæ sunt, ut
 Justin. 12. 13. nullius ad id tempus regis feralia, magnitudine sumptuum, appara-
 1. Arrian. 7. ratumque celebritate non vicerint. Post hæc cupido incessit regi per
 3. 1. Diodor. Pallacopam amnem ad Arabum confinia navigandi: quo delatus urbi
 17. 113. condendæ commoda sedē reperta. Græcorum ætate aut vulneribus
 Diod. 17. 114. invalidos, & si qui sponte remanserant, ibi collocat. Quibus ex sen-
 Arrian. 7. 4. tentia perfectis jam futuri securus, Chalæeos irridebat, quod Baby-
 20. lonem non ingressus tantum esset incolumis, verum etiam excessisset.
 Appian. de Enimuero revertenti per paludes, quas Euphrates in Pallacopam ef-
 bell. civil. 1. 2. fusus efficit, fœdum omen oblatum est. quippe rami desuper impen-
 Diodor. 17. dentes detractum capiti regio diadema projecerunt in fluctus. quum
 116. Grego- deinde alia super alia prodigiosa & minacia nunciarentur, procuran-
 ras sine l. 10. dis iis Græco simul barbaroque ritu continua sacra facta sunt. Neque
 Plutarch. c. tamen expiari præterquam morte regis potuere. qui quum Nearchum
 127. excepisset convivio, jamque cubitum iturus esset, Medii Larissæi ob-
 Arrian. 7. 5. nixis precibus dedit, ut ad eum comestatum veniret. ubi postquam
 6. Justin. 12. tota nocte perpotasset, male habere cœpit. Ingravescens deinde mor-
 15. 1. bus adeo omnes vires intra sextum diem exhaustis, ut ne vocis qui-
 Arrian. 7. 5. dem potestas esset. Interea milites sollicitudine desiderioque ejus anxii,
 11. quamquam obtestantibus ducibus, ne valetudinem regis onerarent,
 expreslerunt, ut in conspectum ejus admitterentur.
- CURTIIUS. XII. Intuentibus lacrymæ obortæ præbuere speciem jam non re-
 gem, sed funus ejus visentis exercitus. Mœror tamen circumstan-
 tium lectum eminebat; quos ut rex aspexit; *Invenietis*, inquit, *quum*

excessero, dignum talibus viris regem? Incredibile dictu audituque; in eodem habitu corporis, in quem se composuerat quum admissurus milites esset, durasse; donec à toto exercitu illo ad ultimum per salutatus est: dimissoque vulgo, velut omni vitæ debito liberatus, fatigata membra rejecit. Propiusque adire iussis amicis (nam & vox deficere jam cœperat) detractum ¹ annulum digito, Perdiccæ tradidit; adjectis mandatis, ut corpus suum ad Hammonem ferri juberet. Quærentibus his, cui relinqueret regnum, respondit: ² *Ei qui esset optimus. Ceterum providere jam*, ³ *ob id certamen magnos funebres ludos parari sibi.* Rursus Perdicca interrogante, quando cœlestes honores haberi sibi vellet, dixit, *Tum velle, quum ipsi felices essent.* Suprema hæc vox fuit regis; & paulopost ⁴ extinguitur. Ac primo ploratu lamentisque & planctibus tota regia personabat: mox velut in vasta solitudine omnia tristi silentio muta torpebant; ad cogitationes quid deinde futurum esset, dolore converso. Nobiles pueri custodia corporis ejus assueti, nec doloris magnitudinem capere, nec se ipsos intra vestibulum regiae retinere potuerunt: vagique & furentibus similes totam urbem luctu ac mœrore compleverant; nullis questionibus omissis, quos in tali casu dolor suggerit.

XIII. Ergo qui extra regiam adstiterant Macedones pariter barbarique concurrunt; nec poterant victi à victoribus in communi dolore discerni. Persæ justissimum ac mitissimum dominum; Macedones optimum ac fortissimum regem invocantes, certamen quoddam mœroris edebant. Nec mœstorum solum, sed etiam indignantium voces exaudiebantur; tam viridem, & in flore ætatis fortunæque, invidia deum ereptum esse rebus humanis. Vigor ejus & vultus educantis in prælium milites, obsidentis urbes, evadentis in muros,

NOTÆ.

1. *Annulum.*] Signatorium, quem solus ipse tanquam regiae potestatis indicem gestabat. Eo tradito regnum commendare Perdiccæ videbatur.

2. *Ei qui esset opt.*] Diodorus 17. τῷ ἁριστῷ fortissimo. Et lib. 18. τῷ ἀριστῷ, quod idem est. Malè ergo Justinus expressit, lib. 12. c. 15. *dignissimum*: neque enim eum qui dignior, sed qui fortior esset, successuram sibi significabat. Melius noster Curtius, quamvis ambigue, *ei qui esset optimus*: quandoque enim *melior* & *optimus* idem est ac *fortior* & *fortissimus*; ut apud Sallust. hist. 1. 3. *fortiuna meliores sequitur*. Et de bello Jugurth. 92. *Optimus quisque cadere aut sauciari*. Ita ferè Berneccerus in Justin. 1. 9. c. 2. & 1. 12. c. 15.

3. *Ob id certamen.*] Ob contentionem

de successore sibi deligendo inter ipsos orituram. *Funebres.*] Ingentia bella. Alludit ad veterum morem, qui gladiatorum pugnis funera principum virorum celebrare consueverant.

4. *Extinguitur.*] Die mensis Dæsii 28. inquit Plutarchus; aut 30. ut tradit Aristobulus: hoc est, Maii 22. aut 24. si Ufserio credimus. Annus erat Olymp. CXIV primus: vitæ Alexandri tertius supra trigessimus ab octo circiter mensibus: regni Macedonici duodecimus cum mensibus septem aut octo; imperii Asiatici ab extincto Dario septimus nondum expletus: ante æram Christi 323. Vide Peraviium, Salianum, Ufserium, Raderum hoc loco &c. ex quibus veteres partim conciliare, partim refellere liceat.

fortes viros ¹ pro concione donantis, occurrebant oculis. Tum Macedones divinos honores negasse ei pœnitebat; impiosque & ingratos fuisse se confitebantur, quod aures ejus ¹ debita appellatione fraudassent. Et quum diu nunc in veneratione, nunc in desiderio regis hæssissent; ⁶ in ipsos versa miseratio est. Macedonia profecti, ² ultra Euphratem mediis hostibus novum imperium aspernantibus destitutos se esse cernebant; sine certo regis hærede, publicas vires ad se quemque tracturum. Bella deinde civilia, quæ sequuta sunt, mentibus augurabantur: iterum, non de regno Asiæ, sed de rege, ipsis sanguinem esse fundendum: novis vulneribus veteres rumpendas cicatrices: senes, debiles, modo petita missione à justo rege; nunc morituros pro potentia forsitan satellitis alicujus ignobilis.

XIV. Has cogitationes volventibus nox supervenit, terroremque auxit: milites in armis vigilabant: Babylonii alius è muris, alius è culmine sui quisque tecti prospectabant, quasi certiora visuri: nec quisquam lumina audebat accendere; & quia oculorum cessabat usus; fremitus, vocesque auribus captabant: ac plerumque vano metu territi per obscuras semitas, alius alii occurrentes, invicem suspecti & solliciti ferebantur. Persæ ¹ comis suo more detonsis, in lugubri veste, cum conjugibus ac liberis, non ut victorem & modo hostem, sed ut gentis suæ iustissimum regem, vero desiderio lugebant. Assueti sub rege vivere, non alium, qui imperaret ipsis, digniorem fuisse confitebantur. Nec muris urbis luctus continebatur; sed proximam regionem ab ea, deinde magnam partem Asiæ cis Euphratem tanti mali fama pervaserat. Ad Darii quoque matrem celeriter perlata est. ² Abscissa ergo veste, qua induta erat, lugubrem sumpsit; laceratisque crinibus humi corpus abjecit. Affidēbat ei ³ altera ex neptibus, nuper amissum Hephæstionem, cui nupserat, lugens, propriasque causas doloris in communi mœstitia retractabat. Sed omnium suorum mala Sisygambis una capiebat. Illa suam, illa neptium vicem flebat: ⁴ recens dolor etiam præterita revocaverat. Crederes modo amissum Darium; & pariter miseræ duorum fi-

INTERPRETATIO.

¹ In medio militum conventu remunerantis.

² Commiserationem suam in se ipsos con-

verterunt.

³ Præter publicum luctum, Drypetis recitabat causam dolendi sibi propriam.

NOTÆ.

¹ Debita appel.] Dei nomine quod ipsi merito debebatur.

² Ultra Euphrat.] Euphratis alveus Babylonem in qua erant, mediani interfuebat; sed multi sunt citra urbem alvei fluminis; quos ultra constituti erant. Vide l. 5. c. 4.

³ Comis detonsis.] Mos ille fuit mul-

tarum in oriente gentium, comas in luctu tondere, ut ex sacris profanisque literis accipimus.

² Abscissa.] De hoc quoque more lacerandi vestium diximus ad lib. 5. c. 32.

³ Altera ex nept.] Drypetis, filiarum Darii natu minor, ut supra dictum est ad cap. 10.

liorum exequias esse ducendas. Flebat mortuos simul vivosque. *Quem enim puellarum acturum esse curam? quem alium futurum Alexandrum? iterum se captas; iterum excidisse regno: qui mortuo Dario ipsas tueretur reperisse; qui post Alexandrum respiceret, utique non reperturas.* Subibat inter hæc animum, 4 octoginta fratres suos eodem die ab Ocho sævissimo regum trucidatos, adjectumque stragi tot filiorum patrem: è septem liberis, quos genuisset ipsa, 5 unum superesse: ipsum Darium floruisse paulisper, ut crudelius posset extingui. Ad ultimum dolori succumbit: 6 obvolutoque capite, accidentes genibus suis neptem nepotemque averfata, cibo pariter abstinuit & luce: quinto, postquam mori statuerat, die extincta. Magnum profecto Alexandri indulgentiæ in eam, justitiæque in omnes captivos documentum est mors hujus: quæ quum sustinisset post Darium vivere; Alexandro esse superstes erubuit. 10

XV. Et hercule; 7 a juste æstimantibus regem liquet, bonæ naturæ ejus fuisse; vitia vel fortunæ, vel ætatis. Vis incredibilis animi: laboris patientia propemodum nimia; fortitudo non inter reges modo excellens, sed inter illos quoque, quorum hæc sola virtus fuit: liberalitas sæpe majora tribuentis, quam à diis petuntur: clementia in devictos: tot regna aut reddita, quibus ea dēpserat bello, aut dono data: mortis, cujus metus ceteros exanimat, perpetua contemptio: gloriæ laudisque ut justo major cupido; ita ut juveni & in tantis admitenda rebus. Jam pietas erga parentes; quorum Olympiada 8 immortalitati consecrare decreverat, Philippum ultus erat: jam in omnes fere amicos benignitas; erga milites benevolentia; consilium par magnitudini animi, & quantam vix poterat ætas ejus capere, solertia: modus immodicarum cupiditatum: Veneris intra naturale desiderium usus, nec ulla nisi ex permissio voluptas: ingentes profecto dotes erant. Illa fortunæ: diis æquare se, & cœlestes ho-

INTERPRETATIO.

7 Qui recto judicio Alexandrum considerant, agnoscunt eximias ejus dotes ab indole ipsius ortas fuisse.

NOTÆ.

4. Octoginta.] Valerius Max, lib. 9. c. 2. plusquam centum Ochi patruels cuni ipsorum patre ab illo necatos scribit. 5. Unum.] Oxathrem Darii fratrem; ab Alexandro inter corporis sui custodes adscitum, lib. 6. cap. 4. 6. Obvoluto cap.] Luctus argumentum, de quo dictum est lib. 4. c. 42. Neptem.] Drypetim. Nepotem.] Ochum Darii filium, quintum ac decimum agentem ætatis annum. Vide lib. 4. c. 41. 7. Immort. consec.] Lib. 9. cap. 21. Ultus erat.] Supplem. l. 1. c. 10.

nones ² accersere, & talia suadentibus oraculis credere, & dignantibus venerari ipsum vehementius, quam par esset, irasci; ^b in externum habitum mutare corporis cultum: imitari devictarum gentium mores, quas ante victoriam spreverat. Nam iracundiam & cupidinem vini sicuti juvenia irritaverat, ita senectus mitigare potuisset. Fatendum est tamen, quum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunæ; quam solus omnium mortalium in potestate habuit. Quoties illum à morte revocavit? quoties temere in pericula vectum perpetua felicitate protexit? Vitæ quoque finem eundem illi, quem gloriæ, statuit. Expectavere eum fata, dum Oriente perdomito, adituque Oceano, ^c quidquid mortalitas capiebat, impleret. Huic regi ducique successor querebatur: sed major moles erat, quam ut unus subire eam posset. Itaque nomen quoque ejus & fama rerum in totum propemodum orbem, reges ac regna diffudit; clarissimique sunt ¹⁵ habiti, qui etiam minimæ parti tantæ fortunæ adheferunt.

XVI. Ceterum Babylone (inde enim divertit oratio) ¹ corporis custodes, in regiam principes amicorum ducesque copiarum advocare: sequuta est militum turba, cupientium scire, in quem Alexandri fortuna esset transitura. Multi duces frequentia militum exclusi ²⁰ regiam intrare non poterant; quum præco, exceptis qui nominatim citarentur, adire prohibuit: sed precarium spernebatur imperium. Ac primum ejulatus ingens, ploratusque renovatus est: deinde futuri expectatio inhibitis lacrymis silentium fecit. Tunc Perdiccas regia sella in conspectum vulgi data, in qua diadema vestisque Alexandri ²⁵ cum armis erant; annulum sibi pridie traditum à rege in eadem sede posuit: quorum aspectu rursus obortæ omnibus lacrymæ integrare luctum. Et Perdiccas, *Ego quidem*, inquit, *annulum, quo ille regni atque ² imperii vires obsignare erat solitus, traditum ab ipso mihi, reddo vobis. Ceterum quanquam nulla clades huic, qua affecti sumus, ³⁰ par ab iratis diis excogitari potest: tamen magnitudinem rerum, quas egit, intuentibus credere licet, tantum virum deos accommodasse rebus humanis; ^a quarum sorte completa, cito repeterent eum suæ stirpi.*

INTERPRETATIO.

^b Vestes mutare in morem peregrinum. ^a Ut his rebus expletis revocarent illum
^c Perficeret quacumque mortalis natura poterat. ad Deos ipsi cognatos.

NOTÆ.

2. Accersere.] Alias asserere.
 1. Custodes.] Non illi, credo, nobiles pueri de quibus lib. 5. cap. 6. & lib. 8. c. 21. sed procerum primi. de quibus dictum à nobis est lib. 7. c. 3. quos paulo ante septem numero fuisse refert Arrianus ex Aristobulo, lib. 6. Leonnatum, Hephæstionem, Lyfimachum, Aristonum, Perdiccam, Ptolemæum, Pythonem: quibus octavum accessisse Peucestam.
 2. Imp. vires.] Mandata sua quibus regni vires continebantur: nisi aliud quidpiam scriptum erat à Curtio.

Proinde quoniam nihil aliud ex eo superest, ^b quam quod semper
 3 ab immortalitate subducitur; corpori nominique quamprimum iusta sol-
 vamus; haud obliti, in qua urbe, inter quos sumus, quali rege ac preside
 spoliati. Tractandum est, commilitones, cogitandumque ut victoriam partam
 inter hos, de quibus parta est, obtinere possimus. Capite opus est: hocne uno, 5
 an pluribus, in vestra potestate est. Illud scire debetis, militarem sine
 duce turbam corpus esse sine spiritu. 3 Sextus mensis est, ex quo Ro-
 xane pręgnans est; optamus ^c ut marem enitatur: ejus regnum diis ap-
 probantibus futurum, quando adoleverit: interim à quibus regi velitis,
 destinate. Hęc Perdiccas.

XVII. Tum Nearchus, Alexandri modo sanguinem, ac stirpem regia
 majestati convenire, neminem ait posse mirari. Ceterum expectari non-
 dum ortum regem, & qui jam sit prateriri; nec animis Macedonum con-
 venire, nec tempori rerum. Esse è ¹ Barsine filium regis; huic diade-
 ma dandum. Nulli placebat oratio: itaque suo more hastis scuta 15
 quatientes obstrepere perseverabant. Jamque prope seditionem per-
 venerant, Nearchus pervicacius tuente sententiam. Tum Ptolemęus,
 Digna prorsus est soboles, inquit, quę Macedonum imperet genti, Ro-
 xanes vel Barsinę filius; cujus nomen quoque Europam dicere pigebit,
 majore ex parte captivi. Cur Persas vicerimus, ut stirpi eorum servia- 20
 mus? quod iusti illi reges ² Darius & Xerxes tot millium agminibus,
 tantisque classibus ^a nequidquam petiverunt. Mea sententia hęc est, ut
 sede Alexandri in regia posita, qui consiliis ejus adhibebantur, vocant,
 quoties in commune consulto opus fuerit: eoque, quod major pars eorum
 decreverit, stetur: duces, prefectique copiarum his pareant. Ptolemęo 25
 quidam, potiores Perdiccę assentiebantur. Tum Aristonius orsus est
 dicere: Alexandrum consultum, cui relinqueret regnum, voluisse opti-
 mum deligi: judicatum autem ab ipso ³ optimum Perdiccam, cui annu-
 lum tradidisset. Neque enim unum eum assedissee morienti, sed circumse-

INTERPRETATIO.

^b Prater corpus quod semper immortalitatis eripitur per mortem, | ^c Ut masculum pariat.
^a Frustra tentarunt efficere.

NOTÆ.

3. Ab immortalitate.] Alias immortalitatis: vel, quod semper mortalitati subducitur, id est, quod humanę naturę per mortem perit: vel, quod semper mortalitate, id est, mortalis naturę conditione subducitur homini.

4. Sextus.] A Justino dicitur octavus, isque jam exactus: certe post paulo filium peperit Alexandrum.

1. Barsine.] Hanc Arrianus Darii ipsius filiam vocat, quam reliqui Statiram vocant, nuper apud Susa nuptam Alexan-

dro: sed Porphyrius apud Eusebium Pharnabazi, Plutarchus Artabazi filiam facit. Memnonisque illius R hodii uxorem quę Damasci capta fuit, lib. 3. cap. ult. Hic quoque Barlenen scribit. Filium.] Herculi nomen fuit; quem postea Calsander interfici jussit.

2. Darius.] Hytaspis F. Xerxes.] Darii ejus filius: de quibus ad lib. 3. cap.

24. & lib. 4. c. 2. &c.

3. Optimum.] Vide supra cap. 12.

rentem oculos, ex turba amicorum delegisse cui traderet. Placere igitur summam imperii ad Perdiccam deferri. Nec dubitare, quin vera censeret: itaque universi procedere in medium Perdiccam, & regis annulum tollere jubebant. Hærebat inter cupiditatem pudoremque; & quo modestius, quod expectabat, appeteret, pervicacius oblaturos esse credebat. Itaque cunctatus, diuque quid ageret incertus; ad ultimum tamen recessit, & post eos qui sederant proximi, constitit. At Meleager unus è ducibus, confirmato animo, quem Perdiccæ cunctatio erexerat, Nec dii siverint, inquit, ut Alexandri fortuna, tantique regni fastigium in istos humeros ruat: homines certe non ferent. Nihil dico de nobilioribus ⁴ quam hic est, ^b sed de viris tantum; quibus invitis nihil perpeti necesse est. Nec vero interest, Roxanes filium, quandoque genitus erit, an Perdiccam regem habeatis; quum iste sub tutela specie regnum occupaturus sit. Itaque nemo ei rex placet, nisi qui nondum natus est: & in tanta omnium festinatione, non iusta modo, sed etiam necessaria; exactos menses solus expectat, & jam divinat marem esse conceptum: quem vos dubitatis paratum esse: vel subdere? Si ⁶ medius fidius Alexander hunc nobis regem pro se reliquisset, id solum ex iis quæ imperasset, non faciendum esse censerem. Quin igitur ad diripiendos thesauros discurretis? harum enim opum regiarum utique populus est heres. Hæc eloquutus per medios armatos erupit: & qui abeunti viam dederant, ipsum ad pronunciatam prædam sequebantur.

²⁵ XVIII. Jamque armatorum circa Meleagrum frequens globus erat, in seditionem ac discordiam versa concione; quum quidam plerisque Macedonum ignotus ex infima plebe, Quid opus est, inquit, armis, civilique bello; habentibus regem quem queritis? Arideus Philippo genitus, Alexandri paulo ante regis ¹ frater, sacrorum caeremoniarumque ³⁰ consors modo, nunc solus heres, præteritur à vobis. Quo merito suo? quidve fecit, cur etiam gentium communi jure fraudetur? Si Alexandro similem queritis, nunquam reperietis: si proximum, hic solus est. His auditis concio primo silentium velut iussa habuit: conclamant deinde

INTERPRETATIO.

^b Sed de quibusvis qui modo viri sint: quos nulla res cogit hoc pati invitos,

NOTÆ.

4. *Quam hic est.*] Perdiccas, *Quandoque.*] Pro quocumque, ut lib. 7. c. 37. diximus.

5. *Vel subdere.*] An dubitatis paratum esse Perdiccam, si Roxane feminam pepererit, pro hac masculum supponere, quo tutelæ specie regnum interim occupet.

6. *Medius fidius.*] Juramenti formula veteribus usitata, quasi diceret ita me *Dius Fidius amet*, id est, Deus qui fidei præest: vel, ut alii interpretantur, *Dius fidius*, id est, *Διὸς*, Jovis filius: sæpe enim *d* & *l* permutantur.

1. *Frater.*] Philippo ex alia sive uxore, sive pellice genitus.

pariter:

pariter: *Aridæum* vocandum esse; mortemque meritos, qui concionem sine eo habuissent. Tum Pithon plenus lacrymarum orditur dicere: *Nunc vel maxime miserabilem esse Alexandrum, qui tam bonorum civium militumque fructu, & presentia fraudatus esset. Nomen enim memoriamque regis sui tantum intuentes, ad cetera caligare eos.* Haud ambigue in juvenem, cui regnum destinabatur, probra intensa: quæ magis ipsi odium, quam Aridæo contemptum attulerunt: quippe dum miserentur, etiam favere cœperunt. Igitur non alium se quam eum, qui ad hanc spem genitus esset, regnare passuros pertinaci acclamatione declarant; vocarique Aridæum jubent. Quem Meleager infestus invisusque Perdiccæ strenue perducit in regiam: & milites Philippum consalutatum regem appellant.

XIX. Ceterum hæc vulgi erat vox; principum alia sententia. E quibus Pithon consilium Perdiccæ exequi cœpit, tutoresque destinat filio ex Roxane futuro, Perdiccam & Leonnatum stirpe regia genitos. Adjecit, ut in Europa Craterus & Antipater res administrarent. Tum jusjurandum à singulis exactum, futuros in potestate regis geniti Alexandro. Meleager haud injuria metu supplicii territus, cum suis secesserat. Rursus Philippum trahens secum irrupit in regiam clamitans, *Suffragari spei publicæ de novo rege paulo ante concepta robur ætatis: experirentur modo stirpem Philippi, & filium ac fratrem regum duorum: sibi metipsis potissimum crederent.* Nullum profundum mare, nullum vastum fretum & procellosum tantos ciet fluctus; quantos multitudo motus habet: utique si nova, & brevi duratura libertate luxuriat. Pauci Perdiccæ modo electo; plures Philippo, quam speraverat, imperium dabant. Nec velle, nec nolle quidquam diu poterant; pœnitebatque modo consilii, modo pœnitentiæ ipsius. Ad ultimum tamen in stirpem regiam inclinavere studiis. Cesserat ex concione Aridæus principum auctoritate conterritus; & abeunte illo conticuerat magis, quam languerat militaris favor. Itaque revocatus vestem fratris, eam ipsam quæ in sella posita fuerat, induitur. Et Meleager thorace sumpto capit arma: novi regis satellites sequitur: phalanx hastis cly-

NOTÆ.

2. *In juvenem.*] Aridæum, *Intensa*] id est, conjecta hæc probra à Pithone: oblique enim significabat præter stirpem nihil esse in Aridæo, quod rege dignum foret. *Ipsi.*] Pithoni. *Miserentur.*] Aridæi.
3. *Philippum.*] Sensus est: Aridæum regem appellantes, nomen ei Philippum, ob memoriam patris, imponunt. Hic Philippus Aridæus est à quo appellatus sunt anni Philippi, quibus Astronomi Græci & Arabes usi sunt; ducto hujus æræ initio ab exordio anni Ægyptiaci in quem

Alexandri mors & Philippi exordia inciderunt: hoc est à 12. Novembris præteriti. Vide Pétav. de Doctr. temp. to. 2. l. 10. c. 38. & 39.

1. *Spei publicæ.*] Sic restituere ausus sum, pro eo quod vulgo legebatur nullo fere sensu, *reipublica: concepta* vero, quod in optimis Mss. legitur, facilius admittendum putavi quam illud Acidali, *concepto* mutantis in *recepto*, ut esset, *suffragari reipublica de novo rege paulo ante recepto robur ætatis &c.*

peos quatiens, *Expleturam se sanguine* ² *illorum qui affectaverant nihil ad ipsos pertinens regnum*, minabatur: *in eadem domo familiarque imperii vires remansuras esse: hereditarium imperium stirpem regiam vindicaturam: assuetos se nomen ipsum colere, venerarique: nec quem-*

quam id capere, nisi genitum ut regnaret.

XX. Igitur Perdiccas territus conclave in quo Alexandri corpus jacebat, obserari jubet. Sexcenti cum ipso erant, spectatae virtutis; Ptolemæus quoque se adjunxerat ei, ¹ puerorumque regia cohors, Ceterum haud difficulter à tot militibus armatorum claustra perfracta sunt. Et rex quoque irruperat stipatus satellitum turba, quorum princeps erat Meleager. Iratusque Perdiccas hos, qui Alexandri corpus tueri vellent, se vocat; sed qui irruperant, eminus tela in ipsum jaciebant: multisque vulneratis, tandem seniores demptis galeis, quo facilius nosci possent; precari, qui cum Perdicca erant, cœpere, ut abstinerent bello, regique & pluribus cederent. Primus Perdiccas arma deposuit; ceterique idem fecere. Meleagro deinde suadente ² ne à corpore Alexandri discederent; insidiis locum quæri rati, diversa regiae parte ad Euphratem fugam intendunt. Equitatus, qui ex nobilissimis juvenum constabat, Perdiccam & Leonnatum frequens sequebatur: placebatque excedere urbe, & ³ tendere in campo. Sed Perdicca ne pedites quidem sequuturos ipsum desperabat: itaque, ne abducendo equites abruptis se à cetero exercitu videretur, in urbe substitit. At Meleager regem monere non destitit, *ius imperii Perdiccae morte sancendum esse: ne occupetur impotens animus, res novaturum: meminisse eum quid de rege meruisset: neminem autem ei satis filium esse, quem metuat.* Rex patiebatur magis, quam assentiebatur. Itaque Meleager silentium pro imperio habuit; misitque regis nomine, qui Perdiccam accerferent: iisdem mandatum, ut occiderent, si venire dubitaret. Perdiccas nunciato satellitum adventu, sexdecim omnino pueris regiae cohortis comitatus in limine domus suae constitit; castigatosque & Meleagri mancipia identidem appellans, sic animi vultusque constantia terruit, ut vix mentis compotes fugerent. Perdiccas pueros equos jussit conscendere; & cum paucis amicorum ad Leonnatum pervenit; jam firmiore præsidio vim propulsaturus, si quis inferret.

I N T E R P R E T A T I O.

¹ *Castra in agris ponere.*

N O T A E.

² *Illorum qui.*] Perdiccae ac suorum.

¹ *Puerorum.*] Nobilium adolescentium, regii corporis custodum. *Armatum.*] Militum phalangis.

² *Ne discederent.*] Perdiccas cum suis.

Hoc autem suadebat scilicet, ut per spe-

ciem honoris defuncto exhibendi, avocaret illos à publicæ rei administratione: vel etiam forte, ut in unum locum inclusi facilius, cum vellet, occiderentur: quod illi confestim suspicari sunt.

XXI. Postero die indigna res Macedonibus videbatur, Perdiccam ad mortis periculum adductum; & Meleagri temeritatem armis ultimum ire decreverant. Atque ille seditione provisa, quum regem adissent, ¹ interrogare eum cœpit, *An Perdiccam comprehendi ipse jussisset?* Ille, *Meleagri instinctu se jussisse*, respondit: *ceterum non debere tumultuari eos; Perdiccam enim vivere.* Igitur concione dimissa Meleager equitum maxime defectione perterritus, inopsque consilii (quippe in ipsum ² periculum reciderat, quod inimico paulo ante intenderat) triduum fere consumpsit incerta consiliavolvendo. Et pristina quidem regiae species manebat: nam & legati gentium regem adibant, & copiarum duces aderant, & vestibulum satellites armatique compleverant. Sed ingens ³ sua sponte mœstitia ultimæ desperationis index erat: suspectique invicem non adire propius, non colloqui audebant; secretas cogitationes intra se quisque volventes: & ex comparatione regis novi, desiderium excitabatur amissi. ⁴ *Ubi ille esset, cujus imperium, cujus auspiciis sequenti erant: destitutos se inter infestas indomitasque gentes, expetituras tot gladium suarum pœnas, quandoque oblata esset occasio.* His cogitationibus animos exedebant; quum annunciatum equites, qui sub Perdicca essent, occupatis circa Babylonem campis, frumentum, quod in urbem invehebatur, retinuisse. Itaque inopia primum, deinde fames esse cœpit; & qui in urbe erant, aut reconciliandam gratiam cum Perdicca; aut armis certandum esse censebant.

XXII. Forte ita acciderat, ut qui in agris erant, populationem villarum vicorumque veriti, confugerent in urbem: oppidani, quum ipsos alimenta deficerent, urbe excederent: & utrique generi tutior aliena sedes, quam sua videretur. Quorum ¹ consternationem Macedones veriti, in regiam coeunt; quæque ipsorum sententia esset, exponunt. Placebat autem legatos ad equites mitti de finienda discordia, armisque ponendis. Igitur a rege legatur Pafas Theſſalus, & Amisſas ² Megalopolitanus, & Perilaüs: qui quum mandata re-

NOTÆ.

1. *Interrogare.*] Coram ipsis militibus, an non Perdiccam comprehendi ipse rex jussisset. Alii sic: *Atque illi cum regem adissent, int. eum cœpere, an &c.* Sed nihil tantopere necesse fuit mutari vulgata lectionem; nisi quod adissent rectius visum quam adisset: Macedones enim potius quam Meleagrum intelligi par est; qui a regis latere, ut pote satellitum, immo factionis princeps, discedere non debuit.

2. *Periculam.*] Ab seditione Macedonum militum; id est, peditum.

3. *Sua sponte.*] Mœstitia quæ in omnium

vultu non fide, sed sua sponte se probabat: quanquam sunt qui delectant illud, sua sponte.

4. *Ubi ille esset.*] Supple, *requirebant*: quod quidem eleganter omisſum à Curtio, & intrusum à ſciolis ſuſtulimus, doctos ſecuti.

1. *Consternation.*] Seditionem. Vide lib. 5. cap. 27. *Macedones.*] Qui in urbe cum rege Philippo erant, pedites.

2. *Megalopolit.*] Megalopolis urbs Arcadiæ; lib. 6. cap. 3.

gis edidissent; *Non aliter posituros arma equites, quam si rex discordie auctores dedidisset*, tulere responsum. His renunciatis sua sponte milites arma capiunt: quorum tumultu è regia Philippus excitus, *Nihil inquit, seditione est opus: nam inter se certantium premia, qui quiverint, occupabunt. Simul mementote rem esse cum civibus; a quibus spem gratia cito abrumpere, ad bellum civile properantium est. Altera legatione an mitigari possint, experiamur: & credo nondum regis corpore sepulto ad præstanda ei iusta omnes esse coituros. Quod ad me attinet, reddere hoc imperium malo, quam exercere civium sanguine: &*
 10 *si nulla alia concordia spes est, oro quæque, eligit potiore.* Obortis deinde lacrymis diadema detrahit capiti: dextram qua id tenebat, protendens, ut si quis se digniorem profiteretur, acciperet. Ingentem spem indolis ^b ante eum diem ⁴ fratris claritate suppressa, ea moderata excitavit oratio. Itaque cuncti instare cœperunt, ut quæ agi-
 15 tasset, exequi vellet. Eosdem rursus legat petituros, ut Meleagrum ⁵ tertium ducem acciperent. Haud ægre id impetratum est: nam & abducere Meleagrum Perdiccas à rege cupiebat; & unum duobus imparem futurum esse censebat. Igitur Meleagro cum phalange obviam egresso, Perdiccas equitum turmas antecedens occurrit. Utrumque
 20 agmen mutua salutatione facta coit; in perpetuum, ut arbitrabantur, concordia & pace firmata.

XXIII. Sed ^a jam fatis admovebantur Macedonum genti bella civilia. Nam & infociabile est regnum; & à pluribus expetebatur. Primum ergo ¹ collegere vires, deinde disperserunt: & quum pluribus ² corpus, quam capiebat, onerassent; ² cetera membra deficere cœperunt: quodque imperium sub uno stare potuisset; dum à pluribus sustinetur, ruit. Proinde jure meritoque populus Romanus salutem se ³ principi suo debere profitetur; cui noctis, quam pene su-

INTERPRETATIO.

^a Quibus si spem pacis adimitis, civile bellum accelerabitis.

obscuraverat.

^b Quam Alexandri gloria hætenus

^a Jam fata properabant movere inter Macedonas bellum civile.

NOTÆ.

3. Occupabunt.] Utraque pugnantium factione mutuis cladibus attrita, ipsi integri nullo suo damno id de quo certatur, obtinebunt.

4. Fratris clar.] Tamen stupidum fuisse Plutarchus testatur; non à natura quidem, sed pharmacis ab Olympiade propinatis.

5. Tertium ducem.] Perdiccæ ac Leonato socium admitterent.

1. Collegere.] Juncta in speciem, ut modo vidimus, amicitia. Alij Mss. fecuti legunt, collisere; id est, inter se vi-

res commisere.

2. Cetera.] Quæ illa sunt, cetera membra præter ipsum corpus? Nimirum angustiori quadam significatione corpus intelligit stomachum; pectus, ventrem &c. quod ubi nimio ingestio cibo gravatum fuerit, cetera membra deficiunt. Ita regni partes aliæ labare cœperunt, dum exercitui & summæ rerum administrationi plures imponuntur.

3. Principi.] Quis ille sit Romanorum princeps, accurate in præfatione expendimus.

premam habuimus, novum sidus illuxit. Hujus hercule, non solis, ortus lucem caliganti reddidit mundo; quum sine suo capite discordia membra trepidarent. Quot ille tum extinxit faces? quot condidit gladios? quantam tempestatem subita serenitate discussit? Non ergo revirescit solum; sed etiam floret imperium. Absit modo invidia, excipiet hujus sæculi tempora, ejusdem domus utinam perpetua, certe diuturna posteritas. Ceterum ut ad ordinem, à quo me contemplatio publicæ felicitatis averterat, redeam; Perdiccas unicam spem salutis suæ in Meleagri morte ponebat: vanum eundem & infidum, celeriterque res novaturum, & sibi maxime infestum occupandum esse. Sed alta dissimulatione consilium premebat, ut opprimeret incautum. Ergo clam quosdam ex copiis, quibus præerat, subornavit; ut, quasi ignoraret ipse, conquererentur palam, Meleagrum æquatum esse Perdiccæ. Quorum sermone Meleager ad se relato, furens ira, Perdiccæ quæ comperisset, exponit. Ille velut nova re exterritus, admirari, queri, dolentisque speciem ostentare ei cœpit: ad ultimum convenit, ut comprehenderentur tam seditiosæ vocis auctores. Agit Meleager gratias, amplexusque Perdiccam, fidem ejus in se, ac benevolentiam collaudat. Tum communi consilio rationem opprimendi noxios ineunt: placet exercitum patrio more lustrari: & probabilis causa videbatur præterita discordia.

XXIV. Macedonum reges ita lustrare soliti erant milites, ut discissæ canis viscera ultimo in campo, in quem deduceretur exercitus, ab utraque abjicerentur parte: intra id spatium armati omnes starent, hinc equites, illinc phalanx. Itaque eo die, quem huic sacro destinaverant, rex cum equitibus elephantisque constiterat contra pedites, quæis Meleager præerat. Jam equestre agmen movebatur; & pedites subita formidine ob recentem discordiam, haud sane pacati quidquam exspectantes; parumper addubitavere, an in urbem subducerent copias: quippe pro equitibus planities erat. Ceterum veriti ne temere commilitonum fidem damnarent, substitere, præparatis ad dimicandum animis, si quis vim inferret. Jam agmina coibant; parvumque intervallum erat, quod aciem utramque divideret. Itaque rex cum una ala obequitare peditibus cœpit; discordiæ auctores, quos tueri ipse debebat, instinctu Perdiccæ ad supplicia deposcens; minabaturque omnes turmas cum elephantis inducturum se in recusantem.

INTERPRETATIO.

^b Expiari.

^a Nihil amicum ab equitibus sperantes.

^b Planus campi situs erat opportunus equitari.

NOTA.

1. Ultimo in campo.] In utraque campi extremitate. Paulo aliter Livius lib. 40. ad dextram cum extis, posterior ad lavam ponitur: inter hanc divisam hostiam armata copia traducuntur.

res. Stupebant improvise malo pedites : nec plus in ipso Meleagro erat aut consilii, aut animi. Tutissimum ex presentibus videbatur, ^e exspectare potius, quam movere fortunam. Tum Perdiccas ut torpentes & ² obnoxios vidit ; CCC fere, qui Meleagrum erumpentem
 5 ex concione, quæ prima habita est post mortem Alexandri, sequuti erant ; à ceteris discretos, elephantis in conspectu totius exercitus objicit : omnesque belluarum pedibus obtriti sunt, nec prohibente Philippo, nec auctore : apparebatque ^d id modo pro suo vindicaturum quod approbasset eventus. Hoc bellorum civilium Macedonibus &
 10 omen & principium fuit. Meleager sero intellecta fraude Perdiccæ, tum quidem, quia ipsius corpori vis non afferebatur, in agmine quietus stetit : at mox damnata spe salutis, quum ejus nomine quem ipse fecerat regem, in perniciem suam abutentes videret inimicos ; confugit in templum : ac ne loci quidem religione defensus, occi-
 15 ditur.

XXV. Perdicca perducto in urbem exercitu, consilium principum virorum habuit, in quo ¹ imperium ita dividi placuit, ut rex quidem summam ejus obtineret : satrapes Ptolemæus esset Ægypti & Africa gentium, quæ in ditione erant. Laomedonti Syria cum Phœ-
 20 nice data est : Philotæ Cilicia destinata : Lyciam cum Pamphylia & majore Phrygia obtinere jussus Antigonus : In Cariam Cassander ; Menander in Lydiam missi. Phrygiam minorem Hellesponto adjunctam Leonnati provinciam esse jusserunt. Cappadocia Eumeni cum Paphlagonia cessit. Præceptum est, ut regionem eam usque ad ² Trapezunta defenderet, bellum cum Arbate gereret (solus hic detrectabat imperium) Pithon Mediam, Lyfimachus Thraciam, appositæque Thra-

I N T E R P R E T A T I O.

^c Opperiiri qualemcumque sortem potius quam illam accersere.

^d Philippum nihil approbaturum tan-

quam se auctore factum, quam quod exitus felix approbarei.

N O T A.

2. Obnoxios.] Accipiendæ injuriæ opportunos.

1. Imp. dividi.] Paululum diversæ invicem & à Curtio divisiones leguntur apud Diodorum lib. 18. Appianum in Syriacis, Arrianum lib. 7. & apud Photium, cod. 92. Dexippum ibid. cod. 82. Justinum lib. 13. c. 4. & in Excerptis Chronol. Scaligeri, pag. 58. ex quibus inter se compositis indicem duplici methodo aptissimum confecit Freinshemius : quem tu, si lubet, consule. Videri quoque possunt Raderus hic, & Usserius in Chronico.

2. Trapezunta.] Trapezus nobilis urbs

ad Euxinum mare à Sinopensibus condita in ea Cappadociæ parte quæ olim Colchorum pars fuit, postea Pontus Cappadocius appellata est. Urbis nomen factum à *τεγμή*, *mensa*, ut & *τεγμή*, *ζον*, quadrati genus, ob figuræ similitudinem : ex quo vulgare illud ductum est *Trebisonde* ; & Turcicum *Tarrabozan*. Ab ea dictum est *Trapezuntinum* imperium Græcorum, cui Isaacus sive Alexius Comnenus Constantinopoli à Francis capta profugus initium dedit circa annum 1205. quod demum Mahumetus II. Turcorum imperator extinxit anno 1461.

ciæ Ponticas gentes obtinere jussi. Qui Indiæ, quique Bactris & Sogdianis, ceterisque aut Oceani aut rubri maris accolis præerant, quibus quisque finibus habuisset, imperii etiam jus obtineret: Perdiccas cum rege esset, copiisque præesset, quæ regem sequebantur. Credidere quidam testamento Alexandri distributas esse provincias; sed famam ejus rei, quamquam ab auctoribus tradita est, vanam fuisse comperimus. Et quidem suas quisque opes divisim imperii partibus tuebantur: quas ipsi fundaverant, si unquam adversus immodicas cupiditates terminus staret. Quippe paulo ante regis ministri, specie imperii alieni procurandi, singuli ingentia invaserant regna: sublati certaminum causis; quum & omnes ejusdem gentis essent, & à ceteris sui quisque imperii regione discreti. Sed difficile erat eo contentos esse, quod obtulerat occasio: quippe SORDENT primæ quæque, quum majora sperantur. Itaque omnibus expeditius videbatur augere regna, quam fuisset accipere.

XXVI. Septimus dies erat, ex quo corpus regis jacebat in solio; curis omnium ad formandum publicum statum à tam solemnium muneribus averfis. Et non aliis quam Mesopotamiæ regione fervidior æstus existit: adeo ut pleraque animalia, quæ in nudo solo deprehendit, exstinguat; tantus est vapor solis, & cœli, quo cuncta velut igne torrentur. Fontes aquarum & rari sunt, & incolentium fraude celantur: ipsis usus patet, ignotus est advenis. Ut tandem curare corpus exani-

INTERPRETATIO.

^a Si nullus esset limes satis firmus contra effraenatam regnandi cupidinem.

^a Cum omnium procerum cogitationes conversa forent ad imperii administrationem.

nem ordinandam, omisso tam consueto fræna exequiarum officio.

^b Postquam demum per otium licuit amicis Alexandri sepelire ejus cadaver.

NOTÆ.

3. Vanam fuisse.] Immo vero certissimam fuisse compertum nobis est Scripturæ testimonio, cujus hæc verba sunt Machab. lib. i. cap. i. v. 6. Et post hæc decidit (Alexander) in lectum, & cognovit quia moreretur: & vocavit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti à juventute; & divisit illis regnum suum, cum adhuc viveret. Duplicem video ab interpretibus viam esse tentatam, ut locum hunc cum Curtii sententia conciliarent: sed neutra mihi quidem satis probabilis est visa. Hoc enim efficiunt in summa, ut vel Alexandro duntaxat mortuo, vel nondum ægotante imperium divisum dicatur esse; quorum utrunque Scripturæ pugnat. Alia quædam occurubat ineundæ concordæ ratio, si institutam

quidem ab Alexandro partitionem imperii diceremus, quod Scriptura testatur; sed eam Macedonibus non placuisse, novamque ipso extincto moliri coactos esse: quam hic retulit Curtius, & ab Alexandro factam merito negat. Quod si ne id quidem placet, non multum hercle laborandum nobis est, ut ne Scriptura pugnet cum Curtio: quæ, vel si profani cujuscumque foret, haud dubie plus à nobis exigeret fidei quam Curtius; cum hic ab rei gestæ locis ac temporibus longe remotior scripserit, multaque alia contra historiæ fidem peccaverit, ut passim his in commentariis observavimus.

1. Septimus.] Ælianus var. hist. 1. 12. cap. 64. trigessimum fuisse narrat. Vapor.] Ælius, ut diximus ad lib. 7. c. 18.

mum amicis vacavit; ² nullâ tabe, ne minimo quidem livore corruptum
 videre, qui intraverant: ^c vigor quoque qui constat ex spiritu, non
 destituerat. Itaque Egyptii Chaldaïque jussi corpus suo more curare,
 primo non sunt ausi admoveere, velut spiranti, manus: deinde pre-
 cati, ut jus fasque esset mortalibus attrectare eum, purgare corpus;
 repletumque est odoribus aureum solium; & capiti adjecta fortunæ
 ejus insignia. ³ Veneno necatum esse credere plerique: filium An-
 tipatri inter ministros, Jollam nomine, patris jussu dedisse. Sape
 certe audita erat vox Alexandri, *Antipatrum regium affectare fasti-*
¹⁰ *gium, ^d majoremque esse præfecti opibus; ac titulo ⁴ Spartane victoria*
inflatum, omnia à se data asserentem sibi. Credebant etiam, Crate-
 rum cum veterum militum manu ad interficiendum eum missum. Vim
 autem veneni, quod ⁵ in Macedonia gignitur, talem esse constat,
 ut ferrum quoque exurat, ^e ungulæ jumentum duntaxat patiens. ⁶ Sty-
¹⁵ *gem* appellant fontem, ex quo pestiferum virus emanat. Hoc per
 Cassandrum allatum traditumque fratri Jollæ, & ab eo supremæ re-
 gis potioni inditum. Hæc, utcumque sunt tradita, eorum ^f quos
 rumor asperferat, mox potentia extinxit. Regnum enim Macedonia
 Antipater, & Græciam quoque invasit: ⁷ soboles deinde excepit,

INTERPRETATIO.

^c Etiam vividus color qui ex anima præ-
 sentia oriitur, remanserat in corpore.

^d Potentiorē esse quam postulare præ-
 toris fortuna; eoque superbū victoria
 nomine de Spartani relatā, vindicare sibi

cuncta quæ ipsi ab Alexandro data erant.

^e Et solum intra cornu ex jumentum pede
 contineri possit.

^f Quos fama hujus rei insinulaverat.

NOTÆ.

² Nulla tabe.] Id si ita est, vanam
 oportet fuisse veneni suspicionem: immo
 satis mirum videretur in tanto Melopo-
 tamia ardore, vel si venenum abfuisset,
 durare tandiu integrum potuisse. Fortasse
 ut sparsa temere fuerat veneni fabula,
 sic altera hæc ab iis inventa est quorum
 intereat primam refelli. Apud Lucianum
 quidem in Dialogo Philippi & Alexandri
 traditur, hujus cadaver porrectum jacere,
 turgidum sane & juxta aliorum corporum
 morem, contractu suo omnia labefactans.

³ Veneno.] Affirmarunt multi, non
 pauciores negarunt; quorum nomina lo-
 cosque hic appellata apud Freinshemium
 reperies. Arriano libenter subscribam, qui
 postquam ea retulit vulgo jactari, in hæc
 verba concludit: *Qua quidem ideo potius
 à me commemorantur, ne ignorasse videar
 ea tum sparsa fuisse, quam quod fide di-*

gna existimem. Eamque maximæ partis
 fuisse sententiam Plutarchus testatur in
 Alex. sub finem.

⁴ Spartana.] De Agide Spartanorum
 rege, ut habes initio lib. 6.

⁵ In Macedonia.] Non in Macedonia
 sed in Arcadia. Jumenti.] Cujusnam au-
 tem, non constat: nam apud alios equi,
 apud alios asini, muli apud alios ungu-
 la fuisse legitur.

⁶ Stygem.] Styx fons erat ad Nonacrim
 urbem Arcadiæ, aqua ob vehementiam
 frigoris summe pestifera. Dictam volunt
 Stygem à *στυγὸς, tristis, odiosus, terri-*
bilis &c. Inde nata poetarum fabula Sty-
 giam paludem apud inferos eadem ratio-
 ne ponentium atque Avernum, Cocytum &c.

⁷ Soboles.] Cassander Antipatri filius,
 qui sublato Aridæo regem se Macedonia
 interfecit

interfectis omnibus quicumque Alexandrum, etiam longinqua cognatione, contigerant. Ceterum corpus ejus, ⁸ Ptolemæo cui Ægyptus cesserat, Memphim, & inde paucis post annis Alexandriam translatum est: omnisque memoriæ ac nomini ⁹ honos habetur.

NOTÆ.

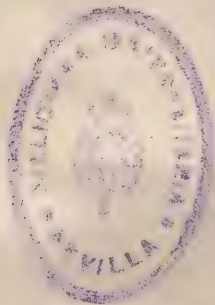
appellavit, Justinum vide l. 14. c. 5. 6. *Interfectis.*] Inter alios Olympiadem Alexandri matrem, tum filios ejus Herculem ex Barfine, & Roxane Alexandrum cum ipsa matre Joem. Justinus l. 15. c. 2. Pausanias in Bœoticis, alique.

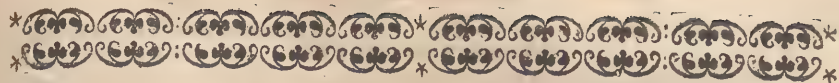
8. *Ptolemæo.*] Post duos annos ab Aridæo rege & Perdicca delatum est in Ægyptum, & à Ptolemæo, qui obviam processerat, vel exceptum, ut ait Diodorus, vel ereptum, ut Strabo refert; ac Memphi conditum est; quamvis ipse ad Hammonis templum asportari se vo-

luisse. Alexandriam vero non à Ptolemæo Lagi, sed à Philadelpho ejus filio translatum auctor est Pausanias in Atticis.

9. *Honos habetur.*] Puta quod ei constructum Alexandriæ templum magnificentum; quod sacrificia heroïca instituta: quod alibi consecrari luci, celebrataque certamina, ut in Ionia: quod *Magni* cognomen additum: quod ejus nomine æra consignata, quam postmodum Syri in annis numerandis secuti sunt, &c.

F I N I S.

I N D E X

VOCABULORUM OMNIUM,

QUÆ IN QUINTO CURTIO.

L E G U N T U R.

Prior numerus paginam, alter verò, vel alii ad proximam usque lineolam, paginæ lineam vel lineas significant.

*Asteriscus * passim interjectus indicat eo loco vim vocis, aut subjectam rei vocem explicari.*

A.

70: 7 | 72: 4 | 74: 21 | 76: 18, 19 | 80: 23 | 82: 15 | 83: 16 | 85: 2, 4, 14 |
à defectione, id est, *post*. 222: 5 |
à fronte. 92: 21 | 167: 1 |
à Gaza. 135: 24 |
bine a iugo, illinc à mari. 93: 19 |
à latere. 166: 8 |
à latere ipsius, id est, *familia-*
res. 84: 13 |
à lateribus. 94: 17 |
à Memphi. 136: 7 |
à Persepoli. 204: 3 |
à superstitione animi, id est,
ex. 194: 7 |
à tergo. 72: 18 | 92: 21 |
ab. 73: 5 | 83: 7 |
abacta, *plur.* 217: 4 |
Abdalomini, *gen.* 112: 12 |
Abdalomino, *dat.* 111: 23 |
Abdalominum. 111: 10 |
Abdalominus. 111: 16 |
abdicari. 171: 19 |
abdiderant. 312: 24 |
abditæ. 315: 20 |
abducendo. 410: 22 |
abducere. 209: 27 | 308: 11 |
Q. Curtium.

412: 17 |
abduci. 239: 8 |
abducitur. 253: 28 |
abegere. 296: 23 |
aberant. 138: 1 |
aberat. 80: 12 | 172: 20 |
abesse. 92: 11 | 147: 8 |
153: 17 | 215: 14, 16 | 240: 6 | 279: 1 |
abessent. 120: 8 |
abesset. 136: 4 | 379: 5 |
17 |
abest. 155: 6 |
abente. 322: 16 |
abente. 409: 28 |
abeuntem. 175: 15 | 176: 13 |
abeunti. 322: 5 | 408: 27 |
abeansium. 216: 3 | 396: 15 |
abfuerit. 359: 23 |
abfuisse. 14: 4 |
abhorrens, *diversum*. 87: 5 |
abhorrens, peregrinis auri-
bus carmen. 223: 1 |
abhorrent. 292: 10 |
abhorrentem. 203: 16 | 241: 15 |
abhorrentes, *accus.* 329: 4 |
abhorrentia, *accus.* 320: 22 |
abhorrentibus, *ablat.* 131: 17 |
abhorere. 250: 8 |

abhorret. 331: 3 |
abjecerat. 100: 13 |
abjecit. 213: 11 |
abjectis, *ablat.* 98: 13 |
308: 20 |
abjectos. 226: 12 |
abierant. 309: 4 |
abiere. 177: 1 |
abjicerentur. 413: 24 |
abire. 131: 9 | 237: 14 | 300: 6 | 302: 1, 10 | 305: 6 |
313: 11 |
abiret. 89: 16 | 120: 20 |
Abisfare. 343: 1 |
Abisfarem. 390: 1 | 345: 23 |
Abisfares. 342: 12 |
Abisfatis. 390: 7 |
Abistamene. 80: 9 |
abituri, *plur.* 395: 13 |
ablata, *abl.* 309: 3 |
ablati, *plur.* 344: 23 |
ablatum. 310: 10 |
ablue. 111: 19 |
abluentem. 83: 7 |
ablueret. 82: 21 |
ablitus. 112: 2 |
abnuens, *masc.* 192: 19 |
abnuir, *prat.* 242: 5 |
abominor, *deprecor.* 273: 25 |
abript. 83: 16 |
abripuisse. 124: 12 |
abrumper. 412: 6 |
abrupisse se à cetero exerci-
tu. 410: 22 |
abrupta, *accus.* 173: 14 |
G G g ij

INDEX

- 201: 13 | 300: 1 | 359: 2 |
abrupti, plur. 99: 4 |
abscissa, *nom. fam.* 300: 1 |
abscissa, *abl.* 100: 1 | 404: 26 |
abscissum, *acc. neut.* 313: 22 |
abscondere, *infin.* 344: 29 |
absconderant. 169: 8 |
absconderat. 240: 19 |
absconditi, plur. 278: 1 |
abscondito, *dat.* 243: 13 |
absconditur. 275: 19 |
abscondunt. 199: 12 | 275: 3 |
absens, *masf.* 109: 5 | 249: 13 |
absente. 250: 15 | 312: 37 |
absentia, *abl.* 90: 10 | 227: 16 |
absentiam. 163: 9 |
absistere. 339: 1 |
absit. 200: 17 | invidia. 396: 4 | 413: 5 |
absolvere, *infin.* 250: 14 |
absolvi, *infin.* 265: 14 | 392: 5 |
absolvo. 265: 10 |
absoluta, plur. 338: 8 |
absolutus. 251: 10 | 376: 21 |
absorbet. 178: 3 |
absorbebat. 118: 6 |
abstergeri invicem remi. 380: 18 |
abstergis, *abl.* 199: 3 | 249: 30 |
abstinebant. 383: 20 |
abstineo. 247: 12 |
abstinere. 201: 22 |
abstinerent. 197: 18 |
abstineret. 313: 14 |
abstineretur cadibus. 216: 24 |
abstineri. 335: 18 |
abstinuerant. 387: 8 |
abstinuisset. 102: 19 |
abstinuit. 154: 18 |
abstraheretur. 308: 11 |
abstrahi. 76: 10 |
abstulerant. 308: 25 |
abstulerat. 98: 17 | 144: 14 | 200: 5 | 380: 15 |
abstulit. 161: 21 |
absum. 371: 18 |
absumpta, plur. 225: 18 |
absumptum, *neut.* 137: 24 |
Abulites, *sing.* 188: 17 | 189: 1 |
Abuliti, *dat.* 190: 2 |
abundabant. 127: 6 |
abundabat. 116: 18 |
232: 6 |
abundans. 174: 22 | 187: 10 |
abundantem. 369: 33 |
abundantes. *accusf.* 178: 11 |
abundare. 158: 12 | 388: 11 |
abunde. 87: 2 | 190: 15 |
constantis animi. 242: 18 |
abusum immodica libertate. 309: 13 |
abutentes. 414: 13 |
abuteris. 325: 3 |
Acarnan. 84: 18 |
Acarnanes. 70: 4 * |
accedere. 211: 16 | 261: 7 | propius tribunal. 360: 12 |
accedit. 163: 12 |
accedo. 170: 16 |
accendebant. 173: 13 | 221: 7 |
accenderant. 340: 22 |
accenderat. 188: 4 | 390: 31 |
accendere animum, *præs.* 300: 11 | praelium, *infin.* 173: 2 |
accenderent. 117: 3 |
accenderunt. 315: 19 |
accendit, *præs.* 82: 19 | fiduciam, *præs.* 116: 10 | alacritatem. 118: 9 | 137: 2 | 277: 19 |
ascensa, *nom. fam.* 119: 12 | 236: 3 | 254: 20 |
accensi ira, plur. 209: 31 | 216: 12 | 344: 15 | 397: 11 |
accensum est desiderium humoris, id est, aqua. 278: 7 |
accensus. 134: 20 | 313: 13 |
cupidine. 389: 3 |
acceperant in medium agmen. 93: 21 |
acceperat. 89: 14 | 92: 9 | 99: 25 | 134: 21 | 242: 27 | 266: 10 | 306: 14 |
accipere. 95: 3 |
acceperint. 369: 10 |
accepero. 158: 10 |
accepi. 356: 12 | 396: 2 |
accepimus. 292: 14 |
accepistis. 170: 21 |
accepisse. 245: 6 | 379: 18 |
accepisset. 342: 18 |
accepit. 85: 17 | 187: 7 | 195: 7 | 227: 29 | 355: 6 | 392: 8 |
acceptante humo levi ac facili occultum opus, id est, cuniculos. 132: 7 |
accepta est ratio tam salubris consilii. 88: 20 | 108: 9 | 235: 15 | excusatione aetatis. 305: 18 | 321: 8 | 374: 17 |
acceptam. 369: 28 |
acceptas, *partic.* 95: 20 |
acceptior. 267: 14 |
acceptis, *abl.* 98: 4 | 137: 11 | 311: 1 | 376: 15 | 377: 7 |
acceptissimus. 265: 1 |
accepto, *abl.* 87: 8 | 108: 5 | 273: 18 |
acceptos. 320: 24 |
acceptum, *neut.* 111: 7 | 141: 16 | 144: 5 | 291: 28 | animis regnantium. 342: 9 |
acceptura. 115: 7 |
accepturus est divinitatis suae auctoritatem. 319: 25 |
accescere. 103: 17 | 164: * 16 | 406: 1 |
accescerent. 410: 28 |
accesceretur. 243: 28 |
accescentes gloriam ex peticulo. 345: 20 |
accesces. 274: 6 |
accescito, *abl.* 255: 11 |
accescere. 201: 27 |
accessit hoc quoque. 397: 22 |
acciderat. 124: 20 | 381: 25 | 411: 24 |
accideret. 122: 10 |
acciderit. 85: 8 |
accipe omen. 189: 17 | me praedem. 196: 11 |
accipere. 108: 13 | 128: 5 | 141: 6 | 207: 16 | 289: 14 | 302: 19 |
acciperem. 158: 19 |
acciperent. 298: 19 | 412: 16 |
acciperet. 76: 19 | 135: 7 | 355: 23 | 412: 12 |
accipi. 129: 1 | 150: 12 | 161: 8 |
accipias. 156: 21 | in contumeliam. 190: 14 |
accipiebant. 230: 8 |
accipiebat. 316: 14 |
accipienda, *accusf.* 164: 15 |
ad accipiendum imperium fluminis. 184: 6 |
accipiet. 300: 30 |
accipis. 111: 27 |
accipit. 229: 15 | 278: 19 | 298: 2 | 311: 7 | 384: 25 |
accipitur mari rubro Ganges. 329: 7 |
accipiunt. 172: 10 | 190: 9 | 22 | 270: 2 | 324: 15 |

VOCABULORUM.

acciri. 75: 5 | 213: 4 |
accita. 114: 8 |
acciti, plur. 189: 3 |
accclamantes, *accus.* 395: 13 |
acclamatione. 409: 9 |
acclamationibus. 165: 5 |
accolæ, plur. 138: 10 | 159:
26 | 205: 8 | 224: 3 |
accollas, *accus.* 128: 14 | 239:
1 |
accolis, *abl.* 330: 6 | 415:
2 |
accommodatus. 328: 4 |
accommodaverunt. 139: 14 |
acculari. 391: 17 |
accusatores. 387: 4 |
accusatoribus. 388: 1 |
accusatorum. 265: 3 |
acer. 267: 13 |
acerba. 371: 13 |
acerbitas. 246: 18 |
acerime. 346: 19 |
acervisque. 153: 9 |
acervos. 315: 19 |
Acetnem. 361: 26 |
Acetines. 329: * 9 | 363:
15 |
Acetini. 362: 11 |
Achæi, plur. 222: 6 |
Achæorum. 166: 3 |
Achæos. 226: 20 |
Achæiam. 130: * 4 |
Achillem. 135: 10 | 316:
26 |
acie. 112: 16 | 156: 14 |
167: 15 | 176: 23 | 177:
9 | 12 | 182: 10 | 248:
15 | 324: 14 | 359: 6 |
aciem. 92: 12 | 164: 11 | 165:
8 | 169: 9 | 172: 9 |
296: 6 | 319: 21 | 413:
33 |
acies. 93: 11 | 15 | 97: 10 |
169: 4 | 173: 11 | 296:
13 | plur. 176: 31 | 276:
21 |
acies oculorum. 301: 28 |
acinace. 174: 6 |
acinacem. 79: 10 | 274: 17 |
313: 9 |
acinacis. * 77: 10 |
acquiescebam. 251: 13 |
acquiescebat. 320: 23 |
acquiescentem. 253: 10 |
acquiescere. 369: 22 |
acquiesceret. 315: 33 | 378:
12 |
acquiescit. 127: 8 |
acquiescit alieno supplicio,
id est, sublevaratur. 251: 4 |
acquieturus. 164: 10 |
acquievit. 323: 27 |
acri. 104: 22 |
acrior. 116: 4 | 237: 14 |
384: 5 |

acriorem. 212: 27 |
acriori, *abl.* 121: 19 |
acriter. 296: 4 |
acrius, *adv.* 95: 5 | 117:
21 | 133: 13 | 184: 14 |
192: 10 | 249: 21 | 294:
21 | 348: 14 | 374:
18 |
acta, plur. *neut.* 74: 3 |
130: 21 | 215: 11 | 291: 21 |
307: 10 |
actæ, plur. 280: 13 | 383:
8 |
actionem. 158: 2 |
acto, *abl.* 198: 10 |
actum esse de dominis. 101:
8 |
acturus. 308: 21 |
actus impulsus. 309: 26 |
acuit, *præter.* 148: 22 | 198:
2 |
aculeo, *abl.* 169: 7 |
acutum, *neut. acc.* 339: 11 |
ad. 69: 1, 3 | 73: 1, 2, 3 |
74: 4, 5 | 78: 8 | 76:
7 | 77: 2, 12, 15 | 80: 4,
7 |
ad decem millia. 78: 11 |
ad fastigium, *supra.* 134: 14 |
ad noctem usque. 74: 8 |
ad nomen regis barbari con-
veniunt. 209: 33 |
adactam. 134: 2 |
adaperta, plur. 375: 7 |
Adarchias, *nom. sing.* 188:
3 |
addidit. 317: 24 |
addita, *abl.* 126: 11 |
additis, *abl.* 74: 16 | 191: 5 |
228: 15, 25 |
addito, *abl.* 313: 11 |
additurum, *accus.* 397: 20 |
addubitavere. 413: 29 |
adducar, *credam.* 395: 19 |
adduci. 76: 24 | 223: 14 |
279: 30 |
adductas. 338: 12 |
adductis, *abl.* 323: 26 |
adducto, *abl.* 134: 24 |
adductum, *accus.* 244: 30 |
411: 2 |
adductus. 343: 12 |
adducunt. 235: 7 | 246:
19 | 300: 18 |
adduxerant. 115: 9 | 232:
14 |
adduxerat. 186: 22 | 233:
16 | 241: 8 | 388: 7 |
adduxerunt. 298: 27 |
adduxit. 186: 18 | 316: 5 |
377: 14 |
ademerat. 216: 1 |
ademerunt. 321: 1 |
ademptamque. 306: 12 |
ademptum, *accus. neut.*

170: 19 |
adeo. 185: 8 | 360: 8 | 397:
10 |
adequitare. 151: 3 |
adequitavit. 276: 14 |
aderant. 128: 5 |
aderat. 125: 5 | 210: 24 |
270: 26 |
adereo. 165: 13 |
adefse. 101: 9 | 152: 2 | 159:
2 | 226: 2 | 280: 5 | 334: 18 |
345: 27 |
adefset. 91: 11 | 340: 25 |
adenntem. 141: 4 | 259:
18 |
adeundi, *gerund.* 137: 6 | 379:
2 |
adeundo. 127: 5 |
adeundum. 195: 15 |
adeunt. 215: 15 | 228: 29 |
279: 25 | 375: 9 | 398:
16 |
adeuntibus. 333: 3 |
adfuerant. 375: 6 |
adfuerunt. 146: 11 |
adfuisset. 306: 19 |
adfuisset. 319: 12 |
adherer. 71: 11 |
adhaerunt. 406: 15 |
adhibeantur. 407: 23 |
adhiberentur. 318: 18 |
adhibere, *infin.* 154: 17 |
194: 7 | 253: 7 | 313: 3 |
395: 24 |
adhibet. 162: 25 |
adhibete. 359: 8 |
adhibetur. 306: 7 |
adhibitis, *abl.* 300: 11 |
adhibito, *abl.* 398: 18 |
adhibituti, *nom.* 255: 25 |
adhibitus. 244: 20 |
adhibuit. 323: 28 |
abhiverit. 102: 28 |
adhortantis. 296: 8 |
adhortari. 173: 2 |
adhortati, plur. 296: 10 |
adhortatione. 296: 3 |
adhortationes. 381: 17 |
adhortatus. 104: 22 |
adhuc. 247: 11 | 277: 3 |
280: 9 | 315: 28 | 398:
17 |
adjecere. 130: 19 |
adjecit. 103: 24 | 112: 14 |
141: 12 | 280: 5 | 305: 6 |
409: 14 |
adjecta, *abl.* 241: 12 | 308:
12 | *neut.* 416: 6 |
adjectæ, plur. 200: 22 |
adjecti, *gen.* 321: 12 |
adjectis, *abl.* 301: 6 | 403:
5 |
adibant. 411: 10 |
adibat. 173: 21 |
adierat. 89: 11 | 95: 22 | 149:
9 |
G gg iij.

INDEX

- adiere, 343: 1 |
 adicere, 347: 13 |
 adiciebant, 388: 20 |
 adiciebantur, 146: 15 |
 adicit, 242: 24 | 273: 26 |
 adjiciunt, 323: 17 |
 adiit, 339: 3 | 376: 1 |
 adimeret, 392: 8 |
 adimet, 253: 16 |
 adimo, 253: 12 |
 adinvenit, 277: 6 |
 adipem, 384: 8 |
 adire, 136: 9 | 206: 2 | 242: 28 | 256: 19 | 270: 19 | 411: 13 |
 adirent, 377: 3 |
 adirer, 137: 10 |
 adiri, 93: 18 | 130: 24 | 151: 16 |
 adissent, 411: 3 |
 adisset, 146: 7 | 173: 8 | 243: 24 | 250: 27 |
 aditis, *abl.* 137: 17 |
 aditroque, 406: 10 |
 aditu, 80: 13 | 230: 12 | 309: 3 | 320: 24 | 343: 5 | 378: 7 | 397: 13 |
 aditum, *subst.* 146: 12 | 208: 13 | 300: 22 | 337: 9 | 339: 4 |
 aditur, 90: 22 |
 adituro, 188: 17 |
 aditutum, 128: 15 |
 aditurus, 71: 5 | 147: 11 | 189: 19 | 314: 15 |
 aditus, *gen.* 80: 19 | 242: 30 | *accus.* 246: 6 | 301: 1 | 311: 7 |
 adjungeret, 128: 3 |
 adjungit, 215: 13 |
 adjuncta, *nom. plur.* 311: 11 |
 adjunctis, *abl.* 94: 4 | 166: 4 | 186: 20 | 304: 11 |
 adjuncto, *abl.* 167: 2 |
 adjunctum, *nom. neut.* 195: 15 |
 adjunctus, 304: 5 |
 adjunxerat, 160: 1 | 410: 5 |
 adjunxit, 248: 12 | 317: 8 |
 adjutus, 110: 12 |
 adjuvante, 144: 15 |
 adjuvantes, 196: 29 |
 adjuverint, 86: 12 |
 adjuvisset, 280: 7 |
 adjuvit, 345: 8 |
 admensus, 341: 14 |
 adminiculo, *abl.* 270: 24 | 312: 29 |
 adminiculum, 315: 6 |
 admirari, 370: 15 | 413: 16 |
 admiratione, 165: 8 |
 318: 20 |
 admirationem, 351: 3 |
 admirationi, 86: 25 |
 admiratus, 82: 3 | 111: 3 | 298: 8 |
 admiror, 326: 9 |
 admirerant, 387: 6 |
 admissi, *plur.* 292: 4 |
 admissis, *plur.* 83: 24 | 397: 14 |
 admissurus, 403: 2 |
 admissus, 161: 15 | 227: 30 | 301: 33 |
 admitenda, *nom. sing.* 405: 22 |
 admittere, *inf.* 101: 11 | 245: 24 |
 admitterent, 394: 7 |
 admitteret, 370: 25 |
 admitteri, 112: 7 | 144: 9 |
 admixtris, *abl.* 94: 6 |
 admodum, 77: 4 | 84: 18 | 151: 3 | 159: 15 | 165: 14 | 229: 5 | 265: 19 |
 admolita est natura rupes praeruptas, 337: 11 |
 admonebantur, 95: 10 |
 admonendo, 102: 7 |
 admonens, 209: 12 |
 admonere, 86: 16 | 157: 5 | 254: 4 |
 admonerent, 170: 2 |
 admonerentur, 339: 31 |
 admoneri, 190: 6 |
 admonet, 243: 9 |
 admonito, *abl.* 171: 7 |
 admonitos, 245: 26 |
 admonitus, 390: 20 |
 admonuit, 253: 17 | 267: 23 | 339: 24 |
 admota, *abl.* 121: 3 | externa ope, 214: 1 |
 admota muris aedificia, 183: 8 |
 admote suppliciter preces, 211: 2 |
 admotis, 311: 11 | 354: 18 |
 admota, *abl.* 338: 18 |
 admotos, 295: 16 |
 admotam exequendi sceleris occasionem, 322: 2 |
 admotum in propiorem locum cum amicitia, 357: 10 |
 admovebant, 320: 25 |
 admovebantur, 121: 15 | tormenta corpori, 373: 22 |
 fatis Macedonum genti bella civilia, 412: 22 |
 admovebatur, 118: 11 |
 admovendis, *abl.* 132: 11, 14 |
 admovens, 242: 16 |
 admovebant, 315: 5 |
 admovere, *inf.* 125: 11 | manus lanae, 190: 10 | leti diem, id est, accelerare, 334: 2 | 337: 20 | 369: 5 |
 admoveveret, 132: 16 |
 admoveverent, 191: 16 |
 admoveverit, 132: 10 | 170: 15 | 233: 14 | 241: 3 | 337: 21 | 338: 9 |
 admovi in idem fastigium, evexi, 248: 26 |
 admovissent desiderium patriae fortibus viris, 226: 8 |
 admovisset, 116: 9 | 313: 6 |
 admovit exercitum, 69: 4 | 86: 14 | 88: 11 | filium Darii collo suo, 103: 9 | nova praedia, 123: 11 | 124: 20 | 233: 12 | 311: 13 |
 adolefcentia, *nom.* 253: 14 |
 adolefere ramos non sinunt, 234: 16 |
 adoleverit, 407: 9 |
 adoptabimur, 256: 20 |
 adorantium, 336: 7 |
 adornabant, 78: 8 | 79: 9 |
 adornasse, 327: 14 |
 adornaras, 78: 13 |
 adornati, *plur.* 208: 3 | 390: 14 |
 adornatis, *plur. abl.* 385: 21 |
 adornavit, 317: 24 |
 adorsus oppugnare, 70: 8 |
 adorti, *plur.* 173: 9 | 303: 16 | 310: 27 | 341: 4 | 395: 1 |
 adsciscerent, 321: 10 |
 adsciscit, 279: 24 |
 adscribuntur, 224: 4 |
 adscripserat, 108: 8 |
 adsidens defuncto corpori, 154: 11 |
 adspectum, 200: 5 |
 adspirare, 169: 23 |
 adsuaderet, 190: 7 |
 adsurgere, 133: 19 |
 adstiterant, 266: 27 | 409: 20 |
 adstricta vinculorum serie, *abl.* 72: 12 |
 adstricti crepidis pedes, *plur.* 144: 12 |
 adstrictum, 72: 5 | 245: 17 |
 adstrinxerat, 202: 11 |
 adstruxit falsis criminibus, 390: 25 |

VOCABULORUM.

- adfueto, abl.* 139: 13 |
adfueverat. 196: 13 |
adfectus, abl. 225: 6 |
adfectos. 94: 8 |
adfectus. 120: 21 |
advena, abl. 270: 21 |
advenam. 207: 14 |
advenarum. 144: 6 |
advenas. 310: 22 |
advenerant. 73: 13 | 186: 21 |
 242: 11 |
advenerat. 172: 2 |
advenienti. 145: 4 |
advenis, abl. 415: 22 |
advenit, præs. 120: 20 |
adventare. 88: 13 | 90: 11 | 133: 2 | 213: 13 |
 274: 22 | 276: 9 | 310: 23 | 341: 19 | 345: 29 |
 376: 9 |
adventat. 91: 19 |
adventu. 82: 15 | 198: 17 |
 239: 25 | 290: 21 | 297: 13 | 370: 5 | 410: 28 |
adventum. 92: 13 | 136: 3 |
 241: 2 | 341: 12 |
adventus, gen. 135: 20 | 159: 13 | 182: 5 | 215: 17 | 266: 4 | 370: 3 |
adversas, abl. 174: 11 |
adversas, plur. 211: 20 |
adversam. 210: 1 | 395: 30 |
adversantibus, abl. 253: 13 |
adversis, abl. 108: 18 | 120: 3 | 152: 10 | 179: 9 | 315: 17 | 370: 17 |
adverso corpore. 98: 3 | 176: 24 |
adversum, accus. 147: 2 | *retrosum.* 380: 2 | *flumen.* 382: 2 |
adversus, nomen. 244: 23 |
adversus, præp. 169: 5 | 172: 8 | 206: 5 | 295: 8 | 343: 10 | 415: 8 |
advertere agmen suum ei parri. 344: 34 |
adulantes, plur. nom. 111: 9 |
adulatio. 318: 6 |
adulatione. 319: 15 |
in adulationem compositus. 141: 8 |
adulator. 318: 12 |
adultas, plur. 99: 27 |
adultas. 154: 13 |
adulti, plur. 313: 5 |
adultis, ablat. 182: 4 |
adultos. 186: 23 | 320: 21 |
adultus. 312: 20 |
advocari. 397: 17 |
advocata, ablat. 373: 9 |
advocato, abl. 156: 7 | 206: 13 | 244: 19 |
advolant. 213: 30 | 309: 20 |
advolasse. 144: 4 |
advoluta pedibus ejus. 102: 12 |
advoluti, plur. 308: 28 |
advolvitur. 133: 19 |
aduritur. 237: 4 |
adussit. 270: 13 |
adusta, plur. 137: 24 |
adustis. 91: 4 |
ædibus, dat. 201: 21 |
ædificanda, dat. 143: 2 |
ædificari. 352: 11 |
ædificata. 204: 22 |
ædificia. 183: 7 | 270: 20 |
ædificiorum. 269: 19 |
ædis. 320: 23 |
ædium. 125: 28 | 385: 16 |
æger. 215: 9 |
ægre. 98: 22 | 120: 18 | 125: 6 | 278: 25 | 310: 13 | 313: 1 |
 324: 26 | 342: 29 | 412: 16 |
ægri, plur. 338: 1 | 384: 7 |
ægris, abl. 227: 25 |
ægritudine animi. 154: 6 |
 381: 11 |
ægritudo. 76: 22 | 83: 21 |
 384: 3 |
ægro animi. 120: 19 | 296: 7 |
 386: 2 |
ægrum. 350: 29 |
Ægypti. 88: 21 | 98: 5 | 112: 22 | 135: 24 | 136: 7 | 144: 1 |
Ægyptii. 135: 19 | 137: 5 |
 416: 3 |
Ægyptiorum. 136: 8 | 152: 13 |
Ægyptios. 152: 2 |
Ægypto, dat. 143: 12 |
Ægyptum. * 112: 19 | 113: 10 | 123: 23 | 133: 9 | 298: 6 |
Ægyptus. 417: 2 |
æmulationem. 244: 22 |
 373: 7 |
æmulatus. 222: 13 | 385: 12 |
æmulo, abl. 204: 10 |
æneos. 123: 16 |
Æolidem. 128: * 21 | 226: 21 |
æquabat. 118: 4 | 149: 14 |
 210: 4 |
æqualem. 345: 4 |
æquales. 305: 19 |
æquante. 221: 4 |
æquantes. 185: 4 | 388: 14 |
æquare. 107: 7 | 134: 16 |
 273: 9 | 348: 9 | 405: 28 |
æquaret. 144: 13 | 297: 10 |
æquari. 148: 8 |
æquat. 333: 13 |
æquata solo sunt. 335: 12 |
æquaverat. 338: 6 |
æquavimus. 372: 9 |
æquatum, neut. 240: 17 |
æquæ. 397: 24 |
æquent. 185: 9 |
æquiores, commodiores. 220: 14 |
æquis, abl. 276: 13 | 310: 6 |
 320: 1 |
æquo, abl. 131: 19 | 170: 14 |
 174: 3 | 209: 13 | 306: 17 |
æquor, accus. 137: 15 |
æquoris. 277: 22 | 388: 14 |
æquum, neut. 252: 23 |
ære. 80: 2 |
æreum. 374: 21 |
æris alieni. 394: 18 | 396: 3 |
as. 390: 3 |
Æschylum. 143: 9 |
Æsculapio, dat. 87: 15 |
astas. 82: 18 |
astimabant. 148: 10 |
astimabantur. 201: 11 | *denariis trecentis.* 275: 1 |
astimabat. 235: 1 | 351: 4 |
astimandam, explorandam. 89: 10 |
astimant. 200: 4 |
astimantes. 371: 13 |
astimanti. 141: 18 |
astimantibus, abl. 206: 14 |
 292: 6 |
astinare. 177: 19 | 302: 7 |
astinaretur. 244: 11 |
astimatio. 379: 7 |
astimatione. 70: 12 | *meditatione.* 85: 7 | 309: 13 |
astimato, considerato, abl. 132: 6 |
astimator. 306: 3 |
astimatur. 355: 12 |
astimaturi, gen. 208: 10 |
astimavuros. 113: 2 |
astimaturum. 199: 32 |
astivia, plur. 206: 2 |
astivi, gen. 277: 19 |
astu, ardore. 137: 21 | 216: 34 | 278: 7 | *astu maris.* 139: 2 | 379: 23 | 25 | 388: 13 |
astuantis. 332: 6 |
astum maris. 381: 26 |
astus, ardor. 278: 2 | 331: 11 |

INDEX

415: 18 | *maris*. 380: 23 |
 381: 19 |
aëstus, accusf. 195: 14 |
aëtas. 87: 1 | 168: 29 | 319:
 5 |
ætate. 99: 6 | 102: 9 | 128:
 10 | 189: 7, 21 | 205: 5 |
 247: 14 | 276: 17 |
ætatem. 265: 19 |
ætates. 99: 16 | 321: 1 |
ætatibus, abl. 305: * 2 |
ætatis. 33: 6 | 102: 27 |
 199: 21 | 297: 9 | 326: 5 |
 371: 10, 21 | 405: 16 |
 409: 20 |
æterna, abl. 212: 1 | 319:
 20 |
æternis, abl. 111: 19 |
æternum, masc. 78: 1 | 163:
 19 |
æternum, accusf. 170: 17 | 327:
 2 |
Æthiopes. 138: 18 |
Æthiopiam. 143: 5 |
Æthiopum. 138: * 10 |
Ætoli. 76: * 4 | 222:
 6 |
affamini. 158: 12 |
affecerant. 198: 26 |
affecerat. 239: 15 | 381:
 12 |
affectamus. 170: 5 |
affectantem. 142: 2 |
affectare. 416: 9 |
affectaret. 131: 20 |
affectasse. 391: 23 |
affecti, plur. 101: 13 | 199: 3 |
 406: 29 |
affectis, abl. 130: 19 | 145:
 5 |
affecto. 252: 15 |
affectos. 302: 15 |
affectu. 128: 9 |
affectum. 268: 7 |
affectus. 321: 3 | 378: 2 |
afferre. 84: 2 | 168: 8 |
 241: 20 | 313: 32 | 384:
 19 |
afferebant. 115: 8 | 270:
 22 |
afferent. 323: 8 | 379:
 2 |
afferret. 211: 30 | 323: 3 |
afferri. 317: 2 |
affertur. 276: 8 |
afferunt. 231: 6 |
afferuntur. 239: 19 |
afficiemini. 228: 9 |
affigi. 302: 16 |
affirmabant. 211: 3 | 229: 10 |
affirmans. 141: 6 | 249: 20 |
 290: 15 | 378: 17 |
affirmant. 131: 2 | 152:
 7 |
affirmare, infin. 155: 14 |
 243: 25 |

affirmaret. 155: 25 |
affirmasset. 369: 12 |
affirmat. 194: 16 | 204: 16 |
 244: 7 | 357: 6 |
affirmatio. 352: 10 |
affirmet. 241: 22 |
affixi, plur. 126: 10 |
affixum cruci, accusf. 228:
 6 |
afflictus. 144: 16 |
affligerent. 170: 2 |
affligitur. 134: 19 |
affore. 175: 13 |
Africa, abl. 127: 4 | 332:
 1 |
Africæ, gen. 144: * 1 | 414:
 8 |
Africam. 122: 7 | 146: 1 |
 389: 6 |
Africo vento, dat. 115: *
 23 |
Africanus. 116: 1 |
affuturus. 239: 16 |
agant. 254: 19 |
Agathonibus. 320: 25 |
Agathone. 186: 27 | 387:
 2 |
agebant. 121: 13 | 346:
 12 |
agebant, ducebant. 214:
 11 |
agebantur, pellebantur. 99: 1 |
 113: 13 |
agebat. 201: 2 | 233: 11 |
agebatur. 118: 5 | 216: 23 |
 323: 28 |
agebatur reus. 390: 29 |
agebatur agmen, duceba-
rur. 384: 7 | *ferebatur*.
 380: 2 |
agema, accusf. 165: 20 | 197:
 9 |
agendæ. 266: 15 | 321: 13 |
agendum. 194: 7 | 233:
 17 |
Agenore. 126: 15 |
Agenorem. 126: 3 |
agens. 156: 12 |
agentem undas, volentem.
 70: 6 | 215: 15 | 291:
 13 |
agentes, abducentes. 283: 6 |
agentibus. 206: 2 |
agentium. 267: 26 |
agere. 90: 4 | 155: 14 |
 212: 12 | 222: 1 | 300: 16 |
 324: 27 |
ageret. 128: 8 | 360: 14 |
agger. 318: 6 |
aggeraretur. 117: 19 |
aggere. 337: 19 |
aggerebatur. 120: 10 |
aggerem. 134: 12 |
aggeri, dat. 120: 7 | 134:
 15 | 338: 4 |
aggeri, verb. 240: 16 |

aggesta, abl. 235: 8 |
aggravante. 105: 11 |
aggravaret dolorem frige-
cens vulnus. 337: 25 |
aggredi. 86: 26 | 163: 11 |
 336: 15 |
aggregari. 171: 26 |
aggreffi. 119: 3 | 315: 18 |
 383: 20 |
aggressuri. 321: 24 |
aggressus. 72: 13 |
agi. 116: 1 | 124: 17 | 132:
 6 | 212: 1 | 348: 8 |
agilitatem rotarum. 132: 12 |
agimus. 327: 11 |
Agim Regem. 221: 11 | *Poë-*
tam 320: 6 |
Agis Rex. 114: 16 | *Poëta*,
 318: 11 |
agis arbitrium victoriae.
 307: 20 |
agit, impellit. 231: 8 | 242:
 23 | 279: 30 | 413: 18 |
agitabant. 76: 21 |
agitabat. 164: 12 |
agitantem. 313: 34 |
agitantes. 279: 28 |
agitanti. 393: 4 |
agitare, cogitare. 318: 2 | 345:
 7 |
agitari. 305: 3 |
agitasse. 229: 18 |
agitassent. 207: 12 | 412:
 24 |
agitasset. 397: 16 |
agitata. 372: 17 |
agitato. 130: 14 |
agitatum. 209: 30 |
agitaverant. 324: 1 |
agite. 248: 4 |
agitur studio aut ira, impel-
litur. 247: 20 | 348: 5 |
agmen. 79: 1 | 93: 21 | 95:
 6 | 98: 22 | 147: 7 |
 18 |
agmina. 162: 21 | 163:
 18 |
agmine. 168: 22 | 182: 10 |
 215: 20 |
agmini. 138: 2 | 341: 17 |
agminibus. 176: 33 | 315:
 29 | 407: 21 |
agminis. 77: 19 | 82: 22 |
 94: 1, 13 | 166: 1 | 279:
 1 |
agminum. 157: 13 | 161: 21 |
 167: 25 | 175: 19 |
agnoscent. 199: 23 |
agnoscentis. 254: 13 |
agnoscere. 141: 6 | 199: 28 |
 200: 10 | 369: 20 | 379:
 9 |
agnosceret. 253: 2 |
agnosci. 198: 31 | 214: 10 |
 359: 26 |
agnoscimus. 256: 14 |
agnosco. 349: 31 | 359: 25 |
 agnoscot,

VOCABULORUM.

agnoscor. 327: 9 |
 agnoverat. 83: 19 |
 agnovit. 106: 24 | 315:
 34 |
 ago. 227: 18 |
 agreste. 269: 14 | 333: 18 |
 agrestes. 92: 13 | 104: 3 |
 agrestis. 336: 4 |
 agrestium. 342: 11 |
 Agriani, plur. 166: 9 | 173:
 9 | 191: 12 |
 Agrianis, ablat. 173: 12 |
 191: 4 |
 Agrianos. 94: * 8 | 339:
 20 | 348: 24 |
 Agriaspas. 268: * 5 |
 agricola, plur. 359: 11 |
 agricultores. 342: 10 |
 agris. 96: 9 | 376: 5 | 411:
 24 |
 agros. 109: 6 | 113: 12 |
 168: 3 | 178: 10 | 192:
 28 | 294: 11 |
 ala equestris. 98: 18 | ablat.
 197: 9 | 413: 34 |
 alacres. 170: 21 | 296: 3 |
 alacritas. 173: 30 |
 alacritate. 162: 11 | 228:
 22 | 292: 1 | 379: 21 |
 alacritatem. 118: 9 | 226:
 12 |
 alacritatis. 339: 17 | 359:
 24 |
 alant. 237: 4 |
 alas equitum. 174: 22 |
 alba, ablat. 173: 28 |
 albae, plur. 78: 7 |
 albentes equi. 78: 6 |
 albo. 79: 12 | 237: 25 |
 album, neut. 79: 8 |
 alebatur, parabat. 238:
 21 |
 alemus bellum vitando.
 289: 13 |
 alendis. 330: 12 |
 alendo. 119: 16 |
 alerentur. 185: 11 |
 aleret. 328: 10 |
 Alexander M. 69: 1 | 72:
 2 | 76: 24 | 93: 22 | 97:
 18 | 173: 11 |
 Alexander alius dux. 298:
 27 | 340: 2, 5 |
 Alexander Lyncestes. 259:
 14 |
 Alexandri. M. 96: 13 | 98:
 8 | 173: 27 | Lyncesta. 261:
 19 |
 Alexandria Egypti. 142:
 9 |
 Alexandriam Egypti. 144:
 2 | ad Caucasum. 272: 9 |
 ad Tanaim. 286: 17 | in
 Sogdiis. 376: 17 |
 Alexandro. M. 77: 6 | 99:
 19 | 174: 13 | 280: 9 |
 2. Curtius.

Alexandrum M. 77: 5 | 173:
 24 | 179: 4 | 196: 9 |
 254: 13 | 273: 11 | 407:
 27 | 409: 3 | proavum
 Magni. 256: 20 |
 alias, adverb. 75: 13 | 82: 3 |
 142: 13 | 242: 12, |
 aliena, ablat. 177: 13 | 249:
 17 | 411: 27 |
 alienae, dat. 251: 18 |
 alienam. 311: 27 |
 alienari. 248: 18 |
 alienentur a rege. 209: 15 |
 alieni, genit. 108: 12 | 396:
 3 | 415: 10 |
 alienigena, nomin. 211: 25 |
 alienigenae, plur. 227: 22 |
 alienigenam. 294: 5 |
 alienis, ablat. 100: 2 | 238:
 14 |
 alieno, dat. 251: 4 | 213:
 20 | inutile. 327: 11 |
 alienum. 274: 11 | 276:
 24 |
 alimenta. 90: 8 | 144: 7 |
 165: 10 | 184: 3 | 196:
 25 | 240: 16 | 275: 5 | 383:
 19 | 411: 26 |
 alimentis, ablat. 299: 16 |
 301: 3 | 383: 16 |
 alio, ablat. 86: 7 |
 alioqui. 67: 22 | 309: 14 |
 alioquin. 273: 14 |
 aliquantum. 394: 17 |
 alit. 231: 4 bis | 275: 9, 12 |
 330: 5 |
 alita. 335: 10 |
 aliter. 412: 1 |
 aliud atque aliud consilium
 volutabat. 213: 16 |
 alius. 321: 15 |
 allatae, plur. 128: 1 |
 allarum, neut. 416: 16 |
 allevabat. 83: 18 |
 allevans. 102: 13 | 124: 7 |
 allevantem, oculos. 350: 17 |
 allevare. 133: 3 | se clypeo.
 367: 30 |
 allevarentur aestu navigia.
 381: 9 | 384: 11 |
 allevaret animum a mero-
 re. 171: 31 |
 allevatis, abl. 291: 25 |
 allevatum. 309: 21 |
 alloquebatur. 95: 7 | 167:
 26 |
 alloquendi. 211: 9 | 395:
 10 |
 alloqui. 360: 13 |
 alloquor. 359: 31 |
 alloquutus. 115: 10 | 246:
 22 | 322: 12 | 385: 5 |
 alluit. 195: 8 |
 alluitur. 331: 2 | 371: 17 |
 Alpes. 389: 10 |
 altam. 185: 7 |

altari, dat. 200: 2 |
 altaribus, dat. 170: 17 |
 abl. 78: 1 | 182: 14 |
 alte. 134: 4 |
 alterum, neut. 79: 5 | 99:
 5 |
 alti, gen. 251: 15 |
 altior. 164: 14 | 378: 13 |
 altiora. 339: 10 |
 altiores. 183: 5 |
 altissima, 237: 19 | profun-
 diffima. 274: 1 |
 altissimam. 125: 12 |
 altitudinem. 118: 7 | 134:
 13 | 184: 6 | 185: 10 |
 272: 5 | 292: 22 | 299:
 18 |
 altitudinis. 235: 9 | 300: 2 |
 altitudo. 70: 10 | 149: 12 |
 183: 4 | 301: 9 |
 altius malum. 395: 21 |
 altius iram supplesserit.
 244: 17 |
 alto. 124: 8 | 313: 21 |
 altos. 300: 4 bis |
 altum, accus. 117: 17 | 120:
 9 | 184: 11 | 337: 11 |
 alvei, gen. 358: 11 |
 alveo, ablat. 191: 1 | 195:
 11 | cursu. 329: 5 | 343:
 24 | 378: 25 | 380: 3 |
 alveolum. 229: 3 bis |
 alveum. 149: 13 | 150: 2 |
 229: 6 | 298: 1 | 358:
 11 |
 alumnus. 84: 19 | 359:
 18 |
 alunt. 138: 8 |
 Amanicas. 90: 25 |
 amantis. 155: 17 |
 amaram. 379: 19 |
 amatorem. 244: 13 |
 amatoris. 242: 13 | 251:
 21 |
 Amazonum. 231: 1 | 235: *
 19 | 236: 8 |
 ambiebat. 116: 6 |
 ambientibus. 138: 6 |
 ambigere. 77: 8 |
 ambigi. 267: 15 |
 ambiguae. 409: 5 |
 ambiguo. 323: 21 |
 ambitu. 184: 15 |
 ambitum circuitum. 143:
 2 |
 ambitus circuitus. 183: 5 |
 ambo. 129: 1 |
 Amenide. 269: 5 |
 amens. 242: 7 | 249: 28 |
 amentia. 350: 19 |
 amentiae. 247: 17 |
 amfractus, acc. plur. 196:
 17 |
 amici, plur. 86: 3 | 176: 30 |
 254: 15 | 266: 9 | 278:
 13 | 289: 17 |
 H h h

INDEX

- amicis. 246 : 3 | 252 : 23 |
 abl. 272 : 12 | 274 : 16 |
 293 : 3 | 316 : 2 | 416 :
 1 |
 amicitia, abl. 137 : 11 | 252 :
 20 | 294 : 22 |
 amicitiae. 158 : 3 | 210 : 21 |
 244 : 7 | 248 : 14 | 252 :
 26 | 357 : 10 |
 amico, abl. 294 : 26 | 398 :
 12 |
 amicorum. 102 : 5, 20 | 222 :
 15 | 238 : 17 | 242 : 31 |
 244 : 20 | 247 : 1 |
 amicos. 100 : 13 | 238 : 7 |
 255 : 5 | 276 : 20 | 279 :
 18 | 294 : 21 |
 amacula. 286 : 9 | 395 : 33 |
 amiculis. 78 : 3 |
 amiculo. 249 : 7 | 391 : 5 |
 amiculum. 100 : 22 | 574 :
 24 |
 amicum. 245 : 12 |
 amicus. 108 : 13 |
 amiserat. 99 : 27 | 128 : 29 |
 210 : 4 | 279 : 5 | 297 :
 16 |
 amiserit. 157 : 2 |
 amiserunt. 113 : 1 |
 amissi. 170 : 11 | 207 : 14 |
 253 : 8 |
 amissimus. 211 : 23 | 256 : 16
 bis |
 amississent. 375 : 8 |
 amissit, dimissit. 133 : 1 | 158 :
 17 |
 amissa, abl. 392 : 13 |
 amissa, plur. 316 : 3 |
 Amissas, vir. 411 : 31 |
 amissas. 113 : 16 |
 amissi, genit. 144 : 16 | 411 :
 15 |
 amisso metu. 86 : 2 | 169 :
 7 | 173 : 19 | 277 : 6 | 291 :
 14 | 374 : 32 |
 amissorum. 172 : 4 |
 amissum. 238 : 13 | 404 :
 28, 32 |
 amittam. 207 : 19 |
 amne. 147 : 14 | 337 : 8 |
 amnem. 91 : 7 | 148 : 4 |
 176 : 8 | 236 : 1, 3 | 271 :
 2 | 273 : 7 |
 amnes. 81 : 6 |
 amnibus. 299 : 9 | 330 : 8 |
 amnis. 70 : 3 | 82 : 17 | 176 :
 12 | 229 : 11 | 276 : 4 |
 289 : 4 | 311 : 6 |
 amoenas. 304 : 15 |
 amoeni, plur. 185 : 5 |
 amoenitate. 81 : 10 |
 amoenitatem. 186 : 11 |
 amoenos. 266 : 12 |
 amolita est, abstulit. 319 :
 23 |
 amor. 200 : 10 | 273 : 22 |
 313 : 13 |
 amore. 70 : 3 | 185 : 17 | 230 :
 1 | 242 : 6, 20 | 313 : 1 |
 321 : 5 |
 amorem. 316 : 23 |
 amphora. 274 : 30 |
 Amphotero, abl. 130 : 14 |
 Amphoterum. 72 : 18 |
 Amphoterus. 130 : 3 | 145 :
 16 |
 amplectitur. 103 : 11 | 183 :
 3 | 213 : 8 |
 amplexi, plur. 86 : 22 |
 amplexus, adject. 251 : 4 |
 371 : 1 | 413 : 18 |
 amplior. 344 : 26 | 370 :
 17 |
 ampliore. 351 : 1 |
 amplioris. 376 : 21 |
 amplissimum, accus. 181 :
 amplius, adverb. 89 : 26 |
 90 : 15 | 98 : 26 | 141 :
 14 | 168 : 29 | 221 : 22 |
 amputare. 349 : 10 |
 amputat. 133 : 22 |
 amputata, accus. 172 : 19 |
 amputaturae, plur. 147 : 4 |
 amputatis, abl. 198 : 27 |
 amputaverat. 91 : 8 |
 amputavit. 306 : 2 |
 Amynta Antiochi. 99 : 3 |
 Andromenis. 197 : 6, 33 |
 Amyntae Alexandri M. con-
 sobrino. 248 : 10 | 249 :
 18 | Andromenis. 261 : 8,
 18 |
 Amyntam Andromenis. 242 :
 25 | 260 : 16 | 265 : 9 |
 Amyntas. 94 : 1 | Antiochi.
 112 : 15 | 166 : 1 | 172 : 1 |
 Andromenis. 186 : 17, 22 |
 228 : 25 | 261 : 16 | 264 :
 15 | alius. 249 : 14 | Per-
 diccae. 252 : 19 |
 anceps. 192 : 10 | 256 : 8 |
 346 : 7, 14 | periculsum.
 ancipitem. 89 : 20 | 212 :
 16 |
 ancipiti, abl. 88 : 17 | 112 :
 20 | 171 : 26 | 197 : 34
 bis |
 Ancyram. 73 : * 8 |
 Andromachi. 145 : 2 |
 Andromacho, abl. 129 :
 11 | 145 : 5 |
 Andromenis. 186 : 18 |
 Andronico, abl. 269 : 2 |
 Andrum. 114 : * 12 |
 angebat. 193 : 18 |
 Angeus. * 188 : 6 |
 angusta. 82 : 6 |
 angustiae. 94 : 15 | 221 : 4 |
 228 : 14 |
 angustias. 90 : 12 | 92 : 10 |
 163 : 10 | 191 : 14 | 193 :
 2, 17 | 197 : 31 | 300 : 20 |
 311 : 9 | 340 : 31 |
 angustis. 93 : 18 | 128 : 11 |
 163 : 3 | 194 : 4 |
 angustiozem. 358 : 10 |
 angustioribus, abl. 229 :
 8 |
 angustis. 150 : 19 | 358 :
 10 |
 angustissimis, abl. 273 :
 1 |
 angustius, acc. 181 : 4 |
 angustum, accus. 115 : 5 |
 anima. 197 : 3 | 291 : 13 |
 animal. 169 : 20 | 348 : 9 |
 352 : 15 | 375 : 19 |
 animalia. 169 : 7 | 333 : 6 |
 415 : 19 |
 animam. 242 : 15 |
 animas. 370 : 11 |
 animi, gen. 83 : 15 | 87 : 6 |
 102 : 15 | 238 : 3 | 240 :
 10 | 242 : 8 | 265 : 15 | 276 :
 17 | 278 : 4 | plur. 278 :
 14 | 279 : 9 | 291 : 24 |
 292 : 6 | 296 : 17 | 298 :
 9 | 357 : 22 |
 animis. 95 | 7, 19 | 247 : 10 |
 300 : 32 | abl. 318 : 3 |
 dat. 413 : 32 |
 animo incessit cupido. 72 :
 8 | 97 : 23 | 213 : 16 | 235 :
 1 | 249 : 29 | 250 : 11 | 275 :
 9 |
 animorum. 152 : 15 | 300 :
 17 | 379 : 22 | 397 : 25 |
 animos. 267 : 22 | 314 : 20 |
 359 : 26 | 374 : 25 | 411 :
 18 |
 animum. 83 : 21 | 103 : 8 |
 131 : 13 | 137 : 6 | 153 : 13 |
 constantiam. 209 : 29 | 245 :
 23 | 247 : 30 |
 animus. 86 : 18 | 133 : 11 | 312 :
 27 | 343 : 20 | 410 : 24 |
 annexae, plur. 114 : 14 |
 annexum. 111 : 11 |
 anni, genit. 78 : 4 | 138 : 9 |
 334 : 4 |
 annis. 417 : 3 |
 anniversarium, accus. 116 :
 11 | 309 : 26 |
 annorum. 105 : 5 |
 annos. 170 : 1 | 229 : 20 bis |
 267 : 12 | 371 : 14 |
 annuebat. 311 : 28 |
 annueres. 190 : 17 |
 annuli. 85 : 12 | 238 : 5 | 265 :
 31 |
 annulo, abl. 89 : 2 |
 annulum. 403 : 6 | 406 :
 27 | 407 : 28 |
 annum. 371 : 21 |
 annunciat. 411 : 19 |
 annus. 78 : 5 |
 ante. 359 : 37 | 395 : 31 | 409 :
 20 | 411 : 8 | 415 : 9 |

VOCABULORUM.

antea. 90: 10 | 156: 16 | 177: 6 | 179: 4 | 239: 3 | 397: 3 |
 antecedas. 265: 29 |
 antecedenb. 93: 18 |
 antecedebar. 153: 3 | 159: 26 |
 antecedens. 412: 19 |
 antecedenrēs, *accus.* 138: 2 | 380: 21 |
 antecedentium. 138: 4 |
 antecessissent, *superassent.* 306: 22 |
 antecessit. 204: 7 |
 anteibant. 79: 2 |
 antennis. 121: 10 |
 antequam 83: 8 | 203: 2 | 312: 32 | 391: 17 |
 antesignanos. 134: 18 |
 Anticles. 321: 12 |
 Antigēnes. 347: 20 |
 Antigonus. 114: 4 | 150: 2 | 188: 4 | 414: 21 |
 Antipater. 241: 9 | 298: 29 | 409: 16 | 416: 19 |
 Antipatri. 416: 7 |
 Antipatro, *dat.* 114: 17 | *abl.* 186: 8 |
 Antipatrum. 73: 3 | 221: 29 | 321: 10 | 416: 9 |
 antiquissimis, *ablat.* 326: 3 |
 antiquitas. 272: 6 |
 anum. 157: 12 |
 anus, *gen.* 99: 17 |
 anxietatem. 164: 14 |
 anxium de instantibus curis. 76: 21 | 278: 13 |
 anxius dolore ac pudore. 384: 18 |
 Aornon. 338: * 27 |
 aper. 301: 1 |
 aperiam. 372: 3 |
 aperiebant. 318: 14 |
 aperiente. 117: 23 | vada alveo fluminis. 343: 24 |
 aperire. 94: 16 | 254: 20 | 371: 19 |
 aperires patricidium, id est. voluntatem patricidii. 299: 7 |
 aperiri. 270: 5 | 391: 2 |
 aperit. 80: 19 | 103: 22 | 150: 14 | aliud os amnis aperit. 229: 11 | 242: 3 | 243: 10 | 274: 4 | 323: 1 |
 aperta, *ablat.* 163: 3 |
 apertis, *ablat.* 323: 6 | 354: 29 |
 apertos. 352: 2 |
 apertum. 194: 11 |
 aperuerat. 194: 1 |
 aperuere se campis. 137: 14 |
 aperuisse. 199: 2 |
 Aphceberum. 242: 25 |
 Apollineum. 122: 13 |

Apollinis. 122: 13 |
 Apollodorum. 187: 3 |
 Apollonide. 130: 15 |
 Apollonidem. 130: 11 |
 Apollonidi. 130: 7 |
 Apollonius. 143: 12 |
 apparatu. 89: 6 | 101: 19 | 116: 19 | 312: 33 | exequenda rei. 321: 16 |
 apparatus, *subst.* 99: 10 | 101: 25 | 345: 3 | 386: 8 |
 apparatus. 75: 13 |
 apparebat. 249: 7 | 291: 27 | 414: 8 |
 appareret. 238: 6 | 312: 20 |
 apparuisse. 290: 16 |
 apparuit. 142: 8 | 173: 28 | 176: 24 | 301: 29 |
 appellabant. 78: 7 | 268: 6 |
 appellabantur. 269: 14 |
 appellans. 242: 14 | 410: 31 |
 appellans. 70: 6 | 79: 19 | 149: 17 | 197: 9 | 231: 5 | 311: 1 | 335: 21 | 409: 11 | 416: 15 |
 appellatur. 82: 2 | 376: 18 |
 appellari. 141: 20 | 239: 1 | 388: 17 |
 appellas. 156: 12 |
 appellat. 141: 5 |
 appellata. 338: 20 |
 appellatione. 141: 22 |
 appellationem. 142: 9 |
 appellatos. 254: 11 |
 appellatur. 80: 10 | 129: 10 | 280: 17 | 304: 11 | 314: 15 | 317: 18 |
 appellatus. 77: 8 |
 appellavere. 343: 16 |
 appellaverunt. 272: 10 |
 appellebant contis navigia. 388: 9 |
 appellenrur, *subjunct.* 163: 6 |
 appellere. 178: 15 |
 appellerent. 389: 4 |
 appellunt. 119: 1 |
 appetebar, id est, instabar. 100: 12 | 213: 1 | 381: 11 | 391: 11 |
 appetebatur missilibus. 221: 17 |
 appetere, *imperere.* 350: 15 |
 appeteret. 322: 1 | 408: 5 |
 appetit ceryicem regis. 133: 21 |
 applicabantur rates terræ. 296: 1 |
 applicant navigia crepidini portus. 131: 3 | classem.

379: 25 |
 applicantes. 358: 12 |
 applicari. 116: 7 | 295: 17 | 344: 8 |
 applicatos. 315: 26 |
 applicaverant, *adjunxerant.* 233: 29 |
 applicuerat, *adjunxerat.* 160: 5 |
 applicuit corpus ad molem. 124: 7 | 165: 22 | 177: 27 | 312: 29 |
 apposita. 184: 302: 6 | 18 |
 appositam. 112: 14 |
 appositas. 414: 26 |
 approbantibus, *ablat.* 407: 8 |
 approbarent. 328: 2, 8 |
 approbasset. 414: 9 |
 appropinquantes. 171: 16 |
 appropinquantis. 86: 16 |
 appulsa. 382: 3 |
 appulsas. 122: 3 |
 apta, *abl.* 226: 11 | 344: 27 |
 aptant. 225: 9 |
 aptari. 38: 9 |
 aptaverant. 292: 2 |
 aptavere. 296: 6 |
 apte. 327: 6 | 343: 18 |
 aptior. 195: 8 |
 aptiorem. 88: 14 | 244: 26 |
 aptiores. 92: 16 |
 aptius, *nom.* 89: 7 |
 aptum. 95: 7 | 119: 16 | 291: 1 |
 apud. 278: 26 |
 aqua, *ablat.* 83: 7 | 204: 27 | 279: 3 | 380: 26 |
 aquæ, *genit.* 118: 4 | 229: 12 | *dat.* 229: 12 | *plur.* 240: 1 | 298: 3 |
 aquam. 96: 1 | 118: 10 | 217: 2 | 231: 6 | *bis* | 379: 19 |
 aquarum. 81: 7 | 180: 4 | 191: 3 | 304: 15 | 415: 21 |
 aquas. 149: 15 | 331: 4 | 332: 3 |
 aquilam. 79: 6 | 173: 25 |
 Aquilones. 330: 10 |
 aquis. 138: 8 | 228: 31 | 229: 3 |
 Arabes, *plur.* 138: 11 | 263: 35 |
 Arabia. 179: 19 |
 Arabiam. 119: 6 |
 Arabica, *abl.* 265: 35 |
 Arabicarum. 382: 16 |
 Arabs. 133: 17 |
 Arabum. 119: 3 | 135: 12 | 383: 3 |
 Arachonii, *plur.* 159: 16 |
 383: 9 |
 Arachoniis, *dat.* 269: 10 | 374: 2 |
 H h h ij

INDEX

- Arachnoides. 128: 15 | 266: 22 | 269: 6 |
 aræ, dat. 122: 17 |
 aratrum. 293: 2 |
 Araxem. 128: 12 | *Perfidis*.
 198: 2 | Armenia. 271: *
 2 |
 Araxes. 195: 5 | *Perfidis*.
 198: 18 | 205: 6 |
 Arbate. 414: 25 |
 Arbela, *neut.* 147: * 14 |
 149: 7 | 222: 8 | *fam.* 179:
 179: 14 | 358: 28 |
 Arbelam. 175: 18 | 178: 7,
 8 |
 arbitrabantur. 84: 15 | 189:
 8 | 123: 5 |
 arbitrantur. 316: 27 |
 arbitrantur. 112: 19 |
 arbitria victoriæ agere. 222:
 1 |
 arbitrio. 84: 5 | 392: 7 |
 arbitris. 279: 27 | 291: 24 |
 390: 25 |
 arbitrium. 101: 12 | 207: 15 |
 15 | agis victoriæ. 307: 20 |
 arbitror. 80: 5, 23 | 259: 3 |
 arbitrum. 245: 15 |
 arbor. 137: 16 | 232: 8 *bis* |
 275: 9 | 383: 18 |
 arborem. 339: 16 |
 arbores. 117: 18 | *accusf.* 185:
 8 | 234: 14 | 270: 3 | 311:
 17 | 329: 7 |
 arboribus. 228: 30 | 239: 29 |
 arboris. 312: 28 | 353: 15 |
 arborum. 120: 11 | 185: 5 |
 194: 17 | 315: 5 | 338: 5 |
 arcana, *accusf.* 131: 23 | 250: 26 |
 290: 4 |
 arcanorum. 245: 1 |
 arcanum. 253: 4 |
 arce. 139: 4 | 164: 14 | 185: 3 |
 373: 2 |
 arcem. 70: 7 | 184: 15 | 192: 8 |
 202: 3 | 338: 15 | 348: 11 |
 arceret. 147: 10 |
 arceri. 116: 9 |
 Archeiao. 189: 19 |
 Archepolim. 242: 25 |
 archi. 87: 13 | 186: 27 |
 arcis. 182: 13 | 189: 20, 22 |
 arcas. 71: 10 |
 arcē. 86: 12 |
 arciora sibi omnia fieri. 70: 14 |
 76: 3 |
 arcissimas. 80: 13 | 193: 5 |
 arcissimum, *acc.* 311: 5 |
 arcitius. 167: 13 | 270: 1 | 339: 11 |
 arcum, *acc.* 191: 6 | 300: 2 |
 344: 1 |
 arcus, *plur.* 82: 10 | 237: 4 |
 391: 5 |
 ardens. 321: 5 |
 ardere. 91: 14 | 313: 19 |
 ardor. 379: 22 |
 ardore. 177: 11 | 317: 2 | 338: 7 |
 347: 19 |
 ardua, *abl.* 197: 9 | 339: 20 |
 ardui, *gen.* 197: 13 |
 arduum, *acc.* 196: 7 | 240: 10 |
 difficile, 312: 13 | 357: 16 |
 arena, *abl.* 119: 8 | 123: 17 |
 276: 2 |
 arenae, *plur.* 137: 1 | 184: 13 |
 275: 11 |
 arenam. 132: 8 |
 arenas. 277: 19 |
 Areten. 172: 7 |
 Aretes. 172: 22 |
 argentea, *accusf.* 332: 16 |
 argentea, *plur.* 333: 2 |
 argenteas. 317: 23 |
 argenteis. 78: 1 | 140: 3 |
 ablat. 182: 14 |
 argenti. 99: 9 | 106: 1 |
 189: 6 | 327: 17 | 342: 21 |
 argento. 78: 9 | 201: 15 |
 254: 6 | 342: 24 | 343: 19 |
 argentum. 76: 6 | 395: 33 |
 Argivum. 318: 10 |
 arguebat. 390: 30 |
 arguentibus, *accusantibus*,
 376: 19 |
 arguere. 250: 12 |
 arguisse. 254: 15 |
 argumentum, *accusf.* 231: 6 *bis* |
 Argyraspides. 165: 28 |
 Ariano. um. * 268: 4 |
 Aridæo. 409: 7 |
 Aridæum. 409: 1 | 429: 10 |
 Aridæus. 409: * 28 |
 bis |
 aridam. 204: 27 |
 arido, *ablat.* 137: 17 |
 aietavit in terram *prostravit*.
 375: 2 |
 arietibus, *ablat.* 311: 11 |
 arietum. 121: 4 |
 Arimazes. 299: 16 | 302: 13 |
 Arimazi. 301: 33 | 302: 12 |
 Ariobarzanem. 197: 5 |
 Ariobarzanes. 159: 21 | 196: 17 |
 198: 4 |
 Ariorum. 239: 21 | 276: 10 |
 Arios. 269: 1 | 276: 12 |
 aris, *ablat.* 103: 13 |
 Aristande. 117: 7 | 133: 5 |
 175: 18 | 194: 8 | 189: 25 |
 290: 15 |
 Aristandrum. 164: 6 | 290: 1 |
 Aristogiton. 105: 18 |
 Aristomenem. 114: 8 |
 Aristona, *accusf.* 151: 5 |
 Aristonicum. 145: 6 | 130: 23 |
 Aristonicus. 130: 20 | 131: 2 |
 Aristonis. 151: 6 |
 Aristonius. 407: 26 |
 arma. 75: 19 | 97: 10 | 98: 14 |
 armamentario. 243: 13 |
 armamentarium, *acc.* 243: 12, 16 |
 armamaxas. * 29: 19 |
 armare. 100: 18 |
 armari. 171: 25 | 196: 6 |
 armata. 240: 4 | 274: 20 |
 292: 9 | 317: 14 |
 armati, *plur.* 74: 14 | 161: 2 |
 246: 5 |
 armatis. 175: 24 | 182: 23 |
 246: 9 |
 armato. 341: 16 |
 armatorum. 94: 14 | 126: 7 |
 299: 16 | 317: 25 | 410: 11 |
 armatos. 82: 5 | 92: 6 | 101: 8 |
 179: 10 | 199: 26 | 270: 21 |
 348: 24 |
 armatum, *acc.* 196: 26 | 303: 13 |
 armatura, *sing.* 230: 10 *bis* |
 armaturam. 239: 23 | 334: 21 |
 383: 5 |
 armatus. 125: 26 | 158: 5 |
 343: 7 |
 armaverant. 74: 18 |
 Armenia, *gen.* 160: 8 | 171: 4 |
 180: * 5 | 181: 1 |
 Armeniam. 226: 14 |
 Armenii. 74: 16 | 160: 1 |
 Armenios. 160: 1 |
 armenta. 200: 22 | *acc.* 316: 5 |
 armentorum. 275: 19 |
 378: 23 |
 armentum, *acc.* 342: 10 |
 armigeri, *plur.* 174: 4 | *gen.*
 261: 18 | 246: 10 | 265: 21 |
 armigeris, *ablat.* 101: * 6 |
 197: 9 | 246: 3 |
 armigerorum. 139: 7 |
 armis. 75: 19 | 97: 10 |
 armerum. 111: 13 | 162: 23 |
 173: 26 |
 arripuit. 249: 24 |

VOCABULORUM.

ars. 273: 13 | 290: 10 |
 Arfaces. 314: 12 |
 Arfanes. 80: 14 |
 Arfani. 314: 11 |
 arfissent. 77: 4 |
 Artabazi. 105: 13 | 300: 8 |
 Artabazo. 233: 14 | 269: 2 | 277: 14 | 305: 19 |
 Artabazum. 235: 12 | 304: 10 |
 Artabazus. 208: 1 | 209: 11 | 210: 19 | 233: 3, 12, 16 | 302: 17 |
 Artacacia. 241: 1 |
 Artaxerxem. 238: 21 |
 arte. 123: 10 |
 artem. 289: 10 |
 artibus, *abl.* 87: 6 | 320: 26 | 328: 6 | 378: 5 |
 articulo rerum. 84: 1 |
 artifices. 139: 14 | 182: 19 |
 artificum. 222: 23 |
 artis. 84: 8 | 201: 12 | 273: 13 | 369: 4 |
 artium. 162: 26 | 318: 9 |
 artus. 83: 1 | 274: 29 | 315: 31 |
 Arvas. 232: * 13 |
 ascendere. 235: 2 |
 ascenderent. 345: 21 |
 ascenderet. 291: 11 |
 ascendit, *præter.* 92: 6 | 125: 12 | 335: 24 | 378: 9 |
 ascensu. 301: 21 |
 ascensurus. 320: 25 |
 Asclepiodorum. 298: 29 | 321: 11 |
 Asia. 359: 1 | 394: 23 | 395: 32 |
 Asiæ. * 71: 9 | 77: 7 | *genit.* 186: 14 | 294: 27 | 396: 5 |
 Asiam. 95: 8 | 130: 4 | 238: 5 | 308: 2 | 352: 12 | 397: 20 |
 Asiatica, *abl.* 396: 8 |
 Asiaticis, *abl.* 397: 13 |
 Aspastes. 385: 4 | 386: 8 |
 aspectu. 144: 12 | 75: 7 | 241: 4 |
 aspectus. 347: 10 |
 aspera, *plur.* 96: 8 | *ablat.* 234: 4 | 249: 15 | 301: 8 |
 asperi. 80: 26 |
 asperis, *abl.* 208: 15 | 301: 15 | 339: 12 |
 asperitas. 269: 15 |
 asperitate. 229: 4, *bis* |
 aspernabantur. 108: 1 |
 aspernantes, *accus.* 238: 7 |
 aspernantibus. 204: 12 |

aspernantis. 190: 8 |
 aspernari. 394: 1 |
 aspernatus. 210: 9 |
 asperner. 252: 15 |
quos aspererat rumor. 416: 18 |
 aspersi, *plur.* 393: 10 |
 aspersit. 324: 17 |
 aspersus. 309: 8 |
 asperum os fluvii. 330: 2 |
 aspexerat. 316: 22 |
 aspexit. 72: 4 | 402: 3 |
 aspiciat. 326: 23 |
 aspiciat. 247: 17 |
 aspirante. 91: 21 |
 Aslacano. 337: 5 |
 assecuti. 214: 8 | 216: 9 |
 assecutos. 168: 9 |
 assecutus. 153: 6 | 292: 17 |
 asseclisse. 407: 29 |
 assensionem. 323: 2 |
 assensu. 208: 5 |
 assentantium. 328: 4 |
 assentatio. 318: 6 |
 assentiebant. 163: 4 |
 assentiebantur. 317: 11 |
 assentiebat. 212: 18 |
 assentiebatur. 410: 26 |
 assentiunt. 204: 18 |
 assequendi, *gerund.* 100: 12 |
 assequi. 131: 21 | 175: 20 |
 asserentem. 416: 11 |
 asseres, *accus.* 123: 14 |
 assereret. 308: 16 |
 asseribus, *abl.* 121: 11 | 123: 12, 15 |
 asserabantur. 171: 15 |
 asserare. 107: 12 |
 asserari. 103: 21 | 167: 21 | 210: 8 |
 asserata. 373: 2 |
 asserati, *plur.* 378: 26 |
 asseclabat. 404: 27 |
 asseclere. 119: 5 |
 assecleret. 378: 12 |
 assignari. 200: 15 |
 assignatura. 158: 18 |
 assueta, *plur.* 93: 14 | 131: 18 | *abl.* 234: 5 |
 assuetæ. 204: 14 |
 assuetam. 345: 2 |
 assueti, *plur.* 141: 22 | 213: 12 | 238: 10 | 310: 25 | 394: 5 |
 assuetis. 327: 14 |
 assuetos. 96: 5 | 410: 4 |
 assuetus. 235: 17 | 242: 28 |
 assueverat, *amicis.* 100: 13 | 391: 6 |
 assueverant. 342: 25 | talibus

ministeriis. 356: 4 |
 assuevit. 235: 17 |
 assumi. 321: 11 |
 assumpserrat. 377: 4 | 378: 7 |
 assumpra. 114: 2 |
 assumpris. 73: 13 | 279: 25 |
 assumpto, *abl.* 85: 14 |
 astricta humus gelu. 104: 17 |
 astringebat. 270: 15 |
 astringitur. 184: 9 |
 astringerat. 315: 5 |
 Atarras. 246: 8, 11, 15 |
 Athenagora. 130: 15 |
 Athenagoræ. 130: 8 |
 Athenas. 393: 24, 25 |
 Atheniensis. 75: 8 |
 Atheniensis. 105: 17, 19 | 145: 9 | 394: 3 |
 Atheniensibus. 307: 17 | 393: 23 |
 Atheniensis. 131: 7 | 199: 31 | 205: 17 | 233: 23 |
 Atheniensium. 70: 18 | 95: 17 |
 Athenis, *abl.* 75: 9 |
 Athenodorum. 373: 9 |
 Athenodorus. 373: 31 |
 Athorias. 307: 24 |
 Atrocitas. 98: 4 |
 atrocitas. 309: 6 | 314: 3 |
 Attali. 308: 14 |
 Attalo. 248: 12 |
 Attalum. 309: 9 | 326: 13 | 345: 4 |
 Attalus. 166: 9 |
 attamen. 242: 8 |
 atterebantur. 135: 16 |
 Atticæ. 393: * 22 |
 attigerat. 123: 20 |
 attigimus. 292: 26 | 372: 11 |
 Attinas. 303: 10, 14 |
 attinent. 225: 2 | 391: 11 |
 attiner. 412: 8 | 211: 24 |
 attolens. 271: 4 |
 attollere. 249: 28 |
 attonitæ. 322: 3 |
 attoniti, *plur.* 164: 16 | 203: 1 | 213: 25 | 308: 20 | 309: 18 |
 attonitæ mentis mulier, *infana.* 322: 3 |
 attonitis, *ablat.* 314: 21 | 397: 6 |
 attonito, *dat.* 241: 19 | 247: 3 | 290: 7 |
 attonitos. 309: 3 |
 attonitus. 249: 28 | moesti-
 tiâ. 209: 17 |
 attricare. 416: 5 |
 H h h. iij

I N D E X

attribui. 112 : 13 | 333 : 8 |
 attribui, *inf.* 303 : 8 |
 attribuis. 307 : 21 |
 attribuit. 188 : 11 | 223 : 21 | 390 : 7 |
 attributas. 200 : 23 |
 attritus. 312 : 15 |
 attulerant. 128 : 19 |
 attulerunt. 409 : 7 |
 attulerat. 106 : 25 |
 attulere. 137 : 10 |
 attulistis. 278 : 28 |
 avaras. 293 : 9 |
 avare. 135 : 19 | 314 : 8 | 376 : 20 |
 avaritia. 99 : 11 | 201 : 14 | 357 : 17 | 387 : 10 |
 avaritiæ. 327 : 3 | 392 : 30 |
 avaritiam. 105 : 4 | 326 : 26 |
 aucto. 299 : 2 |
 auctor. 88 : 10 | levis. 122 : 15 | 141 : 15 | 146 : 4 | 245 : 11 | 377 : 11 |
 auctore. 225 : 7 | 414 : 8 |
 auctorem. 154 : 3 |
 auctores. 145 : 4 | 247 : 11 | 323 : 12 | 412 : 2 | 413 : 18 | 34 |
 auctori. 244 : 12 |
 auctoribus idoneis. 140 : 6 | 299 : 3 | 354 : 30 | 415 : 6 |
 auctoris. 143 : 1 |
 auctoritas. 246 : 24 | 342 : 13 | 390 : 28 |
 auctoritate. 245 : 3 | 289 : 21 | 409 : 29 |
 auctoritatem. 253 : 21 | divinitatis suæ accepturus est rex a nobis. 319 : 25 | 373 : 6 |
 auctus copiis. 205 : 17 |
 audacia. 254 : 4 | 344 : 13 | 18 |
 audaciæ. 150 : 19 | 339 : 26 | 370 : 16 |
 audacter. 295 : 6 |
 audebant. 98 : 5 | 200 : 18 | 411 : 13 |
 audebat. 101 : 13 | 104 : 2 |
 audente. 239 : 11 |
 audeo. 253 : 9 |
 auderent. 101 : 11 | 388 : 12 |
 auderet. 221 : 16 |
 audete. 169 : 4 |
 audiebat. 255 : 2 |
 audiebat. 302 : 5 | 320 : 2 | 385 : 21 |
 audiendum. 324 : 9 |
 audientes. 274 : 3 |
 audieram. 253 : 22 | 391 :

19 |
 audierat. 243 : 10 | 21 | 250 : 21 |
 audiere. 307 : 1 |
 audierint. 319 : 27 |
 audierunt. 300 : 32 |
 audio. 294 : 10 |
 audire. 75 : 12 | 324 : 30 |
 audirent. 324 : 25 |
 audiret. 247 : 29 | 307 : 12 |
 audiretis. 325 : 21 |
 audiri. 296 : 8 | 340 : 21 |
 audissent. 307 : 9 |
 audisset. 147 : 8 | 369 : 25 |
 audisti. 251 : 8 | 327 : 26 |
 audit. 145 : 9 |
 audita. 304 : 10 |
 auditus. 145 : 12 | 242 : 4 | 390 : 23 |
 audito. 124 : 19 | 171 : 19 | 198 : 17 | Darium movisse ab Ecbaranis. 214 : 13 |
 auditu. 195 : 16 | 403 : 1 |
 auditus. 335 : 13 | 336 : 16 |
 audiuntur. 324 : 29 |
 avellerat. 201 : 14 |
 avelli. 213 : 9 |
 averfa. 154 : 26 |
 averfabantur. 238 : 12 |
 averfabatur. 314 : 1 |
 averfabatur. 207 : 24 |
 averfarentur. 334 : 16 |
 averfaret. 327 : 8 |
 averfari. 242 : 11 | 323 : 9 |
 averfatis. 325 : 11 |
 averfati. 142 : 3 |
 averfatus, *damnaus*. 336 : 11 |
 averfis. 196 : 23 |
 averfo, *dat.* 173 : 12 | 244 : 2 | 345 : 10 |
 averfos. 169 : 10 | 173 : 10 |
 averfum. 191 : 10 |
 averterat. 413 : 8 |
 averteret. 132 : 10 | 172 : 7 | 344 : 30 |
 averit in fugam. 97 : 25 | 150 : 17 | 167 : 1 | 197 : 30 |
 ayes. 332 : 20 |
 auferebantur. 150 : 8 |
 auferre. 175 : 17 | 319 : 17 |
 augebat. 221 : 3 |
 augendam. 311 : 21 |
 augentur falsa per metum. 153 : 5 |
 augere. 141 : 22 | 415 : 15 |
 auferent. 369 : 1 |

augeret. 84 : 11 |
 auger. 329 : 9 |
 augurabantur. 77 : 5 | 165 : 17 | 124 : 11 |
 augurabatur. 379 : 7 |
 augurio. 133 : 6 |
 augustissimum. 71 : 9 |
 avia, *adj. sing.* 176 : 3 |
 avia, *subst.* 99 : 27 |
 avida. 247 : 30 |
 avidam. 236 : 5 |
 avide. 278 : 10 | 370 : 10 |
 avidi. 175 : 29 | 352 : 9 |
 avidior. 204 : 19 |
 avidissima. 179 : 1 |
 aviditati. 292 : 15 |
 avidius. 86 : 21 | 177 : 11 | 220 : 3 | 349 : 4 |
 avidos. 141 : 19 |
 avidum. 143 : 6 | 176 : 28 |
 avidus. 266 : 10 | 279 : 30 |
 avis. 133 : 2 |
 avium. 128 : 8 | 144 : 4 | 292 : 25 | 333 : 2 |
 aula. 328 : 4 |
 aulaam. 320 : *5 |
 auram. 129 : 18 | 379 : 9 |
 auras. 344 : 5 |
 auratas. 333 : 7 |
 aurato. 140 : 2 |
 aurea, *plur.* 79 : 4 | 122 : 16 | 390 : 16 |
 aureæ, *nom.* 78 : 7 |
 auream. 79 : 6 | 115 : 7 | 129 : 17 |
 aurei, *plur.* 79 : 8 |
 aureis. 214 : 8 | 333 : 12 | 338 : 17 | 353 : 4 |
 aureo. 79 : 13 |
 aureos. 78 : 12 | 317 : 24 |
 aures. 154 : 2 | 251 : 22 | 255 : 19 | 359 : 26 | 375 : 7 |
 aureum. 375 : 7 | 416 : 6 |
 auri, *gen.* 99 : 9 | 156 : 21 | 157 : 13 | 327 : 17 |
 auribus. 155 : 3 | 188 : 10 | 223 : 1 | 306 : 19 | 314 : 21 | 320 : 1 | 332 : 10 | 347 : 4 |
 auriga. 173 : 31 |
 aurigæ, *plur.* 171 : 10 | 346 : 3 |
 aurigarum. 172 : 13 |
 aurum. 167 : 24 | 197 : 21 |
 auro. 79 : 3 | 112 : 3 | 317 : 22 |
 aurum. 76 : 7 | 96 : 7 | 201 : 6 | 325 : 4 | 332 : 2 |
 auri, *plur.* 93 : 11 | 94 : 11 |

VOCABULORUM.

121: 1 | 200: 3 | 416: 4 |
 anilo. 104: 19 | 131: 5 | 149: 3 |
 aulos. 238: 8 | 277: 10 |
 auspicio. 226: 20 |
 auspiciū. 173: 30 | 370: 13 | 411: 16 |
 Austrum. 328: 13 |
 aufuros. 388: 3 |
 aufurum. 83: 12 | 84: 15 | 309: 31 |
 aufus. *part.* 133: 18 | 150: 16 | 222: 1 | 228: 3 | 323: 10 | 336: 15 |
 autem. 320: 12 | 359: 31 | 410: 25 |
 auxilia. 76: 6 | 98: 15 | 146: 9 | 273: 6 | 319: 3 |
 auxilii. 346: 5 | 348: 4 |
 auxilio. 354: 15 |
 auxiliorum. 346: 13 |
 auxilium. 70: 15 | 120: 13 | 137: 21 | 343: 10 |
 avulsarum. 381: 4 |
 avunculum. 308: 3 |

B.

B Abylone. 185: 16 | 201: 26 | 406: 18 |
 Babylonem. 74: 4 | 77: 1 | 179: 6 | 389: 4 | 392: 3 | 411: 20 |
 Babyloniam. 186: 27 | 187: 23 | 5: 7 |
 Babyloniam. 131: 13 | 175: 10 | 182: 3 |
 Babylonii. 160: 1 | 182: 22 | 186: 7 | 404: 14 |
 Babylonio. 214: 17 |
 Babyloniorum. 181: 6 | 182: 11 | 19 |
 Babylonios. 182: 1 |
 bacchabundum. 385: 24 |
 baccæ. 336: 3 |
 bacchantibus. 336: 6 |
 bacchantium. 336: 15 |
 Bactra. 95: 13 | 128: 14 | 129: 4 | 208: 22 | 219: 10 | 227: 19 | 239: 27 | 276: * 7 | 294: 28 | 298: 24 |
 Bactriana. 359: 3 |
 Bactrianæ. 206: 10 | 275: * 8 | 290: 20 |
 Bactriani. 131: 15 | 146: 10 | 172: 24 | 173: 4 | 209: 18 | 289: 12 | 319: 37 |
 Bactrianis. 209: 22 | 269: 16 |
 Bactrianorum. 131: 14 | 206:

101 277: 14 |
 Bactrianos. 213: 26 | 273: 23 | 275: 7 |
 Bactris. 415: 1 |
 Bætrus. 276: * 4 |
 baculum. 355: 22 |
 Bæotia. *abl.* 127: 4 |
 Bæotia. 95: * 18 |
 Bæotiam. 226: 19 |
 Bagistane. 214: 17 |
 Bagoæ. 227: 30 | 390: 19 |
 Bagoam. 229: 22 |
 Bagoas. 235: 15 |
 Bagophanem. 187: 5 |
 Bagophanes. 182: 13 |
 Balacro. 340: 23 |
 Balacrus. 130: 2 |
 barbaræ. 78: 11 | 304: 12 | 314: 4 |
 barbararum. 198: 27 |
 barbari. 94: 10 | 133: 22 | 176: 32 | 196: 16 | 201: 6 | 234: 10 | 277: 6 | 296: 12 | 300: 12 | 355: 7 | 403: 20 |
 barbariæ. 226: 22 |
 barbaris. 197: 34 | 200: 7 | 216: 3 | 316: 17 | 387: 10 |
 barbaro. 176: 5 | 213: 23 |
 barbarorum. 93: 12 | 109: 4 | 196: 21 |
 barbaros. 82: 15 | 87: 15 | 98: 20 |
 barbarum. 302: 1 |
 barbarus. 133: 20 | 276: 24 | 277: 3 | 295: 3 |
 Barcanorum. 74: * 13 |
 Barzaentes. 241: 12 | 343: 8 |
 Barzaenti. 343: 12 |
 Barfinæ. 407: 19 |
 Barfine. 407: 14 |
 Bazania. * 304: 12 |
 Beli. * 79: 5 |
 bella. 90: 5 | 96: 1 | 109: 8 | 179: 9 |
 bellantibus. 347: 6 |
 bellare. 294: 3 |
 belli. 84: 9 | 90: 6 | 99: 9 | 108: 1 | 110: 2 |
 bellica. 376: 4 |
 bellicosa. 230: 11 | 241: 12 |
 bellicosissima. 131: 17 |
 bellicosissimam. 203: 15 |
 bellicis. 306: 3 |
 bello. 102: 20 | 109: 3 | 116: 17 | 122: 6 |
 bellorum. 90: 10 | 95: 8 | 414: 9 |
 bellua. 124: 5 | 347: 15 | 349: 22 | 350: 8 |
 belluæ. 124: 11 | 347: 11 |

348: 20 |
 belluam. 124: 13 | 374: 11 |
 belluarum. 358: 15 | 388: 11 | 414: 7 |
 belluas. 343: 19 | 348: 8 | 357: 14 | 358: 3 | 370: 8 |
 belluis. 353: 1 | 359: 35 |
 bellum. *prælium.* 95: 6 | 131: 12 | 14: 143: 7 | 289: 13 | 294: 4 |
 Belus. 182: 29 |
 bene. 196: 7 | 253: 25 |
 beneficia. 245: 5 | 294: 17 | 318: 22 |
 beneficii. 265: 10 |
 beneficio. 200: 9 | 227: 29 | 244: 30 | 245: 1 | 298: 15 | 324: 11 | 395: 29 |
 beneficiorum. 326: 32 |
 benevolentia. 290: 10 | 294: 27 | 405: 25 |
 benevolentia. 90: 3 | 242: 9 | 371: 4 |
 benevolentiam. 371: 8 | 413: 19 |
 benigne. 115: 9 | 182: 9 | 188: 19 | 232: 12 | 304: 10 | 334: 13 |
 benignitas. 390: 17 | 391: 13 | 405: 25 |
 benignitate. 342: 22 |
 benignitatis. 391: 21 |
 benignius. 322: 12 |
 Berdes. 304: 3 |
 Berylli. * 355: 22 |
 Bessi. 211: 10 | 228: 21 |
 Bessio. 208: 6 | 213: 28 | 219: 15 | 239: 22 | 276: 9 |
 Bessum. 228: 15 | 9 | 239: 19 | 20 | 298: 25 |
 Bessus. 131: 19 | 206: 10 | 209: 8 | 211: 10 | 216: 8 | 227: 20 | 238: 21 | 272: 11 |
 bestia. 309: 31 |
 bestias. 197: 3 | 307: 23 |
 bestiis. 227: 16 | 292: 20 |
 Beti. *vocat.* 135: 2 |
 Berim. 134: 21 |
 Beris. 132: 3 | 134: 10 |
 Beziram. * 337: 4 |
 bibendi. 277: 18 | 278: 9 |
 bibere. 85: 7 | 278: 21 |
 biberet. 253: 20 |
 bibi. *præf.* 86: 9 |
 Bicon. 373: 6 |
 Biconem. 373: 12 |
 biduo. 85: 14 | 125: 10 | 151: 11 | 244: 5 | 252: 8 |

I N D E X

biduum. 245 : 23 | 356 :
 17 |
 biennium. 299 : 17 | 326 :
 12 |
 bina. 280 : 11 |
 binas. 121 : 8 |
 binum, *gen.* 338 : 7 |
 bipennibus. 74 : 14 |
 bis. 196 : 2 | 207 : 4 |
 bitumine. 119 : 9 | 133 : 3 |
 182 : * 2 | 183 : 1 | 184 : 9 |
 bituminis. 182 : 1 |
 blanditias. 313 : 3 |
 bona, *abl.* 158 : 6 | 264 : 6 |
subst. 237 : 19 | 392 : 2 | 394 :
 2 | 405 : 15 |
 bonæ. 86 : 5 |
 bonis. 210 : 18 | 294 : 19 |
 323 : 25 | 355 : 7 | 396 : 12 |
 bonitate. 233 : 10 |
 bonitatem. 246 : 17 |
 bonorum. 409 : 3 |
 bonum. 103 : 8 | 199 : 4 | 371 :
 13 |
 Boetii phenem. * 225 : 1 |
 Bosphoro. 225 : 4 |
 Bosporum. 224 : * 4 | 304 :
 3 |
 boum. 293 : 2 |
 Boxum. 373 : 8 |
 brachia duo terræ. 230 : 14 |
 332 : 10 | 355 : 20 |
 brachium. 177 : 17 |
 Branchidæ. * 280 : 14 |
 breve. 378 : 18 |
 breves. 169 : 24 |
 brevi. 115 : 17 | 124 : 13 | 197 :
 24 | 208 : 21 | 379 : 14 |
 409 : 24 |
 brevia. 148 : 6 |
 breviora. 333 : 9 |
 breviores. 334 : 7 |
 brevis. 239 : 11 |
 brevissimum. 175 : 22 |
 brevissimus. 215 : 2 |
 brevius. 215 : 17 |
 Brocubelus. 215 : 2 |
 Bubacem. 211 : 14 |
 Bubacene. * 317 : 18 |
 buccinā. * 77 : 17 |
 Bucephalum. * 234 : 28 |
 Bumelo. * 148 : 4 |
 bustum. 391 : 11 |
 Byblon, *acc.* 110 : * 8 |

C

Cacumen. 292 : 23 | 300 :
 25 : 27 | 339 : 11 |
 cacumina. 301 : 23 |
 cacumine. 69 : 6 | 302 : 2 |

cacuminibus. 193 : 4 |
 cadaver. 246 : 25 |
 cadaveribus. 384 : 7 |
 cadaverum. 179 : 18 |
 cadebant. 97 : 8 | 173 : 16 :
 176 : 3 | 220 : 4 |
 cadendum, *moriendum.* 177 :
 15 |
 vix cadente sole in densam
 umbram. 138 : 7 |
 cadentium. 314 : 21 |
 cadere. 231 : 6 | 232 : 2 |
 caderet. 98 : 27 |
 cadit. 69 : 7 | 229 : 9 | 273 :
 22 |
 caduca. 350 : 26 |
 caduceatorem. 70 : * 8 ,
 9 |
 caduceatores. 117 : 12 , *
 24 |
 Cadusii. 160 : 8 | 168 : 6 |
 Cadusiozem. 172 : 13 |
 caeca æstimatio. 379 : 7 |
 cæci, *plur.* 345 : 18 |
 cæde. 171 : 28 | 173 : 6 | 266 :
 27 | 309 : 16 | 314 : 5 |
 cædebant. 201 : 12 |
 cædebantur. 201 : 16 |
 cædebat. 356 : 8 |
 cædem. 175 : 19 | 308 : 14 | 317 :
 10 |
 cædendo. 254 : 19 |
 cædere. 275 : 6 | 352 : 14 | 183 :
 19 |
 cæderentur. 193 : 11 |
 cædes. 174 : 12 | 266 : 29 |
 cædi, *verb.* 235 : 7 | 291 : 17 |
 311 : 17 | 339 : 15 |
 cædibus. 102 : 20 | 216 : 24 |
 335 : 18 |
 cædis, *nom.* 310 : 13 | 324 :
 21 | 381 : 6 |
 cærimoniærum. 408 : 29 |
 cæsa, *plur.* 100 : 6 | 191 : 15 |
 377 : 10 | 390 : 1 |
 cæsi, *gen.* 173 : 22 | 377 :
 24 |
 cæsis. 148 : 11 | 171 : 24 | 312 :
 9 | 335 : 9 | 352 : 3 |
 cæso. 97 : 19 | 130 : 15 |
 calamitas. 199 : 15 | 200 : 17 |
 249 : 13 | 251 : 3 |
 calamitate. 230 : 3 |
 calamitatem. 154 : 15 |
 calamitates. 158 : 4 |
 calamitatis. 100 : 3 | 155 : 3 |
 310 : 8 |
 calamitosi. 200 : 7 |
 calamitosos. 199 : 33 |
 Calas, *nom.* 73 : 12 | 130 :
 1 |
 calcari, *abl.* 274 : 14 |
 calcaria equis subdere. 104 :
 22 |
 calcaria. 265 : 2 |
 calcaribus. 173 : 9 | 175 : 5 |

275 : 1 | 291 : 15 | 277 : 2 |
 dum calerent spe. 113 : 5 |
 calefcit. 139 : 11 |
 calidis. 172 : 20 |
 calidum, *neur.* 32 : 21 |
 caliganti. 413 : 2 |
 caligare. 409 : 5 |
 caligine. 121 : 17 | 149 : 9 |
 162 : 11 | 275 : 19 | 369 :
 16 |
 caligo, *nebula.* 161 : 20 | 270 :
 20 | 277 : 21 |
 callem. 15 : 22 |
 calles, *nom.* 82 : 9 | 175 : 28 |
 191 : 10 | 194 : 16 | 196 :
 2 | 300 : 15 |
 callibus. 80 : 22 | 150 : 19 |
 163 : 3 | 203 : 9 |
 Callicrati. 190 : 1 |
 Callicratide. 105 : 20 |
 Callisthene. 324 : 10 |
 Callisthenem. 219 : 9 | 320 :
 18 | 323 : 15 : 325 : 1 | 327 :
 24 |
 Callisthenes. 320 : 1 | 328 :
 3 |
 Callisthenis. 324 : 27 |
 callium. 196 : 17 | 325 : 1 |
 calonum. 79 : 25 | 246 : 20 |
 315 : 25 |
 calor. 82 : 18 | 83 : 2 | 139 :
 10 | 315 : 7 : 21 |
 calore. 139 : 12 | 270 : 18 | 315 :
 34 |
 cameli. 79 : 23 | 137 : 17 | 189 :
 2 |
 camelis. 266 : 2 | 384 : 20 |
 camolorum. 316 : 4 |
 camelos. 201 : 26 |
 campestre. 180 : 1 |
 campestem. 224 : 2 |
 campestri. 192 : 31 | 228 : 28 |
 campestribus. 185 : 18 |
 campestris. 81 : 3 |
 campi. 148 : 8 | 169 : 8 | 358 :
 28 | 384 : 7 |
 campis. 91 : 14 | 96 : 9 | 179 :
 18 | 227 : 13 | 411 : 20 |
 campo. 161 : 19 | 410 : 20 |
 413 : 23 |
 camporum. 70 : 1 | 74 : 9 |
 88 : 16 |
 campus. 240 : 2 |
 candida, *abl.* 164 : 7 |
 candidi. 375 : 17 |
 candidis. 300 : 27 | 385 : 19 |
 candore. 355 : 21 |
 canem. 273 : 26 |
 canentes. 141 : 2 | 182 : 18 |
 canere. 182 : 20 | 222 : 24 |
 298 : 7 |
 canes. 355 : 24 | 365 : 3 |
 canis. 356 : 4 | 413 : 23 |
 canitiem. 276 : 18 | 395 : 2 |
 canru. 332 : 20 | 347 : 3 |
 cantus. 333 : 6 | 385 : 20 |
 canum.

VOCABULORUM.

canum. 337: 12 |
capacem magnæ sedis infu-
lam. 142: 8 |
capaces gloriæ. 141: 20 |
magnorum operum. 237: 8 |
capacia bonæ spei pectora.
344: 6 |
cape regis animum. III: 20 |
capere. 87: 9 | 119: 20 |
tantam fortunam. 128: 10 |
continere. 144: 10 | 157: 1 |
165: 6 | sufficere. 238: 6 |
292: 8 | comprimere. 320: 12 | 345: 5 | 360: 23 |
complere. 360: 28 | 385: 18 |
comprimere. 403: 16 | 405: 26 | 410: 5 |
caperent. 164: 22 |
caperet. 74: 7 | 108: 10 |
contineret. 169: 20 | regis
animum. 209: 29 | posu-
laret. 221: 28 | 310: 13 |
capebat prælum. 134: 23 |
capebendi. 146: 5 |
capebant bellum. 74: 5 |
95: 6 | prælum. 168: 13 |
capebunt fugam. 104: 24 |
296: 13 |
capi. 379: 13 |
capiam. 327: 17 |
capiatis spiritus dignos. &c.
207: 29 |
capiatur. 358: 8 |
capiabant. 92: 16 |
capiabat. 82: 5 | continebat.
176: 12 | 196: 6 | 404: 20 |
poterat. 406: 11 | 412: 25 |
capienda. 135: 11 |
capiendum. 278: 15 |
capietis. 228: 10 |
capillum. 332: 11 | 333: 3 |
capinus, completimur 327: 3 |
cāpio præteritæ fortunæ fas-
tigium. 103: 6 |
capis, continet. 292: 18 |
capit. 170: 6 | capax est. 247: 32 | 292: 9 | 354: 8 | 360: 13 |
409: 32 |
capita, acc. 109: 9 | 150: 2 |
191: 11 | 194: 3 | 210: 17 |
332: 9 | 344: 10 |
capitale. 76: 10 | 316: 1 | 334: 3 |
capitali. 223: 20 |
capitalibus. 246: 21 |
capite, nomen. 118: 17 | 119: 15 | 155: 25 | 164: 8 |
capiti. 133: 1 | 237: 26 | 248: 11 |

capitibus. 323: 30 | 359: 28 |
capitis, nomen. 79: 11 | 204: 1 | 253: 7 | 277: 1 | poenam.
347: 7 |
capitum. 395: 2 |
capitur. 133: 4 |
capiunt. 291: 17 | libri arbo-
rum notas literarum. 331: 6 |
aquant. 370: 28 | 373: 12 | 412: 3 |
Cappadocia. 271: 4 | 414: 23 |
Cappadocia. 86: 9 |
Cappadociam. 73: 13 | 226: 22 |
Cappadocum. 114: 2 |
capra, plur. 106: 3 | 126: 13 |
152: 12 | 154: 21 | 201: 15 |
302: 17 | 377: 4 |
captabant. 404: 17 |
captæ. 241: 2 |
captantes aquam ore hianti.
175: 28 |
captare. 137: 23 |
captas, part. 100: 4 | 101: 10 | 227: 16 | 405: 3 |
captatum. 123: 2 |
captaverant auram incertæ
famæ. 129: 18 |
capti, plur. 70: 18 | 301: 27 |
377: 24 |
captis. 114: 9 | 119: 4 |
124: 18 | 199: 26 | 201: 27 |
235: 11 | 296: 22 |
captiva. 316: 27 | 317: 8 |
397: 30 |
captivæ, plur. 99: 23 | 101: 7 |
155: 18 | 222: 24 |
captivam. 192: 21 | 223: 11 |
captivarum. 101: 4 |
captivas. 102: 3 |
captivi. 145: 10 | 171: 24 |
216: 29 | 407: 20 |
captivis. 100: 19, 21 | 102: 11 |
103: 1 |
captivo. 102: 28 | 238: 15 |
captivorum. 201: 16 | 203: 12 | 216: 24 |
captives. 130: 19 | 157: 10 |
194: 13 | 297: 6 | 377: 11 |
405: 12 |
captivum. 135: 2 | 228: 4 |
325: 4 | 353: 9 |
captivus. 170: 9 | 195: 16 |
196: 10 | 214: 1 |
captos. 156: 10 |
captum. 196: 2 | 242: 19 |
377: 13 |
captus. 307: 17 | 313: 19 |
caput. 106: 6 | 129: 4 | 151: 9 | 173: 25 | gentem nunc
caput omnium. 224: 1 |
urbem caput regionis.
198: 7 |
caram. 371: 6 |

Caranum. 269: 2 |
carbasa. 332: 18 |
carbasa. 332: 9 |
carcere. 150: 11 | 199: 9 | 324: 28 |
careas. 274: 11 |
carere. 200: 8 |
Cariam. 414: 21 |
carinas. 390: 2 |
carior. 378: 8 |
cariora. 99: 13 |
carissimam. 122: 11 |
carissime, vocat. 253: 11 |
carissimis. 168: 35 |
carissimo. 243: 27 |
caritate. 208: 22 |
caritatem. 241: 21 |
caritatis. 247: 13 |
cariturns. 396: 12 |
carius, nomen. 200: 11 | 236: 1 |
Carmaniam. 385: * 3 |
carmen, cantilenam. 78: 2 |
141: 2 | 182: 18 | 223: 1 |
298: 7 | versum. 307: 4 |
carmine, cantilena. 333: 16 |
carminibus. 69: 5 | 81: 12 |
298: 13 |
carminum. 318: 10 |
carne. 203: 18 | 275: 6 | 383: 16 |
carnifex. 253: 15 | 386: 8 |
carnificis. 309: 15 |
carpitur, dividitur. 330: 7 |
Carthagine. 116: 14 |
Carthaginem. 116: * 1 | 122: 10 | 123: 2 |
Carthaginenses. 123: 7 |
Carthaginensium. 116: 11 |
122: 4 | 126: 10 |
Carthagini. 389: 6 |
Carthaginis. 122: 7 |
Carthago. 127: 3 |
carus. 144: 10 | 244: 22 |
267: 13 |
Caspianorum. 159: 25 |
Caspio mari. 74: 21 |
Caspium mare. 230: 13 | 231: * 3 | 4 | 232: 1 | 272: 3 |
Cassander. 414: 21 |
Cassandrum. 416: 16 |
Castabulum. 88: * 3 |
caste sancteque habitam.
155: 24 |
castellorum. 341: 15 |
castigandi verberibus. 320: 28 |
castigare, increpare. 163: 7 |
164: 17 | 173: 2 | 203: 7 |
castigari, puniri. 326: 3 |
111

INDEX

castigatione, *reprehensione*. 395: 3|
 castigato, *inreposito*. 320: 18|
 castigatos, *inreposito*. 410: 2|
 castigatur, *punitur*. 131: 26|
 castiget, *inrepet*. 117: 26|
 Castorem. 318: 15|
 castra. 77: 4| 91: 16| 99: 7| 100: 12| 108: 5|
 castrati, *gen*. 227: 30|
 castrarum. 391: 20|
 castris. 113: 12| 147: 12| 155: 9| 161: 6| *sexus decumis* castris. 341: 7| alteris. 88: 3|
 castrorum. 196: 12|
 casu. 121: 24| 246: 26| 305: 13| 373: 2| 403: 19|
 casum. 151: 14| 370: 12|
 casus. 137: 20| 339: 29| 379: 26|
 Cataonas. 160: * 5|
 catena, *abl*. 122: 16|
 catenæ, *plur*. 131: 5| 246: 17|
 Carenem. 279: 23| 317: 16|
 cavata. 197: 16|
 cavatæ, *plur*. 337: 11|
 Caucaſo. 195: 2| 271: 4|
 Caucaſum. 128: 16| 236: 2| 270: * 29| 274: 27|
 cave. 111: 22| 155: 2| 190: 14| 294: 22|
 caverna. 181: 8| 298: 1|
 cavernæ, *plur*. 184: 5| 337: 11|
 cavernam. 229: 10|
 cavernas. 337: 19| 338: 5| 339: 19|
 causa. 100: 19| 102: 21| 109: 11| 111: 12| nulla probabili causa. 261: 5|
 causæ. 250: 12| 253: 3|
 causam. 132: 2| 161: 12| 174: 31|
 causarum latentium nexus. 212: 2|
 causas. 324: 24| 404: 29|
 causata se regnum reliquisse. 237: 13|
 causatus. 176: 17| 243: 8|
 causis. 163: 1| 415: 11|
 caute. 198: 14| 212: 14|
 cautes, *plur*. 340: 25|
 cautio. 294: 24|
 cautius, *adv*. 340: 6|

cautum, *prudentem*. 90: 12| 256: 3|
 cautus erga sua bona. 392: 2|
 Cebalini. 245: 13|
 Cebalino. 242: 26| 243: 5, 11, 13| 244: 8| 252: 7|
 Cebalinum. 244: 11| 245: 22|
 Cebalinus. 242: 29| 243: 8| 244: 4| 247: 25| 250: 20| 252: 9| 253: 18|
 ceciderat. 240: 15|
 cecidere, *periere*. 135: 11| 177: 3| 221: 21| 291: 18|
 ceciderunt, *perierunt*. 296: 23|
 cecidisse. 112: 22| 176: 23|
 cecidit, *à cado*. 153: 7|
 cecidit, *à cado*. 198: 9| 256: 12|
 cedebant. 171: 13| 174: 9|
 cedendo. 173: 10|
 cedens. 137: 5| 241: 3|
 cedens vestigio fabulum. 137: 5|
 cedens titulo captæ urbis. 241: 3|
 cedentibus. 177: 12| 340: 13|
 cederent. 410: 15|
 cederet. 108: 12|
 cederet finibus imperii. 108: 12|
 cedit mari dorsum montis. 81: 2|
 ceditis. 158: 14|
 cedro. 204: 22|
 cedunt armentorum pabulo, id est, in pabulum. 275: 11| 330: 3|
 Celænas. * 69: 3|
 celantium. 131: 23|
 celantur. 415: 21|
 celatum. 244: 19| 335: 22|
 celaverat. 289: 27|
 celebrer. 273: 14| 330: 3|
 celeberrimas. 178: 10|
 celeberrimum. 372: 7|
 celebrandum. 116: 11|
 celebrantium. 381: 21|
 celebrantium insperatam salutem. 381: 21|
 celebrare. 298: 14| 306: 8|
 celebrarent. 102: 1|
 celebraret. 316: 15|
 celebraret convivium multa somitate. 316: 15|

celebrata, *nôm*. 143: 5|
 celebratam. 375: 6|
 celebratas. 352: 6|
 celebratum. 312: 33|
 celebratur. 129: 15|
 celebratur conventu totius Græciæ. 129: 14|
 celebravit. 87: 16|
 celebre. 223: 10| 376: 9|
 celebris. 182: 7|
 celest. 248: 10|
 celeritate. 87: 9| 98: 22| 107: 9| 123: 24| 145: 3| 206: 3| 272: 11| 348: 13|
 celeritatem. 198: 19| 206: 5| 265: 28|
 celeritatis. 215: 4|
 celeriter. 104: 4| 106: 4| 108: 2| 119: 11| 199: 14| 204: 23| 240: 16| 270: 19| 356: 3| 381: 18| 413: 10|
 celer. 199: 20|
 censebam. 350: 22|
 censebant. 411: 23|
 censebat. 88: 14| 162: 27| 313: 16| 352: 2| 412: 18|
 censer. 157: 12|
 censerem. 408: 21|
 censeret. 350: 25| 397: 7| 408: 3|
 centum. 100: 9| 120: 22| 153: 17| 183: 4| 195: 1| 200: 13| 201: 24| 222: 6| 228: 29| 299: 18| 317: 25| 394: 21|
 ceperat. 88: 7|
 ceperitis. 300: 27|
 cepimus. 227: 24|
 non cepit, magnitudinem fortunæ. 102: 23| *specimen*. 112: 12|
 cepit nos laudis satietas. 374: 10|
 Cerceræ. 230: * 16|
 cernebant. 404: 7|
 cernebat. 106: 8|
 cernentes. 311: 19|
 cernentibus. 179: 6|
 cernentis. 344: 24|
 cernentium. 117: 16|
 cernere. 380: 4|
 cernent. 111: 8| 198: 29| 216: 31|
 cerni. 334: 13|
 cernis. 111: 18|
 cernitis. 84: 2|
 certa. 253: 3|
 certam. 165: 17| 227: 2|
 certamen. 90: 15| 115: 1| 121: 1| 159: 2|
 certamine. 164: 5| 172: 4|

V O C A B U L O R U M.

276 : 16 |
certamini. 187: 18 |
certaminis. 176: 28 | 347:
19 |
certaminum. 419: 11 |
certantibus. 187: 13 |
certantium. 412: 4 |
certaturos. 298: 17 |
certavimus. 168: 30 |
certè. 173: 28 | 200: 8 | 207:
30 |
certior. 313: 31 |
certiora. 214: 16 | 253: 6 |
379: 16 | 404: 15 |
certiore. 86: 7 |
certiorem. 369: 23 |
certiores. 384: 21 |
certo ictu. 296: 2 | jure.
112: 19 | signo. 167: 20 |
f. herede regis. 404: 7 |
certum. 141: 3 | 163: 11 |
290: 4 | 300: 31 |
cervice rigida. 227: 9 |
cervicem. 103: 10 | 133: 21 |
277: 3 | 275: 3 |
cervicem appetit gladio. 133:
21 |
cervices. 149: 14 |
in quorum cervicibus stamus.
288: 21 |
cervicis. 296: 9 |
cervicum. 172: 15 |
cessabat usus oculorum.
404: 13, 16 |
cessantem nunquam stre-
nuum hominem. 266:
23 |
cessare, quiescere. 97: 11 | 372:
1 |
cessatis. 175: 3 | 255: 5
15 |
cessatum. 384: 21 |
cesserant. 187: 17 | 315: 16
16 |
cesserant præmio, id est, in
præmium. 187: 16 |
cesserat in gloriam temeri-
tas. 87: 1 |
cesserat ex concione. 409:
28 | obtigerat. 417: 3 |
cesserunt. 298: 22 |
cesserit. 274: 10 |
quidquid cessisset alienæ glo-
riæ, id est, ad. 221: 30 |
cessit. 122: 3 | 414: 24 |
cessuros. 318: 15 |
cetera. 120: 6 | 142: 4 | 184:
2 |
ceterarum. 93: 16 | 146:
10 |
ceteras. 124: 21 | 235: 1 | 239:
8 |
ceteri. 159: 26 | 210: 26 | 237:
24 |
ceteris. 99: 4 | 168: 13 | 188:
10 | 203: 16 |

de cetero. 110: 6 |
ceterorum. 196: 11 |
ceteros. 97: 1, 23 | 165: 21 |
200: 11 |
ceterum. 90: 4, 18 | 106: 3 |
111: 6 |
Cetræ, gen. * 74: 14 |
Charilum. 318: * 10 |
Charoneam. 306: * 11 |
Chaldaei. 182: 19, 20 | 416:
3 |
Chaldaeos. 77: * 11 |
Chalybes. 230: * 16 |
Chares. 131: 7 |
Charidemum. 75: 8 |
chartæ, plur. 331: 6 |
Charus. 339: 22 | 340: 2,
6 |
chiliarchas. 187: * 15 |
Chiorum. 145: 9 |
Chium. 73: 2 | 114: 11 | 130:
21 |
Choaspe. 337: 3 |
Choaspem. 188: * 20 |
Chorasmis. 304: * 4 |
Chorasmios. 273: 6 |
Chrysolauum. 145: 7 |
cibaria. 316: 7 | 384: 20
20 |
cibi. 86: 14 |
cibo. 154: 18 | 197: 13 | 279:
2 | 405: 10 |
ciborum. 384: 4 |
cibos. 96: 3 |
cibum. 164: 22 | 209: 29 |
310: 13 |
cibus. 76: 2 |
cicatricæ. 134: 20 | 296: 9 |
338: 9 | 369: 24 |
cicatrices. 168: 14 | 199: 20 |
325: 5 | 404: 11 |
cicatricibus. 360: 30 | 395:
2 |
cicatrix. 378: 18 |
cidarim. * 79: 11 |
cientem. 346: 19 |
ciere. 121: 19 |
ciet. 409: 23 |
Cicilia. 80: 27 | 81: * 3 |
114: 16 | 168: 31 | 205: 15 |
358: 27 | 414: 19 |
Cilicias. 80: 15 | 82: 18 |
150: 19 | 163: 3 | 167: 28 |
169: 8 | 193: 19 | 228: 14 |
300: 20 | 357: 28 |
Ciliciam. 80: 13 | 83: 22 |
129: 9 | 226: 23 | 271: 1,
4 |
cinctus. 79: 10 | 252: 11 | 374:
23 |
cingere. 246: 13 |
cingitur fluctibus. 71: 11 |
337: 8 |
cinguntur. 304: 15 |
cinxerat. 166: 7 |
circa. 164: 16 | 171: 27 |

173: 24 |
circuibat. 79: 12 | 121: 7
7 |
circuire. 121: 15 |
circuitu. 99: 7 | 272: 5 | 299:
18 |
circuitus. 240: 1 |
circulis. 254: 22 |
circum, prep. 279: 10 | 294:
3 |
circumactis. 98: 19 |
circumagendis. 98: 23 |
circumagi. 133: 14 | 167:
5 |
circumagi in frontem, aciem.
167: 5 |
circumdari. 133: 15 | 295:
10 |
circumdato vallo. 74: 6 |
150: 1 | 159: 8 |
circumdato equite in utrum-
que larus. 159: 7 |
circumdatum. 139: 4 | 266:
31 |
circumdedit. 237: 26 |
circumducti. 91: 4 |
circumferens. 220: 8 |
circumferentem. 407: 29 |
circumferentes. 396: 9 |
circumferri. 273: 10 |
circumfluit. 327: 4 |
circumfluant vos res secu-
dæ. 395: 29 |
circumfundi multitudinem
paucioribus. 163: 2 |
circumfusi, inclusi. 97: 5 |
278: 13 | 354: 15 |
circumfusus. 349: 17 |
circumibat. 163: 19 |
circumibatur. 96: 13 |
circumjecta. 95: 2 |
circumjectas. 162: 14 |
circumjectos. 69: 7 |
circumire. 75: 21 | 93: 2 |
94: 11 | 234: 26 | 315:
12 |
circumirentur. 167: 5 |
circumiret. 171: 5 |
circumiri. 88: 16 | 166: 6 |
197: 24 |
circumitu peris gloriam. 361:
10 | 339: 7 |
circumiturus hostem. 92:
22 |
circumlatis oculis. 258: 8 |
circumpendentibus. 332: 17 |
385: 22 |
circumfideri. 70: 13 | 335:
18 |
circumspiciebant. 348: 23 |
circumstantes. 83: 19 | 309:
23 | 369: 19 |
circumstantibus. 133: 4 | 213:
15 |
circumstantium. 253: 24 |
402: 2 |
Iii ij

INDEX

circumstetissent. 209 : 9 |
circumvectus. 300 : 34 |
circumvehi. 171 : 15 | 174 :
22 | terga hostium. 348 :
17 |
circumvenire. 166 : 8 |
circumvenirentur. 167 : 1 |
354 : 15 |
circumveniunt cavernæ ma-
gnitudinem operum. 184 :
4 |
circumventi. 344 : 21 |
circumventos. 171 : 26 |
cis. 404 : 24 |
citatis. 213 : 30 |
citato. 175 : 6 |
cito. 370 : 28 | 406 : 32 | 412 :
6 |
cive. 351 : 4 |
civem. 196 : 5 |
cives. 227 : 4 | 396 : 16 |
398 : 10 |
civibus. 122 : 12 | 412 :
5 |
civile. 412 : 6 |
civilem habitum, popularem.
237 : 21 |
civilis cultus, populari. 378 :
6 | sanguine aspersi. 393 :
10 |
civilia. 404 : 8 | 412 :
23 |
civilis. 254 : 2 |
civilium. 414 : 9 |
civis. 249 : 11 | 370 : 19 |
civitati. 187 : 2 |
civitatibus. 393 : 11 |
civium. 111 : 22 | 247 : 13 |
370 : 12 | 371 : 2 | 409 :
4 |
clade. 109 : 2 | 121 : 8 | 148 :
1 | 162 : 3 |
cladem. 291 : 19 |
clades. 161 : 8 | 175 : 20 |
cladibus. 108 : 1 |
cladis. 105 : 17 | 303 : 17 |
384 : 18 |
cladium. 411 : 17 |
clam. 413 : 12 |
clamantibus. 254 : 21 |
clamantium. 176 : 6 |
clamitans. 249 : 23 | 291 :
16 | 324 : 7 | 409 : 19 |
clamitantes. 376 : 12 |
clamitare. 243 : 12 |
clamor. 100 : 16 | 133 : 15 |
150 : 14 | 359 : 24 | 369 :
17 | 376 : 10 | 380 : 13 |
395 : 15 |
clamore. 124 : 19 | 172 : 26 |
174 : 2 | 221 : 7 | 344 :
31 |
clamorem. 94 : 20 | 162 : 13 |
296 : 12 | 395 : 17 | 397 :
14 |
clara. 225 : 5 | 301 : 26 |

clari, plur. 111 : 1 | gen. 249 :
11 | 267 : 9 |
clarior. 223 : 17 | 275 : 17 |
328 : 11 | 378 : 6 |
clariorum. 351 : 6 |
clarissimi, gen. 105 : 19 |
406 : 14 |
clarissimum. 83 : 6 |
claritate. 84 : 20 | 115 : 5 |
135 : 13 | 412 : 13 |
claustris. 223 : 22 |
claros. 312 : 31 |
clarus. 197 : 14 | multis operi-
bus bellicis. 306 : 3 |
classe. 121 : 3 | 129 : 12 | 130 :
4 | 369 : 29 | 380 : 6 |
classen. 117 : 10 | 120 : 22 |
145 : 16 | 1295 : 1 | 377 :
15 | 380 : 20 | 393 : 3 |
classes. 127 : 1 | 207 : 27 |
classi, dat. 130 : 19 |
classibus. 116 : 15 | 145 : 19 |
370 : 8 | 407 : 22 |
classicis. 122 : 3 |
classis. 114 : 8 | 111 :
120 : 20 | 145 : 16 | 380 :
25 |
clauda & inhabilia navigia.
380 : 11 |
claudebant. 159 : 19 | 160 :
7 | 166 : 5 |
claudebat. 311 : 6 |
claudebatur. 79 : 15 | 159 :
27 |
claudit. 168 : 27 |
clauditur. 194 : 18 |
clausæ. 309 : 1 | 355 : 14 |
clausurant. 377 : 18 |
clausi. 304 : 14 |
clausit. 139 : 5 |
claustra. 130 : 22 | Nili flu-
minis. 145 : 10 | 410 :
9 |
clausum. 131 : 4 |
clausum. 246 : 12 |
Cleander. 120 : 21 | 266 : 26,
32 | 387 : 1 |
Cleandri. 266 : 5 | 267 : 6 |
387 : 11 |
Cleandro. 69 : 2 |
clementer. 158 : 3 |
clementia. 102 : 24 | 103 :
7 | 297 : 5 | 326 : 16 | 327 :
2 | 405 : 19 |
clementia. 251 : 19 |
clementiam. 192 : 25 | 204 :
9 | 232 : 15 | 313 : 4 | 355 :
4 |
clementiore. 191 : 1 |
Cleo. 318 : 11 | 19 |
Cleocharem. 343 : 4 |
Cleomenes. 144 : 1 |
Cleonem. 120 : 6 |
Cleophes. 337 : 6 |
clientium. 274 : 24 |
Clitarchus. 377 : 19 |

Cliti. 317 : 10 |
Clito. 307 : 9 |
Clitum. 308 : 22 |
Clitus. 165 : 21 | 307 : 19 |
308 : 11 | 324 : 14 |
cludunt iter perpetua sepe.
234 : 19 |
clypeata acies. 296 : 1 |
clypeatos. 295 : 7 | 346 : 2 |
clypei. 317 : 21 |
clypeis. 324 : 15 |
clypeo. 125 : 15 | 133 : 18 |
220 : 9 | 306 : 1 | 16 | 359 :
21 |
clypeos. 123 : 16 | 409 : 32 |
clypeum. 374 : 21 | 391 :
4 |
coacti. 97 : 9 | 200 : 8 | 205 :
12 |
coacto. 131 : 15 |
coactum. 339 : 1 |
coactus. 378 : 26 |
coagmentatus. 140 : 2 |
Cobates. 273 : 12 | 274 :
18 |
cocta, plur. 316 : 7 | 384 :
20 |
coeant. 407 : 23 |
coegerunt. 211 : 3 |
coegissent. 173 : 10 |
coegisset. 200 : 10 | 226 : 14 |
230 : 2 | 301 : 35 |
coegit. 119 : 5 | 141 : 19 | 344 :
34 | 350 : 19 |
coelata auro vehicula. 78 :
9 | auro vitis. 333 : 1 |
Coelen. 107 : 8 | 12 |
coelestes. 319 : 17 | 318 : 1 |
403 : 10 | 405 : 29 |
coeli. 138 : 8 | 152 : 3 | 161 :
5 | 200 : 5 |
coelo. 121 : 17 | acri. 270 : 5 |
301 : 29 |
coelum. 151 : 19 | 156 : 1 |
174 : 14 | 195 : 13 |
coenam. 342 : 27 |
coenare. 245 : 29 |
coenaverant. 309 : 4 |
coeno. 123 : 17 | 197 : 33 |
341 : 1 |
Coenon. 197 : 5 | 303 : 4 |
337 : 3 | 347 : 17 |
Coenos. 93 : 24 | 165 : 24 |
177 : 18 |
Coenus. 246 : 3 | 249 : 20 |
360 : 11 | 15 |
coeperant. 121 : 20 | 301 : 32 |
340 : 3 | 360 : 13 |
coeperat. 174 : 23 | 197 : 25 |
204 : 5 | 243 : 10 |
coepere. 410 : 14 |
coeperunt. 83 : 1 | 101 : 16 |
115 : 19 | 118 : 13 |
coepisses. 208 : 10 | 300 :
33 |
coepisset. 165 : 8 | 251 : 21 |

VOCABULORUM.

266: 16 |
 coepisti. 293: 8 | 325: 15 |
 coepistis. 359: 1 | 395: 28 |
 coepit. 75: 10 | 149: 5 | 151: 3 | 191: 16 |
 coepit. 126: 13 |
 coeptis. 322: 18 |
 coëtebat. 344: 1 |
 coëcendos. 303: 10 |
 coëceret. 184: 4 |
 coëcita ripis angustis flumina. 358: 10 |
 coëcitis. 324: 26 |
 coëcitur. 380: 1 |
 coëcitus angustioribus ripis fluvius. 229: 8 |
 coerulea, fem. 79: 12 |
 coëunt. 181: 3 | 266: 30 |
 in arctius. 339: 11 | 355: 11 | 411: 28 |
 coëunt. 174: 16 | 197: 17 |
 coëuntibus aquis ex superiore fastigio in vallem. 311: 15 |
 coëuntibus in arctum ripis. 344: 1 |
 coëuntium in matrimonium. 317: 3 |
 coëbantur. 127: 6 |
 coëbat. 113: 3 | 239: 17 |
 301: 27 |
 coëmur. 289: 14 |
 coërent, agmen. 79: 26 |
 coërentur. 73: 12 | 270: 17 |
 278: 12 |
 coëres. 244: 30 | 319: 14 |
 coëretur. 245: 15 |
 coëtur. 207: 21 |
 coëgit, coarctatur. 229: 11, 8 |
 247: 6 |
 coëgit. 135: 3 | 294: 18 |
 coëgitabat. 200: 14 |
 coëgitandum. 359: 3 | 407: 4 |
 coëgitare. 192: 21 | 244: 30 |
 coëgissent facinus. 324: 2 |
 coëgitare. 372: 6 |
 coëgitatio. 360: 2 | 371: 7 |
 coëgitatione. 370: 20 |
 coëgitationem. 291: 29 |
 coëgitationes. 85: 19 | 313: 33 | 317: 19 | 403: 14 | 404: 13 | 411: 14 |
 coëgitationibus. 151: 19 | 411: 18 |
 coëgitatis omnibus. 210: 6 |
 coëgitato parricidio. 251: 17 |
 coëgitaveris. 273: 22 |
 coëgitaverunt. 324: 31 |
 coëgitavi. 243: 31 | 255: 17 |

17 |
 cogitet. 169: 17 |
 cogitur, coarctatur. 311: 5 |
 in tenuem alveum. 363: 19 |
 cognati. 174: 3 |
 cognatione. 192: 18 | 256: 2 |
 417: 2 |
 cognatione longa annexum stirpi regiae. 111: 15 |
 cognationis. 126: 2 | 312: 3 |
 cognatorum. 156: 6 |
 cognatos. 78: 14 |
 cognita. 103: 23 | causa. 250: 14 | 266: 27 | 388: 1 |
 cognitis. 153: 5 | 393: 2 |
 cognito. 161: 10 | 234: 28 |
 256: 7 | 297: 13 | 335: 23 | 341: 21 | 354: 19 |
 cognitos. 334: 13 |
 cognitum. 394: 24 |
 cognitum. 266: 21 |
 cognomen. 138: 11 |
 cognoscendz. 143: 6 |
 cognoscendi. 182: 12 | 236: 5 | 389: 2 |
 cognoscere. 313: 25 |
 cognoscerent. 279: 1 |
 cognosceret. 255: 4 |
 cognoscit. 214: 16 | 215: 11 | 239: 20 | 243: 19 |
 268: 8 | 278: 20 | 313: 33 |
 340: 24 | 356: 21 |
 cognoscunt. 301: 21 | 335: 14 |
 cognoverant. 134: 4 | 201: 6 |
 cognoverat. 71: 4 | 73: 6 |
 113: 15 | 240: 6 | 243: 5 |
 312: 36 |
 cognoverint. 254: 19 |
 cognoveris. 290: 6 |
 cognoverunt. 298: 6 | 310: 11 |
 cognovi. 190: 15 |
 cognovissent. 277: 11 |
 cognovit. 82: 15 | 279: 23 |
 312: 33 | judicavit. 376: 19 |
 cogunt. 294: 1 | ripae fluvium in tenuem alveum. 298: 1 |
 coharebant. 97: 19 |
 coharebat. 125: 1, 17 |
 coharent. 178: 5 |
 coharentes. 97: 6 | nobiscum commercio linguæ. 227: 14 |
 coharentia serie juga perpetuum habent dorsum. 272: 1 |
 cohibebatur. 223: 21 |
 cohiberent. 276: 22 |

cohibiti. 330: 11 |
 cohors. 100: 17 | 130: 13 |
 320: 29 | 385: 19 | 410: 8 |
 Cohortanus. 316: 10 |
 cohorte. 242: 31 | 321: 2, 5 | 322: 9 | 328: 1 | 339: 22 |
 cohortem. 223: 22 | 267: 20, 27 | 345: 2 |
 cohortes. 187: 16 |
 cohortis, gen. 410: 30 |
 coibant. 413: 32 |
 coissent. 397: 18 |
 coire. 186: 5 | 266: 7 |
 311: 3 |
 coirent. 246: 19 |
 coisse. 316: 27 |
 coit. 270: 2 | 412: 20 |
 coluros. 162: 29 | 412: 8 |
 coivere, concurrerunt. 341: 24 |
 colendi, gerund. 141: 15 |
 colendis, remunerandis. 168: 16 |
 colendo fidem juranti. 294: 24 |
 colendus. 319: 30 |
 colentem. 111: 12 | 269: 13 |
 colentes. 273: 7 | 304: 3 |
 colere. 192: 28 | 319: 2 | 326: 1 | 356: 15, 22 | 390: 22 |
 410: 4 |
 colerent. 115: 10 | 122: 13 |
 141: 17 | 379: 6 |
 coli. 192: 17 |
 colimus. 295: 1 |
 colitis. 397: 27 |
 colitur pro Deo. 139: 13 |
 collapsa. 154: 7 |
 collapsus. 244: 2 | 312: 30 |
 collaræ. 300: 5 |
 collato pede. 97: 12 |
 collaudat. 413: 19 |
 collaudati, plur. 322: 14 |
 collaudatus. 265: 34 |
 colle. 161: 16 | 167: 15 |
 collegere. 412: 24 |
 collem. 161: 18 |
 colles. 96: 8 | 195: 11 | 336: 8 |
 collibus. 234: 9 | 299: 13 |
 collidere. 121: 19 |
 collidi naves inter se. 380: 18 |
 colliditur. 330: 2 |
 colligete. 343: 18 |
 colligerent vasa. 225: 10 |
 colligunt. 237: 21 |
 collum. 275: 14 |
 colloquuntibus. 315: 27 |
 Iii iij

INDEX

- colloqui. 246 : I | 411 :
13 |
colloquia. 203 : 12 |
colloquium. 355 : 4 |
collucetibus facibus. 92 :
7 |
collucere. 76 : 23 | 91 : 14 |
colluvionem hominum.
394 : 4 |
coloniae, *plur.* 127 : 3 |
colonias. 109 : I | 372 : 23 |
coloniis. 394 : II |
color. 70 : 2 | 171 : 32 |
colore. 134 : 5 | 151 : 13 | 329 :
3 | 331 : 3 |
colorem. 378 : 16 | 398 : 6 |
coloris. 231 : 4 |
colui. 252 : 14 |
coluisset. 312 : II | donis fu-
per ipsorum vota. 390 :
19 |
columen. 370 : 10 |
columnam. 388 : 19 | 389 :
8 |
columnas. 333 : I |
colunt. 138 : 13 | 184 : 2 |
224 : 4 | 276 : 8 | *ornant.*
332 : 10 | 397 : 8 |
coma. 203 : 19 | 383 : 13 |
comas. 162 : 3 |
comes, *sing.* 84 : 18 | 211 :
II | 265 : 2 |
comeslabundo. 205 : 8 |
comeslabundus. 385 : 21 |
comeslantes, *accus.* 336 : 17 |
386 : 2 |
cominus. 97 : 8 | 125 : 15 |
220 : 7 | 293 : 5 | 312 : 25 |
340 : 3 |
comis. 404 : 19 |
comitabantur. 74 : 18 | 90 :
21 | 154 : 4 | 216 : 14 |
233 : 12 | 320 : 26 |
comitante. 234 : 7 | 313 :
23 |
comitantibus, *abl.* 112 : 4 |
216 : 17 |
comitantium. 79 : 18 | 102 :
4 |
comitantur. 186 : 25 |
comitari. 216 : 12 | 312 : 18 |
345 : 2 | 375 : 22 |
comitas. 186 : 12 | 321 : 22 |
comitata. 236 : 7 |
comitate. 316 : 15 | 322 :
17 |
comitatu. 159 : 16 |
comitatur. 319 : 21 |
comitatus, *active.* 312 : 21 |
passive. 347 : 18 | 410 :
30 |
comitem. 297 : 9 | 313 :
2 |
comiter, *adv.* 233 : 8 | 385 :
5 |
comites. 211 : 18 |
- comitibus. 103 : 24 | 175 :
12 | 198 : 9 |
commeantes mari libero.
127 : 4 |
commicare. 183 : 3 |
commeatibus. 268 : 7 | 335 :
24 |
commeatu. 187 : 11 | 270 :
27 |
commeatus cibus. 80 : 5 |
115 : 8 | 147 : 13 | 169 : 3 |
232 : 6 | 310 : 17 | 379 : 26 |
383 : 2 |
commeatuum. 148 : 1 | 153 :
18 | 239 : 17 |
commemorando. 355 : 5 |
commemorare. 326 : 7 |
commemorato. 307 : 10 |
commendare posteritati tuum
nomen sanguine nostro.
360 : 17 |
commercii. 383 : II |
commercio. 227 : 14 | 252 :
17 | 269 : 13 |
commercium. 200 : 6 | 332 :
5 |
commigrare. 144 : I |
commilitonem. 83 : 16 | 319 :
19 |
commilitones. 250 : 27 |
254 : 6 | 407 : 4 |
commilitonibus. 196 : 29 |
270 : 16 |
commilitonum. 254 : 8 | 397 :
11 | 413 : 31 |
commisi. 155 : II |
commisisset. 241 : 22 |
commisit. 306 : 6 |
commissa, *fem.* 254 : 17 |
caede. 309 : 28 |
commisissis, *abl.* 114 : 7 |
commisissum, *creditum.* 89 : 22 |
118 : 13 | 276 : 11 |
committam. 250 : 18 |
committere. 110 : 5 | imple-
xos arborum ramos sylvas
committere. 194 : 17 |
comiungere. 289 : 7 |
committeret, *jungeret.* 72 :
2 | 85 : 4 | urbem conci-
nenti. 117 : 16 |
committitur taurus Caucaſo.
271 : 3 |
commode, *adv.* 348 : 12 |
commotus. 117 : 14 | 155 : 1 |
340 : 11 | 350 : 18 |
commoverant. 193 : 15 | 313 :
34 |
commoverat arma. 114 :
15 |
commovere, *prae.* 198 : 31 |
commoveretur. 247 : 28 |
commoveret. 358 : 24 |
commovit. 249 : 15 | 315 :
21 |
commune. 274 : 8 | 339 : 23 |
- 407 : 24 |
communi. 230 : 3 | 403 : 21 |
404 : 29 | 408 : 31 | 413 :
19 |
communia. 384 : 15 |
communicanda. 327 : 1 |
communicandos. 237 : 10 |
communicata. 243 : 9 |
communis, *gen.* 168 : 15 |
communis. 199 : 5 | 228 :
30 |
communiunt. 198 : 12 |
communium. 314 : 1 |
commutare. 392 : 1 |
compage. 125 : 18 |
comparabantur. 146 : 13 |
comparari. 316 : 22 |
comparata. 201 : 8 |
comparatae infidiae in caput
ejus. 222 : 18 |
comparatas regi infidias.
242 : 3 | 352 : 12 |
comparatione. 411 : 15 |
comparavi. 169 : 2 |
comparavit infidias capi-
ti meo. 248 : 11 | 373 :
7 |
compedibus, *ablat.* 170 :
13 | 214 : 8 |
compellatum nomine. 165 :
2 |
compellente, terram in ar-
ctas fauces utroque mari.
71 : 10 |
compellerent. 117 : 12 |
compelleret. 354 : 21 |
compelli. 311 : 19 |
compellit. 131 : 12 | 343 :
4 |
compelluntur. 208 : 27 |
compensare. 387 : 6 |
compererat. 153 : 17 | 243 :
2 | 267 : 19 | 394 :
15 |
comperimus, *prae.* 71 : 9 |
415 : 7 |
comperisse. 279 : 27 |
comperisset. 103 : 16 | 341 :
1 | 413 : 15 |
comperta oculis. 196 :
1 | 216 : 21 | 245 : 14 |
289 : 25 | 314 : 5 | 335 :
18 | 388 : 10 |
comperto. 101 : 1 | 290 : 21 |
compertum. 163 : 13 | 274 :
23 | 310 : 23 | 369 : 22 |
complexebantur. 198 : 3 |
complexendum. 266 : 18 |
complexi clades oratione.
175 : 21 |
complexitur. 183 : 6 | 272 :
5 | 337 : 13 |
complect. 304 : 26 |
completa sorte rerum. 406 :
32 |
compleverant. 125 : 27 |

VOCABULORUM.

344: 14 | 403: 18 | 411:
II |
compleverat. 104: 27 | 107:
4 | 172: 14 |
complexam ambitu viginti
stadia. 185: 1 |
complexi, plur. 193: 12 | 301:
5 | 308: 24 |
complexu. 375: 1 |
complexum. 357: 23 |
complexus, part. 143: 1 |
226: 25 | 242: 7 | 244: 15 |
277: 3 | animo infinita.
389: 5 |
complura, accus. 346: 4 |
complures. 138: 1 | 344:
32 |
compluribus. 72: 5 | 203:
14 |
componenda. 299: 2 |
compos mentis. 286: 4 | 382:
1 |
compositis rebus. 69: 3 | 136:
8 | 145: 20 | 187: 10 | 226:
15 | 268: 4 | 314: 14 |
composito, abl. 153: 3 | 230:
9 | 375: 8 |
compositus in adulationem.
141: 8 |
composuerat se in habitum
corporis. 403: 2 |
compotem mentis. 83: 3 | 86:
15 | 228: 11 | 315: 32 | 349:
24 |
compotes. 161: 13 | 410:
32 |
comprehendendos. 246:
10 |
comprehendendum, accus.
243: 16 |
comprehenderat. 215: 8 |
comprehendere. 208: 8 | 210:
7 | 294: 16 |
comprehenderentur. 413:
18 |
comprehenderis, futur. 292:
24 |
comprehendi, infin. 210:
11 | 213: 32 | 308: 26 | 411:
4 |
comprehendit, præt. 119:
15 |
complectitur. 240: 2 | 335:
10 |
comprehensus, abl. 130:
7 |
compressa. 267: 4 |
compressam. 397: 4 |
compulerat. 178: 9 | 392:
12 |
compulere. 355: 5 |
compulit. 186: 1 | 335:
1 |
compulsos. 338: 24 |
compulsus. 326: 1 |
computo. 371: 15 |

conabantur. 193: 13 |
conabuntur. 308: 11 |
conati, plur. 295: 22 |
conatus, part. 133: 4 | 308:
23 | 367: 30 |
concedere. 290: 13 |
concentus. 302: 5 |
conceperam. 395: 26 |
conceperant ignem. 119: 18 |
347: 8 |
conceperat. 308: 18 | propo-
suerat. 318: 1 | ingentem
iram. 307: 13 | imperum
occidendi protinus regis.
213: 10 |
concepissent vela magnam
vim venti. 119: 11 |
concepta altiore consilio,
meditata. 257: 5 |
concepta de novo rege spei.
409: 20 |
concepto igne. 119: 13 | 204:
23 | 240: 21 |
conceptum, accus. part. 335:
11 | 408: 18 |
conceptus ex alio fonte flu-
vius. 229: 6 |
concesserant. 198: 12 |
concessere. 338: 15 |
concessit. 192: 12 | recessit.
80: 23 |
conchis. 383: 6 |
conciliasse. 393: 6 |
conciliatum. 297: 9 |
concilii. 339: 1 | 409:
27 |
concilio. 129: 15 |
concilium. 222: 2 | 255: 4 |
256: 19 | 274: 13 | 409:
14 |
concinens. 131: 1 |
concio, nomen. 254: 20 |
408: 33 |
concione. 122: 12 | 153: 22 |
250: 8 | 265: 16 | 352: 4 |
360: 10 | 373: 9 | 395: 18 |
404: 1 | 408: 26 | 411: 6 |
414: 5 |
concionem. 226: 15 | 247:
1 | 249: 14 | 255: 2 | 357:
25 | 397: 1 | 17 | 409:
1 |
concupere. 210: 19 | animis.
75: 16 | medicamentum
venis diffundi. 86: 2 |
conspici. 211: 29 | auguria
humana mente. 163: 21 |
concitant. 266: 29 |
concitat. 341: 22 | 348: 6 |
349: 24 |
concitata, fam. 124: 23 |
concitatis, dat. 147: 3 |
concitaverat. 391: 14 |
concitaverunt. 119: 10 | 176:
25 |
cenciis equitibus, ablat.

159: 9 |
concito, abl. 277: 2 |
conclamant. 113: 4 | 215:
4 | 273: 9 | 408: 33 |
conclamarent. 340: 25 |
conclave. 410: 6 |
concludunt. 181: 6 |
concordia, abl. 412: 21 |
concordia. 412: 10 |
concretam. 203: 4 |
concreto, abl. 315: 5 |
concubinis, abl. 396: 13 |
concupiscenti. 318: 5 |
concupiscentia ingentes. 322:
11 |
concupiscis. 292: 18 |
concurrentia in eisdem tela.
97: 7 |
concurrere hosti recta fronte.
164: 12 | præt. 350: 14 |
concurrunt. 113: 9 | 403:
21 |
concurfatione equestri. 349:
1 |
concurfu. 197: 16 |
concurserat. 111: 14 | 311:
18 |
conculsit. 311: 11 |
conculterent. 170: 1 |
conculcentibus ramis inter
se. 197: 21 |
condenda, dat. 272: 7 |
condendis, abl. 299: 10 |
condere. 142: 8 |
conderent. 345: 16 |
conderet se, occultaret. 72:
13 |
conderetur. 292: 18 |
condiderat, construxerat.
202: 1 |
condidere, construxere. 137:
20 | 225: 4 |
condiderunt. 116: 12 | mores
Genis. 317: 5 |
condidisse. 126: 3 |
condidit. 291: 1 | 303: 12 |
372: 8 | 382: 9 | 383: 9 |
413: 3 | luna nitorem syde-
ris sui. 151: 13 |
condita, se m. 124: 10 | 126:
15 | 301: 18 | 314: 19 | 391:
12 |
condita, plur. 275: 4 |
conditas. 394: 11 |
conditio. 374: 17 |
condicione. 157: 14 | pacis.
187: 14 | 377: 2 |
conditionem. 302: 13 |
condiciones, accus. 156: 6 | 158:
10 |
conditis, abl. 353: 2 |
condito, abl. 301: 28 | 376:
27 |
conditor. 318: 11 |
conditoribus, abl. 123: 7 |
conditorum, subst. 110: 10 |

INDEX

conditos. 335: 19 |
conditam. 391: 2 |
conditus, *partic.* 229: 5 |
condonare, *gratis restituere.*
207: 18 |
conducta, *abl.* 130: 18 |
conducti mercede, *plur.* 191:
12 |
conductis, *abl.* 93: 10 | 187:
2 |
conducto, *abl.* 167: 3 |
ad conducendum Militem.
69: 1 | 76: 7 |
conductum mercede, *accus.*
212: 15 |
conductum. 203: 17 |
consecerant. 190: 4 |
consecræ mœore. 99: 28 |
consecro, *instruendo.* 219: 9 |
consecrum. 134: 22 |
consecræ. 310: 5 |
conferri. 239: 5 |
confessi, *plur.* 324: 1,
29 |
confessis. 256: 9 |
confesso, *abl.* 251: 8 |
confessum. 306: 17 | 325:
20 |
confessus. 76: 16 | 250:
26 | 280: 5 | 369: 21 |
confestim. 125: 7 | 159:
3 |
conficere. 190: 6 |
conficit. 333: 9 |
confidat. 295: 5 |
confidere. 290: 12 |
confido. 359: 5 |
confinio. 304: 5 |
confinis. 234: 4 | 310:
20 |
confirmandum. 310: 16 |
confirmatis, *abl.* 172: 10 |
173: 3 | 179: 12 |
confirmato, *abl.* 408: 9 |
confirmatum, *sanatum.* 350:
30 |
confissus. 153: 22 | 302:
12 | felicitati regis sui.
104: 3 |
confitebantur. 297: 3 | 404:
3, 23 |
confitebatur. 82: 4 |
confitebor. 75: 13 |
confitendum. 371: 5 |
confitentem. 255: 16 |
confiteor. 103: 6 |
confiterentur. 318: 22 |
confiteretur. 255: 17 |
confiteri. 245: 5 |
conflixisse. 384: 25 |
confodit, *præ.* 176: 30 | 234:
15 |
confodite. 348: 4 |
confodiunt. 266: 26 |
confossa. 217: 3 |
confossi, *plur.* 98: 9 | 168:

4 |
confosso, *ablat.* 350: 16 |
confossum. 216: 13 |
confossus. 340: 6 | 349:
25 |
confuderat. 313: 30 |
confugerant. 70: 7 | 125: 25 |
354: 25 |
confugerat. 182: 4 |
confugerent. 411: 25 |
confugio. 249: 4 |
confugisser. 377: 1 |
confugit, *præ.* 414: 14 |
confugiunt. 125: 20 |
confundente æstu dispares
undas. 379: 24 |
confundimus. 326: 19 |
confusi, *plur.* 175: 24 |
confusus, *abl.* 370: 30 |
confuso ore, *turbato.* 243:
1 |
confusus pudore. 289: 28 |
congeri. 311: 17 |
congesta, *accus.* 116: 2 | 350:
8 |
congestam. 336: 10 |
congestis, *abl.* 179: 17 | 299:
17 |
conglarium. 223: 18 |
congradi. 172: 17 | 197: 27 |
221: 5 | 374: 26 |
congregantur. 310: 24 |
congregata. 358: 20 |
congregaverant. 210: 19 |
conjectans. 96: 13 | 155: 19 |
163: 16 |
conjectare. 291: 26 |
conjectaret. 381: 25 |
conjectari. 148: 10 |
conjecti in angustias exerci-
tus. 193: 18 |
conjectum oculorum, *aspec-
tum.* 375: 10 |
conjectura. 256: 8 |
conjuge. 90: 20 | 139:
6 |
conjugem. 108: 10 | 110:
3 | 156: 10 | 170: 11 |
220: 26 | 223: 12 | 249:
16 |
conjuges. 79: 24 | 104: 13 |
122: 9 | 168: 33 | 186:
5 | 199: 2, 4 | 200: 3 |
203: 17 | 266: 1 | 396:
10 |
conjugibus. 199: 21 | 201: 19 |
404: 20 |
conjugum. 227: 6 | 249:
19 |
conjuncta, *abl.* 137: 11 | 178:
7 |
conjunctam. 295: 1 |
conjuncti, *plur.* 369: 17 |
conjunctis, *abl.* 355: 11 |
fontium: id est, *cognatis.*
256: 7 |

conjuncto, *abl.* 356: 14 |
conjunctos. arcta propinqu-
tate. 101: 24 |
conjunctum, *accus.* 267:
21 |
conjunctus. 378: 3 |
conjungi. 178: 6 | 215:
21 |
conjunxerat. 249: 21 | 343:
12 |
conjurati, *plur.* 241: 28 | 321:
17 | 322: 10 |
conjuratio. 247: 13 |
conjuratioris. 245: 10 | 250:
21 | 252: 12 |
conjuratis, *abl.* 321: 24 |
conjuratos. 242: 12 | 246:
10 | 250: 20 | 321: 14 | 323:
31 |
conjur. 79: 18 | 99: 23 |
105: 12, 16 | 311: 29 |
connexæ, *plur.* 121: 20 |
connexis, *abl.* 146: 14 |
conniti. 207: 2 | 270: 16 |
connubio, *abl.* 304: 8 | 316:
25 |
conor. 359: 27 | 395:
25 |
conquererentur. 413: 15 |
conquestos. 167: 18 |
conquestus. 226: 6 |
conquirerent. 379: 1 |
consalutant. 291: 31 |
consalutatum, *accus.* 409:
12 |
consanguineos. 247: 33 |
conscendere, *inf.* 410: 2
33 |
conscenderet. 216: 10 |
conscendit. 210: 26 |
conscendant. 124: 15 |
conscientia, *abl.* 211: 27 | 251:
15 | 265: 18 | sceleris amens
& attonitus. 249: 26 |
conscientiæ notas. 85: 19 |
conscientiam. 245: 17 | 250:
10 |
conscii fumus nobis. 251:
5 |
consciis, *abl.* 106: 5 | 248:
5 |
conscio. 313: 23 |
consciorum. 323: 13 |
conscium. 248: 12 | 325:
1 |
consciis sceleris Dymno.
252: 8 |
conscriptis, *abl.* 375: 12 |
consecrare. 405: 24 |
consecrata. 319: 21 |
consecratam. 138: 5 |
consecratur. 372: 19 |
consecutus, *abl.* 198: 8 |
consecutus. 151: 8 |
confederant. 303: 15 |
confederati

VOCABULORUM.

- confederat. 161: 16 | 343:
 14 |
 confedisset. 159: 10 |
 confedit, *insidiis*. 133: 2 | 189:
 9 | 290: 22 |
 confesescatis. 395: 29 |
 confenserunt. 200: 12 |
 consensu. 255: 7 |
 consequamur ex nostra mor-
 te, quod ex tua perebamus.
 325: 19 |
 consequendi. 215: 27 |
 consequeris, *futuri*. 294:
 6 |
 consequi. 150: 9 | 270: 28 |
 278: 24 |
 consequitur. 171: 1 | 319:
 20 |
 consequuti. 264: 15 |
 consecuta. 328: 9 |
 consecutus. 350: 6 |
 conserebant levia praelia.
 344: 11 |
 conferere pugnam. 97: 9 |
 conferta robora virorum.
 75: 18, 19 | 121: 22 | 354:
 16 |
 conferti milites, *plur.* 97: 5 |
 confertis super capita scutis,
abl. 194: 3 |
 conservari. 211: 33 | 228:
 5 |
 conservata. 233: 8 |
 conservatam. 82: 15 |
 conserves. 208: 18 |
 conferunt. 234: 17 |
 conferuntur frumento qua-
 mitiora sunt. 275: 10 |
 considera. 295: 3 |
 consideraturum. 281: 6 |
 considerare. 70: 4 | 240: 3 |
 283: 14 | 288: 15 | 292: 5 |
 315: 33 | 371: 1 | in novam
 urbem. 272: 8 |
 considerem. 190: 17 |
 considerent. 380: 9 |
 consideret pulvis. 216: 2 |
collaberetur. 337: 17 |
 consignant. 294: 24 |
 consilia, *accus.* 108: 11 | 238:
 22 | 273: 20 | 277: 10 | 354:
 27 | 411: 9 |
 consilii. 76: 12 | 154: 3 | 213:
 165: 12 | 211: 30 | 213:
 7 | 242: 4 | 312: 1 | 322:
 19 | 328: 3 | 337: 18 | 344:
 25 |
 consiliis. 295: 4 | 407:
 23 |
 consilio, *abl.* 88: 11 | 130:
 13 | 172: 3 | 199: 16 |
 200: 20 | 244: 19 | 255:
 10 | 257: 5 | 267: 13 | 291:
 20 | 313: 14 | 344: 33 |
 393: 6 |
 consilium. 89: 28 | 113: 17 |
 2. *Curium*.
 150: 12 | 157: 8 | 165: 25 |
 179: 13 | 191: 11 | 206:
 3 | fugæ. 207: 11 | 212:
 24 | 229: 17 | 240: 14 |
 245: 26 | 257: 8 | 274:
 4 | 312: 3 | 323: 27 | 327:
 28 |
 consistere. 92: 11 | 172: 16 |
 314: 22 |
 consistenter. 161: 10 | 360:
 6 |
 consistimus. 360: 25 |
 consistit. 274: 5 |
 consistæ, *plur.* 234: 14 |
 consistam insulam palmis
 frequentibus. 388: 18 |
 consitis, *abl.* 266: 12 |
 consobrinus. * 248: 11 |
 consolandam. 323: 19 |
 consolandas. 101: 3 |
 confers. 408: 30 |
 conspecta. 91: 13 | 118: 12 |
 124: 8 | 176: 25 | 197: 26 |
 302: 11 |
 conspecti, *plur.* 216: 3 | 249:
 8 |
 conspectis, *abl.* 159: 12 |
 conspecto, *abl.* 133: 17 | 368:
 4 |
 conspectos. 315: 28 |
 conspectu. 82: 21 | 103: 10 |
 119: 1 | 120: 14 | 154: 14 |
 283: 1 | 356: 2 | 414:
 6 |
 conspectum, *subst.* 178: 5 |
 192: 9 | oculorum de-
 missit obscuritas. 301: 24 |
 344: 33 | 406: 24 |
 conspectus vestri, *subst. nom.*
 247: 6 | 343: 22 |
 conspectus, *paric.* 266: 17 |
 299: 7 | 369: 27 |
 conspexerant. 216: 3 |
 conspexerat. 369: 7 |
 conspexere. 101: 8 | 203:
 10 |
 conspexisset. 189: 12 |
 conspexit. 96: 14 | 154: 28 |
 217: 3 | 221: 12 | 228: 2 |
 301: 27 | 313: 26 | 340: 7 |
 349: 23 |
 conspiceret. 132: 9 | 189: 15 |
 197: 20 |
 conspicerent. 270: 21 |
 conspiceret. 291: 25 |
 conspici. 97: 17 | 161: 20 |
 171: 2 | 188: 14 | 246: 21 |
 270: 9 | 332: 15 |
 conspiciebatur. 162: 17 |
 conspiciua, *fam.* 78: 16 |
 conspiciuum. 188: 15 | 369:
 26 |
 conspicuus. 125: 13 |
 conspiret. 370: 7 |
 conspabat. 72: 4 | 88: 13 |
 284: 2 | 305: 2 | 323: 16 |
 378: 4 | 410: 19 |
 constant. 327: 12 |
 constantier. 242: 5 | 349:
 3 |
 constantia, *abl.* 103: 11 |
 207: 5, 29 | 258: 16 |
 410: 31 |
 constantia. 375: 9 |
 constantiam. 204: 7 |
 constantis. 242: 18 |
 constantissimæ. 360: 22 |
 constantius. 133: 13 | 371:
 3 |
 constaret, *certum esset*. 209:
 28 |
 constat, *certum est*. 75: 16 |
 205: 11 | 308: 4 |
 consistit. 98: 22 | vigor con-
 stat ex spiritu. 416: 2 |
 consternat maria classibus.
 370: 8 |
 consternatio, *seditio*. 395: 8 |
 consternatione, *seditio*. 306:
 14 |
 consternationem, *defectionem*.
 210: 14 | 411: 27 |
 consternationis, *seditionis*.
 267: 7 | 299: 3 | 395:
 25 |
 constet. 182: 1 |
 constiterant. 216: 33 | 280: 16 |
 295: 11 |
 constiterat. 99: 29 | 182: 11 |
 192: 3 | 413: 26 |
 constitit. 174: 24 | 186: 2 |
 279: 7 | 309: 3 | 369: 18 |
 408: 8 | 410: 30 |
 constituerant. 233: 24 | 266:
 15 |
 constituerat. 253: 21 |
 constitueret. 110: 14 |
 constituerunt. 266: 6 |
 constitueret imperium, *stabilius*.
 168: 29 |
 constituit, *prat.* 93: 23 | 167:
 15 | 300: 25 | 332: 7 | 339: 5 |
 fortuna tamam pretium-
 que rebus. 386: 4 |
 constituto. 268: 4 |
 constrata. 385: 17 |
 constratum. 376: 7 |
 constraverat. 182: 14 |
 constrictæ, *plur.* 270: 6 |
 constringi. 242: 6 |
 constupratam. 387: 11 |
 consuetudine stupri. 155:
 18 |
 consuetudinem. 261: 3 |
 consuetudo. 200: 12 | 227: 10 |
 263: 10 |
 consueverint. 300: 16 |
 consulebatur in commune.
 209: 20 | in-medium. 348:
 18 |
 consulenti. 196: 4 |
 consulere victis. 110: 4 |
 Kkk

INDEX

288: 9 |
 consulerent. 141: 14 | 341:
 11 |
 consulerentur. 133: 4 |
 consuleret. 171: 19 |
 consult. 254: 13 |
 consulte. 213: 19 |
 consultur. 253: 4 | *delibera-*
tur. 354: 29 |
 consulta animi pensando.
 291: 24 |
 consultabat. 272: 13 |
 consultant. 296: 14 |
 consultare. 194: 6 | 300:
 12 |
 consulto in commune fuerit
 opus. 407: 24 |
 consultum. 155: 15 | 407:
 27 | nihil gravius in dedi-
 tos. 203: 13 |
 consultuisse. 254: 15 |
 consuluit. 141: 7 | 222:
 2 | natura male huma-
 nis ingeniis. 309: 11 |
 consumerem frustra verba.
 207: 1 |
 consumeret. 222: 22 |
 consumi. 370: 29 |
 consumit rubigo ferrum.
 292: 25 |
 consummato patricio. 251:
 16 |
 consumperunt. 301: 8 |
 misericordiam *exhauste-*
tur. 344: 34 |
 consumpsimus. 361: 5 |
 consumpsit. 411: 9 | *enecavit.*
 315: 20 |
 consumpta, plur. 119: 22 |
 381: 17 |
 consumpti. 240: 23 |
 consumptis, *abl.* 310: 16 |
 333: 16 | miserabili morte.
 172: 18 |
 consumpto, *abl.* 243: 4 | 245:
 18 |
 consurgit. 280: 1 | 296: 2 |
 324: 8 |
 consurgunt. 255: 11 | 265: 8 |
 308: 20 |
 contabulato mari molibus.
 205: 2 |
 contractos. 398: 17 |
 contragium. 382: 5 |
 contracta. 128: 7 |
 contractum, *accus.* 214: 2 |
 contegi. 194: 16 |
 contegunt. 195: 9 | 333:
 11 |
 contemnite. 169: 6 |
 contemplantem. 337: 18 |
 contemplaretur suum loco-
 rum. 284: 6 |
 contemplatio. 413: 7 |
 contemplatus. 82: 3 | 112: 8 |
 142: 6 | 347: 15 |

contempserat. 80: 8 | 168:
 23 |
 contempserit. 170: 23 |
 contempsi. 358: 22 |
 contempsit. 173: 8 |
 contempta, *abl.* 151: 5 | 227:
 27 | 377: 18 |
 contempti. 288: 23 |
 contemptim. 344: 20 | 367:
 13 | 374: 16 |
 contemptio mortis. 405:
 21 |
 contempto, *abl.* 171: 23 |
 contemptu sui. 193: 6 | 320:
 14 |
 contemptum, *partic.* 244:
 18 | *subst.* 409: 7 |
 contententium. 359: 33 |
 contenderat. 175: 12 |
 contendere, *infin.* 178: 4 |
 contendere. 162: 15 |
 contenderet de regno æquo
 Marte. 108: 11 |
 contendimus. 359: 17 |
 contendis. 292: 23 |
 contendit, *pres.* 87: 10 | 107:
 9 | 145: 4 | 159: 7 | 239:
 19 |
 contendo. 324: 31 |
 contenti. 317: 6 | 340:
 13 |
 contentio. 307: 12 |
 contentione prava animi
 abreptus. 288: 16 | 307:
 18 |
 contento. 371: 11 |
 contentos. 319: 29 |
 contentum. 82: 23 | 128: 5 |
 225: 7 |
 contentus. 108: 12 | 137: 7 |
 153: 16 | non laceffi. 161:
 9 | 170: 16 | 308: 7 | 391:
 18 |
 contreritus. 103: 10 | 104: 26 |
 409: 29 |
 contreruit. 100: 17 | 397:
 9 |
 contexerant. 214: 11 |
 contexerat. 296: 20 |
 conticuerat. 409: 29 |
 contigerant longinqua co-
 gnatione. 417: 2 |
 contigissent. 323: 30 |
 contigisset. 210: 6 |
 contigua, plur. 134: 1 |
 continebantur. 267: 2 |
 continebatur. 404: 23 |
 continendum. 369: 11 |
 continens se in secundo gra-
 du. 131: 19 |
 continenti terra, *abl.* 115: 4,
 17, 22 | 117: 15 | fronde
 tectæ arbores. 197: 20 |
 incendio. 91: 14 | 277: 20 |
 315: 19 |
 continentia. 102: 15, 24 |

156: 5, 9 |
 continentia. 154: 20 |
 continentiam. 111: 20 | 237:
 18 |
 continentur. 227: 15 |
 continere. 156: 24 | 262:
 14 | 298: 21 | 394:
 10 |
 continerent. 369: 13 |
 continerentur exemplo cla-
 dis. 285: 7 |
 contineretur. 274: 17 |
 contingebant. 256: 2 |
 contingens cognatione pro-
 pinqua. 192: 18 |
 contingentem. 320: 9 |
 contingerent. 189: 11 | 282:
 23 |
 contingeres. 292: 17 |
 contingimus. 294: 28 |
 contingis. 244: 7 |
 continuæ, *dat.* 290: 18 |
 continuata. 195: 10 |
 continuari. 301: 13 |
 continuerat, *compresserat.* 315:
 22 |
 continui, *gen.* 154: 5 |
 continuis, *abl.* 305: 1 |
 continuo, *abl.* 360: 5 | 367:
 13 |
 contorsit. 350: 2 |
 contra. 108: 14 | 117: 13 |
 229: 18 | 358: 11 | 413:
 26 |
 contractis, *abl.* 114: 17 |
 contractum. 394: 15 |
 contrahebat accolis. 239: 1 |
colligebat. 274: 26 |
 contrahere, *colligere.* 315:
 12 |
 contraheres. 319: 15 |
 contrahi. 146: 9 | *colligi.*
 201: 26 | 239: 26 |
 contrahit. 226: 5 |
 contrarium, *accus.* 169: 14 |
 264: 22 | 363: 12 |
 contrubinales. 225: 11 | 384:
 17 |
 contrubernii. 200: 9 |
 contruitu, *abl.* 214: 5 |
 contumaci vultu. 135: 4 |
 contumacia. 244: 25 | 320:
 18 |
 contumaciam. 394: 19 |
 contumacius, *adv.* 142:
 2 |
 contumeliam. 155: 10 | 190:
 9, 14 |
 conturbatos. 264: 24 |
 convalescere. 84: 7 |
 convalesse. 369: 25 |
 convenerant. 146: 10 | 164:
 15 |
 convenerat. 135: 23 | 187:
 17 | 301: 20 | 345: 29 | 374:
 21 |

VOCABULORUM.

convenientem *congruentem*.

209: 11

convenire, 131: 14 | 192:

19 | 244: 9 | 338: 14 | 407:

12 |

convenit, 413: 17 |

conveniunt, 209: 33 |

conventu, 129: 14 |

converberare os suum, 264:

27 |

converunt, 275: 14 |

conversa, *plur.* 169: 14 | 231:

2 |

conversari, 322: 3 |

converso in bellum, 145:

20 | 347: 9 | 403: 15 |

conversum, 196: 19 |

conversus, 75: 8 | 282: 14 |

307: 4 | 339: 26 |

convertam, 300: 28 |

converterant, 99: 22 | se ad

curam, 118: 16 |

converterat, 176: 19 | 311:

30 | 378: 3 |

consilia in bellum, 156:

16 |

converti, 173: 10 |

conve-ut, *pres.* 182: 28 |

314: 7 | 316: 18 | in fugam,

216: 8 |

convictum, 326: 11 | 376:

20 |

convivae, *plur.* 204: 22 | *genit.*

309: 17 |

convivales ludi, *plur.* 186:

6 | 223: 5 | 317: 7 | 321:

23 |

convivialia, *acc.* 342: 23 |

convivas, *acc.* 385: 23 |

convivia, *acc.* 186: 8 | 204:

12 | 222: 12 |

convivii, 319: 22 |

convivio, 100: 15 | 249: 9 |

251: 10 | 274: 17 | 306:

7 | 308: 7 | 318: 19 | 321:

21 | 373: 8 | 374: 13 | 375:

11 |

convivium, *acc.* 313: 19 |

318: 16 | 319: 6 | 320: 8 |

322: 25 |

convocari, 194: 10 | 233:

16 | 255: 5 | 281: 3 |

convocat, 167: 22 |

convocatis, *abl.* 178: 9 | 215:

1 | 316: 2 |

convocatos, 200: 24 |

convocaverunt, 315: 4 |

convulnerantur, 210: 14 |

convulsa, 193: 14 |

coortis, *abl.* 392: 11 |

Cophan, 300: 8 | 301: 30 | 302:

1, 8 |

Cophas, 301: 33 |

copia, *abl.* 116: 18 | 153:

11 | 178: 11 | 187: 11 | 232:

6 |

copia, *plur.* 93: 19 | 135: 17 |

146: 11 |

copiam fore Pharnabazi,

131: 1 |

copiarum, 74: 8 | 92: 11 |

130: 18 | 131: 13 |

copias, 90: 19 | 98: 27 | 113: 7 |

119: 5 |

copidas, *accus.* 349: *

10 |

copiis, 73: 1 | 93: 1 | 109: 4 |

129: 13 |

copulavere, 211: 10 |

coram, 327: 25 |

corda, 207: 33 |

cordi, 123: 4 | sunt, 186: 7 |

esset, 190: 6 | 250: 7 |

357: 9 | 360: 19 | 390:

21 | sunt regi, 186: 7 |

coria, *acc.* 118: 16 |

cornibus, 167: 12 | 168: 24 |

cornu, *acc.* 81: 1 | 92: 22 |

93: 13 | 23 | 96: 11 | 13 |

100: 4 | 160: 7 | 162:

10 |

cornua aciei, *acc.* 150: 1 | 162:

19 | 166: 7 | 169: 9 | *luna,*

230: 15 | 334: 6 | 341:

21 | 347: 26 | in cor-

nua divisum agmen, 345:

28 |

corona, *abl.* 132: * 15 |

354: 8 | 366: 12 | urbem

capit, 285: 5 | circumde-

dit, 285: 15 | sub corona

venisse, *auctione.* 377:

11 |

coronam, 115: 7 | 129:

17 |

coronas, *acc.* 342: 20 |

coronatus, 374: 24 |

coronis, *abl.* 124: 15 | 182:

14 | 353: 3 | 385: 16,

20 |

corpora, *acc.* 101: 22 | 161:

11 | 163: 14 | 169: 1, 18 |

175: 27 |

corpore, 215: 9 | 220: 9 |

237: 1 | 296: 7 | 309: 19 |

410: 17 | 412: 7 |

corpore, 86: 14 | 102: 29 |

154: 11 | 159: 5 | militum

corpore, *i.* *multitudine.*

397: 28 | 407: 2 | 414:

11 |

corporibus, 99: 13 | 156:

20 | 201: 21 | 217: 3 |

227: 25 | 270: 22 | 333:

21 |

corporeis, 82: 23 | 93: 14 |

102: 27 | 168: 15 |

corporeum, 98: 15 | 162:

31 | 186: 11 | 237: 7 |

298: 5 | 315: 8 | 343: 16 |

355: 12 | 318: 22 | 397:

25 |

corpus, *acc.* 101: 17 | 111:

19 | 124: 6 | 145: 1 | 155:

23 |

corrupta, 193: 14 |

corruptus, 239: 15 |

corruerent, 349: 7 |

corrueret urbis recta flu-

men, 184: 6 |

corripitur apprehenditur, 255:

18 |

corripuit manu, 396: 24 |

corruerent, 79: 9 |

corruisset, 320: 15 |

corrumperet, 76: 8 | 165: 10 |

379: 19 |

corruptit, 80: 18 | famam,

141: 22 |

corruperant, 318: 9 |

corruissent, 168: 4 |

corrupta forte *pulchritudo.*

99: 28 |

corruptus nomen, 186: 3 |

corruptum, *mascul.* 85: 5 |

416: 1 |

corruptus, 252: 13 |

corui, *plur.* 117: 1 | 123: 21 |

133: 2 |

corvos, 123: 12 |

corvus, 132: 17 |

Corycium, * 81: 13 |

Costiorum, 160: * 2 |

cores, *plur.* 132: 8 |

coribus, *abl.* 192: 1 |

Crasum, 80: 12 |

crapula, 386: 3 |

crassitudine, 185: 9 |

crastinum, *acc.* 158: 23 |

crateres, 385: 16 |

Cratero, 120: 23 | 196: 12 |

228: 24 | 240: 5 | 255: 28 |

297: 11 | 334: 20 |

Crateram, 145: 21 |

Craterum, 119: 6 | 202: 6 |

241: 1 | 285: 4 | 303: 17 |

317: 15 | 416: 11 |

Craterus, 94: 2, 3 | 166:

3 | 196: 18 | 197: 31 |

198: 9 | 244: 22 |

246: 3 | 255: 17 | 288: 17 |

297: 17 | 335: 1 | 370: 4 |

388: 7 | 409: 16 |

cratibus, *abl.* 191: 15 | 396:

1 |

crebra, *abl.* 126: 14 | 172:

15 |

crebri, *plur.* 254: 20 | 275:

9 | 363: 20 |

crebris, *abl.* 81: 4 | 82: 7 |

125: 17 | intervallis, 296:

19 |

crebro, *adv.* 329: 8 |

crebros, 154: 9 |

credam, 207: 5 | 265: 26 | 372:

3 |

credant, 327: 11 |

credas, 294: 22 |

k k k i j

INDEX

- credat. 200: 17 |
 credatis. 227: 30 |
 credatur. 319: 18 |
 credebant. 100: 20 | 126: 3 |
 135: 20 | 226: 2 | 368: 20 |
 376: 9 | 395: 6 | 416: 11 |
 credibat. 137: 8 | 147: 12 |
 152: 3 | 167: 20 | 176: 18 |
 279: 29 | 312: 1 | 351: 5 |
 358: 5 | 408: 6 |
 credebatur. 194: 9 | 235: 3 |
 credens. 107: 9 |
 credenda, acc. 122: 16 | 392: 1 |
 credenti. 92: 14 |
 credentibus. 369: 27 |
 credentem. 292: 13 | 260: 22 |
 credentium. 369: 18 |
 credere. 115: 11 | 127: 2 |
 141: 19 | 211: 3 | 212: 20 | 319: 4 | 406: 1, 31 |
 crederem. 102: 16 | 211: 25 | 227: 2 |
 crederent. 196: 16 | 205: 10 | 257: 21 | 388: 17 | 409: 22 |
 crederes. 154: 16 | 262: 6 | 315: 19 | 364: 8 | 395: 17 | 404: 32 |
 crederet. 196: 8 | 300: 14 | 323: 13 | 377: 20 |
 credi. 90: 5 | 137: 8 | 256: 16 | 299: 8 | 318: 3 |
 credibile dictu. 216: 29 |
 crediderant. 364: 16 | 397: 24 | 274: 22 | 297: 2 | 388: 16 |
 credidere. 182: 29 | 232: 1 | 249: 24 | 338: 20 | 415: 5 | 416: 7 |
 crediderim. 212: 2 |
 crediderit. 244: 17 |
 crediderunt. 173: 24 |
 credidi. 397: 22 |
 credidisse. 244: 12 | 245: 20 | 251: 19 |
 credidissent. 203: 10 | 388: 4 |
 credidisset. 229: 17 |
 credidisti. 251: 10 |
 credidit. 247: 27 |
 credimus. 201: 24 |
 credis. 165: 9 | 319: 22 | 370: 5 |
 credit. 250: 22 |
 credite. 170: 11 |
 creditis. 169: 21 | 170: 14 | 227: 12 | 228: 20 | 248: 22 | 252: 4 | 358: 6 |
 creditum. 322: 3 |
 crediturum, commissurum. 80: 24 |
 credo. 76: 5 | 106: 5 | 127: 4 | 155: 5 | 171: 33 | 292: 6 | 317: 4 | 335: 11 | 356: 11 | 367: 25 | 412: 7 |
 credulas regis aures. 390: 26 |
 credulis. 267: 28 |
 credulitas. 368: 25 |
 credulitatem suam addixerat. 288: 11 |
 credulitatis. 255: 22 |
 credulos. 245: 24 |
 credunt. 73: 10 | 141: 2 | 205: 7 | 331: 4 | 334: 2 |
 cremabant. 384: 2 |
 cremant. 363: 9 |
 cremarentur. 102: 2 |
 cremari. 333: 19 | 362: 2 |
 crematis, abl. 382: 15 |
 cremaverant. 153: 8 |
 crepidini portus applicant navigia. 131: 3 |
 crepidinibus, abl. 184: 4 |
 crepidis. 144: 12 |
 crepibat. 118: 10 | 379: 22 |
 crepente. 278: 7 |
 crepensis. 314: 17 |
 crepescere. 301: 9 |
 crepesceret. 162: 7 |
 crepescit. 339: 9 |
 Creta, gen. 114: * 15 |
 Cretam. 145: 17 |
 Cretenses. 94: 6 | 114: 18 |
 Cretensibus. 89: 12 | 167: 1 |
 Cretensis. 89: 1 |
 creverat. 235: 9 |
 crevisse. 272: 16 |
 crevit animus obsessis. 133: 11 |
 crimen, acc. 85: 23 | 251: 7 | 263: 3 | 388: 2 |
 criminabatur. 112: 7 |
 criminantis. 390: 27 |
 criminantium. 323: 16 |
 criminationem. 86: 12 | 375: 7 |
 criminibus, accusationibus. 390: 25 | 391: 16 |
 criminis. 244: 6 | 250: 19 | 253: 9 |
 criminum. 387: 13 |
 criminibus. 100: 1 | 404: 27 |
 Critobulus. 369: 4, 10 |
 crocodilos. 330: * 4 |
 crocum. 82: 1 |
 cruce. 377: 14 |
 cruci. 223: 6 | 282: 25 |
 cruciatibus, abl. 265: 15 |
 cruciatus. 256: 8 |
 cruciatus, acc. 255: 20 |
 crucibus. 126: 10 | 302: 16 |
 crucietur. 251: 4 |
 crudelitas. 99: 16 | 201: 15 | 281: 12 | 282: 3 | 386: 9 |
 crudelitatem. 326: 20 | 328: 9 |
 crudelitati. 251: 18 | 386: 10 |
 crudelitatis. 255: 15 |
 crudeliter. 258: 20 |
 crudelius. 105: 11 | 405: 8 |
 crudo latere, abl. 337: 13 |
 cruor. 117: 8 | 309: 17 |
 cruore. 313: 23 | 26 | 337: 23 | 358: 27 |
 crura. 355: 19 |
 crure. 283: 9 |
 crus. 134: 19 | 283: 13 | 337: 23 | 356: 5 |
 crystallo. 77: 19 |
 cubabant infra ipsum. 306: 3 |
 cubabar. 320: 9 |
 cubat. 326: 23 |
 cubiculi. 186: 25 | 322: 9 | 323: 6 |
 cubiculum, acc. 252: 10 | 313: 20 | 321: 21 | 333: 15 | 370: 1 |
 cubile. 76: 2 |
 cubilia. 361: 22 |
 cubilibus, abl. 360: 27 |
 cubitalia simulacra. 79: 5 |
 cubitorum. 183: 4 | 185: 9 | 333: 7 | 367: 18 |
 cubitum, subst. 85: 16 |
 cubuerant. 308: 10 |
 cucurrit. 266: 18 |
 cui. 85: 12 | 105: 14 | 188: 1 | 395: 10 | 404: 28 |
 cuiquam. 251: 6 |
 cuius. 149: 12 | 232: 2, 8 | 239: 25 | 405: 21 | 407: 19 | 411: 16 |
 cuiusque. 187: 18 | 273: 13 |
 culmine. 404: 15 |
 culpa, nom. 318: 7 | abl. 177: 13 | 375: 10 |
 culpam. 244: 16 | 282: 4 |
 culta muliebriter turba. 78: 15 |
 culti parentum loco. 116: 13 | 137: 16 |
 cultiora, loca. 270: 26 | tem-pora & ingenia. 292: 11 |
 cultores, incola. 127: 7 | 168: 34 |
 cultos. 211: 11 |
 cultu, ornatu. 72: 4 | 79:

VOCABULORUM.

23 | 100:23 | 182:22 |
201:22 | 203:16 | 208:
7 | 287:7 | 396:2 |
cultu corporis, *id est cura.*
82:23 | *vivendi ratione.*
378:6 | vitæ cultu aspera
gens. 234:4 | humano
cultu vacua loca. 294:11 |
honore. 340:28 |
cultum, *ornatum, subst.* 102:
29 | 385:10 | 406:3 |
mores. 361:1 |
culturam. 144:6 | 262:
24 |
cultus, *ornatus, subst.* 79:7 |
87:4 | 88:22 | 105:1 |
217:7 | *venerationis.* 319:
7 | *habitationis.* 203:1 |
270:10 |
cultus humani rara vestigia.
203:8 |
cultus, *honoratus.* 213:33 |
279:18 |
cum. 77:8 | 92:24 | 98:
19 | 182:9 | 189:1 | 199:
28 | 201:21 |
cumulantes. 176:12 |
cumulata, *fem.* 98:6 | 105:
6 | 120:11 |
cumulate, *plur.* 184:13 |
cumularis, *abl.* 240:17 |
cumulatum. 201:26 | 275:
14 |
cumulaverant. 189:7 |
cumulaverat. 182:16 | 390:
12 |
cumulavit. 175:22 |
cumuli, *plur.* 150:10 |
cumulis, *abl.* 116:26 | 338:
5 |
cumulo, *abl.* 120:9 |
cuncta, *acc.* 88:9 | 104:26 |
123:9 | 127:8 | 153:14 |
240:18 | 243:19 | 277:
21 | 415:20 | *hostium.*
113:13 |
cunctantem surgere. 308:
10 |
cunctanter. 253:17 |
cunctantes, *acc.* 90:16 | 233:
21 |
cunctanti. 112:2 |
cunctantibus, *abl.* 366:11 |
cunctatio. 408:10 |
cunctatione. 243:3 | 324:
1 | 366:17 |
cunctationem. 133:12 |
cunctatus. 164:22 | 201:3 |
211:12 | 323:8 | 408:
6 |
cuncti, *plur.* 397:5 | 412:
14 |
cunctis, *abl.* 239:7 |
cunctos. 239:15 |
cuneos, *militares.* 75:18 |
291:9 | 300:33 | 301:

6
cuniculis muros subruī. 134:
13 |
cuniculo subrutus murus.
134:17 | 286:7 | 377:
7 |
cuniculos agi. 132:6 |
cuniculus. 311:8 |
cuperem. 398:1 |
cuperes. 294:2 |
cuperet. 360:9 |
cupidine. 301:22 | 373:5 |
vifendi regis accenia. 236:
3 |
cupidinem. 406:4 |
cupiditare. 204:10 | 209:
31 |
cupiditatem. 111:9 | 215:27 |
267:14 | 356:9 |
cupiditates, *acc.* 237:18 |
411:9 |
cupiditatibus. 316:19 |
cupiditatis. 317:2 |
cupiditatum. 405:27 |
cupido, *fam.* 137:6 | 143:
3 | 237:14 | 268:2 | 300:
6 | 357:17 | 25 | 379:2 |
405:22 | *incessit.* 72:8 |
cupidos. 327:17 |
cupiebat. 239:16 | 412:
17 |
cupiens. 144:8 | 249:25 |
282:25 |
cupienti. 221:26 |
cupientibus. 394:12 |
cupientium. 406:18 |
cupimus. 199:11 |
cupitis. 371:9 |
cur. 245:21 | 407:20 |
408:31 |
cura, *abl.* 101:21 | 131:22 |
156:14 | 162:20 | 189:
20 | 260:8 | 355:9 |
curæ, *dat.* 243:9 | 381:
12 |
curam. 77:2 | 102:28 | 118:
15 | 156:11 | 230:12 | 357:
14 | 405:2 |
ad curanda corpora. 163:
14 | 322:13 |
curandum corpus. 279:7 |
301:25 |
curant. 208:15 |
curanti corpus. 243:14 |
curantis. 262:8 |
curare. 84:5 | corpora. 92:
5 | *sepelire.* 415:22 | 416:
3 |
curarum. 314:7 |
curationis. 369:6 |
curavit. 350:29 |
curis. 76:21 | 222:9 | 415:
17 |
curribus, *abl.* 159:28 | 346:
1 |
currimus. 262:19 |

currit. 330:4 |
currere. 278:22 |
curru. 107:2 | 168:24 |
171:2 | 173:17 | 174:7 |
182:25 | 213:32 |
curtum. 78:5 | 97:22 | 135:
9 | 174:5 | 12 | 210:26 |
211:9 | 333:10 |
currunt. 101:9 | 376:12 |
currus, *gen.* 79:2 | *plur.*
159:17 | 160:9 | 167:7 |
169:12 | 171:8 | 172:9 |
12 | 16 | 343:16 | 346:
8 | 12 | 16 | 385:23 | 390:
14 |
curfu. 83:6 | 91:9 | 169:
26 | 176:7 | 221:10 | 319:
28 | 334:5 |
cursum. 107:6 | 117:25 |
176:24 | 216:2 | 275:17 |
295:19 | 389:7 |
curfuris. 340:23 |
curfus. 215:6 | 298:2 |
358:11 | 379:25 | 389:
11 |
curvare. 334:6 |
curvatos. 349:11 |
curvatum, *neut.* 81:1 |
curvatus. 330:6 |
curvaverant. 353:14 |
custode. 198:16 | 237:13 |
custodes. 197:2 | corporis.
211:22 | 214:12 | 294:
28 | 298:21 | 310:11 |
332:19 | 339:26 | 406:
16 |
custodi, *dat.* 242:24 |
custodia, *abl.* 107:12 | 254:
17 | 260:8 | a custodia
huius opportunitatis. 344:
28 |
custodiæ, *dat.* 93:14 | 189:
21 | 213:11 | 403:15 |
custodiam corporis. 186:23 |
196:12 | 211:24 | 229:
18 | 234:3 | 314:10 |
320:17 |
custodibus. 130:22 | 164:
20 | 206:12 | 254:21 |
288:17 | 323:3 | 369:34 |
397:1 |
custodiebant. 253:28 |
custodiebantur. 167:14 |
custodiebatur. 154:26 | 260:
2 |
custodientium. 103:25 |
custodum. 171:24 | 223:
19 |
custos. 84:19 | 182:13 |
257:18 | 378:5 |
cutem. 332:13 |
Cydnus. 81:6 | 82:17 |
Cymaus. 199:8 |
Cypriorum. 120:23 | 145:
14 | 390:3 |
Cypro, *abl.* 120:20 |
Kkk ij

INDEX

Cyprum. 112: * 17 |
Cyrenensium. 137: * 10 |
Cyril. 170: * 19 | 227: 29 |
268: 6 | 391: 1 |
Cyro, *abl.* 285: 18 | 390: 11 |
Cytopolim. 205: 4, 16 |
Cytum. 159: 23 | 269: 4 |
Cyrus. 80: 11 | 202: 1 | 284: 1 |

D.

DAbant in profundum.
120: 17 |
dabat. 188: 12 |
dabatur. 77: 17 |
dabimus. 110: 5 | dono. 157: 22 |
dabitur. 300: 28 |
dabo nobilitatem ignobilibus locis. 372: 3 |
dabuntur. 398: 11 |
Dadala. 336: * 19 |
Dahæ, *plur.* 159: 16 | 227: 20 | 303: 18 | 314: 5 |
346: 9 | 354: 4 |
Dahas. 273: 7 | 312: 35 |
Dahis. 304: * 5 |
Damasci. 103: 19 |
Damascum. 90: * 18 | 103: 15, 25 | 107: 11 | 157: 10 |
damnabat. 74: 3 |
damnatus. 240: 12 |
damnare. 212: 5 | 250: 14 |
392: 4 |
damoaret. 89: 17 |
damnari. 258: 19 |
damnata, *abl.* 212: 22 | 229: 19 | *spe salutis.* 414: 12 |
damnato, *rejectione, abl.* 311: 23 |
damnatum. 249: 10 |
damnatus. 250: 15, 18 | 255: 20 |
damnaverat. 246: 1 |
damnem. 85: 9 |
damno, *abl.* 316: 6 | 395: 26 |
damnum, *acc.* 186: 16 | 208: 17 |
damus. 293: 3 |
dandum, *acc.* 407: 15 |
dare. 108: 13 | 175: 17 | 190: 7 | 230: 8 | 253: 20 | 274: 12 | 319: 17, 26 | 391: 2 |
darem. 158: 7, 20 |
daret. 230: 5 |
daretur. 245: 28 | 342: 4 |
dari. 128: 20 | 161: 11 | 165: 7 | 200: 16 | 211: 240: 16 |

308: 27 | in conspectum. 178: 5 |
Darii. 79: 17 | 105: 12 | 110: 11 | 128: 1 | 130: 3, 6 |
136: 5 | 154: 4 | 157: 5 |
174: 3 | 188: 18 | 189: 12 |
232: 11 | 238: 5, 9 | 272: 16 | 404: 25 |
Dario. 108: 6, 15 | 113: 6 |
114: 9 | 145: 15 | 146: 1 | 158: 2 | 171: 5 | 172: 24 | 189: 3 | 192: 29 |
207: 32 | 208: 11 | 229: 16 | 233: 4 | 298: 25 |
405: 3 |
Darium. 85: 8 | 106: 6 |
128: 19 | 161: 17 | 174: 28 | 192: 18 | 205: 17 |
228: 2 | 229: 15 | 18, 22 |
Darius. 107: 1 | 108: 15 |
131: 11, 22 | 154: 28 |
159: 9, 14 | 173: 17 | 174: 6, 12 | 178: 7 | 235: 13 |
237: 26 |
dat. 158: 14 |
data. 141: 13 | 147: 10 |
187: 7 | 200: 23 | 241: 6 | 257: 12 | 283: 1 | 302: 17 | 321: 6 | 405: 21 | *regia sella in conspectum.*
406: 24 | 414: 20 | 416: 11 |
datæ, *plur.* 143: 11 |
datam. 230: 4 | 308: 9 |
Datafernem. 279: 23, 27 |
date. 111: 6 | 278: 28 | 359: 33 |
dati, *plur.* 191: 13 | 197: 8 |
339: 22 |
datis, *abl.* 73: 10 | 103: 24 |
143: 10 | 149: 4 |
dato, *abl.* 101: 11 | 125: 10 |
132: 15 | 171: 9 | 175: 9 |
194: 3 | 196: 24 | 210: 26 | 228: 28 | 258: 16 |
276: 22 | 285: 6 |
datum. 85: 8 | 167: 16 | 225: 10 | 262: 19 | 338: 21 | 361: 20 |
datur. 117: 26 | 233: 17 |
daturus. 205: 12 | 365: 14 |
daturum. 84: 14 |
daturus. 264: 7 | 390: 14 |
datus. 84: 19 | 188: 6 | 269: 10 |
de die. 204: 12 | de industria. 193: 5 | 196: 15 | 345: 3 |
de libertate pugnandum est. 168: 28 |
de virtute militari certantibus. 187: 12 |
debeam. 372: 6 |
debebant. 323: 32 | 380: 11 |
debebat. 413: 35 |
debellare. 358: 6 |
debellari. 83: 11 | 147: 12 |
debellaturus super mensam. 273: 11 |
debent. 398: 8 |
debentem. 306: 17 |
debeo. 207: 2 |
debere. 159: 2 | 245: 24 |
249: 25 | 319: 6 | 323: 19 | 350: 25 | 411: 5 | 412: 28 |
deberent. 317: 6 |
deberes. 156: 23 |
deberet. 154: 14 | 170: 7 |
223: 6 | 244: 29 | 313: 25 |
debet. 292: 12 | 326: 1 |
debetis. 407: 6 |
debiles. 172: 17, 20 | 175: 24 | 199: 25 | 404: 11 |
debiliior. 186: 15 |
debilitati, *plur.* 119: 21 |
debilitatum. 306: 14 |
debita, *abl.* 106: 4 | 404: 3 |
debitas. 164: 1 |
debito, *abl.* 326: 13 | 405: 4 |
debitum, *acc.* 190: 19 |
debiturum. 245: 4 |
debituros. 261: 22 |
debiturus. 359: 20 |
debueras. 155: 4 | 265: 1 |
debuerat. 80: 24 |
debuerim. 252: 18 |
debuerit. 406: 6 |
debui. 249: 1 | 252: 9 |
debuir. 177: 6 |
decebat. 204: 14 | 213: 19 |
235: 4 |
decedat. 208: 21 |
decederet nox. 323: 12 |
decem. 100: 6 | 135: 15 |
161: 2 | 223: 15 | 246: 9 |
300: 29 | 310: 15 | 394: 20 | *decem & quinque.*
78: 14 |
deceperat. 213: 29 |
deceperis. 252: 27 |
decepit. 382: 4 |
deceptis. 291: 7 |
deceptus. 397: 22 |
decepiendum, *pugnandum.* 95: 17 |
decernere, *pugnare.* 74: 2 |
96: 12 | 159: 14 | 165: 11 |
decerneret ferro. 374: 15 |
Marte. 129: 2 |
decernunt, *statuunt.* 129: 16 |
245: 26 | 310: 14 |
deceperent. 336: 5 |
decefferant. 173: 4 | *recesserant.* 216: 32 |
decefferat ita mente. 284: 1 |

VOCABULORUM.

309: 12 |
 decidas, *cadās*. 292: 24 |
 decidunt, *labuntur*. 272: 4 |
 decipi. 163: 13 | 212: 6, 20 |
 221: 26 |
 deciso capite. 267: 7 |
 declarant. 409: 10 |
 declarat. 247: 25 |
 declinare. 358: 19 |
 declinasse. 365: 11 |
 declinatione corporis. 133: 22 | 277: 1 | 374: 29 |
 declinavit via militari, *sup-plea*. 206: 10 |
 declinent. 167: 23 |
 decreto, *abl.* 123: 17 |
 decora, *subst.* 168: 15 | 207: 25 | 220: 24 | *neut. adj.* 385: 22 |
 decorabant. 79: 3 |
 decore habitus raro. 316: 18 |
 decoris, *abl.* 78: 16 |
 decorum, *acc.* 82: 22 |
 decrevit. 199: 12 |
 decreto, *abl. particip.* 116: 17 | unius convivii. 319: 22 |
 decreverant, *statuerant*. 208: 8 | 210: 14 | 285: 9 | 393: 2 |
 decreverat, *statuerat*. 191: 9 |
 201: 20 | 206: 2 | 284: 9 | 311: 32 | 342: 14 | 343: 8 | 356: 18 | 394: 16 | 405: 24 |
 decreverit, *statuerit*. 407: 25 |
 decreverunt, *statuerunt*. 115: 21 |
 decrevi, *statui*. 395: 28 |
 decrevit, *statuit*. 112: 20 |
 decumis castris, *abl.* 341: 7 |
 decurrant. 283: 4 |
 decurrere. 361: 9 |
 decurrerent. 262: 26 |
 decurrisse. 243: 23 |
 decurrit. 329: 5 |
 decursurum. 330: 1 |
 decus, *acc.* 173: 22 | 207: 18 |
 277: 12 | 338: 19 |
 dedantur. 266: 30 |
 dedebant. 129: 9 |
 dedecore. 170: 20 | 333: 21 |
 390: 23 |
 dedecori. 309: 24 |
 dedecoris. 367: 25 | 390: 30 |
 dedecus, *acc.* 174: 6 | 186: 12 |
 dedendi. 341: 9 |
 dedens. 182: 5 | 232: 12 |
 dedentibus. 241: 6 |
 dederant. 408: 23 |

dederat. 76: 20 | 105: 15 |
 125: 24 | 146: 15 | 226: 2 | 220: 14 | 240: 23 |
 303: 5 | 387: 10 |
 dedere, *infm.* 283: 17 | 353: 8 |
 dederent. 70: 8, 15 | 300: 9 |
 dederes. 325: 6 |
 dederet. 349: 29 |
 dederimus. 263: 13 |
 dederis, *act.* 86: 2 |
 dedi, *pass.* 179: 6 | 238: 14 |
 313: 9 | *prat.* 300: 22 |
 dedicans. 362: 7 |
 dedit. 377: 17 |
 dediturunt. 378: 20 |
 dedidisset. 412: 2 |
 dedidit. 355: 23 | 383: 1 |
 designaretur. 304: 7 |
 designatur. 256: 14 |
 designatus. 397: 31 |
 designor. 252: 16 |
 dedimus. 263: 1 |
 dedis. 274: 9 |
 desecere naturam. 76: 14 |
 desesse. 242: 5 | 416: 8 |
 dedissent. 141: 10 |
 dedisset. 229: 17 | 233: 21 |
 dedit. 113: 19 | 150: 12 | 133: 10 | 187: 13 | 204: 4 |
 205: 14 | 233: 1 | 248: 13 |
 276: 5 | 297: 9 | 341: 6 |
 Deditameni. 314: 13 |
 deditas. 355: 6 |
 dediti, *plur.* 86: 25 | 241: 18 |
 deditio. 313: 16 | 354: 27 |
 deditio. 158: 22 | 182: 8 | 291: 18 | 302: 6 | 311: 19, 28 | 335: 17 | 338: 15 |
 343: 4 | 354: 24 | 355: 5 | fecerat. 110: 12 |
 deditio. 354: 29 |
 deditio. 302: 13 | 377: 2 |
 deditiorum. 302: 16 |
 deditis, *abl.* 181: 10 | 317: 9 | 383: 2 |
 deditos. 192: 27 | 203: 13 |
 204: 8 | 285: 10 | 354: 20 |
 deditur. 208: 3 |
 dedituros. 283: 26 | 376: 14 |
 deditus. 274: 10 | 313: 14 |
 359: 34 |
 deducerent. 382: 11 |
 deduceret. 135: 11 | 316: 27 |
 deduceretur. 413: 23 |
 deduci. 390: 2 |
 deducti, *plur.* 372: 24 |
 dedunt. 314: 6 |
 deduxere in planum. 220: 9 |

9 |
 decrant. 146: 12 | 385: 9 |
 decrat. 99: 15 | 175: 7 | 240: 3 | 296: 7 | 318: 5 |
 deero. 372: 2 |
 deesse. 379: 12 |
 deessent. 169: 3 | 383: 20 |
 deesset. 257: 8 |
 defatigati. 176: 10 | 315: 4 |
 defatigatum, *acc.* 357: 24 |
 defecerant. 125: 18 | ad ip-
 sum. 145: 15 | 258: 11 |
 275: 5 | 288: 4 | 297: 18 |
 310: 22 | 312: 13 | 319: 317: 16 | 372: 24 | 377: 12 |
 383: 19 |
 defecerat. 126: 9 | 137: 17 |
 244: 1 | 269: 1 | 278: 11 |
 defecerit. 365: 6 |
 defecerunt. 288: 22 |
 defecisse. 239: 22 |
 defecit. 291: 13 |
 defectio. 152: 10 | 276: 6 |
 284: 10 | 304: 11 |
 defectione. 136: 3 | 222: 5 |
 285: 4 | 299: 2 | 303: 7 |
 411: 7 |
 defectionem. 277: 9 | 310: 31 | 384: 27 |
 defectionis. 221: 4 | 241: 5 |
 284: 15 | 286: 13 | 290: 20 | 314: 5 | 343: 8 | 373: 3 | 377: 13 | 388: 6 | 390: 32 |
 deendebant. 363: 11 |
 defendentium. 363: 7 |
 defenderat. 259: 7 |
 defendere. 252: 20 | 262: 3 |
 307: 16 |
 defenderet. 414: 25 |
 defendi. 264: 19 |
 defensio. 250: 16 |
 defensionem. 260: 9 | 263: 28 |
 defensum. 308: 13 |
 defensus religionis loci. 414: 14 |
 deferabatur, *indicabatur*. 251: 20 |
 deferens, *nuncians*. 247: 25 |
 deferentes, *nunciantes*. 245: 24 |
 deferentibus. 245: 20 |
 deferre. 89: 6 | indicare. 243: 22 | 390: 24 |
 deferrentur. 212: 19 |
 deferret, *indicaret*. 252: 1 |
 deferri. 408: 2 |
 defert. 242: 27 |
 deferri. 83: 4 | 309: 22 |
 deficere. 152: 5 | 154: 5 |
 221: 13 | 278: 4 | 403: 6 |
 412: 25 |
 deficerent. 411: 26 | celum
 & lux ipsos. 203: 2 |

I N D E X

- deficeret. 137: 21 | 367: 28 |
 deficiat. 152: 8 |
 deficiebat. 349: 3 | 350: 5 |
 deficiens. 151: 12 | 221: 19 | 349: 25 | voce. 288: 2 |
 deficientem. 297: 1 |
 deficientia. 262: 7 | 270: 14 |
 deficientibus, *abl.* 107: 6 |
 deficientis. 278: 14 |
 deficientium. 217: 2 |
 deficit. 195: 2 |
 deficiunt. 360: 31 |
 defigerent. 300: 34 | 301: 7 |
 defixerant in vultu regis oculos. 292: 5 | ora in terram. 360: 6 |
 deflebant. 100: 21 | 339: 32 | 387: 9 |
 deflere. 239: 11 |
 deflueret secundo amne. 144: 8 |
 defluit. 149: 16 |
 defluxit. 291: 13 | 362: 9 | 369: 29 | 378: 24 | 381: 27 | gleba, *disparata est.* 133: 2 |
 defoderunt. 275: 3 |
 defodisse. 167: 19 |
 deformia ora cicatricibus. 395: 2 |
 defossæ, *plur.* 270: 4 |
 defuit. 75: 6 | 103: 1 | 112: 11 |
 defuncta multis casibus. 127: 8 |
 defuncti morte. 98: 2 | vitæ. 199: 19 |
 defuncto. 154: 10 |
 defunctos. 364: 16 |
 defunctus periculo. 133: 24 | 177: 1 | pro pero eventu. 305: 14 | 324: 17 |
 defungi. 222: 17 | honesta morte. 207: 15 |
 defuturos. 89: 27 |
 defuturum. 396: 7 |
 degenerare in peregrina ritus. 319: 14 |
 degeneravimus. 361: 1 |
 degeneravit a semetipso. 392: 6 |
 degeneres, *nom.* 160: 4 | 281: 2 | a domestico sermone. 281: 2 |
 degentes. 360: 26 |
 degunt. 333: 23 |
 Dei, *gen.* 139: 7 | 299: 8 |
 deiecit. 311: 12 |
 deiectionis quatuor ferarum millibus, *abl.* 223: 4 | 305: 17 |
 dejecto. 286: 12 |
 dejectum. 83: 7 |
 deiecerent. 281: 13 |
 deiciebant. 338: 6 |
 deinde. 151: 4 | 182: 22 | 187: 7 | 189: 9 | 212: 17 | 266: 26 | 278: 10 | 408: 33 | 412: 24 |
 delata, *neut.* 216: 33 | 245: 12 | 265: 12 |
 delatam. 251: 7 |
 delati, *plur.* 196: 28 |
 delationem. 245: 22 |
 delatum, *acc.* 247: 25 | 251: 12 | 252: 10 | 392: 3 |
 delatus. 260: 2 |
 debebant. 363: 11 |
 delecti, *plur.* 173: 18 |
 delectis, *abl.* 147: 9 | 161: 15 | 168: 22 | 188: 11 | 215: 12 | 305: 16 | 340: 2 |
 delectorum. 93: 14 | 136: 2 |
 delectos. 124: 4 | 285: 22 |
 delectum, *acc.* 397: 28 |
 delegerant. 213: 31 |
 delegisse. 408: 1 |
 delegit. 339: 22 |
 delenda. 113: 10 |
 delenti. 150: 16 |
 delescent. 204: 17 |
 delera, *plur.* 96: 3 |
 delectam. 205: 9 |
 deliberarem. 158: 6 |
 deliberastis. 244: 28 |
 deliberat. 199: 17 |
 deliberaturi, *plur.* 199: 6 |
 deliberaturos. 233: 18 |
 delicatam aquam. 188: 20 |
 deligatis, *alligatis, abl.* 121: 11 |
 deligi. 407: 28 |
 deliqui. 359: 29 |
 delituisse. 90: 12 |
 delphines. 330: 5 |
 demenda, *gen.* 268: 2 |
 demens. 265: 1 |
 dementia, *subst.* 374: 26 |
 demere. 207: 18 | 221: 16 |
 demersa, *plur.* 105: 6 | 388: 15 |
 demersis, *abl.* 114: 10 |
 demersit. 121: 2 | 125: 9 |
 Demetrio. 242: 24 |
 Demetrium. 247: 17 | 258: 10, 14 |
 Demetrius. 258: 4 |
 demisere. 350: 11 |
 demissa, *plur.* 185: 1 |
 demissis, *abl.* 359: 28 |
 demisso, *abl.* 247: 3 |
 demittere aciem a iugo montium. 164: 12 |
 demitterent. 187: 12 |
 demittit se ad planiora jugum montium. 197: 15 |
 Democrates. 233: 23 |
 demoliebantur recta. 338: 3 |
 demonstratum. 171: 4 | 196: 25 |
 Demophoonta. 366: 5 |
 demortuo, *abl.* 337: 5 |
 demperat. 405: 20 |
 dempsit. 151: 9 |
 dempra. 276: 14 |
 dempris, *abl.* 315: 32 | 333: 5 | 410: 13 |
 dempto, *abl.* 249: 17 |
 demprum. 221: 30 |
 demum. 77: 16 | 107: 9 | 151: 3 | 165: 1 | 279: 15 | 394: 20 |
 densæ, *plur.* 200: 22 |
 denarii, *plur.* 187: * 8 |
 denariis, *abl.* 274: 30 | 275: 1 |
 denariorum. 226: 1 |
 denarium, *gen.* 200: 15 | 21 | 280: 11 |
 denegaturus. 200: 2 |
 denegavit honorem exem- plo. 341: 6 |
 deni. 294: 16 |
 denis, *abl.* 183: 5 |
 densæ. 234: 14 |
 densam. 138: 6 |
 densatis agminibus, *abl.* 194: 3 |
 densis, *abl.* 228: 30 |
 dentes. 356: 8 |
 denunciabat. 85: 31 |
 denunciants. 311: 29 |
 denuntiantes. 397: 15 |
 denuntiaret. 70: 8 | 284: 5 | 343: 4 |
 denunciari. 314: 3 |
 quid denunciat hæc consternatio? quid sibi vult? 395: 9 |
 denunciata. 291: 20 |
 denunciati. 133: 15 |
 denunciacione. 235: 6 | bel- li add. ta. 126: 11 |
 denunciato in illum diem pe- riculo, *abl.* 133: 23 |
 denuncio, *præcipio.* 290: 6 |
 Deo. 86: 23 | 115: 14 | 122: 18 | 138: 5 | 139: 13 | 141: 13 | 230: 5 |
 Deorum. 79: 3 | 137: 19 | 213: 33 | 226: 7 | 237: 22 | 248: 16 | 309: 25 |
 Deos. 141: 13 | 155: 15, 21, 24 | 164: 1 | 170: 12 | 17 | 189: 15 | 200: 2 | 212: 17 | 230: 5 | 255: 19 | 290: 13 | 294: 26 | 319: 3 | 397: 8 | 406: 31 |
 depellite. 158: 13 |
 dependentes unci. 123: 15 |
 deperibat in quo. 321: 6 |
 deplorandam. 313: 27 |
 deplorare. 213: 23 |
 deponere. 161: 11 |
 deponi. 221: 12 |
 deponi

VOCABULORUM.

deponit. 190: 2 |
depopulatur. 283: 28 |
depopulatus, *active*. 316: 8 |
363: 2 |
deportare. 395: 12 |
deportaverat. 385: 13 |
deportavit. 394: 23 |
deposcebat tormenta in se-
metipsum. 258: 7 |
deposcens ad supplicia. 413: 37 |
deposcerem custodiam cor-
poris. 211: 25 |
deposcimus nobis bella. 370: 27 |
deposcunt. 291: 32 |
deposita, *abl.*. 82: 21 | 148: 2 | 265: 35 |
depositæ. 77: 4 |
deposuit. 410: 16 |
deprecandum, *acc.*. 192: 13 |
deprecantur, *orant.*. 265: 9 |
deprecarentur. 354: 26 |
deprecaretur. 192: 23 |
deprecata est. 192: 22 |
deprecationem. 192: 19 |
deprecor, *recuso*. 253: 26 |
264: 18 |
non deprecor hanc fidem ex-
hibendæ veritatis. 253: 7 |
deprehenderat. 315: 29 |
deprehendere, *pres.*. 85: 20 |
campi paucitatem ostende-
re, *pres.*. 169: 8 |
deprehenderit. 84: 2 |
deprehendi, *infin.*. 128: 11 |
197: 3 |
deprehendit, *pres.*. 415: 19 |
quos ventus deprehendit.
276: 1 |
deprehensa hæsitabat felici-
tas, *intercepta*. 194: 1 |
deprehensi. 193: 11 |
deprehensum. 266: 9 |
deprehensus. 205: 10 | 273: 3 |
depulsi. 340: 13 |
depulsi, *plur.*. 192: 2 |
Derbices. * 74: 18 |
descendere, *infin.*. 131: 15 |
350: 9 | in campos mare.
380: 5 |
descenderunt. 338: 16 |
descendit, *pres.*. 82: 23 | 110: 8 | 137: 9 | 237: 3 | 302: 15 |
describerentur in suam quif-
que gentem. 188: 9 |
descripserunt menses in qui-
nos denos dies. 334: 4 |
descripta, *plur.*. 74: 8 |
descriptus in totidem dies
annus. 78: 5 |
deseram. 250: 18 |
deseratis. 359: 19 |
2. Curtius.

deserebantur. 175: 26 |
deserere. 213: 27 | 313: 16 |
deserta, *acc.*. 151: 17 | 178: 13 | 271: 3 | 277: 16 | 294: 10 | 297: 21 | 338: 25 |
354: 5 | 378: 21 |
desertam. 88: 7 | 369: 32 |
383: 10 |
deserti, *plur.*. 340: 27 |
desertis, *abl. part.*. 345: 13 |
deserto, *abl.*. 201: 2 | 360: 2 | 396: 7 |
desertior. 265: 2 |
desertiores. 370: 23 |
desertoribus. 396: 17 |
desertorum, *subst.*. 265: 2 |
desertum, *acc. part.*. 264: 25 | 359: 36 |
desertus. 359: 34 |
deseruerant. 134: 22 |
deseruerat. 113: 20 | 161: 18 |
deseruere. 312: 27 |
deservisse. 347: 6 |
deservissent. 355: 16 |
deservit, *pres.*. 395: 22 |
desidente fabulo, *cedente*.
132: 11 |
desideramus. 293: 11 |
desiderant. 396: 1 |
desideranti. 261: 18 |
desiderare. 145: 11 |
desideraretur, *opus esset*. 319: 13 |
desiderati, *amissi*, *plur.*. 100: 8 |
desideraverit. 263: 13 |
desideravit. 291: 3 | 313: 28 |
desideria. 222: 17 |
desiderii. 237: 16 |
desiderio. 112: 11 | 185: 18 |
239: 15 | 277: 18 | 404: 4 | amissi ejus afflictus est.
144: 16 | vero lugebant.
404: 21 |
desiderium. 155: 18 | 226: 18 | 313: 12 | 405: 28 |
411: 15 | patriæ admovif-
sent. 226: 8 | humoris ac-
censum est. 278: 7 |
desierat. 259: 3 | 288: 10 |
desidero. 319: 29 |
desides otio, *nom.*. 187: 12 |
desierat. 340: 21 |
desistit. 272: 8 |
desistis. 395: 27 |
desilierant. 119: 15 |
desiliere. 119: 12 |
desiliit. 203: 3 | 236: 8 |
desilit. 98: 11 |
desiliunt. 291: 2 |
desilit. 366: 28 |
desiluit. 361: 19 | 396: 22 |
desinemus. 262: 2 |
desineret. 128: 18 | 129: 6 |

definit. 208: 19 |
definunt. 337: 12 |
desissent. 270: 15 |
desistere. 340: 14 |
desisteret. 261: 10 |
desit. 333: 12 |
desperabat. 410: 21 |
desperare. 200: 1 |
desperata, *abl.*. 131: 11 | 212: 8 | 233: 24 | 338: 14 | 363: 8 |
desperatæ, *dat.*. 360: 2 |
desperatio. 117: 16 | 162: 7 |
197: 17 | 198: 2 | 310: 26 |
367: 10 | 381: 11 |
desperatione. 209: 18 | 277: 17 | 384: 16 |
desperationem. 174: 9 | 270: 12 | 388: 2 |
desperationis. 168: 2 | 179: 5 | 411: 12 |
desperato, *cum desperassent*.
235: 10 |
desperaverunt. 300: 26 |
despicit. 256: 15 |
despicitur. 227: 28 |
destinabat. 156: 16 |
destinabatur, *designabatur*.
247: 21 | 375: 11 | para-
batur. 409: 6 |
destinare, *prospicere*. 314: 25 |
destinaret fatis. 141: 8 |
destinati, *designari*. 379: 21 |
destinasse imperio suo. 129: 5 |
destinassent, *decrevisser*.
117: 10 |
destinasset polenta muros
urbis futura, *designasset*.
144: 4 |
destinat. 143: 2 | 305: 19 |
409: 14 |
destinata salubriter, *plur.*.
93: 3 | 137: 11 | 282: 25 |
317: 13 | 337: 22 | 374: 19 | 414: 20 |
destinatarum multo ante
causatum. 212: 2 |
destinatas vices. 152: 5 |
destinatos ad obsequium,
paratos. 210: 7 |
destinatum. 348: 6 |
destinatus dies. 85: 14 | ser-
ti suæ, *Darius*. 213: 7 |
223: 20 | 325: 2 |
destinaverat. 266: 3 | 312: 18 | 321: 3 |
destinavimus. 248: 4 |
destinavit. 332: 17 |
desitit. 86: 17 | 313: 14 |
410: 23 |
desituerant. 174: 4 |
desituerat. 416: 3 |
desituere, *infin.*. 174: 8 |
111

INDEX

- pugnantem femora, *prat.*
220: 16 |
- destituit, *prat.* 144: II |
primas spes fortuna. 113:
3 |
- destituta, *plur.* 105: 3 | 381:
2 | actu navigia. 139: 2 |
Acadera incolementium fu-
ga. 336: 22 |
- destituta fluctibus belluæ.
381: 10 |
- destitutam. 70: 6 |
- destituti, *plur.* 122: 9 | 216:
18 | 322: 15 |
- destitutos. 395: 24 | 404: 6 |
411: 16 |
- destitutus. 250: 11 | 270: 10 |
349: 17 | 359: 34 | 366: 21 |
- derelictus. 215: 5 |
- destrui. 352: 5 |
- derecto, *abl.* 250: 24 |
- derectus. 263: 11 |
- detegebatur. 289: 27 |
- detegenda. 247: 13 |
- detegendum. 242: 2 |
- detegeretur. 261: 1 |
- deteriora. 260: 22 | 392:
1 |
- deterrere. 289: 20 | 353:
19 | 374: 19 |
- deterritas sequi classem bel-
luas, id est, *prohibitas.*
388: 14 |
- deterriti, *plur.* 395: 3 |
- detestabile, *acc.* 309: 15 |
- deterruit. 154: 1 |
- detineret. 200: 10 |
- detinet. 310: 21 |
- detonsis, *abl.* 404: 19 |
- detractæ, *plur.* 105: 10 |
- detractum. 100: 25 | 320: 14 |
403: 6 |
- detrahebant. 338: 4 |
- detrahebantur. 99: 13 |
- detrahentes ad terram. 198:
4 | 360: 12 |
- detraherent. 350: 15 |
- detrahi. 316: 26 |
- detraxerat. 364: 3 |
- detrectabant. 377: 17 |
- detrectabat. 414: 25 |
- detrectans. 356: 16 |
- detrectante. 339: 17 |
- detrectantes militiam. 264:
3 | 308: 1 |
- detrectantibus. 264: 11 |
- detrectare. 90: 15 | 360:
5 |
- detrimenta ergastuli. 199:
22 |
- detulerat. 213: 5 | 244: 21 |
247: 21 | 253: 18 |
- detulerunt. 347: 5 |
- detuli. 253: 22 |
- detulisset. 211: 27 | 244: 7:
12 |
- detulisset. 243: 14, 20 | 244:
13 |
- detur. 186: 5 |
- deturbarent. 302: 11 |
- deturbare. 348: 3 |
- deturbati, *plur.* 234: 9 |
- deturbatis, *abl.* 88: 8 | 340:
2 | 368: 2 |
- devecta. 390: 1 |
- devecti, *plur.* 126: 5 |
- devehendos. 122: 9 |
- devehitur. 376: 1 |
- devexerant. 123: 1 | 137:
17 |
- devictarum. 135: 17 | 222: 17 |
396: 9 | 406: 3 |
- devicti, *gen.* 175: 11 | 238: 1 |
- devictis. 327: 19 |
- devictorum. 175: 19 | 358:
28 |
- devictos. 285: 11 | 297: 6 |
405: 20 |
- devinctus tot meritis. 247:
14 |
- devinxerat. 390: 20 |
- devinxere. 122: 16 |
- devios. 256: 5 |
- Deum, *gen.* 96: 3 | 132: 16 |
245: 5, 17 | 318: 21 |
319: 26 | 327: 11 | 403:
26 |
- devolvebant projiciebant ex
alto. 123: 18 |
- devolverentur. 301: 11 |
- devolvitur præceps fluvius.
190: 22 |
- devoluti. 366: 20 |
- devolvunt laxa per prona
montium. 193: 7 |
- devorant. 322: 12 |
- devotis capitibus omnium,
id est, *proscriptis.* 323:
31 |
- devovi. 372: 1 |
- deurunt Aquilones quæ, &c.
330: 11 |
- Deus. 253: 3 | 319: 18 |
- dextera, *abl.* 93: 16 | 174:
5 |
- dexteram. 86: 22 | 117:
22 |
- dextero, *abl.* 175: 8 |
- dexterum, *neut.* 92: 22 | 93:
23 | 94: 4 | 98: 8 |
- dextra, *abl.* 79: 14 | 147: 6 |
152: 16 | 168: 24 | 207:
22 | 236: 8 | 237: 4 | 251:
18 | 374: 22, 24 |
- dextræ. 233: 12 |
- dextram. 132: 21 | 242: 7 |
244: 18 | 251: 9 | 310:
8 | 342: 6 | 374: 29 | 412:
11 |
- dextri, *gen.* 166: 2 |
- dextris, *abl.* 170: 22 |
- dextro, *abl.* 98: 17 | 120: 24 |
- 165: 20 | 167: 17 |
- dextrum, *acc.* 160: 8 | 164:
12 | 347: 20 |
- diadema, *acc.* 237: * 21 |
406: 24 | 407: 14 | 412:
11 |
- dicam *futur.* 250: 3 | *subjunct.*
359: 19 |
- dicantur. 180: 2 |
- dicat. 250: 6 | 325: 1 |
- dicatos, *consecratos.* 319: 3 |
- dicaverant. 122: 17 |
- dicavit. 145: 21 |
- dicebantur. 217: 22 |
- dicebat. 238: 2 | 308: 17 | 357:
4 |
- dicendi. 157: 18 | 249: 25 |
253: 27 | 261: 16 |
- dicendo. 289: 23 |
- dicendum. 324: 27 |
- dicens. 277: 10 |
- dicente. 207: 32 |
- dicentem. 326: 15 |
- dicentibus. 256: 9 |
- dicentis. 309: 8 |
- dicentur. 222: 21 |
- dicere. 90: 2 | 157: 8 | 168:
17 | 178: 7 | 199: 32 | 211:
15 | 249: 27 | 250: 18 |
255: 28 | 260: 9 | 263: 28 |
272: 16 | 291: 34 | 313:
27 | 324: 9, 24, 28 |
407: 19, 27 |
- dicerem. 156: 22 | causam.
251: 1 |
- dicerentur. 357: 6 |
- diceret. 196: 1 | 249: 13 | 255:
18 | 316: 24 |
- dici. 211: 24 | 273: 19 | 318:
2 | 338: 1 | leges a victori-
bus. 129: 1 |
- dicitur. 174: 6 |
- dico, *u.* 256: 11 | 261: 18 |
291: 19 | 408: 12 |
- dicta. 262: 6 |
- dicto, *abl.* 263: 26 |
- dictu. 86: 23 | 138: 5 | 179:
8 | 312: 21 | 403: 1 | parva
res. 116: 10 |
- dictum. 82: 17 | 88: 9 |
111: 15 | 121: 14 | 174:
20 | 176: 7 | 179: 16 |
232: 2 | 235: 19 | 264:
15 | 274: 27 | 277: 17 |
290: 9 | 320: 20 | 343: 17 |
345: 10 |
- dicturum. 168: 17 | 251:
26 |
- dicturus. 249: 31 | 263:
29 |
- dicunt. 80: 13 | 294: 14 |
- dicuntur. 117: 4 | 123: 8 |
183: 4 | 292: 9 | 334: 1 |
355: 24 |
- didicere. 75: 21 |
- didici. 155: 3 | 324: 11 |

VOCABULORUM.

didicisse. 179: 2 |
didicisset. 324: 10 |
didicit. 127: 3 |
diduxerat. 354: 7 |
Didymeon. 280: * 16 |
die. 83: 22 | 139: 10 | 151: 6 |
154: 21 | 176: 20 | 205: 13 |
228: 24 | 243: 8 | 257: 3 |
258: 2 | 279: 15 | 299: 3 |
316: 2 | 356: 17 | 374: 18 |
397: 13 | 405: 5 | 411: 1 |
diebus, *dat.* 78: 4 | 87: 19 |
122: 4 | 128: 1 | 129: 14 |
149: 4 | 183: 7 | 263: 9 |
298: 26 | 369: 24 | 387: 1 |
diei. 82: 19 | 176: 17 |
diem. 133: 23 | 168: 1 | 175: 22 |
198: 18 | 229: 14 | 241: 15 |
242: 5 |
dierum. 70: 14 | 316: 7 | 356: 20 |
dies. 78: 5 | 148: 2 | 168: 29 |
186: 15 | 197: 11 | 222: 22 |
227: 17 | 237: 15 | 243: 20 |
276: 19 | 314: 15 | 321: 18 |
357: 27 | 415: 16 |
differendum. 211: 31 |
differre. 162: 7 |
differret. 366: 4 |
difficile. 196: 10 | 250: 10 |
415: 12 |
difficilem. 283: 25 | 356: 18 |
difficillima, *acc.* 226: 10 |
difficilis. 230: 12 |
difficilius. 128: 9 | 212: 5 |
358: 8 |
difficultate. 300: 6 |
difficultates, *acc.* 357: 20 |
difficultatibus. 240: 10 |
difficulter. 285: 3 | 410: 9 |
diffidentem. 311: 24 |
diffudit. 86: 17 | 406: 14 |
diffugerant. 201: 2 |
diffunditur. 229: 8 |
diffusa, *plur.* 27: 3 | 353: 12 |
diffuso, *terrore per castra* 256: 6 |
diffusum. 343: 24 |
diffusus. 69: 7 |
digito, *abl.* 403: 6 |
digna. 133: 4 | 190: 11 | 360: 28 |
407: 18 |
dignam. 163: 20 | 237: 10 |
dignata. 237: 9 |
dignatione, *favore* 262: 24 |
dignatus, *aff.* 253: 5 | 350: 29 |

digni, *plur.* 207: 7 | 320: 13 |
359: 14 | 35 | 395: 29 |
dignior. 243: 35 | 253: 1 |
digniore. 404: 22 | 412: 12 |
dignissimi, *plur.* 267: 8 |
dignissimos. 177: 20 |
dignissimum, *mascul.* 110: 14 |
327: 27 |
dignitatis. 244: 23 |
dignos. 207: 29 | 306: 20 |
dignum, *neut.* 89: 3 | 175: 22 |
199: 33 | 320: 14 |
327: 8 | 342: 29 | 403: 1 |
dignus. 103: 3 | 111: 20 |
154: 19 | 207: 2 | 242: 18 |
282: 13 |
digredientem. 213: 10 |
digressi, *plur.* 89: 22 |
digressio. 241: 7 |
digressus. 251: 12 |
Dii. 106: 3 | 169: 25 | 207: 24 |
327: 9 | 360: 15 |
Diis, *abl.* 109: 11 | 125: 26 |
139: 14 | 152: 10 | 208: 18 |
253: 13 | 272: 11 | 365: 19 |
405: 19, 29 | 406: 30 | 407: 8 |
dilapsi, *plur.* 98: 19 | 124: 14 |
213: 13 | 274: 23 |
dilapsi, *abl.* 267: 4 |
dilato, *abl.* 212: 12 |
diligebat. 84: 20 |
diligebatur. 306: 5 |
diligenti, *abl.* 107: 12 |
diligentius. 255: 3 |
diligi. 192: 17 | 252: 21 |
diligit. 199: 15 |
dilucras pharmacum *misense-* 86: 9 |
diluerat medicamentum. 85: 15 |
dilueret, *refelleret*. 265: 25 |
diluet, *refellet*. 86: 1 | 263: 10 |
diluta humore terra. 337: 14 |
dimicabant. 173: 15 |
dimicabat. 125: 16 |
dimicandum. 163: 3 | 167: 27 |
192: 2 | 413: 31 |
dimicans. 283: 8 | 367: 28 |
377: 30 |
dimicantem. 296: 9 | 306: 1 |
312: 26 | 367: 1 |
dimicantes. 98: 3 |
dimicantis. 107: 2 | 173: 7 |
dimicare. 122: 6 |
dimicarent. 97: 12 |
dimicaretur. 353: 6 |

dimicat. 134: 1, 20 | 340: 6 |
dimicatione. 352: 5 |
dimicarum viribus *aquis*. 220: 5 |
dimicatorum. 168: 12 |
dimicatorum, *acc.* 93: 13 |
168: 14 |
dimicatorum. 374: 23 |
dimicet. 171: 23 |
dimidiam. 326: 28 |
dimidio, *abl.* 146: 11 |
dimiserat. 114: 5 |
dimiserim. 395: 21 |
dimisit. 163: 14 | 327: 28 |
339: 6 | 372: 21 |
dimissa, *abl.* 123: 25 | 229: 10 |
265: 16 | 411: 6 |
dimissae in terram falces, *plur.* 147: 3 | 171: 12 |
dimissi, *plur.* 159: 2 | 300: 33 |
375: 15 |
dimissis, *abl.* 242: 32 | 295: 6 |
352: 11 |
dimisso, *abl.* 255: 10 | 311: 32 |
403: 4 |
dimissos. 115: 19 |
dimissus. 242: 26 | 251: 11 |
dimittantur. 159: 1 |
dimittendum, *acc.* 245: 22 |
dimittere. 194: 11 | 395: 11 |
dimitteretur. 156: 13 |
dimitti. 223: 11 |
dimittit. 245: 27 |
Dioxennum. 242: 25 |
Dioxippo. 374: 16 |
Dioxippus. 374: 23 | 375: 2 |
dira, *fam.* 123: 9 |
directa in gutture hasta, *abl.* 151: 7 |
diremisit. 289: 7 |
direptis, *abl.* 198: 22 |
direpto, *abl.* 280: 3 |
direxerant. 147: 1 |
di exit molem adversum ventum recta fronte. 120: 6 |
dirigebatur in Callisthenem oratio. 319: 9 |
dirigere. 389: 7 |
dirigerent mucrones in ora hostium. 97: 11 |
dirigi. 295: 16 |
dirigit. 277: 5 |
dirigunt. 275: 17 | 334: 8 |
ditumit. 115: 5 |
diripere. 198: 17 | 281: 9 | 285: 22 |
diripiebant. 172: 22 |
diripienda, *acc.* 171: 14 |
diripiendos. 408: 21 |
LII ij

INDEX

- diripitur. 214: 3 |
diripuerant. 99: 10 |
diruendam. 286: 26 |
dirui. 286: 9 |
diruta. 285: 7 | 377: 5 |
dirutis, *abl.* 198: 22 |
discamus. 327: 7 |
discedere irritum. 124: 1 |
322: 12 | equites in cornua.
341: 20 |
discederent. 213: 15 | 410:
17 |
discederet. 192: 6 | 314: 12 |
discedunt. 395: 15 |
discenda. 252: 18 |
discerneret. 394: 17 |
discerni. 403: 22 |
discerendum. 254: 21 |
discessit. 243: 8 |
disciplina. 76: 1 | 131: 25 |
188: 7 | 325: 7 |
disciplinae. 222: 16 | 239: 13 |
394: 25 |
disciplinam. 237: 20 |
discipulo, *abl.* 327: 27 |
discissae. 413: 22 |
discolori veste, *ablat.* 80: 2 |
discordes, *accus.* 162: 27 |
362: 3 |
discordia, *abl.* 411: 29 |
413: 2, 21 |
discordiae. 413: 34 | 416: 12 |
discordiam. 408: 26 | 413: 28 |
discors. 92: 19 | 381: 24 |
discretas, *disiunctas*. 157: 16 |
discreti, *disiuncti*. 415: 12 |
discretos *divisos*. 414: 6 |
discrimen, *discrepanciam*.
398: 2 | *periculum*. 220: 7 | 280: 18 | 313: 2 |
339: 24 | 345: 29 | 358: 13 | 370: 16 | *praelium*.
71: 5 | 197: 29 | 219: 30 |
220: 21 | 335: 16 | 346: 14 | *bellum*. 288: 18 |
tenue discrimen, *isthmum*.
72: 1 | *sumum rei discrimen*, *momentum*. 177: 9 | *alienum secuturi discrimen*, *id est, sortem*.
276: 24 |
discrimina, *praelia*. 115: 1 |
186: 15 | *agminum discrimina*, *distributionem*.
161: 22 |
discrimine *periculo*. 164: 18 | 174: 24 | 344: 11 |
364: 10 | 374: 17 | 379: 13 | *fortuna & vita*. 211: 32 | *distinctione*. 188: 10 |
discrimini, *periculo*. 90: 9 |
discriminis *periculi*. 91: 19 |
pugnae. 92: 2 | 100: 3 |
151: 14 | 162: 19 |
discubuisse. 318: 18 |
discurrentium. 92: 19 |
discurrere, *infin.* 75: 21 |
discursisse. 171: 30 |
discurrit, *prae.* 112: 5 |
discurtitis. 408: 21 |
discurrunt. 213: 2 | 225: 9 |
379: 26 |
discussa, *abl.* 162: 11 | *nive*
270: 4 | *ebrietate*. 309: 12 |
discussit fortuna destinata,
id est, evertit. 93: 4 | *tempestatem*. 413: 4 |
discusso sopore. 246: 16 |
323: 21 |
disiecti otii vitia negotio.
259: 11 |
dispar. 80: 1 |
disparem animo vultum. 291: 22 | 315: 10 | 345: 4 |
disparēs. 198: 33 | 379: 24 |
dispari. 395: 14 |
disparia humano cultu. 287: 7 |
dispensaris aquis *divisis*. 229: 3 |
disperfa. 380: 6, 25 |
disperferunt. 412: 24 |
disperfis. 139: 3 |
disperfos. 311: 12 | 315: 13 |
348: 19 |
displcebat. 89: 20 |
displcere. 263: 29 |
disponi. 385: 17 |
disponit. 159: 15 | 165: 19 |
disponunt. 116: 17 | *sibi fata*.
371: 12 |
dispositae, *plur.* 347: 11 |
dispositi, *plur.* 93: 17 | 246: 6 | 296: 20 |
dispositis, *abl.* 182: 15 |
dispositos. 346: 3 | *habebat ad somnum*. 254: 8 |
disposuisset. 394: 11 |
dissentire ab animis gratulantium vultus. 221: 25 |
differuit. 357: 26 |
dissimiles, *plur.* 168: 17 |
dissimulans. 283: 13 | 390: 27 |
dissimulare. 252: 8 |
dissimulatio. 265: 12 |
dissimulatione. 413: 11 |
dissimulationis. 244: 8 |
dissimulato, *abl.* 134: 6 | 162: 8 | 176: 26 | 369: 10 |
dissipabantur. 216: 19 |
dissipantur. 98: 13 |
dissipatos. 221: 9 | 347: 1 |
dissone voces. 380: 14 |
disonus clamor. 213: 27 |
distabant. 299: 11 |
distantem. 71: 8 | 205: 7 |
distantes. 185: 15 |
distarent. 121: 10 |
distincta. 79: 12 | 343: 19 |
355: 19 | *vestis auro & purpura*. 112: 3 | *Carbasa auro & purpura*. 332: 18 |
distinctae vestes purpura. 373: 34 |
distinctam auro vestem. 78: 12 | 79: 8 |
distinctum, *acc.* 237: 25 |
distinguebant gemmae jugum. 79: 3 | 355: 22 |
distinguentibus rivis planti-
tiem. 81: 4 |
distingunt. 333: 3 |
distinxerant. 366: 13 |
distribuat. 263: 21 |
distribuerat. 263: 17 | 337: 2 |
distribui, *prae.* 169: 3 |
distribuit, *prae.* 347: 2 |
distributa. 204: 5 | 246: 11 |
316: 5 |
distributas. 415: 5 |
distributi, *plur.* 146: 16 |
distributis, *abl.* 130: 18 | 362: 2 |
distributus. 234: 1 |
distribuunt. 116: 19 |
distrinxerant. * 77: 3 |
distuli. 252: 11 | 326: 12 |
distulit. 255: 4 | 283: 2 | 284: 10 | *momentum temporis*. 247: 26 | *consilium de-
fectio*. 284: 11 |
dicia. 99: 9 |
dictione. 227: 18 | 414: 19 |
dicionem. 72: 2 | 79: 11 | 130: 4 | 303: 2 | 317: 18 | 376: 22 |
dicioni. 112: 14 | 233: 25 |
248: 28 |
dicionis. 127: 1 | 198: 28 |
311: 20 |
ditissimatum. 394: 22 |
ditissimus. 112: 6 |
diu. 100: 11 | 112: 8 | 144: 11 | 173: 26 | 175: 28 |
192: 18 | 208: 12 | 233: 10, 13, 21 | 291: 6 |
320: 18 | 371: 6, 15 | 409: 26 |
divelli, *infin.* 83: 16 |
diverberatis, *abl.* 124: 7 |

VOCABULORUM.

- diversa, ablat.* 345: 1 | 410:
 17 | *acc.* 89: 22 | 313: 34 |
 354: 27 |
divertiam. 99: 5 | 124: 17 |
 356: 13 |
diversi. 231: 4 |
diversis. 176: 33 |
diverso, abl. 124: 22 |
diversoria. 266: 11 |
diversorii. 254: 7 | 255:
 12 |
diversoriiis. 254: 4 |
diversos. 175: 23 |
diversum. 81: 1 | 144: 15 |
 197: 33 |
divertant. 176: 2 |
divertisse. 146: 2 |
divertit inde oratio. 406:
 16 |
dives. 317: 19 | 354: 12 |
dividat. 294: 28 |
dividere. 119: 4 | 278: 22 |
 348: 16 |
divideret. 89: 17 | 413: 33 |
dividi. 89: 21 | 90: 8 | 414:
 17 |
dividis. 263: 5 |
dividit. 72: 2 | 115: 22 | 120:
 22 | 271: 1 | 279: 13 | 287:
 1 | 297: 19 |
dividitur. 330: 8 |
dividunt. 116: 18 |
divina, abl. 86: 26 | 117:
 17 |
divinae. 163: 21 |
divinae. 152: 6 |
divinat. 408: 18 |
divinatio animi praesagen-
tis. 76: 22 |
divinavi. 252: 22 |
divini, gen. 96: 4 |
divinis, abl. 141: 15 |
divinitas. 319: 21 |
divino, abl. 141: 17 | 336:
 4 |
divinos. 404: 2 |
diviserat. 159: 7 |
divisis, abl. 192: 30 | 415:
 7 |
divisit. 303: 3 |
divisum. 286: 20 | 317: 4 |
 345: 26 |
divisus. 150: 1 |
divitiæ. 201: 5 |
divitiis, abl. 293: 10 |
divortio aquarum. 180: 6 |
diurno. 111: 13 | 357: 8 |
diurnum, acc. 215: 7 |
diurno. 168: 33 |
diurnus. 187: 1, 12 | 274:
 13 | 291: 22 | 307: 2 | 308:
 8 | 378: 26 |
diurna. 319: 19 | 326:
 31 |
diurnam. 371: 13 | 387:
 16 |
diurnum. 319: 16 | 370:
 10 | 371: 9 |
dixerat. 200: 20 | 243: 26 |
 289: 20 |
dixerim. 244: 17 |
dixeris. 290: 7 |
dixerit. 265: 14 |
dixero. 75: 13 |
dixerunt. 255: 8 | 298: 19 |
dixi. 170: 16 |
diximus. 112: 16 | 208: 2 |
 233: 4 | 260: 2 | 305: 13 |
dixisse. 76: 16 | 175: 16 | 205:
 12 | 264: 2 | 290: 7 | 308:
 4 | 323: 18 | 334: 24 |
dixit. 115: 11 | 244: 19 |
 250: 20 | 257: 2 | 325: 20 |
 342: 2, 3, 28, 31 | 403:
 11 |
docebo. 327: 17 |
docebunt. 289: 12 |
docent. 191: 9 |
docere. 179: 8 | 196: 10 |
 250: 17 | 288: 6 |
doceret. 190: 7 |
docet. 112: 21 | 200: 24 |
 289: 10 | 365: 7 |
dociles. 331: 7 |
docuerunt. 333: 1 |
docuit. 127: 2 | 350: 23 |
 352: 4 |
documenta. 300: 21 |
documento. 207: 1 |
documentum. 76: 13 | 207:
 23 | 321: 18 | 349: 6 |
 405: 12 | *exemplum.* 89:
 23 |
dolabra, abl. 203: 6 |
dolabris, abl. 201: 12 | 315:
 18 | 368: 17 |
dolentis. 413: 16 |
dolor. 172: 6 | 193: 17 | 222:
 19 | 260: 7 | 288: 3 | 312:
 31 | 360: 8 | 403: 19 | 404:
 31 |
dolore. 98: 9 | 134: 6 | 155:
 11 | 228: 9 | 235: 4 | 304:
 18 | 369: 8 | 378: 18 | 403:
 15, 21 |
dolorem. 101: 4 | 134: 8 |
 145: 1 | 239: 12 | 247: 1 |
 308: 6 | 323: 21 | 337: 24 |
dolori. 405: 8 |
doloris. 154: 13 | 28 | 256:
 9 | 404: 29 |
dolum talem intendit. 279:
 26 | 344: 26 |
domandi, plur. 146: 19 |
domestica. 361: 1 |
domesticis, abl. 211: 20 |
 245: 8 |
domestico militi. 135: 17 |
sermone. 281: 1 |
domesticorum. 372: 13 |
domi nobiles. 105: 21 | 201:
 5 | 267: 9 | 300: 16 |
domicilia. 127: 6 |
dominaria. 324: 6 |
dominas. 100: 1 |
dominatione. 221: 1 |
domini, gen. 228: 16 | 282:
 10 |
dominis, dat. 168: 27 | *abl.*
 101: 8 | 239: 9 | 286:
 21 |
domino, dat. 99: 19 |
dominos. 361: 16 | 396:
 23 |
dominum. 294: 5, 22 | 350:
 14 | 403: 22 |
dominus. 111: 22 | 155: 23 |
domita, abl. 335: 6 |
domitæ, gen. 95: 18 |
domitant. 332: 1 |
domitarum. 299: 13 |
domitas. 227: 14 | 386:
 6 |
domiti, plur. 108: 1 | *gre-*
ges equorum. 390: 14 |
domitor. 186: 14 |
domitores, acc. 102: 20 |
domitum animal ad mansue-
rudinem. 375: 21 |
domo, abl. 264: 2 | 410:
 2 |
domos. 114: 17 | 199: 7 |
 226: 1 | 231: 15 | 298: 21 |
 322: 16 | 352: 9 | 360: 1 |
 375: 15 |
domuimus. 227: 3 |
domuit. 204: 2 | 297: 2 |
domum. 234: 2 | 235: 13 |
 246: 13 | 280: 12 | 323:
 9 | 325: 5 |
domus. 105: 16 | 246: 12 |
 391: 10 | 410: 29 | 413:
 6 |
dona, plur. 115: 9 | 137: 10 |
 141: 13 | 182: 19 | 189:
 2 | 190: 10 | 204: 4 |
 235: 15 | 282: 28 | 293:
 1 |
donando. 391: 14 |
donantis suos, remuneran-
tis. 404: 1 |
quos donare specie eximia
natura dignata est. 237:
 8 |
donat. 158: 11 | 187: 5 | 323:
 23 | 353: 4 |
donata, abl. 269: 5 |
donatus est pramio. 188: 2 |
 376: 22 |
donavit. 192: 27 | 351: 1 |
donec. 139: 12 | 190: 17 |
 193: 5 | 216: 2 | 220: 3 |
 233: 13 | 403: 3 |
donis, abl. 88: 22 | 189: 1 |
 235: 7 | 238: 18 | 252: 14 |
 262: 12 | 356: 15 | 375:
 16 | 390: 18 |
done, abl. 157: 21 | 190: 30
 L 11 iii

INDEX

7 | 205: 14 | 226: 2 | 302:
17 | 316: 9 | 342: 21 |
donum. 115: 8 | 190: 13 |
212: 14 | 299: 8 | victo-
riae. 129: 17 |
dormire. 251: 16 |
dorsetudinum. 375: 20 |
dorfo. 106: 3 | 118: 7 | 124:
6 | 215: 13 | 235: 2 | 350:
16 | montis. 194: 15 | 269:
19 |
dorsum montis. 82: 6 | 129: 32 |
195: 2 | 272: 2 | montis.
dividit. Asiam perpetuo
jugo. 270: 29 |
Doryphori, plur. * 78: 16 |
dotem. 128: 3 | 156: 18 |
dotes, nom. 405: 29 |
dotibus, abl. 87: 6 |
dotis. 158: 12 |
draconis. 378: 15 |
Drancatum. * 314: 11 |
Drangas. 241: * 12 |
dromades. 189: 2 |
Dropides. 105: 18 |
duabus. 353: 2 |
duae. 97: 10 | 124: 22 |
duas. 118: 17 | 156: 20 | 157:
12 | 170: 7 |
dubie, adv. 89: 12 | 146:
4 | 151: 2 | 163: 5 | 324:
23 |
dubiis. 176: 27 |
dubios. 280: 9 |
dubitabant. 245: 10 | 355:
15 |
dubitabat. 260: 19 | 357:
18 |
dubitabit. 289: 2 |
dubitamus. 201: 24 |
dubitare. 103: 20 | 174: 1 |
178: 10 | 207: 3 | 213: 5 |
285: 12 | 301: 27 |
dubitarent. 113: 16 |
dubitaret. 128: 5 | 196: 22 |
410: 29 |
dubitari. 261: 2 | 378: 8 |
dubitasse. 174: 6 |
dubitasset. 242: 23 |
dubitatio exempta. 211: 28 |
301: 29 |
dubitatione. 335: 17 |
dubitatis. 408: 18 |
dubitatum. 267: 18 |
dubitatur. 225: 3 |
dubitaverant. 398: 14 |
dubitaverat. 146: 3 |
dubitavere. 90: 23 | 408:
2 |
dubitavit. 131: 2 | 153: 21 |
155: 10 | 175: 13 | 230:
7 | 237: 10 |
dubitem. 366: 7 |
dubitent. 319: 3 |
dubitent. 294: 27 |
dubito. 289: 15 |

dubium, neut. 92: 3 | 93: 10 |
173: 30 |
dubius. 167: 9 | 212: 18 |
284: 13 | 374: 27 |
duce. 113: 1, 18 | 166: 5 | 172:
23 | 188: 20 | 213: 27 | 277:
6 | 407: 7 |
ducebant. 159: 22 | 354: 28 |
375: 16 |
ducebantur. 355: 2 |
ducebat. 95: 6 | 134: 18 |
173: 20 | 182: 10 | 196:
14 | 216: 18 | 228: 25 |
230: 10 | 345: 26 | 382:
15 | 390: 11 |
ducebatur. 71: 5 |
ducem. 131: 3, 14 | 164: 2 |
196: 4 | 245: 2 | 247:
16 | 249: 8 | 252: 14 |
267: 20 | 412: 16 |
ducendas. 405: 1 |
ducendum. 341: 1 |
ducenis - denariis. 187: 7 |
274: 30 |
ducens. 237: 21 | 277: 16 |
ducetra. 161: 1 | 215: 24 |
ducentæ. 146: 17 |
ducenti. 269: 8 | 310: 24 |
ducentibus. 398: 11 |
ducentis, abl. 87: 13 | 357:
1 |
ducentos. 169: 26 | 229:
20 |
ducere. 137: 8 | 228: 28 | 273:
23 | genus. 115: 12 | con-
jugio. 390: 22 |
duceret. 113: 4 | 228: 22 |
365: 18 | 375: 21 |
duces, plur. 130: 1, 11 | 131:
13 | 152: 2 | 162: 26 | 164:
15 | 167: 21, 25 | 177: 16 |
191: 12 | conjurationis. 257:
7 | 312: 32 | 324: 18 | 339:
22 | 353: 3 | 378: 26 | 406:
19 | 407: 25 |
duci, dat. 205: 14 | 311: 21 |
406: 12 | verbum. 298:
25 | ad supplicium. 325: 18 |
ducibus, abl. 79: 26 | 103:
27 | 117: 25 | 152: 12 | 163:
18 | 215: 1, 18 | 216: 18 |
272: 12 | 316: 2 | 318: 13 |
334: 14 |
ductis, nom. 80: 4 | 97:
18 | 105: 16 | 164: 21 |
ducit. 215: 6 | 361: 12 |
duco. 359: 13 |
ductu. 95: 9 | 178: 1 | 226:
20 |
ducturus. 382: 7 |
ducum. 175: 19 | 186: 26 |
276: 23 | 296: 10 | 320:
29 |
ducunt. 280: 10 | 326: 24 |
398: 6 | flumina segnes
aquis, volum. 332: 3 |

dulcedo. 222: 12 | bibendū
278: 9 |
dulcem. 379: 20 |
dulcibus, abl. 138: 7 |
dulcior. 231: 6 |
dulcissimæ, dat. 190: 18 |
dulcius. 231: 3 |
dum. 134: 1 | 174: 8 | 369:
11 |
dumtaxat. 70: 1 | 100: 14 |
155: 19 | 307: 6 | 380: 24 |
384: 22 | 416: 14 |
duo. 120: 22 | 180: 6 | 187:
3 | 199: 5 | 229: 3 | 230:
13 | 299: 10 | 357: 2 | 394: 8 |
duobus, abl. 158: 21 | 159:
19 | 216: 14 | 239: 28 |
249: 12 | 355: 17 | 412:
17 |
duodecim. 78: 9 | 129: 16 |
130: 16 | 189: 3 | 223: 18 |
292: 2 |
duorum. 131: 8 | 167: 25 |
183: 2 | 238: 6 | 404: 25 |
32 |
duos. 229: 12 | 391: 5 |
duante. 315: 28 |
durare in tanto rigore terræ
270: 3 |
durasse in eodem habitu cor-
poris. 403: 3 |
durat. 185: 14 |
duratis igne hastis, abl. 76:
5 | 383: 15 |
duratura, abl. 409: 24 |
duraturam fidem omnibus.
321: 27 |
duraverant, obduraverant
74: 20 |
duraverat. 82: 2 | 269:
15 |
duriora. 301: 8 |
duriori. 337: 15 |
dux. 197: 1 | 211: 7 | 257:
18 | 276: 16 |
duxerat. 342: 19 |
duxerimus. 372: 11 |
duxit. 398: 1 |
duximus. 199: 21 |
duxit. 354: 25 |
Dyaedenes. 330: * 3 |
Dymni. 242: 19 | 246: 25 |
247: 24 |
Dymno. 252: 8, 11 |
Dymnum. 243: 16 | 247:
16 | 257: 12 |
Dymnus. 241: 16 | 242: 3 |
6 | 243: 28 | 244: 14 |
248: 6 | 250: 22 | 251: 2 |

VOCABULORUM.

E.

E. 354: 2 | è vilissimo sanguine. 324: 12 | ea. 193: 14 | 199: 29 | 204: 5 | 208: 4 | 8 | re. 209: 16 | ea ipsa res. 101: 14 | eadem. 139: 10 | 158: 14 | 179: 4 | 187: 18 | 207: 29 | 209: 24 | 397: 29 | eandem. 171: 29 | earum. 105: 10 | 185: 9 | ebore. 317: 22 | 352: 8 | ebrietate. 205: 11 | discussa. 309: 12 | ebrietatem. 186: 8 | ebrio, *abl.* 204: 17 | Ecbatana. 129: 5 | 206: * 1 | 298: 25 | ecce. 226: 21 | ecquid. 315: 35 | edat oraculum. 141: 3 | edebant certamen mororis. 403: 24 | edebatur in vulgus. 77: 14 | edere clamorem. 172: 22 | ederet, *faceret*. 89: 4 | edicto certamine in eam no- stem. 164: 1 | edidere. 162: 12 | 397: 14 | edidissent. 412: 1 | edidit. 125: 14 | 154: 9 | 312: 25 | edita, *vulgata*. 152: 13 | 255: 12 | 368: 9 | fors oraculo. 248: 14 | montium. 240: 7 | egregia pugna. 134: 22 | pugna memorabili. 291: 16 | edita fortis oraculo. 196: 3 | editam situ & opere, *excel- sam*. 70: 10 | oraculo for- tem. 72: 7 | editi, *excelsi*. 92: 6 | editiorem. 291: 17 | editis collibus, *abl.* 299: 13 | in eximiam altitudinem arboribus. 353: 12 | edito spectaculo, *abl.* 88: 1 | facinore. 216: 16 | gemi- tu. 244: 2 | opere virtu- tis. 350: 3 | *excelsa*. 161: 15 | 167: 15 | 278: 25 | editum verticem. 197: 25 | editur fluvius, *nascitur*. 229: 6 | edixit. 246: 19 | 256: 7 | 338: 23 | 394: 13 | edoceant. 167: 23 | edocent. 152: 7 | educabant. 29: 20 | educatus. 102: 6 | educaverat. 306: 4 |

educantis in praelium mili- tes. 403: 26 | educit. 239: 24 | educitur. 197: 32 | 260: 8 | edunt praelium. 198: 1 | eduxerat. 335: 15 | eduxit. 113: 12 | 303: 11 | 334: 21 | in aciem. 114: 6 | effecerat. 87: 7 | effecisti. 265: 3 | effecit. 262: 26 | 335: 8 | effectar. 292: 2 | effectum. 345: 7 | effecturum. 300: 14 | effeminarentur. 390: 22 | effeminatum, *acc.* 242: 15 | efferat dolore, *plur.* 98: 10 | efferatos. 227: 10 | efferaverat desperatio veniæ. 310: 25 | efferavit ingenia solitudo. 383: 12 | efferet. 128: 9 | efferri, *exportari*. 104: 7 | efficacior omni arte necessi- tas, *fam.* 123: 10 | in ad- versis necessitas. 315: 17 | efficaciores. 313: 7 | efficacius, *adv.* 152: 10 | efficere. 234: 10 | efficie. 312: 23 | efficiamus. 248: 4 | efficiendis, *abl.* 204: 8 | effigiem. 79: 5 | 139: 14 | effigies, *plur.* 333: 3 | effluerat telum, *exciderat*. 350: 2 | effracta, *abl.* 130: 12 | effuderant caliginem mon- tes. 161: 20 | effuderat. 149: 10 | nivem procella. 104: 17 | effudisset. 257: 5 | effudit currus in hostem, *immisit*. 170: 9 | primum imperum. 169: 7 | im- brem procella. 345: 12 | effugerant. 344: 22 | effugere. 208: 11 | 211: 6 | 240: 21 | 288: 8 | 291: 13 | 313: 5 | 372: 15 | effugisse. 228: 19 | effugit, *præst.* 170: 13 | 172: 4 | effundit. 182: 1 | effunditur. 262: 20 | 314: 23 | amnis ex ipsis radici- bus montium. 229: 1 | effusa caligine. 121: 17 | fu- ga celeris. 338: 10 | licen- tia. 395: 9 | effusa latitiae, *gen.* 298: 10 | effusam licentiam. 397: 3 |

effuse, *adv.* 220: 15 | 377: 22 | effusi in fugam. 312: 26 | in | ebrietatem. 186: 8 | effusis, *abl.* 291: 9 | 296: 13 | 346: 13 | effusius flent. 360: 10 | effuso, *abl.* 172: 21 | 220: 10 | cursu. 215: 28 | excus- so. 349: 26 | effusos. 176: 23 | effusum in fugam, *acc.* 174: 4 | effusus in amorem. 316: 24 | egentem opis externæ. 228: 3 | egerere. 278: 12 | egerunt, *præst.* 164: 6 | egeffit. 189: 6 | egesta, *abl.* 299: 6 | egestio, *abl.* 184: 12 | egestum, *acc.* 391: 10 | egresser. 320: 8 | egressi. 250: 4 | egit. 276: 21 | 406: 31 | no- stem perpetuis vigiliis. 279: 9 | ego. 207: 8 | 208: 16 | 359: 15 | 397: 15, 27 | egredi. 309: 4 | 381: 5 | egreditur. 318: 19 | egregia, *abl.* 98: 12 | 134: 22 | 207: 31 | 368: 9 | egregiam. 145: 12 | 211: 33 | egregie, *adv.* 97: 5 | 290: 17 | egregii, *plur.* 74: 17 | 130: 1 | egregio. 187: 18 | egregios. 102: 20 | egregium, *acc.* 173: 20 | 228: 16 | 309: 14 | egressi, *plur.* 133: 11 | 182: 12 | 283: 4 | egresso, *abl.* 412: 19 | egressum, *acc.* 321: 21 | sex- tum ætatis annum. 99: 26 | egressus. 103: 13 | 150: 3 | 341: 16 | 371: 18 | ejicit. 383: 16 | ejulatu. 100: 21 | 309: 22 | ejulatus, *plur.* 155: 9 | *sing.* 406: 22 | elabi. 246: 14 | elanguerat praelium. 173: 2 | elapsa, *acc.* 349: 20 | elapsus. 154: 25 | 209: 9 | 274: 18 | Elaptonius. 321: 12 | elato, *abl.* 385: 15 | elarum ad fiduciam. 90: 11 | elatus. 135: 1 | 243: 17 | electa. 272: 7 | 299: 10 | cor- porum specie. 355: 12 |

INDEX

- electas. 316: 18 |
electi, plur. 200: 13 |
electionem. 283: 25 |
electis, abl. 280: 10 | 295:
15 |
electo. 409: 25 |
electum. 317: 10 |
elegerant. 365: 22 | 376:
4 |
elegerat. 284: 8 |
elegeris. 211: 19 |
elegerit. 230: 7 |
elegi. 169: 4 |
elegisse. 127: 15 |
elegit. 142: 8 |
elementi. 381: 23 |
elephanti, plur. 189: 3 | 341:
16 |
elephantis, abl. 343: 13 |
362: 8 | 413: 26 | 361: 414:
6 |
elephantorum. 332: 1 | 358:
6 |
elephantos. 357: 3 | 358:
16 |
elephantus. 343: 18 |
elidere extra muros hostem.
377: 20 |
elicit spes vocem. 131: 3:
24 |
elicit, commovit, iram Ale-
xandri. 320: 11 |
elident, proterunt. 358: 21 |
eligens. 111: 16 |
eligere, inf. 315: 7 |
eligi. 394: 9 |
eligite. 412: 10 |
elieunt. 304: 14 |
elisa, compressa in angustio-
rem alveum flumina. 358:
11 |
elissurus stipite. 375: 3 |
eloqui. 370: 21 | 395: 9 |
eloquuo. 264: 20 |
eloquutus. 86: 10 | 276: 20 |
348: 5 | 408: 22 |
eludant, irrideant. 211: 34 |
eludens oraculum. 308: 15 |
eludente. 374: 16 |
eladi. 294: 10 |
elufit fortem oraculi. 72: 3:
17 |
eluvies vorago. 197: 24 |
plur. 232: 4 | 339: 13 |
emendati. 325: 14 |
emenfi, plur. 197: 12 | 203:
8 | 357: 19 | spatia terra-
rum. 365: 19 |
emienfis. 168: 18 | 360:
24 |
emenfus. 175: 18 | 300: 20 |
victoria omnes gentes.
102: 18 | omne spatium.
221: 10 | spatium longum
itineris. 297: 14 |
ementiti fecisse ipsos.
280: 8 |
emere, inf. 109: 10 |
emerfere. 150: 14 |
emerfit. 124: 10 |
emi, inf. 360: 18 | 388:
12 |
emicabant. 311: 22 |
emicante. 367: 21 |
emicare. 314: 18 |
emimus. 293: 4 |
emineant in altitudinem.
185: 10 |
eminebant. 79: 4 | promi-
nebant. 146: 19 | 147: 1 |
affurgebant. 148: 8 |
eminebat. 97: 20 | 220: 11 |
309: 5 | 342: 12 | 387: 11 |
indignatio. 112: 6 | curru.
168: 24 | quorum emine-
bat genus. 223: 15 | moeror.
400: 3 |
eminens. 97: 23 | 124: 6,
9, 22 | 174: 7 | 343: 19 |
347: 14 | 355: 18 | 390:
9 | specie corporis. 355:
18 |
eminent. 332: 11 | cornua
lunæ. 230: 15 |
eminentes prominentes. 171:
11 |
eminentiæ. 193: 12 | bona.
137: 19 | 301: 5 |
eminentibus. 380: 24 |
eminentium. 120: 15 |
eminere. 388: 19 |
emineret. 277: 3 | attollere
tur. 119: 9 |
eminet. 299: 18 | spatio cen-
tum cubitorum. 183: 4 |
eminuisse. 285: 20 |
eminus. 192: 5 | 220: 8 | 344:
22 | 349: 18 | 354: 14 |
374: 27 | 410: 12 |
emiscit. 346: 11 | 349: 1 | 374:
28 | 379: 15 |
emissa, plur. 74: 9 | 97: 6 |
sing. 265: 7 |
emissæ excussa, plur. 123:
22 |
emissurum. 167: 20 |
emissurus. 249: 24 |
emittat. 330: 8 |
emitterent. 167: 8 |
emitti. 116: 8 | 356: 2 |
emittunt. 300: 5 | 333: 3:
7 |
emoriens. 365: 6 |
emoriente & sterili terra.
137: 14 |
en. 395: 31 |
enare. 380: 25 |
enaram medio alveo insu-
lam. 378: 25 |
enataverant. 344: 21 |
enavigare. 380: 10 |
enim. 198: 12, 20 | 200: 1 |
239: 26 | 245: 11 | 353: 8 |
358: 24 | 360: 13 |
enimvero. 137: 21 | 308:
19 |
enitatur marem, pariat. 407:
8 |
quo eniti non possit virtus
pervenire. 300: 26 |
enituntur, perveniunt. 301:
12 |
enixis in altum. 301: 8 |
enumeranti. 227: 1 |
eo, abl. 195: 7 | 206: 4 | 357:
10 | 375: 4 |
eodem, abl. 105: 11 | 231: 9 |
395: 29 | 398: 8 | adv. 178:
7 |
eorum. 226: 11 |
eosdem. 97: 7 | 412: 15 |
Epimenes. 321: 12 | 322:
17 | 323: 13 |
Epitum. 389: 10 |
epistola. 85: 20 | 253: 20 |
epistolam. 85: 11, 16 | 89:
1 | 248: 1 | 266: 10, 19,
24 |
epistolas. 265: 13 |
epulantes, acc. 100: 16 | 336:
14 |
epulantium. 321: 22 |
epularum. 222: 22 |
epulas. 102: 19 | 124: 14 |
186: 24 | 309: 27 | 310: 5 |
317: 9 | 333: 13 | 336: 11 |
373: 8 | 375: 7 |
epulati, plur. 340: 19 |
epulatus. 305: 17 | 317:
18 |
epulis. 285: 14 | 313: 20 |
374: 12 |
eques. 74: 12 | 98: 16 | 175:
23 | 187: 8 | 197: 7 |
equestre. 413: 27 |
equestres, acc. 239: 24 |
equestri, abl. 96: 11 |
equestris. 291: 2 | 296:
13 |
equi, plur. 162: 20 | 172: 14 |
174: 17 | 291: 2 |
equidem. 212: 1 | 358: 22 |
395: 11 |
equis, ablat. 98: 19, 23 |
107: 6 | 146: 13 | equis mi-
litatura. 74: 18 | 147: 3 |
213: 30 | 215: 13 |
equitabilis regio. 148: 5 |
equitatu. 93: 7 | 150: 2 |
166: 3 | 174: 21 | 228: 29 |
303: 17 |
equiratus. 146: 17 | 151: 7 |
176: 28 | 245: 15 | 249: 9 |
410: 18 |
equite. 159: 8 | 312:
8 |
equitem. 162: 8 | 167:
23 |
equites

VOCABULORUM.

equites, *nomen*. 93: 16 | 98: 17, 26 | 159: 15 | 160: 10 | 165: 20 | 166: 3, 4 | 171: 7 | 173: 8 | 182: 21 | 241: 9 | 242: 11 | 291: 19 | 298: 27 | 299: 1 |
equitibus. 146: 13 | 159: 9 | 171: 14, 26 | 186: 22 | 187: 8 | 196: 14 | 198: 5, 20 | 202: 7 | 226: 1 | 228: 26 | 298: 28 | 413: 30 |
equitum. 93: 14 | 151: 6 | 149: 3, 12 | 150: 18 | 151: 5 | 159: 4 | 165: 22 | 177: 14 | 208: 23 | 215: 18 | 216: 17, 21 | 394: 9 | 412: 19 |
equo. 77: 1 | 151: 9 | 173: 17 | 174: 10 | 176: 29 | 203: 3 | 233: 15 | 236: 7 | 265: 2 | 277: 2 | 291: 15 |
equorum. 149: 13 | 159: 12 | 162: 23 | 169: 11 | 182: 17, 22 | 276: 2 |
equos. 92: 19 | 163: 16 | 169: 2 | 173: 32 | 174: 26 | 186: 24 | 233: 14 | 296: 3 | 312: 17 | 410: 33 |
equuleum. 251: 5 | 324: 18 |
equum. 98: 11 | 173: 27 | 235: 7 | 276: 21 | 291: 11 |
equus. 234: 28 | 274: 14 | 291: 8 |
erat animi semper oblectantis difficultatibus. 240: 10 |
etecta. 339: 10 |
etectæ, *plur.* 120: 7 |
etepa. 364: 9 |
etepo, *abl.* 375: 2 |
eteptrum, *acc.* 245: 18 | 403: 26 |
etepus. 247: 5 |
etexerant. 135: 21 |
etexerat animaverat. 175: 5 |
etexere ad spem & fiduciam. 152: 13 |
etexit. 344: 24 |
erga sua bona nemo satis cautus. 392: 2 |
ergastuli. 199: 23 |
ergo. 117: 16 | 118: 14 | 188: 13 | 194: 13 | 201: 17 | 278: 8 | 313: 31 | 315: 2 |
erigebantur. 338: 7 | 353: 15 |
erigens. 270: 24 |
erigere. 200: 18 |
erigi. 361: 21 | 381: 15 | se prodere. 360: 8 |
Erigyio. 277: 8 | 289: 24 |
Erigyium. 228: 27 | 269: 2 |
Erigyus. 232: 13 | 246: 3 | 276: 10, 17 | 288: 17 | 289: 21, 26 | 290: 3 | 312: 31 |
eripere. 274: 12 | 294: 17 |
eriperent. 96: 7 |
eriperet. 216: 10 | 291: 13 |
eripi. 83: 13 | 174: 27 | 283: 22 |
eripientibus. 122: 2 |
eripior. 253: 15 |
eripite. 190: 9 |
errabant. 174: 1 | 348: 15 |
errabundum, *neut.* 315: 3 |
errant in armis. 131: 18 |
errare. 361: 11 |
errasti. 102: 13 |
errare. 247: 33 |
errore. 101: 1 | 216: 33 | 341: 22 |
errorem. 200: 14 |
erubescamus. 327: 5 |
erubescabant. 315: 16 |
erubescibat. 174: 8 | 194: 11 |
erubescendum. 128: 13 |
erubescerent. 192: 4 |
erubesceret. 199: 33 | 233: 15 | 254: 11 | 309: 14 |
erubuerunt. 203: 4 |
erubuimus. 199: 9 |
erubuit esse superstes. 405: 14 |
eruebantur. 105: 7 |
eruere, *infin.* 357: 16 | 360: 26 |
erumpentem. 414: 4 |
erumperem ad penates. 227: 4 |
erumperent. 200: 5 |
erumperet. 82: 9 |
erumpit. 229: 13 |
erumpunt. 98: 14 |
erupit. 198: 7 |
erutos. 168: 8 |
Eryce. 341: 1 |
Erycem. 341: 4 |
Erythra, *abl.* 331: * 3 | 388: 17 |
Erythræ. 388: 19 |
esse alienæ ditionis. 198: 29 |
esurire. 294: 1 |
et. 185: 7, 11 | 199: 9, 13 | 203: 2 | 245: 11 | 358: 10 | 359: 23, 32 | 360: 16 |
etiam. 139: 8 | 192: 2 | 200: 21 | 207: 2 | 397: 5 | 398: 9 |
etiāsi. 137: 21 | 197: 19 | 207: 11 | 209: 14 |
evadentis in muros. 403: 27 |
evadentium. 358: 14 |
evadere. 339: 8 | 366: 19 |
evaderet. 246: 8 |
evadit. 366: 11 |
evadite in Cacumen. 300: 27 |
evadunt. 345: 24 | in verticem editum. 197: 25 |
evaserant fugerant. 99: 5 | 144: 15 | ascenderant. 92: 18 | 340: 2 |
evalerat. 323: 23 | 377: 30 |
evalere penetravere. 172: 17 | ascendere. 377: 4 |
evalit. 144: 13 |
evaluros ascensuros. 191: 11 |
evalurum ascensurum. 196: 8 |
Euboicæ, *plur.* 160: * 13 |
Eudamonem. 390: 7 |
evecta. 125: 1 |
evechi insulam supple ad. 379: 25 |
evectus. 291: 9 | ad os fluvii. 381: 27 |
evehitur armis ad mare. 195: 7 |
evelleret. 369: 12 |
evellit. 134: 2 |
evellunt. 125: 6 |
evenisse. 85: 8 |
eventu. 113: 17 | 177: 9 | 305: 14 | 377: 25 | 384: 26 |
eventum. 92: 2 | 255: 14 | 261: 22 | 276: 23 | 288: 12 | 308: 21 | 344: 12 |
eventus, *acc.* 345: 8 | *nom. sing.* 288: 15 | 350: 24 | 369: 6 | 375: 4 | 414: 9 |
everberantur. 364: 8 |
everberarent hastis os ejus. 257: 14 |
everberarentur fluctus frangerentur. 364: 8 |
everberatum remis mare. 122: 2 |
Evergetarum. 269: 4 |
evergetas. 268: * 6 |
everia, *acc.* 381: 15 |
everuros. 266: 31 |
everterant. 172: 16 |
everterat. 124: 2 |
everterem. 326: 28 |
everit, *præ.* 318: 7 |
evexerant. 170: 1 |
evitato. 261: 20 |
Eumeni. 414: 27 |
eundum. 210: 26 |

M m m

INDEX

- cuntes. 83 : 11 | 228 : 14 |
euntibus. 179: 19 |
evocabantur. 284: 15 |
evolvens fluctus in litus. 115: 24 |
evoluit se, *fluit.* 70: 5 |
aquis torrentium. 195 : 6 |
evolutum fumum. 301: 18 |
315: 13 |
evomit. 132: 8 |
Euphrate. 382: 12 |
Euphratem. 71: 3 | 77: 15 |
107: 9 | 128: 12 | 146: 1 | 148: 3 | 156: 18 |
157: 15 | 158: 11, 12 |
180: * 1 | 404: 6, 24 |
410: 18 |
Euphrates. 147: 7 | 168: 32 | 169: 13 | 184: 3, 11 |
Eutripidis. 307: 4 |
Europa, *abl.* 95: 8 | 199: 24 | 205: 1 | 224: 3 |
225: 1 | 392: 9 | 397: 20 |
409: 16 |
Europæ. 114: 14 | 200: 26 | 225: 4 | 294: 27 |
317: 7 | 371: 19 |
Europæos. 286: 28 |
Europam. 225: 2 | 238: 4 |
284: 4 | 287: 1 | 289: 2, 4 | 393: 9 | 396: 7 | 407: 19 |
Eurylocho. 322: 19 |
Eurylochum. 323: 23 |
Eurylochos. 323: 8 |
Euthymon. 199: 8, 31 | 200: 19 |
evulso, *abl.* 337: 21 | 369: 15 |
ex capite molis. 118: 17 |
ex adverso. 176: 23 | ex longa fame. 179: 1 | ex toto. 323: 10 | ex periculo gloriam accersentes. 345: 20 |
exacta pecunia, *abl.* 114: 11 |
nox. 309: 25 |
exacti impulsu. 346: 19 |
exactis talentis, *abl.* 87: 13 |
exacto ad luxuriam cultu facto. 182: 23 |
exactos menses. 408: 17 |
exactum iusjurandum. 409: 17 |
exaggerari impleri planitiem. 235: 9 |
exanguem. 369: 7 |
exanguis. 168: 1 | 360: 19 |
exanguia, *acc.* 360: 30 |
exanguis. 290: 7 | 291: 10 |
313: 30 |
exanimat. 405: 21 |
exanimati, *plur.* 172: 21 |
270: 22 | 397: 6 |
exanimatus. 144: 15 |
exanimavit. 270: 12 |
exanimem. 266: 26 |
exanimis. 367: 14 |
exanimis, *nom.* 340: 10 |
exanimum, *acc.* 415: 22 |
exarist. 274: 15 |
exasperabatur. 307: 15 |
exaudiebantur. 155: 9 | 174: 16 | 176: 5 | 403: 25 |
exaudiebat. 111: 14 |
exaudiebat. 188: 13 | 216: 1 |
exaudientibus. 289: 19 |
exaudire, 84: 3 | 167: 24 |
exaudiri. 150: 4 | 307: 5 |
380: 16 |
exaudisse. 159: 12 |
exaudisset. 196: 21 |
exaudiunt. 75: 21 |
excedente fidem fortuna. 105: 5 |
excedentem prælio. 174: 8 |
excedere abire. 97: 16 |
157: 7 | 393: 7 | 410: 20 |
excederent. 411: 26 |
excederet. 248: 17 | 308: 7 |
314: 3 | ad Deos. 141: 12 |
excedit superat. 272: 6 |
exceditis humanum fastigium. 359: 16 |
excedunt. 157: 14 |
excellens. 223: 3 | 405: 18 |
excellentis. 102: 25 |
excellit. 355: 7 |
excelliore. 189: 9 |
excensio. 363: 2 |
exceperat. 199: 13 | 322: 17 |
341: 13 | 349: 20 | 350: 4 |
367: 12 |
excepere. 220: 15 | 222: 10 |
assensu. 208: 5 |
excepit. 268: 1 | 317: 2 |
367: 14 | se poplitibus sustinuit. 221: 13 | caput deficiens. 221: 19 | cimen-
davit. 268: 1 | telo fe-
ram, transfixit. 305: 11 |
supervenit. 312: 31 | cor-
pus clypeo, reclinavit. 368: 5 |
excepta, *nom. sing.* 105: 15 |
228: 23 | 247: 23 |
abl. 115: 3 | 262: 8 | vesti-
gia fugientis. 174: 17 |
exceptæ, *plur.* 267: 26 |
excepti capiti, *plur.* 91: 3 |
234: 27 |
exceptis, *abl.* 125: 24 | 232: 12 | 239: 5 | 297: 8 | 406: 20 |
exceptos. 285: 13 | 334: 13 |
exceptum. 134: 10 | po-
plicitibus subnixum. 367: 18 | clypeo. 220: 11 |
excepturi. 366: 23 |
quid excepturum inimicitia-
rum, passurum. 252: 4 |
exceptus. 154: 26 | 233: 8 |
312: 30 | 315: 34 |
excesserant. 199: 6 |
excesserat modum humane
magnitudinis. 347: 12 |
excesserit vita. 372: 20 |
excessero vita. 403: 1 |
excessisse vita. 73: 5 |
excessisset. 375: 12 |
excessit. 155: 8 | 184: 7 |
236: 4 | 250: 8 | 313: 32 |
326: 18 |
excideret. 165: 10 |
excidio, *abl.* 201: 1 | 307: 17 |
354: 19 |
excidisse. 405: 3 |
excidit. 171: 32 |
excidium, *acc.* 123: 8 | 133: 6 |
205: 4 |
exciebat solitudo poeniten-
tiam liberiores. 309: 19 |
excipere. 79: 1 | 137: 22 | 168: 31 | 350: 29 |
356: 21 | 359: 34 |
exciperent. 99: 21 | 167: 8 |
176: 3 | 184: 8 | 229: 13 |
364: 4 | 379: 15 |
exciperet, transigeret, aves
sagitta. 282: 27 | 367: 3 |
excipi recipi. 119: 22 | 384: 12 |
intercipi. 290: 22 | 377: 29 |
excipiebat. 97: 15 | 220: 9 |
235: 3 |
excipiens. 270: 25 | 367: 7 |
excipient. 396: 16 |
excipiet. 413: 6 |
Excipium. 297: 9 |
excipit. 177: 17 | 243: 6 |
excipitur fluvius puro solo
81: 8 | recipitur. 215: 9 |
excipiunt. 83: 3 | 281: 2 | 287: 6 |
excita, *sam.* 75: 14 |
excitabantur. 176: 1 | 270: 16 |
excitabatur desiderium ex
comparatione. 411: 15 |
excitabo. 247: 11 |
excitantur. 171: 5 |
excitate, *in fin.* 165: 5 | 326:

VOCABULORUM.

21 | 359 : 27 |
 excitaretur. 254 : 10 |
 excitarunt. 251 : 14 |
 excitat. 282 : 12 |
 excitata, *nom. fem.* 277 : 21 |
 excitatam. 311 : 18 |
 excitate. 286 : 18 |
 excitati è somno. 301 : 16 |
 excitatis, *abl.* 323 : 2 |
 excitatum, *acc.* 164 : 18 |
 excitatus. 349 : 31 | 378 : 14 |
 excitaverat. 222 : 23 |
 excitaverunt. 335 : 10 |
 excitavit. 86 : 14 | 165 : 3 |
 227 : 27 | 412 : 14 | *invidiam.* 328 : 9 |
 excitus. 412 : 3 |
 exclamasset. 253 : 25 |
 exclamat. 155 : 11 |
 excluderem. 398 : 3 |
 exclusus. 198 : 8 |
 excogitante. 214 : 9 |
 excogitari. 120 : 12 | 377 : 27 | 406 : 30 |
 excogitata tuendis urbibus, *plur.* 117 : 1 | *in auctores* prodicionis. 282 : 3 |
 excogito. 250 : 13 |
 excolenda gloria, *augenda.* 372 : 1 |
 excruciani. 258 : 11 |
 excubabant. 131 : 4 | 246 : 5 | 320 : 22 |
 excubabat. 100 : 17 | 321 : 15 |
 excubanti. 309 : 3 |
 excubare. 321 : 18 , 24 | 322 : 15 | 369 : 35 |
 excubaturi. 322 : 10 |
 excudi ferrum, *infin.* 117 : 2 |
 exculta ad luxuriam ornata. 317 : 21 |
 exculti, *plur.* 320 : 27 |
 excurrrens. 69 : 6 |
 excurrit. 81 : 1 | 138 : 12 | *extenditur.* 192 : 33 | *perpetuum dorsum montium* in Perfidem. 191 : 6 |
 excurrunt. 230 : 14 |
 excusare. 210 : 14 |
 excusaret. 192 : 22 |
 excusatio. 361 : 18 |
 excusatione. 229 : 22 | 305 : 18 | *res digna excusatione.* 190 : 11 |
 excusationem. 212 : 23 |
 excusatus. 102 : 13 |
 excussem. 263 : 22 |
 excussa è navibus tormenta. 116 : 7 | 295 : 24 | 311 : 22 | 349 : 21 |
 excussas. 338 : 13 |
 excusserant. 172 : 15 |

excusserat sensum ademerat. 216 : 30 |
 excusserunt imbrem procella. 137 : 22 |
 excussi lapides fundis. 193 : 9 |
 excussis. 282 : 2 |
 excussissem *inquisivissem.* 265 : 12 |
 excussit. 367 : 20 |
 excutere curru. 98 : 10 |
 excuterentur. 295 : 21 |
 excuteret. 291 : 30 |
 excuteretur. 125 : 4 |
 excuti. 123 : 19 | *apre tela* emitti. 343 : 18 |
 excutiebant. 346 : 16 |
 excedant. 116 : 3 |
 excedebant animos cogitationibus. 411 : 18 |
 excedendo naturæ opera perimant verustas. 185 : 12 |
 excederat verustas monumenta. 81 : 12 |
 exegit. 316 : 12 |
 exemerat tempora peregrinationi. 143 : 8 |
 exemimus. 226 : 22 |
 exempla, *acc.* 152 : 9 | 198 : 24 | 319 : 22 |
 exemplar, *acc.* 314 : 4 |
 exemplo, *abl.* 182 : 8 | 207 : 1 | 232 : 15 | 245 : 14 | *dar.* 285 : 7 | *denegavit honorem.* 341 : 8 |
 exemplum. 168 : 13 | 171 : 3 | 203 : 6 | 282 : 11 | 289 : 11 | 301 : 12 | 319 : 8 | 350 : 20 | 318 : 16 | 397 : 10 | *fecit ipse.* 282 : 11 |
 exempta dubitatio. 211 : 28 | 301 : 30 |
 exempto discrimine nationum. 188 : 10 |
 exemptus magis supplicio quam crimini. 260 : 6 |
 exequenti. 321 : 9 |
 exequebantur. 93 : 5 | 120 : 13 | 122 : 1 |
 exequebantur. 77 : 18 | 337 : 23 |
 exequenda, *acc.* 249 : 20 | 339 : 6 |
 exequenda. 321 : 16 |
 exequendi. 322 : 2 |
 exequendum. 209 : 21 |
 exequi. 80 : 16 | 93 : 4 | 97 : 4 | 209 : 30 | 265 : 29 | 274 : 13 | 284 : 17 | 374 : 19 | 409 : 14 | 412 : 15 | *narrare.* 142 : 4 | *destinata.* 137 : 12 | *explicare diutius.* 274 : 13 |
 exequias. 405 : 1 |
 exequutus. 243 : 7 | 264 : 5 |

exercentis imperium tanta fiducia. 397 : 9 |
 exercere imperium sanguine civium. 412 : 9 |
 exercitatio. 87 : 4 |
 exercitu. 109 : 2 | 131 : 15 | 147 : 5 | 209 : 10 | 239 : 21 | 299 : 1 | 342 : 3 | 394 : 10 | 403 : 3 | 410 : 22 | 414 : 16 |
 exercitum, *subst.* 115 : 16 | 132 : 16 | 148 : 3 | 161 : 3 | 194 : 15 | 215 : 24 | 226 : 15 | 238 : 17 | 277 : 16 | 279 : 15 | 314 : 14 | 354 : 21 | 413 : 20 |
 exercitus, *subst.* 86 : 22 | 93 : 11 | 160 : 10 | 175 : 11 | 177 : 12 | 186 : 14 | 205 : 1 | 208 : 23 | 223 : 9 | 234 : 12 | 245 : 2 | 249 : 23 | 272 : 4 | 279 : 7 | 302 : 5 | 360 : 14 | 394 : 22 |
 exercituum. 98 : 5 |
 exercuerat. 392 : 17 |
 exercuit. 390 : 24 |
 exhaustiendas. 117 : 18 |
 exhausta, *acc.* 176 : 16 | 208 : 25 |
 exhausta. 349 : 30 |
 exhaustam & vanam aciem. 169 : 9 |
 exhaustis, *abl.* 296 : 17 |
 exhibenda. 253 : 7 |
 exhibere. 251 : 20 | 265 : 19 |
 exhiberetur. 260 : 1 |
 exhibita. 213 : 19 |
 exhibat. 309 : 5 |
 exigebantur. 349 : 16 |
 exigebat. 196 : 5 |
 exigebatur. 265 : 33 |
 exigente. 200 : 19 |
 exigentem. 263 : 14 |
 exigenti. 267 : 11 |
 exigentibus. 257 : 16 |
 exigere. 255 : 17 | 261 : 14 |
 exigua, *abl.* 103 : 13 | 111 : 12 | 133 : 21 | 318 : 22 | 374 : 28 |
 exigua. 343 : 11 |
 exiguum. 129 : 3 |
 exigui. 192 : 5 |
 exiguum. 275 : 2 | 278 : 22 |
 exilia, *acc.* 230 : 6 | 313 : 2 |
 exili. 394 : 7 |
 exilium, *acc.* 75 : 9 |
 eximia caritare, *abl.* 84 : 20 | *religione.* 122 : 13 | *maiestas.* 209 : 32 | *specie.* 237 : 8 | 316 : 16 | *magnitudine.* 119 : 8 |

INDEX

- eximiae. 78: 6 | 132: 3 | 189:
 2 | 305: 8 | 356: 2 | 369:
 4 |
 eximiam. 154: 22 | 162: 31 | 282: 24 | 353: 12 | 374: 10 |
 eximio, *abl.* 144: 9 | 298: 5 | 343: 16 |
 eximit se hominibus discernit. 256: 18 |
 eximius. 329: 4 |
 exinanirent aciem. 167: 13 |
 exire. 165: 1, 18 | 309: 7 | 365: 26 |
 existat. 331: 2 | ab inferis, *videat.* 282: 13 |
 exitebant e terra, *emergebant.* 377: 9 |
 existeret, *emergere.* 229: 7 |
 exurgere. 365: 3 |
 existimans. 102: 1 | 221: 30 | 243: 21 | 375: 13 | 394: 9 |
 existimari. 126: 7 |
 existimes. 244: 32 |
 existit. 277: 19 | 415: 18 |
 exitio. 339: 31 | illius se esse venturum. 128: 18 |
 exitium, *acc.* 117: 10 |
 exitu. 359: 9 |
 exitum. 204: 29 | 384: 27 |
 exitus. 247: 15 | 261: 21 | 269: 9 | 372: 16 | 391: 20 |
 exoleti, *gen.* 241: 17 | 242: 7 |
 exoleverant mores patrii. 281: 1 |
 exoleverunt tam longa aetate. 286: 23 |
 exolevisse memoriam majestatis suae. 106: 8 |
 exolevisset Graeci mores. 363: 1 |
 exonerare. 247: 26 | conscientiam suam. 245: 17 |
 exonerarent. 165: 6 |
 exoriente. 188: 13 |
 exoritur. 276: 1 |
 exornari convivium omni opulentia. 318: 17 |
 exornat. 345: 6 |
 exornaverant. 99: 18 |
 exorsum. 361: 27 |
 exosi, *adj. plur.* 215: 16 |
 exosus, *active.* 325: 8 |
 expectabant. 161: 2 | 360: 4 | 395: 8 |
 expectabat. 241: 2 | 408: 5 |
 expectabatur. 412: 22 |
 expectans. 89: 7 | 381: 6 | 382: 9 |
 expectant. 227: 6, 11 | 344: 21 |
 expectantes. 392: 18 | 413: 29 |
 expectantibus, *abl.* 239: 7 |
 expectantium. 327: 16 |
 expectantur. 289: 13 |
 expectare, *infin.* 204: 16 | 253: 16 | 334: 2 | 371: 11 | 380: 13 | 414: 3 | arbitrium victoris. 207: 15 |
 expectarent. 397: 7 |
 expectari. 407: 12 |
 expectas. 369: 8 |
 expectasse. 342: 4 |
 expectat. 165: 4 | 358: 12 | 408: 17 |
 expectata. 197: 23 |
 expectatam. 333: 21 |
 expectatio. 406: 23 |
 expectatione. 71: 11 | 86: 19 | 241: 22 | 274: 3 | 374: 25 | doloris commotus. 154: 28 | mentem expectatione sollicitam. 161: 23 |
 expectationem. 247: 2 | 290: 9 |
 expectationis. 162: 12 |
 expectatis. 380: 10 |
 expectato, *abl.* 101: 12 | 312: 6 |
 expectaverant. 337: 1 |
 expectavere. 406: 10 |
 expectaveris. 155: 21 |
 expectavit. 255: 14 |
 expectent. 212: 26 |
 expecto. 213: 20 |
 expediebat. 142: 2 | 264: 4 |
 expedita, *abl.* 82: 14 | 136: 2 | 178: 13 | 202: 7 | 215: 18 | 281: 8 | 354: 20 |
 expeditam. 197: 6 |
 expeditio. 297: 1 | 333: 10 |
 expeditionem. 266: 22 | 306: 18 | 312: 36 | 368: 24 | 392: 10 |
 expeditionis. 361: 22 |
 expeditis, *dat.* 136: 10 |
 expeditus, *adv.* 157: 4 | *nomen.* 415: 14 |
 expedito, *abl.* 118: 15 | 192: 31 | 277: 15 | 346: 9 | agmine. 277: 15 |
 expeditum. 169: 15 | 198: 18 |
 expelli. 345: 22 |
 experiebat, *periclitabatur.* 344: 12 |
 experiendi. 232: 15 |
 experiendo. 300: 26 |
 experientur. 197: 30 | 409: 21 |
 experiremur. 257: 4 |
 experiretur. 162: 25 | 300: 8 | 341: 15 |
 experiri. 84: 15 | 86: 7 | 113: 3 | 191: 8 | 211: 9 | 267: 22 | 311: 25 | 335: 17 | 349: 29 | 350: 19 | beneficio quam injuria ipsos maluisset. 298: 17 |
 experiuntur. 288: 21 |
 expers. 105: 17 | 257: 13 |
 experta saepe se pectora. 344: 7 |
 expertae, *dat.* 335: 2 |
 expertem consilii, *infin.* 322: 19 |
 expertia. 227: 12 |
 expertibus, *ignaris.* 321: 14 |
 experto fortunam belli. 207: 14 |
 expertus. 86: 7 | 158: 23 | 207: 2 | 221: 12 | 273: 22 | 313: 4 | 350: 23, 26 | 378: 8 | membra an possent &c. 221: 12 |
 expertam poenas. 396: 18 |
 expertebat. 173: 22 | 237: 25 |
 expertens. 97: 19 |
 expertere. 262: 28 | 357: 25 | poenas. 164: 1 |
 experterent. 255: 26 | 298: 13 |
 experteret. 164: 3 |
 expertet. 76: 11 |
 experi. 200: 6 |
 experis. 360: 27 |
 experisse. 262: 23 |
 experitum, *acc.* 379: 11 |
 experituras. 411: 17 |
 expertiverat. 91: 17 |
 expeto. 155: 22 |
 expetunt moras, *patiuntur.* 84: 6 |
 expirabant. 377: 26 |
 expiranti. 83: 3 |
 expirasse. 369: 18 |
 explebant. 159: 17 |
 explenda ira. 320: 19 |
 explendi supplicii avidus. 279: 30 |
 explere. 311: 17 | 357: 4 |
 explera vice officii sui. 322: 10 |
 expleturam se sanguine. 410: 1 |
 expleverant. 74: 17 | 339: 19 |
 expleverat. 161: 1 | 206: 9 |
 explevit. 267: 12 |
 explicandis copiis. 148: 5 |
 explicari, *expensis.* 169: 4 |
 explorandum. 88: 4 |

VOCABULORUM.

explorantur. 288: 14 |
 explorare. 91: 10 | 159: 9 |
 288: 11 | *deligere*. 131: 22 |
 explorarent. 230: 10 |
 exploraret. 385: 6 |
 explorari. 153: 4 |
 explorata, *abl.* 151: 4 |
 exploratores, *acc.* 103: 17 |
 153: 3 |
 expoliandum. 367: 2 |
 exponam. 165: 13 |
 exponeret. 257: 16 |
 exponi. 362: 10 |
 exponit. 178: 9 | 323: 14 |
 378: 14 | 413: 15 |
 exponunt. 247: 22 | 411: 29 |
 exposcens. 132: 16 |
 exposcere. 170: 13 |
 exposcerent acris certamen. 374: 18 |
 expostiti, *plur.* 380: 7 |
 expostitis, *abl.* 119: 1 | 195: 16 | 213: 4 |
 expostito, *abl.* 167: 22 |
 expostitus. 349: 18 | 367: 17 |
 expostuit. 244: 21 | 279: 15 |
 expressa ex auro simulacra, *plur.* 79: 3 |
 expressis. 560: 21 |
 exprefcerat, *extorserat*. 320: 2 |
 exprefcerunt, *extorserunt*. 402: 41 |
 exprefsi, *prae*. 325: 21 |
 exprefsit. 156: 9 | *extorsit*. 242: 17 |
 expressio succo, *abl.* 274: 29 |
 exprimendam. 255: 7 |
 exprimi, *extorqueri*. 360: 3 |
 exprobrabant. 118: 7 |
 exprobrans. 305: 10 |
 exprobrare. 326: 20 | 374: 13 |
 exprobraturum. 308: 8 |
 expromere. 152: 4 |
 expugnandi. 339: 13 |
 expugnandos. 240: 6 |
 expugnare. 363: 6 |
 expugnat. 363: 5 |
 expugnatas. 95: 20 | 96: 4 |
 expugnaverat. 201: 4 |
 expugnavit. 377: 1 |
 expulisse. 254: 6 |
 expulsa, *acc.* 229: 13 | 354: 1 |
 expulsus. 75: 10 |
 exlatiata laudi. 370: 31 |
 existerat. 299: 6 |
 exorber. 329: 8 |
 exortem praedae communis.

168: 15 |
 exta, *acc.* 288: 13 | 289: 25 |
 366: 6 |
 extabat, *apparebat*. 216: 26 |
 extarent. 394: 2 |
 extaret. 281: 14 |
 extendenti. 79: 6 |
 extendere, *infin.* 167: 12 |
 extenderet. 94: 9 |
 extendi, *infin.* 94: 14 | 361: 22 | 369: 16 | *fastigium*, *terra complanari*. 148: 8 |
 extenta, *acc.* 169: 9 |
 extenuabat. 288: 31 |
 exteras. 332: 6 |
 externa. 127: 5 | 184: 2 |
 213: 3 | 241: 15 | 320: 3 |
 externa, *gen.* 228: 3 |
 externi, *gen.* 189: 8 | 398: 10 | *plur.* 227: 22 |
 externis, *abl.* 238: 14 |
 externo, *abl.* 245: 9 | 281: 2 |
 externum, *masf.* 222: 13 |
 406: 2 |
 externus. 211: 24 |
 extet. 270: 7 |
 extrimescebant. 357: 15 |
 extrimissit. 177: 14 |
 extincta. 154: 7 | 405: 11 |
 extincti, *plur.* 279: 4 |
 extinctis, *abl.* 246: 2 |
 extincto, *abl.* 153: 10 |
 extinctos. 339: 32 |
 extinctum, *masf.* 83: 8 | 312: 32 | *neut.* 121: 18 |
 extinctus. 361: 26 |
 extinguar. 289: 18 |
 extinguat. 415: 19 |
 extinguerent. 153: 8 | 363: 10 |
 extingueretur. 257: 19 | 367: 4 |
 extingui. 83: 24 | 372: 5 |
 405: 8 | *quiescendo*. 315: 8 |
 extinguitur. 244: 3 | 312: 30 | 403: 12 | *evanescit*. 232: 10 |
 exunguo. 253: 13 |
 extinxit. 413: 3 | *obliteravit*. 416: 18 |
 extirpant sacros lucos. 282: 1 |
 extirpati. 292: 22 |
 extis, *abl.* 290: 6 |
 extitisse. 299: 7 |
 extitit. 116: 4 | *fides promissa*. 316: 4 |
 extollere. 272: 14 |
 extorquent. 309: 21 |
 extorum. 290: 5 |
 extra. 115: 13 | 191: 16 | 403: 20 | *telicatum*. 94: 19 |
 221: 6 | *telicatum*. 118:

17 |
 extradam. 277: 4 |
 extraheretur. 321: 25 |
 extrahi. 369: 1 |
 extraordinario, *abl.* 177: 1 |
 extraxerant. 394: 18 |
 extraxere. 321: 23 |
 extraxisset. 245: 21 |
 extraxit. 349: 9 | *noctem* : *vigiliis*. 291: 25 | *conviuii tempus in horam secundam*. 322: 8 |
 extrema, *acc.* 170: 7 |
 extrinsecus, *adv.* 117: 8 |
 extruxere. 134: 15 |
 extruxit. 134: 13 |
 extulit corpus magnifico funere. 145: 11 |
 exuistis. 395: 29 |
 exuitur. 255: 19 |
 exul. 233: 1 |
 exulabo. 207: 13 |
 exularet. 233: 7 |
 exulem terrarum orbis. 212: 16 |
 exules, *plur.* 303: 8 | 393: 9 |
 exulum. 310: 22 |
 exurat, *consumat*. 416: 14 |
 exurebat. 175: 27 |
 exurente. 137: 2 |
 exurentibus, *abl.* 239: 9 |
 exureret. 239: 11 |
 exurgant. 339: 11 |
 exuistis, *abl.* 274: 25 |
 exutos. 171: 29 |
 exuunt. 186: 10 |

F.

Fabulae. 358: 6 |
 fabulam. 305: 12 |
 fabulis, *abl.* 185: 3 |
 fabulosis, *abl.* 69: 5 |
 fac. 319: 26 |
 face. 239: 8 |
 facere. 149: 3 | 253: 24 |
 263: 12 | 319: 6 | 26 |
 334: 17 |
 facerem. 158: 20 |
 facerent. 97: 13 | 397: 13 |
 faceres. 290: 2 |
 faceret. 115: 12 | 370: 31 |
 392: 10 | *daret*. 104: 20 |
 faces, *acc.* 119: 16 | 204: 20 | 340: 21 | 413: 3 |
 faceffite. 396: 14 |
 faciam. 249: 3 | 326: 22 |
 faciat. 80: 17 | 295: 6 |
 facibus. 92: 7 |
 facie, *spectaculo*. 376: 3 |
 faciebam. 252: 28 |
 M m m iij

INDEX

- faciebat. 122: 17 | 233: 14 |
faciem. 167: 21 | 232: 8 |
faciendis, *abl.* 118: 2 | 191: 15 |
faciendum. 168: 20 | 408: 20 |
facienti. 239: 19 |
facies, *plur.* 162: 30 |
345: 16 | species. 99: 15 |
197: 29 | 344: 3 | 384: 13 | *spectaculum.* 301: 10 |
349: 6 |
facies, *verb.* 227: 28 |
faciet. 327: 2 |
facile. 86: 23 | 88: 19 | 220: 12 | 244: 17 | 249: 7 |
250: 9 | 291: 29 | 312: 20 |
358: 8 |
faciles, *acc.* 323: 17 |
facili ac levi humo, *abl.* 132: 7 |
facilis. 321: 13 | 378: 7 |
facilius. 84: 23 | 115: 6 | 157: 3 | 250: 3 | 23 | 274: 11 |
294: 14 | 312: 4 | 319: 26 | 394: 17 | 395: 30 |
410: 14 |
facillimum. 132: 1 |
facinus. 319: 24 |
facinore. 216: 16 | 241: 16 |
242: 15 | 250: 24 |
facinoris. 208: 6 | 216: 8 |
279: 21 | 309: 12 | 313: 23 | 323: 15 |
facinus. 89: 25 | 211: 10 | 242: 12 | 244: 8, 32 | 247: 29 | 251: 12 |
252: 11 | 258: 15, 20 | 285: 1 | 313: 36 | 323: 10 | 324: 3 |
facio. 253: 27 |
facit. 141: 20 | 207: 5 |
faciunt. 157: 3 | 158: 11 |
230: 14 | 319: 11 |
facta. 155: 25 | 185: 11 | 236: 6 | 262: 16 | 267: 16 | 268: 2 | 312: 10 | 335: 11 | 363: 2 | 394: 20 | 412: 20 | facta fides est. 112: 3 |
facti. 244: 16 | 310: 31 |
357: 19 | facti argenti. 106: 1 |
factis. 262: 9 |
facto, *abl.* 141: 13 | 239: 24 | 263: 26 | 265: 9 |
272: 12 | 319: 11 | 341: 6 | 377: 10 | 395: 6 |
factorum. 187: 18 |
factos. 319: 23 |
factu. 162: 25 | 281: 6 |
factum. 90: 12 | 238: 17 |
254: 21 | 372: 21 |
factura imperata. 234: 6 |
facturam. 297: 5 |
facturi. 284: 1 |
facturum. 89: 15 | 115: 14 |
163: 15 | 226: 13 | 252: 5 | 353: 7 |
facturus. 148: 1 | 201: 20 |
factus. 313: 31 |
fædavit luna omne lumen. 151: 14 |
fæde. 175: 15 |
fædera. 96: 4 |
fædere. 73: 4 | 398: 2 |
falcata, *plur.* 146: 17 |
falcati, *plur.* 159: 17 | 160: 9 |
falcatis, *abl.* 159: 28 |
falcatos. 169: 11 | 171: 8 |
falces. 147: 2 | 171: 12 | 223: 15 |
falcebus, *abl.* 120: 25 | 123: 13 | 349: 11 | 358: 17 |
fallax. 361: 24 |
fallebat. 221: 25 | latebat. 315: 6 |
fallendum. 344: 25 |
fallentia, *acc.* 196: 27 |
fallere. 163: 9 |
fallerent. 211: 5 | laterent. 339: 8 | vestigium lubrica laxa. 150: 5 |
falleret, lateret. 176: 4 |
248: 6 |
falleretur. 301: 27 |
falli. 212: 26 | 230: 5 |
fallitur. 289: 2 |
fallunt. 294: 26 |
falſa, *plur.* 153: 5 | 256: 9 |
261: 14 | 325: 19 |
falſis, *abl.* 390: 25 |
falſo, *adv.* 101: 5 | 250: 23 |
282: 16 | 327: 12 | immerito. 188: 1 |
falſum. 100: 25 |
fama. 105: 19 | 144: 3 | 146: 6 | 182: 7 | 207: 10 | 226: 9 | 303: 1, 17 | 327: 12 |
367: 10 | 368: 16 | 389: 8 | 391: 4 | 404: 25 |
406: 13 |
famæ. 112: 8 | 127: 2 | 129: 18 | 265: 28 | 292: 17 |
339: 1 | 357: 17 | 365: 14 |
397: 22 |
famam. 113: 8 | 124: 1 | 141: 21 | 169: 5 | 272: 16 |
342: 5 | 351: 4 | 369: 25 |
415: 6 |
fame. 83: 11 | 179: 1 | 291: 13 | 316: 6 | 384: 22 |
famem. 274: 28 | 354: 8 |
381: 9 | 383: 17 | 384: 3 |
fames. 384: 6 | 411: 21 |
familiaris infelicibus patria solitudo est. 199: 12 | 248: 14 |
familiaritate. 267: 21 |
familiariter. 245: 29 | 256: 11 | 263: 7 |
familiaris, *adv.* 370: 33 |
famulam. 103: 5 |
fas, *acc.* 229: 19 | 311: 4 |
416: 5 |
fascia. 79: 22 |
fasciis. 283: 13 |
fastidiam. 252: 16 |
fastidiant. 170: 15 |
fastidiat. 256: 18 |
fastidio, *dat.* 151: 18 | 313: 13 |
395: 32 | esse fastidio. 199: 18 |
fastidires. 325: 11 |
fastidit. 199: 15 | 250: 6 |
fastidium, *acc.* 207: 21 |
fastigio, *abl.* 105: 10 | 116: 4 | 311: 16 | jugo. 239: 29 | mortali non contentus. 137: 7 |
fastigium, *acc.* 103: 6 | III: 2 | 170: 1 | 184: 7 | 232: 2 | 237: 21 | 240: 17 | 245: 4 | 269: 20 | 338: 6 | 339: 9 | 359: 16 | 366: 12 | 380: 27 | 408: 11 | eminentiam. 148: 8 | dignitatem. 416: 9 | magnitudinem. 385: 15 | manium. 134: 14 | munimenti. 185: 2 | terræ excedunt in altius fastigium. 329: 1 | humanum exceditis fastigium. 356: 16 |
fata, *acc.* 169: 25 | 371: 12 |
406: 10 |
fateantur. 248: 9 |
fatebatur. 265: 4 |
fatebimur. 177: 19 |
fatebuntur. 251: 5 |
fatendum. 406: 6 |
fatente. 243: 21 |
fateor. 244: 9 | 252: 28 |
fateri. 227: 8 | 237: 10 |
309: 14 |
fati. 213: 20 | 333: 19 |
fatigabant aures stridore horrendo. 344: 5 |
fatigabat. 190: 28 |
fatigandi naturam, *vincendi.* 300: 7 |
fatigarent. 384: 16 |
fatigaret. 132: 14 | indulgentiam victoris. 192: 20 |
fatigari. 357: 22 |
fatigata, *abl.* 154: 6 | 216: 34 | 313: 3 | 403: 4 | nunquam fatigata fortuna ei indulgendo. 312: 36 |
fatigatas. 176: 16 |
fatigati, *plur.* 127: 5 | 262: 7 | 270: 14 | 335: 19 | 349: 14 |
fatigatione. 246: 15 | 301: 31 |
fatigatis, *partic.* 76: 2 | 137: 137

VOCABULORUM.

21 | 197: 11 | 198: 21 | 215:
11 | 312: 15 | 315: 8 | 340:
17 |
fatigatos. 97: 15 | 175: 26 |
360: 5 |
fatigatum, acc. 202: 12 | 368:
5 |
fatigatus. 100: 11 | 123: 23 |
144: 14 | 368: 13 | 378:
12 |
fatigaverat. 174: 10 |
fatigaverunt. 199: 25 |
fatis. 226: 14 | 412: 22 |
fatum. 133: 24 |
fauces. 80: 13 | 193: 6, 19 |
228: 14 | 311: 4 | 357:
29 | *Isthmum*. 71: 10 | *an-*
gustias. 82: 2 | 90: 22 |
faucibus, abl. 273: 1 |
faventem. 244: 9 |
Favonius. 240: 14 |
fecerant. 153: 4 | 225: 12 |
310: 28 | 311: 7 | 337: 17 |
347: 11 |
fecerat. 197: 23 | 201: 17 |
234: 8 | 247: 3 | 414:
13 |
fecere. 410: 16 |
fecerim. 158: 3 |
fecerint. 267: 15 |
feceris. 189: 17 |
fecerit. 274: 12 |
fecero. 347: 19 |
fecerunt. 108: 2 | 148: 10 |
274: 22 | 284: 3 | 294:
21 | 303: 7 |
feci. 251: 12 | 264: 4 |
fecimus. 216: 18 | 263: 19 |
289: 11 |
fecisse. 123: 8 | 239: 13 | 280:
8 | 320: 16 |
fecisset. 151: 1 | 249: 20 |
213: 15 |
fecisti. 350: 22 |
fecistis. 359: 2 |
fecit. 157: 18 | 305: 11 | 341:
3, 23 | 344: 32 | 384: 21 |
396: 6 | 406: 23 | 408:
31 | locum. 70: 3 | suae
ditionis. 127: 1 |
fefellerat. 301: 10 | 352: 10 |
378: 19 | *latuerat*. 171:
17 |
fefellerunt promissum. 298:
20 | 366: 20 |
fefellisset. 197: 2 | si prior
murus fefellisset, *corruis-*
set. 121: 5 |
fefellit. 130: 11 | 265: 25 |
283: 10 | *latuit*. 283: 10 |
felices. 403: 11 |
feliciorem. 102: 16 |
feliciores. 278: 11 |
felicissime, adv. 319: 14 |
felicissimo. 267: 10 |
felicitas. 176: 27 | 199: 16 |

267: 30 | 336: 17 | 350:
26 | videatur aspirare. 169:
23 |
felicitate. 103: 4 | 233: 9 |
344: 15 | 397: 24 | 406:
9 |
felicitatem. 82: 4 | 128: 7 |
felicitatis. 413: 8 |
felicitati. 290: 13, 18 |
294: 14 |
felicitet. 248: 29 |
felicius. 113: 17 | 174: 28 |
felix. 344: 19 | 350: 24 |
femina. 254: 9 |
feminae. 105: 8 | 237: 14 |
333: 13 |
feminarum. 93: 20 | 104:
9 | 105: 2 | 176: 5 | 186:
8 | 201: 21 | 338: 17 |
feminas. 101: 14 | 308: 4 |
311: 31 |
femine. 335: 22 |
feminini. 237: 11 |
feminis. 96: 7 | 102: 29 |
155: 14 | 158: 5 |
femora. 220: 9 |
femore. 100: 14 |
femur. 98: 8 |
fera, gen. 270: 7 | 356: 8 |
dat. 282: 14 | 305: 6 |
309: 31 |
feram. 305: 9, 11 | 356: 1:
4 |
ferarum. 90: 13 | 164: 3 |
193: 11 | 203: 18 | 254:
23 | 304: 14 | 305: 17 |
362: 14 | 383: 14 |
feras, nom. 305: 3 | 307: 23 |
360: 26 |
ferat. 154: 20 | 370: 18 |
ferax. 331: 5 |
ferē. 125: 9 | 174: 3 | 180:
4 | 229: 2 | 272: 2 | 278:
24 | 280: 11 | 296: 21 |
ferebant ægre ordinem. 394:
4 |
ferebantur. 211: 8 | 404: 19 |
ferebat. 100: 24 | 133: 1,
9 | 240: 19 | 278: 19 |
ferebatur. 174: 14 | nihil
integrum. 201: 14 | lecti-
ca militari. 283: 19 | erra-
bundum agmen. 315: 3 |
ferenda, neutr. 213: 2 |
ferendam. 176: 18 |
ferendas. 156: 6 |
ferens. 85: 2 | 235: 15 | 243:
2 | 256: 13 | 321: 4 |
ferent. 408: 12 |
ferentes. 276: 9 | 300: 25 |
339: 16 |
ferentis. 196: 4 | 378: 15 |
feres. 265: 30 |
feret. 372: 5 |
feriebantur. 340: 4 |
feriebat. 282: 25 |

ferire. 321: 3 |
feris, abl. 227: 16 | 292:
10 |
ferit. 266: 26 |
feritare. 91: 4 | 203: 13 |
fermē. 158: 4 | 198: 5 | 216:
22 | 322: 8 | 378: 25 |
feroces. 291: 32 |
ferocia, acc. 310: 25 |
ferociam. 276: 16 | 374:
16 |
ferocissime, adv. 396: 23 |
ferocissimis, abl. 297: 7 |
364: 17 |
ferociter. 96: 10 | 172: 26 |
175: 1 |
ferocius, adv. 301: 35 | 395:
1 |
ferox. 272: 15 | 274: 15 |
stolida audacia. 254: 4 |
ferre. 115: 21 | 200: 11 | 207:
21 | 278: 20 | 285: 2, 9 |
291: 22 | 308: 18 | 316: 7 |
325: 12 |
ferrea. 116: 19 | 123:
22 |
ferreas. 123: 13 |
ferreis, abl. 146: 14 |
ferrent. 129: 18 |
ferreos. 167: 19 | 300: 33 |
ferret. 209: 13 |
ferri, verb. 163: 23 | 332: 17 |
388: 13 | 403: 7 |
ferro, abl. 80: 2 | 146: 19 |
179: 9 | 201: 8 | 272: 11 |
356: 6 | 374: 14 |
ferum, acc. 111: 4 | 117:
2 | 292: 25 | 416: 14 |
ensem. 324: 23 |
qua fert natura. 234: 16 |
fertile. 197: 8 |
fertilem. 224: 2 |
fertilis. 187: 11 | 195: 4 |
384: 23 |
fertilitate. 179: 19 |
fertilitatis. 180: 3 |
fertis. 158: 10 |
fertur. 101: 2 | 199: 8 | 298:
1 | 313: 21 | 365: 16 |
fervens, femin. 123: 19 |
fervida, abl. 123: 17 | 139:
11 |
fervidior. 415: 18 |
fervidissimum. 82: 19 |
fervido, abl. 137: 2, 18 |
ferunt. 307: 20 | 326: 4 |
332: 16 |
fervore. 277: 21 | 330: 13 |
festinabitis. 228: 10 |
festinando. 366: 18 | 384:
10 |
festinandum. 153: 13 |
festinans. 87: 11 | 135: 14 |
198: 7 |
festinantem. 216: 27 |
festinantes, acc. 380: 13 |

INDEX

festinare. 215 : 19 | 239 :
17 |
festinaſſe. 257 : 20 |
festinat. 240 : 6 |
festinatio. 75 : 4 | 92 : 16 |
380 : 8 |
festinatione. 84 : 11 | 408 :
16 |
festinationem. 95 : 5 | 311 :
26 |
festino, verb. 228 : 6 |
festo die. 318 : 16 |
fibras. 366 : 9 |
fibris. 288 : 14 |
fictas. 360 : 20 |
fida. 313 : 17 |
fide, abl. 86 : 9 | 105 : 18 |
131 : 24 | 158 : 6 | 191 : 8 |
197 : 3 | 235 : 15 | 243 : 21 |
267 : 24 | 321 : 8 | 394 :
20 |
fidei. 90 : 2 | 104 : 11 | 132 :
4 | 154 : 1 | 156 : 19 | 212 :
18, 27 | 228 : 6 | 233 : 20 |
242 : 10 | 265 : 26 | 312 :
6 | 316 : 11 |
fidele, acc. 229 : 17 | 274 :
13 |
fideles. 86 : 4 | 89 : 1 |
fideliter. 199 : 15 |
fidem. 89 : 10, 26 | 108 : 5 |
141 : 18 | 170 : 13 | 201 :
23 | 230 : 4, 5 | 242 : 5 |
283 : 17 | 298 : 18 | 311 : 13
25 | fecerant rumor. 225 :
12 | suam approbarent.
328 : 2 |
fidens. 104 : 6 |
fides. 104 : 5 | 112 : 3 | 133 :
6 | 207 : 5 | 210 : 12 | 233 :
8, 17 | 252 : 26 | 257 : 11 |
279 : 24 | 316 : 4 | 342 :
4 |
fidibus, abl. 182 : 20 |
fidissimi, voc. 371 : 2 |
fidissimo. 85 : 2 |
fidissimum, acc. 223 : 4 |
fiducia, abl. 72 : 11 | 91 : 19 |
98 : 20 | 113 : 15 | 173 : 30 |
265 : 20 | 300 : 31 | 313 :
9 | 366 : 2 | 397 : 9 |
fiducia. 340 : 19 | 359 : 18 |
365 : 25 |
fiduciam, 103 : 1 | 152 : 14 |
344 : 23 | accendit. 116 :
10 |
fiduciarum imperium. 209 :
2 |
fidum. 410 : 25 | 413 : 10 |
fidus. 84 : 18 | 113 : 19 | 197 :
2 | 259 : 8 |
fieret. 242 : 8 | 310 : 9 |
fieri. 165 : 13 | 171 : 19 | 326 :
4 | 338 : 2 | 395 : 19 |
figere. 333 : 7 |
figuraret. 263 : 25 |

filia. 105 : 12 | 316 : 16 |
filiae, plur. 105 : 9, 15 | 156 :
18 |
filiam. 128 : 2 | 158 : 14 | 192 :
17 | 397 : 31 | 398 : 1 |
filiarium. 154 : 7 |
filias. 156 : 20 | 170 : 8 | 316 :
21 |
filii. 190 : 5 | 245 : 4 | 310 :
3 | 327 : 10 |
filius, abl. 249 : 12 | 278 :
16, 20 | 306 : 12 | 355 : 17 |
filio, abl. 105 : 15 | 223 : 7 |
263 : 24 | 265 : 32 | 390 :
7 |
filiorum. 404 : 32 | 405 :
6 |
filios. 248 : 1 |
filium. 99 : 25 | 141 : 5, 20 |
156 : 19 | 188 : 18 | 254 :
13 | 262 : 24 | 407 : 14 |
408 : 14 | 416 : 7 |
filius. 93 : 24 | 105 : 13, 16 |
144 : 9 | 163 : 24 | 215 :
23 | 239 : 15 | 242 : 32 |
252 : 19 | 300 : 8 | 407 :
19 |
findens ripas ganges. 329 :
7 |
findi. 364 : 8 |
fine. 359 : 10 | 360 : 29 |
finem. 157 : 17 | 207 : 22 |
226 : 2 | 253 : 27 | 255 : 26 |
267 : 17 | 307 : 14 | 379 :
11 | 406 : 9 |
fines, acc. 179 : 13 | 181 : 7 |
189 : 19 | 207 : 13 | 228 :
24 | 277 : 10 | 334 : 10 |
352 : 2 | 362 : 12 | 377 :
6 |
fingamus. 358 : 14 |
finiam. 213 : 20 |
finibus, dat. 145 : 14 | 236 :
4 | 376 : 22 | 394 : 6 | 415 :
3 |
finienda, abl. 411 : 29 |
finier. 168 : 30 |
finire. 177 : 3 |
finis. 207 : 20 | 256 : 10 |
287 : 1 | 289 : 18 | 381 : 8 |
cum nullus finis fieret la-
crymis querelisque. 310 :
9 |
finisse. 364 : 20 |
finit. 262 : 9 |
finita. 304 : 1 |
finitima. 191 : 5 | 235 : 19 | 287 :
3 |
finitimarum. 384 : 20 |
finitimis. 75 : 15 | 144 : 1 |
239 : 19 | 269 : 12 | 273 :
6 | 383 : 11 |
finitimos. 295 : 12 |
finito, abl. 71 : 2 | 228 : 18 |
320 : 6 | 357 : 24 | 369 :
10 |

finium. 343 : 5 |
finerunt. 299 : 8 |
firmare. 150 : 4 |
firmaret. 384 : 24 |
firmata. 348 : 2 | 362 : 4 |
412 : 21 | gratia per assi-
nitatem. 362 : 4 |
firmati, plur. 97 : 26 |
firmatos cibo ac potione.
279 : 2 |
firmavit. 88 : 9 | 166 : 9 |
firmiore. 410 : 34 |
firmissima. 294 : 20 |
firmirate. 296 : 8 |
firmum, acc. 184 : 12 | 292 :
25 |
fit. 312 : 16 |
fixa. 283 : 9 |
fixit. 277 : 2 |
flagellorum. 255 : 24 |
flagitia. 186 : 14 | 392 : 16 |
flagitii. 186 : 5 |
flagitium. 347 : 6 |
flagrabant. 239 : 9 |
flagrabat. 313 : 1 |
flagrare. 277 : 20 |
flagraverint huius caritate.
86 : 25 |
flamma. 240 : 23 |
flammam. 240 : 18 | 335 :
9 |
flammis. 153 : 9 | 161 : 6 |
239 : 10 |
flatu. 107 : 22 | 117 : 3 |
flatus. 116 : 4 |
flebat. 404 : 31 | 403 : 1 |
flebant. 274 : 15 |
flets. 155 : 20 |
fiente effusus. 360 : 11 |
fientes. 83 : 5 | 265 : 8 |
fieri. 154 : 17 | 211 : 3 | 264 :
26 |
flevisse. 155 : 16 |
flevit. 155 : 26 |
flexi, plur. 353 : 24 |
flexibus, abl. 330 : 6 |
flexu. 80 : 27 | 230 : 14 |
flore atatis. 144 : 9 | 199 :
21 | pueritia. 235 : 16 | 264 :
23 | 297 : 9 | 403 : 26 |
floreas perpetua felicitate.
233 : 9 |
florem juventutis. 83 : 15 |
florente te, felice. 211 : 19 |
floribus. 124 : 15 | 182 : 14 |
195 : 8 | 385 : 15 |
floruisse. 405 : 8 |
fluctibus, abl. 71 : 11 | 124 :
7, 9 | 228 : 13 | 381 : 10, 5
15 |
fluctuari animo. 162 : 1 |
fluctus, acc. 115 : 23 | 121 :
19 | 231 : 8 | 345 : 24 | 363 :
17, 20 | 364 : 7 | 383 : 16 |
fluentem effuse in se aciem.
220 : 15 |
fluentibus.

VOCABULORUM.

fluentibus membris. 349 : 23 |
fluere omnia luxu. 397 : 24 |
fluit. 70 : 4 | 149 : 10 | 229 : 2 | 298 : 3 |
fluitantes. 150 : 10 |
flumen. 151 : 2 | 176 : 9 | 279 : 23 | 289 : 24 | 290 : 14 | 299 : 3 | 356 : 21 | 358 : 9, 13 | 380 : 23 | 383 : 3 |
flumina, acc. 151 : 16 | 272 : 2 | 274 : 1, 6 | 289 : 9 | 334 : 18 | 357 : 20 |
flumine. 136 : 7 | 344 : 26 |
flumini. 184 : 9 | 354 : 9 | 376 : 5 |
fluminibus, abl. 129 : 6 | 273 : 2 | 292 : 20 |
fluminis. 82 : 20 | 143 : 10 | 149 : 12 | 184 : 6 | 291 : 23 | 353 : 3 |
fluminum. 356 : 22 | 357 : 15 | 363 : 4, 22 |
fluvialili pisce. 275 : 4 |
fluvium. 190 : 20 |
fluvius. 147 : 6 | 311 : 15 |
fluant. 81 : 6 |
fluxerat. 205 : 6 |
fluxere. 319 : 28 |
fluxisset. 117 : 8 |
fodere. 299 : 1 |
foderet. 382 : 7 |
fodiebant. 198 : 4 |
fodiebat adversa ora. 174 : 11 |
fodiunt. 203 : 16 |
folia. 232 : 8 | 336 : 5 |
foliibus. 117 : 3 |
fomenta. 86 : 13 |
fontes. 69 : 6 | 181 : 8 | 216 : 34 | 299 : 8 |
fonte. 229 : 6 |
fontem. 139 : 9 | 240 : 1 |
fontes. 138 : 7 | 275 : 9 | 300 : 4 | 415 : 21 |
fonti. 229 : 1 |
fontibus, ablat. 8 : 81, 11 | 304 : 15 | 354 : 2 |
fontis. 182 : 2 |
fontium. 96 : 2 |
foramine. 270 : 2 |
fore. 133 : 12 | 141 : 9, 16 | 175 : 15 | 178 : 13 | 179 : 5 | 196 : 5 | 200 : 3 | 212 : 27 | 228 : 20 | 230 : 8 | cuncta in expedito fore. 73 : 7 | magno impedimento fore. 117 : 12 |
forent. 166 : 9 |
fores, acc. 321 : 20 |
foret. 167 : 28 | 242 : 2 | 243 : 7 | 344 : 32 |
foribus, abl. 125 : 21 | 320 : 2

23 |
forma. 77 : 11 | 189 : 6 | 223 : 3 | 316 : 21 |
formæ. 99 : 24 | 102 : 25 | 154 : 22 | 313 : 8 | 338 : 20 |
formam. 223 : 3 |
formandum publicum statum. 415 : 17 |
format. 332 : 8 |
formidabat. 98 : 15 |
formidare. 176 : 14 |
formidine. 413 : 28 |
formidnem. 163 : 23 | 311 : 21 | 384 : 14 |
formidinis. 163 : 1 |
formido, nom. 92 : 15 | 151 : 15 |
formacibus. 117 : 2 |
fors. 207 : 3 | 212 : 6 | 372 : 5 |
forſan. 75 : 12 |
forſitan. 158 : 21 | 169 : 25 | 213 : 20 | 267 : 29 | 292 : 10 | 308 : 8 | 313 : 17 | 321 : 6 | 345 : 18 | 371 : 9 | 404 : 12 |
forte fortuna. 90 : 21 | 100 : 22 | 103 : 17 | 196 : 8, 16 | 243 : 29 | 305 : 4 | 321 : 15 | 337 : 20 | 411 : 24 |
fortem. 105 : 10 |
fortes. 168 : 7 | 169 : 5 | 298 : 13 | 397 : 23, 25 |
forti, abl. 116 : 14 |
fortibus. 168 : 17 | 193 : 10 | 242 : 4 | 262 : 9 | 265 : 7 |
fortior. 294 : 4 |
fortiora. 268 : 2 |
fortiorem. 350 : 22, 23 |
fortis. 230 : 7 |
fortissimi, plur. 187 : 14 | 267 : 29 |
fortissimis. 226 : 7 | 242 : 23 | 247 : 7 | 279 : 25 |
fortissimum pignus. 242 : 10 |
maſc. 403 : 23 |
fortiter. 168 : 13 | 171 : 23 |
fortitudine. 267 : 28 | 297 : 7 |
fortitudinem. 163 : 21 | 375 : 6 | 397 : 26 |
fortitudinis. 168 : 13 | 171 : 3 | 187 : 17 |
fortitudo. 405 : 17 |
fortium. 157 : 11 | 208 : 26 |
fortius, adv. 122 : 10 | 286 : 1 | 305 : 10 |
fortuita, acc. 200 : 1 |
fortuitam. 336 : 11 |
fortuitorum. 336 : 2 |
fortuitum, neutr. nec. 204 : 25 |

fortuna. 84 : 2 | 93 : 4 | 105 : 6, 11 | 169 : 25 | 206 : 14 | 208 : 18 | 237 : 19 | 313 : 15 | 345 : 9 | 350 : 28 | 361 : 12 | 370 : 22 | 386 : 3 | calamitas. 104 : 19 | fortuna partium. 114 : 6 |
fortunæ. 76 : 14 | 99 : 17 | 101 : 19, 25 | 103 : 1, 6 | 156 : 12 | 177 : 6 | 192 : 20 | 198 : 24 | 204 : 2 | 209 : 11 | 211 : 18 | 252 : 21 | 261 : 23 | 267 : 11 | 302 : 12 | 371 : 15 |
fortunam. 128 : 6, 10 | 157 : 21 | 199 : 16 | 207 : 8, 14 | 223 : 10 | 230 : 3 | 250 : 11 | 274 : 10 | 300 : 7 | 342 : 14 | 350 : 19 |
ſucceſſum. 221 : 24 |
fortunatos. 199 : 18 |
foſſa. 337 : 12 |
foſſæ, plur. 198 : 13 |
fovea, abl. 193 : 11 |
foveas, acc. 176 : 28 |
fovet terras modico tepore. 195 : 15 |
fractis, abl. 297 : 3 |
frænabant. 92 : 19 |
frænatos. 163 : 16 | 296 : 5 |
fræni, plur. 105 : 2 | 299 : 13 |
frænos. 317 : 23 |
fragilis. 337 : 16 |
fragilitas humanæ. 170 : 2 |
fragmentis, abl. 381 : 4 |
fragor. 314 : 20 |
fragore. 121 : 21 |
frangeret. 117 : 6 |
frater. 97 : 21 | 105 : 12 | 223 : 16 | 264 : 29 | 310 : 4 | 312 : 19 | 346 : 1 | 349 : 28 | 408 : 29 |
fraus. 243 : 2 | 245 : 14 |
fratrem. 223 : 22 | 242 : 26 | 261 : 2 | 264 : 14 | 286 : 26 | 323 : 24 | 350 : 1 |
fratres. 265 : 4, 19 | 405 : 5 |
fratri. 239 : 18 | 265 : 15 | 322 : 19 | 323 : 2, 4 | 416 : 16 |
fratribus. 260 : 16 |
fratris. 412 : 13 |
fratrum. 264 : 18, 28 | 265 : 2 | 313 : 10 |
fraudandi, plur. 177 : 16 |
fraudent. 404 : 4 |
fraudatus. 409 : 4 |
fraude. 210 : 13 | 223 : 19 | 355 : 16 | 414 : 10 | 415 : 21 | locorum, difficultate. 198 : 15 | fraude locorum

INDEX

deceptis. 291: 7 |
 fraudetur. 408: 31 |
 fraudis. 390: 31 |
 fraus. 197: 21 |
 fregerant. 222: 11 |
 fregit. 221: 24 |
 fremitu. 167: 7, 10, 25 |
 197: 30 | 336: 16 |
 fremitum. 159: 11 |
 fremitus. 124: 20 | 161: 23 |
 162: 22 | 215: 28 | 335: 13 | 345: 13 | 360: 7 | 404: 17 |
 frendens. 396: 22 |
 frendente. 174: 27 |
 frequens. 195: 5 | 232: 8 |
 323: 27 | 408: 25 | 410: 19 |
 regio, habitata. 71: 6 |
 pavonum multitudine frequens. 354: 7 |
 frequentes. 152: 2 | 259: 12 |
 397: 18 |
 frequentia, abl. 406: 19 |
 frequentiam. 144: 6 |
 frequentibus. 310: 20 |
 freti. 332: 6 |
 fretum, acc. 115: 5 | 117: 20 |
 195: 3 | 205: 3 | 231: 9 |
 271: 2 | 365: 5 | 381: 1 |
 fretus. 207: 12 | 265: 18 |
 300: 9 | confusus. excipi posse. 290: 23 |
 frigente sanguine. 134: 9 |
 frigescent. 337: 24 |
 frigida. 139: 10 |
 frigidissimus. 81: 9 |
 frigore. 268: 6 | 278: 2 |
 frigoris. 202: 11 | 270: 15 |
 300: 21 | 315: 4, 17 |
 frigus, acc. 104: 16 | 270: 11 |
 335: 8 |
 fronde. 197: 20 | 234: 18 |
 336: 6 | 339: 15 | 367: 5 |
 frondem. 336: 10 |
 frondibus, abl. 194: 16 | 195: 12 |
 frons. 166: 5 |
 fronte. 97: 16 | 164: 12 |
 166: 8 | 167: 2 | 173: 11 |
 291: 5 | 295: 10 | aciei. 93: 23 |
 frontem. 204: 1 | aciei. 167: 5 | 348: * 2 |
 fructu. 409: 4 |
 fructum. 154: 20 | 319: 16 |
 357: 24 | 371: 9 |
 fructus. 169: 17 | 247: 7 |
 253: 14 | 275: 9 | 292: 22 | 359: 11 | 370: 17 |
 fruerer. 227: 5 |
 frugem. 275: 12 |
 fruges. 227: 11 | 293: 3 |
 fortuitorum seminum. 336: 3 |

frugibus, abl. 330: 12 |
 frugifera, plur. 185: 10 |
 frui. 233: 10 | 357: 21 | 371: 6 |
 frumentum. 153: 9, 11 | 274: 28 | 342: 19 |
 frumento, abl. 200: 2 | 275: 10 |
 frumentum, acc. 341: 14 |
 411: 20 |
 frustra. 93: 5 | 133: 3 | 156: 4 | 193: 19 | 194: 15 | 207: 1 | 280: 2 | 295: 24 | 338: 27 |
 369: 17 | 384: 16 |
 frustrabantur ictus ramulento vimine. 234: 22 |
 frustrari. 90: 14 |
 fuderat. 198: 11 | 291: 9 |
 fudere ignem. 335: 11 |
 fudit. 177: 10 | 204: 23 |
 fuga. 98: 17 | 112: 17 | 167: 30 | 171: 13 | 175: 17 |
 176: 10, 33 | 214: 16 |
 216: 10 | 264: 18 | 340: 22, 24 |
 fugæ. 174: 6 | 175: 7, 9 |
 12 | 176: 12 | 198: 9 |
 207: 11 | 216: 16 | 273: 3 |
 fugam. 98: 12 | 104: 7 |
 107: 5 | 174: 4, 12, 25 |
 175: 19 | 176: 23 | 178: 4, 9 | 192: 11 | 197: 30 |
 349: 24 | 350: 5 | 358: 19 |
 fugati, plur. 198: 12 |
 fugatos. 82: 15 | 306: 19 |
 fugavit. 311: 13 |
 fugent. 365: 3 |
 fugiam. 207: 13 |
 fugiebas. 265: 3 |
 fugiebat. 107: 4 |
 fugiendum. 177: 15 |
 fugiendi. 264: 25 |
 fugientem. 151: 8 | 207: 4 |
 214: 14 | 264: 15 | 341: 4 |
 fugientes, acc. 92: 14 | 99: 2 | 114: 2 | 153: 8 | 176: 11 | 177: 10 | 203: 11 | 312: 18 | 368: 18 |
 fugienti. 230: 6 |
 fugientibus. 83: 12 | 98: 16, 25 | 99: 5 | 175: 4, 17 |
 340: 25 | 396: 14 |
 fugientis. 174: 17 |
 fugientium. 174: 11, 13, 25 | 176: 8 | 216: 28 | 349: 8 |
 fugimus. 294: 9 |
 fugissemus. 358: 5 |
 fugitivi. 228: 16 |
 fugiturus. 274: 7 |
 fugiunt. 256: 6 |
 fugere. 90: 5 | 129: 6 |
 153: 16 | 168: 1, 18 | 174: 28 | 216: 20 | 350: 3 | 358: 21 |

fugerent. 91: 1 | 410: 32 | quod fuit partium mearum. 169: 1 | fuisse animus ad fugam. 192: 12 |
 fulgebant. 163: 18 |
 fulgebat. 77: 19 |
 fulgentem. 96: 6 |
 fulgentia aulæa purpura aureaque. 374: 6 |
 fulgentibus, abl. 80: 2 | 125: 13 | 197: 34 |
 fulgere. 317: 22 |
 fulget. 75: 15 |
 fulgor. 161: 5 | 162: 23 | 292: 18 |
 fulgore. 76: 23 | 301: 28 |
 fulgorem. 77: 6 | 151: 17 |
 170: 17 | 354: 2 |
 fulgura, acc. 314: 18 |
 fulminum. 314: 21 |
 fumabat. 149: 8 |
 fumos. 300: 34 |
 fumum. 301: 18 | 315: 14 |
 fumus. 149: 10 | 188: 15 |
 240: 19 | 270: 20 |
 functi, plur. 266: 19 |
 funda, abl. 168: 11 |
 fundamenta, acc. 184: 12 |
 185: 1 | 281: 13 | 396: 4 |
 fundamento, abl. 120: 19 |
 fundant. 365: 3 |
 fundaverant opes. 415: 8 |
 fundendum. 404: 10 |
 fundere incendium larius. 119: 13 |
 fundis, abl. 76: 4 | 193: 9 |
 283: 7 | 311: 12 |
 funditore. 341: 2 |
 funditorum. 93: 8, 18 | 94: 11 |
 funditus. 326: 28 |
 fundo, abl. 118: 3 |
 fundunt. 326: 31 |
 funduntur. 114: 7 |
 funebres, acc. 403: 9 |
 funere. 145: 1 |
 funeri. 154: 18 | 239: 16 |
 funerum. 101: 25 |
 fungebantur. 296: 10 |
 fungebatur. 209: 26 |
 fungerentur. 261: 6 |
 funibus, abl. 123: 14 |
 funium. 301: 6 |
 funus. 312: 33 | 402: 2 |
 furens. 413: 15 |
 furentem. 308: 23 |
 furentibus. 403: 17 |
 furere. 117: 21 |
 furia, plur. 251: 16 |

VOCABULORUM.

furiosæ. 395: 24 |
 furit. 348: 5 |
 furor. 387: 11 |
 furto, *abl.* 126: 6 | *insidiis.*
 162: 26 |
 furtum noctis. 163: 10 |
 furum. 163: 7 |
 fufos. 306: 19 |
 fulum, *neur.* 97: 10 | 126:
 6 |
 fufus. 346: 6 |
 futura. 113: 4 | 179: 2 |
 futuræ, *gen.* 144: 3 |
 futuram. 244: 26 | 298: 19 |
 313: 18 |
 futuri. 162: 19 | 170: 22 | 216:
 4 | 406: 23 |
 futuros. 89: 24 | 213: 14 |
 249: 18 |
 futurum. 82: 22 | 95: 16 |
 117: 8 | 208: 21 | 209:
 15 | 403: 15 | 405: 2 |
 407: 9 | 412: 18 |
 futurus. 186: 16 |

G.

Gabaza. 314: * 15 |
 Gades. 127: * 4 |
 Gadis, *acc.* 389: 7 |
 galea, *abl.* 217: 2 | 276:
 14 |
 galeam. 360: 13 | 367:
 12 |
 galeis, *abl.* 410: 13 |
 Gamaxus. 343: 11 |
 Gangabas. 104: 15 |
 Gangaridas. 356: 22 |
 Gangem. 356: 21 | 363: 14 |
 364: 19 | 365: 10 |
 Ganges. 329: * 4 | 330: 1,
 2 |
 gaudent. 333: 2 |
 gaudio, *abl.* 135: 1 | 171:
 33 | 243: 17 | 281: 2 | 291:
 30 | 317: 1 | 367: 24 |
 gaudium, *acc.* 298: 8 | 375:
 14 |
 gaza, *thesauri.* 103: 15 | 179:
 15 |
 Gaza, *urbe.* 135: 24 |
 gazam, *pecuniam.* 104: 7 |
 179: 1 | 202: 4 |
 Gazam, *urbem.* 129: 13 | 132:
 * 3 |
 Gedrosiæ. 384: 23 |
 Gedrosiorum. 382: * 16 |
 gelidior. 329: 2 |
 gelidissimum, *mascul.* 269:
 16 |
 gelu. 96: 9 | 202: 11 |
 270: 6, 14 | 315: 5 |
 gemens. 154: 27 |

geminato, *abl.* 135: 14 | 235:
 12 |
 gemitu. 100: 21 | 135: 7 |
 173: 26 | 174: 2 | 213: 21 |
 244: 2 | 309: 22 |
 gemitum. 217: 4 | 361:
 14 |
 gemitus. 175: 26 | 197: 28 |
 213: 10 | 247: 9 | 255: 23 |
 360: 7 |
 gemma, *abl.* 79: 10 | 238:
 5 |
 gemmæ, *plur.* 79: 4 | 390:
 15 |
 gemmas. 332: 3 | 355:
 20 |
 gemmis, *abl.* 140: 1 | 317:
 20 | 352: 8 |
 generandi. 398: 2 |
 generarent. 280: 12 |
 generaret. 237: 11 |
 generasse. 357: 12 |
 generat. 332: 1 |
 generatæ. 353: 26 |
 genere. 105: 19 | 186: 1 |
 234: 13 | 355: 11 |
 generis. 112: 8 | 137: 7 |
 182: 20 | 186: 19 | 390: 13 |
 397: 32 |
 genibus. 308: 28 | 338: 18 |
 405: 9 | regis advolvitur.
 133: 19 |
 genita, *plur.* 102: 26 |
 genitam. 223: 7 |
 geniti. 233: 11 | 313: 6 | 409:
 17 |
 genitis, *abl.* 311: 3 |
 genito, *abl.* 338: 21 |
 genitos. 355: 8 | 398: 3 |
 409: 15 |
 genitum. 99: 27 | 170: 8 |
 334: 11 | 378: 4 | 410:
 5 |
 geniturus. 317: 8 |
 genitus. 372: 5 | 408: 29 |
 409: 9 |
 gens. 113: 8 | 127: 2 | 139:
 1 | 170: 6 | 235: 19 |
 285: 8 | 287: 2 | 292: 9 |
 363: 4 | 390: 9 |
 gente. 131: 18 | 276: 10 | 335:
 10 |
 gentem. 170: 20 | 188: 9 |
 192: 29 | 203: 15 | 204:
 2 | 223: 24 | 235: 10 |
 281: * 4 | 283: 18 | 293:
 1 | 297: 3, 4 | 355:
 23 |
 gentes. 93: 13 | 128: 16 |
 131: 16 | 332: 6 | 365:
 8, 20 | 397: 20 | 415:
 1 |
 genti. 335: 2 | 407: 18 | 412:
 22 |
 genibus. 95: 12, 22 |
 146: 5 | 152: 8 | 228: 6 |

273: 6 | 331: 8 | 359: 35 |
 364: 17, 20 | 372: 4 |
 gentis. 109: 3 | 169: 17 |
 186: 20 | 232: 14 | 292:
 3 | 304: 4, 8 | 355: 3, 13 |
 357: 6 | 388: 20 | 404:
 21 |
 gentium. 75: 14 | 78: 9 |
 117: 13, 24 | 146:
 9, 11 | 168: 5 | 237:
 24 | 370: 7 | 394: 22 |
 396: 9 |
 genu, *abl.* 135: 6 |
 genua. 203: 19 | 235: 3 | 237:
 3 | 325: 10 | 350: 10 | 367:
 12, 31 |
 gravia continuo labore. 367:
 13 |
 genuisset. 405: 7 |
 genuit. 76: 6 |
 genus. 115: 12 | 223: 15 |
 269: 14 | 292: 19 | 316:
 26 | 333: 18 | 348: 4 | 349:
 10 | 354: 13 | 390: 11 |
 gerebant vetus odium in,
 &c. 281: 4 |
 gerebat. 79: 5 |
 gerebatur. 114: 15 | 174:
 20 |
 gerendis, *abl.* 113: 8 |
 gerens speciem majorem
 quam pro numero. 74:
 11 |
 gererentur. 132: 3 |
 gereret. 414: 25 |
 geri. 179: 9 |
 geritis. 170: 23 |
 geruntur. 372: 23 |
 gesserant. 276: 11 |
 gesserat. 91: 21 | 267: 10 |
 306: 8 |
 gessimus. 226: 17 |
 gessisset. 225: 8 | 326: 2 |
 gessit. 102: 24 | se pro vi-
 chore. 177: 10 |
 gesta, *part. plur.* 178: 2 |
 307: 10 |
 gestabant. 79: 13 | 119: 2 |
 gestandus. 283: 23 |
 gestant. 140: 3 |
 gestantem. 96: 7 |
 gestantes. 278: 16 | 347:
 6 |
 gestare. 118: 7 | 238: 2 | 283:
 22 |
 gestaret. 312: 23 |
 gestarum. 141: 21 |
 gestas, *acc.* 121: 17 |
 gestis, *abl.* 207: 29 | 319:
 14 | 392: 9 |
 gesturus. 288: 1 | 292: 21 |
 359: 5 |
 Getas. 392: * 10 |
 gignenda herbæ aptior. 195:
 7 |
 gignendis, *abl.* 232: 7 |
 N n n ij

INDEX

signitur. 82 : 1 | 276 : 3 |
 336 : 1 | 383 : 18 | 416 :
 13 |
 glaciem. 203 : 4 : 6 |
 gladiis, *abl.* 301 : 3 |
 gladio, *abl.* 72 : 16 | 95 : 15 |
 125 : 15 | 133 : 20, 23 | 151 :
 9 | 233 : 24 |
 gladios. 97 : 9 | 147 : 1 | 349 :
 11 | 377 : 26 | 413 : 4 |
 gladium. 133 : 18 | 242 : 16 |
 313 : 21 | 375 : 1 |
 glebam. 132 : 17 |
 gloria, *abl.* 163 : 20 | 168 :
 27 | 169 : 9 | 227 : 5 | 266 :
 24 | 303 : 1 | 365 : 19 | 372 :
 9 | 396 : 6 |
 gloriae. 141 : 19 | 167 : 30 |
 207 : 17 | 226 : 5 | 18 | 342 :
 5 | 344 : 19 | 352 : 10 | 406 :
 9 | avaritia gloriae. 357 : 17 |
 gloriam. 157 : 18 | 170 : 21 |
 211 : 34 | 290 : 13 | 306 :
 12 | 336 : 13 | 345 : 19 | 359 :
 13, 16, 32 | 361 : 10 | 385 :
 12 |
 gloriant. 135 : 10 |
 gloriaris. 293 : 6 |
 gnarus. 73 : 6 | 394 : 18 |
 Gobares. 202 : 2 |
 Gordaeos. 152 : * 16 |
 Gordianorum. 181 : * 2 |
 Gordium, *urbs.* 71 : * 7 |
 Gordium Midæ patrem. 72 :
 3 |
 Gorgatam. 264 : 5 |
 Gorgiam. 264 : 5 |
 gradu. 131 : 20 | 175 : 6 | 244 :
 7 | 252 : 21 | 340 : 1 |
 gradum. 133 : 14 | 189 : 10 |
 210 : 21 | 254 : 3 | 262 : 27 |
 firmare. 150 : 4 |
 gradus. 301 : 7, 10 | 353 :
 4 |
 Græcæ, *dat.* 194 : 14 |
 Græcarum. 104 : 14 |
 Græcas. 73 : 3 |
 Græci. 99 : 3 | 198 : 25 | 199 :
 6 | 225 : 12 | 318 : 17 | 335 :
 21 | 363 : 1 | 374 : 20 | 389 :
 9 |
 Græcia. 109 : 5 | 114 : 8 |
 178 : 1 | 222 | 23 | 241 : 8 |
 276 : 5 | 280 : 15 | 307 :
 10 |
 Græciæ. 96 : 10 | 109 : 3 |
 114 : 15 | 129 : 15, 17 | 199 :
 2, 11 | 204 : 30 |
 Græciam. 209 : 16 | 204 :
 19 | 207 : 27 | 371 : 16 |
 416 : 19 |
 Græcis. 120 : 21 | 170 : 3 |
 200 : 25 | 205 : 12 | 225 : 6 |
 233 : 19 | 353 : 1 |
 Græcorum. 107 : 8 | 109 : 1 |
 112 : 16 | 114 : 16 | 269 : 3 |

294 : 24 |
 Græcos. 108 : 15 | 204 : 15 |
 233 : 16 | 306 : 13 |
 grandinem. 314 : 23 |
 Granicum. * 71 : 1 | 95 : 19 |
 168 : 30 | 306 : 1 |
 Granicus. 358 : 27 |
 grassata. 201 : 15 |
 grata. 249 : 19 | 315 : 7 | 370 :
 33 |
 gratæ. 387 : 7 |
 gratam. 208 : 14 |
 grates, *acc.* 371 : 2 |
 grati, *plur.* 199 : 20 |
 gratia. 318 : 21 | 326 : 32 | 363 :
 1 | temporis gratia. 209 :
 2 |
 gratiæ. 244 : 18 | 264 : 9 | 280 :
 13 | 412 : 6 |
 gratiam. 207 : 9 | 212 : 11 |
 238 : 18 | 243 : 27 | 247 : 8 |
 255 : 21 | 262 : 18 | 274 : 9 |
 301 : 33 | 310 : 3 | 316 : 6 |
 324 : 16 | 341 : 4 | *amici-*
riam. 294 : 23 |
 gratias. 90 : 3 | 212 : 12 | 242 :
 23 | 254 : 19 | 267 : 26 |
 413 : 18 |
 gratiora. 87 : 4 |
 gratiorem. 104 : 12 |
 gratius. 274 : 4 |
 gratuitas cicatrices. 325 : 5 |
 gruitum frumentum. 341 :
 15 |
 gratulabantur. 145 : 9 |
 gr. lulari. 248 : 15 | 342 :
 28 |
 gratulatione. 266 : 19 |
 gratulatur. 242 : 23 |
 gratum. 282 : 9 |
 gratus. 182 : 5 | 215 : 17 | 374 :
 19 |
 gravaret. 101 : 4 |
 gravaretur. 353 : 10 |
 gravatam ebrietate men-
 tem. 205 : 11 |
 gravatum, *non dignatum.*
 245 : 19 |
 gravatus telis. 350 : 8 | vino.
 257 : 5 |
 grave. 87 : 9 | 169 : 15 | cui gra-
 ve sit tacere. 132 : 1 | grave
 spoliis ægmen apparatusque
 luxuriæ. 239 : 3 |
 gravem. 326 : 22 | *metuen-*
dum. 209 : 14 | gravem
 nimia jactatione virtutis
 atque operæ, *importunum.*
 244 : 25 | gravem electio-
 nem præteritis fore, *adiso-*
lam. 283 : 25 |
 graves. 98 : 22 | 124 : 14 | 272 :
 13 | 278 : 9 | 285 : 14 | 346 :
 7 | *importuni.* 224 : 3 | gra-
 ves armis. 176 : 10 | arate.
 189 : 21 |

gravetur. 256 : 19 |
 gravi. 251 : 13 | 313 : 21 |
 gravia. 253 : 27 | *debilitata.*
 367 : 13 |
 gravior. 169 : 19 | 390 : 27 |
 graviora. 155 : 6 | 215 : 13 |
 255 : 1 | 381 : 6 | 397 : 3 |
 graviore. 159 : 15 |
 graviorem. 248 : 12 |
 graviore, *acc.* 208 : 15 |
 gravioribus. 343 : 18 |
 gravioris. 248 : 2 |
 gravis. 267 : 25 | 313 : 20 |
molestus. 306 : 9 | *gravatus.*
 323 : 29 | arate. 276 : 17 |
 vigiliis meroque gravis.
 323 : 29 |
 gravitas. 319 : 9 |
 graviter. 243 : 29 | 363 : 12,
 14 | 375 : 12 |
 gavius. 131 : 25 | 172 : 23 |
 203 : 13 | 265 : 4 | 341 : 1 |
 nihil in eam gravior con-
 sultum esse. 155 : 15 |
 gregarii, *gen.* 267 : * 12 |
 gregarius. 315 : 29 |
 grege. 105 : 11 | 312 : 6 | 338 :
 17 | uno grege fervi profu-
 giunt. 395 : 23 |
 gregem. 93 : 20 |
 greges. 79 : 25 | 144 : 4 |
 146 : 16 | 182 : 16 | 203 :
 8 | 238 : 10 | 304 : 14 | 326 :
 24 | 358 : 6 | 390 : 14 |
 gregibus. 365 : 5 |
 gremio, *abl.* 99 : 27 |
 grex. 79 : 20 |
 gubernaculi. 364 : 2 |
 gubernator. 125 : 4 | 208 :
 15 |
 gubernatores. 122 : * 1 | 295 :
 19 | 349 : 9 |
 gubernatoribus, *abl.* 380 :
 16 | 389 : 11 |
 gurgites, *acc.* 150 : 8 | 364 :
 8 |
 gurgitibus, *abl.* 176 : 10 |
 gutture. 151 : 8 | 277 : 2 |

H.

Habeat. 276 : 29 |
 habebat. 408 : 14 |
 habebam. 263 : 17 |
 habebant. 79 : 13 | 236 : 2 |
 296 : 5 |
 habebat. 102 : 7 | 166 : 3 |
 171 : 9 | 173 : 11 | 254 : 8 |
 279 : 10 | 313 : 29 |
 habebatur. 91 : 9 | 279 : 24 |
 320 : 27 | *putabatur.* 89 :
 1 | 317 : 20 |
 habemus. 226 : 24 | in po-

VOCABULORUM.

testate 300: 26 | 358: 16 |
 habenarum. 174: 16 |
 habendam. 245: 26 | 255: 11 |
 habenis, *abl.* 171: 10 | 291: 9 | 296: 13 | 346: 4, 13 |
 habent. 168: 34 | 185: 1 | 224: 3 | 266: 12 | 272: 2 | 300: 4 | 334: 7 |
 habenti. 112: 11 | stativa. 276: 5 | 366: 9 |
 habentibus. 408: 28 |
 habeo. 157: 20 | 163: 13 | 243: 17 | 247: 33 | 290: 5 | 300: 22 | 371: 2 |
 habere. 103: 8 | 158: 22 | 230: 3 | 245: 23 | omnia venalia. 212: 15 |
 haberem. 156: 21 | 358: 22 |
 haberent. 298: 10 | 309: 13 |
 haberes. 263: 1 |
 haberet. 242: 9 | 245: 21 | 342: 10 |
 haberi. 87: 3 | 90: 2 | 155: 7 | 158: 20 | 403: 11 | honorem, *deferri.* 101: 23 |
 habes. 156: 19 | 244: 9 | 263: 3 | 274: 11, 13 |
 habet. 158: 17 | 170: 9 | 232: 8 | 240: 1 | 300: 2, 22 | 358: 3 | 409: 24 |
 habetur. 186: 13 | 417: 4 |
 habiles militiae. 239: 12 |
 habita. 414: 5 |
 habitabatur. 184: 1 |
 habitam esse caste sancteque. 155: 24 |
 habitatur pluribus ac frequentibus vicis. 310: 20 |
 habitui. 262: 4 | 326: 31 | 406: 15 |
 habito, *abl.* 88: 11 | 255: 12 |
 habitu, *statu.* 101: 25 | 249: 8 | *fin.* 315: 28 | 403: 2 | *forma.* 76: 24 | 345: 4 | *veste.* 77: 5, 8 | 238: 15 |
 habitu corporis, *statura.* 102: 9 | 361: 24 |
 habitu corporis, *specie.* 199: 31 |
 habiru naturae, *qualitate.* 203: 18 |
 habitum, *staturam.* 237: 5 | 292: 15 | *vivendi modum.* 237: 20 | *ornatum.* 238: 2 | *speciem.* 357: 9 | *morem.* 406: 3 |
 habitum infantum spectandicura. 355: 9 |
 habitum, *part.* 307: 8 |
 habituros. 235: 21 | 263: 21 |

habiturum, *acc.* 158: 18 | 276: 16 | 394: 25 |
 habitutus. 274: 10 | 317: 15 |
 habitus civilis, *urbanitatis.* 254: 2 | 261: 19 | 397: 29 | *vestis.* 87: 4 | 186: 9 | 238: 3 | 397: 29 | *figura.* 140: 1 | *statura.* 316: 18 |
 habitus, *partic.* 353: 5 |
 habuerat. 80: 11 | 154: 22 | 235: 13 | 267: 22 |
 habuere. 306: 10 |
 habuerunt. 253: 22 |
 habui. 248: 13 | 251: 22 | 263: 16 | 397: 28 |
 habuimus. 413: 1 |
 habuissent. 409: 2 |
 habuisset. 186: 16 | 415: 3 |
 habuit. 202: 25 | 225: 6 | 226: 16 | 228: 4 | 255: 23 | 358: 18 | 397: 19 | 406: 7 | 408: 33 | 410: 27 | 414: 17 | in consilio fortunam. 84: 5 | hunc exitum. 294: 29 |
 haereas, *mororis.* 294: 3 |
 haerebant. 74: 19 | 346: 8 |
 haerebat. 366: 14 | 368: 14 | 408: 4 | in tergis fugientium. 174: 13 |
 haerebunt. 289: 8 |
 haerede. 404: 7 |
 haeredes, *acc.* 237: 11 |
 haereditarium, *acc.* 410: 3 |
 haerens. 173: 8 | 313: 13 |
 haerente. 345: 24 |
 haerentibus, *abl.* 133: 3 |
 haerere. 301: 35 |
 haeres, *nom.* 408: 22 |
 haeserat pugna in loco. 221: 5 |
 haesissent. 153: 10 | 404: 5 |
 haesitabat deprehensa felicitas. 104: 1 |
 haesitans. 260: 10 |
 haesitantem. 264: 25 |
 haesitare. 164: 13 |
 haesitat. 174: 9 |
 haesuros. 308: 2 |
 haesus in tergis fugientium. 91: 7 |
 Hages. 346: 1 |
 Halicarnasso. 87: * 16 |
 Halicarnassum. 188: 3 |
 Halicarnassum. 308: 1 |
 Halyn. 128: 4 | 156: 17 |
 Hammon. 253: 4 |
 Hammone. 142: 5 |
 Hammonem. 423: 7 |
 Hammonios. 139: 3 |
 Hammonis. 136: * 9 | 139: 8 | 248: 15 |
 hamos. 368: 28 |

hariolos. 288: 9 |
 harpagonas. * 116: 20 |
 Harpalo. 361: 30 | 393: 3 |
 Harpalum. 393: 5 |
 hasta, *abl.* 125: 15 | 173: 31 | 176: 29 | 177: 17 | 220: 9 | 309: 3, 8 |
 hastae, *plur.* 74: 19 | 171: 11 | 354: 11 |
 hastam. 274: 4 | 276: 24 | 277: 5 | 309: 19 | 374: 22, 29 |
 hastas. 172: 11 | 296: 2 | 338: 13 |
 hastatorum. 79: 12 | 172: 7 |
 hastis, *abl.* 76: 5 | 257: 14 | 301: 3, 20 | 407: 15 | 409: 32 |
 haud. 79: 21 | 84: 12 | 173: 30 | 186: 15 | 277: 20 | 278: 25 |
 haudquaquam. 249: 18 | 274: 17 | 277: 9 |
 hauriebantur gurgitibus. 176: 11 | delati in foveas. 196: 28 |
 haurire, *percipere spiritus ranti animi.* 226: 13 |
 haurit gladio, *transfigit.* 266: 26 |
 hauserant. 279: 4 |
 haufimus. 169: 19 |
 haufissent. 175: 29 |
 haufisset aliquid ex hac indole. 103: 12 |
 haufit. 85: 18 | 339: 30 | *transfixit.* 367: 28 |
 Haustanem. 317: 16 |
 Haustanes. 317: 17 |
 hausto, *abl.* 278: 10 |
 haustum, *subst.* 96: 2 | caeli haustum. 200: 5 |
 hebetia, *accus.* 176: 15 | 360: 30 |
 hebetior in suo negotio. 273: 20 |
 Hecatompilos. 225: * 5 |
 Hecateum. 264: 5 |
 Hector. 144: 9, 11 |
 Hectore. 249: 12 |
 hedera. 335: 24 |
 hederæ. *gen.* 336: 5 |
 Hegelochus. 130: 14 | 131: 6 |
 Hegelochum. 73: 1 | 256: 11 |
 Hegelochus. 130: 3 | 257: 2 |
 Hellanice. 306: 3 |
 Helleponti. * 73: 1 | 109: 1 | 114: 9 | 128: 21 |
 Helleponto. 73: 5 | 102: 17 | 371: 17 | 414: 22 |
 Hellepontum. 83: 13 | 125: 11 |

INDEX

3 | 156: 17 | 226: 21 | 228:
8 | 359: 2 |
Hellepontus. 168: 27 |
Heneti, plur. 73: * 9 |
Hephæstion. 246: 2 | 255:
6, 10 | 288: 17 |
Hephæstione. 102: 4 | 347:
18 | 356: 13 |
Hephæstionem. 310: 17 |
341: 13 |
Hephæstioni. 110: 13 | 111:
1 |
Heracon. 387: 2 |
herbam. 378: 15 |
herbas. 336: 10 |
herbidus. 240: 2 |
herbis, abl. 275: 5 |
Hercule, abl. 338: 27 |
hercule, adverb. 90: 10 |
154: 19 | 157: 4 | 165:
11 | 228: 7, 16 | 263: 3,
23 | 397: 24 | 405: 15 |
413: 1 |
Herculem. 318: 14 | 319:
2, 21 | 334: 12 | 359:
22 |
Herculi. 103: 14 | 115: *
10 | 145: 21 |
Herculis. 95: 11 | 115: 13 |
117: 12 | 222: 17 | 347:
5 | 362: 13 | 365: 13 |
Hermolao. 324: 22 |
Hermolaum. 324: 7,
24 |
Hermolaus. 321: 2 | 324:
4, 26 | 327: 8 |
hi. 246: 3 |
hiant. 175: 28 |
hibernis, abl. 314: 14 |
hic. 408: 32 |
hinc. 93: 19 | 353: 11 | 354:
4 | 396: 14 |
hinnitum. 159: 11 |
hinnitus. 162: 23 |
hirsutæ, plur. 383: 13 |
hirta, plur. 162: 30 |
hirtæ, plur. 203: 19 |
hiscere. 249: 28 |
hodie. 371: 3 |
hominem. 266: 23 | 275: 12 |
319: 20 |
homines. 254: 17 | 256: 15 |
294: 26 | 300: 30 | 408:
11 |
hominibus, abl. 237: 6 | 278:
8 |
hominis. 155: 2 | 227: 30 |
248: 17 | 250: 16 | 263:
19 |
hominum. 159: 11 | 162:
22 | 247: 5 | 269: 14 |
276: 2 | 291: 3, 26 | 397:
21 |
homo. 263: 18 | 294:
17 |
honestæ, abl. 174: 7 | 207:

15 |
honestabant, 343: 20 |
honestabar, ornabat, 78:
11 | commendabat. 87:
3 |
honestæ, 291: 7 | 360:
2 |
honestam. 298: 12 |
honestarum. 318: 9 |
honeste, adv. 367: 10 |
honestior. 361: 18 |
honestiora. 311: 30 |
honestiorem. 285: 8 |
honestissima, ablat. 276:
19 |
honestius, adv. 157: 21 |
honor. 155: 7 | 320: 27 |
honoramur. 262: 12 |
honorata. 260: 18 |
honore. 88: 22 | 279: 18 |
308: 6 | 312: 33 | 326:
26 | 327: 23 | 350: 29 |
hono em. 101: 22 | 154: 18 |
390: 20 |
honores. 318: 1 | 319: 17 |
403: 10 | 404: 2 | 405:
29 |
honori. 282: 28 |
honos. 337: 22 | 417: 4 |
hora, abl. 292: 22 | 379:
27 |
horæ, gen. 371: 20 |
horam. 101: 9 | 322: 8 |
Horras. 374: 13 |
horrebant. 291: 29 |
horrendo. 344: 5 |
horret animus cogitatione
rei. 370: 20 |
horretis. 359: 36 |
horribiles, acc. 199: 20 |
horridis ingeniis. 131: 16 |
horridum genus sapientum.
333: 18 |
horrore. 83: 1 | 335: 8 |
horrabatur. 89: 3 |
horrantibus, abl. 171: 30 |
hortantium. 376: 10 |
hortari. 288: 6 | 310: 10 |
311: 24 | 315: 14 | 360:
13 | 369: 11 | 379: 10 |
hortatus. 291: 11 | milites
ad spem tantæ rei. 112:
21 |
hoiti, plur. 185: 4 |
hortum. 111: 12, 16 |
hospes. 233: 6 |
hospitales, acc. 189: 15 |
hospitaliter. 285: 13 | 342:
18 |
hospitem. 208: 2 |
hospites. 111: 1 |
hospiti. 131: 1 |
hospitibus. 186: 5 |
hospitis. 233: 7 |
hoste. 154: 25 | 168: 30 |
232: 5 |

hostem. 92: 22 | 153: 12 | 156:
14 | 158: 2 | 161: 12 | 162:
15, 21 | 163: 15 | 171: 9 |
173: 1, 3, 11 | 300: 28 |
303: 2 | 354: 30 |
hostes. 162: 27 | 171: 28 |
177: 10 | 227: 16 | 359:
37 | 360: 22 |
hosti. 153: 16 | 164: 13 | 239:
25 |
hostibus. 97: 20 | 168: 35 |
245: 8 | 359: 34 | 404:
6 |
hostilium. 84: 2 |
hostis. 156: 3, 5 | 159: 4 |
171: 14 | 228: 18 | 234:
8 | 310: 29 | 318: 7 |
hostium. 77: 4 | 93: 3 |
96: 11 | 161: 19 | 162:
4 | 170: 15 | 173: 13 |
239: 10 | 240: 25 | 359:
7 |
humana, abl. 163: 22 | 364:
7 |
humanæ. 170: 2 | 322:
11 |
humanarum. 288: 10 | 357:
16 | 359: 18 |
humandi. 194: 13 |
humani. 96: 4 | 203: 1, 8 |
270: 10 | 345: 28 |
humanis. 309: 10 | 361: 9 |
403: 26 | 406: 31 |
humanitatem. 123: 9 |
humano, abl. 287: 7 | 294:
11 |
humanum, acc. 313: 32 | 359:
16 | super humanum fa-
stidium elato animo. 385:
15 |
humare. 267: 8 |
humari. 101: 25 | 310:
15 |
humeri, plur. 273: 8 |
humeris, abl. 104: 15 |
humero, abl. 305: 9 | 378:
1 |
humeros. 408: 11 |
humi. 154: 12 | 172: 19 |
309: 22 | 315: 4 | 318:
5 | 319: 6 | 404: 27 |
humidi, plur. 161: 20 |
humido. 315: 24 |
humilem. 273: 8 |
humili. 254: 2 |
humilia, acc. 327: 16 |
humiliores. 284: 3 | 392:
4 |
humillimis. 104: 19 |
humo. 235: 8 | 336: 3 |
acceptante occultum opus.
132: 7 |
humor. 180: 3 | 299: 6 |
modicus. 277: 19 |
humore, aqua. 231: 7 | 298:
4 | subeunte raices. 195:

VOCABULORUM.

12 | hausto avidē. 278 :
 10 | *pluvia*. 337 : 16 |
 humorem. 278 : 3 |
 humoris. *aqua*. 176 : 2 | 185 :
 7 | 2 : 8 : 7 |
 humum. 320 : 10 | 353 :
 14 |
 humus. 76 : 2 | 104 : 17 |
 270 : 5 | 282 : 1 |
 Hyarotim. 354 : * 5 |
 Hydaspem. 128 : 12 | 342 :
 13 | 343 : * 7, 14 | 318 :
 4 |
 Hydaspes. 362 : 11 |
 Hydaspī. 363 : 15 |
 hyeme. 270 : 4 |
 hyems. 90 : 7 |
 Hypasim. 356 : * 13 |
 Hypsidem. 291 : 11 |
 Hypsides. 291 : 13 |
 Hyrcani. *plur.* 74 : 17 | 93 :
 15 |
 Hyrcaniae. 228 : 24 | 233 :
 1, 3 | 234 : 4 | 235 : 14,
 19 |
 Hyrcaniam. 227 : 19 | 228 :
 29 | 232 : 1 | 314 : 9 |
 Hyrcanum mare. 231 : * 5 |
 272 : 3 |

I.

Jacebant. 98 : 2 | 99 :
 27 | 104 : 27 | 172 : 19 |
 367 : 28 |
 jacebat. 249 : 23 | 301 : 7 |
 410 : 7 | 415 : 16 |
 jacent steriles arenæ. 197 : 1 |
 337 : 11 |
 jacentem. 287 : 4 | 340 :
 7 |
 jacentes. 270 : 23 |
 jacenti. *prostrato*. 221 : 15 |
 jacentia. 180 : 1 |
 jacentis. 309 : 19 | 375 :
 3 |
 jacentium. 179 : 18 |
 jacere. *ceo*. 237 : 23 | 288 :
 7 |
 jacere. *cio*. 204 : 28 |
 jaceret. 264 : 17 |
 jacet. 230 : 13 | 275 : 13 |
 jaci vallum. 162 : 16 |
 jaciebant. 120 : 9 | 276 : 14 |
 410 : 13 |
 jacienda. 184 : 12 | *moles ja-*
cienda erat. 117 : 14 |
 jacentes. 98 : 14 | 123 : 20 |
 164 : 1 |
 jactabant. 137 : 6 | 318 :
 16 |
 jactamur invicem va ietate
fortunæ. 170 : 4 |

jactantes. *acc.* 201 : 19 |
 jactaret. 253 : 2 |
 jactari. 357 : 6 |
 jactasse. 308 : 9 |
 jactata. *plur.* 90 : 17 | 357 : 28 |
dicta. 320 : 4 |
 jactatione. *ostentatione*. 244 :
 25 | *cervicium*. 172 : 15 |
 jactationem. 151 : 18 | vulne-
 rum. 220 : 11 |
 jactavit. 306 : 11 |
 jactu. 120 : 8 |
 jactum teli. 121 : 7 | 167 : 17 |
 193 : 4 |
 jactura. 169 : 19 | 208 :
 16 |
 jacturæ. 157 : 3 |
 jacturam. 177 : 8 | 239 :
 13 |
 jacuerat. 261 : 21 |
 jacuisse. 306 : 15 |
 jacuit. 310 : 10 |
 jacula. *acc.* 146 : 15 | 346 : 3 |
 367 : 15 |
 jacularentur. 261 : 12 |
 jaculorum. 93 : 17 |
 jaculis. 368 : 10 |
 jaculum. *acc.* 168 : 11 |
 jam. 84 : 3 | 174 : 25 | 189 : 3 |
 192 : 24 | 358 : 9 | *jam hoc*
tertio. 156 : 8 |
 jamdudum. 359 : 26 |
 jampidem. 252 : 16 |
 jamque. 118 : 9 | 133 : 14 | 138 :
 1 | 174 : 11 | 201 : 2 | 249 :
 31 | 275 : 5 |
 ibant. 159 : 15 | 160 : 3 | 182 :
 20, 23 | 385 : 19 |
 ibat. 176 : 26 | 230 : 9 |
 Iberiam. 389 : * 9 |
 Ibero. 389 : * 9 |
 ibi. 187 : 12 | 202 : 6, 215 : 9 |
 225 : 6 |
 ibimus. 370 : 26 |
 icta. *facta*. 124 : 24 | 286 : 3 |
 368 : 12 |
 ictu. 97 : 7 | 133 : 22 | 296 :
 2 |
 ictum teli. 118 : * 17 | 177 :
 18 | 191 : 16 | 277 : 6 | *fortunæ*.
 89 : 18 |
 ictus. *acc.* 254 : 22 | 255 : 24 |
 283 : 8 | 295 : 8 | 335 : 4 | 348 :
 13 | 349 : 19 | 366 : 22 | 367 :
 17 |
 Idarne. 130 : 2 |
 idcirco. 334 : 7 |
 idem. 204 : 2 | 207 : 19 | 358 :
 13 | 360 : 15, 16 | 397 :
 29 |
 identidem. 95 : 4 | 174 : 17 |
 186 : 17 | 243 : 24 |
 249 : 2 | 365 : 24 | 410 :
 31 |
 idolis. 112 : 11 |
 idoneis auctoribus. *abl.* 146 :

6 |
 jecerant. 124 : 6 |
 jecisti. 327 : 26 |
 jecit. 339 : 16 |
 ierant. 298 : 21 |
 igitur. 118 : 16 | 141 : 20 |
 153 : 2 | 193 : 12 | 263 : 3 |
 ignari. *plur.* 160 : 4 | 192 : 16 |
 301 : 17 | 331 : 4 | 353 : 2 |
 379 : 5 | 381 : 9 |
 ignavis. 121 : 24 | 246 : 26 |
 379 : 20, 26 |
 ignares. 248 : 6 |
 ignarus. 130 : 21 | 132 : 3 |
 146 : 8 | 175 : 8 | 238 : 17 |
 243 : 28 | 303 : 11 | 390 :
 29 | *sermonis Graci*. 211 :
 26 |
 ignavi. *plur.* 208 : 27 |
 ignavia. 359 : 10 | 374 :
 15 |
 ignavia. 171 : 3 |
 ignaviam. 198 : 2 | 226 :
 7 |
 ignavis. 169 : 20 | 206 :
 13 |
 ignavissimo. 263 : 20 |
 ignavo. 97 : 11 |
 ignavus. 274 : 14 |
 igne. 74 : 20 | 76 : 5 | 123 : 16 |
 153 : 11 | 204 : 23 | 240 : 21 |
 315 : 31 | 415 : 20 |
 igneæ. 396 : 1 |
 ignem. 82 : 12 | 117 : 3 | 125 :
 25 | 153 : 8 | 163 : 20 | 170 :
 17 | 204 : 21 | 333 : 22 | 335 :
 11 | 363 : 9 |
 ignes. *acc.* 111 : 4 | 196 : 15 |
 201 : 20 | 240 : 24 | 278 : 25 |
 291 : 26 |
 igni. 119 : 16 | 240 : 16 | 365 :
 28 |
 ignibus. *abl.* 96 : 3 |
 ignis. *genit.* 76 : 23 | 77 : 19 |
 161 : 6 | 188 : 15 | 239 : 11 |
 240 : 18, 22 | 255 : 22 | 335 :
 9 |
 ignobilem. 223 : 24 | 357 : 7 |
 370 : 18 | 371 : 12 |
 ignobiles. 168 : 7 | 370 :
 26 |
 ignobili. 83 : 24 | 335 :
 6 |
 ignobilia. 338 : 25 |
 ignobilibus. *abl.* 330 : 9 | 372 :
 3 |
 ignobilis. *gen.* 192 : 5 | 316 :
 23 |
 ignobilium. 90 : 13 |
 ignominia. *abl.* 270 : 24 |
 ignominia. 267 : 27 | 268 :
 2 |
 ignominiam. 321 : 4 |
 ignorabant. 278 : 17 |
 ignorabat. 174 : 31 | 244 : 23 |
 320 : 1 |

INDEX

ignorabatur. 266: 28 |
 ignorant. 199: 14 |
 ignorare. 244: 29 | 292:
 27 |
 ignoraret. 129: 2 | 163: 10 |
 413: 13 |
 ignorari. 168: 7 | 188:
 2 |
 ignoras. 292: 21 |
 ignorat. 109: 6 |
 ignorationem. 102: 12 | 190:
 14 |
 ignoratis, *verb.* 256: 11 | 320:
 7 |
 ignores. 293: 2 |
 ignore. 250: 11 | 357:
 26 |
 ignosce. 265: 1 |
 ignoscere. 244: 28, 31 |
 ignosceret. 192: 23 |
 ignota. 197: 1 | 380: 3 | 382:
 4 |
 ignotam. 360: 26 |
 ignotatum. 168: 5 |
 ignotas. 330: 5 |
 ignoti, *gen.* 89: 9 | *plur.* 168:
 7 |
 ignotis, *abl.* 234: 27 |
 ignoto, *abl.* 192: 15 | 345: 17 |
 379: 3 |
 ignotos. 175: 23 | 265: 19 |
 384: 11 |
 ignotum, *neut.* 104: 6 | 311:
 9 |
 ignotus. 408: 27 | 415:
 22 |
 ignovit. 192: 26 | 235: 18 |
 257: 2 | 320: 18 |
 ilia, *acc.* 172: 12 |
 Ilioneo. 105: 10 |
 illacrymasse. 101: 2 |
 illata. 95: 22 | 308: 6 |
 illati temere praesidiis, *in pre-*
sidia. 161: 7 |
 illato, *abl.* 109: 2 | 323: 7 |
 terrore. 196: 19 | lumine.
 311: 7 |
 illiciendas voluptates. 186:
 4 |
 illiditur flumen, *incurrit.* 184:
 15 | 364: 10 |
 illigaverant. 123: 13 |
 illinc. 93: 19 | 195: 14 |
 illinuntur pedes odoribus.
 333: 5 |
 illiserat navim petrae, *fluctus.*
 345: 26 |
 illisit, *impulit.* 119: 24 |
 illita turris biumine. 133:
 2 |
 illitam sulphure. 119: 10 |
 illudens superbiae. 302: 4 |
 illuderent. 112: 2 |
 illuderet. 202: 29 |
 illudunt. 307: 21 |
 illustri jam die. 77: 17 |

illustra. 77: 6 |
 illustribus. 242: 4 |
 illustris. 181: 7 |
 illustrium. 105: 2 |
 iluvie. 346: 8 | *qualidum*
corpus. 111: 24 |
 iluxit. 85: 14 |
 Illyrico. 242: 9 |
 Illyrii, *plur.* 167: 2 |
 Illyriis, *abl.* 178: 2 |
 Illyriorum. * 95: 14 | 395:
 31 |
 Illyrios. 96: 5 | 226: 19 | 306:
 18 | 371: 16 |
 ima. 186: 11 |
 imago. 323: 22 |
 imbellem. 240: 3 |
 imbelles, *acc.* 168: 8 |
 imbellibus. 96: 7 |
 imbellis. 359: 12 |
 imber. 314: 22 | 345: 15 |
 346: 6 |
 imbrem. 137: 22 | 315: 4 | 345:
 11 |
 Imbrum. 131: * 10 |
 imbuantur mitioribus inge-
 niis. 227: 10 |
 imbuendas aures promissis.
 154: 2 |
 imbuere. 237: 24 |
 imbuisset. 89: 28 |
 imis. 326: 19 |
 imitandum. 331: 6 |
 imitante. 80: 14 |
 imitaretur. 102: 17 |
 imitari. 186: 1 | 289: 11 | 385:
 14 | 406: 3 |
 imitati, *plur.* 203: 7 |
 imitatum. 135: 11 |
 imitatus. 77: 13 |
 imitemini. 171: 2 |
 immanium. 109: 4 | 365:
 5 |
 immemor. 340: 8 |
 immemores. 83: 16 | 100: 1 |
 173: 18 | 277: 7 | 368: 17 |
 394: 26 |
 immensa, *sing. nom.* 169: 2 |
plur. 200: 26 |
 immensus, *abl.* 107: 3 |
 immensum, *acc.* 153: 12 |
 immerito, *adv.* 85: 8 | 172: 7 |
 182: 28 | 207: 23 | 212: 24 |
 302: 3 |
 immergit. 124: 8 |
 imminebant dedicationi, *pro-*
pendebant in. 354: 29 |
 imminebat. 125: 3 | montis
 dorsum viae. 82: 6 | im-
 minebat sylva femitae.
 232: 4 | imminebat Beffa.
 229: 22 |
 imminens. 123: 10 | 143: 7 |
 intentus. 71: 3 | 146: 1 |
 imminens itineri. 80: 20 |
 imminens Dario. 146: 2 |

tergis fugientium. 174:
 25 | imminens occasione.
 211: 9 |
 imminere. 195: 11 |
 imminet. 306: 2 |
 imminetibus, *abl.* 223: 37 |
 imminetis. 384: 12 |
 imminetium. 76: 22 |
 immineo regno, *ambio.* 252:
 16 |
 imminere, *instare.* 89: 21 |
 imminere tanta spei. 111:
 8 | montibus sylva. 185:
 16 |
 immiscui. 397: 29 |
 immiscent. 167: 20 |
 immisit. 220: 1 | 291: 15 |
 366: 26 | 396: 23 |
 immisit, *plur.* 346: 16 |
 immisum. 205: 3 |
 immitia, *acc.* 383: 12 |
 immitterent. 119: 20 |
 immixti. 341: 17 |
 immo. 111: 23 | 263: 3 |
 immobile. 348: 9 |
 immobiles. 75: 18 | 315: 7 |
 346: 7 | 365: 5 |
 immobilis. 171: 33 |
 immodica. 309: 13 |
 immodicorum. 405: 27 |
 immodicas. 186: 4 | 415:
 8 |
 immodico, *abl.* 277: 21 | 312:
 16 | 313: 1 | 381: 21 |
 immodicus aëstimator sui.
 306: 8 |
 immolaretur. 123: 16 |
 Immortales Persici. * 78:
 10 |
 immortalibus. 379: 14 |
 immortalitate. 407: 2 |
 immortalitatem. 319: 19 |
 365: 14 | affectantem. 242:
 2 |
 immortalitati. 372: 29 | 405:
 24 |
 immortalitatis. 319: 21 |
 immunitate. 192: 27 |
 immutabili, *abl.* 212: 3 |
 imparem. 412: 18 |
 impatiens veritatis. 76: 9 |
 impatiens navis gubernaculi.
 364: 3 |
 impavidus. 372: 14 |
 impediendam. 120: 12 |
 impediende. 348: 12 |
 impedierant. 234: 13 |
 impedissent. 339: 15 |
 impedimenta. 159: 8 | 171:
 24 | 172: 22 | 173: 5 |
 179: 4 | 228: 27 | 230:
 11 | 277: 15 | 365: 29 |
 385: 9 |
 impediens, *ablat.* 171:
 28 | 172: 2 | 173: 13 |
 202: 6 |

VOCABULORUM.

202 : 6 | 234 : 7 | 362 : 8 |
 impedimento, *ablat.* 117 : 11 |
 impedimentorum. 172 : 5 |
 177 : 8 | 206 : 12 |
 impedimentum. 366 : 8 |
 impedire. 317 : 13 |
 impedirentur. 321 : 15 |
 impediretur. 369 : 31 |
 impediri. 122 : 6 |
 impedit. 337 : 9 |
 impedita, *plur.* 192 : 1 |
 impeditos. 365 : 28 |
 impeditum. 312 : 13 | 356 : 19 |
 impeditus. 329 : 8 |
 impellat ad societatem sceleris. 254 : 18 |
 impellerentur. 295 : 20 |
 impelli. 250 : 24 |
 impendentes. 367 : 30 |
 impenderant. 145 : 13 |
 impendio, *abl.* 100 : 9 | 365 : 14 |
 impendit. 151 : 18 |
 impenditur. 396 : 13 |
 impensa, *abl.* 318 : 22 |
 impensius. 212 : 14 | 265 : 33 |
 imperabatur. 314 : 18 |
 imperantis cupiditatibus suis. 316 : 20 |
 imperare. 122 : 1 | 292 : 27 |
 324 : 6 | 348 : 15 | imperare
 perinde animis ac linguis.
 318 : 3 |
 imperaret. 317 : 8 | 356 : 16 |
 404 : 22 |
 imperasset. 97 : 4 | 353 : 8 |
 408 : 20 |
 imperat. 375 : 20 |
 imperata, *plur.* 234 : 5 |
 274 : 22 | 284 : 1 | 303 : 7 |
 304 : 6 | 334 : 11 |
 fecerunt obedienter. 108 : 2 |
 facturos. 209 : 28 |
 imperatae, *plur.* 73 : 4 |
 imperatore. 238 : 16 |
 imperatorem. 360 : 1 |
 imperatores. 348 : 15 |
 imperatoriis, *abl.* 209 : 26 |
 imperatum. 76 : 15 | 213 : 2 |
 246 : 4 | 266 : 14 | 276 : 21 |
 284 : 17 | 338 : 3 | 377 : 21 |
 385 : 7 | 390 : 3 | 398 : 14 |
 exactum. 383 : 2 |
 imperatur. 75 : 21 |
 imperaturos. 261 : 23 |
 imperaturus. 239 : 7 | 307 : 4 |
 imperaverunt. 299 : 14 | sibi
 ut crederent, &c. 205 : 9 |
 imperavi. 359 : 19 |
 imperavit. 382 : 10 | 389 : 2 |
 Curtius.

11 |
 imperet. 196 : 15 | 407 : 18 |
 imperia, *accus.* 164 : 15 |
 326 : 18 |
 imperii. 77 : 10 | 108 : 12 |
 129 : 20 | 164 : 1 | 170 : 8 |
 210 : 5 | 306 : 5 | 319 : 2 |
 342 : 3 | 350 : 1 | 373 : 5 |
 376 : 22 | 390 : 12 |
 406 : 28 | 410 : 3 | 415 : 10 |
 imperio. 129 : 5 | 142 : 1 |
 156 : 16 | 172 : 3 | 207 : 4 |
 209 : 19 | 214 : 4 | 226 : 20 |
 348 : 5 | 14 | 345 : 8 | 397 : 21 |
 imperiorum. 243 : 18 |
 imperitatem. 236 : 3 |
 imperitatum. 135 : 20 |
 imperito, *verb.* 371 : 17 |
 imperium, *regnum.* 169 : 26 |
 170 : 20 | 204 : 12 | 207 : 19 |
 209 : 3 | 286 : 14 |
 327 : 2, 6 | 410 : 3 | ducis
 ad milites. 165 : 4 | domi-
 nationem. 108 : 1 | 334 : 16 |
 396 : 5 | 397 : 9 | iustum.
 92 : 20 | mandatum. 93 : 4 |
 imperium sequente nomi-
 ne. 342 : 10 |
 impero. 326 : 27 |
 imperare. 110 : 1 |
 imperaretur. 312 : 4 |
 impetrari. 131 : 11 |
 impetrasset. 192 : 29 |
 impetrata. 338 : 17 |
 impetrato, *abl.* 255 : 28 | 302 : 2 |
 impetratum. 412 : 16 |
 impetraverunt. 73 : 12 | 145 : 12 |
 222 : 5 | 310 : 31 |
 impetravit. 209 : 28 | 338 : 19 |
 impetu. 83 : 5 | 98 : 18 |
 125 : 1 | 171 : 10 | 172 : 25 |
 231 : 10 | 262 : 15 | 285 : 15 |
 308 : 21 | 321 : 9 | 344 : 22 |
 346 : 15 | 348 : 7 |
 349 : 14 | 365 : 16 | ani-
 morum. 152 : 15 |
 impetum. 169 : 7 | 172 : 4 |
 184 : 6 | 221 : 13 | 228 : 23 |
 344 : 1 | 347 : 19 |
 precipitem cupiditatem. 212 : 10 |
 impetus fortunæ. 204 : 2 |
 impia, *acc.* 109 : 8 | 326 : 6 |
 impia, *dat.* 209 : 5 |
 impias. 248 : 11 | 360 : 15 |
 impie, *adv.* 213 : 26 |
 impiger. 76 : 17 |
 impigre, *adv.* 97 : 4, 9 |
 191 : 18 | 131 : 12 | 146 : 18 |

5 | 365 : 21 | 397 : 25 |
 impiorum. 247 : 13 | 252 : 22 |
 impios. 210 : 1 | 404 : 2 |
 impium, *acc.* 228 : 19 | 323 : 10 |
 implacabilis. 264 : 29 |
 impleat. 370 : 7 |
 implebant. 238 : 9 |
 implebat. 74 : 12 | credulas
 regis aures. 390 : 27 |
 implenda, *acc.* 222 : 16 |
 implendæ fortis. 72 : 9 |
 implente. 230 : 15 |
 implere. 152 : 5 | 279 : 2 | 327 : 4 |
 337 : 19 |
 impleret quidquid mortali-
 tas capiebat, & perficeret.
 406 : 11 |
 impleri. 117 : 17 |
 implet. 278 : 19 |
 impleturus. 251 : 21 |
 impleverant. 121 : 12 | 246 : 20 |
 376 : 11 |
 impleverat. 147 : 7 | 162 : 1, 14 |
 implevimus. 360 : 2 |
 implevit. 144 : 2 | sortem
 oraculi. 72 : 17 |
 implexos. 194 : 17 |
 implicabantur. 97 : 7 | 175 : 24 |
 ad implicanda navigia, *plur.*
 123 : 12 |
 implicati, *plur.* 254 : 21 |
 alius alio rami. 197 : 16 |
 implicatis, *abl.* 72 : 6 |
 implicatos spoliis nostris.
 169 : 15 |
 impliciti. 344 : 23 |
 implicitus ancipiti periculo.
 288 : 7 |
 implorabant. 384 : 15 |
 implorans. 216 : 11 | 308 : 20 |
 implorare. 170 : 12 |
 impone. 294 : 14 |
 imponere. 350 : 16 |
 imponenter. 307 : 14 |
 imponi. 124 : 5 |
 imponit. 354 : 8 | 375 : 22 |
 imponitur. 98 : 12 | 259 : 11 |
 350 : 17 |
 imponitur in vehiculum.
 214 : 2 |
 imponuntur. 348 : 12 |
 importunissimum scortum,
 nequissimum. 390 : 30 |
 imposita, *nom. sing.* 391 : 6 |
 impositæ, *plur.* 337 : 16 |
 impositam. 286 : 25 |
 impositi, *plur.* 251 : 5 | 324 : 18 |

INDEX

impositis, *abl.* 112: 17 | 144: 11 |
 impositum. 280: 9 | *esse* ferrum fornacibus. 117: 2 |
 imposituros jugum. 95: 12 |
 impositus. 184: 9 |
 imposuerant. 290: 19 |
 imposuere. 301: 20 |
 imposui. 396: 5 |
 imposuit. 295: 7 | 361: 15 | 375: 3 | 376: 23 | 378: 18 |
 impotens, *immoderatus*. 152: 11 | 309: 2 | 410: 24 |
 impotentes sui. 137: 23 |
 impotentis. 226: 22 |
 impressam. 85: 12 |
 impressio sigillo. 89: 10 |
 impressum signum annuli. 265: 32 |
 imprimebatur. 238: 6 |
 improvida fuga, *abl.* 176: 12 |
 improvide, *adv.* 97: 24 |
 improvidi, *plur.* 345: 19 |
 improvidum. 303: 13 |
 improvisa. 357: 28 |
 improviso, *ablat.* 162: 28 | 303: 16 | 310: 27 | 344: 7 | 364: 17 | 380: 7 | 414: 1 |
 improvisus. 239: 25 |
 imprudens. 325: 22 | 359: 29 |
 impulerant. 373: 3 |
 impulerat in peregrina mala. 222: 8 |
 impulerint. 267: 14 |
 impulistis. 252: 27 |
 impulit. 247: 31 | 381: 20 |
 impulsiva, *fam.* 125: 3 |
 impulsos. 125: 16 |
 impune. 110: 5 | 118: 14 | 119: 22 | 132: 13 | 176: 15 | 193: 19 | 391: 13 |
 impunitatem. 341: 6 |
 imputare. 262: 9 |
 imputari. 309: 16 |
 imputetur. 264: 18 |
 imum. 189: 10 |
 in. 144: 15 | 153: 15 | cuncta in expedito fore. 73: 7 | in diversa. 85: 11 | 89: 22 | in ea se dare fidem & accipere. 108: 13 | in hunc modum rescripsit. 108: 14 | in spem occupandi totius orbis. 114: 14 | in altitudinem montis opus excreverat. 118: 3 | in expedito esset. 118: 15 | in armis erant. 131: 18 | in vanum lapsam manum. 133: 22 | in il-

lum diem denunciato periculo. 133: 23 | in meridem versus. 138: 10 | in praesidium regionis. 143: 10 | in diversum evaserant. 144: 15 | in ripam egressus. 150: 3 | in rationem versa necessitas. 153: 15 | in dotem filiae. 156: 18 | cum in animo sit bellum. 158: 24 | in oculis erat. 162: 19 | in vestigio eodem habere. 168: 2 | in spem huius imperii genitum. 170: 8 | in conspectum dari. 178: 4 | in hunc numerum copiis distributis. 187: 15 | in contumeliam accipiunt. 190: 9 | in consilio habet fortunam. 199: 16 | in deditos filem. 204: 8 | in rem esse. 226: 15 | in conspectu fuit. 236: 7 | dum in manibus haberet praemium. 257: 20 | in te non cadit superbia. 273: 22 | in primos ordines adequitavit. 276: 13 | in societatem rei adsciscit. 279: 25 | in primis. 319: 7 | in oculis erat supplicium. 323: 2 | in ambiguo fuisse. 323: 23 | in altum cavatae voragine. 337: 11 | petra in sublime fastigium crevit modicis ac mollibus clivis. 339: 9 | in quemcumque transiret imperium. 342: 17 | in multum dici. 349: 8 | in commune nihil confutur. 354: 29 | in terram arietavit. 375: 2 | in rabiem ira pervenerat. 398: 13 | in quem transitura esset Alexandri fortuna. 406: 19 | in vestra potestate est. 407: 6 | inaequale, *acc.* 380: 27 | inanes, *acc.* 263: 24 | inani, *abl.* 128: 8 | inania, *acc.* 107: 4 | 162: 22 | 302: 6 | 391: 10 | inanibus, *abl.* 163: 1 | inarescant. 199: 14 | inaruerat. 240: 16 | inauditum. 366: 24 | inaudiri, *gen.* 208: 6 | incaluerant mero. 204: 20 | incaute. 367: 13 | incautus, *adverb.* 134: 18 | 176: 28 | incautos. 273: 2 | vi-ctoriae fiducia. 113: 15 | incautum. 377: 29 | 413:

12 |
 incedens. 215: 20 |
 incedere. 94: 17 | 171: 6 |
 incederet. 138: 3 |
 incendendam. 204: 21 |
 incenderat. 137: 18 | 153: 15 | 240: 20 |
 incendi, *inf.* 204: 16 | 239: 8 |
 incendio, *abl.* 91: 14 | 119: 22 | 149: 8 | 153: 14 | 240: 20 | 277: 20 | 315: 19 | 363: 9 | 384: 1 | incendio haurirentur. 119: 19 |
 incendit, *prae.* 153: 13 |
 incendium. 82: 14 | 119: 13 | 204: 23 | 27: 227: 27 |
 incensis, *abl.* 335: 3 |
 incepto, *abl.* 261: 10 | 340: 14 |
 inceptum. 72: 14 |
 incerta, *abl.* 157: 9 | *plur.* 411: 9 |
 incertae, *gen.* 129: 18 |
 incertam. 247: 25 |
 incerti, *plur.* 216: 19 |
 incerto, *abl.* 120: 20 |
 incertum. 171: 35 | 172: 2 | 197: 11 | 199: 10, 29 | 242: 32 | 280: 17 | 337: 19 |
 incertus. 155: 1 | 408: 6 |
 incessendi. 295: 23 | 367: 15 |
 incessendum. 97: 20 |
 incesserat. 197: 18 | animos formido, occupaverat. 92: 15 | intempestiva cupido. 143: 4 | desperatio ingens. 197: 18 |
 incessere missilibus, appetere. 118: 14 |
 incesserent. 340: 9 |
 incesseretur. 94: 13 |
 incessit cupido, *prae.* 300: 6 | 336: 1 | animos desperatio ingens. 117: 16 | cupido visendi oceanum. 379: 2 |
 incidencebant. 216: 28 | 367: 9 |
 incidentia. 366: 14 |
 inciderent. 213: 26 |
 incideret. 258: 8 |
 inciderunt. 172: 18 |
 incidit, *a caso*. 249: 1 | *secari*. 354: 16 |
 incidimus, *a caso*, *prae.* 256: 17 |
 incidisse, *in viros*. 308: 4 |
 incidissent. 278: 18 |
 incidisset capiti Regis. 133: 1

VOCABULORUM.

adversa, valetudo regi.
370: 1 |
incidit, *prat. à cado*. 103: 18 |
337: 21 | 364: 2 |
incidunt. 377: 23 |
inciperet. 72: 12 | 133: 8 |
incipies. 274: 11 |
incipit. 212: 13 |
incitabat. 268: 1 |
incitamenta, *acc.* 167: 30 |
incitamentum. 97: 21 | 347: 6 | 367: 11 | libidinis. 154: 22 | ad honeste vivendum. 367: 11 |
incitandum. 323: 20 |
incitatos. 163: 14 |
incitaturus. 182: 8 |
incitavit. 368: 16 |
inchoaturos. 242: 12 |
inclinabat dies in vespem. 255: 5 |
inclinant rupes gangem ad Orientem. 329: 6 |
inclinata. 211: 21 |
inclinatam concionem ad misericordiam. 249: 13 |
inclinato in vespem die. 139: 11 |
inclinarum. 221: 18 |
inclinare. 409: 28 |
inclitum. 110: 11 |
incliti, *plur.* 81: 6 |
inclitis. 329: 1 |
inclitos. 118: 7 |
inclitus. 69: 6 |
includeretur. 290: 21 |
includi. 173: 7 |
includitur. 80: 27 |
includunt. 228: 14 |
inclusa, *fam.* 77: 19 | 324: 28 | 333: 6 |
inclusas. 227: 17 |
incluserat. 286: 12 | 376: 25 |
inclusi, *plur.* 377: 24 |
inclusit. 209: 18 |
inclusos. 169: 13 | 363: 5 |
inclusus. 291: 6 | 310: 10 |
incognita. 379: 14 |
incognitas. 127: 10 |
incolæ. 80: 13 | 139: 3 | 181: 5 | 190: 21 | 203: 9 | 229: 9 | 232: 9 | 254: 22 | 272: 10 | 280: 14 | 286: 21 | 311: 7 | 335: 21 | 336: 20 | 337: 4 | 338: 26 | 355: 16 | 363: 11 |
incolas, *acc.* 70: 11 | 168: 34 |
incolebant. 160: 2 |
incolentium. 160: 6 | 236: 1 | 415: 21 |
incolis, *abl.* 72: 6 | 130: 5 |

234: 10 | 241: 7 | 335: 5 | 23 | 354: 4 | 357: 27 | 360: 24 | 369: 29 | 388: 15 |
incolitis. 115: 16 |
incolumem. 243: 17 | 252: 4 |
incolumes, *acc.* 101: 19 | 177: 1 |
incolumi, *abl.* 131: 9 | 209: 31 |
incolumibus. 302: 10 |
incolumitate. 254: 19 |
incolumi. 284: 4 | 7 |
incommoda. 333: 20 |
incommodo, *abl.* 150: 8 |
incommodus. 366: 7 |
incompositæ, *adverb.* 340: 25 |
incompositi, *plur.* 176: 22 |
incompositis. 380: 17 |
incomposito, *abl.* 283: 5 | 303: 14 | agmine, *inordinato.* 285: 3 |
incompositos. 98: 20 | 119: 3 | 151: 2 |
incompositum. 215: 25 |
inconcussa. 392: 15 |
incondita, *fam.* 91: 15 |
inconditam, *incompositam.* 358: 25 |
inconditas. 292: 8 |
incondito clamore, *discordi.* 174: 2 | *incomposito.* 354: 14 |
inconditos. 338: 24 |
inconditum, *acc.* 94: 20 | 141: 1 | 269: 15 | *incompositum.* 168: 10 | *immolatum.* 222: 24 |
inconditus, *incultus.* 292: 8 |
inconsulte, *adv.* 308: 5 |
inconsultus. 222: 20 |
in corrupta, *ablat.* 200: 21 | *immutata.* 292: 13 |
in corruptus. 81: 9 |
incredibile. 138: 5 | 312: 21 | 403: 1 |
incredibilem. 189: 5 | 366: 24 |
incredibili, *abl.* 105: 5 |
incredibilia. 357: 4 |
incredibilis. 405: 16 |
incrementa, *semina.* 186: 27 |
incremento, *abl.* 186: 17 | 270: 1 | 360: 29 |
incrementum. 118: 11 |
increpabant per feria & ludum. 374: 11 |
increpantibus, *ablat.* 324: 1 |
increpare. 364: 18 |
increpitum. 163: 6 |
incredula victoria. 135: 13 |

illuxit. 413: 1 |
incubantem. 365: 4 |
incubantes. 279: 13 |
incubuit. 249: 30 |
inculta, *fig.* 75: 17 |
incumbebat. 85: 12 |
incumberent. 379: 11 |
incumberet. 337: 15 |
incumbit mare ingens in litus, *extenditur.* 231: 8 |
incummode. 358: 20 |
incurrere in perniciem. 164: 4 |
incurreret. 305: 4 |
incurrerunt. 358: 17 | 367: 13 |
incurrit. 229: 4 |
incurrunt. 81: 8 | 173: 1 | 380: 3 |
incurfione. 228: 26 |
inculsans. 288: 7 |
incussa. 193: 8 | est formide quædam. 151: 15 |
incusserant sollicitudinem. 85: 5 |
incusserat curam. 84: 9 |
incussisse. 163: 23 |
incussit. 171: 14 | 340: 25 | metum. 92: 17 |
incusos ictus flagellorum. 255: 25 |
incutere. 289: 23 |
incuterent. 257: 4 |
incuteret. 335: 2 |
incutiebantur. 380: 21 |
incutiens. 314: 23 |
incutitur. 380: 28 |
inde. 70: 16 | 173: 4 | 192: 6 | 12 | 199: 5 | 205: 7 | 270: 29 | 316: 10 | 317: 12 | 359: 10 |
indecore, *adv.* 98: 13 |
indecorum. 357: 9 | 398: 7 |
index. 243: 14 | 245: 16 | 323: 4 | 339: 17 | 359: 25 | 411: 12 |
Indi, *plur.* 146: 10 | 159: 26 | 208: 21 | 227: 21 |
India. 189: 3 | 232: 1 | 328: * 11 | 363: 14 |
Indiæ. 277: 11 | 300: 21 | 353: 11 | 356: 21 | 357: 27 | 362: 4 | 364: 17 | 415: 1 |
Indiam. 241: 14 | 262: 16 | 274: 21 | 311: 26 | 317: 12 | 330: 13 | 360: 25 | 361: 8 |
indicabant. 92: 11 | 213: 32 |
indicamus. 253: 23 |
indicant. 379: 10 |
indicantes. 198: 16 | 236: 4 |
indicare. 101: 5 | 245: 25 |
O o o ij

INDEX

253: 18 |
 indicaret. 210: 8 | 248: 7 |
 300: 12 |
 indicasset. 122: 12 |
 indicat, *indic.* 243: 13 | 248:
 10 | 261: 15 |
 indicaturum, *acc.* 242: 2 |
 indicaturus. 255: 30 |
 indicem, 247: 29 | 261:
 12 |
 indices, *verb.* 290: 6 |
 indicia. 177: 17 | 248: 18 |
 304: 13 | 380: 4 |
 indicibus, *abl.* 260: 2 | 326:
 11 | 392: 4 |
 indicii. 251: 20 |
 indicis. 260: 22 |
 indicio, *abl.* 245: 21 | 247:
 22 | 252: 6 |
 indicium. 211: 27 | 243: 20 |
 244: 7 | 19 | 245: 10 |
 247: 25 | 248: 2, 8 | 252:
 10 | 260: 12 | 263: 7 | 298:
 2 | 371: 5 |
 indicta causa, *abl.* 102: 21 |
 324: 19 | indicta causa.
 328: 4 |
 indicum. 269: 18 | *delato-*
rum. 247: 22 |
 indigebat. 298: 24 |
 indigenas. 310: 21 |
 indigenis. 311: 9 |
 indigna. 117: 14 | 411: 1 |
 indignante. 255: 29 |
 indignantium. 403: 24 |
 indignatio. 112: 6 | 162: 14 |
 267: 3 |
 indignatione. 247: 23 | 258:
 19 |
 indignationis. 85: 20 | 375:
 13 |
 indignatus. 234: 6 |
 indigne, *adv.* 256: 13 |
 indignitate ultimi dedeco-
 ris commotus. 367: 26 |
 indignus, *adv.* 370: 29 |
 indignus. 110: 13 | 230: 6 |
 282: 12 |
 Indis, *abl.* 333: 14 | 360:
 26 |
 inditum. 149: 17 | 331: 3 |
 353: 1 | 416: 17 |
 indole. 223: 17 |
 indolem. 204: 6 |
 indolis. 312: 20 | 412: 13 |
 indomitam. 307: 22 |
 indomitas. 411: 17 |
 indomitis. 364: 20 |
 indormientem malis meis.
 211: 14 |
 Indorum. 344: 18 | 346:
 24 | 365: 20 |
 Indos. 95: 13 | 128: 14 |
 157: 17 | 226: 3 | 273: 7 |
 368: 18 | 383: 7 |
 inducat. 370: 9 |

induci. 249: 7 |
 inducias. 70: 14 |
 inducimur. 326: 32 |
 inducit. 201: 3 |
 inducturum turmas in recu-
 sautes. 413: 36 |
 induebat. 133: 16 |
 induerat. 238: 3 | 280: 4 |
 inducimur. 360: 31 |
 induitur. 265: 35 | 409: 31 |
 indulgendo. 312: 37 |
 indulgens spei suae. 345: 30 |
 indulgentem luxuriae. 327:
 13 |
 indulgentiae. 405: 12 |
 indulgentiam. 192: 20 |
 indulgere detrectantibus mi-
 litiam. 264: 12 |
 indulget, *favet.* 169: 25 |
 Indum. 341: 7 |
 Indus. 329: * 2 | 339: 12 |
 341: 21 | 355: 17 | 363:
 15 | 367: 18 |
 industria. 193: 5 | 196: 15 |
 221: 3 | 234: 14 | 291:
 23 | 337: 10 | 344: 5 |
 345: 4 | 317: 27 |
 induta. 404: 26 |
 induti. 201: 18 | pretiosissi-
 ma vestium. 208: 3 |
 indutum. 295: 11 |
 indurus. 173: 28 | 190: 12 |
 279: 6 | 291: 27 | 312: 23 |
 332: 19 |
 induxit pontem, *construxit.*
 198: 23 |
 inequitabiles. 346: 7 |
 inermes. 175: 24 | 281: 11 |
 346: 3 | 360: 18 |
 inermis. 165: 4 |
 inertiam. 359: 11 |
 inertissimos. 370: 21 |
 inesse. 344: 2 | 368: 28 |
 inevitabile. 133: 24 |
 inevitabilis. 391: 1 |
 ineunt. 413: 20 |
 ineuntium. 186: 8 |
 inexorabilem. 285: 11 |
 inexperta. 84: 11 |
 inexpertae, *dar.* 242: 10 |
 inexpertum. 86: 13 | 124:
 4 | 349: 12 | 359: 15 |
 inexplicabili. 284: 17 |
 inexplicabile vinculum. 72:
 8 |
 inexpugnabiles. 70: 12 |
 infantibus. 368: 19 |
 infantium. 355: 9 |
 infecta peregrinis moribus:
 238: 11 |
 infelicem. 253: 13 |
 infelici, *abl.* 113: 14 |
 infelicibus. 199: 12 |
 infelix, *acc.* 155: 3 | 251: 22 |
 infensi, *plur.* 372: 25 | Per-
 sarum opibus. 135: 19 |

infensos. 113: 2 |
 infensus. 302: 12 | 389: 7 |
 infer. 347: 20 | signa turba-
 tis. 347: 31 |
 inferebamus. 170: 3 |
 inferentes. 288: 22 |
 inferias. 297: * 17 | 391: 3 |
 inferiorem. 179: 5 | 345:
 11 |
 inferiora, *acc.* 153: 10 | 337:
 13 |
 inferis. 282: 12 |
 infero. 109: 10 |
 inferre. 289: 13 | 358: 24 | ac-
 ter pedem turbatis. 296:
 4 |
 inferret. 410: 35 | 413: 32 |
 inferri. 310: 2 | 316: 27 |
 378: 13 |
 infertur. 246: 25 |
 inferunt signa. 133: 12 |
 infesta, *plur.* 134: 16 | 264:
 16 |
 infestam. 277: 1 |
 infestas, *acc.* 262: 11 | 411:
 17 |
 infesti, *plur.* 349: 16 | 356:
 1 |
 infestiores. 200: 24 |
 infestos. 285: 22 |
 infestum. 413: 10 | inimi-
 cum. 75: 9 |
 infissum, *acc.* 169: 5 |
 infirmitatem. 290: 11 |
 infixa, *acc.* 217: 3 | 221:
 18 |
 infixerat. 356: 9 |
 infixum. 368: 27 |
 inflabat. 210: 1 |
 instantibus, *abl.* 75: 8 |
 inflatum, *acc.* 416: 11 |
 influenti. 330: 2 |
 infra. 245: 3 |
 intractam, *fractam.* 350:
 28 |
 infractos, *fractos.* 226: 12 |
 359: 27 |
 infregeris. 359: 22 |
 infuderat. se ejus animo for-
 tuna. 102: 22 |
 infudere vim sigillarum rati-
 bus. 295: 24 |
 infundit mare gemmas mar-
 garitaeque lictoribus, *ad-*

VOCABULORUM.

voluit. 332: 4 |
 infusa immensa agmina.
 290: 26 |
 infulam. 278: 12 |
 infuso, *abl.* 231: 7 |
 ingemiscientem. 189: 12 |
 ingemuisse. 155: 15 |
 ingemuit. 286: 5 | 361: 26 |
 ingenerasse cupiditatem na-
 turam. 356: 10 |
 ingenia. 119: 15 | 203: 19 |
 269: 15 | 292: 11 | 307:
 23 | 310: 25 | 314: 4 |
 332: 7 | 383: 12 |
 ingenii. 87: 6 | 345: 28 |
 ingeniis, *abl.* 131: 16 | 211:
 1 | 227: 10 | 309: 10 | 326:
 17 |
 ingenio. 274: 15 | 328: 5 |
indole. 326: 7 |
 ingenua. 200: 7 |
 ingenuam. 86: 23 |
 ingenium. 351: 2 |
 ingens. 97: 21 | 99: 29 | 126:
 10 | 151: 15 | 175: 17 | 187:
 17 | 197: 18 | 297: 22 | 313:
 36 |
 ingentem. 157: 10 | 162: 12 |
 182: 1 | 295: 25 | 307: 13 |
 374: 20 | 412: 12 |
 ingentes. 184: 5 | 405:
 28 |
 ingenti, *abl.* 100: 20 | 107:
 4 | 123: 24 | 191: 12 | 198:
 3 | 256: 6 |
 ingentia, *acc.* 204: 6 | 242:
 14 | 339: 34 | 415: 10 |
 ingentibus, *abl.* 120: 8 |
 ingentis. 105: 3 | 109: 7 |
 132: 4 | 182: 2 | 193: 7 |
 231: 3 |
 ingentium. 353: 13 |
 ingenui, *plur.* 325: 15 |
 ingenuis. 324: 6 |
 ingenuus. 123: 6 |
 ingerebant. 346: 5 |
 ingerebantur missilia. 121: 13 |
 sagittæ & lapides. 193: 10 |
 verbera. 255: 23 | 367: 7 |
 ingerebatur. 118: 5 | 278:
 8 |
 ingerentes. 125: 24 |
 ingerere. 349: 18 |
 ingererent. 340: 4 |
 ingeri. 118: 18 |
 ingerunt. 119: 17 |
 ingessit se nulli causa, *osten-*
dir. 331: 2 |
 ingrata. 157: 17 | 207: 10 |
 267: 25 | 307: 1 |
 ingrati. 262: 12 |
 ingratissimi, *plur.* 396: 16 |
 ingratissimis, *abl.* 395: 27 |
 ingratos. 404: 2 |
 ingratum. 238: 19 |
 ingredi. 104: 2 | 191: 13 |

196: 22 | 197: 33 | 203:
 4 | 240: 8 | 258: 3 | 270:
 17 | 278: 10 | 301: 2 |
 ingrediendum. 136: 10 |
 ingrediente. 233: 15 |
 ingredientes. 196: 27 |
 ingredientium. 216: 1 |
 ingreditur. 215: 19 |
 ingressi, *gen.* 83: 1 | *plur.* 137:
 15 | 301: 4 |
 ingresso, *abl.* 153: 1 |
 ingressos. 382: 4 |
 ingressus. 179: 13 | 289: 16 |
 305: 3 | 377: 6 |
 ingruat. 184: 3 |
 ingruentibus, *abl.* 179: 17 |
 inhabiles. 358: 21 |
 inhabili, *incommodo*. 333:
 9 |
 inhabilia navigia. 380: 11 |
 inhaerentem. 213: 9 | 356:
 7 |
 inhaerentis. 356: 5 |
 inhaerent. 296: 17 |
 inhiabant. 395: 4 |
 inhibendam. 216: 21 |
 inhibendum. 82: 14 | 149:
 2 |
 inhibens. 95: 5 |
 inhibentes remis. 125: *
 5 |
 inhiherent. 369: 17 |
 inhiberi. 264: 16 | 281:
 12 |
 inhibita, *abl.* 102: 4 |
 inhibitis, *abl.* 276: 14 | la-
 crymis. 406: 23 |
 inhibito, *abl.* 324: 9 | cur-
 su suorum. 176: 7 |
 inhibitus. 243: 30 | 324:
 23 |
 inhibuere. 176: 24 |
 inhibui. 190: 18 |
 inhibuit, *repressit*. 216: 2 |
 347: 10 | 369: 28 | ma-
 num ejus. 249: 24 |
 inhorrescens paulatim mare.
 121: 18 |
 inibat convivia. 204: 12 |
 injecerant. 153: 9 |
 injecerat. 215: 28 | multipli-
 cem curam animo regis.
 72: 14 | 357: 14 |
 injecere. 348: 20 | 349: 2 |
 injecit manum motituro.
 391: 18 |
 injecta. 112: 3 | 116: 26 | 337:
 17 |
 injectæ, *plur.* 131: 6 |
 injectis, *abl.* 308: 10 |
 injecturos. 370: 22 |
 injecturus moram tantis re-
 bus. 313: 37 |
 injectus. 240: 18 |
 inierunt. 221: 6 |
 inierat. 107: 2 |

inire. 176: 32 |
 inierunt. 133: 13 |
 injicere. 367: 24 |
 injicerent. 116: 20 | 123:
 14 |
 injici. 125: 25 |
 injiciebant. 120: 10 |
 injicit. 323: 12 |
 injiciunt. 185: 7 | 216: 12 |
 inilit numerum. 74: 8 |
 inimici. 244: 26 | 251: 14 |
 298: 15 |
 inimicis. 255: 20 |
 inimicitiarum. 252: 4 |
 inimicorum. 246: 17 |
 inimicos. 263: 1 | 293: 3 |
 414: 13 |
 inimicum. 106: 7 | 229: 16 |
 248: 12 | 255: 16 |
 inimus bellum diis adversis.
 208: 18 |
 iniquissimam. 250: 11 |
 iniquissimus. 263: 18 |
 iniquitas temporis, *difficul-*
tas. 288: 4 |
 iniquius. 264: 6 |
 iniquo, *abl.* 255: 2 |
 iniquos. 280: 5 |
 inire. 121: 1 | 192: 10 | 212:
 11 | 283: 21 | numerum.
 177: 3 |
 inirent. 361: 13 |
 inirent. 208: 9 | 301: 31 |
 374: 12 |
 iniret gratiam. 391: 14 |
 inisse. 380: 20 |
 inisset. 319: 6 |
 iniri. 279: 12 | 367: 3 |
 inita, *abl.* 208: 7 |
 initi. 245: 28 | 328: 3 | in ti
 scelesti consilii. 89: 8 |
 initia Samothracum, *myster-*
ria. 306: * 20 |
 initiis, *abl.* 208: 19 |
 initio, *abl.* 92: 20 |
 initium. 254: 21 |
 inito, *abl.* 73: 8 |
 inituri. 209: 11 | 216: 6 |
 341: 4 |
 inituros. 376: 12 |
 initurum. 204: 15 |
 initurus. 301: 34 |
 inivimus. 324: 5 |
 injuria, *abl.* 298: 17 | *imme-*
rito. 84: 12 | 91: 21 | 285:
 23 | 409: 18 |
 injuræ. 281: 5 |
 injuriam. 245: 6 |
 injurias. 145: 8 | 314: 8 |
 injussu ducis. 164: 22 | Re-
 gis. 284: 5 |
 injusta. 143: 3 |
 injustum. 252: 24 |
 innixum, *neut.* 120: 18 |
 innixus. 134: 19 |
 innocent. 250: 9 |

INDEX

- innocentia. 251: 17 |
 innocentes. 263: 3 |
 innocentia. 264: 18 |
 innocentis. 324: 30 | 390: 33 |
 innoxia, plur. 97: 8 | 364: 1 |
 innoxios. 258: 12 |
 innoxius, innocens. 89: 5 |
 328: 4 |
 innumerabiles, acc. 89: 18 |
 innumerabilis. 74: 10 |
 inopem. 388: 11 | consilii. 339: 1 |
 inopes. 361: 4 |
 inopia, fem. 83: 1 | 147: 12 | 149: 6 | 274: 28 | 411: 21 |
 inopiam. 111: 11 | 112: 6, 9 | 270: 11 | 383: 17 |
 inops. 344: 25 | 361: 19 | 383: 4 | 411: 7 |
 inquinare. 258: 12 |
 inquinati. 337: 22 |
 inquirebat. 246: 23 | indica- bat. 246: 25 |
 inquisitionem novorum mi- litum. 135: 15 |
 inquit. 190: 12 | 206: 13 | 209: 6 | 243: 17 | 324: 11 | 325: 19 | 359: 29 |
 insalubris potu fluviis. 299: 4 |
 insalubrium. 384: 3 |
 insana dulcedo perpotandi. 222: 12 |
 insanabile. 369: 9 |
 insanabiles. 377: 28 |
 insanabilibus. 395: 25 |
 insanientem scelere & malis. 324: 8 |
 insanire. 395: 28 |
 insatiabilis. 357: 17 |
 inscriberentur. 307: 6 |
 infectatio. 118: 9 |
 infederant. 94: 7 |
 infepultos. 194: 11 |
 insequabatur. 221: 9 | 312: 18 |
 insequentibus, abl. 90: 20 | 175: 16 |
 insequi. 149: 5 | 214: 14 | 296: 15 |
 insequutus. 208: 9 | 349: 27 | 378: 13 |
 inferere sermoni pauca ver- ba. 245: 20 |
 inserta. 282: 8 |
 inferuerat. 355: 20 |
 inferuere. 122: 17 |
 inferui. 274: 2 |
 inferunt. 234: 15 |
 infidere. 235: 2 |
 infidiae. 222: 18 | 267: 1 |
 infidiantem. 229: 23 |
 infidiantur. 211: 31 |
 infidiaretur. 254: 15 |
 infidiari. 244: 31 | 279: 27 |
 infidiarum. 149: 10 | 171: 4 | 212: 24 | 303: 10 |
 infidias. 104: 1 | 212: 12 | 242: 3 | 244: 5 | 248: 11 | 303: 13 | 314: 2 | 323: 12 | 357: 11 | 373: 7 | 393: 8 |
 infidiati. 256: 4 |
 infidiarum. 373: 9 | capiti meo. 326: 11 |
 infidiatus. 252: 19 |
 infidiis. 154: 2 | 291: 1 | 372: 13 | 410: 17 |
 insigne. 79: 11 | 273: 24 | 342: 15 |
 insignem ad famam temeri- tatis. 366: 25 |
 insignes. 344: 13 | 355: 10. 21 | auro & purpura. ve- stes. 104: 18 |
 insigni. 125: 13 | regni insi- gni, diademate. 280: 3 |
 insignia. 416: 7 |
 insignibus. 98: 12 | 111: 16 | 162: 20 | 238: 1 | 342: 25 |
 insignis. 151: 6 | ad memo- riam posteritatis. 126: 15 |
 insimulatum. 375: 14 |
 insinuat se mari. 191: 3 |
 insisteret vis mali pertinax, durabat. 315: 9 |
 insistere. 288: 5 |
 insisterent. 301: 7 |
 insociabile est regnum. 412: 23 |
 insolentes, acc. 252: 5 |
 insolenti. 134: 24 |
 insolentia, abl. 392: 15 |
 insolentiam. 96: 1 | 300: 12 |
 insolito, abl. 164: 16 |
 insolitum. 354: 13 |
 insolitus. 270: 12 | 348: 20 |
 insontes, acc. 327: 22 | 392: 5 |
 insontibus. 252: 23 | 325: 13 |
 insontis. 390: 24 | 391: 18. 21 |
 insperatam. 381: 22 |
 insperato, abl. 317: 1 |
 inspirarent fortitudinem. 163: 21 |
 instabant. 175: 1 | ei averfo. 173: 12 |
 instabat. 98: 16 | 164: 21 | 172: 23 | 174: 31 | 211: 5 |
 instabiles. 116: 9 | 293: 10 | 344: 8 |
 instabili. 340: 1 |
 instabilis. 301: 10 |
 instantes. 97: 25 |
 instantibus. 76: 21 | 176: 14: 222: 9 |
 instantis. 301: 15 |
 instar. 170: 9 | 353: 23 |
 instare. 177: 12 | 209: 14 | 290: 10 | 349: 3 | 412: 14 |
 instarent. 349: 5 | immine- rent. 209: 24 |
 instaret. 90: 7 | 97: 16 | 125: 11 |
 instincta rabie bellua. 349: 22 |
 instincti, incitati, plur. 168: 20 |
 instinctu. 91: 3 | 322: 4 | 336: 4 | 411: 5 | 413: 35 |
 instigare. 342: 13 |
 institisset. 243: 25 |
 institit. 243: 19 | 286: 7 | 356: 7 | querere. 141: 9 |
 instituisse. 307: 5 |
 instituit, prae. 318: 20 |
 instituti, assuesciti, plur. 350: 11 |
 institutus. 385: 14 |
 instructae pilae saxo, extructa. 185: 6 |
 instructam. 165: 3 |
 instructas. 121: 12 |
 instructi, dispositi, plur. 162: 1 |
 instructius ad illiciendas vo- luprates, accommodatus. 186: 4 |
 instructo, abl. 147: 5 | 153: 2 |
 instructos. 92: 5 |
 instructum, neut. 93: 17 | 99: 19 |
 instructus. 183: 1 | munitus 75: 11 | copia commea- tum. 153: 18 |
 instrumenta, acc. 255: 15 |
 instrumento. 361: 4 |
 instruunt, extruunt. 383: 14 |
 instruxerat. 316: 14 |
 instruxit aciem. 177: 7 |
 insula. 108: 3 | 142: 6, 7 | 344: 26, 31 |
 insulae, gen. 72: 10 | 108: 4 | 345: 9 | plur. 344: 9 |
 insulam. 115: 16, 24 | 117: 20 | 142: 8 | 344: 17 | 378: 24 | 379: 24 |
 insulas. 114: 13 | 130: 4 |
 insulis, abl. 380: 24 |
 intacta, acc. 178: 14 | 208: 22 | 237: 3 | 239: 9 | 363: 12 |
 intactae regionis. 209: 23 |
 intactam. 192: 28 |
 intactum, neut. 99: 20 | 175: 16 | 201: 13 | 216: 23 | 395: 2 |

V O C A B U L O R U M.

- intactus, 377: 30 supersitio-
 ne mentis. 133: 5 |
 integrare luctum lacry-
 mæ. 406: 26 |
 integris, *abl.* 175: 24 | *illa-*
sis. 340: 28 | *frugalibus.*
 394: 17 |
 integros, *insolutes.* 197: 29 |
immanes. 264: 2 |
 integrum. 201: 13 | 364: 2
 16 |
 intellecta, *abl.* 414: 10 |
 intellectum est. 379: 20 |
 intellexerint. 228: 20 |
 intellexissis. 111: 5 |
 intelligenter. 318: 21 |
 intelligi. 248: 6 | 250: 5 |
 342: 1 |
 intelligis. 315: 36 |
 intelligo. 257: 13 | 361: 7 |
 intemperantia linguæ furen-
 tem. 308: 23 |
 intemperantius hauserant.
 279: 4 |
 intemperiem cæli. 274: 21 |
 intempesta, *abl.* 162: 27 |
 285: 14 |
 intempestiva, *abl.* 86: 3 | 143:
 4 | 222: 11 | 257: 9 |
 intempestivis, *abl.* 194: 9 |
 222: 21 |
 intendant. 237: 4 |
 intenderant fugam. 107: 6 |
 spiritum metus & pericu-
 lum. 144: 14 |
 intenderat. 392: 17 | 411:
 8 | curas. 73: 6 | *auxerant.*
 230: 12 |
 intendere, *præ.* 121: 17 | 345:
 15 |
 intenderent tormenta bellica.
 295: 9 |
 intenderunt fugam. 99: 6 |
 intendit animum. 131: 13 |
 fluvius novum alveum,
ingreditur. 229: 7 | talem
 dolum, *excogitavit.* 344:
 25 |
 intendunt. 214: 4 | 410:
 17 | dolum. 279: 27 |
 intentia. 409: 6 |
 intentans. 375: 3 |
 intenti, *plur.* 75: 20 | 211:
 9 | 276: 22 | 308: 21 |
 intentione cura. 104: 21 |
 162: 20 | 163: 17 |
 intentis. 173: 29 |
 intentos. 82: 10 | 381: 16 |
 intentum, *ment.* 80: 4 | 366:
 6 |
 intentus. 92: 19 | operi diur-
 no. 111: 18 |
 inter. 85: 14 | 416: 8 |
 interceperat. 229: 15 | mu-
 rus iter pedestre, *præclusu-*
rat. 116: 8 |
 interceptæ, *plur.* 153: 20 |
 interceptam. 248: 1 |
 interciperet gloriam, *præripe-*
re. 327: 18 |
 intercipi gloriam, *præripi.*
 307: 7 |
 intercipientem fremitu usum
 aurium, *impediente.* 167:
 24 |
 intercipit, *excipit.* 330: 1 |
 intercluso spiritu extincti
 sunt. 279: 4 |
 interclusus. 86: 12 |
 interdiu. 188: 16 | 275: 18 |
 interdum. 112: 1 | 162: 5 |
 164: 13 | 17: 242: 14 |
 357: 18 | 390: 32 |
 interemerant. 145: 6 |
 interemerit. 244: 14 |
 interemerunt. 303: 16 | 341:
 5 | 344: 19 |
 interemisset. 229: 23 | 314:
 2 |
 interemit. 340: 8 | 375: 12 |
 interemptos. 372: 17 |
 interemptum, *acc.* 213: 29 |
 350: 13 |
 interequitantium. 162: 21 |
 intererant. 204: 13 | 323:
 28 |
 interesse, *adesset.* 100: 15 |
 interest, *refert.* 72: 15 | 103:
 7 | 261: 16 | 358: 18 | 408:
 13 |
 intereunt vestigia itineris
 pristini. 255: 15 |
 interfecerunt. 285: 14 | 310:
 30 |
 interfecta, *plur.* 100: 7 | 155:
 10 |
 interfecti, *plur.* 100: 9 | 106:
 5 | 363: 5 |
 interfectis, *abl.* 203: 11 |
 296: 22 | 299: 3 | 417: 1 |
 interfecto. 100: 24 | 208:
 11 | 298: 25 | 328: 7 | 357:
 10 |
 interfectorem. 255: 16 | 279:
 20 |
 interfectores. 141: 10, 11 |
 228: 16 |
 interfectori. 84: 14 |
 interfectorebus. 257: 2, 11 |
 interfectorum. 282: 13 |
 interfectos. 117: 24 | 172:
 16 | 397: 11 |
 interfectum. 100: 20 | 109:
 7 | 134: 11 | 310: 14 |
 interfecturus. 209: 7 |
 interfectus. 313: 36 |
 interficere. 119: 20 |
 interficerent. 153: 21 |
 interficerentur. 101: 16 | 285:
 6 |
 interfici. 125: 25 | 297: 19 |
 305: 7 | 374: 27 | 376:
 20 | 386: 9 | 388: 5 | 398:
 18 |
 interficiendum, *acc.* 416:
 12 |
 interficiunt. 119: 4 | 256:
 5 |
 interfluat. 198: 18 |
 interfluebat. 93: 1 | *moenia.*
 69: 4 |
 interfluens. 119: 25 |
 interfuit. 71: 8 | 82: 17 |
 184: 4 | 225: 3 | 287: 1 |
 289: 4 |
 interfui. 251: 10 |
 interfuisse convivio regis.
 249: 8 |
 interfutura. 187: 18 |
 interfuturus. 129: 13 |
 interierat. 385: 3 |
 interiisse. 301: 21 | 390: 5 |
 interiit. 328: 3 |
 interim. 171: 4 | 172: 22 |
 209: 9 | 210: 16 | 349: 28 |
 390: 26 |
 interiora. 134: 16 | 136: 7 |
 143: 4 | 146: 4 | 149:
 5 | 234: 11 | 311: 7 | 330:
 11 | interiora montium.
 88: 8 | *Indiæ.* 353: 12 |
 interiore. 117: 9 |
 interiorem. 121: 5 | 202: 8 |
 interiret. 277: 5 |
 interitu. 340: 11 |
 interitum. 145: 3 |
 interitios muros bitumine.
 182: 2 |
 interlitus. 183: 2 |
 intermissione. 312: 17 |
 intermissum, *novi.* 123: 5 |
 intermoreretur ignis. 240:
 22 |
 internecone. 368: 2 |
 interneconem. 158: 9 |
 internitebant sydera. 197:
 19 |
 internitebat. 121: 17 |
 internitens cæli fulgor. 161:
 5 |
 internitente. 301: 28 | 314:
 18 |
 internitentes gemmæ. 79:
 4 |
 internitendum. 162: 23 |
 internuncio pacis dimisso.
 311: 32 |
 internuncium. 245: 16 |
 interpellabo silentium gemi-
 tu. 135: 7 |
 interpellandum. 243: 11 |
 erat otium bello. 238: 20 |
 interpellat. 229: 3 |
 interpellatus. 252: 7 |
 interpellent faxa specus. 132:
 8 |
 interpellat. 366: 6 |
 interpolabat ludis satietatem

INDEX

- epularum. *intermiscerat.*
222: 23 |
interponi aures meas iurgio.
251: 22 |
interposuere. 337: 14 |
interpret. 215: 9 |
interpretatos. 77: 12 |
interprete. 290: 5 | 342: 1 |
397: 18 |
interpretet. 235: 5 | 254: 5 |
12: 298: 6 |
interpretis. 211: 28 |
interritam. 350: 28 |
interrito, *abl.* 135: 3 | 165: 17 | 334: 2 |
interritus. 85: 18 | 152: 1 |
241: 16 | 264: 17 |
interrogando. 350: 22 |
interrogans. 192: 3 |
interrogante. 403: 10 |
interrogare. 411: 4 |
interrogat. 237: 12 | 300: 11 | 309: 5 | 323: 8 | 324: 3 |
interrogata. 223: 6 | 237: 9 |
interrogati, *plur.* 379: 17 |
interrogatus. 130: 22 | 195: 16 | 350: 24 |
interrogent. 254: 18 |
interrumpendæ, *plur.* 178: 3 |
interrupit. 247: 8 |
intervalla, *acc.* 341: 17 |
intervalli. 369: 29 |
intervallis, *ablat.* 296: 19 |
intervallo, *abl.* 71: 8 | 79: 16 | 121: 9 | 185: 15 | 266: 10 | 289: 6 |
intervallum, *acc.* 121: 10 | 181: 1 | 206: 5 | 413: 33 |
intervenibat. 311: 15 |
intervenit. 358: 13 |
intestinalis, *abl.* 372: 12 |
intestinalis, *abl.* 241: 16 |
intextum, *neut.* 79: 8 |
intima, *abl.* 267: 21 |
intimam. 255: 12 |
intolerabili. 202: 9 |
intolerabilis. 137: 3 |
intolerandus. 331: 1 |
intonfæ, *plur.* 383: 13 |
intonfas. 162: 30 |
intonsum. 332: 1 |
intorta. 364: 2 |
intra. 397: 17 | 403: 17 | 411: 14 | 413: 24 |
intramus. 80: 13 |
intranda, *nom. fam.* 81: 3 |
intrans. 72: 3 |
intrant. 111: 16 | 370: 2 |
intrantem. 243: 9 |
intranti. 289: 24 | 343: 6 |
intrate. 115: 20 | 117: 23 | 125: 8 | 131: 2 | 133: 9 |
164: 20 | 196: 17 |
intraffe. 393: 5 |
intraffent. 213: 31 |
intraffet. 130: 13 | 242: 28 | 320: 7 |
intraffat. 70: 7 | 82: 16 | 101: 14 | 102: 5 | 103: 25 | 165: 1 | 175: 11 | 193: 2 | 243: 17 | 277: 16 | 281: 9 |
intraturum. 115: 18 |
intraturus. 135: 23 |
intraverant. 126: 2 | 254: 23 | 416: 2 |
intraverat. 99: 8 | 125: 18 | 193: 19 | 265: 14 | 233: 3 | 246: 9 |
intravere. 74: 9 |
intravi. 252: 11 |
intravit. 134: 18 | 176: 13 | 182: 25 | 189: 5 | 269: 13 | 376: 18 |
intrepidi, *plur.* 340: 12 |
introducebantur. 320: 23 |
introduceretur. 242: 31 |
introduci. 156: 7 | 244: 20 | 260: 15 | 313: 28 | 316: 15 | 323: 31 |
introduciam. 317: 7 |
introductis, *abl.* 158: 1 |
introducto, *abl.* 114: 12 |
introduxissem. 327: 27 |
intromitteret. 101: 12 |
intromitti. 266: 32 |
intromissum. 81: 2 |
intuebantur. 200: 18 | 203: 1 | 220: 18 | 249: 10 | 387: 15 |
intuebatur. 86: 21 | 237: 5 | 245: 23 |
intuendi. 395: 11 |
intuens. 103: 12 | 135: 4 | 163: 5 | 213: 18 | 243: 30 | 249: 31 | 265: 1 | 290: 1 | 300: 18 | 315: 35 | 347: 17 | 366: 5 | 391: 19 |
intuens truci vultu. 280: 1 |
intuente. 105: 2 |
intuentem. 164: 3 |
intuentes. 409: 5 |
intuentibus. 171: 34: 198: 33 | 226: 17 | 319: 12 | 402: 1 | 406: 31 |
intueor. 359: 5 |
intuere. 156: 23 | 360: 29 |
intuerentur. 95: 13 | 168: 10 | 211: 4 |
intuerer. 264: 3 |
intueretur. 80: 1 | 157: 17 | 213: 11 | 244: 16 | 321: 6 |
intueri. 70: 10 | 96: 6 | 300: 31 | 359: 30 |
intulere. 354: 20 | 376: 14 |
intuleris. 294: 19 |
intuli. 84: 3 |
intulisse. 155: 14 | 201: 1 |
intulit. 170: 20 | 189: 9 | 197: 34 |
intumescens corpus ulceribus. 255: 24 |
intumescere. 380: 5 |
intumuit. 134: 9 |
invaderet. 82: 13 |
invadit. 173: 6 | in rupem. 339: 27 |
invadunt. 171: 27 | pugnam. 283: 7 |
invalidi, *plur.* 91: 2 | 296: 14 |
invalido. 369: 30 |
invalidum, *acc.* 113: 1 |
invaserant. 130: 1 | 415: 10 |
invaserat. 295: 19 | 348: 6 |
invasere. 176: 30 | 346: 10 |
invasisse. 357: 11 |
invasit. 161: 3 | 382: 5 | 416: 19 |
invasurus. 305: 4 |
inventa importata, *acc.* 331: 8 |
inventa, *plur.* 124: 23 |
invecti, *plur.* 96: 11 |
invectus. 121: 2 | 174: 21 | 249: 22 | 346: 9 |
invehebant. 364: 7 |
invehebatur. 125: 2 | 349: 22 | 411: 20 |
invehimini. 348: 1 |
inveherent se crebri fluctus. 363: 20 |
invehi. 171: 8 | 348: 8 | 380: 1 |
invehi in hostem. 104: 23 | laxatis habenis. 151: 5 |
invehit. 359: 14 |
invehitur. 173: 6 | 348: 7 |
flumen, *currit.* 149: 15 |
invehunt aquas flumina. 358: 11 |
invenerat. 101: 22 |
inveni. 252: 3 |
inveniam. 359: 36 | 360: 3 |
invenietis. 402: 3 |
invenire. 275: 3 |
inveniret modum felix temeritas. 344: 18 |
inveniretur. 205: 5 |
inveniri. 135: 3 |
invenit, *præter.* 120: 2 | 315: 18 |
inveniunt. 275: 19 |
inventam. 378: 17 |
investigaverat. 315: 23 |
inveterata, *abl.* 245: 2 |
inveterata virtutis. 95: 10 |
inveterati moris. 320: 3 |
inveteravi peregrinam novitatem. 398: 5 |
invia.

VOCABULORUM.

invia, fam. 272: 3 | 275: 18 |
plur. 273: 2 | 340: 23 | 346: 16 |
inviæ, plur. 202: 12 | 234: 12 | 240: 8 |
inviās. 196: 26 | 203: 7 |
 300: 16 | 340: 25 |
invicem. 90: 7 | 124: 24 |
 150: 13 | 169: 18 | 170: 5 |
 243: 4 | 313: 33 | 324: 20 |
 411: 13 | *alternis.* 283: 26 |
 291: 2 | *invicem fide fir-*
mata. 343: 2 |
inviçta, fam. 76: 4 | 102: 19 |
 206: 8 | 234: 7 |
inviçta, gen. 397: 23 |
inviçtam. 211: 21 |
inviçtarum. 300: 19 |
inviçti, gen. 358: 26 | 370: 21 |
plur. 359: 17 |
inviçtos. 289: 1 | 297: 2 |
 327: 15 | 370: 9 | 376: 13 |
inviçtum. 141: 12 | 354: 21 |
inviçtus. 193: 18 | 234: 7 |
 241: 15 | 286: 5 |
invidentis. 248: 18 |
invident. 365: 13 |
invidia, abl. 249: 8 | 259: 3 |
 306: 12 | 319: 27 | 359: 23 |
 396: 5 | 403: 26 |
 413: 5 |
invidiæ. 258: 17 |
invidiam. 128: 7 | 221: 27 |
 226: 7 | 252: 28 | 262: 5 |
 319: 14 | 328: 6 |
invidiosum, neutr. 102: 1 |
 254: 14 |
invidorum. 375: 7 | 14 |
invidos. 342: 31 |
inviis, abl. 163: 3 | 203: 10 |
 301: 15 |
inviolata, acc. 153: 16 | 185: 14 |
inviolatam. 229: 20 |
inviolatum, masc. 230: 8 |
invisa, fam. 250: 16 | 279: 19 |
 319: 10 |
invisam. 308: 14 | 326: 21 |
inviseretur. 352: 13 |
invisi. 262: 12 |
invisos. 267: 22 |
invisum, acc. 357: 12 | 387: 9 |
invisus. 409: 11 |
invita, nom. fam. 294: 12 |
invitari. 100: 13 |
invitat. 310: 22 |
invitatum. 373: 7 |
invitatus. 245: 28 |
invitavit. 82: 20 |
invitis, abl. 249: 4 | 408: 13 |
invitum. 260: 22 | 306: 17 |
inulte, adv. 125: 22 |
Q. Curtium.

inulti, plur. 123: 21 | 176: 31 | 193: 11 | 310: 29 |
inultum. 367: 1 |
inultus. 80: 21 | 291: 14 |
inûmbratus. 81: 10 |
inundans. 381: 20 |
inundasset. 381: 16 |
inundata est Europa exerci-
tibus. 205: 1 | *cruore Ci-*
licia. 358: 27 |
inundaverat. 380: 23 | *cam-*
pos multitudo. 161: 22 |
invocabat. 255: 20 |
invocabatur. 95: 17 |
invocans. 163: 20 |
invocant. 294: 25 |
invocantes. 333: 16 | 403: 23 |
invocanti. 212: 18 |
invocare. 155: 24 | 253: 9 |
inufitata, plur. 198: 29 | 331: 7 |
inufitata, gen. 352: 14 |
inufitatus. 370: 8 |
inufitatis. 354: 4 |
inustis, abl. 198: 27 |
inut. lem. 374: 11 |
inutiles, acc. 355: 10 | 382: 14 |
inutilis humus admovendis
turribus. 132: 11 |
jocum. 245: 18 |
Jollæ. 416: 16 |
Jollam. 416: 8 |
Jonas. 109: * 1 | 226: 21 |
Joniam. 128: 21 |
Jovem. 137: 7 | 141: 2, 5, 14 |
 164: 8 | 199: 1 |
Jovi. 78: 3 | 141: 16 |
Jovis. 72: 3 | 136: 9 | 141: 20 |
 248: 15 | 252: 25 |
 253: 11 | 254: 13 | 256: 12 |
 308: 15 | 318: 2 | 335: 22 |
 338: 1 |
Iphicrates. 105: 19 |
ira. 126: 8 | 134: 20 | 193: 12 |
 216: 12 | 286: 7 | 321: 20 |
 360: 9 | 380: 22 | 385: 5 |
iracundiam. 406: 4 |
iræ. 207: 17 | 264: 12 | 308: 18 |
 320: 19 | 361: 20 | 368: 21 |
 398: 18 |
iram. 101: 4 | 102: 19 | 115: 15 |
 241: 5 | 244: 17 |
 260: 6 | 262: 18 | 285: 29 |
 307: 13 | 309: 28 |
 320: 11 | 342: 30 | 373: 13 |
iratum. 262: 19 |
irascar. 247: 6 |
irasci. 228: 21 | 326: 14 | 355: 1 |
 397: 15 | 406: 2 |
irascimur. 262: 16 |
irascitur. 264: 12 |
iratis, abl. 406: 30 |

iratos. 361: 19 |
iratus. 410: 11 |
ire. 101: 3 | 164: 22 | 173: 3 |
 182: 24 | 348: 19 | 359: 34 |
 360: 25 |
irent. 96: 7 | 182: 10 |
irrisui. 253: 13 |
irritam, spei, frustratam. 237: 4 |
irritandas. 186: 4 |
irritare. 171: 34 |
irritatæ, plur. 344: 5 |
irritati, plur. 267: 30 |
irritaverat. 406: 5 |
irritavere. 349: 4 |
irriti, plur. 290: 9 |
irritum. 72: 14 | *discedere.* 124: 1 |
irritus. 240: 9 |
irruenti. 397: 5 |
irrupendi. 130: 12 |
irruperent. 234: 26 |
irrumperet. 247: 27 |
irrumpunt. 98: 1 | 310: 12 |
irruperant. 410: 12 |
irruperat. 410: 10 |
irrupere. 213: 22 | 368: 18 |
irrupisse. 101: 15 | 269: 1 |
irrupit. 236: 8 | 409: 19 |
isso, abl. 91: 1 |
Isthm. 88: * 7, 11 | 114: 1 |
Isthmiorum. 129: * 14 |
Istrum, acc. 157: * 15 | 287: 4 |
ita. 187: 10 | 199: 8, 16 |
 222: 14 |
Italia, abl. 308: 3 |
Italia. 389: 10 |
itaque. 76: 8 | 133: 8 | 162: 6 |
 197: 28 |
ite. 360: 14 |
iter, acc. 104: 2 | 124: 11 |
 138: 4 | 151: 12 | 234: 8 |
 239: 19 | 245: 27 | 365: 11 |
iter facienti. 154: 4 |
iterum. 196: 2 | 404: 9 |
 405: 3 |
itineræ. 99: 11 | 229: 3 | 246: 6 |
 333: 9 |
itinere. 88: 9 | 175: 9 | 192: 31 |
 214: 14 | 228: 28 |
 239: 24 | 277: 16 | 382: 7 |
itineri. 92: 9 | 161: 8 | 176: 4 |
 225: 9 |
itineribus, abl. 297: 12 | 341: 1 |
itineris. 104: 3 | 154: 5 |
 197: 8, 12, 25 | 198: 20 |
 215: 6 | 340: 29, 31 |
itinerum. 157: 13 | 191: 12 |
 334: 14 |
ituri. 245: 7 |
jubebant. 203: 2 | 408: 4 |
jubebantur. 222: 24 |
 P P P.

I N D E X

- jubebat. 96: 6 |
jubent. 70: 11 | 209: 10 |
240: 3 | 292: 4 | 355: 11 |
409: 10 |
jubente. 75: 9 | 216: 24 |
jubentium. 228: 22 | 365: 18 |
juberet. 171: 19 | 223: 14 |
230: 3 | 398: 17 | 403: 7 |
jubet. 77: 15 | 152: 4 | 162: 9 | 171: 6 | 235: 8 | 308: 28 |
jude. 250: 12 |
judicari. 249: 26 |
judicas. 398: 11 |
judicati, plur. 187: 13 |
judicatum. 407: 28 |
judicaturi. 250: 1 |
judicaturum. 374: 15 |
judicem. 244: 9 | 250: 17 |
judices, acc. 187: 13 |
judicibus, abl. 188: 1 |
judicium, acc. 251: 11 |
judico. 371: 8 |
juga montium. 96: 8 | 228: 13 | 234: 12 | 300: 20 |
jugalium. 385: 8 |
jugeri. 183: * 8 |
jugis montium. 95: 1 | 194: 18 |
jugo currus. 146: 19 | perpetuo montis. 80: 26 | 93: 19 | 164: 11 | 271: 1 |
jugulant. 76: 15 |
jugulo, dat. 242: 16 |
jugulum, acc. 266: 26 |
jugum currus. 74: 5 | 79: 4 | 98: 10 | jugum fortune ad verse. 103: 6 | 129: 20 | 192: 32 | 195: 14 | 197: 15 | 227: 8 | 339: 8 | jugum montis. 82: 10 | 92: 18, 21 | 94: 7 | 96: 14 | 192: 32 | 195: 14, 15 | 339: 8 | imperii. 129: 20 | 227: 8 |
jumenta. 91: 15 | 118: 7 | 200: 14 | 201: 26 | 214: 11 | 216: 13 | 239: 7 | 275: 6 | 316: 4 | 383: 19 | 384: 11 |
jumentum. 416: 14 |
jumentis, abl. 118: 16 |
jumentorum. 106: 2 | 217: 2 | 385: 7 |
juncta, nom. sing. 143: 12 |
junctæ, plur. 292: 1 | 303: 12 |
juncti, plur. 73: 9 |
junctis, abl. 173: 15 | 354: 10 | 369: 26 |
juncto. 149: 1 | amne pontibus. 87: 10 |
junctum. 354: 5 |
jungebant. 368: 8 |
jurgentibus. 317: 6 |
jungere. 115: 25 | 242: 24 | 348: 16 |
jungeret. 304: 7 |
jungit. 316: 25 | 317: 1 |
jungit. 184: 10 | 285: 16 |
jungitur. 272: 1 |
juniores. 307: 11 |
junioribus. 116: 18 | 188: 3 | 308: 2 |
juniorum. 210: 3 | 317: 14 | 364: 14 | 397: 28 |
junxerant. 121: 9 | 159: 20 | 172: 11 |
junxerat. 192: 17 | 364: 13 |
junxere. 334: 19 |
junxi. 397: 31 |
junxit. 148: 2 | 165: 21 | 337: 3 |
jura, acc. 110: 2 | 117: 24 | 204: 30 | 255: 19 | 294: 23 |
jurando. 294: 23 |
jurant. 294: 24 |
jurantibus, abl. 112: 3 |
jurare. 255: 27 |
jurat. 242: 2 |
juravi. 262: 29 |
jure. 212: 24 | 214: 3 | 248: 14 | 317: 1 | 325: 9 | 354: 30 | 383: 11 | 408: 31 | 412: 27 |
jurejurando. 241: 22 |
jurgantes. 308: 11 |
jurgant um. 380: 22 |
jurgio. 251: 22 |
jurgium, acc. 244: 13 |
juris. 96: 4 | 398: 8 | juris sui sunt. 227: 21 | non idem juris est Olynthio. 327: 28 |
jus, acc. 102: 7 | 229: 19 | 395: 11 | 410: 23 | 415: 3 | 416: 5 |
jussurandum. 409: 16 |
jussa, acc. 122: 1 | fam. 215: 20 | 408: 33 |
jusserat. 91: 16 | 101: 3 | 124: 17 | 163: 17 | 196: 26 | 246: 13 | 341: 21 |
jussis. 360: 17 | 370: 26 |
jusserunt. 414: 23 |
jussi, plur. 167: 12 | 174: 26 | 189: 21 | 226: 1 | 246: 7 | 275: 6 | 292: 5 | 415: 1 | 416: 3 | verbum. 290: 16 |
jussis. 97: 1 | 125: 10 | 144: 2 | 157: 7 | 171: 15 | 206: 12 | 356: 15 | 403: 5 |
jussisse. 77: 10 |
jussisset. 204: 16 | 411: 4 |
jussit. 92: 5 | 132: 15 | 146: 9 | 148: 8 | 223: 12 | 226: 16 |
jusso, partic. abl. 129: 10, 13 | 167: 21 | 187: 1 | 244: 4 | 305: 6 | 320: 17 |
jussos. 291: 4 | 295: 8 |
jussu. 89: 12 | 188: 18 | 210: 20 | 280: 8, 15 | 298: 6 | 310: 9 | 387: 3 |
jussum, partic. 101: 5 | 107: 11 | 290: 12 |
jussurum. 71: 2 |
jussus, part. 94: 3 | 145: 19 | 161: 17 | 197: 33 | 249: 27 | 265: 18 | 297: 18 | 414: 21 |
justa, abl. 408: 17 | acc. 207: 24 | justa arma. 168: 11 | 374: * 21 | exequias. 239: 18 | 412: 8 | 407: 27 |
justæ. 368: 21 |
juste, adv. 405: 15 |
justi reges. 407: 21 |
justis, abl. 163: 1 | defunctorum corporibus solatis. 102: 2 | perfolutis. 159: 5 |
justissimo. 325: 2 |
justissimos. 284: 1 |
justissimum. 403: 22 | 404: 21 |
justitia. 156: 9 |
justitiæ. 405: 12 |
justitiam. 212: 25 |
justius, adv. 309: 1 |
justo. 103: 21 | 209: 2 | 404: 11 | justo major cupido. 405: 22 |
justum, neut. 104: 21 | 155: 13 |
justus. 156: 3 | 158: 9 | 274: 11 |
juvene. 241: 20 |
juvenem. 188: 19 | 297: 9 | 409: 6 |
juvenes, acc. 111: 1 | 199: 21 | 233: 11 | 265: 10 | 267: 30 | 300: 15 | 18 | 302: 2 | 307: 1 | 312: 18 |
juveni. 243: 12 | 405: 22 |
juvenibus. 279: 26 | 339: 5 |
juvenis. 76: 17 | 135: 1 | 155: 23 | 242: 4 | 243: 6 |
juventa, nom. 406: 5 |
juventute. 114: 3 |
juventuti. 127: 5 |
juvenum. 242: 23 | 246: 12 | 276: 18 | 410: 19 |
juverant. 268: 7 |

VOCABULORUM.

L.

L Abant. 93: 5 |
 labantium. 338: 18 |
 labare. 192: 9 | *immutari.*
 318: 8 |
 labem. 290: 19 |
 labens. 81: 8 |
 labentem. 147: 12 |
 labi. 350: 8 | quam minimo
 sono altissima flumina.
 274: 2 |
 labitur. 229: 5 |
 labor. 132: 14 | 215: 2 | 240:
 9 | 384: 4 |
 laboramus. 361: 4 |
 laborantibus. 354: 12 |
 labore. 154: 6 | 227: 30 |
 270: 26 | 293: 13 | 312: 17 |
 315: 3 | 15 | 357: 24 | 360:
 5 | 367: 13 |
 laborem. 95: 15 |
 laboris. 290: 6 | 301: 13 | 379:
 11 | 405: 16 |
 laborum. 359: 8 | 365: 9 |
 372: 18 |
 Lacedæmonii. 105: 17, 19 |
 Lacedæmoniis. 233: 17 |
 Lacedæmoniorum. 114: 16 |
 Lacedæmonios. 220: * 5 |
 234: 2 |
 lacerabant. 119: 21 | 123:
 16 | 201: 11 |
 lacerata, *plur.* 105: 6 | 122:
 3 | 154: 28 | 280: 3 | 381:
 15 |
 laceratis. 99: 29 | 123: 20 |
 404: 27 |
 laceratur. 255: 21 |
 laceratus. 395: 9 |
 laceravere. 171: 12 |
 laceratarum. 375: 19 |
 lacerti *brachia*. 355: 20 |
 lacertos. 332: 10 |
 lacescebant. 234: 24 | 288:
 5 |
 laceffi. 161: 10 |
 laceffisse. 252: 5 |
 laceffiti. 284: 2 |
 laceffito. 377: 21 |
 Laconum. 221: 7 | 276: 6 |
 lacrymæ. *plur.* 190: 8 | 199:
 14 | 247: 9 | 264: 21 |
 402: 1 | 406: 26 |
 lacrymans. 242: 7 |
 lacrymantem. 369: 6 |
 lacrymantes. 210: 21 |
 lacrymare. 265: 1 |
 lacrymaretur. 155: 16 |
 lacrymarum. 409: 2 |
 lacrymas. 198: 31 | 210:
 28 |

lacrymis, *abl.* 154: 9 | 155:
 26 | 189: 14 | 197: 18 |
 199: 4 | 200: 17 | 213: 9 |
 226: 5 | 243: 26 | 249:
 29 | 265: 5 | 291: 31 | 310:
 9 | 360: 8 | 412: 11 | 416:
 23 |
 lacu. 382: 4 |
 lacuna. 176: 3 |
 lacunas. 346: 17 |
 lædunt, *adversantur.* 252:
 18 |
 læserat, *offenderat.* 264:
 24 |
 læserim. 252: 3 |
 læsi, *plur.* 98: 7 |
 læta. 377: 25 |
 lætabantur. 239: 13 |
 lætantium. 298: 7 |
 lætatur. 266: 9 |
 læti, *plur.* 124: 13 | 135:
 22 | 291: 30 | 307: 1 | 322:
 2 | 396: 16 |
 lætior. 279: 9 |
 lætiora, *acc.* 290: 15 |
 lætiores. 234: 16 |
 lætis, *abl.* 321: 24 |
 læticia. 227: 6 | 262: 14 |
 298: 14 |
 læticia. 266: 18 | 298: 10 |
 lætum, *acc.* 199: 11 |
 lætus. 75: 7 | 77: 15 | 87:
 16 | 91: 16 | 124: 10 | 352:
 1 | 379: 10 | lætus cæteris.
 233: 9 | lætus his. 393:
 9 |
 læva, *abl.* 79: 14 | 93: 16 |
 152: 16 | 168: 25 | 179:
 19 | 230: 16 | 374: 22,
 24 |
 lævam. 147: 6 |
 lævi, *gen.* 166: 6 |
 lævo, *abl.* 93: 11 | 159: 15 |
 166: 3 | 168: 22 | 171: 17 |
 173: 6 | 174: 19 | 176: 17 |
 225: 1 | 375: 9 | 378: 1 |
 lævum, *neut.* 96: 11 | 120:
 22 | 164: 13 | 167: 16 |
 171: 7 | 174: 4 | 347: 18 |
 348: 7 |
 lamentari. 101: 5 |
 lamentis. 403: 13 |
 laminarum. 98: 21 |
 laminas. 317: 23 |
 laminis, *abl.* 146: 14 |
 lancea, *abl.* 308: 22 |
 lanceam. 261: 19 | 308: 25 |
 374: 28 |
 lanceas. 236: 8 |
 lanceis. 260: 14 | 344:
 16 |
 languentes, *acc.* 175: 5 |
 languerat. 409: 30 |
 languescere. 221: 8 |
 languide, *adv.* 380: 11 |
 languidius, *adv.* 174: 30 |

laniare. 309: 23 |
 Laomedonti. 414: 19 |
 lapide. 185: 6 |
 lapides, *plur.* 296: 19 | 337:
 14 |
 lapideus. 184: 9 |
 lapidum. 116: 26 |
 lapilli, *plur.* 332: * 9 | 355:
 21 |
 lapsa sunt in externum mo-
 rem omnia. 222: 13 |
 lapsam in vanum barbari
 manum. 133: 2 |
 lapso, *abl.* 120: 19 | 176:
 29 |
 lapsos. 339: 29 |
 lapsu. 120: 14 | *cursu.* 332:
 3 |
 lapsus, *partic.* 103: 25 |
 laquei, *plur.* 254: 19 |
 laqueis, *abl.* 301: 6 |
 largæ aqua. 240: 1 | 354:
 1 |
 largè, *adv.* 336: 11 |
 largiore. 342: 27 |
 largius, *adv.* 273: 10 | *no-*
men. 321: 23 |
 largo, *abl.* 270: 27 |
 largos. 275: 9 |
 largum, *acc.* 137: 21 |
 largus. 333: 14 |
 lascivia, *abl.* 336: 4 |
 lasciviam. 237: 20 |
 lasciviori corporis motu,
 298: 7 |
 lassaverat. 366: 22 |
 lassitudine. 88: 18 | 300:
 21 |
 lassitudinem. 270: 11 |
 late, *adv.* 294: 6 | 343:
 24 | 365: 23 | 383: 10 |
 latebam sub illius umbra.
 252: 13 |
 latebat. 209: 5 |
 latebram. 301: 19 |
 latebris, *abl.* 90: 13 | 168:
 18 | 273: 3 | 360: 27 |
 latendum. 199: 30 |
 latent. 270: 4 |
 latentes, *acc.* 379: 17 |
 latentia, *acc.* 120: 6 |
 latentibus, *abl.* 72: 15 |
 latentis. 390: 29 |
 latentium. 288: 15 |
 latera, *acc.* 124: 23 | 167:
 6 | 381: 3 |
 laterculo, *abl.* 183: 1 | 269:
 20 |
 latere, *neut.* 84: 13 | 120:
 5 | 166: 8 | 171: 8 | 172:
 12 | 181: 6 | 182: 15 | 194:
 18 | *masc.* 269: 18 | 337:
 13 | *verbum.* 253: 6 | 268:
 2 |
 lateri, *neut.* 165: 22 | 265:
 17 | *masc.* 337: 14 |
 P p p ij

I N D E X

- lateribus, *abl.* 94: 17 |
 lati, *plur.* 185: 14 |
 latibula, *acc.* 234: 25 |
 lator, 269: 20 |
 latitudinem, 120: 7 | 183: 2 |
 195: 1 | 229: 7 | 297: 22 |
 328: 12 | 343: 23 |
 latitudo, 118: 10 |
 latus, *adv.* 94: 14 | 119: 32 |
 13 | 134: 8 | 369: 14 | 397: 32 |
 latrare, 274: 1 |
 latratu, 355: 24 |
 latratus, *nomin.* 335: 12 |
 latro, *ficarius*, 310: 7 | 327: 25 |
 latrociniiis, 234: 5 | 310: 25 |
 latrones, 293: 7 |
 latroni, *ficario*, 325: 23 |
 latronum, 1283: 7 |
 latrunculorum, 163: 7 |
 latum, *acc.* 170: 4 |
 lacura, 188: 1 |
 laturi, *plur.* 122: 10 |
 laturis, *abl.* 210: 12 |
 laturus, 172: 2 |
 latus, *acc.* 79: 2 | 94: 13 |
 159: 7 | 245: 8 | 365: 19 |
 367: 20, 26 |
 lavabar, 247: 27 |
 laudat, 326: 10 |
 laudatis, *abl.* 338: 9 |
 laudato, *abl.* 243: 3 |
 laudatos, 352: 4 |
 laudaverim, 198: 19 |
 laude, 151: 10 | 177: 16 |
 207: 26 | 227: 5 | 306: 20 |
 laudemus, 262: 15 |
 laudes, *acc.* 182: 20 | 307: 13 |
 laudi, 370: 31 |
 laudibus, *abl.* 207: 11 |
 laudis, 351: 3 | 372: 10 | 405: 22 |
 laudum, 318: 20 |
 lauteam, *subst.* 173: 29 |
 lauri, *plur.* 336: 3 |
 laxa animum, 86: 3 |
 laxare, 94: 15 |
 laxata, 83: 20 | 125: 18 |
 laxatis funibus, *explicatū*, 123: 14 | habenis, 171: 9 |
 laxatos, 173: 5 |
 laxaverant, 174: 9 |
 laxavere, 119: 25 |
 laxavit spiritum, *respiratio- nem*, 144: 14 |
 laxius, *adv.* 88: 19 | 91: 15 |
 lectam, 89: 9 |
 lectica, *ablat.* 283: 19 | 332: 17 |
 lecticam, 332: 19 |
 lecticis, *abl.* 333: 12 |
 lectis, *partic.* 266: 22 | *nom.* 326: 24 |
 lecto, *subst.* *abl.* 308: 19 | 320: 14 |
 lectos, *subst.* 320: 5 |
 lectum, *subst.* 85: 21 | 378: 12 |
 legarentur, 129: 16 |
 legat, *indicat.* 412: 15 |
 legatis, *subst.* *plur.* 70: 18 |
 115: 8, 12 | 116: 11 | 122: 4 | 137: 10 | 158: 24 | 233: 18 | 234: 1 | 283: 29 |
 292: 3 | 338: 16 | 343: 1 | 375: 15 |
 legatione, 304: 10 | 412: 6 |
 legationibus, 333: 4 |
 legatis, *subst.* 126: 11 | 157: 7 | 158: 1 | 295: 6 | 297: 8 | 304: 4 |
 legatos, 104: 14 | 115: 10 | 131: 11 | 145: 9 | 156: 6 | 234: 5 | 283: 12 | 294: 4 | 341: 10 | 353: 6 | 376: 14 | 377: 2 | 411: 20 |
 legatur, 411: 30 |
 lege, *abl.* 212: 3 | 227: 12 |
 legebat, 266: 25 |
 legem, 213: 20 | 256: 3, 7 |
 legentis, 85: 19 |
 legere, 85: 18 | 266: 16 | 389: 3 |
 legerent, 187: 5 |
 legerunt, 321: 10 |
 leges, *acc.* 128: 21 | 319: 31 |
 legi, *infin.* 317: 14 |
 legibus, 394: 5 |
 legiones, 359: 1 |
 legum, 394: 1 |
 lembi, *plur.* 130: * 17 | 131: 3 |
 leni, *abl.* 191: 2 | 26: 11 | 379: 23 | 381: 19 | leni trā- ctu labens amnis, 81: 7 |
 modico lapsu fluminum, 332: 3 |
 leniore, 150: 14 | *submissa fastigio rupes, accliviorē*, 239: 29 |
 lenta, *abl.* 84: 6 |
 lentius, *adv.* 216: 28 | 379: 25 |
 lento *flexibili*, 234: 22 |
 leo, 292: 24 | 305: 4 |
 leonatus, 368: 6, 11 |
 leonem, 305: 7 | 356: 2 |
 leones, 182: 17 | 375: 18 |
 leoni, 305: 12 | 356: 5 |
 leonibus, 356: 1 |
 Leonidam, 267: 20 |
 Leonnate, 348: 1 |
 Leonnati, 384: 24 | 414: 23 |
 Leonnate, *abl.* 382: 6 | 383: 7 |
 Leonnatum, 101: 5 | 323: 5 | 409: 15 | 410: 19, 34 |
 Leonnatus, 101: 12, 28 | 246: 4 | 308: 25 | 383: 8 |
 lepore, 297: 11 |
 levabant se pennis, 138: 4 |
 levabantur, 278: 2 |
 levandum, *acc.* 313: 12 |
 levant umbræ vim solis *im- minus*, 354: 1 |
 levantes alius alium, 193: 13 |
 levare, 161: 11 | 381: 19 |
 levati mare intrumescere, 121: 18 |
 levat æstus jugum montium, 195: 14 |
 levatis, *abl.* 380: 6 | armis super capita, 110: 2 |
 levato, *abl.* 85: 16 |
 levatos, 120: 17 |
 levatum, *neut.* 350: 15 |
 levaturum vim morbi, 84: 21 |
 levavere, 301: 6 |
 Leucosyri, *plur.* 230: * 16 |
 levem, 239: 23 | 334: 20 | 369: 12 | 383: 5 |
 levi, 82: 23 | 97: 7 | 132: 7 | 244: 12 | 334: 21 | *agili*, 346: 9 |
 levia, *acc.* 344: 10 |
 levibus, *abl.* 74: 14 | 118: 12 |
 levior, 378: 10 |
 leviora, 87: 3 | 237: 21 |
 levioiem, *fæm.* 124: 2 | 313: 16 |
 levis, 230: 10 | 312: 31 | auctor, *parum fide dignus*, 122: 15 |
 levissimos, 390: 24 |
 levitas, 128: 8 |
 levitate, 300: 17 | 333: 8 |
 levitatis, 332: 13 |
 leviter, 74: 26 | 98: 8 | 167: 3 | 339: 6 | 348: 24 | 349: 11 | leviter armati, 79: 26 | 94: 7 |
 levius, 291: 33 | 384: 8 | levius custodiebatur, *negli- gentius*, 154: 25 |
 lex, 207: 20 |
 libabar, 317: 4 |
 libamus, 293: 4 |
 Libano, *abl.* 118: * 1 | 119: 2 | 390: 1 |
 liber, 148: 6 |
 liberalis, 378: 6 |
 liberalitas, 342: 26 | 405: 23 |

VOCABULORUM

18 |
 liberalitate. 158: 14 | 238:
 18 |
 liberalitatem. 300: 31 | 326:
 21 |
 liberaliter. 158: 3 | 11 | 324:
 26 |
 liberalium. 320: 27 |
 liberam. 324: 29 |
 liberandam. 145: 17 |
 liberare. 256: 8 |
 liberari. 250: 15 |
 liberate. 396: 15 |
 liberato. 223: 21 |
 liberatores. acc. 95: 10 |
 liberaturos. 73: 2 |
 liberatus. 258: 17 | 265: 33 |
 403: 4 | periculo invidiæ.
 258: 17 |
 liberaverunt. 316: 6 |
 liberavi. 326: 11 |
 liberavit. 189: 17 | 286:
 21 |
 libere. adv. 315: 22 |
 liberer. 261: 18 |
 liberetis. 170: 14 |
 Liberi Patris, *Bacchi*. 95: 11 |
 102: 17 | 296: 18 | 385: 12 |
 liberi, plur. *subst.* 167: 14 |
 168: 35 | 199: 21 | 266:
 1 | 283: 29 | 313: 5 | *adjekt.*
 325: 12 | 396: 16 |
 liberior. 222: 19 |
 liberiozem. 309: 18 |
 liberis, *subst.* 182: 4, 9 | 189:
 8 | 233: 5 | 247: 32 | 261:
 23 | 278: 22 | 311: 4 |
 312: 5 | 355: 12 | 404: 20 |
 405: 7 | *adjekt.* 238: 19 |
 liberius. adv. 264: 4 | 360:
 8 |
 Libero Patri. 309: 26 | 336:
 13 | *abl.* 335: 19 |
 libero, *adjekt.* 125: 1 | 127:
 4 | 276: 22 | 296: 2 |
 liberorum. 200: 9 | 227: 6 |
 253: 10 | 262: 17 | 314:
 2 |
 liberos, *subst.* 104: 13 | 110:
 4 | 122: 9 | 170: 12 | 186:
 4, 23 | 190: 2 | 199: 27 |
 203: 17 | 237: 4, 10 |
 247: 33 | 280: 12 | 320:
 21 |
 libertas. 207: 20 | 319: 10 |
 veri consilii periculosa.
 252: 26 |
 liberrate. 129: 17 | 168: 28 |
 192: 27 | 309: 13 | 317: 10 |
 350: 21 | 409: 24 |
 libertatem. 170: 22 | 267:
 28 |
 libertatis. 76: 11 | 102: 6 |
 142: 1 | 284: 2 | 311: 31 |
 320: 1 | 394: 3 | modico &
 æquali usu. 284: 2 |

Liberum, *Bacchum*. 318: 16 |
 319: 21 | 334: 12 | 335: 22 |
 357: 11 | 359: 22 | 376:
 8 |
 liberum, *neur.* 125: 21 | *subst.*
genit. 357: 11 |
 liber scire. 112: 9 |
 libidinem. 392: 7 |
 libidinis. 154: 22 |
 libido. 99: 14 | 332: 7 | 387:
 10 |
 librare. 168: 11 |
 libraverat. 367: 3 |
 libri teneri arborum, *cortices*.
 331: 5 |
 liceat. 207: 14 | 250: 14 |
 302: 10 | 334: 2 |
 licebat. 223: 4 | 320: 27 |
 licebit. 207: 25 |
 licentia. 336: 8 | 395: 9 |
 licentia regni subito muta-
 tus. 76: 13 |
 licentiæ, *nequitia*. 314: 4 |
 licentiam. 309: 16 | 335: 22 |
 336: 11 | 397: 3 | in ipsum
 faceret. 104: 20 |
 licentius. 204: 14 |
 licere. 157: 6 |
 liceret. 131: 10 | 222: 4 | 251:
 19 |
 licet. 84: 5 | 115: 18 | 169:
 23 | 274: 8 | 370: 24 |
 406: 31 |
 licitissimi capita hostium.
 109: 8 |
 licerit. 372: 20 | quantum
 tibi in nos. 103: 7 |
 licuit. 97: 12 | 248: 19 | 371:
 10 |
 lignis, *abl.* 335: 10 |
 lignum, acc. 74: 19 | 368:
 26 |
 limen, acc. 323: 6 |
 limine. 228: 15 | 359: 8 | 410:
 30 |
 liminibus. 385: 16 |
 limites, acc. 396: 14 |
 limo, *abl.* 175: 30 | 363:
 18 |
 limum. 184: 11 | 299: 4 |
 lineæ vestis. 375: 17 |
 lingua, *abl.* 149: 17 | 250:
 4 | 353: 2 | *loquacitas*. 131:
 25 |
 linguæ. 101: 3 | 194: 14 |
 200: 6 | 227: 14 | 254:
 12 | 261: 11 | 267: 28 |
 281: 11 | 308: 22 | 342:
 30 |
 linguam. 326: 15 |
 linguis, *abl.* 162: 28 | 318:
 3 |
 lini, *gen.* 331: 5 |
 linquente spiritu, *deficiente*.
 221: 19 | animo. 249: 19 |
 296: 16 |

linquentem. 367: 25 |
 linqueret. 315: 7 |
 linqueretur. 282: 2 |
 linqui animo. 134: 9 | 369:
 15 |
 linquitis. 396: 19 |
 linteis, *abl.* 332: 9 |
 liquere, *cognosci*. 199: 1 | 267:
 17 |
 liquet constat. 405: 15 |
 liquidior lux. 301: 29 |
 liquidiore luce. 345: 30 |
 ad liquidum, *verum*. 358:
 1 |
 liquidus, *purus*. 70: 1 |
 liquit animus, *defecit*. 312:
 28 |
 liquor fluminis, *puritas*. 82:
 20 |
 liquore, *limpitudine*. 81:
 7 |
 litatum esse egregie. 290:
 17 |
 literæ, plur. 85: 5 | 108: 5 |
 128: 1 | 198: 15 | 239: 19 |
 253: 22 | 267: 26 | 390: 4 |
 393: 5 |
 literarum. 331: 6 |
 literas. 84: 4 | 89: 5 | 103:
 22 | 127: 2 | 131: 11 | 267:
 23 | 392: 8 |
 literis, *abl.* 158: 7 | 192: 22 |
 266: 21 | 375: 11 | 388:
 20 |
 litore. 118: 5 |
 litori. 119: 1 | 122: 3 | 124:
 20 |
 litoribus. 332: 4 | 381:
 22 |
 litoris. 126: 10 |
 litus. 81: 1 | 115: 23 | 231:
 8 |
 lixarum. 79: 25 | 315: 25 |
 346: 20 |
 lixas. 388: 20 |
 lixis, *abl.* 206: 12 |
 loca, acc. 107: 3 | 149: 6 |
 230: 10 | 266: 2 | 270: 27 |
 277: 16 |
 locat. 361: 25 |
 locatæ, plur. 340: 29 |
 locati, plur. 94: 3 |
 locaverant. 122: 8 | 123:
 1 |
 locaverat. 295: 7 | *posuerat*.
 93: 13 |
 locaverunt. 315: 25 |
 locavit. 169: 10 |
 loci, *gen.* 115: 16 | 300: 5 |
 301: 22, 32 |
 locis, *abl.* 184: 2 | 185: 18 |
 198: 13 | 234: 27 | 304: 12 |
 362: 10 | 372: 3 | 394:
 10 |
 loco. 115: 21 | 116: 13 | 155:
 19 | 161: 14 | 177: 6 |
 P p p ij

I N D E X

192: 2, 16 | 194: 6 |
 loco parentum culti. 116:
 13 |
 locorum. 82: 3 | 131: 6 | 163:
 10 | 269: 15 | 284: 6 |
 291: 7 | 332: 8 | 339: 3 |
 340: 27 | 357: 15 |
 Locrenfium. 166: * 4 |
 locum. 70: 2 | 88: 14 |
 169: 3 | 188: 5 | 199: 19 |
 locum faciunt iacturae. 157:
 3 | veniae. 192: 14 |
 locus. 80: 5 | 168: 9, 33 | 186:
 2 | 372: 12 |
 locuti, plur. 165: 20 |
 locutos. 292: 9 |
 locutus. 199: 8 | 301: 35 |
 305: 11 | 308: 8 |
 longa. 111: 10 | 127: 7 |
 179: 1 | 189: 7 | 205: 3 |
 337: 11 | 390: 12 |
 longam. 117: 11 | 372: 6 |
 longarum. 379: 6 |
 longe, adv. 99: 5 | 105: 19 |
 174: 20 | 231: 4, 8 | 205:
 16 | 290: 16 | 372: 4 | 397:
 30 |
 longinqua, abl. 417: 1 |
 longinquarum. 146: 9 |
 longior. 227: 17 | 333: 10 |
 longitudinem. 229: 2 |
 longius, adv. 100: 5 | 108: 4 |
 118: 4 | 153: 17 | 181: 3 |
 197: 10 | 216: 13 | 240: 6 |
 279: 14 |
 longo, abl. 249: 19 | 289:
 6 |
 longum, acc. 190: 27 | 206: 5 |
 297: 14 |
 longus. 333: 12 |
 loquentium. 361: 13 |
 loqui. 155: 4 | 200: 18 | 211:
 16 | 360: 12 | 395: 4 |
 loquutum. 246: 18 | 263: 20 |
 292: 14 |
 loquutus. 263: 8 |
 lora. 135: 9 |
 lorica. 134: 4 | 295: 11 |
 312: 23 | lorica perpetua
 obducta muto. 366: 13 |
 lorica. 123: 18 | 133: 16 |
 134: 2 | 350: 14 |
 loricas. 317: 24 |
 loris, abl. 72: 16 | 295: 13 |
 lubrica, fem. 294: 12 | neut.
 150: 5 | 340: 25 | 346: 16 |
 348: 13 |
 lubricae, plur. 314: 24 |
 lubricis armis sanguine. 134:
 23 |
 lubrico, abl. 229: 21 | lubri-
 co & instabili gradu. 340:
 1 |
 lubricos. 346: 7 |
 luce, abl. 164: 15 | 176:
 23 | 257: 3 | 321: 26 | 345:

30 | 405: 10 |
 lucem. 103: 25 | 149: 10 |
 277: 22 | 301: 16 | 311: 7 |
 345: 16 | 413: 2 |
 lucis, gen. 121: 17 | 158: 18 |
 191: 14 | 200: 5 | 296: 16 |
 301: 28 |
 lucos. 281: * 15 |
 luctandum. 137: 5 |
 luctatus. 72: 15 |
 luctu. 403: 18 |
 luctum. 406: 27 |
 luctus. 83: 5 | 404: 23 |
 ludi, plur. 186: 6 | 222: 12 |
 321: 23 |
 ludibria, acc. 155: 5 | 175:
 18 | 214: 9 | 288: 10 |
 387: 9 | ludibria huma-
 narum mentium. 288:
 11 |
 ludibrio, abl. 253: 22 | 254:
 10 | 320: 13 |
 ludibrium. 173: 23 | 189: 14 |
 198: 28 | 249: 18 | 320:
 10 | 375: 7 | fallacia. 273:
 13 |
 ludicrum erat solemne. 129:
 14 |
 ludificari. 255: 29 |
 ludis, abl. 222: 22 |
 ludos. 87: 16 | 223: 6 | 317: 7 |
 403: 9 |
 ludum. 87: 14 | 245: 18 |
 322: 7 | 374: 11 |
 luere. 282: 4 | 370: 24 |
 capite. 89: 28 | luere
 culpam majorum. 282:
 4 |
 lucret. 326: 13 |
 lugebant. 404: 21 |
 lugens. 404: 28 |
 lugentium. 154: 25 |
 luges. 156: 14 |
 lugubrem. 397: 14 | 404:
 26 |
 lugubri, abl. 174: 2 | 404:
 19 |
 lugubris, nam. 100: 16 |
 luisse. 141: 12 |
 luisse. 396: 8 |
 lumen, acc. 151: 14 | 270:
 2 |
 lumine. 309: 5 | 311: 8 | 323:
 7 |
 luminibus, abl. 246: 2 |
 Lunae, dat. 230: 14 | gen. 334:
 5, 7 |
 Lunam. 152: 8 |
 lustrare. 413: 22 |
 lustrari, expiari. 413: 21 |
 lux. 165: 3 | 197: 23 | 203: 2 |
 270: 8 | 275: 18 | 291: 27 |
 365: 25 |
 luxu. 78: 15 | 131: 17 | 238: 11 |
 397: 23 |
 luxum. 317: 21 |

luxuria, abl. 79: 7 | 333: 13 |
 361: 4 | 386: 10 |
 luxuria. 99: 9 | 239: 4 |
 327: 13 | 386: 9 |
 luxuriam, acc. 182: 22 |
 luxuriat libertate brevi du-
 ratura. 409: 24 |
 luxus. 201: 8 |
 Lycaoniam. 130: * 2 |
 Lycia, abl. 196: 2 | 298:
 28 |
 Lyciae, dat. 69: * 2 |
 Lyciam. 414: 20 |
 Lycio, dat. 205: 13 |
 Lycium, acc. 196: 4 |
 Lycum, Phrygia. 70: * 6 |
 Affyria. 148: * 2 | 175: 12 |
 176: 8 |
 Lydia, abl. 241: 10 |
 Lydiae, dat. 114: 14 |
 Lydiam. 80: * 12 | 114: 3 |
 128: 20 | 129: 3 | 156: 17 |
 226: 22 | 293: 8 | 414:
 22 |
 Lydis, dat. 170: 19 |
 lymphati & plur. 161: * 4 |
 lymphatis similes. 225: 9 |
 lymphatos ferri aequae. 163:
 23 |
 Lyncistae, plur. 165: * 25 |
 Lyncisten. 326: 10 | 392:
 3 |
 Lyncistes. 259: 14 | 324:
 13 |
 lyra, gen. 385: 20 |
 Lyncei. 81: * 13 |
 Lyfimachi. 312: 19 |
 Lyfimacho, abl. 305: 7 |
 Lyfimachum. 305: 12 |
 Lyfimachus. 305: 4 | 398:
 25 | 414: 26 |

M.

Macedo. 207: 1 |
 Macedonas. 93: 22 |
 117: 5 | 119: 3 | 130: 7 |
 171: 26 | 177: 19 | 250: 2 |
 354: 13 |
 Macedones. 91: 1 | 115: 24 |
 131: 6 | 141: 22 | 162:
 11 | 168: 8 | 171: 12 |
 172: 10 | 174: 1 | 192: 9 |
 205: 8 | 300: 14 | 316:
 25 |
 Macedonia, abl. 84: 17 |
 108: 9 | 199: 3 | 207: 27 |
 248: 11 | 404: 5 | 416:
 13 |
 Macedoniae, dat. 109: 2 |
 114: 17 | 186: 23 | 238: 16 |
 416: 18 |
 Macedoniam. 131: 15 | 157:

VOCABULORUM.

16 | 225 : 8 | 295 : 1 |
Macedonibus, *abl.* 95 : 1 |
135 : 12 | 187 : 7 | 397 : 17 |
398 : 8 | 411 : 1 | 414 :
9 |
Macedonicae. 93 : 11 |
Macedonicam. 266 : 4 |
Macedonicas. 190 : 3 |
Macedonici. 96 : 12 |
Macedonum. 72 : * 10 | 93 :
1 | 114 : 8 | 124 : 21 |
144 : 3 | 172 : 24 | 198 :
6 | 207 : 21 | 233 : 23 |
298 : 22 | 313 : 24 | 398 : 5,
7 |
maceratus firi, *exhaustus*. 217 :
1 |
Macerianum. 373 : * 8 |
machinas. 125 : 11 | 338 :
9 |
machti virtute estote. 111 : *
5 |
Madates. 191 : 7 | 192 : 17,
26 |
madens. 144 : 12 |
madentem. 374 : 12 |
Microstim. 231 : * 5 |
Magi, *plur.* 78 : 2 | 182 :
18 |
magicae, *gen.* 273 : 12 |
magis, *adv.* 78 : 11 | 108 : 9 |
113 : 19 | 164 : 6 | 173 :
27 |
magistra, *abl.* 76 : 2 |
magistro, *abl.* 324 : 10 | 325 :
19 |
magistrum. 327 : 27 |
magna, *abl.* 92 : 4 | 124 :
9 | 141 : 19 | 144 : 2 |
151 : 10 | 154 : 13 | 182 :
11 |
magna. 102 : 11 | 142 : 8 |
157 : 3 | 178 : 8 | 184 : 4 |
243 : 1 | 383 : 7 |
magnam. 109 : 11 | 131 : 26 |
144 : 5 | 145 : 13 | 163 :
16 | 275 : 11 | 354 : 8 | 404 :
24 |
magnam vim venti vela
concepissent. 119 : 11 |
magni. 153 : 4 | 182 : 6 | 208 :
10 | 247 : 27 | 254 : 20 |
290 : 9 | 390 : 16 |
magnificentia, *abl.* 103 : 1 |
105 : 3 |
magnificentiae, *gen.* 345 :
3 |
magnificentiam. 182 : 23 | 317 :
21 | 332 : 14 |
magnificentius, *adv.* 90 :
17 |
magnifico, *abl.* 145 : 1 |
magnis. 246 : 7 | 304 : 13 |
319 : 18 |
magnitudine. 115 : 5 | 118 :
11 | 119 : 8 | 229 : 6 | 237 :

21 | 249 : 27 | 283 : 13 |
292 : 6 | 298 : 9 | 306 : 21 |
369 : 22 |
magnitudinem. 102 : 23 |
111 : 3 | 162 : 31 | 184 : 5 |
226 : 17 | 278 : 14 | 285 : 19 |
309 : 12 | 350 : 27 | 351 : 5 |
359 : 32 | 366 : 17 | 370 : 20 |
378 : 27 |
magnitudini. 347 : 12 | 405 :
26 |
magnitudinis. 78 : 6 | 124 :
5 | 193 : 7 | 231 : 3 | 245 : 3 |
271 : 3 | 305 : 4 | 305 : 8 |
343 : 20 | 367 : 19 | 375 : 18 |
385 : 17 |
magnitudo. 114 : 13 | 332 : 2 |
358 : 15 |
magno, *abl.* 109 : 2 | 117 : 11 |
159 : 12 | 168 : 22 | 170 :
1 | 177 : 7 | 180 : 5 | 227 :
30 | 239 : 15 | 277 : 9 | 279 :
19 |
magnopere, *adv.* 89 : 16 | 157 :
12 |
magnum. 98 : 5 | 186 : 26 |
237 : 7 | 275 : 14 |
magnum. 403 : 9 |
magnum, *acc.* 227 : 17 | 245 :
23 | 273 : 24 | 289 : 25 | 405 :
11 |
magos. 78 : 2 |
majestas. 319 : 20 |
majestate. 99 : 23 | 237 :
7 |
majestatem. 262 : 4 | 319 :
2 |
majestati. 407 : 12 |
majestatis. 106 : 8 |
major. 95 : 1 | 118 : 8 | 143 :
7 | 146 : 12 | 150 : 9 |
208 : 24 | 315 : 1 | 395 : 20 |
405 : 22 |
majora. 92 : 3 | 137 : 6 |
247 : 32 | 304 : 13 | 358 :
25 : 4 | 359 : 12 | 363 : 23 |
405 : 19 | 415 : 14 |
majore. 70 : 5 | 123 : 1 | 125 :
12 | 142 : 1 | 148 : 1 |
170 : 9 | 199 : 25 | 207 :
1 | 226 : 9 | 235 : 4 | 303 :
1 |
majorem. 74 : 10 | 92 : 17 |
128 : 7 | 192 : 22 | 247 : 10 |
416 : 10 |
majores, *adj.* 148 : 11 |
179 : 10 | 205 : 12 | 358 :
6 |
majori, *abl.* 297 : 21 | 298 :
24 |
majoribus, *subst. abl.* 170 : 22 |
188 : 8 | 201 : 1 | 298 : 12 |
majoris. 100 : 18 | 160 : 8 |
312 : 10 |
majorum, *subst.* 90 : 9 |
163 : 29 | 207 : 25 | 282 :

4 |
majus. 94 : 16 | 111 : 6 |
133 : 18 | 176 : 20 | 244 : 8 |
311 : 31 |
mala, *subst. acc.* 102 : 19 | 222 :
17 | 404 : 30 |
male, *adv.* 242 : 22 | 307 : 5 |
309 : 10 |
mali, *subst.* 99 : 15 | 121 :
6 | 314 : 17 | 315 : 9 | 121 :
384 : 13 | 404 : 25 |
Malicon. 166 : * 4 |
maligna est calamitas. 251 :
3 |
maligne. 262 : 6 |
maligni, *plur.* 374 : 10 |
malignitate. 306 : 12 |
malignius habitum esse ser-
monem. 307 : 8 |
malis, *abl.* 278 : 13 | 313 : 8 |
315 : 16 | 318 : 9 | 324 : 8 |
periculis. 251 : 13 |
malit. 207 : 17 | 245 : 10 |
malle. 175 : 16 | 212 : 6 |
mallem. 157 : 18 |
mallent. 119 : 29 |
mallet. 171 : 34 | 252 : 3 |
Mallon. 88 : * 3 |
mallorum. 364 : 12 |
malo, *subst.* 154 : 12 | 171 :
27 | 198 : 1 | 199 : 33 | 380 :
7 | *verbum.* 163 : 11 | 213 :
21 | 263 : 28 | 265 : 10 | 412 :
9 |
malorum, *subst.* 256 : 12 |
263 : 21 | 270 : 11 | 381 :
8 |
malui. 361 : 12 |
maluisset. 298 : 17 |
maluistis. 207 : 8 |
malum, *subst.* 192 : 10 | 346 :
14 | 395 : 21 | malum perpe-
tuum regum adelatio. 318 :
6 | quae, malum ! amenria
te coegit ? 350 : 18 |
manabat. 309 : 17 |
manant. 82 : 8 | 181 : 3 |
228 : 31 | 240 : 1 | 300 : 4 |
336 : 1 | 353 : 1 |
manantes. 116 : 4 |
manantibus. 138 : 8 | 155 : 26 |
243 : 26 | 249 : 29 | 291 : 30 |
360 : 8 |
manantis. 81 : 9 | 117 : 6 |
manare. 134 : 3, 8 | 264 : 21 |
369 : 15 | 373 : 11 |
manat. 139 : 9 | 180 : 4 |
manaverit. 117 : 9 |
mancia, *acc.* 324 : 6 | 410 :
31 |
mancipium. 209 : 6 |
mandasse. 252 : 2 | 372 :
21 |
mandata. 189 : 20 | 292 : 4 |
355 : 9 | 411 : 31 | mandata
facturam. 297 : 4 |

INDEX

- mandatis, *abl.* 403: 7 |
mandatum. 147: 10 | 243:
6 | 284: 6 | 343: 2 | 370: 4 |
410: 28 |
mandavi. 290: 2 |
maneat ceteros periculum.
273: 16 |
manebat. 411: 10 |
manent te hi fructus. 253:
14 |
manentes, *acc.* 384: 6 |
manentibus. 209: 24 |
manere. 384: 5 |
manet. 261: 22 |
manibus. 83: 23 | 100: 24 |
103: 10, 25 | 104: 15 | 193:
14 | 198: 26 | 240: 25 |
243: 18 | 255: 1 | 294:
12 | 301: 5 | 309: 21 | 349:
21 |
manicatas. 78: 13 |
manifesta. 289: 14 |
manifestam. 309: 28 |
manifestis. 260: 22 | 370:
11 |
manifestum, *acc.* 301: 23 |
339: 24 |
manipuli. 398: 16 |
manit. 392: 14 |
mansuetudinem. 375: 19 |
mansuetudinis. 127: 8 | 154:
20 |
manu. 80: 14 | 102: 13 | 164:
7 | 178: 13 | 210: 10 |
228: 25 | 254: 1 | 273:
17 | *agmine.* 342: 12 |
proboscide. 349: 6 | 354:
23 | 376: 25 | manu fe-
cerant perviam rupem.
311: 6 |
manum. 103: 17 | 117: 27 |
133: 22 | 197: 6 | 249: 25 |
306: 2 | 323: 2 | *turram.*
94: 5 |
manus. 76: 4 | 89: 28 |
91: 8 | 105: 7 | 112: 10 |
190: 10 | 211: 6 | 241:
4 | 242: 22 | 349: 12 |
copta. 303: 3 | manus fer-
reæ. 116: 19 |
Maracanda. 283: * 26 | 286:
11 | 297: 12 | 304: 2 |
305: 18 | 310: 16 |
Marathon. 108: * 5 |
marcere pavore. 164: 19 |
Mardis, *abl.* 159: 21 |
Mardonium. 109: 5 |
Mardorum. 203: * 15 | 234:
4 |
Mardum. 103: 24 |
Mardus. 103: 18 |
mare. 94: 9 | 117: 17 | 119:
24 | 121: 18 | 125: 4 |
126: 15 | 129: 3 | 138: 12 |
228: 13 | 230: 13 | 231:
8 | 330: 15 | 352: 13 |
marem. 237: 11 | 407: 8 |
408: 18 |
Marcotim. 137: * 9 | 142:
5 |
mares. 390: 22 |
margaritas. 332: * 3 |
margaritis, *abl.* 317: 20 |
332: 17 | 352: 8 | 355:
20 |
margine, *fluvii.* 295: 17 |
muri. 366: 14 |
Marginiam. 299: * 9 |
mari, *neut. abl.* 70: 2 | 92:
22 | 93: 19 | 108: 4 | 116:
1 | 127: 5 | 191: 3 | 205:
2 | 276: 1 | 329: 7 | 330:
10 |
maria, *acc.* 71: 9 | 116: 15 |
129: 7 | 231: 7 | 360: 24 |
370: 8 |
maris, *neut.* 118: 3 | 120: 4 |
124: 12 | 159: 26 | 304:
15 | 329: 3 | 365: 12 | 379: 9 |
382: 2 |
mariti, *plur.* 186: 6 |
maritima, *abl.* 389: 5 |
maritimæ. 105: 14 |
maritimam. 108: 3 |
maritimas. 91: 10 |
maritimis. 363: 17 |
maritimos. 383: 7, 10 |
maritis, *abl.* 326: 4 |
Marfyas. 69: * 5 |
Marte. 108: 11 | 129: 2 |
æquo marte pugnatum.
174: 3 | pari marte pu-
gnabant. 220: 23 | alieno
marte. 288: 22 |
Martis. 372: 13 |
Massagetæ. 159: 19 | 227:
20 | 303: 18 |
Massagetarum. 303: 9 |
Massagetæ. 171: 7 |
Massagetis. 304: * 5 |
mater. 100: 19 | 154: 10 |
167: 14 | 190: 12 | 192:
29 | 263: 23 | 306: 4 |
311: 28 | 337: 6 | 372:
19 |
materia. 327: 4 | *ligno.*
191: * 15 | 198: 22 | 327:
14 | 352: 13 | 389: 11 |
occafio. 238: 20 |
materiæ. 385: 23 | *ligni.* 269:
19 | 279: 11 | 337: 15 | 338:
4 |
materiam lignum. 204: 27 |
240: 14 |
materiem, *occafionem.* 267:
7 |
materies lignum. 118: 1 |
matre. 90: 20 | 233: 11 | 311:
3 | 312: 15 |
matrem. 79: 17 | 93: 20 |
103: 5 | 108: 10 | 110: 3 |
154: 21 | 156: 9, 19 | 170:
7 | 190: 2 | 192: 15 | 264:
12 |
matri. 190: 18 | 264: 8 |
matrimonii. 317: 1 |
matrimonio, *abl.* 192: 17 |
249: 21 | 304: 7 | 317:
7 | 397: 31 |
matrimonium, *acc.* 248:
13 |
matris. 86: 15 | 190: 16 |
260: 20 | 264: 2 | 312:
4 |
matrona, *plur.* 141: 1 |
matura. 320: 19 | 390: 33 |
ætas matura rebus. 87: 2 |
quibus matura erat missio.
280: 9 |
mature, *adv.* 103: 22 | 174:
24 | 279: 2 |
maturius, *adv.* 86: 19 | 179:
18 | 277: 5 |
matturos. 359: 11 |
matutum, *opportunitum.* 318:
1 |
matutino. 278: 2 |
mavis. 361: 11 |
maxima. 133: 6 | 145: 3 |
154: 16 | 279: 24 | 314:
6 |
maximæ, *dat.* 396: 5 |
maximam. 204: 15 |
maximarum. 123: 25 |
maximas. 337: 2 |
maxime, *adv.* 74: 14 | 100:
13 | 108: 14 | 121: 4 | 138:
9 | 148: 12 | 155: 4 |
199: 1 | 205: 10 | 230: 14 |
269: 14 | 289: 21 | 376:
6 |
maximum, *acc.* 173: 20 |
215: 2 | 216: 7 | 292: 13 |
356: 21 |
maximus. 141: 4 | 333: 6 |
372: 18 |
Mazaces. 113: * 14 | 136:
5 |
Mazei. 207: 16 | 215:
23 |
Mazao. 147: 9 | 149:
2 | 158: 16 | 182: 13 | 314:
13 |
Mazæum. 159: 3 | 174: 29 |
187: 5 |
Mazæus. 149: 8 | 151: 1 |
153: 15 | 159: 10, 12 |
161: 7, 15 | 171: 13 |
174: 21 | 175: 9 | 182:
3 |
Mazagas. 337: * 5 |
meant. 363: 19 |
meantis. 298: 3 | 314:
19 |
meare. 83: 18 | 315: 22 |
mearet. 184: 15 |
Medi, *plur.* 74: 12 | 93: 26 |
160: 9 |

V O C A B U L O R U M.

Media. 254: 16 |
media, *adj.* 69: 4 | 121:
14 | 139: 11 | 178: 7 |
230: 14 | 296: 21 |
Mediæ, *subst.* 179: 13 | 181:
2 | 205: * 15 | 206: 1 | 223:
21 | 246: 7 | 247: 31 |
Mediam, *subst.* 128: 14 |
194: 10 | 214: 14 | 248:
26 | 265: 27 | 314: 12 |
mediam, *adj.* 82: 17 | 167:
13 | 169: 9 | 181: 6 | 198:
6 |
medius. 260: 9 |
medicamentis. 369: 17 |
medicamento, *abl.* 134: 7 |
medicamentum, *acc.* 85: 1 |
86: 2, 17 | 273: 20 |
medicaminis. 86: 11 | —
medicata potione. 84: 21 |
medici, *genit.* 83: 9 | *plur.*
208: 14 | 227: 26 | 368:
26 |
medicis, *abl.* 84: 8 | 377:
27 |
medico. 253: 19 |
medicos. 84: 17 | 87: 6 | 369:
4 |
medicus. 85: 1 | 134: 2 | 253:
20 |
medio, *abl.* 113: 13 | 120: 7 |
139: 9 | 173: 8 | 226: 5 |
277: 2 | 300: 2 | 317: 2 |
mediocris. 92: 15 |
medios. 151: 8 | 240: 24 |
291: 15 | 408: 22 |
Medis, *dat.* 170: 19 |
medium. 79: 8 | 93: 21 | 97:
4 | 119: 25 | 139: 4 | 172:
10 | 174: 5 | 276: 3, 25 |
308: 24 | 396: 22 | 408:
3 |
medius. 197: 11 | 225: 3 | 266:
13 | 408: 19 |
Medorum. 293: 5 |
Medos. 160: 4 | 226:
24 |
Medus *fluvius*. 195: * 6 |
Megalopolitanis. 222: * 5 |
Megalopolitanus. 411: 31 |
mehercule. 169: 11 | 207: 9 |
250: 13 | 396: 18 |
Meleager. 93: 24 | 196: 14 |
342: 27 | 408: 9 | 409:
10, 18, 31 | 410: 11, 23,
27 | 411: 6 | 413: 18, 27 |
414: 10 |
Meleagri. 165: 22 | 410: 31 |
411: 2, 5 | 413: 9 |
Meleagro, *abl.* 410: 15 | 412:
18 | 414: 1 |
Meleagrum. 285: 17 | 286:
21 | 408: 25 | 412: 17 | 413:
13 | 414: 4 |
meliore. 109: 11 | 315:
36 |
meliorem. 200: 17 | 274: 10 |
apriorem. 348: 21 |
melioris. 90: 21 |
meliorum. 99: 11 |
melius. 84: 7 | 152: 12 |
162: 15 | 289: 18 | 360:
24 | *satius*. 216: 20 |
melle. 232: 9 |
mellis. 274: 30 |
Melon. 215: 9 |
Memaceni. 285: * 7 |
membra, *acc.* 172: 19 | 199:
20 | 221: 12 | 315: 21 | 403:
5 | 413: 3 |
membris. 175: 30 | 270: 18 |
312: 28 | 349: 23 |
membrorum. 199: 25 |
301: 14 | 340: 26 | 355:
10 |
memento. 110: 6 |
mementote. 372: 21 | 412:
5 |
memet. 250: 18 |
meminerat. 260: 19 |
meminerit, *III*: 7 |
memineritis. 250: 7 |
memini. 117: 20 |
meminisse. 265: 11 | 281: 5 |
294: 18 | 323: 19 | 410:
25 |
meminisset. 278: 13 |
meministi. 264: 1 |
meministis. 326: 14 |
Memnon. 30: 15 | 361:
29 |
Memnona. 145: 5 |
Memnonem. * 73: 5 |
Memnoni. 76: 20 |
Memnonis. 74: 11 | 105: 6 |
143: * 5 |
memor. 133: 16 | 309: 7 | 340:
5 |
memorabat. 95: 22 |
memorable, *acc.* 198: 1 |
memorabili, *abl.* 207: 26 |
242: 21 | 291: 16 | 312:
1 |
memorabilis. 81: 7 | 115:
6 |
memorandum. 198: 24 |
memorantes. 334: 12 | 354:
21 |
memorari. 306: 9 |
memorem. 357: 13 |
memores, *plur.* 126: 3 | 190:
33 |
memoria. 196: 3 | 247: 13 |
260: 11 | 262: 17 | 310: 8 |
327: 22 |
memoriae. 83: 6 | 183: 7 |
185: 17 | 260: 12 | 292:
10 | 307: 21 | 315: 26 | 356:
10 | 362: 7 | 368: 24 | 417:
4 |
memoriam. 106: 8 | 126:
14 | 170: 18 | 260: 7 |
286: 23 | 308: 14 | 387: 14 |
409: 4 |
Memphi, *abl.* 136: 7 |
Memphim. 113: * 7 | 143: 3 |
417: 3 |
Menander. 414: 21 |
Menapim. 233: 1 |
mendacia, *subst.* 390: 33 |
mendacio. 70: 2 | 155: 21 |
256: 8 | 361: 7 |
mendacium, *acc.* 254: 13 |
Menedemo, *abl.* 297: 15 |
Menedemum. 286: 10 | 290:
19 |
Menedemus. 291: 5 |
Menetem. 187: 3 |
Menidam. 159: 9 |
Menidas. 177: 18 | 298:
26 |
Menon. 385: 2 |
meas. 260: 11 | 303: 5 |
mensa, *abl.* 251: 22 |
mensam. 189: 11 | 14, 17 |
273: 11 | 274: 6 | 324:
16 |
mensas. 326: 24 | 394:
19 |
mensē. 126: 13 |
mensēs. 334: 4, 7 | 408:
17 |
mensis, *plur.* 181: 1 |
mensis, *nom.* 407: 7 |
mensum, *passive*. 187: 9 |
mente. 163: 22 | 208: 4, 8 |
309: 11 | 313: 17 | 314:
14 | 317: 26 | 357: 23 | 397:
7 |
mentem. 162: 24 | 205:
11 |
mentes. 360: 15 |
mentibus, *abl.* 404: 8 |
mentiendi. 335: 21 |
mentientium. 357: 28 |
mentio. 253: 17 | 308: 6 |
mentionem reformido. 247:
10 |
mentiri. 258: 10 |
mentis. 128: 9 | 133: 5 | 228:
11 | 245: 12 | 272: 16 | 274:
18 | 315: 32 | 322: 3, 11 | 410:
32 |
mentium. 288: 10 |
mento, *dat.* 320: 9 |
Mentoris. 76: 17 | 105:
15 |
mentum. 332: 12 |
mercatores. 157: 20 |
mercatores. 388: 20 |
mercede. 89: 20 | 93: 9 | 130:
18 | 167: 3 | 187: 1 | 191: 12 |
233: 19 | 298: 27 |
mercedem. 129: 4 | 282:
16 |
mercenarii, *abl.* 191: 4 |
mercenarios. 306: 14 |
mercenarium. 162: 8 |

INDEX

- mercenarius. 186: 21
 merces, *præmium*. 104: 11
 mereris. 103: 2
 meretricum. 186: 11
 mergi, *infin.* 398: 14 | in vo-
 luptates. 397: 24
 meridiana. 269: 17
 meridianam. 329: 4
 meridie. 337: 9 | 363: 15
 meridiem. 138: 11 | 195: 6
 299: 10
 merita, *plur. subst.* 318: 21
 359: 17
 meritas, *acc.* 228: 7
 meriti, *subst.* 308: 13 | 314: 2
 meritis, *subst.* 247: 8, 15
 279: 18 | *adj.* 253: 25
 merito, *subst.* 145: 16 | 204: 4
 324: 2 | 408: 30 | *adv.* 412: 27
 meritorum, *subst.* 277: 7
 meritos. 409: 1
 meritum, *subst.* 313: 34 | *adj.* 282: 15 | 314: 1
 meritus. 244: 5
 mero, *subst. abl.* 204: 18, 20
 272: 13 | 306: 8 | 308: 19
 323: 7, 27 | 336: 15
 Meron. 335: * 21
 meria, *nom. sing.* 144: 11
 meritas. 381: 2
 merueramus. 362: 9
 meruerat. 241: 14
 meruerit. 326: 9
 meruisse. 245: 5 | 261: 13
 371: 8 | 398: 11
 meruisset. 410: 25
 meruit misericordiam. 258: 22
 merum, *subst.* 273: 10
 Mesopotamia. 89: 16 | 147: 7
 357: 29 | 389: 11 | 415: 18
 Mesopotamiam. 146: 3
 181: * 5
 metæ, *gen.* 339: * 10
 metari. 91: 16
 Methymnæorum. 130: * 20
 145: 6
 metior, *asino*. 371: 10
 meriti æstimatione. 70: 12
 metitur. 289: 3 | 292: 23
 Metron. 247: 21, 26
 metroni. 243: 12
 metu. 85: 10 | 86: 2 | 98: 13
 104: 25 | 124: 19 | 164: 5
 165: 14 | 192: 14 | 267: 6
 285: 3 | 290: 5 | 311: 19
 348: 18 | 372: 25
 metuam. 165: 11
 metuamr. 365: 7
 metuat. 410: 26
 metuebat. 221: 28 | 369: 5
- metuens. 149: 5 | 211: 10
 metuente. 104: 4
 metuentem. 369: 6
 metuentibus, *abl.* 197: 27
 365: 9
 metuere. 192: 20
 metueret. 255: 2
 metuet. 265: 32
 metuis. 324: 30
 metum. 104: 24 | 117: 5
 153: 5 | 162: 6 | 171: 14
 175: 25 | 197: 2 | 244: 29
 274: 8 | 301: 8 | 339: 32
 metuo. 245: 8
 metus. 85: 6 | 99: 2 | 131: 24
 150: 13 | 201: 2 | 263: 25
 273: 21 | 321: 19 | 348: 14
 405: 21
 metuunt. 176: 13 | 227: 15
 Midæ. 71: * 7 | 72: 3
 miles. 92: 8 | 121: 14, 23
 186: 21 | 197: 32 | 234: 2
 247: 15, 21 | 241: 10
 264: 2 | 299: 5 | 315: 29, 36
 Milesii. 231: 4
 Milesius. 114: * 10
 Milesios. 281: 3
 Milero. 230: 15
 Miletum. 130: 3 | 282: 4
 310: 4
 militant. 326: 30 | 359: 4
 militantem gloriæ. 341: 5
 militantibus, *abl.* 233: 20
 militantium. 262: 14
 militare. 263: 19 | *verb.* 237: 12
nomen. 347: 6
 militarem, *nomen.* 374: 16
 407: 6
 mil tarent. 281: 3 | 316: 12
 militares, *nomen.* 117: 21
 210: 17 | 317: 22
 militari, *nomen.* 87: 3 | 186: 3
 187: 13 | 206: 12 | *via.* 216: 32 | 283: 19 | 395: 4
 militaris. 87: 5 | 188: 8
 247: 20 | 365: 16 | 394: 26
 409: 30
 militarium. 377: 8
 militatura, *plur.* 74: 18
 militaturos. 298: 27 | 312: 12
 milite. 130: 16 | 153: 2 | 167: 3
 militem. 121: 12 | 159: 14
 281: 172: 6 | 202: 12 | 316: 5
 357: 24
 milites, *acc.* 121: 21 | 158: 7
 165: 16 | 194: 11 | 203: 5
 227: 9 | 228: 1 | 234: 26
 238: 11 | 246: 6, 22
 247: 4 | 276: 20 | 355: 12
 militi. 149: 4 | 153: 12 | 229: 14, 19
 militia. 267: 26 | 353: 5
 militia. 194: 12 | 226: 2
 239: 12 | 263: 20 | 267: 9
 360: 5 | 378: 5 | 397: 25
 militiam. 264: 3, 11
 militibus, *abl.* 101: 21 | 112: 17
 120: 21 | 125: 10 | 150: 3
 173: 29 | 197: 13 | 214: 5
 338: 9 | 357: 26
 395: 26 | 396: 12 | 397: 14
 militis. 97: 18 | 121: 23 | 225: 7
 273: 9
 militum. 90: 19 | 117: 16
 118: 9 | 130: 9 | 168: 20
 187: 17 | 209: 20 | 226: 7
 228: 22 | 247: 9 | 267: 22
 341: 17 | 360: 20
 mille. 84: 14 | 98: 26
 109: 9 | 151: 3 | 153: 4
 159: 16 | 171: 14 | 205: 16
 206: 4 | 315: 25
 353: 4 | mille denarium. 200: 15
 millia. 93: 15 | 106: 2 | 107: 8
 156: 20 | 161: 1 | 175: 14
 177: 4 | 189: 6 | 201: 25
 240: 4 | 298: 27 | 299: 1
 millibus. 93: 9 | 106: 2
 112: 16 | 148: 10 | 150: 18
 157: 13 | 159: 18 | 186: 20
 207: 4 | 215: 12 | 239: 26
 millium. 131: 8 | 151: 18
 161: 23 | 189: 20 | 357: 3
 minabatur. 410: 2 | 413: 35
 minas. 135: 4
 minatur. 227: 20
 Minervæ, *dat.* 87: 16 | 103: 14
 312: 9 | 340: 29
 minima, *plur.* 95: 13 | *abl.* 168: 30
 minimæ, *dat.* 406: 15
 minimarum. 292: 24
 minime, *adv.* 123: 4 | 189: 16
 226: 18 | 323: 13
 minimo, *abl.* 274: 2 | 416: 1
 minimus. 260: 16
 minis, *ablat.* 261: 15 | 314: 17
 minister. 247: 16
 ministeria, *acc.* 121: 23 | 260: 18
 295: 21 | 363: 21
 ministerii, *abl.* 237: 14 | 320: 22
 ministerio, *abl.* 387: 7

VOCABULORUM.

ministerium, acc. 309: 15 |
 ministratur. 333: 14 |
 ministri, plur. 83: 3 | 186: 24 |
 204: 22 | 332: 16 | 375: 8 |
 388: 5 | 415: 9 |
 ministris, abl. 177: 20 |
 ministro, abl. 259: 9 | 265:
 26 |
 ministros. 324: 21 | 387: 15 |
 398: 12 |
 minor. 116: 5 | 195: 7 |
 minorā promissis praeite-
 rant. 340: 31 |
 minorem. 414: 22 |
 minores, acc. 160: 1 |
 minui, inf. 150: 20 |
 minui, pres. 197: 24 |
 minuo. 86: 9 |
 minus. 133: 9 | 157: 5 | 177:
 4 | 186: 16 | 192: 23 | 212:
 25 | 274: 16 | 279: 19 |
 300: 30 | 310: 13 | 316:
 19 |
 mira, ablat. 125: 2 | 131: 23 |
 nom. sing. 138: 8 |
 mirabantur. 164: 18 |
 mirabilia, acc. 184: 10 |
 mirabundi, plur. 381: 24 |
 miraculum. 185: 3 | 282: 28 |
 361: 24 |
 mirari. 212: 15 | 407: 12 |
 miraris. 262: 25 | 325: 12 |
 mirator. 135: 1 |
 miratus. 217: 3 | 391: 7 |
 morte, adv. 342: 22 |
 miser. 326: 20 |
 miseris. 213: 20 |
 mirum. 156: 15 | 199: 18 |
 209: 4 | 226: 18 |
 miscentur jure commercii.
 383: 11 |
 miscuerat. 173: 15 |
 miser. 265: 2 |
 misera, nom. fem. 310: 6 |
 miserabile. 198: 23 |
 miserabilem. 409: 3 |
 miserabiles fecerat pretium
 sui. 201: 17 |
 miserabili, abl. 172: 18 | 249:
 8 | 300: 22 |
 miserabilis. 104: 10 | 154:
 15 | 197: 29 | 199: 1 | 301:
 9 |
 miserabiliter. 177: 15 |
 miserae. 404: 32 |
 miseram. 263: 27 |
 miserant. 74: 16 | 145:
 15 |
 miserat. 89: 3 | 234: 5 | 241:
 9 | 290: 20 | 299: 1 | 301:
 23 | 304: 3 | 6 | 341: 10 |
 353: 7 |
 miseratio. 404: 5 |
 miserationi. 338: 21 |
 misere, verb. 283: 12 | 297:
 4 |

miseremur. 262: 16 |
 miserentur. 409: 7 |
 misereri. 248: 16 | 252: 24 |
 313: 7 |
 miseri, gen. 155: 2 | plur. 199:
 17 |
 miserias. 199: 12 |
 misericordia, abl. 83: 15 |
 175: 25 | 199: 14 | 247:
 5 | 339: 32 | 350: 28 | 384:
 14 |
 misericordiae, dat. 157: 5 |
 265: 8 |
 misericordiam. 170: 12 | 200:
 2 | 244: 33 | 249: 14 |
 259: 4 | 360: 9 |
 misericors. 156: 3 | 370:
 22 |
 miserior. 253: 15 |
 miseris, dat. 229: 23 |
 misero, dat. 250: 10 |
 miseriorum. 324: 20 |
 miseros. 199: 30 |
 miserrimum. 193: 1 |
 misertus. 200: 21 |
 misisset. 385: 9 |
 misisset. 70: 15 | 191: 10 |
 misit. 117: 13 | 135: 16 | 156:
 7 | 188: 19 | 269: 3 | 300: 8 |
 310: 17 | 311: 20 | 317: 16 |
 320: 6 | 343: 4 |
 missa, plur. 73: 4 |
 missam. 85: 17 | 190: 4 |
 missas. 103: 20 | 207: 28 |
 missi, plur. 172: 23 | 176: 19 |
 229: 13 | 233: 18 | 234: 1 |
 414: 22 |
 missilia. 121: 13 | 367: 9 |
 missilibus, abl. 116: 9 | 118:
 13 | 125: 8 | 221: 17 |
 missio, vacatio militiae. 280:
 10 |
 missione. 404: 11 |
 missionem. 395: 1 |
 missis, abl. 90: 19 | 192: 13 |
 243: 16 | 354: 25 |
 missio, abl. 69: 2 | 354:
 23 |
 missos. 101: 10 |
 missum, acc. 101: 7 | 267: 8 |
 368: 24 | 416: 12 |
 missuros. 254: 18 |
 missus. 88: 22 | 110: 7 |
 114: 9 | 145: 17 | 246:
 12 | 314: 12 | 377: 12 |
 mitem. 163: 1 | 211: 21 |
 mites. 275: 9 |
 mitescente jam coeli saevitia.
 315: 24 |
 mitescere mare infuso palu-
 dis humore. 231: 7 |
 mitescunt sua lege, maturef-
 cunt. 227: 12 |
 Mithracenes, acc. 215: 15 |
 Mithren. 163: * 19 |
 Mithrenem. 101: 2 |

Mithreni. 187: 6 |
 Mithrenis. 207: 16 |
 mitia, acc. 314: 4 | alendis
 frugibus opportuna. 330:
 12 |
 mitigandam. 285: 9 |
 mitigantur. 326: 18 |
 mitigare. 209: 12 | 361:
 19 |
 mitigaret. 192: 16 |
 mitigari. 412: 7 | nullis me-
 ritis perfidia potest. 279:
 19 |
 mitigat. 227: 17 |
 mitigata, abl. 203: 13 | 382:
 14 |
 mitigatis cievatis, abl. 347:
 4 |
 mitigato, abl. 190: 20 |
 mitigatum, acc. 210: 20 |
 mitigatus. 235: 7 |
 mitigaverunt. 373: 13 |
 mitigavit. 239: 12 |
 mitigetur. 358: 8 |
 mitior. 276: 2 |
 mitiora. 275: 10 |
 mitiores, acc. 207: 23 |
 mitioribus, abl. 227: 10 |
 mitis. 89: 25 | 326: 7 |
 mitissimum, acc. 403: 22 |
 mitte. 76: 7 |
 mittebant. 367: 16 |
 mittebat. 267: 24 | 349:
 21 |
 mittebatur. 70: 16 |
 mittere. 222: 3 | 254: 16 |
 mitterent. 376: 14 |
 mitteres. 264: 1 | 325: 7 |
 mitteret. 103: 23 | 238: 4 |
 314: 11 |
 mitti. 210: 8 | 394: 24 | 411:
 29 |
 mittit. 171: 18 | 172: 8 | 296:
 2 | 301: 30 |
 mittor. 307: 23 |
 mittunt. 192: 15 | 302: 9 |
 mittuntur. 210: 16 |
 Mitylenais. 145: 12 |
 Mitylenem. 131: * 7 |
 mixtas. 159: 20 |
 mixtum. 379: 23 |
 mixtus. 197: 7 |
 mobile. 169: 15 |
 mobiles. 338: 11 |
 mobili. 365: 16 |
 moderata. 262: 14 | 412:
 13 |
 moderate, adv. 102: 22 | 273:
 24 |
 moderationem. 156: 21 | 192:
 25 | 237: 19 |
 moderationis. 326: 26 |
 moderatus. 273: 14 |
 modestus, adv. 408: 5 |
 modestus. 186: 9 |
 modica, ablat. 233: 5 |
 299 ii

I N D E X

277: 1 | 341: 17 |
 modicis. 297: 12 | 299: 11 |
 modicis ac mollibus cli-
 vis. 339: 9 | 341: 1 |
 modico, *abl.* 88: 6 | 130: 8 |
 138: 2 | 159: 6 | 195: 15 |
 228: 27 | 230: 14 | 232: 10 |
 284: 2 | 298: 4 |
 378: 6 | *leno*. 332: 3 |
 modicus. 277: 19 | 288: 2 |
 animi. 292: 6 |
 modo, *abl.* 93: 7 | 147: 5 |
nunc. 86: 15 | 16 | 175: 1 |
more. 99: 1 | 134: 25 |
 246: 25 | 349: 15 | *so-*
lum. 86: 6 | 161: 17 | 241: 6, 16 |
 modum. 108: 14 | 195: 6 |
 250: 10 | 255: 25 | 267: 11 |
 270: 2 | *conditionem*. 248: 17 |
magnitudinem. 267: 11 | *formam*. 270: 2 |
moderationem. 344: 19 |
finem. 370: 31 | modum
 excedunt navigia. 157: 1 |
 modus, *summa*. 201: 23 |
fortuna. 221: 28 | *capia*. 232: 7 |
 modus ingens vestis. 201: 7 |
 modus captivæ pecuniæ. 201: 23 |
 modus immodicarum cupiditatum. 405: 27 |
 mœnia. 64: 4 | 121: 1. 7 |
 276: 4 | 335: 7, 15 |
 mœnibus. 116: 7 | 205: 6 |
 335: 4 | 363: 5 |
 mœnium. 143: 13 | 14 |
 mœror. 154: 11 | 402: 2 |
 mœrore. 403: 18 | *animum*
 allevaret. 171: 31 |
 mœroris. 403: 25 |
 mœstiozem. 223: 2 |
 mœsticia, *abl.* 404: 29 | 411: 12 |
 mœsticie. 189: 13 |
 mœstorum. 403: 25 |
 mœstum. 312: 31 |
 mœstus. 239: 16 | *suam*
cem. 264: 27 |
 mole. 70: 5 | 198: 3 |
 molem. 311: 19 | *aggerem*. 119: 11, 24 |
 moles. 75: 14 | 118: 4. 10 |
 121: 7 | 143: 7 | 185: 8, 12 |
 208: 24 | *machinas*. 338: 11 |
 moles agi possunt. 116: 1 |
 molestæ, *adv.* 86: 4 |
 molestus. 366: 7 |
 moliebantur. 380: 11 | *move-*
bant. 92: 22 | *disjiciebant*. 120: 18 |
 moliebatur *movebat*. 146: 6 |
 moliebatur clausum
 aditum domus convelle-

bat. 246: 13 |
 molientis, *abl.* 204: 8 |
 molientes ictus. 348: 14 |
 moliri. 384: 27 |
 molis. 118: 11, 18 | 120: 1 |
 184: 4 | *aggeris*. 119: 15 |
 molita. 205: 1 | 372: 9 |
 moliti erant *tentaverant*. 368: 17 |
aditum. 368: 17 |
 mol tum, *acc. depon.* 185: 17 |
 molitur Ganges insulas *ef-*
ficit. 329: 9 |
 molitus, *dep.* 240: 15 |
 moluntur pedes ægre labu-
 lam. 137: 5 |
 moluntur ab imo latere fundamenta, *passidunt*. 281: 14 |
 mollibus, *abl.* 339: 9 |
 mollit. 227: 10 |
 molliora. 203: 18 |
 mollioris. 191: 2 |
 mollius, *acc.* 329: 8 |
 momento, *ablat.* 243: 23 |
 unius horæ. 371: 20 |
 momentum temporis. 247: 26 |
vis. 216: 8 |
 monendi, *gerund.* 395: 11 |
 monendo. 350: 27 |
 monentes. 308: 11 |
 monentis. 75: 20 |
 monere. 115: 19 | 150: 11 |
 349: 29 | 366: 3 | 410: 23 |
 moneret. 301: 31 |
 moneri. 313: 8 |
 mones. 327: 20 |
 monet. 167: 22 |
 monumentum, *accus.* 388: 19 |
 Monimo. 105: 21 |
 moniti, *plur.* 82: 11 |
 monitos. 197: 6 | 280: 12 |
 390: 25 |
 monitum. 115: 12 |
 mons. 271: 3 |
 monst. a, *acc.* 380: 4 |
 monstrabantur. 81: 12 |
 monstrantibus, *ablat.* 102: 11 |
 monstrantium. 138: 4 |
 monstrare. 216: 25 |
 monstraret. 196: 7 |
 monstrari. 214: 12 |
 monstrasse *designasse*. 124: 11 |
 monstrasset. 378: 15 |
 monstratam. 167: 23 | 215: 19 |
 monstratum, *acc.* 217: 1 |
 monstraturos. 215: 17 |
 monstraturum. 339: 4 |
 monstravit. 173: 29 |
 monstri. 377: 8 |
 monte. 218: 1 | 195: 2 |

276: 4 | 278: 25 | 329: 2 |
 390: 1 |
 mentem. 236: 2 | 270: 29 |
 283: 6 |
 montes. 93: 2 | 152: 16 | 160: 2 |
 161: 21 | 167: 29 | 169: 8 |
 181: 2 | 203: 11 |
 239: 27 | 256: 5 | 365: 28 |
 montibus, *abl.* 180: 5 | 185: 15 |
 190: 21 | 195: 10 | 203: 16 |
 205: 2 | 235: 8 | 272: 1 |
 352: 13 |
 montis. 69: 6 | 125: 21 |
 164: 11 | 240: 17 | 269: 19 |
 300: 5 | 301: 12 |
 montium. 192: 32 | 193: 7 |
 194: 18 | 195: 4 | 197: 15 |
 228: 12 | 229: 1 | 234: 12 |
 240: 7 | 273: 3 | 300: 19 |
 329: 5 |
 monuit. 133: 8 | 322: 6 |
 monumenta. 81: 11 | 296: 19 |
 368: 2 |
 monumentis. 163: 20 |
 monumentum. 361: 20 |
 morabatur. 232: 4 | 260: 6 |
 308: 24 | 366: 18 |
 morabantur. 99: 2 | 132: 12 |
 165: 7 | 380: 13 |
 moræ. 238: 15 |
 moram. 84: 23 | 313: 36 |
 morantes, *acc.* 164: 17 |
 morantur. 184: 14 |
 moraretur. 92: 2 | 105: 5 |
 126: 12 | 156: 15 | 290: 9 |
 311: 25 | 319: 11 |
 morari. 117: 25 | 124: 1 | 334: 8 |
 morata. 345: 7 |
 moratur. 228: 14 |
 moratus. 228: 23 | 366: 10 |
 morbi. 83: 20 | 84: 21 | 382: 5 |
 morbis, *abl.* 179: 17 |
 morbo, *abl.* 361: 26 | 385: 3 |
 390: 5 |
 morbos. 208: 15 | 384: 5 |
 mordere. 274: 1 |
 more. 77: 16 | 90: 9 | 102: 10 |
 111: 2 | 182: 13 |
 194: 12 | 213: 1 | 258: 16 |
 264: 17 | 298: 7 |
 morem. 222: 13 | 327: 22 |
 398: 7 |
 mores, *acc.* 200: 6 | 237: 20 |
 238: 3 | 252: 13 | 314: 4 |
 317: 5 | 327: 4 | 363: 1 |
 406: 4 |
 mori. 84: 7 | 170: 10 | 207: 25 |
 213: 21 | 291: 14 |
 328: 7 | 360: 11 | 371: 7 |
 405: 11 |
 moribundo. 367: 22 |

V O C A B U L O R U M.

moribundus. 221: 20 | 356:
 8 | 369: 16 |
 moribus, *abl.* 162: 28 | 186:
 13 | 227: 15 | 238: II, 14 |
 292 | 10 | 319: 28 | 333: 23 |
 355: 7 |
 moriendum. 192: II | 252:
 23 | 307: 19 | 310: II |
 367: II |
 morienti. 407: 29 |
 morientis. 309: 8 |
 morientium. 173: 26 | 197:
 28 |
 morieris. 135: 2 | 253:
 12 |
 mories. 160: 4 | 190: 15 |
 223: 10 | 298: 14 | 365:
 24 | 398: 10 |
 morituram. 311: 29 |
 morituras. 101: 18 |
 morituro, *dat.* 251: 6 | 391:
 18 |
 mortuos. 70: 13 | 298: II |
 397: 15 | 404: 12 |
 morituum, *acc.* 92: 4 |
 367: I | 369: 9 |
 moriturus. 251: 6 |
 mors. 154: 8 | 157: 5 | 354:
 4 | 371: 14 | 405: 13 |
 mortali. 137: 7 |
 mortalibus. 230: I | 294:
 17 | 338: 14 | 416: 5 |
 mortalitas. 360: 23 | 406:
 II |
 mortaliū. 365: 2 |
 mortales. 316: 21 |
 mortalitate. 200: 1 |
 mortaliū. 256: 19 | 273: 18 |
 319: 23 | 406: 7 |
 morte. 74: I | 172: 18 |
 200: 4 | 201: 18 | 207:
 15 | 239: 15 | 276: 19 |
 291: 20 | 349: 13 |
 mortem. 170: 23 | 173: 20 |
 178: 4 | 228: 18 | 245:
 5 | 267: 18 | 298: 9 |
 313: 10: 4 | 313: 5 | 375:
 12 |
 morti. 155: 16 | 315: 7 | 360:
 2 |
 mortis. 76: II | 100: 25 |
 122: I | 145: 2 | 215: 1 |
 242: II | 244: 29 | 291:
 7 | 313: II | 349: 12 | 368:
 4 |
 mortuo, *abl.* 314: 13 | 405:
 3 |
 mortuos. 405: I |
 mos. 144: 4 | 320: 20 |
 360: 13 |
 Mosyni. 230: * 16 |
 moti. 263: 26 |
 moribus. 127: 8 |
 mor s. 354: 7 | castris. 88:
 2 |
 moto, *abl.* 270: 18 |

motos. 249: 7 | 285: 2 |
 mortu, *abl.* 170: 1 | 279: 9 |
 208: 8 | 339: 1 | 369: 14 |
 mortuū, *neut.* 119: 23 | 247: 10 | 321: 7 | 322: 6 | 369: 12 | 395: 6 |
 mortuos. 395: 6 |
 morus dolens. 74: 2 | 103: 11 | 235: 18 | 259: 11 | 285: 15 | *subst.* 182: 21 | 209: 19 | 333: 23 | 409: 24 | *tumulus.* 100: 18 |
 move. 347: 20 |
 movebantur. 347: 4 |
 movebat. 162: 4 |
 movebatur. 309: 28 | 413: 27 |
 movebis. 274: 6 |
 movent. 363: 17 |
 moverat. 134: 8 | 135: 24 | 219: 4 | 297: 5 | 308: 5 |
 moverat se pugna. 346: 12 |
 movere, *infin.* 188: 12 | 252: 7 | 414: 3 | movere castra. 209: 16 | movere fortunam. 414: 3 |
 moveretur. 239: 4 | 317: 13 | *tentaverunt.* 73: 7 |
 moveri. 77: 15 | 163: 1 | 270: 15 | 395: 7 |
 moveri, *terrest.* 169: 17 |
 movisse *difficillime.* 214: 13 |
 movit. 85: 19 | 108: 5, 7 | 112: 16 | 154: 3 | 277: 11 | 314: 14 | 355: 2 | 398: 16 | *contendit.* 328: 11 | utcumque movit praefens affectio. 262: 17 | 365: 20 |
 mox. 179: 2 | 209: 9 | 228: 7 | 301: 11 | 403: 13 |
 mucrone. 98: 8 | 367: 26 |
 mucrones, *acc.* 97: 11 |
 mulctæ, *gen.* 87: 13 |
 mulctat pecuniā. 114: 13 |
 mulctat. *plur.* 199: 25 | 301: 13 | 340: 26 |
 muli. 79: 23 |
 muliebres. 313: 3 |
 muliebri. 264: 9 |
 muliebrīa, *acc.* 238: 10 |
 muliebris. 237: 3 | 311: 33 |
 muliebritur. 78: 15 | 79: 10 | 242: 13 | 313: 17 |
 mulier. 322: 3 |
 mulieribus, *abl.* 100: 20 |
 mulierum. 100: 25 |
 Mullinus. 339: 7 |
 mulorum. 325: 4 |
 multa. 81: 10, 11 | 104: 9 | 157: 2 | 173: 6 | 204: 22 | 230: 6 | 300: 10 | 335:

24 | multa lux est. 165:
3 |
multam. 132: 7 | 190: 3 | 240:
14 |
multarum. 185: 4 |
multas. 128: 10 | 201: 3 | 397:
20 |
multi, plur. 132: 13 | 138: 7 |
157: 11 | 172: 24 | 189: 7 |
201: 7 | 406: 19 |
multiplex. 221: 2 | 275:
8 |
multiplicabant incertum me-
rum. 197: 1 |
multiplicato, abl. 95: 3 | 270:
26 | 315: 15 |
multiplicem, acc. 175: 19 |
357: 13 |
multiplici, abl. 154: 28 | 198:
32 |
multi's, abl. 123: 1, 5 | 125:
23 | 127: 6 | 134: 22 | 140:
3 | 192: 1 | 202: 9 | 232: 15 |
239: 29 | 296: 22 |
multitudine. 144: 2 | 166:
6 | 174: 22 | 354: 6 |
multitudinem. 150: 19 | 152:
11 | 162: 2 | 177: 14 | 216:
31 | 240: 3 | 358: 26 | 361:
6 | 365: 10 |
multitudini. 169: 3 | 299:
17 |
multitudinis. 80: 6 | 247:
19 | 365: 23 | 373: 13 |
multitudo. 75: 6 | 91: 15 |
98: 27 | 135: 22 | 161: 22 |
162: 4 | 176: 8 | 210: 3 |
227: 1 | 265: 6 | 276: 3 |
365: 16 | 374: 21 |
multro, abl. 123: 16 | 143: 7 |
172: 21 | 189: 9 | 198: 6 |
232: 9 | 243: 4 | 279: 5 |
378: 8 |
multorum. 149: 15 | 193:
14 | 195: 5 |
multos. 125: 14 | 126: 4 |
multum, adv. 97: 23 | 119:
9 | 139: 12 | 158: 15 | 169:
18 | 171: 11 | 174: 25 | 199:
13 | 245: 3 | 344: 23 |
mundi, gen. *subst.* 360: 25 |
365: 9 | 371: 18 | 379: 2 |
mundo, *subst.* 413: 2 |
mundus, *subst.* 158: 21 | 330:
12 |
munera, acc. 371: 15 | *munia*,
97: 18 |
munere. 415: 17 |
muneris. 283: 21 |
muni. 245: 8 |
munia, acc. 249: 20 | 267:
12 | 320: 21 | 352: 4 |
397: 25 |
munimenta. 70: 5, 12 |
80: 14 | 125: 18 | 126:
7 | 128: 13 | 159: 6 | 163:
19

INDEX

31 | 285: 13 | 286: 18 | 300:
 19 | 311: 11 | 337: 18 | 338:
 24 | 361: 22 |
 munimentū. 185: 2 | 234:
 13 |
 munimentis. 104: 5 | 124:
 10 | 335: 3 |
 munimento, *abl.* 165: 15 |
 311: 5 | 363: 14 |
 munimentorum. 311: 13 |
 munimentum, *acc.* 134: 15 |
 195: 3 |
 munire. 161: 14 | 162: 16 |
 muniret. 167: 2 |
 munire. 182: 6 | 376: 24 |
 munitam. 337: 7 | 354: 10 |
 munitas. 311: 10 |
 munitio. 139: 5 |
 munitiora. 167: 6 |
 munitiorem. 285: 15 |
 munus. 137: 19 | 190: 8 | 194:
 13 | 286: 20 |
 muralia, *acc.* 338: 13 |
 muri. 183: 4 | 354: 18 | 366:
 12 | 368: 3 |
 murices *tribulos*. 167: * 19 |
 muris, *plur.* 122: 8 | 132: 10 |
 143: 2 | 145: 7 | 182: 11 |
 183: 8 | 201: 19 | 241: 4 |
 286: 12 | 290: 21 | 337:
 20 |
 murmurantium. 254: 9 | 361:
 14 |
 muro, *abl.* 139: 4 | 283: 28 |
 286: 15 | 337: 20 | 354:
 9 |
 murorum. 185: 4 | 281: 13 |
 muro. 116: 5 | 121: 4 | 123:
 12 | 132: 4 | 151: 13 | 13 |
 144: 3 | 403: 27 |
 murum. 121: 5 | 266: 31 |
 273: 5 | 366: 11 | 368:
 17 |
 murus. 116: 8 | 134: 17 | 183:
 1, 5 | 283: 27 | 286: 16 |
 337: 13 |
 Muscani, *plur.* 376: * 18 |
 377: 12 |
 Muscanis. 376: 22 |
 muta, *verb.* 398: 12 | *plur.*
 403: 14 |
 mutabat. 107: 7 |
 mutabiles. 169: 24 |
 mutabilis. 92: 1 | 152: 11 |
 mutans. 312: 17 |
 mutantem. 100: 5 |
 mutare. 406: 3 | pugnam.
 75: * 22 |
 mutarent. 96: 9 |
 mutaret. 136: 8 | 247: 28 |
 mutari. 77: 11 | 244: 33 |
 mutasse. 364: 20 |
 mutassem. 263: 9 |
 mutat, 330: 13 | 349: 27 |
 363: 12 |
 mutatum, 122: 15 |

mutatio. 320: 3 |
 mutatione. 105: 10 | 112:
 20 |
 mutatis, *dat.* 264: 22 |
 mutato, *abl.* 134: 5 | 174:
 10 | 268: 5 |
 mutatus. 76: 13 | 171: 33 |
 322: 18 |
 mutaverant. 274: 24 |
 mutaverat. 242: 19 | 321:
 19 | exilium patria fede.
 88: 23 |
 mutavit. 188: 9 | 206: 4 |
 251: 13 | necessitas ratio-
 nem belli. 336: 22 |
 mutilata, *neur.* 358: 18 |
 mutilatis, *abl.* 282: 21 |
 mutua, *abl.* 97: 26 | 266:
 19 | 296: 3 | 412: 20 |
 mutuam. 241: 21 |
 mutuas. 222: 19 |
 mutui, *doloris*. 154: 13 |
 mutuis, *abl.* 213: 9 |
 mutuo essemus miser. 199:
 17 |
 mutuos. 269: 13 |
 mutuum. 299: 12 |
 mutuus. 150: 13 |
 Myndios. 87: * 17 |

N.

NAbant. 364: 4 |
 Nabarzan. 89: 2 | 93:
 7 | 208: 5, 12 | 210: 24 |
 216: 17 | 227: 19 | 235:
 14 |
 Nabarzani. 213: 28 | 235: 18 |
 Nabarzanis. 229: 15 |
 nam. 177: 6, 12 | 188: 9 |
 197: 19 |
 namque. 106: 4 | 115: 22 |
 173: 4 |
 nantes. 295: 13 | 344: 10 |
 nare, *infin.* 291: 33 |
 naribus. 282: 21 |
 Nasamones. 139: * 1 |
 nascitur. 232: 7 | 294: 4 |
 natantium. 119: 21 |
 natate. 144: 12 |
 nataturi, *gen.* 364: 5 |
 natio. 160: 8 | 238: 12 | 241:
 12 |
 natione. 84: 18 | 103: 18 |
 273: 12 |
 nationem. 269: 12 |
 nationis. 159: 20 | 207: 16 |
 227: 22 | 311: 20 | 318: 12 |
 373: 6 |
 nationum. 89: 26 | 188: 10 |
 294: 8 |
 nativus. 252: 16 |
 natu, *abl.* 141: 4 | 156: 8 |

292: 13 |
 natum, *opportunum*. 328:
 10 |
 natura, *abl.* 132: 2 | 200:
 12 | 237: 8 | 240: 9 | 275:
 8 | 300: 25 | 309: 10 | 337:
 10 | 361: 10 | 365: 6 | 372:
 4 | *indoles*, 234: 16 | *situs*.
 230: 12 | natura immitia
 ingenia. 383: 12 |
 natura. 186: 1 | 203: 18 |
 222: 17 | 273: 2 | 331: 2 |
 363: 12 | 365: 2 | 379: 20 |
indoli. 158: 4 | *nativo*
stari. 231: 10 |
 naturale, *acc.* 405: 27 |
 naturalem. 278: 3 | 286:
 7 |
 naturali, *abl.* 80: 14 | 311:
 10 |
 naturalis. 128: 8 | 273: 21 |
 naturam. 76: 8 | 142: 7 |
 185: 12 | 300: 7 | 356: 13 |
 371: 19 | 379: 13 | 382:
 11 | 392: 1 |
 natus. 257: 18 | 267: 11 |
 408: 16 |
 navale, *acc.* 121: 1 | 380:
 20 |
 navali, *abl.* 109: 4 | 121:
 8 |
 navalis. 352: 13 |
 navare opera. 353: 5 |
 navaturos. 280: 13 |
 navem. 125: 6 |
 naves. 73: 4 | 112: 17 | 116:
 8 | 121: 15 | 124: 4 | 130:
 17 | 334: 19 | 375: 22 |
 380: 7, 18 | 381: 5 |
 naufragia in sicco. 381: 7 |
 naufragium, *acc.* 208: 16 |
 navibus, *abl.* 114: 10, 12 |
 116: 6 | 124: 21 | 130: 21 |
 382: 14 | 393: 1 |
 navigabant. 379: 4 |
 navigandum. 345: 17 |
 navigantes, *acc.* 295: 18 |
 navigantium. 275: 16 |
 navigare. 364: 5 | 369: 31 |
 navigaremus. 375: 21 |
 navigaturus. 175: 21 |
 navigia. 119: 1 | 121: 19, 22 |
 123: 12, 16 | 125: 7 | 126:
 4 | 131: 3 | 139: 2 | 157: 1 |
 334: 17 | 352: 11 | 363:
 19, 23 |
 navigii. 140: 3 |
 navigiis, *abl.* 118: 12 | 119:
 22 | 124: 18 | 274: 25 |
 345: 13 | 362: 2 | 369:
 25 | 376: 7 | 380: 6, 25 |
 381: 27 |
 navigio, *abl.* 140: 2 | 363:
 13 | 379: 15 |
 navigium, *acc.* 144: 10 |
 navis. 119: 13 | 364: 9 |

VOGABULORUM.

navium. 120: 22 | 130: 4 |
 191: 2 | 205: 1 | 207: 27 |
 379: 6 | 303: 20 | 382: 17 |
 390: 2 |
 Naura, 311: * 1 |
 nautæ. 363: 21 |
 nautarum. 121: 23 | 295: 21 | 376: 10 |
 nauticæ. 382: 10 |
 nautici, plur. 379: 21 |
 nauticorum. 381: 21 |
 nauticos. 379: 10 |
 ne. 187: 12 | 195: 16 | 196: 22 | 197: 20 | 212: 11 |
 227: 30 | 246: 14 | 353: 8 |
 Nearcho. 380: 9 | 407: 17 |
 Nearchus. 388: 8 | 407: 11 |
 nec. 115: 24 | 172: 16 | 192: 11 | 193: 8, 10 | 194: 2 |
 203: 13 | 207: 33 | 230: 7 |
 necarentur. 256: 4 |
 necaretur. 283: 2 |
 necari. 355: 10 |
 necatis, abl. 357: 11 |
 necatum, acc. 416: 7 |
 necaverunt. 145: 8 | 328: 2 |
 necavi. 155: 12 |
 necessaria, sing. 215: 11 | 369: 30 | 408: 17 | plur. 179: 9 | 213: 1 |
 necessariam. 20: 25 |
 necessarius. 239: 5 |
 necessario, abl. 192: 24 |
 necessarios, propinquos. 267: 24 |
 necessarium, acc. 312: 1 |
 necesse. 165: 1 | 252: 21 |
 309: 3 | 408: 13 |
 necessitas. 113: 3 | 123: 10 |
 153: 15 | 170: 6 | 196: 5 |
 199: 27 | 230: 2 | 279: 12 | 288: 19 | 315: 17, 23 |
 acuit ignaviam. 198: 2 |
 est ante rationem. 288: 20 |
 necessitate. 229: 21 | 277: 6 | 360: 20 |
 necessitatis. 384: 21 |
 necessitudines, propinquos. 154: * 17 |
 necis. 111: 21 |
 nefanda, abl. 309: 16 |
 nefariæ, dat. 208: 13 |
 nefas, acc. 155: 11 | 190: 16 |
 204: 13 | 209: 5, 25 | 247: 14, 31 | 309: 26 | nefas inferi. 318: 28 |
 nefastum nihil ulli. 279: 21 |
 negabant. 338: 14 |
 negaret. 252: 1 |
 negari. 244: 10 |

negasse. 404: 2 |
 negat. 89: 25 | 141: 11 | 216: 11 | 324: 9 | 359: 31 |
 negatum. 267: 5 |
 negaverunt. 111: 2 |
 neger. 336: 13 |
 negligentia, abl. 227: 28 |
 negligentius, adv. 373: 2 |
 negligunt. 300: 23 |
 negoria, acc. 211: 34 |
 negotio, abl. 252: 9 | 259: 11 | 273: 19 |
 negotium, acc. 391: 15 |
 neminem. 89: 28 | 196: 11 |
 199: 32 | 212: 27 | 228: 19 | 235: 6 | 249: 16 |
 252: 3 | 263: 4 | 265: 14 |
 273: 8 | 321: 19 |
 nemo. 157: 8 | 167: 10 | 207: 20 | 216: 24 | 250: 20 |
 251: 5 | 288: 8 | 318: 7 |
 325: 1 | 334: 15 | 359: 31 |
 367: 8 | 370: 24 |
 nemora. 95: 2 | 162: 13 |
 304: 15 |
 nemore. 266: 13 | 336: 6 |
 388: 19 |
 nemori. 266: 31 |
 nemoribus, abl. 266: 12 |
 nemoris. 139: 3 | 185: 13 |
 266: 27 | 336: 7 |
 nempe. 324: 29 |
 nemus. 81: 13 | 139: 8 | 228: 30 | 266: 29 | 354: 5 |
 nepos. 154: 14 |
 nepotem. 405: 10 |
 neptem. 405: 9 |
 nepes, acc. 190: 7 |
 nepribus, abl. 404: 28 |
 neptum. 404: 30 |
 Neptuno, abl. 118: 8 |
 Neptunum. 124: 12 |
 neque. 201: 12, 14 | 298: 24 |
 nequidquam frustra. 72: 14 |
 75: 13 | 84: 5 | 255: 19 |
 nequirent. 363: 23 |
 nequisset. 155: 10 |
 nequeve. ant. 192: 6 |
 neficiant. 289: 11 |
 neficias. 324: 5 |
 nescio, verb. 155: 2 | 157: 2 | 227: 1 | 253: 14 | 359: 29 |
 nexu, abl. 212: 2 | junctura. 120: 11 | 234: 17 |
 nexus, acc. 72: 6 | nom. sing. 72: 12 | operum. 116: 3 |
 ramorum. 234: 18 |
 Nicæam. 362: * 6 |
 Nicanor. 93: 23 | 165: 27 |
 239: 14 | 344: 14 |
 Nicanore. 249: 12 |
 Nicanorem. 216: 21 | 243: 2 |
 Nicanori. 242: 24 |

Nicarthidem. 202: 4 |
 Nicomacho. 241: 17 | 250: 26 | 258: 12, 15 |
 Nicomachum. 244: 20 |
 245: 16 |
 Nicomachus. 242: 26 | 243: 20 | 247: 21 | 250: 20 |
 Nicostrotum. 221: 10 |
 nihil. 168: 8 | 193: 18 | 201: 12 | 208: 28 | 246: 24 |
 247: 27 | 291: 6 | 325: 4 |
 354: 29 | 356: 16 | 359: 15 |
 nihilo, abl. 113: 19 | 376: 16 |
 nihilominus. 354: 26 |
 nil. 200: 11 | 201: 3 |
 Nilo, abl. 136: * 3 |
 Nilus. 330: 5 |
 nimbo, abl. 345: 12 |
 nimia. 170: 3 | 244: 24 |
 397: 24 | 405: 17 |
 nimia, plur. 157: 2 |
 nimirum. 175: 2 | 247: 29 |
 395: 21 |
 Nini. 79: * 5 |
 nisi. 75: 13 | 111: 3 | 170: 9 |
 174: 24 | 100: 16 | 196: 8 | 199: 17 | 207: 15 | 241: 11 | 284: 2 | 379: 14 |
 nitens oleo. 374: 24 |
 nitet. 75: 15 |
 niti. 193: 15 | 339: 20 |
 nitidior. 162: 10 |
 nitox. 275: 19 |
 nitorem. 151: 13 |
 nive. 270: 4 | 300: 20 |
 330: 13 |
 nivem. 104: 17 | 203: 4 |
 nives, acc. 228: 12 | 270: 6 |
 nivibus. 203: 12 | 292: 20 |
 20 |
 nivis. 270: 12 |
 nixu. 295: 22 | libero. 296: 2 |
 2 | majore quam effectu. 333: 8 |
 nobilem. 71: 7 | 147: 14 |
 306: 11 | 387: 11 | pugnam edidit. 312: 25 |
 nobiles. 84: 17 | 104: 12 |
 105: 21 | 269: 8 | 312: 18 | 316: 15 | 318: 18 |
 344: 15 | 397: 20 | canes ad venandum. 355: 23 |
 nobili. 243: 12 |
 nobilibus, abl. 100: 20 |
 nobiliorem. 223: 5 |
 nobilioribus. 408: 12 |
 nobilis. 147: 6 | 179: 19 |
 223: 20 | 274: 13 | 316: 10 |
 321: 21 |
 nobilissima. 95: 18 |
 nobilissimarum bello gentium. 220: 16 |

INDEX

- nobilissimi.** 79 : 14 | 98 : 2 |
 105 : 15 | 298 : 5 | 390 : 24 |
 391 : 20 |
nobilissimis, abl. 101 : 22 |
 302 : 14 | 410 : 18 |
nobilissimum, acc. 159 : 23 |
nobilissimus. 256 : 1 |
nobilitabit. 207 : 31 |
nobilitas. 332 : 11 |
nobilitata. 135 : 13 |
nobilitate. 89 : 4 | 207 : 28 |
 223 : 14 | 355 : 11 | 390 :
 10 |
nobilitatem. 372 : 3 |
nobilium. 99 : 29 | 105 : 1 |
 304 : 13 | 338 : 17 |
nobis. 110 : 5 | 175 : 2 | 199 :
 27 | 227 : 14 | 228 : 5, 12,
 16 | 244 : 28 | 358 : 28 | 360 :
 15 |
nocere. 265 : 20 |
nociturum. 227 : 25 |
nocte. 90 : 22 | 162 : 27 | 178 :
 18 | 198 : 20 | 210 : 23 |
 239 : 24 | 300 : 13 | 321 :
 24 | 326 : 26 | 340 : 22 |
 369 : 20 |
noctem. 92 : 2 | 164 : 5 | 176 :
 16 | 212 : 12 | 255 : 13 | 279 :
 8 | 291 : 24 | 322 : 16 | 365 :
 4 | 397 : 11 |
noctes, acc. 222 : 22 | 313 : 12 |
 340 : 18 |
nocti. 270 : 8 | 315 : 11 |
noctis. 76 : 3 | 163 : 10 | 164 :
 10 | 275 : 17 | 412 : 28 |
noctium. 320 : 22 | 333 : 16 |
noctu. 188 : 15 | 234 : 8 | 265 :
 29 | 275 : 16 | 301 : 24 |
nocturna, abl. 162 : 19 | 215 :
 6 |
nocturno, abl. 139 : 12 | 277 :
 16 |
nocturnum. 278 : 1 | 335 :
 7 |
nocuit. 186 : 3 |
nodi. 234 : 21 |
nodis, abl. 72 : 6 |
nodosum, acc. 374 : 25 |
nolis. 75 : 12 |
nolite. 359 : 10 |
nolle. 409 : 26 |
nollent. 212 : 7 |
nolo. 249 : 4 | 326 : 21 |
noluerit. 250 : 13 |
nomen. 70 : 4 | 71 : 7 | 105 :
 13 | 108 : 15 | 128 : 2 | 141 : 5 |
 149 : 17 | 170 : 20 | 331 : 4 |
 342 : 16 | 376 : 9 |
nomina. 75 : 4 | 159 : 26 | 168 :
 4, 8 | 307 : 6 | 323 : 14 | 359 :
 36 |
nominandus. 250 : 23 |
nominante. 251 : 1 |
nominat. 250 : 20 |
nominatum citarentur. 406 :
 20 |
nominatos. 258 : 16 |
nominatum. 323 : 15 |
nominatus. 258 : 13 |
nominavit. 248 : 7 |
nomine. 87 : 13 | 88 : 5 |
 143 : 1 | 165 : 2 | 249 :
 17 | 265 : 31 | 266 : 24 |
 268 : 5 | 316 : 16 | 330 : 7 |
 371 : 3 |
nomini. 108 : 8 | 227 : 13 |
 228 : 21 | 407 : 2 | 417 :
 4 |
nominibus, abl. 100 : 2 | 247 :
 12 |
nominis. 339 : 23 | 340 : 5 |
 343 : 3 | 358 : 3 | 367 : 10 |
 391 : 7 | 397 : 7 |
non. 152 : 7 | 208 : 19, 25 |
 213 : 15 | 222 : 23 | 240 : 13 |
 250 : 21 | 359 : 8, 25 |
 non sustinuisse *noluisse*.
 284 : 17 | non idem juris
 est Olynthio. 327 : 28 |
nonagenis, abl. 275 : 1 |
nonagesimum. 237 : 10 |
nonaginta. 183 : 9 |
nonum. 71 : 3 | 106 : 7 |
 108 : 1 | 118 : 4 | 154 :
 15 | 167 : 17 | 175 : 7 |
 276 : 6 | 372 : 9 | 407 : 12 |
 408 : 16 | 412 : 7 |
nongentis, abl. 280 : 11 |
nonis castis. 382 : 15 |
nonnulli, plur. 125 : 22 |
nonnunquam. 273 : 21 |
nonum. 241 : 15 | 371 : 21 |
norit. 370 : 20 |
nos. 199 : 10 | 208 : 2 | 228 : 1 |
 358 : 5 |
nosceda. 356 : 20 |
noscedi. 266 : 9 | 395 :
 10 |
noscent. 397 : 11 |
noscerent. 91 : 5 | 382 : 12 |
nosci. 313 : 31 | 410 : 14 |
noscitabantur. 98 : 5 |
noscitaretur. 345 : 16 |
nosmetipsos. 280 : 9 |
nosse. 199 : 30 |
nosset. 222 : 1 |
nostra. 171 : 20 | 227 : 21 |
 358 : 2 | 359 : 2 | 360 :
 29 |
nostræ, plur. 157 : 4 |
nostris. 175 : 3 | 190 : 13 | 199 :
 23 | 359 : 37 |
nostris, abl. 169 : 16 | 289 :
 8 |
nostro, abl. 169 : 21 | 250 : 7 |
 260 : 17 |
nostrum, neut. 169 : 15 |
nota. 212 : 4 | 245 : 28 | 360 :
 24 |
notabatur. 79 : 7 |
notabile. 75 : 2 |

- notæ, adj. plur.** 159 : 24
Aug. 174 : 15 |
notam, adj. plur. 269 : 12 | 349 :
 31 |
notant. 334 : 5 |
notari. 266 : 25 |
notas, subst. signa. 85 : 19 |
 243 : 2 | 313 : 30 | *literarum.*
 331 : 6 |
notas, abl. 396 : 23 |
notum. 167 : 20 |
notaverant. 299 : 7 |
notaverunt. 117 : 7 | 181 : 2 |
 301 : 19 | 355 : 10 |
notes. 370 : 24 |
notis, adj. 139 : 2 | *subst.* 193 :
 27 |
notos, adj. plur. 128 : 16 | 384 :
 11 |
notum, neut. 89 : 2 | *mascul.*
 347 : 4 |
nova. 127 : 5 | 135 : 8 | 376 : 8 |
 409 : 24 | 413 : 15 |
novabantur incremento. 186 :
 17 |
novam. 142 : 7 | 144 : 2 |
novandis rebus aprior. 113 :
 8 |
novare. 385 : 4 | 394 : 12 |
novarum. 302 : 17 |
novas, acc. 156 : 6 |
novaturum res. 410 : 24 |
 413 : 10 |
novaverant. 284 : 14 |
novem. 191 : 3 | 233 : 11 |
noveram. 350 : 23 |
novi, gen. 120 : 5 | 349 :
 13 | 370 : 2 | *plur.* 88 : 13 |
 384 : 4 | 409 : 32 | 411 :
 15 |
novimus reponimus. 294 :
 26 |
novis, abl. 176 : 1 | 208 : 19 |
 365 : 2 | 404 : 10 |
novitatem. 84 : 16 | 398 :
 5 |
nova, abl. 227 : 8 | 234 :
 13 | 318 : 15 | 325 : 6 | 409 :
 20 |
novorum. 135 : 16 | 205 : 15 |
 241 : 8 |
novos. 365 : 2 |
novum. 134 : 14 | 182 : 12 |
 193 : 19 | 204 : 12 | 229 :
 6 | 251 : 12 | 404 : 6 | 413 :
 1 |
novus. 97 : 15 | 380 : 23 |
nox. 100 : 12 | 121 : 14 | 139 :
 11 | 197 : 1, 23 | 212 : 27 |
 404 : 13 |
noxa, abl. 167 : 9 | 398 :
 17 |
noxæ. 266 : 30 |
noxios. 413 : 20 |
noxium. 354 : 3 | 369 :
 12 |

VOCABULORUM.

noxius. 251: 4|
 nube. 240: 19|
 nubes, plur. 121: 16| 137: 20| 174: 13| 216: 2| 345: 15|
 nuda. 237: 1|
 nudare consilia, *aperires*. 277: 10| 286: 8|
 nudato. 368: 28|
 nudavere ingens spatium suffossa moenia. 286: 8|
 nudi, plur. 198: 3| 339: 15| 360: 18|
 nudis, *abl.* 137: 13| 255: 25|
 nudo, *nomen*. 221: 18| 279: 11| 306: 1| 415: 19| dorso montis. 269: 19|
 nudos. 96: 8|
 nudum. 361: 5| 367: 26|
 nulla. 152: 10| 156: 9| 207: 9| 10| 406: 29| 412: 10| 416: 1|
 nullam. 161: 12| 198: 18| 200: 24| 297: 3| 354: 28|
 nulli. 84: 22| 355: 14| 370: 13| 407: 15|
 nullis, *abl.* 403: 18|
 nullius. 247: 22| 320: 28|
 nullo, *ablat.* 101: 11| 131: 5| 232: 5|
 nullum, *acc.* 168: 2, 29| 176: 20| 206: 5| 319: 16| 409: 22|
 num. 135: 6|
 numerabitis. 372: 17|
 numerandum. 228: 17|
 numerare. 359: 1|
 numerari. 376: 13|
 numerat. 99: 1|
 numeratus. 184: 10|
 numeravero. 359: 7|
 numeravit. 358: 9|
 numero, *nomen*. 74: 11| 78: 4| 88: 15| 95: 1| 216: 5| 291: 6| 301: 21| *verb.* 373: 14|
 numerum. 148: 7| 177: 3| 187: 15| 248: 16| 354: 4| 361: 7|
 numerus. 173: 17| 279: 5|
 Numidia. 389: * 7|
 numine deorum moles agi. 338: 12|
 numini. 122: 17| 318: 15|
 numinis. 292: 17|
 numquam. 128: 5| 134: 4| 168: 7| 169: 25| 200: 3| 212: 4| 266: 23| 270: 20| 294: 6| 312: 37| 319: 20| 371: 5|
 nunc. 86: 14| 199: 10| 205: 5| 222: 20| 224: 1| 327: 19| 359: 37| 370: 1|

2. Curtius.

nuncia, *verb.* 171: 19|
 nunciabant. 122: 7| 215: 16| 388: 9|
 nunciabat. 215: 23| 239: 2| 289: 26|
 nunciabatur. 83: 22| 175: 14|
 nuncians. 154: 7| 167: 19|
 nunciant. 159: 2| 171: 29| 176: 20| 190: 10| 214: 15|
 nunciantes. 91: 9|
 nunciare. 70: 11| 91: 5| 101: 7| 174: 23|
 nunciarent. 102: 3|
 nunciarentur. 370: 3|
 nunciaretur. 266: 4|
 nunciari. 90: 3| 243: 3| 292: 4| 313: 24| 353: 20|
 nunciaffer. 245: 14|
 nunciat. 154: 5| 159: 12| 243: 5|
 nunciata, *abl.* 74: 11| 98: 24| 174: 8| 284: 10| 290: 18| 300: 11|
 nunciate. 158: 1, 16|
 nunciato, *abl.* 410: 29|
 nunciatum. 167: 22| 228: 8|
 nunciatur. 276: 2| 345: 27|
 nunciaturi. 276: 7|
 nunciaturus. 155: 5|
 nunciaverant. 213: 28|
 nunciaverunt. 92: 13| 149: 11| 153: 2| 266: 8|
 nuncio, *abl.* 87: 8| 266: 28| 369: 25|
 nuncios. 342: 4|
 nuncium. 100: 25| 210: 8|
 nuncius. 87: 16| 88: 10| 145: 1| 159: 13| 174: 26| 384: 26|
 nuper. 94: 8| 120: 21| 163: 6| 194: 13| 204: 11| 223: 7| 326: 2| 372: 23| 377: 17|
 nupferat. 404: 28|
 nuptiarum. 85: 4|
 nuptiis, *abl.* 128: 2| 355: 11|
 nupturam. 158: 15|
 nusquam. 395: 5|
 nutriti. 310: 3, 8|
 nutriente. 336: 3|
 nutum. 75: 20| 80: 4| 212: 17|
 Nymphas. 70: 3|
 Nyfam. 335: * 6|

O.

O. 371: 2|
 ob. 374: 9| 403: 9|
 obducitur. 237: 1|
 obducta cicatrice. 134: 20| 296: 9| 369: 24| 378: 19|
 nox caelo. 345: 17| *lonica* muro. 366: 13|
 obducta caelo nubes. 137: 20|
 obduxerat, *cingebat*. 320: 5|
 obedienter. 108: 2| 274: 22| 397: 12|
 obequitabat moenibus. 335: 3|
 obequitare. 344: 30| *pedi-* tibus. 413: 34|
 obequitaret. 95: 6| 288: 1|
 oberrabant. 234: 27|
 oberrantibus, *abl.* 82: 7|
 oberraret oculis imago periculi. 323: 24|
 obeunti, *peragranti*. 128: 17|
 obibat, *circumibat*. 129: 20|
 objecerant perpetuam sepem. 197: 17|
 objecerat. 167: 3| 343: 15| 367: 6|
 objecisse. 326: 20|
 objecit. 97: 22| 345: 31| 350: 5|
 objecta, *abl.* 192: 6| 337: 12| 357: 20|
 objectae, plur. 198: 13| 295: 14| 329: 6|
 objectis, *abl.* 168: 19| 273: 2|
 objectos. 364: 20|
 objectum, *neut.* 86: 1| 195: 3| 305: 12|
 objectum Africo. 115: 23| 262: 3|
 objecturum. 273: 5|
 objecturus. 92: 23|
 objicere. 93: 1| 104: 12| *venabulum fere*. 305: 6|
 objiciebantur. 387: 13|
 objiciebat. 308: 15|
 objicies. 361: 6|
 objicit. 414: 7|
 objicite. 359: 35|
 objicitur. 252: 14| *clau-* strum portus a vigilibus. 131: 4|
 obirent munia belli. 352: 4|
 oblata. 77: 14| 372: 18| 411: 18|

R r r

I N D E X

oblatam. 117: 22 | 122: 12 |
 378: 15 |
 oblatum. 278: 21 | 335: 9 | 354: 4 |
 4 |
 oblaturos. 403: 5 |
 obligantur oculi. 255: 18 |
 obligari vulnus. 134: 6 |
 obligato vulnere. 337: 22 |
 obligaturi fidem pignore. 298: 18 |
 obligatus. 279: 29 |
 obliquo, *abl.* 295: 19 |
 obliquum incedere. 171: 6 |
 oblita, *depon.* 299: 14 |
 oblita, *depon. plur.* 100: 3 |
 oblici, *plur. dep.* 301: 16 |
 395: 28 | 407: 3 |
 oblitum. 390: 31 |
 oblitus, *depon.* 75: 12 | 76: 11 |
 141: 7 | 307: 24 | 342: 29 |
 370: 12 | 395: 25 |
 oblivio. 170: 3 | 199: 13 |
 oblivioni. 260: 14 |
 obliuiscaris. 111: 22 |
 obliuisceris. 294: 19 |
 obliuisci. 265: 10 |
 oblocuti. 396: 23 |
 obloquentem oblivioni. 260: 14 |
 obloquenti. 151: 9 |
 obloquentis difficultatibus. 240: 10 |
 obloquenti. 308: 24 |
 obloquentis flumini. 144: 12 |
 obmoliuntur saxa, *advolunt.* 240: 4 |
 obnoxia imperio temporum natura maris. 381: 24 |
 obnoxios. 414: 4 |
 obnoxium, *neur.* 145: 19 |
 oborta. 365: 27 |
 obortæ, *plur.* 190: 8 | 247: 9 | 402: 1 | 406: 26 |
 obortis, *abl.* 154: 9 | 200: 17 | 226: 5 | 310: 3 | 412: 10 |
 obtuamus. 199: 20 |
 obruant. 331: 1 |
 obruebantur. 121: 8 | 366: 16 |
 obrui, *infin.* 82: 4 | 89: 23 |
 255: 6 |
 obruit, *præs.* 276: 2 |
 obruitur. 340: 6 | 350: 16 |
 obruta, *abl.* 300: 20 |
 obruci. 137: 14 | 335: 16 | 345: 12 |
 obrutus. 291: 16 |
 obruunt. 270: 4 | curæ animam. 381: 12 |
 obscura. 83: 23 | 176: 33 |
 270: 7 | 311: 8 | 370: 26 |
 obscuram. 371: 11 |
 obscurante. 149: 10 |

obscuras. 404: 18 |
 obscurior. 98: 6 | 314: 17 |
 obscuritas. 197: 19 | 301: 24 |
 obscuritatem. 345: 20 |
 obscurum. 300: 3 |
 obsecrari. 410: 7 |
 obsecro. 190: 14 | 199: 19 |
 372: 6 |
 obsecderant. 341: 3 | inferiorem ripam. 345: 11 |
 obsecit. 291: 18 |
 obsequentiores, *acc.* 228: 20 |
 obsequeris animo tuo. 398: 10 |
 obsequi gloriæ suæ. 207: 17 |
 obsequia fortunæ, *acc.* 316: 19 |
 obsequio, *abl.* 241: 18 | 313: 19 | 326: 18 | 390: 19 |
 obsequium, *acc.* 210: 7 | 226: 11 | 237: 15 | 319: 11 | 397: 29 |
 obseratis, *abl.* 125: 21 |
 observabatur. 188: 15 |
 observant. 275: 16 |
 obseffa, *nom. sing.* 222: 5 |
 obseffam. 338: 27 |
 obseffis. 122: 2 | 133: 11 |
 184: 3 | 338: 16 |
 obseffabant. 320: 24 |
 obseffabantur. 130: 10 | 145: 18 | maria Punicis classibus. 116: 15 |
 obseffabat. 132: 3 | 241: 1 |
 335: 3, 15 |
 obseffem. 156: 19 |
 obseffendum, *acc.* 290: 20 |
 obseffent. 139: 2 | 300: 23 |
 obseffentem. 357: 2 |
 obseffentes. 285: 17 |
 obseffentis. 403: 27 |
 obseffere. 117: 9, 14 | 191: 16 | 246: 7 | 285: 4 | 377: 1 |
 obsefferi. 340: 16 |
 obseffes, *acc.* 145: 13 | 265: 26 | 266: 1 | 317: 15 | 355: 2 |
 obseffibus. 73: 10 | 235: 11 |
 354: 8 | 355: 1 |
 obseffio. 135: 13 | 182: 6 |
 obseffione. 123: 23 | 130: 9 |
 134: 21 | 192: 4 | 240: 5 | 301: 34 | 337: 4 | 363: 8 |
 obseffionem. 115: 21 | 116: 14 | 117: 11 | 131: 8 |
 241: 6 | 285: 8 | 311: 32 |
 366: 4 |
 obseffioni. 286: 6 |
 obseffionis. 300: 7 | 335: 19 |

obsignabat. 238: 5 |
 obsignare vires imperii an nullo. 406: 28 |
 obsignatam. 89: 1 |
 obstitere, *co. siffere.* 75: 21 |
 obstita. 239: 29 | rupes multis arboribus. 239: 24 |
 obstitos montes nivibus. 203: 11 |
 obstitum. 202: 11 |
 obsolefcit gloria in sordidis hostibus. 370: 28 |
 obsoleta, *acc.* 352: 8 |
 obsoleto, *abl.* 249: 6 |
 obstitabam. 132: 9 |
 obstitabat. 115: 25 | 240: 23 |
 obstitante. 134: 4 | 240: 9 |
 obstitantes, *acc.* 357: 20 |
 obstitare. 94: 11 | 133: 9 | 163: 10 | 226: 7 | 289: 23 | 322: 18 | 365: 8 | 379: 12 | 394: 12, 19 |
 obstitat. 227: 26 | 273: 21 | 359: 9 | 386: 10 |
 obstitatis ad silentium. 306: 9 |
 obstitatos. 361: 19 |
 obstitatum. 135: 5 | 289: 22 | 310: 11 | silentium, 359: 24 |
 obstiterat. 233: 24 |
 obstiticissent. 123: 8 |
 obstitrebat. 150: 13 | 247: 19 |
 obstitrepente. 309: 2 | conscientia. 251: 15 |
 obstitrepentibus, *ablat.* 345: 13 |
 obstitrepere. 407: 16 | cantu feris rebus. 332: 20 |
 obstitrepunt. 324: 22 |
 obstitricti. 263: 2 |
 obstitrinxerat. 342: 26 |
 obtendi, *infin.* 118: 17 |
 obtrerebantur. 346: 15 | 349: 15 |
 obtrerebat laudes, *minuebat.* 307: 12 |
 obtrerebam. 75: 11 |
 obtrere. 306: 11 |
 obtrererent. 171: 10 |
 obtreri. 169: 11 |
 obtestor. 207: 28 | 211: 21 |
 obtrinebant. 353: 5 | 362: 14 |
 obtrinebat. 125: 23 | 299: 16 |
 obtrinebatur. 355: 14 |
 obtrineendi, *gerund.* 113: 10 |
 obtrine. 407: 5 | 414: 21 |
 415: 1 | occupare. 80: 21 |
 tueri. 80: 25 |
 obtrineret. 414: 18 | 415: 3 |

VOCABULORUM.

obtinēti. 345: 27 |
obtinuit. 188: 5, 7 | 327: 13 |
obtrouisse subito metu. 397: 2 |
obtriti, plur. 172: 25 | 349: 5 | 414: 7 |
obtruncant. 119: 2 |
obtruncatis, abl. 220: 1 |
obtrulerant. 251: 18 |
obtrulerat. 415: 13 |
obtrulerim. 359: 21 |
obtrulerint. 90: 10 |
obtrulerunt. 240: 25 |
obtrulisset. 313: 11 |
obtrulisti. 264: 13 |
obtrulis. 233: 6 | 244: 18 |
obvenit, prat. 320: 19 |
obverterent. 315: 11 |
obvertit eodem agmen. 171: 7 |
obviam, adv. 182: 12 | 207: 12 | 341: 16 | 396: 17 |
obviam istis spei vestrae. 396: 11 |
obvii, plur. 201: 16 |
obvio, abl. 232: 5 |
obvios. 176: 25 |
obvium, acc. 147: 3 | 171: 25 |
obvius. 348: 19 |
obumbatus. 195: 10 |
obvoluto capite. 405: 9 |
occasio. 320: 19 | 372: 18 | 373: 12 | 411: 18 | 415: 13 |
occassione. 174: 32 | 265: 8 |
occassionem. 130: 12 | 244: 26 | 273: 4 | 345: 20 |
cunctationem hostium suā occasionem fore rati. 133: 12 | ad meram exequendi scelesti 322: 2 |
occasum, subst. 191: 13 | 231: 2 |
occidendi, necandi. 126: 9 | 212: 10 | 257: 19 | 259: 8 | 321: 8 |
occidentem solem. 138: 12 | 239: 28 | 269: 17 | 292: 16 | 337: 9 |
occiderant, necaverant. 387: 3 |
occideras, necaveras. 324: 19 |
occiderat, necaverat. 283: 2 | 305: 12 |
occidere, necare. 102: 21 | 255: 16 | 282: 16 | 325: 8 |
occiderent, necarent. 101: 10 | 266: 14 |
occidentur. 284: 16 | 298: 11 |
occideret, activ. 274: 16 |

291: 14 |
occiderunt, neut. 340: 26 |
occidisset, neut. 248: 29 |
occidisset, activ. 229: 22 | 342: 30 |
occidit, prat. activ. 228: 5 | 252: 5 | 305: 12 | 373: 8 |
occiditur. 377: 5 | 391: 23 | 414: 14 |
occidor. 252: 24 |
occisa. 216: 23 |
occisi, plur. 113: 18 | 177: 18 | 257: 10 | 280: 4 | 283: 5 | 387: 14 |
occisus, abl. 216: 15 | 372: 25 |
occiso, abl. 172: 23 |
occisos. 117: 13 | 306: 16 |
occisum, acc. 229: 18 | 309: 15 |
occisuri. 210: 9 | 373: 12 |
occisuros. 257: 9 |
occisus. 89: 13 | 174: 2 | 310: 8 | 317: 17 |
occubuerunt. 310: 4 |
occulerent. 355: 16 |
occuleret. 313: 30 |
occuletur, abl. 131: 24 | 344: 2 |
occultas, acc. 301: 17 |
occultati. 126: 5 |
occulte, adv. 93: 2 | 97: 3 |
occulti, plur. 176: 2 | 234: 18 | 344: 21 |
occultus, abl. 234: 23 |
occulto, abl. 120: 14 | 161: 4 | 192: 15 | 220: 25 | 246: 14 |
occultum, acc. 132: 7 | 191: 9 | 253: 4 |
occultus. 246: 8 | 290: 22 |
occulnerunt. 90: 14 |
occumbere mortem. 173: 20 |
occupabantur. 114: 19 | 201: 10 | 348: 13 |
occupabunt. 412: 5 |
occupanda, acc. 159: 4 | 227: 24 |
occupandas. 197: 31 |
occupandi, gen. 114: 15 |
occupandum iter suum. 196: 18 | praeveniendum. 413: 10 |
occupant. 139: 2 | 391: 16 |
liberum mortis arbitrium. 125: 21 |
occupante. 345: 19 |
occupantur. 354: 17 | praeveniuntur. 363: 22 |
ministra nautarum, impediuntur. 363: 22 |
occupare. 80: 20 | 87: 11 |

92: 21 | 130: 6 | 156: 23 | 198: 7, 17 | prior aggredi. 72: 18 | diem fati antevertere. 333: 19 |
occuparent. 208: 11 | 315: 14 |
occuparet. 179: 1 | 369: 2 | 381: 26 |
occuparetur celeritate Alexandri, praeverteretur. 206: 3 |
occupari. 157: 24 |
occupas, aucuparis. 274: 9 |
occupasse. 228: 9 |
occupassent. 254: 5 |
occupasset. 112: 18 | 147: 13 | 196: 20 | aprum telo. 321: 2 | munus, inchoasset. 339: 18 |
occupasti. 293: 8 |
occupat. 228: 14 | 246: 16 | 371: 14 | praedidiis. 114: 13 |
occupata, abl. 373: 2 |
occupatam. 131: 7 |
occupati, gen. 124: 12 | plur. 302: 7 |
occupatis, abl. 176: 1 | 411: 19 |
occupatos, praeventos. 279: 29 |
occupatum, acc. 375: 1 |
occupaturos. 171: 21 |
occupaturum. 77: 7 | 179: 8 | 228: 1 | 282: 19 |
occupaturus. 408: 15 |
occupaverant. 94: 10 | 98: 23 | 157: 11 | 234: 10 | 235: 10 | 240: 7 | 286: 15 | 380: 27 |
occupaverat. 82: 10 | 161: 9 | 193: 3 | 201: 9 | ministerium carnificis. 309: 16 |
occupaverint, anteverterint. 232: 9 |
occupaverunt. 74: 9 | 161: 18 | 224: 2 | 239: 27 | 264: 26 | 338: 27 | urbem testis. 183: 9 | manus hostium morte voluntaria. 201: 17 | invaserunt. 356: 3 |
occupavit. 227: 19 | 269: 7 | rabies animum. 282: 14 | me discrimen. 288: 19 |
occupetur, praeveniat. 410: 24 |
occurrant. 262: 11 |
occurrabant. 92: 2 | 404: 1 |
occorrebat. 137: 16 |
occurrentem. 385: 5 |
occurrentes. 183: 3 |
R. 11 ij

INDEX

occurrentibus. 281: 7 |
 occurrentium. 167: 8 | 177:
 14 |
 occurrerat. 149: 3 | 289: 25 |
 341: 15 | 368: 20 |
 occurrere, *infin.* 92: 14 |
 151: 17 | 198: 29 | *satie-*
tatem gloriæ. 226: 18 |
 occurrerent. 273: 6 | 278:
 17 | 354: 11 |
 occurreret. 171: 6 | 315: 2 |
 334: 15 | 341: 23 | 343:
 5 |
 occurrere, *infin.* 119: 14 |
 occurrerunt. 334: 11 |
 occurrisset. 273: 1 | 342:
 2 |
 occurrit, *præf.* 88: 4 | 124:
 22 | 182: 4 | 189: 2 |
 198: 24 | 205: 16 | 232:
 11 | 241: 8 | 262: 18 | 277:
 13 | 304: 4 | 355: 17 | 361:
 11 |
 occurrunt. 138: 2 | 232: 13 |
 278: 16 |
 occurrentes. 404: 18 |
 occurſu. 243: 29 | 313:
 19 |
 occurſuras. 162: 29 |
 Oceani. 128: 14 | 415:
 2 |
 Oceano, *abl.* 406: 11 |
 Oceanum. 102: 18 | 127: 4 |
 317: 12 | 362: 3 | 365: 1 |
 379: 2 | 382: 11 | 388:
 9 |
 Oceanus. 168: 26 | 361:
 11 |
 Ochi. 105: 9, * 12 | 223:
 7 |
 Ocho, *abl.* 233: 1, 6 | 299:
 9 |
 Ochum. 156: 19 | 170: 8 |
 octavum. 371: 21 |
 octingenta, *acc.* 136: 6 | 297:
 21 |
 octingentis, *abl.* 303: 9 |
 octo. 159: 18 | 183: 6 | 185:
 9 | 187: 14 | 299: 1 | 384:
 25 |
 octogefimum, *acc.* 185: 2 |
 octoginta. 142: 2 | 148: 3 |
 186: 22 | 296: 15 | 405:
 5 |
 oculeret. 313: 30 |
 oculi, *plur.* 255: 18 |
 oculis. 75: 16 | 162: 19 | 196:
 1 | 223: 4 | 237: 6 | 249:
 30 | 258: 8 | 270: 13 |
 286: 4 | 310: 6 | 313: 11 |
 319: 23 | 323: 22 | 345: 13 |
 369: 13 |
 oculorum. 148: 7 | 173: 23 |
 174: 13 | 301: 24 | 375: 10 |
 380: 15 | 404: 16 |
 oculos. 85: 19 | 78: 2 | 173:

19 | 182: 28 | 211: 13 |
 222: 14 | 257: 15 | 282:
 11 | 292: 5 | 298: 10 | 314:
 19 | 316: 18 | 327: 16 | 350:
 17 |
 Ocyus. 396: 14 |
 oderant. 279: 22 |
 oderim. 158: 6 |
 odia. 156: 16 | 362: 3 |
 odimus. 245: 5 |
 odio, *abl.* 228: 18 | 244: 26 |
 341: 3 | 350: 18 |
 odisse. 208: 26 |
 odissent. 259: 3 |
 odisti. 155: 13 |
 odium. 281: 4 | 409: 7 |
 odor. 179: 17 |
 odore. 86: 14 |
 odoribus, *abl.* 182: 16 | 332:
 17 | 333: 5 | 416: 6 |
 odorum. 179: 19 |
 Odryſas. 392: * 12 |
 offenderet. 267: 6 |
 offendi, *infin.* 238: 18 |
 offendit, *præf.* 222: 15 | 342:
 27 |
 offeras. 370: 11 |
 offerebatur. 340: 15 |
 offerentes. 295: 24 | 358:
 3 |
 offerre. 155: 23 | 200: 3 |
 226: 10 | 310: 8 | 398:
 18 |
 offerrent. 254: 14 |
 offerret. 104: 8 | 311: 27 |
 offerretur. 128: 5 |
 offerri. 95: 15 | 212: 23 |
 offert. 86: 10 | 156: 18 |
 officia, *accus.* 102: 1 | 121:
 23 |
 officii. 210: 25 | 261: 4 | 322:
 10 |
 officii, *abl.* 209: 26 |
 officinas. 116: 19 |
 officio, *abl.* 101: 18 | 261: 6 |
 296: 10 | 298: 18 |
 officium. 283: 23 |
 offusa, *abl.* 369: 16 |
 olei. 278: 8 |
 oleo, *abl.* 274: 29 | 374: 12 |
 24 |
 oleum. 382: 6 |
 olim pridem. 130: 13 | 199:
 17, 19 | 209: 30 | 317: 26 |
 320: 11 | 321: 6 | 325: 1 |
 358: 5 | 397: 27 |
 Olympiada, *proprium.* 405:
 23 |
 Olympiadi. 190: 18 |
 Olympias. 372: 19 |
 Olynthio. 327: * 21 |
 omen. 72: 14 | 117: 4 | 124:
 16 | 144: 5 | 189: 17 | 238:
 1 | 414: 10 |
 omina, *accus.* 77: 9 |
 ominabantur. 381: 10 |

om'nati, *plur.* 378: 10 |
 omine. 124: 13 |
 omnibus, *abl.* 208: 19 |
 omiserant. 99: 20 |
 omisere. 220: 13 |
 omiserimus. 288: 21 |
 omiserint. 397: 12 |
 omisisti. 371: 5 |
 omiste. 86: 13 | 393: 9 |
 omisti, *abl.* 74: 2 | 204: 26 |
 simulatione. 280: 2 |
 omisisti, *abl.* 104: 23 | 233:
 20 | 349: 23 | 380: 25 |
 403: 19 | omisisti habens.
 346: 4 |
 omisso, *abl.* 214: 13 |
 omisum, *acc.* 188: 3 | 359:
 15 |
 omisuri. 200: 7 |
 omittam. 226: 19 |
 omittebant. 172: 21 |
 omittebat. 349: 13 |
 omittenda, *plur.* 227: 24 |
 omitteret. 124: 4 |
 omittit. 208: 28 |
 omne, *acc.* 151: 14 | 210: 7 |
 313: 2 | 398: 2 |
 omnem. 128: 3 | 136: 6 |
 154: 18 |
 omnes. 98: 3 | 115: 6 | 138:
 9 |
 omni, *abl.* 90: 18 | 93: 3 | 114:
 2 |
 omnia. 83: 10 | 87: 2 | 99:
 14 |
 omnibus, *abl.* 113: 13 | 129:
 13 | 131: 5 | 134: 3 | 175:
 27 | 179: 5 | 182: 15 | omni-
 bus ejus unus superſum.
 310: 6 |
 omnino. 154: 20 | 356: 3 |
 410: 29 |
 omnis, *gen.* 227: 12 | 396: 3 |
 417: 4 |
 omnium. 132: 2 | 161: 4 | 167:
 25 |
 Omphis. 341: 9 | 342:
 15 |
 onera, *nomen.* 104: 15 | 106:
 3 | 118: 7 | 150: 7 | 179: 4 |
 193: 16 | 275: 6 |
 onerabant. 120: 9 |
 onerant menſas auro. 326:
 24 |
 onerantium. 225: 11 |
 oneraſſent. 412: 25 |
 oneratam. 119: 9 |
 onerati. 214: 6 | meto. 204:
 18 |
 oneratos. 168: 2 |
 oneratum. 196: 6 |
 oneratus. 265: 34 |
 oneratur, *cardatur.* 333: 9 |
 oneraverat. 176: 8 |
 oneravere ſe vino. 124: 14 |
 ſcalas. 366: 19 |

VOCABULORUM.

oneraveris suppliciiis fene-
 clutem. 325: 17 |
 oneravit hunc dolorem. 145: 1 |
 onere. 120: 17 | 150: 8 |
 oneribus, *abl.* 104: 23 |
 Onescrito. 382: 10 |
 Onescritus. 388: 8 |
 Onomastorides. 105: 20 |
 onus, *acc.* 185: 6 |
 onusta, *acc.* 239: 6 | 254: 7 |
 onusti, *plur.* 201: 15 | 214: 3 |
 262: 13 |
 onustos. 357: 21 |
 opacum. 195: 14 | 354: 6 |
 ope. 86: 26 | 117: 17 | 121: 22 | 338: 12 |
 opem. 125: 26 | 132: 16 | 170: 12, 22 | 172: 2 | 199: 9 |
 204: 25 | 213: 8 | 276: 9 | 279: 3 | 354: 25 |
 384: 15 |
 opera, *abl.* 76: 19 | 264: 7 | 272: 8 | *plur.* 87: 2 |
 119: 15, 17, 22 | 120: 6 |
 184: 10 | 185: 11 | 333: 3 |
 338: 7, 372: 9 |
 operæ, *gen.* 244: 24 | 339: 4 | 353: 5 |
 operam. 226: 10 | 242: 17 |
 265: 34 | 280: 13 | 352: 11 |
 operatum. 336: 12 |
 opere. 70: 10 | 118: 14, 16 |
 162: 16 | 178: 5 | 289: 18 |
 337: 7 | 350: 3 |
 operi. 111: 13 | 124: 11 | 184: 12 | 242: 22 |
 operibus. 116: 20 | 306: 3 |
 372: 4 |
 operiendi, *plur.* 88: 12 |
 operis. 116: 4 | 182: 2, 6 |
 186: 1 | 242: 8 | 254: 20 | 270: 1 | 306: 11 | 311: 16 | 337: 12 | 358: 3 | *for-*
ma. 120: 5 | operis ingen-
 tis muros. 132: 4 |
 operiunt. 148: 6 | 234: 18 |
 operum. 184: 5 | 237: 7 | 338: 11 | 357: 23 | 359: 8 | 372: 19 |
 396: 4 |
 opes. 157: 3 | 189: 4, 7 |
 200: 6 | 209: 32 | 212: 13 |
 223: 12 | 239: 11 | 317: 6 |
 318: 6 | 332: 11 | 359: 14 |
 415: 7 |
 opibus, *abl.* 110: 11 | 135: 19 | 179: 16 | 233: 23 |
 371: 10 | 391: 8 | 396: 13 |
fortuna. 416: 10 | præfecti
 majorem. 416: 10 |
 opifices, *acc.* 116: 18 |
 opimam. 178: 11 | 352: 6 |
 opimum, *accus.* 157: 14 |
 277: 12 | opimum decus. *
 97: 19 |
 opinio. 130: 11 |
 opinor. 133: 24 | 198: 1 |
 238: 14 | 251: 6 | 263: 7 |
 308: 3 |
 opis. 84: 8 | 163: 21 | 228: 3 |
 380: 16 | 396: 20 |
 oportebat. 110: 2 | 213: 12 |
 321: 26 |
 oporteret. 306: 21 |
 oportet. 158: 6 | 253: 24 |
 326: 4 | 395: 27 |
 oportuit. 244: 10 | 252: 20 |
 opperiebantur. 101: 11 |
 opperitens. 242: 30 | 304: 11 |
 opperiri. 88: 20 | præsen-
 tiam. 312: 9 | 341: 12 |
 oppetere. 208: 9 |
 oppida. 338: 25 | 354: 20 |
 oppidani. 130: 13 | 132: 9 | 134: 14 | 335: 13 | 363: 8 | 377: 17 | 354: 25 | 411: 25 |
 oppidanis. 286: 13 |
 oppidanorum. 335: 10 |
 oppidanos. 192: 10 | 338: 24 |
 oppidi. 104: 6 | 281: 9 | 363: 12 |
 oppidis. 299: 10 | 377: 6 |
 oppido, *abl.* 104: 9 | 115: 9 |
 201: 2 | 376: 16 |
 oppidorum. 182: 24 |
 oppidum, *acc.* 88: 3 | 110: 8 |
 214: 15 | 232: 13 | 280: 14 |
 335: 5 | 354: 7, 16 |
 355: 13 | 366: 1 | 377: 16 |
 opponere. 196: 18 |
 opponeret. 167: 10 |
 oppones. 274: 7 |
 opponimus. 169: 1 |
 opponunt. 173: 7 | 295: 17 |
 opportuna, *acc.* 148: 5 |
 opportuna. 297: 2 |
 opportune, *adv.* 80: 20 | 238: 21 |
 opportunis. 362: 9 |
 opportunitate. 123: 25 | 125: 2 |
 opportunitatis. 344: 29 |
 opportunum. 106: 6 | 335: 8 |
 343: 9 |
 opposuerat. 363: 4 |
 opposuerim. 258: 23 |
 opposuerunt. 124: 2 |
 opposuit. 94: 8 |
 opposuerat. 246: 15 |
 oppressi. 198: 1 | 303: 18 |
 malo ancipiti. 197: 34 |
 oppressit. 164: 14 | 301: 14 |
 oppressos. 390: 6 |
 oppressum. 90: 16 |
 oppressurus. 151: 2 |
 oppressus. 215: 3 | 392: 11 |
 opprimenda, *acc.* 173: 5 |
 opprimendi. 413: 20 |
 opprimendos. 377: 12 |
 opprimendum. 239: 23 |
 opprimere. 80: 21 | 228: 11 |
 opprimeret. 413: 11 |
 opprimi. 85: 9 | 88: 17 | 162: 27 | 367: 2 |
 opprimuntur. 283: 5 |
 oppugnandos. 109: 3 |
 oppugnanti. 145: 15 |
 oppugnare. 70: 7 |
 oppugnari. 126: 13 |
 oppugnaturum. 115: 18 |
 optabat. 96: 12 | 159: 14 |
 optamus. 407: 8 |
 optant. 371: 7 |
 optare. 372: 6 |
 optassent. 388: 3 |
 optasses. 86: 8 |
 optasset. 230: 2 |
 optat. 370: 12 |
 optatum, *neutr. acc.* 209: 6 |
 optimam. 250: 10 |
 optime, *adv.* 199: 11 | 247: 8 | 314: 1 |
 optimis, *abl.* 328: 6 |
 optimum. 162: 25 | 239: 23 |
 273: 23 | 403: 23 | 407: 27 |
 optimus. 250: 12 | 403: 9 |
 opulenta. 385: 11 |
 opulentæ. 337: 4 |
 opulenti, *gen.* 323: 25 |
 opulentia, *abl.* 75: 16 | 99: 9, 15 | 201: 4 | 210: 18 | 316: 14 | 318: 16 |
 opulentia. 78: 11 | 105: 4 |
 189: 1 | 304: 12 | 332: 4 |
 opulentiam. 209: 25 |
 opulentissimam. 179: 6 |
 opulentissimis, *ablat.* 114: 14 |
 opulentos. 294: 11 |
 opulentum, *neutr.* 82: 13 |
 opum. 408: 22 |
 opus. 118: 13 | 119: 25 | 120: 12 | 132: 7 | 185: 17 | 228: 17 | 386: 17 | opus est. 76: 5 | 162: 27 | 221: 26 |
 227: 9 | 273: 24 | 369: 13 |
 ora, *acc. vulgus.* 9: 11 | 162: 30 | 174: 11 | 240: 18 |
 296: 12 | 360: 6 | 395: 2 |
 orabant. 145: 10 | 288: 14 |
 R r r iij

I N D E X

370: 31 | 384: 11 |
 orabat. 313: 7 |
 oraculi. 72: 16 | 138: 1 | 141: 18 | 253: 2 |
 oraculis, *abl.* 253: 6 | 406: 1 |
 oraculo, *abl.* 72: 7 | 115: 12 | 196: 3 | 248: 15 | 327: 9 |
 oraculum, *acc.* 136: 9 | 139: 7 | 141: 3 | 254: 15 | 18 | 308: 16 |
 orae, *gen.* 105: 14 |
 oram. 82: 19 | 108: 3 | 109: 1 | 128: 21 | 129: 5, 12 | 338: 23 | *lirtus.* 73: 1 |
 orant. 308: 29 |
 orantes. 270: 23 |
 orantibus, *abl.* 133: 16 |
 orare. 101: 16 | 210: 22 | 241: 4 | 242: 7 | 244: 15 | 313: 14 |
 oratio. 157: 17 | 179: 6 | 228: 23 | 239: 22 | 249: 18 | 250: 4 | 292: 12 | 319: 9 | 406: 16 | 407: 15 | 412: 14 |
 oratione. 95: 6 | 175: 21 | 226: 11 | 249: 15 | 262: 6 |
 orationem. 226: 16 | 361: 27 | 397: 18 |
 orationi. 361: 15 |
 oratores, *acc.* 222: 3 |
 oratoribus, *abl.* 192: 12 |
 orbari. 255: 11 |
 orbatu. 249: 12 |
 orbe. 127: 3 | 168: 9 | 289: 6 | muniret aciem. 167: 2 |
 orbem. 230: 15 | 327: 17 | 334: 6 | 360: 25 | 370: 8 | 371: 19 | 379: 13 | 406: 14 |
 orbe temporum. 152: 4 |
 orbibus. 147: 2 |
 orbis, *gen.* 95: 10 | 114: 14 | 141: 7 | 292: 16 | 357: 22 | 372: 3 |
 orbitas. 247: 32 | 259: 5 |
 orbitatis. 310: 4 |
 orbis. 247: 34 |
 ordiar. 178: 7 |
 ordinabat. 92: 12 |
 ordinatis, *abl.* 167: 7 |
 ordinaverunt dii. 169: 15 |
 ordinavit, *composuit.* 269: 4 |
 ordine. 243: 19 | 244: 21 | 254: 2 | 323: 13 | 333: 13 |
 ordinem. 161: 22 | 291: 3 | 334: 8 | *fatum.* 212: 3 |
 ordinem cogitari sceleris. 257: 16 | ordinem egre ferebant. 394: 4 |
 ordines, *acc.* 71: 20 | 94:

14 | 99: 16 | 164: 21 | 169: 9 | 171: 13 | 173: 13 | 174: 9 | 276: 13 | 295: 16 | 348: 6, 22 |
 ordinibus, *abl.* 167: 8 | 220: 15 | 303: 14 | 315: 2 | 349: 22 |
 orditur. 409: 2 |
 ordo. 77: 19 | 295: 12 | 333: 12 |
 ore. 85: 23 | 137: 23 | 155: 26 | 175: 28 | 223: 4 | 378: 15 | 395: 17 | *vultu.* 85: 20 | 243: 1 |
 Orestae. 265: * 25 |
 oriente luce. 92: 10 | *subst.* 406: 10 |
 Orientem, *subst.* 128: 4 | 239: 29 | 257: 11 | 292: 16 | 299: 11 | 329: 6 | 389: 5 | orientem fortunam. 102: 22 |
 Orientis. 95: 9, 15 | 129: 5 | 149: 14 | 170: 18 | 184: 10 | 199: 24 | 204: 29 | 207: 26 | 226: 4 | 352: 2 |
 originem. 73: 10 | sui. 159: 23 |
 originis. 126: 14 | 281: 5 | 299: 14 |
 origo. 335: 20 |
 oris, *gen.* 134: 5 | 171: 32 | 313: 30 | 332: 12 | 345: 5 |
 Oritarum. 384: 26 |
 oritas. 383: * 4 |
 oritur. 190: 21 | 278: 3 | 360: 7 | 361: 16 | 369: 18 |
 oriundus. 159: 23 |
 ornamenta. 99: 13 | 179: 7 |
 ornamentum. 204: 1 |
 ornandis, *abl.* 168: 16 |
 ornari. 385: 18 |
 ornari. 333: 4 |
 ornata, *plur.* 105: 3 | 355: 20 |
 ornatu. 79: 22 |
 ornaverant. 123: 3 |
 ornaverat. 238: 8 |
 oro. 86: 2 | 207: 28 | 211: 21 | 412: 10 |
 Orobates. 159: 21 |
 orsi, *plur.* 226: 21 |
 Orsillos. 215: 15 |
 Orsines. 159: 22 |
 Orzinem. 384: 27 | 390: 30 |
 Orzines. 390: 18 | 391: 14 | 17, 19 |
 orsus. 117: 27 | 120: 5 | 132: 10 | 199: 31 | 209: 12 | 371: 15 | 407: 26 |
 orta. 130: 11 | 150: 9 | 164:

15 | 306: 14 | 307: 11 | 336: 8 | 354: 27 | 372: 24 |
 ortam. 305: 13 |
 ortis. 329: 2 |
 orto. 77: 16 | 124: 14 | 132: 15 | 307: 14 |
 ortu. 329: 4 |
 ortum, *subst.* 104: 6 | 139: 9, 13 | 153: 1 | 191: 14 | 232: 9 | 359: 9 | *adj.* 111: 3 | 155: 18 | 407: 13 |
 ortus, *subst.* *Ang.* 413: 2 |
 os, *oris*, *acc.* 264: 27 | 277: 4 | 309: 23 | 324: 8 | *os fluvii.* 330: 2 | 381: 13, 27 |
 os aliud annis aperit. 229: 11 | *os spelunca.* 300: 2 |
 ossa, *accus.* 297: 16 | 305: 9 |
 ossibus, *abl.* 255: 25 | 358: 28 |
 ostendam. 115: 17 | 276: 20 |
 ostendebant. 194: 10 | 344: 2 | 355: 15 | 363: 1 |
 ostendebat. 162: 22 | 301: 11 |
 ostenderat. 162: 11 |
 ostendere, *infin.* 182: 21 | 192: 26 | 253: 8 | 282: 25 | 315: 13 | 317: 5 | 327: 15 | 396: 11 |
 ostenderet. 171: 18 | 205: 6 | 270: 20 | 356: 1 | 369: 27 |
 ostenderit. 286: 20 |
 ostendero. 247: 11 |
 ostender. 294: 13 |
 ostendi, *infin.* 223: 6 | 289: 24 | 301: 32 | 345: 4 | 366: 5 | 370: 29 |
 ostendisset. 82: 22 | 152: 10 |
 ostendit, *prae.* 85: 21 | 87: 15 | 141: 9 | 150: 4 | 192: 8 | 243: 13 | 289: 14 | 291: 5 | 302: 3 | 313: 30 | 340: 16 | 342: 20 | 365: 23 | 375: 14 |
 ostendiris. 395: 20 |
 ostenditur. 183: 1 | *propositum.* 256: 10 |
 ostendunt. 197: 26 |
 ostensus. 108: 7 |
 ostentans. 113: 15 | 209: 24 | 276: 18 |
 ostentantes. 395: 2 |
 ostentare. 199: 11 | 298: 8 | 413: 16 |
 ostentatione. 340: 18 |
 ostentationem. 201: 7 |
 ostio Nili, *abl.* 136: 5 | 388: 10 |
 ostium fluvii, *acc.* 113: 6 |

VOCABULORUM.

otii. 259: 11 |
otio. 187: 12 |
otioſæ, dat. 143: 8 |
otioſi. 225: 7 |
otium, acc. 87: 14 | 153: 15 |
238: 20 | 328: 10 | 371: 11 |
oyans victoria. 134: 11 |
oyantes. 176: 22 | 360: 2 |
Oxarte. 312: 2 |
Oxartem. 311: 20 | 312: 5 |
Oxartes. 311: 24 | 376: 20 |
Oxartis. 397: 30 |
Oxathrem. 282: 19 |
Oxathres. * 97: 21 | 223: 16 | 282: 23 |
Oxathris. 105: 12 |
Oxo, abl. 274: 25 | 299: 9 |
Oxum. 273: 5 | 278: * 23 | 279: 23 | 299: 4 |
Oxycanus. 376: * 24 | 377: 1, 4 |
Oxydates. 223: 19 | 314: 12 |
Oxydracrum. 364: * 12 | 365: 21 | 366: 1 |

P.

PAbulo, abl. 275: 11 |
pabulum. 283: 3 | 292: 25 |
pacata, abl. 185: 11 |
pacati quidquam haud expectantes. 413: 28 |
pacaverat. 299: 15 |
pace. 156: 4 | 246: 23 | 294: 23 | 310: 25 | 412: 21 |
pacem. 117: 12 | 137: 10 | 156: 8, 15, 22 | 158: 6 |
pactis. 156: 6, 9 | 158: 10 | 254: 1 | 311: 32 | 378: 5 |
pacificantur. 302: 10 |
pacta, acc. 294: 25 |
pacti inducias. 70: 14 |
pactus ut abire liceret. 131: 9 |
Paonia. 162: 8 |
Paonium. 151: * 5 |
Palatyrion. 115: * 13 |
palam. 238: 12 | 258: 18 | 337: 13 | 395: 5, 9 | 413: 13 |
palantes, acc. 113: 15 |
palantibus. 215: 26 |
pallam. 79: 8 |
pallor. 83: 1 | 313: 31 |
pallmam. 359: 22 |

palmarum. 383: 18 |
palmis, abl. 383: 18 |
palmites, acc. 120: 15 |
palude. 354: 10 |
paludem. 137: 9 | 142: 6 | 143: 1 | 231: 5 | 354: 20 |
paludis. 231: 7 |
Pamphylia, abl. 414: 20 |
Pamphylia, * gen. 69: 3 |
Pamphylia. 194: 1 | 226: 23 |
panduntur. 300: 3 |
panem. 117: 6 | 317: 3 |
Paphlagonia, ablat. 414: 23 |
Paphlagoniam. 73: * 8 | 130: 2 |
Paphlagonum. 114: 3 |
papilla, nomin. 237: 3 |
par. 93: 11 | 102: 9 | 173: 16 | 223: 19 | 226: 3 | 237: 22 | 241: 3 | 291: 3, 6 | 297: 11 | 340: 10 | 343: 20 | famæ. 292: 8 |
parabant. 365: 21 |
parant. 333: 13 |
Parapamifadæ, plur. 269: * 13 |
parare. 159: 1 | 306: 6 |
pararetur. 243: 13 | 323: 1 |
parati. 253: 19 | 393: 3 | 403: 10 | acquirit. 95: 14 |
paras. 360: 25 |
parati. 294: 1 |
parat. 266: 22 |
parata, nom. sing. 125: 28 |
168: 35 | humanis ingeniis simulatio. 211: 1 | plur. 166: 9 |
paratam. 121: 15 | 178: 11 |
parate. 163: 14 |
parati, plur. 211: 8 | 234: 12 |
paratos. 209: 21 | 215: 5 | 319: 11 | 341: 21 | 381: 15 |
paratum, masc. 76: 11 | 108: 13 | 408: 18 | neut. 80: 3 |
paraturum, masc. 310: 18 |
paratus. 92: 9 | 212: 9 |
parabant. 115: 25 | 300: 34 | 354: 26 |
parabantur. 303: 11 |
parabat. 104: 12 | 309: 6 | 345: 10 |
parabili victu. 82: 23 | 222: 16 | 317: 5 |
Paratacene. 214: * 15 |
parcam salutem meam. 249: 2 | 327: 20 |
parcant. 273: 16 |

parcas auribus cave. 155: 3 |
parce. 325: 16 |
parcebat. 99: 14 |
parcere. 251: 2 | 266: 24 | 285: 17 |
parceret. 241: 6 | 265: 7 | 370: 32 | labori & periculo. 215: 5 |
parceretur. 270: 23 | 335: 3 |
parci, ve.. 350: 7 |
parcit. 251: 6 |
parcitur. 368: 19 |
parcius. 155: 16 | 349: 5 |
parco. 222: 16 | 317: 5 |
pardales, plur. 182: 17 |
paream animo meo & tempori. 250: 12 |
pareant. 407: 25 |
parebant. 121: 24 | 214: 4 |
parem, acc. 199: 18 | fama. 237: 6 | 292: 15 | 297: 3 | 384: 17 |
parens, pater. 156: 11 |
parent, indic. 155: 7 | 326: 17 |
parentandum esse majoribus illius urbis excidio. 201: 1 |
parentatum est iustæ iræ intermissione hostium. 368: 21 |
parentaturos duci omnium sanguine. 266: 32 |
parente patre. 102: 26 |
parentem patrem. 109: 6 | 141: 5, 10 | 314: 1 | marem. 170: 10 | 227: 4 |
parentes, subst. 186: 6 | 249: 16 | 253: 8 | 396: 16 | 405: 23 |
parentibus. 311: 3 |
parentis patris. 141: 10 | 247: 15 | 316: 22 | 324: 7 | 341: 10 | matris. 154: 8 | 192: 16 |
parentum, subst. 116: 13 | 227: 6 | 327: 21 | 355: 8 |
patere. 94: 3 | 235: 11 | 273: 15 |
pares, plur. 78: 4 | 175: 4 | 213: 14 | 216: 4 | 237: 24 | 284: 3 | 294: 20 | 396: 6 |
paret, indic. 152: 13 | subjunct. 158: 23 | 165: 11 |
pari, abl. 71: 8 | 74: 15 | 199: 3 | 265: 5 | 298: 28 | parimarte. 220: 17 |
par. 2. 370: 16 |
pariet. 207: 22 |
parietes. 185: 14 |
pariter. 87: 6 | 134: 23 | 161: 13 | 188: 15 | 215: 4 | 221: 10 | 222: 14 | 22 | 316: 5 |

I N D E X

- 395: 17 | 403: 20 | 404: 32 | 405: 10 | 409: 1 |
 Parmenio. 88: 4 | 94: 2 |
 129: 11 | 154: 1 | 157: 18 |
 162: 26 | 163: 15 | 164: 22 | 165: 8 | 174: 19 |
 23: 31 | 175: 7 | 177: 9 |
 247: 14 | 258: 18 |
 Parmenion. 266: 15, 20 |
 Parmenione. 85: 2 | 174: 26 | 176: 19 | 192: 30 |
 Parmenonem. 107: 10 | 163: 6 | 171: 17 | 202: 6 | 245: 2 | 246: 5 | 256: 2 | 265: 30 |
 Parmenioni. 94: 8 | 97: 3 | 167: 16 | 171: 20 | 257: 8 | 266: 8 | 267: 20 |
 Parmenionis. 86: 12 | 93: 25 | 144: 9 | 162: 2 | 239: 14 | 242: 32 | 245: 14 | 248: 1 | 249: 11 | 262: 23 | 265: 24 | 267: 15, 9, 18 |
 Paropamisadis. 376: 19 |
 parricida. 227: 19 | 327: 18 |
 parricidae, plur. 210: 27 | 251: 14 |
 parricidam. 249: 22 | 255: 1 | 324: 7 |
 parricidarum. 214: 5 | 326: 8 |
 parricidas. 228: 18 |
 parricidi. 85: 23 | 282: 16 |
 parricidio, abl. 212: 23 | 242: 5 | 251: 17 |
 parricidiis. 211: 32 | 247: 6 |
 parricidium, accus. 208: 12 | 215: 15 | 285: 2 |
 pars. 182: 11 | 192: 12 | 199: 23 | 237: 1 | 278: 24 | 324: 12 | 305: 20 |
 Parta, nom. sing. 207: 20 | 386: 1 | 407: 5 | abl. 214: 3 | 227: 5 | 266: 24 | 357: 21 |
 partam. 307: 7 | 407: 4 |
 partarum. 227: 7 |
 parte. 100: 7 | 141: 19 | 174: 16 | 168: 30 | 174: 5 | 179: 19 | 229: 7 | 297: 1, 12 | 329: 7 | 334: 16 | 340: 26 | 345: 1 |
 partem. 85: 6 | 109: 11 | 163: 16 | 210: 3 | 248: 20 | 255: 13 | 275: 11 | 404: 24 |
 partes. 114: 18 | 138: 9 | 145: 12 | 303: 3 |
 Partii, plur. 160: 6 | 205: 5 | 206: 2 |
 Partienem. 214: 5 | 223: 4 | 226: 24 | 228: 24, 27 |
 227: 16 |
 Parthorum. 160: 5 | 384: 19 |
 Parthos. 225: 4 |
 parti, dat. 406: 15 |
 partibus. 99: 3 | 159: 22 | 415: 7 | partibus simul adfuerunt. 146: 11 |
 particeps. 241: 13 | 242: 8 | 245: 11 | 247: 21 | 258: 5 | 259: 6 |
 participem, acc. 314: 6 | 323: 15 |
 participes, plur. 216: 9 | 248: 7 | 260: 20 | 266: 30 |
 participibus. 279: 31 |
 partim. 201: 4 | 279: 30 | 380: 26 |
 partiri. 128: 20 |
 partis, gen. 174: 20 | 176: 20 | 178: 8 |
 partitus. 383: 6 |
 partium. 114: 6 | 169: 1 | 344: 15 | partium suarum viris. 130: 3 |
 partium fortuna. 174: 30 |
 parto, abl. 272: 15 |
 parva. 116: 10 | 119: 15 | 227: 26 |
 parvam. 247: 2 |
 parui, praet. 264: 8 |
 parvis. 118: 6 | 380: 24 |
 parvissem. 264: 7 |
 paruit. 73: 10 | 133: 10 | 209: 16 |
 parumper. 398: 13 | 413: 29 |
 parvo, abl. 338: 18 |
 parvos. 105: 8 | 199: 27 |
 parvulum. 280: 14 |
 parvulus. 154: 15 |
 parvum. 144: 10 | 372: 11 | 413: 32 |
 Pasas. 411: 30 |
 Passigrim. 190: 21 |
 passa, form. 101: 20 |
 passim. 138: 8 | 150: 10 | 175: 27 | 201: 16 | 203: 8 | 281: 11 | 301: 15 | 314: 20 | 315: 18 | 336: 5 |
 passuros. 70: 9 | 409: 9 |
 passurum. 90: 15 | 135: 3 | 249: 26 |
 passus. 141: 21 | 374: 19 | 392: 5 |
 passas esse aves polenta. 144: 4 |
 pastorem. 196: 1 |
 pastu. 188: 2 |
 Paralliam. 378: 20 |
 pateant. 210: 18 | 294: 6 | 376: 14 |
 patebant. 123: 21 |
 patebat. 98: 14 | 175: 22 |
 214: 14 | 242: 50 |
 321: 13 | 339: 14 |
 patefacta. 355: 17 |
 patefacto. 369: 14 |
 patens vallis ad mare. 230: 13 |
 patentibus, abl. 159: 14 |
 pater. 141: 8 | 247: 31 | 253: 11 | 324: 7, 22 |
 patera, abl. 293: 2 |
 patere, imperat. 86: 2 | 370: 25 | inf. 130: 24 | 154: 2 | 210: 21 | 230: 6 | 289: 2 |
 preterentur. 115: 20 | 116: 14 | 309: 24 | 320: 7 | 365: 15 |
 patereris. 244: 28 |
 pateretur. 89: 19 | 237: 14 | 304: 9 | 313: 15 |
 pateris, abl. 140: 3 | 145: 21 | 338: 17 | verbum. ne pateris quidem vultum innocentis. 324: 30 |
 paternae, gen. 357: 13 |
 paternis, abl. 371: 10 |
 paternio, abl. 105: 10 |
 pater. 333: 3 | 415: 22 |
 pati. 103: 7 | 108: 12 | 112: 10 | 155: 11 | 164: 11 | 237: 23 | 238: 10 | 278: 17 | 294: 5 | 296: 15 |
 patiantur. 319: 28 |
 patiar. 85: 9 | 163: 10 |
 patiaris. 211: 22 |
 patiebantur. 94: 15 | 221: 5 |
 patiebatur. 235: 2 | 410: 26 |
 patiemini. 228: 5 |
 patienda. 301: 11 |
 patiens. 213: 7 | 355: 12 |
 patiens terrae. 185: 7 |
 patiens navium fluvius, capax. 191: 2 | patiens longarum navium, opportunum. 379: 6 | si patiens fuisset veri. 398: 12 | venenum patiens ungulae ungulae jumentum duntaxat. 416: 14 |
 patienter. 307: 12 | 324: 25 |
 patientia, abl. 112: 9 | 397: 30 | 407: 17 | patientia decoris. 390: 30 |
 patientiae. 397: 10 |
 patientiam verberum. 323: 22 |
 patientior. 204: 19 | belli quam quietis otiique, capax. 222: 10 |
 patientissimo. 325: 2 |
 patieris. 258: 10 |
 patietur. 253: 6 |
 patitur. 332: 16 |
 patiuntur.

VOCABULORUM.

patientur. 186: 6 |
 patraſter. 246: 25 |
 patre. 171: 22 | 257: 3 | 324: 9 |
 patrem, *nomen*. 90: 21 | 151: 19 | 233: 11 | 245: 2 | 253: 8 | 256: 14 | 306: 17 | 308: 15 | 318: 15 | 319: 3, 21 | 359: 23 |
 patres, *nomen*. 199: 23 | 323: 28 |
 patri. 237: 12 | 306: 19 | 309: 27 | 341: 9 |
 patria, *adject.* 83: 23 | *ſubſt.* 123: 1 | 199: 13 | 200: 11 | 204: 30 | 211: 20 |
 patriæ, *ſubſt.* 226: 8 | 249: 19, 22 | 262: 17 | 319: 29 |
 patriam. 151: 19 | 168: 19 | 200: 3, 9 | 226: 6 | 230: 6 | 249: 16 | 310: 7 | 319: 14 | 373: 5 |
 patrii, *plur.* 156: 1 | *gen.* 250: 6 | 252: 15 |
 patriis, *abl.* 272: 11 |
 patrio, *abl.* 77: 16 | 101: 17, 23 | 108: 12 | 111: 2 | 116: 12 | 132: 16 | 136: 8 | 141: 1 | 154: 18 | 171: 1 | 258: 16 | 297: 17 | 318: 8 |
 patrios. 155: 15 | 170: 12, 17 | 212: 17 | 237: 20 | 255: 19 |
 patris. 102: 17 | 257: 2 | 296: 18 | 306: 12 | 307: 21 | 313: 6 |
 patrium, *neut.* 78: 2 | 182: 18 |
 Patron. 209: 20 | 211: 7, 33 |
 Patrona. 211: 30 |
 Patronem. 211: 27 |
 paruit. 293: 6 |
 pauca. 97: 7 | 198: 24 | 245: 19 |
 paucæ. 172: 17 |
 paucas. 150: 15 |
 pauci. 99: 7 | 197: 27 | 200: 11 | 211: 18 | 228: 15 | 240: 25 | 278: 5 |
 pauciores. 80: 25 |
 pauciotibus. 119: 4 | 163: 2 |
 paucis, *abl.* 101: 6 | 149: 3 | 153: 6 | 168: 11 | 172: 2 | 175: 12 | 192: 11 | 196: 8 | 213: 14 | 216: 17 |
 pauciſſimis. 97: 24 |
 paucitas. 103: 16 | 380: 13 |
 paucitate. 128: 13 | 151: 4 | 169: 19 | 176: 25 | 302: 11 | 359: 21 |
 paucitatem. 80: 7 | 168: 23 |
 169: 8 | 216: 31 | 272: 14 | 302: 7 |
 paucitatis. 162: 4 |
 paucorum. 247: 4 |
 paucos. 101: 24 | 191: 10 | 237: 15 | 358: 20 |
 paventibus. 193: 5 |
 pavidas. 376: 11 |
 pavidus, *plur.* 90: 16 | 92: 13 | 349: 16 |
 pavidos. 167: 11 | 216: 8 |
 pavidum. 348: 21 |
 paulatim. 94: 15 | 121: 18 | 186: 10 | 237: 23 | 300: 3 | 307: 9 | 315: 21 | 323: 7 | 369: 19 | 373: 11 |
 paulisper. 86: 3 | 216: 2 | 221: 19 | 278: 6 | 318: 19 | 405: 8 |
 paulo. 82: 17 | 134: 7 | 178: 6 | 201: 20 | 226: 8 | 291: 17 | 359: 33, 37 | 370: 20 | paulo post. 210: 27 |
 paululum. 87: 5 | 118: 9 | 173: 25 |
 paulum. 206: 11 |
 pavonum. 354: 6 |
 pavor. 98: 15 | 161: 3 | 176: 13 | 216: 19 | 222: 20 | 311: 18 |
 pavore. 95: 16 | 104: 26 | 161: 10 | 164: 19 | 169: 21 | 175: 2 | 344: 7 | 348: 5 | 397: 5 |
 pavoris. 85: 21 | 100: 19 |
 paupertas. 294: 7 |
 paupertate. 76: 1 | 157: 19 |
 paupertatis. 111: 12 |
 Pausania. 260: 4 |
 Pausippus. 105: 21 |
 pax. 227: 7 |
 peccasse. 265: 4 |
 peccasset. 262: 21 |
 peccavimus. 228: 1 |
 peccora. 180: 2 | 293: 9 | 300: 16 | 303: 13 | 316: 5 | 342: 8 |
 pecoribus, *abl.* 200: 22 | 369: 33 |
 pecoris. 196: 8 |
 pecorum. 99: 1 | 182: 16 | 203: 8, 17 | 316: 8 | 349: 15 |
 pectora, *acc.* 149: 13 | 344: 6 |
 pectore. 308: 12 |
 pectori. 221: 18 | 309: 20 | 313: 6 |
 pectunt. 332: 11 |
 pectus. 271: 1 | 350: 2 |
 pectudes. 235: 1 |
 pectudum. 216: 23 | 288: 24 | 366: 9 |
 pecunia, *abl.* 69: 2 | 90: 18 | 103: 21 | 104: 18, 27 | 108: 9 | 114: 11, 13 | 158: 37 | 187: 7 | 214: 2 | 254: 17 | 302: 17 |
 pecunia. 105: 21 | 109: 7 | 182: 13 | 198: 16 | 201: 22, 27 | 223: 19 | 257: 18 | 352: 10 |
 pecuniam. 79: 22 | 104: 6 | 145: 13 | 157: 18 | 182: 26 |
 pedem. 175: 2 |
 pedes. 94: 16 | 101: 16 | 137: 5 | 144: 2 | 150: 1 | 151: 10 | 155: 24 | 185: 1 | 203: 4 | 270: 23 | 332: 8 |
 pedestrem. 115: 16 |
 pedestribus. 136: 1 | 198: 20 |
 pedestris. 93: 15 | 161: 1 |
 pedestrium. 187: 9 |
 pedibus, *abl.* 95: 21 | 183: 5 | 189: 11, 18 | 198: 26 | 233: 13, 15 | 289: 16 | 301: 4 | 414: 7 |
 pedirem. 159: 7 |
 pedires. 150: 3 | 159: 19 | 182: 24 | 230: 11 | 346: 15 | 413: 26, 27 | 414: 1 |
 pedi. 197: 7 | 280: 11 |
 pedibus. 146: 16 | 186: 20 | 296: 13 | 413: 34 |
 peditum. 74: 15 | 166: 5 | 186: 18 | 191: 4 | 193: 3 | 198: 5 | 202: 7 | 205: 16 | 298: 23, 26, 28 |
 pedum, *gen.* 183: 2 | 185: 10, 15 |
 pelles, *nomen*. 362: 14 | 375: 20 |
 pelibus. 214: 2, 10 | 291: 25 | 383: 14 |
 pellice. 378: 4 |
 pellicem. 387: 12 |
 pellices. 79: 21 | 179: 3 | 204: 14, 22 | 238: 9 | 313: 12 | 320: 23 |
 pellicibus, *abl.* 139: 6 |
 pellicum. 222: 13 | 333: 7 | 12 | 396: 12 |
 Peloponenses. 94: 4 |
 Peloponensium. 276: 6 |
 Peloponensibus. * *abl.* 69: 1 | 186: 21 |
 Peloponensium. 226: 20 |
 Pelasii. 113: * 6, 7 |
 Pelasium. 135: 23 | 136: 2 |
 penates. 168: 20 | 200: 8 | 227: 3 | 370: 14 |
 pendebant. 115: 2 | 355: 21 |
 pendens ex ancipiti mutatione temporum. 112: 21 |
 pendent. 332: 10, 20 |
 S f f

INDEX

pendentes. 129: 19 |
 pendenti. 173: 27 |
 pendentibus, *abl.* 141: 1 |
 pendere, *activ.* 73: 11 | *neut.*
 197: 4 |
 penderet, *neut.* 337: 23 | *activ.*
 343: 5 |
 pene, *adv.* 83: 4 | 245: 18 |
 247: 4 | 270: 6 | 300: 16 |
 316: 13 |
 penetrabant. 120: 15 |
 penetrandum. 88: 5 |
 penetrant. 330: 11 | *perue-*
niant. 91: 8 |
 penetrare. 361: 8 |
 penetrarent fuga. 83: 13 |
 penetraret. 193: 6 |
 penetrasse. 134: 4 | 369: 3 |
 penetrat. 113: 6 | 149: 7 |
 150: 3 | 228: 24 | pe-
 netrat interiora *Aegypti*.
 136: 8 |
 penetraverant. 153: 10 |
 penetraverat. 123: 19 |
 penetravere. 346: 19 |
 penetraverint. 225: 4 |
 penetravit. 232: 5 | 350: 3 |
 penitus, *adv.* 184: 11 | 216: 30 |
 270: 4 | 278: 4 | 312: 13 |
 pennas. 294: 15 | 302: 3 |
 pennis, *abl.* 138: 4 |
 pensabat, *cogitabat.* 85: 7 |
 pensando. 291: 24 |
 pensare vires suas. 311: 33 |
 pensaturi tanta beneficia
 exigua impensa thuris.
 318: 23 |
 pensiles horti. 185: 3 |
 penuria. 137: 1 | 239: 17 |
 268: 6 | 275: 4 | 277: 17 |
 pependunt, *neut.* 126: 10 |
 pependit ex te meus spiritus.
 85: 22 |
 pepercerant. 204: 21 |
 pepercerunt. 131: 10 |
 pepercisse. 250: 25 |
 pepercissemus. 228: 4 |
 pepercisti. 251: 10 |
 pepercit. 126: 11 |
 per. 190: 22 | 194: 10 |
 195: 5 | 203: 12 | 207: 28 |
 229: 5 | 299: 17 | per seria
 & ludum. 374: 11 |
 peracta, *abl.* 210: 23 |
 peragis. 265: 26 |
 peragrarare. 226: 4 |
 peragrassent. 83: 9 |
 peragratis, *abl.* 339: 7 |
 peragraverant. 384: 1 |
 perangusta. 300: 1 |
 perangusti, *plur.* 81: 3 |
 perangusto, 147: 5 |

percentsent. 152: 9 |
 percensuit. 318: 20 |
 perceptam. 152: 6 |
 percepturos. 250: 3 |
 percipere. 371: 9 |
 perciperes. 253: 14 |
 percipi. 72: 13 | 86: 28 |
 percipit. 217: 4 |
 percontabatur. 112: 2 |
 percontantibus, *abl.* 214: 11 |
 percontaretur. 243: 24 |
 percontari. 75: 10 | 211: 14, 29 |
 307: 8 |
 percontaris. 35: 21 |
 percontatur. 357: 5 | 370: 3 |
 percontatus. 243: 18 | 278: 19 |
 313: 3 |
 percerebuit. 225: 7 |
 perculerant. 150: 10 |
 perculsi. 192: 14 | 340: 1 |
 perculsis. 161: 7 | 171: 13 |
 174: 30 |
 perculosos. 177: 10 | 179: 11 |
 percurato, *abl.* 134: 11 | 286: 6 |
 percurrente metu pectora.
 161: 5 |
 percurrere suum quemque
 ordinem *factorum.* 212: 3 |
 percurrisse. 196: 2 |
 percurrisset. 352: 12 |
 percurrisset. 123: 24 |
 percurrit. 138: 10 | 309: 2 |
 columnas vitis auto cœ-
 lata *circumplectitur.* 333: 2 |
 percurrunt. 180: 6 |
 percusserant pectora pavore.
 344: 7 |
 percussit. 337: 20 |
 percussor. 158: 9 |
 percussorem. 109: 10 |
 percussurus. 313: 10 | 324: 23 |
 percutere. 308: 23 |
 Perdicca. 308: 23 | 347: 18 |
 354: 22 | 403: 10 |
 411: 19 | 414: 16 |
 Perdiccæ. 252: 19 | 403: 6 |
 407: 26 | 408: 9 | 409: 11, 14, 24 |
 410: 23 |
 413: 15, 35 | 414: 10 |
 Perdiccam. 119: 6 | 257: 1 |
 285: 16 | 286: 1 | 334: 15 |
 346: 10 | 408: 2, 3, 14 |
 409: 15 | 413: 18 |
 Perdiccas. 93: 24 | 177: 18 |
 246: 4 | 308: 28 | 406: 23, 27 |
 410: 6, 11 | 412: 17 |
 414: 3 | 415: 3 |
 perditis, *abl.* 302: 14 | 333: 11 |

II |
 perditos. 254: 17 |
 perdomita, *abl.* 389: 6 |
 perdomito, *plur.* 337: 1 |
 perdomito, *abl.* 359: 10 |
 406: 10 |
 perdomui. 226: 21 |
 perducendos. 264: 21 |
 perducere. 273: 2 |
 perducerem. 264: 4 |
 perduceret. 303: 13 |
 perduci. 317: 14 |
 perducit. 409: 11 |
 perducite. 300: 15 |
 perducitur. 154: 27 | 384: 23 |
 numquam fama ad
 liquidum. 358: 1 |
 perducti, *plur.* 298: 5 |
 perducto, *abl.* 414: 16 |
 perductum. 70: 10 | 77: 5 |
 perductus. 103: 19 | 282: 6 |
 perducuntur. 343: 9 |
 perduxerant. 239: 6 |
 perduxere. 126: 4 |
 perduxi. 264: 6 |
 peregrina, *abl.* 222: 17 | 252: 18 |
 peregrinam. 398: 5 |
 peregrinationi. 143: 8 |
 peregrini, *gen.* 165: 25 |
 peregrinis, *abl.* 223: 1 | 238: 11 |
 peregrino. 229: 19 |
 peregrinorum. 397: 16 |
 peregrinos. 76: 18 | 135: 8 |
 319: 13 |
 peregrinum, *acc.* 159: 28 |
 peregrinus. 187: 8 | 241: 10 |
 perennem. 239: 29 |
 perennes. 336: 1 |
 perenni. 300: 20 |
 perennium aquarum. 304: 14 |
 perfectam. 183: 7 |
 perfecto, *abl.* 162: 17 |
 perfectum. 286: 17 |
 perfer. 265: 28 |
 perferemus. 292: 13 |
 perferendam. 110: 7 |
 perferendum. 273: 24 |
 perferre. 292: 4 |
 perferent. 360: 4 |
 perferret. 370: 4 |
 perferretur. 225: 12 | 243: 9 |
 perferantur. 276: 11 |
 perfidi. 212: 13 |
 perfidia. 131: 19 | 279: 18 |
 perfidiae. 89: 24 | 342: 6 |
 perficere. 365: 12 |
 perforaretur. 295: 27 |

VOCABULORUM.

perforata, *neut.* 220: 9 | 360:
30 |
perforata, *abl.* 205: 2 |
perfracta. 410: 9 |
perfregant. 367: 12 |
perfregere. 296: 5 | 368:
17 |
perfringebar. 132: 13 |
perfringens. 203: 6 |
perfugerat. 297: 13 |
perfugit, *part.* 239: 27 |
perfulsum. 82: 20 |
perfusus. 213: 9 |
pergam. 142: 4 |
pergat. 90: 4 |
pergere. 193: 6 |
pergit. 137: 12 | 179: 8 | 242:
20 | 279: 26 |
perlata, *fam.* 303: 17 | 368:
16 | 404: 26 |
perlato, *partic. abl.* 213: 25 |
perlaturus. 267: 24 |
perlecta, *abl.* 85: 20 |
perlustans. 237: 6 |
periclitantibus. 339: 30 |
periclitantis. 262: 7 |
periclitantium. 264: 28 |
periclitati. 360: 17 |
pericula. 209: 24 | 370: 27 |
406: 8 |
periculi. 133: 15 | 148: 11 |
207: 32 | 211: 5 | 249:
27 | 252: 2 | 265: 11 |
301: 15 | 305: 10 | 323:
22 |
periculis. 92: 3 | 204: 7 |
249: 11 | 359: 12, 21 | 370:
11 |
periculo, *abl.* 84: 22 | 125:
12 | 131: 25 | 135: 14 |
162: 28 | 176: 26 | 177: 1 |
215: 1 | 244: 30 | 245:
23 | 345: 19 | 378: 2 |
periculosa. 252: 26 |
periculosus, *adv.* 162: 7 | 263:
27 |
periculofum, *neut.* 156: 24 |
212: 19 | 240: 11 |
periculum. 89: 29 | 133: 7 |
144: 14 | 167: 23 | 173: 21 |
176: 21 | 196: 19 | 339:
24 | 344: 16 | 370: 16 |
periculum sui facere. 149:
3 | cui non periculum sit
etiam ab invalido. 292:
26 | periculum virium fe-
cerunt inter se. 294:
21 |
Perilæus. 411: 31 |
perimar. 180: 3 | *destruere.*
185: 12 |
perinde. 318: 3 |
petire. 212: 7 | 252: 4 | 264:
7 | 323: 30 |
periretis. 327: 21 |
perisse. 369: 27 |

periti, *plur.* 121: 24 |
peritis, *abl.* 217: 1 | 278: 5 |
378: 24 | 379: 3 | 382:
10 |
peritissime, *adv.* 177: 7 |
peritissimos. 152: 3 |
peritissimus. 117: 7 | 162:
26 |
peritos. 194: 10 |
peritum. 75: 9 | 101: 3 |
perituri, *plur.* 125: 22 |
periturus. 252: 10 |
peritus. 194: 14 | 339:
3 |
permetitur. 148: 7 |
permisere. 76: 14 | *permi-*
tere se regi, dedidere. 70:
17 |
permissem. 325: 22 |
permisissent. 86: 6 |
permisisset. 242: 19 |
permisit. 190: 16 | 192: 28 |
267: 8 | 316: 11 |
permisla, *nom. fam.* 190: 1 |
permisla, *abl.* 204: 9 |
permisso. 341: 12 | 405:
28 |
permisum. 102: 8 | 110:
13 | 141: 14 | 272: 9 |
permisuri. 289: 14 |
permittit. 100: 16 |
permittas. 262: 2 |
permittent. 343: 2 |
permittente. 342: 15 |
permittente. 342: 4 |
permittent. 267: 5 |
permittent. 101: 17 | 176:
15 | caput suum flumini.
379: 4 |
permittis. 324: 27 |
permittit. 101: 23 | 281:
6 |
permittunt seiplos ditioni.
233: 25 |
permulceat. 227: 10 |
permulcere. 226: 11 |
permutandis stationum vi-
cibus, *abl.* 321: 16 |
permutandus. 111: 18 |
permutet. 157: 13 |
perniciabilis. *nix. oculis.*
270: 13 |
perniciæ. 289: 1 | 339:
33 |
perniciem. 84: 22 | 158: 8 |
164: 3 | 208: 25 | 210: 18 |
390: 33 | 414: 13 |
perniciosa. 318: 5 |
pernicissimos. 300: 15 |
pernicitas. 291: 4 | 354:
19 |
pernotus. 374: 10 |
perofus. 213: 18 |
perpellere. 192: 6 |
perpendere sera estimatione.
162: 2 |

perpendimus, *part.* 309: 11 |
perpeffa, *plur.* 387: 9 |
perpeffus. 300: 21 |
perpeti. 84: 23 | 212: 16 | 256:
15 | 408: 13 |
perpetiebantur. 381: 7 |
perpetrata, *sing.* 266: 29 |
perpetrato, *abl.* 164: 9 | 228:
19 |
perpetuo. 150: 17 | 176: 27 |
196: 9 | 230: 12 | 233: 9 |
259: 19 | 344: 15 | 379:
8 | *continua.* 232: 2 |
perpetuam. 197: 17 | 394:
24 |
perpetuis, *ablat.* 202: 11 |
279: 9 | jugis montium.
194: 18 |
perpetuo, *abl.* 96: 8 | 270: 6 |
271: 1 |
perpetuum. 195: 13 | 207: 31 |
272: 2 | 318: 6 | 371: 9 |
dorsum montium. 192:
32 |
perpetuus. 311: 8 |
perplexæ, *adv.* 319: 9 |
perpetandi. 222: 12 |
perpulis. 113: 16 | 237: 15 |
221: 8 |
Perse, *plur.* 91: 1 | 98: 17 |
114: 7 | 173: 7 | 16 | 174: 1,
9 | 176: 31 | 213: 1 | 230:
7 |
Perseadas. 390: 9 |
Perseadis. 201: * 27 |
Perseadum. 202: 1 |
persealutatus. 403: 3 |
Persearum. 74: 11 | 77: 12, 16 |
96: 9 | 97: 5 | 100: 6 |
112: 22 | 113: 10 | 130:
14 | 145: 17 | 153: 3 |
164: 1, 12 | 169: 26 |
173: 4 | 177: 3 | 190: 9 | 209:
24 |
Perseas. 112: 15 | 159: 21 | 167:
30 | 171: 30 | 208: 19 | 209:
22 | 228: 20 |
Persepolis, *abl.* 204: 3 |
Persepolim. 129: 4 | 198:
7 |
Persepolis. 202: 3 |
persequabantur. 104: 24 |
persequabatur. 221: 11 |
persequendi. 264: 8 |
persequendos. 245: 7 | 293: 7 |
317: 15 |
persequendum. 153: 12 | 265:
25 | 279: 16 |
persequendus. 158: 9 |
persequens. 277: 11 |
persequentium. 196: 21 |
persequi. 91: 3 | 98: 25 |
205: 17 | 357: 16 | 370:
23 |
persequimur. 325: 9 |
persequuta. 216: 27 |
§ ff ij

INDEX

- persequenti, plur. 106: 4 |
207: 4 | 209: 15 | 349: 4 | 361: 3 |
persequutis, abl. 112: 16 |
persequutus. 177: 11 | 365: 29 |
Peries. 88: 21 | 223: 20 |
perseverabant. 130: 9 | 407: 16 |
perseverabat. 237: 13 |
perseverabo. 359: 35 |
perseverante. 243: 25 |
perseverantem. 242: 11 |
obluctari. 308: 24 |
perseverantis. 340: 16 | 364: 5 |
perseverare. 102: 16 |
perseverarent. 301: 32 | 359: 29 |
perseveraret. 120: 20 | 165: 8 | 209: 8 | 328: 8 | 349: 29 | 397: 15 |
perseveras. 360: 18 |
perseverassent. 322: 15 |
perseverasset. 177: 13 | 363: 8 |
perseveraverant. 303: 7 |
perseveravit. 171: 32 | 202: 10 | 296: 15 |
perseverem. 85: 7 |
perseveret. 308: 29 |
Perfica, abl. 112: 13 | 390: 9 |
Perficæ. 101: 3 | 114: 11 |
194: 14 | 237: 22 |
Perficam. 77: 10 | 237: 26 |
360: 31 |
Perficus, abl. 238: 8 |
Perfico, abl. 71: 2 | 77: 5 |
191: 3 |
Perfide. 186: 6 |
Perfidem. 99: 6 | 170: 19 |
191: 6 | 192: 33 | 193: 1 |
194: 15 | 196: 4 | 205: 14 | 226: 24 | 293: 8 |
Perfidis. 152: 9 | 189: 19 |
200: 25 | 201: 5 | 202: 8 |
203: 14 | 370: 14 |
Perfis, nom. 194: 17 |
Perfis, dat. 73: 11 | 95: 11 |
130: 17 | 159: 23 | 162: 13 | 196: 2 | 203: 16 | 223: 7 | 352: 8 |
perfolvant. 254: 20 |
perfolveret. 239: 18 |
perfolvisi. 282: 7 |
perfolutis, abl. 159: 5 |
perfoluturum. 298: 26 |
personabat regia plantibus. 403: 13 |
perspectam. 212: 26 |
perspexit. 309: 13 |
perspici. 161: 22 | 241: 19 |
persisterat. 134: 7 |
persistissent. 322: 13 |
perstricta, fœm. 100: 14 |
perstrictum, neut. 98: 8 |
perstrinxerat horrore. 207: 33 |
persuaserat. 373: 10 |
persuasum. 212: 1 |
pertasum. 396: 5 |
perterriti, plur. 136: 4 |
perterritos. 175: 2 |
perterritum. 261: 6 |
perterritus. 272: 11 | 336: 6 |
411: 27 |
perricam. 188: 13 |
pertinacia, abl. 285: 21 |
340: 17 | 350: 6 | 356: 6 |
pertinaciam. 285: 9 |
pertinacius, adv. 267: 6 | re-
mis everberatium mare. 122: 2 |
pertinax. 208: 18 | 322: 11 |
vis mali disjuncta. 315: 9 |
petrinebat, attingebat. 94: 2 |
petrinens. 410: 2 |
petrinens. 307: 24 |
petrinens. 128: 16 |
petrinens, acc. 245: 19 |
petrinere. 168: 5 | 323: 3 | ad
stabilendum regnum con-
ducere. 316: 25 |
petrinet. 257: 12 | 269: 7 |
324: 14 | ad rubrum ma-
re. 195: 2 |
pettulerat. 362: 2 |
pettulit. 270: 11 |
petturbat. 290: 10 |
petturbationis. 243: 1 |
petturbato. 258: 9 |
pervaserat fama tanti mali. 404: 25 |
perveheret. 319: 24 |
pervelim. 395: 15 |
pervenerant. 96: 10 | 167: 17 | 175: 15 | 407: 16 |
pervenerat. 87: 12 | 89: 9 |
133: 15 | 147: 14 | 174: 29 | 176: 8 | 206: 1 | 233: 2 | 268: 8 | 297: 18 | 395: 10 | 315: 30 |
pervenerunt. 92: 10 |
perveniunt. 193: 13 | 365: 9 |
perveniebat ira jurgantium ad manus. 380: 22 |
pervenimus, prat. 359: 9 |
361: 11 | 370: 12 |
pervenire. 265: 29 | 292: 23 |
perveniret. 243: 25 |
perveniri. 379: 19 |
pervenisse. 168: 18 | 277: 11 | 334: 12 | 372: 7 | 393: 7 |
pervenisset. 248: 5 |
pervenit, prer. 88: 3 | 105: 7 | 104: 4 | 135: 17 |
148: 12 | 175: 18 | 185: 2 | 190: 11 | 241: 12 | 298: 24 | 335: 6 |
perveniant. 266: 3, 28 |
perveniam. 99: 12 | 170: 7 |
215: 8 | 232: 5 | 270: 27 |
275: 7 | 280: 14 | 283: 27 | 299: 4 | 301: 5 | 312: 24 | 336: 19 | 339: 33 |
362: 11 | 376: 4 | 378: 20 |
perviam. 311: 7 |
pervicacioris iræ fuit. 320: 19 |
pervicacis. 397: 16 |
pervicacius, adv. 407: 17 |
408: 5 |
pervicax. 379: 1 |
pervigilandi. 222: 12 |
pervios. 194: 16 | 337: 17 |
perungebant artus. 274: 30 |
perurebat. 123: 20 |
pessimorum. 318: 10 |
pessimum, nom. 209: 5 |
pestiferum, nom. 416: 15 |
pestilentia. 184: 35 | 6 |
pestis, malum. 123: 18 | 315: 25 |
periculis. 134: 17 |
petas. 156: 24 |
petebant. 175: 23 | 216: 18 |
239: 14 | 304: 6 | 345: 19 |
petebat. 108: 9 | 128: 2 |
214: 5 |
petebatur. 192: 5 | 241: 16 |
345: 22 | 349: 19 | 366: 15 |
petebat. 15 |
petendā. 199: 9 |
petendos. 379: 26 |
petendum. 200: 12 | 283: 3 |
petentes. 70: 18 | 137: 11 |
398: 17 |
petere. 123: 24 | 125: 26 |
136: 2 | 237: 13 | 249: 2 |
255: 29 | 312: 35 | nota di-
verticula. 104: 25 | re-
gem insidiis. 154: 2 | pe-
tere, ira. 214: 16 |
petere. 111: 4 | 199: 7 |
352: 7 | 367: 8 |
peteret. 146: 4 | 149: 5 |
156: 9 | 158: 6 | 319: 13 | 365: 13 |
peti. 152: 1 | celum vanis
cogitationibus. 151: 19 |
praesidium petieram, quasie-
ram. 248: 23 |
petieramus. 325: 17 |
petieras. 110: 2 |
petierit, quasierit. 267: 7 |
petisset. 131: 22 |
petiit. 119: 7 | 202: 9 | 324: 24 |

VOCABULORUM.

petimus. 209: 1 |
 petisti. 293: 9 |
 petir. 103: 14 | 143: 3 | 131: 10 |
 158: 21 | 333: 4 |
 petita, *abl.* 156: 4 | 404: 11 |
 petitur. 140: 2 |
 petituri. 210: 10 | 338: 16 |
ieturi. 211: 20 |
 petituros. 200: 14 | 274: 21 | 412: 15 |
 petiturum. 146: 8 | 178: 13 |
 petiturus. 159: 4 | 178: 11 |
 317: 12 |
 petiverat. 213: 17 |
 petivere. 99: 7 |
 petiverunt. 203: 12 | 237: 17 | 311: 23 | conati sunt. 407: 22 |
 petra. 299: 15, 18 | 300: 22 | 303: 2 | 311: 6 | 339: 8 | 340: 21 |
 petrae, *sing.* 301: 9, 17 | 302: 16, 18 | 311: 23 | 340: 15 |
plur. 95: 3 |
 petram. 69: 7 | 300: 34 | 301: 33 | 302: 9 | 311: 13 | 340: 24 |
 petras. 240: 24 |
 petris, *abl.* 95: 14 | 193: 8 | 228: 31 |
 petuntur. 405: 19 |
 Peucestas. 368: 2, 10, 13 |
 Peucestem. 143: 9 |
 Peucolas. 242: 24 | 298: 23 |
 Peucolaum. 247: 16 |
 phalange. 215: 19 | 228: 28 | 297: 17 | 312: 12 | 334: 20 |
 phalangem. 75: * 18 | 93: 22 | 96: 12 | 149: 1 | 162: 9 | 165: 23 | 172: 9 | 201: 3 |
 phalangi. 93: 11 |
 phalanx. 165: 22 | 230: 10 | 281: 9 | 348: 7 | 349: 3 | 409: 32 | 413: 25 |
 Pharnabazi. 105: 14 | 131: 1 |
 Pharnabazo. 76: 19, 20 |
 Pharnabazum. 130: 23 |
 Pharnabazus. 114: 10 | 120: 6, 15 |
 Pharo. 142: * 6 |
 Pharrasios. 356: * 22 |
 Phasim. 236: * 3 |
 Phegelam. 356: * 19 |
 Phegelas. 356: 14 |
 Philagus. 166: * 1 |
 Philippi regis. 141: 11 | 233: 6 | 238: 11 | 260: 3 | 306: 3 | 409: 21 |
 Philippo rege. 259: 7 | 378: 3 | 395: 32 | 408: 23 | *Aridaeo.* 409: 25 | 414: 8 |
duce quodam. 166: 5 | 241: 10 | 390: 6 | *medico.* 253:

19 |
 Philippum medicum. 85: 18 |
 86: 21 | *regem.* 109: 6 | 151: 19 | 233: 1 | 256: 14 | 307: 2 | 405: 24 | *Aridaeum.* 409: * 11, 19 | *praefectum.* 390: 5 |
 Philippus. 84: 17 | 86: 13 | *medicus.* 134: 2 | *rex.* 95: 17 | 372: 14 | *Aridaeus.* 412: 3 |
 Philota, *abl.* 129: 10 | 244: 4 | 258: 13 | 262: 22 |
 Philota. 165: 21 | 244: 9, 22, 28, 31 | 249: 21 | 254: 5 | 261: 1 | 263: 4 | 264: 24 | 266: 24 | 414: 20 |
 Philotam. 197: 5 | 243: 23, 24 | 244: 6 | 245: 18 | 246: 11, 21 | 248: 7, 10 | 249: 6, 15, 22 | 258: 11 | 259: 1 | 260: 16 | 262: 26 |
 Philotas. 188: 5 | 189: 16 | 197: 32 | 239: 17 | 243: 3 | 244: 1, 20 | 245: 28 | 246: 14 | 247: 16, 22, 27 | 248: 21 | 249: 27 | 250: 2, 9 | 256: 7 | 258: 3, 8 | 260: 1 | 261: 3 | 262: 20 |
 Phoenice. 115: 3, 20 | 414: 19 |
 Phoenicen. 110: 8 | 226: 24 |
 Phoenices. 129: 2 |
 Phradagem. 232: 14 | 374: 10 |
 Phradates. 159: 25 | 391: 23 |
 Phradati. 233: 2 | 235: 11 |
 Phrataphernem. 384: 19 |
 Phrataphernes. 232: 11 |
 Phratapherni. 314: 9 |
 Phrygia. 71: 5 | 414: 21 |
 Phrygiamo. 226: 23 | 414: 22 |
 Phrygum. 72: 10 |
 pia. 228: 20 |
 pie, *adv.* 319: 1 | 397: 12 |
 pieras. 405: 23 |
 pietate. 97: 24 | 190: 5 |
 pietati. 101: 1 |
 pie:atis. 244: 27 | 263: 2 | 397: 23 |
 pigebat. 278: 5 |
 pigebit. 407: 19 |
 pignora. 170: 10 | 199: 29 |
gratiam. 233: 7 |
 pignore. 298: 18 | 312: 6 |
 pignori. 396: 12 | vitam futuram. 298: 19 |
 pignoribus, *abl.* 169: 1 | 233: 20 |
 pignus, *acc.* 244: 18 | 265: 16 | 317: 4 | 371: 4 |
 pignus reconciliari animi.

251: 9 | *argumentum.* 251: 20 |
 pigre, *adv.* 208: 29 |
 pigri, *plur.* 359: 11 | 371: 12 |
 pigriores, *acc.* 249: 19 |
 pigritia. 315: 8 |
 piissimi, *vocat.* 371: 2 |
 pila muralia, *acc.* 338: 13 |
 pilae, *plur.* 185: 5 |
 pilas. 185: 6 | 193: 2 |
 Pinari. 103: 13 |
 Pinaram. * 91: 6 | 92: 24 |
 pingue. 228: 30 | 275: 9 |
 pingui. 180: 2 |
 pinnae. 366: * 12 |
 pinnae. 76: 6 |
 piratici lembi. 130: 17 | 131: 3 |
 piraticis, *abl.* 130: 20 | 145: 19 |
 pisce. 275: 4 |
 pisces, *acc.* 231: 4 |
 piscibus, *abl.* 383: 16 |
 Pidas, *acc.* 226: 23 |
 Pithon. 377: 13 | 409: 2, 14 | 414: 26 |
 pium. 199: 32 | 245: 11 |
 placaret. 313: 5 |
 placebat. 84: 22 | 255: 6 | 335: 17 | 338: 16 | 339: 8 | 407: 15 | 410: 20 |
 placere. 262: 27 | 273: 4 | 408: 1 |
 placeret. 157: 8 | 199: 8 | 222: 2 |
 placet, *indic.* 157: 2 | 244: 27 | 408: 16 | 413: 20 |
 placide. 81: 9 | 173: 25 |
 placidius, *adv.* 227: 23 |
 placido. 70: 2 |
 placidum, *acc.* 329: 2 | 379: 6 |
 placuisset. 191: 11 |
 placuit. 210: 6 | 257: 6 | 321: 11 | 339: 25 | 369: 33 | 414: 17 |
 plaga, *regione.* 225: 2 | 330: 12 |
 plaga, *vulnera, plur.* 377: 28 |
 plagam, *regionem.* 149: 14 |
 plana, *plur.* 228: 15 | 234: 13 | 329: 1 |
 planctibus, *abl.* 403: 13 |
 planctu. 99: 14 | 100: 16 |
 planctus. 213: 29 |
 planiora, *acc.* 197: 15 |
 planitie. 161: 19 | 163: 3 |
 planitiem. 81: 4 | 235: 8 |
 planities. 148: 5 | 169: 2 | 195: 3 | 239: 6 | 413: 30 |
 planum, *neut. acc.* 220: 3 |
 platani. 195: 9 |
 Plato. 205: 16 |
 planstra, *acc.* 225: 11 |
 planstris, *abl.* 334: 19 |
 311 iii

INDEX

plausus, *nom. sing.* 381: 20 |
 plebe. 145: 12 | 391: 8 |
 408: 27 |
 plebis. 373: 6 |
 plena, *plur.* 105: 4 | 179: 5 |
 pleni, *plur.* 170: 21 |
 pleno, *abl.* 278: 20 |
 plenos. 359: 7 |
 plenum, *masf.* 86: 5 |
 plenus. 365: 26 | 409: 2 |
 pleraque, *acc.* 112: 13 | 120: 16 | 122: 3 | 130: 1 | 145: 18 | 153: 16 | 162: 22 | 188: 8 | 415: 19 |
 pleraque. 165: 8 |
 plerique. 92: 19 | 176: 9 | 182: 29 | 234: 27 | 249: 24 | 250: 2 | 253: 13 | 416: 7 |
 plerisque. 111: 12 | 144: 5 | 171: 24 | 222: 15 | 232: 22 | 394: 14 | 408: 26 |
 plerisque. 123: 22 | 150: 10 | 198: 4 | 234: 25 |
 plerumque. 87: 3 | 233: 13 | 309: 10 | 404: 17 |
 ploratu. 361: 16 | 403: 12 |
 ploratus, *subst.* 369: 18 | 406: 22 |
 plura, *acc.* 124: 2 | 147: 1 | 173: 14 | 246: 18 | 360: 27 |
 plures, *acc.* 124: 4 | 125: 4 | 168: 12 | 171: 10 | 172: 2 | 173: 16 | 174: 10 |
 pluribus. 74: 34 | 134: 15 | 144: 10 | 184: 2 | 192: 11 | 198: 13 | 250: 5 | 267: 4 |
 plurimo, *abl.* 220: 10 |
 plurimum. 270: 13 |
 plurimum. 153: 11 | 194: 8 | 242: 21 | 342: 24 | 406: 6 |
 plurimus. 134: 3 |
 pluris. 206: 13 |
 plurium. 159: 19 |
 plus. 85: 20 | 238: 13 | 406: 6 |
 plusquam. 250: 21 |
 plateis, *abl.* 191: * 15 |
 Pythagoras. 120: 23 |
 poculis, *abl.* 308: 20 | 385: 24 |
 poculo, *abl.* 85: 15 | 278: 20 |
 poeulum, *acc.* 85: 17 | 273: 17 | 375: 8 |
 poena. 106: 4 |
 poenae. 285: 3 |
 poenam. 253: 26 | 255: 22 | 347: 7 |
 poenas, 113: 18 | 141: 10 |

164: 2 | 205: 12 | 228: 7 |
 264: 7 | 396: 18 |
 poeni, *plur.* 116: * 13 | 123: 1 |
 poeniteat. 163: 11 | 199: 10 | 251: 19 |
 poenitebat. 409: 26 |
 poenitentia, *abl.* 76: 15 | 245: 1 | 328: 9 |
 poenitentiae. 200: 21 | 210: 2 | 375: 13 |
 poenitentiam. 210: 13 | 309: 18 | agebat. 323: 11 |
 poenitere. 312: 1 |
 poetarum. 70: 2 |
 Polemon. 260: 16 |
 Polemonem. 143: 10 | 264: 15 |
 polenta. 144: 3, 4 |
 polliceantur. 233: 22 |
 polliceatur. 158: 24 |
 pollicebantur. 280: 13 | 304: 9 |
 pollicebatur. 84: 3 |
 pollicentes, *acc.* 353: 7 |
 pollicentur. 352: 11 |
 pollicerentur. 297: 4 | 304: 6 |
 polliceretur. 242: 18 |
 polliceri. 226: 10 | 370: 10 |
 pollicetur. 255: 26 | 282: 23 |
 Polluce. 318: * 15 |
 Polydamanta. 265: 16 |
 Polydamante. 171: 19 |
 Polydamas. 265: 34 | 266: 4, 30 |
 Polysperchon. 163: 4 | 165: 25 | 317: 17 | 320: 9 | 338: 23 |
 Polysperchonte. 197: 6, 31 |
 Polysperchonti. 320: 17 |
 Polystratus. 217: 1 |
 Polytimerum. 297: * 23 |
 pomorum. 232: 7 | 336: 1 |
 pondere. 185: 13 | 189: 7 | 333: 9 |
 ponderis. 390: 16 |
 pondus. 106: 1 |
 ponebat. 413: 9 |
 ponere. 325: 10 | 390: 2 |
 poni. 394: 19 |
 ponimus. 80: 14 |
 pons. 176: 11 | 184: 9, 13 | 279: 10 |
 pente. 175: 15 | 357: 30 |
 junxit amnem. 148: 2 |
 pontem. 175: 13, 16 | 176: 9 | 198: 22 |
 pontibus, *abl.* 121: 11 | 149: 1 |
 Ponticas. 415: 1 |
 Pontico mari. 71: * 8 | 275: 13 |
 Ponticum, *acc.* 269: 6 | 272: 3 |

3 |
 ponunt. 199: 14 |
 poplitibus, *abl.* 221: 13 | 367: 17 |
 populabantur. 383: 6 |
 populante. 153: 13 |
 populantium. 96: 2 |
 populares, *acc.* 285: 1 | 298: 21 | 332: 11 | 342: 17 | 392: 12 |
 popularetur. 109: 5 | 147: 11 |
 popularibus. 145: 7 | 212: 5 | 229: 23 | 311: 4 | 356: 14 | 357: 12 |
 popularium. 110: 12 | 212: 22 | 222: 1 | 229: 19 | 373: 1 | 376: 25 |
 populationem. 411: 24 |
 populationibus, *abl.* 80: 23 |
 populator, *nom.* 80: 23 |
 popularos. 83: 10 |
 populatur. 378: 22 |
 populi, *gentes.* 195: 9 | 208: 23 | 376: 2 |
 populos. 162: 6 |
 populus. 383: 1 | 408: 22 | 412: 27 |
 Pori. 344: 24 | 357: 13 | 390: 4 |
 Porc. 342: 12 | 353: 6, 11 |
 porrigens. 278: 19 |
 porrigentis dexteram. 117: 22 |
 porrigis. 293: 10 |
 porrigit. 294: 16 |
 porta, *abl.* 130: 12 | 133: 11 |
 portabant. 104: 18 | 150: 7 | 215: 13 | 275: 6 |
 portabat. 384: 12 |
 portae, *plur.* 355: 14, 17 |
 portam. 154: 25 | 281: 8 |
 portantes, *acc.* 104: 16 |
 portantium. 106: 3 |
 portare. 196: 25 |
 portarent. 278: 20 |
 portati. 279: 3 |
 portas, *nom.* 377: 18 |
 portaverant. 204: 27 |
 portendere, *infin.* 77: 7 | 117: 10 | 290: 3 |
 portenderentur. 288: 14 |
 portendi, *infin.* 133: 7 | 152: 9 |
 pro portione. 353: 4 |
 portis, *abl.* 354: 9 |
 portum. 125: 7 | 19 | 131: 1 | 393: 2 |
 portus, *gen.* 150: 22 | 151: 3 | *acc.* 129: 9 | 382: 9 |
 Porum. 344: 33 | 362: 3 |
 Porus. 358: 28 |
 polcentis. 263: 15 |
 polcere. 226: 10 |

VOCABULORUM.

posceret. 215: 14.
posita. 119: 15 | 164: 4 |
215: 3 | 233: 16 | 407:
23 | 409: 31 |
positam. 84: 24 | 163: 5 |
positis, *abl.* 113: 12, 13 |
166: 8 | 194: 6 | 213: 1 |
308: 20 | 335: 7 | castris.
74: 5 | 364: 11 |
positio. 243: 12 | 310: 2 |
positio magis rege quam
effuso. 349: 26 |
positum, *acc.* 245: 4 | 252:
21 | 354: 7 |
posituros. 412: 1 |
posse. 128: 11 | 129: 6 | 130:
24 | 147: 12 | 189: 15 |
196: 9 |
possedisse. 157: 15 |
possent. 118: 18 | 132: 10 |
167: 5 | 171: 25 | 201: 10 |
215: 21 | 295: 17 |
possessio. 227: 7 | 326: 31 |
possessione. 390: 12 |
possessionem. 227: 2 |
possessionem certo iure. 112:
19 |
posset. 117: 17 | 131: 15 | 162:
4 | 166: 6 | 200: 23 | 212:
12 | 228: 5 | 248: 6 |
possidebat. 108: 4 |
possideo. 371: 18 |
possideret. 227: 19 |
possim. 112: 10 | 151: 2 | 207:
9 |
possimus. 407: 5 |
possint. 163: 13 | 210: 19 |
247: 12 |
possis. 157: 1 |
possit. 192: 26 | 300: 10 |
possum. 170: 16 | 233: 10 |
247: 34 | 249: 4 | 250:
15 | 253: 8 |
possumus. 208: 3 | 256: 15 |
possunt. 116: 1 | 153: 5 | 169:
11 |
post. 85: 1 | 188: 6 | 191:
13 | 201: 20 | 224: 1 | 317:
10 |
postea. 173: 31 | 320: 17 |
posteaquam. 82: 14 | 135:
24 | 204: 3 |
postera, *abl.* 101: 21 | 121:
3 | 257: 2 |
poster. 282: 4 | 319: 18 |
320: 30 |
posteris. 76: 13 | 170: 22 |
189: 8 |
posteritas. 207: 10 | 386:
5 | 413: 7 |
posteritatis. 228: 17 | 360: 18 |
361: 25 |
posteritatis. 126: 15 |
postero, *abl.* 131: 1 | 132: 15 |
161: 15 | 200: 24 | 205:
13 | 223: 13 | 265: 29 | 279:

9 |
posterios. 319: 4 |
posterum. 245: 27 | 255: 4 |
278: 9 |
postferendus. 276: 18 |
postquam. 221: 13 | 308: 13 |
312: 26 | 332: 5 | 369: 31 |
postulabat. 108: 8 | 327:
8 |
postulare. 168: 12 | 259: 14 |
374: 14 | 395: 1 |
postularectis. 326: 12 |
postulat Deus credi. 256:
16 |
postulo. 359: 31 |
postulerat. 94: 5 | 345: 2 |
posuit. 135: 6 | 148: 4 | 151:
10 | 167: 4 | 365: 23 |
potens. 272: 16 | 274: 18 |
ira. 115: 15 | mei non eram.
165: 10 | potens non erat
superstitionis. 289: 23 | ne
sic quidem potens corpo-
ris. 367: 32 |
potentia, *abl.* 285: 12 | 404:
12 | 416: 18 |
potentia. 237: 22 | 248: 8 |
potentiam. 319: 2 | 387: 16 |
399: 23 |
potentior. 93: 3 | 200: 12 |
auctor praefens futurus.
146: 4 |
poterant. 107: 7 | 116: 7 |
162: 14 | 172: 17 | 173:
19 | 175: 26 | 193: 16 | 203:
11 | 210: 13 | 239: 27 | 321:
27 |
poterat. 134: 16 | 150: 4 |
161: 20 | 164: 11, 21 |
167: 24 | 168: 31 | 194:
9 | 197: 24 | 234: 12 |
279: 10 |
poteris. 244: 31 |
poterit. 244: 31 |
potes. 319: 26 |
poteff. 155: 7 | 158: 21, 22 |
169: 20 | 177: 11 | 178:
6 | 227: 17 | 244: 16 |
248: 9 | 406: 30 |
potestas. 246: 24 | nullius
praeter ipsum erat. 320:
28 |
potestate. 84: 11 | 169: 4 |
208: 22 | 226: 25 | 236:
6 | 255: 23 | 261: 16 | 265:
31 | 293: 9 | 300: 27 | 312:
3 | 313: 18 | 327: 10 | po-
testate facta. 111: 1 |
potestatem. 93: 11 | 203:
14 | 240: 25 | 249: 26 |
284: 14 | 311: 29 | 338:
26 | 372: 8 |
potestis. 249: 3 | 396: 10 |
porione medicata. 84: 21 |
279: 2 |
porioni. 416: 15 |

potior, *nomen*. 348: 18 |
potiora. 322: 7 | omnia de-
dicatione potiora. 354: 27 |
potiorem. 111: 10 | 222: 14 |
412: 10 |
potiores. 407: 26 |
potiri regionis. 210: 6 |
potissimum. 155: 1 | 199: 6 |
205: 10 | 227: 5 | 323: 11 |
359: 33 | 409: 22 |
potitum. 72: 7 |
potitus. 87: 12 |
potitus Pelusii. 113: 7 |
potiunda. 340: 15 |
patiundi. 301: 22 |
potius. 157: 16 | 206: 14 |
239: 13 | 244: 16, 28 |
248: 29 | 308: 29 | 414:
3 |
potu. 279: 6 | 299: 5 |
potuerat. 167: 18 |
potuerint. 358: 21 |
potuerit. 360: 10 |
potuerunt. 177: 3 | 270: 4 |
296: 12 | 403: 17 |
potuisse. 157: 11 |
potuissimus. 199: 17 |
potuissent. 141: 18 | 208: 11 |
318: 6 |
potuisset. 84: 15 | 102: 16 |
107: 10 | 108: 12 | 129:
6 | 406: 5 | 412: 26 |
potuit. 150: 16 | 161: 8 |
240: 13 | 250: 21, 22 |
360: 3 |
pra. 243: 2 metu. 93: 4 |
pra. se agentes captivi.
283: 6 |
praeterea, *plur.* 198: 13 | 234:
12 |
praeterea. 337: 10 |
praeterea, *abl.* 228: 30 |
praeterea. 116: 6 | 118: 5 |
337: 4 |
praeterea. 339: 12 |
praeterea. 360: 21 |
praeterea jam terga. 169: 10 |
iter placidum. 329: 2 |
praeterea, *suppedicante*. 118:
1 |
praeterea. 323: 17 |
praeterea. 390: 4 |
praeterea. 369: 11 |
praeterea. 311: 8 | speciem in-
sula. 72: 1 |
praeterea, *abl.* 336: 12 |
praeterea. 342: 19 |
praeterea. 144: 7 |
praeterea. 345: 7 |
praeterea speciem agminis
non contemnendi. 104:
20 | 402: 1 |
praeterea. 126: 9 | 223: 5 |
314: 16 | 369: 14 | suspi-
cionem iniri sceleris confi-
lii. 89: 8 | speciem ignis.

INDEX

- 161: 6 | se ducem tanto
sceleris. 247: 15 |
præcaveret. 215: 25 |
præcedere. 162: 8 | 206: 12 |
præceperant, *anticipaverant*.
124: 16 |
præceperat. 94: 9 | 341: 8 |
præceperit. 372: 20 |
præcepi. 359: 20 |
præcepisti. 264: 2 |
præcepit. 196: 14 | 211: 7 |
223: 13 | 239: 9 | 296: 16 |
præceps. 84: 10 | 20 | 120: 1 | 176: 16 | 190: 22 | 196: 7 | 201: 19 | 229: 5 | 339: 2 | murus in salum. 116: 7 |
præceptum, *verb.* 76: 17 | 187: 4 | 369: 13 | 414: 24 | præceptum erat. 92: 8 |
præcesserant. 278: 15 |
præcessisse. 103: 16 | quantum itineris præciperent. 384: 10 |
præcipiens, *præveriens*. 369: 30 |
præcipit. 337: 3 |
præcipitantur. 381: 3 |
præcipitare. 172: 13 |
præcipitari. 229: 12 |
præcipitat. 320: 15 |
præcipitari, *plur.* 340: 26 |
præcipitatus. 277: 3 |
præcipitaverant. 176: 9 |
præcipitavere. 240: 24 | 346: 18 |
præcipitaverunt. 117: 13 |
præcipitavit. 125: 16 | 151: 9 |
præcipitem, *verb.* 214: 16 | 247: 30 |
præcipes, *plur.* 198: 13 | 340: 1 |
præcipiti, *abl.* 229: 21 | 233: 10 | 289: 20 | 301: 10 | 308: 29 | 366: 26 | 380: 3 |
præcipitia ingenia ferocia. 307: 23 |
præcipitis, *gen.* 197: 13 | *verbum.* 163: 8 |
præcipua, *fam.* 89: 15 |
præcipue, *adv.* 108: 7 | 115: 10 | 125: 13 | 151: 6 | 175: 26 | 197: 19 | 288: 2 | 320: 3 | 338: 10 | 349: 6 | 378: 1 |
præcipuo, *abl.* 279: 18 |
præcipuum. 120: 13 | 307: 20 | 357: 3 |
præcipuus. 150: 6 | 320: 27 |
præcisus, *abl.* 91: 4 |
præco. 406: 20 |
præcoce gaudio. 171: 33 |
præcocem. 319: 16 |
præcoces, *acc.* 125: 26 |
præcordia, *abl.* 175: 29 |
præda. 107: 11 | 112: 24 | 168: 35 | 169: 15 | 188: 18 | 214: 3 | 223: 17 | 248: 29 | 303: 13 | 316: 9 | 342: 23 |
prædabundus. 303: 14 |
prædæ, *dat.* 105: 7 | 168: 15 | 179: 2 | 383: 7 | 394: 23 |
prædam. 96: 6 | 104: 8 | 164: 3 | 4 | 171: 30 | 175: 15 | 178: 11 | 201: 9 | 285: 6 | 352: 6 | 359: 13 |
prædantibus. 105: 4 |
prædantium. 105: 7 |
prædem. 196: 11 | 359: 6 |
prædicatione. 253: 2 |
prædicere. 194: 8 | 322: 4 | 334: 1 |
præditos. 319: 7 |
præditum, *acc.* 328: 6 | 391: 7 |
prædixerat. 85: 2 |
prædixi. 290: 10 |
prædonibus, *abl.* 145: 19 |
præerant. 167: 12 | 209: 10 | 415: 2 |
præerat. 114: 4 | 132: 3 | 159: 22 | 165: 21 | 166: 9 | 197: 31 | 206: 10 | 212: 8 | 276: 12 | 304: 5 | 316: 11 | 337: 6 |
præessent. 143: 3 | 187: 2 |
præesset. 269: 5 | 415: 4 |
præest. 227: 23 |
præeunte. 262: 29 |
præfatus. 273: 15 | 316: 7 |
præfecerat. 145: 2 | 376: 19 |
præfesset. 239: 22 |
præfecit. 73: 1 | 107: 12 | 119: 6 | 143: 8 | 202: 7 |
præfecti, *plur. subst.* 98: 5 | 130: 9 | 385: 8 | *gen.* 221: 28 | 416: 10 |
præfectus. 188: 10 |
præfecto, *abl.* 103: 19 | 104: 5 | 114: 18 | 191: 13 | 314: 11 |
præfectorum. 91: 11 | 186: 26 | 320: 29 | 395: 3 |
præfectos. 146: 6 | 165: 21 | 226: 4 | 258: 14 | 265: 27 | 384: 21 |
præfectum. 97: 2 | 147: 9 | 151: 5 | 7 | 176: 27 | 205: 1 | 232: 13 | 245: 14 | 390: 5 |
præfectus, *subst.* 104: 26 | 114: 11 | 145: 17 | 172: 1 | 188: 17 | 191: 7 | 202: 2 | 206: 11 | 303: 10 | 385: 2 |
præferbantur. 182: 17 | 318: 14 |
præferebas. 263: 2 |
præferebat. 307: 17 | 374: 25 |
præferebatur. 78: 1 | 347: 5 | *præferendebatur.* 279: 22 |
præferendo. 396: 19 |
præferens. 164: 7 | 173: 29 | 210: 25 | 236: 8 | 247: 1 | 277: 12 | 307: 11 |
præferens speciem pietatis odio suo. 244: 27 | præferens vultu metum animi. 322: 6 |
præferente vultu læticia speciem. 266: 18 |
præferentem. 248: 3 |
præfert. 155: 2 |
præferitur. 170: 17 |
præfixa auro spicula. 79: 13 |
præfixa ferro hasta, *armata*, *plur.* 74: 19 | 146: 19 |
præfuerant. 387: 5 |
præfuturi, *plur.* 187: 14 |
prægnans. 407: 8 |
prægrave. 80: 4 | 156: 24 |
prægraves. 338: 13 | 348: 11 |
prægravis. 385: 24 |
prægressus. 341: 2 |
præibat preces regi. 164: 8 |
præjudicio. 261: 22 |
prælongæ. 348: 2 |
præmia. 92: 3 | 128: 21 | 158: 17 | 168: 16 | 187: 13 | 227: 6 | 228: 9 | 325: 3 | 359: 12 | 396: 10 | 412: 4 |
præmiis, *abl.* 207: 7 | 262: 12 |
præmio. 187: 17 |
præmiserat. 88: 4 | 151: 4 | 340: 2 |
præmisit. 70: 8 | 147: 9 | 149: 12 | 153: 7 | 159: 4 | 236: 4 | 285: 10 | 334: 16 | 345: 31 |
præmissa, *neur.* 92: 24 |
præmissi, *plur.* 92: 11 | 94: 7 | 149: 11 | 153: 1 |
præmissis, *abl.* 335: 23 |
præmissio, *abl.* 82: 14 | 103: 15 | 312: 8 | 340: 23 | 382: 7 |
præmissos. 91: 10 | 103: 18 | 395: 13 |
præmissum, *acc.* 113: 6 | 159: 8 | 312: 5 |
præmissus. 349: 28 |
præmittens. 230: 9 |
præmitteret. 381: 13 |
præmittit. 102: 3 | 216: 22 |
præmium. 212: 26 | 215: 4 | 257: 10 | 20 | 300: 29 | 307: 20 | 370: 17 | 392: 18 |
præoptabile

VOCABULORUM.

- præoptabat. 212: 23 |
 præparabantur. 117: 1 |
 præparabat se fugæ. 206: 6 |
 præparans aditum nefariæ
 spei. 208: 13 | 361: 24 |
 præparant. 278: 6 |
 præparatæ. 374: 12 |
 præparari. 162: 21 |
 præparata. 105: 1 | 341: 8 |
 349: 17 |
 præparatæ. 119: 12 |
 præparatas. 244: 5 | 295: 7 |
 præparatis, *abl.* 241: 2 |
 317: 26 | 413: 31 |
 præparatum. 349: 10 |
 præparaturum. 83: 14 |
 præparaverat. 318: 19 |
 præparent vulgi aures. 226: 14 |
 præponit. 158: 16 |
 præponitis. 168: 28 | 371: 3 |
 præposito, *abl.* 385: 2 |
 præpositus. 73: 12 | 93: 10 |
 143: 12 | 392: 10 |
 præposuimus. 264: 9 |
 præpotens. 247: 31 |
 prærapida. 363: 22 |
 præripere celeritate. 107: 10 |
 præriperet cuncta incendio.
 153: 14 |
 prærupta, plur. 191: 16 | 196: 26 | 239: 28 | 301: 5 | 339: 29 |
 præruptæ, *dat.* 82: 7 | *plur.*
 240: 9 | 339: 13 |
 præruptas. 193: 4 |
 prærupti, *plur.* 80: 26 |
 præruptis, *abl.* 95: 14 | *u-*
 trimque ripis. 337: 9 |
 præruptus. 301: 1 |
 præslagentis. 76: 22 |
 præsens. 146: 5 | 196: 5 |
 262: 16 | 276: 8 | 294: 3 |
 319: 4 | 354: 3 | 386: 5 |
 præsens erat. 211: 10 |
 præsentæ. 250: 15 |
 præsentēs, *acc.* 227: 15 | 242: 2 |
 præsentī. 86: 23 | 209: 11 |
 229: 21 | 290: 12 |
 præsentia, *scm.* 291: 30 |
 409: 4 | *neut.* 199: 29 |
 220: 18 |
 præsentiam. 312: 8 | 313: 13 |
 præsentibus, *abl.* 113: 4 |
 161: 14 | 307: 11 | 381: 6 |
 414: 2 |
 præsentis. 101: 24 | 103: 6 |
 207: 32 | 260: 8 |
 præsentium. 126: 11 | 314: 6 |
 præfertim. 250: 23 |
 2. Curtius.
 præfide, *abl.* 161: 8 | 407: 3 |
 præfidem. 336: 7 |
 præfidentis. 295: 18 |
 præfidere. 129: 10 | 187: 1 |
 189: 21 | 345: 6 |
 præfiderent. 73: 5 | 80: 22 |
 præfideret. 381: 13 |
 præfides, *acc.* 164: 1 |
 præfidia. 113: 10 | 123: 11 |
 126: 1 | 349: 10 |
 præfidibus. 92: 7 | 382: 1 |
 præfidii, *auxilii.* 70: 16 |
 præfidiis, *abl.* 73: 2 | 88: 8 |
 114: 5 | 13: 19 | 161: 7 |
 præfidio, *abl.* 88: 6 | 90: 19 |
 114: 11 | 130: 8 | 15: 131: 8 |
 132: 4 | 159: 6 | 167: 15 |
 202: 3 | 234: 7 |
 præfidium. 87: 13 | 112: 22 |
 143: 10 | 189: 19 | 269: 11 |
 363: 13 | 376: 23 |
 præfit. 254: 16 |
 præstabat. 102: 9 | 347: 14 |
 præstabis. 370: 9 |
 præstabo. 200: 16 | 372: 20 |
 præstanda, *acc.* 412: 8 |
 præstantes. 300: 17 |
 præstantior. 397: 30 |
 præstare. 200: 14 | 249: 3 |
 370: 25 |
 præstare fulgorem sydera.
 151: 17 | *facere.* 211: 25 |
 præstaret. 317: 23 |
 præstat. 158: 16 | 228: 10 |
 360: 1 |
 præstate. 372: 13 |
 præstes. 376: 23 |
 præstiterant. 340: 30 |
 præstitissent. 229: 20 |
 præstitit. 94: 13 |
 præstitutam. 70: 16 |
 præsto, *adv.* 86: 26 | 209: 15 |
 259: 12 | 293: 8 | 343: 7 |
 præter. 150: 13 | 15: 196: 26 |
 quam. 222: 4 | præter.
 234: 2 | 250: 2 | *ultra.*
 149: 7 |
 præterea 106: 2 | 162: 31 | 169: 24 |
 179: 15 | 186: 19 |
 246: 20 | 272: 8 |
 prætereuntibus. 167: 29 |
 prætereuntium. 90: 13 |
 præterfluebat. 311: 6 |
 præterfluens. 339: 29 |
 præterfluentem. 175: 28 |
 prætergressos. 94: 11 |
 præterierant. 279: 8 |
 præteriit. 197: 14 | 250: 25 |
 308: 13 | 314: 17 |
 præterire. 250: 22 |
 præteriit. 407: 13 |
 præterit. 191: 1 | 271: 4 |
 276: 4 |
 præterita, *acc.* 201: 5 | 207: 30 |
 404: 31 | 413: 21 |
 præterita. 103: 6 |
 præteritam. 244: 15 |
 præteritis, *exclusis.* 283: 25 |
 præteritum, *acc.* 388: 2 |
 præteritur. 408: 30 |
 prætervehit. 389: 10 | *orami*
 classe. 129: 12 |
 prætervolans. 132: 7 |
 prætor. 89: 3 | 98: 5 | 99: 4 |
 114: 4 | 130: 6 | 215: 23 |
 223: 9 | 249: 14 |
 266: 5 | 269: 10 | 376: 21 |
 prætores. 88: 21 | 130: 2 |
 prætorem. 112: 22 | 145: 5 |
 310: 27 |
 prætores. 114: 1 | 130: 1 | 187: 2 |
 prætori. 147: 9 | 210: 24 |
 prætoribus. 113: 1 | 314: 8 |
 389: 11 |
 prætorio, *subst.* 152: 2 |
 prætorium, *subst. acc.* 164: 16 |
 188: 14 | 226: 4 |
 246: 4 | 369: 35 |
 prætorum. 104: 13 | 162: 21 |
 prævalens. 291: 8 |
 præverti, *dep.* 239: 23 |
 præva. 273: 19 | 307: 18 |
 317: 26 |
 præcabantur. 267: 5 | 361: 18 |
 384: 17 |
 præcantibus. 267: 6 |
 præcati. 84: 10 | 192: 25 |
 410: 14 | 416: 4 |
 præcario imperio. 135: 22 |
 227: 8 | victu. 170: 14 |
 præcario, *adv.* 360: 1 |
 præcario rex sum. 395: 10 |
 præcarium. 207: 16 | 406: 21 |
 præcatæ, *plur.* 103: 3 |
 præcati, *plur.* 222: 4 |
 præcatur. 156: 21 |
 præcarus. 233: 12 | 312: 3 |
 350: 27 | 355: 22 |
 præcemur. 103: 2 |
 præces, *acc.* 164: 8 | 210: 23 |
 211: 1 | 309: 25 | 313: 7 |
 370: 4 |
 præcibus. 192: 19 | 235: 17 |
 310: 12 | 359: 23 |
 præcor. 156: 2 | 170: 16 |
 319: 19 |
 præhensum. 302: 1 |
 piemebantur. 173: 12 | 380: 21 |
 piemebat consilium alta dis-
 simulatione, occultabat.
 413: 11 |
 piemendi, opprimendi. 244: 26 |
 piemente limo precordia.
 175: 29 |
 T t t

INDEX

premerent. 245: 26 |
 premerentur. 297: 19 |
 premeretur. luna sole. 152: 6 |
 premit. 270: 8 |
 premitur. 185: 13 |
 premunt. 270: 6 |
 pressa indignatione, *sedata*. 247: 22 |
 pressa in altitudinem caver-
 nae. 184: 5 |
 pressi, *oculus*. 248: 19 |
 pressis manibus tene fortu-
 nam 294: 12 |
 pressit dolorem, *continuit*. 308: 6 |
 presso in solum alveo, *cavato*. 195: 7 |
 pretio, *abl.* 110: 4 | 286: 21 | 297: 6 | 332: 7 |
 pretio remittemus. 157: 22 |
 pretiosa, *abl.* 385: 19 | 390: 15 |
 pretiosae, *plur.* 179: 16 | 201: 12 |
 pretiosam. 179: 2 |
 pretiose, *adv.* 102: 2 |
 pretiosorem. 201: 9 |
 pretiosissima, *abl.* 208: 2 |
 vestium induti. 201: 18 |
 pretiosissimis, *abl.* 90: 18 |
 104: 7 |
 pretiosius, *adv.* 391: 8 |
 pretiosum. 342: 9 |
 pretium. 186: 5 | 201: 17 |
 238: 14 | 239: 10 | 311: 32 |
 334: 9 | 340: 31 | 386: 4 |
 Præmium. 339: 3 |
 pridie. 196: 22 | 197: 32 |
 243: 9 | 249: 9 | 263: 7 |
 8 | 406: 25 |
 prim^a, *plur.* 95: 4 | 116: 2 |
 124: 21 | 127: 2 | 130: 21 |
 172: 9 | 198: 21 | 215: 18 |
 234: 8 | 240: 12 | 377: 25 |
 ex prima cohorte amicorum. 242: 31 |
 primam. 191: 6 |
 primas. 113: 3 |
 primi, *plur.* 111: 5 | 215: 20 |
 279: 14 |
 primo, *abl.* 172: 25 | 295: 16 |
adv. 101: 2 | 149: 9 |
 12 | 176: 24 | 240: 7 |
 314: 23 |
 primordis, *abl.* 371: 4 |
 primordio, *abl.* 357: 23 |
 primores. 134: 1, 20 | 266: 32 |
 primoribus. 304: 8 |
 primos. 192: 3 |
 primum. 142: 7 | 151: 12 |
 169: 7 | 185: 15 | 203: 5 |
 205: 11 | 242: 7 | 246: 25 | 248: 3 | 291: 28 |
 rum primum adultus. 312: 19 |
 primus. 131: 2 | 170: 19 |
 188: 2 | 203: 6 | 204: 21 |
 295: 15 | 300: 29 | 314: 15 |
 324: 6 | 339: 27 | 359: 21 |
 princeps. 166: 1 | 252: 12 |
 373: 4 | 410: 11 |
 principem. 377: 13 |
 principes. 152: 2 | 156: 6 |
 170: 8 | 238: 14 | 302: 9 |
 304: 8 | 318: 18 | 360: 4 |
 373: 12 | principes femi-
 narum. 387: 8 |
 principi. 412: 28 |
 principia, *acc.* 276: 7 | 365: 17 |
 principibus. 267: 13 | 284: 3 |
 320: 20 | 369: 34 |
 principio, *abl.* 77: 10 | 179: 11 |
 186: 9 | 244: 27 |
 335: 1 |
 principis. 105: 13 |
 principium. 100: 18 | 394: 1 |
 414: 11 |
 principum. 186: 22 | 305: 16 |
 393: 6 | 409: 12, 28 |
 414: 16 |
 prior, *mascul.* 121: 5 | 276: 24 |
 295: 22 |
 priore. 229: 7 |
 prioribus, *abl.* 290: 16 |
 prioris. 199: 13 |
 priorum. 154: 12 |
 pristina, *abl.* 242: 19 | 398: 17 |
 pristinae. 101: 19 | 103: 1 |
 156: 12 | 209: 33 | 247: 13 |
 338: 19 |
 pristinam. 179: 1 |
 pristini. 100: 1 | 223: 9 | 275: 14 |
 pristino, *abl.* 146: 16 | 210: 26 |
 314: 17 | 380: 28 |
 pristinum. 134: 14 | 151: 17 |
 385: 10 |
 privatum. 341: 11 |
 privatus, *nom.* 290: 2 |
 prius, *adv.* 96: 1 | 200: 16 |
 249: 25 | 277: 17 | 300: 7 |
 315: 3 | 319: 23 | 353: 6 |
 priusquam. 101: 16 | 394: 13 |
 pro. 86: 9 | 139: 13 | 203: 18 |
 majorem quam pro numero speciem gerens pro hostibus aestimatos. 113: 2 |
 qui pro opere stabant. 118: 13 |
 pro se quisque. 137: 27 |
 pro seditione re-
 ferat, *inftar*. 152: 1 |
 pro con-
 cione. 153: 22 |
 pro habi-
 tu corporis. 189: 10 |
 pro

habitu naturae. 203: 18 |
 pro fide. 212: 8 |
 pro sola-
 tio. 213: 17 |
 pro spe ip-
 sius. 249: 17 |
 pro equiti-
 bus erat planities. 413: 30 |
 pro suo id vindicatu-
 rum. 414: 8 |
 pro por-
 tione gradus. 353: 4 |
 proavum. 256: 20 |
 nulla probabili causa. 261: 5 |
 probabilis. 413: 21 |
 probari. 267: 16 |
 Hermo-
 lao supplicia. 326: 8 |
 probe, *adv.* 222: 1 |
 probitas. 111: 13 |
 probra, *acc.* 326: 15 | 327: 25 |
 409: 6 |
 probrum, *acc.* 386: 5 |
 flagi-
 tium. 131: 26 |
 probus. 273: 14 |
 procacissime, *adv.* 307: 20 |
 procaciter. 307: 14 |
 procacius. 326: 2 |
 procax. 395: 9 |
 procedens. 362: 9 |
 procedenti. 182: 3 | 198: 19 |
 procedere. 77: 16 | 92: 9 |
 159: 11 | 199: 9 | 202: 10 |
 215: 25 | 334: 17 | 379: 14 |
 388: 9 | 408: 3 |
 procederent. 197: 8 | 381: 14 |
 procedit. 234: 8 | 291: 27 |
 procedunt. 161: 2 |
 procella. 104: 16 | 345: 11 |
 procellae, *plur.* 137: 22 |
 procellis, *abl.* 392: 10 |
 procellosum. 409: 23 |
 procellosus & tristis dies, 314: 16 |
 proceræ, *plur.* 296: 20 |
 proceras. 117: 18 |
 proceris, *abl.* 353: 12 |
 proceritate. 185: 5 |
 procefferant. 215: 22 | 379: 8 |
 procefferat. 174: 25 | 232: 10 |
 316: 18 |
 proceffit. 165: 16 | 197: 11 |
 215: 7 | 232: 3 | 270: 29 |
 282: 6 | 299: 2 | 312: 13 |
 338: 9, 18 | 353: 11 | 361: 21 |
 364: 11 |
 proclamat. 308: 14 |
 procreabas. 253: 13 |
 procubuerant. 98: 3 |
 procubuit. 221: 20 | 340: 9 |
 349: 26 | 368: 12 |
 procul. 138: 1 | 148: 7, 10 |
 204: 24 | 205: 6 | 214: 12 |
 279: 1 | 299: 12 |
 procul quidem istud abest. 155: 6 |
 procul abhorreu-
 tem. 242: 15 |
 proculcata. 98: 18 |

VOCABULORUM.

proculcavimus. 228: 12 |
 procumbens. 190: 17 |
 procumbentes. 210: 27 |
 procumbere. 320: 7 | 350:
 10 |
 procumberent. 172: 21 | 367:
 14 |
 procumbit, *planities proren-*
ditur. 195: 4 | 368: 1 |
 procumbunt. 381: 3 |
 procurandi imperii. 415:
 10 |
 procurrit in latitudinem, *ex-*
tenditur. 195: 1 |
 prodantur. 131: 24 |
 prodeat. 302: 2 |
 prodendum, *monstrandum.*
 319: 7 |
 prodente. 290: 4 |
 prodere. 280: 5 |
 proderent. 98: 12 | 153:
 21 |
 proderet. 242: 9 | 312:
 4 |
 proderetur. 100: 23 |
 prodesse. 257: 13 | 387:
 14 |
 prodeuntem. 243: 6 |
 prodi. 248: 9 | 313: 8 |
 prodiderat. 101: 2 |
 prodidere animum lacrymæ.
 190: 8 |
 prodire. 101: 13 |
 proditio. 131: 20 |
 proditionem. 89: 21 | 158:
 8 | 210: 9 |
 proditionis. 212: 26 | 282:
 2 | agitato consilio. 130:
 13 |
 proditiis. 281: 5 |
 prodito. 106: 6 | 251: 18 |
 proditor. 101: 4 | 313:
 35 |
 proditorem. 103: 24 | 242:
 13 | proditorem tantæ for-
 tunæ. 106: 4 |
 proditores. 207: 6 | 370:
 23 |
 proditori. 187: 7 |
 proditoris. 104: 11 | 14 |
 106: 5 | 350: 1 |
 proditos. 80: 24 | 242: 29 |
 249: 15 | 252: 8 |
 proditum. 183: 7 | 185: 17 |
 292: 10 | 315: 26 | 356: 10 |
 proditum est memoria.
 220: 16 |
 producentibus. 223: 2 |
 produci. 327: 25 |
 producitur. 324: 28 |
 producti, *plur.* 247: 21 | 260:
 18 |
 productus adductus. 261:
 14 |
 proelia, *acc.* 344: 11 |
 proeliandum. 346: 4 |

proeliandum. 133: 15 | 336:
 16 |
 proeliis, *abl.* 114: 7 | 135: 16 |
 320: 26 |
 proelio. 92: 9 | 113: 14 |
 128: 17 | 169: 12 | 176:
 10 | 279: 5 | 317: 17 | 334:
 21 | 338: 24 | 377: 23 | 378:
 11 |
 proelum. 98: 19 | 104: 22 |
 107: 3 | 133: 13 | 134: 23 |
 168: 13 | 173: 2 | 186: 24 |
 192: 10 | 276: 11 | 374: 12 |
 376: 12 |
 profana, *acc.* 387: 7 |
 profanant pudorem, *prosti-*
tuunt. 186: 10 |
 profecit. 350: 27 |
 profecti, *plur.* 95: 9 | 160: 6 |
 404: 5 |
 profecto, *adv.* 86: 7 | 102:
 18 | 141: 18 | 155: 18 |
 163: 21 | 208: 10 | 211:
 27 | 313: 8 | 319: 13 |
 profer. 111: 21 |
 proferimus. 289: 4 |
 proferri. 394: 20 |
 proffessi æs alienum, *plur.*
 394: 21 | 395: 5 |
 professione. 273: 14 |
 professionem. 318: 9 |
 professioni æis alieni. 394:
 18 |
 professus, *depon.* 290: 3 |
 proficere. 384: 9 |
 proficiens. 289: 21 |
 proficiscere. 265: 27 |
 proficiscerentur. 276: 7 |
 profitente. 313: 33 |
 profiteor. 327: 23 |
 profiterentur æs alienum.
 394: 14 |
 profiteretur. 412: 12 | indi-
 cium. 323: 12 |
 profitetur. 265: 6 | 412:
 28 |
 profligatum, *acc.* 173: 1 |
 profluvium. 369: 2 | 17 |
 profluunt. 180: 5 |
 profuderant. 198: 32 |
 profuderat. 199: 3 |
 profudisset. 154: 10 |
 profugerant. 94: 22 | 232: 12 |
 379: 1 |
 profugerat. 260: 17 | 378:
 21 |
 profugerunt. 365: 27 |
 profugi, *plur.* 114: 17 | 264:
 20 |
 profugit, *pres.* 241: 14 |
 profugiunt. 234: 10 | 395:
 23 |
 profundæ. 287: 6 |
 profundi, *gen.* 277: 22 |
 profundo, *abl.* 119: 23 | 343:
 24 | 365: 4 | 381: 2 |

396: 9 |
 profundum, *acc.* 117: 17 | 120:
 1 | 137: 15 | 409: 22 |
 in profundum dabant. 120:
 16 |
 profuso. 312: 28 | 349:
 20 |
 progredi. 240: 10 | 278: 5 |
 279: 16 | 314: 22 | 384:
 5 |
 progrediendum. 88: 12 |
 progressi. 382: 11 |
 progressos. 384: 6 |
 progressus. 148: 4 |
 prohibeant. 360: 15 |
 prohibebant. 197: 20 | 380:
 9 |
 prohibebat. 75: 4 |
 prohibent. 360: 16 |
 prohibente. 414: 7 |
 prohibere. 80: 22 | 101: 10 |
 104: 19 | 286: 14 |
 prohiberent. 144: 13 |
 prohibet. 169: 13 |
 prohiberi. 282: 24 |
 prohibiti, *plur.* 397: 13 |
 prohibitis. 361: 20 |
 prohibitori. 310: 15 |
 prohibitorum. 310: 15 | 343:
 15 |
 prohibitus. 313: 10 | 375:
 4 |
 prohibuerant. 198: 29 |
 prohibuere. 394: 5 |
 prohibuit. 161: 22 | 406:
 21 |
 projectis, *abl.* 85: 21 |
 projecturus. 364: 3 |
 projiciunt. 186: 11 |
 proinde. 115: 17 | 158: 22 |
 171: 21 | 208: 29 | 227:
 24 | 245: 6 | 294: 11 |
 352: 7 | 360: 18 | 396: 14 |
 398: 3 |
 prolatando. 394: 17 |
 promendæ, *gen.* 372: 18 |
 Promethea. 272: * 6 |
 prominent. 383: 12 |
 prominent comæ hirtæ *eri-*
guntur. 203: 19 |
 promiserat. 312: 7 |
 promissi, *subst.* 340: 5 |
 promissis, *subst.* 154: 2 | 196:
 5 | 214: 6 | 265: 34 | 340:
 30 |
 promisso fides exiit. 316:
 3 |
 promissum, *subst.* 84: 22 |
 298: 20 |
 promittens. 188: 19 | 242:
 14 | 339: 4 |
 promittere. 128: 19 |
 promittit. 158: 13 | 208: 22 |
 265: 34 |
 promitto. 110: 4 |
 promotus. 254: 3 |
 T t t i j

INDEX

promovebant gradum. 97: 14 |
promovissent. 123: 14 |
promovit. 112: 7 |
prompta libertas. 319: 10 |
prompta audacia. 370: 15 |
promptioribus, *abl.* 352: 3 |
promptissimi, *plur.* 98: 7 |
131: 16 | 286: 2 | 344: 16 |
promptissimis. 246: 13 |
promptissimo. 177: 7 |
promptissimorum. 340: 10 |
promptissimos. 283: 8 | 339: 20 | 377: 30 |
promptissimus. 378: 5 |
promptius, *adv.* 134: 1 |
220: 1 | 268: 1 | 279: 25 |
promptus. 182: 7 |
promontorium, *acc.* 393: 1 |
prona montium, *acc.* 193: 7 |
228: 15 | 300: 5 |
proni, *plur.* 122: 16 | in ora. 98: 3 |
pronuntiari. 84: 14 | 151: 12 | 235: 5 | 245: 27 | 268: 5 | 316: 2 | iter pronuntiari. 146: 1 |
pronunciat. 117: 22 | 291: 33 |
edicit. 164: 23 |
pronunciatam pradam. 408: 23 |
pronunciatis, *abl.* 125: 26 |
pronunciavit. 388: 1 |
pronum, *neut. accus.* 213: 11 |
pronus. 320: 15 |
propagare. 397: 32 |
propalam. 210: 11 |
prope. 173: 15 | 177: 18 | 201: 23 | 202: 9 | 229: 18 | 353: 12 | 407: 16 |
propellerent. 82: 5 | 193: 16 |
propelli. 95: 17 |
propemodum. 74: 10 | 78: 15 | 83: 2 | 125: 17 | 175: 21 | 204: 4 | 232: 3 | 275: 17 | 346: 7 |
properabat. 211: 6 |
properantes. 380: 10 |
properantium. 412: 6 |
properaret. 198: 17 |
properasse. 245: 18 |
properatis, *verb.* 396: 7 |
propere. 171: 17 | 209: 7 |
propinqua, *abl.* 192: 18 | 256: 2 |
propinqui. 256: 4 | 333: 28 |
propinquis, *abl.* 163: 18 |
233: 4 | 302: 14 | 318: 13 |
propinquo, *abl.* 192: 24 | 198:

21 |
propinquorum. 79: 14 | 155: 12 |
propinquos. 327: 23 |
propinquum. 350: 20 |
propinquus. 223: 8 |
propior. 229: 10 |
propiore. 244: 7 |
propiosem. 357: 10 |
propitiari. 141: 2 |
propitias, *nomen.* 360: 21 |
propitios. 280: 6 |
propius, *nomen.* 196: 19 | *adv.* 139: 11 | 141: 4 |
211: 16 | 242: 30 | 403: 5 | quo propius accedo
discrimen. 170: 16 |
proponunt. 255: 15 |
proportio. 300: 31 |
propria. 397: 8 |
proprias. 404: 29 |
proprium. 273: 17 | 283: 23 |
proprius. 360: 11 |
propter. 111: 23 | 180: 4 |
274: 21 | 357: 9 |
propugnantes. 121: 13 |
propugnantium. 311: 12 |
propugnatores, *acc.* 123: 15 |
125: 15 | 172: 13 | 338: 10 |
propugnatoribus. 368: 3 |
propulit. 220: 2 |
propulsamus bellum. 170: 4 |
propulsans. 366: 15 |
propulsantem. 357: 8 |
propulsaturus. 410: 34 |
propulsum. 230: 1 |
prora, *abl.* 119: 11 |
prore, *dat.* 121: 9 | *nomin.* 380: 21 |
proreas. 363: 20 | 381: 3 |
prioris, *abl.* 121: 14 | 295: 7 |
proflus. 125: 14 | 199: 20 |
220: 17 | 257: 13 | 360: 28 | 407: 18 |
proluere in hostem, *prat.* 175: 5 |
prorumpunt. 181: 7 |
prorupit in aciem. 348: 7 |
prorupto, *abl.* 165: 18 |
proutis, *abl.* 119: 26 |
prosequatur eam pietate filii. 190: 5 |
prosequente. 79: 24 |
prosequi. 216: 14 |
prosilivit. 274: 17 |
prosluit. 308: 19 |
prospectabant. 404: 15 |
prospectat. 231: 2 |
prospectum oculorum abstulerat. 174: 13 | ademerat. 216: 1 |

prospectus oculorum. 148: 7 |
prospera, *abl.* 98: 24 |
prospera, *gen.* 369: 5 |
prosperis, *abl.* 170: 3 |
prospero, *abl.* 305: 14 | 384: 26 |
prosperum. 261: 22 |
prospexerant. 283: 11 |
prospexit. 338: 21 |
prospicere. 365: 12 |
prospici. 376: 6 |
prospiciebantur. 161: 16 |
prospicientes, *acc.* 318: 4 |
prospernunt. 98: 21 |
prostratam. 154: 11 |
prostratos. 171: 28 | 315: 13 |
prostratum. 352: 6 |
prostraturum. 319: 6 |
prostraverant. 97: 14 | 175: 27 | 315: 4 | 336: 10 |
prostraverat humi corpus, 309: 22 |
prostravit. 97: 25 |
protegebant. 295: 12 |
protegens. 221: 14 |
protegentes. 126: 4 | 367: 6 |
368: 8 |
proregi. 123: 21 | 193: 16 |
protegunt. 324: 15 |
protendens. 412: 12 |
proterve, *adv.* 112: 1 |
protexisse. 306: 16 |
protexit. 312: 26 | 336: 18 |
406: 9 |
protinus. 77: 11 | 212: 10 |
225: 8 | 236: 5 | 243: 3 |
14 | 276: 22 | 323: 2, 24 |
342: 3 | 378: 13, 18 |
protulit. 260: 10 |
proturbatus. 254: 5 |
provehctos. 336: 5 |
provehctus, *abreptus.* 307: 18 |
proverbis. 294: 10 |
provexit ira longius Macedonas. 296: 21 |
provexit ad largius vinum. 321: 22 |
providentia, *abl.* 247: 5 |
providerat. 367: 4 |
providere, *infin.* 403: 9 |
providi, *prat.* 169: 3 |
provincia, *abl.* 387: 4 |
provincia, *gen.* 312: 10 |
provinciales. 392: 16 |
provinciam. 305: 19 | 310: 19 |
414: 23 |
provincias. 226: 25 | 415: 5 |
provinciis, *abl.* 317: 13 |
provisa, *abl.* 411: 3 |
proviso, *abl.* 171: 10 |
provisum. 287: 8 |
provocans. 368: 1 |

VOCABULORUM.

provocatus. 155: 12 |
 provocavit. 276: 15 |
 provocor. 84: 3 |
 provolventibus, *abl.* 339: 24 |
 provolutæ, *plur.* 101: 15 |
 prout. 99: 14 |
 proxima, *abl.* 133: 2 | 139: 6 |
 223: 17 | 240: 21 | 251: 11 |
 300: 13 | 315: 14 | 323: 26 |
 proximæ. 158: 18 | 312: 29 |
 356: 14 |
 proximam. 212: 12 | 355: 2 |
 378: 20 | 404: 24 |
 proximæ. 257: 7 |
 proximæ, *adv.* 109: 9 | 291: 28 |
 proximi, *plur.* 78: 2, 10 |
 93: 16, 24 | 131: 4 | 134: 10 | 138: 10 | 168: 20 |
 234: 10 | 308: 10 | 376: 5 |
 proximis, *abl.* 176: 1, 4 |
 289: 19 | 308: 26 | 347: 1 |
 398: 1 |
 proximo, *abl.* 100: 15 | 182: 7 | 213: 2 | 379: 21 |
 proximis. 211: 14 | 221: 12 |
 239: 27 | 283: 28 | 303: 9 |
 307: 8 |
 proximum, *neut.* 79: 1 | 151: 1 | 167: 26 | 176: 29 | 357: 24 | 408: 32 |
 proximus. 159: 17 | 188: 4 |
 265: 17 | 300: 30 | 305: 5 |
 314: 16 | 391: 9 |
 prudens satis, *sciens.* 259: 11 |
 prudenter. 102: 22 | 212: 14 |
 319: 1 |
 prudentia, *nomin.* 274: 3 |
 prudentius, *nomen.* 113: 17 |
adv. 90: 2 | 177: 11 | 263: 23 |
 Ptolemæo. 308: 25 | 345: 10 |
 407: 25 |
 Ptolemæum. 344: 30 | 368: 21 |
 Ptolemæus. 94: 1 | 337: 1 |
 344: 32 | 370: 30 | 378: * |
 1 | 407: 17 | 414: 18 |
 puberes. 285: 6 | 297: 20 |
 363: 5 |
 pubescens. 264: 23 |
 publicæ, *gen.* 320: 1 | 394: 3 |
 413: 8 | *dat.* 370: 32 | 409: 20 |
 publicas, *nomen.* 404: 7 |
 publicis, *abl.* 333: 23 |
 publico, *abl.* 332: 15 |
 publicum statum. 415: 17 |
 pudeat. 163: 12 | 199: 10 |
 pudebat. 124: 1 | 205: 8 |
 311: 31 | 317: 9 |
 pudere. 238: 15 |

puderet. 310: 13 |
 pudet. 155: 23 | 245: 5 | 319: 29 | 396: 9 |
 pudicitia, *plur.* 156: 11 |
 pudicus. 242: 18 |
 pudor. 193: 17 | 223: 3 |
 348: 18 | 366: 17 | 395: 24 |
 pudore. 289: 27 | 384: 18 |
 pudorem. 186: 10 | 310: 16 |
 312: 16 | 316: 25 | 394: 19 |
 408: 4 |
 pudori vestro gravem 326: 22 |
 puellarum. 405: 2 |
 puellas. 157: 12 |
 puer. 123: 6 | 321: 2 |
 pueri. 103: 11 | 125: 27 | 403: 15 |
 puerili. 321: 19 | mentis af-
 fectu. 128: 9 |
 pueris, *abl.* 189: 11 | 245: * 21 |
 355: 11 | 410: 30 |
 pueritiæ. 235: 16 |
 puero, *abl.* 251: 29 | 338: 21 |
 puerorum. 323: 16 | 410: 8 |
 pueros. 410: 33 |
 pugna. 151: 6 | 174: 11 |
 176: 33 | 207: 31 | 291: 16 |
 344: 13 | 349: 8 |
 pugnabat. 367: 9 |
 pugnabo. 372: 2 |
 pugnacissimas. 93: 13 |
 pugna. 165: 7 | 166: 9 |
 174: 31 | 177: 9 | 291: 3 |
 296: 7 | 312: 27 | 354: 13 |
 pugnam. 173: 29, 31 | 276: 13, 15 | 283: 7 | 312: 25 | 335: 17 |
 341: 21 | 346: 19 |
 pugnandum. 168: 28 | 245: 7 |
 pugnantem. 220: 10 |
 pugnantium. 162: 12 | 174: 3 |
 pugnare. 283: 16 | 340: 3 |
 358: 25 | 360: 17 |
 pugnasse. 152: 10 |
 pugnasset. 350: 30 |
 pugnaturis. 263: 21 |
 pugnatuos. 168: 1 |
 pugnavit. 80: 7 | 177: 7 |
 pulcherrimam. 324: 31 |
 pulcherrimum, *acc.* 242: 12 | 361: 5 |
 pulchritudine. 99: 24 | 102: 27 |
 pulchritudinem. 154: 22 |
 pulchritudo. 182: 27 |
 pulchrum. 372: 5 | *gloriosum.* 333: 19 |
 pulantes. 340: 29 |
 pulsare. 347: 3 |

pulsarent. 97: 11 | 363: 20 |
 pulsi, *plur.* 196: 22 | 310: 24 | 393: 11 |
 pulsus. 168: 32 |
 pulso, *verb.* 359: 26 |
 pulsu. 121: 4 | 369: 30 | illisa. 116: 2 |
 pulsum, *partic.* 380: 2 |
 pulsus, *partic.* 363: 7 | *subst.* 376: 10 |
 pulvere. 82: 20 |
 pulveris. 174: 14 | 216: 2 |
 pulvino. 85: 12 |
 pulvis. 216: 3 |
 puniceis, *abl.* 78: 3 |
 puniceum, *acc.* 374: 24 |
 Puniceis, *abl.* 116: 15 |
 puniendum, *acc.* 265: 25 |
 punita, *abl.* 392: 14 |
 pupilli, *plur.* 326: 4 |
 puppe. 295: 13 |
 puppes. 121: 9 |
 puppi, *abl.* 119: 9 | 125: 4 |
 puppibus. 380: 21 |
 puppium. 121: 10 |
 purgamenta. 254: 5 | 318: 12 |
 332: 6 | 394: 6 |
 purgamentis, *abl.* 383: 14 |
 purganti, *excusanti.* 212: 24 |
 purgare. 210: 22 | 263: 8, 14 | 282: 17 | 313: 16 |
 purgari. 262: 6 |
 purgatos. 265: 13 |
 purgavere. 416: 5 |
 puro, *abl.* 81: 8 |
 purpura, *abl.* 75: 15 | 96: 6 |
 112: 3 | 332: 18 | 355: 19 |
 395: 33 |
 purpuram. 190: 3 |
 purpurati. 105: 16 |
 purpuratis, *abl.* 75: 7 | 101: 5 |
 186: 7 |
 purpuratorum. * 85: 2 | 91: 3 |
 105: 13 |
 purpureæ, *dat.* 79: 7 | *nom.* 390: 16 |
 purpureum, *acc.* 237: 25 |
 putant. 237: 8 | 333: 22 | 334: 2 |
 putatis, *verb.* 327: 13 |
 putent. 231: 6 |
 pureos. 299: 5 | 382: 7 |
 putes. 76: 1 | 274: 8 |
 putrem. 391: 4 |
 patria, *acc.* 360: 30 |
 Pylæ. 82: 2 |
 Pylas. 80: 13 | 90: 23 |
 Pyramo, *abl.* 83: 2 |
 Pyramus. * 85: 6 |

INDEX

Qua, *adv.* 99: 6 | 240: 22 |
quadam. 240: 10 |
quadragenis, *abl.* 274: 30 |
quadraginta. 74: 18 | 93: 15 | 160: 10 | 177: 4 | 198: 5 |
quadrato, *abl.* 182: 10 | 185: 6 | 215: 20 | 230: 8 | 361: 21 |
quadrige. 146: 18 | 172: 17 | 183: 3 | 364: 15 |
quadrigarum. 357: 2 |
quadrigas. 159: 25 | 345: 30 |
quadrigris. 159: 18 |
quadrjugi, *plur.* 375: 16 |
quadringenti. 79: 16 |
quadrirames. 121: 8, 12, 20 |
que. 394: 9 |
quacumque. 229: 10 |
quadam. 245: 5 |
quenam. 175: 8 |
quaque. 240: 12, 21 |
queramus. 199: 19 |
quarebatur. 406: 12 |
querenda, *nom.* 76: 6 |
querenti. 250: 23 | 342: 10 |
querentibus. 403: 8 |
querere. 84: 9 | 127: 6 | 141: 9 | 154: 18 | 155: 22 | 199: 18 | 243: 19, 24 |
quereret. 245: 16 |
queri. 361: 2 | 410: 17 |
quaris. 324: 5 |
queritis. 408: 28, 32 |
quero. 250: 1 | 298: 14 |
quasitam. 390: 23 | potentiam scelere & flagitio. 387: 16 |
quasitas. 293: 4 |
quaestum. 238: 14 | 258: 2 |
quaesiverunt. 141: 15 |
quaeso. 86: 2 | 250: 27 | 252: 22 | 359: 18 | 370: 25 | 412: 10 |
quaestio. 258: 20 |
quaestione. 255: 16 |
quaestionem. 245: 25 | 255: 11, 21 |
quaestioni. 155: 23 | 255: 26 |
quaestionis. 255: 13 |
quaestu. 357: 8 |
quaestuoſa gens ſpoliis. 139: 1 |
quale. 237: 25 |

qualecumque. 251: 8 |
qualem. 172: 26 | 211: 4 |
qualemcumque. 206: 13 |
quales. 154: 9 | 242: 21 | 276: 19 |
quali. 407: 3 |
qualiacumque. 244: 14 |
qualis. 156: 13 | 247: 19, 24 | 248: 14 |
qualiscumque. 261: 2 | 274: 2 |
qualiumcumque. 209: 13 |
quam. 84: 9 | 85: 10, 21 | 90: 17 | 92: 1 | 358: 3 | 360: 1 | *magis quam.* 290: 10 | 292: 7 | *ſeptimo menſe* quam. 126: 13 |
quamcumque. 146: 7 | 313: 15 |
quamplurimos. 279: 12 |
quamptimum. 129: 2 | 313: 9 | 407: 2 |
quamquam. 174: 29 | 198: 18 | 249: 20 | 265: 18 | 296: 14 | 354: 30 | 360: 9 | 394: 1, 15 | 406: 29 | 415: 6 |
quamvis. 196: 7 |
quamdium. 70: 4 | 248: 19 | 274: 20 | 294: 2 | 359: 6 |
quando. 150: 4 | 162: 28 | 298: 20 | 395: 22 | 403: 10 | 407: 9 | 408: 14 |
quandocumque. 372: 20 | 411: 17 |
quandoque, *quandocumque.* 298: 20 | 408: 14 |
quanta. 70: 10 | 87: 15 | 143: 3 | 196: 5 |
quanta inter rudes poterat eſſe ſapientia. 343: 21 |
quantam. 75: 16 | 99: 26 | 405: 26 | 413: 4 |
quantamcumque. 95: 3 | 108: 9 | 128: 6 |
quantas. 162: 5 |
quanto, *adv.* 111: 5 | 228: 10, 19 | 247: 10 | 315: 36 | 23 |
quantos. 162: 6 | 409: 23 |
quantulo. 317: 6 |
quantum, *adv.* 86: 24 | 148: 9 | 156: 23 | 197: 12 | 215: 19 | 223: 4 | 244: 29 | 265: 26 | 290: 11 | *quantumcumque.* 358: 13 |
quantuſcumque. 155: 7 | 169: 20 |
quartis, *abl.* 181: 7 | 190: 20 |
quarto, *abl.* 104: 4 | 149: 7 | 299: 3 |
quantum. 229: 14 |
quartus. 188: 5 |
quarum. 406: 32 |
quas. 406: 4 |
quaſi. 97: 6 | 133: 19 | 173: 1 | 197: 2 | 214: 3 | 222: 14 | 228: 4 | 238: 15 | 319: 11 |
quaſſa voce ſubdeficiens. 289: 20 |
quater, *infin.* 98: 10 |
quateret. 320: 11 |
quaternos. 82: 5 |
quatiens. 410: 1 |
quatiens. 197: 21 |
quatiens. 407: 16 |
quatis. 121: 4 |
quatrui. 228: 11 |
quatrui, *abl.* 153: 19 | 297: 14 |
quatruium. 137: 24 |
quatuor. 107: 8 | 115: 22 | 159: 16 | 179: 15 | 186: 14 | 198: 25 | 206: 7, 9 | 298: 21 | 299: 11 | 356: 3 |
queat. 175: 21 |
queis, *abl.* 223: 18 | 299: 1 | 393: 11 |
quem. 89: 26 | 408: 9, 18 |
quemquam. 84: 15 | 111: 2 | 254: 7 |
quemque. 404: 8 |
querantur. 395: 16 |
quercus. 232: 8 |
querebantur. 83: 5, 17 | 145: 11 | 151: 16 | 283: 24 |
querebatur. 83: 24 | 243: 27 | 288: 7 |
querelas. 222: 19 |
querelis, *abl.* 310: 9 |
querendi. 393: 19 |
querentium. 247: 19 | 267: 26 |
quereretur. 323: 18 |
queri. 120: 4 | 395: 18 | 415: 16 |
querula. 199: 15 |
queſtibus. 403: 18 |
qui. 404: 22 | 407: 23 | 408: 8 |
quia. 134: 3 | 192: 3 | 197: 7 | 200: 2 | 213: 31 | 324: 5 | 355: 12 | 356: 5 | 370: 2 | 374: 19 | 375: 6 |
quibus. 396: 13 | 405: 20 |
quicumque. 417: 1 |
quid. 359: 31 | 395: 8, 14 | 408: 27 |
quidam. 74: 19 | 194: 14 | 318: 10 | 354: 28 | 395: 23 | 407: 26 | 408: 26 |
quidem. 86: 8 | 359: 30 | 360: 3 | 395: 23 | 398: 9 | 406: 27 | 410: 21 | 411: 9, 11, 14 | 416: 1 |
quidnam. 395: 7 |
quidquam. 75: 6 | 86: 13 |

VOCABULORUM.

161: 13 | 171: 22 | 263:
8 | 383: 2 | 409: 26 | 413:
28 |
quidquid. 85: 8 | 176: 2 | 200:
4 | 207: 30 | 208: 16 |
278: 8 | 360: 23 | 406:
11 |
quies. 205: 11 | 215: 11 | 227:
7 | 251: 15 | 369: 7 |
quiescendo. 315: 8 |
quiescere. 164: 19 | 213: 26 |
245: 1 | dormire. 130: 24 |
quiete. 215: 6 | 384: 24 |
quietem. 125: 10 | 149: 4 |
164: 11 | 165: 6 | 229: 14 |
378: 14 |
quieti. 193: 5 |
quieris. 226: 18 |
quietum, acc. 314: 15 |
quietus. 414: 12 |
quieverint. 412: 4 |
quieverunt. 301: 16 |
quin. 212: 18 | 213: 5 | 225: 3 |
408: 2 |
quindecim. 79: 19 | 126:
5 |
quingenaria, plur. 187: 16 |
quingenta. 106: 1 | 180: 6 |
215: 16 | 312: 21 | 396:
2 |
quingenti. 100: 7 | 299: 1 |
376: 4 |
quingentis. 186: 20 | 298:
28 |
quingentos. 186: 19 | 216: 19 |
377: 19 |
quinos. 334: 4 |
quinquaginta. 74: 12 | 153:
17 | 159: 17 | 25 | 160: 9 |
185: 9 | 186: 22 | 189: 6 |
211: 17 | 228: 29 | 246:
12 | 300: 1 | 322: 14 |
quinque. 193: 3 | 205: 16 |
221: 21 | 387: 3 |
quinqueremi. 125: 3 |
quinqueremis. 120: 24 |
124: 21, 23 | 125: 1 |
quinto. 83: 22 | 135: 12 | 193:
1 | 405: 10 |
quintum. 233: 11 |
quippe. 74: 3 | 153: 4 | 173:
21 | 182: 5 | 196: 23 | 315:
9 | 336: 14 | 353: 16 | 354:
26 | 357: 8 | 358: 10 |
quisquam. 207: 18 | 249: 21 |
294: 5 | 404: 16 |
quisque. 173: 22 | 411: 14 |
415: 3, 12 |
quo, adv. 72: 12 | ut. 74: 5 |
quanto. 99: 12 | quo inten-
deret. 202: 10 |
quoad. 382: 11 |
quocumque. 129: 18 | 228:
22 |
quod. 77: 4 | 84: 15 | 119:

19 | 407: 1, 21 |
quodcumque. 127: 1 |
quoddam. 298: 8 |
quominus. 171: 2 | 253:
20 |
quomodo. 72: 16 | 247: 14 |
250: 11 |
quoniam. 290: 14 |
quondam. 71: 6 | 160: 4 |
204: 30 | 207: 27 | 243:
27 | 280: 15 | 347: 8 | 394:
6 |
quoniam. 253: 27 | 319: 13 |
395: 30 | 407: 1 |
quoque, conj. 87: 1 | 241:
19 | 246: 6 | 353: 4 |
405: 18 | 406: 9 | 416:
19 | pro & quo. 139: 11 |
quorum. 357: 29 | 405: 18,
23 | 406: 26 |
quosdam. 413: 12 |
quot. 238: 9 | 387: 6 |
quota. 199: 23 |
quoties. 152: 8 | 226: 12 | 253:
22 | 395: 26 | 406: 7, 8 |
407: 24 |
quotiescumque. 190: 16 |
quotocuique. 361: 1 |
quotus. 243: 20 |
quousque. 207: 1 | 398: 9 |
quum. 144: 4 | 152: 1 |
192: 5 | 198: 28 | 199: 7,
16 | 248: 9, 13 | 294: 15 |
374: 15 | 374: 12 |

R.

R Abie. 325: 22 | 349:
22 |
rabiem. 135: 8 | 193: 12 |
348: 16 | 398: 13 |
rabies. 126: 9 | 282: 14 |
radice. 234: 16 | 353: 16 |
radices. 195: 12 | 339: 11 | 383:
18 |
radicibus, arborum. 185: 13 |
montium. 82: 17 | 195: 4 |
229: 1 | 272: 7 | 282: 2 |
302: 16 | 335: 20 | 365:
22 |
radios. 147: 1 |
rami, plur. 197: 16 | 254: 21 |
339: 15 | 353: 13, 25 |
ramis. 120: 8 | 138: 6 | 197:
22 | 235: 8 | 292: 24 | 332:
20 | 367: 9 |
ramorum. 254: 18 |
ramos. 194: 17 | 234: 15 | 367:
5, 30 |
raperent. 99: 10 | 339:
10 |
rapidior. 150: 6 |
rapidissimos. 364: 1 |

rapidus. 150: 8 |
rapiebant. 123: 22 |
rapimur impetu ad omnes
affectus. 262: 16 |
rapit. 298: 2 |
rapiunt. 157: 4 |
raptas. 167: 29 |
raptim. 92: 16 | 121: 4 | 220:
11 | 384: 8 | raptim acto
agmine, festinanter. 198:
10 |
rapto, prada. 96: 5 |
rare. 305: 4 | 343: 20 |
375: 18 | rare indolis. 312:
20 |
rarior. 173: 3 |
rarius. 312: 16 |
raro, adv. 133: 16 | 316:
17 |
raros. 169: 9 |
rarum, acc. 352: 15 | 358:
7 |
rata, plur. 192: 10 |
ratem. 295: 15 |
rates, plur. 292: 1 | 295:
7, 15 | 296: 1 | 344:
8 |
rati, plur. 101: 8 | 133: 12 |
213: 13 | 346: 13 | 394: 16 |
25 | 410: 16 |
ratibus, abl. 291: 32 | 295: 12,
26 | 296: 2 | 345: 13 |
ratio. 88: 19 | 150: 20 | 165:
12 | 169: 23 | 208: 22 |
240: 13 | 254: 19 | 289: 14 |
315: 17 |
ratione. 93: 3 | 113: 17 | 208:
18 |
rationem. 152: 6 | 153: 14 |
377: 25 | 413: 19 | modum.
90: 6 |
ratus. 100: 24 | 113: 5 | 124:
2 | 134: 11 | 152: 15 | 162:
15 | 168: 24 | 200: 14 |
204: 25 | 214: 6 | 311: 20 |
313: 8, 27 | 343: 3 | 345:
20 | 368: 5 |
re. 204: 17 |
rebellarent. 326: 31 |
rebellum. 307: 22 |
rebus. 69: 3 | 120: 3 | 179:
9 | 204: 7 | 225: 8 | 243:
4 | 302: 14 | 313: 35 | 332:
20 | rebus compositis. 69:
3 | 209: 2 |
recedat. 90: 5 |
recedebant. 175: 6 |
recedebat. 211: 11 |
recedentes, acc. 377: 19 |
recedentia. 108: 4 |
recedentibus. 133: 11 | 259:
1 |
recedere. 273: 5 |
recons. 134: 8 | 370: 3 |
recentem. 413: 28 |
recentes, acc. 88: 18 |

I N D E X

recenti, *abl.* 149: 8 | 154: 12 |
 267: 17 |
 receperant, 380: 18 |
 receperat, 154: 12 |
 recepere, 161: 13 |
 receperunt, 134: 10 | 174: 5 |
 340: 2 |
 recepissent, 135: 22 |
 recepisset, 115: 20 |
 recepit, 110: 9 | 223: 29 |
 296: 18 | 338: 2 | 369: 19 |
 378: 13 |
 recepta, *nom. fam.* 107: 11 |
abl. 130: 5 |
 receptacula, *acc.* 305: 1 |
 receptaculum, 208: 29 | 281:
 10 | 310: 23 |
 receptis, 283: 18 |
 recepto, *abl.* 247: 4 | 315:
 34 |
 receptui, 132: 14 | 194: 3 |
 340: 11 | receptui signum
 dedit, 133: 10 |
 receptum, 239: 2 | 254: 8 |
 393: 8 |
 receptum, *acc.* 110: 4 |
 receptus, *partic.* 332: 15 | 248:
 16 |
 recessere, 148: 7 |
 recesserunt, 276: 22 | 283: 6 |
 369: 22 |
 recessisse, 226: 12 | 261: 7 |
 recessissent, 90: 16 |
 recessit, 279: 7 | 301: 25 |
 408: 7 |
 recessus, *acc.* 266: 11 | 300:
 4 |
 recidamus, *activ.* 227: 26 |
 recidebant, *neut.* 193: 15 | 340:
 1 |
 recident, *neut.* 289: 9 |
 recidentem ad ludibrium,
 189: 14 |
 reciderat, *neut.* 411: 8 |
 recideret, *neut.* 369: 6 |
 recidisse, *neut.* 375: 7 | 387:
 15 |
 recipere, 317: 10 |
 recipere, 254: 5 |
 reciperet, 255: 30 |
 recipi, 133: 20 | 162: 3 |
 393: 10 | recipi in fal-
 tium, *dignitatem.* 111:
 2 |
 recipiendis, *abl.* 132: 13 |
 recipiens, 249: 30 |
 recipientes, *acc.* 296: 3 |
 recipit, 159: 13 | 231: 9 | 333:
 22 |
 recipiunt, 354: 30 |
 reciprocari coepit mare, 380:
 28 |
 reciso ponte, 175: 15 |
 recitaret, 153: 22 |
 recitari, 278: 3 |
 recitavit, 248: 2 | 267: 1 |

recognovit, 182: 26 |
 reconciliandam, 411: 22 |
 reconciliatae, 244: 18 |
 reconciliati, *gen.* 251: 9 | 265:
 15 |
 recreatus, 270: 27 |
 recruduit soporatus dolor,
 260: 8 |
 recta, *abl.* 164: 12 | 166: 8 |
 recta plaga attinent, 225:
 2 |
 recto, *abl.* 175: 9 | 329: 5 |
 rector, 349: 23 |
 rectorem, 141: 9 |
 rectores, 348: 3 |
 rectoribus, *abl.* 347: 1 |
 rectum, *neut.* 99: 6 |
 recubat, 332: 18 |
 recuperandam, 114: 9 |
 recuperandi, 172: 6 |
 recuperare, 113: 16 | 114: 3 |
 173: 13 | 238: 18 |
 recuperasse, 179: 11 |
 recuperaturos, 171: 20 |
 recuperavit, 86: 19 |
 recurrentibus, *abl.* 381: 1 |
 recurrentium, 197: 28 |
 recurrunt, 380: 8 |
 recusabant, 315: 8 |
 recusabit, 370: 24 |
 recusante, 258: 9 |
 recusantes, 413: 36 | jugum
 imperii, 129: 20 |
 recusare, 238: 8 | 242: 20 |
 258: 1 |
 recusaturum, 196: 12 |
 recusaverant, 291: 31 |
 recusamus, 208: 5 |
 recuso, *verb.* 170: 10 | 171:
 2 | 252: 20 |
 redacta, *abl.* 72: 2 | 223: 18 |
 303: 2 |
 redactis, *abl.* 203: 14 | 376:
 22 |
 redactus, 80: 7 |
 reddas, 155: 13 |
 reddat, 208: 21 |
 redde, 156: 20 |
 reddebant, 197: 22 |
 reddebat mare terras, 381:
 1 |
 reddentibus, 354: 2 | *referen-*
tibus. 74: 15 |
 reddere, 412: 9 | nomen,
dare. 141: 5 | reddere suis
 quaque temporibus *refer-*
re. 178: 3 |
 redderentur, 375: 12 |
 redderet, 157: 10 | 223:
 12 |
 redderetur, 89: 8 | 261:
 19 |
 reddetur, 165: 12 |
 reddi, 102: 29 | 157: 21 |
 reddiderat, 392: 6 |
 reddidissent, 235: 5 |

reddidisset, 262: 1 |
 reddidit, 135: 4 | 233: 2 | 241:
 7 | 413: 2 | reddidit quies
 gravatam ebrietate men-
 tem, 205: 11 |
 reddit, terram naturae suae
mare. 231: 10 | 333: 5 |
 reddita, 405: 20 |
 redditis, *abl.* 266: 6 |
 reddito, *abl.* 278: 21 | 286: 21 |
 316: 11 |
 redditos, 298: 12 |
 redditum, 309: 27 |
 redditur, 95: 1 | 192: 13 | 333:
 22 |
 reddituram, 237: 12 |
 reddituros, 298: 19 |
 redditurum, 152: 12 | 316:
 3 |
 redditus, 162: 13 | 365: 18 |
 reddo, 406: 29 | debitum
 nomen, 190: 18 |
 reddunt, 319: 18 |
 redduntur, 108: 6 | 198: 15 |
 270: 5 | 393: 5 |
 redeam, 413: 8 |
 redegerunt, 130: 5 |
 redegi, 110: 1 |
 redegit, 317: 18 | 338: 25 | 372:
 8 |
 redeunte, 83: 19 |
 redeuntes, 396: 17 |
 redibat, 270: 18 |
 rediens, 120: 2 | 142: 5 |
 redieritis, 200: 16 |
 redierunt, 296: 22 |
 redigi potuisse pecuniam in-
 gentem, 157: 10 | 284:
 13 |
 rediisset, 381: 22 |
 rediit, 161: 17 | 164: 10 |
 204: 3 | 212: 8 |
 redimentibus, 157: 10 |
 redimit, 208: 16 |
 redimita, *plur.* 124: 15 | *sing.*
 385: 20 |
 redimiri, *plur.* 336: 5 |
 redimunt morte, *uventur.*
 200: 4 |
 redire, 225: 8 | 226: 1 | 339:
 33 |
 rediret, 280: 15 | 322:
 6 |
 redit, 240: 7 | 241: 1 | 286:
 1 |
 redire, 265: 11 |
 reditum, 305: 18 |
 reditura, 321: 26 |
 redituris, 226: 9 |
 rediturum, *acc.* 200: 18 | 249:
 16 |
 reduce, 370: 13 |
 reducebant, 264: 16 |
 reduces, *nomen.* 360: 1 |
 reducit, 176: 21 |
 redundantem ad ipsum cala-
 mitatem

VOCABULORUM.

mitatem. 154: 16 |
 reduxit. 177: 2 |
 refecerunt. 121: 5 |
 refecta ad pristinum cultum
 arma. 385: 10 |
 refecti, plur. 216: 6 | 270:
 19 |
 refectus. 249: 6 |
 refellant. 261: 4 |
 referant. 207: 9 |
 referantur. 327: 26 |
 referatis. 359: 14 |
 refererant. 220: 11 | 283:
 10 |
 refererantur. 259: 10 |
 referebas. 319: 22 |
 referebat. 96: 5 | 167: 30 | 378:
 16 |
 referebatur. 213: 28 |
 referens. 159: 24 |
 referent. 207: 9 |
 referre. 242: 21 | 247: 8 | pe-
 dem. 175: 2 | 221: 9 | 288:
 14 |
 referri. 318: 21 |
 refert ad consilium. 157: 8 |
 refertas. 201: 3 |
 refertos. 279: 13 |
 referunt. 95: 4 | 333:
 15 |
 refici. 381: 15 |
 reformido. 247: 11 |
 refovebat artus admoto igne.
 315: 31 |
 refovente cuncta pace. 127:
 9 |
 refranare. 174: 26 |
 refragatus gloriae suae. 368:
 23 |
 refugerant. 303: 18 |
 refugere, *prae*. 381: 18 |
 refugerunt. 172: 25 | 345: 12 |
 354: 18 |
 refugientium. 153: 6 |
 refugisset. 381: 23 |
 refulgebant. 340: 21 |
 regalēm. 79: 1 |
 regali, *abl.* 79: 12 | 105:
 2 |
 regalis, *gen.* 189: 1 |
 rege, *abl.* 97: 19 | 101: 7 |
 237: 10 | 243: 28 | 305: 12 |
 396: 7 | 398: 8 | 404:
 22 | 406: 25 | 407: 3 |
 regebantur. 209: 19 | 346:
 16 |
 regebat. 166: 2 | 173: 32 | 215:
 20 | 350: 9 |
 regebatur. 376: 2 |
 regem. 79: 14 | 97: 26 | 208:
 7 | 228: 3 | 237: 5 | 244:
 15 | 267: 6 | 312: 25 | 319:
 7 | 333: 15 | 338: 16 | 359:
 19 |
 regente. 216: 32 | *desinente*.
 158: 17 |

regentes, *acc.* 78: 7 |
 regentibus. 349: 2, 7 |
 regere. 150: 7 | 295: 20 | 395:
 30 |
 reges, *verb.* 294: 14 | *no-*
men. 397: 23 | 406: 14 |
 407: 21 |
 regi, *dar.* 77: 3 | 108: 3 |
 121: 22 | 173: 9 | 229: 17 |
 249: 19 | 319: 17 | 327: 6 |
 374: 10 | 406: 11 |
 regia, *subst.* 143: 6 | 204:
 23 | 309: 23 | 407: 23 |
adject. 201: 4 | 238: 21 |
 321: 2 |
 regiae, *adject.* 75: 11 | 79: 22 |
 111: 3, 11 | 170: 9 | 182:
 13 | *subst.* 237: 22 | 242:
 29 | 274: 5 | 309: 2 | 403:
 17 |
 regiam, *subst.* 71: 7 | 204:
 16 | 242: 28 | 246: 9 |
 265: 18 | 308: 27 | 323:
 2, 26 | 403: 20 | *adject.* 136:
 6 | 315: 34 |
 regiarum, *adject.* 408: 22 |
 regias, *adject.* 102: 25 | 239:
 11 |
 regibus, *abl.* 186: 6 | 228: 6 |
 320: 21 |
 regis, *abl.* 189: 11 |
 regina. 338: 17, 20 |
 reginae, *plur.* 102: 10 | *sing.*
 357: 9 |
 reginam. 103: 5 | 154: 24 |
 192: 21 |
 reginas. 79: 18 | 100: 1 | 101:
 19 | 156: 12 |
 reginis. 155: 7 |
 regio, *subst.* 73: 10 | 138: 12 |
 195: 12 | 269: 6, 17 | 275:
 12, 18 | 317: 20 | 330: 8 |
 359: 13 | *adject.* 214: 10 |
 378: 7 |
 regione. 90: 7 | 225: 4 | 277:
 14 | alia atque alia. 114:
 7 |
 regionem. 80: 10 | 167: 22 |
 191: 5 | 224: 2 | 307: 21 |
 310: 17 | 311: 1 | 314: 15,
 25 | 316: 8, 10 | 317: 18 | 329:
 4 |
 regiones. 91: 10 |
 regioni. 187: 2 | 276: 5 |
 regionis. 191: 7 | 198: 7 | 266:
 11 | 271: 2 | 276: 3 | 278: 6
 302: 18 | 304: 1 |
 regionum. 304: 5 |
 regis, *gen.* 79: 7 | 86: 24 |
 88: 15 | 106: 5 | 133: 1 |
 154: 27 | 175: 3 | 182: 27 |
 233: 12 | 236: 3 | 241: 2 |
 254: 15 |
 regit. 152: 11 |
 regitur. 355: 8 | umbra vir-
 gae equus nobilis. 274:
 15 |

14 |
 regium. 79: 11 | 273: 24 | 342:
 15 | 416: 9 |
 regius. 266: 5 |
 regna, *acc.* 158: 22 | 395: 7 |
 405: 20 | 406: 14 | 415:
 15 |
 regnabat. 110: 11 | 341: 8 |
 342: 13 |
 regnandi. 111: 2 |
 regnant. 207: 6 |
 regnante. 233: 1, 7 |
 regnantem. 185: 16 |
 regnantium. 342: 9 |
 regnare. 228: 5 | 341: 11 |
 391: 20 | 409: 9 |
 regnaret. 341: 12 | 357: 7 |
 410: 5 |
 regnasse. 391: 19 |
 regnasset. 223: 7 | 357:
 10 |
 regnat. 357: 12 |
 regnaturum, *acc.* 353: 9 |
 regnaverat. 105: 9 |
 regnavit. 305: 5 | 368:
 22 |
 regni. 170: 18 | 207: 19 |
 237: 11 | 247: 30 | 267:
 14 | 280: 3 | 350: 1 | 357:
 6 | 371: 21 | 394: 25 | 408:
 11 |
 regno, *abl.* 272: 15 | 370: 14 |
 405: 3 |
 regnum. 77: 7 | 111: 23 |
 208: 11 | 237: 13 | 252:
 13 | 274: 11, 12 | 316: 24 |
 337: 5 | 342: 4, 7 | 343:
 7 | 377: 16 |
 reguli, *plur.* 334: 11 |
 regulo. 343: 13 |
 regum. 131: 23, 25 | 170: 9 |
 200: 25 | 237: 21 | 246:
 24 | 391: 10 | 409: 21 |
 regunt. 358: 20 |
 rei, *sing.* 177: 9 | 188: 8 | 242:
 21 | 243: 9 | 247: 3,
 24, 29 | 344: 11 | 415:
 6 | *plur.* 253: 7 |
 rejecit. 403: 5 |
 rejecta, *abl.* 156: 1 |
 relabens mare eodem impe-
 tu quo effusum est. 231:
 10 |
 relatum. 243: 27 | 316:
 6 |
 relatis, *abl.* 124: 18 |
 relato, *abl.* 211: 28 | 413:
 14 |
 relatum. 151: 10 |
 relaturi, *plur.* 325: 5 |
 relaturum. 226: 6 | 381:
 9 |
 relaxante. 215: 7 |
 relegati, *plur.* 199: 24 |
 relegatos. 254: 9 | 357:
 15 |

I N D E X

relicta, *abl.* 91 : 1 | 312 :
 12 |
 relictī, *plur.* 384 : 15 |
 relictis, *abl.* 80 : 22 | 101 : 13 |
 143 : 3 | 202 : 4 | 6 | 234 : 7 |
 269 : 11 | 339 : 28 |
 relicto, *abl.* 88 : 7 | 159 : 6 |
 167 : 15 | 196 : 13 | 228 :
 24 | 240 : 5 | 269 : 5 |
 270 : 2 | 298 : 24 | 356 :
 12 |
 relictos. 362 : 13 |
 relictum. 315 : 20 |
 relicturus. 80 : 19 |
 relictus. 136 : 5 | 239 : 18 | 302 :
 18 |
 religatis manibus post ter-
 gum. 249 : 6 |
 religione. 122 : 13 | 242 : 6 |
 414 : 14 | vanā capta
 est. 152 : 18 | religione
 deūm adstrictum. 245 :
 17 |
 religionem. 294 : 25 | metu
 conuerso in religionem
 venerationemque. 347 :
 10 |
 relinquatis. 170 : 22 | 359 :
 15 |
 relinquebatur. 316 : 13 |
 relinquemus. 199 : 28 |
 relinquendi. 395 : 24 |
 relinquens. 191 : 7 |
 relinquerent. 96 : 3 | 200 :
 10 |
 relinqueret. 72 : 18 | 407 :
 27 |
 relinqui. 361 : 23 |
 relinquunt. 181 : 4 | 216 : 13 |
 227 : 26 |
 reliqua. 280 : 13 | 352 :
 3 |
 reliquam. 332 : 12 |
 reliquerat. 104 : 15 | 283 : 9 |
 302 : 8 |
 reliqueris. 156 : 23 |
 reliquerunt. 274 : 24 |
 reliquix pristinī moris. 223 :
 9 |
 reliquias. 128 : 10 | 330 : 7 |
 reliquis, *abl.* 175 : 11 |
 reliquisset. 237 : 13 |
 reliquisset. 124 : 3 | 408 :
 20 |
 reliquistis. 395 : 11 |
 reliquit. 83 : 3 | 109 : 5 | 153 :
 16 | 187 : 3 | 197 : 6 | 277 :
 15 | 337 : 4 | 362 : 4 | 365 :
 13 |
 reliquum. 164 : 9 | 216 : 23 |
 296 : 18 | fecerat calamitās.
 249 : 12 |
 reluctantem. 223 : 3 |
 reluctatum. 310 : 12 |
 rem. 131 : 26 | 226 : 15 | 251 : 7 |
 412 : 5 |

remanferunt. 267 : 4 |
 remanferas. 410 : 3 |
 remedia. 84 : 6, 12 | 365 : 17 |
 395 : 25 |
 remediis, *abl.* 208 : 15 |
 remedio. 382 : 6 |
 remedium. 84 : 9, 13, 20 |
 194 : 2 | 270 : 17 | 278 : 14 |
 315 : 18 | 335 : 9 | 354 : 4 |
 378 : 15 |
 remensi, *plur.* 194 : 5 |
 remi, *plur.* 380 : 19 |
 remigant. 379 : 21 |
 remige. 130 : 16 |
 remigem. 295 : 11 |
 remiges, *nom.* 119 : 12 | 121 :
 23 | 130 : 19 |
 remis, *abl.* 119 : 10 | 125 : 6 |
 379 : 11 |
 remisferat. 297 : 6 |
 remisisti. 251 : 9 |
 remisit. 280 : 12 | 290 : 13 |
 342 : 22 | 367 : 21 |
 remissā, *languescentis.* 174 :
 31 |
 remissi, *plur.* 234 : 2 | 298 :
 20 |
 remissis, *abl.* 394 : 8 |
 remitteamus. 157 : 22 |
 remittente eo nihil. 307 :
 15 |
 remittere legem supplicii,
eximere. 256 : 7 |
 remittit. 103 : 24 | 235 :
 13 |
 remittuntur. 343 : 3 |
 remorum. 369 : 30 | 376 : 10 |
 381 : 4 |
 remos. 364 : 6 | 380 : 9 |
 remota, *abl.* 197 : 10 |
 remotis arbitris. 211 : 15 | 213 :
 16 | 241 : 19 | 255 : 13 | 272 :
 29 |
 remotum, *acc.* 357 : 18 |
 remoturus. 267 : 29 |
 removere, *infin.* 118 : 15 |
 removeri. 255 : 27 |
 renata, *sing.* 127 : 7 |
 renitentibus, *depon. abl.* 227 :
 4 |
 renovabat. 260 : 8 |
 renovandum. 131 : 13 | 208 :
 23 |
 renovarent. 208 : 12 |
 renovato, *abl.* 198 : 9 | 377 :
 23 |
 renovatus. 154 : 11 | 406 :
 22 |
 renunciatis, *abl.* 412 : 2 |
 reo. 249 : 26 |
 reparandas. 131 : 12 |
 reparandos. 149 : 4 |
 reparante bellum, *infauran-*
te. 204 : 11 |
 reparare. 207 : 14 |
 reparatas. 148 : 11 |

reparaturum. 178 : 14 |
 repellamus. 326 : 19 |
 repellentur. 76 : 5 |
 repelli. 180 : 2 |
 repello bellum. 109 : 10 |
 repens, *subita.* 395 : 8 |
 repente, *adv.* 100 : 15 | 133 :
 14 | 137 : 19 | 176 : 23 |
 222 : 7 | 249 : 9 | 314 : 22 |
 322 : 18 | 336 : 9 | 375 :
 2 |
 repercussā, *plur.* 330 : 3 | undā.
 344 : 3 |
 repercussus. 229 : 3 |
 reperere. 203 : 9 | 352 : 14 |
 379 : 17 |
 repererit. 273 : 23 |
 reperiebantur. 201 : 10 |
 reperiebatur. 275 : 2 |
 reperieris. 408 : 32 |
 reperire. 250 : 9 |
 reperiri. 117 : 18 |
 reperisse. 229 : 21 | 405 :
 4 |
 reperissent. 283 : 15 |
 reperisset. 342 : 28 | 378 :
 16 |
 reperisti. 209 : 6 |
 reperit. 329 : 9 | 341 : 8 |
 reperiunt. 184 : 12 |
 reperta. 378 : 23 |
 reperuis, *abl.* 104 : 4 | 379 :
 1 |
 reperito, *abl.* 223 : 12 |
 reperitum, *acc.* 100 : 24 | 144 :
 16 | 153 : 11 |
 reperituras. 405 : 4 |
 repertus. 223 : 16 |
 repetendas. 83 : 9 | 228 :
 9 |
 repetendum. 299 : 12 |
 repetens. 361 : 29 |
 repeterent eum dii suae stirpi.
 406 : 32 |
 repeteret. 89 : 17 |
 repeterant. 114 : 17 |
 repetisse. 229 : 21 |
 repetisset. 298 : 20 |
 repetit. 134 : 11 | 304 : 2 |
 320 : 8 | 377 : 15 |
 reperito, *abl.* 257 : 6 | 371 :
 1 |
 repetituri, *resumpturi.* 210 :
 5 |
 reperunt. 125 : 7 |
 replerentur. 339 : 14 |
 repleffer. 394 : 11 |
 repleta, *abl.* 179 : 15 |
 repleti, *plur.* 295 : 14 |
 repletos. 123 : 17 | 385 :
 16 |
 repletum, *acc.* 365 : 5 | 391 : 3 |
 416 : 6 |
 repleturos. 352 : 9 |
 repleverant. 99 : 15 |
 repositabat. 253 : 16 |

VOCABULORUM.

ad representanda supplicia
præceptis. 391: 24 |
representare consilium. 257:
20 |
representabatur animis. 95:
19 |
reprehensos. 167: 30 |
repressit. 175: 9 | 278: 6 |
repressus. 345: 15 |
repugnabat. 111: 17 | 277:
4 |
repugnans. 377: 5 |
repugnantem. 280: 3 |
repugnantes, acc. 354: 15 |
repugnanti. 309: 21 |
repugnare. 131: 5 | 396:
24 |
repugnat. 112: 9 |
repugnavit. 192: 19 |
repulsus. 253: 23 |
repurgari. 240: 7 |
reputabat. 92: 1 |
reputans. 80: 15 | 265:
21 |
reputaveritis. 372: 16 |
requiem. 369: 34 |
requirebant. 137: 16 | 381:
24 |
requirebat. 266: 21 |
requiens. 243: 7 | 298:
10 |
requientium. 225: 11 |
requiri. 223: 12 | 266: 11 |
requisita, sing. nom. 378:
17 |
rerum. 76: 22 | 83: 6 | 112:
18 | 126: 12 | 141: 21 |
169: 24 | 178: 11 | 187:
11 | 202: 13 | 210: 17 |
227: 1 | 239: 6 | 350:
19 |
res. 113: 16 | 129: 16 | 152: 10 |
190: 11 | 201: 10 | 215: 4 |
228: 10 | 291: 34 |
resciscerent. 242: 29 |
rescribere. 248: 15 |
rescripsit. 108: 14 |
reservabant. 99: 20 |
reservaret. 241: 5 |
reservaverant in longum
sui ludibrium. 198: 27 |
reserventur. 142: 3 |
residebant humi corvi. 138:
3 |
residebis. 111: 21 |
resistebant. 220: 2 |
resistendi. 273: 4 |
resistentibus. 350: 7 |
resistentium. 174: 10 | 216:
2 |
resistere. 216: 20 |
resoluta gleba, comminuta.
133: 1 |
resolutis membris, abl. 175:
30 |
resoluto utre. 278: 18 |

resolutum, languentem. 246:
16 |
resolutus, languidus. 367:
23 |
resonabant. 336: 8 |
resonabat. 331: 22 |
respectu. 162: 4 |
resperfa, sing. 313: 23 |
respice. 156: 23 |
respicere. 205: 13 | 384:
14 |
respiceret. 157: 16 | 405:
4 |
respondeant. 327: 9 |
respondebo. 350: 21 |
respondent. 115: 13 | 233:
17 | 285: 12 | 298: 11 |
16 |
respondeo. 319: 15 |
responderunt. 379: 18 |
respondet. 295: 5 | 359: 30 |
viribus magnitudo. 332:
2 |
respondisse. 144: 5 | 308:
16 |
respondisset. 261: 10 | 366:
8 |
respondit. 117: 7 | 128: 19 |
130: 23 | 141: 16 | 200:
20 | 212: 25 | 223: 7 |
226: 14 | 244: 12 | 257:
17 | 312: 3 | 320: 14 | 343:
6 |
responsa, plur. 141: 18 | 152:
13 | 333: 4 |
responsio, abl. 77: 13 | 101: 11 |
115: 18 |
responsum. 140: 2 | 192:
13 | 196: 4 | 395: 18 | 412:
2 |
responsuri. 319: 13 |
restabant. 301: 8 | 372:
10 |
restinxerant. 239: 10 |
restiterit. 397: 5 |
restiti, steti. 190: 17 |
restitit. 291: 6 | 301: 24 |
restituere, præter. 394: 2 |
restituenterur. 145: 10 |
restitueret. 108: 10 |
restituere. 209: 2 |
restitui, pass. 71: 2 | 223:
11 |
restituit, præter. 312: 10 | 342:
7 | 385: 9 |
restitura, sing. 190: 1 |
refudante solo venis aqua-
rum. 180: 4 |
refudet modico humore ter-
ra. 298: 4 |
refurgentis. 353: 16 |
refurrexit, Persopolis. 205: *
4 |
retentas. 70: 3 |
retenti, plur. 298: 22 |
retenço, abl. 155: 20 | 339:

6 |
retentura. 257: 17 |
retenturam. 237: 11 |
retenturi, plur. 122: 18 |
retenturus. 394: 13 | 395:
21 |
retentus. 184: 14 |
reticenda, acc. 244: 15 |
reticerem. 252: 27 |
retine. 156: 19 |
retinentem. 263: 14 |
retinentur. 395: 15 |
retinere. 150: 11 | 156: 12 |
263: 19 | 403: 17 |
retineret. 188: 28 | 196: 19 |
394: 9 |
retineri. 235: 10 | 394:
24 |
retinet. 70: 4 |
retinere. 253: 3 |
retinuisse. 411: 20 |
retorquens. 221: 17 |
retorsit. 309: 20 |
retractabat, recogitabat. 404:
29 |
retractantes vetera odia. 362:
3 |
retro. 89: 16 | 194: 4 | 380:
1 |
retrocedendo. 273: 1 |
retrocedere. 93: 1 |
retulerunt. 369: 23 |
retuli. 310: 3 |
retulissent. 347: 8 |
retulisti. 324: 16 |
retulit. 307: 4 |
reverberatur crebro fluvius,
329: 8 | æstu cursus classis.
379: 26 |
reverentiæ, gen. 155: 22 |
reverentur. 294: 26 |
reveritus vicem regis. 106:
5 | nomen celebre. 123:
10 |
reversuros. 238: 15 |
reversurum. 388: 4 |
reversus. 255: 3 |
revertar. 262: 21 | 310:
7 |
revertemur. 199: 21 | 288: 22 |
359: 10 |
revertendi. 264: 25 | 373:
5 |
revertendum. 251: 7 |
revertentes, acc. 336: 17 |
reverterentur. 91: 12 |
reverteretur. 312: 32 |
reverti, infra. 176: 18 | 194:
2 | 199: 7 | 203: 2 | 240:
11 | 312: 8 | 382: 13 | 388: 4 |
396: 9 |
revertimur. 262: 13 |
revertit. 221: 23 |
revertitur. 135: 12 |
revertor. 265: 12 |
revertuntur. 258: 2 |
V u u ij

INDEX

375: 16 |
 revireſcit. 413: 5 |
 reump. 249: 10 |
 revocant. 302: 9 |
 revocante. 255: 29 |
 revocari. 298: 9 | ex medio
 gloriæ ſpatio. 226: 5 |
 revocaſſet. 308: 1 |
 revocati, plur. 384: 13 |
 revocatis, abl. 322: 7 |
 revocato, abl. 312: 2 | ſermo-
 ne, reſpreſſo. 211: 12 |
 revocatus. 328: 7 | 409:
 30 |
 revocaverat. 77: 9 | 404:
 31 |
 revocavit. 367: 26 | 406:
 8 |
 revolutus eſt in ſollicitudi-
 nem ſuſpicionemque. 155:
 17 | ad ſuperſtitionem. 288:
 10 |
 reus. 250: 19 | 252: 22 | 265:
 3 | 390: 29 |
 rex. 151: 11 | 154: 8 | 162: 1 |
 201: 21 | 204: 21 | 225:
 6 | 235: 11 | 237: 16 | 241:
 16 | 249: 31 | 250: 5 | 299:
 15 |
 rexerant. 349: 14 |
 Rheomithres. 98: 4 |
 Rhidago. 229: * 9 |
 Rhinocerotas. 331: * 8 |
 Rhinocerotēs. 352: 15 |
 Rhodii. 129: * 8 | 145:
 10 |
 Rhodiorum. 145: 8 |
 Rhodium. 143: 9 |
 Rhofacis. 306: 2 |
 ridebas. 326: 16 |
 rigant. 185: 8 | 275: 10 |
 rigantibus, abl. 330: 6 | ri-
 gantibus aquis ſolum pin-
 gue. 228: 31 |
 rigat. 70: 1 |
 rigebat. 104: 17 |
 rigent. 331: 1 |
 rigentes. 96: 8 | 314: 25 |
 rigere. 83: 1 |
 rigida cervice jugum ſube-
 untibus barbaris. 227: 9 |
 rigor. 170: 12 |
 rigore. 270: 3, 6 |
 rimantes. 301: 17 | 383: 18 |
 rimati. 300: 24 |
 ripa, abl. 103: 13 | 151: 3 |
 279: 15 | 344: 24, 28 |
 345: 22 | 353: 3 | 358: 12 |
 363: 4 | 376: 6 |
 ripæ. 295: 17 | 344: 3 |
 ripam. 144: 13 | 150: 3 |
 291: 23 | 295: 16 | 344:
 8 | 345: 18, 27 | 356: 22 |
 379: 15 |
 riparum. 8: 10 | 195: 10 |
 ripas. 195: 9 |

ripis, abl. 190: 22 | 229: 8 |
 295: 18 | 337: 9 | 339: 12 |
 358: 10 | 381: 22 |
 riſu. 244: 15 | 327: 8 |
 rite. 272: 12 |
 ritu, abl. 164: 2 | 176: 5 | 193:
 11 | 208: 25 | 222: 24 |
 254: 22 | more. 90: 12 |
 ritu monſtrantium iter,
 inſtar. 138: 4 |
 ritus, acc. 319: 14 |
 rivi, plur. 117: 4 |
 rivis, abl. 176: 2 |
 robora viroꝝ conferta.
 75: 18 |
 robore, vi. 76: 5 | 97: 23 |
 216: 6 | 253: 15 | 276: 17 |
 298: 5 | 343: 16 | 397:
 25 |
 roboti. 343: 20 |
 robotis. 358: 27 |
 robur, viſ. 93: 10 | 96: 12 |
 269: 9 | 409: 20 |
 rogabantur. 279: 25 |
 rogare. 199: 7 | 309: 24 |
 rogat. 241: 22 | 302: 1 |
 rogo, verb. 359: 20 | nomen.
 213: 10 |
 roguum. 253: 11 |
 Romanæ, gen. 127: 8 |
 Romani, plur. 321: 1 |
 Romanus. 412: 27 |
 rore. 278: 1 |
 roſtris, abl. 79: 9 |
 roſtro, abl. 124: 24 |
 rotarum. 132: 12 | 147: 1,
 2 |
 Roxane. 316: 16 | 407: 7 |
 409: 15 |
 Roxanen. 316: 21 |
 Roxanes. 407: 18 | 408:
 13 |
 ruat. 408: 11 |
 rubere. 331: 4 |
 rubiginem. 396: 1 |
 rubigo. 292: 25 |
 rubore, verecundia. 375: 10 |
 rubri maris. 159: 26 | 415:
 2 |
 rubro mari. 224: 1 | 329: 6 |
 371: 17 |
 rubrum mare. 138: 12 | 181:
 7 | 195: 2 | 272: 3 | 388: 16 |
 rudes, acc. 338: 11 | 343:
 21 |
 rudi, abl. 182: 7 |
 rudibus. 324: 27 | 377:
 8 |
 rudimenta. 186: 27 |
 radis. 117: 21 | 292: 8 |
 Lingue Græcæ. 211: 17 |
 natio ad voluptates. 238:
 12 |
 rudis pacis artium & civi-
 lis habitus. 254: 2 |
 ruebant. 171: 9 |

ruentem. 176: 28 |
 ruentes. 306: 16 | 368: 11 |
 380: 12 |
 ruere. 121: 21 | 296: 11 | 340:
 7 | 346: 14 |
 ruct in te regium inſigne.
 273: 25 |
 ruimus, præſ. 208: 25 |
 ruina. 172: 13 |
 ruinae. 210: 17 |
 ruinam. 152: 8 |
 ruinas. 134: 17 | 311: 13 |
 ruinis, abl. 96: 3 |
 rult, præſ. 120: 1 |
 ruituram. 124: 13 |
 rumor. 225: 7 | 416: 18 |
 rumori. 225: 22 |
 rumoribus, abl. 328: 10 |
 rumpendas veteres cicatri-
 ces novis vulneribus.
 404: 10 |
 rumperet cicatricem inſig-
 nam. 288: 16 |
 rumpite obſtinatum ſilen-
 tium. 359: 24 |
 rupe. 70: 3 | 339: 29 |
 rupem. 300: 9 | 339: 27 |
 ruperat iter vorago ingens.
 197: 15 |
 rupes, acc. 99: 7 | 193: 3 |
 196: 26 | 234: 12 | 240:
 3, 19 | 272: 5 | 300: 16 |
 329: 6 | 337: 10 | 339:
 2 |
 rupibus, abl. 336: 3 |
 rupis. 301: 34 |
 rupiſtis. 395: 9 |
 rupta, abl. 308: 22 |
 ruptis, abl. 72: 16 | 171:
 25 |
 rupturos. 171: 16 |
 ruſum. 278: 7 |
 ruſus. 83: 14 | 92: 9 | 109:
 3 | 163: 7 | 229: 8, 11 |
 249: 15 | 257: 14 | 269:
 1 | 337: 2 | 377: 12 |
 ruſticos. 254: 10 |
 ruunt. 125: 22 |

S.

Sabacem. 112: 22 |
 Sabaces. 98: 4 |
 Sabracas. 376: * 1 |
 Sabi, gen. 377: * 17 |
 ſabuli. 275: 13 |
 ſabulo, abl. 132: 12 | 137: 15,
 18 |
 Sacæ, plur. 227: 20 | 297: *
 4 |
 Sacarum. 297: 8 |
 Sacas. 273: 7 | 316: 7 |
 ſacerdos. 141: 10 |

VOCABULORUM.

sacerdotes. 140: 3 |
 sacerdotibus, *abl.* 141: 5,
 13 |
 sacra, *acc.* 200: 6 | communia.
 384: 15 |
 sacram. 189: 14 |
 sacramento. 263: 2 |
 sacratis, *abl.* 103: 14 |
 sacratum, *masc.* 78: 5 |
 sacraverant. 79: 6 |
 sacrificare. 115: 10 |
 sacrificiis, *abl.* 194: 10 | 288:
 12 | 340: 28 |
 sacrificio, *abl.* 141: 13 | 164:
 9 | 272: 11 | 364: 11 | 382:
 2 |
 sacrificium, *acc.* 92: 7 | 290: 2 |
 309: 26 |
 sacrilegium, *acc.* 123: 6 |
 sacrilegos. 283: 16 |
 sacris. 227: 13 | non abstinue-
 rant. 387: 8 |
 sacro, *abl.* 85: 23 | 398: 2 |
 413: 25 |
 sacrorum. 408: 29 |
 sacros. 281: 14 |
 sacrum. 78: 1 | 116: 11 | 123: 4,
 7 | 132: 16 | 163: 19 | sa-
 crum Deo rite facturum.
 115: 14 |
 saepe. 155: 3 | 190: 18 | 198: 2 |
 208: 2, 27 | 291: 25 | 312:
 22 | 359: 21 | 371: 13 |
 372: 15 | 405: 19 | 416:
 8 |
 sapius, *adv.* 127: 5 | 165:
 2 | 193: 8 | 222: 18 | 265:
 20 | 291: 8 | 318: 6 | 332: 12 |
 384: 13 |
 saeva, *sing.* 152: 11 |
 saevam. 397: 1 |
 saevientibus. 125: 28 |
 saevientium. 91: 4 |
 saevissimo, *abl.* 405: 6 |
 saevitia, *abl.* 103: 8 | 120: 4 |
 315: 24 | 326: 5 |
 saevitia, *dat.* 126: 6 | 155: 13 |
 324: 12 | 388: 5 |
 saevitiam. 285: 1 |
 saevitum est in tecta. 335: 6 |
 Sagæ, *plur.* 208: * 22 | pro
 Saca.
 saginati corporis belluam.
 374: 11 |
 saginatus. 186: 15 |
 sagitta, *abl.* 134: 1 | 283: 8 |
 293: 2, 4 | 335: 4 | 337:
 20 |
 sagittæ, *plur.* 193: 10 | 333:
 7 |
 sagittam. 149: 17 |
 sagittandi. 282: 26 |
 sagittarii. 343: 17 |
 sagittariis, *abl.* 94: 5 | 167:
 1 | 196: 14 | 228: 26 |
 sagittario. 341: 2 |

sagittariorum. 79: 23 | 82:
 10 | 92: 24 | 206: 8 |
 sagittarios. 339: 20 | 346: 2 |
 347: 2 |
 sagittarum. 295: 8, 25 | 348:
 10 |
 sagittas. 367: 16 |
 sagittis, *abl.* 177: 18 | 282: 22 |
 283: 7 | 311: 12 |
 salo, *abl.* 381: 2 |
 salso, *abl.* 382: 4 |
 saltem. 83: 7 | 158: 6 | 244:
 10 | 313: 6 | 359: 31 | 398:
 12 |
 salibus, *sylvis.* 95: 2 | 304:
 13 |
 saluta, *sylva.* 305: 17 | 315: 23 |
 354: 12 | 366: 26 |
 salutum, *sylvestrem.* 122: 15 |
 196: 20 | 234: 20, 26 |
 291: 4 | 305: 2 | 312: 24 |
 315: 2, 20 | 341: 4 |
 salutus, *sylvestris.* *gen.* 88: 5,
 20 | *plur.* 90: 22 | 99: 7 |
 salubre. 80: 16 | 294: 13 |
 salubrem. 273: 10 |
 salubres. 336: 2 |
 salubri, *abl.* 208: 17 |
 salubrior. 195: 13 |
 salubris, *gen.* 88: 19 | 213: 7 |
 353: 16 |
 salubritas. 86: 18 |
 salubritate. 138: 9 |
 salubriter. 93: 3 | 237: 21 |
 salubriter æstimanti. 141:
 18 |
 salubrius inirent consilium.
 301: 32 |
 salutaris, *inf.* 256: 13 |
 salutatione. 412: 20 |
 salutato, *abl.* 111: 17 |
 salutaverat. 260: 5 |
 salute. 87: 14 | 122: 6 |
 129: 17 | 168: 28 | 212: 8 |
 245: 23 | 323: 24 | 363:
 8 |
 salutem. 85: 3 | 197: 4 |
 212: 22 | 213: 12 | 245:
 4 | 255: 27 | 306: 17 | 323:
 3 | 371: 3 | 379: 4 |
 saluti. 168: 28 | 178: 13 |
 249: 2 | 266: 23 | 295:
 23 | 315: 15 | 316: 1 | 340:
 12 | 354: 19 | 370: 32 | salu-
 ri fuere. 126: 1 |
 salutis. 84: 19 | 258: 17 |
 296: 11 | 319: 2 | 369: 23 |
 370: 6 | 381: 11 | 388: 2 |
 413: 9 | 414: 12 |
 salvi, *plur.* 173: 19 | 247:
 12 |
 salvis, *abl.* 247: 34 |
 salvo, *abl.* 158: 22 |
 salvum, *acc.* 212: 7 |
 salvus. 249: 4 |
 Samaritæ, *plur.* 145: * 2 |

Samothracum. 306: * 20 |
 fanciendum, *acc.* 410: 24 |
 fancire, *firmare.* 294: 23 |
 sancte, *adv.* 102: 25 | 155:
 24 |
 sanctissimum. 317: 3 |
 sanctus. 89: 24 |
 sane, *adv.* 72: 9 | 79: 21 |
 86: 4 | 133: 16 | 179: 1 |
 191: 8 | 244: 10 | 289: 21 |
 323: 4 | 334: 9 |
 Sangarius. * 71: 7 |
 sanguine. 89: 24 | 172: 21 |
 198: 7 | 220: 10 | 266:
 32 | 289: 1 | 324: 13 |
 349: 20 | 364: 20 | 379:
 13 | *affinitate.* 378: 3 |
 ut sordido & supervacuo
 abuteris sanguine. 325: 3 |
 sanguinem. 134: 5 | 151: 18 |
 326: 30 | 404: 10 | 407:
 11 |
 sanguinis. 97: 7 | 117: 3, 6 |
 126: 6 | 151: 13 | 169:
 18 | 239: 10 | 367: 21 | 369:
 2 |
 sanguis. 134: 3, 7 | 258: 11 |
 349: 31 | 369: 19 |
 saniora, *acc.* 108: 11 |
 saniozem. 164: 2 |
 sanus. 242: 22 |
 sanxerant poenam capitis.
 347: 7 |
 sanxerat silentium vitæ pe-
 riculo. 131: 25 |
 sapientes. 333: 18 |
 sapientia, *abl.* 319: 7 | 343:
 21 | 355: 7 |
 sapientiæ. 333: 17 |
 sapien-tiam. 290: 8 |
 sarcinarum. 148: 1 | 150: 10 |
 171: 23 | 177: 8 | 239:
 13 |
 sarcinas. 150: 15 | 225: 9 |
 239: 5 | 277: 14 | 383:
 21 |
 sarcinis, *abl.* 80: 3 | 99:
 11 | 211: 8 | 239: 8 | 381:
 4 |
 Sardis, *acc.* 101: * 2 |
 Sardium. 187: 7 |
 sarissam. 277: * 1 | 374:
 22 |
 sarisophoros. 172: 8 |
 Sarmarum. 287: * 3 |
 satelles. 409: 32 |
 satellites. 246: 9 | 411:
 11 |
 satellitibus. 101: 13 | 243:
 16 |
 satellitis. 404: 12 |
 satellitum. 139: 7 | 243:
 29 | 410: 10, 29 |
 satiaret. 179: 1 |
 satiat. 76: 3 |
 Satibarzanem. 239: 21, 23 |
 V u u iij

INDEX

- 240: 5 | 241: 5 | 268: 8 |
 Satibatzanes. 239: 2, 25 |
 276: 12 | 277: 5 |
 satietas. 180: 3 | 372: 10 |
 satietate. 294: 1 |
 satietatem. 153: 18 | 222: 22 |
 226: 18 |
 satis. 75: 10 | 108: 1 | 112: 1 |
 117: 26 | 152: 4 | 171: 10 |
 182: 1 | 188: 13 | 208: 29 |
 289: 17 |
 satisfecisse. 229: 22 |
 satisfecit. 267: 11 | 340: 28 |
 satius. 85: 10 | 207: 15 |
 satrapam. 103: 16 |
 satraparum. 239: 19 | 261: 13 |
 391: 10 | 392: 14 |
 satrape. 268: 4 | 376: 18 |
 satrapem. 232: 15 | 238: 17 |
 384: 19 |
 Sattapene. 187: * 10 |
 satrapes. 241: 12 | 311: 2 |
 316: 10, 13 | 385: 5 | 390: 9 |
 414: 18 |
 satrapia. 187: 5 | 190: 1 |
 satrapia, dat. 192: 30 | 239: 21 |
 376: 18 |
 Sattropatem. 147: 8 | 151: 7 |
 Saturno. 123: 6 |
 faucia. 349: 22 |
 faucii, plur. 91: 2 | 100: 8 |
 296: 24 | 310: 30 | 377: 26 |
 faucios. 175: 27 | 283: 22 |
 faucium. 337: 23 |
 faucius. 221: 22 | 368: 14 |
 378: 1 |
 faxa, acc. 117: 18 | 119: 2, 25 |
 125: 23 | 149: 16 |
 150: 5 | 190: 22 | 193: 7, 12 |
 264: 17 | 301: 7 |
 311: 17 | 339: 34 | 340: 23, 25 |
 344: 2 | 367: 12 |
 faxis. 82: 4 | 95: 15 | 119: 8, 21 |
 120: 9 | 192: 1 |
 198: 22 | 255: 6 | 258: 16 |
 312: 14 | 329: 8 | 361: 21 |
 faxo, abl. 134: 19 | 185: 5 |
 229: 2 | 286: 3 | 337: 13 |
 faxorum. 120: 11 | 125: 17 |
 229: 4 | 301: 15 | 338: 5 |
 faxum. 249: 23 |
 fcabies. 382: 5 |
 fcala, plur. 116: 7 |
 fcaldas. 366: 11, 19 |
 fcalis. 354: 18 |
 fcaphas. 118: 15 |
 fcclera, acc. 392: 16 |
 fcclerati. 251: 15 |
 fcclere. 80: 10 | 141: 11 |
 213: 21 | 242: 22 | 324: 8 |
 387: 16 |
 fccleri. 210: 25 | 228: 21 |
 fccleris. 145: 4 | 211: 4 |
 241: 13 | 244: 25 | 247: 11 |
 248: 7 | 249: 27 |
 252: 8 | 254: 17 | 258: 4 |
 309: 6 | 314: 3 | 321: 10 |
 322: 2 |
 fcclasti, genit. 89: 8 | 323: 12 |
 fcclastis, abl. 327: 22 |
 fcclasto, abl. 89: 11 |
 fcclus. 209: 30 | 212: 21 |
 214: 3 | 228: 3 | 242: 6 |
 253: 4 | 272: 15 | 279: 22 |
 326: 13 |
 fcclam. 158: 14 |
 fcclant. 84: 8 |
 fcclatis. 115: 17 |
 fcclabant. 249: 9 |
 fcclabat. 290: 22 |
 fcclentia, abl. 273: 14 |
 fcclies. 294: 6 |
 fcclicer. 199: 25 | 254: 14 |
 274: 7 | 319: 24 |
 fcclindi. 121: 20 |
 fcclintilla. 227: 26 |
 fcclio. 110: 5 | 190: 15 | 208: 13 |
 245: 4 | 257: 12 | 290: 11 |
 327: 25 | 397: 27 |
 fcclire. 70: 12 | 112: 9 | 155: 22 |
 168: 15 | 250: 21 |
 251: 1 | 255: 26 | 273: 15 |
 292: 17 | 325: 15 | 327: 20 |
 fcclirent. 152: 4 |
 fcclirent. 129: 7 | 235: 30 | 342: 5 |
 fccliscitari. 242: 20 |
 fcclit. 244: 33 |
 fccl te, adv. 334: 1 |
 fcclitum. 261: 10 |
 fcclivete, decreverunt. 305: 15 |
 fcclunt. 205: 7 |
 fcclorra. 390: 22 |
 fcclorti. 244: 11 | 251: 21 |
 392: 7 |
 fcclorpo, abl. 204: 17 |
 fcclortum. 390: 30 |
 fcclriba. 261: 8 | 269: 5 | 339: 7 |
 fcclribere. 110: 7 |
 fcclribis. 110: 6 |
 fcclriperant. 129: 8 |
 fcclriperat. 248: 2 | 267: 25 |
 fcclripti. 252: 24 |
 fcclriptisse. 252: 27, 28 | 306: 19 |
 fcclriptissim. 248: 13 |
 fcclriptisset. 267: 23 |
 fcclripta. 253: 25 | 265: 29 |
 fcclriptae, plur. 128: 2 |
 fcclriptam. 248: 5 | 265: 31 |
 266: 19, 24 | 388: 20 |
 scriptas. 265: 28 | 267: 1 |
 scriptis. 108: 6 |
 scriptum. 85: 11 | 103: 21 |
 scrutabantur. 216: 26 |
 scrutantem, cogitantem. 309: 25 |
 scrutantibus. 313: 30 |
 scrutari. 82: 9 |
 scrutati, plur. 379: 16 |
 scura. 146: 15 | 375: 17 | 396: 1 |
 407: 15 |
 scutis, abl. 74: 14 | 194: 3 |
 317: 23 |
 scuto. 368: 10 |
 scutorum. 295: 11 |
 scutum. 295: 26 |
 Scythae, plur. 146: 10 | 168: 6 |
 224: * 2 | 225: 3 |
 288: 4 | 289: 11 | 295: 16 |
 304: 6 | 346: 9 | 379: 3 |
 37 |
 Scytharum. 131: 17 | 162: 30 |
 172: 3, 22 | 283: 29 |
 286: 13 | 287: * 1 | 289: 1 |
 292: 3 | 294: 9 |
 Scythas. 172: 18 | 239: 1 |
 273: 8 | 276: 8 | 284: 4 |
 7 | 288: 21 | 294: 6, 23 |
 297: 2 | 304: 3 |
 Scythia, abl. 160: 6 |
 Scythia. 271: 2 | 289: 8 | 310: 20 |
 Scythis. 286: 28 | 292: 7 |
 se. 192: 21, 23 | 196: 8 |
 197: 26 | 203: 13 | 213: 14 |
 invehebant se flatus, incurrebant. 364: 7 |
 secando. 369: 1 |
 secantes. 369: 2 |
 secare. 181: 3 | 356: 7 |
 secedere. 209: 10 |
 secerneret. 394: 13 |
 secesserant. 209: 22 |
 secesserat. 409: 18 |
 secessio. 222: 18 |
 secessit. 162: 18 | in intimam
 diversorii partem. 255: 13 |
 secreta, abl. 85: 7 | 290: 4 |
 secretas. 411: 14 |
 secreto. 261: 1 | 390: 29 |
 secretorum omnium arbit. 102: 6 |
 secrevit. 267: 20 |
 seculi. 175: 21 | 413: 6 | seculi
 res. 175: 21 |
 secunda, abl. 152: 15 | 197: 13 |
 301: 1 | inferior. 210: 3 |
 secunda res. 211: 20 | 392: 1 |
 secunda magnitudinis
 mons. 271: 3 |
 secundam. 322: 8 | 395: 30 |

VOCABULORUM.

secundis, *prosperis*. 370: 17 |
 395: 28 |
 secundo, *abl.* 131: 19 | cursu
felici. 169: 26 | amne.
 144: 8 | 369: 29 | 377: 16 |
 381: 27 | secundo amne
 descendit. 137: 9 |
 secundus. 158: 20 | 350: 24 |
 secura. 227: 7 |
 secures. 354: 11 |
 securi, *adject.* 223: 4 | *plur.*
 29 | securi casus ejus, *haud*
merentes. 379: 27 |
 securibus, *abl.* 349: 9 | 358: 17 |
 securitas. 368: 25 |
 securitate. 246: 14 |
 securitatem. 251: 17 |
 securum, *masc.* 86: 4 | 372: 13 |
 securus. 133: 9 | 157: 19 |
 165: 8 | 211: 5 | 251: 8 | 277: 9 |
 secus. 174: 14 | 274: 29 |
 277: 20 | 336: 15 | *haud*
 secus quam per erat. 285: 15 |
 secuta, *plur.* 86: 11 |
 secuti, *plur.* 277: 7 |
 secutos. 89: 25 |
 secururi. 276: 24 |
 secururum. 295: 6 |
 securus. 84: 17 | 88: 23 | 338: 24 |
 sed. 151: 12 | 188: 11 | 192: 24 |
 193: 9 | 197: 10 | 207: 7 | 247: 33 |
 359: 34 | 371: 10 | 13 |
 sede, *nomen*. 88: 23 | 115: 13 |
 280: 16 | 315: 33 | 406: 25 |
 407: 23 | *loco*. 138: 1 |
 sedem. 138: 5 | 179: 17 | 200: 13 |
 227: 29 | 230: 7 |
 284: 8 | 315: 34 | 394: 25 |
 sedentibus. 320: 28 |
 federant. 408: 7 |
 sedes, *plur.* 87: 12 | 127: 6 |
 139: 8 | 199: 7 | 206: 2 |
 211: 19 | 224: 3 | 272: 7 |
 299: 10 | 336: 20 |
 sedet, *quiescit*. 161: 9 |
 sedibus, *abl.* 71: 14 | 170: 4 |
 sedis. 138: 10 | 142: 8 |
 sedit. 171: 33 |
 seditio. 130: 12 | 261: 3 | 354: 27 |
 seditione. 152: 1 | 306: 13 |
 365: 27 | 372: 27 | 411: 3 |
 412: 4 |
 seditionem. 238: 19 | 407: 16 |
 408: 26 |
 seditionis. 365: 17 |
 seditiosa. 259: 10 | 413: 17 |

17 |
 seditiosam. 397: 4 |
 seditiosis, *abl.* 364: 18 | 394: 26 |
 seduli, *plur.* 86: 4 |
 segnem. 276: 13 | 288: 7 |
 segnes. 84: 6 | 332: 3 |
 segnior. 358: 11 |
 segnis. 161: 9 | *etas*. 333: 20 |
 segniter. 119: 5 |
 segnius. 134: 23 | 337: 22 |
 349: 21 | 356: 7 |
 sella, *abl.* 189: 9 | 315: 31 |
 316: 1 |
 semel. 154: 20 | 196: 2 |
 semela, *acc.* 199: 19 |
 semet. 182: 28 | 196: 23 |
 semetipso, *abl.* 213: 29 | 250: 26 |
 semetipfos. 118: 15 | 150: 7 |
 201: 19 |
 semianimis. 144: 13 | 368: 22 |
 seminarium. 320: 29 |
 seminudis. 395: 33 |
 Semiramim. 285: 19 |
 Semiramis. 182: 29 | 372: 8 |
 semisomnus. 313: 20 |
 semita, *abl.* 197: 10 | 232: 3 |
 300: 1 |
 semitas. 404: 18 |
 semivivi. 217: 4 | 384: 7 |
 semiustulati, *plur.* 240: 25 |
 semper. 85: 22 | 128: 6 | 131: 18 |
 169: 19 | 199: 18 |
 240: 10 | 280: 6 | 294: 18 |
 319: 18 | 328: 11 | 332: 12 |
 360: 29 |
 sempiterna. 326: 32 |
 sena. 226: 2 |
 senectus. 253: 15 | 259: 5 | 333: 21 |
 406: 5 |
 senectute. 233: 10 |
 senectutem. 253: 12 | 325: 16 |
 371: 12 |
 senes. 199: 24 | 307: 11 | 357: 19 |
 404: 11 |
 senescendum. 128: 16 |
 senex. 233: 15 | 308: 1 |
 senibus. 368: 19 |
 senior. 188: 3 | 339: 2 |
 seniores. 123: 8 | 306: 10 |
 361: 17 | 410: 13 |
 senioribus. 307: 1 | 394: 7 |
 seniorum. 320: 2 |
 senos. 346: 1 |
 senferat. 348: 8 |
 senferit. 99: 11 |
 senfibis, *abl.* 308: 19 |
 sensim. 86: 17 | 171: 12 | 174: 9 |
 175: 6 | 197: 8 | 198: 14 |
 340: 12 | 377: 19 |

sensissent. 381: 14 |
 sensiti. 86: 15 | 156: 11 | 221: 13 |
 367: 25 |
 sensu. 132: 10 |
 sensus. 227: 12 | 238: 18 | *ingenium*. 292: 8 |
 sententiae. 229: 16 | 250: 19 |
 265: 9 | 407: 22 | 409: 13 |
 411: 28 |
 sententiae, *gen.* 200: 11 |
 sententiam. 188: 1 | 204: 18 |
 208: 13 | 209: 12 | 255: 8 |
 273: 10 | *tristem ferre de*
mortalitate. 200: 1 |
 sententias. 90: 1 |
 sententiis. 281: 6 |
 sentiebam. 252: 27 |
 sentiebant. 306: 9 |
 sentiebat. 83: 21 | 154: 15 |
 267: 25 |
 sentire. 235: 3 | 338: 11 | 383: 17 |
 majorem invidiam. 128: 7 |
 sentitent. 152: 4 | 186: 17 |
 sentiret. 157: 8 |
 senum. 176: 4 |
 seorsum. 188: 10 | 267: 27 |
 separabis. 263: 6 |
 separandos. 267: 19 |
 separatum. 333: 12 |
 sepe. 234: 19 |
 sepelire. 101: 17 | 267: 5 |
 sepeliret. 101: 24 |
 sepeliri. 76: 16 |
 sepem. 197: 17 |
 sepiunt. 234: 13 |
 sepslerant. 311: 5 |
 sepslerat. 366: 13 |
 septem. 106: 2 | 159: 22 |
 405: 7 |
 septemdecim. 272: 4 |
 Septentrione. 138: 13 | 231: 7 |
 363: 15 |
 Septentrionem. 231: 1 | 287: 2 |
 Septentrionis. 269: 16 |
 septimo, *abl.* 126: 13 | 135: 23 |
 septimum, *acc.* 188: 7 | 339: 19 |
 septimus. 415: 16 |
 sepringentis, *abl.* 187: 1 | 310: 28 |
 septiremes, *acc.* 390: 2 |
 septos. 203: 10 |
 septuaginta. 195: 1 | 267: 11 |
 sepulcra, *acc.* 335: 10 | 391: 10 |
 sepulcrum, *acc.* 391: 1 |
 sepulcris, *abl.* 101: 21 |
 sepulto, *abl.* 412: 7 |
 sepultum, *acc.* 391: 8 |
 sepultura, *abl.* 310: 14 |

I N D E X

- sepulturæ, *subst.* 156: 14 |
 sequantur. 275: 19 | 359: 36 |
 sequebantur. 79: 16, 19 | 107: 5 | 159: 8, 17, 24 | 186: 13 | 206: 7 | 204: 12 | 216: 28 | 242: 11 | 284: 12 | 298: 29 |
 sequebatur. 78: 9 | 165: 23 | 211: 9 | 230: 10 | 238: 4 | 250: 22 | 303: 15 | 312: 6 | 354: 4 |
 sequemur. 208: 4 |
 sequenda, *acc.* 179: 9 |
 sequendus. 149: 6 |
 sequens. 294: 13 |
 sequente. 342: 17 | 349: 24 |
 sequentem. 311: 14 |
 sequentes. 220: 3 | 377: 22 |
 sequenti, *abl.* 137: 12 | 350: 5 |
 sequentibus. 175: 23 | 179: 13 | 213: 30 | 341: 3 | 380: 21 |
 sequentur. 227: 21 |
 sequerentur. 129: 19 | 270: 24 | 381: 6 |
 sequi. 80: 3 | 149: 2 | 174: 28 | 175: 25 | 179: 10 | 207: 8 | 215: 5, 19 | 240: 5 | 274: 7 | 286: 13 | 334: 20 | 339: 26 |
 sequimur. 294: 11 | 360: 19 |
 sequitur. 210: 1 | 216: 22 | 264: 11 | 333: 12 | 409: 32 |
 sequura. 205: 4 | 384: 3 | 404: 8 | 406: 18 |
 sequutæ, *plur.* 146: 18 |
 sequuti, *plur.* 105: 18 | 114: 18 | 131: 2 | 160: 4 | 264: 26 | 370: 13 | 411: 16 | 414: 5 |
 sequutis. 360: 22 | 389: 1 |
 sequutum. 230: 2 |
 sequutura. 264: 10 |
 sequuturos. 213: 6 | 410: 21 |
 sequuturum. 377: 20 |
 sequutus. 154: 3 | 209: 9 | 381: 18 |
 sequuturur. 145: 1 | 168: 35 | 186: 8 | 196: 11 | 332: 19 | 359: 3 |
 sera, *adject.* 76: 15 | 162: 2 | 309: 12 |
 seram, *adject.* 319: 19 |
 serendis rumoribus natum otium. 328: 10 |
 serenitate. 413: 4 |
 feri, *adject.* 200: 23 |
 seria, *plur.* 374: 11 |
 serie. 72: 12 | 98: 21 | 272: 1 |
 inter se connexis ferreis laminis. 146: 14 |
 feris. 332: 20 |
 ferio, *adv.* 112: 4 |
 in ferium versa est res. 205: 9 |
 sermo. 238: 14 | 252: 17 | 307: 5 | 342: 2 |
 sermone. 112: 12 | 211: 28 | 242: 26 | 243: 5 | 250: 8 | 255: 12 | 257: 6 | 281: 2 | 320: 6 | 371: 1 | 413: 14 |
 sermonem. 309: 30 | 317: 11 | 318: 20 |
 sermoni. 243: 7 | 245: 20 | 319: 12 |
 sermonibus, *abl.* 323: 16 |
 sermonis. 250: 5 | 252: 15 | 262: 4 | 353: 1 |
 fero, *adv.* 80: 16 | 212: 7 | 358: 28 |
 serpentes. 231: 3 | 352: 14 | 360: 26 |
 serpentium. 354: 2 |
 ferva, *verb.* 251: 11 | 370: 27 |
 fervabitur. 300: 30 |
 fervant. 186: 26 | 334: 5 |
 fervantur. 294: 23 |
 fervare ordines. 75: 20 |
 fervari. 163: 17 | 208: 16 | 380: 18 |
 fervasset. 370: 22 |
 fervata, *plur.* 190: 15 |
 fervatis, *abl.* 320: 22 |
 fervato, *abl.* 123: 3 | 270: 1 | honore vetustæ claritatis. 223: 22 |
 fervatorem. 309: 14 |
 fervatorum, *subst.* 310: 7 |
 fervatur. 237: 3 |
 fervatus. 86: 1 | 202: 5 | 249: 1 | 295: 13 | fervatus est reginis honor. 155: 8 |
 fervaveris jura belli. 110: 3 |
 fervavit honorem omnem funeri. 154: 19 |
 servi, *plur.* 361: 2 | 395: 23 |
 serviamus. 407: 20 |
 servilibus, *abl.* 237: 23 | 320: 21 |
 servire. 170: 14 | 292: 27 |
 servis, *dat.* 326: 4 |
 servit, *obsequitur.* 317: 10 | suæ causæ. 326: 10 |
 servitio, *abl.* 226: 22 |
 servitus. 200: 10 |
 servitute. 325: 14 |
 servitutis. 238: 19 |
 serviunt. 299: 14 |
 servo, *dat.* 228: 2 | 273: 15 |
 313: 23 | 387: 12 |
 fervorum. 158: 15 | 214: 1 | 254: 5 | 272: 7 | 326: 24 |
 fervum. 294: 22 | 313: 28 |
 fefama, *abl.* 274: * 28 |
 festeria. 322: * 14 |
 fervocat. 410: 12 |
 Seuthes. 392: 12 |
 fex, *acc.* 186: 18 | 201: 27 | 215: 12 | 223: 17 | 299: 10 |
 fexaginta. 70: 14 | 78: 3 | 79: 21 | 106: 1 | 130: 4 | 183: 6 | 221: 21 | 396: 3 |
 fexcenti, *plur.* 187: 8 |
 fexcenta. 191: 2 | 195: 1 |
 fexcenti. 79: 23 | 269: 3 | 410: 7 |
 fexcentis, *abl.* 228: 26 |
 fexcentos. 186: 19 |
 fexdecim. 410: 29 |
 fextis, *abl.* 341: 7 |
 fextos, *abl.* 279: 15 |
 fextus. 407: 7 |
 fexus, *gen.* 237: 3, 11 |
 fi. 177: 12 | 190: 6 | 200: 17 | 204: 16 | 207: 24 | 211: 25 | 245: 8 |
 fibi. 133: 9 | 139: 2 | 173: 21 | 190: 4 | 192: 23 | 197: 24 | 203: 6 | 205: 10 | 208: 11 | 229: 23 |
 Silyrtio. 385: 2 |
 fic. 139: 6 | 360: 3 |
 ficca, *plur.* 137: 18 | 176: 3 | 382: 8 |
 ficcato, *abl.* 337: 24 |
 ficitas. 278: 3 |
 ficitate. 137: 4 | 275: 12 |
 ficitatem. 266: 2 |
 in sicco naufragia. 381: 7 |
 ficos. 380: 5 |
 Sicilia. 318: * 11 |
 ficut. 92: 3 | 233: 24 | 310: 1 | 313: 24 |
 ficuti. 406: 1 |
 fidera. 128: 8 | 151: 17 | 275: 16 |
 fideris. 151: 13 |
 fiderum. 152: 3 | 182: 21 | 275: 19 | 333: 23 |
 fidus. 202: 8 | 334: 6 | 370: 10 | 413: 1 |
 Sidona, *acc.* 110: * 10 | 126: 5 |
 Sidonii. 126: 1 |
 Sidoniis, *abl.* 110: 14 |
 figillo, *abl.* 85: 12 | 89: 10 |
 signa, *acc.* 75: 20 | 84: 25 | 95: 4 | 133: 14, 17 | 168: 14 | 172: 9 | 176: 19 | 270: 25 | 347: 20 |
 signatæ pecuniæ. 105: * 22 |
 signati argenti. 189: 6 | 342: 21 | 390: 16 |
 significabatur. 307: 5 |
 significans

VOCABULORUM.

- significans. 289 : 25 | 360 : 12 |
 signo, *abl.* 132 : 14 | 167 : 20 |
 171 : 9 | 194 : 3 | 196 : 25 |
 210 : 25 | 258 : 16 | 285 : 5 |
 340 : 24 | 345 : 21 |
 signorum. 302 : 4 |
 signum. 77 : 17 | 80 : 4 | 83 : 12 |
 133 : 10 | 161 : 10 | 165 : 7 |
 174 : 15 | 188 : 12 | 300 : 28 |
 301 : 20 | 26 | 339 : 25 |
 340 : 11 |
 sigillum. 89 : 2 | pugnae. 92 : 8 |
 silenti agmine. 196 : 24 |
 silentio, *abl.* 164 : 16 | 167 : 9 |
 242 : 1 | 245 : 26 | 247 : 23 |
 29 | 254 : 9 | 257 : 8 | 319 : 11 |
 345 : 21 |
 silentium, *acc.* 131 : 25 | 135 : 7 |
 242 : 17 | 306 : 10 | 307 : 9 |
 319 : 24 | 406 : 23 |
 408 : 33 | 410 : 27 |
 simile. 377 : 7 |
 similem. 79 : 6 | 83 : 3 | 230 : 15 |
 408 : 32 |
 similes. 99 : 5 | 198 : 33 | 207 : 3 |
 225 : 9 | 254 : 22 | 309 : 18 |
 315 : 27 | 336 : 6 | 349 : 11 |
 363 : 17 | 403 : 18 |
 simili. 355 : 5 |
 similia, *acc.* 200 : 19 | 307 : 1 |
 370 : 30 |
 similiorem. 238 : 16 |
 similis. 70 : 2 | 81 : 11 | 111 : 23 |
 138 : 9 | 140 : 1 | 161 : 5 |
 164 : 4 | 172 : 11 | 173 : 27 |
 247 : 3 | 270 : 8 | 290 : 7 |
 attonito. 241 : 19 | 367 : 22 |
 Simmiam. 260 : 17 |
 simplicem. 211 : 2 |
 non simplici morte defunctus est. 324 : 17 |
 simplicitate. 342 : 6 |
 simpliciter *sincere*. 158 : 25 |
 169 : 25 | 265 : 15 |
 simplicius, *equius*. 351 : 4 |
 simul. 121 : 7 | 192 : 5 | 193 : 14 |
 197 : 32 | 207 : 32 |
 242 : 23 | 290 : 22 | 317 : 15 |
 374 : 23 |
 simulabat. 242 : 20 | 344 : 34 |
 simulacra. 79 : 3 | 4 | 198 : 30 |
 simulacrorum. 201 : 13 |
 simulacrum. 122 : 16 | 18 |
 347 : 5 |
 simulans. 104 : 8 | 26 | 113 : 6 |
 simulare. 210 : 14 |
 simulati. 288 : 8 |
 simulasse. 245 : 15 |
 simulatio. 211 : 1 |
 simulatione. 90 : 14 |
 2. *Curios.*
 simulato, *abl.* 313 : 19 |
 simus, *verb.* 199 : 29 | 407 : 3 |
 sin. 196 : 20 | 208 : 10 |
 sine, *prep.* 110 : 4 | 183 : 3 |
 192 : 28 | 203 : 1 | 211 : 16 |
 319 : 27 | 353 : 9 | sine lare. 212 : 16 |
 sineret. 175 : 16 |
 singula. 291 : 24 |
 singulae. 274 : 30 |
 singulare, *acc.* 397 : 10 |
 singulari, *abl.* 235 : 16 |
 singuli. 97 : 12 | 216 : 25 |
 291 : 2 | 346 : 2 | 397 : 12 |
 415 : 10 |
 singulis. 111 : 8 | 183 : 7 | 187 : 14 |
 194 : 16 | 200 : 15 |
 21 | 226 : 1 | 409 : 17 |
 singulorum. 175 : 20 | 183 : 6 |
 198 : 32 |
 singulos. 193 : 9 | 209 : 27 |
 246 : 10 | 353 : 4 | 383 : 11 |
 396 : 24 |
 sinistra, *abl.* 85 : 17 | 273 : 19 |
 sinistri, *gen.* 160 : 7 |
 sinit. 294 : 16 |
 sinu. 80 : 27 |
 sinum faciunt modico flexu. 230 : 14 |
 sinunt. 234 : 17 |
 sinus vestis. 237 : 2 | mon-
 tium. 94 : 15 |
 Siphnum. 114 : * 12 |
 siros. 275 : * 2 |
 Sifnem. 89 : 3 |
 Sifines. 88 : 21 | 89 : 5 |
 Sifini. 89 : 10 |
 Sifocosto. 340 : 32 |
 sifteret. 313 : 4 |
 silti 174 : 25 | 192 : 11 |
 siltit. 350 : 5 |
 siltunt. 133 : 14 |
 Sifygambi. 190 : 4 |
 Sifygambim. 79 : 17 | 171 : 27 |
 190 : 10 | 192 : 14 |
 Sifygambis. 102 : 11 | 103 : 2 |
 171 : 30 | 192 : 18 | 404 : 30 |
 fit. 407 : 13 |
 fita, *plur.* 276 : 3 | 287 : 2 |
 299 : 13 | 326 : 18 |
 Sitalces. 387 : 1 |
 fitam. 128 : 4 | 142 : 6 | 379 : 24 |
 fiti, *plur.* 131 : 17 | 224 : 1 |
 fitim. 137 : 23 | 176 : 4 | 277 : 18 |
 278 : 5 | 17 |
 fitis. 175 : 26 | 207 : 3 | 278 : 9 |
 397 : 26 |
 fitu. 70 : 10 | 132 : 6 | 273 : 2 |
 311 : 10 | 335 : 23 | 337 : 7 |
 357 : 14 |
 fitum. 284 : 6 |
 fitus, *plur.* 82 : 3 | *sing.* 230 : 12 |
 332 : 8 |
 five. 188 : 18 | 248 : 6 | 397 : 7 |
 fiverint. 207 : 17 | 408 : 10 |
 fmaragdo. 140 : 1 |
 Sobiorum. 362 : * 12 |
 sobolem. 170 : 8 |
 soboles. 407 : 18 | 416 : 19 |
 sobrii. 386 : 2 |
 sobrius. 307 : 3 | 308 : 18 |
 foci. 260 : 6 |
 focerum. 317 : 9 |
 fociare. 309 : 30 |
 focietas. 364 : 13 |
 focietate. 208 : 7 |
 focietatem. 115 : 6 | 166 : 2 |
 242 : 21 | 252 : 15 | 254 : 17 |
 279 : 24 | 321 : 10 |
 373 : 3 |
 focietatis. 105 : 18 |
 fociis, *abl.* 113 : 2 | 159 : 24 |
 focio. 131 : 1 | 250 : 25 |
 fociorum. 248 : 27 |
 focios. 89 : 1 | 221 : 23 | 250 : 23 |
 focium. 341 : 19 | 345 : 29 |
 focium se & conficium ad-
 junxit. 248 : 12 |
 focius. 108 : 12 |
 focordia, *abl.* 272 : 16 |
 focordius, *adv.* 378 : 26 |
 Socrati. 129 : 9 |
 focrus, *gen.* 154 : 6 |
 Sogdiana. 297 : * 21 |
 Sogdianam. 307 : 21 |
 Sogdiani, *plur.* 227 : 20 |
 294 : 3 | 359 : 4 |
 Sogdianis. 159 : 21 | 274 : 26 |
 279 : 17 | 298 : 23 |
 304 : 2 | 415 : 2 |
 Sogdianorum. 277 : 16 | 284 : 10 |
 298 : 4 |
 Sogdianos. 128 : 15 | 273 : 4 |
 Sogdianus. 299 : 16 |
 fol. 137 : 18 | 360 : 27 |
 fola. 131 : 21 | 174 : 17 | 234 : 5 |
 249 : 1 |
 folas. 211 : 6 |
 folatia. 154 : 14 | 17 |
 folatio. 154 : 14 | 190 : 11 |
 282 : 13 |
 folatium. 106 : 6 | 122 : 5 |
 155 : 3 | 199 : 27 | 291 : 7 |
 310 : 5 | 368 : 1 | 370 : 17 |
 379 : 8 |
 sole. 74 : 8 | 77 : 16 | 132 : 15 |
 138 : 7 | 152 : 6 |
 solebant. 375 : 22 |
 solebat. 165 : 15 |
 soleis, *abl.* 332 : 9 | 333 : 5 |
 355 : 19 |
 solem. 152 : 7 | 163 : 19 | 365 : 1 |
 solemne. 129 : 14 | 194 : 12 |
 X x x

INDEX

solemni, *abl.* 306: 7 | 415: 17 |
 solemnis, *genit.* 210: 25 |
 solemus. 262: 1 |
 solent. 87: 3 | 97: 15 | 253: 7 |
 soleo. 158: 5 |
 solere. 230: 5 |
 solerter. 275: 3 | 321: 9 |
 solerti, *abl.* 291: 20 |
 solertia. 163: 8 | 495: 27 |
 soles, *verb.* 165: 5 |
 soler. 112: 5 | 240: 12 |
 soleris. 249: 2 |
 soli terre. 191: 2 | *à sol.* 279: 5 |
 solibus, *abl.* 158: 21 |
 sollicita, *scem.* 72: 11 |
 sollicitabantur. 153: 21 |
 sollicitam. 162: 23 |
 sollicitarent. 210: 16 |
 sollicitaret. 84: 13 |
 sollicitaretur. 254: 16 |
 sollicitaverant spe pecuniæ. 109: 7 |
 sollicitentur. 207: 7 |
 sollicitet. 158: 8 |
 solliciti, *plur.* 295: 21 | 404: 19 |
 sollicitis, *abl.* 151: 14 | *dat.* 321: 24 |
 sollicitos. 370: 7 |
 sollicitudine. 165: 6 | 365: 6 | 369: 7 | 378: 11 |
 sollicitudinem. 85: 5 | 91: 20 | 155: 17 | 257: 4 | 267: 20 |
 sollicitudinis. 290: 16 |
 sollicitudo. 77: 9 | 83: 4 | 162: 21 | 164: 5 |
 sollicitum. 86: 10 |
 sollicitus. 247: 29 |
 solidius. 351: 2 |
 solido, *abl.* 358: 2 |
 folio, *abl.* 111: 21 | 415: 16 |
 solis, *gen.* 78: 6 | 82: 19 | 104: 6 | 139: 9 | 143: 7 | 170: 18 | 191: 13 | 232: 9 | 277: 19 | 330: 13 | 353: 16 | 359: 9 | 381: 25 |
 solita, *abl.* 75: 7 |
 soliti, *plur.* 122: 1 | 182: 20 | 312: 18 | 358: 25 | 413: 22 |
 solito, *abl.* 213: 1 | 261: 9 |
 solitos. 96: 2 | 222: 16 | 347: 3 | 364: 13 |
 solitudine. 107: 4 | 149: 6 | 270: 10 | 309: 31 | 359: 30 | 366: 21 | 403: 14 |
 solitudinem. 80: 17 | 359: 1 |
 r | dimidiam terrarum partem solitudinem faciem. 326: 23 |

solitudines. 83: 10 | 137: 24 | 138: 6 | 202: 12 | 256: 5 | 237: 6 | 294: 10 | 297: 22 | 356: 20 |
 solitudinibus, *abl.* 137: 13 | 339: 7 |
 solitudo. 213: 14 | 309: 19 | 383: 12 |
 solitum, *acc.* 189: 13 | 323: 16 |
 solitus. 265: 17 | 283: 21 | 300: 12 | 370: 2 | 406: 28 |
 solium, *acc.* 391: 6 | 416: 6 |
 solo, *abl. subst.* 81: 8 | 137: 18 | 180: 2 | 4 | 184: 3 | 279: 11 | 335: 12 |
 solos. 87: * 12 |
 solvamus iusta corpori. 407: 2 |
 solvatur. 72: 16 |
 solvendarum. 394: 1 |
 solvens. 266: 20 |
 solventem. 228: 7 |
 olvere. 72: 12 |
 olveret pontem. 175: 13 |
 olveri morem istum. 327: 23 |
 olvisset. 72: 8 |
 olvit. 237: 18 | 295: 15 | 320: 17 | 333: 21 |
 olvitur convivium. 322: 1 |
 olum, *subst.* 80: 18 | 95: 19 | 184: 13 | 185: 6 | 228: 31 | 275: 9 | *adj.* 176: 13 | 310: 6 | *adv.* 171: 20 | 185: 11 | 192: 2 | 250: 16 | 371: 3 |
 olus. 129: 2 | 173: 2 | 247: 27 | 250: 6 | 324: 28 | 359: 34 | 406: 7 | 408: 17 | 30 | 32 | 414: 25 |
 oluta, *abl.* 123: 23 |
 olutæ, *plur.* 334: 19 |
 olutis, *abl.* 283: 13 | 303: 14 | defunctorum. 283: 13 | corporibus iustis. 102: 3 | ordinibus. 313: 2 |
 omni. 76: 3 | 251: 15 |
 omnio. 111: 23 | somnio res similis videbatur. 111: 28 |
 omnium, *acc.* 77: 3 | 14 |
 omno, *abl.* 117: 22 | 162: 28 | 164: 18 | 197: 13 | 285: 14 | 313: 21 | 333: 15 | 367: 22 |
 omnum. 76: 21 | 122: 13 | 164: 10 | 165: 6 | 8 | 254: 8 |
 omnus. 164: 14 | 246: 15 | 301: 14 | 378: 14 |
 onabant sylvæ incendio, *crepitabant.* 240: 20 |
 onitum. 174: 15 |
 oo, *abl.* 95: 3 | 163: 14 |

234: 10 | 274: 2 |
 ontibus. 265: 7 |
 ontium. 256: 7 |
 onum. 197: 22 | 331: 7 | 347: 4 |
 onus, 188: 12 | 298: 3 | 307: 4 | 385: 20 |
 opithe. 355: 14 | 356: 12 |
 opithis. 355: * 6 |
 opitos. 336: 14 |
 opitum. 313: 21 | 333: 15 |
 opolis. 324: 7 |
 oporatus dolor. 260: 7 |
 opore. 246: 16 | 251: 13 | 301: 16 | 323: 21 |
 orbet. 217: 2 |
 ordent. 415: 13 |
 ordibus, *abl.* 111: 19 | *ternis.* 111: 24 |
 ordida, *acc.* 327: 16 |
 ordidis, *abl.* 214: 10 | *ab-* *jectis.* 370: 28 |
 ordido sanguine, *vili, abl.* 325: 3 |
 ordidum. 224: 1 |
 oror. 306: 4 |
 ororem. 248: 13 | 249: 21 |
 oris. 85: 4 | 192: 17 |
 orum. 86: 16 | 190: 12 |
 ors. 173: 15 | 199: 26 | 391: 1 | *responsum.* 243: 14 |
 orte. 315: 36 | 406: 32 |
 ortem. 155: 4 | 313: 15 | *responsum.* 72: 7 | 16 |
 orti. 213: 7 |
 ortis. 75: 11 | 141: 7 | 196: 3 | 276: 23 | 357: 7 | *ora-* *culi.* 72: 8 |
 ortitas ingenia præcipitiâ bestias. 307: 23 |
 ortitis tempora & ingenia cultiora. 292: 1 |
 ospitem. 388: 3 |
 ospites. 355: 23 |
 ostratum. 321: 4 |
 ostratus. 321: 5 |
 spado. 154: 4 | 155: 25 | 213: 21 | 390: 23 | 391: 9 | 18 |
 spadonem. 189: 12 | 211: 14 |
 spadones, *acc.* 213: 32 |
 spadoni. 390: 19 |
 spadonibus, *abl.* 100: 21 | 102: 10 | 154: 24 | 213: 15 |
 spadonum. 79: 20 | 179: 3 | 238: 10 |
 spargendæ essent manus *ap-* *pie,* 303: 3 |
 spargerent, *dividerent.* 216: 16 |
 spargi. 184: 2 |
 spatis, *abl.* 203: 9 |
 spatis. 98: 20 |

VOCABULORUM.

Spartan. 221: * 23 | 226: 19 |
Spartana. 416: 10 |
Spartanis, abl. 277: 8 |
Spartanorum. 114: 19 | 145: 18 |

spatia, acc. 168: 18 | 334: 5 | 357: 19 | 365: 8 |
spatiabatur. 266: 13 |
spatiis, abl. 299: 11 |
spatio, abl. 157: 15 | 175: 9 |
 183: 4 | 197: 24 | 198: 20 |
 226: 5 | 272: 4 | 276: 22 |
 289: 3 | 300: 2 | 343: 24 |
 358: 11 | *spatio non etatis sed gloriae, dimurnitate.* 371: 10 |

spatiofa. 195: 4 | 239: 6 | 328: 13 |
spatiofas. 304: 14 |
spatiofior. 279: 7 |
spatioflora. 339: 10 |
spatiofo, spiritui. 367: 6 |
spatiofos. 89: 16 |
spatium. 71: 9 | 117: 19 |

126: 10 | 133: 2 | 175: 17 |
 181: 4 | 185: 9 | 221: 10 |
 286: 8 | 297: 14, 22 |
 334: 7 | 353: 12 | 378: 18 | *tempus.* 308: 29 |

spe. 85: 4 | 113: 5 | 122: 9 |
 170: 21 | 173: 7 | 249: 18 |
 312: 10 | 414: 12 |

specie. 77: 14 | 196: 15 |
 208: 14 | 235: 16 | 237: 8 |
 261: 4 | 265: 25 | 377: 25 |
tristium. 209: 8 | *pulchritudine.* 220: 6 | 355: 12 |
specie procurandi alieni imperii. 415: 10 |

speciem. 71: 11 | 74: 14 |
 117: 22 | 266: 18 | 332: 13 | 340: 15 | 343: 24 |
 347: 11 | *speciem fecerant agminis magni.* 153: 4 |

speciem fecerant castellorum. 341: 18 | *speciem dolentis ostentare.* 413: 16 | *speciem tribuisset universi venientes exercitus.* 91: 11 | *præbuere speciem non spernendi agminis.* 104: 20 |

species, plur. 76: 21 | 95: 19 |
 207: 32 | 275: 14 | 278: 1 | 314: 21 | 353: 15 | 411: 10 |

specimen. 99: 17 | *cepit magnæ indolis.* 112: 11 |

speciosa, acc. 179: 8 |

speciosus titulus. 279: 21 |

spectabant. 221: 5 |

spectaculi. 377: 4 |

spectaculo, abl. 125: 14 | *ludicro.* 88: 3 | *spectaculo fuc-*

te. 324: 18 |

spectaculum, acc. 126: 8 |
 199: 11 | 282: 9, 11 | 339: 30 |

spectandi habitum infantium. 355: 9 |

spectant. 269: 16 | 287: 7 |
 300: 24 |

spectantem. 366: 6 |

spectanti. 87: 16 |

spectantia. 299: 11 |

spectantibus orientem terris.

128: 4 |

spectantis jam Alexandri

opes. 212: 13 |

spectare. 178: 12 | 288: 13 |

334: 1 | 373: 1 | 377: 15 |

spectat. 138: 11 | 292: 22 | 328: 12 | 337: 8 |

spectat deserta Caucasus. 271: 3 |

spectata, abl. 223: 14 | 300: 6 |

spectare. 365: 22 | 410: 7 |

spectatis, abl. 91: 5 |

spectatos. 376: 4 |

spectaverant fortunam belli,

expectaverant. 221: 24 |

specu. 90: 16 |

specularetur. 340: 23 |

speculari. 161: 17 |

speculatores. 91: 10, 12 |

149: 11 | 153: 1 | 230: 9 |

speculatum, verb. 153: 7 |

speculis, abl. fam. 381: 13 |

specum. 300: 2, 4 | 302: 2 |

specus. 81: 13 | 132: 8 | 184: 8 | 203: 16 | 205: 3 | 301: 18 | 311: 7 | 377: 9 |

spei, dat. 111: 8 | 167: 30 |

198: 2 | 208: 13 | 344: 6 | 345: 28 | 365: 26 | 396: 11 | 409: 20 |

spem. 99: 26 | 112: 21 | 113: 10 | 114: 14 | 135: 20 |

167: 27 | 170: 8, 22 | 174: 8 | 369: 23 | *spem certam*

victoriae augurabantur. 165: 17 |

sperabam. 397: 21 |

sperabat. 379: 16 |

speramus. 325: 13 |

sperantur. 415: 14 |

sperare. 209: 32 | 244: 33 |

321: 27 |

speraverant. 189: 3 | 377: 28 |

speraverat. 409: 25 |

speremus. 208: 4 |

spernebant. 210: 5 |

spernebat. 357: 14 |

spernebatur. 406: 21 |

spernendi. 104: 21 |

spernendum. 344: 15 |

spernentis. 111: 4 |

spernere. 272: 14 |

sperneret. 87: 15 |

sperneretur. 103: 17 |

sperni. 292: 12 |

spernis. 307: 24 |

spernitis. 115: 17 |

spero. 190: 15 |

spes. 89: 15 | 113: 3 | 131: 24 | 162: 6 | 170: 6 |

175: 4 | 211: 23 | 216: 18 |

247: 30 | 274: 9 | 322: 11 |

379: 22 |

spicula, acc. 79: 13 | 147: 1 |

spiculis. 295: 26 |

spiculo, abl. 337: 21 | 369: 15 |

spiculum, acc. 283: 9 | 368: 27 | 369: 11 |

spirant. 275: 13 |

spirantes. 333: 22 |

spiranti. 416: 4 |

spirantis, viventis. 135: 9 |

spirat majora quam capit.

247: 32 |

spiritu. 221: 19 | 230: 1 |

249: 17 | 279: 4 | 369: 21 |

407: 7 | *anhelitu.* 95: 6 |

anima. 416: 2 |

spiritum. 144: 14 | 249: 31 | 253: 16 | 255: 30 |

vix ducere. 154: 5 | *spiritum ejus probe nosset,*

indolem. 222: 1 |

spiritus, acc. 209: 19 | 207: 29 | 226: 13 | 315: 21 |

367: 28 | *respiratio.* 83: 18 | 86: 21 | *ustra.* 85: 22 |

spissæ, plur. 121: 16 | 345: 15 |

Spitamene. 282: 13 |

Spitamenem. 284: 12 | 290: 20 | 312: 35 |

Spitamenes. 279: 17, 26 |

282: 8, 9 | 286: 11 | 291: 4, 18 | 297: 13 | 313: 15 |

19 |

Spitamenis. 313: 29 | 314: 5 |

splendebant. 162: 20 |

splendere. 161: 6 |

spolia. 95: 15 | 150: 19 | 221: 16 | 277: 12 | 326: 24 |

352: 8 | 384: 1 | 395: 32 |

396: 9 |

spoliantes. 350: 15 |

spoliari. 350: 13 |

spoliassent. 387: 7 |

spoliari. 407: 4 |

spoliato. 257: 19 |

spoliatus. 282: 7 |

spoliis, abl. 123: 2 | 139: 1 |

169: 16 | 239: 3 | 280: 4 |

370: 21 |

spondere. 168: 14 |

X x x ij

INDEX

sponſionum. 233: 20 |
 ſponte. 174: 31 | 188: 18 |
 200: 7 | 210: 20 | 235: 3 |
 277: 7 | 285: 2 | 321: 7 |
 336: 2 | 339: 28 |
 360: 7 | ſponte popula-
 rium. 110: 12 | *quantum*
 ſpopondiffet praefens aetas.
 319: 5 |
 ſpreti, *gen.* 70: 12 |
 ſpretis, *abl.* 114: 5 |
 ſpreto, *abl.* 176: 26 | 348: 14 |
 354: 14 |
 ſpreverat. 406: 4 |
 ſpreveris. 227: 28 |
 ſqualida, *abl.* 275: 12 |
 ſqualidum, *acc.* 111: 19 |
 ſqualor. 112: 2 | 202: 12 |
 ſqualore. 111: 18 |
 ſquamis, *abl.* 354: 2 |
 ſtabant. 93: 20 | 97: 13 |
 118: 14 | 125: 28 | 167: 4 |
 193: 5 | 213: 3 | 295: 9 |
 309: 18 | 322: 10 |
 344: 4 | 366: 23 |
 ſtabat. 165: 22 | 167: 17 |
 290: 7 | 361: 29 | 366: 20 |
 380: 20 |
 ſtabile. 75: 19 | 327: 2 |
 ſtabiliendum. 316: 24 |
 ſtabilire. 156: 2 |
 ſtabo. 359: 6 |
 ſtadia. 148: 3 | 161: 2 | 181: 1 |
 184: 15 | 216: 33 | 228: 29 |
 229: 2 | 232: 3, 10 |
 283: 27 | 296: 15 | 312: 21 |
 363: 2 |
 ſtadii. 79: * 17 |
 ſtadiis, *abl.* 153: 17 | 205: 7 |
 ſtadiorum. 115: 22 | 143: 2 |
 183: 6 | 229: 7 | 286: 16 |
 ſtagnantium. 344: 1 |
 ſtagnat. 329: 9 | flumen pla-
 cidius. 358: 10 |
 ſtamus. 319: 9 | in limine vi-
 ſtoriae. 228: 15 |
 ſtandi. 295: 22 |
 ſtans. 367: 3 |
 ſtant. 324: 14 |
 ſtante. 177: 12 |
 ſtantom. 229: 21 | 258: 9 |
 in humero ſagittam. 134: 2 |
 ſtantibus, *abl.* 150: 18 | diis
 pro meliore cauſa. 109: 11 |
 ſtantium. 161: 23 | in ar-
 mis. 163: 18 |
 ſtare. 80: 3 | 161: 12 | 163: 13,
 16 | 265: 17 | 345: 3 |
 348: 16 | fama bella ſtare,
 pendere ex. 90: 5 | ſtare
 ſecum deos. 163: 22 |
 ſtare in acie. 176: 18 |
 ſtare uſimque æquis vi-

ribus. 276: 13 |
 ſtarent. 413: 24 | arctius.
 167: 13 |
 ſtates. 156: 14 |
 ſtaret. 128: 6 | 320: 5 | 415: 9 |
 ſtaſanor. 314: 11 |
 ſtata, *abl.* 379: 27 |
 ſtatas vices temporum. 182: 21 |
 ſtatas vices temporum
 mutat natura. 330: 13 |
 ſtatione. 197: 26 | 279: 14 |
 ſtationem. 321: 25 | in ſta-
 tionem ſucceſſerant. 322: 9 |
 ſtationibus, *abl.* 197: 10 | 339: 28 |
 ſtationis. 322: 16 |
 ſtationum vicibus. 321: 16 |
 ſtativa. 80: 11 | 135: 12 | 225: 6 |
 276: 5 | 304: 11 | 372: 22 |
 384: 24 | ſtativa ha-
 buit. 151: 11 | ſtativa erant.
 241: 15 |
 ſtatu. 112: 18 | 129: 1 | 158: 22 |
 178: 12 | 211: 19 | 231: 9 |
 ſtatue, *poſe.* 211: 22 |
 ſtatuendum. 397: 6 |
 ſtatuerant. 130: 6 |
 ſtatuerat. 137: 9 | 142: 7 |
 279: 16 | 285: 17 | 300: 6 |
 312: 35 | 389: 5 | 405: 11 |
 decreverat. 123: 23 | 209: 16 |
 ſtatueret. 289: 6 | 350: 25 |
 ſtatuerim. 395: 12 |
 ſtatuerint. 348: 11 |
 ſtatui, *verb. præſ.* 265: 26 |
 371: 19 | 395: 14 | *infin.*
 345: 1 | 369: 25 |
 ſtatuiſſe. 225: 8 |
 ſtatuiſſem. 327: 21 |
 ſtatuiſſet. 226: 4 | 240: 14 |
 decreuiſſet. 72: 18 |
 ſtatuit, *præſ.* 74: 2 | 103: 17 |
 117: 15 | 136: 9 | 176: 19 |
 188: 14 | 205: 17 | 385: 14 |
 406: 10 | decreuiſſet. 88: 20 |
 291: 14 |
 ſtatum. 200: 16 | 381: 26 |
 415: 17 |
 ſtatus, *gen.* 112: 22 | 199: 13 |
 395: 29 |
 ſtatuto, *abl.* 227: 11 | 309: 27 |
 ſtatuant. 111: 9 | *decernunt.*
 209: 31 |
 ſtaryæ. 128: 2 |
 ſterile, *acc.* 80: 18 |
 ſterilem. 95: 15 |
 ſteriles. 111: 16 | 137: 1 | 275: 11 |
 ſterili, *abl.* 137: 14 | ſolo ma-
 teria. 279: 11 |

ſterilis. 269: 18 | 282: 1 |
 ſternebant. 270: 14 |
 ſternere. 315: 18 |
 ſterni. 385: 16 |
 ſternunt. 349: 14 |
 ſtererant. 367: 13 |
 ſtererat. 100: 22 |
 ſteriſſe. 254: 7 |
 ſteriſſet. 100: 3 |
 ſterit. 93: 7 | 100: 10 | 247: 4 |
 414: 12 | diſciplina
viguit. 76: 2 |
 ſtetur eo quod maior pars
 decreverit. 407: 25 |
 ſtimulabat animam ingens
 cupido. 137: 6 |
 ſtimulante. 211: 27 | 290: 8 |
 ſtimulare. 170: 7 |
 ſtimularis, *abl.* 117: 26 |
 ſtipatus. 168: 23 | 182: 23 |
 198: 5 | 246: 13 | 410: 10 |
 ſtipe exigua colentem hor-
 rum. 111: 12 |
 ſtipendio, *dat.* 104: 27 |
 ſtipendium. 187: 9 | 207: 27 |
 343: 5 | 354: 8 |
 ſtipite. 374: 30 |
 ſtipitem. 374: 25 | 375: 3 |
 ſtipites, *acc.* 120: 17 | 185: 8 |
 254: 21 | 296: 20 | 338: 5 |
 339: 15 |
 ſtipiti. 312: 20 | corpus appli-
 cuit. 367: 6 |
 ſtipitibus. 119: 21 | 120: 18 |
 240: 17 | 315: 5 |
 ſtipitum. 353: 14 |
 ſtirpe. 111: 3 | 223: 10 | 372: 5 |
 409: 15 |
 ſtirpem. 253: 1 | 397: 32 |
 407: 11 | 409: 21, 28 |
 410: 3 |
 ſtirpes. 148: 6 |
 ſtirpi. 111: 11 | 253: 5 | 316: 23 |
 321: 1 | 406: 32 | 407: 20 |
 ſtirpibus. 105: 6 |
 ſtirpis. 111: 7 | 170: 9 | 363: 1 |
 ſtolida, *abl.* 254: 4 |
 ſtolidum. 89: 28 |
 ſtrage. 291: 9 |
 ſtragem. 132: 8 |
 ſtrages. 98: 1 |
 ſtramentis, *abl.* 279: 12 |
 ſtramento, *abl.* 295: 14 |
 ſtrava, *plur.* 95: 21 | 99: 11 |
 175: 3 |
 ſtravi, *plur.* 381: 3 | 384: 7 |
 offibus campi. 358: 28 |
 ſtravis, *partic.* 121: 11 | 301: 14 |
 ſtrato. 108: 4 |

VOCABULORUM.

Stratonis. 112: 12 |
 stratum. 185: 7 |
 strenue, *celeriter*. 84: 7 |
 97: 1 | 112: 5 | 133: 20 |
 149: 5 | 174: 32 | 198: 8, 23 | 214: 14 | 221: 14 | 261: 6 | 300: 18 | 346: 9 |
 strenuo, *celeri*. 146: 8 | 354: 12 |
 strenuum, *promptum*. 84: 20 | 266: 23 | 274: 8 |
 strenuus, *promptus*. 254: 1 | 267: 13 |
 strepitum. 69: 7 | 90: 13 | 347: 4 | 388: 15 |
 strepitum. 84: 2 | III: 13 |
 strepitus. 174: 16 | 340: 21 |
 strepunt omnia belli apparatu. 116: 19 |
 stricto acinace. 174: 6 | 209: 7 |
 strictum, *acc.* 242: 15 |
 stridor. 348: 21 |
 stridore. 344: 5 |
 stringere. 375: 1 |
 stringit. 287: 5 | 313: 22 |
 montium juga fluvius. 329: 5 |
 stringunt. 97: 9 |
 strinxerat supremum ferrum. 324: 23 |
 strinxit. 313: 9 |
 structa sunt superiora crudo latere. 337: 14 |
 structi, *plur.* 184: 8 |
 structura. 269: 20 |
 structuram. 183: 6 |
 strue, *abl.* 120: 11 |
 strues, *plur.* 315: 19 |
 struunt tuguria latere. 269: 18 |
 studebant. 374: 20 |
 studet. 150: 9 |
 studiis, *abl.* 409: 28 |
 studio, *affectus*. 76: 1 | 182: 13 | 247: 19 | 362: 5 |
 studiorum. 320: 26 |
 studium, *affectus*. 112: 5 |
 stulticiam. 209: 14 |
 stultum. 294: 18 |
 stultus. 292: 22 |
 stupens attonitis auribus. 314: 21 |
 stupenti. 247: 3 |
 stupentia, *acc.* 315: 21 |
 stupentibus, *abl.* 309: 18 | 324: 4 | 367: 2 |
 stupram. 390: 3 |
 supra. 387: 9 |
 stupri. 155: 18 |
 stupro, *abl.* 186: 5 | 311: 3 | 390: 22, 30 |
 Stygem. 416: * 14 |
 sua terra *nativa*. 185: 11 |

suadeant. 273: 17 |
 suadebant. 89: 16 |
 suadent. 273: 21 |
 suadente. 410: 16 |
 suadentibus. 406: 1 |
 suadentium. 295: 5 |
 suadco. 208: 17 |
 suadere. 301: 33 | bene suadere deos. 322: 7 |
 suaderent. 89: 29 |
 suaderet. 300: 9 | 311: 21 |
 suader. 350: 26 |
 suadetis. 249: 3 |
 suaserant. 255: 8 |
 suaserint. 90: 2 |
 suasi. 76: 12 |
 suassisse. 89: 29 | 157: 9 | 229: 17 |
 suassimus. 244: 28 |
 suassisset. 80: 16 | 313: 17 |
 sub. 139: 9 | 195: 4 | 207: 4 | 243: 5 | sub anum fortunæ ictum cadere. 89: 18 |
 sub ipsum tanti discriminis casum. 151: 14 | sub sydus Vergiliarum. 202: 8 | sub lucis ortum. 139: 9 | sub lucis ortu. 210: 23 | sub radicibus montis. 365: 22 |
 subacta, *plur.* 227: 18 | 361: 9 |
 subactam. 192: 30 |
 subacti, *plur.* 108: 2 | 303: 6 |
 subactis, *abl.* 204: 11 | 304: 2 |
 subacturos. 327: 18 |
 subacturus. 291: 18 |
 subdeficiens. 289: 19 |
 subdere. 408: 19 | calcaria equis. 104: 22 |
 subderes. 265: 2 |
 subdidit. 189: 11 |
 subdimus. 204: 20 |
 subdita, *abl.* 239: 8 |
 subditis, *abl.* 173: 9 | 198: 22 | 215: 28 | 291: 15 | calcariibus. 175: 5 |
 subdito, *abl.* 175: 2 | 380: 28 |
 subducere. 356: 11 | nautæ coeperunt, *appellere*. 363: 21 |
 subducerent. 413: 20 |
 subduceret vestigium unda rapidior. 150: 6 |
 subduci. 189: 16 |
 subducitur. 375: 8 | ab immortalitate, *eripitur*. 407: 2 |
 subducta, *plur.* 126: 6 |
 subductis, *abl.* 97: 2 | pedibus, *successus*. 375: 2 |
 subductus. 77: 2 | 283: 11 |
 subduxerit. 227: 2 | 365: 2 |

2 |
 subegi. 371: 16 |
 subegissem. 326: 20 |
 subegit. 156: 9 | 269: 7 |
 suberat causa. 161: 3 |
 subesser. 170: 6 | 209: 5 |
 subest. 395: 21 | subest ratio. 169: 23 | subest facinus silentio. 247: 29 |
 subeandis, *abl.* 204: 7 |
 subeunt. 229: 12 |
 subeunte peregrinos ritus nova fortuna, *admittente*. 135: 8 |
 195: 12 |
 subeuntem, *ascendentem*. 80: 21 |
 subeunt, *acc.* 82: 5 | 339: 34 |
 ascendentes. 82: 9 |
 lenies. 118: 18 |
 subeuntibus. 125: 24 | 227: 9 | 381: 19 |
 subjacentibus. 193: 3 |
 subjabant. 120: 14 | 192: 3 |
 appropinquabant. 123: 12 |
 subibar. 249: 11 | 259: 9 | 405: 4 |
 subibo. 372: 14 |
 subjecerant. 201: 20 |
 subjecerat. 279: 12 |
 subjecere ignem tectis. 363: 10 |
 subjecerint oculis. 75: 16 |
 subjeci. 248: 28 |
 subjecisti. 308: 3 |
 subjecit. 85: 13 |
 subiecta, *plur.* 95: 21 | 314: 13 |
 subiectam. 69: 7 | 189: 18 |
 subiectam insulam ostio amnis. 388: 10 |
 subiectas. 301: 17 |
 subiecto. 367: 26 |
 subigendam. 95: 8 |
 subigendos. 312: 12 | 334: 16 |
 subigit. 307: 22 |
 subigimus. 289: 5 |
 subigis. 294: 3 |
 subigit. 392: 9 |
 subiciebant. 82: 12 |
 subiciente, *suggestente*. 240: 13 |
 subit. 76: 15 | 382: 3 | subit verecundia, *suborta est*. 189: 15 |
 subinde. 83: 18 | 174: 15 | 214: 9 | 312: 16 | 17 | 315: 2 | 324: 22 | 330: 6 | 344: 31 | 362: 10 | 363: 18 | 377: 26 |
 idemdem. 89: 7 | 100: 5 |
 subire. 283: 20, 26 | 301: 4 | 339: 25 | 377: 19 | 382: 12 | 406: 13 |

I N D E X

- subiret terram luna. 152 : 6 |
 subisse aquas. 388: 15 |
 subit. 229 : 5 | 271 : 1 | 339 : 12 | *intrat.* 134 : 19 | 368 : 5 | subit animum memoria. 196 : 3 |
 subita, *abl.* 239 : 15 | 413 : 4 : 28 |
 subitam. 163 : 23 |
 subiti, *genit.* 100 : 19 | 161 : 12 |
 subito, *adv.* 77 : 1 | 83 : 1 | 104 : 17 | 111 : 15 | 239 : 26 | 289 : 7 | 299 : 7 | 311 : 19 | 312 : 28 | 324 : 21 | 355 : 16 | 377 : 21 |
 subitum, *acc.* 226 : 8 |
 subituros Babylonem adverso amne. 389 : 4 |
 sublata, *plur.* 156 : 16 |
 sublatis, *abl.* 415 : 11 |
 sublato, *abl.* 172 : 26 | 257 : 10 | 260 : 15 | 317 : 10 | 377 : 14 |
 sublime, *acc.* 339 : 9 |
 sublimis. 97 : 20 | *cneru.* 107 : 2 |
 submersa. 363 : 23 |
 submisit ravit fortuna consilium. 240 : 14 |
 subministrent. 184 : 3 |
 submiserae. 368 : 13 |
 submisit. 350 : 10 |
 submissa fastigio leniore *ripes.* 239 : 29 |
 submittere. 235 : 3 |
 submitti genu. 134 : 9 |
 submittitur perpetua valle fastigium. 232 : 3 |
 submotis arbitris. 155 : 19 | omnibus. 265 : 24 |
 submovendas procul amne copias. 286 : 27 |
 submoverat. 372 : 4 |
 submoveretur. 125 : 8 |
 submover. 368 : 11 |
 subornaret. 252 : 1 |
 subornati, *plur.* 391 : 16 |
 subornavit. 413 : 12 |
 subruī muros cuniculis. 134 : 14 |
 subruit mari, *in mare.* 116 : 2 |
 subrutus cuniculo murus. 134 : 17 |
 subfederant. 380 : 26 |
 subsequi. 297 : 17 | 395 : 14 |
 subfidere, *infin.* 295 : 8 |
 subfidis. * 93 : 12 | 165 : 24 | 166 : 7 |
 subsistere. 97 : 1 | 161 : 2 | 236 : 6 | 239 : 16 | 242 : 27 | 341 : 22 | 378 : 26 | 381 : 5 |
 subsisteret. 146 : 3 | 237 : 15 |
 subsisterat. 243 : 1 |
 subsistere. 413 : 31 |
 substituit. 149 : 10 | 153 : 19 | 187 : 12 | 209 : 17 | 296 : 18 | 339 : 27 | 356 : 17 | 382 : 8 | 410 : 23 |
 substituit, *prer.* 145 : 5 | 244 : 6 |
 substitutus. 314 : 11 |
 subirahebat, *pratermittebat.* 250 : 27 |
 subtrahendam materiem conationis. 267 : 7 |
 subtrahent. 251 : 3 |
 subtrahere. 249 : 24 |
 subvehebantur. 147 : 14 |
 subvehi. 361 : 1 |
 subveniretur. 174 : 24 |
 suburbanum. 111 : 11 |
 succedebat. 314 : 10 |
 succedere. 340 : 17 | *inf-*
tationem. 321 : 26 |
 successerant. 322 : 9 |
 successeit, *appulit.* 119 : 11 | *ad portus claustra.* 130 : 22 |
 successor. 406 : 12 |
 successuros. 88 : 18 |
 succi, *gen.* 274 : 30 | *plur.* 336 : 2 | 384 : 4 |
 succiderent genua. 367 : 13 |
 succo, *abl.* 274 : 28 |
 succumbit. 405 : 9 |
 succurrere. 354 : 12 |
 succurrit, *in mentem venit.* 294 : 2 |
 succus. 232 : 10 |
 sudore. 82 : 20 | 221 : 8 | 312 : 28 |
 suffecere desiderio meo hæ manus. 112 : 11 |
 suffectura, *plur.* 90 : 8 |
 sufficere. 290 : 12 |
 sufficeret. 367 : 23 |
 sufficiebant. 105 : 7 |
 sufficiens. 87 : 2 |
 sufficientem malis. 315 : 16 |
 sufficientibus. 366 : 20 |
 sufficit. 169 : 24 |
 suffoderent. 167 : 11 |
 suffodiebant. 172 : 12 |
 suffossa moenia cuniculo. 286 : 8 |
 suffossi. 377 : 9 |
 suffosso. 286 : 8 |
 suffragari. 409 : 20 |
 suffragatione. 260 : 18 |
 suffugia, *acc.* 315 : 14 |
 suffugium. 315 : 6 |
 suffalciendo. 184 : 12 |
 suffuso. 151 : 13 |
 suffusus. 83 : 2 |
 sulphure. 119 : 10 | 133 : 3 |
 sum. 373 : 8 |
 sumit. 266 : 4 |
 summa, *subst.* 93 : 5 | 105 : 21 | 160 : 10 | 248 : 3 | 255 : 12 | *adj. sing.* 146 : 17 | 228 : 22 | *plur.* 119 : 18 | 158 : 22 | 185 : 9 | 339 : 11 | summa cutis. 100 : 14 |
 summa equorum pectora. 149 : 13 | summa imis confundimus. 326 : 19 |
 summae, *adj.* 338 : 6 | 344 : 12 | copiarum. 159 : 22 |
 summam, *adj.* 102 : 28 | 185 : 4 | *subst.* 189 : 6 | 201 : 27 | 408 : 2 | 414 : 18 |
 summi, *gen.* 116 : 4 |
 summis. 147 : 2 |
 summo, *abl.* 153 : 10 | *extremo.* 146 : 19 |
 summum, *acc.* 105 : 14 | 170 : 1 | 177 : 9 | 185 : 2 | 269 : 19 | 339 : 8 | summum dotis. 153 : 12 |
 sumperant. 98 : 15 |
 sumperat. 374 : 21 |
 sumpsisti. 108 : 15 |
 sumpsit. 133 : 17 | 342 : 15 |
 sumpta, *acc.* 188 : 8 | 221 : 14 | 238 : 21 |
 sumptis, *abl.* 92 : 12 | 301 : 3 | 378 : 24 |
 sumptio, *abl.* 165 : 16 | 409 : 31 |
 sumptum, *neutr.* 388 : 6 |
 sumptuosos. 394 : 17 |
 sumpturus. 85 : 1 |
 sumus. 406 : 29 |
 Sunium, *acc.* 393 : * 1 |
 sunt. 146 : 18 | 181 : 1 | 190 : 15 | 194 : 5 | 200 : 22 | 203 : 7 | 275 : 6 | sui juris sunt. 227 : 21 |
 supellectilem. 103 : 20 | 112 : 13 | 136 : 6 | 179 : 2 | 182 : 25 |
 supellectili, *abl.* 179 : 14 |
 supellex. 201 : 7 | 214 : 2 | 390 : 15 | 396 : 3 |
 super. 192 : 8 | 194 : 3 | super capita hostium evaluros. 191 : 11 | super genua vestis est. 203 : 19 | super armamentarium posito. 343 : 12 |
 superanda erant plura flumina. 334 : 18 |
 superare. 343 : 8 | 356 : 17 |
 superaret. 222 : 8 |
 superasse. 279 : 23 | *transisse.* 71 : 4 |
 superat. 114 : 10 | 175 : 10 | *transit.* 91 : 6 |
 superari. 174 : 29 |
 superatis, *abl.* 299 : 8 |
 superato, *abl.* 130 : 3 | 136 : 1 | 147 : 8 | 191 : 3 | 337 : 3 |

VOCABULORUM.

- 373: 11 | *transmissio*. 363: 4 |
 374: 25 |
 superatos. 87: 17 | 113: 11 |
 283: 17 |
 superaverat. 191: 14 | 353: 3 |
 superaveris. 103: 4 | 292: 20 |
 superavi. 300: 19 |
 superavimus. 228: 12 | 293: 6 |
 superavit. 150: 18 | 272: 4 |
 superba, *sing.* 199: 16 |
 superbas. 84: 4 |
 superbe, *adv.* 108: 6 | 261: 10, 15 | 300: 10 | 308: 9 | 326: 27, 31 | 344: 20 | 376: 20 |
 superbia, *nomin.* 273: 22 |
 superbiæ. 75: 11 | 302: 3, 12 |
 superbiam. 102: 18 | 238: 3 | 256: 17 | 316: 26 | 325: 12 |
 superbissimus. 263: 18 |
 superbius, *adv.* 301: 35 |
 superbum, *acc.* 207: 21 |
 superbus. 272: 15 |
 supererant. 291: 17 |
 supererat. 129: 11 | 143: 7 | 197: 12, 21 | 367: 30 |
 superesse. 92: 1 | 167: 28 | 291: 7 | 364: 17 | 405: 7 |
 superesset. 296: 16 |
 superest. 215: 2 | 228: 12 | 245: 5, 7 | 396: 13 | 407: 1 | quota pars superest sævitæ tuæ. 324: 12 |
 superfuertant. 114: 4 |
 superfuere. 394: 22 |
 superfusæ undæ fastigio summi operis. 116: 4 |
 superfusus, *abl.* 124: 9 |
 superfusum. 380: 6 |
 supergressus. 311: 13 |
 superiora. 337: 13 |
 superiore. 311: 15 |
 superne, *adv.* 94: 13 | 270: 2 | 340: 3 | 366: 26 |
 superfedie castigare. 203: 3 |
 superfit. 208: 24 | 361: 3 |
 superfitis. 405: 14 |
 superfititem. 309: 24 |
 superficio. 123: 9 | 152: 11 | 289: 27 |
 superstitione. 133: 5 | 194: 7 | 366: 10 |
 superstitionem. 288: 10 | 289: 22 |
 superum. 310: 6 |
 superumus. 211: 18 |
 supersunt. 156: 11 | 228: 16 |
 supervacaneam. 158: 2 |
 supervacua. 250: 16 |
 supervacuio. 325: 3 |
 supervacuum. 274: 13 | 326: 8 |
 supervenerat. 335: 1 |
 supervenere. 172: 23 |
 supervenerunt. 264: 14 |
 supervenientes. 344: 20 |
 supervenisse. 368: 4 |
 supervenisset. 151: 2 | 161: 8 | 175: 30 |
 supervenit, *prat.* 154: 8 | 198: 10 | 210: 19 | 290: 15 | 303: 18 | 312: 9 | 368: 3, 6 | 379: 26 | 404: 13 |
 superveniunt. 70: 18 | 122: 4 | 283: 29 | 387: 2 | 388: 9 | 391: 15 |
 superventurum, *acc.* 215: 26 |
 supinas. 247: 4 |
 suppetebant. 80: 5 |
 suppetebat. 207: 33 |
 suppetere. 299: 17 |
 supplebat. 296: 8 |
 supplementum, *acc.* 130: 18 | 187: 4 | 205: 15 | 241: 7 | 361: 31 |
 supplex. 110: 3 | 182: 4 |
 suppliance. 192: 24 |
 supplicem. 76: 9 | 133: 20 |
 supplicem vocem misit. 135: 6 |
 supplices, *nomin.* 125: 20 |
 supplicia, *acc.* 141: 12 | 199: 10 | 255: 1 | 324: 20 | 326: 8 | 391: 24 | 398: 9 | 413: 35 |
 supplicibus. 241: 6 |
 supplicii. 256: 7 | 279: 30 | 324: 24 | 349: 13 | 372: 25 | 398: 12 | 409: 18 |
 supplicio, *abl.* 130: 19 | 145: 5 | 155: 6 | 199: 3 | 223: 20 | 251: 4 | 259: 2 | 260: 5 | 326: 13 |
 suppliciorum. 192: 14 | 193: 26 | 240: 21 | 241: 13 |
 suppliciter. 211: 2 |
 supplicium. 76: 10 | 244: 4 | 283: 1 | 298: 6, 10 | 323: 1 | 388: 6 | 397: 2 | 398: 15 |
 supplicum. 192: 18 | 281: 11 |
 suppressa voce. 290: 8 |
 suppressæ, *occultata*. 412: 13 |
 suppresserat, *occultaverat*. 315: 11 | iram altius. 244: 18 |
 suppressisse. 89: 12 |
 suppressurus. 245: 16 |
 suppressus sanguis. 134: 8 |
 suppressi sanguinem. 134: 5 |
 supra. 179: 16 | 188: 14 | 232: 2 | 233: 4 | 274: 27 |
 290: 19 |
 suprema, *acc.* 102: 1 | 403: 11 |
 supremæ, *dat.* 416: 16 |
 supremam. 101: 5 | 412: 28 |
 supremo, *abl.* 101: 17 |
 supremum ferrum. 324: 22 |
 supremus. 247: 7 |
 surda. 207: 10 |
 surdas. 255: 19 | 359: 26 | 384: 16 |
 surgat. 80: 27 |
 surgendum, *acc.* 270: 15 |
 surgere. 308: 10 |
 surgit. 315: 35 |
 surgunt. 204: 20 |
 Sula. 179: 7 | 188: 17 | 189: 19 |
 suscepta, *abl.* 87: 14 |
 suscipere. 228: 20 |
 suscipitis. 109: 8 |
 Sufia, *dat.* 190: 1 |
 Sufianos. 191: 7 |
 Sufidas Pylas. 193: 2 |
 Sufii. 159: 16 |
 Sufis. 191: 6 | 201: 26 |
 suspecta, *plur.* 84: 12 | 131: 19 | 265: 13 | 373: 10 |
 suspecta fraude locorum. 198: 15 |
 suspectam. 251: 22 |
 suspecti, *plur.* 253: 24 | 404: 18 | 411: 13 |
 suspectos. 260: 20 | 263: 12 | 265: 13 |
 suspectum. 84: 17 | 244: 25 | 267: 15 | 320: 18 |
 suspectus. 243: 11 | 263: 10 | 264: 20 | 313: 29 | 385: 4 | 391: 23 |
 suspenderat. 79: 10 | 274: 3 | 374: 26 |
 suspensa, *abl.* 397: 7 | expectatione. 72: 11 |
 suspensi, *plur.* 95: 5 |
 suspensus. 254: 21 |
 suspensum, *acc.* 241: 21 |
 suspicabantur. 258: 12 |
 suspicarentur. 307: 7 | 391: 17 |
 suspicio. 373: 11 |
 suspicionem. 89: 7 | 155: 17 | 223: 5 |
 suspensiones. 222: 20 |
 suspicor. 155: 4 |
 sustentans. 315: 30 |
 sustentaverat. 312: 27 |
 non sustinebant respicere suos. 384: 14 |
 sustinebantur. 275: 5 |
 sustinebat. 163: 7 |
 sustinebatur. 119: 26 |
 sustinebitis inconditam turbam, *resisteret*. 358: 26 |
 sustineat. 185: 6, 8, 14 |

INDEX

sustinente illo adminiculo.
312: 29 |
non sustineo solus bibere,
nolo. 278: 21 | affirmare,
audeo. 356: 11 |
sustinere. 80: 25 | 278: 10 |
358: 5 | 360: 5 | 368: 15 |
adventum. 136: 3 | *audere*.
242: 8 | *portare*. 326: 25 |
sustinerent. 121: 12 |
sustineret cominus congregi,
auderet. 221: 16 | *sustineri*,
agi. 131: 26 |
sustines. 273: 24 |
sustinetur. 184: 14 | 412: 27 |
non sustinuerat daminare. 392: 4 |
sustinuere. 136: 3 | *ausi sunt*.
210: 28 |
non sustinuisse exequi. 284: 17 |
sustinisset vivere, *potuisset*.
405: 13 |
sustinuisti occidere, *ausus es*.
282: 16 |
sustinuit. 172: 3 | 248: 15 |
341: 13 | *voluit*. 125: 27 |
colloqui familiariter, *non*
veritus est. 246: 1 | *permi-*
sit. 318: 8 |
sustulere. 94: 20 |
sustulisse. 395: 17 |
fylva. 232: 4 | 336: 4 | 339: 14 |
fylvæ, plur. 185: 15 | 234: 12 | 240: 20 | 287: 6 | 353: 11 |
fylvæm. 303: 15 |
fylvarum. 90: 13 | 185: 18 |
315: 11 |
fylvas. 194: 17 | 197: 21 |
203: 7 | 312: 27 | 315: 18 |
alunt manantibus aquis.
138: 8 |
fylvestre. 291: 1 |
fylvestrem. 122: 14 |
fylvestres, acc. 194: 16 |
fylvestri, abl. 335: 7 |
fylvestribus, abl. 190: 22 |
fylvestris. 344: 26 |
fylvis, abl. 292: 20, 27 | 303: 11 |
Symmachus. 344: 13 |
Syracusan. 122: 7 |
Syracusan. 122: * 18 |
Syri. 108: 1 | 160: 9 |
Syria. 90: 22 | 115: 3 | 168: 31 |
298: 29 | 305: 8 | 389: 6 |
414: 19 |
Syria. 90: 19 | 107: * 12 |
115: 6 | 145: 2 | 185: 16 |
215: 23 | 390: 1 |
Syriam. 103: 14 | 129: 10 |
167: 29 | 226: 24 | 293:

8 |
Syfimithe. 316: 6 |
Syfimithe. 311: 2, 28 | 316: 4 |
Syfimithe. 312: 10 | 316: 9 |

T.

TAbas. 214: * 15 |
tabe. 416: 1 |
tabernacula. 105: 2 | 209: 26 |
225: 9 |
tabernaculo. 77: 17 | 99: 21 |
103: 13 | 157: 7 | 209: 8 |
213: 14 | 242: 27 | 262: 8, 20 | 299: 6 | 310: 1 |
313: 32 |
tabernaculorum. 385: 18 |
tabernaculum. 77: 18 | 100: 22 | 101: 6 | 154: 10 | 162: 17 | 164: 10, 20 | 165: 1 |
211: 22 | 266: 5 | 309: 21 |
310: 12 | 345: 12 | 368: 26 |
369: 26 |
tabularum. 381: 4 |
tabulata. 119: 18 | 125: 21 |
132: 12 | 337: 17 |
racemus. 253: 23 |
racendum. 135: 5 |
racentibus, abl. 254: 3 |
racere. 132: 1 | 263: 27 | 359: 28 |
racerem. 206: 14 |
racita, plur. 101: 11 |
racitum. 387: 14 |
racitutum. 250: 26 |
racitus. 253: 2 |
racu, abl. 165: 2 |
racuisti. 251: 7 |
rædere. 250: 6 |
rædio, abl. 162: 12 | 208: 27 |
tale, acc. 197: 27 | 319: 11 |
talem. 226: 16 | 279: 26 | 397: 18 | 416: 13 |
talenta. 84: 14 | 136: 6 | 222: 6 | 280: 11 | 300: 29 | 342: 23 | 375: 18 | 390: 17 | 396: 2 |
talentis. 85: 4 | 87: 13 | 109: 9 | 157: 13 | 187: 4 | 342: 29 |
388: 12 |
talentorum. 105: * 21 |
201: 27 | 394: 20 | 396: 4 |
talentum. 156: 20 | 179: 15 |
189: 6 | 391: 12 |
tales, acc. 141: 12 | 168: 9 |
178: 12 |
tali, abl. 313: 14 | 319: 15 |
403: 19 |
talia, acc. 245: 20 | 311: 18 |

318: 5 | 406: 1 |
talibus. 154: 1 | 177: 20 |
207: 3 | 356: 4 | 403: 1 |
talis, adj. 77: 19 |
talos. 135: 9 |
tam. 207: 10 | 354: 14 | 371: 6 |
tamen. 133: 10 | 192: 3 | 198: 1, 13 |
Tanai. 274: 6 |
Tanaim. 128: 16 | 225: * 2 |
273: 7 | 276: 8 | 282: 6 |
284: 5 | 286: 15, 24 | 294: 6 | 295: 1 |
Tanais. 225: 2 | 239: 1 | 284: 8 | 286: * 28 | 294: 27 |
tandem. 128: 11 | 150: 14 |
197: 23 | 200: 18 | 211: 13 |
229: 9 | 232: 5 | 301: 16 |
313: 4 | 369: 10 | 370: 31 |
tanta, abl. 125: 3 | 204: 17 |
215: 4 | 227: 3 | 278: 8 |
298: 9 | 321: 19 | 394: 21 |
397: 9 |
tanta. 105: 17 | 106: 3 | 111: 8 | 112: 21 | 154: 19 |
169: 9 | 193: 16 | 238: 14 |
242: 21 | 247: 29 | 299: 17 |
306: 12 |
tantam. 83: 23 | 84: 27 |
128: 10 | 150: 19 | 163: 12 |
230: 4 | 356: 9 |
tantas. 189: 7 | 209: 31 |
tanti. 107: 1 | 109: 9 | 129: 3 | 145: 4 | 185: 13 | 226: 13 |
247: 11 | 249: 11 | 404: 25 |
tantis. 87: 1 | 313: 35 | 391: 7 | 396: 13 | 405: 22 | 407: 22 |
tanto, abl. 83: 5 | 176: 16 |
177: 20 | 198: 20 | 200: 9 |
207: 6 | 242: 15 | 243: 12 |
247: 16 | 298: 12 |
tantulo impendio, abl. 100: 9 |
tantum, adj. 155: 11 | 216: 4 | 244: 32 | 309: 26 |
344: 2 | 381: 22 | *solum*.
174: 16 | 192: 24 | 294: 15 |
318: 2 |
tantundem, adv. 197: 12 |
319: 4 |
tantus. 167: 24 | 230: 4 |
298: 3 | 415: 20 |
Tapuris. 314: 9 |
Tapurorum. 233: 2 | 232: 14 |
tarda. 380: 8 |
tarde, adv. 84: 7 | 299: 7 |
tardius, adv. 349: 27 |
tardum. 348: 8 |

VOCABULORUM.

Tarfon. * 82: 12 |
 Tauron. 192: 8 | 348: 1 |
 Tauroni. 191: 13 |
 tauros. 229: 12 | 342: 8 |
 saurus, *mons.* 271: 3 |
 Taxilem. 342: * 16 | 362: 3 |
 Taxiles. 350: 20 |
 Taxili. 343: 13 |
 Taxilis. 349: 28 | 350: 1 |
 390: 4 |
 tecta, *acc.* 184: 7 | 286: 18 |
 315: 22 | 335: 5 |
 tecta, *plur.* 197: 20 |
 tectam. 313: 29 |
 tecti, *plur.* 296: 6 | 404: 15 |
 383: 15 |
 tectis. 125: 25 | 153: 9 | 179: 10 | 183: 9 | 268: 7 | 345: 12 | 363: 9 |
 tectorum. 125: 23 |
 tecturum, *acc.* 242: 1 | 257: 8 |
 regat. 242: 6 |
 tegebant. 162: 10 | 246: 21 |
 337: 17 |
 tegebat. 147: 6 |
 tegebatur. 92: 22 | 121: 14 |
 166: 5 |
 tegendis. 344: 27 |
 tegens. 133: 19 |
 teget. 75: 18 |
 tegit. 277: 22 |
 tela, *acc.* 97: 6 | 118: 18 | 176: 15 | 216: 12 | 217: 2 | 237: 4 | 276: 14, 22 | 295: 22, 25 | 311: 22 | 340: 4 | 354: 11 | 360: 30 |
 teli. 120: 8 | 121: 7 | 167: 17 |
 191: 16 | 193: 4 |
 telis, *abl.* 125: 14 | 134: 16 |
 167: 11 | 193: 4 | 234: 24 | 291: 16 | 335: 16 | 343: 18 | 344: 22 |
 telo, *abl.* 134: 19 | 176: 30 |
 321: 2 | 374: 30 |
 telum, *acc.* 169: 5 | 204: 1 |
 337: 21 | 369: 3 |
 temeraria, *abl.* 72: 11 |
 temerariam. 326: 15 |
 temerario, *abl.* 90: 12 |
 temerarium. 169: 21 | 267: 29 | 377: 29 |
 temere. 151: 1 | 161: 7 | 172: 12 | 193: 17 | 211: 34 | 225: 12 | 295: 6, 24 | 308: 5 |
 406: 8 | 413: 31 |
 temeritas. 84: 10 | 169: 6 |
 344: 19 | 374: 27 |
 temeritate. 344: 13 | 374: 15 |
 temeritatem. 261: 11 | 272: 14 | 342: 30 | 411: 2 |
 temeritati. 169: 23 |
 temeritatis. 366: 25 | 379: 7 |

temone, *abl.* 146: * 19 |
 temones, *acc.* 171: 11 |
 temperantiam. 204: 9 |
 temperare. 360: 10 |
 temperasse animo. 209: 4 |
 temperaram. 237: 21 |
 temperaturum. 195: 13 |
 temperaturus manibus. 280: 2 |
 temperaverunt. 265: 6 |
 temperies. 138: 8 | coeli salu-
 bris. 353: 17 |
 tempestas. 345: 7 |
 tempestate. 69: 4 | 116: 15 |
 202: 9 | 225: 5 |
 tempestatem. 315: 10 | 413: 4 |
 tempestatibus, *abl.* 392: 10 |
 tempestatis. 315: 1 |
 tempestivo, *abl.* 306: 7 |
 templa. 96: 3 | 125: 20, 27 |
 templo, *abl.* 175: 29 | 199: 29 |
 templum. 72: 3 | 115: 13 |
 241: 20 | 280: 16 | 414: 14 |
 tempora. 76: 3 | 84: 6 | 143: 8 | 292: 11 | 334: 5 | 413: 6 |
 temporalia ingenia. 129: 15 |
 tempore. 114: 8 | 120: 21 |
 139: 13 | 161: 5 | 178: 5 |
 227: 9, 11 | 276: 10 | 288: 19 | 309: 27 |
 tempori. 138: 9 | 142: 3 | 250: 12 | 407: 14 |
 temporibus. 178: 3 |
 temporis. 170: 23 | 243: 23 | 247: 26 | 288: 4 |
 345: 15 | 394: 18 |
 temporum. 112: 21 | 152: 4 |
 182: 21 | 209: 12 | 330: 12 |
 381: 24 | temporum homo. 191: 8 |
 tempus. 82: 19 | 89: 7 | 91: 19 | 156: 22 | 164: 20 |
 209: 6 | 255: 29 | 266: 15, 23 | 294: 13 | 321: 23, 27 | 322: 8 | 369: 8 |
 temulenta. 204: 15 |
 temulenti. 204: 20 | 273: 9 |
 temulentos. 336: 17 | 386: 6 |
 tumultus. 374: 13 |
 tenaces disciplinae suae. 222: 10 |
 tenacissimo sabulo. 137: 4 |
 tendebantur praecordia. 175: 29 |
 tendebat. 204: 24 |
 tendens. 156: 1 | 243: 26 |
 tendent. 332: 12 |
 tendentes. 241: 4 |
 tendentis. 311: 26 |

tendentium. 380: 14 |
 tendere. 170: 12 | 267: 27 |
 285: 13 | tendere in cam-
 po. 410: 20 |
 tenderet, *castra metaveretur.* 91: 16 |
 tenebat. 131: 8 | 160: 8 | 344: 17, 28 | 412: 11 |
 tenebatur. 249: 29 |
 tenebras. 365: 4 |
 tenebris, *abl.* 174: 15 | 199: 9 |
 Tenedo. 130: * 5 |
 tenens. 85: 17 | 374: 22 |
 tenent. 109: 1 | 160: 6 | 206: 2 | 275: 12 | 297: 2 | 383: 10 |
 teneo. 396: 15 |
 tenere modum verborum. 250: 10 |
 teneri, *pass.* 76: 1 | 279: 29 |
 294: 12 | *nomin.* 331: 5 |
 teneros. 234: 14 |
 tenes. 293: 8 |
 tenet. 210: 3 |
 tentabant. 114: 3 | 240: 22 |
 tentabat. 238: 18 | 367: 30 |
 tentandum, *acc.* 149: 2 |
 tentant. 210: 13 |
 tentari, *probari.* 394: 16 |
 tentasset. 166: 8 | 196: 8 |
 tentato, *abl.* 172: 4 |
 tentaverant. 335: 16 |
 tentaverat. 301: 30 |
 tentavit. 89: 6 | 289: 23 |
 tenue. 72: 1 |
 tenuem, *angustum.* 298: 15 |
 363: 19 |
 tennes. 223: 9 | 330: 7 |
 tenuit. 342: 30 | 351: 2 | tenuit
 iram. 115: 14 |
 tenuis. 346: 18 |
 tepida. 139: 9 |
 tepore. 139: 13 | 195: 15 | 232: 10 |
 terga, *plur.* 167: 6 | 169: 10 |
 174: 11 | 175: 7 | 227: 21 |
 310: 29 | 348: 17 | 377: 21 |
 396: 15 |
 tergis, *abl.* 174: 13, 26 | 289: 8 | 296: 17 |
 tergo, *abl.* 72: 18 | 97: 16 |
 173: 7, 11 | 197: 26 | 291: 5 | 301: 32 | 302: 7 | 311: 6 | 317: 13 | 349: 20 |
 tergum, *acc.* 95: 21 | 168: 19, 33 | 249: 6 | 308: 13 | 350: 3 |
 Teriolte. 376: 18 |
 terminantur. 224: 2 |
 terminat. 156: 17 |
 terminos. 95: 11 | 143: 6 |
 158: 18 | 202: 13 | 289: 3 |
 296: 19 | 359: 18 | 365: 13 |
 371: 11, 20 | 379: 2 |

YY Y

INDEX

- terminum. 377 : 16 | 361 : 9 |
terminus staret adversus immodicas cupiditates. 415 : 9 |
terna, *acc.* 200 : 21 | 280 : 11 |
ternos. 147 : 1 |
terra. 116 : 26 | 147 : 13 | 185 : 10 | 187 : 11 | 195 : 4 | 249 : 17 | 269 : 18 | 276 : 2 | 331 : 4, 8 | 348 : 11 |
terrae. 168 : 34 | 181 : 4 | 185 : 7 | 230 : 13 | 234 : 15 | 270 : 3 | 275 : 8, 11 | 277 : 21 | 295 : 17 | 296 : 1 | 310 : 21 | 338 : 6 | 339 : 11 | 379 : 13 |
terram. 96 : 2 | 147 : 3 | 152 : 6 | 167 : 19 | 200 : 18 | 223 : 4 | 229 : 5 | 234 : 18 | 247 : 3 | 296 : 4 | 298 : 2 | 345 : 12 | 350 : 11 |
terrarium. 95 : 10 | 128 : 17 | 141 : 8 | 153 : 22 | 168 : 18, 26 | 227 : 2 | 326 : 29 | 327 : 18 | 352 : 12 | 365 : 8 | 372 : 12 |
terras. 83 : 9 | 127 : 151 : 16, 17 | 157 : 15 | 160 : 6 | 165 : 9 | 167 : 27 | 181 : 2 | 185 : 1, 8 | 195 : 15 | 199 : 24 | 372 : 4, 7 |
terrebant. 338 : 11 |
terrebat. 131 : 20 | 288 : 3 | 343 : 23 | 345 : 20 |
terrent. 286 : 6 |
terrenti. 309 : 31 |
terretere. 129 : 6 | 314 : 20 | 344 : 31 | 357 : 27 | 365 : 25 |
terrerent. 167 : 11 |
terrestri, *abl.* 121 : 7 | 382 : 7 |
terrer. 242 : 11 | 358 : 15 |
terribilem. 90 : 10 | 357 : 30 |
terribiles, *acc.* 162 : 29 | 381 : 10 |
terribili, *abl.* 162 : 14 | 264 : 29 |
terribilior. 344 : 3 |
terribiliora, *acc.* 197 : 23 |
terribilis. 75 : 15 | 349 : 6 |
terris, *abl.* 128 : 4 | 144 : 7 | 270 : 21 |
territam. 173 : 26 |
territi, *plur.* 94 : 12 | 113 : 10 | 172 : 16 | 235 : 6 | 241 : 4 | 364 : 18 | 376 : 8 | 404 : 18 |
territis. 125 : 11 | 134 : 3 | 172 : 23 | 216 : 30 | 349 : 3 | 380 : 17 |
territio, *abl.* 117 : 7 |
territos. 113 : 14 | 162 : 28 | 172 : 14 | 173 : 1, 31 | 203 : 3 | 296 : 3 |
territum, *acc.* 228 : 10 |
territus. 164 : 6 | 174 : 30 | 211 : 29 | 226 : 3 | 315 : 35 | 369 : 4 | 409 : 18 | 410 : 6 |
terror. 146 : 17 | 189 : 3 | 205 : 1 | 264 : 24 | 276 : 8 | 380 : 28 |
terrore. 196 : 19 | 256 : 6 |
terrorem. 197 : 33 | 335 : 2 | 348 : 20 | 354 : 20 | 357 : 3 | 404 : 13 |
terrori erat obscuritas. 197 : 19 |
terroris. 376 : 14 |
tertuerant. 124 : 19 |
terruiſſent. 280 : 9 |
terruiſſet. 345 : 17 | 368 : 16 |
terruiſſet. 354 : 14 | 410 : 32 |
tertia, *abl.* 92 : 5 | 191 : 14 | 196 : 24 |
tertiam. 210 : 5 |
tertio, *abl.* 193 : 1 | 214 : 7 | 228 : 23 | 314 : 18 | 356 : 17 |
tertium, *acc.* 85 : 1 | 92 : 8 | 168 : 1 | 188 : 5 | 242 : 3 | 243 : 21 | 412 : 16 |
testamento, *abl.* 415 : 5 |
testatum. 103 : 8 |
testatur. 216 : 11 |
testem. 124 : 3 | 251 : 20 | 261 : 13 | 375 : 13 |
testes, *acc.* 155 : 24 | 212 : 17 | 384 : 15 |
testis. 172 : 5 | 187 : 18 | 253 : 3 |
testudine. 193 : 15 | 295 : 11 |
testudine. 192 : 6 |
testudinum. 375 : 20 |
texi, *præter.* 359 : 21 |
texiſſet. 244 : 5 |
texit, *præter.* 291 : 20 | 306 : 2 |
Tha's. 204 : 15 |
Thaleſtrim. 236 : 2 |
Thaleſtris. 237 : 5 |
Thapſacum. 300 : * 1 |
theatro, *abl.* 372 : 2, 14 |
Thebæ. 127 : 4 |
Thebarum. 307 : 17 |
Thebes. * 81 : 13 |
Themiscyræ. 236 : * 1 |
Theodorus. 188 : 7 |
Thermooonta. 236 : * 1 |
Therſippus. 110 : 7 |
thesauris, *abl.* 189 : 5 |
thesaurorum. 189 : 21 |
thesauros. 198 : 17 | 408 : 21 |
Theſſali, *plur.* 76 : * 3 | 98 : 19, 23 | 241 : 9 |
Theſſalis, *abl.* 94 : 4 |
Theſſalos. 98 : 17 | 174 : 32 |
Theſſalus. 93 : 12 | 411 : 30 |
thorace. 409 : 31 |
thoracem. 279 : 6 | 291 : 27 | 367 : 20 |
Thracas. * 82 : 8 | 167 : 3 | 186 : 20 | 348 : 24 |
Thracas. 94 : 6 |
Thracia, *abl.* 178 : 2 | 287 : 2 | 361 : 29 |
Thraciæ. 95 : 14 | 225 : 1 | 392 : 9 | 414 : 26 |
Thraciam. 226 : 19 | 295 : 1 | 371 : 16 | 414 : 26 |
Thracum. 191 : 5 | 390 : 7 |
thure. 182 : 15 |
thuribula, *acc.* 332 : 16 |
Thymodes. 76 : 17 | 89 : 14 | 93 : 9 |
tigres. 375 : 18 |
Tigri, *abl.* 147 : 13 | 149 : 16 |
Tigris. 128 : 12 | 149 : 7, * 17 | 152 : 16 | 175 : 10 | 180 : * 1 | 190 : 20 | 224 : 1 | 357 : 29 |
Tigris. 147 : 6 | 168 : 32 | 169 : 13 |
Timæus. 368 : 5 |
Timagenes. 368 : 23 |
timebam. 253 : 1 |
timebant. 210 : 9 |
timebat. 211 : 6 |
timebatur. 123 : 18 | 131 : 21 | 210 : 12 | 212 : 21 |
timendum. 339 : 31 |
timenti. 310 : 1 |
timeo. 155 : 5 | 370 : 21 | 395 : 9 |
timere. 88 : 17 | 230 : 4 | 249 : 1 | 262 : 2, 28 |
timeret. 155 : 1 |
timeretur. 245 : 24 | 278 : 9 |
timeri. 227 : 23 |
times. 110 : 5 | 369 : 9 |
timer. 208 : 16 |
timeretur. 248 : 8 |
timide, *adv.* 253 : 17 |
timidis. 169 : 20 |
timidissimum, *acc.* 170 : 23 |
timido. 97 : 11 |
timidum, *acc.* 242 : 13 | 274 : 1 |
timor. 349 : 13 |
timoris. 161 : 12 |
timuerat. 94 : 13 |
timui. 249 : 1 | 251 : 18 | 252 : 1 |
timuisse. 257 : 17 |
timuit. 247 : 25, 27 |
tinguntur folia multo mel-

VOCABULORUM.

le. 232: 9 |
 iunxerant. 377: 26 |
 Titon. 148: * 5 |
 ticulo. 241: 2 | 416: 10 |
 titulum. 210: 25 | 282: 17 |
 titulus. 279: 21 |
 tolerabant. 312: 14 |
 tolerabile. 136: 10 | 278: 1 |
 tolerabilem. 256: 18 | vii
 sub tectis imbrem. 345: 11 |
 tolerabilis. 137: 12 |
 tolerabimus. 199: 2 |
 toleranda. 289: 17 |
 tolerantem. 220: 12 | 313: 2 |
 tolerare. 131: 9 | 258: 1 | 296: 12 | 325: 5 |
 tolerari. 270: 11 |
 toleratis, *verb.* 397: 25 |
 toleraturi, *plur.* 394: 6 |
 tollere. 397: 32 | 408: 4 |
 tolli potuit de medio. 252: 9 |
 tollunt. 355: 8 |
 tonforem. 317: 8 |
 tormenta, *cruciatum.* 155: 21 |
 247: 25 | 253: 6 | 257: 21 |
 258: 7 | *bellica.* 295: 9, 10, 23 | 337: 19 | 342: 3 | *missilia.* 116: 6 |
 tormentis, *bellicis.* 121: 3 |
 123: 22 | 311: 22 | 338: 13 |
cruciatibus. 249: 24 | 255: 7, 17, 25 | 257: 14 | 264: 24 |
 tormento, *bellico.* 123: 13 |
 tormentorum, *cruciatum.* 135: 2 | 267: 17 |
 torpebant desperatione. 121: 16 | omnia muta iusti silentio. 403: 14 |
 torpentem. 86: 14 | 246: 15 | 315: 32 |
 torpentes, *acc.* 152: 14 | 270: 16 | 414: 3 |
 torpentibus, *abl.* 175: 30 |
 torpet. 169: 9 |
 torquentibus, *abl.* 255: 21 |
 torqueor hoc uno. 233: 9 |
 torqueret. 255: 3 | in laevum. 164: 13 |
 torqueretur. 258: 13 | 261: 3 |
 torqueri. 258: 3, 20 | 260: 16 |
 torques, *acc.* 78: 12 |
 torrebant. 123: 16 |
 torrens, *adj.* 229: 4 | 298: 1 |
 311: 6 | 344: 2 |
 torrentes, *subst.* 81: 8 | 232: 4 |
adj. 358: 11 |
 torrenti. 337: 8 |
 torrentia. 380: 3 |
 torrentis. 314: 23 |
 torrentium. 149: 15 | 195: 6 |

197: 16 |
 torrentiur. 277: 21 | 415: 20 |
 torrida. 240: 15 |
 torserit. 328: 8 |
 tortores. 255: 14, 27, 29 |
 tortos. 145: 8 |
 tortus. 328: 3 |
 torva. 75: 17 |
 tot. 148: 10 | 151: 18 | 192: 4 | 199: 24 |
 tota. 108: 9 | 112: 5 | 149: 7 | 162: 17 | 186: 6 | 195: 13 | 198: 20 | 247: 19 | 403: 13 |
 totam. 111: 14 | 167: 2 | 183: 9 | 316: 8 | 403: 18 |
 totidem. 78: 5 | 168: 15 | 228: 26 | 238: 9 | 263: 4 | 298: 29 | 358: 18 |
 toties. 307: 22 |
 totis, *abl.* 155: 9 | 179: 18 | 213: 28 | 221: 5 | 225: 10 | 394: 19 | 397: 14 |
 totius. 78: 24 | 129: 14 | 160: 10 | 179: 16 | 201: 5 | 204: 29 | 207: 25 | 239: 4 | 302: 5 |
 toto, *abl.* 127: 3 | 180: 4 | 245: 18 | 301: 20 | 336: 1 |
 torum. 128: 20 | 148: 8 | 182: 14 | 184: 9 | 185: 5 | 230: 15 | 279: 15 | 300: 4 |
 trabes, *plur.* 337: 16 |
 tractabile. 76: 7 |
 tractandi militares animos haud rudis. 117: 21 |
 tractandum. 407: 4 |
 tractu. 191: 2 | 381: 1, 19 |
 tractu leniore amnis aperit vadum. 150: 14 |
 tracturum, *acc.* 404: 8 |
 tractus, *gen.* 88: 1 |
 tradamus. 327: 7 |
 tradant. 302: 9 |
 trade. 208: 20 |
 tradente. 312: 11 | 358: 1 |
 tradentis. 263: 15 |
 tradere. 229: 19 | 320: 21 |
 traderemus. 228: 2 |
 traderent. 89: 22 | 279: 28 | 349: 7 |
 traderet. 103: 21 | 267: 24 | 301: 33 | 311: 21 | 408: 1 |
 traderetur. 274: 3 |
 tradetis. 228: 17 |
 tradi. 83: 27 | 190: 4 | 234: 3 | 282: 21 | 322: 16 | 328: 29 |
 tradiderat. 129: 9, 11 | 187: 6 | 202: 4 |

tradidere. 203: 13 |
 tradiderunt. 122: 10 |
 tradidisset. 212: 11 | 407: 29 |
 tradidit. 136: 6 | 189: 20 | 202: 2 | 266: 20 | 273: 18 | 314: 10 | 341: 1 | 342: 7 | 350: 12 | 368: 24 | 383: 5 |
 tradit. 103: 20 | 130: 9 | 156: 18 | 272: 6 | 313: 23 | 316: 13 | 354: 23 |
 tradita, *abl.* 131: 9 | 277: 14 | 292: 13 | aliis vice. 322: 15 | 325: 19 | 415: 6 | 416: 17 |
 traditās. 266: 16 |
 traditi, *plur.* 145: 4 | 262: 27 |
 traditis, *abl.* 261: 15 | 343: 13 |
 tradito, *abl.* 208: 9 | 355: 22 | more. 99: 20 | 194: 12 |
 traditum, *neut.* 110: 8 | 123: 7 | 406: 25, 28 | 416: 16 | traditum est. 70: 3 | 77: 16 |
 traditur. 179: 14 | 201: 22 |
 tradituri, *plur.* 280: 10 |
 traditurum. 90: 5 | 342: 3 |
 traditus. 284: 13 | 391: 17 |
 tradunt. 277: 8 |
 traduntur. 130: 16 | 246: 10 | 334: 8 | 390: 4 |
 trahebant. 172: 16 | 196: 29 |
 res ad Macedonas. 130: 7 |
 trahebantur. 279: 31 |
 trahebat. 143: 6 | 201: 14 | 295: 14 | 313: 3 |
 trahendi, *belli producendi.* 90: 6 |
 trahens. 70: 1 | 149: 16 | 409: 19 | appellationem ex nomine auctoris. 142: 9 |
 trahentem. 179: 4 |
 trahentes. 105: 8 | 174: 17 | 201: 12 |
 trahere. 121: 22 | 357: 3 | in casum animas civium. 370: 11 |
 trahi. 151: 16 | 210: 18 | 298: 6 | 365: 1 | 397: 2 |
 trahimus. 199: 27 |
 trahitur. 85: 23 |
 trajecit. 87: 10 | 109: 2 | 148: 3 |
 trajecta, *abl.* 135: 9 |
 trajecto, *abl.* 175: 13 |
 trajicere. 345: 9 | 388: 12 |

INDEX

trajicerem. 279: 14 |
 trajicerent. 279: 14 |
 trajiciendi. 289: 11 | 393: 9 |
 trajiciendum. 341: 8 |
 trajicimus. 289: 4 |
 tranquillo, *abl.* 116: 1 |
 transacta, *acc.* 309: 11 |
 transactum est jam de me. 156: 2 |
 transcurrimus iuga montium. 228: 13 |
 transcurfuros. 167: 9 |
 transegit. 313: 1 |
 transeo. 307: 24 |
 transeundum. 128: 11 | 213: 5 | 292: 2 | 343: 23 |
 transeunt. 158: 13 | 255: 9 | 275: 16 |
 transeuntibus. 151: 1 |
 transferret. 314: 4 | 374: 29 |
 transfert. 97: 2 |
 transfigit. 233: 24 |
 transfixit. 125: 15 | 151: 8 | 176: 29 | 309: 8 |
 transfixus. 173: 32 |
 transfuga. 99: 4 | 133: 19 | 167: 18 | 21 | 215: 23 | 27 | 276: 12 | 286: 11 | 313: 35 | 343: 13 |
 transfugæ, *plur.* 207: 6 | 214: 15 |
 transfugam. 135: 21 | 187: 5 | 212: 6 | 215: 10 | 325: 9 |
 transfugarum. 215: 17 | 285: 4 |
 transfugerant. 215: 16 |
 transfugerat. 113: 19 |
 transfugis, *nomen.* 396: 17 |
 transfugisse. 112: 15 |
 transfugit, *præf.* 274: 19 |
 transfundo. 327: 5 |
 transi. 294: 5 |
 transibant. 344: 10 |
 transierant. 279: 14 | 289: 16 | 296: 18 |
 transierat. 274: 25 | 27 |
 transiere. 131: 7 |
 transferimus. 289: 1 |
 transiebant. 374: 12 |
 transire. 93: 1 | 258: 10 | 327: 1 |
 transirent. 284: 7 | 299: 14 |
 transiret. 238: 1 | 342: 17 |
 transis. 292: 19 |
 transisse. 129: 7 |
 transisset. 129: 2 | 289: 24 |
 transiit. 205: 15 | 383: 4 |
 transiit. 147: 10 | 343: 15 | 345: 7 | 356: 18 |
 transiit, *subst.* 149: 2 | sep-
 lerat. 366: 13 |

transitura. 406: 19 |
 transiuri. 289: 3 |
 transiuro. 365: 14 |
 transiturum, *neut.* 77: 12 |
 transivi. 371: 20 |
 transivimus. 377: 30 |
 translati, *abl.* 133: 21 |
 translatum. 417: 4 |
 transmisit Cyprium. 112: 18 |
 transmissa. 89: 2 |
 transmittere. 364: 19 |
 transmittunt. 393: 1 |
 transnate. 289: 9 |
 transnaturus. 344: 32 |
 transnavere. 279: 13 | 344: 17 |
 transportari. 334: 18 |
 transportatum. 291: 32 |
 Trapezunta, *acc.* 414: * 24 |
 traxere. 135: 10 | 335: 22 |
 traxere vitam carne. 275: 7 |
 traxit. 302: 6 |
 Bafricanos defectio. 284: 12 |
 trecentis, *abl.* 275: 1 |
 trecenta. 183: 6 | 215: 22 | 221: 21 | 229: 5 |
 trecentæ. 79: 21 |
 trecenti. 79: 23 | 88: 2 | 177: 4 | 206: 9 | 291: 19 | 310: 30 |
 trecentis, *abl.* 186: 20 | 22 | 187: 1 | 236: 6 | 246: 8 | 11 |
 trecentos. 215: 12 | 297: 16 | 300: 14 | 303: 10 | 310: 28 | 414: 4 |
 tredecim. 227: 7 | 394: * 8 | 396: 24 |
 trepidantes. 302: 8 |
 trepidantium. 196: 21 |
 trepidare. 161: 4 | 265: 20 |
 trepidarent. 413: 3 |
 trepidas literas. 263: 26 |
 trepidatio. 260: 12 |
 trepidatione. 162: 29 | 216: 21 | 261: 6 |
 trepidationem. 154: 15 |
 trepidi, *plur.* 380: 7 | 25 |
 trepidum. 311: 24 |
 trepidus. 244: 10 | 260: 10 |
 tria, *acc.* 156: 20 | 206: 9 | 216: 21 | 221: 22 | 229: 2 |
 Triballis. 371: 16 |
 Triballos. 226: * 19 |
 tributentis. 405: 19 |
 tribuere. 294: 17 |
 tribuisse. 158: 3 |
 tribuisset. 92: 1 |
 speciem venientis exercitus. 91: 11 |
 tribunal. 360: 11 |
 tribumali, *ablat.* 361: 10 |

396: 22 |
 tribus, *abl.* 156: 20 | 157: 13 | 159: 3 | 191: 5 | 202: 3 | 298: 23 |
 tribucariis. 395: 31 |
 tributo, *subst.* 192: 28 |
 tributum, *subst.* *acc.* 73: 11 |
 tridui. 196: 25 |
 triduum. 292: 1 | 342: 18 | 411: 9 |
 triennio. 260: 9 |
 triginta. 94: 14 | 100: 8 | 119: 3 | 145: 21 | 183: 2 | 185: 1 | 194: 4 | 206: 6 | 212: 20 | 229: 20 | 298: 5 | 302: 9 |
 triplici, *abl.* 139: 4 |
 Tripolim. 112: * 17 |
 tripudiis, *abl.* 298: 7 |
 triremes, *acc.* 121: 1 | 130: 16 | 143: 11 |
 tritemibus, *abl.* 135: 15 |
 tritemis. 125: 2 |
 triste. 117: 8 | 126: 8 | 192: 13 | 339: 30 |
 tristem. 190: 10 | 200: 1 |
 tristes, *acc.* 298: 11 |
 tristi, *abl.* 144: 5 | 403: 14 |
 tristia, *acc.* 289: 25 |
 tristotem. 261: 22 |
 tristiores. 283: 15 | 327: 21 |
 tristis. 105: 4 | 174: 26 | 257: 3 | 314: 16 | 375: 4 |
 tristitia. 200: 19 |
 tristius. 262: 10 | 325: 14 |
 critici. 275: 1 |
 trium. 189: 20 | 357: 3 |
 triumphabo. 396: 18 |
 triumphantis. 107: 1 |
 triumpho, *abl.* 386: 3 |
 triumphum. 102: 17 |
 triumphus. 385: 13 |
 Troglodytis. 138: * 11 |
 trophæa, *acc.* 207: 28 | 289: * 26 |
 trophæis. 307: 6 |
 traci. 280: 1 | cantu. 388: 14 |
 trucidabant. 200: 16 |
 trucidabimus. 169: 16 |
 trucidantur. 281: 11 |
 trucidaret. 398: 18 |
 trucidari. 89: 26 | 324: 22 |
 trucidata, *plur.* 126: 8 |
 trucidatis, *abl.* 335: 5 |
 trucidatos. 405: 6 |
 trucidatum. 393: 8 |
 trucidatus. 324: 19 |
 truncam. 339: 16 |
 trunci, *plur.* 172: 20 | 234: 16 |
 truncis. 315: 25 |
 truncos. 120: 17 | 240: 4 |

VOCABULORUM.

truncum. 249: 17 | 267:

8 |

tuba, *abl.* 92: 8 | 165: 7 | 188:

11 | 196: 24 | 262: 19 |

308: 27 | 339: 25 |

tubarum. 347: 3 |

tubicinum. 385: 20 |

tuebantur. 73: 4 | 97: 5 |

173: 18 | 192: 7 | 295: 15 |

311: 10 | 337: 7 | 415:

8 |

tuebatur. 93: 8, 24 | 120:

6, 23 | 132: 5 | 171: 5 |

173: 21 | 174: 20 | 367: 18 |

368: 11 |

tuendi. 118: 16 |

tuendis, *abl.* 117: 1 |

tuendum. 97: 20 | 167:

16 |

tuente. 407: 17 |

tuentes. 174: 4 |

tuereantur. 121: 6 |

tuereantur. 228: 27 | 260:

21 |

tucri. 80: 18 | 143: 11 | 157:

4 | 213: 12 | 350: 15 | 410:

12 | 413: 35 |

tugutia, *acc.* 269: 18 | 270:

18 | 379: 17 | 383: 13 |

tuguriis. 139: 3 | 203: 9 | 270:

22 | 315: 13 |

tulerant. 190: 10 |

tulerat. 211: 34 |

tulere. 412: 2 |

tulerit quidquid fors. 207:

3 |

tuli. 326: 17 |

tulissent tributum, *sabissent.*

73: 11 |

tulisset. 212: 6 | 326: 16 |

342: 29 | quocumque pen-

dentes animos fortuna.

129: 18 |

tulit. 102: 23 | 106: 6 | 277:

10 | tulit stipendium. 207:

27 | non tulit ferociam

barbari. 276: 16 | tulit

urbs obsidionem. 286:

2 |

tum, *adverb.* 97: 12 | 187:

15 | 193: 7 | 194: 6, 8,

15 | tum cum maximè.

204: 11 |

tumulis, *abl.* 380: 23 |

tumulo, *abl.* 161: 9 | 162: 16 |

297: 16 |

tumultibus. 392: 13 |

tumultu. 92: 20 | 99: 14 |

256: 6 | 380: 8 | 412:

3 |

tumultuantibus, *abl.* 380:

17 |

tumultuantium. 188: 12 | 345:

13 |

tumultuari. 411: 5 |

tumultuaria manus. 176:

31 |

tumultum. 196: 21 | 274:

18 |

tumultuoso, *abl.* 266: 28 |

395: 4 |

tumultus, *nom. sing.* 234: 9 |

gen. 276: 7 |

tumultum. 299: 17 |

tunc. 194: 1 | 333: 4 |

tunica. 79: 8 |

tunicas. 78: 13 |

turba. 74: 10 | 80: 3 | 99:

29 | 102: 4 | 104: 10 |

125: 28 | 187: 17 | 222:

24 | 246: 20 | 253: 25 |

turbabant. 121: 23 |

turbæ. 359: 4 |

turbam. 182: 24 | 358: 25 |

407: 7 |

turbant. 86: 4 | 291: 3 |

turbata. 173: 10 | 299:

2 |

turbati, *plur.* 346: 17 |

turbatis, *abl.* 209: 16 | 296:

4 | 347: 20 | 348: 14 |

turbatos. 176: 30 |

turbatur. 93: 6 | 363: 18 |

turbaverant. 162: 24 | 171: 13,

24 | 172: 9 | 295: 21 | 380:

22 |

turbaverat. 92: 20 | 101: 14 |

104: 1 | 348: 22 |

turbavere. 174: 3 |

turbent. 81: 9 |

turbida sunt consilia eorum

qui sibi suadent. 273:

20 |

turbidam. 175: 29 |

turbido, *abl.* 121: 22 | 363:

18 |

turbidus. 299: 4 | 366:

15 |

turmas. 296: 5 |

turmas. 165: 21 | 176: 25 |

412: 19 | 413: 36 |

turmis, *abl.* 166: 4 | 172: 2 |

344: 30 |

turre. 133: 2 |

turres, *acc.* 116: 5 | 119: 14 |

120: 7 | 125: 19 | 132: 10 |

134: 15 | 241: 3 | 305: 11 |

311: 22 | 338: 11 | 377:

3 |

turribus, *abl.* 118: 1 | 119:

18 | 132: 11 | 14: 355:

15 |

turrim. 70: 9 | 125: 12 |

turtis. 125: 16 | 133: 3 |

turrium. 132: 12 | 185: 1 | 347:

11 |

tuta. 72: 18 | 149: 11 |

tutabor. 396: 15 |

tutela, *abl.* 127: 8 | 190: 1 |

302: 18 | acquiescit. 127:

10 | urbis desperata. 338:

14: 340: 33 |

tutela, *dat.* 248: 25 | 306:

6 | 357: 11 | 408: 15 |

tutelam. 98: 15 | 319: 2 |

tutior. 161: 18 | 176: 33 | 340:

22 | 372: 14 | 411: 26 |

tutiora, *acc.* 214: 5 | 311:

30 |

tutiose. 175: 10 |

tutiozem. 285: 9 | simulatio-

ne mortis. 306: 15 |

tutiorès. 295: 8 |

tutissima, *abl.* 104: 14 |

tutissimum. 208: 29 | 414:

2 |

tutius. 161: 14 | 184: 1 |

274: 8 |

tuto, *adv.* 121: 13 | 382:

11 |

tutores, *acc.* 409: 14 |

tutoribus, *abl.* 326: 4 |

tutum, *neut.* 94: 12 | 194:

11 |

tutus virtute sua. 341: 25 |

tympana, *acc.* 340: 19 | 347:

3 |

tympanorum. 340: 20

Typhonis. 81: * 13 |

tyrannorum. 139: 5 |

tyrannos. 145: 16 |

tyrannus. 130: 20 |

Tyridate. 198: 16 |

Tyridati. 202: 4 |

Tyridas. 323: 23 |

Tyrii. 115: 10 | 117: 5, 13 |

118: 11 | 119: 1, 20 |

120: 12 | 124: 12 |

Tyrio, *dat.* 145: 21 | 155:

19 |

Tyriorum. 116: 10 |

Tyriote, *vocat.* 155: 20 | *abl.*

155: 19 |

Tyriotes. 154: 24 | 155: 6,

14 |

Tyrius. 125: 4 |

Tyrum. 123: 3 | 129: 10 |

145: 15 |

Tyrus. 115: 5 | 126: * 13 |

V.

VAcasse sermoni suo re-
gem. 243: 7 | 245:

16 |

vacavit, *licuit.* 416: 1 |

vacillantes. 295: 20 |

vacua, *acc.* 294: 11 |

vacuum, *acc.* 196: 23 | 228:

1 |

vada nusquam aperiente al-

veo. 343: 24 |

vadem. 359: 6 |

vadis, *abl.* 139: 2 |

vado, *nomem.* 357: 36 |

Y y y iii

I N D E X

vadium, *neut.* 149: 12 | 150: 3 | 14 | 364: 10 |
 vagabantur. 381: 10 |
 vagarentur. 336: 6 |
 vagaretur. 99: 17 |
 vagari. 347: 1 |
 vagi, *plur.* 403: 17 |
 vagina. 79: 10 |
 vaginam. 77: 10 |
 vagum. 303: 2 |
 valeat. 396: 20 |
 valebat nihil potestas regum. 246: 25 |
 valent res secundæ commutare naturam. 392: 1 |
 valentiores. 227: 28 |
 valeo. 289: 17 |
 valetudine. 87: 8 |
 valetudinem. 291: 34 | *morbum*, 288: 8 |
 valetudinis. 290: 11 | *morbi*. 90: 14 |
 valetudo. 333: 20 | 369: 35 |
 valde. 265: 12 |
 valida, *abl.* 166: 7 | 273: 6 | 285: 8 |
 validæ, *plur.* 337: 16 |
 validam. 354: 34 | 376: 2 |
 validas. 185: 8 | 311: 10 |
 validior. 174: 30 |
 validiores. 373: 1 |
 validioris. 274: 9 |
 validis, *abl.* 121: 11 | 123: 12 |
 validissimæ. 365: 20 |
 validissimam. 377: 7 | *partem imperii*. 306: 5 |
 validissimas. 382: 10 |
 validius. 93: 22 |
 valido, *abl.* 311: 5 |
 validos. 300: 34 |
 validum, *acc.* 374: 24 |
 valle. 216: 33 | 228: 29 | 232: 2 |
 vallem. 311: 16 |
 valles, *acc.* 162: 13 | 301: 17 | 380: 26 |
 vallis, *fem.* 228: 31 | 230: 13 |
 vallo, *abl.* 165: 18 | 172: 11 | 199: 6 | 370: 6 |
 vallum. 74: 9 | 162: * 16 |
 valuisse auctoritas. 246: 25 | 288: 8 |
 vana. 113: 8 | 141: 18 | 152: 12 | 168: 4 | 245: 24 | *vana pleraque & inania belli*. 302: 6 |
 vanam. 90: 11 | 169: 9 | *aciem inanem*. 168: 24 |
 vanis. 163: 1 |
 vanissimi mendacissimi. 273: 13 |
 vanitas, *mendaciam*. 357: 28 | 358: 8 |

vanitate. 75: 7 |
 vanō, *abl.* 97: 7 | 404: 17 |
 vanum, *falsum*. 247: 24 | *mendacem*. 413: 9 | *in vanum lapsum manum*. 133: 22 |
 vapor solis, *estus*. 137: 2 | 277: * 19 | vapor solis & coeli tantus est. 415: 20 |
 vapore. 82: 19 | 240: 15 |
 varia, *abl.* 77: 2 | 198: 32 | 240: 23 | 275: 8 |
 variæ. 313: 33 | 376: 10 |
 variantibus, *abl.* 233: 22 | *sententiis*. 231: 6 |
 varias, *nomen*. 90: 1 |
 varietas. 301: 28 |
 varietate. 126: 14 | 170: 5 |
 variis, *abl.* 78: 9 |
 vario, *nomen*. 92: 20 | 198: 25 |
 varium, *acc.* 349: 9 |
 varius. 213: 27 |
 vas, *neut.* 278: 18 |
 vasa. 105: 2 | 201: 12 | 225: 10 | 279: 3 | 342: 24 | 385: 17 | 390: 16 | 396: 1 |
 vasta. 148: 5 | 203: 1 | 336: 21 | 358: 17 | 403: 14 | *regio, deserta*. 90: 7 | 361: 8 | *vasta loca inopia, deserta*. 149: 6 | *vasta loca solitudinis ingenti*. 107: 4 |
 vastæ, *plur.* 297: 22 |
 vastam. 311: 16 | 383: 10 | 409: 23 |
 vastandam. 354: 28 |
 vastare. 228: 8 |
 vastari. 306: 21 |
 vastas. 83: 10 | 137: 24 | 138: 6 | 256: 5 | 356: 20 | *desertas*. 151: 17 |
 vastat. 80: 17 |
 vastata, *abl.* 193: 1 |
 vastaverunt. 303: 9 |
 vastavit. 109: 2 |
 vasti, *gen.* 277: 22 | 343: 24 |
 vastis, *abl.* 95: 2 | 137: 13 | 292: 27 |
 vastorum. 162: 31 | 344: 4 | 378: 22 |
 vates. 133: 4 | 141: 8 | 161: 144: 5 | 152: 3 | 173: 28 | 182: 19 | 194: 7 | 288: 9 | 366: 3 |
 vati. 133: 10 |
 vatibus. 152: 12 | 194: 9 |
 vatum. 77: 13 | 117: 7 |
 uberi, *ablat.* 180: 2 |
 uberissima, *plur.* 227: 5 |

uberrimum solum gignendis uvis. 232: 7 |
 ubertas. 310: 21 |
 ubi. 152: 12 | 176: 13 | 193: 6 | 199: 20 | 204: 24 | 205: 15 | 223: 14 | 229: 13 | 234: 17 | *cum*. 96: 14 |
 ubicumque. 72: 17 | 173: 14 | 230: 6 | 251: 8 | 396: 18 |
 ubique. 87: 1 | 171: 29 | 173: 1 | 289: 1 | 332: 7 |
 vecordes. 394: 25 |
 vecordibus, *abl.* 164: 2 |
 vecors. 169: 21 |
 vectabatur. 79: 18 |
 vecti, *plur.* 292: 3 |
 vectigalibus, *abl.* 143: 12 |
 vectum, *masf.* 72: 3 | 312: 21 |
 temere in pericula. 406: 8 |
 vectus. 77: 1 | 213: 33 | 337: 22 | vectus est amicus. 136: 3 | 8 |
 vehabant. 78: 6 | 79: 23 | 98: 9 | 216: 32 | 295: 13 | 14 |
 vehabantur. 79: 22 | 25 | 174: 27 | 215: 14 |
 vehabat. 79: 17 | 120: 24 | 291: 8 | 342: 23 | 343: 18 | 385: 23 |
 vehabatur. 79: 2 | 118: 2 | 173: 18 | 345: 21 | 347: 13 |
 vehemens. 240: 14 | 315: 9 |
 vehementer. 98: 18 | 108: 6 | 144: 16 | 174: 21 | 342: 27 |
 vehementior. 119: 23 |
 vehementissimus. 139: 10 |
 vehementius. 176: 32 | 220: 16 | 247: 6 | 274: 1 | 320: 10 | 335: 8 | 358: 16 | 380: 2 | 406: 2 |
 vehemada, *acc.* 201: 25 |
 vehementem. 189: 1 |
 veherent. 200: 15 | 376: 13 | 384: 1 |
 vehet. 235: 4 |
 vehi. 233: 15 | 288: 5 |
 vehicula. 78: 8 | 105: 3 | 239: 6 | 254: 6 | 354: 12 | 385: 17 |
 vehiculis, *abl.* 354: 10 | 15 | 385: 21 |
 vehiculum. 72: 3 | 214: 10 | 216: 9 | 350: 17 |
 vehit. 298: 8 | 299: 4 | 329: 3 |
 vehor. 171: 2 |
 vehunt. 291: 2 | 325: 4 | 332: 2 | 333: 10 |
 vehuntur. 348: 3 |
 vel. 192: 26 | 197: 3 |

VOCABULORUM.

200: 4 | 299: 17 | 321:
19 | 369: 10 | 374: 15 |
vela, *acc.* 118: 16 | 301: 26 |
390: 4 |
velabat. 355: 19 |
velamenta, *acc.* 186: 11 |
velamentis supplicum. 281:
12 |
velamento. 282: 7 |
velant. 332: 9 |
velantur. 237: 2 |
velari, *plur.* 78: 3 |
velato, *abl.* 164: 8 | 213:
10 | 223: 4 | 246: 18 |
velatum. 249: 7 |
velavit. 391: 7 |
velim. 165: 13 |
velis. 255: 28 | 300: 27 | 327:
25 | 385: 19 |
velit. 211: 15 | 251: 2 |
velitis. 298: 15 | 407: 9 |
velle. 115: 11 | 128: 20 | 198:
17 | 258: 12 | 292: 4 | 317:
1 | 357: 21 | 360: 12 | 396:
10 | 409: 26 |
vellem. 207: 1 | 263: 19 |
vellendum. 367: 22 |
vellent. 354: 13 | 410: 12 |
velles, *subjunct.* 244: 28 |
292: 17 |
vellit, *subj.* 101: 23 | 163:
6 | 188: 12 | 228: 22 | 235:
2 |
velocior. 274: 9 | 294: 7 |
velocissimus. 274: 5 |
velocitate. 124: 21 | 227:
3 | 265: 28 | 294: 9 |
velocitatem. 204: 8 | 288:
7 | 348: 9 |
velocitati. 291: 3 |
velocitatis. 180: 2 |
velut. 79: 9 | 80: 27 | 86:
23 | 112: 19 | 196: 28 |
199: 11 | 213: 10 | 320:
29 | 336: 9 |
veluti. 369: 16 |
venabulum, *acc.* 305: 5 |
venale, *acc.* 157: 20 |
venalem. 89: 20 |
venandum. 355: 24 | 356:
9 |
venantem. 186: 25 | 320:
26 |
venantium. 234: 25 | 305:
1 |
venaretur. 305: 8, 15 |
venas. 86: 17 |
venatione. 326: 2 |
venatus, *plur.* 333: 5 |
vendo. 157: 21 |
veneficus. 158: 10 |
veneni. 378: 15 | 416: 13 |
veneno, *abl.* 377: 26 | 416:
7 |
venenum. 85: 8 | 253: 19 |
veneraberis. 320: 12 |

venerabili, *abl.* 85: 23 |
venerabiles, *fam.* 99: 24 |
247: 6 |
venerabundos. 318: 4 | hu-
mi jacere. 237: 23 |
venerabundus. 87: 6 |
venerant. 116: 12 | 246: 20 |
323: 4 | 370: 2 |
venerantibus, *abl.* 320: 8 |
venerari. 190: 18 | 210: 28 |
252: 21 | 325: 10 | 406:
2 | 410: 4 |
venerat. 194: 2 | 265: 18 |
veneratæ, *plur.* 102: 10 |
veneratio. 209: 33 | 237: 7 |
291: 29 |
veneratione. 404: 4 |
venerationem. 86: 24 | 347:
9 |
venere, *verb.* 197: 4 | 240:
25 | 338: 26 |
Venerem. 237: 14 |
veneris, *verb.* 110: 3 | 405: 27 |
venerit. 300: 30 |
venerunt. 270: 28 |
Venetos. * 73: 9 |
veni, *præter.* 190: 17 | 326:
27 |
venia, *abl.* 235: 24 | 241:
6 | 244: 32 | 312: 4 | 355:
1 |
veniae. 192: 14 | 310: 26 |
veniam, *nom.* 222: 4 | 310:
31 | 338: 16, 19 |
venias. 292: 26 |
veniebat. 279: 7 |
veniendi. 236: 6 |
veniendum. 128: 13 |
venientem. 135: 22 |
venientes, *acc.* 199: 28 |
veniensi. 233: 5 | 243: 8 |
341: 15 | 345: 31 |
venientibus. 94: 11 |
venientis. 91: 12 |
venierunt. 363: 6 |
veniisse. 377: 11 |
venire. 102: 3 | 130: 23 |
230: 3 | 233: 20 | 244:
4 | 293: 7 |
veniret. 98: 11 | 311: 29 |
venis, *abl.* 86: 3 | 180: 4 |
venisse. 158: 19 | 236: 5 | 237:
10 | 266: 8 | 313: 27 | 327:
18 | 335: 14 |
venissent. 397: 13 |
venisset. 230: 8 |
venit, *præter.* 88: 10 | 109:
4 | 142: 6 | 151: 11 | 154:
11 | 174: 26 | 257: 6 | 276:
19 | 289: 12 | 290: 1 | 298:
28 | 311: 2 | 337: 5 | venit
ad ultimum periculum.
286: 3 |
venti, *plur.* 275: 13 |
vento, *abl.* 196: 27 | 197:
21 |

ventre. 396: 9 |
ventrem. 374: 12 |
ventum, *verb.* 173: 8 | 105:
7 | 110: 10 | 138: 5 | 149:
13 | 162: 3 | 168: 32 | 202:
10 | 203: 15 | 204: 26 |
212: 19 | 263: 21 |
ventum, *nom.* 120: 5 |
ventura, *plur.* 116: 14 |
venturi, *plur.* 266: 8 |
venturos. 233: 22 | 273: 6 |
venturum. 110: 6 | 128: 18 |
230: 4 | 290: 22 | 304:
9 | 353: 20 |
ventus. 115: 25 | 119: 23 |
240: 19 | 276: 1 |
venundatis. 377: 6 |
vera. 153: 5 | 173: 22 | 175:
4 | 212: 18 | 306: 9 | 408:
2 |
verba. 207: 1 | 245: 19 |
248: 21 | 250: 9 | 253:
27 | 263: 22 |
verbenas. 164: * 7 |
verbera, *subst.* 255: 22 |
verberabantur. 174: 17 |
verberare. 326: 5 |
verberata fluctibus. 119:
25 |
verberatum. 323: 18 |
verberibus, *abl.* 302: 15 |
320: 28 | affectus est. 321:
3 |
verberum. 323: 20 |
verbis, *abl.* 265: 3 | 272:
15 |
verborum. 250: 10 | 261:
11 | 309: 16 |
vere, *adv.* 85: 27 |
verebantur. 369: 2 |
verebatur. 91: 21 | 250: 24 |
302: 10 | recidisse ad ludi-
brium, *id est*, ne. 375: 7 |
verecunde, *adv.* 223: 3 |
verecundia. 189: 15 | 395:
3 |
verecor. 290: 12 |
vereri. 128: 7 |
veretur. 210: 23 |
Vergiliarum. 202: * 8 |
vergit. 81: 4 | 138: 12 | 231:
1 | 239: 28 | 269: 18 |
vergit nox ad lucem. 139:
11 |
veri, *gen. neut.* 398: 12 |
veriora. 308: 16 |
veris, *abl.* 100: 2 |
verita. 100: 18 | 171: 34 |
veritatem. 255: 7 |
veritates. 253: 7 |
veriti, *plur.* 256: 3 | 411:
25 |
veritum, *acc.* 244: 12 | 254:
14 |
veritus. 98: 11 | 103: 16 |
206: 3 | 212: 11 | 238: 1 |

INDEX

- verius, adv.* 95: 17 | 120: 4 | 159: 27 | 211: 11 | 254: 10 | 270: 7 |
verno, dat. 138: 9 |
vernum, acc. 382: 8 |
vero, adv. 89: 25 | 97: 23 | 137: 6 | 189: 5, 16 | 199: 1 | 208: 2 | 228: 1 | 275: 13 | *jure.* 188: 1 |
versa, partic. 153: 15 | 175: 25 | 193: 12 | 205: 9 | 265: 20 | 299: 11 | 339: 32 | 384: 14 | 404: 5 | 408: 26 |
versabat. 242: 15 | *se ad omnes cogitationes.* 240: 11 |
versabilis fortuna. 207: 23 |
versant. 210: 17 |
versatilem. 167: 4 |
versato, abl. 85: 11 |
versi, plur. 384: 16 |
versurum esse cladem alienam in caput suum. 311: 27 |
versus, adv. 138: 11 | 195: 7 |
vertente fortuna incommoda ad bonos eventus. 345: 8 |
verterant. 175: 7 |
vertere fortunam pagnæ. 172: 25 |
quod verteret bene. 196: 7 | 301: 2 |
verteretur. 72: 14 | 238: 20 |
verterunt omen in metum. *Macedonum.* 117: 5 |
verti, infn. 167: 5 |
vertice montis. 240: 2 |
verticem. 197: 25 | 300: 29, 33 | 301: 12, 32 | 311: 23 | 335: 24 |
verticis. 301: 27 |
vertit. 135: 8 | 174: 12 | 237: 20 | 259: 4 | 287: 3 | 317: 19 | 386: 5 |
vertit invidia in misericordiam, versa est. 259: 4 |
ira in rabiem. 135: 8 |
vertunt. 377: 22 |
verum, subst. 75: 12 | 227: 8 | *adj.* 251: 6 | *sed.* 360: 20 | 371: 14 | 395: 24 | 397: 5 |
verum enim vero. 158: 7 |
verumtamen. 327: 4 |
vescebarur. 321: 21 |
vesci. 189: 13 | 320: 28 |
vescuntur. 203: 18 | 383: 16 |
vespera, abl. 278: 24 | *prima.* 215: 18 |
vesperam. 139: 11 | 243: 6 | 255: 5 |
veste. 77: 4 | 80: 2 | 82: 22 | 154: 28 | 155: 26 | 164: 7 | 238: 21 | 265: 35 | 280: 4 | 313: 24, 29 | 345: 5 |
vestem. 190: 12 | 237: 26 | 266: 4 | 350: 14 | 360: 31 | 364: 3 | 409: 30 |
vestes. 78: 7 | 104: 18 | 179: 16 | 190: 3 | 201: 11 | 331: 5 | 390: 16 |
vestibulo, abl. 101: 8, 13 | 125: 27 | 210: 24 | 243: 6 | 259: 12 | 274: 4 | 309: 17 |
vestibulum, acc. 204: 25 | 242: 29 | 309: 2 | 403: 17 | 411: 11 |
vestibus, abl. 213: 23 | 238: 8 |
vestiens. 195: 8 |
vestigans. 131: 22 |
vestigantium. 176: 3 |
vestigari. 235: 5 |
vestigia, acc. 120: 1 | 174: 18 | 203: 275: 14 | 363: 2 | *signa.* 216: 16 | 368: 3 |
vestigii recentibus sceleris. 259: 1 |
vestigio. 97: 13 | 168: 2 | 377: 9 | *eadem stare fortunam.* 128: 6 | *signo.* 203: 1 |
vestigium, acc. 150: 5 | 196: 27 | 205: 5 | 216: 26 | 270: 7 | 275: 18 | 281: 14 | 395: 5 | *vestigium nullum culti soli occurrebat.* 137: 16 |
vestis, nom. 76: 24 | 111: 15 | 112: 3 | 144: 12 | 190: 6 | 203: 19 | 236: 8 | 237: 2 | 255: 18 | 325: 7 | 342: 24 | 375: 17 |
vestiti, plur. 234: 18 | 339: 15 |
vestitos. 367: 5 |
vestrum. 201: 18 | 208: 3 |
vestra. 207: 5, 12, 28 | 249: 3 | 359: 17 | 396: 18 |
vestræ. 228: 9, 17 | 359: 24 | 396: 11 |
vestram. 170: 12 | 207: 2 | 359: 5, 16, 31 |
vestras. 228: 19 | 249: 3 | 359: 5 |
vestri, nom. 109: 7 | *genit.* 207: 3 | 248: 4 | 300: 22 |
vestris, abl. 170: 21, 22 | 227: 15 | 247: 10 | 278: 22 |
vestro. 158: 16 | 200: 17 | 296: 17 |
vestrorum. 248: 4 |
vestros. 170: 9 |
vestrum, sing. 158: 14 | *plur.* 200: 15 | 359: 19 |
vetabat. 350: 6 |
vetera, acc. 77: 9 | 152: 9 | 220: 17 | 362: 3 |
veterem. 163: 20 | 263: 9 |
veterem. 139: 5 |
veteres. 238: 11 | 404: 10 |
veteri. 99: 19 |
veteris. 238: 4 |
veterum. 200: 25 | 203: 3 | 416: 12 |
vetus. 131: 24 | 254: 2 | 281: 4 | 306: 3 |
vetusta. 335: 11 | 367: 4 | 368: 25 |
vetustæ. 223: 22 |
vetustas, subst. 81: 12 | 185: 11 |
vetustate. 110: 10 | 126: 14 | 337: 11 |
vetustatis. 143: 6 |
vetustissimus. 208: 1 | 247: 16 |
vetusto, abl. 246: 22 |
vexata, abl. 90: 8 |
vexatione. 197: 10 | 234: 11 |
vexationem invalidi corporis. 296: 14 |
vexatos. 384: 24 |
vexissent. 389: 1 |
vi. 70: 5 | 123: 19 | 125: 3 | 193: 8 | 210: 13 | 291: 15 | 326: 19 |
via. 98: 14 | 206: 11 | 216: 33 | *via parebat agenda:* *rei.* 321: 13 |
via, sing. 82: 6 | 174: 25 | 196: 4 |
viam. 215: 19 | 300: 24 | 341: 3 | 408: 23 |
vias. 357: 2 |
viaticum. 396: 8 |
viaiore. 393: 8 |
vibrabat. 221: 15 |
vibrare. 97: 6 | 295: 22 |
vibrent. 237: 5 |
vice, ordine. 261: 5 | *vice* *trad. ta.* 322: 15 |
vicem. 106: 5 | 155: 12 | 404: 31 | *vicem reddas.* *favitiæ meæ.* 155: 12 | *calamitatem.* 264: 28 | *fortem.* 301: 24 | *veri obtinuit.* 327: 13 |
vicerant. 324: 18 |
vicerat. 172: 6 | 204: 11 |
vicere. 201: 5 |
vicerimus. 169: 12 | 407: 20 |
viceris. 294: 21 |
vicerunt. 222: 11 | 310: 12 | *vices.*

VOCABULORUM.

vices. 152: 5 | 182: 21 | 186:
25 | 330: 13 | *terum*. 169:
24 | vices mitiores fortu-
nae, *mutationem*. 207:
24 |
vici, *plur.* 198: 21 | 234:
10 | *verbum* vici acie. 110:
1 |
vicibus, *abl.* 320: 22 | vici-
bus stationum permutan-
dis. 321: 16 |
vicinus. 228: 2 | 289: 10 |
326: 25 |
vicina, *plur.* 354: 20 |
vicini, *plur.* 181: 4 |
viciniam. 254: 7 |
vicinum, *acc.* 127: 15 | 132:
8 |
vicis, *abl.* 71: 6 | 113: 9 |
176: 4 | 195: 5 | 203: 24 |
254: 7 | 310: 21 |
vicisse. 171: 27 | 221: 29 |
vicissit. 102: 18 | 123: 9 |
177: 14 |
vicisti. 360: 22 |
vicit. 177: 6 | 200: 12 |
246: 17 | 314: 2 | 338:
24 | 357: 25 | 366: 17 |
superavit. 102: 27 |
vico, *abl.* 213: 2 |
vicorum. 411: 25 |
vicos. 153: 8 | 15 | 165: 10 |
274: 23 | 283: 28 | 303:
9 | 376: 6 | 385: 15 |
victa. 192: 22 | 356: 6 |
victæ, *plur.* 227: 14 |
victi, *gen.* 99: 21 | 189: 4 |
398: 3 | *plur.* 125: 20 |
226: 6 | 276: 6 |
victima. 248: 29 |
victimis, *abl.* 312: 9 | 352:
2 |
victis. 110: 5 | 129: 1 | 238:
16 | 252: 18 | 308: 19 |
316: 25 | 319: 30 | 326:
27 | 392: 6 |
victo dolore. 134: 6 |
victor. 95: 17 | 98: 25 | 156:
3 | 174: 13 | 177: 15 | 208:
21 | 221: 10 | 340: 27 |
371: 20 | 394: 23 |
victore. 155: 8 | 177: 19 |
192: 28 |
victorem. 83: 8 | 99: 21 |
141: 17 | 158: 10 | 179:
8 | 189: 4 | 306: 19 |
350: 25 | 404: 20 |
victores. 95: 8 | 102: 2 |
113: 12 | 126: 2 | 171: 30 |
172: 26 | 192: 4 | 199:
26 | 237: 24 | 319: 30 |
325: 6 | 339: 38 | 361:
4 |
victori. 274: 8 | 349: 30 |
victoria, *abl.* 95: 14 | 98:
2. *Curium*.

27 | 100: 9 | 134: 11 | 135:
13 | 176: 22 | 215: 3 | 221:
23 | 276: 19 | 324: 15 |
352: 1 | 377: 25 |
victoriae *Dea*. 340: 30 |
victoriae. 128: 21 | donum.
129: 17 | 163: 11 | 165:
17 | 167: 27 | 168: 16 | 169:
16 | 227: 6 | 228: 9 | 312:
9 | 340: 29 | 396: 10 |
victoriae arbitrium agis.
307: 20 | agere arbitria
victoriae. 222: 2 |
victoriam. 34: 24 | 83: 23 |
163: 5 | 174: 28 | 176:
20 | 177: 5 | 198: 12 | 248:
25 | 280: 6 | 306: 11 | 307:
17 | 328: 11 |
victorias. 371: 14 |
victoribus. 126: 8 | 129:
1 | 238: 16 | 252: 17 | 289:
2 | 310: 29 | 316: 26 | 317:
8 | 350: 12 | 403: 21 |
victoriis, *abl.* 117: 25 |
victoris. 99: 16 | 101: 12 |
192: 20 | 207: 15 | 208:
10 | 226: 6 | 238: 1 | 285:
6 | 311: 26 | 313: 4 | 341:
4 | 390: 3, 8 |
victos. 168: 31 | 289: 10 |
victu precario. 170: 14 |
parco & parabili. 222:
16 | 317: 5 |
victum, *particip.* 185: 17 |
207: 4 | 288: 9 | 375:
4 | manifestis indicis.
260: 23 |
victuri, *plur.* 298: 15 | 398:
8 |
victurum à vivo. 235: 6 | 353:
9 |
victus, *part.* 109: 5 | 156:
5 | 177: 13 | 241: 18 |
245: 1 | 267: 16 | *subst.*
gen. 268: 6 |
vicum. 147: 14 | 215: 8 |
370: 18 |
vide. 265: 25 |
videamus. 358: 20 |
videantur. 185: 16 | 195:
10 | 378: 10 |
videar. 250: 19 |
videatur. 85: 9 | 169: 23 |
videbant. 296: 9 |
videbantur. 198: 30 | 199:
3 | 226: 15 | 278: 11 | 357:
4 | 380: 4 | 382: 14 |
videbar. 248: 19 |
videbat. 175: 15 | 212: 23 |
257: 3 | 309: 13, 30 |
videbatur. 112: 1 | 115: 7 |
135: 23 | 175: 4 | 179: 5 |
182: 8 | 201: 21 | 253: 1 |
257: 9 | 311: 16 | 314: 21 |
347: 13 | 369: 3 | 374:

27 |
videbis. 294: 8 |
videlicet. 170: 5 | 251: 3 |
videmur. 320: 13 |
vident. 193: 6 | 204: 26 |
videntur. 113: 4 | 294:
20 |
video. 103: 3 | 156: 13 | 170:
15 | 250: 19 | 290: 11 |
347: 16 | 395: 13 | 397:
23 |
videor. 359: 26, 30 | 372:
1 |
videram. 391: 12 |
viderant. 165: 16 | 249:
9 |
viderat. 154: 20 |
videre, *prat.* 133: 14 | 229:
13 | 291: 16 | 355: 24 |
360: 12 | 376: 6 | *infin.*
202: 13 | 228: 6 | 310: 6 |
327: 14 |
viderentur. 213: 27 | 257:
17 | 300: 33 |
viderer. 252: 2 |
videret. 117: 12 | 154: 21 |
397: 2 | 414: 13 |
videretur. 113: 5 | 119: 5 |
176: 33 | 230: 5 | 244:
1 | 307: 14 | 410: 22 |
411: 27 |
videri. 169: 20 | 178: 6 |
215: 26 | 244: 19 | 245:
6 | 250: 25 | 258: 2 | 366:
7 | 379: 10 |
viderint. 227: 21 |
videris, *pass.* 327: 25 | *aff.*
347: 19 |
viderit. 265: 32 |
viderunt. 70: 14 |
vides. 155: 20 | 157: 1 | 190:
13 | 320: 15 |
videt. 360: 27 |
videtis. 135: 5 | 169: 9 |
175: 1 | 250: 5 | 300: 22 |
videtur. 247: 24 | 250: 17 |
289: 6 |
vidi. 359: 33 |
vidimus. 370: 21 |
vidisse. 173: 24 | 290: 15 |
378: 14 |
vidissent. 171: 16 |
vidisset. 83: 9 | 276: 13 |
vidit. 154: 12 | 168: 29 |
315: 35 | 347: 1 | 350: 17 |
414: 4 |
vigilabant. 404: 14 |
vigilarent. 246: 5 |
vigiles, *acc.* 165: 5 | 309:
17 | 321 |
vigili. 309: 3 |
vigilia. 92: * 5 | 130: 22 |
151: 12 | 152: 15 | 191: 14 |
196: 24 | 197: 14 | 246:
1 | 266: 5 | 301: 1 |
Zzz.

INDEX

- vigilae, plur. 300 : 23 |
 vigiliis. 163 : 17 | 381 :
 17 | agere. 163 : 12 |
 vigilibus, abl. 131 : 4 | 154 :
 27 |
 vigiliis, abl. 279 : 9 | 291 : 25 |
 323 : 27 |
 viginti. 92 : 23 | 93 : 8 |
 184 : 15 | 185 : 14 | 193 :
 3 | 222 : 6 | 228 : 17 |
 232 : 3 | 292 : 3 | 317 :
 25 |
 vigor. 87 : 5 | 165 : 4 | 270 :
 18 | 403 : 26 |
 vigorem. 86 : 13 |
 vigoris. 296 : 7 |
 viguit maximè audacia. 150 :
 20 |
 viis, abl. 175 : 27 |
 vilem. 357 : 12 |
 viles. 370 : 26 |
 villa, acc. 201 : 16 | 352 :
 7 |
 villōres, acc. 248 : 21 |
 villioribus, abl. 72 : 4 | 99 :
 11 |
 villis. 79 : 21 | 370 : 6 |
 vilitas. 186 : 13 |
 vilitatem, contemptum. 208 :
 27 |
 vilis. 327 : 14 |
 villarum. 411 : 25 |
 vim. 83 : 15 | 84 : 21 | 182 :
 1 | 295 : 25 | 300 : 21 | 355 :
 4 | 356 : 1 | 357 : 15 | 397 :
 21 | 413 : 32 | 416 : 12 |
 vim magnam venti. 119 :
 10 | ardorem. 353 : 17 |
 vimine. 254 : 22 |
 vina, acc. 338 : 18 |
 vincam silentium. 135 : 6 |
 vincebat. 233 : 8 |
 vincenda. 247 : 12 |
 vincendi. 174 : 32 |
 vincendo. 97 : 13 | 359 :
 1 |
 vincente pudorem immodi-
 co labore. 312 : 14 |
 vincentem. 262 : 24 |
 vincere. 150 : 16 | 157 :
 3 |
 vincerentur. 88 : 18 | officio.
 298 : 18 |
 vinceret. 162 : 7 |
 vinceretur. 182 : 13 | 317 :
 22 |
 vinci. 124 : 3 | 220 : 7 | 238 :
 14 | 327 : 16 |
 vinciendo. 251 : 14 |
 vincimus. 169 : 12 |
 vincere. 208 : 8 | 282 :
 15 |
 vinciri. 213 : 32 | 243 : 22 |
 261 : 1 |
 vincit, vinco. 175 : 3 |
 vinciunt. 204 : 1 | 214 : 9 |
 280 : 3 | 332 : 9 |
 vincti, plur. 130 : 15 | 157 :
 11 | 393 : 15 | gen. 250 :
 16 |
 vincto, abl. 233 : 19 |
 vinctos. 178 : 9 | 279 :
 29 |
 vinctum. 83 : 22 | 214 : 17 |
 249 : 10 | 264 : 15 | 272 : 6 |
 314 : 6 |
 vincturi. 209 : 8 |
 vinctus. 243 : 29 | 343 : 9 :
 12 |
 vincula. 121 : 20 | 171 : 16 |
 354 : 16 | 391 : 17 |
 vinculis, abl. 171 : 25 | 210 :
 27 | 223 : 21 | 228 : 4 | 253 :
 3 | 260 : 3 | 261 : 18 | 385 :
 1 |
 vinculorum. 72 : 12 | 215 :
 1 |
 vinculum, acc. 122 : 18 | 266 :
 20 | 317 : 14 | pignus. 266 :
 1 |
 vindex. 172 : 5 | 320 : 1 |
 vindicamus. 359 : 32 |
 vindicandas. 314 : 7 |
 vindicare. 80 : 23 | mare
 à piraticis classibus. 145 :
 19 |
 vindicarent. 267 : 2 |
 vindicate, defendite. 170 :
 21 |
 vindicatum, arrogatum. 102 :
 8 |
 vindicatura. 280 : 7 |
 vindicaturum proximas par-
 tes. 257 : 7 | id. pro suo.
 410 : 4 |
 vindicatus, liberatus. 384 :
 22 |
 vindicem, acc. 2122 : 7 | u-
 rores. 124 : 12 |
 vindices, acc. 394 : 3 |
 vindicor. 249 : 5 |
 vindicta. 279 : 21 |
 vini. 86 : 14 | 204 : 10 | 275 :
 1 | 278 : 8 | 406 : 5 |
 vino. 257 : 5 | 309 : 16 | 313 :
 20 | 342 : 28 | ebrietas.
 307 : 18 |
 vinum, acc. 186 : 7 | 293 : 4 |
 309 : 27 | 313 : 9 | 321 : 23 |
 333 : 14 |
 vinxerant. 280 : 8 |
 vinxit. 388 : 4 |
 violandi, gerund. 189 : 15 |
 violare. 334 : 3 |
 violaret. 230 : 4 |
 violari. 141 : 11 | 204 : 13 |
 212 : 24 |
 violata, plur. 96 : 4 | 117 :
 24 | sing. 105 : 18 |
 violatae, gen. 212 : 27 |
 violaverant. 280 : 17 |
 violavit. 102 : 28 | 228 :
 7 |
 violentia. 315 : 1 | 395 :
 4 |
 violentiam. 261 : 11 | 308 : 12 |
 397 : 4 |
 violentior. 229 : 4 |
 violentius, adv. 99 : 13 | 346 :
 6 |
 violentus. 149 : 15 |
 vir. 182 : 6 | 230 : 7 | 327 :
 24 | 374 : 14 |
 virent. 234 : 16 |
 vires. 74 : 5 | 90 : 9 | 131 : 12 |
 158 : 4 | 178 : 14 | 208 :
 24 | 210 : 5 | 272 : 13 |
 311 : 31 | 342 : 3 | 406 :
 28 |
 virga, plur. 78 : 7 | gen. 274 :
 14 |
 virginem. 387 : 11 |
 virgines. 90 : 21 | 99 : 28 |
 102 : 25 | 105 : 9 | 125 :
 27 | 141 : 1 | 154 : 13 |
 156 : 20 | 316 : 15 | 21 |
 387 : 8 |
 virginum. 154 : 6 | 186 :
 12 |
 virgulta. 148 : 6 | 234 :
 23 |
 virguncula, gen. 316 : 23 |
 viri, plur. 162 : 20 | 267 : 9 |
 319 : 10 | 344 : 4 | 386 : 2 |
 397 : 26 |
 viribus. 71 : 4 | 130 : 10 | 221 :
 5 | 247 : 31 | 276 : 13 | 296 :
 17 | 332 : 2 |
 viridem. 403 : 25 |
 virili haud lepore. 297 :
 11 |
 viris, abl. 130 : 8 | 168 : 17 |
 179 : 10 | 193 : 11 | 207 :
 25 | 226 : 8 | 242 : 4 |
 247 : 8 | 265 : 7 | 345 : 27 |
 347 : 17 | 370 : 8 | 408 :
 12 |
 vitium. 276 : 15 |
 vitium. 168 : 30 | 171 : 22 |
 269 : 9 | 289 : 17 | 294 : 25 |
 343 : 11 | 352 : 5 | 374 :
 10 |
 viro. 75 : 19 |
 virorum. 104 : 9 | 105 : 1 |
 157 : 11 | 172 : 19 | 208 :
 26 |
 viros. 102 : 20 | 168 : 7 :
 9 | 308 : 4 | 311 : 31 | 344 :
 29 | 346 : 2 | 397 : 23 | 404 :
 1 |
 virtus. 208 : 28 | 297 : 5 | 300 :
 25 | 360 : 28 |
 virtute. 88 : 17 | 111 : 5 |
 168 : 9 | 169 : 6 | 187 :
 13 | 207 : 12 | 341 : 24 |

V O C A B U L O R U M.

371: 8 | 376: 4 |
 virtutem. 198: 19 | 207: 1 |
 212: 25 | 227: 7 | 268: 1 |
 359: 5 | 372: 7 | 374: 10 |
 virtuti. 177: 5 | 379: 12 | 406: 6 |
 virtutis. 135: 1 | 177: 17 |
 244: 24 | 336: 14 |
 350: 3 | 365: 22 | 410: 7 |
 virum, acc. 185: 18 | 211: 5 |
 223: 12 | 247: 28 | 406: 31 |
 virus. 354: 3 | 416: 15 |
 vis, nomin. 86: 11 | 121: 6 |
 184: 2 | 192: 11 | 202: 11 |
 270: 15 | 301: 8 |
 315: 9 | 354: 2 | 364: 6 |
 369: 15 | 370: 7 |
 378: 23 | vis magna fa-
 xorum. 117: 27 | *verbum*.
 105: 8 |
 visa, plur. 76: 23 | 77: 6 |
 91: 15 | 133: 4 | 190: 11 |
 253: 27 |
 viscera, acc. 170: 9 | 278: 3 |
 369: 3 | 413: 23 |
 viscerum. 248: 20 |
 visenda. 338: 3 |
 visendi. 236: 3 | 379: 2 |
 visentibus, abl. 185: 15 | 195: 9 |
 282: 27 |
 visentis. 402: 2 |
 viserent. 306: 21 |
 viseret. 284: 7 |
 viseretur. 345: 5 |
 visi. 102: 12 | 103: 10 | 145: 11 |
 viso, abl. 85: 16 | 270: 21 |
 315: 30 |
 visu, oculis. 72: 13 |
 visum, partic. 117: 23 | 161: 14 |
 183: 10 | 377: 8 |
 visuri, plur. 199: 29 | 404: 15 |
 visuros. 199: 4 | 379: 14 |
 visurus. 213: 8 | 361: 28 |
 visus, partic. 110: 13 | 137: 13 |
 188: 5 |
 vita, abl. 73: 5 | 155: 8 | 199: 19 |
 248: 10 | 263: 9 | 319: 19 |
 372: 20 | vita aestimant. 200: 4 |
 vitabat. 220: 9 |
 vitabatur. 315: 2 |
 vitæ. 102: 15 | 111: 21 | 131: 25 |
 213: 12 | 234: 4 |
 247: 7 | 289: 17 | 333: 21 |
 368: 4 | 406: 9 |
 vitæ cultu abhorrentem. 203: 16 |
 vitali, abl. 270: 18 | 315: 34 |
 vitalis. 83: 2 | 315: 7 |

vitam. 86: 1 | 192: 25 | 206: 14 |
 208: 27 | 244: 15 |
 245: 6 | 253: 12 | 275: 7 |
 298: 19 | 308: 9 | 328: 7 |
 371: 5 | 372: 6 |
 vitando. 289: 13 |
 vitandos. 88: 16 |
 vitaret. 174: 7 |
 vitaster. 212: 14 | 374: 29 |
 vitavit. 277: 1 | 372: 15 |
 vites, plur. 270: 3 |
 vitia, acc. 222: 11 | 259: 11 |
 332: 15 | 333: 17 | 338: 14 |
 405: 16 |
 vitio, abl. 318: 12 | 345: 28 |
 vitiorum. 332: 5 |
 vitis, sing. 275: 9 | 333: 1 | 335: 24 |
 vitium. 225: 7 | 260: 13 | 336: 5 |
 368: 25 |
 vituperamus. 262: 15 |
 vituperantium. 323: 16 |
 vivamus. 319: 31 |
 vivario, abl. 333: 6 |
 vivat. 251: 2 |
 vivatis. 316: 1 |
 vivendum. 248: 17 | 252: 25 |
 309: 31 | 325: 14 |
 viventibus, abl. 292: 27 |
 313: 27 |
 vivent um. 319: 4 |
 vivere. 96: 5 | 101: 18 | 131: 18 |
 204: 14 | 213: 31 |
 215: 27 | 298: 15 | 369: 21 |
 405: 13 | 411: 6 |
 vixerent. 233: 13 |
 vivi, plur. 201: 21 |
 vivo, abl. 208: 9 | 257: 8 |
 verb. 247: 6 |
 vives. 333: 19 | 405: 1 |
 vivum, masc. 101: 6 | 145: 2 |
 210: 8 | 211: 11 | 279: 28 |
 vivunt. 324: 14 |
 vivus. 98: 11 | 207: 19 | 367: 2 |
 vix. 87: 1 | 105: 16 | 138: 6 |
 177: 11 | 184: 12 | 194: 12 |
 161: 197: 18 | 216: 29 |
 228: 11 | 239: 4 | 357: 8 |
 vixerant. 307: 2 |
 vixi. 371: 15 |
 vixisset. 313: 35 |
 ulceribus, abl. 255: 24 |
 ulciscerentur. 280: 6 |
 ulcisci. 326: 6 |
 ulciscimur. 204: 19 |
 ulla. 90: 15 | 121: 22 | 123: 19 |
 171: 32 | 176: 31 | 199: 12 |
 242: 5 |
 ulli, dat. 331: 2 | 360: 3 |

ullius. 270: 7 |
 ullo, abl. 203: 1 |
 ullum. 131: 26 | 194: 12 | 354: 3 |
 ulteriora, acc. 232: 5 | 300: 3 |
 334: 17 |
 ulteriore. 150: 18 | 279: 15 |
 343: 14 |
 ulteriorem. 356: 22 |
 ultima, fam. 165: 22 | 214: 15 |
 plur. 70: 9 | 95: 9 |
 178: 13 | 230: 1 | 253: 27 |
 ultima pro fide experiri. 191: 8 | ultima Añæ. 287: 5 |
 ultima, gen. 357: 7 | 411: 12 |
 ultimam. 172: 18 |
 ultimas. 151: 16 | 245: 29 |
 ultimi, plur. 79: 25 | 129: 5 |
 167: 4 | 169: 10 | 182: 23 |
 367: 26 |
 ultimis. 215: 21 | 267: 15 |
 ultimo, abl. 164: 17 | 170: 20 |
 211: 32 | 270: 26 |
 350: 3 | 360: 25 | 413: 23 |
 ultimos. 93: 3 | 167: 1 | 182: 24 |
 ultimum. 70: 12 | 208: 28 |
 228: 2 | 234: 26 | 242: 11 |
 244: 4 | 346: 13 |
 finem. 102: 15 | supplicium acerbissimum. 240: 22 |
 ad ultimum perculi per-
 venerat. 305: 10 | faci-
 nus, atrocissimum. 325: 21 |
 ultimus. 211: 33 | 309: 4 |
 ultio. 282: 3 |
 ultionem. 207: 22 | 340: 7 |
 ultorem. 76: 11 | 199: 2 |
 212: 27 |
 ultores, acc. 216: 10 | 280: 15 |
 ultos. 228: 19 |
 ultra. 158: 12 | 171: 11 | 211: 30 |
 295: 1 | 324: 9 | 356: 20 |
 404: 5 |
 ultro. 84: 3 | 172: 11 | 181: 6 |
 221: 15 | 257: 6 | 288: 21 |
 ultum ire temeritatem ar-
 mis deceiverant. 411: 3 |
 ultas. 257: 1 | 282: 10 | 405: 24 |
 cæde verborum licen-
 tiam. 309: 16 |
 ululantium. 336: 15 |
 ululatu. 100: 16 | 174: 2 |
 213: 23 | 365: 24 |
 ululatus. 176: 4 |
 umbonibus. 95: 16 |
 Zzz ij

INDEX

umbra, *abl.* 142: 1 | 185: 5 |
252: 12 | 270: 8 | 274: 14 |
275: 18 | 315: 11 |
umbrae, *plur.* 354: 2 |
umbram. 138: 7 |
umbriculo. 140: * 1 |
umbrosæ, *plur.* 353: 13 |
umbrosum. 195: 14 | ne-
mus densis arboribus. 228: 30 |
una. 170: 6 | 189: 8 | 204: 15 |
234: 6 | 254: 19 | 404: 30 |
413: 34 |
unam. 133: 8 | 157: 12 | 223: 1 |
Unchas. 107: * 7 |
unci, *plur.* 123: 14 |
unciam. 366: 20 |
uncis. 123: 13 |
unda. 119: 25 | 150: 6 |
undæ, *plur.* 344: 3 | 380: 27 |
undarum. 388: 16 |
undas. 70: 1, 6 | 124: 9 |
363: 15 | 364: 8 | 365: 5 |
379: 24 |
unde. 73: 9 | 77: 18 | 204: 29 |
248: 28 |
undecim. 185: 14 |
undecima, *abl.* 266: 3 |
undecimis, *abl.* 148: 12 |
undique. 121: 3 | 188: 13 |
193: 10 | 194: 6 | 197: 34 |
198: 12 | 214: 2 |
220: 7 | 225: 6 | 246: 13 |
369: 26 |
ungues. 383: 13 |
unguibus, *abl.* 132: 17 | 309: 23 |
ungulæ, *gen.* 416: 14 |
ungulis. 169: 11 | 312: 14 |
uni. 119: 5 |
unicam. 213: 8 | 413: 8 |
unicum. 146: 18 | 163: 9 |
199: 27 | 278: 14 | 310: 4 |
universa. 162: 19 | 216: 28 |
254: 20 | 360: 10 |
universæ. 75: 7 | 176: 31 |
universam. 161: 21 |
universas. 74: 5 | 90: 9 | 178: 4 |
universi. 310: 12 | 370: 1 |
376: 11 | 408: 3 |
universis, *abl.* 324: 2 |
universorum. 175: 20 |
universos. 171: 9 | 209: 27 |
370: 24 |
universus. 229: 2 | 395: 22 |
unius. 79: 17 | 151: 18 |
183: 8 | 197: 3 | 207: 17 |
221: 2 |
uno. 300: 29 | 333: 9 | 358: 19 |
395: 17 | 23 | 396: 1

21 |
unquam. 344: 19 | 415: 8 |
unum. 92: 17 | 115: 1 | 167: 28 |
169: 20 | 175: 21 |
238: 6 | 250: 27 | 251: 7 |
279: 12 | 320: 9 | 351: 20 |
unus. 154: 4 | 188: 4 |
189: 11 | 204: 18 | 238: 12 |
247: 7 |
vobis. 170: 9 | 227: 4 |
247: 5 | 24: 34 | 359: 36 |
vocabant. 78: 1 | 79: 11 |
172: 8 | 187: 15 | 234: 28 |
275: 2 | 389: 9 |
vocabantur. 78: 16 |
vocandum, *acc.* 409: 1 |
vocans. 221: 15 |
vocant. 78: 20 | 90: 23 |
104: 15 | 107: 12 | 116: 20 |
138: 13 | 139: 3 | 9 |
333: 18 | 337: 4 | 349: 11 |
374: 22 |
vocantes. 100: 2 |
vocantibus, *abl.* 130: 6 |
vocantium. 92: 17 | 150: 13 |
vocare. 128: 18 |
vocari. 90: 1 | 164: 7 |
175: 1 | 194: 14 | 213: 18 |
226: 15 | 265: 16 | 290: 1 |
409: 10 |
vocas. 103: 5 |
vocatis, *abl.* 357: 25 |
vocatum. 301: 29 |
vocatur. 187: 10 | 336: 19 |
voce. 165: 2 | 289: 19 | 290: 8 |
307: 10 | 309: 6 |
vocem. 95: 3 | 131: 24 | 190: 7 |
198: 31 | 208: 5 | 213: 21 |
249: 31 | 320: 2 |
324: 29 | 349: 31 |
voces, *nomen.* 360: 20 | 376: 10 |
380: 14 | 403: 26 |
404: 17 |
voci. 209: 5 |
vocibus. 336: 6 | 370: 30 |
394: 26 |
vociferantem. 76: 14 |
vociferantes. 101: 19 |
vocis. 174: 15 | 238: 16 | 413: 17 |
volantem. 173: 25 |
volanti. 173: 27 |
volare. 300: 10 | 14 |
volatu. 138: 2 |
volebant. 173: 19 | 263: 4 |
volebat. 137: 8 | 255: 27 |
318: 3 | 391: 3 |
volentem. 395: 4 |
volentes. 198: 29 |
volentibus, *abl.* 249: 4 |

volet. 199: 28 | 245: 2 |
volo. 265: 29 |
volvendo incerta consilia. 411: 9 |
volventes. 411: 14 |
volventibus, *abl.* 404: 13 |
voluerat. 322: 19 |
voluerit. 132: 1 | 256: 8 |
voluerunt. 263: 4 | 6 |
volui. 255: 17 | 327: 15 |
volvi, *passiv.* 212: 1 |
voluimus. 325: 8 |
voluissæ. 317: 6 | 407: 27 |
voluissim. 264: 11 |
voluissent. 292: 16 |
voluisses. 86: 7 |
voluisset. 226: 11 | 251: 1 |
voluisti. 109: 10 | 135: 2 |
190: 18 |
voluit. 252: 19 | 299: 8 |
volumus. 177: 19 | 227: 8 |
327: 1 |
voluntaria, *abl.* 201: 18 |
voluntate. 130: 10 | 157: 9 |
242: 19 | 267: 3 |
voluntatem. 300: 32 | 312: 3 |
392: 5 |
voluptas. 266: 13 | 403: 28 |
voluptates, *acc.* 186: 4 | 222: 10 |
238: 12 | 397: 24 |
voluptatibus, *abl.* 204: 9 |
volutabat. 213: 17 |
volutassent parricidium. 208: 12 |
volutetur frerum arctius. 117: 20 |
vomitu, *abl.* 278: 12 |
voraginem. 311: 17 |
voragines. 337: 11 | 339: 13 |
346: 17 |
voraginibus. 346: 8 |
vorago. 197: 15 |
vortices. 364: 2 |
vorticibus. 344: 23 |
vos, *acc.* 170: 12 | 199: 19 |
200: 15 | 207: 25 | 359: 7 |
371: 8 |
vota, *acc.* 87: 14 | 164: 6 |
254: 19 | 333: 6 | 390: 19 |
382: 1 |
vois, *abl.* 370: 11 |
voto, *abl.* 91: 17 | 298: 13 |
vorum. 163: 8 | 165: 11 |
vox. 150: 4 | 171: 32 | 208: 1 |
209: 25 | 244: 1 |
247: 23 | 258: 11 | 296: 8 |
319: 13 | 324: 27 |
360: 3 | 403: 5 | 419: 9 |
ntbe. 112: 5 | 113: 16 | 131: 1

VOCABULORUM.

9 | 186: 2 | 190: 2 | 198:
 16, 23 | 199: 5 | 201:
 15 | 204: 5, 24 | 335:
 12 |
 urbem. 69: 3 | 117: 23 |
 198: 7 | 285: 15 | 335: 14 |
 338: 25 | 354: 24 | 378:
 20 | 390: 1 |
 urbes. 95: 20 | 109: 6 | 163:
 3 | 168: 34 | 178: 10 |
 199: 4 | 204: 17 | 226: 25 |
 228: 8 | 294: 11 | 337:
 2 |
 urbi. 112: 14 | 118: 10 |
 143: 3 | 284: 8 | 337: 6 |
 376: 24 |
 uribus. *abl.* 117: 1 | 144: 1 |
 195: 5 | 207: 6 | 239: 9 |
 333: 23 | 353: 2 |
 urbis. 182: 27 | 186: 3 |
 198: 8 | 201: 5 | 206: 10 |
 241: 2 | 286: 16 | 290: 21 |
 337: 13 | 338: 14 | 377:
 24 |
 urbium. 81: 12 | 104: 13 |
 179: 10 | 192: 4 | 300: 19 |
 302: 17 | 318: 12 |
 urbs. 116: 18 | 126: 14 | 225:
 5 | 285: 7 |
 urebant. 122: 7 | 383: 8 |
 urebat. 149: 9 |
 urente. 153: 13 |
 urent. 168: 3 |
 ureret. 109: 6 | 147: 12 | 165:
 9 |
 urgebant. 98: 18 |
 urgebat. 121: 6 | 174: 21 |
 192: 10 | 384: 6 | *angebatur*.
 8: 21 |
 urgebitis. 348: 1 |
 urgente. 221: 9 |
 urgere. 380: 1, 19 | *Perfes*
fortuna non definit. 208:
 19 |
 urgent. 97: 17 |
 urgeret. 92: 23 | 176: 9 |
 urgeri. 89: 7 |
 uri, *infin.* 297: 19 | 306:
 21 |
 urit. 283: 29 |
 uruntur. 278: 4 |
 usitata, *plur.* 123: 10 |
 usitatis, *abl.* 204: 9 |
 usquam. 176: 2 | 186: 2 | 358:
 7 |
 usque. 138: 12 | 230: 13 |
 269: 19 | 295: 1 | 332:
 8 |
 usu, *abl.* 179: 2, 9 | 282: 27 |
 284: 3 |
 usui 348: 3 | *usui esse.* 80:
 17 |
 usum, *subst.* 73: 3 | 167: 24 |
 201: 7 |
 usurabant, 273: 23 |
 usurpabat. 102: 7 |
 usurpant. 353: 2 |
 usurpante, *præstante.* 263:
 20 |
 usurpare. 168: 16 | 341:
 13 |
 usurparet. 318: 1 |
 usurpasset. 282: 18 |
 usurpato, *abl.* 326: 3 |
 usurum, *acc.* 200: 9 | 295:
 4 |
 usurus. 76: 19 | 250: 2 |
 267: 28 | *usurus his duci-*
bus. 334: 14 |
 usus. 174: 32 | 197: 21 | 201:
 25 | 248: 14 | 250: 4 |
 256: 11 | 269: 13 | 333:
 14 | 346: 5 | 348: 10 |
 362: 5 | 404: 16 | *usus*
largiore vino. 342: 28 |
 ut, *adv.* 95: 7 | 97: 25 |
 191: 15 | *ita ut.* 96: 2 |
cum. 97: 6 | *quamvis.* 83:
 13 | 370: 5 | *ut regi scriptæ*
litteræ. 128: 1 |
 utrumque. 250: 7, 17 | 263:
 28 | 274: 10 | 312: 14 | 360:
 19 |
 ute dum. 113: 5 | 152: 15 |
 uterentur. 77: 11 |
 uteretur. 265: 3 |
 uteretur. 274: 26 |
 uteris, *verb.* 324: 20 |
 uterque. 342: 13 |
 uti. 272: 8 | 294: 20 |
 utiles, *plur.* 233: 13 |
 utilis, *acc.* 229: 17 | 313: 16 |
 utilia suadentem. 76: 9 |
 utilitatem. 208: 27 | 264:
 9 |
 utiliter. 188: 8 |
 utilius. 80: 19 | 273: 15 |
 274: 4 |
 utimur. 293: 2 |
 utinam. 112: 10 | 211: 23 |
 244: 27 | 262: 20 | 327: 11 |
 413: 6 |
 utique. 90: 7 | 173: 31 | 178:
 4 | 188: 11 | 216: 7 | 250:
 13 | 290: 15 | 332: 5 |
 utor beneficio tuo. 324:
 11 |
 utpote. 89: 5 | 135: 21 | 255:
 20 | 355: 3 | 395: 20 |
 utraque. 173: 11 | 353: 3 |
 414: 24 |
 utraque, *plur.* 276: 21 |
 utramque. 85: 6 | 413:
 33 |
 utre. 278: 18 |
 utres. 279: 2, 12 | 291: 33 |
 295: 14 |
 utribus, *abl.* 137: 17 | 278: 16 |
 289: 10 |
 utrumque. 146: 19 | 167: 11 |
 173: 17 | 276: 13 | 339:
 12 |
 utriusque. 124: 10 |
 utriusque, *form.* 221: 3 |
 241: 22 | 342: 1 |
 utro. 100: 3 |
 utroque. 171: 12 | 180: 3 |
 182: 15 | 354: 15 |
 utroque. 160: 2 |
 utrum. 146: 3 | 252: 21 |
 358: 14 |
 utrumque. 79: 2 | 159: 7 | 173:
 18 |
 utuntur. 269: 20 |
 uvis, *abl.* 232: 8 |
 vulgari, *abl.* 77: 5 |
 vulgasset. 291: 21 |
 vulgasset, *diffundisset.* 356:
 9 |
 vulgata, *plur.* 81: 12 |
 vulgati, *gen.* 186: 13 |
 vulgatis, *abl.* 72: 4 |
 vulgato, *abl.* 213: 6 | 225:
 12 |
 vulgatum. 382: 6 | *miracu-*
lum. 185: 3 |
 vulgaverant morbos. 384:
 5 |
 vulgaverat. 256: 3 | 339: 1 |
 389: 8 |
 morbos. 179: 19 |
 vulgavere, *parcere.* 332: 5 |
 vulgavit. 305: 13 | *fama*
idoneis auctoribus. 146:
 6 |
 vulgi, *plur.* 226: 14 | 246:
 23 | 406: 24 | 409: 13 |
 vulgo, *dat.* 87: 4 | 223: 15 |
 246: 22 | 267: 13 | 380: 3 |
adv. 139: 14 |
 vulgum. 354: * 27 |
 vulgus, *acc.* 152: 7, 13 | 354:
 27 |
 vulnera. 177: 16 | 262: 8 |
 349: 10 |
 vulnerabant. 340: 4 |
 vulnerabatur. 132: 13 |
 vulnerabatur. 173: 17 |
 vulnerarentur. 354: 14 |
 vulnerassent. 390: 6 |
 vulnerat. 243: 29 |
 vulnerati. 97: 15 | 172: 16 |
 359: 33 |
 vulneratis, *ablat.* 118: 14 |
 349: 18 | 358: 19 | 410:
 13 |
 vulneratum. 368: 20 |
 vulneraverat. 367: 2 |
 vulneret. 134: 12 | 277: 4 |
 283: 15 | 288: 21 | 305: 12 |
 306: 14 | 337: 22 | 356: 8 |
 369: 14 | 24 | 378: 2 | 390:
 5 |
 vulneri. 338: 8 | 378: 18 |
 vulneribus, *abl.* 98: 4 | 123:
 Zzz iij

INDEX

21 | 134 : 22 | 172 : 20 | 176 :
1 | 192 : 1 | 216 : 13 | 291 :
10 | 349 : 4 | 14 : 25 |
368 : 9, 13 |
vulneris. 283 : 13 |
vulnerum. 220 : 12 |
vulnus. 133 : 7 | 134 : 5 |
289 : 15 | 291 : 28 | 337 : 24 |
369 : 1, 9 |
vult. 263 : 12 | 294 : 5 |
vultis. 216 : 12 | 289 :
16 |
vultu. 165 : 17 | 211 : 29 |
237 : 5 | 241 : 19 | 244 : 2,
11 | 258 : 6 | 265 : 1 | 266 :
18 | 317 : 10 | 322 : 5 | 342 :
1 |
vultum. 156 : 12 | 207 : 21 |
247 : 23 | 291 : 22 | 324 :

30 |
vultus. 155 : 1 | 171 : 32 |
200 : 18 | 323 : 4 | 359 :
25 | 403 : 26 | 410 : 32 |
Uxiorum. 190 : * 21 | 191 : 5 |
192 : 29 |
uxor. 100 : 19 | 105 : 11, 15 |
155 : 8 |
uxorem. 93 : 20 | 156 : 14 |
223 : 8 | 313 : 10 | 316 : 21 |
398 : 1 |
uxores. 326 : 4 |
uxoris. 157 : 5 | 159 : 5 |
313 : 1 |

X.

X Enippa. 310 : * 19 |
Xenophilo. 189 : 20 |
Xerxem. 200 : 26 |
Xerxes. 109 : 3 |
Xerxi. 282 : 5 |
Xerxis. 74 : 7 | 96 : * 1 | 280 :
15, 17 |

Z.

Z Ariaspem. 384 : 26 |
Ziobetis. 229 : * 1 |
Zoilus. 241 : 8 |
Zopytio. 392 : 9 |

FINIS.

ADDITA.

A.

A Biorum. 283 : * 29 |
Abruperant. 198 : 14 |
abscindunt. 368 : 27 |
abscondi, *in fin.* 264 : 2 |
absolverentur. 286 : 19 |
accesfiri. 257 : 5 | 284 :
14 |
accesfor. 257 : 3 |
accidit, *conrigit.* 262 : 10 |
accurrit. 367 : 24 |
acquiescentes. 365 : 24 |
addixerat. 288 : 11 |
adduxi. 264 : 10 |
admirabilis. 282 : 27 |
admovebat. 366 : 3 |
admovemur. 262 : 12 |
admovisse. 261 : 4 |
adortus. 363 : 7 |
aedificanda classe. 362 : 5 |
ægros. 362 : 13 |
æmularetur. 365 : 19 |

æquali. 284 : 2 |
affectis. 262 : 16 |
affinitatem. 362 : 4 |
affirmare. 258 : 5 |
afflueret. 367 : 11 |
afforent. 259 : 12 |
agnoscente. 258 : 4 |
agnosces. 263 : 29 |
alacer. 365 : 18 | 367 : 24 |
Alaunum. 287 : * 4 |
altiore. 257 : 5 |
amicitiam. 262 : 22 |
amiserant. 263 : 17 |
amotis. 261 : 4 |
angusta, *nom. fam.* 366 :
12 |
animadvertunt. 368 : 28 |
Antiphane. 263 : 12 |
Antiphanes. 261 : 8, 14 |
263 : 16 |
Antiphani. 263 : 11, 22 |
anxio, *abl.* 263 : 24 |
aperiat. 282 : 11 |
aperirent. 365 : 1 |
Apharias, *vir.* 259 : 14 |
appellantium. 361 : 11 |
appellavit. 362 : 6 |
applicatur. 364 : 9 |
approbato, *abl.* 257 : 11 |
aras, *acc.* 361 : 21 |
Archelaum. 257 : * 1 |
arguebatur. 258 : 5 |
Aristono. 368 : 13 |
Aristonus. 368 : 6 |
armigeros. 261 : 7 |
arti. 366 : 6 |
aruspibus. 288 : 13 |
arx. 283 : 27 |
ascendimus. 262 : 28 |
ascribit. 263 : 25 |
asperior. 262 : 8 |
assensa. 264 : 21 |
asservarent. 282 : 22 |
astuevissent. 283 : 22 |
assurgere. 367 : 31 |
asturgeret. 367 : 2 |
auderemus. 257 : 7 |
audieramus. 257 : 4 |
audires. 361 : 14 |
aversaremur. 263 : 2 |
augeant. 361 : 6 |
avios. 365 : 28 |

VOCABULORUM.

B.

Berden. 284: 4 |
 bilinguales. 281: 1 |
 blanda. 262: 6 |
 Branchidarum. 281: 4 |
 Branchidas. 281: 7 |
 Branchidis. 281: 6 |
 Bucephalon. 362: 7 |

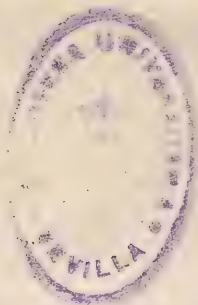
C.

Caelata. 362: 1 |
 caliginem. 365: 4 |
 Calin. 258: 8, 11 |
 carissimi. 260: 17 |
 Cartasim. 286: 26 |
 Catene. 282: 24 |
 Cateni. 282: 28 |

cedere. 364: 8 |
 celebrati. 367: 10 |
 celebri. 282: 26 |
 cenfes. 366: 8 |
 certabant. 289: 2 |
 certat. 366: 19 |
 cervix. 286: 3 |
 cessasset. 282: 18 |
 cessere. 285: 6 |
 cessisse. 365: 9 |
 cessura. 263: 28 |
 cessurum. 257: 11 |
 cicatricem. 288: 16 |
 circumferebat. 366: 22 |
 circumstantis. 361: 13 |
 claritas. 259: 4 |
 claritatem. 285: 20 |
 clavæ. 362: 14 |
 claudi. 361: 19 |
 coactos. 364: 19 |
 coërcendam. 284: 15 |
 coërcendo. 284: 14 |
 cogebar. 263: 19 |
 cogi. 365: 1 |
 cogitasse. 258: 14 |
 cogitatum. 258: 7 |
 coitus. 363: 17 |

collaberetur. 286: 4 |
 collaudato. 282: 13 |
 tollo. 282: 8 |
 collocti, plur. 258: 1 |
 colloquendum. 262: 28 |
 commemorant. 362: 13 |
 committeret. 366: 4 |
 comperissent. 368: 7 |
 componentium. 368: 2 |
 conciliatos. 260: 19 |
 concitante. 286: 7 |
 concitaverant. 285: 3 |
 concurrerunt. 368: 8 |
 condiderant. 286: 25 |
 confessionem. 258: 21 |
 configerent. 282: 22 |
 confitear. 262: 23 |
 confitemur. 261: 22 |
 confoderunt. 260: 14 |
 confunditur. 363: 16 |
 conjurasse. 260: 3 |
 connitendum. 367: 28 |
 conscientia. 260: 12 | 265: 6 |
 constabat. 284: 2 |
 constantia, abl. 258: 6 |

F I N I S.

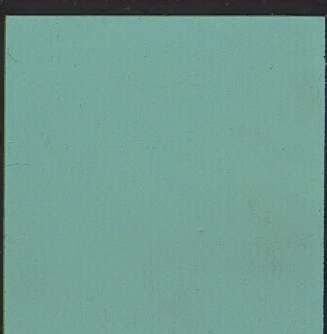
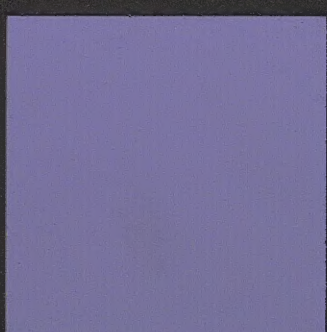
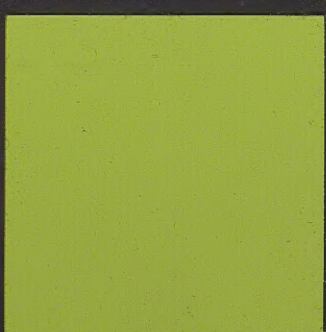
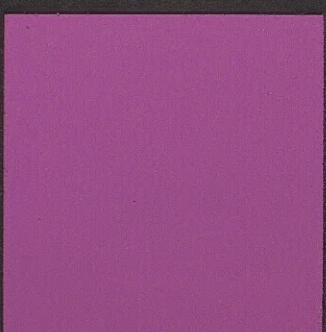
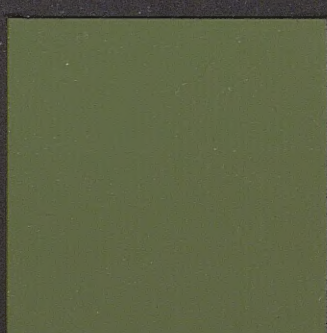
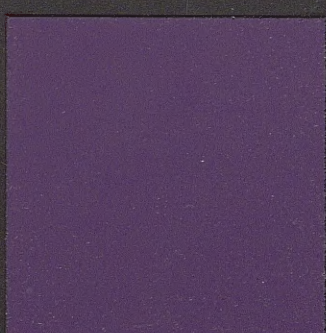
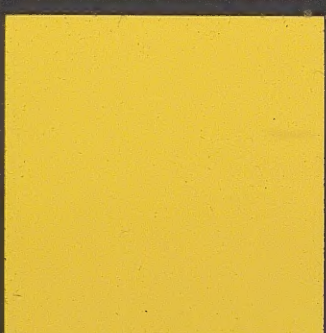
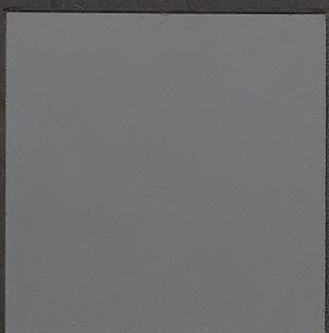
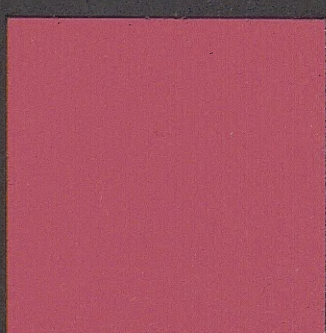
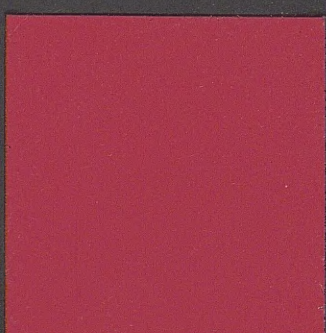
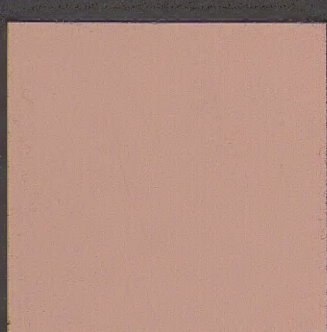
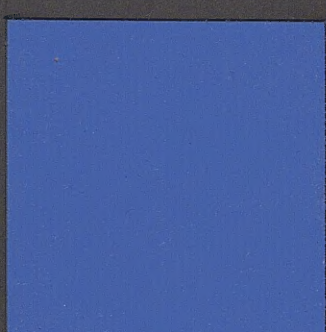
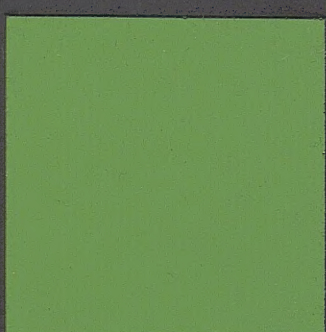
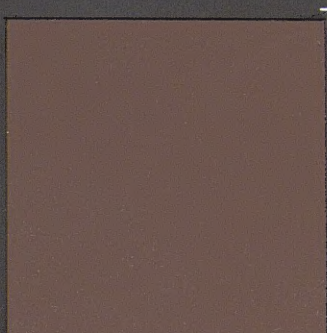
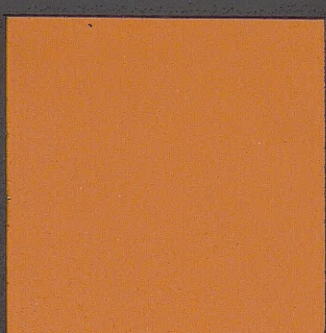
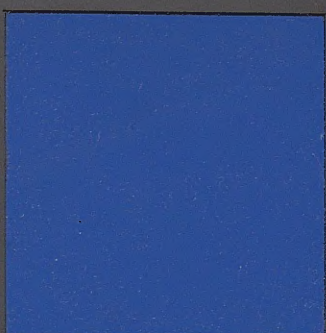
208

QUINTUS
CURTIUS

23

+ colorchecker classic

+
calibrite

100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 0 mm